ارمغانِ

خوشحال

مقدمہ

رسول دیسا

پوہ

یونیورسٹی بک ایجنسی

پیشور

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

ارمغان خوشحال

POHA

سرہ د مخلصے د

میاں سید رسول رسا

پوهه

یونیورسټي بک ایجنسی
خیبر بازار
پیسبور

Poha Foundation
A.S.KB

د ټول حقوق د ناشر په حق کښ محفوظ دی

POHA

د کتاب نوم ـــــــ ارمغانِ خوشحال

مقدمه ـــــــ سید رسول رسا

د چاپ کال ـــــــ اول ځل: ۱۹۶۷ء

دویم ځل: ۲۰۰۱ء

تعداد ـــــــ یونزر (۱۰۰۰)

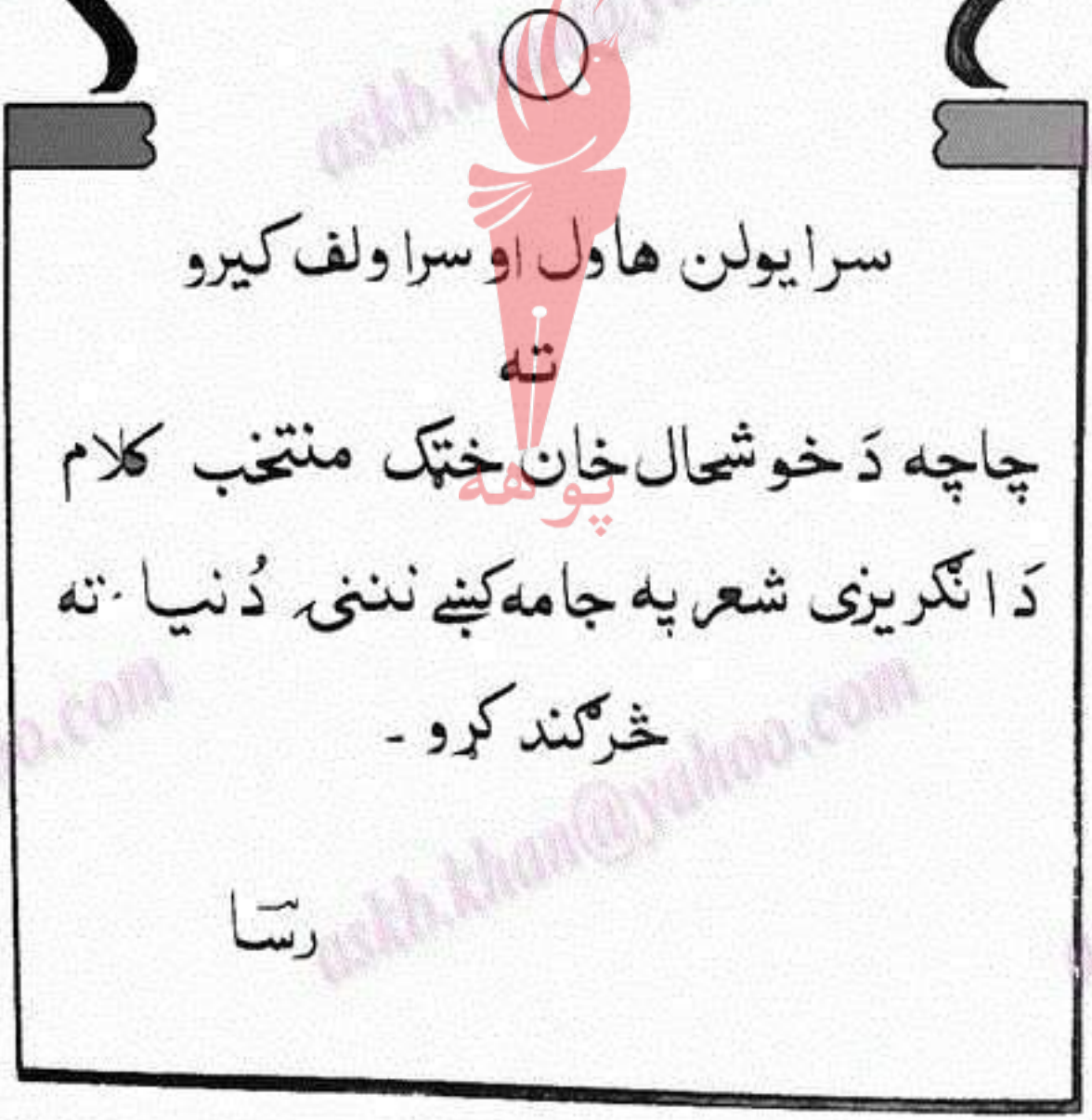
خورونکې ـــ یونیورسټي بک ایجنسی خیبر بازار پیښور

چاپ ځای ـــ ماسټر پریس محله جنګی پیښور

پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

ترون

سرا یولن هاول او سرا ولف کیرو

ته

چاچه د خوشحال خان ختک منتخب کلام

د انګریزی شعر په جامه کښے ننني دُنیا ته

څرګند کړو ۔

رسا

Poha Foundation
A.S.KB

پیش لفظ

د نوښار د ادبی جرګے د انتظام د لاندِ په ۱۹۳۸ء کښے د خوشحال خان بابا په مزار، په اول ځل یوه جلسه، او مشاعره شوے وه. په دے غونډه کښے ما د خوشحال خان په شخصیت، د هغهٔ په فلسفهٔ حیات، او د هغهٔ په شاعرئ یوه لنډه شان مقاله لوستے وه- د دے مقالے ځنے اقتباسات په دے اوسنی مضمون کښے ځائے په ځائے ورکړے شوی دی-

دا هغه زمانه وه چه د فیرنګیانو شهنشاهیت ښهٔ په زور کښے ؤو. او د فیرنګیانو د شهنشاهیت د سوری د لاندِ هندوانو د متحده هندوستان په اساس د مهاتما ګاندهی د قیادت د لاندِ، نهٔ یوازے د هندو شهنشاهیت دپاره مزکه تیاره وله، بلکه د عدم تشدد، د فلسفهٔ حیات په نوم هغوئ لکه د یونان د "کوسلندنِ قدیم" په شان د مسلمان قوم د خوئ بوئ بدلولو کوشش هم کولو. او شیرانوته ئے دا تعلیم ورکولو چه ډکپے شروند د شیر د ژوند نه غوره او افضل دے حالانکه روستو واقعاتو دا ثابته کړه چه د عدم تشدد د فلسفے لوئے قائد مهاتما ګاندهی خپله فلسفه، د هندو قوم د حیات دپاره ضروری او مفیده نهٔ ګنړله، او هندو قوم ئے د دے فلسفے په عملی کولو مجبورول نهٔ غوښتل- دا صرف د فیرنګیانو د شهنشاهیت د لرے کولو، او د هندو شهنشاهیت د قائمولو دپاره د هغهٔ سیاسی اوکلتوری شاطرانه چال ؤو- د آزادئ نه پس چه د هندو قوم اولنئ جګړه د مسلمان قوم سره په کشمیر راغله نو د عدم تشدد، د فلسفهٔ حیات نوی قائد مهاتما ګاندهی خپله فتوی ورکړه چه په کشمیر کښے هندوانو ته د مسلمانانو خلاف زور استعمالول ضروری دی-

زمونږ په ادبی مشاهیرو کښے، د هغه وخته سړه خوشحال خان صرف یوه د ے

Poha Foundation
A.S.KB

هسے تیره شوے وه چه د هغهٔ افکار او شاعری مونږ د انګریز قوم د شهنشاهیت او د هندو قوم د سیاسی او کلتوری چالبازو خلاف په کامیابۍ سره استعمالولے شول. چنانچه ما په خپله مقاله کښے د خوشحال خان مردانه او اسلامی فلسفهٔ حیات، د مهاتما د عدم تشدد د زنانه فلسفهٔ حیات په ضد کښے د "پښتو او پښتون" د عنوان د لاندې په اختصار سره بیان کړه. او د انګریزی شهنشاهیت او د راتلونکی هندو شهنشاهیت د مخالفت په خیال، د هغهٔ په سیاسی افکارو هم یوه لنډه شان تبصره اوکړه. او ورسره ورسره م د هغهٔ د شاعرۍ په عظمت، جامعیّت او تنوع هم بحث اوکړو.

دا زما په خوشحال خان په نثر کښے اولنے مضمون وُو. او دا هغه وخت لیکلے شوے اوچاپ شوے وُو، چه د فیرنګیانو شهنشاهیت سبهٔ په زور کښے وُو. او د برصغیر د آزادۍ جنګ روان وُو. د آزادۍ جنګ په آخر کښے په کامیابۍ سره ختم شو. خو د مهاتما کاندهی د متحدهٔ هندوستان او متحده قومیت، سیاسی او کلتوری شاطرانه چال ناکامیابه شو. د هغهٔ په مقابله کښے یو بل مردِ مجاهد را پاخید وچه د قائد اعظم محمد علی جناح په نامهٔ مشهور دے. او د پاکستان د اسلامی جمهوریت معمار او بلار دے. هغه د کاندهی سیاست او فلسفه، د هندوستان د مسلمان ملت دپاره سم قاتل اوکنټرول او په آخر کښے ۍ د زبردست انګریزی شهنشاهیت واکداران او د چلباز هندو سیاست لیډران په دے مجبوره کړل چه آزاد هند په دوه برخو کښے اوویشی. یوه برخه د هندو، هندوستان شوه او بله برخه د هندوستان د مسلمان ملت خپله یواځے او خود مختاره پاکستان شو. حقیقت کښے د پاکستان اسلامی ریاست، د هغ زبردست تاریخی کشمکش ماحاصل دے چه په برصغیر کښے د هندومت او د اسلام ترمینځه څهٔ کم وزیات زر کاله روان وُو. او په آخر کښے د هند د مسلمان ملت په فتح تمام شو، یعنی پاکستان جوړ شو. چه د هند د مسلمانانو یو مشترکه آزاد، جمهوری اسلامی مملکت دے. او د برصغیر د هر اصل اونسل د مسلمانانو ورکښے مساوی حیثیت او مساوی برخه ده. څوک ورکښے بادشاه او رعیت نشته. په دے کښے بنګالے، سندهے، پنجابے، بلوچے، پښتون او مهاجر په یوشان مساوی حقوق او مساوی حیثیت لری. او د مسلمانانو د ورورولۍ او اخوت یوه ژوندۍ نمونه او ژوندے مثال دے.

Poha Foundation
A.S.KB

د پاکستان د جوړید و نه پس څنې پښتو لیکونکو په خوشحال خان محققانه او جامع کتابونه لیکلی دی چه په دوئ کښے د دوست محمد خان کامل، خوشحال خان خټک او د میر عبدالصمد خان، خوشحال او اقبال کافی شهرت حاصل کړے دے. خو څنے داسے پښتانه لیکوال هم شته، چه هغوئ د انګریزی شهنشاهیت په زمانه کښے د خوشحال خان نوم قدرے هم په خوله نه اخستو. خواوس د خپلو خود غرضانه او غلط سیاسی اغراضو د پاره خوشحال خان په رنګ رنګ ستائی. او نه یوازے د هغهٔ اشعار او افکار د پاکستان د آزاد اسلامی جمهوری ریاست په خلاف استعمالوی - بلکه د هغهٔ اسلامی تعلیمات او شاعری خلقونه په غلطه طریقه وړاندې کوی. او هغه محض په طور د یو نسلی علمبردار او امام پیش کوی. او د څهٔ مخصوص حالاتو په بناچه هغهٔ د مغلو د نسلی شهنشاهیت خلاف کومه مجاهده کړے ده. هغه تاریخی کشمکش، هغوئ اوس عمدًا د خوشحال خان په نوم، د پاکستان د جمهوری اسلامی سلطنت خلاف د نسلی پروپیګنډے په سلسله کښے استعمالوی - او دغه شان د پښتنو د ګمراه کولو کوشش کوی - او پښتانه د خپل وطن او مملکت یعنی پاکستان خلاف د خپلو ذاتی او خود غرضانه سیاسی اغراضو د پاره او د روڼ او جنګول غواړی -

په دے وجه ما ضروری او ګټړله چه د خوشحال خان په شاعرئ بیا څهٔ اولیکم او د خوشحال خان د مغلو سره کشمکش او د هغهٔ تاریخی او ادبی شخصیت او د هغهٔ تعلیمات، افکار، شاعری او فلسفهٔ حیات په صحیح طریقه لوستونکو ته وړاندې کړم -

زهٔ د خپل دوست میاں فضل مولیٰ صاحب، مالک د یونیورسټی بک ایجنسی شکریه ادا کوم چه هغوئ د "ارمغان خوشحال" د مقدمے، ترتیب او نشر ے دیاره ما ته اووئیل - او ما ته ئے دا موقع راکړه چه د خوشحال خان شخصیت او شاعری یو څل بیا شانقینو ته پیش کړم -

سید رسول رسا
۳/ ریس کورس کارنر نمبر ۲
پشاور کینټ

Poha Foundation
A.S.KB

دَخوشحال خان شخصیت او شاعری

دَخوشحال علاقه، دَخوشحال زمانه او دَهغے زمانے

تاریخی پس منظر

دَخوشحال خان خټک دَاوسید وځائے یوه داسے علاقه ده چه دَوسطِ ایشیا اودَ وسطِ ایشیا دَخواؤ شا علاقونه چه دَهند وپاکستان په نیم قاره دَ زمانهٔ قدیم نه کوم حمله کونکی راتلل نو هم په دغه علاقه به تیریدل او هم دغه ځے لار وه - دَخیبر نه تر اټکه پورے چه کومه علاقه پرته ده دا دَ هند وپاکستان دَ براعظمګی دروازه ده. او په دے وجه دے علاقے، اودَ دے علاقے خلقو، دَهندوستان څهٔ چه دَ ایشیا په تاریخ جوړولو کښے اهم کارکړے دے. دَ وسطِ ایشیا نه آریه په دے لار هندوستان ته راغلی دی - دَ وسطِ ایشیا اودَ وسطِ ایشیا دَخواؤ شا دَ علاقے نور قومونه لکه کوشانیان، تورانیان، ایرانیان، هُن اومنګول وغیره هم په دے لار تیر شوی دی - دَ دُنیا لوئے لوئے فاتحان لکه سکندر، محمودِ غزنوی، شهاب الدین غوری، چنګیز خان، تیمورلنګ، بابر، نادرشاه افشار او احمدشاه ابدالی وغیره هم په دے لار هند ته تلی دی -

دَدے وجه داوه چه دَ هندوستان دُپارهٔ دَهمالیځ غر په شمال او شمال مشرق کښے دَ یو قدرتی فصیل کار ورکولو - او په همالیه راتیریدل دَ پخوانو حملهٔ کونکو دپاره تقریبًا ناممکن وُو. صرف دَ هندوستان په شمال مغرب کښے څوداسے قدرتی درے وے چه په دغه درو هندوستان ته راتلل آسان وُو - او حمله کوونکو به هم دغه درے استعمالولے - اودَ سندھ، پنجاب اوګنګا زرخیزے میدانی علاقے به ځے په خپل تسلط کښے راوستے اوحکومت به ځے پرے کولو - هندوستان دَ سرو زرو مرغئ وه - اوهرچا به غوښتل چه دا مرغئ په خپله قبضه کښے راولی. اودَ هندوستان دَ زرخیز وطن دَ زرعی اومعدنی خزانو مالک شی -

دَمغلو دَ زمانے نه وړاندِ په هندوستان، په سوونو کاله دَ پښتنو حکومت تیر

Poha Foundation
A.S.KB

شوے وُو۔ او دا حکومت صرف د پښتنو یوے لوئے قبیلے او دھغے قبیلے مختلف شاخونو کړے دے۔ غوریان، خلجیان او لودیان ټول غلجیان وُو۔ بلکه په بابر پسے چه څهٔ لږه موده سوریا څو کوم حکومت کړے دے، داهم غلجیان وُو۔ په هند څهٔ چه په ایران هم چه د پښتنو څهٔ لږه موده حکومت پاتے شوے دے نو هغه هم هوتکو کړے دے چه د غلجیانو یو شاخ دے۔ د دے علاوه د غزنویانو د پاړه هم په هر میدان کښے توره غلجیانو کړے ده۔

خوشحال خان خټک د دهلی د بادشاهانو یوه ورکوټے تاریخچه په یوه قصیده کښے داسے ورکړے ده۔ د دے قصیدے اولنے شعر دا دے:۔

د دهلی د شهر بنهٔ شان وشوکت وُو
لور په لورے کښلے کښلے عمارت وُو

په دے قصیده کښے خوشحال وائی چه بابر هم د پښتنو په برکت د دهلی تخت اونیوُو۔ یو طرف ته خو د بابر په فوځ کښے د پښتانهٔ شامل وُو او بل طرف ته بابر د پښتنو د تربورولیٔ اوجګړو نه فائده واخسته۔ دولت خان لودی ئے د ځان سره کړو او د هغهٔ په امداد ئے ابراهیم لودی ته د پانی پت په میدان کښے شکست ورکړو۔ دا جنګ په تاریخ کښے د پانی پت د اول جنګ په نامهٔ یادیږی چه په کال ۱۵۲۷ء کښے شوے دے۔ ابراهیم لودی خپله هم په دے جنګ کښے قتل شو۔ او د غه شان بابر په هند د پښتنو حکومت خاتمه اوکړه۔ او د مغلو حکومت ئے قائم کړو۔

مغل د وسطِ ایشیا خلق وُو۔ او د مغلو حکومت د پاړه دا لازمی وه چه د خپل وطن سره قومی رابطه اوساتی۔ ځکه چه دوئ ته د وطن د اعتباری لښکرو او فوځیانو هر وخت ضرورت وُو۔ او دوئ ته دا کومک او دا امداد هله رسیدے شو چه د هندوستان او خراسان ترمینځه بادشاهی لارے خلاصه ساتلے اوپه دے لارے مکمل تسلط وے۔ دا لار د زمانهٔ قدیم نه د اټک په خواؤ شا کښے تیریدله۔ د لنډی او د اباسین د مقام اتصال نه لږ په بره په ژمی کښے په اباسین تیریدل آسان دی۔ په دے وجه د شمال مغرب نه چه د هندوستان د فتح کولو د پاره به فاتحان راتلل نو هغوئ به په ژمی کښے اټک ته څان رسولو۔ او د اټک په خواوشا کښے به د اباسین نه پورے وتل او د هندوستان په لوری به تلل۔

Poha Foundation
A.S.KB

مغل شهنشاه اکبر چه په اول ځل اټک ته راغے او دا اټک په اهمیت پوهه شو نو دلته ئے ډیوے مضبوطے قلا د جوړولو حکم ورکړو چه تر اوسه پورے محکمه ولاړه ده - او د اکبر بادشاه د قلا په نوم یاد یږی -

د اټک د خواؤ شا علاقه هغه اهمه علاقه ده چرته چه خوشحال خان خټک اوسید و - او خوشحال خان خټک چه په کومه زمانه کښے اوسید و، د هغے زمانے یو مختصر تاریخی پس منظر په لنډو کښے ما د تمهید په طور ځکه بیان کړو چه لوستونکو ته د مغلو او د پښتنو د تاریخی کشمکش متعلق څهٔ لږ ډیر معلومات د اول نه حاصل شی - او د دے معلوماتو په رڼا کښے د خوشحال خان خټک د تاریخی کردار او شخصیت صحیح جائزه واخلی -

د خوشحال خان خټک خاندان

د کوهاټ ضلع د خټکو کور دے - یعنی د خټکو لویه حصه په کوهاټ پرته ده - په کوهاټ کښے د خټکو دوه لوئے شاخونه دی - یو بولاق او بل تری - د خوشحال خټک د غور نیکهٔ نوم اکوړے ؤو - دے تری خټک ؤو - د ملک اکوړی په زمانه کښے هم د خټکو لویه حصه په کوهاټ پرته وه - خو ملک اکوړے خپله د کوهاټ نه راغلو او د اټک په خواؤشا کښے په کوهاټ پرته وه - د هغے بادشاهی لاړ په غاړه آباد شو، کومه چه د اټک نه په نوښار پیښور ته تلے ده - او اوس په جرنیلی سړک یاد یږی - دا سے معلومیږی چه په هغه زمانه کښے هم د نوښار او اټک ترمینځه خټک آباد ؤو - او د دے خټکو اوهغه خټکو کوم چه د ملک اکوړی سره د کوهاټ نه راغلی ؤو، اکوړے مشر شو - ملک اکوړی د سرائے په نوم د مغلو د بادشاهی سړک په غاړه یوکلے آباد کړو، چه ترننه پورے آباد دے - او د سرائے اکوړی په نوم مشهور دے - خوشحال خان په بندی خانه کښے د خپل غور نیکهٔ د کلی، یعنی د سرائے اکوړی تعریف داسے کوی :-

رحمت په اکوړی چه ئے اونیوځائے د سرائے
چه بنهٔ فهم ئے وکړے باور وکړه ځائے دے ځائے
الخ . . . . . .

Poha Foundation
A.S.KB

اکبر بادشاه چه په دویم حل د روه د کوهستانی علاقے په لوری راغلو نو دهغهٔ جرنیل مال سنګهه اونور معتمدین ورسره د ملک اکوړی پیژندګلوی اوکړه۔ ملک اکوړے د کوهاټ د تیری نه راغلے وُو۔ مان سنګهه بادشاه ته اووئیل چه دا ملک په دے علاقه کښے یو بارسوخه سړے دے۔ اوکه بادشاه سلامت دهٔ ته دا اټک او پیښور ترمینځه د بادشاهی سړک حفاظت حواله کړی نو دا کار به دے په ښه طریقه سرته اورسوی په دے ډاډمانه کښے یوسفزو به دا اټک په بادشاهی لاړ چپاوُونه وهل او قافلے به ځے لوټلے۔ اوبه سړک امن نه وُو۔ بادشاه ته اووئیلے شول چه چونکه د ملک اکوړی او د هغهٔ د قبیلے د یوسفزو سره عداوت دے په دے وجه د خپل ذاتی او قبائیلی اغراضو سرته د رسولو دپاره به هم ملک اکوړے په اخلاص سره د سړک حفاظت کوی۔ بادشاه اومنله اوملک اکوړی ته ځے د نوښار او اټک ترمینځه علاقه په طور د جاګیر ورکړه۔ د دے نه علاوه ملک اکوړی ته په بادشاهی لاړ د محصول ټولولو حق هم ورکړے شو۔ په تاریخ کښے د ملک اکوړی د شهرت سره په اول حل د خټک قبیلے نوم هم یاد شو۔ کنی تراوسه پورے دا قبیله دومره په ګمنامئ کښے پرته وه چه بابر په بابرنامه کښے د پښتنو د ټولولو یو قبیلو ذکر کړے دے خو خټک ئے ورکښے نهٔ دی یاد کړی۔

د ملک اکوړی د حُوئے نوم یحیٰی خان وُو او د یحیٰی خان حُوئے شهباز خان وُو۔ او خوشحال خان د شهباز خان حُوئے وُو۔ خوشحال خان خپل پلار او نیکونه په یوه قصیده کښے داسے ستائیلی دی:-

پلار م شهباز خان په سخاوت لکه حاتم وُو ۔۔۔ زړهٔ ئے د زمری په توره تیروُو تر رستمه
تینګ ولاړ په شرعه تلے کار وُو په ریښتیا کښے ۔۔۔ خط سواد ئے نهٔ وُو نوردانا وُو له فهمه
خُو به نیکهٔ ستایم یحیٰی خان جنت ځائے شه ۔۔۔ روغ لکه یوسف وُو درست تر سره تر قدمه
بل سړے کهٔ سوروُے دے پیاده سره به سم وُو ۔۔۔ قد قامت ئے هومره د مړانے چار پرے تمه

بل نیکهٔ څم ملک اکوړی چه په خټک کښے
دهٔ راوړه دا بخره د لویئ مقدمه

د یوسفزو او خټکو ترمینځه د قبائیلی جنګونو بنیاد

داسے معلومیږی چه د ملک اکوړی نه وړاندے د خټکو څوک سرنهٔ وُو۔ ملک اکوړی چه سرائے آباد کړو۔ او په دے علاقه کښے میشته شو نو د خټکو یو تورزن او مدبر مشر

Poha Foundation
A.S.KB

پیدا شو۔ دَ ختکو خپله علاقه اوچوبه اوغږئیزه ده۔ دوئ ته ضرورت وُو، او دَ دوئ خواهش دُوچه دَ سیند نه پورے دَ مندړو او یوسفزو نه څۀ مزکه رالاندِ کړی. اوهلته آباد شی. دَدے دپاره دَ یوسفزو او دَ ختکو ترمینځه به همیشه خونړی قبائیلی جنګونه کیدل۔

ملک اکوړی ته چه بادشاهی حمایت حاصل شو نو داجنګونه نورهم تیز شول۔ یوخوا مغلو داغونښتل چه پښتانه سره خپلو کښے په جنګ کړی نو دوئ به ورنه خلاص شی۔ دَدے غرض دپاره دوئ دَ خپلو زړو دښمنانو یعنی یوسفزو خلاف ختک استعمالول شروع کړل اوبل خوا ختکو بادشاهی حمایت دَ یوسفزو سره په قبائیلی جنګونو کښے غنیمت اوګڼلو او دغه شان دَ یوسفزو او دَ ختکو ترمینځه سخته پریوته۔

دَ بابر دَ زمانے راسے، بلکه دَ هغۀ نه وړاندِ هم په پښتنو کښے دَ مغلو قدیمی دښمنان یوسفزی وُو۔ او په ټولو پښتنو کښے دَ یوسفزو قبیله ډیره سرتیزه، آزادی پسند او بهادره مشهوره وه۔ په هند کښے دَ مغلو دَ حکومت بانی مبانی ظهیرالدین بابر په یوسفزو خپلے تنږئ شلولے وے خو دَ دوئ په مطیع کولو کښے نه وُو کامیاب شوے۔ او اوس دَ هغۀ دَ نمسی مغل اعظم شهنشاه جلال الدین اکبر چه دَ هند په تخت ئے دَ ۱۵۵۶ء نه تر ۱۶۰۵ء پورے حکومت کړے دے دَ اقتدار زمانه وه۔ او هغۀ دا اراده کړے وه چه کوم کار دَ هغۀ پلار نیکۀ نه، نه وُو شوے، هغه سرته اورسئ۔ یعنی یوسفزی خپل رعیت کړی۔ او دَ یوسف زو آزادی سلب کړی۔ اکبر په اول ځل اتک ته خپل ناسکه ورور مرزا حکیم چه دَ کابل ګورنر وُو۔ او دَ اکبر نه باغی شوے وُو، په تعاقب کښے په ۱۵۸۱ء کښے راغلے وُو۔

دا دَ جون میاشت وه۔ او دَ جون جولائی په میاشت کښے یوخواته کۀ دَ اتک شا وُخواته علاقه ګرم تنور شی نو بل خواته اباسین هم ښۀ اوخیژی او پورے وتل پرے ګران شی۔ دَ اکبر فوځونه پنځوس ورځے په اتک معطل شول۔ اکبر دَ اتک په اهمیت پوه شو او بیربل ته ئے اووئیل چه دلته یوه مضبوطه قلا تعمیر کړه۔

اکبر په اول ځل په دے سفر کښے خیبر هم اولیدو او په خیبر کښے په اول ځل ارت، خوشحال سړک ئے هم جوړ کړو۔

دَ اکبر جرنیل مان سنګھ دَ مرزا حکیم او دَ هغۀ دَ تړۀ فریدون فوځونو ته دَ کابل سره نزدے دوه ځله شکست ورکړو۔ او اکبر په ۹ اګست کال ۱۵۸۱ء کښے دَ خپل نیکۀ بابر

Poha Foundation
A.S.KB

زړهٔ ور تیری ښار کښے داخل شو - خوخهٔ لږه موده پس خپله د کابل نه راستون شو. او د کابل تخت نے خپلے خور بخت النساء ته حواله کړوا وهغے بیا خپل ورمرزا حکیم ته دوباره اوسپارلو -

په پیښور کښے د روشنیانو تحریک او مغل

د کابل نه په واپسئ کښے اکبر ته په اټک یوه کچه خوله پے مخ خلے پیش کړے شو. د دے خلمی عمر په دے وخت کښے صرف څوارلس کاله وُو. اکبر ته اووئیلے شول چه د خلے د مغلو د تاج او تخت خطرناک دښمن دے - او په بادشاهی علاقه کښے امن خرابوی. خو اکبر د خلے معاف کړو. اود بند نه ے آزاد کړو.

POHA

داخلے د روشنیه تحریک د بانی مبانی بایزید انصاری پنځم خوئے جلال الدین وُوچه پښتنو کښے په جلاله مشهور دے. بایزید انصاری څوک وُو؟ دهٔ په پښتنو کښے کوم مذهبی تحریک چلولے دے؟ او دهٔ د مغلو خلاف د آزادئ کوم جنګونه کړی دی؟

د دے سوالونو د جواب دپاره د روشنیه تحریک یو مختصر بیان به دلته ے ځایه کړے وی. بایزید انصاری د مشرقی پنجاب په جالندهر نوم ښار کښے په سنه ۱۵۲۵ء کښے پیدا شوے وُو. د دهٔ مور پلار د کانی گروم ووچه د محسود و په علاقه کښے یولوئے اومشهور کهے دے. د بایزید د پلار نوم عبدالله وُو. د بایزید د پیدائش نه ورسته د دهٔ مور پلار کانی گروم ته واپس راغلل. او بایزید خپله کانی گروم کښے لوئے شو. کانی گروم کښے تراوسه زیاته آبادی د اورمړوده. او تراوسه د کانی گروم، اورمړ اور مړی ژبه وائی.

د بایزید پلار به ځانته انصاری نهٔ وے خو بایزید د خپل خاندان د وړومبنے سړے وُوچه ځان ے په انصاری مشهور کړو. شاید دا په دے وجه چه خلقو کښے خپل عزت او وقار نریات کړی چه کنی د دوئ خاندان د عربو نه راغلے دے. او دوئ د مدینے د مشهور انصارو اولاد دے. له دے قسمه واقعات په مسلمانانو کښے عام دی. د هرے علاقے مسلمانان کوشش کوی چه په خپل د عربو سره خپله رشته اوجنګوی. ځکه چه عالم اسلام کښے د عربو د مشهورو خاندانونو او قبیلو ډیر قدر دے. چونکه هر سړے به خپل ماحول او معاشره کښے عزت او قدر غواړی نو ډیر هوښیار خلق زر ځان په سید شو قریشیانو، فاروقیانو، صدیقیانو او میاں کانو وغیره مشهور کړی. او خپله شجره

Poha Foundation
A.S.KB

بدله کړی - په افغانستان کښے د نورستانیانو پورۀ قبیله، چه اول په کافرو مشهوره وه اوس ځان ته فریش وائی.

خیر دا جمله معترضه وه خو معلومیږی داچه بایزید انصاری کۀ پښتون نۀ وُو نو شاید چه اورمړ خو ضرور وُو - او په اورمړو کښے د بنۀ خاندان نه وُو - او انصاری خطاب ئے ځان ته ځکه غوره کړو چه په خلقو کښے ئے لږ قدر او عزت زیات شی لکه پښتون چه لږ مور شی نو بیا ځان د مغلو په خطاب "خان" مشهور کړی. ځکه چه خان د پښتون په مقابله کښے د عزت تکے دے - د بایزید روشنیه تحریک د هغۀ خپل پلار عبدالله هم خوښ نۀ کړو - او د پلار او د خوئے خپلو کښے سخت جنګ اوشو. چه په دے جنګ کښے بایزید سخت زخمی شو. او خۀ موده پس ئے خپل وطن پریښود و - او د سنګرهار کښے ئے د مهمندو سرۀ پناه واخسته. روشنیه تحریک د مهمندونه سره خلیلو او د هشتنګر په محمدزو کښے خور شو.

په ابتدا کښے روشنیه تحریک په یوسفزو کښے هم زور نیولے وُو خو دلته د پیر بابا مریدانو د بایزید سخت مخالفت شروع کړو - د بایزید په مقابله کښے اخون درویزه بابا اودریدو - بایزید ئے د پیر روشن په خائے په پیرتاریک مشهور کړو - او په یوسفزو کښے ئے تقریبًا د بایزید تحریک ختم کړو. بایزید اوس د تیراه مخه اوکړه - تیراه کښے بایزید پیروان د اونیولو - آفریدی، بنګش، اورکزی، خلیل او مهمند د بایزید د جنډے لاندے جمع شول. او دے مذهبی تحریک اوس سیاسی شکل اختیار کړو - بایزید د پښتنو په علاقه کښے د مغلو د شهنشاهیت ختمولو دپاره آواز اوچت کړو - او د پښتنو څو قبیلے د بایزید هم خیال شولے - اکبر خپله هم په هندوستان کښے د یونوی مذهب علمبردار وُو چه دا مذهب د مسلمانانو په نزد د الحاد دویم نوم وُو. خو اکبر به ورته دین الهی وے - او بایزید چه په خپلو عقائدو کښے یوه نوے لار ایستے وه - او د دۀ دا نوے مذهبی تحریک هم عام مسلمانانو بنۀ نۀ ګڼلو، د اکبر په مقابله کښے اودریدو - او د مغلو مقابلے ته تیار شو - د کابل د ګورنر د مرزا حکیم ترۀ فریدون بایزید ګرفتار کړو او په هغۀ ئے د مرتد الزام اولګولو - خو بایزید د خپلے نوے عقیدے نه انکاری شو او د زړے مسلمانئ اقرار ئے اوکړو - فریدون هغه پریښود - شاید چه په دے وجه چه قبائیلو کښے بغاوت اونشی - خو بایزید چه تیراه ته واپس شو نو په مغلوئے اعلانیه چپاوونه شروع کړل او په کامیابئ سره - خو آخر په

Poha Foundation
A.S.KB

ننګرهار کښے د اوسنی جلال آباد سره نزدے د مغل سره یو خونړی جنګ کښے قتل شو۔ په دے جنګ کښے د مغلو جرنیل محسن خان وژل شو۔ په دے جنګ کښے د روشنیه قبائلو ډیر نقصان شوے وو۔ خو دا په حقیقت کښے د شیرشاه سوري د بابری مغلو خلاف د پښتنو په خپل وطن کښے اولنے جنګ وو۔ بایزید او د بایزید د جانشینو تر دوو پیړیو پورے د پښتنو په علاقه غرق اثر پاتے شوے دے۔ بایزید او د هغه جانشین د پښتنو د یوځو قبیلو منلی شوی مشران پاتے شوی دی۔ او دوئ د مشری په پیړه مړینه هوښیارتوب او حکمت عملی سره کړے ده۔ بایزید او د بایزید خاندان همیشه د مغلو مخالفت کړے دے او په پښتنو کښے ئے د مغلو د شهنشاهیت خلاف د آزادئ روح برقرار ساتلے دے۔

د بایزید د نوے عقیدے او د روشنیه تحریک روح روان د وحدت الوجود مسئله وه چه موجد ئے د سپین محی الدین ثانی وژوچه په العربی مشهور دے۔ او هغه د خیال د افلاطون د نظریهٔ امثال نه اخذ کړے وژو۔ خودا مسئله حقیقت کښے د نظریهٔ امثال نقل نهٔ وژو البته یو نوے شکل ئے ضرور وژو۔ د وحدت الوجود مسئله د عجمی تصوف بنیاد دے۔ چه د مسلمانانو په زړهٔ او دماغ ئے د ژوند په څانے جمود خور کړے دے۔

بایزید د وحدت الوجود په مسئله کښے تصرف اوکړو او دے مسئلے سره ئے د بدهه د انتقال روح یا تناسخ مسئله گډه کړه۔ او خان ئے خالقو ته مصیر له پیښ کړو۔

خپلو مریدانو ته به ئے تلقین کولو چه گوموخلقو ته څه د نوی او صحیح تعلیم تو سړنه نهٔ ده حاصله، هغه گمراهان دی۔ د هغوئ قتل روا دے۔ او جائز دے مال غنیمت دے۔ لوتل ئے پکار دی۔ شاید چه په دے وجه او څهٔ د مغلو نه د نفرت په وجه څپل قبائل د بایزید مریدان شول او په مغلوئے ناتار جوړ کړو۔

د بایزید مشهور تصنیف خیرالبیان دے چه اوس ئے پښتو کیږی محبت پکوی عجیبه خبره ده چه خوشحال خان خټک د بایزید د عقائدو یا د هغه د تحریک په پیړه یا مخالفت کښے له هیڅ قسمه، جامع تنقید یا تحسین په نظم یا په نثر کښے نهٔ دے پریښے۔ حالانکه بایزید د خوشحال خان زمانے ته پیر نږدے وژو او په سیمه هم خوشحال خان هم خیال وژو۔ خو خوشحال خان د بایزید د [illegible]

Poha Foundation
A.S.KB

دے شعر نه ئے معلومیږی ـه

ځۀ د درویزه غوندِ ایمان بنائیم و دۀ ته
دے د پیر روښان غوندِ د کفر که تلقین

د بایزید د وفات نه پس په یوسفزو کښے دهغۀ د اولاد خلاف د نفرت جذبه تردے حده خوره شوه چه د حمزه ملک د سرداری د لاندِ د توپئ کلی سره نزدے د روشنیانو اویوسفزو سخت جنګ اوشو ـ روشنیانو شکست اوخوړو ـ د بایزید درے ځامن شیخ عمر، خیرالدین او نورالدین قتل شول او جلاله په جنګ کښے بدبد زخمی شو ـ یوسفزو ژوندے اونیولو خود هغۀ د کم عمرئ لحاظ ئے اوکړو. قتل ئے نکړو ـ البته د اکبر بادشاه په حضور کښے ئے لاس نیولے پیش کړو اولکه څنګه چه مونږ وړاندِ عرض کړے دے، اکبر هغه معاف کړو او آزاد ئے کړو ـ اکبر بادشاه چه په کال ۱۵۸۶ء کښے دوباره اټک ته راغے نو بیربل د اټک قلا تیاره کړے وه ـ دلته هغه ډیره شو اوخبرشوچه مان سنګهه د مرزا حکیم ځامن مطیع کړل ـ مرزا حکیم خپله په کال ۱۵۸۵ء کښے وفات شوے ؤو ـ خود مرزا حکیم تره فریدون ئے د مطیع کولو نه پس نظربند کړو ـ او بیا څۀ موده پس ئے مکے ته اولیږلو ـ خو اکبرچه داخل حقیقت کښے د کشمیر د فتح کولو په خاطر راغلے ؤو هغۀ ته معلومه شوه چه کشمیراوکابل فتح کول خو آسان دی ځکه چه دا دواړه ځایونه هغۀ فتح کړل ولے د پښتنو سرحدی قبائل فتح کول گران کار دے ـ په خیبر کښے قبائیل د اکبر د فوځونو په مقابله کښے جلاله اودرولے ؤو ـ هغه جلاله چه اکبرمعاف کړے ؤو ـ د جلاله په لښکر کښے آفریدی، مهمند او خلیل شامل ؤو ـ

د بایزید اولاد د اکبر او د جهانګیر هغه ټولے منصوبے ګډے وړے کړے چه دوئ وخت په وخت د قبائیلو د مطیع کولو د پاره کړے وے ـ او قبائیل ئے د مغلود پنجے نه آزاد اوساتل ـ اکبرچه د اټک په قلا ډیره ؤو نو د ځنے قبائیلی مشرانو یوه جرګه ورته راغله چه ورکښے خلیل مهمند وغیره شامل ؤو ـ او ورته ئے د یوسفزو اومندنړو خلاف شکایت اوکړو ـ چه دوئ بادشاهی لاره لوټی ـ او بدنامه ئے مونږ ته راځی ـ ترڅو پورے چه د یوسفزو گوشمالی اونشی، په بادشاهی لاره هیڅرے امن نه شی قائمیدے ـ

Poha Foundation
A.S.KB

شاید چه داجرګه د اکبر په وینا راغلے وه ځکه چه یوسفزو ته سزا ورکول د اول سرنه د هغه پروګرام کښے شامل وُو۔ او هغه په یوسفزو د حملے دپاره محض یوه بانه ښکاره۔

اکبر د زین خان، بیربل او حکیم ابوالفتح په مشرئ کښے چه د یوسفزو ډکوښمالئ دپاره کوم بادشاهی لښکر اولیږلو او ددے لښکر چه څه حال شو هغه یوه المیه تاریخی واقعه ده۔ د بونیر د ډکر سره نزدے په کړپه کښے بادشاهی فوځ یوسفزو داسے راګیر کړو چه د مغلو اته زره فوځ تباه شو۔ بیربل په جنګ کښے قتل شو۔ او حکیم ابوالفتح او زین خان په مشکله، دوه پینے خپلے۔ دوه پردئ په تیښته ځان خلاص کړو۔ او د وهلی زپلی فوځ سره اتک ته راوو تل۔ او بادشاه ئے د شکست نه خبر کړو۔ دا د مغلو د یوسفزو په علاقه کښے یو تاریخی شکست دے۔ ددے شکست په وجه د یوسفزو په علاقه کښے د مغلو توے منصوبے نیمګړے پاتے شوے۔

اکبر پخه ارااده کړے وه چه یوسفزو ته اوجلاله ته سزا ورکړی۔ د یوسفزو خوئے نور هیڅ وران نه کړے شول۔ البته په سمه کښے ئے یوځوتلا ګانے جوړے کړے او په جلاله پسے ئے ډیرے حملے اوکړے خو هغه ئے بندی نه کړے شو۔۔۔ وئیلے شی چه په کال ۹۹۲ھ کښے بادشاهی فوځونو خوارلس زره تاریکیان اونیول۔ جلاله خپله غزنی طرف ته وتښتیدو او د غزنی په بنارئے حمله اوکړه۔ او بنارئے اولوټلو او د یرمال ورته په ګوتو ورغلو خو د هغه چه دا مال په غلا راایستو نو په هزاره دارے مارو باندے پیښ شو او د هغوئ سره یه جنګ کښے په یوه ګولئ اولګیدو او مړ شو۔ خو د رد شنیانو د مغلو خلاف تحریک د جلاله د مړګ نه پس هم جاری وُو۔ او د مغل شهنشاه جهانګیر دپاره دردِ سر وُو۔

د اکبر بادشاه د یوسفزو خلاف په جنګونو کښے خټکو ته دا فائده اورسیده چه ملک اکوړی او د هغه جانشینو د مندنړو او یوسفزو کانی علاقه لاندے کړه۔ او د کابل د غرونو خواؤشا د سوات په سرحد د خټکو د پرګلی آباد شول۔ دا علاقه د بائیزو په نامه مشهوره ده۔ او د یوسفزو او د مندنړو د علاقے په مقام اتصال پرته ده، او مندنړ د یوسفزو نه بیلوی۔

د خوشحال خان تر زمانے پورے د مغلو سره چه د یوسفزو، مندنړو او د پښتنو نورو قبیلو کوم جنګونه کړی دی په دے جنګونو کښے خټک همیشه د مغلو په برخه جنګیږلو

Poha Foundation
A.S.KB

دی۔ او د یوسفزو خلاف په جنګونو کښے د خوشحال خان غوږنیکۀ اکوړے ، نیکۀ یحیٰی خان او پلار شهباز خان په قول د خوشحال خان درے واړه شهیدان شوی دی۔ خوشحال خان وائی ؎

پلار نیکۀ م شهیدان وګورته تللی
پشت په پشت م هنر دادے آل په آل

د یوسفزو سره جنګونه خوشحال خان ته په میراث کښے پاتے شوی وُو۔ د خوشحال خان خاندان د مغلو د لاسه جوړ وُو۔ او پلار په نیکۀ د مغلو جاګیرداران راغلی وُو ۔ د مغلو سره وفاداری او د یوسفزو سره دښمنی هغۀ ته په سر رشته کښے پاتے وه ۔

څنګه چه وړاندِ ذکر شوے دے د خوشحال خان غوږنیکۀ ملک اکوړے چه د تیری نه اټک ته راغلے وُو ۔ د کوهاټ د څتکو د تری څانګے نه وُو ۔ د مغل شهنشاه اکبر جاګیردار وُو او د بادشاه سره ئے د شپاړسمے صدئ په روستئ نیمائی کښے ملاقات شوے وُو هغه وخت چه اکبر په ۱۵۵۶ء کښے په دویم ځل په اټک دیره شوے وُو ۔

ملک اکوړے د مغلو وفادار او د یوسفزو دښمن وُو۔ داسے معلومیږی چه تر څو اکبر ژوندے وُو ملک اکوړے هم ژوندے وُو ۔ اکبر په ۱۶۰۵ء کښے وفات شو او هغۀ پسے د هغۀ خوئے مغل شهنشاه نورالدین جهانګیر په تخت کښینا ستو ۔ د کال ۱۶۰۵ء نه یعنی د اکبر د مرګ نه تر ۱۶۰۷ء پورے یعنی د اورنګ زیب د مرګه پورے تقریباً څۀ دیاسه سل کاله کیږی ۔ په دے زمانه کښے یوخوا د مغلو بادشاهان جهانګیر، شاهجهان او اورنګزیب برسرِ اقتدار وُو او بل خوا ته د خوشحال خان نیکۀ یحیٰی خان ، پلار شهباز خان او خوشحال خان خپله د څتک قبیلے مشران وُو۔ د خوشحال خان پلار نیکۀ لکه د خوشحال خان د غور نیکۀ په شان د مغلو وفادار او د یوسفزو دښمنان وُو ۔ او خوشحال خان خپله هم د بند نه وړاندِ د مغلو وفادار وُو او د یوسفزو دښمن ۔ خو د بند نه روستو هغه د مغلو دښمن او د یوسفزو سره د دروغے خواهان او دهغوئ نه د امداد طلبګار وُو ۔

خوشحال خان د جهانګیر بادشاه په زمانه کښے په کال ۱۶۱۳ء کښے په سرائے اکوړی کښے زیږیدلے وُو ۔ خوشحال خان لا د دیارلسو کالو هلک وُو چه د خپل پلار شهباز خان سره ئے د یوسفزو خلاف په یوجنګ کښے شمولیت اوکړو ۔ په دے جنګ کښے د یوسفزو مشر بهاکو خان وُو۔ دا جنګ د سرائے اکوړی نه پنځه میله لرے د جهانګیری کلی کښے شوے وُو۔

Poha Foundation
A.S.KB

په دے جنګ کښے ختګو ماته کړے وه۔

په کال ۱۹۴۰ء کښے شهباز خان په یوسفزو بیا حمله اوکړه۔ په دے جنګ کښے هم خوشحال خان د پلار سره وُو۔ دا جنګ د تورو مایارو سره نږدے شوے وُو۔ په دے جنګ کښے شهباز خان سخت زخمی شو۔ خوشحال خان هم زخمی شو۔ ختګو ماتے اوکړه۔ او شهباز خان د پنځوسو کالو په عمر کښے په ۱۶۳۳ء کښے وفات شو۔

خوشحال خان چونکه د پلار مشر ځوے وُو نو د پلار د وفات نه پس د خپلے قبیلے په صلاح او مشورې سره، د ختګو سردار او مشر شو۔ هغه اول کارد ا اوکړو چه په یوسفزو ے د پلار د بدل اخستو په خاطر حمله اوکړه۔ د تورو مایارو په خوا کښے د ختګو او یوسفزو ترمینځه سخت جنګ اوشو۔ په دے جنګ کښے ختګو برے بیا موندو۔ او یوسفزو ماتے اوکړه۔ خوشحال خان د خپل پلار بدل واخستو او یوسفزو ته ے سخت نقصان اورسولو۔

د پلار د وفات نه پس خوشحال خان قام مشر کړے وُو خو اوس په کال ۱۶۴۱ء شاه جهان بادشاه هم د یو فرمانِ شاهی په ذریعه خوشحال خان د ختګ قوم سردار او منلو۔ او د بادشاهی سړک حفاظت ے ورته اوسپارلو۔

خوشحال خان او شاهجهان

د جهانګیر په زمانه کښے خوشحال خان هلک وُو۔ چه جهانګیر وفات شو نو د خوشحال خان عمر ایله څوارلس کاله وُو۔ په دے وجه د جهانګیر متعلق چه خوشحال خان څه وئیلی دی هغه شاید چه د خپل پلار نه ے آوریدلی دی۔ د جهانګیر سره د خوشحال خان خپله هیڅ معامله نه ده راغلے۔ د هغه د جهانګیر سره له هیڅ قسمه تعلقات نه وُو۔ خو د خلقو نه چه ے څه خبرے آوریدلے وے د هغ په حواله وائی چه د جهانګیر په زمانه کښے هند جنت وُو۔ لکه چه وائی ؎

بیاله پسه جهانګیر د اکبر ځو یه
چه د ده په دور هند لکه جنت وُو

خو شاهجهان، خوشحال خان خپله پیژندلو۔ د شاهجهان سړه د هغه ملاقاتونه شوی وُو۔ او د شاهجهان په پیروجنګو نو کښے هغه خپله حصه اخستے وه او د مظفر د طرفه

Poha Foundation
A.S.KB

د مغلو د مخالفو سره جنګیدلے وو - او بادشاهی خدمات ئے ډیر په اخلاص سره کړی وُو. هغه شاهجهان ته قدردان وائی - او د شاهجهان ډیر مدّاح دے - لکه چه وائی ؎

د هغه دور بادشاه وُو　　قدردان شاهجهان
د ټیلا ځائے و ما راکړو　　پرے اوس شومه حکمران

شاهجهان چه خوشحال خان د ختګو سردار اومنلو، نو خوشحال خان دهلی ته لاړو او د اصالت خان او امانت خان په ذریعه چه شاهی دربار کښے مخور امیران وُو. خپل خدمات ئے بادشاه ته پیش کړل. په دغه ورځو کښے د کانګړے راجه جګت سنګهه د بادشاه نه باغی شوے وُو. بادشاه جګت سنګهه ته د سزا ورکولو دپاره د خپل کشر ځوئے مراد بخش د کمان د لاندے یو قوی فوځ اولیږلو.

په تاراګړهه د حملے کولو دپاره مراد بخش، د دربار دوه معتمد امیران یعنی بهادر خان او اصالت خان مقرر کړل. خوشحال خان د دوئ سره د قلا په تسخیر کښے حصه واخسته او بښه په بهادرئ سره ئے جنګ اوکړو. قلعه فتح شوه - او خوشحال خان ته د خپلو خدماتو په عوض کښے شاهی خلعت عطا کړے شو - او جاګیر ئے هم زیات شو.

په کال ۱۶۴۵ء کښے چه د بلخ او بدخشان مهم شروع شو - او شهزاده مراد بخش چه د یولوئ فوځ سره د بدخشان د مهم سرکولو دپاره بادشاهه را اولیږلو نو خوشحال خان هم په دے مهم کښے شامل شو - اولکه د تاراګړهه د محاذ ئے د بهادر خان او اصالت خان په مشرئ کښے د ستائینے وړ خدمتونه اوکړل.

په کال ۱۶۴۹ء کښے چه شاهجهان بادشاه خپله د قندهار د مهم سرته د رسولو دپاره په اټک راپورے وتو او کابل ته تلو نو خوشحال خان ئے استقبال اوکړو - او چه بادشاه کابل ته اورسیدو نو خوشحال خان ئے په دربار کښے حاضر شو - او د یوسفزو د کشالے ذکر ئے ورسره اوکړو - بادشاه د یوسفزو د ملک انتظام خوشحال خان ته اوسپارلو او د لنډی سیند پورے غاړه قطب طرف ته د یوسفزو په علاقه کښے یوخوکلی ئے خوشحال خان ته په جاګیر کښے ورکړل.

یوسفزی په دے جاګیر ډیر خفه شول او خپل مشر بهاکو خان ئے دهلی ته اولیږلو چه د بادشاه په دربار کښے پیش شی - او خپل فریاد اوکړی - بهاکو خان چه دهلی ته

Poha Foundation
A.S.KB

اورسیدو نو دَ شاهجهان دَمشرخوئے دارا شکوه حمایت ورته حاصل شو۔ او هغهٔ خپل پلار شاه جهان ته خواست اوکړو چه یوسفزی او بخښنیٔ او ورپسے ئے زیاته کړه چه دَ خوشحال خان نه دِ دَ یوسفزو دَ کلو جاګیر واخستے شی۔ او بهاکو خان ته دِ ورکړے شی۔ شاه جهان دَ دارا شکوه خبره اومنله۔ دَ یوسفزو دَ علاقے جاګیرئے دَ خوشحال خان نه واخستو، او بهاکو خان ته ئے ورکړو۔

دا دَ مغلو په دربار کښے دَ یوسفزو۔ دَ ختیکو خلاف اولنیٔ کامیابی وه۔ حقیقت دا دے چه دَ خوشحال خان خاندان دَ مغلو حمایت خکه کولو چه دوئ دَ ختیکو سرداران اومشران وُو۔ او دَ ختیکو دَ یوسفزو سره قبائیلی جګړے چه مونږ ئے دَ لنډی سیند پورے غاړه، دَ یوسفزو په علاقه قبضه کول وُو، دَ ابتدا نه را روانے وے۔ دَ یوسفزو دَ مغلو سره دَ بابر دَ زمانے راسے جګړے کیدلے خود اکبر په زمانه کښے چه دا جګړے تیزے شوے نو ختیکو دَ یوسفزو په مقابله کښے بادشاهی پشتی کتله، چه یوسفزی دَ بادشاهی زور په ذریعه اووهی او دَ سیند پورے علاقه کښے خان ته خائے اومزکه پیدا کړی۔ دَ خوشحال خان غوږ نیکهٔ ملک اکوړے په دے پالیسئ کښے کامیاب شوے وُو۔ او دَ اکبر بادشاه حمایت ورته حاصل شوے وُو۔ دَ اکبر فوځونو چه دَ غړهٔ دَ یوسفزو دَ لاسه بد بد شکست اوخوړلو او په دے جنګ کښے بیربل قتل شو۔ نو اکبر دَ سے یوسفزو ته دَ سزا ورکولو اراده اوکړه۔ او ختیکو دَ بادشاه دَ دے روئیے نه فائده واخسته او دَ لنډی سیند قطب طرف ته په سمه کښے ئے خپل کلی آباد کړل چه اوس دا علاقه دَ بانړو په نوم یادیږی۔ دَ دے په وجه دَ ختیکو او یوسفزو بین القبائیلی جګړے لا ښے تیزے شوے۔ او دَ دوئ دښمنی پخه شوه۔ چه دا دښمنی پوره سل کاله پاتے شوه۔ یعنی دَ اکبر دَ زمانے نه دَ اورنګ زیب تر زمانے پورے۔ او دے دښمنیٔ هله ارخ واړولو چه دَ خوشحال خان دَ مغل بادشاه اورنګ زیب سره پس له بندهٔ پریوته۔ دَ ختیکو او یوسفزو په دے جګړو کښے لکه څنګه چه معلومه ده، دَ مغلو دا پالیسی وه چه څنګ دَ خپلو دښمنانو یوسفزو خلاف دَ خپلو بادشاهی مفادو دپاره استعمال کړی۔ او دَ ختیکو دا پالیسی وه چه دَ مغلو طاقت او اثر رسوخ، دَ خپلو دښمنانو یوسفزو خلاف دَ خپلو قبائیلی مفادو په حمایت کښے حاصل کړی۔ دَ اکبر نه تر اورنګ زیب پورے دَ مغلو او دَ ختیکو، دَ یوسفزو خلاف یوه پره وه۔ خکه چه یوسفزی دَ دواړو دښمنان وُو۔ او دَ دښمن دښمنان اکثر خپلو کښے دوستان وی۔ په دے وجه دَ اکبر نه تر اورنګ زیب پورے په پښتنو کښے دَ

Poha Foundation
A.S.KB

مغلو خلاف چه کومه ډله جنګیدله، دَدے قیادت دَ یوسفزو په لاس کښے وُو - او په پښتنو کښے دَ مغلو په پره کښے چه کومه ډله جنګیدله دَدے مشران ختک وُو - دَ خوشحال خان غور نیکهٔ، نیکهٔ او پلار درے واړه دَ یوسفزو سره په جنګونو کښے مړهٔ شوی دی - نوله دے کبله دَ خوشحال خان دَ یوسفزو سرهٔ تاریخی دښمنی وه او یوسفزو دَ مغلو حکومت ته سرنهٔ کښیښنو. خودَ شاه جهان په زمانه کښے لکه دَ بهاکو خان او دَ داراشکوه دَ ملاقات نه چه ظاهره وه، یوسفزی مجبور شول چه خپله پالیسی بدله کړی - یوسفزو دَ ختکو سرهٔ خوخپل عداوت بحال اوساتلو خو کوشش ئے اوکړو چه دَ مغلو سرهٔ صلح اوکړی - او په دے صلح کښے دا مصلحت وُو چه دَ ختکو دَ قبضے نه خپله علاقه بچ کړی -

دا سے معلومیږی چه مغلو هم په دے زمانه کښے یوسفزو طرفته خپله رویّه څهٔ لږه ډیره بدله کړه - او داراشکوه خیال اوکړو چه دښمن کهٔ په کوهه مری نو په زهر وے څهٔ ته وژنے - کهٔ یوسفزی بغیر دَ جنګ نه، دَ ختکو دَ ډیرے تسلیم کیږی، او دَ مغلو متابعت کوی نو دَ یوسفزو دا رویه دَ مغلو دَ شهنشاهیت په نفع تمامیږی - په دے وجه هغهٔ په بهاکو خان احسان اوکړو - دَ خوشحال خان دَ یوسف زو دعلاقے جاګیرے ختم کړو او دا ئے دَ یوسفزو مشر بهاکو خان ته ورکړو - ځکه چه دَ داراشکوه خیال وُو چه ختک خو هسے هم دَ مغلو په جیب کښے دی - یوسفزی رضاکول پکار دی - او دا سے معلومیږی چه خوشحال خان هم په دے خبره څهٔ بداونهٔ منل - هغهٔ دَ شاه جهان خدمت هم هغه شان په راستئ کولو خو په زړهٔ کښے دَ داراشکوه دښمن شو -

خوشحال خان چه دَ جهانګیر او دَ شاه جهان په صفت نهٔ مړیږی نو دَ دے دا مطلب نهٔ دے چه کوندِ دَ جهانګیر او شاه جهان په زمانه کښے دَ مغلو رویّه، پښتنو طرف ته په مجموعی حیثیت بدله شوے وه - یا دَ پښتنو په رویّه کښے من حیث القوم او ملّت، مغلو طرف ته څهٔ فرق راغلے وُو - دَ دواړو قومونو تاریخی دښمنی بحال وه - صرف دَ مغلو زور وُو - او پښتانهٔ نفاق او خانه جنګیانو کمزورئ کړی وُو - په دے وجه دَ مغلو حکومت ئے نهٔ شواړوُلے - البته چه کله ناکله موقع به ورته په لاس ورغله نو دَ مغلو خبر به ئے واخستو - خوشحال خان دَ جهانګیر او دَ شاه جهان څخه تعریف کوی چه دوئ دَ خوشحال خان دَ کورنئ او قبیلے سرهٔ ښهٔ سلوک کولو - او دَ یوسفزو په مقابله کښے به ئے دَ ختکو پره کوله - په دے

Poha Foundation
A.S.KB

وجه خوشحال خان دَدوئ نه خوشحال وُو۔

خوشحال خان او اورنگ زیب!

په کال ۱۶۵۷ء کښے شاه جهان نا روغه شو۔ اودَ سلطنت دکار روزګار نه پاتے شو۔ دَبادشاه دَعلالت په وجه دهغهٔ په ځامنو کښے دَ تخت نشینئ دپاره جنګونه شروع شول۔ داجنګونه په کال ۱۶۵۸ء کښے ښهٔ تیز شول۔ مشر شهزاده دارا شکوه او شهزاده شجاع ځان ځان ته دَ تخت اوتاج حاصلولو دپارهٔ جنګیدل۔ او اورنګ زیب او کشر شهزاده مراد بخش سره ملګری وُو۔ دَشاه جهان ټول سلطنت په دے جنګونو کښے برخے برخے شو۔ هرځائے پرے جنبے جوړے شوے خو آخر دَ شهزادګانو په دے جنګونو کښے اورنګ زیب کامیاب شو۔

اورنګ زیب خپل پلار شاه جهان چه دَمشر ځوئے دارا شکوه طرفدار وُو، دَ آګرے په قلا کښے نظربند کړو۔ دارا شکوه او مراد بخش ئے اووژل۔ او شجاع ئے داسے ورک کړو چه هیڅ پته ئے اونهٔ لګیده چه څهٔ شو۔

دَ اورنګ زیب دپارهٔ اوس میدان صفا وُو۔ هغه بادشاه شو اودَ عالمګیر لقب ئے اختیار کړو۔ دا کال ۱۶۵۹ء وُو۔

دَ تخت نشینئ دَجنګونو په دوران کښے دَ یوسفزو مشر بهاکو خان، دَ شهزاده دارا شکوه ملګرے وُو۔ دارا شکوه خوشحال هم خپل هم خیال کول غوښتل۔ خو خوشحال خان اونهٔ منله۔ اودَ بهاکو خان لښکر چه دَدارا شکوه دَ استقبال دپارهٔ دَ اباسین په غاړه جمع شوے وُو په هغهٔ ئے حمله اوکړه اوهغه ئے تس نس کړو۔ دغه شان شهزاده دارا شکوه دَ یوسفزو په علاقه کښے په پناه اخستلو کښے کامیاب نهٔ شو۔ دَ تخت نشینئ په جنګونو کښے چه خوشحال خان دَ اورنګ زیب کوم خدمات حاصل کړی وُو۔ دَدغے خدماتو په بنا اورنګ زیب چه دَ هغهٔ دَ تاج اوتخت مالک شو اودَ دهلی په تخت کیناستو نو خوشحال خان ته ئے لکه دَ خپل پلار شاه جهان په شان دَ خټکو سرداری اودَ بادشاهی لاړے حفاظت او سپارلو او یوځل بیا خوشحال خان دَ یوسفزو په مقابله کښے دَ مغل بادشاه منظور نظر شو۔

په دے زمانه کښے مهابت خان دَ کابل دَصوبے ګورنر وُو۔ او پیښور دَ

Poha Foundation
A.S.KB

ګورنرئ د لاندِ وُو ۔ دا هغه مهابت خان دے چه په پیښور ښارکښے د دهٔ یادګار د مهابت خان جماعت دے ۔ اودے د علی مردان خان ځوئے وُوچه د صفویانو په دربارکښے مشهور امیروُو اودصفویانوله طرفه د قندهارګورنر وُوخوصفویانوسره ئے ټکی اوکړه اوقندهارئے شاهجهان ته حواله کړو ۔

خوشحال خان د مهابت خان منظورِ نظروُو ۔ خوپه کال ۱۶۶۱ء کښے مهابت خان دکّن ته بدل کړے شواودهغهٔ په ځائے سیدامیر د کابل صوبه دارمقررشو ۔ په پیښورکښے د سیدامیر نائب عبدالرحیم وُو ۔ ددے تبدیلو سره د خوشحال خان د تقدیرستورے هم ګردش کښے راغے ، داسے معلومیږی چه د سیدامیراوعبدالرحیم ، د ختګو اودیوسفزو په جګړوکښے د داراشکوه پالیسی خوښه وه اودختګو په مقابله کښے دیوسفزوامداد ته آماده شول ۔ اود بهاکوخان مرسته ئے اوکړه ۔

د اورنګ په تخت نشینئ پسے نږدیوشاهی فرمان جاری شو ۔ دا فرمان د راهدارئ د محصول د معافئ دپارهٔ وُو ۔ اود سرحدی علاقونه علاوه په درست مملکت حاوی وُو ۔ خو په سرحدی علاقوکښے د مخصوصوحالاتوپه بنا د ددے فرمان نفاذ نهٔ وُو شوے ۔ عبدالرحیم د سیدامیرپه صلاح اود بادشاه په اجازت اوس ددے فرمان د نفاذ اجازت د سرحدی علاقودپارهٔ هم واخستو ۔ او د پلار د نیکهٔ د وخته چه خوشحال خان ته په اتګ د راهدارئ د محصول اخستوکوم اجازت مغل بادشاهانو ورکړے وُو هغه منسوخ شو ۔ اودغه شان د خوشحال خان په وقاراوآمدنئ کښے فرق راغلو ۔ د خوشحال خان په دے حکم نږدهٔ دیر خفه شو ۔ خوپه خولهٔ ئے هیڅ اونهٔ وئیل ۔ اوهم هغه شان ئے د مغل بادشاه خدمت په راستئ کولو ۔ خوداحکم په حقیقت کښے د یوسازش نتیجه وه ۔ چه په دے کښے د خوشحال خان د خپل خاندان څنے افراد هم شامل وُو ۔ او دا د خوشحال خان د ګرفتارئ دپاره یوه بهانه وه ۔

بهاکوخان چه په کومه ورځ په دهلی کښے داراشکوه سره کتلی وُو د هغ ورځے نه د دهلی په دربارکښے د خوشحال خان وقارکم شوے وُو ۔ اود مغلو په ذمه وارو افسرانو کښے داخیال پیداشوے وُوچه ختګو دیره موده د شاهی طاقت نه استفاده اوکړه او د شاهی طاقت په زورئے د خپلو دښمنانو یوسفزونه مزکه هم لاندِ کړه اوهغوئ ئے ذلیل

Poha Foundation
A.S.KB

هم کړل - او بله دا چه ختګو حقیقت کښے خپل دښمنان بادشاهی دښمنان ګرځولی دی - او ناحق ئے مغل او یوسفزی خپلو کښے اچولی دی - او دوئ په قلار ناست دی مزے کوی - پکار ده چه مغل بادشاهان دا پالیسی بدله کړی - او د هغه قبائیلو سره دوستانه تعلقات جوړ کړی کوم چه د ختګو نه ځیات زوردار دی - او د مغلو تاج او تخت دپاره ځیات خطرناک دی - که د ختګو په ځائ دغه قبائیل حکومت خپل کړی نو دا د حکومت دپاره ځیاته فائده منده خبره ده - داسے معلومیږی چه سید امیر او عبدالرحیم هم د دغه ټولی د افسرانو نه وُو -

سید امیر چه د عبدالرحیم په وینا د بادشاه نه دا اجازت واخستو چه د راهدارئ د محصول د ممانعت دپاره د سختے پالیسئ نه کار واخستل پکار دی - او کوم سردارانو چه د دے پالیسئ مخالفت کوی هغوئ سره سخت سلوک کول ضروری دی نو خوشحال خان پسے په ۱۶۶۴ء کښے حکم اولیږ - لوچه پیښور ته راشه او ما سره اووینه - خوشحال خان د حکم تعمیل اوکړو - پیښور ته راغلو او هلته مغل ګورنر ګرفتار کړو - او په هتکړو اوبیړو کښے ئے دهلی ته روان کړو - په دے وخت کښے د خوشحال خان عمر یو پنځوس کاله وُو -

خوشحال خان د راجپوتانے د جے پور نه سړه نزدے د رنتهنبور په قلا کښے قریبًا دوه نیم کاله قید تیر کړو - او بیا آګرے ته راوستے شو - او هلته آزاد کړے شو - او بیا د آګرے نه دهلی ته راغلو، خو وطن ته د را تلو اجازت ورته نه وُو - او دهلی کښے هم یو قسم ته بندی وُو چه خانه نشین ورته وائی -

خوشحال خان دا ټول واقعات د یو اورد ترکیب، بند، ذوالقافیتین په شکل کښے په تفصیل سره لیکلی دی - دا ترکیب بند د دے بیت نه شروع کیږی -

څهٔ د بد و خوب وُو چه م اولید و سحر
ستړګے م رنړے کړے نا قرار شوم په بستر

په دے ترکیب بند کښے خوشحال د خپلو نیولو واقعه، دهلی ته د بوتلو قصه او په قید کښے د مصیبتونو، غمونو او سختو واقعات په تفصیل سره بیان کړی دی - د دے نه علاوه خوشحال خان چه د پیښور نه تر دهلی پورے د بادشاهی لارے کومے نښانے، یعنی د کلو او د ځایونو نومونه ورکړی دی - د هغے نه معلومیږی چه دا بادشاهی لار په هغه زمانه

Poha Foundation
A.S.KB

کښے هم تقریباً دغه وه، کومه چه ننورځ په جرنیلی سړک یادیږی. دَدے ترکیب بند نه علاوه دَهندَ قید په دوران کښے خوشحال خان نور هم ډیر نظمونه، غزلونه، قطعات او قصیدے لیکلی دی. په دے شعرونو کښے په وطن پسے ارمان، دَخپلو مصیبتونو حال، دَدوستانو او خپلوانو په فراق کښے ستایئنے او دَمغلونه دَنفرت اظهار بیاموندے شی. او داسے معلومیږی چه خوشحال خان دَ قید په دوران کښے، دَمغلودَ مخالفت او دَمغلونه دَ انتقام اخستو اراده پخه کړے وه. دا لاندِ اشعار دَ نمونے په طور ملاحظه کړئ.

پس له بنده دے دا عزم　　دَخوشحال دَخاطر جزم
یا نیولے مخ مکے ته　　یا مغلو سره رزم
یا یو کُنج دَ غرهٔ نیولے
نمونځ، روژه دَ لوستو بزم

خوشحال خان دَ اورنګ زیب خلاف چه کوم اشعار لیکلی دی، دا اشعار هم شاید چه دَ قید و بند دَ ورځو یادګار دے. تقریباً په شلو نظمونو، غزلونو، قطعاتو او قصیدو وغیره کښے خوشحال خان، اورنګ زیب ته په شاعرانه طرز کښے بد رد وئیلی دی. او دَ زړهٔ بړاس ئے ویستے دے. دَدے اشعارو دا نمونے دَ لوستودی :-

تفاوت دَ خپل پردی وربانِدِ نشته　　کهٔ ئے کورے اورنګ زیب بادشاه کمراه دے
دَ اورنګ بادشاه په دور آرام نشته　　چا وئیل چه جهان ځائے دَ آرام ګاه دے
لکه مخ دپاسه تور سیاه لیدهٔ شی　　اندرون ئے هغه هسے تور سیاه دے
کهٔ ئے نیت وته ئے کورے یو یزید دے
کهٔ طاعت وته ئے کورے اهل الله دے

رامعلوم شو دَ اورنګ عدل و انصاف　　دَدهٔ بنه مسلمانی بنهٔ اعتکاف
سکه ږونړه وار په وار واړه وژلی　　بیلار په بند کښے اچولے په مصاف
کهٔ هزار ځله څوک سر وهی په مزکه　　یا په صوم ترشمعئ ورولی ناف
خو دِ نیت دَبنهٔ عمل سره جوړنهٔ شی　　عبادت، طاعت درے واړه دی خلاف
چه دَ ژبے لاریوه دَ زړهٔ ئے بله　　په چاړهٔ ئے شو ځیګر شګاف شګاف
ماردَ تن دپاسه بنهٔ بنایسته روغ دے　　ولے ننه اندرون لری ناصاف

Poha Foundation
A.S.KB

مړنے په کړده ډیر وئیل ئے لږ وی د نامردو لږ عمل وی ډیرنے لاف

که دلے دَخوشحال لاس په ځام نشته

د قیامت په ورځ ئے خدائے مکړه معاف

سید امیر تراوه کال پورے د کابل د صوبے، صوبه دار پاتے شو. خو په ډ دوران کښے د دے علاقے امن ورځ تر ورځ خرابیدو. او په مغلو به ځائے په ځائے چپاوونه کیدل.

دَخوشحال خان په هند کښے د نظربندئ په دوران کښے په کال ۱۰۷۰ کښے یوسفزی بیا باغی شول. مغلو دا بغاوت په څومیاشتو کښے ختم کړو. خو بادشاه غوښتل چه یوداسے سړے د کابل صوبه دار مقرر کړی، چه په حالاتو قابو بیاموی. بادشاه په دے حقله خپله دَخوشحال خان نه صلاح واخسته او آخر په کال ۱۰۶۸ کښے بادشاه سید امیر لرے کړو. او دَهغهٔ په ځائے ئے مهابت خان په دویم ځل د کابل صوبه دار مقرر کړو.

مهابت خان دَخوشحال خان دپاره هم سفارش اوکړو چه په وطن ډ آزاد شی. بادشاه د مهابت خان سفارش اومنلو او خوشحال خان یوځل بیا وطن ته د مهابت خان سره راغے. خود قید نه پس چه کوم خوشحال خان وطن ته راغلے وُو، دا هغه خوشحال خان نهٔ وُو کوم چه د مغلو د قید نه اول مونږ لیدلے وُو. په دے خوشحال خان او هغه خوشحال خان کښے د مزکے او د آسمان فرق دے. د قید نه پس خوشحال خان هغه مشهور، معروف، غیرتی ننګیالے پښتون سردار او لیډر دے چه پښتانهٔ ئے په صفت نهٔ مړیږی. او د پښتون په تاریخ کښے ئے ځان ته یو مستقل ځائے پیدا کړے دے.

مهابت خان چه په دویم ځل د کابل صوبه دار مقرر کړے شو نو بادشاه هغهٔ ته اووئیل چه د یوسفزو د علاقے خاطرخواه انتظام او بندوبست وکړه. مهابت خان په دے سلسله کښے خوشحال خان، د یوسفزو خلاف حسبِ معمول استعمالوو غوښتل. اوورته ئے اووئیل چه هزاری منصب او د یوسفزو سرداری د خله خو د یوسفزو په علاقه کښے په لنګر کوټ کښے چه بادشاه کومه قلاجوړول غواړی، د هغے په جوړولو کښے، بادشاهی فوځونو سره تعاون او امداد اوکړه. خوخوشحال خان لنګر اوکړو او مهابت خان ته ئے مشوره ورکړه چه دا قلاجوړول پکار نهٔ دی. خوشحال خان مهابت خان ته وویلے چه ځما د قید په دوران کښے بادشاه حکم کړے وُو چه ځما بال بچے دهم بندی کړے شی [illegible]

Poha Foundation
A.S.KB

طورِ دهلی ته اولیږلے شی. اوځما بال پچ ته چه پته اولګیده چه بادشاه هغوی دهلی ته لیږی، نوخپله علاقه ئے پریښوده اودیوسفزو په علاقه کښے ئے پناه واخسته. اوسره دَ دښمنئ یوسفزو هغوته پناه ورکړه. اودیر په قدر اوعزت ئے اوساتل. زهٔ دَیوسفزو دا احسان نهٔ شم هیروے. مهابت خان پوهه شوچه داهغه خوشحال خان نهٔ دے. کوم چه دَقید نه وراندِ دَ مغلوخدمتګار اوتابعدار وو. نودَخوشحال خان دَامداد نه ئے طمع قطع شوه اودَخوشحال خان دَامداد نه بغیرے دلنګرکوټ قلاجوړه کړه. خوشحال خان په دغه حقله وائی: ـه

لنګرکوټ مغلو ساز کړو　　زهٔ په ننګ بیا دَ افغان شوم
که یوسف وزکهٔ مندړ وُو　　زهٔ دَدواړو نګهبان شوم

مهابت خان داځل پیړه مودهٔ دَ کابل صوبه دار پاتے نشو. دوه کاله پس یعنی په ۱۰۶۶ھ کښے بدل شو. اودَهغهٔ په ځائے دَ کابل کورنر محمد امین خان مقرر شو. محمد امین خان دَدے نه وړاندِ دَ کابل کورنر پاتے شوے وُو. محمد امین دَمیر جمله خوئے وُو. میر جمله په دکن کښے دَګولکنډے اوسید ونکے وُو. اودَلعلو نوسوداګر وُو. اودیر مالدار اوامیر سړے وُو.

محمد امین خان دَاورنګ زیب معتمد اومنظورِ نظر وُو. دَاورنګ زیب خیال وُو چه محمد امین خان به دَپښتنو شورش رفع دفع کړی. او په دے خیال، بادشاه هغه دَ کابل صوبه دار مقرر کړو. محمد امین خان دیانتدار، خو مغروره او بدخویه سړے وُو. اوهیڅا جرأت نهٔ شوکولے چه دَهغهٔ دَ رائے مخالفت اوکړی.

دَقید نه پس خوشحال خان مغلوته په زړه زړه کښے یشیدلو. خولاتر اوسه ئے څه عملی قدم دَ مغلوخلاف نهٔ وُو اخستے. البته دَمغلودَ ملازمت نه لاس په سر شوے وُو.

دَخیبر جنګ اوخوشحال خان، ایمل خان اودریا خان

دَمغلودَ کابل صوبه دار په اوړی کښے کابل کښے اوسیدو اوپه ژمی کښے به پیښور ته راکوزیدو. دا کال ۱۰۶۷ھ وُو. دَپسرلی موسم وُو. او دَروه کوهستانونه دَپسرلی په زیړو سرو ګلونو ګلزار وُو. دَمغلولوئے کورنر محمد امین خان دَ معمول وخت نه لږ وړاندِ. دَاوړی تیرولو دپاره دَ کابل په طرف روان شو.

قصه داوه چه په کنړ کښے یوځو مغلو سپاهیانو دیوے صافئ جینئ سره چیړلی وُو.

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

صافیانو په دے جینئ غیرت اوکړو او درے مغل سپاهیان ئے اووژل. د مغلو د کونړ حاکم حسین بیګ د صافیانو ملکان را اوغوښتل، او ورته ئے مطالبه اوکړه. چه د مقتولانو قاتلان سرکار ته حواله کړئ. ملکانو انکار اوکړو. اوس د خواوشا د نورو قبیلو ملکانانو ته حسین بیګ اووے چه صافیانو ته سزا ورکړئ. او د دوئ کلی او کور ونه اوسیزئ او لوټ ئے کړئ. د خواوشا د قبیلو ملکانانو، د خپلو جاګیرونو په خاطر. په ناخوالئ د مغلو د امداد دپاره لښکر جمع کړو. خو په پته ئے صافیانو ته خبر ورکړو چه تاسو د پښتو او نرانو کار کړے دے، په یو پښتنه ښځه موغیرت خوړلے دے. زمونږ زړه تاسو سره دے. مونږ د مغلو په پره کښے د مجبورئ نه لښکر جمع کړے دے.

حسین بیګ په صافیانو حمله اوکړه خو شکست ئے اوخوړو. او د دے واقعے په وجه د خواوشا ټول قبائیل د صافیانو په پره کښے او د مغلو خلاف جنګ ته تیار شول.

حسین بیګ د دے واقعے نه محمد امین خان خبر کړو. محمد امین خان ډیر سخت شو او د تاوه، د وخت نه اول، د اوړی تیرولو دپاره کابل ته روان شو. خیال ئے د اوو چه په لاره به د صافیانو خبر هم واخلی. او داسے سزا به ورکړی چه د نورو پښتنو دپاره به مثال شی. او درست پښتون قوم به پرے اوویریږی.

محمد امین خان د یولوئ لښکر سره، چه په دے لښکر کښے د نورو پښتنو نه علاوه د اورکزو ملکانان، خوشحال خان خټک او د مهمند مستجاب خان ارباب هم شامل وُو. د خیبر په طرف روان شو.

صافیان هم د محمد امین خان دا ارادے نه خبر شوی وُو. هغوئ د مهمند و آفریدو او شینوارو نه د پښتو او د پښتون په نوم امداد اوغوښتو. هغوئ ټول د پښتون د ننګ په نوم راپاسیدل. او مغلوته ئے خیبر اونیولو. د پښتنو د دے سنګر به ځانګړه مشری دوه مشهورو ملکانانو ایمل خان او دریاخان کوله. دا هغه ایمل خان او دریاخان دی چه خوشحال خان ئے په صفت نه مړیږی. او په دیوان کښے د دوئ د مړانے، شجاعت ننګ ریښتو نے دوستئ او پښتونولئ بیا بیا ذکر کوی. د مغلو د صوبه دار محمد امین خان لښکر چه جمرود ته اورسید و نو ورته پته اولګیده چه قبائیلو ورته خبر بیوے دے. هغوئ د پښتنو مشرانو نه صلاح واخسته چه څه کول پکار دی. خوشحال خان ورته وویل چه

Poha Foundation
A.S.KB

نړۍ پښتنو سره د جنګ کولو صلاح نه ورکوم. خو محمد امین خان ورته پیغور ورکړو چه په قید کښے وے نو مابه د خلاصی د پاره سفارشونه ډ کول. نو اوس ته څما مقابله کښے د پښتنو سره همدردی لرے. محمد امین خان چه د خوشحال خان خټک نه نا اُمیده شو نو د مهمند مستجاب خان ارباب ئے سره د یوے جرګے قبائیلو ته اولیږلو چه ورته اووائے چه لاړه پریږدی. ګنی نتیجه به ئے د قبائیلو په حق کښے بنه نه وی. قبائیلو دا دپکه او دا جرګه اونه منله. او محمد امین خان لښکر ته حکم ورکړو چه په ټولو لارو اوکړئ او قبائیلو ته سزا ورکړئ. د محمد امین خان لښکر ترعلی مسجده، په خیر خیریت اورسید و او تر لواړګی پورے ورته څه لویه واقعه پیښه نه شوه. خو چه لواړګی نه لښکر لنډی خانے طرف ته روان شو، نو د لواړګی اولنډی خانے ترمینځه په تنګی کښے پښتنو قبائیلو د مغلو فوځ راګیر کړو. سړک ئے ورته د اول نه بند کړے وُو. او سړک کښے ئے ورته لوئے لوئے ډبرے او تیږے غورزولے وے. اوکندے ئے کنستے وے. داهغه ځائے دے چه دلته شنوارو او افریدو په ۱۹۳۶ء کښے پنډت نهرو هم راګیر کړے وُو.

محمد امین خان لښکر ته حکم ورکړو چه د جنګ دپاره صف آرائی اوکړئ. هاتیان د لښکر وړاندے شول او حمله ئے اوکړه. پښتنو پرے د غرۍ نه د کانړو باران اوورولو. د مغلو لښکر دیر وارخطا شو. او دیر خلق ورکښے مړۍ شول. مغل لښکر پستنه شو. او قبائیل تورے په لاس د غرۍ نه راکوز شول او لاس په لاس جنګ شروع شو. جنګ تولے ورځ جاری وُو. خو مغلو خان ته لاړه اونه کړے شوه.

اوس محمد امین خان ته چا صلاح ورکړه چه یوه بله لار هم شته په هغے به د لښکر پورے وتل آسان وی. دا لار د تاترے د ولے سره نزدے تیره شویده. او په دے وجه په دغه لار دا او بوځۍ کمے نشته. محمد امین خان دا صلاح اومنله، خو دا په حقیقت کښے چل وُو. د محمد امین خان مات کړے لښکر چه د تاترے په لار روان شو، نو لاښۍ په جال کښے کیر شو. او پښتنو قبائیلو تباه کړو.

محمد امین خان خپله په یوه بله لار یو معتمد قبائیلی را اویستو. او پیښور ته ئے را اورسولو. وئیلے شی چه د خیبر په جنګ کښے د مغل کلهم لښکر تباه شو. خو صرف محمد امین خان او د هغۍ څلور ملګری د دے جنګ نه ژوندی پاتے شو. دا د مغل فوځ مکمل

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

شکست وُو ۔ اودَ پښتنو مکمله فتح ۔ دَخیبر جنګ د مغلو ملاماته کړه ۔ د مغلو لښکر ، خزانه ، اسونه ، هاتیان ، هرڅهٔ تباه شول ۔ اودَ پښتنولاس ته راغلل ۔ نورخو نور ۔ خپله د محمد امین خان بښځه ، مور ، خور او لور پښتنو اوتښتوله ۔ اودَ محمد امین خان سرهٔ چه په منګرتیا کښے نور مغل افسران وُو ۔ دَ هغوئ زنانه هم پښتنو ته په لاس ورغلے ۔ مغلوته دَ صافئ جینئ بے عزتی کرانه پریوته ۔ او مغل ایله اوس دَ پښتنو دَ غیرت دَ جذبے نه خبر شول ۔ خو وخت تیر وُو ۔ چه څهٔ کید ونکی وُو ۔ هغه شوی وُو ۔

څهٔ موده پس دَ محمد امین خان لور ، خور او مور په ډیر و پو خلاصے شوے خودَ محمد امین خان بښځه دَ شرم نه واپس راغله ، او باقی ټول عمرئ دَ دُنیا نه کنارهٔ کشی اختیار کړه ۔ او هم په دغه کښے وفات شوه ۔

دَ خوشحال خان دَ اندازے مطابق ، دَ خیبر په جنګ کښے دَ مغلو څلویښت زره فوځ تباه شوے وُو ۔ چه په دے کښے دَ محمد امین خان څوئے مرزا عبدالله او دَ خورخاوند مرزا سلطان کربلائی هم شامل وُو ۔ خوشحال خان وائی ؎

اول جنګ دَ لوړے شادَ تاترے وُو
چه څلویښت زره مغل شول تار په تار

خویندے لونړه ئے په بند دَ پښتنو شوے
اس ، اُوښان ، هاتیان اُلجه قطار قطار

دلته دا سوال پیدا کیږی چه خوشحال خان خپله دَ خیبر په عظیم جنګ کښے څهٔ کول ، آیا هغه دَ مغلو طرفدار وُو که دَ پښتنو ؟ یا غیر جانبدار پاتے شوے دے ؟

سَر اولف کیرو په خپل مشهور تصنیف "پښتانهٔ" کښے لیکی ، چه صحیح سور دا نهٔ معلومیږی چه خوشحال خان په دے جنګ کښے څهٔ کړی دی ۔ خو اغلب ګمان دا دے چه هغه دَ مغل لښکر سرهٔ صرف ترجمروده لاړ دے ۔ او بیا واپس شوے دے ۔

کیرو دَ "خوشحال دَ نظمونو" په نوم چه کوم کتاب لیکلے دے ۔ دَ دے کتاب په دیباچه کښے لیکی چه خوشحال خان دَ خیبر په جنګ کښے چه کومه قصیده لیکلے ده ، دَ دے قصیدے نه معلومیږی چه خوشحال خان دَ پښتنو په دے عظیمه فتح نه صرف خوشحالی نه ښکاره کړے ده بلکه ورسرهٔ ورسرهٔ پښتانهٔ ئے دَ راتلونکی مصیبتونو نه هم خبردار کړی دی او دَ محمد امین خان

Poha Foundation
A.S.KB

تباهی او بدبختی ئے هم په دردناکه طریقه ستائیلے ده ۔

کیرو په دے کتاب کښے بیا وائی چه دا نهٔ معلومیږی چه خوشحال خپله په دے جنګ کښے څهٔ کړی دی ۔ خو خوشحال خان د خیبر فتح ، د خپل کمان او د خپلو دوه افرید و یارانو یعنی ایمل خان او دریاخان د کمان د لاندِ د مغلو خلاف د پښتنو تولو کښے لویه او اولنۍ فتح ګڼړی ۔

کیرو دا هم وائی چه د ایمل خان نوم د افرید و په زړونو کښے تر اوسه ژوندے دے ۔ او د افرید و په علاقه کښے د ایمل خان په نوم ډیر څایونه یادیږی ۔ خو د ایمل خان په تولو کښے بنهٔ یادګار د کوهاټ د درے په څله کښے د ایمل چبوتره نوم څائے دے چه د ایمل خان نوم د افرید و په علاقه کښے ژوندے ساتی ۔

خو دوست محمد خان کامل دا نهٔ منی ۔ دوست محمد خان کامل لیکی چه "په دے جنګ کښے خوشحال خان د پښتنو په مقابله کښے د خپل یو محسن له خاطرهٔ شامل شوے وُو ۔ او چه شامل شونو بنهٔ په کلکه ئے جنګ او کړو کنی د هغهٔ همدردی خو د پښتنو سره وه ۔ او دائے غوښته چه دا جنګ اونشی ۔

او بیا لیکی چه "مغلو او بادشاهی فوځ کښے چه کوم پښتانهٔ وُو هغو کښے خوشحال خان هم بنهٔ کوشش د مغلو د پاره اوکړو ، خو پښتنو فتح بیا مونده ۔ او بادشاهی لښکر ماتے اوکړه ۔ محمد امین خان د یوخو پښتنو جمعدارانو سره د علی مسجد په لار پیښور ته راغلو او نور لښکر چه خوشحال خان هم پکښے وُو د تاترے په لار واپس شو ۔"

دوست محمد خان دا هم لیکی چه "د دے جنګ نه زر پس خوشحال یوه قصیده لیکلے وه چه مطلع ئے دا وه او په قصیده و کښے د "ر" په پتئ کښے درج ده ۔

چه دانا تر نادان لاوژنی بهتر
مګر نهٔ دے دا ژوندون څهٔ معتبر

په دے قصیده کښے یو طرف ته د محمد امین خان او د هغهٔ د اهل و عیال په تباهئ باندِ په ډیره دردناکه طریقه افسوس شوے دے او ورسره د پښتنو د فتحے ذکر هم کوی او پښتنو ته تنبیه او خبردارے هم ورکوی چه هسے نه چه غافل شئ ۔ خوشحال خان ته کهٔ د محمد امین خان په بربادئ افسوس وُو نو ورسره د مغلو په تباهئ د اورنګ زیب وقار ته په صدمے او د

Poha Foundation
A.S.KB

پښتون په کامیابئ خوشحالی هم وه۔ اودغه خوشحالی دَدے قصیدے اودَځنے نورو اشعار و (چه ددے واقعے ذکر یکښے شوے دے) دَلب و لهجے نه هم ښکاره ده۔

په دے باره کښے زهٔ خپله نهٔ دَسر اولف کیرو دَرائے سره اتفاق کوم اونهٔ دَ دوست محمد خان کامل دَرائے سره۔ دَ دوست محمد خان کامل د "خوشحال خان خټک" دَلوستونه پس سړے مجبوره وی چه په دغه زمانه کښے دَمغلونه دَ آزادئ حاصلولو دپاره چه دَپښتنو او مغلو ترمینځه کوم کشمکش تیر شوے دے اوکوم جنګونه شوی دی چه دے جنګونو کښے دَپښتون دَ آزادئ دَ تحریک مشر دَخوشحال خان په ځائے ایمل خان اوګنړی۔

په دے کښے شک نشته چه دَ مغلو دَ قید او بند نه وړاندے چه کوم خوشحال خان مونږ وینو هغه دَ مغلو یوجاګیردار، طرفدار، نمک خوار او وفادار نواب دے۔ لکه چه دَ فیرنګیانو په زمانه کښے هم د پیر پښتانهٔ نوابان اوخان بهادران موجود وُو۔ او دغے نواب خوشحال خان دَ مغلو دپاره پښتنو سره جنګونه کول۔ خو دَ قید نه پس چه کوم خوشحال خان مونږ ته ښکاری هغه بیل سړے دے۔ هغه یو غیرتی پښتون ښکاریے دے چه دَ پښتنو په ننګ دَ مغلو خلاف کمربسته ولاړ دے، اودَ پښتنو دَ اتفاق او اتحاد دپاره کوشان او سرګردان دے۔ او پښتانهٔ دَ مغلو خلاف په دے جذبه جنګوی چه دَ مغلو دَ غلامئ نه ځے خلاص کړی۔

داسے معلومیږی چه دوست محمد خان کامل دَ قید وبند نه پس دَ نوی کردار خوشحال خان سم نهٔ دے پیژندلے۔ اودغه شان هغه دَ خوشحال خان په صحیح کردار پیښ کولو کښے څهٔ لږه د پیره غلطی ضرور کوی۔ کامل صاحب په خپل کتاب "خوشحال خان خټک" کښے دَ خیبر دَ جنګ عنوان "ایمل کی شورش" ایښے دے۔ او په دے خبره ځے د پیر زور ورکړے دے چه دا ایمل افریدے نهٔ وُو مهمند وُو۔ او یو پیدائشی جرنیل وُو۔ او دَ خیبر جنګ دَ ایمل خان دَ کمان دَ لاندے شوے دے۔ او خوشحال خان خټک ځے په دے جنګ کښے هم دَ مغلو طرفدار بنائیلے دے۔ داسے طرفدار چه دَ مغل او پښتون په دے تاریخی جنګ کښے هم، خوشحال خان دَ پښتون په مقابله کښے، دَ مغل په پره کښے ولاړ دے۔ او بنهٔ دَ زړهٔ دَ اخلاصه۔

په هټول کتاب کښے کامل صاحب، صرف دَ ایمل خان کردار په داسے طریقه پیښ کوی چه دَ سړی پرے سودا وشی۔ چه دَ مغلو په مقابله کښے دَ پښتون ولی او وُجُب وهنهٔ دَ جذبے په خاطر صرف ایمل خان را اوچت شوے وُو۔ او بنهٔ په نړه دَ مغلو مقابلے نه اودریدے وُو۔ او په

Poha Foundation
A.S.KB

دے ټوله جګړه کښے خوشحال خان محض یوه جمله معترضه وه چه کله نا کله به ئے د مغلو په مقابله کښے د پښتنو طرفداری اوکړه ـ ګنی په حیثیت مجموعی ئے د پښتنو خلاف، د مغل دپاره هر جائز اوناجائز صرف په دے خیال کړے دے چه هغهٔ ته او د هغهٔ خاندان ته او د هغهٔ قبیلے ته پکښے څهٔ ذاتی مفاد حاصل شی ـ اوچه د مغلو نه د ذاتیاتو په بناء، د قید و بند نه پس متنفر شو ـ نو بیا هم د خیبر په جنګ کښے ئے د محسن محمد امین خان طرفداری، د پښتنو په مقابله کښے ښهٔ په نړه اوکړه ـ خو ایمل شکست ورکړ ـ اوجنګ ئے بائیلو ـ اوچارو ناچار د مغلو سړه خوشحال خان هم د میدان نه اوتښتید و ـ

کامل صاحب شاید چه د خوشحال خان له دے قسمه کردار په دے خیال پیش کوی چه د اورنګ زیب عالمګیر په مقابله کښے ولاړ وُو ـ او اورنګ زیب عالمګیر یو مُسلمان بادشاه وُو، نو هسے نه چه په خوشحال خان څوک بد اووائی ـ چه د مُسلمان بادشاه او بیا د هغهٔ مُسلمان بادشاه مخالفت ئے ولے کولو کوم چه د هند و پوخ دښمن وُو ـ او په هندوستان کښے ئے د صحیح اسلامی تعلیماتو احیاء غوښته ـ او د چاډ پالیسئ په پرهٔ کښے چه علامه شبلی د "عهدِ عالمګیری" په نوم یو غټ کتاب هم لیکلے دے ـ

شاید چه په دے وجه کامل صاحب کوشش کوی چه د خوشحال خان د مغلو خلاف د جنګونو په حقله د جواز څهٔ صورت پیدا کړی ـ او دا ثابته کړی چه خوشحال خان خود عالمګیر خاندانی تابعدار او خدمتګار وُو ـ او په مغلو ئے هیڅ بدنهٔ وُو پیرزو ـ خو مغلو چه ورباندِ بلاوجه څو څو کرته ظلمونه اوکړل نو مجبوره شوچه د اورنګ زیب عالمګیر او د مغلو خلاف اودریږی ـ ګنی د مغلو خلاف په قامی جذبه کښے جنګونه صرف ایمل خان کړی دی ـ

کامل صاحب ته دا هم معلومه ده چه پیرو نامتو مؤرخینو اومستند و تاریخدانو ایمل خان آفریدے یاد کړے دے ـ خو کامل صاحب دا کوشش کوی چه ثابته کړی چه ایمل خان مهمند وُو ـ

حُما په خیال دا نقطه هډو دومره اهمیت نه لری چه سړے پرے سرخوږ کړی چه ایمل خان مهمند یا آفریدے وُو ـ حُکه چه دا نقطه په حیثیت مجموعی، نهٔ د پښتون قوم څهٔ لاینحله مسئله حل کولے شی اونهٔ د خوشحال خان ختک په تاریخی شخصیت څهٔ اثر یا رنړا غورزولے شی ـ کهٔ ایمل خان مهمند وُو، یا آفریدے خو ظاهره ده چه د مغلو مخالفت ئے ښهٔ په نړه کړے دے ـ او خوشحال خان ختک د ایمل خان او دریا خان د دے قامی خدمت پیره پیره ستائنه

Poha Foundation
A.S.KB

کړے دہ ۔ او تعریف ئے کړے دے ۔

بهرحال زهٔ کامل صاحب سړه اتفاق کوم چه ایمل خان مهمند وُو ۔ حُکه چه خوشحال خان خټک خپله دوه ځایه هغهٔ ته مهمند وئیلے دے ۔ هغه دوه ځایونه دا دی :۔

د ایمل فتور آغاز شو د مهمندو هم عنان شوم

افریدیو، شنوارو، زړهٔ په اُلجه بنهٔ کړو ایمل خان مهمند په ننګ په اُلجه دواړه

د خوشحال خټک په بخره خو یو ننګ دے

تر نظر پورے ئے هیڅ ده دُنیا واړه

خوشحال خان یو بل ځائے کښے د خیبر د جنګ په حقله وائی ؎

دویم د محرم ورځ د شنبے کال د غفج نهٔ غشی وُو، نه تورے چه مغلو اوکړو ۱۰۴۵ هجری

شنوارو ۔ افریدیو ۔ د ډے کے خوارو مهمندو

روپئ په خروار یوړے، محران واړه په هج

او داهم وائی ؎

خهٔ شنواری، خهٔ مهمند، خهٔ افریدی وُو

چه ئے مات کړو د صوبے واړه لښکر

او د دے قصیدے خاتمه په دے بیت کوی ؎

مستجاب مهمند که چرګه د مغل ده

زهٔ خوشحال خټک خوبازیم ځائے م غر

که چرے خوشحال خان په دے جنګ کښے ونښتیا، د زړهٔ د اخلاصه، د پښتون خلاف د مغل په پوره کښے جنګ کړے وے ، او بیا دا جنګ ئے بائیللے وے نو شاید چه اول خو به ئے په دے موضوع هډو قصیده نهٔ وه لیکلے ۔ حُکه چه د دے جنګ بائیلات لکه څومره چه د محمد امین خان دپاره شرم وُو، دغسے د خوشحال خان دپاره هم شرم وُو ۔ دواړو شکست خوړلے وُو ۔ او که نه، قصیده ئے خامخا لیکله نو د خوشحال خان خټک نه دا اُمید کیدے شی چه په قصیده کښے به ئے ذکر کړے وے چه جنګ م د مغل دپاره، د پښتون خلاف، د یو محسن په خاطر بنهٔ په نړه اوکړو خو ماتے م اوکړه ۔ او شکست م اوخوړو ۔

Poha Foundation
A.S.KB

خوماتہ داسے معلومیږی چہ پہ دے جنګ کښے خوشحال خان د سیاست نہ کار اخستے دے۔ د قید وبند نہ پس، هغہ مغلوتہ پہ زړہ ښہ زړہ کښے خو تکید و۔ اوچہ د لنګر کوټ د قلا پہ بارہ کښے خپل دوست او محسن مهابت خان ورتہ د تعاون دپارہ اووے نو خوشحال خان ورتہ صفا انکار اوکړو۔

کہ خوشحال خان خپل محسن مهابت خان تہ صفا انکار کولے شو نو هغہ خپل محسن امین خان تہ هم صفا ویلے شول چہ د پښتنو خلاف، د مغلو دپارہ جنګ ونہ شم کولے۔ خو هغہ داسے اونہ کړل نو پہ دے کښے مصلحت وُو۔ خوشحال خان پہ ظاهرہ د مغلو سرہ شو خو پټ راز باز ئے د پښتنو سرہ وُو۔ او دغہ وجہ دہ چہ د پښتنو پہ فتح هغہ د خوشحالئ اظهار کړے دے او خپلہ فتح ئے کنړلے دہ۔ او قصیدہ ئے پرے لیکلے دہ۔ او ویلی ئے دی چہ زہ صرف پہ دے جنګ کښے د پښتون پہ ننګ ولاړ وُم۔ او محض د پښتون پہ ننګ م دا کار کړے دے۔ او ایمل خان د ننګ او لجہ دواړہ و دپارہ جنګ کړے دے۔

پہ قصیدہ کښے خوشحال خان، مستجاب مهمند تہ، چہ د زړہ نہ د مغلو سرہ وُو، بد ویلی دی۔ هغہ وائی چہ مستجاب مهمند خو د مغلو چرګہ وہ۔ او و رسرہ ځان تہ باز وائی۔

پہ قصیدہ کښے خوشحال خان دا نہ وائی چہ دا جنګ محض د ایمل خان مهمند پہ مشرئ کښے شوے وُو۔ بلکہ هغہ پہ یو بل ځائے کښے، ایمل خان او دریا خان دواړہ یو شان ستائی۔

اوس کہ مونږ د کامل صاحب او منوچہ پہ دے جنګ کښے لکہ د مستجاب مهمند پہ شان، خوشحال خان هم پټ او آشکارہ، د پښتنو خلاف د مغلو ملګرے وُو، او بیا داسے کلک ملګرے چہ پہ قول د کامل صاحب "پہ بادشاهی لښکر کښے چہ کوم پښتانہ شامل وُو۔ د خوشحال خان نہ علاوہ، نور د تولو د جنګ نہ کنارہ کشی کولہ۔ صرف خوشحال خان او د هغہ سړو، د زړہ د اخلاصہ د مغلو پہ پرہ کښے جنګ کولو۔ خو هیڅ ئے ترے جوړہ نہ کړہ"۔ نو پس د شکست نہ بہ خوشحال خان پہ کومہ ځلہ ځان ستائیلو او ځان تہ بہ ئے باز وے۔ او د کامل صاحب د خیبر د معرکے هیرہ، ایمل خان متعلق بہ ئے ولے ویئل چہ هغہ د ننګ او د لجہ پہ خاطر دا جنګ کړے وُو او صرف خوشحال خان د پښتون د ننګ پہ خاطر پہ دے جنګ کښے شامل وُو۔ حقیقت دا معلومیږی چہ د خیبر پہ جنګ کښے د پښتنو پټ جرنیل، خوشحال خان خپلہ وُو۔ او ایمل خان او دریا خان د دے جنګ ظاهري مشران وُو۔ خوشحال خان تہ پہ دے زور نہ ورکوی چہ ایمل خان او دریا خان آفریدی وُو، یا مهمند، خو د دوئی د ملګرتیا، مړانے، شجاعت او ښہ ځوانتوب تعریف ضرور کوی۔ د خوشحال خان هغہ مشهورہ قصیدہ چہ سرلے د دے مصرعے نہ شروع کیږی ہے

Poha Foundation
A.S.KB

بیاله کومه را پیدا شو دا بهار

مونږ ته د ایمل خان او دریاخان په حقله دا دوه یادګار شعرونه په ګوته کوی ـ

ایمل خان دریاخان دواړه مړک ئے مړ وے
هیڅ تقصیر دواړو اونکړو وار په وار
د خیبر درے ئے سره کړله په وینو
په کړاو په ئے هم سره وان کړو د هندو کار

په دے پورتنئ قصیده کښے، خوشحال خان چه د پښتنو د مغلو خلاف کوم شپږ د بری او فتحے جنګونه ستائیلی دی، په دے فهرست کښے د خیبر جنګ اول راځی. او په دے فتح هغه فخر کړے دے. که دا چرته د هغه، د مغلو په پره کښے، او د پښتو خلاف، چه په قول د کامل صاحب صرف ایمل خان ئے قیادت کولو، خپل شکست وُو. نو دا جنګ به هغه بیا بیا په فخریه څه ته ستائیلو. او د ایمل خان بے ئے دومره تعریفونه څه ته کول، خو حقیقت دا نه وُو ـ

پاتے شو دا دلیل چه په جمرود کښے، خوشحال خان خپل محسن، محمد امین خان ته صلاح ورکړه چه پښتنو سره جنګ یا سختی نه ده پکار. دا غریب خلق دی. خو چه هغه ورته پیغور ورکړو نو خوشحال خان د زړه د اخلاصه، د پښتنو خلاف او د مغلو په پره کښے جنګ ته تیار شو. او د دوستئ حق ئے ادا کړو. نو دا دلیل ما ته کمزورے بنکاری.

معلومیږی دا چه خوشحال خان چه محمد امین خان ته په روغ نیتئ صلاح ورکړه. او د جنګ نه ئے منع کړو. او محمد امین خان د هغه خبره اونه منله، بلکه بد ئے پرے اوکښل نو دا د محمد امین خان خپل قصور وُو. خوشحال خان خپله غاړه خلاصه کړه. د دے نه پس، خوشحال خان د پښتو په دے مثل عمل اوکړو چه "یار ته پند ورکړه، اوکه پند نه منی نو د شکو پند ورکړه". د خوشحال خان د پند نه پس محمد امین خان ته د شکو پند ورکړو. او د پښتنو قبائیلو سره ئے د مغلو د تباهئ د پاره سازش اوکړو، او بښه کامیاب سازش. د انګریزئ مثل دے چه په جنګ او مینه کښے هرڅه روا دی. د قید نه پس د مغلو سره د خوشحال خان پت جنګ شروع شوے وُو. او خوشحال خان د پښتنو د بری او فتح د پاره عزم کړے وُو. د خیبر جنګ د خوشحال خان د مغلو خلاف اولنئ فتح وه. او دا فتح د هغه د تدبر او سیاسی حکمت عملئ نتیجه وه.

Poha Foundation
A.S.KB

اسلام - د مغلو شهنشاهیت، خوشحال خان او پښتانه

دلته یوه بله مسئله هم حل کول غواړی - او هغه دا چه د خوشحال خان د پاره د مغلو د شهنشاه اورنګ زیب عالمګیر، چه مُسلمان بادشاه وُو مخالفت جائز وُو او کړ نه؟ نو دا یوه باریکه نقطه ده - او دا نقطه لږ وضاحت غواړی -

اسلام د شهنشاهیت، بادشاهت او سرمایه دارانه اوجاګیردارانه نظام د لرے کولو د پاره راغلے وُو - اسلام اصل نسل ته هیڅ وقعت نه ورکولو - په اسلام کښے هر مُسلمان د بل مسلمان سره ورور دے - اسلام کښے د شرافت معیار، اصل او نسل، مال او دولت نه وُو - بلکه تقوی او اخلاق وُو - اسلام یو اخلاقی نظام دُنیا ته راوړے وُو چه بنیاد ئے توحید وُو - د قیصر او کسرٰی شهنشاهیت اسلام دړے وړے اوړے وُو - او سرمایه دار ته اسلام د مرګ پیغام وُو - خو د خلفائے راشدین نه پس چه کوم اسلامی سلطنتونه جوړ شول هغوئ لکه د قیصر او کسرٰی په شان بیا شهنشاهیت قائم کړو - او هم په هغه اصولو سره روان شول - په کومو سرمایه دارانه اصولو چه د قیصر او کسرٰی حکومتونه چلیدل، دا په حقیقت کښے د اسلامی طرز د حکومت مخالفت وُو - او اسلام چه د معاشرے د پاره کوم اصول وضع کړی وُو - د هغے اصولو، د اسلام په نوم او د خدائے تعالیٰ په نوم په جارماتول وُو - سپین ته تور وئیل وُو او تور ته سپین - ورځ ته شپه وئیل وُو او شپے ته ورځ -

د دے مختصر تمهید په رنړا کښے اوس مونږ د مغلو د شهنشاهیت او د مغلو د حکومت او د مغلو د پښتنو سره کشمکش او د جنګونو جائزه اخلو -

د مغلو نه وړاندے په هند کښے پښتنو خپل بادشاهت او شهنشاهیت قائم کړے وُو - مونږ دا نه وایو چه په هند کښے د پښتنو شهنشاهیت یا بادشاهت په اسلامی اصولو چلیدو - یعنی په هغه اسلامی اصولو، په کومو چه د خلیفه عمرؓ اسلامی خلافت قائم وُو - خو دومره قدرے خبره ضرور وه چه د هند د پښتنو بادشاهانو په زمانه کښے اسلام په هند کښے په سُرعت سره خوریدو - او د هغوئ په زمانه کښے، یا په زور یا په رضا هندوان په یو درز مُسلمانیدل - او هغوئ اسلام د هندومت ضد کنړلو - اسلام توحید وُو، او هندومت شرک وُو - او هغوئ هیڅرے دا کوشش نه وُو کړے چه د اسلام او کفر ترمینځه محض د خپلو سیاسی اغراضو په خاطر صلح او کړی

Poha Foundation
A.S.KB

اوَ دواړو مذهبونو نه یو مشترک مذهب جوړ کړی او دهندوانو راجپوتو سره د سیاسی اغراضو د پاره داسے خوښه کړی چه رشتے ورسره اوکړی. او حکومت کښے هغوئ حصه دار او برخے خور کړی. او باقی مُسلمانان د هغوئ په زور غلام او تابع اوساتی.

خو مغلوچه د پښتنو شهنشاهیت په هند کښے ختم کړو او بابرچه مغل وُو. ابراهیم لودهی ته چه پښتون وُو، د پانی پت په اولنی جنګ کښے شکست ورکړو. نو د پښتنو د نسلی شهنشاهیت په ځائے په هند کښے د مغلو نسلی شهنشاهیت قائم شو. په دے کښے د مُسلمان او د غیر مُسلمان سوال نه وُو. پښتانهٔ او مغل دواړه مُسلمانان وُو. خو د دواړو بادشاهی او ملوکانه اغراض بیل وُو. پښتنو په هند خپله بادشاهی غوښتله او مغلو خپله. او په دے وجه دواړه نسلونه د یو بل سره برسر پیکار وُو. په دے کشمکش کښے د اسلامی او غیر اسلامی سلطنت سوال نهٔ پیدا کیدو. دا د دوه مُسلمانانو قومونو د هند د بادشاهت حاصلولو د پاره د زور و جنګ وُو. او په دے وجه یا دواړه په حق وُو یا دواړه په ناحقه. یا دواړه ناجائزه او ناروا کول یا دواړو کول. نهٔ د پښتنو شهنشاهیت د حضرت عمرؓ خلافت وُو او نهٔ د مغلو شهنشاهیت د حضرت عمرؓ د خلافت نمونه وه.

البته مغلوچه د پښتنو نه حکومت واخستو نو محض د خپلو ملوکانه اغراضو د حاصلولو د پاره او د خپل حکومت د پخولو د پاره ئے د اسلام او کفر سره خپلو کښے صلح اوکړه او د اسلام او د کفر نه ئے یو مشترکه دین جوړ کړو چه اکبریه ورته دینِ الٰهی وے. او دا خالص الحاد وُو.

د مغلو حکومت بحیثیت مجموعی پښتُو او د شرابو دلداره وُو. او هغوئ چه په هند کښے د کوم نوی ثقافت بنیاد کیښودو، دا اسلامی ثقافت نهٔ وُو. بلکه د اسلام او د کفر امتزاج وُو. د مغل مُسلمان او د هندو راجپوت د مشترکه ثقافتونو یو معجونِ مرکب وُو.

د مغلو په زمانه کښے هندوانو ته موقع په لاس ورغله چه د حاکم قوم خوئ بوئ او اخلاق بدل کړی او په خپل خوئ بوئ او اخلاقو ئے راواړوی. پښتنو چه د مغلو د شهنشاهیت مخالفت کولو نو هغوئ په دے کښے حق په جانب وُو. ځکه چه مغل ته هندو راجپوت د مُسلمان پښتون نه زیات نږدے وُو د هندو راجپوت سره د مغل د ویني رشته اوخپلولی وه. او مغل بادشاه به اکثر د پښتون مُسلمان د کوشالئ د پاره یا بیربل را اولیږلو، یا مان سنګھ او یا چرته مهاراجه جسونت سنګھ یا راجه رام سنګھ.

Poha Foundation
A.S.KB

پښتانه، خوشحال خان او د مغل شهنشاه عالمګیر سره کشمکش

د پورته بحث په رڼا کښے به اوس موږ د خوشحال خان او د عالمګیر د کشمکش جائزه واخلو۔ خوشحال خان د عالمګیر یو جاګیردار او منصب دار ؤو۔ او ښه په راستئ د هغه خدمت کولو۔

لکه چه وائی ؎ لکه زړه ؤم په راستئ په دو راستئ کښے
د مغل په خدمت نه ؤو بل افغان

خو د اورنګ د بند نه پس هم دغه جاګیردار او منصبدار خوشحال خان د اورنګ زیب د ذات او د اورنګ زیب د شهنشاهیت سخت دښمن شو۔ ځکه چه دا ته معلومه شوه چه د مغل په شهنشاهیت کښے د پښتون مسلمان هیڅ عزت۔ هیڅ وقار او هیڅ قدر نشته۔ مغل، پښتون محض یو مرئ او غلام ګڼی۔ او هیڅوړے مغل پښتون ته د ځان سره یو حیثیت نه ورکوی۔ هغه پوه شو چه پښتون که د مغل دپاره هرڅه اوکړی خو د مغل په نظر کښے د پښتون نه هیڅوړے مغل نه شی جوړیدے۔ لکه چه وائی ؎

که هزار کاندِ پښتون مغل به نه شی
بویه داچه د زړه اوباسی دا خیال

اوبیا وائی ؎ اورئ پورے په منصب په نوکرئ شه
چه تر فهم و تر نظر د مغل کک یم

د اورنګ زیب عالمګیر متعلق چه د قید په دوران کښے او پس له قیده خوشحال خان کومه رائے قائمه کړے وه هغه د دے اشعارو نه واضحه ده ؎

څۀ یوازے په ما نه ده که ژوندے وی
اورنګ شاه بادشاه به ډیر کاندی پائمال
دۀ په لاس د بخت نصر ظلم واخست
زۀ د دۀ د لاسه بند لکه دا نیال
حق ناحق ئے چه څوک راشی په منګل کښے
خواروی ئے غم ئے نۀ وی ، د وبال
چه په پلار باندِ ئے نۀ ده صرفه کړے
په نور چا ئے څۀ صرفه، څۀ ئے اشکال

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ ښځتیا وایم داهسے بادشاه نهٔ وی
واړه کارئے د رهزن دے، د دار وال
یو په ظلم، یو په مکر نور څوک نشته
کهٔ حجاج وی کهٔ یزید وی د دهٔ سیال
دهغهٔ بادشاه به نمونځ دَغاړے طوق شی
چه دے نهٔ لری د عدل اعتدال
نهٔ انصاف شته، نهٔ تمیز، نهٔ نور د عدل
په دربارئے تاریکی ده، غول و غال
په دورات د دے بادشاه هو ښیاد هغه دئے
چه وطن که په فرنګ یه پرتګال
په خوشحال باندے خو وار دے دا دے راغے
خدائے دِ درست جهان ساتی د دئے جیپال
په یو بل ځائے کښے د اورنګ زیب متعلق وائی ؎
د بادشاه د بدنیتئ کمے نشته!!!
په بدنیتئے آزار واخست د خپل پلار
څکه اوس د چا باور وربانډ نهٔ شی
هم بدنیت دے هم بدقول هم مکار
بله هیڅ لیدله نهٔ شی په دامینځ کښے
یا مغل د مینځ ورک یا پښتون خوار

د خوشحال خان د دے پورتنو اشعارو نه معلومیږی چه اورنګ زیب یو خدا ترس، منصف عادل، صاف زړهٔ او سپیڅلی او سپین څلے مسلمان بادشاه نهٔ ؤو. بلکه هغه یو داسے مسلمان ؤو چه د بادشاهئ حاصلولو دپاره ئے خپل پلار قید کړے او خپل روټره ئے وژلی ؤو. او د مذهب په ظاهر یا تو یعنی په مونځ روژه ئے د خلقو د غلولو دپاره مخ سپین کړے ؤو. خو لکه کیږو چه وائی په حقیقت کښے د هغهٔ زړهٔ د مذهبی منافقت نه ډک ؤو. یعنی هغهٔ مذهب د خپل ملوکانه اغراضو د حاصلولو دپاره یو آلهٔ کار جوړ کړے ؤو. د خوشحال خان تر نزده د مذهب د پردے په شا د اورنګ زیب اصلی

Poha Foundation
A.S.KB

کردار، دَیو ظالم او ناترسه غاصب انسان وُو. چه هر عمل ئے دَ شرنه ډک وُو۔

مونږ به دَ خوشحال خان دے رائے ته ډیر وقعت نه وُو ورکړے. ځکه چه مونږ ته معلومه ده چه دَ خوشحال خان دَ اورنګ زیب عالمګیر سره ورانه شوے وه او په دے وجه شاید چه دَ خوشحال خان دا رائے په ذاتیاتو مبنی وی. خودَ خوشحال نه علاوه زمونږ درویش او صوفی شاعر عبدالرحمان بابا ؒ هم چه خوشحال خان پسے نزدے تیر شوے دے، دَ هغے وخت دَ مغلو حاکمانو دَ لاسه دَ اسے سرتکوی ؎

په سبب دَ ظالمانو حاکمانو ∴ کور او کور او پیښور درے واړه یو دی

نو دَ دے نه معلومیږی چه دَ خوشحال خان په رائے کښے ضرور څه صداقت شته۔

خبره دا ده چه عام خلق دَ مذهب دَ روح نه نا واقف وی. او هغوئ دَ مذهب په ظاهریاتو او رسوماتو پسے ځی. نو که ٔ یو سړے ظاهری شان و شوکت دَ یو مذهبی سړی جوړ کړی نو باطنی عمل که ٔ ئے هر څه ٔ وی، خو په خلقو کښے په ښه ٔ سړی او په مسلمان سړی مشهور شی. دَ اورنګ زیب عالمګیر دَ بنے مسلمانئ چرچه هم په دے وجه شوے وه چه هغه ٔ خپل ظاهری شان و شوکت دَ ښه ٔ مسلمان جوړ کړو نو خلقو دَ هغه ٔ ټولے ګناهانے معاف کړے. ځکه چه شرعه هم ظاهر کوری او خلق هم ظاهر کوری. خو حقیقت څه ٔ بل شان وُو۔

دَ خوشحال خان په زمانه کښے دَ پښتنو او دَ مغلو جهګړو ډیر زور نیولے وُو. او خوشحال خان چه دے قامی جنګ کښے دَ مغلو نه راواړید و او دَ پښتنو په ننګ ئے تورہ اوتړله. نو هغه په دے کښے حق بجانب وُو. دَ خوشحال خان خیال وُو چه مغل پښتنو ته دَ حقارت په نظر کوری. او پښتون خپل سیال نه ګڼری بلکه خپل مرئے او غلام ئے ګڼری. په دے وجه پښتون ته پکار دی چه مغل دَ خپل وطن نه اوباسی او دَ مغل دَ غلامئ نه ځان خلاص کړی۔

اول خولکه چه ما ذکر کړے دے شهنشاهیت او بادشاهت دَ اسلام په ضد کښے ولاړ وُو، په دے وجه هغه خلق چه دَ مسلمان بادشاه په نوم دَ اورنګ زیب دَ ملوکیت پره کوی. هغه دَ یو غیر اسلامی سیاسی نظام پشتی کوی. مُسلمان او بادشاه په حقیقت کښے اجتماع ضدین دی. بادشاهت دَ مسلمان دپاره ناروا دے. په اسلام کښے صرف خلافت روا دے او دا خلافت دَ یو منتخب شوی امیر پکار دے. او دَ امیر انتخاب به هم صرف صاحب الرائے مسلمانان کوی چه تقوی او اسلامی اخلاقی ژوند کښے ثانی نه لری. خو خود غرضه خلقو ورو ورو دَ اسلام دَ سیاسی نظام نه بادشاهت او ملوکیت جوړ کړو. او هغه هم موروثی ملوکیت، چه په اسلام کښے سروپ ناروا دے. او بیا دا ناروا ملوکیت

Poha Foundation
A.S.KB

ئے د اسلام جزو او کړ خولو۔ او د مسلمان بادشاه کلمه داسے عام شوه چه د د مسلمان دپاره د ایمان جزو شو۔ او څوک چه د مسلمان بادشاه د خرافاتو نه پک حکومت نه منی ۔ د هغهٔ قتل روا کښلے شی۔ په مسلمانانو کښے دا ذهنیت حقیقت کښے د مسلمانانو د زوال سبب کرځیدلے دے۔ او مسلمان ملت ئے ذلیل کړے دے۔

خوشحال خان خپله هم د قید و بند نه وړاندے هم له دے قسمه مسلمان بادشاه تابع وُو۔ او د دداسے مسلمانانو بادشاهانو د ملوکیت مټے وے۔ که هغهٔ په ژوند کښے څهٔ غلطی کړے وه نو هغه ئے د قید و بند نه وړاندے کړے ده ۔ چه د یو غیر اسلامی شهنشاهیت د نا روا سیاسی نظام پُشتی ئے کوله۔ د قید و بند نه روستو چه په هغهٔ کښے یو نوے احساس او نوے شعور پیدا شوے دے۔ دا د ستائنے وه دے۔ د دے نوی سیاسی شعور په برکت هغهٔ د مغلو د نا روا نسلی شهنشاهیت چه د مسلمان بادشاه د پردے د لاندے د حیوانی ظلم او زور دویم نوم وُو خلقو ته عریان او بنائیلو۔ او خلق د مغلو په شهنشاهی منافقت پوه شول۔ او د مغلو د زور ظلم نه ئے د خان خلاصولو دپاره مردانه کوششونه شروع کړل۔ خوشحال خان د اورنګ زیب د نسلی شهنشاهیت متعلق وائی ؎

اطاعت د اولو الامر حُکه نهٔ کړم
خلیفه د زمانے په زړه کافر دے

پښتون مسلمان به د مغل مسلمان د اسلامی رورولئ او اخوت هله خیال ساتلو۔ که چرے د اسلام د اصولو او تعلیماتو مطابق، مغل مسلمان، پښتون مسلمان ته د خان سره یوشان اسلامی حیثیت او اقتصادی حیثیت ورکړے دے۔ خو معلومه ده چه د مغلو شهنشاهیت څهٔ نورے تقاضے وے او د اچه نور هرڅهٔ وے خو اسلامی نهٔ وے۔ خوشحال خان د مغلو د شهنشاهیت په اصولو جوړ، تش په نوم او جعلی اسلامی حکومت منلو ته تیار نهٔ وُو۔ حُکه چه دا صرف د مغلو نسلی حکومت وُو۔ او په هیڅ رنګ او هیڅ شکل کښے اسلامی نهٔ وُو۔ صرف د اسلام په مقدس نوم مغلو خپل ملوکانه اغراض حاصلول، او خپل غاصبانه حکومت ئے په مسلمانانو څاپیلو۔ او هغه هم د ذاتی اغراضو دپاره۔

په دا سے صورت حال کښے خوشحال خان مجبور وُو چه د مغلو مقابله اوکړی۔ او د پښتون مسلمان ملی شان او قومی حیثیت او ملی سیرت په آزادانه طور برقرار اوساتی۔ او پښتون کښے په قسما قسم طریقو، په پیغورونو، په طعنو، په تعریفونو او د غیرت او پښتو په ردیونو د غیره ملی شعور او حس بیدار کړی۔ او اتحاد او اتفاق ورکښے راولی۔ او د مغلو مقابلے ته ئے اودروی۔

Poha Foundation
A.S.KB

دَخوشحال خان خیال وُوچه دَمغل هیڅ حق نشته چه دَپښتون په وطن دِ قابض وی ۔ او پښتون دِپه زور ظلم مړئے اوغلام ساتی ۔ خوشحال خان مغل دَ پښتون دَ وطن نه ایستل غوښتل ، اوپه آخری عمر کښے دا دَ هغهٔ یوه عقیده جوړه شوے وه لکه چه وائی ؎

دا نادره عقیده لکه څما ده

لا عجب کهٔ بل پیدا هسے افغان شی

دَ نمونے په طور دلته دَ خوشحال خان څنے هغه اشعار درکوم ۔ دَ کومونه چه دَ خوشحال خان دَ دے نادرے عقیدے وضاحت کیږی ۔ یعنی په دے لاندِ اشعارو کښے هغهٔ دَ مغلو او دَ اورنګ زیب نه دَ نفرت اظهار کړے دے ۔ دَ پښتنو بے اتفاقی ئے ستائیلے ده ۔ اوپه خپل ننګ ئے فخر کړے دے ۔

چه مغل و ته م اوترله تورهٔ درست پښتون م وعالم وته ښکاره کړو
څتک کله په شماره په حساب یاد وُو څتک ما دَ اولسونو په شماره کړو

اتفاق په پښتنو کښے پیدا نهٔ شو
کښی ما به دَ مغل کریوان پاره کړو

قدیمی دَ پښتنو جهل وخرتوب وُو اوس په طمع دَ حرص دروی له میانه
کهٔ ر پښتیا وایم شیرشاه داهسے نهٔ وُو

لکه مونږ ه یو پیدا له کوهستانه

لا تر اوسے ئے مازغهٔ په قرار نهٔ دی چا چه ما سره وهلے سر په سنګ دے
لا په خوب کښے په لوزه پریوزی له کټه چه دَ چا تر غوږ څماد تورے شرنګ دے
کهٔ په دا دورم کورے هغه زهٔ یم چه م داغ په خاطر اینے دَ اورنګ دے
درست جهان م ومغل وته خیبر کړو څنے په څنے پښتانهٔ وته قلنګ دے

څنے زهٔ لوئے دعوی لرم په زړهٔ کښے
ولے څهٔ کړم چه پښتون وارهٔ بے ننګ دے

کهٔ م عمر په شماره تر شپیتهٔ تیر دے لا په کار کښے دَ سورئ هسے اُزبک یم

دَ افغان په ننګ م اوترله تورهٔ
ننګیالے دَ زمانے خوشحال ختک یم

هره چار دَ پښتانهٔ تر مغل بنه ده اتفاق ورځنه نهٔ شته ډیرا رمان

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

د بهلول او د شیرشاه خبرے آوے م — چه په هند کښے پښتانه وو بادشاهان
شپږ اوه پیړۍ ځے بادشاهی وه — چه په دوی پورے درست خلق وو حیران
یا هغه پښتانه نور وو داځه نور شول — یا د خدائے دے اوس داهے شان فرمان
که توفیق د اتفاق پښتانه مومی !
زوهر خوشحال به دوباره شی په دا خوان

ومغل وته چه کورم ، هغه هے مغل نشته — د توره وارئ تیر دے اوس د رپاتے یو قلم دے
پښتون په زړونیسی په فریب په تیتالو نو — په مائے اثر نه شی لا په مادخدائے کرم دے
نه مچ یم نه قارغه یم چه په کړو مړو کرځم — یا بازیم یا شاهین یم په خپل شکار م زړه خرم دے
که ماغوندِ نورهم وے په دے کار به هیر خوشحال وُم — چه ماغوندِ څوک نشته څکه پروت را باندِ غم دے

ایمل خان دریاخان دواړه په ښه رنګ تیر شول په ننګ کښے
د دواړو په فراق کښے ، څما تل آه و ماتم دے!

پښتانه لکه مکس ورباندِ کرځی — ورته ا یښے د مغل د حلوا تال دے
نورے واړه تکیے وار په وار خوړے شوے — اوس په مینځ کښے یو کوم د ذوالجلال دے

ایمل خان دریاخان دواړه خورد بین لاهل
اوس خو پاتے د مغل ته یو خوشحال دے

اورنګ زیب را ته یو کال وشو چه پروت دے — په صورت حیران ، پریشان په زړه افګار
کال په کال امرایان دی چه پریوځی — چه طوفان شوے لښکرے کوم ئے شمار
خزانے د هندوستان دی راخوړے شوے — سره مُهران دی ننوزی په کُهسار
پښتانه چه نورځه فکر کا نا بود دی — بے له تورئ خلاصے نشته په بل کار
ترمغلو پښتانه په توره ښه دی — که په پوهه پښتانه وے څه هوښیار
اولسونه چه سند وبله ، اوکه — بادشاهان ورته سجود کاندی اختیار
زه تنها پکښے په غم د نام ونګ یم — یوسف زئ فراغت په کښت و کار
آفریدی ، مهمند ، شنواری کوره څه کا — د مغلو لښکر پروت په ننګرهار
په لښکر لښکر نارے شوم ورته ستړے — دا کا زه را ته نه مهیرک وائی نه څوک
مړک څما په پوهه بهتر تردا ژوند څخه دے — د عزت سره چه نه وی زیست رد زکار

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

همیشه به په جهان کښے ژوندے نۀ دی
د خوشحال ختک به پاتے شی ر د زمانے

ومغل و ته به هسے کار بنکارہ کړم — چه راضی راڅخه روح د فرید خان شی
اورنګ زیب بادشاه زۀ ډک په لاهور راغے — کوره کاندۀ به ځوک وران ځوک آوبان شی
په جهان د ننګیالی دی دا دوه کاره — یا به اوخوری ککرئ یا به کامران شی
د مزریو مړ نتوب په لښکر نۀ دے — مټے ے هر کله یوازے په خپل ځان شی

آزادی تر بادشاهئ لا تیری کا
چه د بل د حکم لاندے شی زندان شی

پښتانۀ واړه بدخوئ دی — کور په کور کاندے غورزئ
یوچه سرکاندی په پورته — بل ئے اووهی مغزئ
هغه زیست چه د عزت له مخه نۀ وی — چه ئے کا په هغه زیست پورے هک پک یم
په خپل نام ونګ چه راشم لیونے شم — خبردار کله په سود وزیان د لک یم
هر پښتون چه د مغلو نوکری کا — که د زده د هغے واړه بهترک یم
چه منصب د مغل خوړے ملک ژوم — چه منصب د مغل نشته اوس ملک یم
د فرمان د پروانے حکم ئے نشته — شکر دا چه په خپل حکم په خپل وک یم
نه م کار په خاص وعام نه په دیوات شته — نۀ په در ولاړ د هر یوۀ مردک یم
آزادی ده په ساده سپینه جامه کښے — خلاص له غمه د زربفت او د میلک یم
د وښو جو نګړے هسے راته ښے شوے! — وائے ناست په محلونو د آهک یم

که اوګړه د بتوشته په شلمبو سپینه
د مغلو پلاؤ پاتے د پیر پرے ډک یم

۱- پښتانۀ په عقل پوهه چه ناکس دی — کوته سپی د قصابانو د جوس دی
۲- بادشاهئ د مغل په زړه باندے له — د مغل د منصبونو په هوس دی
۳- اوښ له باره په خپل کور کښے ور غلے — په اولجه د اوښ د غاړے د جرس دی
۴- د نفرین لائق په نام سړے بنی دی
له اوله که دا نور درپسے پس دی

Poha Foundation
A.S.KB

علامه اقبالؒ په "جاوید نامه" کښے د پښتون د خوئ بوئ د بیان په سلسله کښے د خوشحال خان خټک په پورتنو اشعارو کښے د دریم نمر شعر ترجمه کړے ده ؎

اشترے یابد اگر افغانِ حُر با یراق و ساز و با انبارِ دُر
ہمّتِ دونش ازاں انبارِ دُر
میشود خوشنود با زنگِ شُتر

دا وه مغل او اورنګ زیب طرف ته د خوشحال خان خټک رویه. او هغه دا رویه پس له تجربے او د مغل سره د زیست روزګار اختیار کړے وه. هغه مغل بنه پیژندلے وو. او هغه پښتون هم بنه پیژندو. د مغل سره د هغه د پلار نیکه له وخته معامله وه. او په معامله ګانو پیژندلے وو. او د پښتون د فطرت نه خو هغه خود واقف وُو چه خپله پښتون وُو. او شپه او ورځ په پښتنو کښے اوسیدو. او د ورسره د کار روزګار، جنګ جګړے، جرګے او مرکے وے. ځکه خو علامه اقبالؒ خوشحال خان ته شاعرِ افغان شناس وائی. او صحیح وائی. ځکه چه خوشحال خان که پښتون نه پیژندلو نو بیا هډو پښتون تر اوسه چا پیژندلے نه دے.

خوشحال خان به د مغل د مذهب او اسلامی رورولی لحاظ هله ساتلو، که چرے مغل په اصلی معنو کښے د اسلام په بنیادی اصولو عمل کولے. یعنی داچه هر مسلمان د بل مُسلمان رور دے. او د بل مُسلمان برابر دے. او دا رورولی تشه د خولے رورولی نه ده. بلکه دا رورولی د یو شان سیاسی او اقتصادی حیثیت ده. په دے رورولی کښے ټول مُسلمانان یو شان دی. نه پکښے څوک مغل شته، نه افغان. نه ترک شته نه ایرانے. نه عرب شته، نه عجم. نه پکښے څوک بادشاه شته نه فقیر. اسلامی رورولی ټولو مسلمانانو ته د یووالی او عالمګیر اخوت سبق درکوی. او ټول مُسلمانان د توحید د حفاظت او اشاعت دپاره په یو صف کښے اودروی. لکه علامه اقبالؒ چه وائی ؎

ایک ہوں مسلم حرم کے پاسبانی کے لئے
نیل کے ساحل سے لے کر تا بخاکِ کاشغر

د اسلام د بے نظیره رورولئ او برابرئ مثال دادے، که د غلام د سورلئ وار راشی نو هیڅ پرواه نشته، که د ټول عجم شاهان، امیران او نوابان د قیصر او کسرئ سره د اسلام د خلیفه په انتظار کښے ولاړ وی. څلونه به د خپلے سورلئ د وار مطابق د سور غلام د اوښ مُهار نیوے د قیصر عظیم الشان شاهنشاهی دربار ته ییاده تلل فخر ګڼی. او ټولے دُنیا ته به د اسلام

Poha Foundation
A.S.KB

علمبردار سبق ورکوی چه د اسلام د ساده خود ذی شان تمدن د کامیابئ راز د مسلمانانو د برابرئ او مساواتو او دورولئ او اخوت په اصول کښے تړلے پروت دے۔ اسلام کښے د انسان انسانی حیثیت یو دے۔ اسلام د وقارِ آدم او د تکمیلِ اخلاق دپاره راغلے دے۔

په پورتنی مثال کښے مونږ په اسلام کښے د حیثیت د برابرئ ذکر اوکړو۔ اوس په اسلام کښے د معاشی او اقتصادی برابرئ مثال هم واورئ۔ د مُسلمانانو خلیفه د یمنی څادرونو نه جوړه نوے جُبّه اغوستے ده۔ دا څادرونه مُسلمانانو ته په مالِ غنیمت کښے راغلی دی۔ اوپه ممبر ولاړ دے۔ مُسلمانانو ته وعظ او نصیحت کوی۔ په دے کښے د جمعے نه یو مسلمان پاسی اوخلیفه ته د ټولو مُسلمانانو په وړاندے وائی۔ مونږ نه ستا حکم منو، نه ستا وعظ آوړو۔ خلیفه ورته په حیرت کښے ټپوس کوی چه ولے؟ مُسلمان ورته وائی ځکه چه تا د مُسلمانانو په مال غنیمت کښے خیانت کړے دے۔ یعنی څادرونه چه راغلی وُو نوستاهم یوڅادر رسیدلے وُو۔ اوتهٔ د نورو نه په قد کښے لوئے هم ئے۔ نو د نورو مُسلمانانو ورته جُبه جوړه نه شوه۔ اوستا ورته جُبه جوړه شوه۔ دا ځکه چه تا خیانت کړے دے۔ اوځان ته دِ دیو په ځائے دوه څادرونه په ویش کښے بیل کړی دی۔ خلیفه خپل ځوئے ته مخ اړوی، چه جواب ورکړه۔ د خلیفه ځوئے مُسلمانانو ته وائی چه خلیفه خیانت نه دے کړے۔ خو خلیفه چه د جُبے جوړولو اراده اوکړه۔ ما ورته خپل څادر ورکړو۔ او دغه شان یو د خلیفه خپل څادر شو او یو ځما۔ نو د دواړو څادرونو نه د خلیفه جُبه جوړه شوه۔

داحال وُو د اسلام د عالمګیر اخوت او مساوات۔ اوس د دے په رنړا کښے اوګورئ چه د مغلو شهنشاهیت څه څیز وُو۔ آیا دا اسلامی وُو که غیر اسلامی۔

اسلام د شاه اوګدا تمیز ورک کړے وُو او محمود او ایازئے په یو صف کښے اودرولی وُو۔ غریب او مالدار ته ئے یو شان حیثیت ورکړے وُو۔

د اسلامی ژوند د اصولو مطابق د حیثیت او شرافت معیار تقوٰی ده۔ په اسلام کښے چه څوک زیات تقوٰی دار دے۔ اخلاقی ژوند تیروی۔ هغه مالدار دے۔ هغه لوئے سړے دے۔ هغه خطاب یافته دے۔ هغه کرسی نشین دے۔ هغه خدائے پاک ته نزدے دے۔ هغه ته خدائے پاک حیثیت ورکړے دے۔ اسلامی حیثیت په مال او عهده نه دے۔ اسلامی حیثیت د مادی ژوند په آرام او آسائش نه دے۔ اسلامی ژوند هغه اخلاقی او روحانی ژوند دے چه د دُنیا نه کناره کشی نه بنائی۔ د دُنیا د کاروبار تلقین ورکوی خو په داسے طریقه چه "دِل به یار، دست

Poha Foundation
A.S.KB

به کار".

خلیفه حضرت عمرؓ د اسلام د دے فلسفهٔ حیات په عمل سره دُنیا ته سبق ورکولو. او خوشحال خان خټک، د خپل هم مذهب مغل، د مذهبی قومیت حکه خیال نه ساتلو چه مغل د اسلام په بنیادی اصولو هیڅرے عمل پیرا نه وُو. مغلولکه د نن ورځے د مالدارو مُسلمانانو په شان، مذهب پمطورد یو رائج رواج او مقبول فیشن قبول کړے وُو، خو حقیقت کښے هغوئ مذهب د خپل کار ایستلو او ملوکانه اغراضو او دُنیاوی مادی حیثیت، او آرام او آسائش د پاره یو آلهٔ کار جوړ کړے وُو. مغل هیڅرے پښتون مُسلمان ته د یو مذهبی رور په سترګه نه کتل. او نه ئے د مغل په سترګه ورته کتل. بلکه مغلو پښتانهٔ خپل مریان او غلامان کنړل. د مغلو په اسلامی حکومت کښے د اسلامی رشتے او خپلولئ په سبب مغل مُسلمان هیڅرے پښتون مُسلمان ته یو شان سیاسی حیثیت، مذهبی حیثیت، قومی حیثیت او اقتصادی حیثیت نه ورکولو.

پښتون مُسلمان د مغل مُسلمان لکه د غیر مُسلمانانو په شان یو ذلیل او محکوم رعیت وُو. مغل د خپلے اسلامی مذهبی عقیدے هیڅرے په عملی دُنیاوی ژوند کښے پابند نه وُو. مغل لکه د نن ورځ د مُسلمانانو، تش په نوم مُسلمان خو وُو. لیکن په عملی ژوند کښے مغل صرف په هغے اسلامی اصولو پابند عمل پیرا وُو، کوم اصول چه د هغهٔ د بادشاهئ او ذاتی اغراضو د مفاد د موافق وُو. هغه اسلام مغل نه منلو کوم چه د هغهٔ د دُنیاوی او شاهی مفاد و موافق نه وُو.

مغل مُسلمان ته هغه هِند وبیربل، مان سنګھ او جسونت سنګھ پیر نزدے وُو کوم چه د پښتون مُسلمان د کوشمالئ د پاره به د هندوستان نه راروان شول او د پښتون په سر به سوارهٔ شول. او د پښتون ټول وطن به ئے تباه برباد اولتاړ کړو. د غه د مغل مُسلمانی وه او د غه ئے عمل.

د عربو اسلامی حکومت بیشکه چه په ډیر مذهبی دور کښے یعنی د خلفائے راشدین په زمانه کښے اعتقاداً او عملاً د اسلامی اصولو او تعلیماتو پابند وُو. او د د ے د پاره په حقیقی طور اسلامی حکومت وُو. د عربو اسلامی حکومت په د ے دور کښے، تر عربی نسل یا قوم پورے محدود نه وُو. بلکه د عربو قومیت هغه عالمګیر مذهبی قومیت وُو چه د هغ عظیم الشان قومیت ممبر جوړید و د پاره د عرب نسل شرط نه وُو. خو صرف اسلام راوړل واحد شرط وُو. نو بیا هغه کهٔ د هر ملک وُو. هر څنګ رنګ به ئے وُو. د هر نسل نه به وُو. پس هغه ټول امتیاز به د مینځ نه اوړتو. هر عجمی به عربی شواو د اسلام د لوئے مذهبی قومیت فرد به شو. د هغهٔ به اسلامی حیثیت قائم شو. هغه به د اسلام

Poha Foundation
A.S.KB

په عالمګیره رورولۍ کښے شامل شو. او په اسلامی حکومت کښے به ئے لکه د نورو مُسلمانانو په شان مساوی حصه او منلے شوه. دا سے حصه او دا سے حیثیت، څرنګه چه به د وخت د خلیفه وُو.

د عربو د عالمګیر تمدن د کامیابئ هم دغه راز وُو چه د ټولو مُسلمانانو مشترکه قومیت اسلام وُو. یعنی مذهبی قومیت یا لویه انسانی برادری او خپلولی.

نسلی یا وطنی قومیت عربو نه پیژندلو. په مُسلمان عرب او په مُسلمان عجم کښے هیڅ فرق نه وُو. په اسلامی حکومت کښے به د دواړو یو شان حیثیت وُو. دواړه به په یو شان د حصے دعویدار ان وُو. په اصل او نسل فخر، عربو د مُسلمانانو د مشترکه قومیت دپاره یو لعنت ګڼلو. د اسلامی حکومت حفاظت په هر مُسلمان فرض وُو. ځکه چه هر مُسلمان د هغے حکومت مالک وُو. د هر مُسلمان په هغے کښے یو شان اسلامی او سیاسی حیثیت وُو.

د عربو په اسلامی حکومت کښے یو مُسلمان د بل مُسلمان مرئے او غلام نه وُو. بلکه هر مُسلمان د بل مُسلمان برابر حیثیت لرلو. هر مُسلمان د بل مُسلمان رور وُو. مُسلمانی لکه د نن ورځ په شان د مُسلمانئ په نوم د یوبل سره دهوکه نه وه. او د ذاتی مفاد و د حصول دپاره یو وه آله نه وه. بلکه مُسلمانی یو الهی او روحانی مذهب وُو. یو وه روحانی رورولی وه. یو وه اسلامی برابری وه. یو وه بے مثاله دینداری وه. یو وه بے نظیره تقوٰی وه. د خود غرضئ او د خود غرضه دنیاوی مالدار و خلقو دپاره د غریبو په مړئ چا نه وه. د قرآن پاک پیغام د حق پیغام وُو. د غریبو د خوارو او د نادارو مددګار وُو. او د ظالمانو سرمایه دارو په سر یو مهارت وُو. د خواجه دپاره مرګ وُو. لکه علامه اقبال چه په جاوید نامه کښے ملت روسیه ته د سید جمال الدین افغانی په خولهٔ پیغام ورکوی سه

چیست قرآن، خواجه را پیغام مرگ
دست گیر بندهٔ بے ساز و برگ

او د دے دپاره هر مُسلمان د اسلام سپاهی وُو. او سپاهی هم د کوم جلیل القدر شان؟ که مړ شوے وے نو شهید وُو. که ژوندے اوسیدے نو غازی. پس په دین دُنیا جنتی وُو.

د اسلام د سپاهی یا غازی دا بے مثاله اعتقاد د مُسلمانانو د دُنیا د ډیرے لوئے حصے په دومره لږه مودہ کښے د فتح کولو راز وُو. د یو داسے فوځ طاقت ته څوک ټینګیدے شو؟ څوک چه د ژوند نه په مرګ زیات خوشحال وُو. او د چا په ژوند کښے چه لوئے خواهش په اسلامی جنګ یا غزا کښے مرګ حاصلول وُو.

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

د مغلو اسلامی حکومت هیڅ په دے رنګ کښے نۀ وُو. هغه یو قامی. نسلی. ملکی یا ذاتی حکومت وُو چه د هغے ټول مفاد د مغل قوم ترحلقے پورے محدود وُو. د پښتون مُسلمان په هغے کښے هیڅ حصه نۀ وه. پښتون مُسلمان د مغل مُسلمان یوادنی رعیت او محکوم قوم وُو او مغلو به محکوم قوم ونوته که هغه مُسلمانان وُو او که غیر مُسلمانان د حقارت په نظر کتل. او خپل غلامان او مریان به ئے کنړل. د دے د پاره خوشحال خان حق بجانب وُو چه د مغلو د شهنشاهیت نه ئے بغاوت اوکړو. او پښتانه ئے د مغلو د غلامئ نه خلاصول. په دے جنګ کښے یوخواته پښتانۀ وُو. هغه هم برخے برخے. تار پتار او منتشر. څۀ د مغلو سره ملګری وُو او څۀ د مغلو خلاف. او بل خواته مغل او د هغوئ ملګری هندوان راجپوت وُو. خوشحال خان په داسے حالاتو کښے د مغلو د زبردست شهنشاهیت مقابلے ته ولاړ وُو. او ښۀ په نړه ئے د مغلو مقابله کوله. اګرچه په خپل ژوند کښے هغه په دے مقصد کښے کامیاب نۀ شو چه مغل ئے د خپل ملک نه بهر شړلے وے. او دا ناکامی هغۀ خپله هم په خپلو اشعارو کښے خوخو کرته ستائیلے ده. خو د مغلو نسلی شهنشاهیت هغۀ داسے کمزورے کړو چه د مغلو د شهنشاهیت نور پوخ محل په نړیدو شو. او د مغلو او د پښتنو د دے تاریخی کشمکش نه دُنیا داسبق زده کړو چه هر بادشاه یا هر حکومت چه پښتنو طرف ته د مغلو پالیسی، یا د اورنګ زیب عالمګیر پالیسی اختیار کړی. یعنی داچه پښتانۀ خپل مریان کنړی، او د مریانو سلوک ورسره کوی. پښتانۀ به داسے حکومت یا داسے بادشاه ته هیڅ وفادار نۀ وی.

د خیبر د شکست نه پس :-

د خیبر شکست د محمد امین خان ملامات کړه. او د هغۀ لوئی په خپل سر مات شوه. په خیبر پسے د مغلو دویم لوئے شکست په کندهاب وُو. کندهاب د شبقدر نه قبلے طرف ته د مهمندو په علاقه کښے پروت دے. د کندهاب جنګ په کال ۱۶۷۳ء کښے شوے وُو. په دے جنګ کښے د پښتنو د لښکر مشر ایمل خان وُو. او د مغلو د فوځ کمان د شجاعت خان او جسونت سنګھ په لاس کښے وُو داجنګ خوشحال خان په خپله مشهوره قصیده "بیاله کومه را پیدا شو دا بهار" کښے په دے بیت کښے داسے ستائیلے دے ـه

بیاله پسته جسونت سنګھ، شجاعت خان وُو
چه ایمل ئے په کندهاب ویوست د مار

Poha Foundation
A.S.KB

په دے جنګ کښے د مغلو د فوځ سرلښکر شجاعت خان قتل شو۔ او مهاراجه جسونت سنګهه په تیښته ځان خلاص کړو۔ د ګندهاب د جنګ نه وړاندے په دوآبه او په نوښار هم جنګونه شوی وُو او په دے جنګونو کښے هم مغلو شکست خوړلے وُو۔ دا جنګونه په پورته ذکر شوے قصیده کښے خوشحال خان داسے ستایلی دی :-

دویم جنګ میرحسینی په دوابه کښے چه ئے او ټکیدهٔ سر لکه د مار
بیاله پسه د نوښار د کوټ جنګ وُو
چه م اوکیښ تر مغلو خپل خمار

د مغلو د نوښار په قلا خوشحال خان او ایمل خان په شریکه حمله کړے وه او فتح کړے ئے وه۔ خلورم جنګ د مغلو سره په کال ۱۶۷۳ء کښے په خاپښ شوے وُو۔ خاپښ دره، د غرهٔ د مهمندو په علاقه کښے، د شبقدر نه قطب قبلے طرف ته پرته ده۔ دا جنګ خوشحال خان داسے ستائی :-

شپږم جنګ مکرم خان شمشیرخان دوابه
چه ایمل کړل په خاپښ کښے تار په تار

د خاپښ په جنګ کښے هم د پښتنو د لښکر مشر ایمل خان وُو۔ او دلته هم د مغلو فوځ شکست اوخوړو۔

د مهابت خان په دریم ځل د کابل صوبے صوبه دار مقرر ېدل

د خیبر په شکست پسے زړ اورنګ زیب عالمګیر، محمد امین خان د کابل د صوبیدارئ نه لرے کړو۔ او د هغهٔ په ځائے په دریم ځل مهابت خان د کابل د صوبے صوبه دار مقرر کړو۔ د اورنګ زیب عالمګیر اوس پوخ یقین راغلے وُو چه د سرحدی علاقے قبائیل بغیر د مهابت خان نه نور څوک نهٔ شی سمولے۔

د اورنګ زیب عالمګیر خپله حسن ابدال ته راتلل۔

په خیبر، ګندهاب او خاپښ کښے چه مغل فوځونو د پښتنو د لاسه پرله پسے شکستونه اوخوړل، نو د دے شکستونو په وجه اورنګ زیب عالمګیر ډیر پریشان شو۔ هغهٔ فیصله اوکړه چه خپله د سرحدی علاقو د قبائیلو د ګوشمالئ د پاره راشی۔ چنانچه په کال ۱۶۷۴ء کښے اورنګ زیب خپله راغلو او د سرحدی علاقے د جنګونو د نګرانئ کارئ په خپل لاس کښے واخستو۔ هغهٔ د خپل غټ نیکهٔ اکبر په لار روان شو۔ په حسن ابدال پریوتو او د پښتنو د مطیع کولو کارئ شروع کړو۔

Poha Foundation
A.S.KB

مهابت خان او خوشحال خان

مهابت خان چه په دریم خل د کابل صوبه دار مقرر شو نو بیائے خوشحال خان ته د مغلو سره د تعاون او ملګرتیا اووے. خو خوشحال خان د قید نه پس. هغه خوشحال خان نه وو. کوم خوشحال خان چه هغهٔ د قید و بند نه وړاندې پیژندو. خوشحال خان خپل دوست مهابت خان ته اووے چه د مغلونه زړهٔ ستړے ناستیم. او د پښتنو خلاف د مغلو هیڅ پروه نه شم کولے ـه

که خوشحال پنځ هزارے که مه ئے وینه
د مغل د نوکرئ دے اغیر ـے

خوشحال خان اوس د مغلو خلاف پټ. آشکاره جنګیدلو. او د پښتنو په ننګ او دریدلے وو. د خیبر د معرکے هغه پټ جرنیل وو. په نوښارے د ایمل خان سره د مغلو خلاف په جار حمله کړے وه. په کندهاب او خاپبن کښے همدردی او صلاح مشورهٔ لے د ایمل سره وه. اوس د مغلو د منصب او جاګیر دم په خوشحال خان نهٔ چلیدو. خوشحال خان اوس د خټکو سرداری خپل مشر څوئے اشرف خان ته اوسپارله. هغه اوس په جار د مغلو نه یاغی وو. او خپل ژوندے لکه د یو وطن دوست پښتون سردار اولیدر تیرول شروع کړل. مهابت خان چه پوهه شوچه خوشحال خان د مغلونه باغی دے نو د سیاست نه ئے کار واخستو. په خپل کور کښے ئے ورله خپل څوئے بهرام دښمن کړو. بهرام د خوشحال خان د ریم څوئے وُو او د خوشحال خان نه په دے خفه وُو چه هغهٔ د خټکو سرداری اشرف خان ته ولے حواله کړے ده.

خوشحال خان او بهرام خان

بهرام خان د خوشحال خان هغه ناخلف څوئے دے چه په خپل کلیات کښے د سر نه خوشحال خان ځائے په ځائے د یر سر تکولے دے. او د یر بد ردے ورته وئیلی دی. په یوځائے کښے خوشحال خان وائی:- بهرام هغه خنزیر دے :: چه لائق دے د ټهنګ

یو بل ځائے کښے بهرام ته داسے وائی ـه

تا هُنر د سرداریُ نهٔ زده بهرامه — سرداری د په خپل دود کړه برابره
هم تمامے خیلخانے لره بلا شوے — هم خپل ځان لره بدنامه
تا طاهر د کم عقلئ په جرګو مه کړه — او فارغ شوے د ځان لره د تقدمے

Poha Foundation
A.S.KB

تاخپل ځان لره دَمرګ رخنه پیدا کړه　　خیلخانه دِ په بدخوئ کړه بے آرامه
په داهسے بدخوینۍ بے بخته نهٔ ئے　　چه لانهٔ ئے دَخونی هاتی تر ژامه
مشر رور دِ په زندان کړتهٔ خانی کړے　　داخانی دِ شه په ځان پورے حرامه
چه خانئ ته دِ هوس دَزړهٔ په زور کړو　　لاځائی وه ستا دَزړهٔ اندیښنه خامه

نوردِ نوم ځما دَځویو په شمار مهٔ شه
دَخوشحال خټک وینا په دا تمامه

وائی چه خوشحال خان دَ بهرام متعلق دا وصیت کړے ؤو چه پس له مرګه کهٔ بهرام ځما دَ اولاد په لاس گیر شی نو په تورهٔ دِ نے دوه توټے کړی - نیم دِ ځما دَ قبر سر ته اوسیږی. او نیم دَ قبر پښو ته -

خوشحال خان په ډیرځایه بهرام او دَ هغهٔ ملګرو مغلو ته شکست ورکړل - خو دَ بهرام په سازش سره په کال ۱۰۶۸ھ کښے اشرف خان دَ مغلو په لاس بندی شو او دَ بیجاپور (دکن) په قلا کښے لس کاله بندی پاتے شو - او هم هلته وفات شو - اشرف خان هم لکه دَخپل پلار شاعر ؤو - صاحبِ دیوان دے او هجری تخلص لری - دَ اشرف خان په بندی کیدو پسے دَ خټکو سرداری مغلو بهرام ته اوښښله - دَ بهرام او دَ هغهٔ دَځوئ مکرم خان دَلاسه خوشحال خان ترخپله مرګه ډیر په عذاب پاتے شوے دے -

خوشحال خان او بنګش

قبائیلو کښے دَخوشحال خان کهٔ یو طرف ته جنګونه دَ یوسفزو سره پاتے شوی دی نو بل خواته دَ بنګښو سره هم دَخوشحال خان ډیر خونړی جنګونه شوی دی - دَ یوسفزو سره دَخوشحال خان او دَخوشحال خان دَ خیلخانے دَجنګونو ذکر مونږ کړے دے - دلته په اختصار سره دَخوشحال خان دَ بنګښو سره دَجنګونو ذکر کوُو -

شیر محمد خان بنګښ چه دَ بنګښو سردار ؤو - هغهٔ دَ تری - بولاق محال سودا دَمغلو دَمقامی حاکم مرزا مغل سره اوکړه - دا کال ۱۰۶۲ھ ؤو - چونکه په دے محال دَخوشحال خان دَکورنئ قدیمی دعوٰی وه، او چونکه دَ دے محال خلقو هم غوښتل چه دا محال دَخوشحال خان دَکورنئ سره پاتے شی نو خوشحال خان خپل تورهٔ خادی خان دَ دے محال دَسرکولو دپاره اولیږلو -

Poha Foundation
A.S.KB

دَ تری بولاق عالمو ورسرہ ملا تړاوکړو - او دَ بنگښو سره په هنګو جنګ اوشو - بنگښو ماتے اوکړه. خوځهٔ مودہ پس دَ بنگښو سردار شیر محمد بیا جنګ ته تیار شو. دا کال ۱۶۵۳ء وو. خوشحال خان دَدے جنګ دپارہ خپل مشر خوئے اشرف خان او خپل مشر ترهٔ بهادر خان اولیږلو - په دے جنګ کښے هم بنگښو ماتے اوکړه او ختهکو جنګ اوګټلو -

په دے جنګ پسے دریم جنګ دَختهکو او بنگښو ترمینځه دَ عورزیو ټول سره اوشو - دَدے جنګ مشر، دَخوشحال خان ترهٔ خادی خان وُو - داځل ختهکو دَ بنگښو یو قوی لښکر مات کړو - دیر بنگښ ئے اووژل او دیر مال ورته په ګوتو ورغلو - په دے پسے مشهور جنګ چه دَخوشحال خان او دَ بنگښو دَ سردار شیر محمد چه دَ مغلو طرفدار وُو، ترمینځه شوے دے - دا دَ ګنبت جنګ دے. دا هغه وخت وُو چه اورنګ زیب عالمګیر په حسن ابدال پروت وُو - کال ۱۶۷۶ء وُو - په دے جنګ کښے خوشحال خان خپله او دَ هغهٔ حُوئے عبدالقادر خان زخمی شوے وُو - او ختهکو دَ بنگښو دَ لاسه شکست خوړلے وُو - دَدے جنګ حال خوشحال خان په دردناکو اشعارو کښے بیان کړے دے چه اول شعر ئے دا دے ؎

دَ بنگښ په تورہ مات نه ئیم باور کړه
دَ ګنبت په جنګ مے ماتے آسمانی وه

دَ ګنبت په جنګ پسے دَختهکو او بنگښو ترمینځه نیصله کن جنګ په ډډه اوشو - دا کال ۱۶۸۰ء وُو - په دے جنګ کښے ختهکو بنگښو ته شکست فاش ورکړو - دیر بنگښ قتل شول. او ختهکو ته دیر مال په لاس ورغلو - دَدے جنګ حال خوشحال خان په هغه مشهوره قصیده کښے بیان کړے دے چه دَدے شعر نه شروع کیږی ؎

خو وا نخلی له غلیمه انتقام
مرد نه خوب کا، نه خواړهٔ کا. نه آرام

دا قصیدہ دَ بیانیه او رزمیه شاعرئ یو شاهکار دے -

دَخوشحال خان دَ بنگښو او دَ یوسفزو سره چه کوم جنګونه شوی دی، په دے کښے فرق دا وُو چه یوسف زی دَ مغلو خلاف وُو - او چه خوشحال خان په کومه زمانه کښے دَ یوسفزو سره جنګونه کول نو خوشحال خان دَ مغلو په طرف وُو - او دَ مغلو منصبدار وُو -

دَ بنگښو سره دَ جنګونو کیفیت بل وُو - دَ بنگښو سره چه دَخوشحال خان کوم آخری

Poha Foundation
A.S.KB

دوه جنګونه په کښت او پوه کړی دی، دَدے جنګونو په زمانه کښے خوشحال خان دَ مغلو مخالف وُو او بنګښ دَ مغلو په طرف وُو۔

دَاورنګ زیب عالمګیر دَ زور او دَ زرو پالیسی

اورنګ زیب عالمګیر لکه څنګه چه معلومه ده، اول دَ پښتنو خلاف دَ زور مظاهرې او کړه خوچه په خیبر، کندهاب او خاپښ مغلو پرله پسے شکستونه اوخوړل۔ نو اورنګ زیب خپله راغلو او په حسن ابدال پریوتو۔ او په پښتنو کښے ئے دَ نفاق خورولو په غرض نږ رخوارۀ کړل۔ معلومه خبره ده چه دَ پښتون خوار خو غیرتی قوم، په آله آسانه نږ ورته سرنۀ ټیټوی، خونږ رو ته دَ ټینګ نۀ دی۔ اورنګ زیب چه زر راخوارۀ کړل نو خوشحال خان پوهشو چه اوس به کامیاب شی۔ خوشحال خان په چغه اووے ؎

خزانے دَ هندوستان دی راخورے شوے
سرۀ مُهران دی نوښی په کُهسار

خوار پښتون حسبِ عادت زر قبول کړل او بادشاهی ئے دَ مغلو په زرو بائیله۔ اورنګ زیب په عارضی طور تر یوه حده په خپل مقصد کښے کامیاب شو۔

دَ خوشحال خان آخری عمر

دَ خوشحال خان آخری عمر دَ غمونو او مصیبتونو یو داستان دے۔ یو خوا دَ هغۀ په خپل خاندان کښے دَ هغۀ د بنمنان پیدا شول۔ خپل خوئے بهرام ئے دښمن شو۔ بل خوا مغل دَ هغۀ نه خفه وُو۔ او هغه دَ مغلو دَ ستړګو اغزے وُو۔ هغۀ کوشش کولو چه دَ پښتنو نه یو قوم جوړ کړی۔ او دَ پښتنو مختلفو قبیلو کښے اتفاق پیدا کړی۔ او په یو مرکز ئے راجمع کړی۔ او دَ مغلو سره ئے اوجنګوی۔ خو پښتانۀ دَ مغلو، زرو، منصبونو، جاګیرونو۔ خطابونو او انعامونو دا سے بے خونده کړی وُو چه دَ خوشحال خان دَ ملی آزادی سندرے ئے نۀ آوریدے۔ په دے حقله خوشحال خان خپله ناکامیابی دا سے ستائی ؎

کۀ هرخوئے سمۀوم را نۀ سمیږی
چه کاږۀ دی دَ بد بختو وږ بونږ و نه

Poha Foundation
A.S.KB

خوشحال خان د یوسفزو د علاقے دورہ اوکړہ۔ اوکوشش ئے اوکړو چہ د سمے یوسفزی د مغلوخلاف د خان سرہ ملګری کړی۔ خو هلته ئے هم څه کامیابی بیا نه موندہ۔

د سوات په سفر کښے چه خوشحال خان د سوات او د سواتیا نو متعلق کوم اشعار وئیلی دی داهم د دلچسپئ نه خالی نه دی۔ د مثال په طور دا اشعار اولولئ ۔

دوه کاره دی په سوات کښے که خفی دی که جلی
مخزن د درویزه دے یا دفتر د شیخ ملی

اوبیا وائی ۔

که ژوندے شی افلاطون په سوات کښے وُنسی سکون
اکونړیو ته بیان کا کتابونه د فنون !
هدایه کفایه دواړه په پښتو کاندِ مونږون
دوئ به وائی چه دا څه دی
مخزن بنهٔ دے د اخون

خوشحال خان چه د یوسفزو د امداد نه نا اُمیده شو، نو د یوسفزوئے په بد ویلی دی۔ خود انصاف تقاضا دا ده چه د یوسفزو خلاف خوشحال خان د مغلو دپاره په څه کړی وُو۔ او اوس چه د خوشحال خان زړهٔ د مغلونه بد شوے وُو نو د هغهٔ نه هیر وُوچه د یوسفزو سرهٔ هغهٔ د مغلو په خاطر څومره بد کړی دی۔ خو هغهٔ او هغ جنګ د پښتون د ننګ جنګ کنړلو۔ او د سوات او د سمے یوسفزی ئے راپاړُول چه د هغهٔ سرهٔ د مغلو خلاف ملا تړاو کړی۔

آفریدو هغهٔ ته په یرامداد ورکړے وُو۔ د دریاخان او ایمل خان په مشرئ کښے آفریدو د خوشحال خان سرهٔ د مغلو خلاف بنهٔ کومک کړے وُو۔ او ترمړکه پورے ورسره تهینګ ولاړ وُو۔ خو په یوسفزو کښے هغه ناکامیابه شو۔ او د دے ناکامیابئ تاریخی پس منظر موبز نه معلوم دے۔

اول خټک د مغلو منظورِ نظر وُو۔ او چه یوسفزو د مغلو سرهٔ جنګونه کول نو د مغلو په امداد سرهٔ خټکو، د یوسفزو په یره علاقه لاندِ کړے وه۔ خو اوس په خټکو راغله۔ او خټک د مغلو مقابلے ته اودریدل۔ نوکهٔ یوسفزو د هغوئ امداد نهٔ کولو، نو یوسفزی په دے کښے حق بجانب وُو۔ خود اسے معلومیږی چه خوشحال خان دا تاریخی پس منظر نهٔ لیدو۔ او یوسفزو ته ئے بد سړه وے۔ حالانکه هغهٔ چه د یوسفزو سرهٔ څه کړی وُو۔ د هغے په ډنډا کښے هغهٔ ته پکار وُوچه

Poha Foundation
A.S.KB

په یوسفزو ئے بد نۀ وئیلے ۔ خودَ خوشحال خان په نظر کښے یوسفزی ځکه بد وُو چه یو خودَ هغۀ پلار په نیکۀ دښمنان راغلی وُو او بله داچه دَ مغلو خلاف ئے دَ هغۀ سره ملاتړ نۀ کولو۔

لکه چه وائی ؎

کۀ سودا ده ۔ کۀ خوښی کۀ نوکری ده
نور پښتون دے له مغلو نه ویزار

په دا دورچه کو ټونه پکښے سازشول
یوسفزئ تر دا دواړو دی مردار

کشمیری به هم داهسے رنګه نۀ وی
چه نر ښځے دَ مغلو خدمتګار

اوبیا وائی ؎

دَ مغل په طباخ دپیر یوسف مندړدی لکه وزی مچ دپیریږی درنګ تر درنګ
کۀ کعبه ۔ کۀ قبله ده ۔ خو ښکه ده په پیسه پسے به دروی تر فرسنګ
کۀ پیسه دَ ملنګئ په لباس موښی
مصلے به دَ کیدړ کا پسے لنګ

یوبل ځائے کښے وائی ؎

زۀ تنها پکښے په غم دَ نام و ننګ یم
یوسفزئ فراغت په کښت و کار

خوسره دَدے تاریخی دښمنئ بیا هم چه خوشحال خان دَ سوات نه واپس شو ۔ نو یوسفزو لښکر راټول کړو ۔ اودَ خوشحال خان ملګری شول ۔ شهباز کړهے سره ئے ، دَ مغلو دَ لښکر سره جنګ اوکړو ۔ اودَ مغلو لښکر ته ئے شکست ورکړو ۔

دغه شان ځلئے په ځلئے دَ مغلو او پښتنو جنګونه لګیدلی وُو ۔ کله پښتانۀ بر ، مغل لر ۔ او کله مغل بر ، پښتانۀ لر ۔ دوه غرونه سره په جنګ ورغلی وُو ۔ او یوبل ته ئے ډغرے ورکولے ۔ لکه خوشحال خان چه وائی ؎

سره ورغلل دوه غرونه یو مغل دویم پښتون

خو اورنګ زیب دَ زور او زر و په برکت دَ پښتنو په مقابله کښے کامیاب شو ۔ دَ خیبر دره ئے دَ مغلو دَ آمد و رفت دپاره خلاصه کړه ۔ او په کال ۱۶۶۵ء کښے اورنګ زیب دَ حسن ابدال نه

Poha Foundation
A.S.KB

واپس دهلی ته ستون شو۔

په دے دوران کښے د پښتنو په علاقه کښے قحط او خشک سالئ هم زور اوکړو۔ مرضونه او وبا کانے هم شروع شوے۔ او اوږد جنګ پښتانهٔ اوزیل۔ او خوشحال ئے هم ستړے کړو۔ خوشحال خان بیا هم همت نهٔ بائیلو۔ هغه د مغل په مقابله کښے د پښتون په ننګ ولاړ وو۔ او په دے ننګ کښے کهٔ یو طرف ته هغهٔ د مغلو مقابله کوله نو بل خواته د خپلے قبیلے او خاندان د ځنے بد بختو افراد و مقابلهٔ هم په غاړه وه۔

د خوشحال خان د ژوند په ډیر وستوخو کالو کښے بهرام د زړهٔ د اخلاصه کوشش کولو چه خپل پلار بندی کړی۔ او مغلو ته ئے حواله کړی۔ او په دے غرض هغهٔ یو څل خپل څوئے مکرم خان اولیږلو چه نیکهٔ گرفتار کړی۔ او په زولنو کښے ئے بندی راولی۔ خوشحال خان چه خبر شو نو په ضعیفئ او پیرئ کښے هم لکه د زمری جنګ ته تیار شو۔ او خپل نمسی ته ئے د مقابلے دعوت ورکړو۔ خو هغهٔ کښے د ومره همت نهٔ وو چه سپین گیری شیر ببر ته ئے لاس اچولے وے۔ مکرم خان نا کامیابه پلار ته واپس راغلو۔ بهرام خان څوئے ته غصه شو۔ د ډیر بد ردئ ورته اووئیل او حکم ئے ورته ورکړو۔ چه فوراً خوشحال خان مړیا ژوندے اونیسه۔ مکرم خان د نیکهٔ د نیولو دپاره دوباره لاړو۔ او بهرام د پیښور د مغلو د گورنر نه امداد اوغوښتو چه بوډا شیر مورا گیر کړے دے۔ سړی را اولیږه چه گرفتار ئے کړو۔ خوشحال خان چه د دے واقعاتو نه خبر شو نو شپه په شپه د آفریدو علاقے ته واوړیدو۔ او د مغلو د بند نه ئے ځان خلاص کړو۔

د دے واقع نه پس، خوشحال خان څهٔ لږه موده نور هم ژوندے وُوخوله دے نه پس ئے په ژوند نهٔ د اکوړی لیدل نصیب نهٔ شو۔

آخر د شپږ اویاؤ کالو په عمر کښے یعنی په کال ۱۶۸۹ء کښے د آفریدو په علاقه کښے وفات شو۔ او دے غیرتی پښتون سردار د مرګ په وخت کښے خپلو خپلوانو ته دا وصیت پریښود وچه حتمً قبر دا سے ځائے کښے جوړ کړئ چه د مغلو د آسونو د ګردونو نه په امان وی۔ علامه اقبال د خوشحال خان دا وصیت په "بالِ جبریل" کښے دا سے نظم کړے دے:۔

قبائل ہوں ملت کی وحدت میں گم — کہ ہو نام افغانیوں کا بلند
محبت مجھے ان جوانوں سے ہے — ستاروں پہ جو ڈالتے ہیں کمند
مغل سے کسی طرح کمتر نہیں — اکہتان کا یہ بچۂ ارجمند

Poha Foundation
A.S.KB

کہوں تجھ سے اے ہمنشیں دل کی بات وہ مدفن ہے خوشحال خان کو پسند
اُڑا کر نہ لائے جہاں باد کوہ
مغل شہسواروں کی گردِ سمند

دَ اورنگ زیب عالمگیر وفات اودَ مغلو زوال

په کال ۱۷۰۷ء کښے اورنگ زیب عالمگیر وفات شو - اودَ اورنگ زیب دَ وفات سره دَ مغلو دَ حکومت ستورے هم په ډوبید وشو - دَ خوشحال خان نمسے اودَ اشرف خان څوئ افضل خان چه دَ تاریخ مرصّع مصنّف دے لیکی چه دَ اورنگ زیب دَ حکومت په آخرینو لسو کالو کښے دَ کوهاټ او بنو علاقه تقریباً دَ مغلونه یاغی وه - دا دَ خوشحال خان دَ تورے اودَ قلم برکت وُو چه دَ پښتنو په علاقه کښے ئے دَ مغلونه دومره نفرت پیدا کړ چه پښتنو دا اراده اوکړه چه دَ مغلونه ځان آزاد کړی - دَ اورنگ زیب عالمگیر دَ وفات نه لږه موده پس دَ کابل ولایت یا صوبه تقریباً دَ مغلو دَ گرفت نه آزاده شوے وه - یعنی هسے تش په نوم دَ مغلو دَ حکومت دَ لاندے وه - اوپه کال ۱۷۳۹ء کښے چه نادرشاه افشار په هند حمله اوکړه نو هغهٔ دَ قبائیلو عداوت دَ دهلی تخت ته منسوب کړو - حالانکه حقیقی واقعات دا وُو چه خوشحال خان خټک چه دَ آزادئ کوم تخم کرلے وُو، دَ هغے په وجه دَ پښتنو علاقه دَ مغلو دَ غلامئ نه پیره پخوا آزاده شوے وه - کهٔ چرے اورنگ زیب دَ پښتنو سره اودَ پښتنو دَ مشر خوشحال خان سره خپل تعلقات بنهٔ ساتلے وے نو یقیناً چه پښتانهٔ به دَ مغلو دَ حکومت دَ استحکام دپاره همیشه کمرکس، تیار ولاړ وُو او غیر مسلمو به دَ مغلو حکومت هیڅرے نهٔ وے کمزورے کړے - خودَ اورنگ زیب غلطے پالیسئ پښتانهٔ دَ مغلو دَ سلطنت دښمنان کړل - او نتیجهٔ دا اوخته چه نادرشاه افشار چه په هندوستان حمله اوکړه نو دَ دهٔ لږه پیره مقابله پښتنو قبائیلو اوکړه - کنی باقی تر دهلی خو میدان صاف وُو - کهٔ چرے پښتانهٔ په دے موقع دَ مغلو نه خوشحاله وے - اودَ مغلو دَ حکومت په شا دَ زړهٔ نه ولاړ وے نو نادرشاه افشار به هیڅرے تر دهلی نهٔ وُو رسیدلے - دَ هغهٔ ټول طاقت به دَ پښتنو په علاقه کښے ختم شوے وُو - او دَ مغلو هندوستان به دَ هغهٔ دَ حملے نه بچ پاتے شوے وُو - خو پښتنو سره ورانه دَ مغلو تاریخی غلطی وه - چه دَ مغلو په نقصان تمامه شوه -

Poha Foundation
A.S.KB

پښتو، پښتون او خوشحال خان

د خوشحال خان د ژوند په حالاتو او د خوشحال خان د معلوماتو په کشمکش مونږ څه لږه ډیره رڼا واچوله - د دے نه به لوستونکو خوشحال خان په حیثیت د یوسړي پیژندلے وی خو د خوشحال خان په حیثیت د یو پښتون یا نمونه، پښتون یا نګیالے. پښتون یا نګیال پیژندلو د پاره مونږ ضرور ګنړو چه په پښتو او پښتون بحث اوکړو. او د دے الفاظو چه د پښتون په معاشره کښے څه مفهوم دے. د هغه مفهوم تحلیل او تجزیه اوکړو -

د پښتو کلمه ذو معنیٰ ده - پښتو پښتانۍ خپلے ژبے ته وائی. او پښتو پښتانۍ خپل ملی سیرت ته وائی - د دُنیا په هیڅ قوم کښے ملی ژبه د ملّی سیرت په معنیٰ کښے نۀ استعمالیږی - دا امتیازی خصوصیت صرف د پښتو په کلمه کښے دے - یعنی فارسی وان دا نۀ وائی چه تاکښے فارسی شته یا نشته - یا عرب دا نۀ وائی چه تاکښے عربی شته یا نشته - یا انګریزان دا نۀ وائی چه تاکښے انګریزی شته یا نشته - خو صرف پښتانۍ وائی چه تاکښے پښتو شته یا نشته -

پښتو یوه ډیره پُرمعنیٰ او جامع کلمه ده - او دا د پښتون قوم د حیات په هر اړخ جاری ده - پښتو د پښتنو د ملی ژوند، عزت، شرافت، نوروالی، غیرت او حمیت یو داسے معیار دے چه پښتانۍ په دے تله پښتون تلی - او کوم پښتون چه د پښتونه پریوزی نو د پښتنو د نظر نه هم پریوزی - د پښتون په پښتو کښے که ئ یو خواته ننګ، مړانه، شجاعت، میلمستیا، بدل، سخاوت، غیرت، عفو، استقلال، سخت کوشی، عزم، د ارادے پختګی، پت، پخه ملګرتیا، پخه دوستی، ساده ګی، صاف ګوئی، حق ګوئی، بے باکی، ایثار او قربانی او سیالی وغیره ښه صفات موجود دی، نو بل خواته ورکښے فضول دود، دستور، او رواجونه، بے ځایه اوبے موجبه ضد، په ذات پات بے ځایه غرور او تکبر، یوګوند د نورو سره جاهلیت، جهل، تربورولی او پخه دښمنی - کسب ګر او هنرمند او غیر پښتانۍ ته په سپک نظر ګڼل - بے ځایه خرڅونه، بے ځایه انفرادیت اوبے موجبه انتها پسندی وغیره هم شامل دی -

د پښتون پښتو د اسلام قبلولو نه وړاندے هم د پښتون قوم یوه ضابطۀ حیات یا وه - او د اسلام قبولولو نه پس هم د پښتون پښتو قائمه ده -

اسلام د پښتون په پښتو ضرور خپل رنګ خیژولے دے خو بیخے له خپله کړے نۀ ده - یعنی مونږ دا نۀ شو ویلے چه پښتو د اسلامی اخلاقو مجموعے ته وائی - یا کنی پښتو او اسلام یو څیز دے - د پښتون په پښتو کښے تر اوسه دا سے اجزاء شته چه هغه د اسلامی، اخلاقی ژوند سره سمے نۀ خوری -

Poha Foundation
A.S.KB

پښتانهٔ خپله وائی چه پښتو نیم کفر دے - او پښتانهٔ نیم قرآن منی او نیم نهٔ منی - یعنی دخپل مطلب قرآن منی، یعنی هغه قرآن منی چه د پښتو سره سمون خوری - او هغه قرآن نهٔ منی چه پښتو سره سمون نهٔ خوری - یعنی پښتانهٔ رواج منی او شریعت نهٔ منی - او رواج حُکه منی چه رواج په نسبت د شریعت د دوئ پښتو ته نږدے دے -

نو معلومه داشوه چه د پښتون دا پښتو په خُنے خوبیانو او صفتونو کښے اسلامی ده - او په خُنے خامیانو کښے غیر اسلامی ده - یعنی د اسلام د اثر دلاندے د پښتون پښتو خُنے اسلامی اخلاق منلی دی - یا دهغے سرے توارد شوے دے - او په دے وجه اسلام ته نږدے شوے ده - یا به دا وو وایو چه اسلامی اخلاق د دے قوم مزاج ته نږدے وُو - په دے وجه چه اسلام ر غلو نو دوئ په ایړ قبول کړو - او د قوم نه قوم مُسلمان شو - او مُسلمانی او اسلام د پښتون او پښتو یو جزو او کړخُید و - خو دا صرف رواجی اسلام دے - هغه ظاهری اسلام چه کوم پښتنو کښے رائج دے - او کوم چه پښتانهٔ حقیقی اسلام کنړی - خوږهٔ پښتو او اسلام هم معنیٰ الفاظ نهٔ کنړم - په دواړو کښے ډیر فرق دے - پښتو د پښتون قوم د ملی خوبیانو او خُنے خو بو نو او دود دستور ونو د مجموعے نوم دے - یعنی دا د پښتون ملی سیرت دے - او اسلام د یو مکمل اخلاقی نظام د ضوابطو نوم دے - چه د انظام د بنیاد مودد دین دُنیا د نجات دپاره د الله پاک د یو مکمل دین په شکل کښے د خپل محبوب او آخری پیغمبر حضرت محمد صلے الله علیه وسلم په ذریعه راالیږلے دے - او د بنیادم دپاره یو رحمت دے - او د خلاصی لار ده -

نو مونږ د دوړ خُنے لیکونکی البته کوشش کوی چه دا دواړه لفظونه هم معنیٰ او کړخُوی او اسلام ته پښتو او وائی - او پښتو ته اسلام - دا نهٔ کوشش دے - او تعمیری کوشش دے - خو په شرط د دے چه پښتانهٔ د پښتنو په نوم د اسلامی اخلاقی نظام خپل کړی - او په هغے عمل او کړی - خو په دے کښے دا ویره هم شته چه هسے نه چه پښتانهٔ خپل رسوایتی او رواجی پښتو اسلام او کنړی - او د اسلام د مکمل اخلاقی نظام نه محرومه پاتے شی -

دلته یوه بله نکته هم د وضاحت غواړی او هغه دا چه نو مونږ د دوړ خُنے پوهان وائی چه پښتون او مُسلمان هم معنیٰ لفظونه دی - یعنی چه پښتون وی نو خامخا به مُسلمان وی - دا خبره ترڅهٔ حده رښتیا ده حُکه چه رواجی مُسلمانی د پښتون مُسلمان د پښتو یو جزو لاینفک کړخُیدلے دے - پښتون من حیث القوم مُسلمان شوے دے - او دا امتیاز صرف پښتون قوم ته حاصل دے چه د قوم نه قوم مُسلمان شوے دے - خپله عربو کښے هم من حیث القوم دا امتیاز نشته - عربو کښے هم عیسایان او

Poha Foundation
A.S.KB

یهودیان وغیره شته خو پښتون کلهم مُسلمان دے۔ او د پښتون قوم ژبه هم یخی د مُسلمانو ژبه
ده۔ او دَ دے ژبے دَ نظم او نثر لیکونکی هم، هر ډول پښتانهٔ مُسلمانان تیوشوی دی۔ اوس هم پښتانهٔ
مُسلمانان دی۔ غیر مسلمو دَ دے ژبے په نثر او نظم کښے هیڅ کار نهٔ دے کړے۔

نو په دے اعتبار سره کهٔ پښتو کښے څوک مذهب بدل کړی۔ دَ مثال په طور عیسائی شی نو هغه
دَ پښتو دَ میزان نه او غورزیږی۔ او پښتانهٔ ئے هډو پښتون نهٔ ګڼړی۔ اګرچه نسلاً هغه بیا هم پښتون
وی۔ او ژبهٔ ئے هم پښتو وی۔ خو چونکه مذهبًا مُسلمان نهٔ وی په دے وجه په پښتون قوم کښے هغه
خپل وقار بائیلی۔ او دَ پښتو دَ ملی برادرئ نه تقریبًا خارج شی۔

عن کهٔ په مُسلمانئ کښے دَ څهٔ خاص فرقے مُسلمان شی نو بیا د پښتو دَ برادرئ نه نهٔ وځی۔
پښتانهٔ ئے پښتون ګڼړی خو په سپک نظر ورته ګوری۔ اکثر پښتانهٔ سنیان او حنفی مذهب دی۔ او دَ
پښتو دَ عزت هم دغه معیار دے۔ چه پښتون دِ مُسلمان وی۔ او سُنی دِ وی۔ خو په پښتو کښے اهل
تشیّع او احمدیان هم شته۔ او دوئ پښتو کښے د پښتو په شان اوسی۔ او پښتانهٔ ئے غیر پښتانهٔ نهٔ
ګڼړی۔ البته سنیان پښتانهٔ ورته په درنه سترګه نهٔ ګوری۔ خو دا مذهبی فرق هرڅهٔ شته۔ دا فرق
صرف دَ پښتون تر معاشرے پورے نهٔ دے محدود۔ په مُسلمانانو کښے هرڅهٔ یوه مذهبی فرقه یے مذهبی
فرقے ته دَ حقارت او نفرت په نظر ګوری۔ دا محض مذهبی تنګ نظری ده۔

په دے خو مونږ متفق شو چه پښتون وی او دَ پښتو په برادرئ او معاشرهٔ کښے شامل
پښتون وی نو هغه به مذهبًا خامخا مُسلمان وی۔ خو دَ پښتون کلمه په یوه بله معنیٰ کښے هم پښتانهٔ
استعمالوی۔ په دے معنیٰ کښے پښتون دَ پښتو په ځائے استعمالیږی۔

مونږ وړاندے ذکر کړے دے چه پښتو دَ پښتو دَ ملی سیرت او دَ ملی کردار نوم دے۔ دا کردار چه
پښتون په هرچا کښے اووینی کهٔ هغه پښتون وی، کهٔ غیر پښتون۔ کهٔ مُسلمان وی کهٔ غیر مُسلمان نو
پښتانهٔ وائی چه ډیر پښتون سړے دے۔ یعنی دَ پښتون دَ ملی سیرت یا پښتو حامل دے۔ لکه چه پښتانهٔ
وائی دا پښتون انګریز دے۔ دَ دے دا مطلب نهٔ وی چه کنی دا انګریز مُسلمان دے۔ انګریز خو نهٔ
وائی دا پښتون انګریز دے۔ دَ دے دا مطلب نهٔ وی چه دا انګریز نسلاً پښتون دے او نه عقیدتًا مُسلمان دے۔ خو دَ دے دا مطلب وی چه په دے انګریز کښے دَ
پښتون ملی او طبیعی کردار بیا موندے شی۔ یعنی په خوئ بوئ کښے دَ یو نمونه پښتون کردار
لری۔

په خپلو کښے هم پښتانهٔ وائی چه فلانے ډیر پښتون سړے دے۔ دَ دے دا مطلب نهٔ وی

Poha Foundation
A.S.KB

چه فلانے ډیر ښه مُسلمان سړے دے۔ بلکه دَدے مطلب داوی چه په دے سړی کښے پښتو پرته ده۔ کردارئے دَنمونه پښتون دے۔ اودَ پښتو په لاړو چارو دروان دے۔

دَدے نه دا واضحه شوه چه پښتانهٔ دَ پښتون اوپښتو الفاظ صرف دَاسلام اودَمُسلمانئ په معنو کښے نهٔ استعمالوی۔ بلکه دا دوئ دَ خپل مخصوص ملی کردار دپاره استعمالوی۔ چه ځنے خبرے ورکښے اسلامی دی ځنے غیراسلامی۔ یعنی نسلاً چه کوم سړے پښتون دے۔ یعنی دَ پښتون سړی په کور کښے پیدا شوے دے، دَ هغے پښتون په کورکښے، چه دَ پښتنو په معاشره کښے سیال دے۔ نو هغه به خامخا مُسلمان وی۔ خو ضرورئ نهٔ ده چه هر پښتون چه مُسلمان وی نو هغه دِ پښتون هم وی۔ یعنی دَ پښتو په لاړو چارو دِ روان وی اودَ یو نمونه پښتون خوئ بوئ اوکردار دِ لری۔ په دے لحاظ، پښتون اومُسلمان هم معنیٰ لفظونه نهٔ دی۔ په دے کښے فرق دے۔ یعنی داچه هر پښتون مُسلمان دے۔ خو نهٔ هر مُسلمان پښتون دے۔ اونهٔ هر پښتون، پښتون دے۔

دَدے نقطے به مزید وضاحت دا سے اوکړو چه یو غیرمُسلم ایرانے، عرب وغیره جوړیدے شی خو هغه پښتون نهٔ شی جوړیدے۔ ځکه چه پښتون به غیرمُسلم نهٔ وی۔ خامخا به مُسلمان وی۔ البته یو غیرمُسلم پښتون عرب، پښتون ایرانے، پښتون انګریز وغیره جوړے شی۔ خو په شرط دَ دے چه په هغهٔ کښے یو نمونه پښتون کردار موجود وی۔

په یو نمونه پښتون کښے علاوه دَ پښتو دَ نورو خوبیانو اوخاصیانو نه دَدے خو صفتونو موجودګی لازمی ده۔ یعنی داچه میلمه دوست دِ وی۔ تورزن دِ وی۔ د پښتون دَ ننګ محافظ دِ وی۔ دَ حمیت خاوند دِ وی۔ اودَ غیرت پاسبان دِ وی۔ او یوخ دوست اوپوخ ملګرے دِ وی۔ اودَ پخے اوقوی ارادے مالک دِ وی۔ اوژبه دِ ئے پښتو وی۔ اودَ پښتونوَ دَ یو شریف خاندان او مستند قبیلے سره دِ تعلق لری۔ اوس نمونه پښتون اودَ نمونه پښتون پښتو به پریږدو۔ اودَ یو عام پښتون دَ کردار تجزیه به اوکړو۔ د پښتون کردار اجتماع ضدّین دے۔ په پښتون کښے خوبئ هم ډیرے دی او خامیانے هم ډیرے لری۔ پښتون خوار دے اوپیسے ډیرے په سختئ، محنت اومشقت کښے۔ پښتون دَ خوارئ قیمتئ نه دومره ویږی چه د پښتون په علیک سلیک اوکړه بڼه کښے هم چه یو ورته وائی "ستړے مشے" نو بل ورته دُعا اوکړی "خوار مشے"، خو سره دَدے چه پښتون په پښتو کښے راشی نو دا په سخته کټلے پیسے دا سے په بے دریغئ سره والوزوی چه سړے ورته حیران پاتے شی دَ بنادئ۔ غمئ دود دستور نه ئے اوکورئ، د فضول اوبے ځایه خرچ یوه مثالی نمونه ده۔

Poha Foundation
A.S.KB

په ډکه خولۀ به اووائی، چه پیسے څۀ وی. پیسے خو د ځوان د لاس خیرے دے.

پښتون زمینداری، کوډ، چاړی او د سرمنډوری د عزت کارکنړی. خو کسب، هنر، تجارت او سوداګرۍ ته په سپک نظر ګوری.

پښتون بهادر، تور زن دے. په مړانه او شجاعت فخر کوی. پښتون ته د ژن ویل لوے کنځل دی. دا کنځل پښتون هیڅرے نشی برداشت کولے. او د ژن او ویر یدونکی ته په سپک نظر ګوری. پښتون پیدا شوے ننګیالے، جنګیالے او توریالے دے. بنۀ لښکری دے. خوښۀ سپاهی نۀ دے. پښتون ضابطۀ نۀ منی. او د ضابطے ترسیرے لاندے آزاد دول غواړی. پښتون بنۀ فاتح دے. خوښۀ منظم نۀ دے. لښکرے او کړی. ملکونه فتح کړی. خو چه انتظام ته خبره راشی نو بیا ورکښے نۀ دے. چه انتظام ورته په غاړه شی نو دے هرڅۀ په ځای پریږدی. او خپلو عزونو ته واپس لاړ شی. چه څۀ ورته په لوټ مار کښے په لاس ورغلی وی. هغه اوخوری او کله په یوه ټوکه ناست ټپے وائی او کله په بله ټوکه.

پښتون غصه ناک او تند مزاج دے. پښتون جذباتی دے. چه په قهر کښے راشی په نۀ څۀ خبره مړ ک او کړی او خپل ځان، مال حال او خاندان تباه کړی. پښتون خپله بے عزتی نۀ شی برداشت کولے. په خپل عزت او د خاندان په عزت هرڅۀ بائیللو ته تیار دے.

پښتون په بدل ژوند دے. پښتون خپل بدل هیڅرے نۀ پریږدی. وائی چه د پښتو کانړے په اوبو کښے نۀ ورستیږی. پښتون غیور او حسور دے. د ښځے په عزت او عصمت همیشه قتلونه او مرګونه کوی.

پښتون د رسم و رواج پابند دے. په عزیزولۍ کښے لاندے راتللو نۀ خوښوی. د ور ور تربور سره سیالی کوی، چه په هر قیمت وی. پښتون جمهوریت پسند دے. ځان د بل پښتون او د ور ور عزیز همیشه برابرکنړی. کۀ خپله د یر خوار وی. او ور ور عزیز د قوم قبیلے و د خاندان افراد ے د یر مضبوط او مالدار وی، خو دے ورته ځان هیڅرے لاندے نۀ کنړی. ځ ے برابرکنړی. خپلے قضیے، تنازعے او جګړے په جرګه فیصله کوی. پښتون د ے ر دے په پره جنبه یوهیږی. او پره جنبه ے ژوند دے.

پښتون نه ورچلوی، او په زور یوهیږی. او چه زور پرے راشی نو سر هم ورته کیږدی. لکه چه وائی، پښتون د ډب مسلمان دے. پښتون په سندره او موسیقۍ مئین دے خو دم ے

Poha Foundation
A.S.KB

بدے شی۔ اودَ پښتون په معاشره کښے د م بے عزته بنیادم کنړے شی۔

پښتون کښے انفرادیت دے۔ په اتحاد او اتفاق کار نه شی کولے۔ خان خان ته ئے ډزوی۔ دَ پښتون امتیازی نخښه بے اتفاقی ده۔ هر پښتون خان ته سیر وائی۔ چتا کئ ورکښے هیڅوک نشته۔ اوهم دغه دَ پښتون دَ بد بختئ سبب دے۔ خو دَدے دا مطلب نه دے چه کنی پښتون مشر کشر نه پیژنی۔ پښتون دَ بل پښتون سره حسد او ضد کوی۔ پښتانه دَ یوبل پښے را کاږی۔ او دَ یوبل په کمی خوښ دی۔ دَ دور تر بور غورزول خپل فخر کنړی۔ پښتون انتها پسند دے۔ درمیانه روی نلری۔ یا یو کار ښه کول غواړی۔ یا ئے نه کول غواړی۔

پښتون تر بور یعنی خپل دَ ترهٔ زوئ دښمن کنړی۔ او تر بور ولی دَ دښمنئ دویم نوم دے۔ دَ پښتون عمرَ رور تر بور سره په جګړو کښے تیر یږی۔ خاندانی جګړے دَ پښتون امتیازی نښه ده۔ پښتون چه وهے نو رور تر بور ورته اولمسوه۔ په رور تر بورئ اووهه۔

پښتون کښے ضد، جهل او تکبر دے۔ چه په څهٔ خبره او نښلی که صحیح وی که غلط که ږره وی که وړه خو سر ته ئے رسوی۔ پښتون په اصل نسل او پښتو ډیر فخر کوی۔ تر دے پورے چه کلی کښے دوه پښتانه اوسی نو هر یو به وائی چه دا بل دهوبی، نداف، جولا او کسب ګر دے۔ او زهٔ اصیل پښتون یم۔

دَ پښتون مذهب خوښ دے خو ملا جوړیدل ورته عار بنکاری۔ ملا په پښتون کښے سپک دے۔ پښتون دَ مُسلمانئ هغه برخه منی یعنی عمل پرے کوی چه دَدهٔ دَ پښتو سره ئے سمون خوړے دے۔ او هغه برخه ئے نه منی یعنی عمل پرے نه کوی کومه چه دَ پښتو سره برابر نه ده۔ او خپله وائی چه پښتو نیم کفر دے۔ خو بیا هم په پښتو ټینګ دے۔ پښتون شهوتی دے خو حیادار دے۔ دَ نفس او دَ شهوت په کار تفخر نه کوی۔ بلکه دا یو سپک کار ګڼی۔ او پټ په پټه ئے کوی۔ دَ شهوت نمود او نمائش ورته شوم او عار بنکاری۔

پښتون پوخ دوست او کلک دښمن دے۔ په دوستئ او دښمنئ کښے هڅهٔ روا ګڼی۔ پښتون منافق نه دے۔ چه څهٔ ئے په زړهٔ وی هغه ئے په خولهٔ وی۔ دَ زړهٔ جذبات یعنی نفرت یا محبت پټولے نه شی۔

پښتون ساده او صاف ګو دے۔ خو حق ګو نه دے۔ په پره جنبه او دوستئ دښمنئ کښے همیشه دَ ناحقے ګواهی او شاهدی کوی۔ او په دروغو قسمونو خوړلو ته هم تیار شی۔

Poha Foundation
A.S.KB

په پښتنو کښے هره قبیله خان نه قام وائی - د پښتون د مشترکه قومیت تصور نه شته - هره قبیله د بلے قبیلے سره په جنګ وی - اوهر خاندان د بل خاندان نه لاندے وی - پښتون د مشر لحاظ - او د سپینو و پښتو او سپینے ږیرے عزت کوی - پښتون د عمر په لحاظ د حفظ مراتب قائل دے مشکل پیژنی - اوکشران د مشرانو عزت کوی - او مخ ته ورته نه راځی -

پښتون سخی خوښوی او په بخیل بد وائی - پښتون کښے خان او سردار هغه دے چه یو خواته ګټل، بخښل او خوږول کوی - او بل خواته ټول پرانستل، مړانه او تورزنی کوی -

پښتون خپل دښمن غورزول غواړی، چه په هر چل وی - د دښمن د غورزولو دپاره هر فریب، هره حیله او مکر روا ګڼی - او د کمینه نه کمینه کار کولو ته تیار شی -

پښتون جاه پرست او دولت پرست دے - پښتون خود غرضه او خود پرست دے - خو مطلبی نه دے - یعنی دوستی محض د مطلب دپاره نه کوی - پښتون سخت کوش او خواری کش دے - تن آسانے نه دے -

پښتون سوال کول ذلت ګڼی - او سوال کرته په بدنظر ګوری - خو خیرات او صدقه ورکولو کښے مړے دے - پښتون پیر پرست او مزار پرست دے - د پیرانو، سیدانو، میانګانو، او بابا ګانو معتقد دے - پښتون توهم پرست دے - د توهماتو نه ویریږی - او توهمات منی -

پښتون د تعویذ، کوډو، منتر، جادو قائل دے - پښتون د خپل عزت اوږے دے، چه په پسته خوله ورسره خبرے کوے او په درنه سترګه ورته ګوری نو په خوږه خوږه کښے هرڅه کا رترے اخستے شے - خو سخت کلام سړی ته برندیږی - او ګنځل اوے عزتی نشی برداشت کولے -

پښتون غیر پښتون ته په سپک نظر ګوری او په پښتنو کښے هم چه کوم سړے د پښتو د میزانه پرے وزی، هغه سپک شی - پښتون په بنځه لاس نه اوچتوی - بنځے سره جنګ کول عار ګڼی - پښتون سره چه زور، ظلم او بے انصافی او شی نو په زړه کښے لے ساتی - او چه وارځے راشی نو بدل ضرور اخلی -

پښتون عفوه او درګذر هم کوی - خو د ننواتی په شکل کښے که ګورته د خرګ مرګے په شکل کښے ورشے نو د لوے نه لوے جرم به درته او بخښی -

Poha Foundation
A.S.KB

پښتون میلمه دوست او دوډی مار دے. پښتون په اولاد مئین دے خو د خلقو مخکښے ورسره مینه عار ګڼی. او اولاد په ډیر ځیر کښے ساتی.

پښتون په ښځه مئین دے. او د ښځے په عزت خپل سر ورکوی. خو د ښځے نمائش ورته مرګ دے. پښتون وائی چه د ښځے د پاره یا کور دے او یا ګور دے. البته په ښځے کار کول او سخت کار کول خپل حق ګڼی. ښځه په زمینداری کښے ورسره امداد کوی. لرګی او وابنه پرے راوړی. او مال پرے څروی.

پښتون د مال ډیر اړه دے. او د مال حاصلولو د پاره هرڅه ته تیار شی یعنی حرام، رشوت، بډے، دروغ، غلا، داړه، فریب، ټګی او قتل وغیره.

پښتون د علم ډیر شوق نه لری. او په خپل قدیمی جهالت کښے خوښ دے. دا د خپل کلتور یو جزو ګڼی که علم حاصل هم کړی خو د جهالت خویونه نه پریږدی.

پښتون د کپړو په نمائش نه دے خوښ. ساده، خړه پړه جامه، دا سے جامه، چه د جسم اندامونه په بنه شان پټوی، د پښتون خوښه ده.

پښتون لونګ دے. کفایت شعار نه دے. چه څه ګټی هغه څټی. د صبا غم نه کوی.

پښتون ځان په نفساتی معیار تلی او بل په اخلاقی معیار. د بل په ستر که کښے خسنړے ورته شاه تیر بنکاری. او په خپله ستر که کښے شاه تیر خسنړے.

پښتون د مذهب د ظاهر یا تو پابند دے. خو د مذهب د روح نه ناواقف دے.

د پښتون جمعداری او په بل حکم چلول ډیر خوښ وی. خو حکم منل ورته بنه نه بنکاری. په دے وجه بنه افسر دے. خو بنه ماتحت نه دے.

پښتون د نشو شوقین دے. خو نشئی سړے ئے خوښ نه وی. پښتون چه غټ پښتون ته ډیر لوئے عزت او خطاب ورکوی، نو وائی چه دا ډیر پښتون سړے دے. یعنی ایله د ځان سره ئے سم کړی.

پښتون د ننګ بنده دے. په پښتو، پت او ننګ چه او د ډیری نوسره او مال دواړه پرے دا ډ کړی. د پښتون په کلچر یا ثقافت کښے په حیثیت مجموعی د بنی اسرائیلو او عربو اثر ضرور شته. خو د خالص اسرائیلی کلچر یا عربی مدنیت هم نه دے. دا د دوئ د خپل وطنی کلچر یا پښتو او د عربو د اسرائیلی ثقافت یو معجون مرکب دے.

Poha Foundation
A.S.KB

پښتون د عهدے اود مال اوږے دے - په خطا بونو، منصبونو او جاګیرونو مئین دے.
د دے دپاره هره نارا وا کوی - هم ځان په بل خرڅوی - هم قام او دین او ایمان خرڅوی -
پښتون سنګدل دے - په ظلم نه شرمیږی خو په زړه چه ئے کله کله راشی نو رحم هم کوی - پښتون جهان ګرد او جهان ګشت دے - خو په وطن هم ډیر مئین دے - په درست جهان کښے او ګرځی خو زړه ئے په وطن کښے وی - بل وطن کښے تل د خپل وطن ارمان کوی - او چه موقعه بیا مومی نو د مړک نه وړاندے خپل وطن ته ځان رسوی -
پښتون آزادی پسند دے - او په خپله آزادئ تل فخر کوی - پښتون لور، خورتہ په خپل مال او جائداد کښے برخه نه ورکوی - او د وادۂ په وخت کښے په لور، خور پیسے هم اخلی -
د پښتو او پښتون د دے تجزیے او تحلیل نه پس اوس به مونږ د خوشحال خان خټک د شخصیت جائزه واخلو - او د هغه د شخصیت په مختلفو اړخونو به بحث اوکړو -

خوشحال خان په حیثیت د یو پښتون سردار

د خوشحال خان د شخصیت د مختلفو اړخونو د مطالعے نه ظاهره ده چه هغه یو نمونه ننګیالے پښتون سردار ؤو - او د پښتنو د سردارئے په نازک خو مشکل هنر نه پوهیدلو - د هغه په کردار کښے د پښتون قوم خوبئ او خامئ دواړه بیا موندے شی - خو خوبئ ورکښے د خامیانو په نسبت ډیرے دی - او دا خوبئ صرف په یو ډیر اوچت انسان کښے په نظر راځی - د خوشحال خان پیژندل په حقیقت کښے د پښتون پیژندل دی - او نه صرف د پښتون پیژندل دی بلکه د یو پښتون خان یا سردار پیژندل دی - او نه صرف د یو پښتون خان یا سردار پیژندل دی، بلکه د یو ننګیالی پښتون خان یا سردار پیژندل دی -
د خوشحال خان په کردار کښے مونږ ته لویه خامی دا ښکاری چه هغه د پلار د مړک نه پس لکه د پلار نیکه په شان په حیثیت د خټکو د سردار، د مغلو منصبدار او جاګیردار شو - او د مغلو دپاره ئے خپل هم قوم یوسفزو سره جنګونه کول - مونږ دا منو چه د هغه د کردار کمزورے اړخ دے خو دا حقیقت کښے د هغه کمزوری نه ده - دا د هغے قوم کمزوری ده - یعنی د پښتون قوم کمزوری ده - د کوم قوم چه خوشحال خان نمائنده دے - د پښتنو په تاریخ کښے، او د پښتنو په معاشره کښے به څومره پښتانه ئے تیر شوی وی - او یا به څومره پښتانه ئے ژوندی وی - چه هغوئ ته به عهده منصب

Poha Foundation
A.S.KB

جاګیر، انعام اومال په لاس ورځی۔ اوهغوئ به ورنه د قام په خاطر مخ واړه وی۔ اویا د دُنیاوی مفادو په خاطر به د قام مړئ پرے نکړی۔

بله داچه د خوشحال خان په زمانه کښے د مشترکه قومیت تصوّر هډو وُو نه۔ هرے قبیلے به خُان ته قام وے۔ لکه چه اوس هم هره قبیله خُان ته قام وائی۔ اوپه بین القبائلی جګړو کښے هرے قبیلے به دا کوشش کولوچه په هرچل چه وی، خپله دښمنه قبیله اووهی۔ اومړانه اوهمّت ښهٔ خُوانتوب اولوئی په دے کښے وه چه قبائیلی جنګونو کښے خپله قبیله اوچته کړی۔ او دښمنه قبیله اوغورزوی۔ نوخوشحال خان کهٔ هم دا کوشش کولوچه خټک ئے د یوسفزو په مقابله کښے اوچتول۔ عن کهٔ د مغلو په امداد سره وُو نو دا په حقیقت کښے د هغے قوم کمزوری وه۔ د کوم قوم چه خوشحال خان سردار وُو۔ خوشحال خان شاید چه د مغلو خدمت هم خُکه په راستئ کولوچه هغهٔ خپل خیال کښے خپله قبیله په یوسفزو اوچتوله۔ اودا د هغه وخته سره، دومره بے مناسبه کار نهٔ وُو۔ لکه چه وائی ؎

زهٔ د یوسفزئ په خُان زهر وُم قاتل؛
بل مقصود م نهٔ وُو، په خدمت کښے د مغل

بله داچه یوطرف ته خوخوشحال خان د مغلو په پره کښے د یوسفزو سره جنګونه کول، چه د مغلو دښمنان وُو۔ اوبل خواته خوشحال خان د مغلو د مرضئ خلاف د بنګښو سره جنګونه کول چه د مغلو طرفدار وُو۔ نو دے نه معلومیږی چه د هغهٔ بین القبائلی جنګونه دومره د مغلو په خاطر نهٔ وُو لکه څومره چه د خپلے قبیلے یعنی د ختکو د برتری اولوئے والی په خاطر وُو۔ اوپه دے حیثیت د خپلے قبیلے د سردار، هغهٔ داجنګونه لکه د یو نمونه پښتون په شان ښهٔ په جرأت سره کړی دی۔ او په دے جنګونو کښے ئے ښه مړانه او بهادری ښائیلے ده۔ لکه څنګه چه یو پښتون سردار ته پکار وه۔

د مشترکه قومیت تصور د خوشحال خان نه وړاندے، داسے معلومیږی چه په دومره منظمه اوښه طریقه هډو بل پښتون پیش کړے نهٔ دے۔ اوخوشحال خان خپله هم دے نتیجے ته پس له تلخو تجربو نه رسیدلے وُو۔ د مشترکه قومیت تصور، قومی، یا ملی پښتو ده۔ او داخیز د پښتون په فطرت کښے نشته۔ د دے خیز د پیدا کولو کوشش، په پښتون کښے خوشحال خان په اول ځل کړے دے۔ اوهغه هم په دے کښے نا کامیاب شوے دے۔

Poha Foundation
A.S.KB

د پښتون د پښتوارتقائی مدارج دادی چه اول هر پښتون دخپل ژوند ون د حفاظت اوعزت خیال ساتی۔ اوخپل ژوند د پښتنو په معاشره کښے۔ د پښتنو په لاړو۔ چارو تیرؤل غواړی۔ کهٔ د پیرپوهه اواصیل پښتون وی نوهغه د خان سره د خپل خاندان د حفاظت اوعزت خیال هم ساتی۔ اودائے خواهش وی چه د هغهٔ خاندان د هم په پښتو کښے چا لاند نهٔ شی۔ اوچه د پیراوچت، پوهه اوشریف پښتون خان یا سردار وی نوهغه بیا د خواهش لری چه د هغهٔ قبیله د هم د پښتو په لاړوچارو کښے د نورو قبیلو نه وچته وی۔ اوبا عزته ژوند د تیروی۔ اود قبیلے حفاظت اوعزت لکه د خپل خان اوخاندان په شان خیال حفاظت اوعزت کوی۔

د خوشحال خان خټک په زمانه کښے د پښتو اوچت نصب العین هم ترڅنگ پورے وؤ۔ او په دغه معیار هغه د اول سرنه، یونمونه پښتون سردار وؤ۔

د پښتو د سیمه ارتقائی درجه یعنی داچه اصیل اونگیالے پښتون به د خپل خان۔ خاندان او قبیلے د حفاظت اوعزت سره د پښتون قوم بحیثیت مجموعی د حفاظت اوعزت خیال د نورو قومونو په مقابله کښے غوره کوی۔ اود دے ملی پښتو دپاره به خپل خان۔ خاندان اوقبیله قربانوی۔ دا تصور د خوشحال خان د زمانے په پښتون کښے نهٔ وؤ۔ هغهٔ په اول ځل د کوشش اوکړوچه دا مفکوره پښتون ته وړاندے کړی۔ اود دے مفکورے دپاره ئے جد وجهد شروع کړو۔ خوچونکه داخیز د پښتون په سر وایا تو اوفطرت کښے نهٔ وؤ۔ د دے دپاره هغه په دے کوشش کښے پاتے راغلو۔ د قید نه رسوستو چه کوم خوشحال خان وینو۔ داخوشحال خان د هغ خامئ نه پاک دے د کوے خامئ چه مونږ ذکر کړے دے۔ یعنی هغهٔ د مغل منصب پرینښو اود پښتون په ننگ داسے کلک اودریدو چه ترمرګه پورے ئے د غه د خپل ژوند مرام او مقصد اوګرځولو۔ داخوشحال خان د پیرو اوچتو خوبیانوا وصفتونو مالک دے۔ اودائهٔ صرف د پښتون د یوے قبیلے سردار دے بلکه د کلهم پښتون قوم یولیډر ردے۔ اولیډر هم داسے لیډر نکه نه چه په مغربی قومونو کښے د لیډرئ تصور دے۔ داخوشحال خان پیدا شوے خو د مشرق په ناپوهه کهستانی وطن کښے دے خو د قومیت سبق ئے د مغربنه ډیره کړے دے۔ اود قومی پښتو علمبردار دے۔

د سرداری چه په اشعارو کښے خوشحال خان کوم تصور پیش کوی د دے تصور او

Poha Foundation
A.S.KB

دَدے خوبیانو نمونہ دَخوشحال خان خټل ذات وُو۔

خوشحال خان وائی ؎

چه کټل، خورډل، بخښل که خان هغه
چه تورہ لری دَ تورے څوان هغه

دَخوشحال خان دَ سرداری ژوند هم دغه څیزوُو ۔ په دے شعرچه څومره دَ خوشحال خان خپله عمل وُو، بل یو پښتون پرے عمل نهٔ دے کړے۔ خوشحال خان دَ سرداری په حقله ډیرځهٔ وئیلی دی۔ اوتش وئیلی ئے نهٔ دی بلکه عمل ئے هم پرے کړے دے۔ دا لاندینی اشعار اولولئ ؎

خانی کار دَ هرچا نهٔ دَ هغهٔ دے چه صرفه ئے نهٔ په زړوی نهٔ په سر
یکباره ئے په نظر کښے شرم ننګ وی
دَ دُنیا په سود او زیان نهٔ وی خبر

سردار هغه دے چه شرم ننګ لری مدام دَ شرم تورہ تر څنګ لری
صرفه په زړنهٔ کړ، صرفه په سرنهٔ کړ
چه دښمنان له هغو جنګ لری

چه مئین په وسله نهٔ وی مرد دِ نهٔ وائی وخان ته
لاس دِ سرهٔ کړی سترګے تورے
خان دِ وجوړوی څوان ته
یا تکیه دَ یوهٔ خدائے دہ یا دَ تورے
په جرګو مرکو نهٔ شی کار تمام

چه صرفه کاندِ په سر یا صرفه کاندِ په زړ
نهٔ به خان نهٔ به سلطان شی نهٔ به خپل کاندی کشور
چه په خان مړنے نهٔ وی
مړ نتوب نهٔ کا لښکر
دَمړ یو مړ نتوب په لښکر نهٔ وی
مټ ئے هر کله یوازے په خپل خان شی

Poha Foundation
A.S.KB

د پښتون سردار دپاره د مړانې او شجاعت نه علاوه سخاوت هم ضروری دے۔ او خوشحال خان دومره ښه ځوان وُوچه سره د دے دومره لوے خانئ او سرداری، هیڅ ے زکوٰة پرے فرض شوے نه وُو۔ د هغهٔ د سخاوت دروازه لکه د حاتم د هرچا دپاره هر وخت خلاصه وه۔ خوشحال خان وائی ے

کهٔ کنجونه د قارون درته انبار شی په هر لوری ئے غوږ نه وه په سخاوت

د خوشحال خان په دے خپله ویناخپله په مکمل طور عمل وُو۔ او عمل ئے هم په دے رنګ :۔

کهٔ حاتم غوندِ کرم کړے د مهرانو
د یوے د مړئ په چا مهٔ بڼده منت

خوشحال خان په خپل مال کښے د هر غریب پښتون حصه کنړله۔ او دسترخوان ئے د هرچا دپاره غوړیدے پروت وُو۔ انغړے به ئے سړیدو ته نه پریښو۔ دیګ به ئے هر وخت باندِ وُو۔ او لنګر به ئے جاری وُو۔ او چه وفات شو نو حال ئے دا وُو۔ لکه چه خپله ئے دُعا غوښتے وه ے

چه کالی ئے پاتے نه شی مرده شوئے ته
خدا یه ورکړے وخوشحال هسے رحلت

ژوندے داسے پاک وُوچه د هغے زمانے مشهور ولی پیر شیخ رحمکاریعنی کاکا صاحب علیه الرحمة وصیت کړے وُوچه چونکه په دے زمانه کښے په شریعت محکم سړے، د خوشحال خان خټک نه بغیر بل څوک نشی کیدے۔ د دے دپاره کهٔ چرے ممکنه وی نو ماته د هغه غسل ورکړی او قبر ته م د هم هغه کوز کړی۔

د همت ئے دا حال وُوچه په پیرئ او ضعیفئ کښے چه بهرام خپل ځوئے مکرم خان د نیکهٔ د ګرفتارئ دپاره اولیږلو نو د هٔ توپک په غاړه کړو او د مکرم خان سړو ته ئے د مقابلے دعوت ورکړو، خو د هغوئ همت اونهٔ شو۔ او واپس لاړل۔ خوشحال خان وائی ے

کهٔ آسمان د د مزری په خولهٔ کښے ورکړی
د مزری په خولهٔ کښے مهٔ پریږ ده همت

د خوشحال خان خپل همت هم د دے شعر ژوندے تصویر وُو۔ دا وه د خوشحال خان خټک سرداری، خومره ښه ځوان وُو، خومره نمونه خان وُو۔ خومره لوے وطن دوست وُو۔ خومره لوے بهادر وُو۔ خومره لوے لیډر وُو۔ خومره بے مثله سخی وُو۔ خومره [illegible]

Poha Foundation
A.S.KB

میلمه دوست وُو۔ خومره لوئے عالم وُو۔ خومره ښه شاعر وُو۔ اوخومره پاک مُسلمان وُو۔ دَخوشحال خان خټک کردار، دَیوتورياليٰ، ننګياليٰ، جنګياليٰ، فرهنګياليٰ اوغيرت مند، سخی، شريف اواصيل پښتون خان دے۔ داسے خان اوسردار چه په پښتنوکښے بل داسے اوچت نمونه سردار تراوسه نۀ دے پيدا شوے۔

خپله وائی ؎

۱ نۀ به ځما غوندِ بل ننګيالے راشی
نۀ به ځما غوندِ بل جنګيالے راشی

۲ خټک لا پريږده په درست افغان کښے
عجب کۀ هسے فرهنګيالے راشی

خوشحال خان په حيثيت دَکردار اودَګفتار دَغازی :-

خوشحال خان په حيثيت دَيومردِ شمشيرزن اودَکردار دَغازی مونږ څۀ لږ ډير اوپيژندو۔ خوشحال خان دَديارلسوکالو په عمرکښے تورے تړلاس کړو۔ او دَپلار سره دَ جهانګيری په جنګ کښے په اول ځل شامل شو۔ اوداتوره دَهغۀ دَلاس نه هله اوغورزيدۀ چه دَشپږ اويادۀ کالو په عمرکښے دَآفريد و په علاقه کښے وفات شو۔ يعنی صرف ملک الموت دا مجازلرلوچه دَپښتون دَدے بے نظيره مردِ شمشيرزن دَلاسه تورہ اوغورزوی۔ او دَ آرام په خوبسے اودۀ کړی۔ دَبل چاځۀ مجال وُوچه دَخوشحال خان په شان توريالے ئے دَتورے دَکارنه اړولے وے۔ تورہ دَهغۀ ژوند وُو۔ تورہ دَهغۀ ننګ وُو۔ اوهغه پيدا شوے تورے تړ وُو۔ خپل حال خپله داسے ستائی ؎

په آبا و په اجداد خان وسردار يم — کارنامے لرم دَجنګ ودَجدال!
کۀ برے کۀ هزيمت واړه ليدلی — خوئ خصلت لرم دَقتل دَ قتال
پلار نيکۀ مِ شهيدان وُکورته تلی — پشتاپشت مِ هُنردادے آل په آل
کۀ دَجنګ دَپرهارونو درته وا يم — چه له دردہ به مِ تن وُولکه نال
يو پرهار به مِ لاروغ په وجود نۀ وُو — بل پرهار به مِ په تن شوياپه پال

چه قضا دَسړی نۀ وی سړے نۀ مړی
کۀ ئے درست صورت په غشو شی غربال

Poha Foundation
A.S.KB

او یوبل ځائے کښے وائی ۔

بخرہ ئے د تیغ راکړہ په اصل کښے پښتون یم
پلاس په نیکۍ نۀ یم ۔ بے دولته ، بے حشمه

خوخوشحال خان تش د تورے خاوند نۀ وُو ۔ هغه د قلم خاوندهم وُو یعنی د کفتار غازی هم وُو ۔ اود پښتون قوم یولوئے مفکر ، معلّم ۔ فلاسفر اوشاعرهم تیرشوے دے ۔ ډاکټر اقبال په جاوید نامه کښے د خوشحال خان پیژندګلو داسے کوی ۔

خوش سرود آن شاعرِ افغان شناس آنچه بیند ، باز گوید ، بے هراس
آن حکیم ملّتِ افغانیاں آن طبیبِ علّتِ افغانیاں
رازِ قومے دید و بے کا نه گفت
حرفِ حق باشوخئ رندانه گفت

په دے کښے هیڅ شک نشته چه خوشحال خان لکه څنګه چه علامه اقبال وائی ، افغان شناس وُو ۔ حکیم ملت وُو ۔ اود ملت افغانیه ، د علّتونو طبیب وُو ۔ د هغۀ کلیات او نور تصنیفونه ګواهی ورکوی چه لکه هغۀ چه پښتون قوم پیژندلے وُو ، داسے بل هیچاته نۀ دے پیژندلے ۔ لکه چه د هغۀ د تورے شرنګا او خرپاچه دښمن به په خوب کښے هم واوُریدۀ ، نو په لږه به د کټ نه پریوتو ۔ داسے د بل پښتون توره به په مشکله پیدا شی ۔ خپله وائی ۔

لا په خوب کښے په لږه پریوزی له کټ نه
چه د چا ترغوږ د تورے شرنګ دے

د غه شان د هغۀ په قلم کښے هم لکه اقبال چه د نطشے په حقله وائی ، د تند ، غرزا ، ډزا او غرهار وُو ۔ ډیر ښه وردار قلم ئے لرلو ۔

د رنځ کلکش غریوے تندر است

او خوشحال خان پخپله وائی ۔

په پښتو شعر چه ما علم بلند کړو
د خبرو ملک م فتح په سمند کړو
. . . . . الخ

او په یوه بله لویه قصیده کښے هغۀ د خپل پیدائشی شاعرانه فطرت و ۔

Poha Foundation
A.S.KB

شعروشاعرئ اودَ شاعر سړی او دَخپلے شاعرئ یواوږد بیان نظم کړے دے چه سر ئے دَدے شعر نه شروع کیږی ـه

زهٔ دَ شعر په کار هیڅ نهٔ یم خوشحال
ولے خدائے م کړو په غاړه دا مقال

دَخوشحال خان ژوندار او پښتون قلم لکه دَهغهٔ دَ پښتنے ټورے په شان هم غوڅه کوی۔ اوهم مرهم دے۔ هغه چه دَ پښتنو په خوئ بوئ او دَ پښتنو په عاداتو، خصلتونو اودَ مختلفو قبیلو دَ نرا و بنځو متعلق څهٔ وئیلی دی، هغه صرف یوافغان شناس شاعر وئیلے شی۔ اگرچه هغهٔ ربنتیا وئیلی دی، خو ربنتیا تراخهٔ وی۔ په دے وجه په خلقو بد لگی۔ دَ مثال په طور دا لاندِ شعر ونه اولولئ ـه

چه دَ سړوه په ملک کښے بنهٔ پښتون یا دیږی

نن مهمند، بنگښ، ورک زی، آفریدی دی
دَ مهمند و سپی بهتر دی تر بنگښه
کهٔ هزار ځله مهمند بد تر سپی دی

چوهړی دَ افریدیو ورک زئ!
آفریدی کهٔ همه واړه چوهړی دی

هرچه بنهٔ دَ پښتو نخواه دی حال ئے دا دے
هغو بدو تهٔ ځوک وائی سړی دی

له ژوندیو پښتنو بنیګړه نهٔ شته
هرچه بنهٔ وُو هغه ګُل دَ ګور بندی دی

دَخپلو خټکو متعلق وائی :۔

دَ خټکو سپی بهتر تر یوسفزو دی
کهٔ خټک دی هم په خوئ تر سپی بیکار

په زړګونو راته لاف کړاوس یو نشته آشنائی دَ هرچا بنه ده بے خټکه
مروّت، یاری تړے مهٔ غواړه خوشحاله
هر سړے چه او بهٔ او خښی له ا ټکه

Poha Foundation
A.S.KB

چه یوهم د زړهٔ ساتونې پکښې نشته

توبه، توبه د ختکو د اولسه

د ختکو نه م هومره زړهٔ ناخوښ دے — چه توبه د هغی ختک له نامه
د نعمت په قدر هیڅ خبردار نهٔ دی — نوم ختک به م خلاص نهٔ وی له انعامه
د وفا په ځائے هم واړه جفا ده — چه به ماته رسیده له خپله قامه

ختک واړه د دودام دی، که ئے کورے
څوک به څهٔ غواړی خپلوی له ددو دامه

د پښتنو متعلق وائی ـه

پښتانهٔ که آدم زاد دی — په خویونو کښې هُنا د دی
نهٔ حکمت لری نهٔ عقل — خوښ هر کوره په فساد دی
یو د بل په کمی ناست دی — ځکه تل په بلا یاد دی

دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بندی نهٔ دی آزاد دی

او یو بل ځائے کښې وائی ـه

د عفریت ډے که د دیودے، که د ددے — د آدم له نسله نهٔ کښرم افغان
که هر څو ورته د پند خبرے وائے
د پلار پندے هم بسهٔ نهٔ لګی په ځان

د خوشحال خان تصانیف

د پښتو ژبے د نثر او نظم دواړو بابا آدم خوشحال خان ختک دے - لکه خپله چه وائی ـه — که د نظم، که د نثر، که د خط دے
په پښتو ژبه م حق دے بے حسابه
نهٔ پخوا پکښې کتاب وُو نهٔ ځط وُو
دا دی ما پکښې تصنیف کړل څو کتابه

خوشحال خان د نظم او نثر د ډیرو کتابونو مصنّف دے چه د ځنو نومونه وکښے -

Poha Foundation
A.S.KB

دی :۔ ۱۔ کلیات خوشحال خان ۔ ۲۔ دستارنامه ۳۔ فضل نامه ۴۔ بازنامه ۵۔ سوات نامه ۶۔ زنځیری ۷۔ بیاض ۸۔ هدایه ۹۔ آئینه ۱۰۔ فراق نامه ۱۱۔ فرضنامه ۱۲۔ طبّ منظوم

دَخوشحال خان په ټولو تصانیفو کښے چه کوم مونږ ته رارسیدلی دی، اوموجود دی، په نظم کښے دَخوشحال خان کلّیات یواهم کتاب دے۔ دانهٔ یوازے په اهمیت کښے دَ پښتوَ نظم بائیبل دے۔ بلکه دَمضامینو په تنوّع۔ وسعت اوهمه گیرئ کښے هم دَپښتو شاهنامه ده۔ بغیر دَدے کتاب دَلوستونه دَپښتون دَفطرت په گوناگون، رنگارنگ او قسما قسم پیچیده ساده گئ پوهیدل گران کار دے۔ اولکه څنگه چه مونږ وړاندِ وئیلی دی، دَپښتون دَ پیژندلو دپاره، دَخوشحال خان کلّیات لوستل ضروری دی۔

دَخوشحال خان په کلیات کښے دَانسانی فطرت بالعموم اودَپښتون دَفطرت بالخصوص ډیره غرقه مطالعه اومشاهده ده۔ اودَمضامینو ورکښے دومره فراوانی ده چه دَپښتو په ادب کښے څهٔ چه دَدُنیا په ادب کښے، دَنظم له دے قسمه دیوانونه ډیرکم دی۔

دَنظم دَ تیکنیک دَ نقطهٔ نگاه نه هم دَخوشحال خان کلیات په پښتو ادب کښے، یو یگانه دُر دے۔ او ډیرا صناف لری۔ مثلاً غزل، رباعی، قطعه، قصیده، مخمّس، مسدّس، معشر، ترکیب بند، مربّع۔ مثنوی او ترجیع بند وغیره۔

لکه چه دَفارسئ دَادب بهترینه سرمایه دَفردوسی شاهنامه ده، دغه شان دَ پښتو په ادب کښے، دَهرلحاظ نه لوړ اواوچت ادبی اوفنی شاهکار، دَخوشحال خان دیوان دے۔ گهٔ دَپښتوَ ادب ټوله سرمایه یوخوا کړے اودَخوشحال خان کلیات بل خوا، نوبیا به هم دَخوشحال خان دیوان پرے دروند وی۔

دَخوشحال خان په کلیات کښے مفید، اخلاقی، ادبی، علمی، تاریخی، نفسیاتی او معاشرتی معلومات بیاموندے شی۔ دا کلیات په حقیقت کښے دَپښتون دَفطرت دَهرا پخ یوه پوره انسائیکلو پیډیا ده۔ دَتاریخی جنگونو حالات په دے کښے دی۔ دَدهلی دَ بنار مختصر خومنظوم تاریخ په دے کښے درج دے دَحکمت! غلاق خبرے، دَموعظت اوسیاست خبرے دَپښتون دَ تهذیب اوتمدّن، دَننگ مړانے اوغیرت خبرے په دے کښے دی۔ دَ نظامِ حکومت اودَ سرداریٔ دَفن او هنر په خبرو دا دیوان بنایسته دے۔ دَعقائدو،

Poha Foundation
A.S.KB

فرقو، اودَ مذهب فلسفه دا کتاب لری۔ دَ پښتنو دَ نړۍ نړۍ، دَ قبیلو او خیلونو کردار په دے کښے منظوم پروت دے۔ دَ انسانی فطرت او نفسیاتو توضیحات او تشریحات دا دیوان په ګوته کوی۔ دَ عشق و محبت دَ نازک او نفیس راز، رموز نږدې دا دیوان ډک بنکاری۔ دَ مناظرِ قدرت، حسین بیانونه په دے کلیات کښے درج دی۔ قندِ فارسی په دے کتاب کښے بیا موندے شی۔ دَ مرکّب نظمونو یعنی فارسۍ، پښتو، پښتو هندی مصالحدار، عجیبه او خوندناک شعرونه په دے کښے درج دی۔ دَ تصوّف نازکے مسئلے په دے دیوان کښے حل شوی دی۔ غرض دا چه دیوان څهٔ دے یو جامِ جهان نما دے۔ او دَ دے ادبی جهان په شا دَ خوشحال خان عجیبه کردار سړے هر وخت او په هر شعر کښے محسوسوی۔ کله سړے دَ روه دَ کوهستانونو دا ډے مثله ننګیال لکه دَ شیرِ ببر په شان په قهر او غرمبا دینی او کله لکه دَ شیراز دَ بلبلِ هزار داستان په شان په شیرینو اوزړهٔ سوانو غزلو، بدلو کویان او مشغول بنکاری۔ کله لکه دَ طوفانی او موجزن سمندر په شان په غرهار او شور کښے او چتیږی او راخلاصیږی۔ او کله لکه دَ رباب دَ لطیفو او خوږو نغمو په شان په شیرین ګفتار مشغول معلومیږی۔

دَ کلیّات نه علاوه دَ خوشحال خان "دستارنامه" دَ پښتون په قدیم او جدید نثر دوارو کښے یو ډیر اوچت کتاب دے۔ دَ دے کتاب نثر، لکه دَ خوشحال خان دَ نظم په شان معیاری دے۔ او نمونه نثر دے۔ تر اوسه پورے ځما په خیال په پښتو ژبه کښے دَ دے نه بنهٔ نثر چا نهٔ دے لیکلے۔

دَ خوشحال خان شخصیت کښے دَ تورے او دَ قلم دا سے حسین امتزاج دے۔ او دا سے بنکلے ملګرتیا ئے ده چه ګمان نهٔ کړم چه دَ دُنیا په ادب کښے له دے قسمه ادبی شخصیت بل پیدا شی۔ دلته شاعر جرنیل دے۔ او ډیر دَ اوچتے پائے جرنیل۔ او جرنیل شاعر دے۔ او ډیر لوړ شاعر دے۔ دَ یو دا سے شخصیت پیدا کیدل ډیره ګرانه خبره ده۔

کهٔ ئے ګورے نو خوشحال خان په میدانِ جنګ کښے پخپله رستم دے۔ په کمالِ شجاعت او دلاورئ سره دَ فنونِ جنګ په هر پهلو او هر اړخ کښے، خپله بهادری، شجاعت او یکتائی بنائی۔ اوس به تیرانداز وی۔ اوس به دَ خدنګ او تفنګ کارته وړاندے وی۔ او سر مه کومه غوره وی۔ اوس به شمشیرزن او باتور شهسوار وی۔ توره به ئے په لاس وی۔ او دَ مغلو دَ فوځ صفونو کښے به ئے دَ قتل او مقاتلے بازار ګرم کړے وی او چه بیا ئے ګورے نو دَ

Poha Foundation
A.S.KB

دے شاه زوره بهادر، جنګی سپاهی سردار خوشحال خان نه به، یونادر او صاحب کمال شاعر جوړشوے وی۔ دَخپلو جنګی کارنامو واقعه نګاری به دا سے په تفصیل، ادبیت اوشاعرانه خوبصورتئ سره بیا نوی، چه ته به وائے چه کنی دَ زوړ یونان هومر دے۔ یا دَ ایران فردوسی، یا دَ انګلستان بائرن دے۔ دَخپل رستمئ خان رستمی واقعات په هغه دلاویزه رزمیه شعرونو کښے بیان کړی دی چه فردوسی ورته کوته په خوله حیران اودریږی. فردوسی چه دَ عربو ایران ته دَ راتلو اودَ زمانے دَ ګردش نه دَ فریاد، خپل نوشته جذبات رالیږوونکی بیان ته فکر اوکړئ۔

زشیر شترخوان او سوسمار عرب را بجائے رسید است کار
که تخت کیان را کنند آرزو تفو بر تو، اے چرخ گردان تفو

اوبیا دَ خوشحال خان د مغلودَ پښتون وطن ته دَ راتلو، اودَ زمانے دَ ګردش نه، دَ فریاد کولو بیان اولولی نو په زړه کښے لږ شرمنده شان شی ـه

رابنکاره شوے کج فهمئ دَ جهان دَ جهان دَ کج فهمئ الامان!
داهم ځائے دَ تعجب دے کهٔ ئے وینے په باز ونو چه غوټے دهی زاغان
داهم ځائے دَ تعجب دے کهٔ ئے وینے چه مغل کاندی بازئ په افغان
داهم ځائے دَ تعجب دے کهٔ ئے وینے چه کیدړ په واز دوړک اُوړی شیران
داهم ځائے دَ تعجب دَ حیرانئ دے
چه لښکرے په خوشحال کړه بهرام خان

کهٔ ئے ګورے نو یوساعت پس جنګی خوشحال خان دَ هومر اوفردوسی خواپریږدی۔ دَ حافظ اوخیام سره دَ فارس په ګلګونه میخانه کښے کښینی، شومه دم شوی وی۔ چُپه چُپیا وی۔ دَ شیراز شنهٔ باغونه اوچمنونه وی۔ دَ سپوږمئ شپه وی۔ اوماه جبین هم. یوخوبرو اوخوشرو، ساقی ورله سره شراب په شنه پیالئ کښے نیولی وی۔ اوخوشحال خان ورته په مستانه او رندانه آواز کښے دَ عشق او محبت غزلے اوبدلے وائی ـه

راله نیسی جانانه، دَ شرابو پیمانه
دَ شرابو پیمانه، راله نیسی جانانه

دَ چنګ رباب زمزمهٔ راکښونکو نغمو محفل ګرم کړے وی۔ هرطرف ته مئے وی، میخانے

Poha Foundation
A.S.KB

وی، روئے نگاروی. سبزه زار وی اوجوئبار وی، خوشحالی وی - بے هوشی وی، مستی وی شاعر وساقی ملگرے وی - اودَ واعظ نه بیزار - اوورته په ډکه خوله وائی:-

مست یم مے پرست یم رندی کړمه، کړمه، کړمه!
واوُره محتسبه! باده خورمه، خورمه، خورمه

لاردَ محبت وه، تل به روغ سلامت نهٔ وم
زهٔ چه په داهسے لارے تلمه، تلمه، تلمه

. . . . . الخ

اوبیا وائی ـه

زهٔ خوشرابی یم شیخه څهٔ راسره جنگ کړے
برخے ازلی دی، کاش که مادُخان په رنگ کړے

. . . . . الخ

او واعظ ته په رندانه محفل کښے دَدین لاره داسے بنائی ـه

په څهٔ شان ئے دواړه زلفے کج په کج کړے
یکباره ئے دَعالم مینے په چج کړے

. . . . . الخ

اوګورئ په مستانه اورندانه انداز کښے ساقی ته څهٔ رنگ په خوند، خوند خبرے کوی:- آشفته دِ دَ جمال یم همیشه دِ په داخیال یم
نورو مینو ته مِ شاکړه مَیین ستا په زلف وخال یم

. . . . . الخ

اوبیا وائی ـه

په څهٔ چل ئے ځائے نیولے ستا ترځنگ دے؟
دَ رقیب خبره مهٔ منه بد رنگ دے

. . . . . الخ

یوساعت پس چه په خود کښے راشی - اودَ مستانه اورندانه شرابونشه ئے کوزه شی نودَ شیراز دَخوب داسے مکمله نقشه را کاږی، چه هیڅوک داګمان نهٔ شی کولے چه کنی خوشحال خان دَ روه دَ کوهستان یوجنگی سردار دے - اوتول عمر ئے دَجنگ جگړو سره کاردے. بلکه دَ سړی داخیال پیداشی چه دَ ایران یو عیش پسند، دَ شراب او کباب

Poha Foundation
A.S.KB

ولدادہ، خوش کلام شاعر دے۔ اوتول عمرئ د فارس د رنگینے شعر و شاعرئ په شغل کښے تیرشوے دے۔ کۀ د مناظرِ فطرت د مشاهدو باریک بین اوشاهد باز خوشحال ته فکر اوکړئ نو وائی به چه تول عمرئ د انګلستان په پُرفضا سبزه زار ونو کښے تیر کړے دے۔ د انګریز شاعر "ورډزورتھ" سره هم پیاله وهم نواله اوسیدلے دے۔ دواړه یوشان لوئے شوی دی۔ یوشان ئے تربیت اخستے دے۔ اویوشان د قدرت د نندارو ولدادہ دی ؎

چه موسم م د ګلونو د ګلزار شی　　نرم نرم ترشح په مرغزار شی
د هغۀ له بخته څوک برابری که　　چه په هسے وخت ئے سیر په ګلزار شی... الخ

اوکۀ د علم اخلاق نه واقف، د تصوف په رموزو پوهه، او د مذهبیاتو او ادبیاتو ماهر صوفی خوشحال خان موپه نظر راشی نو وائے به چه د مولانائے روم صاحبؒ شاګردی ئے کړے ده اود ؎ "بشنو از نے چون حکایت مے کند ∴ وز جدائیہا شکایت مے کند" په راز پوهه دے۔ د عشق د فلسفے رازئے په یو رباعی کښے داسے ستائیلے دے ؎

چا په وخت د ځنکدن ووے مجنون ته　　وخت نازک دے په زړۀ یادولره خدائے
دۀ وے زړۀ م د لیلیٰ د مینے پُر دے
پکښے نشته دے د نورو یادو ځائے

اویلئے د شیخ سعدی صاحبؒ سره سبق وئیلے دے۔ د هغۀ جماعتی پاتے شوے دے۔ دواړه ویوځائے سیاحت کړے دے۔ اودواړه د علمِ اخلاق سبق د یواُستاذ نه زده کړے دے۔ فرق صرف دومره دے چه سعدی صاحبؒ خپله خولۀ په ایران کښے پرانسته اوخوشحال ختک د پښتون په کوهستانی وطن کښے دارنګ کویان شو ؎

غصب ملوک لره دروغ مُلا لره　　بُخل غنی لره فحش نساء لره
داخلور توکه هر کوره بد دی
فکر چه راغے په زړۀ کښے مالره

غرض داچه خوشحال خان یو داسے بے نظیره صاحبِ سیف، او صاحبِ قلم شاعر تیر شوے دے چه په خپل دیوان کښے ئے د هر رنګ د انسانی جذباتو ترجمانی عموماً او د جنګ جدل د قومی حمیّت، عزت، غیرت او ننګ د نادر بیانا تو خصوصاً یوه مکمله، بے نظیره نقشه پیش کړے ده۔ او د خپلو جنګی، رزمیه جذباتو اظهار خوئے په داسے زور دار و الفاظو کښے کړے دے

Poha Foundation
A.S.KB

چه په آ ورید وئے تراوسه پورے د هر پښتون څومنه زیږ زیږ شی۔

خوشحال خان په حیثیت د یو مُسلمان

خوشحال خان خټک په مذهبی عقائدو کښے سوچه او پوخ مُسلمان دے۔ په اهل سنّت والجماعت کښے حنفی المذهب وُو۔ په یوه قصیده کښے د خپلو مذهبی عقائدو متعلق دے وائی

پُشت په پُشت راغلے مُسلمان محمّدیؐ یم — چار د چار یارانو سره وایه منم سمه
درست په دا پوهیږم چه څلور مذهبه حقّ دی — نږهٔ د حنفی مذهب دعوی لرم محکمه
مینه ئے په زړه کښے د علماؤ راکړه دیره — مینه ئے د دورد شیخانو راکړه کمه
نهٔ خراباتی، نهٔ قمارباز، نهٔ زناکار یم
نهٔ قاضی مفتی چه ئے نظر په خو درمه

د خوشحال خان د اشعارونه معلومیږی چه په هغهٔ کښے حُبّ رسولؐ پیروُو۔ او د اهل بیتو سرهٔ ئے هم پیر عقیدت وُو۔ او وړاندے مئین وُو۔ د خوشحال خان د لاندنیو اشعارو نه د هغهٔ د عشق رسولؐ اندازه ولګوئ ے

د خدائے عرفان م اوشو په عرفان د محمّدؐ
پاک دے محمّدؐ، پاک دے سبحان د محمّدؐ ..... الخ

خوشحال خان د حضرت علی کرم الله وجهه سره هم پیر عقیدت لرلو۔ او د اهل سنّت د امامانو نه علاوه د اثنا عشره، دولس وړاندے امامان ئے هم د هدایت او احترام مستحق ګڼلی۔ د حضرت علیؓ په تعریف کښے د خوشحال خان دا لاندینی اشعار د لوستو دی ے

کهٔ پکار دِ وه د خدائے پیژند ګلی
پیروی د محمّدؐ کړه د علیؓ
..... الخ

خوشحال خان په هغے مُسلمانانو بد وائی څوک چه د حضرت علیؓ مخالفت کوی۔ یا د حضرت عمرؓ۔ د خوشحال خټک په عقیده د خلفائے اربعه قدر، عزت او احترام د مُسلمان د مذهبی عقائدو جزو لاینفک دے۔ او څوک چه په دوئ کښے د هر یو قدح کوی، د هغهٔ په مُسلمانئ کښے خلل دے۔ خوشحال خان د مُسلمانانو د غرقوادتنازعونه اوچت وُو۔ او پیر یو

Poha Foundation
A.S.KB

متوازن او راسخ مُسلمان وُو. هغه دَ عقیدے اظهار داسے کوی. ؎

چه په سب دَ ابوبکرؓ اودَ عُمر دی
چه په خولهٔ کلمه لولی هم کافر دی
. . . . . الخ

رسول کریم صلی الله علیه وسلم دَ حضرت ابوبکر صدیقؓ اودَ حضرت عمرؓ متعلق به وے چه په دے دواړو کښے دَ نبوّت جوهر دے. اودَ حضرت ابوبکر صدیقؓ متعلق بے فرمائیل چه زړهٔ او ابوبکرؓ دواړه په مثال دَ اَس زغل دَ اَسونو یُو. زړهٔ مخکښے شوم او ابوبکر په ما ایمان راوړو. کهٔ هغه مخکښے شوے وے نوما به پرے ایمان راوړے وُو. او دَ حضرت علی کرم الله وجههٗ متعلق به ئے فرمائیل چه زړهٔ دَ علم بنار یم او علیؓ ئے دروازه ده. دَ علم باطن خاوندان وائی چه ولایت بغیر دَ حضرت علیؓ دَ مهر نه، نهٔ تصدیق کیږی. دَ خوشحال خان چه دَ حضرت علیؓ اودَ هغهٔ دَ آل او اولاد اودَ اصحابو سره کوم محبت وُو. دَ لاندِ اشعارو نه ظاهر دے ؎

انبیاء تر محمدؐ پورے معلوم دی
لکه ستوری تر آفتاب پورے معدوم دی
. . . . . الخ

دلته شاید چه څوک دا سوال اوکړی، چه خوشحال خان، چه دومره بنهٔ مُسلمان وُو نودَ مغلو سره ئے جګړے ولے کولے. او بیا دَ مُسلمان بادشاه اورنګ زیب عالمګیر سره ئے ولے داسے پخه دښمنی وه.

دَ دے سوال جواب ما وړاندِ ورکړے دے. خو دلته بیا په اختصار سره عرض کوم چه دَ اسلام لوئے اتحادی، مذهبی قومیت چه دَ مُسلمانانو نودَ خود غرضو، بد عملو، نفاق اوخپلو کښے دَ جنګ جګړو وجه درے وړے لاړه. نودَ مُسلمانانو، دَ نسل، نسل، ځان ځان ته حکومتونو او بادشاهئ غرض دے. ځان ځانئ کښے پښتنو هم کوشش اوکړو چه ځان ته حکومت او بادشاهی جوړه کړی. او په دے کوشش کښے پښتانهٔ کامیاب شول. او په هند کښے ئے خپل نسلی شهنشاهیت قائم کړو. خو مغلو مُسلمانانو نودَ پښتنو مُسلمانانو نو دا شهنشاهیت ختم کړو. او خپل نسلی شهنشاهیت ئے ځان ته قائم کړو. چه دا اسلامی حکومت نهٔ وُو.

Poha Foundation
A.S.KB

بلکه یوه نسلی، مغلی بادشاهی وه - اودے بادشاهۍ لکه دابران دهغو یا نوپه شان پښتنۍ نۀ صرف خپل غلامان جوړول غوښتل بلکه ښځی د پښتون نسل ته ورکول غوښتل .

د خوشحال خان د مغلو خلاف آواز او چتول او د هغوئی مخالفت کول یو حقیقت دے د مغلو د نسلی شهنشاهیت د جابرانه او ظالمانه رویے ردِ عمل وُو - او خوشحال خان، لکه څنګه چه کیرو وائی اورنګ زیب عالمګیر هم محض یو منافق، ظالم، جابر مغل شهنشاه ګڼلو چه د پښتنو نوغے ئے ایستل غوښتل - او په دے وجه د هغے مخالفت . . . . خوشحال خان سره واګڼلو . د اورنګ زیب متعلق خوشحال خان خټک وائی ؎

د دے دور شیخان د پردی لور په لور اورنګ زیب بادشاه د واړه ئے ښور
په هغه چا ئے قلم ساز کا قرآن کښے په هغه چا ئے شاه رګ پرے کا د زور
په رکوع کښے تسبیحان د پلار د مرګ کا
په سجود کښے زوری خپله مشره خور

په دے کښے شک نشته چه اورنګ زیب سره د خوشحال خان ذاتی دښمنی هم وه اورنګ زیب خوشحال خان او ۀ کاله په هند کښے اسیر او جلاوطن ساتلے وُو - او هغه هم بے قصوره - لکه خپله چه وائی ؎

په ناحق د اورنګ زیب په بند بند ئیم خدائے خبر دے په تهمت او په بهتان
زۀ په ځان کښے ګناه نۀ وینم په خدائیکو ولے نور خلق خبرے کا شان شان
د ګناه م سر نۀ شته نۀ ده معلومه
مګر خپل هُنر د ځان وینم تاوان

خو د اورنګ زیب د پلار بندی کول او د رونړو، د تخت حاصلولو او ټینګولو په خاطر وژل یو حقیقت دے - او خوشحال خان، د اورنګ زیب د نورو عیبونو سره سره، دا حقیقت بیا بیا ستائی - او په دے وجه د اورنګ زیب مخالفت ثواب ګڼری - نو ځما خیال دے، که ځوک په دے وجه خوشحال خان ته بد وائی - یا بنۀ مُسلمان ورته نۀ وائی، نو هغه به په کومه خولۀ اورنګ زیب ته بنۀ مُسلمان اووائی .

خوشحال خان د مذهب په ظاهر یا تو او رسوماتو نۀ خطا کیږو - هغه د مذهب روح ته کتل - او په دے وجه هغه اورنګ زیب بنۀ پیژندلو - او په اورنګ زیب ئے

Poha Foundation
A.S.KB

بدوے۔ خوشحال خان د مذهب متعلق وائی ؎

نړۀ خود نړۀ درد غواړم په هر یوۀ مذهب کښے
ستازده د اچلونه، چه نقلونه رنګارنګ کړے

د خوشحال خان اخلاق او عادات

خوشحال خان د اوچتو اخلاقو پښتون سردار وُو۔ په میلمستیا، مروّت، سخاوت کښے ئے خپله ثانی نۀ لرله۔ په ورکړه کښے مشهور وُو۔ او لکه د هغے وخت د پښتنو خانانو نو په شان د ښکار په ډیر شوقی وُو۔ او د باز په ښکار په ډیر مئین وُو۔ اسونه، بازونه، او ښکاری سپی د خوشحال خان په ډیر خوښ وُو۔ او په ډیر په شوق به ئے پالل۔

د بازونو د مرضونو، د بازونو د علاج، د بازونو د عادتونو او ښکار نه ښۀ واقف وُو۔ د خوشحال خان مشهور تصنیف باز نامه موږ ته ښائی چه هغه د بازونو په علم کښے هم یکتا وُو۔

د باز ښکار، د خوشحال خان په شاعرئ عرق اثر غورزولے وُو۔ د هغۀ په شاعرئ کښے د مردانه پرندو او ښکاری مرغانو لکه باز، شاهین، عقاب وغیره ډیر ذکر دے۔ او د دے پرندو د ښکار، او خوئ بوئ نه هغه چه کوم شاعرانه استعارات او تشبیهات اخذ کړی دی هغه د پښتو د شاعرئ یوه قابلِ قدر سرمایه ده۔

خوشحال خان خپله یو تورزن، جنګی سردار وُو۔ مړانه، شجاعت، تورزنی د هغۀ په وینه کښے اخښلی راغلی وُو۔ هغه په فنونِ جنګ کښے ماهر وُو۔ او لکه د بازونو د ښکار په شان د جنګ مشاهده او تجربه د هغۀ ذاتی وه۔ هغۀ خپله جنګونه کړی وُو۔ او جنګونه ئے لیدلی وُو۔ او په دے وجه د هغۀ په شاعرئ د جنګونو، د قتل قتال او خون خرابے یوهکاره اثر دے۔ هغۀ د دے مشاهدے او تجربے نه هم ډیر ښکلی شاعرانه استعارات او تشبیهات پیدا کړی دی۔

خوشحال خان پیدائشے شاعر، عاشق مزاج او حسن پرست وُو۔ خو عیاش او باش نۀ وُو۔ خپله وائی چه نۀ خراباتی یم۔ نۀ قمارباز یم، نۀ زناکار یم۔ او دا صحیح وائی۔ په هغۀ کښے له هیڅ قسمه بد عادت نۀ وُو۔ البته جنسی جذبات ئے فراوان او قوی

Poha Foundation
A.S.KB

وُو۔ اوجنسی هیجان ئے پیرُوُو۔ خوله دے قسمه خواهشاتو د تسکین دپاره ئے ناروا، حرام اوناجائز نهٔ کول۔ یعنی د زنانه ئے ځان ساتلے دے۔ البته ودونه ئے پیرکړی وُو۔ دَخپلو جذباتو اومشاهدو ذکرئے په کلیات کښے پهٔ بیباکئ سره کړے دے۔ دا هم دَهغهٔ په صاف گوئیُ اوحق گوئیُ دلالت کوی۔

خوشحال خان عالم وُو، اوعلم دوست وُو، اوعالمانو سره ئے ناسته پاسته خوښه وه۔ دَهغه زمانے په عربیُ اوفارسئ کښے چه څهٔ مروّج علمونه وُو، دا سے معلومیږی چه د دغه علوموئے غرقه مطالعه کړے وه۔ په فارسئ ژبه ئے بنهٔ قابو وُو۔ اوپه فارسئ کښے ئے هم شاعری کوله۔ اوپه کوم کثرت اوصحیح طریقه چه هغهٔ په خپل نظم اونثر کښے د عربیُ د الفاظو اولغتونو استعمال کړے دے، دَهغ نه معلومیږی چه په عربیُ ژبه ئے هم عبور وُو۔ د کلام نه ئے معلومیږی چه د قرآن پاک د تعلیماتو نه بنهٔ خبر وُو۔ اود دینی علوموپه زده کولو کښے ئے هم بنه دلچسپی اخستے وه۔ په پښتو کښے ئے د اسلامی فقهٔ مشهور کتاب «هدایه» ترجمه کړے دے۔ په یوبل کتاب فضل نامه کښے ئے فقهی اومذهبی مسائل راجمع کړی دی۔ اود وړوکی بحر مثنوی کښے ئے نظم کړی دی۔

جنگ۔ توره۔ باز، کتاب اوقلم ئے په ژوند کښے پسندیده مشاغل وُو۔ او په آخری عمر کښے خوصرف قلم اوکتاب ئے شغل وُو۔ لکه چه وائی ؎

چه مې یار دے، یا قلم دے، یا کتاب دے
اوس دے یارئ پاتے په ابصار شوم

بنکلی مخ ته د تینگے نه وُو۔ لکه چه وائی ؎

څهٔ له راته وائے چه په بنکلیو نظر مهٔ کړهٔ ستړے چه پیدا دی خو دیدار لره کنه

اوسرو دئے پیرخوښ وُو۔ لکه چه وائی ؎

دَخوشحال د خوشحالئ وخت هم دا دے
چه رباب سرښیده جوړ سره غږیږی

د قوی اراده انسان وُو۔ اود پښتون د ننگ د مقدسے جذبے ژوندے مثال وُو۔ خپله ننگیالے وُو۔ اود ننگیالو، شاه څلمو په قدردان وُو۔ د تورو خرپا، شرنگا اوپرقائے خوښه وه۔ او نیزے په غاړه چه شوانانو به آسونه په تړپولو کړل،

Poha Foundation
A.S.KB

نودَدۀ زړۀ بهم په ګډیدو شو. وینه به ئے ګرمه شوه. په سیلئ به سور شو. توره په لاس نیزه په غاړه به جنګ ته روان شو.

چه خوپورے د مغلو منصبدار وُو، نو بنۀ په راستئ ئے د مغلو خدمت کولو. او چه د مغلو سره ئے ورانه شوه نو بیا تر مرګه مرګ ئے ورسره روغه او نشوه. او مغلوته ئے سرتیټ نۀ کړو. یعنی یو بنۀ دوست او پوخ دښمن وُو.

خان سیاستدان او مدبّر هم وُو. او د خپل بنۀ تدبّر او سیاست نه به ئے په موقع، موقع بنۀ کار اخستو. خوشحال خان متدیّن وُو. د صوم وصلوٰة پابند، او په شرعه محکم ولاړ وُو. په عقائدو کښے سوچه مُسلمان وُو. طبیعت کښے ئے د خانئ سختی او دُرشتی وه. خو د زور او ظلم نه ئے خان ساتلو. او همیشه به ئے د خوارو، بیستمندو امداد کولو. پیدائشی جرنیل او تجربه کار حاکم وُو. د سردارئ او د حاکمئ په هُنر بنۀ پوهیدو. د خپل اولس سره خپل تعلقات به ئے دوستانه او مشفقانه وُو. خو د خپل مټ د لاندې به ئے ساتل. خورړُل، خورل او بخښل ئے د ژوند اصول وُو. د طبابت او حکمت په کار هم بنۀ حاوی وُو. د حفظانِ صحت د اصولو نه واقف وُو. د صحت البدن په نوم ئے پوره رساله هم لیکلے وه.

یو شفیق خو بارُعبه پلار وُو. خامنوتے ئے همیشه د ننګ، د تورزنئ او شجاعت تعلیم او تربیت ورکولو. د اشعارونه ئے سړے اندازه لګولے شی چه یو بنۀ مینه ناک خاوند هم وُو. په خبرو کښے ئے سنجیدګی او متانت وُو. خو د ظرافت نه به ئے هم کار اخستو.

په ژوند کښے د جد وجهد او سخت کوشئ قائل وُو. او د زمری، باز او شاهین ژوند ئے خان ته نمونه ګرځولے وُو. او هم په دغه ئے عمل وُو.

خان صاف ګو وُو، حق ګو وُو او د حق پرستومل وُو. یعنی سپینه به ئے کوله. سپینه به ئے ویله. او په زړۀ سپین خلق ئے خوښ وُو.

په پیرئ کښے ئے هم خُوان زړۀ لرلو او په ظریفانه خبرو او اشعارو به ئے زړۀ خوشحال ساتلو. لکه چه وائی ـــ

خوشحال ختک که زوړ شو — عیب ئے کوم دے ګیدی خرو
د آسمان په دَور نوې — بوئ د مښکو د عنبرو

Poha Foundation
A.S.KB

چه ډیر کاله پرے ستیرشی! بوئ لا بنهٔ شی د اګرو
چا پرے ګوته اینښے نهٔ ده د زړو والی په ګوهرو
په هر بازار چه ورشی
قدر نهٔ ځی د سرو زرو

د خوشحال خان د اخلاقو، عاداتو، کارنامو او تصانیفو د لوستو نه پس سړے ګمان کوی چه ګنی د روه د غرونو، دا سپین کټه شهباز بشر نهٔ وُو، بلکه فوق البشر وُو.

د خوشحال خان اولاد

خان ډیر کثیر الاولاد بنیادم وُو. محمد نواز ختک د هنا غلی پښتون په دیباچه کښے لیکی چه خوشحال خان ختک د درے دیرشو لونړو او اوهٔ پنځوس ځامنو پلار وُو. په دوئ کښے پینځهٔ څلویښت اولادے لوئے شوی او کمال ته رسید لی وُو.

د یو روایت مطابق د خوشحال خان ختک د شپیتو نه زیات خوتش ځامن وُو. او دیرش ئے لونړه وے. د ځامنو د تعداد او خوئ بوئ په حقله خوشحال خان ډیر څهٔ ځائے په ځائے په خپل کلیات کښے وئیلی دی. لکه چه وائی ؎

اتهٔ ویشت لرم خویه نشته یو د بل په رنګ
اشرف م لائق خوئے دے دریغه نهٔ وے په خوئ پرنګ
صدر د نورځهٔ نهٔ دے خوئے غواړی په پالنګ
بهرام هغه خنزیر دے چه لائق دے د تفنګ
خانان هغه شاهین دے چه ئے سرهٔ په وینو چنګ
باز په لاس د عظیم کار دے یا مزرے دے یا پلنګ
نظام د ریښمین رومال دے پورے غوټه موتے بنګ
یحیی خالد دا دواړه بوالعجب لری فرهنګ
په واړه وکښے آزاد دے هم د روغے هم د جنګ
بخت ناک هغه ځلمے دے نشته بل د دهٔ په رنګ

Poha Foundation
A.S.KB

مآلو جلو دا دواړه ژک ژوندی په مزکه ړنګ
نور غشی اغزین دے
سر اغزے دے یا خدنګ

او د خپلو لونړو متعلق په کلیات کښے داسے وائی ؎

هرڅوک پلار د لونړو مڼ شه په ډیر غم شی مبتلا
څوچه لونړه وی په کور کښے په کور وی هومره بلا
څما په کور کښے دیرش دی که تر دیرش دی ډیرے لا
که به غم وُوهم دَدے وُو راسره صبا ، بیګاه
هم پخپله خدائے وادهٔ کړے
چه له سرا به شوم جُدا

خوشحال خان خټک په خپل دیوان کښے د خپلو څامنو او بالخصوص د بهرام د لاسه ډیر سر ټکولے دے . او ډیر بد ردے ورته وئیلی دی . خو د نظام په مړک ئے ډیره دردناکه مرثیه د قصیدے په شکل کښے لیکلے ده . دا زما سیزونکے مرثیه دَدے شعر نه شروع کیږی ؎

څهٔ داغونه ږدے په زړهٔ باند فلکه
چه نظام دِ له ما بیل کړهٔ خوائے ډکه

پوهه ..... الخ

او په دے مرثیه کښے چه خوشحال خان په کوم اند از سره د پښتون د ننګ او ورسره د خپل ننګ او قومی جذبے اظهار کړے دے ، دا ډهغ خلقو په مخ څیړه ده . څوک چه د خوشحال خان په عظیم ، ننګیالی شخصیت کښے څهٔ کمے وینی یا محسوسوی . کاشکے څوان د پښتانه په ننګ کښے مړوے نهٔ چه کورلره سروان شوله توشکه
چه د قام په ننګ کښے ومړ هغه څوبیه
په عالم کښے د خپل پلار غاړه کا لکه

او کورئ د خوشحال خان خلیلے څوئے د شپږ و اوهٔ ویشتو کالو په عمر کښے وفات شوے دے . او پلار ته کهٔ د دے نیازبین او څوانی مړک څوئے په مړک څهٔ ارمان ورځی . نو

Poha Foundation
A.S.KB

هغه داچه په کټ پوزی ولے مړشو۔ د پښتون په ننګ کښے ولے مړنۀ شو۔ او په ارمان کښے وائی ؎ کاشکے خوان د پښتانۀ .....

نظیری صرف دومره قدرے وئیلی وُو چه ؎

کسے کہ کُشتہ نہ شد از قبیلۀ ما نیست

او اقبال د نظیری دا مصرعه په دے شاندار ه طریقه اوستائیله ؎

بہ ملکِ جم نہ دہم ، مصرعۀ نظیری را
کسے کہ کُشتہ نہ شد از قبیلۀ ما نیست

کۀ اقبال د خوشحال خان خټک د مرثیے دا اشعار، چه د خپل نیازبین خوئے په مړک ئے وئیلی دی۔ آوریدلے وے۔ نو ګوری چه د قاموئ او پښتو ټولئ دا نایاب دُر به ئے په کوم قیمت اخستے وے۔ او په کوم اوچت شاعرانه رنګ کښے به ئے ستائیلے وے۔

د خوشحال خان خټک د دے ابیاتو نه په بنۀ شان معلومیږی چه د هغۀ په زړۀ او دماغ او روح صرف یوه مقدّسه او پاکه جذبه غالبه وه۔ او هغه د پښتون د ننګ جذبه وه۔ هغۀ هم د دغه جذبے د لاندِ د اورنګ زیب د مغلی حکومت مقابله کړے ده۔ په دے باب کښے نورځیزونه فروعی وُو۔ چه معنوی تګ ورکښے هم دغه د پښتون د ننګ خبره وه۔

په یوه بله قصیده کښے، د خپلو خامنو د لاسه داسے فریاد کوی ؎

یا د خپل اولاد د لاسه شاهجهان زړه
یا خوشحال دے، په فریاد په نارۀ سر

او بیا وائی ؎

ناخلف م حواله کړۀ په تقدیر — نصیحت ورباندِ نۀ کاندی تاثیر
بد فرزند د خدائے دهیڅا پیدا مکړه — په خصلت ئے پلار په خان وی مور په ویر
دریغه یو پکښے شهباز شوے یا خوشحال شوے — شل پنځۀ لرم همه صغیر کبیر
مشران ئے د شړئ کنده پشم — کشران دی په مثال اومۀ حریر
نالائق خو یه دومره پیدا مۀ شه — دا لاښۀ کۀ څنے او زیری خنزیر

Poha Foundation
A.S.KB

یولائق څوئ تر زړوځویو بنهٔ دے
ډیر بهخهٔ که څوک چه نهٔ وی دلپذیر

یوه بله قصیده کښے وائی ؎

چه م اولیدهٔ دَخپلو ځویو کار ځو یه واړه جگړخون دی دَخپل پلار
دَ نورچانهٔ دی پیدا په دا دیار خوځما کړه زړوڼی دی ډیر ځویه
همگی واړه دَخپل غرض دی یار موافق م په خور منځ یوځویه نشته

نور تردا دپاسه شکر کړه خوشحاله
چه له ثانه خپل بابا نهٔ وُو آزار

په یوه قطعه کښے دا سے وائی ؎

چه پیدا دی همگی ځماله ځانه کوښے کوښے ځما ځان لره بلا شول
کهٔ پنځوس دی کهٔ شپیتهٔ دی داغ دَ زړهٔ دی
یوځو لا پکښے آفت شول تر دا میانه

په بله قطعه کښے دا سے وائی ؎

وعالم ته خوشحال ز وړځویهٔ ځوانان دی
دَ زاړهٔ بلا په سر دَ دیو ځوانانو !

پلارئے درسته ورځ په بنکار وځی اَسونه
په پالکئ کښے ځئ په رنگ دَ رنځورانو

کهٔ په شمار په حساب دیر شوته نزدے دی
همه واړه دی په شمار دَ نامردانو

دَخوشحال خان ختک په ځامنو کښے مشهور دا لاندینی دی :-

اشرف خان - سعادت خان - بهرام خان - عابد خان - عبد القادر خان - صدر خان - گوهر خان - سکندر خان - او نظام خان - په دوئ کښے لکه دَ پلار په شان بنهٔ شاعران دا دی :- اشرف خان - عبد القادر خان - سکندر خان - صدر خان - گوهر خان -

او په دوئ کښے لکه دَ پلار په شان تورزن عابد خان وُو - دَ روړه په جنگ کښے

Poha Foundation
A.S.KB

عابد خان ډیره مړانه بنائیلے وه. اشرف خان هجری د خوشحال خان په ژوند وخت کښے. تولو کښے مشر وُو. پلار په خپل ژوند دۀ ته د ختکو سرداری حوالہ کړے وه. خو مغلو اونیولو. لس کاله د بیجاپور په قلا کښے بندی وُو. اوهم هلته وفات شو. د دۀ ځوئے افضل خان د پښتنو تاریخ لیکلے دے چه په تاریخ مرصّع مشهور دے.

عبدالقادر خان ختک هم د پښتو ژبے ډیر لوئے شاعر تیر شوے دے. صاحب دیوان دے اود سعدیؒ گلستان او د جامی یوسف زلیخائے پښتو کړی دی.

د خوشحال خان ختک په لونړو کښے بی بی حلیمه، شاعرۀ او فاضله وه.

خوشحال او اقبالؒ

میر عبدالصمد خان آفریدی چه د خوشحال او اقبالؒ په نوم یو جامع کتاب لیکلے دے. په دے کتاب کښے څنے خبرے هغه ډیرے د کار لیکلی دی. او په دے وجه دا یو ډیر قابلِ قدر کتاب دے. خُما د عبدالصمد خان د څنے نظریاتو سره مکمل اتفاق دے. خود هغۀ د څنے نورو نظریو سره زۀ متفق نه یم. زۀ دلته په هغه تولو خبرو بحث نۀ شم کولے، کوم چه میر صاحب په خپل قابلِ قدر کتاب کښے په تفصیل سره لیکلی دی. البته د "خوشحال خان او اقبالؒ" د فلسفۀ حیات، د هغوئ د تصوّر د انسان، د هغوئ مشترکه تعلیمات او پیغام. او د ډاکټر اقبال چه د خوشحال خان ختک سره کوم عقیدت وُو. د دے موضوعاتو په سلسله کښے، په اختصار سره څۀ عرض کول غواړم.

خُما په خیال د خوشحال خان د فلسفۀ حیات مرکز او محور "پښتو" وه. او د ډاکټر اقبال د فلسفۀ حیات محور او مرکز "خودی" وه. خوشحال خان لکه د اقبال په شان یو منظّمه فلسفۀ حیات نه لرله خود پښتون په اسلامی معاشره کښے چه د برگزیده او اعلیٰ ژوند د تیرولو دپاره د هغۀ په ذهن کښے کوم مقتدر اقدار څائے شوی وُو. او د هغۀ په ذهن کښے کومه فلسفۀ حیات جوړه شوے وه. هغه یو دغه اقدار نه چه د هغۀ په ذهن کښے کومه فلسفۀ حیات جوړه شوے وه. هغه یو دغه اقدار نه چه د هغۀ په ذهن کښے د دغے اقدارو مدّاح دے. او خپل خپلو اشعارو کښے د دغے اقدارو بیا بیا ذکر کوی. او د دغے اقدارو بیا بیا ذکر کوی.

قوم ته د دغه پیغام ورهاندے کوی.

چونکه په اسلامی ملکونو کښے هر څومره لوئے مفکّرین، فلسفیان او شاعران چه

Poha Foundation
A.S.KB

تیرشوی دی، دَدوئ دَ شاعرانه الهام سرچشمه دَاسلام دَمقدس دین تعلیمات وُو۔ دَ دے دپارهٔ دَ دوئ په شاعرانه تعلیماتو اوپیغاماتو کښے مشترک اقدار پیردی۔ اودامستند اسلامی اقدار دی۔ یعنی دَاسلام دَ فلسفهٔ اخلاق اقدار دی۔

دَ دے نه علاوه، دَخوشحال خان چه څهٔ مطالعه وه، هغه دَعربئ اوفارسئ تر کتابونو پورے محدوده وه۔ او په عربئ اوفارسئ کښے لوئے مفکرین، شعراء اوادیبان اکثرمُسلمانان تیرشوی دی۔ په دے وجه دَخوشحال خان دَ تصنیفاتو ادبی پس منظر هم دَ مُسلمانانو عالمانو اومصنفینو دَکتابونونه جوړشوے وُو۔ خو عجیبه خبره ده چه هغه لکه دَاقبال په شان دَ عجمی فلسفے اوشاعرئ دَجمودی روح دَ اثر نه بچ پاتے شوے دے۔ اودَهغهٔ دَشاعرئ طرز، رنگ اواظهار عجمی نهٔ دے، بلکه عربی دے۔ یا دَعربی طرزافغانی دے۔ علامه اقبال دَخوشحال خان خټک دَ شاعرئ متعلق فرمائی:۔

"دَخوشحال خان په شاعرئ کښے دَ ابتدائی عربو دَ شاعرئ روح کارفرمادے۔ چه مونږ دَ هغهٔ دَ شاعرئ مطالعه کوُو نودَهغهٔ په شاعرئ کښے دَ بیان سادگی اوحق گوئی په واضحه شکل په نظر راځی۔ اودَهغهٔ په شاعرئ کښے دعربو دَ شاعرئ په شان، دَ آزادئ، اودَجنگ سره دَمینے اظهار بیامونږے شی۔ اودَ ژوند په حقله دَهغهٔ دَ نقطهٔ نظر او تنقید رنگ هم، دَعربو په رنگ کښے رنگ دے"۔

اقبال وړاندے لیکی:۔

"دَخوشحال خان خټک دَ شاعرئ نمونے زهٔ دَ راورتی دَخوشحال خان دَ نظمونو دَ لفظی ترجمے نه پیش کوم۔ دَدے ترجمونه به، دپښتو دَدے عظیم شاعر دَ پُرجوشه حُب الوطنئ، دَهغهٔ دَ ارمانونو اوخواهشاتو، اودَهغهٔ دَانسانی فطرت دَ غرتے مطالعے علم قارئینوته اوشی۔ په دے کښے څهٔ شک نشته چه خوشحال خان دَاورنگ زیب خلاف څهٔ ترخ خبرے هم کړی دی۔ خو دا دَ اورنگ زیب خلاف دَ یو داسے دښمن خیالات دی چه هغه ئے په هند کښے اوهٔ کاله قید ساتلے وُو۔ او هند دَخوشحال خان دپاره یو داسے ملک وُوچه دَ دے ملک متعلق هغه خپله وائی ؎

چه سړے اوبهٔ دَغرهٔ نشته په هند کښے
ترے توبه کهٔ واړه ډک وی له نعیمه

Poha Foundation
A.S.KB

قارئین ته به معلومه وی چه په نثر کښے علامه اقبال، سوائے د خوشحال خان نه، بل د یو شاعر په تعریف کښے څه نۀ دی لیکلی. او د خوشحال خان د شعر و شاعرئ اندازه هغۀ صرف د خوشحال خان د سلو ترجمه شوی نظمونو نه اخستے وه. او هغه هم په انګریزئ ژبه کښے لفظی ترجمه وه. او په ډیره بے خونده ترجمه وه. او مترجم کپتن راورټی، لکه د نورو مستشرقینو په شان د خوشحال خان د کلیات نه هغه نظمونه منتخب کړی وو. کوم چه هغۀ د مغلو سره د جنګ وجدل په سلسله کښے لیکلی دی. او یا د منظر کشئ او رومان ومحبت سره تعلق لری. کۀ چرے علامه اقبال د خوشحال خان ختک شاعری په پښتو کښے مطالعه کړے وے او د ټول کلیات مطالعه ئے کړے وے، او د خوشحال خان هغه اخلاقی، نفسیاتی، معاشرتی، ادبی او د علم وحکمت نه ډکه شاعری ئے لوستے وے، کومه چه د انسان د فطرت په هر اړخ د نړۍ غور زوی نو کورے چه بیا به ئے لاد خوشحال خان په تعریف او صفت کښے څۀ لیکل. حقیقت دا دے چه د اقبال خپل ادبی، شاعرانه او فلسفیانه مزاج، خوشحال خان ته دومره نزدے وُو چه هغۀ د لږ څۀ نه. د خوشحال خان د شاعرئ او شخصیت اندازه واخسته. او د هغۀ مدّاح شو. او دا ئے غوښتل چه د برصغیر مُسلمانان د خوشحال خان د افکارو او تعلیما تو نه مستفید شی. ځکه چه هغۀ د خوشحال خان په شاعرئ کښے د ژوند او حیات پیغام لیدو. او د هغۀ خپلو خیالاتو ته د خوشحال خان شاعری نزدے وه. خو د دے دا مطلب نۀ دے لکه څنګه چه ځمونږ د دور ځنې پوهان لیکی، چه د خوشحال خان "پښتو" د اقبال "خودی" ده. او په دواړو کښے هیڅ فرق نشته دے. مونږ د "پښتو" د کلے تشریح په وضاحت سره کړے ده. د "پښتو" اوچت او بښۀ اړخ شجاعت، مړانه، سخاوت، میلمستیا، غیرت، همت، الوالعزمی، استقلال او د ارادے پختګی وغیره اسلامی صفات دی. خو په "پښتو" کښے ځنې غیر اسلامی عناصر هم شته. برخلاف د دے د اقبال "خودی" د یو مکمل اخلاقی نظام د لاندے د فرد او د ملّت د تربیت نوم دے. مونږ دلته د اقبال د خودئ او بیخودئ په فلسفه مختصر شان بحث کوو. چه لوستونکوته دا فرق واضحه شی.

د خودئ کلمه، د خودسرئ او غرور په معنو کښے مستعمل ده. خو اقبال دا کلمه د شخصیت د اسلامی اخلاقی تربیت په معنو کښے استعمال کړه. یعنی اقبال خودی، د خو، شناسئ

Poha Foundation
A.S.KB

اوخدائے شناسئی پہ معنو کښے استعمالوی۔ او د شخصیت تربیت د تُخَلِّقُوْا بالاخلاق اللّٰہ د اصول مطابق کول غواړی چہ دا د توحید فلسفہ دہ۔ توحید محض تریوخیالہ۔ یایواعتقادہ، یایونظریئے پورے محدود نہ دے۔ د توحید بے انتہا برکات دی چہ مدعائے تکمیل بشریت دے۔ اونائبِ حق جوړیدل دی۔

فقراء وائی چہ فکر او ذکر د قلب وظیفہ دہ، عشق د روح وظیفہ دہ۔ او عرفان د سِرّ وظیفہ دہ۔ د توحید پہ اصولو او تعلیماتو د مؤمن فقیر تربیت او د هغهٔ د شخصیت یا د خودی نشو ونما هم پہ دغہ درے تدریجی مدارجو کیږی، چہ غایت ئے نیابت یا عرفان دے۔

اوله مرحله پہ دے لارہ کښے د مکمل اطاعت دہ۔ یعنی د شریعت مکمله پابندی او د هرے لوئے وړے گناہ نہ ځان ساتل۔ دویمہ مرحله، د ضبط نفس او / طریقت دہ۔ پہ دے مرحله کښے بنیادم بہ د امراضِ قلب یا د سفلی خودئ نہ ځان ساتی۔ رذیل اوحیوانی خواهشات بہ وژنی او پہ زہۂ کښے بہ روحانی او ربّانی او تخلیقی او مطهّر خواهشات پیدا کوی۔ او دریمہ مرحله د نیابت، حقیقت یا د خدائے شناسئی یا د عرفان دہ۔

داکټر اقبال د خودئ د فلسفے د تشکیل دپارہ د مغرب او مشرق د فلسفیانو، عالمانو، صوفیانو او شاعرانو د افکارو نہ استفادہ کړے دہ۔ او د خودئ ارتقائی مدارج ئے قائم کړی دی۔ او د خودئ پہ فلسفہ ئے ځان پوهہ کړے دے۔ د خودئ د تربیت پہ سلسلہ کښے اوله مرحله د ځان د پیژندلو دہ۔ پہ دے حقله پہ مغربی فلسفیانو کښے اقبال د فشټے د ایغو یا ایګو یا د خودئ د نظریئے نہ متاثر شوے دے۔ او د خودئ د ارتقائی نشو ونما قائل شوے دے۔ هغهٔ د ایګو ترجمہ خودی اوکړہ۔ او خود بہ معنیٰ ئے ځان، او خودی د ځان متعیّن کولو یا پیژندلو پہ معنو کښے ئے استعمالول شروع کړل۔

د خودئ د پیژندلو پہ سلسلہ کښے اول سوال دا پیدا کیږی چہ دا «زہۂ» یا ځان د بنیادم څهٔ څیزدے؟ دویم سوال دادے چہ دا ځان پیژندل څهٔ دی؟ او دریم دا چہ دا «زہۂ» یا «ځان» تہ ارتقائی نشو ونما ورکول څهٔ څیزدے؟

د دے درے واړو سوالونو جواب بنیادم هله بیا مومی چہ پہ خپل شخصیت کښے د عمل یووالے پیدا کړی، یعنی د توحید پہ لار روان شی۔ پہ ځان کښے د عمل یو والے څهٔ څیزدے۔ نو دا د خپل شخصیت د توحید د اصولو او تعلیماتو مطابق بنا کول یا

Poha Foundation
A.S.KB

تعمیر کول دی. دا د شخصیت د ظاهر او باطن تعمیر دے. او د مُسلمان دپاره دغه تعمیر دغه عمل، یعنی د توحید په اصولو، یعنی د قرآنِ پاک په تعلیماتو عمل کول اخلاقی عمل دے او اخلاقی ژوند دے. او اخلاقی ژوند د مُسلمان اخلاقی پوهه یا د روح پوهه زیاتوی. د نتشے د فوق البشر د خیال نه، اقبال د انسانِ کامل خیال اخذ کړے دے. نتشے د اطاعت او ضبطِ نفس دوه مدارج د انسان د ارتقائی نشوونما دپاره مقرر کړی دی. خو د دے نه وړاندِ هغهٔ سره څهٔ مثبته فلسفهٔ حیات نهٔ وه. دلته هغه او نښتو. او حیوانی طاقت حاصلولۓ د بنیادم دپارهٔ د فوق البشر په شکل کښے د ارتقا انتها او کړځولو. نتشے نهٔ د خدائے قائل ؤو، نهٔ د موجوده بنیادم د خیر او شر او د عُقبیٰ او آخرت. د هغهٔ قلب د مومن ؤو خو دماغ ۓ کافر. یعنی هغهٔ په خپل جذباتِ قلب او افکار دماغ کښے تمیز نهٔ شو کولے.

اقبال د توحید په فلسفه پوهیدلو. هغهٔ د قرآن پاک د تعلیماتو په رڼا کښے. د انسانی روح په ارتقائی مدارجو کښے د قربتِ الٰهی یا نیابتِ الٰهی مقام آخری او حتمی مقرر کړو. او د خپلے ټولے شاعرئ مغزۓ نیابت الٰهی او کړځولو. د نتشے د فوق البشر انتها د چنګیزخان او د هلاکو په شان د حیوانی طاقت مجسمه جوړیدل دی. خو د اقبال د نائبِ حق یا مردِ مومن انتها او منتها د رسول اکرم صلعم اوچت او مقدس شخصیت دے.

د "هارون" نه پیر وړاندِ "رومی" د ارتقا خیال پیش کړے دے. د هارون د ارتقا خو صرف د ایمیبانه، د انسان تر موجوده شکل پورے محدوده ده. د رومی ارتقا، د جمادات نه شروع کیږی نباتات ته رسی. او د نباتات نه حیوانات ته. او د حیوانات نه انسان ته رسی. د انسان نه تر فرشتو. او د فرشتو نه وړاندِ د روح ارتقا. او د روح د ارتقائی مدارجو معراج ذاتِ پاک او واحد دے.

محی الدین ثانی چه مشهور په العربی دے، هم د انسانی روح د ارتقائی مدارجو ذکر کوی. او د روح په نشوونما بحث کوی. او الجبلی هم د انسانِ کامل تصور چه پیش کوی، نو د روح په ارتقا زور ورکوی. خو د اقبال د خودیٔ ارتقائی مدارج د متقدمینو په دے سلسله کښے، همه کاؤش په یوه منظمه او مکمله طریقه پیش کول دی. د اقبال خودی د ځان پیژندلو، یعنی د خپلو قوتونو نه آګاهی، یا سیرِ جان نه شروع کیږی. او سیرِ جهان

Poha Foundation
A.S.KB

په لوری ځی۔ اول ځان قابو کول دی اودا په اطاعت اوضبطِ نفس سره۔ چه ځان د فتح کړو نو بیا د جهان تسخیر دے۔ یعنی جهان آگاه به جوړیږے۔ ماهرِ نفسیات، د خود آگاه، جهان آگاه اوخدا آگاه درے مدارج په خپله ژبه کښے داسے بیانوی۔ چه اول شعورِ ساده دے۔ بیا شعورِ ذات دے۔ اوبیا شعورِ کائنات۔ شعورِ ساده د غفلت ژوند دے۔ شعورِ ذات خود آگاهی ده۔ یا د بیداریٔ ژوند دے۔ اوشعورِ کائنات، ژوند بیا موندل، یا په ژوند حاوی کیدل دی۔ د حقیقتِ اشیاء علمِ آخری علم دے۔ اودا د علم انتها ده۔

صوفیاء، لکه څنګه چه ما وړاندِ ذکر کړے دے، دا درے مدارج دا سے بنائی۔ ذکر اوفکر د قلب وظیفه ده، عشق د روح وظیفه ده اوعرفان د سرّ وظیفه ده۔ برګسان وائی چه بنیادم کښے درے بنیادی خیزونه دی۔ اول غریزه، یا شعورِ ساده دے۔ دویم عقل اودریم عشق یا وجدان۔ عقل ته په شعورِ ساده فوقیت دے۔ او عشق یا وجدان ته په عقل۔

اقبال د خودیٔ د فلسفے په تشکیل کښے، په مشرقی صوفیاؤ کښے، پیرامداد د رومی نه اخستے دے۔ او په مغربی مفکّرینو کښے د فشټے، نټشے او برګسان نه، خو د اقبال د خودیٔ فلسفه په حقیقت کښے د قرآنی تعلیماتو فلسفه ده چه بنیاد ئے توحید دے۔ او اسلامی، اخلاقی نظام پیش کوی۔ او د مومن د روحانی او اخلاقی تربیت لاربنائی۔

د بیخودیٔ معنیٰ بے هوشی، مدهوشی یا لیونتوب دے۔ خو اقبال لکه د خودیٔ په شان د بیخودیٔ ټکے هم په یوه نوے معنیٰ کښے استعمالوی۔ د اقبال تر نزده بیخودی دا ده، چه سړے د معاشرے په خاطر، یا د خدمتِ خلق په خاطر د خود غرضیٔ، او د ځان د منفعت ژوند پریږدی۔ یعنی خپله انفرادی خودی، په ملی خودیٔ کښے مدغم کړی۔

د اقبال خیال دے چه د انفرادی خودیٔ د نشو ونما او تربیت دپاره معاشره پکار ده، یوه داسے صالحه معاشره چه انفرادی خودی ورکښے تربیت بیاموی۔ او دا اسلامی معاشره ده۔

د مُسلمان د خودیٔ تربیت به هله کیږی چه د خپلے خودیٔ د تربیت سره سره د معاشرے تربیت هم کوی۔ او دغه شان اسلامی معاشره به ورځ تر ورځه په اخلاقی ژوند کښے ترقی کوی۔ د ملّت اجتماعی ژوند به د ترقیٔ په لور روان وی۔ او د ملّت ملی سیرت به،

Poha Foundation
A.S.KB

په اسلامی اخلاقی څرونډ کښے خپل معراج ته رسی۔

د اقبال ترټولو زده په معاشره کښے د فرد منفرد حیثیت به قائم وی۔ قطرې به دریاب کښے ځان نه فنا کوی۔ بلکه قطره به په حیثیت د یوے مرغلرے قائمه اوجاودان وی۔ اود ټول دریاب د بنایست باعث به وی۔ د انفرادی شخصیت ختمول اسلام کښے نشته۔ بلکه اسلام کښے د شخصیت قائمول څرونډ دے۔ اقبال دد ے قائل هم نه دے چه د الله پاک په ذات کښے د مومن ذات ډمدغم اوفناشی۔ بلکه اقبال وائی چه د صالح مومن شخصیت ته فنا نشته۔ صالح مومن به د باری تعالیٰ په آغوش شفقت کښے تل ترتله ژوندے وی۔ او ځان ته یومنفرد شخصیت به لری۔ د قطرے عزت دادے، چه په ځان کښے قائمه وی۔ د قطرے عزت دا نه دے چه په سمندر کښے فناشی۔

د اقبال شاعری او د اقبال د خودئ فلسفه په حقیقت کښے د قرآن پاک د تعلیماتو یا د توحید د تعلیماتو او اصولو او اخلاقی نظام یوه شاعرانه او ادبی شرحه ده۔

د خوشحال خان شاعری له دے قسمه هیڅ جامع او منظمه اسلامی فلسفهٔ حیات نه لری۔ د خوشحال په شاعرئ کښے ځائے په ځائے اسلامی تعلیمات بیامونږے شی۔ او د اسلامی اخلاقو، د اسلامی مشاهیرو، او د اسلامی فلسفهٔ حیات ستائنه کوی۔ خو په حقیقت کښے د خوشحال خان د شاعرئ امتیازی ځنبه داده چه دا د پښتو او د پښتون د صفاتو او ژوند شارحه ده۔ د دے نه علاوه د خوشحال خان په شاعرئ کښے د انسانی فطرت غرقه مطالعه ده۔ خوشحال خان به صرف افغان شناس وُو بلکه انسان شناس هم وُو۔

اقبال خپل اکثر خیالات او افکار د مغرب او مشرق د مفکرینو، صوفیاوُ، عالمانو، فلسفیانو او شاعرانو د کلام نه اخذ کړی دی۔ او د هرچا نه ئے څکه کړے ده۔ مثلاً د نطشے په عقل د فضیلت خیال ئے د رومی نه، د انسانی روح د ارتقائی مدارج و خیال ئے د ابن العربی نه، الجیلی او رومی نه، د سختئ او سخت کوشئ او د فوق البشر یا انسانِ کامل خیال ئے د نطشے نه د حرکت او تغیر خیال ئے د برګسان نه، او د مردانه پرنږدو لکه باز، شاهین، عقاب، د همت، جرأت او مردانګئ خیال ئے د خوشحال خان او نطشے نه۔ خو سره د دے د اقبال خپل فکر او تخیّل ډیر اوچت وُو۔ او هغه چه د هرځائے نه څهٔ خیال

Poha Foundation
A.S.KB

او فکر اخستے دے، په هغے کښے ئے قابلِ قدر اضافه کړے ده۔ او یو داسے نوے انداز او نوے شاعرانه اوادبی جدت اولذت ئے ورکښے پیدا کړے دے، چه داسے نۀ بنکاری، چه کوندِ هغۀ زارۀ شراب په نوے پیاله کښے پیش کوی۔ بلکه داسے معلومیږی چه هغه نوی شراب په نوے پیاله کښے پیش کوی۔ او دَ هغۀ ټول خیالات او افکار طبعزاد دی۔ دَبل چا نه ئے هیڅ نۀ دی اخذ کړی۔

اقبال چه په کومه دلاویزه، ادبی او شاعرانه رنګ کښے اسلامی تعلیمات، زمونږ دَ زمانے مغرب زده مُسلمانانو ته پیش کړی دی، دَ دے په برکت په هغوئ کښے څۀ نه څۀ اسلامی روح بیدار شوے دے۔ او دَ اسلام دَ تعلیماتو احیاء شوے ده۔ او دا بیشکه چه یو ډیر قابلِ قدر خدمت دے۔ مُسلمان ملت دَ ډاکټر اقبال دا ګران قدر خدمات هیڅ کله نۀ شی هیروے۔ هغه یوازے دَ برِصغیر دَ مسلمانانو مقبول او مشهور شاعر نۀ دے بلکه هغه شاعرِ اسلام دے۔ دَ هغۀ شاعری دَ ټولے دُنیا دَ مُسلمانانو دَ اتحاد، اتفاق او ترقئ دپاره دَ ژوند پیغام دے۔

اقبال دَ خوشحال خان خټک نه تقریباً درے سوه کاله روستو پیدا شوے دے۔ او ډیرۀ موده ئے دَ مشرق او مغرب په کالجونو او یونیورسټو کښے سبق ایزده کړے او سبق بنودلے دے۔ په دے وجه دَ اقبال دَ علم وسعت ته خوشحال خان خټک نۀ رسی۔

دَ خوشحال خان خټک ټول علم دَ هغه زمانے ترمکتبونو، یا دَ چا ملاسره په جماعت یا په کور کښے ترڅو کتابونو لوستو پورے محدود وُو۔ خو خوشحال خان پیدا شوے جینس یا نابغه وُو۔ هغۀ ته دَ کالجونو او یونیورسټو دَ علم ضرورت نۀ وُو۔ هغۀ ته په اقبال دا فوقیت دے چه هغه یوازے دَ ګفتار غازی نۀ دے بلکه دَ کردار غازی هم دے۔ دَ هغۀ ټول عمر په جنګونو او قتل وقتال او قید ونو بند ونو او دَ کور او دَ بهر خانه جنګیانو کښے تیر شوے دے۔ او ژوند هغۀ ته دَ تالیف او تصنیف یا دَ لوستلو او لیکلو دَ کار دپاره ډیر کم فرصت ورکړے دے۔ خو سره دَ دے هغه دَ یو ضخیم کلیات خاوند دے۔ اونۀ یوازے شاعر دے، بلکه حکیم دے، فلسفی دے، سیاستدان دے۔ ماهر نفسیات او جنسیات دے۔ قانون دان دے، حاکم دے، بنکاری دے، لیډر دے۔ سپاهی دے، جرنیل دے، عالمِ دین دے۔ مترجم دے۔ او دَ درځنو کتابونو مصنف دے۔ او هر یو کتاب ئے تقریباً په نوی موضوع او په نوی مضمون لیکلے دے۔

Poha Foundation
A.S.KB

خوشحال خان خټک خپل شاعرانه افکار او خیالات د خپل ژوند د تجربو او مشاهداتو نه اخذ کړی دی. هغه د انسانی فطرت بالعموم او د پښتون د ژوند بالخصوص یو ډیر لوئے ترجمان او مُفسّر دے. او د باز و شاهین د بنکار نه چه څومره شاعرانه او ادبی مضامین او تشبیهات او استعارات هغهٔ ایستی دی، دا ټول د هغهٔ په ذاتی تجربه او مشاهده مبنی دی. شاید چه د اقبال نه سوا بل یو شاعر هم د دے مضمون نه د دومره تشبیهات او استعارات نهٔ دی اخذ کړی.

خوشحال خان په حیثیت د یو شاعر ډیر لوئے شاعر تیر شوے دے. البته اقبال په حیثیت د یو فلسفی شاعر او د اسلام د فلسفهٔ حیات د مفسر او ترجمان ډیر لوئے مفکر دے. او په دے کښے د خوشحال خان او د اقبال هیڅ مقابله نشی کیدے.

د خوشحال خان په شان همه ګیر او همه دان شخصیت پیدا کول ګران دی. دا هغه شخصیت دے چه په پیړو پیړو کښے هم نهٔ پیدا کیږی.

عجیبه خبره ده چه د اقبال او خوشحال خان په شاعرانه افکارو کښے دومره زیات توارد دے چه میر عبدالصمد خان د دے شاعرانه توارد په برکت د دوئ په پیغام او تعلیماتو یو ضخیم کتاب لیکلے دے. او دا ئے ثابته کړیده چه د پاکستان د دے دواړه ولوی شاعرانو بنیادی تعلیمات یو دی. او هغه اسلامی دی. او دا غلط فهمی ئے لرے کړے ده چه د پښتنو دا عظیم شاعر محض نسل پرست وُو. او ټوله شاعری ئے محض د نسلی عظمت د پاره کړے ده.

میر عبدالصمد خان په دعوٰی سره وائی. او خُما د دے سره اتفاق دے چه د پښتو څه دا عظیم شاعر پاک او اوچت مُسلمان وُو. او د پاکستان شاعر وُو. او لکه د اقبال په شان د مُسلمان ملّت رهنما وُو. او د دے خبرے ثبوت د هغهٔ خپل خیالات او افکار دی.

د خوشحال خان خټک نسلی شاعری او د اورنګ زیب مخالفت، محض یو وخت تیز وُو. او د هغے د جواز د پاره موبز په تفصیل سره وضاحت کړے دے، خو د هغهٔ د شاعرئ عظمت په دے کښے دے چه هغه د انسانی فطرت نبّاض وُو. او د هغهٔ فلسفهٔ حیات مردانه ده. او د ژوند د مردانه اقدارو تبلیغ کوی. او په دے صفتونو کښے د اقبال او خوشحال په شاعرئ کښے ډیر نزدیکت دے.

اوس به موبز د خوشحال او اقبال د څُنه هغه موضوعاتو ذکر او کړو کوم چه د دے

Poha Foundation
A.S.KB

دواړه ولویو شاعرانو په شاعرئ کښے مشترک دی۔

دَ اقبال شاهین او دَ خوشحال شاهین

دَ اقبال شاهین دَ مردِ مومن دَ اخلاقی ژوند، او اخلاقی خوئ بوئ اوصفاتو نمونه ده۔ دَ مردِ مومن دَ اوچت کردار دَ بیانولو دپاره، هغه دَ باز، شاهین، شهباز او عقاب صفتونه اوخوئ بوئ په کوته کړی دی۔ خوشحال هم دَ دے مردانه پرندو صفات، یعنی مړانه، جرأت، بلند پروازی، همّت او پاکیزه فطرت، دَ اوچت او اعلیٰ کردار او شخصیت دَ انسان دَ خوئ بوئ اوخوبیانو بیانولو دپاره استعمال کړی دی۔

دَ دواړو لویو شاعرانو شاهین، دَ اوچت انسان دَ صفتونو او مردانه خوبیانو مظهر دے۔ یعنی شاهین دَ پرندو او مارغانو دَ دُنیا قلندر دے۔ او قلندرانه خوبئ لری۔ او مردِ خدا یا اوچت اخلاقی انسان دَ بنیادمو دَ دُنیا شاهین دے۔

استعارات او تشبیهات چه دَ شاهین او باز دَ خوئ بوئ نه اقبال او خوشحال اخستی دی په هغے کښے فرق صرف دا دے چه خوشحال خپله بنکاری وُو او هغهٔ دَ خپلے مشاهدے او تجربے په بنا دَ باز او شاهین دَ مردانه، قلندرانه، درویشانه او مجاهدانه خوبیانو نه خبر وُو۔ او دَ اقبال په دے سلسله کښے خپله مشاهده او تجربه نهٔ وه۔ خو هغهٔ دَ خوشحال خان او نتشے په شاعرئ کښے دَ دے پرندو دَ مردانه صفاتو دَ ذکر اذکار نه متأثر شوے دے۔ او هغهٔ ته چه دَ مردِ مؤمن دَ مردانه کردار، دَ شاعرانه تشریح ضرورت پیښ شوے دے نو هغهٔ باز او شاهین طرف ته رجوع کړے ده۔ او دَ دے پرندو دَ خوئ او بوئ نه ئے اوچت شاعرانه مضامین پیدا کړی دی۔

فلسفهٔ ستیز او سخت کوشی

په اقبال او خوشحال دواړو کښے دَ سخت کوشئ او ستیز او جدّ وجهد په فلسفه زور دے۔ او دواړه دَ سخت کوشئ او جفاکشئ صفات اوعادتونه دَ ژوند نخښه او دَ ژوندی اوسیدو دپاره لابُد او لازمی کنړی۔

دَ اقبال مخاطبه، تن آسانی، تباه شوی، منتشر، پست او پریوتی مُسلمان قوم طرف

Poha Foundation
A.S.KB

ته وه ـ اودَ هغهٔ ترنزده داتباهی په مُسلمانانو کښے دَ عجمی تصوّف، دَبیکاره اوجمودی فلسفے دَ قبلولو په وجه راغلے وه ـ اوداد وحدة الوجود دَ مسئلے براهِ راست نتیجه وه ـ په مُسلمانانو هغه وخت راغلے ؤو کوم چه په عیسائی قوم یو وخت کښے تیرشوے ؤو ـ په یوه زمانه کښے عیسایان داسے بے عمله اوتن آسانه شوی ؤوچه په دے بهٔے بحثونه کول چه عیسی علیه السلام خمیره سره وتی خوړله اوکهٔ نهٔ پتیره ـ اوپه دے بحث کښے داسے بوخت ؤوچه په قسطنطنیه کښے دَ ټول یورپ لوئے لوئے عیسایان پادریان جمع شوی ؤو ـ اوفوځونه او بادشاهان هم جمع شوی ؤو ـ اودَ پادریانو بحثونه آوریدلو ـ په دے کښے چاورته اووے چه دَمُسلمانانو فوځونه راغلل اوساعت کړئ نه به دَبنار نه چاپیره شی ـ مقابلے ته تیار شئ. خو پادریانو ورته جواب ورکړو چه دَدښمن مقابله ضروری نهٔ ده ـ خوداضروری ده چه فیصله اوشی چه حضرت عیسیٰ علیه السلام به خمیره څو ډئ خوړله اوکهٔ پتیره ـ په دے کښے دَمُسلمانانو فوځونه راغلل اوبے ډزه ډوزه ئے بنار واخستو ـ اوپادریانئے سره دَ فوځونو بندی کړل ـ

په عیسائی دُنیا کښے دَدے ذهنیت خلاف په اول ځل ډیر په شدت سره نتشے آواز اوچت کړو ـ اوعیسائی دُنیائے دَمرک دَخوب نه را اولړزوله ـ نتشے خپله لامذهبه ؤو ـ خدائے پاک ئے نهٔ منلو ـ اوعیسیٰ علیه السلام ته ئے بُزدل، بے ښے اوبے عمله وے ـ او دَ مسیحیت خلاف ئے سخت جهاد کړے دے خو عیسائی دُنیائے دَسخت کوشئ او دَستیزدَ عمل خواته راواړوله ـ اقبال دَ نتشے متعلق وائی:-

آنکه بر طرز حرم بُت خانه ساخت
قلب او مومن دماغش کافر است

اقبال چه یورپ ته لاړ و نودَ یورپ په دُنیا دَ نتشے اوبرګسان افکار خواړهٔ ؤو ـ اقبال دَدے دواړو لویو فلسفیانو دَخیالاتو اوافکارونه ډیر متأثر شو ـ اوهغهٔ چه دَدُنیائے اسلام جائزه واخسته نودے نتیجے ته اورسید وچه دَمُسلمانانو دَجمود او مرک علاج دَدے چه مخ ئے دَژوند جفاکشئ او سخت کوشئ طرف ته شی ـ اودَژوند دَبے ثباته جدوجهد ډیر ځان تیار کړی ـ

هغه وخت دَ نتشے دَ فلسفے دَاثر لاندِ دَ یورپ دانعره وه چه دَ خطرے اودَ جنګ

Poha Foundation
A.S.KB

وجهد ژوند تیرول پکاردی۔ اقبال داخیالات جذب کړل اومُسلمانانو ته ئے هم دغه سبق ورکول شروع کړل ۔ ؎

به دریا غلط و با موجش درآویز
حیاتِ جاودان اندرستیز است

دَخوشحال خان خطاب پُښتنے معاشرے ته وُو۔ پښتانهٔ بے عمله اوتن آسانی خو نهٔ وُو۔ بے اتفاقه اوخوارهٔ وارهٔ پراتهٔ وُو۔ اودَ سیاسی نقطهٔ نظر نه وربا ندِ ادبار اوجمود خور وُو۔ خوشحال خان په هغوئ کښے دَ سیاسی شعور، ننگ، مړانے، جرأت، بهادرئ، همت، حمیت، پت، قومی غیرت، پښتو اوآزادئ تبلیغ شروع کړو۔ اوپه پښتنو کښے ئے دَ اتفاق پیدا کولو اودَ ملی ننگ را بیدار ولو کوشش اوکړو۔

خوشحال دَ اقبال اودَ یورپ دَ سخت کوشئ او دَ ستیز دَ علمبردارانو مفکرینو نه په سوونو کاله وړاندِ تیرشوے وُو۔ هغهٔ دَحیات دا فلسفه دَ پښتنو دَ مخصوص ماحول نه جذب کړے وه۔ دا فلسفه په حقیقت کښے دَ پُښتنے معاشرے دَ امروزه ژوند جزولاینفک دے۔ اوداخیز دَ پښتون قوم په رګ و ریشه کښے اخښلے راغلے دے۔ پښتون بغیر دَ جفاکشئ، سخت کوشئ اودَ خطرے ژوند هم وشروندے پائیدلے نهٔ شی۔ دَ پښتون قوم دَ مخصوص ماحول داتقاضاده چه پښتون به دَ جدوجهد، خطراومړانے ژوند تیروی۔ خودَ مغلو دَ زبردست شهنشاهیت دَ اثر لاندِ دَ پښتنو دَ ملی ننگ جذبه، څهٔ لږه ډیره سړه شوے وه۔ اوخوشحال خان په پښتنو کښے دَ ژوند گرمی اوحرارت بیدارلړزول غوښتل، اودَ پښتون په قومی حمیّت اوغیرت کښے ئے ساه اچوله۔

اقبال چه کوم مُسلمان مخاطب کولو، داکهٔ یو طرف ته دَ عجمی تصوّف، جمودی فلسفے زپلے وُو نوبل خواته دَ یورپینو اقوامو زبردست شهنشاهیت هم زپلے اوتباه کړے وُو۔ په نولسمه صدئ کښے دَ یورپینو اقوامو دا پالیسی وه چه مُسلمان ملّت برخے برخے اوتار په تار کړی۔ اودَ هغوئ نه دَ پان اسلامزم اودَ اسلام دَ عالمګیراوبین الاقوامی اخوت، برادرئ او رورولئ جذبه اوباسی۔ اودَے په ځائے په هغوئ کښے نسلی قومیت پیدا کړی۔ اودَ نسلی قومیت په شراوفتنه ئے دَیوبل نه جدا کړی۔

اقبال کوشش کولوچه په تباه شُده، بے اتفاقه اومفلوک الحال مُسلمان ملّت کښے

Poha Foundation
A.S.KB

اسلامی اخلاق بیا راژوندی کړی۔ اوهغوئ کښے د اسلام د عالمګیر اُخوّت جذبه راولړوی۔ اوهغوئ کښے د پان اسلامزم هغه زوړ سیاسی شعور بیا را بیدار کړی۔ کوم چه هغوئ د یورپ د سیاست د اثر لاندِ هیر کړے وُو۔

د اسلامی اخلاقی ژوند د احیاء په سلسله کښے هغهٔ د ستیز، جد وجهد او د سخت کوشئ په ژوند زور ورکړو۔ او مُسلمانانو ته ئے همت، شجاعت، حمیّت، غیرت او اسلامی فقر وراندِ کړل۔ او د دے اقدار و د خپلولو د پاره ئے زبردست جهاد اوکړو۔ او مُسلمانانو ته ئے سبق ورکړو چه یوموتے شئ۔ متفق او متحد شئ او د توحید د حفاظت او اشاعت د پاره لکه د یخوا نو مُسلمانانو په شان ملا اوتړئ۔ اقبال د شهنشاهیت، سرمایه دارانه او جاګیردارانه نظام خلاف هم سخت جهاد اوکړو۔ او مُسلمانانو ته ئے اووے چه دا د غیر اسلامی طرزِ حکومت شاطرانه چالونه دی۔ د دے نظام نه خان اوساتئ۔ اسلام کښے دین، سیاست دے، او سیاست دین۔ دین چه د سیاست نه جدا شی نو چنګیزی پاتے شی۔ او سرمایه دارانه نظام د چنګیزئ مختلف شکلونه دی۔ هغهٔ غریب، خوار، نادار مُسلمان، یعنی مزدور او زمیندار ته په چغه اووے چه د دے لعنت او ظلم نه خان خلاص کړئ۔ اسلام کښے شهنشاهیت او سرمایه داری نشته۔

هغهٔ د وطنیت مخالفت هم اوکړو۔ او په زوردار الفاظو کښے ئے مُسلمانان خبردار کړل چه نسلی او وطنی قومیت غیر اسلامی دے۔ دا د مُسلمانانو د برخے برخے کولو د پاره یورپ یوه حربه را ایستی ده۔ او مُسلمان وطنونه او قومونه ئے په قصد په دے بلا اخته کړی دی۔

په خوشحال خان او اقبال کښے رجائیّت

خوشحال خان خټک د پرمُصیبتونه، تکلیفونه، سختئ، کړاوونه، ناکامی او ناکامیابئ لیدلے وے۔ خوشاعرئ کښے ئے رجائیت زیات او قنوطیت کم دے۔ چه په قهرشی نو نګے د زمری او غرمبیرئ۔ هرچا ته بد رد اووائ۔ خو لکه د بنځو د غم او ویر، ژړا او سندرے نه کوی۔ زیات نه زیات خپلے خیلخانے ته، یعنی خپلو خامنو ته او خپلو وطنیانو ته د غیرت پښتو، ننګ او پت پیغورونه ورکړی۔ او د بے همتئ، نفاق او د جمود د نشو خوب نه ئے

Poha Foundation
A.S.KB

د رابیدارولو کوشش اوکړی۔ په پښتو کښے د خوشحال خان د شاعرئ نه نړیاته د رجائیت شاعری بله نشته۔

د اقبال نه چارچاپیره د قنوطیت ماحول لکه د یوخول په شان چاپیره وُو۔ او د شاعرئ او د ادب په کوم ماحول کښے چه هغهٔ سترګے غړولے وے۔ هغه ټول د قنوطیت نه لبریز وُو۔

د ولی دکنی نه واخله ترمیر، میر درد، غالب، داغ او حالی پورے د اردو ټوله شاعری د غم ساندے وے۔ د درد اوښکے وے۔ د جمود او مرګ ساړهٔ ساړهٔ اسویلی وُو۔ د بنځو انګولا او ژړا وه خو د ژوند تاندهٔ او پیرازه پلوشے ورکښے نهٔ وے۔ په دے ټول غم انګیز ماحول کښے حالی څهٔ لږ ډیر د ژوند آواز اوچت کړے وُو۔ خو د هغهٔ مسدّس هم حقیقت کښے یوه اوږده مرثیه ده چه د بنځو نو مُسلمانانو لوئی او شان ژاړی۔ او د اوسنو مُسلمانانو په جمود، مرګ، ادبار او بے همتئ د غم اوښکے تویوی۔

د اقبال شاعری د قنوطیت په دے فرسوده او مرګ آلود ماحول کښے، په حقیقی معنو کښے د ژوند چغه ده۔ د رجائیت آواز دے۔

اقبال په دے کښے د خوشحال خان همنوا بنکاری۔ د اقبال شاعری لکه د خوشحال د شاعرئ په شان د ژوند نه ډکه ده۔ اقبال مُسلمان ملت ته د اسلام ژوندئ فلسفهٔ حیات وړاندِ کړه۔ او په دے وجه د اقبال په شاعرئ کښے لکه د غالب د شاعرئ په شان شو پنځارن نهٔ ځلیږی، بلکه د هغهٔ په شاعرئ کښے، خوشحال ځلیږی او غږ مبیږی۔

د خوشحال او اقبال په شاعرئ کښے آرزو، جُستجو او مُدّعا

ژوند د اُمید دویم نوم دے۔ پښتانهٔ وائی چه ژوند په اُمید خوړے شی۔ په ژوند کښے د رجائیت او تعمیری اُمید قائم ساتلو دپاره بلند خیالی، اوچته مُدعا، او د لوړو آرمانونو او خواهشاتو نه ډک زړهٔ پکار دے۔ چه مدعا او مقصد، هدف او مرام اُوچت وی۔ چه عزائم بلند وی۔ چه طریقِ عمل اوچت او اعلیٰ وی، نو نتائج او حصول به ځے اړومرو اوچت وی۔ د نظر او خیال بلندی، د مدّعا لوړوالے ځه

Poha Foundation
A.S.KB

خیال کښے زوردے بلندخیاله په بلندمقام به اوسی

څهٔ علاج دَ پست خیالئ کړه. ثریا نظر پیدا کړه

چه مدعا او مطلب اُوچت وی، نو دیوه داسے مدّعا په حاصلولو، خو رُلو او کامیابولو کښے طالب به هر وخت بوخت وی. هسے او رُوبه ترقی او مخ په وړاندِ به روان وی. کهٔ اوچته آرزو، کهٔ اوچته مدعا. او کهٔ اوچت ارمان نهٔ وی. نو اوچت عمل به هم نهٔ وی. دَ هر اوچت عمل دپاره دَ بنیادم په زړهٔ کښے تاند او اُوچت ارمان اوخواهش ضروری دے. چه آرزو اُوچته وی، دَهغے کامیابی مَدِ نظر وی. نو بنیادم دَ ناکامیانو، بائلاتو او مخالفتونو پرواه نهٔ کوی. خو همیشه نظر د مدّعا په کامیابۍ ساتی. او دغه شان نا اُمیدی ئے شروند کښے نهٔ راځی.

دَ اقبال اوچته مدعا، دَ اسلام دَ زړه ورو حجازی شان سردوبارهٔ پیدا کول وُو. او پریوتی مُسلمان قوم ته دعوتِ عمل وُو. اقبال داخپله اوچته مدعا داسے ستائی ے

نگاہِ عشق دلِ زندہ کی تلاش میں ہے
شکارِ مردہ سزاوارِ شاہباز نہیں

او خوشحال خان خټک داخپل اوچت مقصد داسے ستائی ے

لکه باز په لوئے لوئے بنکارځما نظر دے
نه چه کرځی کونکټ نیسی بادخورک یم

دَ خوشحال خان اوچته آرزو او لوړ ارمان، دَ مغل مقابله کښے، دَ پښتون راواوچتول وُو. او پښتون ته سردوبارهٔ دَ هند حکومت ورپه لاس کول وُو. او په پښتون دَ مغلودَ شهنشاهیت نه خلاصول وُو. او دَدے اوچتے مدعا دَ حصول دپاره هغهٔ تورمرکه کلکه ملا تړلے وه. او تر مرکه ئے دَ مغلوسره جنګ جاری ساتلے دے. او دالور مقصد په زړهٔ کښے کور ته آرمانی لاړ دے. دغه شان اقبال هم، دَ مُسلمان ملّت دَ زړه ورو حجازی شان، دَ سردوبارهٔ راوستو آرزو او جستجو کښے درست عمر تیر کړے دے. او دَ مُسلمانانو یخوانے کردار او شان ئے ډیر ستائیلے دے. او هم دغه اوچت ارمان په زړهٔ کښے دَ دُنیا نه رخصت شوے دے.

Poha Foundation
A.S.KB

په خوشحال خان او اقبال کښے حق گوئی، او بیباکی

د ډاکټر اقبال یو شعر دے ؎

آئین جوان مردان حق گوئی و بیباکی
اللہ کے شیروں کو آتی نہیں روباہی

خوشحال خان خټک د ډاکټر اقبال دَدے شعر یوه ژوندئ نمونه وه۔ دَ هغهٔ حق گوئی او بیباکی دَ هغهٔ دَ کلیّات نه واضحه ده۔ او دَ هغهٔ جوانمردی دَ هغهٔ دَ کردار نه ظاهره ده۔ دَ خوشحال خان خپل کردار دَ شیر او شاهین دے۔ او دَ هغهٔ شاعری دَ شیر او شاهین دَ کردار ترجمانه ده۔ دَ خوشحال خان په شاعرئ کښے چه څومره حق گوئی او بیباکی ده، گمان نکړم چه د بل یو شاعر په شاعرئ کښے داصفت په دے شدت سره بیاموندے شی۔ دغه شان څمونږ په زمانه کښے د ډاکټر اقبال شاعری د حق گوئی او بیباکئ یوه داسے نادره نمونه ده، چه دَ خوشحال خان نه علاوه، بل دَ یو شاعر په شاعرئ کښے، داصفت دومره په شدت سره نه شی بیاموندے۔

دَ خوشحال ننګیال او دَ اقبال مردِ مومن

دَ مثالی او دَ آئیډیل انسان تصوّر د پیرو مفکرینو پیش کړے دے۔ په مغرب کښے دَ نټشے دَ فوق البشر تصوّر په دے باره کښے شهرت لری۔ خو چونکه نټشے دَ اسلام دَ توحید دَ فلسفے نه ناخبره وُ۔ په دے وجه دَ نټشے مثالی انسان کښے خامئ پاتے شوی دی۔ هغه انسانِ کامل نه دے۔ دَ نطشے فوق البشر، دَ حیوانی طاقت او ابلیسی عقل یو قوی هیکل دیو دے۔ خو دَ عشق نه عاری دے۔ چونکه دَ مکمّل انسان دپاره مکمّل جسم، مکمل عقل یا مکمل دماغ او مکمل عشق یا مکمل قلب ضروری دی، دَ دے دپاره دَ نټشے فوق البشر نامکمل پاتے شوے دے۔

دَ مکمل جسم، مکمل عقل او مکمل عشق، مکمل او حسین امتزاج به مکمل یا آئیډیل بنیادم وی۔ خو دا آئیډیل به هیشه آئیډیل وی۔ دا عملی کیدے نشی۔ افلاطون په خپل خیالی ریاست یا ری پبلک کښے دَ خپل تصوّر مکمل حاکم، دَ فلاسفر

Poha Foundation
A.S.KB

کنګ یا فلسفی بادشاه په شکل کښے پیش کړے دے. خو فلسفی بادشاه کښے هم د عشق د عنصر کمے دے.

الجبلی "انسانِ کامل" نومی کتاب لیکلے دے. او په دے کتاب کښے د کامل انسان تصوّر پیش کړے دے. د الجبلی کامل انسان، د اسلامی تعلیمات تو په رڼا کښے لیکلے شوے دے. په دے وجه د اقبال، انسانِ کامل ته په څو صفتونو کښے ډیر نزدے دے. خو دلته واضحه تصوّر نه لری. لکه څنګه چه اقبال د مردِ مومن تصور په وضاحت سره پیش کړے دے.

د خوشحال خان خټک د ننګیال تصوّر هم، چونکه د اسلامی تعلیمات تو په رڼا کښے جوړ شوے دے، په دے وجه د اقبال انسانِ کامل، یا مردِ مومن ته نزدے دے. د خوشحال خان خټک ننګیال د مردِ مومن په هم صفتونو موصوف دے. خو بحیثیت مجموعی، د ننګ جذبه پرے غالبه ده. او په دے وجه د خوشحال ننګیال د ننګ د صفت یوه مقتدر ترینه او مثالی نمونه ده.

د خوشحال خان د ننګیال په تصوّر د پوهیدو نه اول ضروری ده چه سړے د مردِ مومن، مردِ حُر او مردِ قلندر په تصوّر پوه شی.

مردِ مومن د اسلامی فلسفهٔ حیات نمونه یا مثالی انسان دے. او د اسلامی فلسفهٔ حیات مغز او بُنیادی خیال د توحید دے.

توحید څهٔ څیزدے؟ دا صرف په یو خدائے تعالیٰ اعتقاد نهٔ دے بلکه دا د باریتعالیٰ عزّاسمهٔ صفات په قلب کښے جذب کول او پیدا کول دی. او د تَخَلَّقُوْا بِاَخْلَاقِ اللّٰه په فلسفه عمل کول دی. او دغه شان د اللّٰه پاک سره صفاتی مشابهت پیدا کول دی. د توحید لاره په حقیقت کښے د عشقِ الٰهی لاره ده. او حاصل ئے د مومن فقیر کردار او شخصیت دے. د توحید د خیال نه بل بلند خیال ناممکن دے. او همدغه شان د مومن فقیر د کردار او شخصیت نه بل بلند کردار او شخصیت ناممکن دے.

کوم بنیادم چه د توحید په لاره روان شی نو هغهٔ کښے د مردِ مومن صفات ودهٔ کړی او دا صفات د کښے د رڅ تر رڅه محکم کیږی. او څلائے نیسی. دا صفات په

Poha Foundation
A.S.KB

حقیقت کښے الٰہی صفات دی۔ دَ مردِ مومن مکمل شکل دَ رسولِ پاکؐ خپل شخصیت دے۔ هرمُسلمان ته پکار دی چه دَ رسولِ پاکؐ اخلاقی ژوند خپل کړی۔ اودَ رسولِ پاکؐ صفات ځان کښے پیدا کړی۔

دَ اقبال دَ مردِ مومن هم دغه تصوّر دے۔ اوهغه په مردِ مومن کښے هم دغه صفات ګوری۔ اوهم دغه صفات ورکښے پیدا کول غواړی۔ په دے وجه دَ اقبال مردِ مومن، مردِ آزاد، مردِ قلندر، مردِ کامل، اوبندهٔ مولا صفات، لکه دَ نتشے په شان محض یوخیالی انسان نهٔ دے بلکه هغه یو عملی انسان دے۔ اسلام داسے بنیادم پیدا کړی دی۔ او هميشه به ئے پیدا کوی۔ علامه اقبال مردِ مومن داسے ستائی ؎

ہے تجھے اللہ کا، بندۂ مومن کا ہاتھ — غالب وکار آفریں، کارکُشا، کارساز
خاکی ونوری نہاد بندۂ مولا صفات — ہر دوجہاں سے غنی، اُس کا دل بے نیاز
اُسکی امیدیں قلیل، اس کے مقاصد جلیل — اس کی ادا دل فریب، اس کی نگہ دلنواز
نرم دم گفتگو، گرم دم جستجو!
رزم ہو یا بزم ہو پاک دل و پاکباز

اوخوشحال خپل ننګیال داسے ستائی :-

مرد هغه چه همت ناک، برکت ناک — دَ عالمه سره خوږ په زیست وژواک
مخ ئے مخ قول ئے قول عهد ئے عهد — نهٔ دروغ نهٔ ئے فریب نهٔ تش تپاک
لږ وئیل ډیر ئے کول په خاموشی کښے — دَ غنچے غوندِ خولهٔ پوره سینه چاک
چه خبره دَ پستئ دَ بلندئ شی — په لوینی لکه آسمان په پستئ خاک
په تمکین کښے لکه سرو، په پستئ کښے — په هرلور ځانګے زنګورے لکه تاک
لکه ګل شګفته روئے، تازه باغ کښے
هميشه دَ بنو بلبلو پرے بلغاک

اوګورئ چه دَ خوشحال ننګیال، دَ اقبال مردِ مومن ته څومره نزدو دے۔ اودا په دے چه دواړو دَ خپل تصوّر انسان، دَ قرآنِ پاک دَ تعلیماتو اودَ توحید دَ فلسفے نه اخذ کړے دے۔ او په خپل خپل رنګ کښے ئے رنګ کړے دے۔

...

...

Poha Foundation
A.S.KB

خوشحال خان خټک او پاکستان

ځمونږ د دور د پښتو ژبے ځنے لیکونکی د پاکستان جوړید ونه پس د خوشحال خان اشعارا و د خوشحال خان شخصیت په داسے رنګ کښے پیش کوی لکه چه خوشحال خان ته معلومه وه چه د هغهٔ د مرګ نه تقریبًا درے سوه کاله روستو به د هندوستان د هر نسل ګلهم مُسلمانان په شریکه د هندوانو او فیرنګیانو د متفقه طاقت، د مخالفت باوجود. ځان ته یو خود مختار، آزاد، جمهوری، اسلامی مملکت د پاکستان په نوم جوړوی - او د دغے پاکستان به خوشحال خان هیڅ بے هیڅه دښمن وی.

ځما په خیال کهٔ نن خوشحال خان ژوندے وے نو هغه به اولنے سړے وے چه د خپلے تُورے او قلم په ذریعه به، د پاکستان خدمت او حفاظت ته کمرکس ولاړ وے. لکه چه د هغهٔ وطنیان پښتانهٔ نن پاکستان خپل آزاد، جمهوری، اسلامی ریاست ګڼی - او د پاکستان دپارهٔ خپل مال اوسر داؤ کولو ته هروخت تیار دی - او د هغے عملی ثبوت دادے چه د پاکستان د جوړید و سره، چه د پاکستان د هندوانو سره په کشمیر جګړه راغله، نو د پاکستان دا شمشیر زنه مټے د پاکستان په کار راغلے - او د کشمیر د غزا دپارهٔ پښتانهٔ سر په تلی میدان ته راا ووتل او خپل مال اوسرئے په کشمیر کښے د پاکستان دپاره داؤ کړل - او کهٔ صبا ته خدا نخواسته بیاهم په کشمیر یا په څهٔ بلے ملّی تنازعے د پاکستان د کوم بیرونی طاقت سره مقابله راغله نو پښتانهٔ به د پاکستان د حفاظت او سالمیّت دپاره د هرڅانه وړاندِ جنګ ته روان وی - او دا ځکه چه پاکستان د پښتنو خپل ریاست او خپل وطن دے. او د دے وطن ساتل هر پښتون خپل فرض او خپله ملّی وظیفه ګڼی -

پاکستان په حقیقت کښے د خوشحال خان خټک د خوبونو تعبیر دے - او خوشحال خان خټک کهٔ د مغلو د نسلی شهنشاهیت په ورانولو کښے کامیاب شوے دے - نو هغهٔ په هندوستان کښے د مُسلمانانو یو داسے ریاست قائم کړے وُو، په کوم اصولو چه نن پاکستان قائم شوے دے - یعنی یو داسے ریاست چه په هغے کښے د هرنسل د مُسلمان به یوشان برخه وے - او د تولو مُسلمانانو به ورکښے یوشان حقوق او یوشان حیثیت وے - هغهٔ چه د مغلو د نسلی شهنشاهیت مخالفت کولو نو د هغے وجه دا وه چه هغهٔ محسوسوله چه په مغلی

Poha Foundation
A.S.KB

شهنشاهیت کښے د هر مُسلمان نه یوشان برخه ده اونهٔ ئے یوشان حیثیت دے۔ اوداهغهٔ ته غیر اسلامی فعل بنکاریدو۔ اودَ هغهٔ خیال ؤو، خیال څهٔ چه حقیقت ؤوچه د پښتون نه هیڅرے مغل نهٔ شی جوړیدے۔ یعنی مغل پښتون ته هیڅرے د څان سره سم حیثیت او برخه په حکومت کښے نهٔ ورکوی۔ اونهٔ ورسره د انصاف اودَ انسانیت سلوک کوی۔

خوشحال خان وائی ؎

کهٔ هزار کاندِ پښتون مغل به نشی　　بویه داچه د زړهٔ اوباسی داخیال

اودَ اورنګ زیب عالمګیر دَ بے انصافئ متعلق لیکی :-

په ناحق د اورنګ زیب په بند بندی یم　　خدائے خبر دے په تهمت اوبه بهتان

زړهٔ په څان کښے ګناه نهٔ وینم خدائے یودے　　ولے نور خلق خبرے کا شان شان

د ګناه مِ سر رشته معلومه نهٔ ده　　مګر خپل هُنر د څان وینم تاوان

بادشاهانو سره ترس د زړهٔ باندے دے　　مروّت غوږ رسی، عدل و احسان

څوک به چا لره په دار، په فریاد ورشی

چه په ظلم راضی مند شول، بادشاهان

د دے نه صفا معلومیږی چه هغهٔ د مغلو اودَ مغلی اورنګ زیب هیڅ بے هیڅه دښمن نهٔ ؤو۔ اونهٔ ئے په دے خیال دښمن ؤوچه مغل، مغل دی۔ او د دے دپاره د دوئ مخالفت ضروری دے۔ هغه د مغلو د حکومت څکه مخالف شوچه هغهٔ ته معلومه شوه چه مغلی حکومت اسلامی حکومت نهٔ دے۔ دا محض یو نسلی شهنشاهیت دے چه د مغل نسل د فائدے لپاره قائم دے۔ او په زور ظلم او په بے انصافئ چلی۔ او بغیر د مغلونه د نورو مسلمانانو ورکښے هیڅ نشته۔ کهٔ چرے د پاکستان په شان د مغلو په حکومت کښے د ټولو مُسلمانانو یوشان حیثیت او یوشان برخه وے۔ او په انصاف اوجمهوریت قائم وے نوخوشحال خان به ئے هیڅرے مخالفت نهٔ وے کړے۔ بلکه هغهٔ به د یو داسے اسلامی حکومت د سالمیّت او حفاظت دپاره هر وخت ملاتړ لے تیار ولاړ وے۔ کوم خلق چه د پاکستان د جوړیدو نه پس، خوشحال خان په حیثیت د یو نسلی هیرو، په دے خیال پیش کوی چه د هغهٔ د شخصیت او اشعارو په ذریعه د پاکستان سالمیّت ته نقصان اورسئ اودَ پاکستان د آزاد، اسلامی جمهوری ریاست دننه، نسلی فرقے او

Poha Foundation
A.S.KB

نسلی جګړے پیدا کړی او په دے چل ول پاکستان کمزورے کړی او بیائے ختم کړی. نو دا خلق نۀ یوازے د پاکستان سرۀ غداری کوی بلکه د خوشحال خان سرہ هم غداری اوظلم کوی. او د هغۀ اسلامی تعلیمات په غلط رنګ خلقو ته پیش کوی. په پاکستان کښے د مغل، افغان، پنجابی، بلوچی او بنګالی وغیره، یعنی د ټولو مسلمانانو مساوی حقوق دی. او یو شان حیثیت لری. او هم دغه د خوشحال خان تعلیمات وُو.

عجیبه خبره خو دا ده چه کوم وخت د مغلو د شهنشاهیت ختمید و پسے دویم لوئے شهنشاهیت په دے وطن د فیرنګیانو راغلو، او دا وطن فیرنګیانو اونیونو. نو دغه وخت وُوچه د فیرنګیا نو د غیر ملکی او غیر مذهبی شهنشاهیت خلاف. د خوشحال خان شخصیت او د هغۀ اشعار استعمال شوے دے. خو په دغه وخت کښے نۀ مونږ هغه رونړه چه اوس ئے خوشحال د خپلو سیاسی اغراضو، سرته د رسولو دپاره په پیړی ټیولے دے. هغه وخت د خوشحال خان په باره کښے دا سے خاموشه وُو، چه تاسه وے چه ګنی مارچو کړی دی او په خولۀ ټیک دی. خو اوس د پاکستان د جمهوری اسلامی حکومت خلاف، خوشحال خان په غلط رنګ کښے دُنیا ته پیش کوی. او د خوشحال خان غوندِ پاک او پوخ مُسلمان نه ئے محض یو تنګ نظرے نسلی هیرو جوړ کړے دے. او هغه اشعار چه هغۀ د مغلو د نسلی شهنشاهیت خلاف په تیره شوے زمانه کښے د مخصوص حالاتو په بنا وئیلی وُو. او د هغه وخته سره ئے جواز لرلو. هغه نن د پاکستان د اسلامی حکومت خلاف، بے ځایه په غلط رنګ کښے استعمالوی، چه د موجوده حالاتو او زمانے سره، د دغے اشعارو هیڅ مناسبت نشته. خوشحال خان په دے رنګ کښے پیش کول محض د خوشحال خان سپکول دی. او هغه د اوچت شاعرانه مقام نه لاندِ راغورزول دی.

د عصرِ حاضر د روح جُدا تقاضے دی. مونږ په زمانه کښے او د خوشحال خان په زمانه کښے د آسمان او د مزکے فرق دے. موجوده زمانه د نسلی بادشاهئ او نسلی شهنشاهیت نه ده. په موجوده زمانه کښے د بنیادم دوه غټ دښمنان دی. یو ایټم بم او دویم نسلی شهنشاهیت. د بادشاهانو زمانه لاړه. او س د عام خلقو د وقار زمانه ده. په دے زمانه کښے وړے وړے نسلی بادشاهئ جوړول، یا خانئ

Poha Foundation
A.S.KB

جوړول د بنی نوع انسان توهین دے۔ دا د وقارِ آدم زمانه ده۔ اصل نسل په دے زمانه کښے هیڅ معنیٰ نه لری۔ هر بنیادم، که هغه توردے اوکه سپین۔ که هغه مغل دے اوکه افغان، د بل برابردے۔ او د بل په شان دے۔ د نسل او وینے په وجه ئے په یوبل فوقیت نشته، چه د هر نسل نه وی۔ نن ورځ هر بنیادم باوقاره، اخلاقی، معاشی، روحانی او کلتوری ژوند غواړی۔ او د نورو سره ئے سم غواړی۔ او په دے څوک نه غولیږی چه د خپل نسل یو بنیادم دِ بادشاه کړی۔ او د دُنیا هرڅهٔ دِ د بادشاه دپاره مخصوص کړی۔ او نور خلق دِ ذلیل، د خواړئ، نیستئ او څناورو په شان، ژوند په دے خیال تیروی چه د دوئ د نسل یو سړے بادشاه دے او هغه د بادشاهئ ژوند تیروی۔ د نسل په نوم څهٔ چه د غلط او رواجی مذهب په نوم هم د تیرو تلونو زمانه لاړه۔ په هره زمانه کښے اقدار بدلیږی۔ زمونږ د زمانے، د نوی اقدارو نوے مطالبات او نوی تقاضے دی۔ دا د جمهوریت زمانه ده۔ او یوازے د سیاسی جمهوریت زمانه هم نهٔ ده۔ دا فی الحقیقت د اقتصادی جمهوریت او آزادئ زمانه ده۔ په دے زمانه کښے محض سیاسی آزادی هم څهٔ څیز نهٔ دے۔ که سیاسی آزادئ سره اقتصادی آزادی نهٔ وی نو داسے سیاسی آزادی نن ورځ چلبازی کنډے شی۔ او د غلامئ دویم نوم دے۔ کوم خلق چه په دے زمانه کښے خوشحال خان په دے خیال بوس بوس کوی، چه د خوشحال خان په نوم به د پخوانئ زمانے په شان وړے وړے نسلی خانئ او بادشاهئ جوړے کړی۔ او د دے عصر بیدار پښتانهٔ نه د ذاتی اغراضو او مفادو په خاطر، د نسلی خانئ او بادشاهئ دپاره استعمال کړی۔ نو دا تهتو دِ په سویره اوتړی۔ هغه زمانه لاړه، هغه تیره هیره زمانه واپس نهٔ راځئ۔

وقتِ شعر و شاعری، بگذشت و رفت

خوشحال خان د پاکستان شاعر

د د اکټر اقبال متعلق همیشه وئیلے شی چه هغه د پاکستان شاعر دے۔ بے شکه چه د اکټر اقبال د پاکستان شاعر دے۔ څهٔ خو په دے وجه چه هغهٔ د پاکستان تصور پیش کړے وُو۔ او څهٔ په دے وجه هم چه د هغهٔ تعلیمات، د پاکستان

Poha Foundation
A.S.KB

د ریاست بنیادی اصول دی۔ او دا تعلیمات د قرآنِ پاک او د اسلام د بنیادی خیال، توحید نه اخذ شوی دی۔ خوشحال خان خټک ته هم مونږ د پاکستان شاعر وئیلے شو۔ څۀ خو په دے وجه چه هغه د پاکستان په خاوره کښے پروت دے۔ او پاکستان د هغۀ وطن دے۔ او څۀ په دے وجه چه د پاکستان د برصغیر د مُسلمانانو هغۀ واحد اسلامی ریاست دے، د کوم قسم ریاست چه خوشحال خان خټک، په خپله زمانه کښے د برّصغیر، د مُسلمانانو د پاره غوښتلو۔ او څۀ په دے وجه هم چه د خوشحال خان خټک تعلیمات لکه د ډاکټر اقبال په شان د اسلامی فلسفۀ حیات ترجمان دی۔ د مغلوسره د کشمکش په سلسله کښے چه کوم اشعار هغۀ وئیلی دی۔ کۀ هغه ورنه یو طرف ته کړو نو په باقی افکارو او خیالاتو کښے د خوشحال خان خټک شاعری د ډاکټر اقبال شاعرئ ته ډیره نزدے ده۔

د پاکستان په خاوره کښے چه کوم پخوانی یا اوسنی شاعران، ادیبان، بزرگان، فلسفیان او عالمان تیر شوی دی، یا موجود دی، د اتول بالخصوص، او په باقی عالمِ اسلام کښے چه کوم پخوانی یا اوسنی مُسلمانان شاعران، ادیبان، فلسفیان، بزرگان او عالمان تیر شوی دی یا موجود دی، د اتول بالعموم، زمونږ د ثقافتی، ادبی، کلتوری ژوند قیمتی سرمایه وه۔ او دوئ زمونږ علمی، ادبی او ثقافتی مشاهیر دی۔ په دوئ کښے په مغربی پاکستان کښے خوشحال خان خټک یو ممتاز حیثیت لری۔

خوشحال خان خټک لکه د ډاکټر اقبال په شان د پاکستان شاعر دے او د هغۀ اسلامی تعلیمات عام کول پکار دی۔ خکه چه د هغۀ بلند افکار او خیالات د پاکستان د آزادئ، سالمیت او حفاظت د پاره کۀ په صحیح طریقه پیش کړے شی، نو ډیر مفید ثابتیدے شی۔

د خوشحال خان خټک شاعری او د خوشحال خان د شاعرئ مقام

ادبی پس منظر:۔ د خوشحال خان خټک د نثر او نظم نه معلومیږی چه هغه د عربئ او فارسئ بنۀ عالم وُو۔ او د علمِ دین نه هم بنۀ واقف وُو۔ هغه د پښتو د شاعرئ په هغه دور کښے پیدا شوے وُو چه پښتو د فارسئ د شاعرئ رنګ قبول کړے

Poha Foundation
A.S.KB

وُو۔ اودَ فارسئ دَ ادب دَ پښتو په ادب کانی اثر غورزیدلے وُو۔ پښتو دَ دے جوګه وه چه یولوئے شاعر، ادیب ورکښے دَ خپلواُوچتو افکارو اوخیالاتو اظهار اوکړے شی۔

مرزاخان انصاری، دَ خوشحال خان خټک نه وړاندِ په پښتو کښے دَ اوچتے پائے غزل گو شاعر تیرشوے دے۔ خودَهغهُ په شاعرئ مذهبی رنګ غالب وُو۔ اودَ بایزید انصاری دَتصوف دَ نظریاتو وړاندِ غرق اثر وُو۔

دَخوشحال خان خټک په زمانه کښے فارسی بادشاهی ژبه وه۔ یعنی نهُ صرف دَ مغلو دَدربار اوحکومت ژبه وه، بلکه دَعلم اوشعر و شاعرئ ژبه هم وه۔ هرچاچه کوشش کولوچه دَمغلوشاهی دربار ته دَرسیدلو دپاره دَفارسئ په لیک اولوست کښے قابلیت پیداکړی او په شعروشاعرئ کښے دَ شهرت حاصلولو دپاره خو په فارسئ کښے شعروئیل ډیرضروری وُو۔

خوشحال خان خټک دَ زمانے دَ ضرورت مطابق په فارسئ کښے اعلیٰ قابلیت حاصل کړے وُو۔ اوپه فارسئ کښے ئے شاعری هم کوله۔ خوخوشحال خان نه محسوسه کړه، چه شعروشاعری بغیر دَ خپلے ژبے نه په بله ژبه کښے عبث کار دے۔

دَ پښتو دَ شاعرئ اول دور دَ هجری سن په حساب سره تراوے صدئ پورے رارسی۔ په دے دورکښے دَ پښتو شاعری په خالصه یا سُوچه پښتو ژبه کښے وه۔ او دَعربئ اوفارسئ دَ الفاظو ورکښے ډیرکم استعمال دے۔

دَ پښتو دَ شاعرئ دویم دور دَ ۱۰۰۰ هجری نه شروع کیږی۔ په دے دورکښے دَ پښتو په شاعرئ، دَعربی اوفارسی شاعری پوره پوره حاوی شوے وه۔ دَعربئ اوفارسئ علوم او افکار، پښتو نه وړاندِ خپلول شروع شوی وُو۔

هم په دے زمانه کښے، دَ پښتو په شاعرئ کښے دَ تصوف رواج هم اوشو۔ او پښتنوشاعرانو دَفارسئ دَ مشهورو صوفیانو شاعرانو نقل شروع کړو۔ دَ پښتو دَ شاعرئ په دے دورکښے ډیرلوئے لوئے شاعران پیداشول۔ داد پښتو دَ شاعرئ سره زرے زمانه وه۔ په دے دورکښے دَ پښتنوشاعری خپل معراج ته اورسیده۔

اخون درویزهؒ، بایزید انصاری، مرزاخان انصاری، خوشحال خان خټک، عبدالرحمان بابا اوعبدالحمید مهمند وغیره قول دَدے دور یادګار دے۔

Poha Foundation
A.S.KB

په دے دورکښے علاوه د نورو نه ، د پښتو ادب دوه عظیم شاعران یعنی خوشحال خان خټک او عبدالرحمان بابا پیدا شوی دی - او د دے دواړو شاعرانو کلام نه صرف د ادب اصلی سرمایه ده - که یوکوهِ نور دے نو بل دریائے نور دے - دا دواړه لعلونه د پښتو د ادبی تاج زینت دی -

که ایران او د ایران شاعرئ سعدیؒ او حافظ پیدا کړی دی - که په انګریزئ کښے شکسپیئر او ملټن دی - که په اټلی کښے ورجل او ډینټے نړۍ پیدا کړی دی - که یونان په هومر فخر کوی نو مونږ هم په ډکه خوله ویلے شو چه مونږ په ادب کښے هم څوک شته - چه مونږ ئے په احترام سره نومونه اخلو او زمونږ د ادب ځلاندی ستوری دی - دا یو خوشحال خان خټک او بل عبدالرحمان بابا دے -

ځما په خیال د خوشحال خان خټک نه وړاندے چه په پښتو کښے هر څومره شاعران او ادیبان تیر شوی دی ، د هغوئ مثال د خوشحال خان خټک په وړاندے د هغه ستوره دے چه نمر را وخیژی او ټول د نظر نه فنا شی - په حقیقی معنو کښے خوشحال خان خټک د پښتو د شاعرئ بابا آدم دے - د پښتو په شاعرئ کښے نه د خوشحال خان نه وړاندے او نه د خوشحال نه روسته د خوشحال خان هومره لوئے شاعر پیدا شوے دے - خوشحال خان زمونږ د ادب نمر دے - خوشحال خان زمونږ هومر دے - خوشحال خان زمونږ ملټن دے - خوشحال خان زمونږ ډینټے دے - خوشحال خان زمونږ گوټے دے - خوشحال زمونږ فردوسی دے - خوشحال خان زمونږ سعدیؒ دے - خوشحال خان زمونږ ټیگور دے - خوشحال خان زمونږ اقبالؒ دے - د خوشحال خان د شاعرئ د عظمت او جامعیت نه انکار د نمر د رڼا نه انکار کول دی -

د خوشحال خان په شاعرئ د تربیت او د ماحول اثر

خوشحال خان خټک د یوخان په کور کښے پیدا شوے وو چه د خټکو د قبیلے سردار وو - د ور کوټوالی نه ئے د خانئ لاړے چارے په کور کښے لیدلے کتلے وے - او د هغه حساس پښتون دماغ د خانئ او د سرداریٔ ماحول په ښه شان جذب کړے وو - د دیارلس کالونه ئے په جنګونو شروع او کړه او ټول عمر ئے په جنګونو کښے تیر شو - او مرګ ئے هم د خپل

کورکلی نه لرے په آفرید و کښے اوشو۔

خوشحال خان خټک ته په ورکو توالی کښے بلاګانے اومصیبتونه ورترغاړه شوی ؤو، خودَ ژوند اوریشه ئے وه، بچ شو۔ دَ اتو کالو په عمر کښے دَ څیرد لاندِ ناست ؤو چه کانړے پرے راپریوتو، تندے ئے سخت زخمی شو۔ اوهٔ اتهٔ ورځے حالت ډیرخراب ؤو خو آخرالله پاک ورته شفا ورکړه۔

بیا وبے وادهٔ ئے دَ اتلسو کالو په عمر کښے اوشو۔ دَجنج په ورځ تبے اوینولو۔ دولس ورځے ناجوړه ؤو۔ آخر په دولسمه ورځ ئے تبه اوشلیده، او شفایاب شو۔ دَدے نه معلومیږی چه قدرت هغه دَ ورکوتوالی نه دَ مصیبتونو او تکلیفونو دَ ژوند سره خپله بلد ولو۔ او دَ ژوند دَجفاکشئ او سخت کوشئ دیارهٔ ئے تیار ولو۔ دَ هغهٔ په شاعرئ، دَ هغهٔ دَ مخصوص تربیت او قسمت غرق اثر دے۔ چونکه هغه دَ ورکوتوالی نه بلاګانو ته لاندِ وتے ؤو او یا بلاګانے ورته ترغاړه شوے وے۔ په دے وجه په شاعرئ کښے ئے په مړانه، په همت او جفاکشئ ډیرزور ورکړے دے۔ هغه جفاکشی ژوند کښے۔ او دَ ژوند دَ مصیبتونو سره مردانه وار مقابله، دَ مردانه ژوند یو لازمی جز وګڼے۔ دَ مثال په طور لاندینی اشعار ئے اولولئ ؎

که په زړ رنګه خوبئ آراسته وی
چه ځلمے په بلا برنهٔ وی هم هیڅ
په جهان کښے که څوک دی هم هغه دی
چه وسخته و ته ونیسی ځانونه
واړه نړونه فراغت دی په بنادئ کښے
چه په غم کښے مردانه شی نړهٔ هغه

اوس به دَ خوشحال خان خټک دَ پیدائش دَ جغرافیائی ماحول جائزه واخلو۔ ځکه چه دَ ماحول اثر دَ ګرد و نواح دَ فضا او آب و هوا اثر، دَ تربیت اثر او دَ ژوند دَ واقعاتو اثر دَ هر شاعر په کلام باندِ خپل نمایان اثر غورزوی۔ دَ خوشحال خان شاعری هم دَ دے اثراتو نه خالی نهٔ ده۔

خوشحال خان خټک په سرائے اکوړی کښے پیدا شوے ؤو۔ دَ سرائے اکوړی کلے

Poha Foundation
A.S.KB

د لنډی سیند جنوبی غاړې ته پروت دے۔ دا تقریباً د یوسفزو او د ختکو د علاقے مقام اتصال دے۔ سرائے کلے د هغهٔ غورنیکهٔ ملک اکوړی د اکبر بادشاه په زمانه کښے آباد کړے وُو۔ او دا د خراسان او هندوستان د بادشاهی لارے په څنډه پروت دے۔ اکوړی ته اتک په څومیله کښے پروت دے۔ او د اتک سره نزدے اباسین اولنبے سره یوځائے کیږی د سرائے سویلی غاړے ته د ختکو بنجرے میرے او سور اباکنجی پهن اوچ غرونه دی۔ خو د سیند پورے غاړه ورته د یوسف زو آباده او سرسبزه علاقه پرته ده۔

د خوشحال خان ختک په شاعرئ د دے مخصوص جغرافیائی ماحول غرق ترشکاری د هغهٔ شاعرانه دماغ د دے ماحول نه د یر شاعرانه مضامین ایستی دی۔ په قید او بند کښے چه هغهٔ ته کوم وطن یا دیږی۔ هغه هم دغه سرائے، دغه اباسین۔ دغه لنډے سیند دغه اتک۔ دغه د ختکو اوچ غرونه او په دغه اوچو غرونو کښے د پلوسو بوټی او د پلوسو د بوټو ګلونه، دغه خیرآباد او میرکلان، د ختکو کلی، او هم په دے کلو او اوچ وطن په هوا او اوبو پسے هغه په بندی خانه کښے ارمان کوی۔ په دے سلسله کښے د خوشحال خان لاندینی اشعار د نمونے په طور اولولئ۔

کهٔ گذر په خیرآباد اوکړے نسیمه!
یادِ گشت وشی د سرائے د سیند په سیمه

په هر بار سلام خُما ورته عرضه کړه
ورسره خُما د لوریه څو تسلیمه

..... الخ

یوبل ځائے کښے وائی ؎

ګل شوے د خوږے د بنډ پلوسے خوشحاله ولے بے ګشته اوسے
گشت د ګلونو، بنکار د باز ونو ګړه
چه کور ته د یرے غوښے یوسے

د خوشحال خان ختک کړوسے کاظم خان شیدا هم په رامپور (هند) کښے مسافر ناست د وطن پلوسے دا سے یادوی:

Poha Foundation
A.S.KB

ګلونه اوکړل د سروه پلوسے کهٔ دا پیام م نسیمه یوسے
خوشبو په تاده د وطن سیمه
دا م دُعا شی چه تازه اوسے

دَشعروشاعرئ نظریه، اوشعردَخوشحال خان په نظرکښے

دلته دَشعروشاعرئ په نظریاتو بحث کول به غیرضروری وی خودَخوشحال خان خټک په شاعرئ دَپوهیدلودپاره کهٔ یولنډ شان بحث په دے موضوع اوکړے شی نوبے ځایه به نهٔ وی۔

لکه څنګه چه ادب دَفنون لطیفه یوقسم دے، دغه شان شاعری، دَادب یوقسم دے۔ اودَادب تعریف داسے شوے دے چه دَادبی الفاظو په وسیله دَخپلو احساساتو اوجذباتو او ادراکاتو په داسے طرز کښے اظهاراوشی چه دَآورید ونکی یالوستونکی په زړهٔ کښے هم هغه شان احساسات رااولړی وی څنګه چه دَلیکلو په وخت کښے دَادیب په زړهٔ کښے راالړزیدلی وُو۔ یعنی ادب محض دَجذباتو، احساساتو، افکارو او روحی حالاتو، دَادبی الفاظو په ذریعه اظهارنهٔ دے بلکه دَیوذهن نه بل ذهن ته انتقال اوابلاغ هم پکښے ملحوظ اوشرط دے۔ کهٔ ادیب په دے انتقال اوابلاغ کښے پاتے راشی نومحض اظهار دَهغهٔ مقام په ادب کښے نشی قائمولے۔ دَهغهٔ دَاظهار مفهوم لکه څنګه چه وئیلے شی په بطنِ شاعرکښے پاتے شی۔ دَادبی اظهار دپارهٔ دَادبی کلماتو انتخاب اودَ بلاغت او فصاحت دَمراعاتو په رنړا کښے۔ دَادبی کلماتو بشکلے ترکیب او بناسته استعمال هم څنے نقادان ضروری ګڼری۔ دَژوند هرارښخ دَادب دپارهٔ موزون مضمون کیدے شی۔ خوپه شرط دَدے، کهٔ څوک ئے په ادبی رنګ کښے پیش کړے شی۔

دَادب دوه لوئے قسمونه دی۔ یعنی یوادبِ محض اوبل ادب مخلوط۔ ادبِ محض هغے ادب ته وئیلے شی چه ادب دَادب په خاطروی۔ یعنی دَلطیفو اونفیسوجذباتو او احساساتو ادبی اظهار اوابلاغ محض دَادب په خاطرشوے وی۔ دَاحساس دَ ادبی اظهار اوانتقال څهٔ بل مقصد یابله غایه نهٔ وی لکه عاشقانه غزلے اوبدلے۔ او هغه نثرچه جذباتی رنګ ورکښے دَمعنوی خوبیانوپه نسبت زیات وی۔

Poha Foundation
A.S.KB

ادبِ محض هم بے کاره څیز نه دے، بلکه یو قوی افادی اړخ لری - اوهغه دا چه په دے ذریعه ادیبان د انسانی، جذباتی مفاهمت اوهمدردئ رشته خوروی - اوبنیاد مو کښے د جذباتی څرونديوولے پیدا کوی - او دغه شان د انسانی همدردئ په خورولو او عام کولو کښے ادیب امداد کوی - او د انسان د فطرت شناسئ په علم کښے اضافه کوی -

مخلوط ادب دے ته وائی چه لیکونکے کوم تاریخی، علمی، اجتماعی اوسائینسی مضمون په ادبی پیرایه کښے اولیکی - یعنی په داسے طرز کښے ئے اولیکی چه د معنوی رنګ په نسبت جذباتی رنګ په مضمون کښے غالب راشی - داسے ادب ته، ادب د سبق په خاطر یا د څرونديه خاطر هم وئیلے شی - دلته ادب محض واسطه ده - غایه نه ده - لکه چه په ادبِ محض کښے ادب غایه ده واسطه نه ده -

خو په ادیب اوشاعر کښے یا ادب او وعظ کښے غټ فرق دا دے چه د ادیب د پوهولو او اظهار طریقه لطیفه اونفیسه وی - اوطبیعت ورته خپله رجوع کوی - او په خوشحالئ ئے قبلوی - اود واعظ د پوهولو طریقه درنه اوبارِ خاطر وی - طبیعت ئے نه منی او ورنه فرار کوی - اود هغے وجه دا وی چه د واعظ خطبه ادبی اظهار نه لری - اوپه وعظ کښے معنوی اود سبق رنګ د جذباتو مقابله کښے غالب وی - لکه څنګه چه په ادب کښے د جذباتو رنګ د معنوی رنګ په مقابله کښے غالب وی -

شاعری، لکه څنګه چه ماوړاندِ ذکر کړے دے، د ادب یو قسم دے - او د ادب د تعریف د لاندِ راځی - د شعر پیر تعریف نه شوی دی خولکه د ادب په شان د شعر صحیح تعریف هم دا دے چه انسان د خپلو احساساتو، جذباتو او عواطفو اظهار په داسے رنګ کښے اوکړی چه د آورید ونکی یا لوستونکی احساسات هم په هغه شان راوپاروی - لکه څنګه چه د شاعر د شاعرانه تجربے او مشاهدے په وخت کښے رالږزیدلی وُو - که په داسے کلام کښے وزن او قافیه وی نو هم شعر دے، که نه وی نو هم شعر دے -

لکه د ادب په شان، شاعری هم په دوه قسمه ده - یوه شاعری د ادب په خاطر او بله شاعری د سبق، څرونديا اصلاح په خاطر - لکه د ادب په شان د شاعرئ دواړه قسمونه د کار څیز دے - او دواړه افادی اړخونه لری - د خوشحالئ

ختک شاعری د شاعرئ په دے دواړه لویو برخو یا قسمونو حاوی دہ ۔ اومونږ به دهغهٔ د شاعرئ عظمت اوجامعیت د شاعرئ ددے دوه لویو قسمونو په تله تلو ۔ اوجاج به ئے اخلو ۔ په حقیقت کښے دهغهٔ شاعری په دے دواړه لویو قسمونو کښے د کمال جامعیّت اوعظمت لری ۔

شاعری خپله د خوشحال خان په نظر کښے څهٔ څیز دے

نودا د هغهٔ د خپلے خولے نه واوړئ :۔

لکه غشی لره بویه تیر انداز　　هسے شعر لره بویه سحرساز
همیشه د زړهٔ په لاس تله د وزن　　نزیات وکم د وزن یوتورے غماز
. . . . . الخ

اوپه یوه قصیده کښے خوشحال خان د خپلے شاعرئ حال بالخصوص او د شعروشاعرئ حال بالعموم په ډیر وضاحت سره بیان کړے دے ۔ په دے قصیده کښے خوشحال خان څنګ وائی چه د هغهٔ شعر آمد دے ، آورنهٔ دے ۔ یعنی دا چه هغه پیدا شوے شاعر دے او شاعری ئے په سرشت کښے د ازل نه لیکلی راغلے دہ ۔ لکه چه خپله وائی ؎

طبیعت م عطائی ، نهٔ د تحصیل دے　　کهٔ خبریم د املا په استعمال
نهٔ په فکرنهٔ په ذکر رابرخیر شی　　نه کهانه لکه ووړے د بشکال

تفکر د شاعرئ لږمون شین کهٔ
د غلیم دِ په نصیب شی دا اشغال

اوپه شاعرچه د شعر چیپه راشی هغه داسے بیا نوی :۔

سرهوالکه تپ ژن هسے وئیږی　　د خپل خان سره خولهٔ پټه څواب سوال
خلق ښخ په خوب اودهٔ وی دے بے خوبه　　د پالنګ د پاسه خوب وی پر محال
پټ په پټه وبله آوړی ترصباحه　　د ښهٔ لفظ د ښهٔ مضمون په اتصال
چه د شعر فکر ورشو په مجلس کښے　　نور عالم خندا هوس کا ۔ دے ملال
چه د شعر فکر ورشی په نماڼهٔ کښے　　د اَعُوذُ ذال بدل کا ندِ په دال

Poha Foundation
A.S.KB

چه د شعر فکر ورشی په خوابدۀ کښے سپینے وریژے په مزه شی ورته کال
کله کله ئے مخ پټ شی په ډیر فکر چه په دۀ د لیونتوب شی احتمال
دا همه د خپلے پوهے نتیجه ده
چه شاعرله فکره نۀ وی فارغ بال

د دے اشعارو په خوند هغه څوک پوهیږی، په چا چه خپله کله کله دا چپے تیریږی د شاعرانه تجربے ډیر ښکلے بیان دے۔

خوشحال خان خټک د شاعرانه تجرباتو د جنونی چپو نه سرهم ټکوی او وائی:

کا شکے زۀ بے ژبے کونگ وے شاعر نۀ وے
تر دا هسے کویابئی بنۀ وُم لال

په دے شعر کښے خوشحال خان خټک ډیو بل حقیقت اظهار هم اوکړو۔ هسے خو د هر بنیادم جذبات یا شاعرانه جذبات په خاص حالا تو کښے راالړزیږی او راپاریږی. خو عام خلق د خپلو جذباتو او احساساتو شاعرانه یا ادبی اظهار نۀ شی کولے۔ او په دے وجه کونگیان شاعران وی۔ خو کوم خلق چه د خپلو احساساتو او جذباتو شاعرانه یا ادبی اظهار کولے شی هغه ناطق یا گویان شاعران وی۔

خوشحال خان خټک هم وائی چه کاشکے زۀ هم کونگ شاعر وے او د گویا یئ د زحمت نه خلاص وے۔

خوشحال خان خټک په دے قصیده کښے شاعرئ ته حیض الرّجال هم وئیلی دی او بدلے نۀ دی وئیلی څکه چه د شاعرانه فکر او تجربے مثال د حیض رے۔ اگرچه دا یوه مکروه تشبیه ده۔ خو د حقیقت نه ډکه مناسب تشبیه ده ؎

دا خبره بده نۀ ده چا وئیلے!
په تحقیق چه شعر حیض دے د رجال

د خوشحال خان خټک شاعری د تفخّر او تعالی نه هم خالی نۀ ده۔ څنگه چه هغۀ په خپل کلیات کښے ځائے په ځائے په خپله پښتو او ننگ فخر کوی۔ د غه شان هغه په خپله شاعرئ هم فخر کوی۔ چونکه په هغه زمانه کښے نمونه ادب او شاعری په فارسئ کښے وه په دے وجه پښتنو شاعرانو به د خپلے شاعرئ موازنه د فارسئ د

Poha Foundation
A.S.KB

شاعرئ سره کوله - خوشحال خان خټک وائی ؎

چه خوشحال خټک ئے وائی په پښتو ژبه خبرے
په فارسی ژبه به نۀ وی کۀ پوه ییږے سخن هسے

اوبیا په یوبل ځائے کښے، په قصیده کښے خپله داسے اقرار کوی ؎

په فارسئ ژبه کۀ نور ترما بهتر دی
په پښتو ژبه م مۀ غ ا ه مثال

دَ شاعرئ ژبه، اودَ خوشحال خان دَ شاعرئ ژبه اومحاوره

دَ شاعرئ دَ ژبے متعلق په انګریزی ادب کښے، دَ دوه لویو شاعرانو یعنی دَ کالرِج او ورډزورتھ ترمینځه دلچسپه مباحثه تیره شوے ده۔

دَ کالرِج خیال وُوچه شاعرانه تجربه، عامیانه تجربه نۀ ده۔ دا یوه فوق العاده آفاقی اوالهامی تجربه ده۔ په دے وجه دَ شعر ژبه هم عامیانه ژبه نۀ شی کیدے۔ بلکه شعرته مخصوصه الهامی ژبه پکار ده چه دَعامے ژبے نه ممتازه وی۔

ورډزورتھ دَدۀ سره اتفاق اونۀ کړو۔ دَهغۀ خیال وُوچه دَ شعر تجربه بے شکه چه الهامی اوآفاقی وه خو دَدے الهامی او فوق العاده تجربے دَاثر دَ لاندِ چه الهامی جذبات په شدّت سره راولړزیږی نوهغه وخت داسے تجربه په الفاظو کښے بندوُل ګران دی۔ دغه تجربه دَهغه وخت سره دَ انسان په زړۀ یونۀ هیریدونکے نقش پریږدی۔ اوجذبات چه ساړۀ شی او په قلارشی نوشاعر دغه جذبات، په سړه سینه، په قلار وخت کښے، په ارام، په عامیانه، شائسته ژبه کښے اوتړی۔ چه په عاموخلقودَ اوریدو یالوستو سره اثر اوکړی۔ په مثال کښے ورډزورتھ دَخپلے شاعرئ ژبه پیش کړه۔ هغۀ اووے چه ځما شاعرانه تجربه الهامی اوآفاقی وی۔ خوځما دَ شاعرئ ژبه عامیانه ده۔

کالرِج پرے اعتراض اوکړو، وے ټه چه څۀ ته عامیانه ژبه وائے، هغه نسبتًا عام فهمه ضروره خوعامیانه نۀ ده۔ عام سړے نه داسے ژبه وئیلے شی اونۀ ئے لیکلے شی داسے ژبه صرف یوشاعر لیکلے شی۔

Poha Foundation
A.S.KB

حقیقت دادے چه دَشعرد ژبے ، دَشعرد عناصرو او اصلی اجزاؤ په باب کښے
ډیر اختلاف دے . څوک چه په شعر کښے وزن یا بحر، ردیف او قافیه ډیر مهم بولی .
څوک ادبی صنعتونه او محسانات دَشعر روح او ماحصل کنړی . اوڅوک شعرئ صنائع
او بدائع چه څنے لفظی دی او څنے معنوی، دَشعر سرمایه حسابوی . او دَشعر قدر و قیمت
او خوبئ په دغه تله تلی . دَدوئ ترنزده ، بنهٔ شعر هغه دے چه کوم معنوی صنعت لری .
لکه صنعتِ طباق - صنعتِ مقابله - صنعتِ عکس او صنعتِ رجوع وغیره . او یا هغه
شعر بنهٔ بولی چه ورکښے دَصنعی صنائعونه کار اخستے شوے وی . لکه قلب ، اشتقاق .
ذوالقافیتین او متلونه وغیره - خو داتول محض دَشعر رخت او زیور . لباس او کالی
دی . دَشعر ناوے بلند ، آفاقی ، تخیّل او اُوچت شاعرانه خیال دے . او هم دغه په شعر
کښے بنیادی څیزدے . چه شاعرانه خیال دے . او هم دغه په شعر کښے بنیادی څیزدے .
چه شاعرانه خیال دَشاعر کوتوته راشی، نو دَدے خیال ، دَدے دلبر ، دَدے پری او پیکر
اظهار کهٔ په بنائسته او ادبی الفاظو کښے اوشی - یعنی کهٔ پیکر ته کالی او رخت وزیور
بنکلی واچولے شی نو بنائسته ئے یو په دوه شی - کاظم خان شیدا وائی ؎

مضمون دَشعر لکه پیکر دے بنائسته الفاظ ئے رخت وزیور دے

ورله ضرورد ی دا دواړه څیزه
پیکر کهٔ هرڅو دلربا تر دے

دَخوشحال خان خټک په شاعرئ کښے دا دواړه توکه ، یعنی پیکری خیال او دَ
پیکری خیال شاعرانه او دلربانه اظهار په کثرت سره بیا موندے شی . دَهغهٔ دیوان
له هر قسمه افکارو ، خیالاتو ، مضامینو او شاعرانه صفتونو او محاسناتو یوه داسے
بنکلے کلدسته ده چه په پښتو ادب کښے دَدے ثانی نهٔ شی بیا موندے . دَمثال په طور
دا شعرونه او گورئ :

په بل ځائے م پیرزونهٔ دَیار غمه تهٔ ځما دَنړهٔ دَمات کودی ریځائے

ستا په زلفو کښے م خوار خاطر بنادنهٔ شو
دَمومن په کفرستان کښے څهٔ حرمت وی
کهٔ او ژغوری کبلئ په مرغزار کښے دَخوارهٔ وربل ترسیوری ستا ؎

Poha Foundation
A.S.KB

د خوشحال خان خټک د شعر ژبه، ساده خوالهامی اوادبی ژبه ده. عام ژبه ته نزدو، خوعام ژبه نۀ ده. د هغۀ په دیوان کښے د پښتنو د هرے طبقے اوهرے قبیلے د مخصوصو الفاظو استعمال شوے دے. اوپه دے وجه د هغۀ د شعر ژبه، عالمگیر وسعت لری. خوپه حیثیت مجموعی په محاوره کښے د خټکو ژبه ده.

د خوشحال خان شاعرانه مضامین

د شاعرانه مضامینو په تولنه کښے لکه پیر محمد کاکړ چه وائی، خوشحال خان یو بحر مواج دے. میړ دا درتی ر بښتیا وائی چه د شاعرانه مضامینو په تنوع کښے خوشحال خان د مشرق په نسبت، د مغرب شاعرانو ته نزدے دے. د هغۀ د شاعرئ دپاره د انسانی ژوند هرارخ یو موزون مضمون دے ځکه چه هغه ئے په قادر الکلامئ سره په شاعرانه اوادبی رنګ کښے پیش کولے شی. په دے صنعت کښے د پښتو په ادب کښے یکتا دے.

خوشحال خان خټک ته الله پاک یو ډیر زرخیز او مضمون خیز شاعرانه دماغ او قلب ورکړے دے. د هغۀ قلب او دماغ د شاعرانه تنوع نه لبریز دے. هغه یو بنکلے او جمالی دماغ او قلب لری. چه د ژوند واقعاتو او د ماحول اثراتو ورکښے جلال هم پیدا کړے دے. داسے قلب او دماغ لکه چه څنګه خوشحال خان خټک لرلو. یو جلیل القدر شاعر ته پیدائشی عطیه ورکیدے شی. دا په تربیت او کسب جلا بیا مومی. خو تربیت یا کسب داسے دماغ پیدا کولے نشی. ځکه خو وائی چه شاعران څوک جوړولے نشی. شاعران پیدا شوی شاعران وی. دا یو عطیه او بخشش دے.

یو بنۀ شاعر د بلند قوتِ تخیل خاوند وی. د هغۀ حسن بینو ستر کوته، په غرونو، څنګلونو کښے، په کلونو او کلزارونو کښے. په شنو چمنونو، او د شنو ونو په بڼونو کښے، د سیند ونو او ولو د اوبو په سر وانی کښے او د شفق او افق په لاله زارونو کښے، د صحرا د ماهتابی شپے په چپه چپیا کښے، د عشق او حسن د بناپیرو، دلاویز، رنګین او حسین وطنونه او کورونه بنکاری. هغه د حسن د پریانو، بناپیرو بنکلے وطن، سره د خپل همه صفتونو په یو دلربا او دلکش سر رنګ کښے وینی. یو عام سړے د شاعر په مقابله

Poha Foundation
A.S.KB

کښے د شاعر په دے زړۍ راکښونکی حسین او دلربا منظرونو کښے ډیرکم سړو مانی کیفیت محسوسوی. دا مخصوص احساس د شاعر برخه ده - او دا صرف د شاعرد شاعرانه تخیل کرشمه ده - چه هغۀ ته د معمول په امروزه قدرتی منظرونو کښے هغه څۀ بنکاری چه بل څوک ئے نۀ وینی - داحقیقت دے چه شاعرته په هریو قدرتی منظرکښے دخپلجمالی دماغ او قلب د اندرونی بناسټ یوه حسینه نندارہ او آئینه په نظر راځی - د کائنات د جمال د نورانی تماشے لیدو ته د احساس اوجذب نه لبریز څیرۀ پکار دے - او هغه د شاعر څیرۀ دے -

منطقی د عقل په همسا د حقیقت جمال لټوی - لیکن د شاعر د تیز قوت احساس د ذکاوت او د خیال د رفعت صحیح ترجمان هغه آسمانی او وجدانی کیفیت دے - څۀ ترجمه د اکبر اقبال ضربِ کلیم وائی - او دے ورته په عقل ډیره ترجیح ورکړی - دا د انسان په قلب کښے د حُبّ یا د عشق جذبه ده - او دا د روح وظیفه ده -

شاعر سره د کلیم همساوی، هغه نبّاض قدرت وی - او دے د ډیرۀ ډیرۀ منطقی، فلسفی او سائنسدان دۀ ته لاندے - او دے اشرف، افضل او ممتاز وی - د شاعر تیز عقابی نظر د قدرت د حقیقت بربنډه او عُریان تماشه وینی - د فلسفی په دماغ د استدلال د پردو حجاب پروت وی - فلسفی د څیزونو تلاش کوی - خو شاعر څیزونه پیژنی شاعر څیزونه وینی، د شاعر نظر لګی، هغۀ ته څیزونه بنکاری -

د فلسفی د پیژندلو طریقه بے ربطه او بے نظمه، منتشر حقیقتونو کښے ربط او نظم پیدا کول دی - او په دے چل حقیقت الحقائق ته ځان رسول دی - او دا د هر څوک په تیارۀ کښے دُوسه وی - خو شاعر د کائنات روستے حقیقت په خپل پهلو او غیږ کښے نزدے وینی - شاعر ته لکه د فلسفی د لټون او تلاش ضرورت نۀ وی - کاظم خان شیدا د شاعر دا اُوچته مرتبه د خپل دیوان په یو ومبی شعر کښے داسے له خدایه غواړی ـ

الٰهی د محبت درد و فغان سړا !
په معصوم کنار د نمرغوندے جانان سړا

د حسن و عشق د حقیقت الحقائق د پرده نشین، بے نقابه اوبے حجابه نندارۀ چه شاعر اوویني نو هغه ئے نور د خلقو ته هم بښیلو غواړی - لیکن د شاعر د بښیلو طریقه

Poha Foundation
A.S.KB

فلسفیانه اواستدلالی نۀ ده، وجدانی ده - یعنی شاعری د وجدان دویم نوم دے - د شاعر عقابی سر وح چه د وجدان د چپے د اثر لاندے د عرش بام ته اوخیژی نو هغه د لامکان او لامکان د وطن، د مکانی او زمانی نقشے اظهار پریږدی او کښے اوکړی چه یو خاص آفاقی رفعت خولی، خو په ظاهر د عام خلقو د روزمرې، رنګین دلاویزه، عام فهمه الفاظو یو شسته آسمانی تجربا تو اوجذبا تو اظهار اود نمود جامه ترمینی اوګرځی - عاشقانه شاعری چه د جانان د خط اوخال، مئے، نغمے اوچنګ ونے او ترنګ تنګ مضمون پورے محدوده شی. نو هم ځان ته یو افادی پهلو لری. خو د کم شاعر یا وړوکی شاعر په لاس کښے، په ځائے دے چه د آسمانی، وجدانی او مسرت انګیز جذبا تو سرچینه شی، د مادی او هیجانی او نفسانی خواهشاتو د تسکین اولذت سبب اوګرځی - اوله دے قسمه شاعری د اخلاقی کمزورئ سبب شی - او د ناپوهه خلقو دپاره مخرب الاخلاق ثابته شی - انسانی، فولادی رګ وریشه کمزورے کړی. او سړے د ژوند د سخت حقیقت د برداشت کولو نه ستړے پټول شروع کړی -

د خوشحال خان خټک شاعری سره د صاف ګوئی او د هجوو، هزل، د انسان د بصیرت دپاره مدد او معاون ده - ځکه چه د هغهٔ په هزلیا توکښے هم د انسان د نفسیاتی جنسی او سفلی اړخ یوه غرقه مطالعه ده چه بنیادم ورنه سبق اخستے شی - او د خپلے سفلی خودئ، تجزیه، تحلیل او اصلاح کولے شی - او د هغهٔ صوفیانه کلام یا شاعری بحیثیت مجموعی د عشق او حُسن، هغه دلاویز، پاک اوصاف بیان دے چه د بنیادم د وجدان تسکین کوی - او بنیادم ته د ژوند د جمالی اړخ یوه حسینه نندارې په ګوته کوی - د ژوند د رګ او ریشے د مضبوطولو دپاره د هغهٔ د سخت کوشئ او جفاکشئ، شاعری او اخلاقی شاعری لوستل پکار دی - او د جدّ وجهد او ځوانمردئ اونګ د جذبے په تحریک کښے د راوستو دپاره د هغهٔ د رزمیه او وطنی شاعرئ نه استفاده کول پکار دی - چه نن هم لکه د هومر او فردوسی د شاعرئ په شان د هغهٔ رزمیه قصیدے او پُرجوشه او ولوله انګیزے غزلے اوبدلے، نړۀ ړپونکی، وینه تودوونکی، زړۀ ګرمونکی او جذبات رالمړ ځونکی وی - د خوشحال خان خټک د جنګی اشعارو، استعاراتو او تشبیهاتو په آوریدو سره، نن هم د هر پښتون څرمن زیږه زیږه شی - او وینټهٔ ئے ببر شی -

Poha Foundation
A.S.KB

خوشحال خان خټک دخپلے رزمیه شاعرئ متعلق وائی :-

ځما شعبه نه ده اور ده
ګذارونه د توپک کا

د هغهٔ د شاعرئ شاعرانه لب و لهجه څنګه چه د یو جنګی سردار او شاعر نه اُمید کیدے شی، مردانه او تحکّمانه ده. د هغهٔ جنګ جویانه او د ننګ نه پک خیالات د هغهٔ د ژوند تیرولو په حق کښے نظریه او د هغهٔ شاعرانه مرصّعات او محاسنات ټول مردانه دی. او بنیادم د ژوند د جهاد دپاره تیاروی. او د ژوند زړک وریشه ورکښے مضبوطوی. ځما په خیال په ټولو پښتنو شاعرانو کښے صرف د خوشحال خان خټک دیوان، علاوه د نورو خوبیانونه د پښتنو د وطنی رنګ د شاعرئ بنکلی آئینه ده. ځکه چه د خوشحال خان په کلّیات کښے د پښتون د ساده ژوندون تیز او جنګیالی فطرت او ملکی حالت پوره او مکمله نقشه ده. د هغهٔ په دیوان کښے د پښتون د سخت ژوند د تیرولو په کور کور کښے د مُشت ګریوانئ په کلی کلی کښے د یرو جنبو په قبیله قبیله کښے د جنګ جګړو او د مارکټایئ په خیل خیل کښے د ملکئ اوخانئ د زور زیاتی او ظلمونو، د تړلو پرانستلو او د رُعب قائمولو، د مغلو سره د پښتون د جګړو، د پښتون د علاقے د بیلو بیلو ټپو او حصو او قبیلو، د خلقو د خوئ بوئ، د بود وباش، د ځوانمردئ، د میلمستیا، او نور تمدن او تهذیب معیار، د پښتنو د مختلفو قبیلو او علاقو د جینګو او بنځو بیان او د پښتون په حیثیتِ مجموعی د اخلاقو معیار، جنګی خوئ، ننګ او مړانه، سیاسی او اولسی حالت، حُبّ الوطنی، دلاورئ، شجاعت، د زړورتوب او زرخواهش، د پښتون د جمل او بُغض، حسد او کینه، احمقی او خرتوب، د خپلو جنګونو پُرجوش بیانات، خپلخانډی حالات، د خپل زوزاد ذکر مذکور، د خپل ځوئ بهرام خان د ناخلفئ نه سر ټکول، د خپل وخت د مشهور تاریخی یا جنګی قصو ذکر مذکور. د ډهلی د دربار مختصر منظوم تاریخ، د قحط سالو او وباګانو او د نورو آفتونو ذکر، ځانګے په ځانګے د طب، حکمت، راموز مملکت، صحت البدن او فلسفے خبرے. د شعرو شاعرئ متعلق نظریات او خیالات، د علمِ اخلاق بیانات، د خپل مذهبی عقائدو بیان، حمد، نعت او مناقب، هجو و هزل، د موسمونو بنکلی شاعرانه بیانات، د قدرتی نظارو د غرقه شاعرانه مطالعه،

Poha Foundation
A.S.KB

دَبانړ ونودَ تربیت اودَ بنکارخبرے، دَعشق ومحبت غزلیات، رباعیات او قطعات، په رنګارنګ مضامینو ورداړے قصیدے. په تاریخ ګویئ وغیره کښے شاعرانه زورښئیل، دَپښتوشړے دَ ترقئ په حقله ابیات، دَ پښتون تهذیب دَخورولو کوشش، دَنوکرئ او منصبدارئ بدوئیل، دَ پښتون قوم دَمغلودَغلامئ نه دَآزادولو کوشش، په خپل ننګ، سرداړئ اوشاعرئ فخریه اشعار، خپل حال په قید ونو او مسافروکښے، په قید وبند کښے، په وطن پسے ارمان، دَزمانے دَګردش نه ژړا اوفریاد، دَ اورنګ زیب دَعالمګیر سره دَ اوښ فتنه ساتل اودَ هغے بار بار ذکرکول. پښتون ته دَ قومیت تعلیم ورکول، صوفیانه کلام کښے خپل نړورښئیل اودَ نورو پیرو مضامینو شاعرانه او ادبی ذکر مذکور بیامونږے شی. عرض داچه دَمضامینو دَتنوّع په لحاظ سره، دَخوشحال خان دیوان یو بحرِ ذخّار دے. اوبحرِ مواج دے. اودَ انسان دَ ژوند دَهر احساس ترجمان اودَهرے مشاهدے شاهد دے. دَ پښتو ژبے حدائے مکړه کهٔ تولهٔ ادبی ذخیره ضائع شی، او یودَخوشحال خان دیوان بچ پاتے شی نو بیا هم ځما په خیال، دَخوشحال خان ختک کلیات په دے بیعه مونږ ته ګران نهٔ پریږئ.

اوکهٔ چرے نن هم پښتون دَخپل نمونه ادب یوه بهترینه کلدسته اوشاهکارینه تحفه یوغیرقوم ته پیش کول غواړی، نوځما په ذهن کښے دَخوشحال خان ختک دَکلیات نه بغیر بل کتاب نهٔ راځی.

دَخوشحال خان وطنی اورزمیّه شاعری :-

دَخوشحال خان ختک په وطنی اورزمیّه شاعرئ مونږ په ضمنی طور، په دے مضمون کښے دومره ځهٔ اووے چه بیادَ دغے موضوع تکرار اودَخوشحال خان ختک دَ شاعرئ دَدے برخے نهونے ورکول غیرضروری ګڼړم. خوپه حیثیتِ مجموعی کهٔ مونږ ووایو، چه دَخوشحال خان وطنیت شاعری ده. اوشاعرئ وطنیت دے. نوځهٔ پیر بے ځایه به نهٔ وی. ځکه چه هغه دَخپلے همه ګیرے اوعالمګیرے شاعرئ زور دَ وطنیت په شاعرئ کښے ښائیلے دے. دَهغهٔ په روح کښے دَ شاعرئ فن اودَ وطنیت جذبه داسے پیرلی شوی دی چه جدا کول ئے ګران دی. خودَدے دامطلب نهٔ دے چه دَهغهٔ دَ وطنیت دَشاعرئ

Poha Foundation
A.S.KB

نه علاوه نوره شاعری وقعت نه لری. دهغه شاعری د انسان د فطرت په حیثیت مجموعی ترجمانی کوی او دهغه په افغان فطرت کښے، د اسلام تعلیمات دا سے اخښلی شوی دی چه حقیقت کښے دهغه وطنی شاعری هم یوګونه دهغه د اسلامی فطرت پرده توته توته ده. خو دا توته یا برخه ئے د نور فطرت په مقابله کښے لږه زیاته نمایان او ښکاره ده. په دے وجه ځنے خلق یا قصدًا یا په غلطئ هغه ته محض د نسلی شاعرئ علمبرداروائی. خو دا تجربه څنګه چه مونږ وړاندے په تفصیل سره ذکر کړے دے، صحیح نه ده. د پیر عبدالصمد خان د خوشحال او اقبال د جامع او حقیقت افروز کتاب لوستونه پس، خوشحال خان ته محض د نسلی شاعرئ امام وئیل، د حقیقت نه سترګے پټول دی. هغه دا سے بنهٔ اسلامی شاعر دے لکه چه هغه بنهٔ وطنی شاعر دے. د اقبال خپله شاعری هم په ابتدا کښے د وطنیت د جذبے علمبردار ه وه. او بیا روسته د اسلام په رنګ کښے رنګ شوے ده.

عجمی تصوّف او د خوشحال خان خټک په شاعرئ کښے حقیقت او مجاز

افلاطون د یونانی تصوّف بابا دے. د افلاطون نظریهٔ امثال او د حُسن محض نظریه د عجمی تصوّف بنیاد کښږلے شی. اګرچه په ظاهره د وحدت الوجود مسئله د عجمی تصوّف روح بنکاری.

د افلاطون خیال ؤو چه کومه دُنیا مونږ ته په نظر راځی، دا حقیقت نهٔ دے. حقیقی دُنیا بله ده. هغه د عالمِ امثال دُنیا ده. نه مونږ دُنیا، لکه څنګه چه مونږ ته بنکاری دا د حقیقی دُنیا محض یو سویره ده. یا د حقیقی دُنیا یو عکس دے.

هغهٔ د دُنیا د څیزونو مثال دا سے ورکړے دے چه لکه یو سړے د یو لوئے غار په خولهٔ کښے ناست وی. غار طرف ته ئے مخ کړے وی او دُنیا ته ئے شاوی. د غار د خولے په وړاندے خو د بُنیادم په شا قسما قسم مخلوقات تیریږی او د دے مخلوقاتو مخامخ د غار دننه سویرے پریوزی. د غار په خولهٔ کښے ناست سړی ته د مخلوقاتو صرف سویرے بنکاری خو حقیقی مخلوقات ورته نهٔ بنکاری. ځکه چه مخلوقاتو ته د هغهٔ شاده. او غار ته ئے مخ دے. لکه د ننه زمانے مثال به دا وی چه سینما هال کښے یو سړے ناست وی. د سینما په

Poha Foundation
A.S.KB

پرده هغه تصویرونه وینی کوم چه د سینما په شا د پټ مشین نه راوزی او د عکس په شکل کښے په پرده پریوزی۔ یا ډیره صحیح تشبیه به دا وی چه لکه د سویرو په ډرامه کښے ایکټران کوم چه په ډرامه کښے اداکاری کوی، هغهٔ ته نهٔ بنکاری خو د هغوئ د اداکارئ یا ایکټنګ سویره په پرده پریوزی۔ او تماشګیر صرف د ایکټنګ یا د اداکارئ سویره په پرده وینی۔

د افلاطون د حُسنِ محض نظریه دا وه چه د جمالِ حقیقی بنکلا اول بنیادم ته په یوحسین مخ کښے خپله جلوه اوښئ او بیا دغه جمال بنیادم ته په هرمخ کښے بنکاری۔ او بیا ټول کائنات ورته په دغه نُور منوّر بنکاری۔ د افلاطون د حسنِ محض نظریه په دے شعر کښے بنده ده ؎

اول خوښ م د یار حُسن، بیا م خوښ هم حسین وُو!
اوس په دا سے حُالۂ مقیم یم چه م خوښ دے خیال د حُسن

یعنی د بنیادم روح چه د عشق د جذبے په برکت د لطافت یو اوچت مقام حاصل کړی نو بیا لکه د سحر خیز عقاب غوندِ، د حسن په هغه بسیطه فِضا کښے چورلندی خوری، چرته چه د کائنات، د خالق د ازلی حُسن لازوال نمود، بے نقابه بنکاری۔ دا د افلاطونی دُنیا د حسنِ محض د نظریے هغه روستے حقیقت دے۔ هغه روستئ درجه ده۔ کوم حُالۂ چه سړے د دُنیا او مافیها نه بے خبره وی۔ د حُسنِ ازل له نوره معموره، جلوه گاه کښے ناست غرقه تماشه کوی۔ دا هغه حسین او نګارین منظر دے۔ چرته چه حُسن فی نفسه، د وجود له قیده آزاد یو نورانی نمود حاصل کړی۔ دا یو داسے حالت وی چرته چه سړے د حُسن د خیال شیدائی وی۔ د څهٔ خاص حسین څیز سره حُبّ نهٔ لری۔ په هرڅهٔ مئین وی۔ او د هرڅهٔ نه بے نیازوی۔ صوفیاء دے ته د حضور شغل یا مقام وائی۔

عبدالقادر خان ختک د حقیقت او مجاز دا رشته په یو شعر کښے داسے ستائیلے ده:

؎ خو خبرنهٔ دے وګړے له دے رازه
کنی بیل حقیقت نهٔ دے له مجازه

د وحدت الوجود د خیال بابا د سپین محی الدین العربی دے۔ د تصوّف د دے

Poha Foundation
A.S.KB

مسئلے خلاصه مطلب دادے چه په عالم کښے په ډیرګونو اولګونو مختلف څیزونه په نظر راځی۔ داظاهری کثرت په حقیقت کښے وحدتِ محض دے۔ یا د وحدتِ محض مختلف شکلونه یا رنګونه دی۔ په ټولو څیزونو کښے هغه "یو" هغه "احد" ساری اوساری دی اوپه هرڅیز کښے، د هغهٔ حسن دے۔ یا هغه دے، بل څهٔ څیز نشته۔ موجودات اوممکنات واړه په وحدت کښے د کثرت اوپه کثرت کښے د وحدت کرشمه ده۔ چونکه د وحدت الوجود د فلسفے نه چه صوفیاؤ کومه نتیجه اخذ کړے وه، هغه داده۔ چه دُنیا اوما فیها هیڅ وقعت نهٔ لری۔ ځکه چه د دُنیا هیڅ څیز حقیقی نهٔ دے۔ د دے دپاره د دُنیا په څیزونو کښے زړهٔ لګول عبث کار دے۔ د وحدت الوجود فلسفه، د عجمی تصوف بنیاد ی خیال اوګرځیدو۔ اود دے فلسفے د اثر لاندِ په عالم اسلام جمود خورشو۔ خود شاعرئ دپاره چونکه دا مضمون ډیر موزون اورنګین وُو، په دے وجه د تصوّف دا بنیادی خیال د عجمی شاعرئ نشه شوه۔ اود عجمی تصوّف او عجمی شاعرئ د اثر لاندِ چه څومره ملکونه راغلل، هغو ټولو داخیال قبول کړو۔ اود هغوئ په شاعرئ کښے داخیال داخل شو۔

د وحدت الوجود د فلسفے نه چه کومه نتیجه صوفیاؤ ایستے ده، داهم هغه د افلاطون خیال دے چه د موجوداتو دُنیا حقیقی نهٔ ده۔ اود افلاطون د حسنِ محض نظریه په عجمی تصوّف کښے داسے داخله شوه چه د عجمی شاعرئ روح شو۔ او په عجمی شاعرئ کښے ئے خوند، رنګینی، لطافت، نزاکت اویو روحانی حرارت او ګرمی پیدا کړل۔ اود عجم د شاعرئ معیار ئے اوچت کړو۔

په تصوّف کښے د وحدت الوجود د مسئلے اصطلاح په هندوستان کښے مجدّد الف ثانیؒ کړے ده۔ هغوئ اوفرمائیل چه دا په حقیقی تصوّف کښے یومقام دے۔ اوپکار ده چه سالک د دے مقام نه اوځی۔ که سالک په دے مقام کښے اونښتو نو لار ترے خطا شوه او په بلو بلو سرشو۔ په اسلامی تصوّف کښے د دُنیا ژوند، د آخرت دپاره یوه بارهٔ ده۔ یوه توښه ده۔ دا بیکاره ژوند نهٔ دے۔ دُنیا حقیقی ده اوښه ده، لکه رحمان باباچه وائی ؎

بنه ده بنه ده دا دُنیا
چه توښه ده د عقبیٰ

دُنیا پریښودل راهبی ده۔ اسلامی تصوّف کښے دُنیا پریښودل نشته۔ مُسلمان

Poha Foundation
A.S.KB

به دُنیاوی ژوند د اسلام د اصولو او تعلیماتو مطابق تیروی۔ او نظر به ئے هر وخت په خدائے تعالیٰ وی۔ یعنی " دست به کار، دِل به یار " په اصول به عمل کوی۔ که مُسلمان دُنیا پریږدی نو د اسلامی تصوّف د نقطهٔ نگاه نه، دا غیر اسلامی څیز دے۔

خو په شاعرئ کښے د حقیقت او مجاز د الفاظو سرچشمه تصوّف دے۔ شاعری د جذباتو د اظهار نوم دے۔ او د تصوّف په برکت په جذباتو کښے پاکوالے او شدّت پیدا شو۔ او چونکه د تصوف خمیر عشقِ حقیقی یا عشقِ الٰهی دے او عشقِ حقیقی بیخی د یو پاک جوش اولوئے مطهرے او مقدسے جذبے نوم دے۔ چه داجذبه په بنیادم کښے اُوچت اخلاقی او روحانی ژوند او پوهه پیدا کوی۔ په دے وجه چه شاعرئ کښے د تصوّف مضمون ځائے اونیولو نو د عشقِ مجازی خبرو هم خوند پیدا کړو۔ او په عجمی شعر کښے په حیثیتِ مجموعی یو ژوندے ادبی روح اوځلیدو۔ او د اهلِ دل او اهلِ هوس، دواړو په اشعارو کښے تاثیر پیدا شو۔ او د عجم په شاعرئ کښے د یونوی باب اضافه اوشوه۔ لکه څنگه چه وړاندِ ذکر شوے دے۔ د خوشحال خان په زمانه کښے د پښتو شاعرئ کښے هم تصوّف داخل شوے وُو۔ او اگرچه خوشحال خان خپله صوفی مشرب سړے نه وُو، هغه یو فعال وُو۔ یو جنگی سردار وُو۔ او شپه او ورځ ئے د جنگ سره سروکار وُو۔ خو د هغهٔ د صوفیانه کلام د لوستونه داسے معلومیږی چه هغه د تصوف د باریکا تو نه خبر وُو۔ او شاید د هغے وجه دا وه چه هغهٔ د خپل وخت د عالمانو او صوفیاؤ سره ناسته پاسته کوله۔ او د هغوئ د صحبت او افکارو د هغهٔ په خیالاتو اثر وُو۔ نکه خو د هغهٔ په شاعرئ کښے د رزم او بزم سره سره د تصوف رنگونه هم څلیږی۔ او هغهٔ چه په کوم تصوف عمل کړے وُو۔ هغه عجمی نهٔ وُو بلکه اسلامی وُو۔ یعنی په لاسو پښوئے دُنیاوی کار کولو۔ په لاس کښے ئے توره وه۔ خو په زړهٔ کښے ئے د خدائے تعالیٰ خوف وُو۔ او زړهٔ ئے مُسلمان وُو۔ البته د هغهٔ په شاعرئ کښے عجمی تصوف اثر کړے وُو۔ او څنے اشعار هغهٔ د وحدت الوجود د مسئلے د اثر لاندِ وئیلی دی۔ لکه د مثال په طور دا اشعار اوگورئ :۔

په هرځهٔ کښے نندارهٔ د هغے مخ کړم
چه له ډیرے پیدا ئیئ نه ناپدید شو

خوشحال خان په یو بل شعر کښے وائی ؎

Poha Foundation
A.S.KB

د درویش په نړۍ کښے درست کتاب مرقوم دے
کۀ په خولۀ ئے د عربو لغت نۀ نړ دہ

د دے شعر نه معلومیږی چه هغۀ د اسلامی تعلیمات تو او اسلامی تصوف روح په بنۀ شان جذب کړے ؤو۔ حضرت علی کرم الله وجهه چه د اسلامی تصوف بابا دے. خپل خوئے حسنؓ ته وائی چه اے خویه تۀ په حقیقت کښے اُم الکتاب ئے۔ هرڅۀ چه دی په تاکښے دی۔ د تانه بهرڅۀ نشته۔ اسلامی فقیر خپله د لا الله مظهر شی او په خپل قلب کښے کتاب جذب کړی۔ خوشحال خان خټک په پورته شعر کښے، د اسلامی فقر دے طرف ته اشارۀ کړے ده۔

د اسلامی فقیر د توکّل د ژوند په باره کښے د خوشحال خان هغه غزل چه ورکښے دا شعر درج دے۔ ډیر قابلِ تحسین دے۔

کۀ لږه ده کۀ ډیره، واړه اوشمیره په تیزه!
په خوئ د پیغمبرشه کۀ شته شته کۀ نشته نشته

اسلامی تصوف د ظاهر او باطن تعمیر دے۔ او د ظاهر او باطن تعمیر. صرف د توحید په اصولو کیدے شی۔ د توحید د بحر لامبوزن، اوشنا ور، په صراطِ مستقیم روان وی۔ د موحد نظر د باقی دُنیا نه مایوس شوے وی۔ او صرف په یو ذاتِ واحد او احدۀ نظر وی۔ د عشق د تګ د یو داسے لار وی۔ دماغی حالت او روحی کیفیت خوشحال خان داسے بیانوی۔

هر تشنه چه د وحدت په سیند سیراب شۀ
نور همه جهان و دۀ و ته سراب شۀ

او په یو رباعی کښے عارفان داسے ستائی ؎

عارفان د سر په ستر کو کوتے کیږدی
د خپل نړۍ په ستر کو کوری تماشا کا

دا عالم لکه طفلان ورته بنکاریږی
د طفلانو په بازئ پورے خندا کا

د بنیادم دا لیونتوب چه خپل عقل، اختیار او ارادہ په خپله خوښه او رضا

Poha Foundation
A.S.KB

بیا د الله پاک د عقلِ کل، اختیار، ارادے تابع کړو، او د الله پاک په رنګ کښے رنګ شی او د الله پاک عاشق او دیوانه شی، دا یو داسے مبارک فعل دے چه د هر عاقل او فرزانه د فعل نه افضل دے۔ یو داسے دیوانه، داسے مجنون او داسے لیونی ته لیونے وئیل هم لیونتوب دے۔ خوشحال خان خټک دا مطلب په یو شعر کښے په اختصار سره داسے بیانوی۔ ؎

عاقلانو څخه څو رنګه حکمت دے
لیونیو یو د عقل حکمت نه ګرده

په دے شعر کښے خوشحال خان خټک په ابلیسئ، زیرکئ یا شیطانی عقل باندِ، په عجیبه شاعرانه طرز کښے طنز کړے دے۔ وائی چه د عشق لیونی، هغه عقل نه لری، کوم خرد، دانش یا عقل چه د دُنیا اوښی عاقلان لری او هغوئ دے عقل ته حکمت او دانائی وائی۔ خوشحال خان خټک یو بل ځائے کښے وائی ؎

د عشق کار په لیونتوب دے نورځه نه دے
راشه واړه نه په عقل، نه شعور

عارف د عشقِ الٰهی په اور کښے تل عمر سوزی او هم په دغه اور کښے لکه د سمندر په شان، نه صرف پاتی بلکه ګلعذار هم وی۔ او په دغه اور کښے لذت هم بیا مومی۔ عشق هغه سوز دے، هغه اور دے، چه د دوزخ اور هم ترینه امان غوښتے دے۔ دا اور په هر اور غالب دے۔ چه خالق اور پیدا کړو نو اور ترے تپوس او کړو چه زهٔ دِ ولے پیدا کړم؟ ورته اووئیلے شول چه ته ذریعه د عذاب ساز شوے ئے۔ اور اووئیل چه ماته به په څه عذاب راکیدے شی؟ ورته اووئیلے شول چه په نارِ کبرئ۔ د خپلو عاشقانو د نه ډونو په اور۔ خوشحال خان خټک وائی ؎

د دوزخ لمبے به کار په عاشق نه کا
چه ئے تاؤ د دروند دے په دا دال

په یو بل ځائے کښے، په یوه ربا عی کښے د عاشقانو یا عارفانو قلبی کیفیت خوشحال خان خټک داسے بیانوی ؎

جهان که واړه سره سور اور شی ګمان او مه کړه چه عارف نور شی

Poha Foundation
A.S.KB

کہٗ سمندر غوندِ پہ اورکښے کا ر نہٗ کہ
عارف ئے منہ گنړہ ، مخ دِئے تورشی

دا وہ دَ خوشحال خان خټک دَحقیقت شاعری ، یا دَ صوفیانہ کلام نمونہ ۔ اوس دَخوشحال خان خټک دَ عاشقانہ کلام یا دَ مجاز دَ شاعرئ نمونہ اوګورئ ۔ خوشحال خان خپلہ پہ شاعرئ کښے دَحقیقت او مجاز رشتہ داسے ستائی ۔

پہ تورآس دَحقیقت ناوے سورہ کہ پہ سپین مخ پلوٗ نیولے دَ مجاز
سل جلوے ، سل کرشمے ، سل مکیزونہ
پہ نظر کښے ئے بنکارہ دَ ستړګو ناز

دَخوشحال خان خٹک عاشقانہ کلام دَ تصوف سرہ داسے پیرلے دے چہ پہ مجاز کښے ھم لوستونکے ، دَحقیقی عشق ګرمی محسوسوی ۔ عاشقانہ غزلیات چہ دَخوشحال خان خټک پیر نرور دار دی ۔ او ځان تہ یو امتیازی نوے رنګ لری ۔ دَمثال پہ طور دَ خوشحال خان داغزل اولوئ :۔

پہ ځان او پہ جهان کښے ما دوہ څیزہ دی اوکښلی
پہ ځان کښے دوارہ ستړکے پہ جهان کښے وارہ کښلی
. . . . . الخ

او بیا داخوند ناک غزل اولوئ :۔

تورہ چہ تیریږی خو ګذارلرہ کنہ
زلفے چہ ولول شی خوخپل یارلرہ کنہ
. . . . . الخ

لاندِ درج شوے مسلسل غزل چہ خوشحال خان خټک ، دَ آدم خیلو آفریدیو پہ تعریف کښے لیکلے دے ، دَ هغہٗ دَ مجازی شاعرئ بنکلے نمونہ دہ ۔

آدم خیلے آفریدئ دی سرے او سپینے
پکښے شتہ دی بنائستہ پہ رنګ رنګینے
. . . . . الخ

Poha Foundation
A.S.KB

خوشحال خان په حیثیت د یو غزل ګو شاعر

خوشحال خان خټک د پښتو په غزل کښے ساه واچوله - اود غزل لمن ئے د هر قسم مضمون د اظهار دپاره مونږ ونه او تیاره کړه - د هغهٔ په خپلو غزلونو کښے نهٔ صرف د عاشقانه احساساتو، خیالاتو او جذباتو اظهار دے - بلکه هغه غزل د هر قسم مضمون دپاره په کامیابئ سره استعمالوی - تصوف، فلسفه، اخلاق، پند و نصائح، حکمت، وطنیت، حسن وعشق وغیره د هغهٔ د غزلونو مضامین دی - هغهٔ لکه د فارسئ د نورو اصنافو په شان د پښتو د غزل بابا دے - هغهٔ د غزل تنګه اومحدوده لمن وسیع کړه - او غزل ته ئے په خپله شاعرئ کښے یو اوچت مقام ورکړو - د هغهٔ په غزل کښے د مضامینو دومره تنوع د ه چه هغه محض د غزل په ذریعه د خپل زړهٔ او دماغ د هر فکر او هر احساس په مکمل طور اظهار کولے شی - او کړے ئے دے - هغهٔ د فارسئ غزل داسے پښتون کړو، اود پښتو مزاج ته ئے داسے نزدے کړو چه سړے وائی چه دا صنف د پښتو په شاعرئ کښے خارجی اثر نهٔ دے - بلکه خالئ دے - کومه روانی، سلاست، انفرادیت او د معنیٰ او د الفاظو رنګینی چه د خوشحال خان په غزل کښے ده، د بل پښتون شاعر په غزل کښے نهٔ شی بیاموندے - د هغهٔ په غزل کښے تخیّلی او واقعی حقائق دومره په بنه طریقه پیرلی شوی دی چه د فارسئ د قادرالکلام او اوچتو شاعرانو سره مقابله کوی - د هغهٔ په غزلو کښے نادر تشبیهات او استعارات چه د خپل ژوند د ذاتی تجربے او د ماحول د وطنی مشاهدے نه اخذ شوی دی، په کثرت سره بیاموندے شی - د مضامینو بلندی هم، د هغهٔ په غزل کښے معراج ته رسیدلے ده - که خوشحال خان د غزل نه علاوه، اوږد نورهیڅ هم نهٔ وے وئیلے نو بیا هم د پښتو په شاعرئ کښے به هغهٔ ته یو داسے اوچت مقام حاصل ؤو چه د بل پښتون شاعر رسائی به ورته ګرانه وه - دا لاندے شعرونه په مختلفو مضامینو، د هغهٔ د غزلونو نه پیش کوو، چه د هغهٔ د غزل رفعت، تنوّع اوجامعیت لوستونکوته معلوم اوثابت شی ؎

د خوشحال قدر که اوس په هیڅا نشته
پس له مرګه به ئے یاد کړه د پیر عالم

Poha Foundation
A.S.KB

جهان یو کتور ے شوړۀ په مثل د میږی یم حیران پکښے جار ډوزم لاس و پښے پکښے وهمه

دُنیا وته چه ګورم، کار و بار ته د ډګړی
د اوس کیو تماشے دی زۀ ئے هم ورسره کړمه

... ...

لکه څوک چه خوارۀ شهد او خوری، خوښ شی
هسے خوښ د شکرلبو په کنځل یم

د جمال خوبی دِ زیاته تر آفتاب دی د نظر دپاره نوم دریاند ماه بردم
که م چرے لاس د واک درسره سیږی
په سپین مخ به دِ د غابن نخښے سیاه بردم

که نیولے زرکه باز پریږدی له چنګله زۀ به هم له لاسه پریږدم شوخ و شنګه

... ...

هرناوک چه د قضا له شسته خیژی زمانه د خوشحال زۀ ورته آماج که

... ...

زۀ م ستا په زلفو بند شو، تا کباب کړو
څوک شهباز هم د کباب د پاره نیسی

نورے واړه تکیۀ وار په وار خورے شوے
د خوشحال خټک تکیه په یوۀ خدائے ده

د خټک د ننګ جرګه نشته خوشحاله
راوتلی دی له کومو نسبونو

که دِ زۀ دے چه م مینه د ونکارد شی
راشه ونیسه و مخ ته آئینه

سرد دِ د رومی، مال دِ د رومی، پت دِ نۀ ځی
د سړی د چارے کل خوبئ په پت دی

په بنادئ کښے دِ ئے شکر سړے کاندی
په غمونو کښے د صبر چار فرحت ده

Poha Foundation
A.S.KB

چه دروغ ترخولے اوباسی کله خولهٔ ده
چه ریښتیا ترخولے اوباسی خولهٔ هغه

چه له دوسته له دښمنه ښهٔ سلوک کا
دَهغوسړیو ښه زندګانی ده !

دَمنت دارو کهٔ مرم پکار م نهٔ دی
کهٔ علاج لره م راشی مسیحا هم

دَهغهٔ قدر لرم ترے به ځار یږم !!!
چه په غم کښے چاره جوئے دَبیچاره دے

طالبانۂ دَجمال لکه حاجیان دی
چه کعبے لره ورځی په لاړو لاړو

هوښیارانو ځمکه د یرے اندیښنے دی
چه ملنګ دَمصلّے هغه انسان کهٔ

دَخانیٔ دَتورے کار نشته په عشق کښے
معشوقے وته مړئے اوسه خوشحاله

پښتنے جُونه م اولیدے په ستر کو
چه څوک تُرکے دَخطا ستائی خطا دی

زهٔ حیران یم په داخلقو نهٔ پوهیږم
تږی مری، ولاړ ترحلقه په دریا کښے

دا هم ظلم دے کهٔ کورے
چه بے مئیو ځی پسرلے

چه سړے له غمه خلاص کهٔ
هغه څهٔ دے قناعت دے

نفس وماته حق ناحق کا، ناحق حق کا
تل دَدهٔ ترفرمودہ پورے لاچار یم

Poha Foundation
A.S.KB

زهٔ چه ستا وینځ ته ګورم
زهٔ م نهٔ کیږی ګلزار ته
ونورچا وته وران مهٔ وایه خوشحاله چه په قول وعهد وران شوی ان هغه
چه ئے ته په ګیډه اوخورے حبطه شی
د مجلس سره چه خورشی خوان هغه
کهٔ په اصل پښتنه د هندوستان ئے
دا د ظلم خوئ د زده کړو له مغلو
چرګ د خپل چرګ والے کا کهٔ ئے رضا ده
چه له بازه بازی کا، د دهٔ قضا ده
ځما اوښکے د توکل په جوش پیدا دی
لکه اورچه له کبابه نم اخراج کا
واړه زړونه فراغت وی خوشحالئ کښے چه په غم کښے مردانه شی زړهٔ هغه
چه په عشق سره ژوندی دی هغه نڼ مری
چه بے عشقه ژوندی ګرځی، مړهٔ هغه
ډیرے مینے آشنائی څهٔ پکار نهٔ دی
یوهٔ زړهٔ لره یوه آشنائی بس ده
عاشق یو لکه لیوهٔ په شمال پائی
بل په غټو ستر ګو خوب کا لکه سویه
له اړله ئے رند رند، زاهد زاهد کړو
زړهٔ به دے پیالے اخلم تهٔ تسبیح کړه

د عالم ډیرے خبرے لور په لور تورے لښکرے
زهٔ م نهٔ خوزی له ځایه غرخوهسے وی کنه

نشته بانګ د مؤذن په درست تیراه
مګر واوړے بانګ د چرګ په سحر ګاه

Poha Foundation
A.S.KB

چه په زړۀ ئے د وحدت ډیوه شوه بله
تجلّی به ئے له مخه ځی ، آفتاب شه

تورے تورے زلفے کبود خال لکه کوتره
راشه که ئے کورے پرے بندی یوځۀ شهباز دے

پُښتنے جونه دِ زلفے باد ته نیسی
چه شمال ئے بوئی راوړی په ژنه بور کښے

د تتوؤ نه همه تپوکی زیږی
که ایغرئے د عرب یا د عراق دے

چه د خلقو نیک خواهی لرے په زړۀ کښے
مبارک شه بادشاهی لرے په زړۀ کښے

غم ئے بے حکمته نه دے پیدا کړے
د نامرد د مرد په مینځ کښے غم محک دے

د خوشحال کلام شیرین دے تر نباتو
چه په خوندئے خبر نۀ دے ورته کروت دے

د راحت په وخت د یار تجربه نۀ شی
چه محنت درسره واخلی یار دِ دے

پوهه
جنتی زلفے ئے پاس په سینه څانګی
یمانی بار خوئے ګل غوندِ نها شی

لکه باد کله ئے مخ کله ئے شا ده
بیهوده غرور د هرچا په دولت شی

که صورت وته دِ ګورم په صورت کښے یوحیوان ئے
که معنو وته دِ ګورم شهزاده د کل جهان ئے

ماخوشحال چه په پښتو شعر بیان کړو
د پښتو ژبه به اوس په آب وتاب شی

... ...

Poha Foundation
A.S.KB

که چرګان غوڅوه دار دی
بیا هم باز وته لاچار دی

آفرین دې وښلوشه خوشحاله
په بیا ژوند باندې عجب شعر رنګین وویه

د خوشحال سره چه کښینی یو څو کاله
دا د غړه ختک به واړه شاعران شی

د خوشحال خان ختک اخلاقی او فلسفیانه شاعری

د خوشحال خان شاعری لکه څنګه چه مونږ وړاندې ذکر اوکړو د وطنیت سره د تصوّف ځے هم څه نه څه رنګ قبول کړے دے۔ او چونکه تصوف د فارسۍ د شاعرۍ یوجزو لاینفک ګرځیدلے دے، په دے وجه د پښتو په شاعرۍ چه د تصوّف رنګ د فارسۍ د شاعرۍ د اثر د لاندې اوخته۔ نو د خان سره ځے د تصوّف نورنوازما هر رویه پې فارسۍ کښے د صوفیانه شاعرۍ د ترقی یولوے سبب دا وُوچه د پښتو شاعرۍ د تصوّف سره اخلاقی مسائل هم شامل شوی وُو۔ چونکه د تصوّف او د اخلاقو خپلو کښے غرق اونه شلیدونکے تعلق دے۔ او اخلاق د تصوّف یوجزو ګرځیدے وُو۔ احیاء العلوم د اخلاقو د فن دقیق اسرار عام کړی وو۔ او محقّق طوسی په اخلاق نصیری کښے، د ارسطو فلسفیانه اخلاق په بنهٔ شان ادا کړی وُو، نو په دے سبب د فارسۍ په شاعرۍ کښے د اخلاقو کافی سرمایه جمع شوے وه۔ او د اخلاقو دا سرمایه د فارسۍ شاعرۍ د تصوّف په برخه کښے راغلی وه۔ نو په فارسی شاعرۍ کښے د تصوّف او د اخلاقو سره سره په شپږمه صدۍ کښے د فلسفے هم عام رواج اوشو۔ او په مذهبی دله کښے هم د فلسفے کتابونه داسے مقبول شول چه په درسی نصاب کښے شامل شول۔ او نتیجه ځے داشوه چه د فارسۍ د شاعرانو په کلام کښے تصوّف، فلسفه او اخلاق درے واړه رائج شول چونکه د تصوّف او د اخلاقو د یرے مسئلے، د فلسفیانه افکارو سره خلط ملط شی۔ لکه وجودِ باری، وحدتِ وجود، جبر و اختیار، حقیقتِ روح وغیره۔ له دے کبله په دے مسئلو کښے د فلسفے نه کار اخستل ضروری شول۔ نتیجه ځے داشوه چه

Poha Foundation
A.S.KB

د اخلاقو او فلسفې په زور، د تصوّف لمنه نوره هم وسیع، دقیقه او عمیقه شوه۔

خوشحال خان خټک چونکه تصوّف په خپلې شاعرئ کښے، د فارسئ د شاعرئ د اثر لاندِ قبول کړے وُو۔ په دے وجه په فارسی شاعرئ کښے چه د تصوف کوم شکل وُو، هغه د خوشحال خان خټک پښتو شاعرئ کښے هم شامل شو۔ یعنی د تصوف سرهٔ اخلاق او فلسفه هم ر اغلل او عدل د تدبیر او رموزِ مملکت هم د هغهٔ د شاعرئ جزو اوګرځید ل۔ اګرچه عدل و تدبیر په حقیقت کښے د سیاست جزو دے۔ خو چونکه د سیاست د اخلاقو سره هم قوی رشته ده نو خوشحال خان رموزِ مملکت هم په خپلې اخلاقی شاعرئ کښے شامل کړل۔ او دغه شان د هغهٔ شاعرئ کښے د جامعیت او همه ګیرئ صفت نور هم زیات شو۔ خو داخبره موږ ته هیروول نهٔ دی پکار چه د خوشحال خان په شاعرئ کښے د فارسئ د شاعرئ مذکوره اجزاء په اصلی شکل کښے پاتے نهٔ شول۔ هغهٔ دا ټول علمونه د خپل پښتون طبیعت په زور د پښتو په رنګ کښے رنګ کړل او پښتانهٔ ئے کړل او د پښتنو د طبیعت او مزاج مطابق او موافق ئے اوګرځول۔ او دغه شان د هغهٔ اخلاقی او فلسفیانه شاعرئ د پښتون د تکمیلِ اخلاق دپاره ډیره مفید ه شوه ځکه چه دا د پښتون د استعدادی تربیت او طبیعت او مزاج موافقه ده۔ او د عجمی تصوف په نسبت اسلامی تصوف ته نزدے ده۔

مړانه، پت۔ ننګ، همّت، جدوجهد، سخت کوشی، اُمید، عملِ پیهم، مسلسل کوشش او د باز شهباز او د شاهین عادات او خوئ بوئ، د هغهٔ د اخلاقی او فلسفیانه شاعرئ اجزاء دی۔ د دے نه علاوه عدل، حکمت، احسان، اخلاص، عشق، قناعت، تواضع، سخاوت، میلمستیا، شکر، توبه، مناجات، حمد و ثناء، همدردی، قول او عهد، حسنِ سلوک، عفوه، خود اعتمادی، توکّل، حق ګوئی او بیباکی، عزم، صبر او شکر، محنت او ریښتیا وغیره، د هغهٔ د اخلاقی شاعرئ سرمایه ده۔ چه دا ټول اسلامی صفات او اسلامی اخلاق دی۔

خوشحال خان خټک دا مضامین، په ساده خوئ شاعرانه طرز کښے نړلی دی۔ کهٔ له دے قسمه اخلاقی مضامین په ادبی او شاعرانه طرز کښے ادا نهٔ شی نو محض خشکه فلسفه یا د واعظ خُطبه پاتے شی۔ خوشحال خان خټک لکه څنګه چه د یو

Poha Foundation
A.S.KB

لوئے عظیم شاعر نه اُمید کیدے شی، داخشک مضامین په دلچسپه ادبی اوشاعرانه طرز کښے اوتړل، چه په لوستونکی دَ آوریدلو سره اثر کوی۔ دلته دَ خوشحال خان ختک دَ اخلاقی شاعرئ دَ نمونے ورکولو ضرورت نۀ کنړم۔ ځکه چه دَ مضمون په دوران کښے ځائے په ځائے دَ هغۀ دَ اخلاقی شاعرئ ډیرے نمونے راغلی دی۔

خوشحال خان دَ فطرت شاعر

خوشحال خان ختک په فطرت نګاری کښے هم یواُوچت مقام لری۔ خوشحال خان دَ حسن بنده وُو۔ په حُسن مئین وُو۔ ځکه دا حُسن دَ بنیادم په مخ کښے وُو، یا دَ فطرت په مخکښے، دَ خوشحال خان دَ حسن بین نظر نه۔ هیڅ نۀ شوتلے۔ هغۀ دَ خپلے حسن پرستئ ترجمانی په یو شعر کښے داسے کوی ؎

دَ بنکلیو دَ جمال په نندارہ کښے م خدائے بیاموند
لږ نۀ دی له مجازه، حقیقت ته رسید لی

خوشحال خان ختک هغه سرسبزه شاداب، ګلګون اوحسین دماغ اوحسن بین ستړکے لرلے، چه صرف یواوچت شاعر ته پیدائشی بخشش اوعطیه ورکیدے شی۔

حسن دَ کائنات په رګ اوریشه کښے چارچاپیره منتشر پروت دے۔ دَ خوشحال خان ختک په شان دَ اُوچت شاعر حسن بین ستړکے لکه دَ مقناطیس، دَ منتشر حسن ذرّات راټولوی۔ جمع کوی ئے۔ اودَ نظم په شکل کښے یوحسین ترتیب ورکوی۔

زمونږ۔ چارچاپیره یو بنکلے کائنات پروت دے، غرونه، ځنګلونه، سیندونه، شین آسمان او په شین آسمان کښے نمر سپوږمئ، اودَ ستورو محفلونه ټول بنائسته دی۔ شنۀ چمنونه، روان رودونه، ګلزارونه، مرغزارونه خومره دلکش بنائست لری۔ رنګ رنګ مارغان اودَ مارغانو بنکلے نغمے اوآوازونه، په قسم قسم اوڼے۔ په سل قسمه رنګین ګلونه واړه حسین دی۔ دَ موسمونو تبدیلئ اودَ هر موسم ځان ځان نه خوښ اوبنائست، په آسمان کښے مستے وریځے اودَ وریځو نه دَ خوندبارانونه، په غرونو سپینے پیغلے واوړے، په چمنونو اوګلزارونو کښے خرامان، خرامان نسیم۔ داټولے داسے

Poha Foundation
A.S.KB

زړهٔ راکښونکے نندارے دی چه د شاعر حقیقت بین اوحسن بین دماغ ورکښے د ښائست یو جهان وینی۔ شاعر د ماحول د بے زبانه، خاموش خوحسین نیچر، د پوشیده رازونو، د طلسمی ژبے نه واقف وی۔ اوهغه د قدرت عجیبه نوشت ټکی ولاړ ولے شی۔ شاعر د کائنات د حقیقت غوښتنۍ مزکه په خپل تیز عقابی نظر شلولے شی۔ اود قدرت د حسین څرونډ کرمه او بنکلے تماشه بے نقابه اوبے حجابه لیدے شی۔

د قدرت د عناصرو رنګین مناظر هر وخت د یوے کرے سینما په شان په رنګ رنګ او په قسم قسم بنکلے نندارے سازوی۔ خو هغه بنیادم ته په خوند پوهیږی چه لکه د شاعر غوندِ حسن بین وی۔ او ژور نظرۍ لګی۔

خوشحال خان خټک شاعر ؤو۔ او یولوئے شاعر ؤو۔ او حُسن بین شاعر ؤو۔ د هغهٔ کلیات کښے د فطرت نګارئ داسے بنکلے نمونے شته دے چه سړے ئے په حیرت سره د انګریزئ ژبے د فطرت نګار شاعر ورډزورتھ د اشعارو په مقابله کښے پیش کولے شی۔

د خوشحال خان خټک د فطرت نګارئ د شاعرئ نمونه په دے لاندینو دوو نظمونو کښے اوګورئ۔ یو نظم په "پسرلی" دے اوبل په "مئی" یا خزان۔

پسرلے

چه موسم مے د ګلونو د ګلزار شی! نرم نرم ترشح په مرغزار شی!
د هغهٔ له بخته څوک برابری که چه په هسے وخت ئے سیر په ګلزار شی

..... الخ

خزان

چه تحویل شی د میزان توغ څرګند کا زمستان
توغ ئے څهٔ د سهیل ستورے چه بنکاره شی په آسمان
د غارمهٔ په رنځ رنځور وی بیا تندرست شی د اجهان

..... الخ

قندِ فارسی

د خوشحال خان خټک د کلیات یوه برخه د فارسئ د شاعرئ ده۔ هغه خپله وائی چه په فارسئ کښے څما نه بهتر اوغوره شاعران موندے شی۔ خو په پښتو کښے څما سیال

Poha Foundation
A.S.KB

نشته - د هغهٔ د فارسۍ د کلام نه معلومیږی چه د هغهٔ په زمانه کښے ،چه کوم قسم فارسی د مغلو په هندی دربار کښے رائجه وه په دغه فارسۍ خوشحال خان خټک په ښهٔ شان خاوی وُو. خود هغهٔ د فارسۍ د کلام مقابله کهٔ مونږ د هغهٔ د پښتو کلام سره اوکړو نو مونږ ته به دا حقیقت په ښهٔ شان واضحه شی چه کوم خلق چه شاعری د مورنۍ ژبے نه په بله ژبه کښے کوی، هغوئ بیشکه چه غلطی کوی. د شاعر شاعری صرف په مورنۍ ژبه کښے کمال ته رسیدے شی. ځکه چه شاعرئ کښے لکه د خیال په شان ژبے ته هم ډیر وقعت حاصل دے. او شاعر چه پردئ ژبه د خپل خیال د اظهار د پاره استعمالوی، نو بعینه د هغے دا مثال دے، لکه سړے چه خپل خوښ اونیازبین څوئے عمدا میرے مورته په دے خیال حواله کړی چه دا به ئے لکه د خپلے مور په مینه او محبت ساتی. او دغه شان ځان ته خپله دهوکه ورکړی. نو د شاعرانه او ادبی اظهار د پاره، پردئ ژبه هم، شاعر هیڅرے په هغه قادر الکلامئ اوشیرینئ سره نهٔ شی استعمالولے لکه چه خټکه د خپلے ژبے استعمال کولے شی.

ښه ده چه خوشحال خان خټک فارسی صرف د ژبے د ذائقے بدلولو د پاره استعمال کړے ده اوځهٔ لږ غزلونه او نظمونه ئے په فارسۍ کښے وئیلی دی. او د خپلے اصلی او اُوچتے شاعرئ د پاره ئے مورنۍ ژبه پښتو استعمال کړے ده. کهٔ خدائے مکړه هغهٔ د خپلے شاعرئ د پاره د پښتو په ځائے فارسی ژبه کړے وے نو ډیره لویه غلطی به ئے کړے وه. او د هغهٔ د شاعرئ حیثیت به د شهباز په ځائے د یو تیس پاتے شوے وے. او دا دُر اوګوهر به سنګریزے جوړے شوے وے.

مونږ د هغهٔ د فارسۍ کلام د دے جوګه نهٔ ګڼړو چه په تفخر سره ئے لوستونکو ته پیش کړو. په خپل ځائے ښهٔ دے، خود فارسۍ د اُستاذ انو شاعرانو په مقابله کښے ځهٔ خاص حیثیت نهٔ لری.

د خوشحال خان خټک د شاعرئ فکر و فن

د خوشحال خان خټک د شاعرئ په فکر و فن مونږ په دے طویل مضمون کښے ځئے په ځائے بحث کړے دے. دلته صرف په اختصار سره په دے موضوع ځهٔ لیکل مناسب

Poha Foundation
A.S.KB

وی۔ د تفصیل ضرورت نشته۔

د خوشحال خان خټک د فکر سنګ بنیاد د ننګ او ننګیال فلسفه ده۔ د ننګ او ننګیال وضاحت مونږ په تفصیل سره کړے دے۔ ننګ د نمونه یا مثالی پښتون د اخلاقی او غیرتی ژوند ردہ ده۔ او ننګیال هغه نمونه یا مثالی پښتون ته وائی چه د هغهٔ په اوچت اخلاقی ژوند د ننګ جذبه حاوی وی۔ یا ننګ د هغهٔ د اخلاقی ژوند محور او مرکز وی۔ د ننګیال په خودئ کښے د پښتون د پښتو، سفلی خودی یا د جهل او ناجائز ضد نه وتی عادتونه او خویونه، نهٔ دی شامل۔ د هغهٔ خودی، صرف د پښتون د ارفع خودئ، یا اوچت اسلامی اخلاقی ژوند مظهر دے۔ یعنی ننګیال یو نمونه یا مثالی شریف پښتون مسلمان ته وائی۔ او د اخلاقی اقدارو یو داسے مثالی انسان دے چه په حیثیت مجموعی په مقابله د نورو اخلاقی صفتونو د هغهٔ په شخصیت، ننګ، مړانه، همت او شجاعت نړیات حاوی وی۔

خوشحال خان خټک په خپلو اشعارو کښے د یو داسے مثالی پښتون بیا بیا ذکر کوی او د هغهٔ صفتونه او ننګ په رنګ رنګ ستائی۔ یو داسے انسان د هغهٔ د وطنی، اخلاقی او فلسفیانه شاعرئ ماحصل دے او هغه په خپل ځان کښے او په خپل شخصیت کښے د پښتون د ننګیال د تصوّر یو خړشان تصویر وینی۔ په دے وجه هغه خپل ځان د خپلے زمانے د نورو پښتونه غوره او وړ یات قابلِ عزت ګڼړی۔ له دے قسمه تعالی او تفخّر د هغهٔ د شاعرئ یوه امتیازی نخښه ده۔ اوس به د خوشحال خان خټک د شاعرئ په فن یو لنډ شان بحث اوکړو۔ د هغهٔ د کلّیات نه ظاهره ده چه هغهٔ د پښتو د عوامی شاعرئ مقبول اوزانج فن ته هیڅ وقعت نهٔ دے ورکړے۔ یعنی هغهٔ ټپے، لوبے، ټکئ، نیمکئ، چاربیتے او بدلے وغیره نهٔ دی وئیلی۔ د هغهٔ د شاعرئ د فن تنسته بُوده د فارسئ د شاعرئ ده۔ شاید د دے وجه داوی چه د هغهٔ په زمانه کښے د فارسئ شاعری نمونه شاعری وه۔ او د فارسئ په طرز کښے شاعری کول د عزت خیز ؤو۔ او لویو او شریفو خلقو د خپلے شاعرئ دپاره د فارسئ د شاعرئ طرز او طور طریقے خوښے کړے وے۔ او د هغے په مقابله کښے د پښتو د عوامی شاعرئ فن او طرز سپک ؤو۔ دا صرف د عامیانه او ناخواندہ کلی والو شاعرانو دپاره مخصوص ؤو۔ چه پښتانهٔ ورته اخونان وائی۔ او په سپک نظر ورته ګوری۔

خوشحال خان خټک د خپلے شاعرئ د فن متعلق په یوه لویه قصیده کښے په تفصیل سره بحث کړے دے۔ هغه وائی چه څمانه د هاندو د پښتو شاعری بے خونده وه۔ نهٔ پکښے وزن ؤو، نهٔ بحر

Poha Foundation
A.S.KB

ډو او دعوی لری چه په پښتو شاعرئ کښے صرف هغه ډزې په نظر او په ډیر تلاش او محنت یوځو بحرونه راپیدا کړل او پښتو شاعری ئے په اوزانو برابره کړه - د متقدمینو متعلق وائی چه دهغوئ په شاعرئ کښے هم میزان نه ډوا وے وزنه وه - خوشحال خان خټک وائی چه دا خوزه یم چه په پښتو کښے بے مثاله قصیدے لیکم - د دلبرو د زلف وخال، ستړکو او سروخو په تعریفونو کښے غزلونه وایم - اوځما رباعیات، قطعات او مثنویانے همه ډر اوګوهردی - او بیا وائی چه په پښتو کښے ما د شاعرئ اهتمام اوکړو - کنی د پښتو شاعری ځانه وړاندے جامده وه - او د هیڅا سیاله نه وه - د وزن، تقطیع، او عروض نه بے خبره وه - په غزل کښے ئے نه مقطع، نه مطلع، نه صنعت. نه تشبیه، نه مثال، نه استعاره خوچه الله پاک ته د پښتو د شاعرئ د ترقئ او آبیارئ خیال راغلو نو زه ئے شاعر کړم - اوس ځانه سره وستوچه په پښتو کښے څوک شاعری کوی. نو هغه به ځانه په شعر وشاعرئ کښے بنهٔ وی.

خوشحال خان خټک شاعری د مدحو وئیلو ذریعه نه ګڼری - هغه په هغوشاعرانو ډیر بد وائی چه دانعام او اکرام په لالچ د بادشاهانو او امیرانو په دربار کښے حاضریږی. او د هغوئ مدحیه قصیدے وائی.

خوشحال خان خټک ورپسے زیاته کړے ده چه شاعری د هرفاسق او فاجر کار نه دے. او نه دا د هرا وړ ستړکی کنګال او قلاش د وس خبره ده - شعر کوئ خو یا د سالک کار دے، یا د مالک او یا د دیو درد مند عاشق کار دے. او یا د ابدال - هغه وائی چه د هغه شاعر په ژبه پولئ او خیژه چه د شاعرئ د ډر اوګوهر د دنیا د مال اوزر په خاطر پیری او پلوری. او بیا وائی چه شاعری خو یا د بادشاهانو کار دے، یا د هزل ګویانو - د شاعرئ عیبونه خو نور یات دی - خو فن شاعری اقبال مند ده - د شعر په ذریعه د حسن، بادشاه او د کمال، یاد پاتے کیدے شی - د شاعرئ په ذریعه په دانایئ، علم او حکمت کښے اضافه کیږی خو په شرط د دے چه د شعر استعمال په ځائے وی - چه د شعر تنسته بوده صحیح وی - نو بیا د شعر نه کله اطلس جوړشی کله شال - او بیا وائی چه شاعر د نورو خلقو نه مختلف قلبی کیفیت لری - هغه هروخت د افکارو په تخلیق کښے مشغول وی.

د شعر وشاعرئ متعلق، د خوشحال خان خټک پورتنی افکار، په هغه قصیدے کښے دی چه سرئ دا دے :-

Poha Foundation
A.S.KB

زهٔ د شعر په کال هیڅ نهٔ یم خوشحال
ولے خدائے م کړهٔ په غاړه دا مقال

په قصیده کښے هغه خپله اقرار کوی چه د هغهٔ د شاعرئ تیکنیک او فن د فارسئ نقل دے او د شعرو شاعرئ دپاړهٔ ئے حد ونه هم مقرر کړی دی یعنی داچه د شعر استعمال څنګه کول پکار دی؟ په کومو مضامینو قلم استعمالول بنهٔ دی او په کومو بد ؟

حقیقت دا دے چه خوشحال خان خټک د فارسئ د شاعرئ تیکنیک اخستے دے . خو دا تیکنیک ئے خپل کړے دے - او د پښتو ژبے مزاج او استعداد ته ئے برابر کړے دے. خو نقل کښے ئے داسے ساه اوداسے ژوند پیدا کړے دے چه د اصل نه سړی ته زیات مرغوب او ښکلے ښکاری ـ

داځهٔ شعر نهٔ دے چه خوشحال خټک بیان کړو
واړه لعل و دُر دی، د بیان په تار پیټلی

میاں سید رسول رسا
نمبر ۲۰ - ریس کورس کارډنز
پشاور کینټ

نوټ:- د دے مقالے په لیکلو کښے علاوه د نورو پیرو کتابونو، چه په خوشحال خان او د هغهٔ په شاعرئ لیکلے شوی دی، ما د دے لاندے کتابونه پیرا مداد اخستے دے :-

۱- پښتانهٔ ("دی پتھانز") - مصنف : سر اولف کیرو
۲- د خوشحال خان نظمونه - مصنفین : هاول او کیرو
۳- تاریخ مرصّع مصنف : افضل خان خټک
۴- د پښتو گرائمر مصنف : راورټی
۵- د خوشحال خان د نظمونو ترجمه مصنف : بیډلف
۶- د افغانانو د نولسمے صدئ شاعری - مصنف : راورټی
۷- خوشحال او اقبال مصنف : میر عبد الصمد خان
۸- خوشحال خان خټک مصنف : دوست محمد خان کامل

Poha Foundation
A.S.KB

د عنوانا تو

فهرست

اول توک

قصیدے

۱		
۱-	پاک الله ته	۲
۲-	د رسولِ پاکؐ په صفت کښے	۳
۳-	د رسولِ پاکؐ په صفت کښے	۴
۴-	په تعریف کښے د خپل شعر	۵
۵-	شعرحیض الرّجال دے	۶
۶-	شعرحیض الرّجال دے	۱۲
۷-	د دوے جنګ	۱۳
۸-	د پښتون نه ګله او د مغل سره پتنه	۱۷
۹-	په خیبر کښے د مغل شکست	۱۹
۱۰-	د اورنګ زیب نه فریاد	۲۰
۱۱-	د اورنګ زیب نه شکایت او د خپلے مړانے ستائنه	۲۴
۱۲-	د مغل په بند کښے د ارمانی زړهٔ فریاد	۲۶
۱۳-	مغل د پاره خدمتونه او د مغل په خوشحال ظلمونه	۲۷
۱۴-	په قندهار جنګ او نتیجه ئے قحط سالی او نحوست	۲۹
۱۵-	د فلک ستمونه او د پښتون د بے وفایئ نه فریادونه	۳۰
۱۶-	مشران او ځان ستائیل او خیلخانے نه فریاد	۳۰
۱۷-	د خپلے مړانے ستائینه او ځان ته داډ کیرنه	۳۷

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

۱۸- دَخپلوځامنونه فریاد	۳۸
۱۹- دَخپل ناخلف ځوئ بهرام نه سرتکول	۴۱
۲۰- دَخپلوځامنونه بیزاری	۴۲
۲۱- بهرام ته	۴۳
۲۲- دَدُنیا حال	۴۵
۲۳- دانا او نادان	۵۰
۲۴- دَغواص دَ کال وبا	۵۰
۲۵- دَدُنیا بے وفائی	۵۲
۲۶- په خوئ بوئ دَ اصل اودَکم اصل	۵۳
۲۷- په تعریف دَ شرعے شریفے	۵۴
۲۸- پند و نصائح	۵۵
۲۹- دَحکمت اودَصحت خبرے	۵۶
۳۰- دَ بوس وکنار رموز اواسرار	۵۹
۳۱- صرف اصیله بنځه اصیل اولاد راوړی	۶۰
۳۲- دَ نظام په وفات	۶۱
۳۳- دَدُنیا بے ثباتی او بے وفائی	۶۲
۳۴- دَخپلے عقیدے، مشرانو اومیرانے په باب کښے	۶۴
۳۵- خپل حال	۶۷
۳۶- دَ شپے اودَ ورځے مباحثه	۶۸
۳۷- دَخپلوکناهونو نه توبه کار اودَخپلے عقیدے اقرار	۷۰
۳۸- دَ بهارنندارې اودَ خپلے خود دارئ اظهار	۷۱
۳۹- ژمی ته هرکلے	۷۲
۴۰- دَاُستاذ دَخولے پندونه	۷۴
۴۱- دَ دهلی دَ بنار مختصر تاریخ او بیان	۷۶
۴۲- لنډئ بازنامه	۷۸

Poha Foundation
A.S.KB

۴۳- پاکه ربه تاته سوال دے ۱۰

۴۴- په دُنیا پورے نړۀ مهٔ تړه ۱۱

۴۵- خپل یار ته ۱۳

۴۶- نصیحت ۱۴

۴۷- خورے ورے ملغلرے ۱۶

۴۸- دَکوک شاستر یوباب ۱۸

۴۹- دَ بهار منظرونه ۲۰

۵۰- دَهجران نا اُمیدئ کښے ۲۳

۵۱- دَمعشوقے په صفت کښے ۲۴

۵۲- دَروغ صورت ستائنه اوپه هند کښے دَخپل قید حال ۲۵

۵۳- لعل او دُر په تار پیئلی ۲۶

۵۴- دَمملکت او دَمعاشرے رموز ۲۷

۵۵- دَشهاد وصال ارمان ۱۰۰

۵۶- دَدیرشو بیتونو بازنامه ۱۰۱

۵۷- دَکاسیرئ په بارہ کښے ۱۰۲

۵۸- لارے دی بے شمارہ هردیار لرہ وردرُومی ۱۰۴

۵۹- لیونے خو یو خوشحال دے۔ ۱۰۵

دویم توک،

رُباعیانے ۱۰۷

دریم توک،

غزلے ۳۰۹

Poha Foundation
A.S.KB

څلورم توک

قطعات اومتفرقات ۶۷۳

۱- مسدس ۷۵۶
۲- ترکیب بند ۷۵۷
۳- ترجیع بند ۷۵۹
۴- مخمس ۷۶۱
۵- ترکیب بند ذوالقافیتین ۷۶۳
۶- مربع ۷۷۲
۷- معشر ۷۷۳
۸- مسدّس ۷۷۴
۹- مخمس ۷۷۶
۱۰- مربع ۷۷۹
۱۱- قطعات ۷۸۰
۱۲- مثنوی ۷۸۱

پنځم توک

فارسی کلام ۷۸۵

شپږم توک

فضل نامه ۸۰۱

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

۱- صفت د پاک رسول ﷺ ۸۰۳
۲- بیان د چار یارﷺ ۸۰۴
۳- ذکر اسامی د امامانو ۸۰۴
۴- ذکر تالیف د کتاب ۸۰۵
۵- باب د معرفت د پیغمبرانو ۸۰۵
۶- فصل- ذکر د معرفت ۸۰۶
۷- فصل- ایمان راوړنه په حشر ۸۰۶
۸- باب- خلق درے ګروه پیدا دے ۸۰۶
۹- فصل- ذکر د پُلِ صراط د ګذر ۸۰۷
۱۰- فصل- د بعثت یعنی پس د مرګه ژوندون ۸۰۸
۱۱- فصل- د دوزخ او د دوزخیانو ۸۱۰
۱۲- فصل- تعریف د جنتونو د جنت د نعمتونو ۸۱۰
۱۳- دریم باب- ذکر عبادت و معرفت چه ﷲ لازم و ملزوم دی۔ ۸۱۱
۱۴- فصل- د اهلِ کبائرو او کبیره ګناهونه چه څو دی ۸۱۳
۱۵- فصل- ذکر د خیر او د شر ۸۱۳
۱۶- فصل- ذکر د ګناه او په ګناه باندِ توبه ۸۱۵
۱۷- تعریف د اخلاص د طاعت نه د ریا د عبادت ۸۱۶
۱۸- فصل- صفت د علم او د علم د فضیلت ۸۱۷
۱۹- فصل- اثبات د نبوّت ۸۱۷
۲۰- فصل- فضائل د رسول ﷺ د اصحابو او خلاف په مراتبو د دوئ ۸۱۹
۲۱- فصل- تعریف د امام اعظمؒ او د هغهٔ د مذهب ۸۲۰
۲۲- څلورم باب- ذکر د طهارت او د فرض واجب او سنت ۸۲۱
۲۳- فصل- ذکر علامت د بلاغت ۸۲۲
۲۴- فصل- د فرض د واجب د سنت د ادبونو ۸۲۳
۲۵- فصل- ادب د خلاچه چارچوبۍ یا صحرا لره تلهٔ کا ۸۲۴

Poha Foundation
A.S.KB

۲۶- پنځم باب - ذکر د وضو د هره کاره	۸۲۶
۲۷- فصل - فرائض د وضو	۸۲۷
۲۸- فصل - ذکر د وضو د سنتونو	۸۲۷
۲۹- فصل - د اودس د مکروهات	۸۲۷
۳۰- فصل - د وضو د دعوات	۸۲۷
۳۱- فصل - د اتو مسئلو د وضو د نمانځه په کار	۸۳۰
۳۲- فصل - ذکر د تیمم	۸۳۱
۳۳- فصل - په موزه مسح کول	۸۳۲
۳۴- فصل - لس څیزه سنت د ابراهیم ؑ پیغمبر	۸۳۲
۳۵- فصل - ذکر د نارینه د عورتنی د ادبو	۸۳۳
۳۶- فصل - د غسل په څو نوعه	۸۳۳
۳۷- فصل - صفت د غسل	۸۳۴
۳۸- فصل - ذکر د څلورو پاکیو	۸۳۷
۳۹- شپږم باب - ذکر د مانځه د دهر باب	۸۴۰
۴۰- فصل - د نمانځه د نیت	۸۴۱
۴۱- فصل - د نمانځه د فرضو	۸۴۲
۴۲- فصل - د نمانځه د واجباتو	۸۴۲
۴۳- فصل - د نمانځه د سنتونو	۸۴۳
۴۴- فصل - د نمانځه د ادبونو	۸۴۴
۴۵- فصل - د نمانځه د مکروهات	۸۴۴
۴۶- فصل - فرق د مردانو د زنانو	۸۴۵
۴۷- فصل - د هغه فعل چه خلل د نمانځه لری	۸۴۶
۴۸- فصل - د نمانځه د پاره شناخت د قبلې	۸۴۷
۴۹- فصل - ذکر د سجده سهوه	۸۴۸
۵۰- فصل - ذکر د نمانځه د موافقت یعنی ختونه	۸۴۸

Poha Foundation
A.S.KB

۵۱- فصل ۱۴۹

۵۲- فصل- په دادرے وخته چه نمونځ پکښے سوانډ دے ۱۴۹

۵۳- فصل- درے وخته چه نفل نمونځ نه کیږی ۱۴۹

۵۴- فصل- ذکر د اذان د اقامت ۱۵۰

۵۵- فصل- ذکر د امام چه حق اوی ۱۵۰

۵۶- فصل- ذکر د نمانځه د قرأت ۱۵۱

۵۷- فصل- ذکر د قضا نمونځونو ۱۵۲

۵۸- فصل- چه په نمانځه کښے اودس ماتیږی ۱۵۳

۵۹- فصل- د بیمار د نمانځه ۱۵۳

۶۰- فصل- د سجدهٔ تلاوت ۱۵۴

۶۱- فصل- د جُمع د نمانځه ۱۵۴

۶۲- فصل- د عید د نمانځه ۱۵۵

۶۳- فصل- ذکر د کسوف وخسوف د نمانځه ۱۵۸

۶۴- فصل- د استسقاء د نمانځه ۱۵۹

۶۵- فصل- د تراویح د نمانځه ۱۵۷

۶۶- فصل- د نفل د نمانځه ۱۵۷

۶۷- فصل- ذکر د نفل د نمونځونو ۱۵۸

۶۸- فصل- د نفل نمانځه وختونه ۱۵۹

۶۹- فصل- د شپے د نمونځونو فضیلت ۱۵۹

۷۰- فصل- ثواب د نمانځه چه ښه ئے ادا کا ۱۶۰

۷۱- فصل- عذاب عقوبت د تارک نماز ۱۶۰

۷۲- فصل- ثواب د جماعت او د تکبیر اولی ۱۶۰

۷۳- فصل- عذاب عقوبت د تنها گذار ۱۶۰

۷۴- فصل- اُوم باب- ذکر د زکوٰة د عشر د هر باب ۱۶۰

۷۵- فصل- شرطونه د زکوٰة ۱۶۳

Poha Foundation
A.S.KB

۷۶- فصل د زکوٰۃ ۸۶۴

۷۷- فصل- ذکر د زکوٰۃ ۸۶۴

۷۸- فصل- زکوٰۃ د اوښانو ۸۶۵

۷۹- فصل- زکوٰۃ د غواؤ ۸۶۶

۸۰- فصل- زکوٰۃ د پسونو د بزو ۸۶۶

۸۱- فصل- عُشر د خراج ۸۶۷

۸۲- فصل- ذکر د هغوچه د زکوٰۃ مستحق دی ۸۶۹

۸۳- فصل- ذکر د هغو د ثواب چه زکوٰۃ ښه اوباسی ۸۷۰

۸۴- فصل- ذکر د هغو د عذاب چه زکوٰۃ نه ورکوی ۸۷۰

۸۵- اتم باب- ذکر د روژه د هغه بابه ۸۷۱

۸۶- فصل- د روژه د کفارت ۸۷۲

۸۷- فصل- ذکر د هغوچه خوراک پرے رغیږی ۸۷۳

۸۸- فصل- چه د روژو د کفارت غاړه خلاصیږی ۸۷۳

۸۹- فصل- ذکر د نذر د روژے د نیت ۸۷۴

۹۰- فصل- ۸۷۴

۹۱- فصل د روژے د ثواب ۸۷۵

۹۲- فصل- د روژے د اعتکاف ۸۷۶

۹۳- فصل- د عید فطر سرسایه وغیره ۸۷۶

۹۴- فصل- ذکر د مال چه حج پرے فرض کیږی ۸۷۷

۹۵- فصل- د عید د قربانئ ۸۷۸

۹۶- فصل- ذکر د کشتار یعنی د مذبوح ۸۷۹

۹۷- فصل- ذکر د بنکار د جواز ۸۸۰

۹۸- نهم باب- ذکر د جهاد وغزا ثواب د غازیانو و شهیدانو ۸۸۱

۹۹- فصل- ذکر د شهیدانو چه دوه رنګه وی ۸۸۲

۱۰۰- فصل- ذکر د مُرده د غُسل. ۸۸۳

Poha Foundation
A.S.KB

۱۰۱- فصل- دَجنازے دَ نمانځه ثواب	۸۸۳
۱۰۲- فصل	۸۸۵
۱۰۳- فصل- ثواب دَصبر په مصیبت کښے	۸۸۶
۱۰۴- فصل- عذاب چه په مرده پسے جزع فزع کوی	۸۸۷
۱۰۵- فصل- عذاب دَهغه بځوچه په مرده باندِ ویرکوی	۸۸۸
۱۰۶- فصل- دَکفر دَکلمات	۸۸۸
۱۰۷- کلمات دَ کفر دَ زور دَمخه نورمکروه کارونه	
۱۰۸- لسم باب- ذکر دَ کفارتونو په څو نوعه	۸۹۴
۱۰۹- فصل- کفارت دَ ایلاء	۸۹۵
۱۱۰- یوولسم باب- ذکر دَ نکاح دَ استبراء	۸۹۶
۱۱۱- فصل- ذکر دَ نکاح دَ ایجاب قبول وغیره	۸۹۷
۱۱۲- فصل- دَ محارمو چه نکاح ئے نهٔ رغیږی	۹۰۰
۱۱۳- فصل- دایه چه په پیو محارمے دی	۹۰۱
۱۱۴- فصل- ذکر دَ طلاق	۹۰۳
۱۱۵- فصل- ذکر دَ طلاق دَ نکاح	۹۰۶
۱۱۶- فصل- دَ طلاق دَ حلالے	۹۰۷
۱۱۷- فصل- لقطه چه څوک بیامومی	۹۰۷
۱۱۸- فصل- ذکر دَ بیع وشراء	۹۰۸
۱۱۹- فصل- دَ حلال- دَ حرام- دَ بیع	۹۰۹
۱۲۰- فصل- دَ ګواهی دَ شاهدی	۹۱۰
۱۲۱- فصل- ذکر دَ ایمان دَ شپږ وحصارونو	۹۱۰
۱۲۲- فصل- ادب دَ طعام دَ خوراک	۹۱۱
۱۲۳- فصل- ادب دَ اوبو دَ څښلو	۹۱۲
۱۲۴- فصل- دَ خلال	۹۱۳
۱۲۵- فصل- دَ مهمان دَ ادبونو	۹۱۳

Poha Foundation
A.S.KB

۱۲۶- فصل د مهمانی د ثواب	۹۱۵
۱۲۷- فصل- آداب له کوره واتهٔ په چرته تلهٔ	۹۱۷
۱۲۸- فصل- آداب د نماستی	۹۱۸
۱۲۹- فصل- جواب د ونژی د عطسی	۹۱۹
۱۳۰- فصل- ادب د سلام	۹۲۰
۱۳۱- فصل- وجوب د کسب	۹۲۱
۱۳۲- فصل- مذکور د صحبت د ادبونو	۹۲۳
۱۳۳- فصل- آداب د عورتے د میرهٔ د زیست روزگار کښے	۹۲۴
۱۳۴- فصل- تعریف د عورتینے	۹۲۵
۱۳۵- فصل- تعریف د حمام	۹۲۸
۱۳۶- فصل- ذکر د ادویات	۹۲۹
۱۳۷- فصل- د ستړکو د دارو	۹۳۰
۱۳۸- ایضاً	۹۳۱
۱۳۹- ایضاً	۹۳۱
۱۴۰- دارو د ستړکو د کدورت	۹۳۱
۱۴۱- فصل- دارو د ستړکو د نزول چه آب مروارید ئے بولی	۹۳۲
۱۴۲- فصل- دارو د نزول یعنی آب مروارید	۹۳۲
۱۴۳- دارو د یرقات	۹۳۳
۱۴۴- علاج د پشک	۹۳۳
۱۴۵- دارو د کنده دانے	۹۳۳
۱۴۶- دارو د توخی	۹۳۴
۱۴۷- ایضاً	۹۳۴
۱۴۸- نورهم	۹۳۴
۱۴۹- دارو د استسقاء	۹۳۴
۱۵۰- دارو د نهٔ چرولو	۹۳۵

Poha Foundation
A.S.KB

۱۵۱- بل رنګ	۹۳۵
۱۵۲- دارو د قوتِ باه	۹۳۶
۱۵۳- دارو د قوتِ باه مباشرت	۹۳۶
۱۵۴- دا هم د قوتِ باه دارو دی	۹۳۶
۱۵۵- معجونِ نبیؐ	۹۳۷
۱۵۶- علاج د مرد بسته	۹۳۷
۱۵۷- دارو د بواسیر	۹۳۸
۱۵۸- دارو د نفس د خلط د هر خلط واشتها او د یرو ل د رنګ بنهٔ کیدل	۹۳۸
۱۵۹- د نفس خوبی دارو	۹۳۹
۱۶۰- ایضًا	۹۳۹
۱۶۱- دارو دیګر	۹۳۹
۱۶۲- فائده	۹۴۰
۱۶۳- جلاب	۹۴۰
۱۶۴- دارو د جاوئی د تبے	۹۴۰
۱۶۵- دا دارو هم مسهل دی یعنی جلاب	۹۴۰
۱۶۶- د وجود د باد دارو	۹۴۱
۱۶۷- دارو د بادلقوه	۹۴۲
۱۶۸- دارو د باد لقوه	۹۴۲
۱۶۹- دارو د خفته باد	۹۴۲
۱۷۰- فائده د سپیلنو	۹۴۲
۱۷۱- دارو د بول بسته	۹۴۲
۱۷۲- دارو د سنګ مثانے	۹۴۳
۱۷۳- دارو د پرمیو د زحمت	۹۴۳
۱۷۴- ایضًا	۹۴۳
۱۷۵- دارو	۹۴۳

Poha Foundation
A.S.KB

۱۷۶- علاج د دردِ سر ۹۴۳
۱۷۷- فصل- فائدہ د وینے وہنکلو ۹۴۴
۱۷۸- فصل- ذکر د عورت د حمل ۹۴۵
۱۷۹- فصل- حق د خدائے پاک په بنده ۹۴۶
۱۸۰- فصل- حق د خویش و اقربا ۹۴۷
۱۸۱- فصل- حق د یتیمانو ۹۴۸
۱۸۲- فصل- حق د درویشانو ۹۴۸
۱۸۳- فصل- حق د همسایه کانو ۹۴۹
۱۸۴- فصل- حق د مرد په عورت ۹۴۹
۱۸۵- فصل- حق د عورتے په خپل میړه ۹۵۲
۱۸۶- فصل- حق د بندګانو په خپل څښتن ۹۵۳
۱۸۷- فصل- حق د شاګرد په اُستاذ باندِ ۹۵۴
۱۸۸- فصل- حق د پیر اُستاذ په مرید په شاګردانو باندِ ۹۵۴
۱۸۹- فصل- حق د فرزند په پلار ۹۵۵
۱۹۰- فصل- ثواب د قرآن چه فرزندے لولی ۹۵۶
۱۹۱- څوارلسم باب- ذکر خوارج د باغی ذمی د خراج وغیره ۹۵۷
۱۹۲- فصل- ذکر د جزیه د غنیمت ۹۵۸
۱۹۳- فصل- د خراج ۹۵۸
۱۹۴- فصل- حکم د مرتد ۹۵۹
۱۹۵- فصل- ذکر د مورث د فلاکت دے ۹۵۹
۱۹۶- فصل- ذکر د ایام منحوسه ۹۶۱
۱۹۷- فصل- ذکر د رجال الغیب ۹۶۱
۱۹۸- فصل- فالنامه مصحف ۹۶۲
۱۹۹- پنځلسم باب- ذکر د تسابیح د حاجت د نمانځه ۹۶۵
۲۰۰- فصل د حاجت د نمانځه ۹۶۷

Poha Foundation
A.S.KB

۲۰۱- فصل- د نمونځ د شبِ برات ۹۶۷
۲۰۲- فصل - نمونځ د سه ۹۶۷
۲۰۳- فصل - د نمونځ د اختر په شپه ۹۶۸
۲۰۴- فصل - د لوئے اختر په شپه ۹۶۸
۲۰۵- فصل - نمونځ د جُمعے په ورځ ۹۶۸
۲۰۶- نمونځ د شنبے په ورځ ۹۶۹
۲۰۷- نمونځ د یکشنبے په ورځ ۹۶۹
۲۰۸- نمونځ د دوشنبے په ورځ ۹۶۹
۲۰۹- نمونځ د سه شنبے په ورځ ۹۶۹
۲۱۰- نمونځ د چارشنبے په ورځ ۹۷۰
۲۱۱- نمونځ د پنجشنبے په ورځ ۹۷۰
۲۱۲- نور نومونه د باری تعالیٰ ۹۷۰
۲۱۳- خاتمه - شکرانه - د کتاب څو بیتونه ۹۷۱

اُوم ټوک

بازنامه

۹۷۳
۱- سړوم فصل په بیان د پیژندګلۍ د باز کښے ۹۷۵
۲- دویم فصل په بیان د رنګ د باز کښے ۹۷۶
۳- دریم فصل په بیان د اشیان د باز کښے ۹۷۶
۴- څلورم فصل په بیان د ترناک باز کښے ۹۷۷
۵- پنځم فصل په بیان د بندونو د باز کښے ۹۷۸
۶- شپږم فصل په بیان د پیژندلو د پیخال د باز کښے ۹۷۸
۷- اُوم فصل په بیان د نوی باز کښے ۹۷۸
۸- اتم فصل په بیان د آموخته کولو د باز کښے ۹۷۹
۹- نهم فصل په بیان د آموخته کولو د باز په بنکار د مرغابئ ۹۸۰

Poha Foundation
A.S.KB

۱۰- نسم فصل په بیان د بنکارکولو د نورد مرغانو په بازباندِ	۹۸۱
۱۱- یوولسم فصل په تشویق د بازونو د بنکارکښے د غزل په طرز	۹۸۲
۱۲- دولسم فصل په بیان د تعریف د جُرہ کښے	۹۸۲
۱۳- دیارلسم فصل په بیان د بنکار د بانبے	۹۸۳
۱۴- څوارلسم فصل په بیان د نیولو اوساتلو د نوی باز کښے	۹۸۴
۱۵- پنځلسم فصل په غزل سرہ په بیان د صافولو د باز کښے	۹۸۵
۱۶- شپاړسم فصل په بیان د مهرہ ورکولو باز لره	۹۸۶
۱۷- اُوڵسم فصل په بیان د را ایستلو د باز له کریزہ	۹۸۷
۱۸- اتڵسم فصل په بیان د کښینولو د بازونو په کریز	۹۸۸
۱۹- نولسم فصل په بیان د دارہ کولو د باز په سبب د خط په کریز کښے	۹۸۹
۲۰- شلم فصل په بیان د را ایستلو د باز له کریزہ	۹۹۰
۲۱- یوویشتم فصل په بیان د بتوله کولو د باز او د بانبے	۹۹۱
۲۲- دوہ ویشتم فصل په بیان د څورب کولو د ډنگر باز کښے	۹۹۱
۲۳- دریشتم فصل په بیان د طعمه کښے چه د کوم ځنا ورښه دہ	۹۹۳
۲۴- څلیریشتم فصل په بیان د آبدارے د غوښے ورکولو	۹۹۳
۲۵- پنځویشتم فصل په صحیح تعریف او تشویق د میرشکارئ په طرز د غزل	۹۹۴
۲۶- شپږ ویشتم فصل په بیان د بنکار د شاهین کښے	۹۹۵
۲۷- اُوڼ ویشتم فصل په بیان د ستکشئ د چرغ کښے	۹۹۶
۲۸- اته ویشتم فصل په بیان د رنگونو د مارغانو کښے	۹۹۸
۲۹- نهه ویشتم فصل په بیان د رنگونو د چرغ کښے	۹۹۸
۳۰- دیرشم فصل په بیان د تیارولو د چرغ کښے	۹۹۹
۳۱- یودیرشم فصل په بیان د اصل په بارئ کښے	۱۰۰۰
۳۲- دوہ دیرشم فصل په بیان د جفت کیدلو د غیر جنس کښے	۱۰۰۱
۳۳- دریے دیرشم فصل په بیان د را ویستلو د بچو له هانه	۱۰۰۱
۳۴- څلور دیرشم فصل په بیان د ابتدا د میرشکارئ کښے	۱۰۰۲

Poha Foundation
A.S.KB

۳۵- پنځه دیرشم فصل په بیان د خلط د باز په سبب د غوښې	۱۰۰۳
۳۶- شپږ دیرشم فصل په بیان د رحمت د قیل قورت او دمه کښې	۱۰۰۵
۳۷- اُوۀ دیرشم فصل په بیان د چینجی د باز کښې	۱۰۰۵
۳۸- اتهٔ دیرشم فصل په بیان د توخی د دومی	۱۰۰۵
۳۹- نهۀ دیرشم فصل په بیان د علاج د سپږو د باز کښې	۱۰۰۷
۴۰- څلویښتم فصل په بیان د عقلی د باز کښې	۱۰۰۷
۴۱- یوځلویښتم فصل په بیان د پردے د سترګو د باز کښې	۱۰۰۷
۴۲- دوه څلویښتم فصل په بیان د خشکئ د باز کښې	۱۰۰۸
۴۳- درے څلویښتم فصل په بیان د علاج د باز کښې چه اوچے غوښے ئے خوړلے وی	۱۰۰۸
۴۴- څلورځلویښتم فصل په علاج د سستئ د باز کښې	۱۰۰۹
۴۵- پنځه څلویښتم فصل په علاج د سرګردان د باز کښې	۱۰۰۹
۴۶- شپږ څلویښتم فصل په بیان د علاج د بادو د باز کښې	۱۰۱۰
۴۷- اُوۀ څلویښتم فصل په بیان د متفرقا تو کښې	۱۰۱۰
۴۸- متفرقه	۱۰۱۱
۴۹- متفرقه	۱۰۱۱
۵۰- متفرقه	۱۰۱۱
۵۱- متفرقه	۱۰۱۱
۵۲- متفرقه	۱۰۱۱
۵۳- متفرقه	۱۰۱۲
۵۴- دغه رنګه	۱۰۱۲
۵۵- متفرقه	۱۰۱۳
۵۶- د باز د تاؤ دارو	۱۰۱۲
۵۷- متفرقه	۱۰۱۳
۵۸- متفرقه	۱۰۱۳

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

۵۹- ایضًا	۱۰۱۳
۶۰- ایضًا	۱۰۱۳
۶۱- ایضًا	۱۰۱۳
۶۲- متفرقه	۱۰۱۴
۶۳- ایضًا	۱۰۱۴
۶۴- متفرقه	۱۰۱۵

اتم توک

سوات نامه	۱۰۱۷
۱- دا دَخان کلان قصیده ده په احوال دَ جنگ جدل چه له مغل له مخالفته وو-	۱۰۲۲
۲- فصل	۱۰۲۵
۳- فصل	۱۰۲۷
۴- فصل	۱۰۳۲

POHA
پوهه

کتابت: غلام لطیف "چپړی رے" ۱۹۹۸- ستمبر

Poha Foundation
A.S.KB

اول ٹوک

POHA

قصیدے

پوھه

Poha Foundation
A.S.KB

پاک الله ته

زهٔ مدد غواړم له تا نه اے یوه خدایه احده
که مدد دِ راسره وی چاربه نهٔ شی حُما بده
زهٔ عاجز مرئیے د ستا یم تا به ستایم ستا په فضل
ستا ثنا صفت به وایم څو نه توان لرم بے حده
ستا ثنا ده تر حد تیره د بیابان تر شکو ډیره
هسے څوک دے چه خیرش د دیو شکو له عد ده
نهٔ ته زوړئے نهٔ ته ځوان ئے لکه وے هسے یکسان ئے
لکه وے هسے به وینه له ازله تر ابده
مزکه سبع سمٰوات ده واړه کونه کائنات ته
واړه تا کوښی پیدا کړل بے د نورو له مدد ده
دا همه واړه ملکونه تا زوول له کاف و نونه
هم والدئے د ملکونو هم منکرئے له ولد ه
که سپید دے که سیاه دے په وحدت دستا گواه دے
ته محیط له هره څیزه له سفید و له اسود ه
دستا کار واړه خوبئ دے په خوبئ او په نیکئ دے
دا و مونږ وته رسیږی کله نیکه کله بده
دا شامت څمونږه خپل دے چه موکار هسے مشکل دے
که نه ته څهٔ هسے نهٔ ئے چه خپل وَر نژدے له ردہ
هرچه نهٔ دِ وُو په نغوته تا لبّیک ووے هغو ته
چه په یا صنم و یل کښے داغلط دی یا صمد ه

Poha Foundation
A.S.KB

تهٔ پوښتنه کړے له حاله چه ئے حال ښه ؤو ترقاله
د بلالؓ اشهد قبول شهٔ د دیو نورو له اشهده

د خوشحال ویل اومهٔ دی لائق ستا د صفت نهٔ دی
ستا په فضل به پخیږی دا اومهٔ ویل احده

د رسول پاکؐ په صفت کښے

د خدائے عرفان مِ وشو په عرفان د محمدؐ
پاک دے محمد پاک دے سبحان د محمدؐ

راشه نظر وکړه په طٰهٰ په یٰسین باندِ
خدائے دے صفت کړے په قرآن د محمدؐ

د یرخلق پیدا دی انبیاءؑ کهٔ اولیاءؒ دی
نشته په خلقت کښے بل په شان د محمدؐ

د یرخلق کهٔ یو کړے اِنس وجنس د واړه جهانه
لا تر واړهٔ و بهٔ دے کوښے ځان د محمدؐ

شط د رودِ نیل کهٔ د موسیٰ په حکم وشو
شق د قمر وشو په فرمان د محمدؐ

خوان خوړ د موسیٰؑ مَنّ وسلویٰ یولک وکړی
اِنس وجن مړ پرے تل په خوان د محمدؐ

دور د ناقوس کهٔ یوځو وخته وو فانی شو
تل به تر قیامته وی آذان د محمدؐ

نهٔ دی قسیس رهبان قائم په خیل دین و مذهب کښے
نهٔ ز ر قسیس رهبان نه یو سلمانؓ د محمدؐ

یولک څلیریشت زره زیات وکم پیغمبران دی
کل واړه مدام دی ثنا خوان د محمدؐ

Poha Foundation
A.S.KB

پیک ئے جبرئیل د رفرف جلب نیولے
پاس ئے چه معراج ؤو په آسمان د محمّدؐ

څۀ دے دا آسمان ولاړ بے ستنے بے شهتیره
دے یو مختصر هلک ایوان د محمّدؐ

داجهان هغه جهان کۀ دواړه سره یو کړے
لاتر دانه لوئے دے بل جهان د محمّدؐ

واړه جنتونه پکښے خو رنګ نعمتونه
څۀ دے درته وایم یو بوستان د محمّدؐ

څۀ دی دوزخونه پکښے هومره عذابونه
جوړ دے د دښمنو ته یو زندان د محمّدؐ

ورځ چه د قیامت وی مرسلان به په هیبت وی
هورته به جولان وی په میدان د محمّدؐ

خواست به نورځوک نۀ کا د خسته ؤعاصیانو
خواست به محمّدؐ کا خاندان د محمّدؐ

سل صلوٰة تل له ما په آل تقی نقی شه
سل درودونه تل په چاریاران د محمّدؐ

لاس دی لګولی ما خوشحال په دواړه کونه
غم اندوه مِ نشته په دامان د محمّدؐ

د رسولِ پاکؐ په صِفت کښے

انبیاءؑ ترمحمّدؐ پورے معلوم دی
لکه ستوری ترآفتاب پورے معدوم دی

مرتبۀ ئے ترآسمانه ده بلنده
د براق ئے د آسمان دیاسه سلوم دی

کۀ تورات دے کۀ انجیل ئے کۀ زبور دے
داهمه د دۀ په نام سره مرقوم دی

محمّدؐ ئے د غبرا خلقه بولی
کروبی ئے ذاکران د احمد نوم دی

Poha Foundation
A.S.KB

په طفیل ئے پیدا شوی دوه جهانه
په ما زاغ ئے وَ نظروَته مذموم دی

په معجزئے دَ قمر کمر دوه نیم کړ
په اعجاز کښے کهٔ پولاد وچاته موم دی

چه دَعرش ئے په نعلینو بډائی شوه
چه دَ پښو ئے خاورے نهٔ شول هغه شوم دی

یکتنهائے دَجهان مهم آغاز کړ
دَ دښمنو فکرئے نهٔ وُوچه هجوم دی

بادشاهان ئے واړه خان کنړی مړیُونه
کهٔ دَچین دی کهٔ دَهند دی کهٔ دَروم دی

په افلاس کښے به دَجهل خوار وزار شی
چه دَ شرع له دولتهٔ ئے محروم دی

سرکشته دَضلالت په تِه کښے کړئی
چه د بښنهٔ ئے دَخسرانو یا دَ زروم دی

هرا صحابؓ ئے لکه ستورے دَهُدیٰ دے
دَهُدیٰ دَلار بښیون کاندِ نجوم دی

کهٔ خلاف ئے دَ اصحاب په مینځ کښے وشی
دَمفهوم موکار هغوزده چه مفهوم دی

چه په جنګ کښے دَعلیؓ له لوریه ومړل
په هغو باندِ کواهی له چه مرحوم دی

په یزید باندِ لعنت شه په اعوان ئے
چه په تیغ ئے دَ نبیؐ نمسی مظلوم دی

دَ امت ئے برګزین دی اثنا عشر
په بزرګ کښے دَهمه جهان مخدوم دی

دَ خوشحال خټک دِحشر له هغو شی
چه دوستدار دَپنجتن پاک چارده معصوم دی

په تعریف کښے دَ خپل شعر

په پښتو شعر چه ما علم بلند کړ
دَخبرو ملک م فتح په سمند کړ

مدعی دَ توره شپے اور اورکے وُو
دَ سهیل غوندِ م خان باندِ شرکند کړ

رازدَ زړهٔ ننه ساتهٔ نهٔ شی په زړهٔ کښے
په ساتهٔ کښے ئے اُستاذ وماته پند کړ

یو په حال او په ماضی کښے هسے نهٔ وه
چه بشکاره ئے دَ خبرو راته خوند کړ

دَ میرزا دیوان م وماندهٔ په کوډی
مسخره م ارزانی خویشکے ځمند کړ

کهٔ دولت وُوکهٔ واصل وُوکهٔ دانور وُو
په خبرو م دَهر یوهٔ ریشخند کړ

قتلے م ورته سازے کړے دَ قند و
دَ اور بشو په ډوډیو چه چاشخوند کړ

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

لعل و دُرم ورته وپیپل د نظم
د مشکنړو بنجاره م مستمند کړ

هر کلام م واړدات دی یا الهام دے
چه مونږ ون م په تقطیع د بحر بند کړ

په تشبیه او په تمثیل په نزاکت کښے
عذوبت م د خبرے چند در چند کړ

په تازه تازه مضمون د پښتو شعر
په معنیٰ م د شیراز او د خجند کړ

د بوستان ونے م واړه پیوندی دی
حقیقت م د مجاز سره پیوند کړ

نهٔ اندوه د مدح وذم نهٔ هغه کس یم
چه د زړهٔ په نرورم شعرچا پسند کړ

په پارسئ ژبه م هم ژبه ګویا ده
په پښتو ژبه م خلق بهره مند کړ

د جاهل په بخړه تش سر شور ول وی
آفرین م په خبرو دانشمند کړ

یا به درست په حسد ډک یا به جاهل وی
چاچه زړهٔ په داخبرو ناخورسند کړ

جاهلان لکه قارغهٔ کندګی خوارهٔ دی
شنو طوطیانو به د زړهٔ مهر په قند کړ

نهٔ م سود نهٔ م مقصود شته په دا کار کښے
محبت خُما په غاړه دا کمند کړ

کهٔ نور سود له شعره نهٔ لرم دا بس دے
چه حاسد م د حسد په اور سپند کړ

چا خُما مړوند ټینګ نهٔ کړ په دا کار کښے
ما د هر سړی نه خلاص په نرور مړوند کړ

هم د ناردے هم د سخ کهٔ فهم وکړے
زړهٔ چه تا د شاعرئ کار پسند کړ

سخ د داچه سخندان د زمانے شوے
زار د داچه د په فکر زړهٔ نژند کړ

ترقیامته به یادیږی په جهان کښے
هر سړے چه خدائے په فضل ارجمند کړ

عشقه تهٔ تر اورنګ زیب بادشاه بهتر ئے
چه خوشحال د په عالم کښے سربلند کړ

شعر حیض الرّجال دے

زړهٔ د شعر په کار هیڅ نهٔ یم خوشحال
ولے خدائے م کړهٔ په غاړه دا مقال

نهٔ په فکر نهٔ په ذکر را برسیر شی
ناګهانه لکه وورے د پشکال

رنګ خُما د شعر هیڅ سره سازنهٔ دے
لکه سپے را پسے ګرځی په دنبال

بنکاړی سپے چه د نخیر په بنکار کښے بنهٔ شی
له خوښئ نے په مخ مړی روئیال

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ د شعر وئیل هرڅو د صفت وی
بیا په شعر کښے پیداشی انفعال

داخبره بده نهٔ ده چا و ئیلے
په تحقیق چه شعر حیض دے د رجال

په جهان ترشاعرئ بد څهٔ نشته
خدائے اخته مکړه سړے په دا جنجال

تفکر د شاعرئ لرمون شین کا
د غلیم دِ په نصیب شی دا اشغال

یوئے نړۍ له واړه خلقو نه جدا شی
بل اخته وی د خپل فکر په نکال

بل د هیڅا ناخوندہ په جهان نهٔ وړی
بل د هرسړی د خوئ وی بدسګال

بل کهٔ هرڅو د ژکوهر پیئ په شعر
عیب جوئے ئے جاسوسی کا د افعال

هرشاعرئے په وئیلو کښ منډے کا
کهٔ په شعر کښے ته من ئے دے مثقال

بل په هسے شان دروغ پکښے وئیل شی
چه پخپله دروغژن شی دم در حال

د یار مخ د لالهٔ ګل سره نسبت کا
د لاله د یار له مخه څهٔ مثال

د هوسئ د نافے وینے نابودے
برابری کا د یار له خط و خال

د یار قد له سرو ونے سره سم کا
سرو ونه ده په باغ کښے نونهال

د معشوقے تورے سترګے غمزه ګرے
په غزل کا لکه سترګے د غزال

سرهوا لکه تبژن هسے وئیږی
د خپل ځان سره خولهٔ پټه څواب سوال

خلق خوښ په خوب اودهٔ وی دے بے خوبه
د پالنګ دپاسه خوب وی پرے محال

پټ په پټ وبله اوړی ترصباحه
د بنهٔ لفظ د بنهٔ مضمون په اتصال

چه د شعر فکر ورشی په مجلس کښے
نورعالم خندا هوس کا دے ملال

چه د شعر فکر ورشی په نمانځهٔ کښے
د اَعُوْذُ ذال بدل کاندی په دال

چه د شعر فکر ورشی په خوارهٔ کښے
سپینے وریژے په مزه شی ورته ګال

کله کله ئے مخ پټ شی په دیر فکر
چه په دهٔ د لیونتوب شی احتمال

داهمه د خپلے پوهے نتیجه ده
چه شاعر له فکره نهٔ وی فارغبال

فلاکت د شاعرئ سره مل دے
کهٔ شاعر سړے لری جاه و جلال

د دُنیا په مال ئے هیڅ نهٔ وی وتنه
راشه وګوره دا مال او دا منال

سمرقند او بخاراڅهٔ هغه ذهٔ یم
چه جهان بخښم د کښلی مخ په خال

ماداڅو توکه چه ولیدل د شعر
هئے توبه! د شاعرئ له افعال

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کشکه زهٔ بے ژبه کونک وے شاعرنهٔ وے
ترداهسے کویایئ بنهٔ وُم لال

که ربښتیا وایم چه غورم پرے وکړ
شعرکار دے د ملوک یا د هزال

که د شعرمذمت عیبونه ډیر دی
دا هُنر د شعر بنهٔ لری اقبال

د رکوهر یا د لولئ یا د بی بی دی
بنهٔ قماش یا د بادشاه یا د رذال

چه د شعر په سبب سره یادیږی
که حَسَن دے که خسرو دے که کمال

د دوزخ لمبے به کار په عاشق نهٔ کا
چه ئے تاؤ د دروغے دے په دا دال

دانائی علم وحکمت پکښے زیا تیږی
څوک چه بنهٔ وکا د شعرا ستعمال

د خبرو تنستے چه واو دے شی
څوک اطلس وودی په شعرځنے شال

د هرځے په شمار واړهٔ حرفونه
په تقطیع سره ئے جمع افضال

د صفت کښلے تکئ پکښے روغے
د تجنیس او د ترجیع اود اشکال

په عروض کښے کارستان وکا حیران شے
د خبرو ناوی کښینوی تمثال

کرامت دے یا اعجاز دے یا جادو دے
چه په شعر را پیدا شی له قوال

په هربیت ئے هسے رنګ شولے ورپاځی
لکه زیږی په ډیر درد سره اطفال

د شاعر وئیل اوبو سره نسبت کا
بنورے تلخے اوبهٔ یا خوږے زلال

شعرکار د هرفاسق د فاجر نهٔ دے
نهٔ د هریوهٔ وږ ستړکی د ګنګال

شعرکار یا د سالک یا د مالک دے
د عاشق دے د دردمن دے د ابدال

د هغهٔ شاعردانے وشه په ژبه
چه د شعر دُر دانے پلوری په مال

چه د شعر و شاعرئ مذکور وشو
څهٔ خو غوږ باسه څما په حسبِ حال

قصیدے لرم غزا له هره بابه
په حکمت په نصیحت کښے مالا مال

په تعریف د دلبرانو غزلونه
په صفت د ستړکو وروځو زلفو خال

رباعی ده که قطعه که مثنوی ده
همکی واړه کوهر دی در و لال

په فارسئ ژبه که نورترما بهتر دی
په پښتو ژبه م مهٔ غواړه مثال

طبیعت م عطائی نهٔ د تحصیل دے
که خبریم د املا په استعمال

یوساعت به م په درس شل م په بنکار وو
کله بنکار پریښوم د کسب د کمال

د جهان تحصیل به کل واړه څما وو
که اخته نهٔ وے د بنکار په اشتغال

POHA
پوهاند
Poha Foundation
A.S.KB

غابش وتلی بزیره سپینه لاتراوسه
بازپه لاس کړم په غرونو په جبال

بند وبست د پښتو شعر ما پیدا کړ
کښړه شعر د پښتو وُو غیر سال

نۀ ئے وزن نۀ تقطیع نۀ ئے عروض وُو
دوه مصراعے ئے د خفیف بحر دوه طال

د غزل نه ئے مطلع نه ئے مقطع وه
نه ئے صفت نۀ ئے تشبیه نۀ ئے مثال

مګر زۀ ئے چه ګویا په شاعرئ کړم
پښتانۀ ئے پوهول ایزد تعال

په دا بند وبست به نور ترما بهتر شی
پس له ماچه کا د شعر قیل و قال

نن ځما ځویه یوځو دی برخوردار شه
چه په دا هُنر کښے نۀ لری همال

کۀ د شعر وئیل عیب یا هُنر دے
د بنۀ مخ له محبته ئے دے حال

محبت د هما ئے سیوره ده کۀ څۀ دے
کۀ کیمیا دے زرکوی سنګ وه لعال

د عاشق له ژکه وبهوی وینے
چه جرّاح د معشوقے وهی قیفال

زهۀ چه خوښ د کښلی مخ د مینے نۀ وی
پکښے مات شه د تیرۀ توبری سفال

عاشقان چه په بنۀ مخ کا هومره مینه
مګر خدائے وینی د کښلیو په جمال

ګلستان ځما د مینے شګفته شو
پرے وهی شیدا بلبله پرو بال

ګلدستے ئے لورپه لور په ملک خورے شوے
ترکابله ترکشمیره تر بنګال

هر مضمون ته چه د زهۀ توجه وکړم
طبیعت ئے راکوی په استعمال

شبستان م د ابکارِ معنو ځائے دے
تی ئے نومونه په غدُو په آصال

د الهام غُند خبر وی چه رادروی
چه ځما په زهۀ نزول کا لایزال

درست دیوان م لکه باغ د علم ګنج دے
پکښے هر رنګه ګلونه هر نهال

د دیوان م کۀ بیت بیت سره حساب کړے
ترځلویښت زره به تیرشی په سرکال

په غزل په رباعی م زهۀ مئین دے
چه مداح یم د دلبرو د جمال

په هجران کښے ئے بلبل غوندِ فریاد کړم
کۀ ئے نۀ مومم ګلونه د وصال

چه به مالیدل په ستړګو هغه لاړل
مخ ئے زۀ په تصوّر وینم په خیال

د هغو دلبرو پښے شوے تورے خاورے
چه په پښوئے ژرنګیدل راته خلخال

د څړیو به ئے بزغ لکه ربابِ وُو
په آواز به ئے دِما وُو وجد و حال

په دیدن به ئے له درده رغیدل وُو
جدائی ئے لکه درد وُو د اسهال

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دځوانئ په وخت بنځه سره جوړیږی
ډیرے جونه یو ځلے سره همسال

که یودم ئے جدائی وبله اوشی
زړه ئے بیا وی و وصال دتهکشال

په نوبت نوبت زم ولیدے دلبرے
یادتوږو ویښتو عشق ؤو یاد خال

اوس دا نوے بناشسته که هرځویارکړم
دځوانانوځئ پروا په پیرِ زال

که بوسه ورځنے غواړم ورنزدے شم
په خندا خندام غوخ کا په ناخوال

دهغهٔ یاری په کارنهٔ ده د کښلیو
چه په مخ باندِ ئے نهٔ وینے توروال

چه دکارو بارهٔ ووزی په زوړوالی
کوم صفت دهغه خړهٔ کا خر دلال

زوړ که سپینه ږیره تورد پرخضاب کا
خوانے ښځ وته ځان کا ځوان رجال

نهٔ د سپینے زیرے عیب په خضاب ځی
نهٔ د تیز عیب پټیږی په سعال

دسړی د عمر کار راته بنکاره شو
کله بدر کله سلخ کله هلال

په ځوانئ کښے هرکار په سړی زیب کا
په پیرئ کښے زشتی لری هر خیال

د زړهٔ نه زړهٔ د ځوانے ښځے خوږین دے
که ساتی ئے په نعمت او په نوال

دځوانئ وخته که بیا راتلے په بیرته
ما به ځار کړ ترخپل ځان وارهٔ اموال

ما وے کوره لابه کله زهٔ زړه زم
پیرۍ مخے ته راتله په استقبال

داهم بنهٔ چه م پرے سود د خاطر کیږی
چه تازه دلبره وینم په دا کال

په بوسه د شکر لبو زوړ ځوانیږی
داخبره تجربه ده د خوشحال

بازدخپله بنکاره نئے وُزی چه زوړ شی
توزړهٔ مزری ځاریږه ځوان شغال

چه دلبرے ظاهر بینے شوے بدکار دے
د انصاف رانجهٔ ئے وشوے په کمال

عاشقان په سپین ویښتهٔ کله زهیږی
لا په کور کښے به ئے هم نهٔ شی احوال

د ایمان سلامتی د هغه کس ده
چه بنهٔ مخ وینی په وخت د ارتحال

چه د کښلیو د جمال برکت ډیر دے
مخ ئے څکه مبارک نیسی په قال

په محشر به مینه وهمه د دل سنگو
که په دا درنیږی تله د اعمال

زهٔ مدّاح د هیچا نهٔ یم بے د کښلیو
د نور چا په صفت نهٔ لرم یو قال

زهٔ څهٔ خدائے په کښلی مخ باندِ مئین دے
کوره احسن القصص په استدلال

نهٔ م طمع له چا ده چه مدح کوئے شوے
نهٔ م چا سره لباس شته نهٔ تیتال

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ له هجوے له غندنے درته وایم
فردوسی لری څوبیته له محموده
چه دَ دور شهنشاه دَ ذم لائق شو
ماهم هیڅ تقصیر په ذم دَ چا ونهٔ کړ
کهٔ محمود بنده زاده وُ ودَ خپل پلار وُو
چه په رنګ په خوئ خصلت دَ بابانهٔ وی
درست عالم په خوئ خصلت دَ خپل بادشاه وی
کهٔ له خپله حقیقته درته وایم
په آباؤ په اجداد خان و سردار یم
کهٔ برے کهٔ هزیمت وایه لیدلے
پلار نیکهٔ رم شهیدان وُکور ته تللی
کهٔ به ډیر په هزیمت راځمه توئے شول
لکه وُم په خپل همت بیا به هغه وُم
کهٔ دَ جنګ دَ پرهار ونو درته وایم
یو پرهار م به لاروغ په وجودنهٔ وُو
چه قضا دَ سړی نهٔ وی سړے نهٔ مری
قدردان څما دَ کار شاهِ جهان وُو
چه نیک خواه بدخواه همه ورته یکسان دی
چه دَدهٔ دَ بادشاهئ دَور وشو
په دوران ئے درست جهان سړه کړو وشو
چه په خپل بابا ئے نهٔ ده صرف کړے
چه دَ بنو سړیو قدر باندِ نشته
لکه دے څما زوال وته ناظر دے
دا همه څما دَ تورے صدقه ده
تن به درست دَهند وستان دولت دَدوئ وُو

فردوسی م په دا کار کښے نهٔ دے سیال
زهٔ لرم دَ اورنګ زیب دَ ذم جوال
دَ غندنے کنړه هر یواق سقال
دَ اورنګ بادشاه په غاړه دا وبال
په زړونه کښے خونهٔ وُو دَ بل آل
هغه څوبه دَ بل آل لری مآل
لکه دے وی دَ عالم وی دا خصال
زهٔ څائی یم دَ مغل نمک حلال
کارنامے لرم دَ جنګ او دَ جدال
خوئ خصلت لرم دَ قتل دَ قتال
پښتا پښت م هُنر دا دے آل په آل
وړاندِ روستو په یمین او په شمال
په بل جنګ کښے ونصرت ته په آمال
چه له دردهٔ م به تن وُو لکه نال
بل پرهار م به په تن شو یا په وال
کهٔ ئے درست صورت په غشیو شی غربال
دَ اورنګ بادشاه بنکاره دے خو دا حوال
نهٔ تمیز نهٔ ئے دَ عدل اعتدال
په دوران ئے لور په لور دے اختلال
تهٔ به وائے زمانه شوه دَ دجّال
دَ جفائے په دا نور و څهٔ اهمال
څکه زهٔ ورځنے کړځم په جبال
زهٔ لا نهٔ غواړم دَدهٔ هسے زوال
پښتانهٔ چه پرکنے خوری سیور غال
پښتانهٔ کهٔ کم همت نهٔ وے جُهال

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

یگانه ځوانان کهٔ زر له ما سره وے
نورځما وُو په پنجاب باندِ یرغال

کهٔ هرځوئے سازوُم رانهٔ سازیږی
پښتانهٔ دی د تیږیو کانړیو دیوال

هومره قام هومره عالم سردارئے هسے
سرګردان ګرځه په تیښته دا منوال

دَ دانا سردار دَ تیښتے شرم نشته
چه علاج کا دَ غلیم دَ استیصال

چه په مرګ دِ غلیم سخ کا هسے مهٔ مره
وسردار و ته هم دا دے استقلال

تراویاؤ کالونو تیر شو ځما عُمر
زړهٔ هغه دے تن پیرئ کړپائمال

لکه ما به له مغل و هلے تُورے
دریغه دریغه په ځوانئ وے دا حال

نوے میاشت ده محرم غصه ئے کال دے
په غلیم مِ غصه وریژه دا کال

خدایه هومره مهلت ورکړے په دُنیا کښے
چه کابړهٔ کار ونه سم کاندی خوشحال

شعر حیض الرِّجال دے

په ځان او په جهان کښے ما دوه څیزه دی وکښلی
په ځان کښے دواړه ستړګے په جهان کښے واړه کښلی

دَ زلفو په هوائے بیخودی ځما نصیب شوه
له ځانه له جهانه تل بیخود دی مار خوړلی

دَ کښلیو په جمال په نندارهٔ کښے ما خدائے بیاموند
لږ نهٔ دی له مجازه حقیقت ته رسیدلی

بنهٔ مخ و ته چه ګورم په دوه ستړګو نهٔ مړیږم
دَ تن ویښتهٔ مِ واړه وازے ستړګے دی ختلی

سیه دل دَ محبت له سوزه سازه خبر نهٔ شول
په کار دَ پتنګانو مچان نهٔ دی پوهیدلی

دَ هغهٔ خونی له تیغه دَ خلاصئ فکر ومهٔ کړه
چه دے له ناترسئ زړهٔ وکابړی دَ وژلی

Poha Foundation
A.S.KB

دَ خدائے ملامتونه کوښې کوښې تهمتونه
په عشق کښے دَ وګړی ماڅه لږ نۀ دی زغملی

بنۀ مخ په مثال کل شوزۀ ځما لکه بلبل شو
شیدا بلبله هرچرته چه کل دے هوږے یلی

مدد وکړه دَ وینو دَ ژړا په وخت اے دِله
نور اوښکے پاتے نۀ شوے چه ډیر ډیرم دی ژړلی

دَ شعرڅۀ ثنا کوم چه دے حیض الرّجال دے
بد کړکاچه له دۀ نه ډیر زیانونه رسیدلی

کۀ شعرته نظر کړے په خپل اصل کښے بدنۀ دے
بد داچه څوک په شعر کښے ویل کا نا پسند لی

چه چا دے شعر کړے بے میزانه بے عروضه
دا هیڅ شاعری نۀ ده یوخوسپی دی تمیدلی

پارسی شعرم هم نږده سلیقه لرم دَ وایږو
پښتو شعرم خوښ شو هرڅوک خپل کنړی ښاغلی

په وزن په مضمون په نزاکت هم په تشبیه کښے
پښتو ویل م عین تر پارسۍ دی رسولی

پښتو ژبه مشکله دَ دے بحر مونده نۀ شی
هم مالره یوخو بحره په ډیر مبسود راغلی

له چا نه په پښتو کښے ما میزان لیدلے نۀ دے
میرزا په دا زبان کۀ ویل کړی دی تللی

مخزن م دَ اخوند چه تمامی په نظر کښیوت
په دۀ کښے نۀ عروض شته نۀ بحر ماموندلی

دانا به پرے پوهیږی دَ ناپوهو کار پرے نشته
دا دُرچه دَ بیان په تار خوشحال ختک پیئلی

Poha Foundation
A.S.KB

کذاب دے کۀ دا شعر لکه دۀ پښتو بیان کړ
کۀ هسے ویل اوس شی یا پخوا دی چا ویلی

دَ شعر په ویلو ډیر خوښ نۀ یم ولے څۀ کړم
چه زړۀ مې بے اختیاره کله کله وسته زغلی

په شل کاله کښے دیګ ځما دَ شعر په اوربار شو
په دا دورم پوخ کړچه شپیتۀ کاله مې تللی

حاسد مې کۀ په شعر له حسده ګوته کښیږدی
چه دے مومی له شعره واړه دۀ وته بخښلی

دَ شعر په ویل کښے کۀ مقصود لری هم دا دے
په دا بهانه مې ګوندِ چرے یادګار نا زړه لی

په تورکسوۀ کښے پټه رنګینه معنیٰ وګوره
زر شو یوم سرۀ زړ له تورو شکو دی ایستلی

دوه بحرۀ دوه مطلع لری کۀ دا قصیدۀ ګورے
زر یو انتیا کالونه په صفر کښے ما وئیلی

دَ دوډے جنګ

خو وانخلی له غلیمه انتقام
مرد نۀ خوب کا نۀ خوراک کا نۀ آرام

چه دَ ننګ او دَ ناموس اندوه ئے نۀ وی
دَ هغۀ سړی به نۀ وی احترام

کۀ همت او حمیّت غیرت پکښے وی
تر څښتنه به بهتر ګنړی غلام

په ورځ ورځ پرے قدم بردی وربانډِ خیژی
په یوه ځله څوک نۀ خیژی په بام

په طلب کښے کۀ سستی نۀ وی باور کړه
دَ ژوندون اوبۀ به بیاموے په کام

واړه ورځے سړۀ نۀ دی برابرے
کله درد کله دارو کاندی ایّام

دَ مردئ دَ نامردئ ترمینځ میل نۀ دے
تفاوت ئے په ذړه دے یا په ګام

Poha Foundation
A.S.KB

چه د بل ترلاسه ورغے د بل شو
چه په ذات ئے پلار نیکهٔ تورے وهلے
د کنبت غصه مِ اووته له دِلـه
چه په مخ ئے فتح درومی عابد خان دے
خدائے ئے عمر د خپل پلار کړه کام اونام هم
غلیمان دِ ترے حذر خوری که پوهیږی
چه داهسے تورزن رورئے خدائے پیدا کړ
د لښکرو کارځهٔ هسے آسان نهٔ دے
چه د بخت یوځو ویښتهٔ لری په سر کښے
چه رښتینے ترسر تیر بخښل خوښ کا
د مزری بخره ورمیږ د نیله کاڼ دے
د میدان هوسئ یو یو تازی نیسی
د ډ وډه حصارئے درست په وینو سور کړو
د ډ وډے حصارځهٔ هسے آسان نهٔ ډ و
پاس په غرهٔ باندِ محکم ډ و چا وهلے
د خاوند په حکم هسے فتح وشوه
د اوو کوتو نو کار د خدائے په حُکم
له هیبته په آسمان کښے په لرزه شو
د توپکو د ویشتلو په لوګیو
د ختهکو نیزے هسے تلے په ښغره
د ختهکو نیزه باز و سور د توئے کړهٔ
ډ یرځوانان غازی غړئ شول په داجنګ کښے
صدر خان لاچیرے جنګ لیدلے نهٔ ډ و
د شاهین مرغے چه والوزی له ځالے
شجاعت د هونښیارانو بنائسته وی

مرد به خپل لری د خپل فکر نرمام
پرے جوړیږی کار د تورے د صمصام
خدائے چه راکړ په ډوډه د فتحے کام
په هرځائے د خپل بابا کا تازه نام
په غلیم دِ ئے لاس براوسی مدام
تیره تیغ ئے اژدها دے خون آشام
پرے دِ فخر کا همه سر ونړه مُدام
چه پرے هر سړے به مومی انتظام
د هغهٔ په مخ ظفر درومی مُدام
د هغهٔ د وړاندِ سر کښیږ دی آنام
کیدړ تروړے ئے مړیږی په لحـام
ډوډی غپ په کلی پیر کړئ انعام
په ډ وډه باندِ چه وشو قتل عام
چه ئے فتح تیرید له په اوهام
د کوهاټ ترکوټ ئے بنهٔ ډ و استحکام
چه ئے کار شو په دوه ورځو سرانجام
وارپه وار شو په هفته کښے انصرام
چه د تور وخرپا واډ ریده بهرام
بل آسمان اتم پیدا شو کبود فام
لکه ستن په خیمه درومی د خیام
د بنګښو د سور و فوځ تمـام
که تقصیر نهٔ ډ و د تورو د سهام
په داجنګ ئے نیزه سره کړه په خصلم
په کاتهٔ کا نور و زانړیو ته پیغام
بد جلب حبطه ډ مری بد لغـام

Poha Foundation
A.S.KB

دَجهان بنادئ واړه دَ هغو دی — چه په حکم دَ یوهٔ لری قیام
دَ کنبت ارمان مِ درست له دِله وُوَت — کهٔ شکست وُوکهٔ پرهار وُوکهٔ دُشنام
په بد بوئ دَ کشتکانو مزکه خسا شوه — چه ریز ریز شوهٔ په ډوډه کښے په حسام
عنایت سردار چه څهٔ ملک مبرے وُو — دَ ډوډے په جنګ شول مالکه دَ طعام
دَ بنګښ بخړه دَ پالے دَ چُوکے ده — نورِ ننباسی تُوره په نیام
څوک چه خپل کسب پریږدی بل کسب نیسی — ترهغهٔ نه به بل نهٔ وی عقل خام
کهٔ کاوز په جنګ باتور دے جنګ ئے هیر دے — چه په سر وخوری څپیړه دَ ضیغام
کهٔ بنګښ څخه څهٔ ننګ وے پرے به نهٔ کړے — ما دَ دهٔ له ډکه باغه یو بادام
چه بے ننګه چارے کا په واړه و ورشه — لکه راغے په بنګښو دا هنګام
چه دَ فکر بدرقه ورسخه نهٔ وی — پخته کار به په لار نهٔ اَخلی یو کام
دَ بنګښو شامت خپل سزائے دا ده — چه په غوبنوئ مړیږی دَ دو دام
هرکهتر چه دَ مهتر سره ستیزه کا — دَ عمل سزا به مومی په انجام
هسے غم الم ماتم وربانډِ راغے — رنړا ورځ شوه دَ کوهاټ په عالم شام
دَ کوهاټ په عالَم واړهٔ عالم ډک شو — دَ بنګښو کډه لاړه تر بګرام
بد مذهب رافضی ډیردی په بنګښ کښے — چه خبر نهٔ دی دَ شرع په احکام
ناسنت په مردکانو کښے هم ډیر وُو — په دا جنګ کښے چه عالم شو انعدام
بنګښ کله پښتانهٔ دی کوره څوک دی — نهٔ ئے ذات نهٔ ئے مذهب نهٔ ئے امام
دَ بنګښ له بده بویه به خلاص نهٔ وی — کهٔ په ملک کښے سړی وویني تمام
دَ بنګښ په زړهٔ کښے ډیره شیطانی ده — کهٔ په خولهٔ وتاته شیخ شی دَ بسطام
کهٔ مِ پښه په کُنبت وښوئیده څهٔ شو؟ — په همت مِ ثابتی وه دَ اقدام
دَ ډوډه په جنګ کښے بیا دَ میوه ډک شو — په کُنبت کښے چه خالی وُو هغه جام
بسهٔ چه مخ دَ هغه سوبے رابسکارهٔ شو — چه لیدله مِ په خوب او په الهام
هغه کار چه تر سر ورسیږی بخت دے — چه په زړهٔ کرځی په ویښه په منام
دَ سړی مراد هاله ورشی په غیر کښے — چه راضی شی ذوالجلال والاکرام
تل تیره توره وهه کهٔ حکم نهٔ وی — یو ویښتهٔ به کنډوُنهٔ کا دَ اندام

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کۀ تری دی کۀ بولاق رحمت پرے باندِ
چه اول ئے خپل نشان په غونډئ لک کړ
د ټیری د منډ هنډو بنه تنبه وه
شاهی بیګ مرزا دارو یوخوسوارۀ وُو
په داهسے وخت یو دوه ایسوړی نۀ وُو
شابی خیل کۀ مکوړی وُو په اولجه شول
عالم خان صاحب اولاد جمال الدین دے
شاهی بیګ ساغری په تن ملک میرے دے
په داجنګ کښے اولجے وشولے بے شمارہ
تورے زغرے کۀ لیندے وے کۀ درستے وے
شپږ اوۀ زرہ ختک وُو په داجنګ کښے
د کنبت جنګ م په ننګ د پښتانۀ وُو
یو په لس ورباندِ وشوہ یو په شل وہ
د دے جنګ نارے به د رومی په ملکونو
چه د دے سوبے آواز وشی په هند کښے
چه په نام پښتون غوڅیږی پرے خوښیږی
د اسد تحویل نږ ریونوی رجب وُو
په کاغذ کښلی خبرے پاتو کیږی
په غلیم باندِ د هسے فتح تل وہ
لکه دا فتح چه وشوه والسّلام

پۀ سیالئ تُورے وهلے واړہ قام
پۀ رحمت د اَتړ وخیلو وُو ناکام
پۀ دا کارکښے د یوسف پۀ اهتمام
نۀ وُو نور د څوترے نمک حرام
نۀ خورم نۀ درویش خیل وُوبد فرجام
د خوټمو تنبے بنۀ وکړ خرام
پۀ ساغری پۀ بنګی خیل کښے د اکرام
ترشیرا اول د دۀ کړی کار تمام
د بنو جونو د اَسونو د انعام
پۀ وسلو سرہ معمور شو هرکدام
پۀ اولجه سرہ خوشنود شو هرکدام
بل غرض م پۀ منځ نۀ وُو نۀ مُرام
کۀ لښکرپه ډډه کړے وے مقام
پرے خوښیږی به همه پښتون په نام
بیا به ژغ شی د بادشاه په خاص عام
اورنګ زیب هسے بادشاه دے د اسلام
پۀ دریم د جنګ آغاز شو دا کلام
دا بیان پۀ بیاض حُکه شو ارقام

د پښتون نه کِله اود مغل سره پټنه

بیاله کومه راپیداشو دا بهار
چه په هرلوری ئے ملک کړ یو ګلزار
ارغوان دی ضمیران سوسن ریحان دی
یاسمن دی نسترن نرګس ګلنار

Poha Foundation
A.S.KB

پسرلی کلونه ډیرپه هرهر رنګ شته
ولے سرهٔ لاله دی لا پکښے اوخار

جونه موتې موتې کل بڼدی په ګریوان کښے
دځوانانو ګلدستے دی په دستار

مغنی په چغانه لیندئ کښیږه ده
په نغمو په پردو وغواړه هرتار

ساقی راشه ډکے ډکے پیالے راکړه
چه دمیو په مستئ کښے شم سرشار

پښتنو ځلمیو بیا لاسونه سرهٔ کړهٔ
لکه بازمنګلے سرے کا په خپل بنکار

سپینے تورے ئے ګلګونے کړے په وینو
په اهار کښے شګفته شو لاله زار

ایمل خان دریاخان دواړه مړک ئے نه وے
هیڅ تقصیر دواړو ونهٔ کړ وار په وار

دخیبر دره ئے سره کړله په وینو
په کړپه ئے هم روان کړ دند و کار

ترکړپه تر باجوړه سمے غرو نه
په لرړه په زلزله شول په بار بار

په هغه لوری چه کیږی پنځم کال دے
هره ورځ د سپینو تورو خرپهار

چه په دالوری نړۍ راغلم حبطه شوم
نړۍ مردار یم کهٔ داخلق دی مردار

په لښکر لښکرنارے شوم ورته ستړے
دا کانړۍ راته نه مهیرک وائی نهٔ ځار

چه احوال د یوسفزیو را معلوم شو
لواغر وماته بنهٔ ؤو نهٔ د مغار

دځټکو سپی بهتر تر یوسف زیو
کهٔ ځټک دی هم په خوئ ترسپی بیکار

درست پښتون تر قندهاره تر اټکه
سره یو د ننګ په کار پټ و آشکار

کوره څوجنګونه و شو په هر لوری
ولے هیڅ د یوسفزیو نشته عار

اول جنګ د لوړے شا د تهتر و ؤو
چه ځلوینت نړۍ مغل شول تار په تار

خو بندے لونړۍ ئے په بند د پښتنو شوے
آس اوښان هاتیان اولجه قطار قطار

دویم جنګ میرحسینی په دوابه کښے
چه ئے وتکیدهٔ سر لکه د مار

بیا له پسه د نوښهر د کوټ جنګ ؤو
چه م وکیښ تر مغلو خپل خمار

بیاله پسه جسونت سنګه شجاعت خان ؤو
چه ایمل ئے په کندهاب ویوست د مار

شپږم جنګ مکرم خان شمشیرخان دواړه
چه ایمل کړل په خاپښ کښے تار په تار

چه ځما په یاد دی لوئے جنګونه دادی
د هلکو په هرلوری نشته شمار

همیشه فتح ونصرت دے لا تراوسه
پس له دا ده بیا تکیه په کرد کار

اورنګ زیب راته یوکال اوشوچه پروت دے
په صورت حیران پریشان په زړۍ افګار

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کال په کال اُمرایان دی چه پریوُزی — چه طوفان شولے لښکرے کوم ئے شمار
خزانے دَهندوستان دی راخوړے شوے — سرهٔ مُهران دی ننوزی په کُهسار
دا دَهیچا په اَتلس فکره نهٔ وُو — چه به دا کار ونه شی په دا دیار
دَ بادشاه دَ بد نیتئ کمے نشته — په بد نیت ئے آزار واخست دَخپل پلار
خکه اوس دَچا باور وربانِدِ نشی — هم بد نیت دے هم بد قول هم مکار
بله هیڅ لیدله نهٔ شی په دا مینځ کښے — یا مغل دَمینځه ورک یا پښتون خوار
کهٔ گردش دَ آسمان دادے چه لیدهٔ شی — کهٔ دَخدائے رضا په دا وی راغے وار
آسمان هرکله پیرے یک رنگے نهٔ کا — گاه په کام دَگل جار وُوزی گاه په خار
په دا هسے وخت چه وخت دَنام ونگ دے — دا بے ننگه پښتانهٔ کا څهٔ رفتار
پښتانهٔ چه نورڅهٔ فکر کا ناپوه دی — بے دَ تورے خلاصے نشته په بل کار
ترمغلو پښتانهٔ په توره بنهٔ دی — کهٔ په پوهه پښتانهٔ وے څهٔ هوښیار
اولسونه چه سند و بله وکا — بادشاهان ورته سجود کاندی اختیار
کهٔ نفاق کهٔ اتفاق کهٔ جهل پوهه — دَهرچا دَخدائے په لاس ده هره چار
افریدی مهمند شنواری گوره څهٔ کا — دَمغلو لښکر پروت په ننگرهار
زهٔ تنها پکښے په غم دَنام ونگ یم — یوسف زئی فراغت په کښت و کار
اوس چه هسے بے ننگی بے ناموسی کا — عاقبت به ورښکاره شی خپله چار
مرگ څما په پوهه بنهٔ ترداژوندون دنے — دَعزت سره چه نهٔ وی زیست روزگار
همیشه به په جهان کښے ژوندون نهٔ وی — دَخوشحال ختک به پاتے شی یادگار

دَ دریے خور اول کال دَ غفور وُو
۱۰۸۶ھ
ماچه ووے په برمول کښے دا اشعار

په خیبر کښے دَ مغل شکست

چه دانا ترنادان لا وژنی بتر — مگر نهٔ دے دا څروندون څهٔ معتبر
چه م فهم فکر وکړهٔ باور وکړه — په دا باغ کښے گل له خار دے برابر

Poha Foundation
A.S.KB

چه له کوموغرونو راغے چرته دے وی
اباسین لاپه داهیڅ نهٔ دے خبر

د شلمان غرونه په دا کله خبر دی
په شلمان کښے چه زرګونه شول ډبر

نهٔ آسمان ځنے خبر دے نهٔ دا مزکه
چه عالَم شو په طوفان زیر و زبر

په یوهٔ زمان کښے ځهٔ قدرت ښکاره کا
ځهٔ قادر دے توانا الله اکبر

مکافات د کوم ګناه د کوم شامت دے
چه ډبر د میر جمله شو درست تهبر

چه اډبر د میر جمله شو درست تهبر
د فلک په سر کښے شته ځهٔ شور وشر

د فلک په سر کښے شته ځهٔ شور وشر
لږ لښکر په ډیر لښکر مومی ظفر

لږ لښکر په ډیر لښکر مومی ظفر
چه ئے مات کړ د صوبے واړه لښکر

داطوفان چه په مغلو باندِ ساز شو
په ګشتن په اُلجو هیڅ مکړه نظر

که آسونه که فیلان که اسبابونه
په انبار انبار سپین زرؤ ویاسره زر

هغه ښے پری پیکړے د پالکیو
هنګی پرے پورے لال و دُر ګوهر

په زرګونو پښتنو کړے ترځان لاندِ
دا به څوک کا د مغل له زړهٔ بدر

داکینه به یو په سله تر اوباسی
که ئے لاس شی په جمله پښتانهٔ بَر

پښتنو څخه که ځهٔ شته ځهٔ عقل پوهه
ایل یاغی دِ ځنے کاندی اوس حذر

دامتل د زمانے دے ځهٔ اوس نهٔ دے
چه نامرد خر په پالان وهی نهٔ خر

مستجاب مهمند که چرکه د مغل د ه
زهٔ خوشحال خټک خوبازیم ځائے مِ غر

د اورنګ زیب نه فریاد

هغه خدائے چه بندی کړے ئے د خوشحال
هم هغه به ئے خلاصے کا په هر حال

مهٔ منت د خویشکی میشکی باندِ بار شه
نهٔ منت د باقل زئ د بقال

نیستی واړه په نصیب د بیګ محمد شوه
بے ننګی واړه په بخړه د جلال

نام ونګ ناموس که داد افغانی وی
چه بنکاره ئے شو په دا دور احوال

اول مورد درست غوری په خرهٔ غوړے
بیا د واړو پښتو څربی په د نبال

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

دا ناسازے چه په ماشوے چه په دوئ شوے
دروغژن یم که پرے نه شوے سرومال

که د دسے که دغرهٔ دی یوسف نړئ
همکی مزری دی مړئ وے نړوال

دخپل ځان صفت به نه کړم چه زهٔ څهٔ یم
لږوبر واړه روباه دی یا شغال

ما د دوئ سړه د ننګ پالنه بنه نړده
که موعمر سره تیرے په قتال

دحریف قدر حریف وته بنکاړه دے
بنیښه کړپه بنیښه کړزده کلال. کلال

قیمتی د قیمتی سړه جوړیږی
په یوه مزی پیئل شی دُر و لال

که ځما د دوئ سند وبله یو شی
څوک د هورځویه لری د مخ مجال

که خوشحال ختک وار بیاموند په جهان کښے
خود به وویني د دے چارے مآل

زهٔ له خپله خدایه خوښ له خپله قومه
په عزت دِ لری واړه ذوالجلال

هغه څوک چه د بدئ د معرکے دی
خجالت ورلره بس دخپل افعال

که کفران ئے د نعمت په جهان کړے
خود به بیا مومی جزا دخپل اعمال

دغه یوخوکا لعدم دے په معنیٰ کښے
دغه بل د دجال خر دے یا دجال

خجالت لره ئے خر وهی په کیږه
که سالے چارے کاندی غیر سال

خربه هیڅکله د آس برابر نهٔ شی
که د آس غوندِ پیدا کا سُم اوبال

منکیرک خو منکیرک دے بازبه نشی
که اوږده لری تریاز و پر وبال

د اوږو پیشوخو سازه کړی میوڅوک کا
هوښیار اوته بنکاړه دے دا مثال

خال وخط پرے حبطه ځان د خندا کا
چه بد رنګه بنځه کښیږ دی په مخ خال

عاقبت هغه چیندخ په خوارئ خوارشی
چه واته کاله دریابه په جبال

حبشی دِ نوم په ځان د هلال کیږ دی
په داتش نامهٔ به هیڅ نشی هلال

په سړ و ستړکو را نجهٔ زیبائی نهٔ کا
ناقابل دِ هوس نهٔ کا د اقبال

چه لوئ غواړے هُنر د لوئ نړده کړه
بے زینے دی په محل خاتهٔ محال

د سړی لوئ په رنګ په پساله نهٔ ده
په همت ده په هُنرده په خصال

نهٔ د خلقو بدنامی نهٔ جام د نړو
نهٔ د خلقو نیکنامی په لاس سفال

په داهسے رنګه کار به راضی نهٔ شول
که ئے فکر اندیښنه وے یومثقال

که ئے څویه نمسی ماوے په کور کړی
د عزت م به لاهم نهٔ ژوکیال

Poha Foundation
A.S.KB

که یوځوکا هه ژوندے وُم په دُنیا کښے
خود به ئے واوُرم دَمدو دَ باباحال

که څهٔ حق شته دَ نیکئ په جهان کښے
ناسپاس به گرفتارشی په نکال

زاوُزاد به ئے بښخیږی بے کفنه
په جهان کښے به رسوا گرځی کنگال

واړه هسے چارے کاچه پکار نهٔ وی
چه ئے پاسی زمانه په استیصال

ما پخپله په ځان کړی دی دا چارے
چه مِ ورکړه وناهلو دا مثال

چه همیش په یوه حال وی هغه خدائے دے
په سړیو باندِ تل نهٔ وی یو حال

که نهٔ په نحس طالع بند شوم عیب نشته
کله کله تندر هم نیسی هلال

څلویښت کاله مِ خوښه کامرانی وکړه
څهٔ شوچرخ که مخالف شو یونیم کال

نهٔ پرکیږی نهٔ فریاد کا نهٔ چیچل کا
هرهوښیار مرغهٔ چه لاندِ شی ترجال

وَتقدیر وته ځان وسپاړی یکباره
راضی نهٔ وی په پرخاش اوپه جنجال

دَخدائے حکم چارے نهٔ دی بے حکمته
هیڅ دَدے خبرے نشته قیل و قال

خپلو ورونو یوسفؑ واچوهٔ کوهی ته
مشرف شودے په جاه اوپه جلال

واړه چارے په قسمت په مشیت شی
باد په لاس دَ منجم دے دَ رمّال

دَهغهٔ چه زړهٔ محکم په توکل دے
نهٔ په خوب باندِ نظر کا نهٔ په فال

څهٔ یوازے په مانهٔ ده که ژوندے وی
اورنګ شاه بادشاه به پیرکاندِ پائمال

دهٔ په لاس دَ بخت نصر ظلم واخست
زړهٔ دَدهٔ له لاسه بندلکه دانیال

حق ناحق ئے چه څوک راشی په منګل کښے
خوارَوی ئے غم ئے نهٔ وی دَ وبال

چه په پلار باندِ ئے نهٔ ده صرفه کړے
په نورچا ئے څهٔ صرفه څهٔ ئے اشکال

که ربستیا وایم داهسے بادشاه نهٔ وی
واړه کار ئے دَ رهزن دے دَ داړه وال

یو په ظلم یوپه مکر نورځوک نشته
که ځجاج وی که یزید وی دَدهٔ سیال

دَهغهٔ بادشاه به مونځ دَغاړے طوق شی
چه دے نهٔ لری دَ عدل اعتدال

نهٔ انصاف شته نهٔ تمیز نهٔ نور دَ عدل
په دربار ئے تاریکی ده غول و غال

امرکان ئے همکی دَدهٔ په رنګ دی
هرحیله دَ خپل کردار کا استعمال

چه په اصل په نسب ئے نظر وکړے
لږ په دیو کښے اصیل دی پیر هزال

دَګدائے له لاسه هم پوچک رانیسی
که په کور کښے ئے مهران دی په جوال

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

سیّد میرا و میربابا دواړه حاضر دی
کهٔ ډ دے خبرے غواړے استدلال

ډ کابل صوبه خرابه هغه سنګ کړه
دابل سپے په بنارس کاندی دا چال

په دوران ډ دے بادشاه هوښیار هغه دے
چه وطن کا په فرنګ په پرتګال

مقرب ئے فدائی عبدالقوی دے
چه تل کاندی ډ بدئ اشتغال

یوسفیه ډ ګجرات ډ دهٔ قاضی دے
چه ډ دهٔ غوندِ به نهٔ وی بل هزال

په دربار کښے ئے عزت ډ بل چا نشته
پیشکاران ئے دی بدذات او بدسګال

ډ نیکئ حکم ډیر په تأمل کا
ډ بدئ حکم کا په استعجال

اول دے بیائے ډانور ډ خدائے دیاړه
چه په پسه چاړهٔ واړه کړے حلال

په خوشحال باندِ خو وار دے دادے سراغے
خدائے دِ درست جهان ساتی ډ دے جیپال

په دا هسے حال هم شکر کړے بویه
کهٔ سر کال م کډه لاړه تر هنګال

په بل کال م ویړه شی لاړه دِ نهٔ شی
په ملکونو ترشوال او تر تور وال

پښتانهٔ لره منصب نهٔ دے غضب دے
چه تلاش ډ اضافو کا لاړے دال

کهٔ هزار کاندِ پښتون مغل به نهٔ شی
بویه داچه له زړهٔ وباسی داخیال

ډ هاتی ډ مزرې روغه کهٔ څوک غواړی
هیڅ ډ دے خبرے نشته احتمال

پښتانهٔ لره شړئ اندیرے بنهٔ دی
نهٔ اغوستے ډ مغل ډ مجرے شال

ماوے زهٔ به ډ مغل په نوکرئ کښے
سرکیبونه کړم ډ سرو ډ سپینو نال

په ناحق ئے څنګیرونه راپه پښو کړل
واه واه هسے نوازش هسے آمال

امرکان م په دربار کښے ډیر نیکخواه دی
په خاطر ډ سیّد میر دی واړه لال

آفرین ډ میر جمله په څویه باندِ
چه نن دے دے میر بخشی یه استقلال

کهٔ هزار تورے چاړے غشی وریږی
دهٔ حُما په سر نیولے دے حیل وال

کهٔ بادشاه کهٔ اُمرا حُما دپاړه
ډ هر چا سره ډ دے جواب سوال

بل میر خان ډ خلیل خان څویه تلاش کا
بل ډ نیکو نیت لیدهٔ شی ډ کوتوال

چه په نیمه خولهٔ ئے کار کیږی ډ خلقو
ډ خلاصی م همیشه کاندی جدال

لا تر اوسه کار موقوف په ارادے دے
ګوره څهٔ دے لا ډ دے چاړے مآل

چه له بخته یاری نهٔ وی په داڅهٔ شی
کهٔ جهان دِ نیک خواهی کا ماه وسال

Poha Foundation
A.S.KB

د رنځور رحمت د خدائے په حکم دروی
په طبیب باندِ خوسعی ده کمال

مخ دِ تورد سیّد شمس شی د واړه لوریه
چه هرکوره بے بدل دے په تپتال

د خلاصئ خلل دهٔ کړ کړ په مینځ کښے
چه ئے کړ په ضامنئ کښے اهمال

که د بند او د زندان مشکل آسان شی
وارپه وار به خدائے آسان کا کل اشکال

په څیله پسے کلونه د بهار دی
په اهار پسے رادروی پشکال

چه په ژمی بناخ بُری وشی د ونے
په بهار کښے ئے لابنهٔ وی پروبال

لابه کله د خلاصئ زیرے وشی
چه بنادی م شی په اهل وپه عیال

چه همیش په خوشحالئ آموخته وی
هغه زړونه دِ خدائے نهٔ لری ملال

انتظار د دے خبرے پیر عالم کا
ولے خوار خټک به واړه شی نهال

لابه کله هغه وخت هغه ساعت شی
چه به وینم د یارانو بنهٔ جمال

د هجران محنت به واړه فراموش شی
که بنادی را باندِ وشی د وصال

څوک به خاندی څوک ژړا کا څوک به آه کا
په هرځائے چه دا بیان بولی قوال

نر ر پنځه اویا کالونه د هجرت وُو
په آغاز د نوی کال شو دا مقال

د اورنګ زیب نه شکایت او د خپلے مړ ستائینه

پرورده که د مغلو په نمک یم
د اورنګ له جوړه هم له غریوه ډک یم

په ناحق ئے په زندان کړم یوځو کاله
خدائے خبر دے که په خپل ګناه زهٔ شک یم

پښتنوسړه زهٔ توردے د مغلو
خبردارئے په نیتونو یک په یک یم

که سړه کهٔ نا سړه راته معلوم دی
په دا کارکښے په معنیٰ لکه محک یم

یازهٔ باز ووم یا شاهین شاه جهانه ته
د اورنګ وته قارغهٔ یا منښکیرک یم

هغه زیست چه د عزت له مخه نهٔ وی
چه ئے کا په هغه زیست پورے هک پک یم

اورئے پورے په منصب په نوکرئ شه
چه ترفهم وترنظر د مغل کک یم

Poha Foundation
A.S.KB

په خپل نام ونګ چه راشم لیونے شم
خبردار کله په سود وزیان د لک یم

چه په طمع د اوړو زغلی وشست ته
ګمان مکړه چه هغه ناپوه سمک یم

ترقضا پورے د هیڅا حاجت نشته
اوکۀ نه ترزاړۀ ذلب لاریرک یم

وبینا و ته سوړ مهر یم د نړو
په دلیل د نابینا لکه پوچک یم

هیڅ له قدرۀ م وګړے خبر نۀ دے
کۀ ربنتیا وایم د ستړګو مردمک یم

د چنبے ترګلو ډیر دے ځما قدر
وبے شناختو ته ګل د پنیرک یم

لکه باز په لوئے لوئے بنکار ځما نظر دے
نۀ چه ګرځۍ ګونګټ نیسی بادخورک یم

چه په غوښوئے ړوزګار هغه مزے یم
نه چه ولے د وښو خوری هغه مڼک یم

په دا سپینه ږیره شرم عزت بنۀ دے
ځۀ به نورے چارے کړم منګرخورډک یم

کۀ عالَم راته کُن تاؤ کا غم م نشته
په ربنتیا ویل د ډیرو پُول پُولک یم

په دانش په شعور نۀ ده په قسمت ده
چه داهسے سړګردان لکه پټک یم

هر پښتون چه د مغلو نوکری کا
کۀ دِ نړده د هغے واړه و بهترک یم

چه منصب م د مغل خوړ یو ملِک وُم
چه منصب د مغل نشته اوس مَلک یم

د فرمان د پروانے حکم ئے نشته
شکر دا چه په خپل حکم په خپل وک یم

نۀ م کار په خاص وعام نۀ په دیوان دے
نۀ په در ولاړ د هر یوۀ مردک یم

نۀ تصدیق شته نۀ یاداشت شته نه توجیه
نۀ په فکرد سند نۀ د دستک یم

هر کیدی به چه له ما سرکوزی غوښته
د هغۀ د سر یا تُوره یا کوتک یم

کۀ په بد و باندِ شُوم شوم زۀ ئے ځۀ کړم
لکه بنۀ ستوړے په اصل مُبارک یم

هر ساعت ړ باندِ عید د استغنا دے
کۀ په نور عالم ژړا زۀ په خرسک یم

پښتانۀ لره شړئ اندیرے بس دی
نۀ په فکرد مسند نۀ د توشک یم

آزادی ده په ساده سپینه جامه کښے
خلاص له غمه د زربفت اود میدک یم

د وښو جونګړئ هسے راته ښے شوے
وائے ناست په محلونو د آشک یم

کۀ اوګړه د بټوشته په شلمبو سپینه
د مغلو پولاډ پاتو ډیر ډیر ډک یم

چه نیولے م دا هوډ د ننګ ونام دے
کۀ لۀ خپله هوډه واوړم کنیزک یم

په بل غشی توپک هیڅ ویشتلے نۀ یم
کۀ ویشتلے یم خو بیا په خپل توپک یم

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه شهپر م بتې خیل ډوکند کپر شول
پروادار په لنډو پرونو د بارک یم

د کریز بنډې م توئے لکه بانړ کړے
ګمان مه کړه چه بے پرونو بنا پیرک یم

سکه سړونړه م تری دی حال ئے دا دے
که بولا قو نه لالړے یو څپک یم

په دروغ دروغ وعدې نفاق آمیزے
ماغلوی ورته په مثل د کودک یم

تف په ډیره د همه واړه بارکو
لاځما په ښیره هم که نړۀ بارک یم

که د واړو پښتنو راته تسلیم دے
نړۀ خو بیا د صبا کئی انا خښتک یم

ننخوده بیا د خدائے وحکم وته څک یم
نن خو قام راسره ډیره جفا اوکړه

نړۀ یوازے په تکیه د رخدائے شیرک یم
که څنګو راته شا کړه مخ ئے تور شه

وپاداش وته په طمع د هر یک یم
که څۀ حق یاد وروړئ یا د نیکئی شته

راضی مند د افریدیو په کومک یم
مهمندی ځما د کړے لاس و پښے دی

چه لیدۀ شم اوس خودایم یو بولک یم
پیرچینے چه تراوش وکا دریاب شی

نړۀ د ننګ په کار له واړه ومشترک یم
کرلانړی سړینی څو پښتانۀ دی

اوس م نیمه ژبه خوښه شوه شیتک یم
د هرچا سره چه کښینی هم هغه شی

منت دار په ګرځید نه د فلک یم
چه داهسے رنګ ځما په سیله ګرځی

لا په کار د سوارئ لکه اوزبک یم
که م عمر په شمارۀ ترشیبتۀ تیر دے

د افغان په ننګ م وټرله تورۀ
ننګیالے د نړمانے خوشحال خټک یم

د مغل په بند کښے د ارمانی زړۀ فریاد

نړمانے له بنو یارانو نه مهجور کړم
څۀ بلائے مبتلا په ډیر ضرور کړم

د بنړو اوښکے م پاسه پرے تار و نه
بیلتانۀ په تن په مثل د طنبور کړم

اوس په ما د خوشحالئ نوم جوړنۀ دے
چه داهسے نړمانے له غمه پور کړم

ماوے ترڅ به سره وچوم له غمونو
ولے لا تراوسه پایم خدائے صبور کړم

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

نورۀ واړه پښتونخوا په ځای میشته ده
اشرف خان په ناپوهۍ په غم کښے ونښت
جُدائی د صدرخان لکه سُور اور وُو
سل تنږے مې هر آه سره په زړۀ شی
هغه وخت مګر د خدائے په وعده راشی
د هر مخ خالونه داغ ځما د زړۀ دے
دا ارمان مې هیڅ ارمان سره سم نۀ دے
مرګه هومره مهلت راکړه په جهان کښے
چه مې اوس له لاسه اووے آسمان شوے
کۀ ئے درست د متو نور راته بنکاره کړ
نۀ به بیا په غاړه کښیږدم د ننګ تُوره
عجب مار مې جار وتلے تر دوُو پښو دے
مست ها تیان خونی مزری په زنځیر کیږی
په خپل آه مې باورشته اثر به وُ کا
یو دوه سرے مار مې پروت په دواړو پښو دے
پاړه وکان د پیښور واړۀ ناقص وُو
چه مې فکر د ازل په تُورے وشی
دا بیان مې د عفد ۱۰۷۳ھ په کال ویلے
واړه خلق د خوشحال په پت ولاړدی
بخته تا له کومه لوریه راحضور کړم

خو یوزۀ دے زمانے پکښے منصور کړم
زړۀ د دۀ غمونو لا په زړۀ رنځور کړم
کۀ د واړۀ فرزندانو غم چُور چُور کړم
په دې ون نے نکه وړے د انګور کړم
چه به بیا د خیلخانے سړۀ سرور کړم
زړۀ حیران نے یا دول په کوم دستور کړم
کۀ په زړۀ کښے ارمانونه نا محصور کړم
چه جمدر د مدعی په وینو سُور کړم
د هغو خبرو څۀ لره مذکور کړم
بیا فلک سره کُشتی په خپل دستور کړم
نۀ به بیا په قوم کښے کښینم نۀ به هور کړم
مګر لوئے پاړه پیدا شی چه ئے دور کړم
بویه دا چه ځان فلک وته تر بور کړم
رقیبان به اورلړونی د تنور کړم
په دیدن نے له نشاطه نه نفور کړم
دایم هند لره روان شوم کۀ ئے دور کړم
په دا کار کښے خپل پردی واړۀ معذور کړم
په شعبان چه د لاهور په سیند عبور کړم

مغل د پاړه خدمتونه او د مغلو په خوشحال ظلمونه

راته درست د دهلی بنار وُو بوستان
چه پکښے وُو باز باقی سعادت خان
په هغۀ زمان چه دوئی له ماروان شول
بلا سخت یم چه ئے نۀ مرم په هجران

Poha Foundation
A.S.KB

چه د دیو د دیدنه نه محرومِ شوم
کهٔ ربنتیا وایم زهٔ اوس شوم په زندان

خیلخانه مِ لکه باغ زهٔ ئے باغوان وُم
څهٔ عجب وبله جوړوُو باغ باغوان

زمانه چه باغ باغوان وبله بیل کا
دا بیلتون په دواړه توکه دے خریزان

چه یوکل دَهغه باغ وینی په ستر کو
په باغوان باندِ بنادی وی هر زمان

د مجنون څهره تصویر په کاغذ کوره
زهٔ هم هسے هډو پوست یم استخوان

په جهان کښے هرڅوک یوځله په مرګ مری
زهٔ بے مرګ مرم نهٔ یوځل زمان زمان

په ناحق د اورنګ زیب په بند بندی یم
خدائے خبردے په تهمت او په بهتان

زهٔ په څان کښے ګناه نهٔ وینم په خدائیکو
ولے نورخلق خبرے کا شان شان

د ګناه مِ سرِ رشته نهٔ ده معلومه
مګرخپل هُنر د څان وینم تاوان

لکه زهٔ وُم په راستئ په درستئ کښے
د مغل په خدمت نهٔ وُو بل افغان

بادشاهانو لره ترس د زهٔ بایدهٔ دے
مروت، غورښی، عدل و احسان

څوک به چالره په داد او په فریاد ځی
چه په ظلم راضی من شول بادشاهان

چه څما په خیلخانه نه په ولس وشول
ودِ نهٔ شی په هندو په مُسلمان

چه د خپل پردی تمیز ورباندِ ورک شو
بادشاهان د خپل دولت کاندی نقصان

اورنګ شاه بادشاه کهٔ تل کا هسے چاړے
لکه اوس ئے په لاس و نیوے امان

یا سرِ کال یا په بل کال به خلق واوړی
چه جویونه شی د سرو وینو روان

زهٔ لاځهٔ یم نور به هم څما په رنګ کا
څوخانان دی نوم په نوم د کوهستان

چه زهٔ سوے په پلار په څویه باندِ نهٔ کا
د هغهٔ به څهٔ صرفه وی په جهان

له غروره هسے مست بے خوده لاړ دے
چه نظرئے هورے پاس دے په آسمان

د داد خواه څواب کو تئ یا کوتک دے
په دربار چه ئے غوغا کا داد خواهان

وبه نهٔ وائی چه ولے دادِ څهٔ کړل
کهٔ په ملک ئے قتل عام کاندی خانان

نهٔ یوحرف د صوبه دار نه شل محضره
چه رقوم ئے په خپل مهر کا قاضیان

رفتګی بډے رشوت حمایت بویه
کهٔ څوک غواړی د خپل کار سروسامان

د هرچا څخه چه داخویونه نهٔ وی
په دربار به سرګشته ګرځی حیران

طبیبانو ته هیڅ مهٔ وایه خوشحاله
قادر خدائے به وکا ستا د درد درمان

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په قندهار جنګ او نتیجهٔ قحط سالی

بیا دِ څهٔ فتنې آغاز ے کړے آسمانه
چه عباس دِ راروان کړله ایرانه

شاه جهان لا په اندوه دَ ترکستان وُو
تا ناګاهه بله چارکړه ورعیانه

منصوبے دِ هومره نهٔ دی چه ئ شمارشی
هئ توبه توبه له تا ستاله دورانه

کله کله ستا فتنې لا په څهٔ رنګ وے
ولے داځلے سوکړے نهٔ کړے ودانه

یو سختی او سرنځوری دِ په ملک زورکړه
بل دِ بر برکت واخست له جهانه

درپوهیږم چه هغه دِ لا په یاد دی
چه خلاص شوی وُو دا وارے له طوفانه

څوهمه واړه کسکر وبله نهٔ کړے
خوابه ستا نشی سړه په یوځوخانه

دَ کابل میوے خوراک دی دَ طوطیانو
پرے خوارهٔ شول تورقارغان له هندوستانه

یو شدت دَ بادشاهانو ترمینځ پریوت
بل دا ملک شو یوځوکاله بے بارانه

دَ آوی څښتن دُعا کړی چه نرخ کران کړے
للمی کار په زړهٔ پریشان مینه ویرانه

غَه سړی چه به په زور میلمانهٔ غوښتل
اوس سرپټ کاندی تیریږی ترمهمانه

ما په عمر هسے کار لیدلے نهٔ وُو
نهٔ م کله آوریدلے وُو له چانه

چه پسر له لوبړے مری پدرئ ګوری
دَ پسراند وهٔ ئ نهٔ وی بے له ځانه

هندوستان به ګوره څهٔ شی ستاله فعله
خدائ دِ ورک کړه را فضی علی مردانه

له هغے ورځے چه راغلے په دا ملک کښے
غم دِ راوړ ترسپاهه تر دهقانه

چه دا هسے شوم قدم دِ په ملک ګډ کړ
چه دِ ګورم څهٔ ناپوهئ شاه جهانه

کهٔ دا ملک له اولیاؤ نه خالی وے
په دا ملک به تر دکن پیښه وه ګرانه

کهٔ دِ حکم دَ عالم دَ ورانئ نهٔ وی
رزق دَ هرچا وړکوه دَ رزق ضمانه

خوشحال تل شکر وکاږی خوښ له تادے
تا په دهٔ له هرهٔ توکه کړهٔ پریوانه

Poha Foundation
A.S.KB

د فلک ستمونه

او د پښتون د بې وفایئ نه فریادونه

خبرمۀ شے د فلک په ستمونه
په خاطر کښے لرم څورنګه غمونه

چه هميش به ئے سر پروت ځما په پښوډو
اوس هغه ځما په سرښ دی قدمونه

چه به تل ځما کرم ته په اُميد وُو
باړوی په ما منت په کرمونه

چه ځما په مرهم ړوغ په دُنيا پائی
هم هغه خاندی ځما په مرهمونه

زۀ ئے چالره وهم قدرئے چا نه ده
په اوروسيزه دا تورے قلمونه

څۀ يوازے ننګ په ما راغلے نۀ دے
پښتانۀ پير دی په غږونه په سمونه

يا به واړه د مغلو درم پريږدی
يا به زۀ هم په لاس واخلم درمونه

چه ښورواخوری د مغلو واړه سپی دی
د سکانو په خولۀ څۀ اخلم نومونه

کۀ څنګ دی کۀ ښنګښ دی کۀ ورکزی دی
وار په وار ئے په کور اوشه ماتمونه

يا م خپل قهرارمان ترهر چا وکښے
يا م پريښوے دا د ننګ شيمونه

له پرديونه به څۀ لره مانړۀ کړم
چه خپل هم را باندِ باسی اړمونه

ناخلف څويه د چا کره لوئے مۀ شه
چه و پلار وته کندی کا قسمونه

هسے څويه م نۀ وليدل په پير کښے
چه په مخ کښے ئے دا ورځی علمونه

چه شاعر په خپل غلط فکر خبر شی
پرے څکوی د غلطئ ړ قمونه

چه ځما سره ئے کا پورے حيران يم
خپل پردی فن او فنون سحر دمونه

کور به هم په ژړا سر کړم کۀ ئے ورورم
نړۀ خوشحال د زړۀ دا هومره اَلمونه

مشران او ځان ستائيل او خيلخانے نه فرياد

راشه واوره دا دستان نيک وبد پکښے بيان !

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

هم عبرت هم نصیحت دے — پرے دِ پوهه شی دانایان
نړهٔ خوشحال دَشهبازخان یم — چه تورزن یم کان په کان
شهبازخان دَیحیٰی خان وُو — چه بل نهٔ وُو هسے ځوان
یحیٰی خان دَ اکوړی وُو — چه په توره شو سلطان
هم په توره مَړنے وُو — تیرانداز وُو شخ کمان
چه غلیم به ئے پیدا شو — نړئے ځلے وُو کورستان
هم ئے تیغ وُو هم ئے دیګ وُو — هم ئے خُلق وُو هم احسان
په هغه ستوری پیدا وُو — هم پرے نړیږی بادشاهان
لا پیدا په جهان نهٔ وُو — پرے خبر وُو درویشان
دَ اکبر بادشاه په دور — شودَ خپل اُولس تورخان
چه له دهٔ سره به ناست وُو — هغه واړه وُو شیران
همت ناک باسل باذل وُو — په هر کار کښے صادقان
ګورته رنګ په وینو لاړل — چه همه وُو سرداران
قبیله شوه سره ډیره — اکثر بنهٔ لائق ځوانان
متفق په هره چاره — نوم ناموس په واړه وګړن
دَ هجرت زر دوه ویشت سن وُو — چه نړهٔ راغلم په جهان
هغه کال پوره پنځوس وُو — چه شهید شو شهبازخان
دَهغهٔ دور بادشاه وُو — قدردان شاهِ جهان
دَ پلار ځائے وما راکړ — په اولس شوم حکمران
کهٔ دَتورے کهٔ دَ ورکړے — هیڅ مِ پرے نهٔ ښی ارمان
لکه خرڅ مِ دَ بابا وُو — ځما لا وُو دوچندان
واړه دیرش زره خټک دی — درست ځما وُو په فرمان
په لښکر به ځما خرڅ وُو — یا مِ خرڅ وُو په مهمان
کهٔ ځما کره به سل وُو — زر به تلهٔ په خاندان
درست خټک ځما په دور — نامور شو په دوران

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

که څنګ په مزکه پروت وُو پاس مِ یووړ په آسمان
که څه عیش که عشرت وُو زړهٔ مِ سوړ کړ په هرشان
که اَسونه که باړونه ګشت دَ باغ اودَ بوستان
زړ وماته هسے خوار وُو لکه خاوړے دَ بیابان
نهٔ زکوٰة په ما واجب شو په درست عمر نهٔ قربان
چه ئے خپل عزت پکار وی زړ به خوارکا هغه ځوان
تر اورنګ بادشاه مِ ویوست تاوُ دَ بند او دَ زندان
نقش مِ کښیناوهٔ دَ تورے په هندو په مُسلمان
دَ خپل ځان صفت به څه کړم مګر نورئے کا بیان
بنے بنے ناوے په کور راغلے پلار نیکهٔ خانان میران
دَ اویا کالونو اوس یم په دا ماهِ رمضان
کال زړ یو نوی هجرت دے هم تحویل دے دَ میزان
واړهٔ دیرش ځویه لرمه اوس حاضر په دا آوان
چه په عُمر شوم اطلس دَ شباب په عنفوان
راکړه راغله جینئ پلار نیکهٔ ئے بد ذاتان
بل هُنر کسب ئے نهٔ وُو سفیهان وُو پاده بان
بدسرشت په خو کرسئ احمقان په خوئ دَ دان
سَګه پلار په تیغ وژلے هم دَ رونړو قاتلان
په خپل کور کښے سره وژنه تل نفاق شدت ترمیان
نهٔ په شرم پوهیدلی نهٔ په دین نهٔ په ایمان
خپل قسمت کړه راترغاړه دَدے هسے خاندان
مشران ځویه مِ واړه خدائے له دے نه کړل حیان
څهٔ بلا ده چه راتله به دا څما په شبستان
خپل بابا کړه راترغاړه دَدے هسے خاندان
دَدے هسے به څهٔ حال وی چه دا شان لری نیکان

Poha Foundation
A.S.KB

زړهٔ خوږ په یوهٔ نهٔ شو — خوږ د زړهٔ دی خوږ دځان
واړه یو تربل اَخته دی — په خپل کور کښے جنګ جویان
یو وَ پلار نیکهٔ ته نهٔ شو — همکی د مور په شان
په سپلمئ په ګنډیری کښے — کهٔ پیوند شی تاک رمان
په میوه بهٔ خوږ نهٔ شی — دَچا کام د چا دهسان
څهٔ بے ځایه تربیت وُو — چه به ماکاوهٔ ارمان
چه په بد بوټی محنت کا — غرامت دے په باغوان
نهٔ ئے ننګ شته نهٔ ئے شرم — څهٔ نابود دی دا سکان
زهٔ غلیم د اورنګ زیب یم — سر په غړهٔ په بیابان
زهٔ په ننګ د پښتانهٔ یم — دوئ نیولی مغلان
لکه سپی هسے جار وُوزی — د مغل په آش و نان
د منصب په اِضافو دی — تل په ما پسے روان
ځما لاس وربانډِ رسی — زما واهۂ نهٔ شی خپل ځان
په دا هومره رسوایئ — بیا بدمهٔ ګنډه خپل ځان
چه ئے پلار سره غلیم وی — هم هغه ئے زړهٔ او ځان
چه په واړه وکښے اَرشد دے — نن یادیږی اشرفخان
د مور پلار نیکهٔ ته نهٔ دے — دا ناکس دے لا بل شان
په زوندون مِ خپل ځلئے ورکړ — بانډِ زړهٔ شوم مهربان
زرئے ټول کړل په لکو نو — طبیلے ئے عراقیان
لوئے ځما په نوم په تُوره — خواړی وی مِ فرزندان
د خپل ځان په شیرازئ دی — تار په تار برادران
بد خواهانو سره خاندی — په زړهٔ چوی نیک خواهان
بنهٔ کارونه چه ځما وُو — یا ځما د دود مان
یو په دهٔ کښے پیدا نهٔ شو — ورته خلق دی حیران
کهٔ ئے بولم ګلستان ته — بانډِ اور دے ګلستان

Poha Foundation
A.S.KB

د ګونګټ اغندِ جار وُوزی — په سرګین او په ګودان
دے نامرد له نامردئ — تل له سرونړو نه ترسان
د ګلونو په پټې کښے — ګرځ ځان ته خارستان
ښځه لائق ځویه مِ نور دی — ولے خدائے کړل کشران
نرین د زړو په خړه پروت دے — په ښځه اَس باندِ پالان
قسمت کاندی خپلے چارے — نه علاج شته نه درمان
تربیت ځما په دغه وُو — په بنورہ باندِ باران
کهٔ مِ ولوستل و دغه ته — کتابونه د لقمان
نهٔ اثر ورباندِ وشو — نهٔ ئے ځائے شول په جنان
د پنډ اور په سوخته لګی — نهٔ د پشم په ریسمان
کهٔ سرود ورته آغاز کړے — سرود څهٔ اَوری ګران
آئینه کهٔ ورته کښیږدے — په کښے څهٔ ګوری کوران
له قرآنه کهٔ ویل کړے — خوانکار کا کافران
حمیده به پکښے لږ وی — ذمیمه چندان چندان
لکه دے دے په حسد کښے — بل به نهٔ وی هیڅ انسان
سرتر پایه وهم ویره — په خپل ځویه بدګمان
د مردئ په کاروبار کښے — ترڅنانو شه قربان
ترڅلویښت کالو نه تیر شول — باندِ څرخ نهٔ شو پیکان
په هرځائے چه په جنګ پیښ شی — تل ئے تیښته په میدان
مرصّع تُوره تر ملا کا — تیزی ښځه بنهٔ عراقیان
نهٔ ئے تُوره چرته سره کړه — نهٔ ئے خوږ شو برګستوان
کهٔ په کور لری لکونه — ځنے شُوم دروی مهمان
کهٔ څهٔ لږ و ډیرئے خرڅ شته — په هزّال په قلتبان
د دُنیا په حساب تللے — همیشه لکه هندوان
ذکر فکرئے د نرو — ټولوی روپئ مهران

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

شُوم منحوس لئیم سفله دے — مصاحب ئے همچنان
خائے د مرد ورځخه نشته — ورته ناست دی نامردان
خان ستایه په ډیرو زړو — نادار بوله خپل بزرگان
شُوم مکار محیل بے شرم — ډیرویونکی بد زبان
د بزرگئ په کار خبر نه — په زور کړه د بزرگئ شان
برآمد ویل پرے اور دے — خوشامد باندِ ریحان
څنے زشت کارونه نور دی — څئے اخلم په زبان
یاخودے مهُ وے له مانه — یانړهٔ مهُ وے په جهان
چه څماځهٔ بندوبست وُو — دهٔ بد بخت کړو واړه وران
هنګامه ده لا په منځ کښے — د مغل او د افغان
نړهٔ په نقش د خپل چارے — کهٔ څهٔ شی سروسامان
دے په وهم په وسواس کښے — تل له ما دے هر اسان
خپل شامت د بد فعلئ — ورته ناست په هر مکان
چه څما سره څوک ټول شی — د دهٔ نړهٔ شی نور لړزان
چه څما د لښکر غږ شی — اوبهٔ کیږی د دهٔ څان
نړهٔ په لویو اندیښنو کښے — دے په کور کښے دے غران
چه دا دوه کار ه خوښیږی — دا احمق سفله نادان
چه څما سره څوک نهٔ وی — بل چه سوړے وی دیګدان
څما څویه له ما نیسی — اقربا ، برادران
ومغلو ته مجرا کا — چه خپل پلار م کړدا شان
نړهٔ د دهٔ په کار خندان یم — دے څما په کار خندان
چه څما له غمه واوړی — بے حسابه شی شادان
چه څما سره بدی کا — پرے رحمت کا مغلان
په چمته کښے لوئے غرځائے کا — په کونړه کښے ږدی عمّان
دے لا هرڅهٔ ورته وائی — ورسره شی فارسی خوان

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دَ مغل په زور ئے لاندِ — څُما ملک کړو درست ترځان
نهٔ ئے مال وماته پریښو — نهٔ نوکر نهٔ غلامان
نهٔ په ملکیم نهٔ په نور څهٔ — خپل عزت دے په ما گران
خدائے خوار په دین دُنیا کا — دَ عزت مِ کا نقصان
څُنے سپی ئے را پسے کړل — په ټیری کښے بد دهان
چه ناپوهے په خپل ځان کا — هسے نهٔ کا دښمنان
زسوائی شوه ترمنځ پیښه — نهٔ څهٔ ورک نهٔ ئے څهٔ زیان
دَ سزا په سنگسے مات کړ — دَ همه واړو دندان
نظام پور لره اَس زاغلم — دغه گوئے دغه میدان
چه مِ وار وربانډ ساز شی — بیا زما وړاندِ کا دوستان
وار دَ هرے چارے تیر شو — فکر لوئے دے دا زمان
هرچه وی هغه به وشی — څو لاحول په شیطان
قافیه شوه سره تنگه — دَ زغملو نشته توان
اوس همه چارے تر شا شوے — خو هم دا مهم ترمیان
حماقت ئے لکه اور شو — څُما زړهٔ ئے کړ بریان
چه اساس دَ تُورے کښیږدم — دا نامرد ئے کا غلطان
چه څُما کره پیدا شو — څهٔ آفت دے دَ آسمان
نن به هیڅوک هسے نهٔ وی — لکه زهٔ په زړهٔ پریشان
کهٔ کښینم نام و ناموس څی — کهٔ پاځم پاځی طوفان
په دے کش مکش کښے تیر شو — په ما عمر زائیګان
پښتنو وکړے گټنے — څُما کور دا هسے وران
دَ یوهٔ سړی شامت دے — چه خوار یږی درست جهان
دَ گټنے وخت تیریږی — واویلا افغان افغان
څوانی لاړه پیری زاغله — په پسرلی راغے خزان
چه به ما وربانډِ مت کړهٔ — مشکل کار به شو آسان

Poha Foundation
A.S.KB

په دا کار باندِم مت دے کهٔ آسان ئے کا سبحان
مفاجات دِ ئے نصیب شی یائے تور مار جانستان
چه هیڅوک پرے بدنام نشی هسے کور ته شی روان
لکه عاق دے عاق دِ دروی
دین دُنیا دواړه خُسران

دَخپلے مړانے ستائِنه اوځان ته داڈکیرنه

چه په خوا په خاطرنهٔ هسے عیان شی خُنځهٔ چارے پیدا په داجهان شی
په لاچئ په څو تره وګرځید لم اوس مِ گشت دَ افریدیو په میدان شی
لکه باز په یوهٔ غړهٔ گرځی بل گوری بیا ځما نظر د سوات په کوهستان شی
دَمغل منصبِم پریښو هسے خوښ یم لکه خلاص دَلویه بنده بندیوان شی
دا نادره عقیده لکه ځما ده لاعجب کهٔ بل پیدا هسے افغان شی
کهٔ مِ چیرے ننګیالی په لاسو کښیوزی پرے به لرے داځما دَ زړهٔ ارمان شی
ومغل وته به هسے کار بنکاړه کړم چه راضی راڅخه روح دَ فریدخان شی
په اَعُوذُ به ئے فتح کړم کهٔ خدائے کا په دا کار کښے کهٔ څوک ما وته شیطان شی
په هرکار چه همت وتړی له دِله کهٔ اغزی وی هغه کار وته ریحان شی
کهٔ فرښته وی بے بدئ به پاتے نهٔ وی چه قرین ورسره هرکله بدان شی
چه ئے خپله پوهه نهٔ وی بنهٔ هغه دے چه دَ بل سړی په پند پسے روان شی
هیڅ بهبود خبره وانهٔ وړے له چانه بیهوده خبرے ډیرے تر دا میان شی
زړهٔ به نن غرض وکاندہ ته پرے نږدم کهٔ دَکاندہ دَ ژوندون سړے ضمان شی
چه خندا په خوب کښے وویني وژاړے دَنادانو یاری سودګنړے دا زیان شی
په یوه بڼی وسوځی درست کلے په یوه خبره لاړ واړه ایمان شی
ساقی نن ځما په دورجام ګردان کړه ګورهٔ کاندہ به دَچا دَ وَر ګردان شی
اورنګ زیب بادشاه زړهٔ دِک په لاهور راغے ګورهٔ کاندہ به څوک وران څوک به ودان شی

Poha Foundation
A.S.KB

که کښت لره باران او باد پکار دے
د ورومه هیڅ دمیاشت د کال خبرے مکړه
پیر وتاوته ننه لاڅ د یارئ کا
په جهان د ننګیالی دی دا دوه کاره
د باران ونو د کارکا نو مصاف وینم
عاقبت به خدائے ظفر کا د باران نو
چه وکارته ئے حیران دی داخو لږ دی
چه په داغ باندِ ئے ږدے څۀ خوښ ږدۀ
د مزرعو مړنتوب په لښکر نۀ وی
آزادی تر بادشاهئ لا تیرے کا

د عالم ټولے په خلق په احسان شی
هره ورځ پیرے خوشانه د آسمان شی
کانده ستا و سرته کښینی غلیمان شی
یا به اوخوری ککرئ یا به کامران شی
تر دا مینځ به ئے د وینو ږدوان شی
تار په تار به آواره واړه کارکان شی
پیر عالم به وخوشحال وته حیران شی
نور به کوم د لیونی پلے سامان شی
مټه ئے هرکله یوازے په خپل ځان شی
چه د بل ترحکم لاندِ شی نږدان شی

چه په څۀ دِ ږدۀ مشغول شی هغه واړه
په سلوک کښے ستا د لارے رهزنان شی

د خپلو ځامنو نه فریاد

ناخلف ِم حواله کړ په تقدیر
نصیحت ورباندِ نۀ کا ندی تاثیر

خوئ خصلت چه ازلی وی نۀ نوریږی
په اِرشاد او په تلقین د کامل پیر

بد فرزند دِ خدائے د هیڅ پیدا نۀ کا
په خصلت ئے پلار په ځان وی مور په ویر

چه نصیب د بولهب ډونور څۀ نۀ شو
محمّد کۀ نصیحت کړ یا تد بیر

عیسیٰؑ یونادان هوښیار نۀ کړ په عمر
کۀ پاندۀ ئے په نفس شول پیر بصیر

محمّدؐ د ابوجهل خوئ نور نۀ کړ
نۀ خصلت د بولهب بیاموند تغیر

وهوښیار ته د ناپوهه عقل خنظل دے
ونادان ته خپله پوهه شهد وشیر

چه بد خوئ په چا کښے کښینی نور عادت شی
عادت نۀ د رومی له شخصه په تعزیر

یونرمان به خالی نۀ وی له عذابه
چه خپل خوئ شی وسړی وته سعیر

Poha Foundation
A.S.KB

کډ سرائے دَکارروانونو تل پائمال وی
په نادان دخپله پوهه غم بهیر

دَنا اهل سړی کار دَجاهل کوم دے
چه مهمل ئے عبارت خالی تفسیر

دَنا قصے پوهے پدل پکار نهٔ دے
دَ دانا فکر خطر لری خطیر

یوجهان هسے ګډوډ ماته بیړئ
چه مغل پښتون په غم وبله خیر

بل م څو یه نالائق خیلخانه ورانه
نړۍ په نړۍ له نړملنے هسے دلګیر

درسته مُوخه تیر انداز سړے خطا کا
دَ ګلئ په سر دَ اوړکی لګی تیر

واړه زړونه په دانش سره سم نهٔ دی
دَچا نړۍ له لکه دریاب دَچا غدیر

په نړی آواز په تراه له هرځهٔ دروی
ډهو بنیار سړی به کار وی دَ نخچیر

تفاوت دَ هر وجود لکه مرغونه
یوهمائے شو یو قارغهٔ شو بل تجیر

دَ کوتاه تر وني نهٔ رسی لاسونه
بیا دَ ونو دَ میوو کاندی تفسیر

په هُنر دَهنرمند پیچهے ناخوال کا
بے هُنر چه په هُنر نهٔ وی خبیر

کشکے دا دعوٰی عالم کاندی منظوره
چه سهار پاڅی دَ نمر کاندی تحقیر

په صابن و للے زړګے دَهغه کس دے
چه په زړۍ کښے ئے نفاق نهٔ وی تزویر

چه په هسے نړۍ به ګرد غبار پریباسی
مکانات ئے لاس په لاس شی دمشګیر

زمانه دَ ربابی دَ لاس رباب ده
هر زمان نوے نغمے دَ بم و زیر

چه په لحظه لحظه کښے چارے دَ تاثیر
په لحظه لحظه کښے چارے دَ تاثیر

په لحظه لحظه احوال دَجهان نور شی
دَ صبا دَ چارے ذکر په ضمیر

هره ورځ دَ نړملنے احوال بدلیږی
هره شپه نوی خوبونه نور تعبیر

په ساعت کښے رنګ وخوند دَچارے نور شی
وینه پئ شی پئ شلومے شلومے پنیر

فراغت دِ مُبارک شی دَ ګیدړو
دَ مزری دَ غارے بخره دے زنځیر

باد باران ساړهٔ غارمهٔ لره پکار شی
عاقلان چه مشقت کا په تعمیر

یائے ځائے په سر دړ وچه لیدهٔ نشی
دَ مزر یو یا وژل دی یا نړ نخیر

چه بزلئ دَ دهقان په تول شی سازه
په زړۍ پیر له دهقانئ شی نړ هیر

دَ دولت دَ ناوے مهر ککړئ ده
پلوغوټے دُنیا ده واړه ځیر

بے دولت چه له دولته نه محروم دے
دائے واړه په همت کښے دے تقصیر

Poha Foundation
A.S.KB

عاقبت د نا قابل دولت برباد وی
په طالع کۀ یا امیر شی یا وزیر

کله څرخ د ژړندے آرد دهغۀ وړ کا
چه غنم په ناپوهئ کښې شعیر

مار چوبه دِ تن د مار په شکل ساز کا
په خپل ځان کښے به د مار کښیر دی تاثیر

د کیمخواب وتمے مۀ غړه ستړے
په وریښمو کښے چینجی دی د حریر

چه ئے پاس په اوږو واچوی پرانګ پشمی
په ټکی ټکی شالونه د کشمیر

د ناکام دپارۀ پاسه په سر کیږی
لکه زیږ غوندِ په وخت د زمهریر

کله خپل نمود په رنګ د میوو وکا
کله خونه شی د ماشیو خزانجیر

پکښے واړه بیهوده حبطه حشو
لکه فرد د لغمانیو د تقریر

ناهموار دے ناهنجار دے ناپکار دے
بد سیرت دے بد فطرت دے بدخمیر

برامد ورباندِ صوت د غراب دے
خوشامد پرے د بلبلے بنۀ صفیر

قباحتئے د فاسق د نالائق دے
ظرافت ئے د یاوه دے د شریر

په جهان کښے بے شعور ړاله طبعه
حمیت غیرت ئے تللے له ضمیر

نۀ د نوم دے نۀ د ننګ دے نۀ د شرم
د بچے دے د صندوق دے د توفیر

چه پیشو ورته په څو فکرئے نشته
هوسیږی لکه مژک په دنانیر

تربیت بے ځایه واړه حبطه دے
کشیده د ړو نۀ شی په حصیر

ړۀ ئے هیڅ په تربیت نۀ کړم تقصیر
ولے څۀ کړم ناخلف دے بدضمیر

د نطفے اثر م لاړ پکښے ضائع شو
واړه پئ د مرجانئ لړی تاثیر

کۀ لوګے د اور فرزند دے په داځۀ شو
چه نۀ تاؤ نۀ لکه اور هسے مُنیر

سړشته دِ ما د چارے هغه خط شوۀ
چه بے فکره د انشا بنکلے تقریر

په مقدار د حیلے چارے فکر غم کا
په دُنیا کښے کۀ غنی دے کۀ فقیر

دریغه یو پکښے شهباز شوئے یا خوشحال شوئے
شل پینځه لرم همه صغیر کبیر

مشران ئے د شړئ کنده پشم
کشران دی په مثال اُومۀ حریر

ړمانه دِ ئے په قصد په کینه نۀ شی
چه یو څو پکښے کوهر دی بے نظیر

سیم و ړ ړمِس وتانبه ترے پیدا کیږی
د مور نس لکه بوته دے د اکسیر

چه قابل دی هغه څویه پاتۀ شه
ناقابل دِ لاهلاک شی سړو تیر

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

نالائق ځویه د موږه پیدا مهٔ شه
دا لابنهٔ که ځنې وزیری خنزیر

یولائق ځویه ترڼ روځ یو بنهٔ دے
ډیر به څهٔ کاځوک چه نهٔ وی دلپذیر

د شوال د روستئ ورځ کال د غفادے
ماچه دا شپیتهٔ بیتونه کړل تحریر

خپل تدبیر د لاسه مهٔ پریږده خوشحاله
که کار ونه حواله دی په تقدیر

د خپل ناخلف ځوئے بهرام نه سر ټکول

بنهٔ که وزیری د ډکے بنځے مار
نهٔ ږوولے ځنې ځویه ناهموار

یا د چرګ غوندِ چا پیر کړئ ترچرګو
یا بلبلے توت خورے دی بهتی خوار

سرائے هرکوږه بد ولد دے چه مِ وکوت
له بانږونو نه پیدا شی مڼک مار

که په سلو کښے یو بنهٔ شو غنیمت دے
چه په سرائے کښے بنځه سورکاندِ شلوار

د محنت د مشقت د صبر نهٔ دی
د راحت د فراغت دی د تلوار

نهٔ ئے شرم نهٔ ئے ننګ شته د میږونو
ځما ځویه د بل ږورنهٔ ډی غمخوار

نهٔ یو باز د سږدږونهٔ ډیږے چرګے
د ځنګلو نو مزږے یوګیدړ هزار

اکوږے یحیٰی شهباز واړه سړه زړ ډو
په خپل دور واړه بنهٔ تیر کړو خپل وار

هم په ورکړه هم په ټوره هم په عدل
په دا درے توکه درے واړه وډاوځار

په بهرام باندِ چه وار راغے اوس ګورهٔ
چه ئے څهٔ رنګه بدنام کړهٔ دا نامدار

که زهٔ دیو غوندِ نهٔ یم بارے شُکر
چه په ما باندِ بدنام نهٔ شو تبار

هغه پلار بے بخته نهٔ وی په جهان کښے
چه خلف ورځنې پاتے شی یادګار

اوس فاسده زمانه ده له ږنا نو
ناخلف نااهل زیری بدکردار

اکوږے یحیٰی شهباز واړه مزری وډو
نږهٔ هم نهٔ یم د ګیدړ و په قطار

واړه تیر په مزږی توب کښے شو په ټوره
په خپل دور واړه و بنهٔ تیر کړ خپل وار

Poha Foundation
A.S.KB

دَ خپلو ځامنو نه بیزاری

چه مِ ولیدهٔ دَ خپلو ځویو کار
ځویه واړه ځکر خون دی دَ خپل پلار

خوچه وزیږی دَ پلار دَ ځان بلا شی
په خدمت په تربیت ئے شی گرفتار

چه تندرست نروتازه وی پرے خوښیږی
دَ زړهٔ نول ئے شی چه لږ ئے شی بیمار

ځوئے ښیره بریت لانهٔ وی هومره کل وی
دَ ویښتو سره ئے مخ پیدا کا خار

چه دَ خپل قوت څښتن شی دماغ واخلی
دَ ځوانئ له خیاله سم نهٔ ځی په لار

په هزار رنګه هوا په زړهٔ کښے ورشی
ورځ اوشپه سره شوریږی ناقرار

له خودئ هسے مست بے خوده لاړ شی
خو یوزهٔ یم چه پیدا شم په دا دار

وخت ئے هیڅ دَ هلکوالی په یاد نهٔ وی
چه به پروت ؤو په اورنړی کښے خوار و زار

ګرنګ په خولهٔ باندِ راغلے تن لړلے
په ګندګئ کښے په بدبوئ کنده مردار

توان طاقت دَ مخ شړل ورځمه نهٔ ؤو
په ساتنه به ئے مورکا وهٔ تیمار

کهٔ ئے ځل دَ مور په غیږ کښے کړل متیازے
په دا کار به ئے نهٔ عیب ؤو نهٔ ئے عار

کهٔ مور پلار ئے وښوچار و وَته بولی
نصیحت دَ مور او پلار روی ورته نار

نور ے چارے ورته واړه حبطه وی
هم هغه کا چه په زړهٔ ئے خپله چار

یکباره دَ خود رایئ په سیند کښے ډوب وی
چه واته ئے ځنے نهٔ وی په کنار

چه دَ زیست او دَ روزګار شعور پیدا کا
کار وبار ئے په خورنګه شی اظهار

ځوک بهرام غوندِ منحوس بدبخت بخیل شی
په شامت ئے خیلخانه شی تار په تار

منافق لئیم مردود دَ زمانے شی
دَ خپل پلار سره آغاز کا ندی کار زار

ځوک یحییٰ غوندِ اودهٔ غافل پیدا شی
چه هیڅ کار نیولے نهٔ شی اُستوار

ځوک سدو غوندِ نامرد عبد الزوجه شی
په تنګسه له خپله پلاړه شی ویزار

ځوک مالو غوندِ جلو غوندِ پیدا شی
سراسر واړه نابود او ناپکار

ځوځما کره نرووڼی دی پیر ځویه
دَ نورچا نهٔ دی پیدا په دا دیار

ځودَ واړه وکار وبار وتاته شمارم
کهٔ ئے شمارم درمانده به شم په شمار

Poha Foundation
A.S.KB

موافق مِ په خورمنځ یوځویه نشته
همکی واړه دَخپل غرض دی یار

کهٔ ما زده وے چه دَځویو هسے کاردے
ما به نرنا کاوهٔ نهٔ کورد کورس روزگار

حال ځما دَ اولاد دادے چه مِ دوے
په اولاد دَ نورو نهٔ یم خبردار

اورنګ زیب بادشاه هم ځوئے دشاهجهان دے
خبردار به ئے دَدهٔ په کار وبار

مال اولاد دواړه فتنه دی په جهان کښے
په دا دواړه به زړهٔ نهٔ تړی هوښیار

یا په دا زمانه خوئ دَخلقو نور شو
یاځو وُو دا جهان هسے وُو مکار

نورتر دا د پاسه شکر کړه خوشحاله
چه له تا نه خپل بابا نهٔ وُو آزار

کهٔ دَدرست جهان دولت دَستا په لاس کښے
په اخلاص به دِ دَ پلار ترسر کړځار

اوس تاهسے ځویه راوړهٔ هم بدتهٔ ئے
چه ترسر به دِ ځار نهٔ کایو دینار

نورلاهم وئیلے نهٔ شم کوندِ بسهٔ وی
سرشته دَ دواړو بده کړه سردار

دَهجرت زرکالونه نه ترے کم دی
چه نړئ کښے مِ آغاز کړ دا اشعار

عابد خان په دا محنت راسره مل دے
چه کاندهٔ شی پرے ځما دَ زړهٔ پرهار

خالد خان نجوشاکر طاهر دا هم دی
مجاهد کامران همه شه برخوردار

دَبهرام لښکرے پروتے په تیری دی
اُمید دے چه خدائے زرکا شرمسار

بهرام ته

ځما زړهٔ له چا نه روغ نهٔ دے بهرامه
دَهرچا سره مِ زیست دے له ناکامه

نوکری ځوانی دا دواړه لکه بام دی
په پیرئ کښے له مالاړل دواړه بامه

اوس دا دواړه بامه ستا دی نداره کړه
غافل مهٔ شه یوزمان ترصبح وشامه

په دا اوبس باندِ چه ستا کجاوه اینسے
رسوهٔ ئے چه پرے نهٔ وزے تر مقامه

خودِ دا نندارهٔ شی شکر وکا بده
په چا نهٔ وی دا خوښی علی الدوامه

تولا تبرا بویه په اسلام کښے
چه ئے نهٔ وی هغه نهٔ دے له اسلامه

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

اهل شرته د شاهین منګل پیدا کړه
اهلِ خیر وته حلیم شه ترحمامه

څوډ توان توفیق رسیږی بیرون مهٔ شه
په هردم د پښتانهٔ له ننګ و نامه

په فرمان د بادشاهانو څهٔ باور دے
چه بتردے د قاضیانو تر اعلامه

د مغلو دولت خواه اوسه څو ژوے
و نفرو تهٔ ے هم کړهٔ سل سلامه

د هغهٔ به فیروزی په جهان نهٔ وی
چه ٔ ے وخوری د چا مالګه کا حرامه

کهٔ د زړهٔ وی چه به پاتے لکه خضرؑ
د نیکئ نوم ژوندے دے تل مدامه

ته د چا وجام ته هیله اُمید مهٔ کړه
حریفانِ د باده نوش وی ستاله جامه

د کنګاش د پرخاش بنهٔ څوانان پیدا کړه
چه پرے چار د ملک و مال شی انتظامه

خوړه خوړوه غوټه ساته د کار د پاړه
کامرانی شی د دُنیا له سر انجامه

بنهٔ سردار وته د نوم خزانه بویه
کهٔ نور هیڅ ورڅخه نهٔ وی بے له نامه

ورکول تُورے وهل دا دواړه بویه
چه پرے چار د سردارئ شی انصرامه

یا تکیه د یوهٔ خدائے ده یا د تُورے
په جرګو مړکو به نهٔ شی کار تمامه

کهٔ سردار د خلقو زړلری هُنړه
بند و بست د عالم نهٔ شی بے صمصامه

ړغنه کړ د ملک په خونه کښے ماران دی
چه ماران د خونے شته خوبے کدامه

کهٔ دِ نقش د تُورے کښینی راته غوږ کړه
کام ړ وا به شے هالهٔ له هره کامه

ړعایت له رعیته سره بنهٔ دے
دا هاله چه بیرون نهٔ وی له احکامه

چه خلاف د حاکم کا خلاصے ئے نهٔ وی
ړعیت په لږ ګناه له قتلِ عامه

د څتک و نه مِ هومره ړهٔ ناخوښ دے
چه توبه د همکی څتک له نامه

د نعمت په قدر هیڅ خبردار نهٔ دی
نوم څتک به مِ خلاص نهٔ وی له انعامه

د وفا په ځائے همه واړه جفا ده
چه به ماته رسیده له خپله قامه

څتک واړه د دودام دی کهٔ ئے ګورے
څوک به څهٔ غواړی خپلوی له د دودامه

چه ئے خوښ کړے یائے دوست کړے لابلاشی
د دا نو څهٔ غرض له احترامه

کهٔ زمونږه خانه نهٔ وے څتک ورک وُو
د خواجه په نوم اصیل دی څوغلامه

کهٔ په تُوره څتک خپل کړے کُند خپل کړے
ګنړه هیڅ به ئے خپل نهٔ کړے له اکرامه

اول خپلے خیلخانے وَ ته نظر کړه
چه په لاس واړه و نیولے ده څهٔ خامه

Poha Foundation
A.S.KB

اتفاق دَ خیلخانے عجب دولت دے
په نفاق ئے واړه وُوزی له آرامه

همګی شهد و شکر قند و نبات دی
هیڅ برهم مهٔ شه دَ رونړوله دشنامه

چه په شرم نام ونګ سره شریک وی
په هرکار وبله نهٔ وی بے آلامه

څو جفا دَ خپلو وړے هومره به ښاد شے
کهٔ دَ خپلو جفا سخته وی مدامه

دَ ګلاب دَ ګلو هومره اغزی یاد وی
څوئے بوئ راغلے نهٔ وی ترمشامه

ښهٔ ځوانان به خپل هوډ پرے نږدی له لاسه
کهٔ ئے سر شی دَ خونی مزری تر ژامه

کهٔ تل تورے غشی خوری ملاتے دَ جنګ وړی
مرد به سوړ نهٔ شی په زړهٔ له انتقامه

کلیله دمنه به څوکړے راشه ګورهٔ
چه څهٔ دُرم درته توئ کړهٔ له کلامه

چه دَ زړهٔ هغه ګوهر به پکښے موے
کهٔ پرے پوهه شے له آغازه له انجامه

دَ دُنیا حال

اے چه خیال کړے په دُنیا
دُنیا څهٔ ده بے وفا

کهٔ دِ یو زمان زړهٔ ښهٔ کا
بیا دِ زر کا په ژړا

راحت نشته په دُنیا کښے
اَلدُّنیا دَارُ البَلَا

دُنیا مهٔ ګنړه څهٔ نور څهٔ
دا ده څائے دَ استنجا

زړهٔ چه تا ګورم حیران شم
اے ابله مشتِ ګیا

هر زمان نوی خیالونه
هر ساعت نوے هوا

یو دِ سر سل دِ سودا
یو دِ زړهٔ زر دِ یارئ

کله مست دَ مال وملک شے
کله مست شے دَ صهبا

دَ مسند دپاسه کښینے
لور په لور دِ مشکا

په یوهٔ لوری غلطان شے
چاته مخ و چاته شا

څوک وتاوته ولاړ وی
په تسلیم په سل جفا

څوک له تاسره مجلس کا
واړه هزل مشغولا

Poha Foundation
A.S.KB

څوک له ورایه درته ناست وی ژغوی چنګ و سُرنا
څوک په ور درته للیږی په نمط ستا د بقا
حاجبانو ته وئیل کا کهٔ مو ورسی دُعا
تهٔ په ځُلئ بےخوده پروت ئے نهٔ دِ غم نهٔ دِ پروا
هئ فریاد فریاد له تا نه هئ توبه توبه له تا
نهٔ دِ غوږ د آوریدو شته بینا نهٔ دِ سترګے شته بینا
بے هوده په ځان غره ئے حبطه ئے په ربستیا
فلک ډیر زیر و زبر کړل چه تر تاؤ هم والا
تهٔ په مثل د دانے ئے دا فلک لکه آسیا
ډیرئے تا غوندِ میده کړل اوس ئے وار دے هم په تا
کهٔ بادشاه د درست جهان ئے خواږ بیا تشه غوغا
څهٔ دعوی ئے د جهان کړے نور به هم ؤ وستا پخوا
نهٔ سلیمان ؤ و نهٔ ئے تخت ؤ و نهٔ آصف د برخیا
نهٔ بهرام ؤ و نهٔ ئے ګور ؤ و نهٔ سکندر ؤ و نهٔ دارا
نهٔ جمشید ؤ و نهٔ ئے جام ؤ و نهٔ قباد ؤ و نهٔ کسرا
په شمار ه کښے به مانده شم زیات ئے خوشمارم تر دا
کهٔ هزار کهٔ سل هزار ؤ و پوکه لږ دا ؤ و هم ډیرلا
واړه لاړ له دے جهانه جهان واچول تر شا
غه شاهان چه ذی شوکت ؤ و څهٔ ئے هم شته هویدا
سامانی په جهان هم ؤ و سلجوقی ؤ و هم پیدا
غزنوی ؤ و په غزنی کښے چه ئے کړلے هم غزا
څهٔ نشان ئے مونږهٔ نشی د برک نه د یحیٰی
کووفر د عباسیو مګر ډوب شو په دریا
د فلک فریب پټ نهٔ دے چه ئے تل کاندِ له تا
کله زر وتاته بنهٔ کا کله آس او غیلے غوا

Poha Foundation
A.S.KB

کله خویه درته ښځه کا — کله خویش او اقرب
نه به ځر وتاته پریږدی — نه مالونه نه اشیا
په شدادۍ فساد کړے — په قارون ۍ وکړ لا
نه ته پلار ۍ د ځامنو — نه ځامن دی خویه ستا
په خپل ځان د هرچا کار دے — که پسر دے که بابا
حلق په خپلو لاړو لوند دے — د ګدا هم د بادشاه
ته د ځان ۍ زه د ځان یم — ته جدا ۍ زه جدا
غم ښادی د هغو بخره — چه لری څړا خندا
که حشم د شی بے شماره — خزانے دی بے احصا
چه اجل درلره راشی — نه هغه پکار نه دا
لکه هسے رنګه کار دے — راشه واوړه اے فتا
مهیا و مرګ ته کښینه — سر انجام کړه د عقبا
که د توان وشی تقوی کړه — که تقوی نه وی فتوا
بهشت ځائے د نورچا نه دے — خدائے یاد کړی اتقیا
که پخپله پارسا نه ۍ — خاک پائے شه د پارسا
هرچه شته شریک له واړه — مشترک دی هدایا
که غنی ۍ سخاوت کړه — بل به نه وی مبتلا
یوچه خلاص وی له حسابه — په همت لکه عنقا
په شوکت لکه شهباز شه — نه ۍ رنګ نه ۍ معنا
خوړه خوړوه له خپلو لیچو — غضنفر شه نه روبا
سخاوت کړه څو په تا شی — اسراف نشته د سخا
په سر تورے پرے نارے کړه — چه تالا دُنیا تالا
چه ۍ قطع غرائق کړل — په آسمان کښیناست عیسیٰ
د عسل په دود شیرین شه — نه حنظل نه ګندنا
مه لږم شه مه افعی شه — غم فزا راحت زدا

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

بار د نورو په کردن وړه
خپل بار مهٔ کښیږده په چا

جهان څائے د مکافات دے
بد به مومی چه بد کا

د بدئ جزا بدی ده
د نیکئ نیکی سزا

چه به کیږی تورے خاورے
خپسر خاورے کړه پخوا

کهٔ په حسن لکه کل شے
یا تر کل شے هم زیبا

بیا دِ څائے دے تورے خاورے
تار په تار واړه اعضا

داځهٔ تورے خاورے نهٔ دی
چه پرے څے صبا بیکا

همکی جونه څلمی دی
خاورے شوی د بیدیا

چه په ستر کو باندِ پښے ږدے
بارے رو ږده څهٔ خوپا

د پسرلی کلونه بنهٔ دی
کهٔ ئے تل درلے بقا

مزکه سبزه زرغونه شی
د حمل په ابتدا

رنگا رنگ کلونه واشی
هم په باغ هم په صحرا

نهٔ یو کل د بل په رنگ وی
نهٔ ئے بوئ سره همتا

یوځو ورځ شگفته شی
زر فنا شی په جوړا

تر بلبلے نا پوه څوک دے
یا کم عقله تر بوړا

چه په هسے څیز ئے مینه
چه ئے څو ورځے بقا

هغه څیز چه بے وفا وی
زړهٔ پرے نهٔ تړی دانا

په جهان کښے مینه هم وه
د یوسفؑ د زلیخا

کهٔ ویسه وه کهٔ رامین ؤو
کهٔ مجنون ؤو کهٔ لیلا

کهٔ فرهاد ؤو کهٔ شیرینه
کهٔ وامق ؤو کهٔ عذرا

اوس ئے نخښے لیدے نهٔ شی
دے جهان کړل فوفنا

نهٔ به کل د چمن پریږدی
نهٔ بلبله نهٔ طوطا

نهٔ به طفل څنے خلاص شی
نهٔ سپین زیرے نهٔ برنا

نهٔ به پاتے عشق د ځوان شی
نهٔ بنهٔ حسن د خوبا

کاه د ځویه لور په غم شی
کاه د یار او د آشنا

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

چه پس له ما دا څـۀ کا — حال به څۀ شی د [illegible]
غم دَ ځویوکړے دَ لونړو — هم د [illegible] هم د [illegible]
ولے هسے فکر نۀ کړے — چه په دا څۀ دی [illegible]
بخړے اوس نۀ دی اول دی — چه نۀ ارض وُو نۀ [illegible]
خپل قسمت به هرڅوک مومی — کۀ افلاس وی کۀ [illegible]
څۀ اندوه دَ یو نفس کړے — اے دَ نفس په غم شیدا
خو دَ نفس ځله دِ ومری — کۀ کشکاب وی کۀ حلوا
غرض تن دے تن دِ پټ وی — کۀ خامه وی کۀ خامتا
کۀ دَ نفس په نغوته دروے — تا به زر کاندی رسوا
نفس په دا راغلے نۀ دے — چه روا یا نا روا
چه ارواح پرے خوښی مومی — هغه چار کنړه اعلا
مټ په علم کړه چه علم — اژدها دے هم عصا
یا په علم کښے لذت دے — یا په عشق کښے دَ مولا
نور همه چارے عبث دی — کۀ اعلی دی کۀ ادنا
کۀ تۀ تړیو کښینے خوشحاله — دَ فلک ترو څۀ پروا
اندیښنو ته زړۀ ورمۀ کړه — خو حیات ئے په دُنیا
کۀ تل خوښ اوسے تل خاندے — اِسم با مسمّا
ترهغۀ نادان څوک نشته — چه نن غم خوری دَ صبا
غم غیرت په یوۀ لور کړه — خاطر صاف شه دَ هر چا
دَ صبا اندوه نن مۀ کړه — کوره څۀ وشی فردا
وارِه وسپارِه و خدائے ته — کۀ دوستان دی کۀ اعدا
کۀ لقمان شے په حکمت کښے — یا کۀ بوعلی سینا
نۀ به لاړ دَ مرګی بند کړے — نۀ به خلاص شے له قضا
دَ قضا سره جنګ نۀ شی — وقضا وړ دِه رضا
کۀ رضا په قضا ورکړے — نور خوشحال ئے په [illegible]

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دانا او نادان

کهٔ دروغ کا کهٔ رښتیا هرڅهٔ ښهٔ دی دَ دانا
تر دانا دِ زهٔ ځاریږم نادانان واړه تر ما
مړهٔ ئے پاڅول له کوره نابینائے کړل بینا
یو نادان ئے دانا نهٔ کړ په درست عمر مسیحا
نادان ځان لره بلا ے هم جهان لره بلا
چه نادان وکا دا ورانه هسے نهٔ کا اثر دها
نادانان دی ناپوهان دی نن ځما کره پیدا
لکه دوئ کاندی دا چارے دا مِ نهٔ وے په اَبا
دَ ناجنسو نه پیدا شول کهٔ دود نور شو دَ دُنیا
دَیوهٔ پلاړه نړوولی سړه تل شور اوغوغا
کهٔ څلویښت دی کهٔ پنځوس دی سړه واړه شا په شا
مال وملک دولت مِ ژغوره په دا حال کښے ربّنا
اتفاق پکښے باقی شه دا نفاق ئے شه فنا
نفس شیطان دواړه بلا دی راشه کوره دا بلا
چه په دے بلا پائمال دی شهیدان دَ کربلا
خدایه تهٔ ئے چه خیل کړهٔ کړے دا بلا پیدا کړه تا
له حکمته خالی نهٔ دی کړهٔ دِ واړه دی زیبا

زهٔ خوشحال دَدهٔ له لاسه
دا فریاد کوم په چا

دَ غواص دَ کال وبا

دَ غواص دَ کال وبا خدائے ئے مهٔ راوله بیا

Poha Foundation
A.S.KB

اکو ډېر خیل ډم پکښے ومړل
لوئے هلک مرد و نسا

بخت ناک خان ډم پکښے ومړ
مورځے هم بوته قضا

یو هلک ئے ژوندے راپاتے
ورپسے شهٔ زر فنا

چا ته ژاړم له دے غمه
سود ډم کوم دے د ژړا

لور په لور په دالهبو کښے
عالم پروت په واویلا

تر دکنه تر کابله
راخوره شوه دا بلا

په لکونو عالم ومړ
چه بنهرونه شول صحرا

اول قحط بیا وبا وه
په هر لوری وه غوغا

سرفراز د سعادت ژوند
ښے نمسے ډم ژوند زیبا

هم حافظ د درست قرآن ژوند
هم په خط ژوبے همتا

د بنکار سپے ئے ژوند ساتلے
لیونے شو بے غوغا

لاس ئے ورو بے خبره
چه کانړهٔ ئے خپل آشنا

دے ئے وچیچهٔ په لاسو
لاعلاج شو لا دوا

په دا کال له ماقضا کړ
په ارمان ارمان جدا

کال حصخ شو وبا لاړه
هم عسرت کړه راته شا

بارانونه دی وریږی
ودانی شوه په دُنیا

نهٔ تل غم وی نهٔ بنادی وی
وار په وار وی هغه دا

په هر حال شکر بائدهٔ دے
چه بد تره نهٔ شی لا

اوس څهٔ غم د عالمګیر دے
چه عالم ئے کړ رسوا

د وبا غوندِ زور ورک شوے
بل یو بنهٔ شوے راپیدا

یو خوشحال دا دُعا نهٔ کړه
درست جهان کا دا دُعا

اِجابت به ئے زروشی
کهٔ د خدائے وی پرِ رضا

... * ...

Poha Foundation
A.S.KB

د دُنیا بے وفائی

زړهٔ سفر له دے دُنیا — په تحقیق دے په ریښتیا
کهٔ څهٔ زړ کاله پائیږے — هم دِ نهٔ و یښم اَحیا
راشه اوګوره همزولی — چه ئے ځائے دے په بیدیا
باندِ جوړ د خاورو څلی — زړغونه باندِ ګیا
کهٔ ئے ګور کړے سره بیرته — هیڅ به نهٔ وی مهیّا
کهٔ نارے وړ باندِ وکړے — هیڅ به نهٔ شی درګویا
چه داحال وینے په ستړګو — ولے هسے ئے عمیا
چه بیړئ پکښے زړ وځی — څهٔ خونی دے دا دریا
تورے خاورے شول په ګور کښے — چه د ستړګو ژو توتیا
داجهان فنا پذیر دے — تر ثُریّا تر ثُریّا
د دُنیا راحت محنت دے — تاریکی ئے ده ضیا
کهٔ د عیش طلبګار ئے — د جنجال نه ئے جویا
تر اطلس بنه ده شړئ — تر کلیم بنه ده یوریا
زړهٔ ترل په دُنیا مهٔ کړه — بُود ئے نشته د اشیا
مونږ په مثل د دانے ئیو — پاس په مونږ ګرځی آسیا
چه خپل ګور لره راحت وړی — هغه څوک دی اَتقیا
چه خپل ګور لره زحمت وړی — هغه څوک دی اَشقیا
باندِ پریوزی موټے خاورے — په مرګ نهٔ مړی اولیا
اولیا دی په جهان کښے — په مثال لکه کیمیا
د باطن خیرے وړ کیږی — په صحبت د اَصفیا
یو سجود په اخلاص بنهٔ دے — نهٔ سل زړه په ریا
همګی د بنو خویونو — وابسته دی په حیا

Poha Foundation
A.S.KB

د خوشحال ژوندون په خدلنے دے
نۀ شهباز دے نۀ یحیا

په خوئ بوئ د اصل او د کم اصل

چه یوځل بښکړه وویني له چا
په یوه ئے شل بدئ کړه ترشا

د سړو غږ ن سړے د عفوے لائق نۀ دے
په ربښتو باند عفوه ده سړوا

غلطی د یګانه غلطی نۀ ده
په خطا د یګانه بویه عطا

کۀ له یاره نه ترخے خبرے واوړے
خوږ شیرین خواږه ئے وکړۀ په خندا

د کم ذات سره یاری آشنائی مۀ کړه
له کم ذاته به بیا نۀ موے وفا

رخنه ګر د ملک هرګز د پریښو نۀ دے
کۀ هرڅوئے شفاعت کا شیخ مُلا

مرد به خپله وینا ژغوری خوژوندے
د نامرد وینا نن شته نشته صبا

د ځار ویو په حساب دی سړی نۀ دی
غوبانۀ شپانۀ چه پیائی غیلے غوا

چه ستا عیب تا نه وائی یار هغه دے
نۀ چه نور و وته وائی عیب ستا

بازاری سړے بهتر تر روستائی دے
کۀ هرڅو د بازاری نشته حیا

کۀ سړے پیرے د وژنی وبه نۀ مرے
خوچه نۀ وی رسیدلی ستا قضا

بند ځما په رضا یو نشته یاران م
په یارئ یارئ کښے کا خپله رضا

چه ځما د مرګ مشتاق ؤ وهغه د مرګ
زۀ لا دائم ژوندے پاتے په دُنیا

مرنی په خپله تُوره نظر نۀ کا
بنائسته په خپل جمال دی نا بینا

مست او بنان م هسے شان وی مست بارو نه
چه په لوړ په ژور نۀ اوری سړوا

شناخت ادب شرم سړے لره بویه
په دا درے توکه څاروے نه دے آشنا

چه ئے مور و پلار سُچی سُچی ژوولی
په هغۀ کښے به خطا نۀ شی پیدا

چه د سپی په پټولوئے کا څوک ورغمے
لکه سپے هسے ورغوے کا غیبا

دا خبره وهرچا وته بښکاره ده
چه د بنو غوبنونه بنه کیږی بنورا

عاقل د پر عیب د ځان په عقل پټ کا
نادان لږ په ناپوهئ کا رسوا

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په ویل ښیل به هیڅکله ښځه نشی
چه بد بخت له مورۀ پلارۀ شی پیدا

چه خپل بار په هیڅ انډۀ بار د بل وړی
هم هغه سړے لائق دے د ژنا

چه په زړۀ کښے ئے چراغ د عقل بل شی
ورځ و شپه ده په هغۀ باندے رڼا

سنجنجل د خپل استاد لری په زړۀ کښے
چه ګویا شو د خوشحال د زړۀ طوطا

په تعریف د شرعے شریفے

کۀ له کوره توښه نۀ واخلی غریب
په خوارئ بدئ به مومی خپل نصیب

چه وخواست وته ولاړ وی یا حرص ته
له ژوندون نه به ویزارشی عنقریب

د چا زخم د چا حد د چا تعزیر دے
هرسړے په خپل انداز مومی تأدیب

کۀ انصاف وعدل داد سیاست نۀ وے
شک به نۀ وۀ د ډکړی په تخریب

عالمان د شریعت لکه چراغ دی
لورپه لورد اشنا یئ اسالیب

داد مزکے مخ ئے واړه په حساب دے
بیرونه تر شرعے نشته یوجریب

په دانه دانه غلے واړه حساب دی
په حساب کښے هم مویزدی هم زبیب

د دریاب اوبۀ د شرعے په حساب دی
د هرځۀ تۀ ئے ورکړے دے ترتیب

داهمه واړه د شرعے خدمتګار دی
محتسب. قاضی، مفتی، ملا، خطیب

عاقبت مرید د شرعے د اُمّی شو
کۀ خبرے بوعلی کړے عندلیب

په جهان کښے بل رقیب د شرعے نشته
کۀ رقیب دے یوشیطان ئے د رقیب

مخالف د شرعے واړه شیطانی ده
مخ ئے تورشه چه عمل کا په تکذیب

چه غم خور د د هرکار نۀ دے په دین کښے
نه د یار دے نۀ محب دے نۀ حبیب

د عنصر د صنائع فکرونه پریږده
کۀ پوهیږے شرعه نورلری ترکیب

فلاسفه معتزله واړه ګمراه دی
چه بے شرعے په خپل رائے کا ند ترغیب

دوه اویا ملته واړه آلوده دی
پکښے یوملت د شرعے دے نجیب

رنځ زحمت د خدائے درنۀ کا ند خوشحاله
کښږه کړه دا رو د شرعے په طبیب

Poha Foundation
A.S.KB

پند و نصائح

درته وښئیم کیمیا د سعادت
د بدانو سره مه کوه صحبت

مه بدګوئے مه بدآموزمه بداندیش شه
که دِ زړه دوی چه درنه رسی آفت

که لوئی غواړے ځان کم ګنړه تر بله
بل تر دا دپاسه نشته نصیحت

په دوستانو تلطف کړه خو په تاشی
د دشمن سره هم بنه کوه خلقت

د نیک خواه خبره نغوړه پرے عمل کړه
نانعمانوته تیار دے ندامت

د نمانځه ترقضا ګرانه دا قضا ده
چه قضاشی د خلورو مصلحت

نورانی کاهغه ځائے چه سره کښینی
دیرینه خلور هوښیار په مشورت

په اخلاص چه په دُعا لاسونه هسک کا
وربه پرانت شی د فتحے د نصرت

بے ګټکاشه به هیڅ کار په لاس وانخلی
چه خبردی د ګټکاش په برکت

چه په تشه تواضع کښے ګټه کیږی
هومره سود نشته د ډک طباخ دسترخوان

که ګنجونه د قارون درته انبار شی
په هرلورئے غورزوده په سخاوت

ناپوهان به ئے پریږدی روستو وبل ته
عاقلان به وړاندِ بیا ځیل دولت

ناپوهان که ئے شدت وته تیار دی
لائے نه دی خبردار په حقیقت

خو دوستئ د دُنیا ډیرے وی په زړه کښے
هغه هومره ډیر فساد دے قباحت

شور غوغا جنګ وجدل به ترمینځ نه وی
که هرخوک سره راضی وے په قسمت

که حاتم غوندِ کرم کړے د مهرانو
د یوه مړی په چا مه ږده منت

خو بدانو سره بدشے هومره بنه وی
ولے عفوه کرم ډیر لری لذت

د نابوده دُنیا هیڅ متاعه نه ده
چه به کاندی عاقلان باندِ شدت

که دِ سرځی که دِ مال ځی که دِ نورځه
استوار اوسه په کار د رفاقت

په ظاهر باطن کفران د نعمت مه کړه
هواخواه اوسه د خپل ولی نعمت

که راحت غواړے په ځان محنت قبول کړه
بے محنته هیڅوک نه موندی راحت

که دارد په خواست موندل شی مه ئے اخله
که دِ مرګ وته نږدے کاندِ رحمت

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ آسمان دِ دَ مزری په غوږ کښے مهٔ پریږده همت
دَ عمل ذخیره واستوه دَ وړاندِ دایوځو ورځے ژوندون دے غنیمت
په اوبو چه سړو انهٔ وی شریعت په ورځ نه رخونونه کړه په شریعت
کهٔ ژوندون دے هم مغه دے په جهان کښے چه یادیږی دَ سړی دَ خو خصلت
دا راحت لکه دَ فقر دَ پوزی دے دا راحت نشته په تخت دَ سلطنت

چه کالی ئے پاتے نهٔ شی مرده شوئے ته
خدایه ورکړے وخوشحال هسے رحلت

دَ حکمت او دَ صحت خبرے

دَ حکمت ویل به وایم مختصر په معنیٰ کښے قیمتی لکه گوهر
په هفته کښے صحبت یوځلے بائیډهٔ دے کهٔ هرځو ورباندِ عشق وی زورَ ور
دَ صحبت په کار کښے پیر فکر بائیډهٔ دے خورب اَس شی په یوهٔ گذار پنگر
دادَ ملا اوبهٔ ئے واړه دُرگوهر دی کهٔ سړے ئے شی دَ قدر نه خبر
دُرگوهر به هغه څوک لونی بے حایه چه په پوهه کښے اَبله وی گیدی خر
په پیر رنگه دخول گیږی بهتر دادے چه ترتاوی بنځه لاندِ تهٔ زَبر
چه دِ عمر دَ پنځوسو گالو نیږ شی په دخول کښے یا وه پیرمهٔ کړه ذکر
کهٔ قوت زیاتوے تل خوړه شودے پئ چه ترڈانه دارو نشته معتبر
په مړه گیډه صحبت په شومه مکړه پس له خوبه ئے پرے جورکړه په سحر
چه حاجت دَ غسل وشی زر ولاړ به پس له لامبو لږ څهٔ وخوړه گرم وتر
دَ شهوت چه ضعیفی لرے گونیه په بادام اوپه پسته طاقضے څر
داخلور توکه نفاخ او مبهی دی یوچنړه، نوبیا، گاخړه، بل تیپر
کهٔ دَغړهٔ دَمړهٔ په تریخ خان کړے دَ جماع لذت به بیا موے بیشتر
دَ سړے بنځے صحبت دے لکه زهر هر سړے دِ ځنے وگاندی حذر
دَ هغے بنځے صحبت لکه دارو دے چه ئے لورنهٔ وی نرووے یا پسر

Poha Foundation
A.S.KB

که د لاس په بکره برشی پرانه مه ږده
د مخ رنګ تازه کوی صحبت د بکرې
تر زعفرانو تر عنبرو لری ډیره
زعفران خوړ که د د زړه تازګی غواړې
په تودو اوبوچه اوړې ژمې لامبی
مستکی مستکی وخوړ درته وایم
که د غړه د بزو په تریخی ئے علاج کړې
که توبرې له زخمه نه خیژی خرچنګم
که اوبه د پیازو شهدو سره وخوړې
په خوراک د یاسمین درومی څو رنځه
ناست و نماست د د سړی په اعتدال
په هغه کلی کښے خونه میشته مه کړه
ګرد غبار غارمه چیغې هوا بدبویه
په څلور فصله کښے نه فصل بهاردے
ډیر زحمت په وخت د منی پیدا کیږی
رنځ زحمت د زمستان په فصل لږ وی
چه په شپه له خوبه وینښ شی اوبه مه څښنه
د چند نرو مسل خوراک دوا ګه بهتر دی
خدائے د هوخے د سیارے د چا ونه کا
د مولئ پانړے بنے دی بیخ ئے بد دے
د مولئ په خوراک کښے دی دوه ګټے،
چه د میښے ماستے خورے زحمت به موے
که ماسته پئی به خورے خوئے د بزو خوړه
که د غواد بزو شلوبے خوړ زیان ئے نشته
که به پئی څښنے شودے پئی د بزو څښنه

که د خانے شی په هغه جهان سفر
وسه کوی سستی د تن درد و کمر
په خوراک او په بخور نفع اکر
ولے لا تر زعفرانو بنه عنبر
په دا کار کښے تندرستی ده د بشر
چه خوراک ئے په مثال د لکه زر
رنځوری به د پرے نږدی د بصر
باندے و تړ د هاله به شی بدر
د فاسد وینو نه پریږدی اثر
ترسیرې، نقره، فالج هم درد سر
په سارۍ په غارمه مه بوځه سفر
چه دریاب ئے په جنوب په شمال غر
رنځ علت وبا پیدا کیږی اکثر
تابستان سړے کم خرڅ کاندی لاغر
لکه سل، تبه، ټولنج بلا بتر
د سارۍ نه خان ساته په اور په نهر
په نهارۍ هم اوبه لږ ضرر
په بدن که ئے ګرد و غبار وی بهتر
اوکه نه ورته ناسره د ځی شیر خر
مګر ریګ د مخانے ته ږدے په چر
بدهضمی ریګ مخانے کا ندی بدر
ترخوا بزۍ ئے تر تروړۍ کړه بهتر
هم هغه چه ئے سیاه کړے شیرین تر
اشتها د سړی زیاته کا په خور
که غوسه ی خورے خو غوری خوړ د بقر

Poha Foundation
A.S.KB

د تمبکۍ د حلوان غوښې اعلیٰ دی
لا تر څورب مرغۍ ښځې دے د کوتر

که د پیازو په خوړو شهوت زیاتیږی
ولے د پیرخواړۍ زیان دے د بصر

که هزار رنګه طعام دے په جهان کښے
تر دوډۍ نه بل خواړه نشته بهتر

که یخنی اوډوډۍ موے نورځه مه خوره
چه بهتر نه دی تردا شیر و شکر

کله کله هوکه خوره چه سودے د پیر دے
په سفر به ئے همیش خوری دا نشور

څوتر شی په جهان شته واړه زحمت ده
د صفرا علاج په دے شی مقرر

که ئے موے اوږے ژمے کښینه خوره
خو په سود ئے خبرمه کړه خپل پدر

خوږ او تریو انار همه واړه دارو دی
فوائد د خواړۍ لادی افزون تر

په سابو کښے د سروے سابۍ مفید دے
ولے بویه چه محرور ئے خوری کمتر

که اوبۍ دی د باران یا د چینے دی
د کوهی اوبۍ ضرر دے د بشر

ښے سړے خوږے اویۍ د سړی ځان دے
ولے تود خواړۍ سړے اوبۍ ضرر

چه تودے اوبۍ څوک څښی غارمه وهلے
پرے نقصان د اشتها شی رنګ اصفر

تود کچرے د غواغوښی په وخت د ژمی
تر حلوا تر سلوا نریات لری هُنر

د صحرا ویلنے خوره پرے به ورکیږی
که د نس موړه لرے اوکړه باور

د باغی ویلنی سود د خوراک پیردے
په وجود کښے د بادنۍ پریږدی اثر

په خوراک توره بنګړه زاړۍ حُلمی کا
که خوراک ئے څوک یوکال کا مقرر

لیونی کِلاب داړلی لره ښۍ دے
که پرهارکا د هلک په بولو تر

که د نغن سره ئے خوړے څټکے ښۍ دے
په نهاره ئے خوړل دی تنها شر

حرارت لره کا سنی چه خدائے پیدا کړه
نوردارو په خولۍ یا دمۍ کړه خشک تر

وریتۍ کړی بنګ هم ورک کا ندی نس خوږے
ورسره شربت نبات بویه شکر

د تانړه پنیر خوړل سړے فربه کا
ولے بویه چه دانائے خوری کم تر

په کماله څوانئ قصد د قیفال بویه
کونا کون زحمت ورکیږی په داچر

څوچه د پیر طلبکار نۍ شے خواړۍ مه خوره
هر زمان په شخوند کښے مۍ شه لکه شتر

د طبیب دارو هالۍ خوړه چه حاذق وی
د ناقص طبیب دارو لری خطر

خوشبوئی څولګوے هومره فائده ده
تندرستی ده هم سنت د پیغمبر

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دَصفرا زحمت به دروی لهٔ هغهٔ نه چه بنهٔ حُسن وته کاندی تل نظر
دَ بلغم زحمت به دروی له هغهٔ نه
چه غټیان په هره میاشت کا مقرر

دَ بوس وکنار رموز او اسرار

اول زړهٔ بنهٔ کړه دَ یار بنهٔ په بوس و په کنار
بیاله پسه کهٔ پوهیږنه وصحبت ته شه تیار
په وړو وړو لذت آخله ښوریدهٔ کړه په وار وار
دَ شهوت په توښیدهٔ کښے په تعجیل شه په تلوار
چه فارغ شے له شهوته په سینه ئے شه قرار
دَخپل یار مقصود پوره کړه دَخپل یار اوسه غم خوار
خولهٔ ئے پاس کښیږده په شونډو کښلوَه ئے ګل عذار
په هفته کښے یو صحبت کړه کهٔ هرځوئے قوت دار
مکرر صحبت بلا دے ستا به وباسی دماغ مار
سړی توب بویه په کار کښے عادت مهٔ کړه دَ حمار
دغه ځائے لکه کوهے دے پکښے مهٔ شه نګونسار
کهٔ شهوت په امساک بند کړے په سونړاک به شے بیمار
تل شودهٔ پئ دَ بزدخوړه یا دَ غواخښه په بهار
ورسره میده لونګ کړه له شودو پیو شه ځار
مهٔ معجون خوړه مه څهٔ نورځهٔ دَځان مهٔ غواړه آزار
تل ثرید خوړه دَ بنو پسونو ورسره څهٔ خو اَچار
دو پیازه دَ چرګو هم خوړه
نور به څهٔ وایم بسیار

Poha Foundation
A.S.KB

صرف اصیله بڼځه اصیل اولاد راوړی

هر سړے چه لیونے کاخپل ذکر
په هر ځائے کښے ئے منډی خاورے په سر

د صحبت په کار کښے پیر فکر بائیدهٔ دے
له صحبته پیدا کیږی خیر و شر

چه سپینهٔ د درياب نهٔ وی اصیله
کله بڼهٔ ترے پیدا کیږی دُر کوهر

په دا کار په توره ږیره خبر نهٔ وُم
دا یم اوس په سپینه ږیره شوم خبر

بڼځه کښلے ښائسته پاکیزه بویه
چه ئے پلار نیکهٔ له ځایه معتبر

شرمناکه پرده پوښه دلاوړه
آراسته په عقل وهوش په بڼهٔ هُنر

نهٔ وهمی نهٔ وسواسی نهٔ بدمعاشه
نهٔ ئے مینه په دُنیا نهٔ زر زیور

کهٔ دا هیسے محبوبه په لاس کښیوزی
له وجوده ئے پیدا شی بڼهٔ پسر

چه ئے مور وپلار تفپاق وی خدائے دِنهٔ کا
چه بها نرځنے پیدا شی لکه خر

ترمیرمنے وینځ بڼه ده په بڼهٔ خوئ کښے
نهٔ میرمن چه نهٔ ئے خوئ وی نهٔ بشر

آدم زاد په اصل واړه آدم زاد دی
بڼهٔ هغه چه بڼهٔ ئے خوئ لکه سړهٔ زر

طالعمن قابل یوخوئیه د پلار بس دے
نهٔ نابود خوئیه په کور کښے جور لښکر

چه حیا شوم لری فرزند هغه دے
د فرزند خوِ ربښتیا غواړی پدر

چه ئے شرم حیا نهٔ وی نهٔ راست کووی
پلارِ دِ کاله هغه خوئیه نه حذر

چه نیک خواه د بابا نهٔ وی هغه خوئیه
کوره دے د ځهٔ بلا لری اثر

خپل وجود د خپل وجود په بدئ نهٔ وی
بل وجود د بل وجود غواړی ضرر

کهٔ د خپل خوئیه په سړ پلار بڼه کیږی
بڼهٔ فرزند به خُنے نهٔ ساتی خپل سر

ابراهیمؑ چه اسماعیلؑ ته تیغ تیار کړ
اسماعیلؑ ابا ونهٔ کړه په دا چر

اوس د دے زمانے خوئیه خوئیه نهٔ دی
مارلرم زیږی کهٔ لا تر دا بتر

یا د خپل اولاد د لاسه شاه جهان زده
یا خوشحال دے په فریاد په نارهٔ سر

Poha Foundation
A.S.KB

د نظام په وفات

څه داغونه ښودے په زړهٔ باندِ فلکه
چه نظام دِ له ما بیل کړخوائے دِ که

خدایه ته خو ستمګرنهٔ ئے داڅهٔ کړے
خلقه دِ په دا کار کړه هکه پکه

په لحد کښے هغه مخ خورے په چینجیو
چه د هیڅا پرے پیرزونهٔ وه خوانکه

په غمونو کښے دِ ژوړ په دُنیا پائی
کهٔ د زړهٔ په ارمان ته ومړے کودکه

کتګے خوان د بستانهٔ په ننګ کښے مړوے
نه چه ګورلره روان شوله تولتکه

چه د قام په ننګ کښے ومړ هغه خوبه
په عالم کښے د خپل پلار غاړه کا لکه

رنګ د اوښکو سره ویوست خُما ستړکو
نور به نهٔ راشی خُما د مړدُمکه

لاس و دست دِ سره درست درهم برهم کړی
دریغه دریغه لاس درنهٔ رسی فلکه

نظام لس میاشتے بیمار زهٔ په شل کروهه
داشل کروهه راته لاړ پرشول ترلکه

هغه وخت به بیرته نهٔ راشی نظامه
چه به نهٔ وے د خپل بابا له وکه

کهٔ حیا وه کهٔ وفا وه کهٔ صفا وه
بنائیسته ستایه وجود وه هره یکه

اسماعیل غوندِ به دے راته تسلیم ؤو
کهٔ په حلق م د نظام کښینوه ګز لکه

کهٔ د پلار په رضا ځوئ دروی جنت ته
سکه نظام ورلره ورغے بے شکه

خدائے م نور کلونه جوړلره په باغ کښے
کهٔ یو ګل ورځنے پریوت له خونکه

زهٔ به ولے هسے ژاړم یا به نهٔ خورم
کهٔ په نهٔ ژړا م مل شے زړهٔ به جګه

خوژوندے په دُنیا پاتے خدائے دِ نهٔ کا
ستا څهره خُما د زړهٔ له تختے حکه

د نظام د غشی یو برابر نهٔ دے
کهٔ خوشحال په زړهٔ خوړلی پیر ناوکه

مګر زړهٔ ئے د هاتی وی چه زغمی ئے
دا شیتئ چه د خوشحال په زړهٔ شوه لکه

* ... * ... *

Poha Foundation
A.S.KB

دَ دُنیا بے ثباتی اوبے وفائی

همراهانو دِ کوچ وکړ واړه لاړل ترمنزله
تهٔ لاکلک په خوب اودهٔ ئے اے حُما دِله غافله

له نیستئ وهستئ ته، له هستئ ونیستئ ته
کاروانونه دی چلیږی، قوافله قوافله

لاړم واړه کِل ولائے ده، تهٔ په سهل تهتوسورئے
بنهٔ سواران دی پکښے تللی، واوره تښته له دے کِله

دَ دُنیا په دریاب ډوبه، دَ پاپاب طمع ومهٔ کړه
دا پاپاب دے پیروغوښتے، خبرنهٔ شول له ساحله

وکنارته به ونهٔ وزے، له دے هیسے شان دریابه
په ساحلئے خبرنهٔ دی، بے له اهلِ سواحله

دَ دُنیا حاصلئے واړه، ناکامی اوسرنخوری ده
کهٔ دَچا پکښے حاصل شی، هم ئے مهٔ کنړه حاصله

له قسمته به نه کم نه به څهٔ زیات په پیرکوشش کے
هم هغه به در رسیږی چه دِ بخره روائله

دُنیا څو وبله آسپے چه مقصود دے په دُنیا کښے
خو یو نغن یوه شړئ، نوره واړه ده فاضله

په قضائے رضا وروړه هرچه ستا په بابئے کړی
په هیڅ رنګ به دفع نهٔ شی، په تعویذ په حمائله

خپلو لاسو خپلو پښو وته وګوره نظر وکړه
دا همه واړه دَ خدائے په، معرفت دی دلائله

همیشه وائے چه خدائے مِ، پیژندلے په یکی دے
کهٔ دِ خدائے وُو پیژندلے، مینه مهٔ کړه په باطله

Poha Foundation
A.S.KB

بے لہ خدا یہ راتہ وایہ، بل یوکوم دے چہ پیدا کا
آدمی لہ تورہ خاورو، پہ دا شکل وشمائلہ

پہ خوردن او پہ خفتن کښے لہ چارپائے برابرمۂ شہ
دَ عمل پہ کاروبار کښے مۂ شہ کم تر عوامـلہ

دَ دُنیا پہ کاروبار کښے پہ خوبے حدہ بیدارئے
دَ ښۂ دین پہ کار کښے څۂ رنگہ اودۂ نے سُست کاهلہ

پہ خپل حسن غرہ مۂ شہ کۂ پہ حُسن لکہ کل شے
زمانہ بہ دِ څھرہ پہ، یوخو ورځے کا نـ ائلہ

پہ دولت کښے پہ حشمت کښے، کۂ سنجرشے یا طغول شے
یوہ نخښہ راښکارہ کړہ لہ سنجرہ لہ طغرلہ

دَ بدانونہ دِ هیڅوک دَ نیکئ اُمید ونـۂ کا
دَ عسل خوارۂ بہ نۂ موے لہ زهـرِ هـلاهلہ

دَ هغۂ عالم خبرہ چہ عمل پہ دۂ کښے نۂ وی
پہ مثال لکہ براق دے چہ جداځی لہ عاملہ

غہ عالِم چہ عمل نۂ لری پہ مثل لکہ خر دے
باندِ څوکتابہ کښلی مشقت ئے بے حاصلہ

چہ گفتار کردارئے واړہ موافق سرہ یورنگ شی
هالہ هر رنگہ خبرہ، اثر کاندی لہ قائلہ

پہ زیبا گفتار دِ هیڅ تقصیر ونۂ کړے خوشحالہ
کۂ کردار دِ هم زیبا وے چاربہ ولے وہ مشکلہ

پہ پیرئ کښے عشق بازی څۂ پکار نۂ دہ

پارینہ چارے چہ سبر نشتہ خوشحالہ
دا دَ سبر چارے بہ هم نۂ وی تر کالہ

دا سبر کال چہ دَ غصے دے چہ غصہ شی
اُمید وار اوسہ لہ بختہ لہ اقبالہ

Poha Foundation
A.S.KB

بخت اقبال کۀ وتا درکا هسے ناوے چه مهتاب ئے منفعل دے ترجماله
ستابه دوه کالونه وی د عمر سود فائده ئے راته وایه له وصاله
دوه اویا به دِ هاله د زړۀ په کام وُو کۀ خُوانی ورسره هم وے اِتصاله
د پیرئ په وخت کښے هرهوس کنده وی لا په تیره عشق بازی ده غیرِ ساله

د دلبرو مینه چا داهو مره سړا کړه
چه ئے هیڅکله خالی نۀ یم له خیاله

د خپلے عقیدے، مشرانو او مړانے په باب کښے

د خدائے منت رابانِدِ چه ئے هست کړم له عدمه
بل خلقت ئے نۀ کړم راپیدا شوم له آدمۀ

پښت په پښت راغلے مسلمان محمّدیؐ یم
چار د چار یارانو سره واړه منم سمه

درست په دا پوهیږم چه څلور مذهبه حق دی
زۀ هم د حنفی مذهب دعوی لرم محکمه

مینه ئے په زړۀ کښے د علماؤ راکړه ډیره
مینه ئے د دور د شیخانو سړا کړه کمه

نۀ خراباتی نۀ قمار باز نۀ زنا کار یم
نۀ قاضی مفتی چه ئے نظر په څو درمه

بخره ئے د تیغ راکړه په اصل کښے پښتون یم
پلار م په نیکۀ نۀ یم بے دولته بے حشمه

پلار م سور کفن وکورته لاړ نیکو ده واړه
ډیر خلق پرے ومړ خون ئے لاړ شو از عالمه

پلار م شهباز خان په بیرون لکه حاتم وُو
زړۀ ئے د مزری په توره تیر وُو تر رستمه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

تینګ ولاړ په شرعَ تل ئے کار وُو په ربښتیا کښے
خط سواد ئے نهٔ وُو نور دانا وُو له فهمه

څوبه نیکهٔ ستایم یحییٰ خان جنت ئے ځائے شه
روغ لکه یوسف وُو درست ترسره تر قدمه

بل سړے کهٔ سور وے دے پیاده سره برسم وو
قد قامت ئے هومره دَ مړانے چا ړ تمه

بل نیکهٔ څما ملک اکوچه په خپتک کښے
دهٔ راوړه دا بخره دَ لویئ مقدمه

دیرش کالونه وشول چه م پلار دے شهید شوے
مړکړ یوسف زیو ماهم اورکړه باندِ سَمه

نور پښتانهٔ ډیردی خو یوزهٔ پکښے توره یم
واخلم، ورکړم، بندکړم، پریږدم، دوژنم تر دَمه

ډیرو ولسونو غلیمی را سره وکړه
سرئے راته کوزکړ هاله خلاص شول له ما تمه

یو یوسف زئ دے چه په مائے منت بار کړ
لا په اکوزیو دَ ننګ چار ده مُسلّمَه

زهٔ چه دَ غعد په کال بندی دَ اورنګ زیب شوم
کور او خپلخانه م پکښے ډیره وه له دَمه

څوکاله بندی کړم اورنګ زیب په هندوستان کښے
روغ راغلم ترکوره بیائے خلاص شوم له سِتمه

هرچه زهٔ ئے وژلم په زندان کښے هغه واړه
ومړل خوار شول ورک شول خالی نهٔ دی اَلمه

زهٔ لکه یوسفؑ له بنده خلاص شوم کامرانی کړم
پاک پاکیزه زړ وُم اورم نهٔ کړه بهاکمه

Poha Foundation
A.S.KB

څوئے م اشرف خان دے چه خورشوے کور پرے تول دے
زهٔ چه په بندلارم خیلخانه م شوه برهمه

څلیر پښت څویه نورلرم یودے پکښے چه لوئے دے
واړه برخوردار شه خدائے ئے وساته له غمه

اوس پنځه نمسی لرم افضل د اشرف خان دے
خدائے ئے برخوردار کړه په دهٔ پیره لرم تمه

یو م سکه رور دے چه ئے لار د حق نیولے
دوه رونړه م نور دی یو په نم دویم بے نمه

څائے م ملک پوردے چه ئے سرائے بولی وکړے
قام اولس م پروت دے ترلکئ په غړهٔ په سمه

شل زړه ځوانان لرم همه له یوهٔ ذاته
واړه یکانه شا په خدمت کښے راته خمه

څهٔ شو شمشیرخان ترین که یوخ پنجهزاری دے
ماوته هیڅ نهٔ دے مکرے اومهٔ شلغمه

څو به د منصب په زورځما برابری کا
څهٔ مجال د کړے چه سیالی کا له ضیغمه

خوارشه یوسف زئ چه ترین ئے حاکمی کا
اوس که بنکار د باز کاندی هیلئ نهٔ ده کرمه

زهٔ د شاهجهان بادشاه دننه د زړهٔ سرو م
چارم اورنګ زیب په نادانئ کړه برهمه

دم وهلے نهٔ شم څوک م داد د لاسه نهٔ کا
داغ لرم په زړهٔ کښے بے طبیبه بے مرهمه

څو زړه سواړهٔ دی سرګردانه په څو کاله
زهٔ که په زړهٔ روغ وے چاربه ولے وه درهمه

Poha Foundation
A.S.KB

سل کاله که ئې تیرشی دا مهم به فیصل نشی
دا رنګه چه کیږی ګوره څه وشی له همه

خوچه په خو کاله شمشیرخان ترین کا رکړے
ما به په خو میاشتے واړه چارکړه مستحکمه

دا مکر فریب چه د حیات ترین هنر دے
کله دا د مرد دے ؟ دا د ښځے دے عالمه

پوهه تمیز نشته دا فلک په ستر کو پوند دے
ښځه د خانئ په خطاب کا مکرّمه

دا انشا املا واړه چه دے د شیطانئ کا
تل باندِ نفرین اوری له لوحه له قلمه

حال حقیقت وایم چه هرچا وته معلوم شی
زهٔ څهٔ شاعر نهٔ یم هئ توبه له مدح، ذمه

خپل حال

چه قانع د زمانے په خشک و تر یم
که م پیژنے بادشاه د بحر و بر یم

نهٔ م تخت نهٔ م افسر نهٔ م سپاه شته
په تسخیر د درست جهان څتلے نمر یم

په درون کښے م پراته دی دیر کنجونه
په معنئ کښے لکه کان د سیم و زر یم

که م لاس لکه دریاب خالی لیدهٔ شی
د تهټر دننه ډک په دُر کوهر یم

د طالع په سود و زیان م نظر نشته
سرتر پایه درست وجود واړه هنر یم

که م حلق له تندے وچ شی په همت کښے
پروا دار کله په حوض د کوثر یم

لا یو شور راځنے لاړ نهٔ وی بل راشی
مکر زهٔ پیدا په ورځ د شور و شر یم

که لوئی م د آسمان سره سیالی کا
په پستئ تر ثور و خاورو نه بتر یم

په سپین والی که م زهٔ تر دا ډے سپین ډے
په توردالی د دوزخ د اور شرر یم

څوک م پرے مهٔ وزه د قهر تر کمرو
که په حکم په سکون لکه تورغر یم

Poha Foundation
A.S.KB

وباطن وته مِ کوره کهٔ دانا ئے
په ظاهر صورت کهٔ هرڅو محقّر یم

دَحاتم غوندِ مِ خیل وحشم نشته
په عطا کهٔ له حاتمه برابر یم

سخاوت مِ په تقلید په رسم نهٔ دے
زهٔ له خُایه دَ سخی بابا پسر یم

نه دا یو عیب خُما نهٔ دِیر هُنره
چه بهرام خُما پسر زهٔ ئے پدر یم

په وګړی مِ خبرے دَ مردئ دی
په همت کښے په هرلورې نا مَور یم

دَ یاقوت دَ اوبو غم نشته له اوره
کهٔ دا یم دَ زمانے په اورکښے دَر یم

خپل پردی سره دِیر حلم هم بنهٔ نهٔ دے
زهٔ داهسے درمانده په درګذر یم

څوک دِ هیڅ ګمان په ما دَ دروغونهٔ کا
چه په ملک کښے لیونی دی زهٔ ئے سر یم

لا پردی راسره برګرندے وی
زهٔ دَخپلو په سلام کله په چَر یم

څوک دِ لاڅ دَخپلوالی راته نهٔ کا
چه په حال دَ نیک وبدو بنهٔ خبر یم

زیست روزګار به مِ دَخلقو سره نهٔ شی
زهٔ خوشحال له واړه خلقه مرور یم

دَ شپے او ورځے مباحثه

جُجت دَ ورځو شپو دے تهٔ ئے ونغورهٔ همدمه!
کهٔ بنهٔ فهم پرے اوکړے زهٔ به خلاص کړے له اَلَمه

چه ورځ دَ شپے جُجت کړ، یو دَ بله ئے صفت کړ
وئیل ئے منتشر شول هم له مدحَ هم له ذمه

شپے ووے چه اے ورځے خُما فضل ترتا زیات دے
په داسبب چه زهٔ یم په اَزل ترتا قدمه

دوستان دَ خدائے طاعت اوبندګی دِیره په شپه کا
دَ شپے سجده په قدر وی دَ ورځے له قیَمه

موسیٰ وکوه طورته له قومه تلل په شپه کړل
هم لوط په شپه جدا شوله بیداد اولهٔ ستَمه

Poha Foundation
A.S.KB

احمد ﷺ له آسمانه په شپه کړه میاشت راکوزه
معراج وتهٔ تلنه هم په شپه وه له حرمه

یوځووخته په تاکښے دی چه مونځ دے پکښے منع
نړۀ درسته په طاعت په عبادت یم مکرمه

ترزر ومیاشتو بهه ده په فضل وپه شرف کښے
یوه شپه د شبقدر خبر واخله له عالمه

آسمان وته چه ګورے په ورځ یو شین کنبت دے
په شپه چه ورته ګورے بنائسته دے تر ارمه

زهٔ شپه یم ستر پوشه عیب فاشه ﷺ تهٔ ورځ ے
راحت مومی له مانه تهٔ ﷺ پکه ے له غمه

چه ورځ ﷺ د شپے نه دا د مدح ویل غوښ کړهٔ
په وروځ ورته اووے چه خوله پته کړه له ضمه

لږ وار وماته راکړه چه زهٔ هم درته ووایم
څوتهٔ هسے ګډیږے په خبرو نا محکمه

روژه چه مؤمنان سره لری واړه په ورځ ده
مجمع په عرفات باندِ په ورځ دے له اُممه

اختر دے کهٔ جمعه ده کهٔ عمره کهٔ عاشوره ده
همه واړه په ورځ دی دا له عقله له فهمه

په وقت د قیامت به د عالم حشر په ورځ وی
ایجاد د وا ﷺ وخلقو هم په ورځ وُو له عدمه

په ما ستړے رنړا شی د عالم په تا تاسیږے
یا دیږم په ویل کښے رنړا ورځ له توره تمه

څما څهره ګونه ده له اسلامه ستا د کفر
د عید جامه څما ده ستا جامه ده له ماتمه

Poha Foundation
A.S.KB

تهٔ په مثل د بادشاه ئے میاشت و ستوری د لښکرئے
لښکرِ تار په تارشی چه ورځ وخیژی له همه

که پټ وی په وریځ کښے هم ترمیاشتے نمر تیرے کا
همه عالم خبر دے چه زر بنهٔ دی له دِ همه

چه سیرد ګلونو د ګلزار کا یا څوک بنکار کا
هغو ته په قطع نهٔ ده شپه له ورځے سمه

په ما کښے فریضه نمونځونه دیر په تاکښے لږ دی
په تاکښے څکه کم شوچه تهٔ ئے له ما نه کمه

د خپلو ګناهونو نه توبه ګار او د خپلے عقیدے اقرار

زهٔ په خپلو ګناهونو توبه ګار یم
چه هم کړی دی په واهو شرمسار یم

په دا سپینه زیره ما فضیحت مکړه
که په توره زیره هرڅو بزه ګار یم

اوس وما ته توان توفیق د طاعت راکړه
ستا د فضل او کرم ته اُمید وار یم

ستاله لوریه همکی فضل و کرم دے
زهٔ د خپلو شامتونونه په دار یم

نور عالم هم په کردار خبردار نهٔ دے
زه پخپله خبردار په خپل کردار یم

په عمل به هسے کبر و جهود نهٔ وی
لکه زهٔ په خپل عمل کښے خوار و زار یم

هندوهم په نیمه شپه پاڅی خپل جپ کا
ترهند و نه د عمل په کار لا خوار یم

زهٔ په سلو فتنو لاړ په سجده سر یږدم
همکی عمر دا هسے مونځ ګذار یم

نهٔ ثواب د جماعت نه سود د نفل
د قضا نمونځونو هم لا تاوان دار یم

که حلال وی که حرام مزه ئے بویه
په مزه د لقمے کله پروادار یم

خلق څما په فعل ګور ته لاړے
لا د نورو د وژو ته په تلوار یم

نفس وما ته حق ناحق کا ناحق حق کا
تل د دهٔ په فرموده پورے ناچار یم

راکښے خوئ خصلت د دوه اویا فرقودے
په ظاهر د مومنانو په قطار یم

Poha Foundation
A.S.KB

د هوا په درياب ونو کښے غوتے خورم
د حرص په حصار ونو کښے حصار يم

که په رسم په تقليد مسلمانی شی
سخ ځما مسلمانانو سره شمار يم

نفس شيطان راته په هره ساه په ځودی
تر روستئ ساهے زه ځنے په دار يم

حميده م لکه زر ذميمه شے
تورے خاورے م په سر دی که زردار يم

اعتقادئ د خاصانو وما سره کړ
که زه هر څو په عمل کښے خوار وزار يم

د کونينو پيدا کړونے لاشريک ئے
په دا هومره اعتقاد کښے اُستوار يم

که فرشتے که کتابونه د آسمان دی
په همه پيغمبرانو په اقرار يم

د قيامت په ورځ قايل يم بے کمانه
نيک و بد واړه له تادی خبردار يم

پس له مرګه به ژوندون د خلائق دی
په دا واړه وکښے له شرکه نه ويزار يم

پيغامبر م محمدؐ د عبدالله دے
مينه دارئ په اصحاب په چهار يار يم

امامانئ د اولاد واړه برحق دی
تر مهدیؑ پورے د واړه خدمتکار يم

چه د ښنه ئے د اولادؓ او د اصحابؓ دی
په وکښنه ئے د بيخ او د تبار يم

د مذهب څښتن څلور دی پنځه نه دی
حنفی سُنی مذهب د دين په کار يم

د عذاب طاقت م هيڅ نشته بخښنه م
و درګاه لره د درغلم طيار يم

چه هم ډک له ګناهونو هم مغرور وی
زه خوشحال هغه بنده د خپل غفار يم

د بهار ننداره
او د خپلے خوداریٔ اظهار

د نوروز منت په باغ دے په صحرا هم
نورانئ شی له فيضه هغه، دا هم

چه په باغ کښے رنګا رنګ ګلونه واشی
غنيمت ده د ګلونو تماشا هم

لخلخے د نوبهار په هر مشام ځی
ګلدستے ځنډ وی پيرو برنا هم

د ګلونو هار په غاړه د دلبرو
شرموی لعل و ياقوت ژوندو لالا هم

د معشوقو په زلفينو کښے ځائے ځائے
بناشسته ګلونه پاس په وربل لا هم

Poha Foundation
A.S.KB

اَرغوان کهٔ بنفشه کهٔ شقائق دی
زیبائی لری یوځانے جدا جدا هم

په هرګل باندِ تهتر مږی بلبلے
بیاله شوقه په هوا کاندی نوا هم

دَهرګل په مخ چه سرکښیږ دی بلبله
پرے غلطان غلطان راځی بادصبا هم

په ګلزار پسے بلبله دل کباب ده
په ارمان ئے ځګرخون دے دَ مینا هم

څوک په عیش په عشرت کښے څوک په غم کښے
څُنے څهٔ چارے لیدهٔ شی په دُنیا هم

دَقفس بلبله ژاړی ګریانی کا
چه به چیرے په ګلګشت والوزو بیاهم

په هغوځما سلام مادِ هم یاد کا
په ګلزار کښے چه نګار لری صهبا هم

څوبهارهٔ رم بے میو معشوقه ځی
داخود رائے فلک څهٔ چارے کا په ماهم

ماوے زربه څرخ ځما په کام راوخوری
ولے دیر تعطیل ئے وکړ لائے کا هم

چه وخپلے کامرانئ ته رم شا کړه
غم اندوه دَ فلک نهٔ لرم پروا هم

دَ سفله منت به هیڅ دانا وانخلی
چه خبرئے په خصلت شی په عطا هم

دَمنت دارو کهٔ مرم پکار رم نهٔ دی
کهٔ علاج لره رم راشی مسیحا هم

دَفرښتو آمین منت دے په دُعا کښے
لاجرم ورځُنے پته کړم دُعا هم

دَجهان غمونه واړه پکښے ځائے شول
شکر دا چه زمهٔ ئے لوئے راکړو وما هم

چه لیدلے دِ وفا دَهغه یار وی
په دوه ستړکو قبلوه دَدهٔ جفا هم

ښاپیرئ مخ په خوب کښے رانکاره کړ
لیونتوب رم ورسره موندهٔ سوداهم

کهٔ خوشحال دَ یار وصال په دُنیا مومی
تمامی دُنیا ترے ځار شه مافیها هم

ژمی ته هرکلے

چه تحویل شی دَ میزان توغ څرګند کا زمستان
توغ ئے څهٔ دَ سهیل ستورے چه بسکاره شی په آسمان
دَ غارمهٔ په رنځ رنځور وی بیا تند ست شی داجهان
دَخوږو لذت پیدا شی اُبه ولکی په ځان

Poha Foundation
A.S.KB

غیږ په غیږ سره نماستے — لب په لب شی مشتاقان
د جامے قدر څرګند شی — زرین قبول کا عراقیان
نهٔ په زغره ځوان خبروی — نهٔ اَس دروند په برګستوان
چه د ښکار هوس ناکی کا — پرے ښادی شی دا آوان
د شمال مرغونه واړه — په جنوب شی سارسران
نوی باز راشی له سواته — لکه ښهٔ سیلی جوګیان
د سپوږمئ په شغله یُون کا — ژغ کا زانړے په آسمان
قاز او بطے راسوړے شی — هم هیلئ صد چندان
زرګے کوزے شی وَسَم ته — په دانه د دهقانان
تغدری لکه دُهونی — ځان څرګند کا په میدان
کهٔ شاهین که څرخ که بازوی — رائے واخلی میر ښکاران
د صدبرګ ګلونه واشی — په رنګ ښهٔ وی تر زعفران
څوک د ښکار په هوس کړئ — څوک په سیل د بوستان
عباسی په دوه درے رنګه — سپین او زیړ وی ارغوان
د چنبے د ګلو بوئ ځی — د هر بوټی تر ګریوان
د سبزے ئ تماشا شی — لا په تیره د ریحان
په تنکی تنکی ښاخونه — هره ونه شی شان شان
کهٔ بلبلے کهٔ طوطیان دی — لور په لور کاندی فغان
د دے هسے وخت هوا به — مګر موے په جنان
کهٔ رښتیا وایم دا وخت م — په پسرلی لری ځ جهان
د دے وخت په مخ خلاص وی — د پسرلی په مخ زندان
په خوشحال د قدر پیر دے — یمانی ستوریه جان جان

چه دیدن د ورښکاره شی
نور په دهٔ کړے خط پریوان

Poha Foundation
A.S.KB

د استاذ د خولے پندونه

خپل استاد وماته دوے څو پندونه
هریو پندئے مرغلرے دی لالونه

وے ئے هره بدی کړه هغه بد مهٔ کړه
چه له لاسه دِ آزارشی د چا زړه ونه

کهٔ دِ زړهٔ دے چه بدنهٔ موے له چانه
اول تهٔ پریږده د بد و خصلتونه

د شهوت په نغوته مهٔ څه شهوت اور دے
په دا اور د ډیرو سوی دی کورونه

تهٔ کینه زخه حسد له هیڅا مهٔ کړه
د ازل په ورځ مقسوم دی قسمتونه

د هرچا سره د ښو سلوک بیڅهٔ دے
په بدئ کښے څهٔ فائده څهٔ سودونه

د دُنیا په مال د نیکو نوم حاصل کړه
تل جهان وچاته نهٔ پریږدی سودونه

د هرچا سره نرمی ملاسهٔ کړه
کُندوی چه په داخیل کړے د چا زړونه

خپل پردی ته د زړهٔ راز خبرے مکړه
د بُخے دننه بنهٔ دی خپل رختونه

خوش خوئی هرڅوره بنه ده نهٔ داهومره
چه په باغ کښے دِ خرتیزے وهی خرونه

هغه کار چه په نرمی ترسره کیږی
څهٔ حاجت چه رساوهٔ شی ترجنګونه

وهغو وته کهٔ قهر کړے روا دے
چه لری د بدو فعل بدخویونه

د هغو په مرګ ثواب کتلے بویه
چه ئے سیرنی له شومته غاړے غرونه

کهٔ دشمن دِ ډیر زیون ته څنے وارکړه
په یوهٔ بڅړی و سوزی بنهرونه

د دشمن په تملق غلطی مهٔ کړه
د رُستم غوندِ هم مړهٔ دی په مکرونه

عاقبت به خپل ورځے په عیاش پرے کا
هرچه کارکا د دشمن په درمونه

چه دِ لاس په دشمن برشی پرئے مهٔ زده
عاقلان به ژوندی نهٔ پریږدی مارونه

کهٔ پخپله د خپل خان په بدئ نهٔ ئے
د مارونو په غاړه مه ښه لاسونه

په خپلوانو باندِ دومره خشم مهٔ کړه
چه پردی درځنے تښتی په ملګرونه

د بادشاه په مهر مینه غره مهٔ شه
زورور په لږ ګناه وهی سرونه

بادشاهان چه په چا څخ کا د بدئ
وسیندونه ته تړل نهٔ شی بندونه

په هغے معشوقے څهٔ باور د کړو دے
چه په هرلوری یاران لری نړګونه

Poha Foundation
A.S.KB

د پیپلو پا نړے خوره نهٔ هغه پاستی
چه ئے خورے د نوکرئ په شرطونه

که عمل که وکالت که پیر و پلور دے
د هوښیار له لاسه ښهٔ یشی کارونه

له بدخویه سره هیڅ بدی تهٔ مهٔ کړه
غلیمان ورلره بس دی خپل خویونه

د کم ذات په ښوخبرو غلط مهٔ شه
د کنډیر وُنه خوابړهٔ لوی کلونه

په هرکار کښے چه درپیښ شی بیړه مکړه
په تلوار سره ورانیږی جوړ کارونه

چه د قول له چا وکړ نورئے مهٔ کړه
تل په عهد قول ټینګ وی ښهٔ میړونه

په ربستیا که په دروغ وی سوګند مهٔ خوړه
منافق دے چه ډیر ډیر خوری سوګندونه

د حرص سترګے مړے په قناعت کړه
چه په کور کښے د انبار شی نعمتونه

که هرڅو د علم ډیر چه عمل نهٔ کړے
تهٔ حمارئے په تا لښلی کتابونه

د ښهٔ دین دپاره علم دانش ښهٔ دے
نه په داچه پرے لوټے پردی کورونه

په جهان کښے که مردان دی هم هغه دی
چه د سخت وته ونیسی ځانونه

په لښکر کښے د هم ساد وی هم د غلهٔ وی
که غشی په کار کیږی کله کزه نه

چه بد انو سره ښهٔ کړے قباحت دے
د بدانو څه هم تور ښهٔ وی مخونه

عاقبت به ملګیری درڅخه پرے کا
چه په لاړے تر تاتیر د ردمی ملونه

که د رور دے که د خوئے دے چه بدکار شو
په څیړه ئے کا بړهٔ کا و سر میړونه

چه بد فعله بد غرض وبله ناست وی
د هغوله ناستی تښته په کروهونه

چه په کانو مشران تهٔ ئے حرمت کړه
بیا هغه چه د په څائے دی لکه ترونه

چه د ښځو ترآواز پورے زبون وی
په جهان کښے هغه ږیره ده زبونه

په هغه کور کښے چه ښځه چرکه باتک لی
د هغر خونه څ سر کښتونه

هرچه شرع فرمائی په هغه کار کړه
مه عمل کوه په [illegible]

نیکوکار په فقراؤ خیر خیرات کا
هرو کار [illegible]

که د نړۍ له د بیړۍ شی ودشمن ته
لږ و د یږه زبان مهٔ راوړه غمونه

په هرکار چه د لاس بر وی په څوانئ کښے
که طاعت که عبادت که نور کار ونه

په څوانئ کښے چه د کار له لاسه ووځی
په پیرۍ مه د ورنهٔ رسی لاسونه

درته وایم چه په کوم توکی بد دوند دے
چه د هرچا سره نهٔ کړے خوا بونه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

همیشه اوسه خولهٔ پټه لکه ناوے
چه ضرورشی هاله وکړه دوه حرفونه

ترهغهٔ به نا معقول په جهان څوک وی
چه همیش په خندا سپین لری غاښونه

کهٔ خبره کهٔ خندا کړے جګی جګی
هره چار ترحساب مهٔ کوه بیرونه

کهٔ دِ زړهٔ دے چه دِ عیب ښکاره نشی
چا ته مهٔ شماره دَخلقو پټ عیبونه

کهٔ ترتانه په قوت دَ متوزیات وی
دَهغهٔ سره حُجت مهٔ کړه بحثونه

چه توانیږے دَ هغ خبرے لاف کړه
اوکهٔ نهٔ په دروغ مهٔ وهه لافونه

په دښمنو کښے چه دَ جنګو خرخشے وی
تهٔ بے غمه خپل هوس کړه خپل کارونه

کهٔ دِ واؤ ریدل چه بیا وبله دروغ شول
نور په خپله وسله ووهه لاسونه

چه دَ بنځو نه بتر دے هغه څوک دے
چه دَ بنځو سره کا مصلحتونه

په جهان کښے چه پرے ننګ ونام کا ټهٔ شی
کهٔ پوهیږے څار بهٔ مږ ونه دَ اَسونه

خدائے هغه په دوارهٔ کونه دی نمنځلی
چه په ورځ ئے عدل و داد په شپه مونځونه

چه په زړهٔ په تامئین دَهغو ناز وړه
تل نیازمنو سره وړی دی نیازونه

دَ اصیل بنیوه خپل اصل نه لباس دے
په زربانو کښے یا دم وی یا مریونه

دَ دهلی دَ بنهار مختصر تاریخ او بیان

دَ دهلی دَ بنهر بنهٔ شان وشوکت وُو
لور په لورئے کښلے کښلے عمارت وُو

بنائسته ئے بازارونه وُو دَ بنهر
مهیّائے په بازار کښے هر نعمت وُو

دَ شاهر فوارے دی په هر کور کښے
دَ بازار به ئے څهٔ کم بیګه وسعت وُو

په دهلی باندِ ګواهی دَ جنت وله
کهٔ راغلے په دُنیا چیرے جنت وُو

دَ بادشاه دَ خاص وعام به څهٔ تعریف کړم
وخوا بګاه وته ئے عقل په حیرت وُو

چه به جور دَ شاهجهان بادشاه دربار شو
په دربار کښے به ئے دوه اویا ملت وُو

کهٔ هوائے دَ عراق دَ خراسان وے
دَ جنت به د دهلی سره غیرت وُو

دا زینت چه شاهجهان و دهلی ورکړ
بل بادشاه کله ورکړے دا زینت وُو

Poha Foundation
A.S.KB

د دهلی بنا د چا په لاس ده شوے
همګی به نوم په نوم درته بیان کړم
د دهلی بنا اول اوکړه څو هاغه و
د اسلام بادشاه اول معزالدین وُو
چه د هلے ئے راینوه له پتو سره
چه ئے سر د پتورا پریکړ له تنه
بیاله پسه قطب الدین د ده مړے وُو
بیاله پسه شمس الدین د ده پالک وُو
بیاله پسه فیروز شاه د شمس الدین وُو
بیاله پسه رضی لور د شمس الدین وه
بیاله پسه معزالدین د شمس الدین وُو
بیاله پسه ناصرالدین د شمس الدین وُو
بیا سلطان معزالدین کیقباد وُو
بیا سلطان جلال الدین په سریر کښیناست
بیا نمسے د فیروز شاه علاوالدین وُو
بیاله پسه قطب الدین د علائی وُو
بیاله پسه تغلق شاه چه اُمراء وُو
بیا سلطان محمد شاه د تغلق شاه وُو
بیاله پسه فیروز شاه چه د ده تره وُو
بیا سلطان محمد شاه د فیروز شاه وُو
بیا سلطان غیاث الدین د فیروز شاه وُو
بیاله پسه آبابکر په تخت کښیناست
بیاله پسه سکندر شاه د محمد شاه وُو
بیائے زور ناصرالدین په سریر کښیناست
بیاله پسه چه تیمور په هند راکښیوت

په نوبت نوبت د چا پرے سلطنت وُو
چه د هر یو څه خوئ څه خاصیت وُو
پرے د دیو تیر څو کاله سلطنت وُو
چه یو کال ئے په دهلی کښے اقامت وُو
په دا کار کښے ئے ډیر کړے مشقت وُو
شپږ سو دولس کاله کم سن د هجرت وُو
چه پریښے ئے په هند په نیابت وُو
چه په خلقو ئے آواز د عدالت وُو
چه په هند کښے بے نظیر په سخاوت وُو
چه راضی څنے سپاه اورعیت وُو
چه هر کوره د غلیم څنے هیبت وُو
چه مشهور په عدالت په عبادت وُو
د رڼے څه چه هم صورت او هم سیرت وُو
چه په اصل کښے غلجے د ولایت وُو
چه په خلق او په کرم د ده شهرت وُو
چه همیش ئے مخ په عیش او په عشرت وُو
پرورش ئے د غلجیو په دولت وُو
چه د ده په عصر خلق فراغت وُو
چه په هند د ده د چارے خاتمت وُو
چه د پلار په زندګئ ئے سلطنت وُو
چه نیولے ئے له سره مملکت وُو
چه دے هم د فیروز شاه له ذریت وُو
چه په تخت ئے یوه نیمه میاشت مهلت وُو
چه په ده د بنو څوانانو په ډیر قیمت وُو
خضرخان ته ئے ورکړے سلطنت وُو

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

بیا سلطان مُبارک شاه د خضرخان وُو
چه بشکاره ئے له جبینه سیادت وُو

بیا سلطان محمد شاه د ده وارهٔ وُو
چه پښتون د ده په عهد په عزت وُو

بیا سلطان علاوالدین وُو د ده خویه
چه اکثرئے د نساء سره صحبت وُو

بیا بهلول لودین بادشاه شو د دهلی
چه په تخت ئے نهه ویشت کاله سکونت وُو

بیاله پسه د بهلول خوئے سکندر وُو
چه عملئے موافق په شریعت وُو

بیاله پسه ابراهیم وُو د ده خویه
چه بابر سره ئے جنګ په پانی پت وُو

بیاله پسه د دهلی بادشاه بابر شو
چه ئے کار د پښتانهٔ په برکت وُو

بیاله پسه د بابر خوئے همایون وُو
چه بے حده ئے لښکر په یرئے دولت وُو

بیاله پسه شاه عالم د حسن سور وُو
چه همایون د ده د لاسه هزیمت وُو

بیاله پسه اسلام شاه د شاه عالم وُو
چه له پلاره نه هم زیات د ده جرأت وُو

بیاله پسه عادل شاه د ده تربور وُو
چه پښتون د ده په دور فضیحت وُو

بیاله پسه د همایون خویه اکبر شو
چه وهرلوری ته مل د ده نصرت وُو

بیاله پسه جهانګیر د اکبر خویه
چه د ده په دور هند لکه جنت وُو

اوس بادشاه شاهِ جهان د جهانګیر دے
چه په بلخ په بدخشان د ده نوبت وُو

زهٔ خوشحال چه دا شمار کړم شاعرنهٔ یم
په دا کار م آزمیلے طبیعت وُو

که م شعر شاعری څرګندوُلے
ما به کړے په یرد خپل بادشاه صفت وُو

چه د هند سیر م وکړ اوس م ووے
کتره دا تاریخ لارغهٔ ځما په نیت وُو

که د دے ویلو کال غواړے له ما نه
په حساب کښے واوره کال د قرشت وُو

ابتدا د دے بیان په نماز پښین وه
د ما بنام په وخت ئے شوے نهایت وُو

لنډئ بازنامه

که هوس د بازد بشکار لرے پسره
خبر دار ئے شه له عیبه له هُنره

څود باز وزرنری مهین باریک دی
درونده په وزن هومره چارئے ده بهتره

Poha Foundation
A.S.KB

. رنګ ترکیب وته ئے مهٔ غږوه ستړکے
چه څهٔ لونے وی هغه باز نیسه په غوره

ډهر باز چه ستړکے سړے وی ژبه توره
هغه نهٔ وی بے مړانے بے سیره

خو ډیرا وږد غاړه اوږده اوږے هم پلنے
د ترکیب ویناے دا ده مختصره

ترسپین باز نه قدر ډیر ډخشین باز دے
چه ډ پاسه شاے شنه سینه احمره

سپینه ژبه په شاتور اوږے بار یکے
خوږند لم لکیور ګران دے په ګاځره

د میزان نیولے بنهٔ دے یا د قوس
په عقرب نیولے نهٔ وی بے ضرره

خپله مینه ئے په دام په جال بندی کا
که د باز په څان بلا شوله کوتره

میزانی نیولے دم درحال بنکاره کړه
د عقرب نیولے پرانزه په ویره

په درست ژمی ئے ساته په تاودهٔ ځائے کښے
تماغه ئے په بهار واخله له سره

د باز ونو هنر هسے آسان نهٔ دے
چه ئے طمع سړے کا له یوهٔ هره

نوے باز چه اول بنهٔ په چرګ تیار شی
بیا باولی ورله بویه هنر وره

چه یوځو باولی وخوری ستاله لاسه
بیا ئے بنکار له روان کړه برادره

چه پګه پګه ئے سیر کړه څلویښت لاسه
نو ربه بنکار ته غاړه کښیږدی برابره

نوے باز ډ صبا په وخت الوزی
یا چه پا توشی پنځه ګړۍ له نمره

خوئ خصلت د بنود بد وخهٔ پکښے دے
همګی د باز بنکار پرے له بصره

هر یو باز کوښے خپل خوئ لری خپل فعل
خبردار ئے شه له اصله له جوهره

چوز هالهٔ صاف کړے بویه چه فربه وی
د صافئ تکلیف واخله له لاغره

د صافئ داوهٔ حبه نبات دی
تریوهٔ د مالګه نهٔ وی افزون تره

که سړه نبات د ورکړ عیب نشته
داهالهٔ که ئے پیدا کړه له بره

چه د باز په هر علت زحمت خبر شی
میرشکاری د هغه کس ده معتبره

باز چه ترکړیز وباسی میرشکار دے
کنه واړه د دهٔ چار ګنړه ابتره

باز چه ووزی له کریزه هالهٔ پوخ شی
په چوزئ کښے اومه خښته ده نیمتره

د چا باز د په دارو آموخته نهٔ شی
دست کشی ورنړه بس ده هنر وره

سیه چشم له ډیره پهره بویه
کلال چشم له بس ده دوه دوه پهره

لږ خوراک د باز صحت ډیرئ زحمت دے
یک خوره طعمه ئے نهٔ ده بے خطره

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دارچینی د پرمهرے سره لاتړم دی
د سارۍ داروئے مښک او مومیائی دی
کۀ دارو د خوشخوئی خوری په ژمی
د اغیر داروئے دادی نورځۀ نۀ دی
کۀ تازه طمعۀ ردکړه په داځۀ شی
په سارۍ ژمی د باد دپاره ورکړه
د حلوان غوښے د خوری د وړے چرګے
چه د زرکے غوښه تل خوری کریزنۀ کا
په سارۍ د چکس نغښتے په نمد وی
بازچه مور په چکس واچوے له ورایه
دک تغار د اوبو تل کیږ. ده وباز ته
د مژکوری غوښے بنے دی په کریز کښے
چه په شپه په ورځ فریاد په هرساعت کا
هغه باز به د بانسے نه لا تیز پر وی
هغه بازچه ساری نۀ نیسی ناقص دے
کۀ د ژمی په وخت بنے نیسی بتیرے
تری ناک بزم تولک ترچوز کم نۀ دی
د شاهین په شکار به کاندی هغه مینه
د مرغونو زمرے چرغ دے کۀ ئے کورے

دسپیږ. مو نسوارئے یوسی رنځ له سره
هم دیږے تریخ باز ساتی بے ضره
د بد باز به بدخوئی ووځی له سره
چه یو دوه ورځے ئے منع کړے له خوره
چه د کیږے طعمه وجار باسی ویره
د کوکری طعمه درے ورځے مکرره
د تارو تمځری یا د کور کوتره
مرغاوئ ده وکړیز وته بهتره
چه فارغ وی د سارۍ له هره شره
په داکار به پاتو نۀ شی بے ضرره
په سارۍ غارمۀ داچار کړه مقرره
یا هالۀ چه باز بانسه شی کلنجره
د هغۀ علاج څربښت دے له لاغره
چه مهین د لکئ بال نری شهپره
کۀ هیلئ یا سرخاب نیسی بے مره
تر بانسے نه هغه باز کنړه تیز پره
په وهنه ترچوز لادی افزون تره
چه ساتی په هر شاهین پنځۀ نفره
خومیر شکار ورلره بنۀ بویه پسره

کۀ د باز مینه په بنه جوړه ماتیږی
ولے بنه بانسه ترے لاکنړه بهتره

پاکه ربه تا ته سوال دے

خدایه تۀ څاپرده مۀ کړه پاره
بد بم مۀ کړه وعالم وته بنکاره
هغه لارچه د نیکئ د نیکنامئ ده
په هغه لاره مې بیا یه هموار ه

Poha Foundation
A.S.KB

چه دَدین دَدُنیا نبے چارے پکښے دی
همیشه مِ په هغه چاره کماره

په دُنیا کښے مِ همیش لره زړهٔ جمع
پریشانی دِ خُنے اوسی کناره

نفس شیطان دواړه قرین دی په شماره کښے
رابنکاره لره دَ دواړو مکاره

مالره په مُلهمه په لَوّامه کښے
تهٔ مِ وژغوره له نفس اَمّاره

کهٔ هرځومِ لوئے گناه له لاسه وشی
په توبه سره ئے تهٔ کړه آواره

په توبه کښے هسے رنگه ثبات راکړه
چه توبه مِ ماته نهٔ شی دوباره

کبیره راته کنده غوښے دَخوک کړه
صغیره کړه راته غوښے دَ فاره

ذمیمه مِ وار په وار له دِله واخله
چه په زړهٔ کښے ضمیمه دَ خونخواره

دَ بد بخته ستاره مِ اَمان اوکړه
راسره لره نیک بخته ستاره

توان توفیق دَعبادت دَطاعت راکړه
زهٔ خاکی بنده عاجز یم بے چاره

په حساب کتاب مِ رنگ دَخلاصی نشته
مایک لخته خپل کرم ته وسپاره

چه اروا مِ له قالبه نه جدا شی
نورم بیایه دَ جنت په نندارہ

چه کرامًا کاتبین راځنه خوښ ځی
هسے رنگ مِ گورستان نه وسپاره

مخ مِ سور لره همیش په استغنا کښے
په طمع مِ زیړه مهٔ کړه رخساره

ترایمان چه مِ چا پیر دَ یقین کوټ دے
سلامت ئے وساته برج وباره

په دُنیا کښے مِ عزیز لره تر تلو
آل اولاد مِ پیدا مهٔ کړه هیڅ کاره

وخت آخر شو غافل مهٔ اوسه خوشحاله
یوځو ورځے شپے باقی دی په شماره

په دُنیا پورے زړهٔ مهٔ ترہ

عاقلان چه په دُنیا نهٔ کا وتنه
دَ یقین په ستړگو وینی تر وتنه

په دُنیا وتنه دانهٔ ده هوښیاره
چه دَ هیڅ په دُنیا مال نهٔ وی وتنه

دَ دُنیا مالونه واړه سره آسپه
دَدُنیا په مال دَ زړهٔ نهٔ وی تر نه

دَ سلیمانؑ غوندے پاسه پر سر کښیږده
نهٔ قارون غوندے ږده دَزړهٔ دننه

زیست روزگار دَ چار پاپانو غوندِ وکړه
په روزگار دَ هریوهٔ وکړه پوښتنه

ابا بکرؓ څخه هیڅ نهٔ وُو بادشاه وُو
کهٔ عمرؓ دَ خزانو وُو په ساتنه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دَعثمانؓ تونګری غنا ځائی وه
دَعلیؓ به خرڅیده واړه ګڼلنه

ډیرا صحابؓ دَ پیغمبرؐ غنی مالدار وُو
اَمّا هیڅ ئے په دُنیا نهٔ وه وتنه

مؤمنان دِ پیروی کا دَ اصحابوؓ
دَاصحابو وه دَ شرعے په لار تلنه

په هر کار کښے چه بے شرعے سړے پَل ږدی
هغه پَل به ئے سر یږی په بوښتنه

شریعت وائی چه بنهٔ خوره بنهٔ اغوندهٔ
په حلال او په حرام کوه پوښتنه

چه دَچا په باغ کښے ګډ شے فهم اوکړه
ناړوا نظرئے مهٔ وکړه په و نه

بنے محبوبے لوبوه په پالنګ خوب کړه
ناړوا مهٔ کړه دَ ستړګو اړوَنه

کهٔ دَ تخت دپاسه کښینے مُبارک شه
خوثابت په شریعت اوسه مئینه

سل خونونه په فتوٰی په روایت کړه
خوله شرعے نه بیرون مهٔ شه مومنه

دَ باغوان په اذن تولے ونے ستا دی
چه ناړوا نهٔ وی نظرمکړه په وُ نه

کهٔ دِ چیرے ناړوا له لاسه وشی
په توبه وکړه وحق ته جاړ وتنه

څوک به هسے پاک معصوم لکه فرښته شی
دَ سړی جامه ګه سپینه ګه ریمنه

دَ توبے صابون به هیڅ باندِ پرے نږدی
کهٔ دُکان جامه دِ هرڅو وی خیرنه

په هر کار کښے هسے کار کړه ځکی ځکی
چه څوک نهٔ وائی وتاته دروغژنه

دَ سړی خو اعتقاد او ترس دَخدائے ﷻ
یا چه هر ځمان دَ مرګ کا یادَ وُنه

چه دا درے توکی لری اتکل مِ نهٔ شی
چه به خدائے ﷻ رسول ﷺ راضی نهٔ وی له دهٔ نه

دانایان به غافل نهٔ اوسی له مرګه
دَ مرګ دَ فوحُ ناڅاپه ده وهنه

مرګ به تاپسے دائم هسے طلب کا
لکه څوک دَ ورک کالی کاندی مرستنه

کهٔ دَ اوسپنو په کوټ کښے دُکان خوندی کړے
عزرائیلؑ به دِ خبر واخلی دننه

ځریات وکم به دِ یودم دَ ژوندون نهٔ وی
هغه دم چه دِ پوره شی دَ مرګ ژمنه

بار تړه تکل په تلو کوه خوشحاله
همرهانو دِ غوغا وکړه په لښنه

لرے ملک وته سفر دے فکر وکړه
بیا په بیارته دَ چا مهٔ کنړه راتلنه

چه سفر بے توښے کا ارمان به یوسی
ګورستان لره له دے ځایه ده وړنه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

خپل یارته

یارم دوق د تماشے کا له اغیارہ
نۀ فریاد نارے وهم چه یارہ یارہ

د خاطر طمع م هسے رنگه نۀ وہ
چه به هسے رنگه ظلم کا یکبارہ

چه یک لخته م وباسی له خاطره
فراغت به شی خما د زړۀ له زارہ

مکر خون خما په شرع کښے روا شو
چه جلادم ویرد نۀ کا له آزارہ

نړۀ حیران وم په داکار نۀ پوهیدلم
چه گناه م ثابت نه زړۀ گناهگارہ

هوا یو گناه دلرم زړۀ گناهگار یم
چه په تا باندِ خاوند کرم مینه دارہ

کۀ داستا مینه گناه زړۀ گناهگار یم
کۀ داستا مینه بدکار دے زړۀ بدکارہ

گنړه بل گناه نړۀ نۀ وینم په خان کښے
نور ستم راباندِ مۀ کړه ستم گارہ

نړۀ سنگار د صورت وکړم په اُمید شم
چه به تۀ په ما پیره راوړے دلدارہ

تۀ پیره په ما ونکړے دلماندہ شم
وشرمیږم د همه خپله سنگارہ

لکه بند بلبله تاؤ خورم په قفس کښے
چه جدا یم ستاد وصل له بهارہ

په وګړی خما ستا مینه بنگارہ ده
چه مئین دے په فلانئ فلانه بے شمارہ

داچه اوس په ما جفا جور همیش کړے
تر وګړی پورے نړۀ یم شرمسارہ

د وګړی د پیغورہ به م خلاص کړے
کۀ له خپله وصله ما کړے دلقرارہ

کۀ تۀ وګورے دا شرط د مینے نۀ دے
چه په مینه کښے تۀ روغ ئے زړۀ بیمارہ

د لیلی او د مجنون مینه په یاد کړه
مګر نۀ ده داخبره د اظهارہ

چه قصادے په لیلی نشتر گذار کړ
د مجنون د رګه تله د وینو دارہ

په معنی کښے سره دوه تنه یو تن کا
محبت هسے اثر لری اے یارہ

معشوق م وعاشق وته ویل کړۀ
دا د دوئ له حاله وشول خوگفتارہ

ما خوشحال څۀ دا اشعار ویلی نۀ دی
یو اسرار م هویدا کړ له اشعارہ

Poha Foundation
A.S.KB

نصیحت

مخ دَ هغو تور شه چه ئے مینے نفسانی دی
یوه مینه باقی ده نورے کل مینے فانی دی

نَس یو کوتهه سپے دے نورځهٔ نهٔ کاندی خوغواړی
هرچه ورکول کا هغه خیر په سنگبانی دی

مهٔ کړه دَ نس نغوته دَ هوی په لوری مهٔ ځه
واړه دَ نس چارے شیطانی نه رحمانی دی

نړهٔ په چا بنهٔ مهٔ کړه کهٔ دِ ځویه کهٔ دِ رونړه
ملهٔ د تنکسے نشته هیڅوک واړه ځان ځانی دی

رنگ دَ دُنیا ورک شه څو پیر جمع کړے مالونه
هومره پیر پریشان شے جمع نهٔ دی پریشانی دی

غم دَ هغو نشته څه هیڅ نهٔ لری په کور کښے
غم کاندی هغه چه دَ دُنیا په ودانی دی

مانهٔ دی ویلی له کتابه دی ختلی
غوښ دِ باسی خلق داخبرے حقانی دی

کر دَ بدو مهٔ کړه بدکارانو دَ بدو کر کا
هرچه نیکوکار دی دَ نیکئ په دهقانی دی

هرچه نیکی وکا بیا بدی ورباندِ کاندی
کور دَ عمل سروغ کا بیائے خیر په ویرانی دی

نشته هسے نړهٔ ونه چه اخلاص لری په زړهٔ کښے
وخت دَ آخر راغے آشنائی نړ بانی دی

نهٔ په چا کمیږی نهٔ ئے کار دَ زیاتید وشته
نورے به ئے نهٔ کا هرچه بخرے آسمانی دی

Poha Foundation
A.S.KB

لږ عبادت او کړی نو ورته کور په جنت شوه ښی
هرچه ډیر اطاعت کا هغه لا په خیر ف دی

درست تحصیل تمام کړه په داکله دانشمند ئے
حرف ور لره بس دے چه عالم ربانی دی

کاندہ به په کور کښے وے ریبل کښ خوښے
نن دِ سر تر پایه کهٔ جاے ښ ر ف ی دی

ما قرآن منلے چه نازل دے له آسمانه
نور وته بخښلے چه خبرے یُونانی دی

وخورے خملے پاخے نهٔ دِ فکر نه
ته څهٔ سړے نهٔ ئے داخویونه ی دی

مهٔ اوسه بے ذکره همیشه اوسه په فکر
ذکر و فکر واړه دَ زړهٔ کار دے روحانی دی

را علم په داعمر چه م سپین دَ سر ویښته شوے
لاړم دَ زړهٔ توری هغه هسے شیطانی دی

ډیر همزولی لاړل تورے خاورے شول په کور کښے
لاړل کاروانونه یوځو پاتے کاروانی دی

ډیر شاهان خانان چه دعوے ئے دَ جهان کړے
راشه کهٔ ئے کورے اوس په کور کښے زندانی دی

روغ کړه محلونه پکښے کښینوه ښے جو نه
مرګ به دِ ترے بیل کا نهٔ چه داجاودانی دی

پروت به ئے په خاورو ترسر لاندِ اُومخښته
اوس کهٔ دِ سر ویږدی نهالئ کاشانی دی

ډیر خلق نا یوه دی چه ئے ډارنهٔ شی له مرګه
خاندی هوسیږی په څوخوښ په نادانی دی

Poha Foundation
A.S.KB

ډیر مبنود ئے وکړ دَ دُنیا په ودانئ
تش لاسونه لاړل نورئے نا ست په ودانی دی

دا فکر ومهٔ کړه چه زهٔ خُوان یم مرګ مِ نشته
ډیر تنکی ځلمی وګورته تللی په خُوانی دی
مرګ لکه یو باز دے په هوا وهی کوتره
فهم فکر وکړه چه دِ بلبنی طولانی دی

چاوته ویل کړم ترجمان نشته په مینځ کښے
زهٔ سمرقندے یم یاران واړه ملتانی دی
امر کړه خوشحاله پسته اوسه له نهی
هرچه نهی کا ندی هغه زر په پښیمانی دی

خورے ورے مرغلرے

چه په وخت ئے دَ بهار عشرت په مے دے
بادشاهی ئے مبارک شه لکه کَے دے

په دا باغ کښے ډیر ګلونه شګفته شی
دَ لاله غوندِ دَ چا په زړهٔ کښے کے دے

چه په کور کښے ئے جا روزی یو خو کښلی
دَ هغهٔ په انګړ هر کله سپرلے دے

مجنون غاؤ په عشق کښے وکړ زهٔ خاموش یم
که انصاف وی تر مجنون مِ لا تیرے دے

هغه هوډ هغه دماغ را پاتے نهٔ شو
که زهٔ سوے را باندِ کړے ځائے د زهٔ سوے دے

خط دے ستا په مخ کهٔ پښے په مښک کړے
دَ چنبے دَ ګل په پانړے وَلاړ میږے دے

په یوسفؑ باندِ دا هومره غوغا نهٔ وه
خریدارئے په لکونو، یو ځلمے دے

خدایه تهٔ چه بنا ئسته له دُنیا بیائے
مُکرستا هورے دَ هورو څهٔ کمے دے

دم، دُعا، توری، تعویذ، ستانے، رویونه
چه په هیڅ کښے موندهٔ نشی هسے شے دے

داخپل ځان مِ چه پیشکش کړو وخپل یار ته
وسلیمان ته دَ میږی په لاس ملګے دے

همیشه دَ هغه سخ چه باندِ وشی
تش نظرئے په معنیٰ وهمائے پے دے

سپینه خولهٔ ئے وما را کړه وَم موږ شوم
وے ئے خواره وږے یه داخو نیمریځے دے

Poha Foundation
A.S.KB

یارم هسے رنګه ځائے وکړهٔ په ستړګو
چه وهرلوری ته ګورم واړه دے دے

که هرڅو شیرین آشنا وی چه جداشی
په هجران ئے نورڅهٔ هیڅ نشته یوهے دے

حسن، ناز، مهرنیاز، فتنے، جنګونه
په داڅو توکه دِ کوم سړے مخے دے

شکر دا چه نهٔ م یوسرکړ نهٔ بل سر
که پهٔ دووستړګوم ینبے یار تلے دے

که فرښتے دی که پیری دی غم ئے نشته
چه ئے غم لره پیدا کړ دا سړے دے

دَ غافل په سپینه ږیره غلطمهٔ شه
دَهلک غوندے لا په خوله کښے ده

ماچه ستا دَمړینی والی لافه وکړه
دَاورنګ غوندِ بادشاه ځما مړینے دے

دا لوئی رالره بس ده په عالم کښے
که دِ ووے چه حیران عاشق م سپے دے

دَهغهٔ یاری په نهٔ یاری شمار لی
چه ئے نن له تاخندا کاندهٔ مانړے دے

یا دا درست خلق هوښیار نړهٔ لیونے یم
یا یو زهٔ هوښیار داخلق لیونے دے

واړه مینه ده پوهیږم چه ئے زیرکرم
عام عالم راته ویل دا ستا زیړے دے

که هرڅوئے پوهوم پرے نهٔ پوهیږی
زیست روزګار وړسره مهٔ دشه څاروے دے

یوه وړځ به نوبهار راشی بلبلے
هومره ډیره اندوه مهٔ کوه که دے دے

چه چادم وهلے نهٔ شو وهغهٔ ته
راشه ګوره چه دَچا باندِ غورځے دے

نړمانے دَخلقوحال راته څرګند کړ
په یوهٔ زمان دِ خپل په بل پردے دے

که جزا سزا ورنهٔ کړے په ځان خاندے
چه له رایه دَبل رائے کا که دِ ځوے دے

خوچه والوزی له ځلے منګل سړے کا
په وهلو آموخته دَباغ مرغے دے

مزړی توب بویه دَ توره په میدان کښے
په خالی میدان هر یوګیدړ مزړے دے

که دَجنګ په کار کښے ډیر دی حکمتونه
چه دَسرصرفه وزهٔ کړی نور بړے دے

هغه سرچه زیب ورکړے وافسر وُو
اوس ئے ګوره چه دَکوم پالیز کودے دے

ځان دَ ست دپارهٔ سیزی هندوګئ
چه ئے هومره همت نهٔ وی نورسوپړے دے

په طلب ئے سرګشته په کلیو ګرځم
که ئے خدائے رالره را کا یو کالے دے

چه ګُندئ جنبے وشوے غم پیدا شو
هغه ځائے دَاور لهٔ شی چه لوګے دے

جال مرغونو لره پټ په وښو ینبے
په سوګندئے باور مهٔ کړه ټینولے دے

بند په بندئے نظر کړه خوندئے آخله
دَدانا دَ خولے کلام لکه ګنے دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

خاص وعام دِ طمع کا بخره به مومی لوئے وادۂ لویه خوږه لوئے ئے خونے دے

نۂ یم هیڅ کاله خالی له یوے مینے
ما څو شمال چه پیژندے کینږ اوښے دے

دَ کوک شاستر یو باب

تر وُختۂ تر پریوتۂ څو ښځے پیدا کیږی
څودی په جهان واړه څلور ذاته حسابیږی

کل فامے، نیک فرجامے، دَدو دامے، فیل اندامے
هم دادی چه م ووے پرے دِ هر څوک وپوهیږی

کل فامے دی هغه چه نیلوفر غوندِ ئے تن وی
له تنه ئے بښۂ بوئ در ومی بورا باندِ څرخیږی

بښے غټے تورے سترګے لوئے بانږۂ نرئ ئے وږوخے
کۂ پان خوری کۂ شراب خوری ترمرئ ئے بنکاره کیږی

غنچه غوندِ ئے خولۂ تنګه سرے ګرد نرئ پوزه
بار خوئے لکه ګل دَچنبے سپین نازک ځلیږی

پلن وچولے سرے شونډے، هلک چاه ئے په زنخ کښے
واړۂ هموار غا ښونه په خندا کښے سپین بریښیږی

بښے سپینے دِ کے لیچے ګرد ودغوی اوږدے ګوتے
هر ځائے ته چه ئے ګورے هیڅ لقب پرے نۂ جوړیږی

د تیو سرئے تور تی ئے هلک سینه کشاده
په قد سمه ثابته سم الف شی چه ودریږی

دَ سر ویښتۂ ئے تور نرئ اوږدے ولول ئے زلفے
په ځان لکه باغکه چه ویښتۂ پرے نۂ نمائیږی

Poha Foundation
A.S.KB

دسپوخنی ویښتۀ نے هم نری په نشت شمارلی
ورنونه کوناتی نے ښۀ لیدل شی چه خوزیږی

ډیرخوب لږ نے خوراک کیږه نے ناسته ملا نږئ
آلت پکښے نامۀ څخه په کوته څرکندیږی

لږ قهره عقلمنده کم دخولـه مهربانه
ساده لږه خندا خو هم په شوند وکښے موسیږی

ګل فامه خو م ووے، نیک فرجامه درته ستایم
په حسن په ښائست کښے وګلفاموته رسیږی

دادوه دوه توکه نے نۀ وی چه بوږا باندِ څرخیږی
یا پان خوری یا شراب خوری ترمرنی نے ظاهیږی

ویښته نے په وجود باندِ هم لږ وډیرلیدل شی
نۀ څکه وی نۀ بد رنګه په وجود نے ښۀ جوړیږی

خوراک په اندازه خوری خوشبوئی نے لګه ځان وی
لږ خوب کا نه ډیره لاهی تل په سمر ویښیږی

مئینه په هوس وی خنده رویه شیوه ناکه
په لوبو په سندرو په سرود نے زړۀ خوښیږی

نۀ غم نۀ دلګیری کا هیشه تروتازه وی
په خپلو سهیلیو مینه کا باندِ خوږیږی

دَخپل میړۀ په بد په ښۀ په هرچاره نازیږی
کۀ بل سړے سرۀ زړ وی ورته خاوږے څرکندیږی

په نیت جوړه په پت جوړه ظاهر باطن یورنګه
دَیارد پت دپاره دَکباب غوندِ وی تیږی

رښتیا خبره هم په ډیرضرور په ډیر ناکام کا
دروغ خوئے هرکز په خولۀ په ژبه نۀ جوړیږی

Poha Foundation
A.S.KB

په خولهٔ پاکه په زړهٔ پاکه بے ویرے بے وسواسه
په غولی په جرس ئے هیڅ ناپاکه نهٔ تیریږی

له ځانه ئے خوږ بوی ډکبینهٔ غوندِ خوږ درومی
دخول وته ئے زړهٔ دخپل میړهٔ په رضا کیږی
تعریف ډدو دامودرته وکړم راته غوږ کړه
په زړهٔ کلپه ناغسه په خبره نهٔ شرمیږی

بدکویه بدزبانه ډیروی لږه خبره
ځان تود بوئ ئے له ځانه ډلیوهٔ غوندِ بهیږی
مینه په چیچل وی په سکوندل وی په داړل وی
له تاوه ئے هم هرکله خښتک مښتک لمدیږی

ویښتهٔ ئے ډسوځږهٔ ډتن هم ځږه کړلند بدونگی
یکدِله کیږی وړه په خوړلو نهٔ مړیږی
میوه لونگ جائفل لاچی په دائے غرض نهٔ وی
تروهٔ ترخهٔ سوند مونډ بلا بترته ئے زړهٔ کیږی

چه تاؤ خاربنت ورپاځی ناقراره شی شوریږی
کهٔ لوئے وی کهٔ هلک وی وهرچا وته قهریږی
نهٔ پت کوری نهٔ شرم نه ئے حق وته نظر وی
دخپل میړهٔ په غیږ کښے زړهٔ ئے نوروته پرقیږی

ډکلی ډ محلت ناپاکے بنځے ورته ناستے
ډ بدو بدکارو توقعے وائی مشغولیږی
چه خپل میړهٔ ئے بولی ورته ځان کالکه حیزه
بل ځائے چه بدکاری کا په شل ځله نهٔ سړیږی

زیارت میارت بانه کا ډ رنځور منځور پوښتنه
چه لاړه په هرلورشی ډهرچا سره خواریږی

Poha Foundation
A.S.KB

اوس غوږ باسه وماته مخ ئے تور د ددود امو
بیان د فیل اندامو هم ضرور دے بیانیږی

کټه مخ بدکولکونه وروځے پلنے وږے ستړے
لوئے سر وینښتهٔ ئے څرګه تیرهٔ سرونه سړه ځلیږی

درست څان کټه ،لاس پښے کټه ،کټه د لاسو کوتے
بد شوندے دا هم وږے چه سپے څنے ویریږی

یو دروند آواز هم دروند په زړهٔ هم سخته ناشولته
کم مهره قهرشر نه چه بل خاندی دا بخښیږی

هاتی غوندِ خوراک کا د هاتی غوندِ ترے بوئ څی
په عشق په محبت په مهر مینه نهٔ پوهیږی

خواږهٔ ماړهٔ چه وخوری ارږی په وازه خولهٔ کا
لاس پښے په بیارته بیارته هرځائے پریږی وغزیږی

د چین او د ماچین په ملک کښے ډیرے دی کل فلمے
د هند په لته هم خال خال په چرته څرګندیږی

کشمیر فرخار کا بل قندهار څوچه خراسان دے
په دا کښے نیک فرجامے ډیرے ډیرے موندے کیږی

هیڅ ملک کشور اقلیم له نیک فرجامو خالی نهٔ دے
په هر لوری نوبت د ور د دوئ دے چه ژغیږی

آسمان چه ورځ اوشپه قرارے نهٔ کا هسے کړئ
ترسر د نیک فرجامو زهٔ خوشحال وایم څاریږی

د بهار منظرونه

چه موسم مِ د ګلونو د ګلزار شی — نرم نرم ترشنم په مرغزار شی
د هغهٔ له بخته څوک برابری کا — چه په هسے وخت ئے سیر په ګلزار شی

Poha Foundation
A.S.KB

ننۍ ځما طالع له ما سره مدد کا
بخت دِ هر کله دا هسې مدد کار شی

چه م ناسته د صورت په هسې ځای ده
چه ثنا ئے په لته د هند وبار شی

په دا ځای چه د ابدالو نظر وشو
عاقبت به په همه جهان اوځار شی

په چمن کښے ئے اوبۀ د رومی روانے
په سبزه باندِ نارے د جوئبار شی

په دا هسې پاکیزه اوبو سلسالو
شمانت ئے د کشمیر په شاله مار شی

د سړی ستړے روښانے زړۀ خوشحال کا
چه اوبۀ د فوارو سره تار تار شی

چه له پاسه نه اوبۀ راځی په کښته
وائے سپینے مرغلرے دی نثار شی

هغه ځای چه د مرمرو فوارے دی
ترغه ځای دِ د ارم تماشه ځار شی

تۀ به وائے د آسمان تناغو زار شوه
چه اوبۀ ئے راروانے د آبشار شی

چه په سرئے د حوضونو څوک گذر کا
وائے پاس په آئینو باندِ رفتار شی

مرغاوئ په حوضونو کښے غوتے کی
د محل په مخکښے ناست د باز و بنکار شی

تۀ به وائے د نمرود د اور لمبے دی
سره لاله چه په چمن کښے انتشار شی

سره برگه ئے عجائب سره وودلی
فرق ئے لا د یراقونو ترکنار شی

په اطراف د هر چمن شگفته شوی
د زنبقو، د سوسنو هم دیدار شی

په دا باغ کښے د گلونو نشسته
د همه وارو د چا په ژبه شمار شی

کۀ سل برگ کۀ بنفشه کۀ ارغوان دے
د هر گل په نندارہ خاطر قرار شی

د هغۀ صانع ترصنعه صدقه شم
چه ئے هسې د قدرت په لاس نگار شی

واړه وتے ئے آسمان سره سیالی کا
ولے فرق پکښے د ولے د چنار شی

په هزار رنگه نوا شی د مرغونو
هغه دم چه په چنار وکښے چغار شی

د مرغونو دِ نوا له موجه شوری
نۀ له باده شوریدۀ نۀ د اشجار شی

عمارت ئے کچ وهلے پکښے کړے
په هر کور کښے د جویونو شرهار شی

دوه سو تیر سو رهروان دے پکښے طرح
د سپین والی ئے تیرے په سپین چوتار شی

لطافت ئے د هوا ترحده تیر دے
پکښے روغ به د اتیا کالو بیمار شی

کۀ زاړۀ په دۀ کښے کښیناستے خلی شوے
په هوائے ځما هسې اعتبار شی

دامکان به د بهشت سره داخل کا
کۀ رضوان ئے له نشاطه خبردار شی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

همکی صفتنے تیر دے ترحسابه
دا بنا د آصف خان له لاسه شوے
زما انهٔ پنځوس کالونه دهجرت وو
په خوشحال وو هم دا هومره چه ویل شول
نور د عقل حکم نهٔ دے چه تکرار شی

له همه وکهٔ وئیل کوم طومار شی
او په حکم د خورم پکښے دا کار شی
د نوروز په دولسم چه دا گفتار شی

د هجران ناامیدئ کښے

معطر م دغه گل په بوئ مشام دے
چه جمال ئے د بلبل د زړه آرام دے

د گلونو حسن ښهٔ دے بلا دا شوه
چه ئے وصل په آغاز پورے انجام دے

دا د گلو خوئ خصلت دے په چمن کښے
چه راتلهٔ ئے دیر لارغهٔ لږ ئے مقام دے

گله ته چه له بلبله مخ جار باسے
مگرستا په خپل بنائست امید مدام دے

د بهار د سرو گلونو صفت څو کړم
ولے بے یاره هر گل د زهرو جام دے

د اجل ساعت گهٔ هر څوگران یا دیږی
نهٔ چه سخت د جدائئ ترهنگام دے

جدائئ م به هرگز قبوله نهٔ کړه
ولے څوکړم د قضا په لاس زمام دے

چه هوس م د وصال په وخت وگړے
هجر خیر په هغه هومره انتقام دے

ظاهری صورت په تن سړے لیدهٔ شی
خان او زړهٔ م دے هورے چه دلارام دے

خوب خندا م له خاطره فراموش شهٔ
په ویشتلو باندِ خوب خندا حرام دے

هغه خاورے ترعنبر و لا تیرے گا
چه خو با پرے قدم ایښے په حرام دے

گرفتارئے خوځان کا ډی لا تپینگیږی
د شهئ د زلفو لا د بلا دام دے

زړهٔ م بے د عشق له کاره نهٔ خوښیږی
د دُنیا روزگار م واړه په ناکام دے

د زړهٔ درد او محبت زړهٔ لره بس دے
د آتش م یو بخړے هم تمام دے

عند لیب م په قفس کښے گریانی گا
زاغ په خهٔ په زیړو گلو کښے انعام دے

دوه مئین چه سره وویني په ستړگو
هم د ستړگو په کاتهٔ کښے ئے اکرام دے

نور عالم سره په خولهٔ سلام علیک گا
د یارانو هم په زړهٔ سره سلام دے

Poha Foundation
A.S.KB

اے چه طمع د تورستر کولہ یارئ کړے
چه په قند د په کلابوئ پیغور شی
طبل څۀ لره پنهان وهی له خلقه
نور چه تل دے پیالے تشوی بنۀ دی
په یوه پیاله خوشحال ختک بدنام دے

د صحرا آهو هم کله چا ته سلام دے
یوئے بنے خوږے بنکنځل بل ئے پیغام دے
د هغوچه پریوتلے طشت تربام دے

د معشوقے په صفت کښے

تور کیسو دِ په چندنړ باندِ بنامار دی
تورے ستړکے دِ هوسئ د خطا شوی
تورے وروځے دِ لیندہ بانړۀ دِ غشی
مصفّا تندے دِ بنۀ دے تر بلورہ
دغه خال چه دِ د وروځو په پیوند دے
سپینه پوزه دِ غوټئ د زنبق ده
بناګوش دِ نسترن دے غوړیدلے
سپینه خولۀ کۀ دِ غنچے سره نسبت کړم
دواړۀ سړے شوندے دِ بنے دی تر سرو لالو
بنائسته زنه دِ سیب د سمرقند ده
صراحی د سپینو زرو سپینه غاړه
واړه تن دِ د حلب تر بنیښے صاف دے
سپینے لیچے دِ مصرئ تورے تیرے کړے
د یا قوتو نگینے دِ سرۀ نوکونه
چه مِ ستا د تیو بنه نداره وکړه
د نامۀ غوټئ دِ کل دے د ګلابو
د نامۀ دِ کښته دم وهلے نۀ شم

تورے زلفے د سنبل د نوبهار دی
چه وخروته پرتے په سنبل زار دی
عاشقان ئے زخمی شوی په کذار دی
بیدلان ئے په سرو نو خریدار دی
د خطا د ملک اصلی نافے ترے زار دی
چه چا پیر ترے نور ګلونه د ګلزار دی
د چنبے ترګلو به دواړه رُخسار دی
د غنچے غوټئ کله شکربار دی
سپین غابنونه بے بها درشهوار دی
چه خواږۀ ئے ترنبا تونه بسیار دی
سیم آسا اوږے دِ هم په دغه شمار دی
چه رازونه د دوون ترے نمودار دی
چه خونونه ئے په غاړه سل هزار دی
ځلئے په ځائے دِ په اوږ دوګو تو قرار دی
هغه کلک په لذت ډک خواږۀ انار دی
کینړا وښی د ګلو پاڼے پرے انبار دی
هم هغوزده چه خبر په دا اسرار دی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه وملا وکوناتیو دِ کومرم
آویزاندے پاغوندے په نری تار دی

د پندو یو ترصفت دِ نهٔ رسیږم
ولے سپینے په سپینوالی ترچوتار دی

سپینے پښے دِ د زنیق ډکلو پاڼے
د پښو کوتے دِ کلئ د انار دی

تمام قد دِ په مثال د صبر وښه
ولے سم ولاړ دِ عین د چنار دی

سرتر پایه ننداره ئے ځان دِ جوړ کړ
تر تاځار واړه را نهئ د هندوبار دی

ستا مثال په هندوبار کښے رابنکاره شو
د لوبیا دانه یوه مترخروار دی

د تهیکئ د ډکدکئ لعل او دُر دِ
کوښی کوښی واړه کیل ونه تیار دی

تهٔ خو پیرمهر کوے عمرد پیر شَه
د خوشحال ختک دِ تش مهر پکار دے

د روغ صورت ستائنه
او په هند کښے د خپل قید حال

چه بهتر تر هر نعمت دے
کهٔ نعمت دے روغ صورت دے

چه ئے دا نعمت ړوزی دے
سرتر پایه عنایت دے

کهٔ ئے پیژنے تهٔ قدر
ړوغ صورت لوئے نعمت دے

ستا د کوښی ځان یوازے
ترجهانه زیات قیمت دے

کهٔ دِ ځان نهٔ وی جهان وی
په عدم ئے اشارت دے

دا جهان لکه معنیٰ شو
ستا وجود ئے عبارت دے

چه په ځائے ئے عبارت وی
د معنو هومره قوت دے

د صورت د خوشحالئ
مدار واړه په صحت دے

چه صحت د صورت نهٔ وی
ورته خس مال ودولت دے

رنځ په کور کښے هم بلا وی
لاځهٔ نورځهٔ په غربت دے

اَس چه ړو دروی په لاړے
پریوتهٔ ځنے آفت دے

پښه مِ هسے رنګ په درد شوه
چه تیریږی یو ساعت دے

Poha Foundation
A.S.KB

چه دَ سربلا په پښو شوه — دا لا خیر خیریت دے
په دا هم شکر بائدهٔ دے — یو بتر تربل زحمت دے
ماوے تیرشوے پوه شوم — لاځهٔ پاتے مصیبت دے
ماوے اوس خومهربان شو — لائے ما سره شدت دے
هند په ما باندِ دوزخ شو — کهٔ په نورعالم جنت دے
بندیوان وسلره سراغلم — دا یو څومیاشتے فرصت دے
هغه شان لکه بندی وُم — ترے مِ لا بتر محنت دے
هره وخ ورتلهٔ دربار ته — کوره دا څهٔ مشقت دے
دَ بل حکم پرے زندان شی — چه په خپل حکم عادت دے
نهٔ شیرین خوابهٔ یاران شته — نهٔ دَچا سره صحبت دے
نهٔ خپل وسکړل رانیول شته — نهٔ خپل حکم حکومت دے
نهٔ دَ بنکار هوا هوس شته — نهٔ دَ نورو مصلحت دے
یو په بل پوښتنه نهٔ کا — هسے بشهر بدخصلت دے
په شمارهٔ یوځو سړی دی — چهٔ جوړ سراسره نیت دے
یو اکبر په غم شریک وُو — هغه هم په خپل عشرت دے
کهٔ بادشاه دے کهٔ خانان دی — رابنکارهٔ حال حالت دے
دَهیچا برکت نشته — ځان ځانی شوه قیامت دے
ماچه دا قصیده ووه — په دهلی مِ اِقامت دے
څلورمه دَ رجب وه — زر اوهٔ اویا هجرت دے
نورځهٔ مهٔ وایه خوشحاله — کهٔ څهٔ وائے قباحت دے

لعل او دُر په تار پیئیلی

تور ویښتهٔ ئے نهٔ دی په وړو کوځو اودلی
واړه بناماران دی په چند نړ باندِ ختلی

Poha Foundation
A.S.KB

ستړکے وړوخے نۀ دی نۀ مژگان نۀ ئے زلفینے
دائے ددعوے وتہ فوځونہ دی تړلی

سپین بارخوئے نۀ دی نۀ خولے پرے بریښیدلی
ګل دی د ګلابو د صبا پرخے وهلی

تنګہ خولۀ ئے نۀ دہ چہ ئے نۀ وینے پہ ستړګو
دُرج دے د ګوهر ولعل ودُر پکښے ساتلی

هیڅ پہ مینځ کښے نشتہ چہ ئے دم ګنړے یا سحر
واړہ ئے د ستړګو پہ جادو نړوونہ وکښلی

دوہ ستړګے ئے هسے چہ خو ښینے پرے تاراج شوے
خدائکو چہ آخرلہ مابہ لوټ کاندی ګټلی

وګورہ وماتہ د شهسوارہ روش دا دے
نخښتے تہ نظر کا بیا لہ پسہ نخښہ ولی

ځیرچہ وجمال تہ کتے نۀ شم سبب دا دے
ځیرم هیڅا نۀ دی وآفتاب وتہ کتلی

ستا د در احرام م ستا د مخ پہ نیت ترلے
نۀ دی بے مقصودہ وکعبے وتہ څوک تللی

تل کۀ دودستہ تندے وهے څۀ فائدہ د ہ
ستا د عشق پہ غم کښے عاشقان پہ زړۀ نتلی

داخبرہ مکړہ چہ ځمالہ لورہ یہ واؤړہ
هرچہ راتہ وائے نورم واړہ دی منلی

څۀ بہ د پہ یاد کړم څۀ منت بہ پہ چا باړکړے
وؤایہ چہ څوک د پہ ښکنځل هم دی نمنځلی

پند وایم وتاتہ کلہ نۀ کړمہ دا بنۀ کړے
ستا پہ سرچہ لوړی هغہ تا لہ وَر ساتلی

Poha Foundation
A.S.KB

ماسرہ دِ نیت کہٗ دَ اخلاص او یارئ نہٗ دے
تش لباس خوشتہ دے تاخہٗ لږ نہٗ دی غلولی

تل کہٗ ھسے مینے پہ اغیار کړے لکہ اوس دی
تل بہ دِ پہ کور وی دَ خپل یار مغل ختلی

ماسرہ کہٗ تل جنگ وغوغا کوے پرے خوښ یم
مرم چہ رقیبان بہ دِ اوربل کاندی پہ کلی

مړہٗ مے دَ غمزے پہ تیرہٗ تیغ خہٗ ھومړہ نہٗ دی
یائے چہ څوک ښنخ کا یائے سروغ کاندی څوک څلی

کوک پہ کوک کہٗ ژاړم سنا پہ کوئے کښے عیب مکړہ
دردچہ بے دوا شی خونارے وھی ویشتلی

خال دَ نیلوکښیږ دہ چہ پہ کلو باندِ پیر کړے
اوردی ډیرے سترګے لورپہ لور پہ یوہٗ کښلی

یو دِ ستا دَ مخ غوندِ ھم څوک راتہ ښکارہ کا
ھرچرتہ پہ باغ کښے کہٗ ډیر گل دی غوړیدلی

خدائکونړہٗ بہ ھیڅ بلاوتاوتہ پرے نږدم
چیرے پہ جھان کہٗ یودَ بل بلا اَخلی

ځارئے ترھمت شم چہ ئے ستادیدن اولجہ کړ
ستا پہ درچہ ناست دی پہ سپیرو ایرو لړلی

سترګے دِ ګواھی پہ نوی خون لی دَ خواږ انو
پہ دروغہ بھانہ کړے چہ شراب م دی نوشلی

نہٗ زړہٗ لرم نہٗ دین لرم نہٗ صبرشتہ نہٗ عقل
داکل واړہ لاکلہ پہ بنہٗ مخ دی ماخندلی

خوبا چہ دَ رنجو پہ بانہ میل وھی پہ سترګو
امداد کاندی دَ سترګو چہ کہٗ بنے لہ زړونو نښلی

Poha Foundation
A.S.KB

خوبا په آئینه کښے چه خپل خان وته نظر کا
حساب غواړی له مخه چه د زړه وینه ډکه توپی

د شونډو په ارمان ئے حماځان په شونډو وراغے
چه مړک کا د حیات اوبه چا هم دی آوړیدلی

داځه شعر نه دے چه خوشحال خټک بیان کړ
واړه لعل و دُر دی د بیان په تار پیټیلی

د مملکت او د معاشرے رموز

هر احمق چه په دُنیا خاوند د جاه شی
نور و تلے څنے نه شی جاه ئے چا ه شی

په ویل د مرسلانو نه ګروهیږی
د فرعون او د نمرود غوندِ ګمراه شی

د دُنیا د مال او ملک هغه لائق دے
چه سلیمان غوندِ ئے خوئ شی چه بادشاه شی

خو که ډیر عیب لری عیب ئے پټ شی
اس که لږ عیب پیدا کا د پائیګاه شی

سپین چوتار دِ ځان سا تی له توره تکیه
د ماش رنګو عیب کوم دے که سیاه شی

د عسل خواړه مچئ زده نه چه مچ نه ده
چه عسل وته نزدے شی نور تباه شی

بد ان سل بدئ کا پرواه ئے نه وی
په یوه خطا نیکان په غم په آه شی

د نیکانو په خطا عفوه لازم ده
د بدانو چه ګناه بخښے ګناه شی

پند هوښیار وته پکار دے و نادان ته
چه د نیکو نصیحت کړے لا بدراه شی

درست جهان ئے که نیکخواه شی سودئ کوم دے
د هر چا چه خپل خصلت د ځان بدخواه شی

د کلاه لائق یا باز دے یا شاهین دے
په داځه که د کارګه په سر کلاه شی

هر جولاه په تنښته کښینی خپه ووئی
نه خاصه وُ دل په هر یوه جولاه شی

په زرګونو پکښے کښینا ستل ترے لاهل
ګوره څلئے به لا د خو وُ دا خرګاه شی

د یوسف غوندِ په خوب بنده عزیز کا
محمدؐ وته د غنړے تار پناه شی

سبب و نه ئے په غم کښے اندوخته شته
مبتلاءِ د اندوه په دا آګاه شی

رنځ محنت چه په سړی باندِ وردرومی
دا په دا چه اوده نه وی انتباه شی

Poha Foundation
A.S.KB

دَعاقل صحبت عاقل لره راحت دے
دَهغه مزکے نه لرے لرے کرځه
اعتماد په رفیقانو پاتے نۀ شو
دا مستی دَخرابات په مینځ کښے نشته
دا کوتاهے پاینځے هاله پکار دی
شپه دَهرچا عیب پټ کاچه بیګاه شی
دَسړی قدر قیمت په اعتبار شی
داغرغر فکرچه تۀ لرے خوشحالـــه
ستا به کومه چاره سره په بیګاه شی

دَجاهل سره ئے ناسته په اِکراه شی
په هغه مزکه چه تل زهرګیاه شی
یودِ مال وملک تالاکه نور ګواه شی
دا مستی لکه په مینځ دَخانقاه شی
کۀ ئے لاس دَبدوچاره نه کوتاه شی
تور وسپین هالۀ څرګند کاچه پګاه شی
چه خوارۀ ورځنے لاهل ګنے کاه شی

دَشهاد وصال اَرمان

کۀ په زړۀ کښے م دَیارمهر وفا وے
زړۀ چه هومره پسے ژاړم خلق خاندی
چه م ووینی غرځۀ غوندِ ترهیږی
دَهجران شپه م یلداشوه نۀ تیریږی
دَدوړئ اندیښنے له مینځه لاړے
دَقصد منو په ویل له ما مانړے کا
ترنقابئے مخ بنکاره کړے وماته
هوښیاری دَدُنیا مال دولت دَنور و
اے چه ولۀ بنیښه ماته کړه پارساشه
دَشرابوجام په لاس توبه په شوند و
دا کشورله سرترپایه کفرستان شو
نۀ به سپک نۀ به بدنام نۀ به بدبوځو
دَرقیب دَمرګ آواز اوشو په کلی
کله دارنګ به نصیب خواری ځماوے
دریغه مخ ځما دَیار لیدلے چاوے
کۀ په خوئ راسره لږ غوندِ اَشناوے
یا په خوب څۀ خواوۀ شوے یاصباوے
بیا دَیار په مخ م ذوق اوتماشا وے
ما به حال ورته عرضه کړکۀ پُخلا وے
دین دُنیا م ورته واړۀ رونما وے
چه ملنګ دَمصلے شوم خوهم دا وے
بنۀ ویل کړے دَبهار په وخت پارسا وے
یا یک لخته لایعقل وے یاتقوٰی وے
یا م ځلئے کړے غاړے غرونه یاغزا وے
کۀ بورا غوندِ کونکټ په کل شیدا وے
سخ په دا ساعت کۀ داویل رښتیا وے

Poha Foundation
A.S.KB

خوږه خوله ئے د خوږو شکرو خوند ده
په داخوان باندې ژه وینے یک تنها وے

سونتی م به د نورو هومره نۀ کړه
که په ما باندې نظر مهربانه تا وے

د کاکلو تر نافې به ئے خجل شوه
که حاضره اوس هوسی د خط وے

د شندی د نرګس فرق به سره نۀ وو
که ګلونه د چمن واړه شرمیا وے

هميشه د مخامخ ورته بنکښل کړے
د خوشحال ختک و تاوته دعا وے

د دیرشو بیتونو بازنامه

تجربه شوه راته چار د بازدارئ
سر رشته ده د تمامے میربنکارئ

په سروسروئے مزے لرے کړه له ستر کو
چه ونۀ پرکیږی باز په هوښیارئ

په صبا بیګائے تل په غوښه بوله
هم په غوښه ئے کارکړه د تیارئ

په تاودۀ منی اول چه په لاس راشی
هغه باز ته ورکړه خوشحال بیدارئ

چه تمام تناب په غوښه بنۀ تیار شی
بیا د چرګ سره ئے کار کړه د یارئ

درے څلور چرګان چه وخوړی نور پرے بنکار کړه
یو یو لاس ئے سیر وده په دلدارئ

په طلب په بنکارئ هسے رنګ تیار کړه
چه ئے نۀ وی کج خلقئ ناهموارئ

که څلویښت لاسه یکه یکه بنکار وخوړی
هغه باز له به ورنشی خوارئ

په سارۀ ژمی که باز راشی په لاس کښے
فکر مۀ کړه د هغۀ د تیارئ

تمام ژمے ئے ساتۀ په تماغه کښے
په هنر کړه په پسرلی د بازدارئ

باز که دے خانه کریز دے په سارۀ
کله چوز پیښی د ژمی د شوارئ

ګرم ځائے ساته باز ونه چوز په ژمی
په سارۀ مومی په ژمی بیمارئ

له لوګی نه له سارۀ نه له غارمۀ نه
خو په تاشی باز ساته په بے شمارئ

هر باز دار چه باز حیران کړد سزا دے
په سزائے کوتک مار وګمارئ

باز چه بنۀ وی بنۀ باز دار ورله بویه
جګی جګی په بدکس ئے مۀ سپارئ

تغدرے د باز معراج دے چه پرے سیر شی
په کلنک په قاز ئے هیڅ مۀ کړارئ

Poha Foundation
A.S.KB

دَچوزبازصافی ضرردہ صافئ مکړہ
پرمهړه دَدارچینی سړه ضرور ده
بازنه څورب نه ډنګرپه مقداربنهٔ دے
بازچه بنکارخطاکوی ګناه ئے نهٔ وی
بنهٔ بازداربه بنهٔ کریزوبازته ورکا
دارچینی زعفران چه دوئ مړه پاخهٔ کا
بازچه صاف کړے په کریزکښے بیائے واخله
دستکشی طعمه داری شب بیداری ده
همیشه دِئے له حاله خبردار وی
بنځه بازپه یوهٔ خوئ سړه پیدا دی
دَبازبنکار دِ ملوک کله کله کاندی
مخ په بنځو یا شراب یاچه ډیربنکار کا
څهٔ خوصبرِسقوطری دَوخته ورکړه
دَدوے علاج ئے تریخے دے دَ پیرے

دَاَنارا وبهٔ پرے خوړه په نهاری
هم دِ تل کیږی دَبازطعمه داری
کج خلقی واخلی دَګوشت په بسیاری
دا ګناه دے دَبازدار دَ بدکاری
بد بازدارلری څورنګله بدکاری
په کریزکښے دَغواغوږ دارو شماری
بے پروامهٔ شه دَبازدَ غمخواری
دا درے توکه دی دَبازدَ هموارئ
چه بازونو سړه کاندی څوک یاری
څنګه مهٔ غواړه هرګز وفاداری
هړه ورځ ئے دے خلل دَسر داری
دا درے توکه دی دَمرد هرزه کاری
که خطا کا بازطعمه په بدخواری
خوهمدا دائړو وبازوته څاری

نه تمامه بازنامه نه دا دیرش بیته
که ئے یاد کړے دَخوشحال دَ یادګاری

دَ کاسیرئ په بارهٔ کښے

مخ تورَدکاسیرئ چه داکاردے شیطانی
خوښی دَ یوهٔ درنګ دَهمه عمر پښیمانی
کاسیر سړے هغه وی چه ئے نهٔ وی عقل پوهه
یادے په ذات په اصل کښے پیدا وی نقصانی
شهوت بده بلاده چه په دا بلا قادرشی
هم دا ده کهٔ ئے کورے دَسړی پهلوانی

Poha Foundation
A.S.KB

د بدو همراهانو په صحبت کښے سړے خوار شی
یا غل شی یا رهزن شی یا بنګی قمار زانی

په ملک ورځنے تښته بدهمراه دِ دهغه کس دے
چه ستا تر فهم بنے کا بدے چارے نفسانی

دا دوه سړی غلیم دی ذهر چا په حقیقت کښے
که فهم فکر اوکړے جګی بد ترغلهٔ زانی

چه نهٔ پسندے په خپل ځان هغه مهٔ پسند په بل ځان
هم دا ده کهٔ ئے کورے په صحیح مسلمانی

چه بل وته نظر کا یا آواز د بل غوږ باسی
د بنځے زنا هم دا ده نور پرے کړه بدګمانی

سپئ چه سپیمے شی سپے خپل ځان لره پیدا کا
څهٔ سود که بده بنځه په دیوال کړے زندانی

چه ئے مور بدکاره نهٔ وی لورئے کله وران کاری کا
د مور له ځانه راوهی لور د خونے ویرانی

که ګډه په بازار شی په کوڅه کوڅه جاروزی
د پاکو پاکدامنو ستر جوړ دے ربانی

چه پاکه پاکدامنه په حیا په دین مئینه
د مرد په کور کښے کښینی مرد دِ کاندی کامرانی

چه بے خپله حلاله ځان وبل وته برمنډ کا
د مرګ ده هغه بنځه نورئے څهٔ زندګانی

خو څیزه د میراث دی زهٔ ئے وایم له کتابه
زحمت د مولیسئ، بوئ د تخرګ، قلتبانی

که هر څو خطا وینے بیا خو بنه پرده پوښی ده
عطا په خطا بویه سهوه کیږی اِنسانی

Poha Foundation
A.S.KB

نیکانو سره زیست روزګار په مینه محبت کړه
بدانو سره زیست روزګار هم بویه لِسانی

چه عقل شعور راغے بده چارشوه راته بده
اَفسوس په هغه چاروچه به شوے په نادانی

خوشحال کهٔ نبی نهٔ دے نصیحت خوئے خوار مکړه
اِلهام دے چه ئے وائی دا کلام په افغانی

لارے دی بیشماره هر دیارلره وردرومی

لارے دی بے شماره هر دیار لره وردرومی
تلے په هغه لارے چه خپل یارلره وردرومی

څوک ئے بے ریباره په خپل بخت کا ورکناره
څوک په زړه ورژلی و ریبار لره وردرومی

سل جشنه نوروزه تر هغه ساعت ځار یم زه
هرچه دلداده عاشق خپل یارلره وردرومی

څورنګه نافے ئے په هرچین کښے دی دَختر یو
خلق په ناحقه چین تاتار لره وردرومی

نورعالم ئے واړه وار په وار په ځان مئین کړ
اوس په شین شین پرهیزګارلره وردرومی

زړهٔ مِ دَ دلبرو تورو زلفوته هوس کا
ګوره داځان خونی تورمار لره وردرومی

مرم دَ خدائے دپاره په شتاب شتاب رادرومه
چرے هم طبیب رو رو بیمار لره وردرومی

څم دَ یار په لوری په هوا هوس خوښی کړم
ذوق کاندی بلبلے چه ګلزار لره وردرومی

Poha Foundation
A.S.KB

سخ د هغو لاسوچه په سپین مړوند ستم کا
سخ د هغو غابنوچه رخسار لره وږ دروی

مخ ئے وربنکاره کړد زاهد زهد ئے یووړ
بیا ئے ځنې تاؤ کړ بل ناتار لره وردروی

سخ د ناپوهانوچه هیڅ غم اندوه ئے نشته
هرچه څهٔ غمونه وی هوښیار لره وردروی

تش لاسونه ووزی د بازار له نعمتونو
هرچه کیسه تشه و بازار لره وږ دروی

هرڅوک چه طلب کا پته نهٔ ده دا خبره
هر کله مطلوب وطلبکار لره وږ دروی

وائی چه هر دم په خوږو زهرو کا پرهارونه
زخم د زخمک چه وهر تار لره وردروی

نورجهان سقر شو باندِ سرائے دارالقرار دے
کله به خوشحال دارالقرار لره وردروی

سل فکرونه وکړه تردا نشته بل بنهٔ فکر
چارے واړه خدائے کا کار اختیار لره وردروی

ویښ اوسه خوشحاله مالیدلی دی پیر غلونه
کور د اودو ډونډ کا بیا بیدار لره وردروی

لیونے خو یو خوشحال دے

نشته هیڅ یو تش جنجال دے په دا مینځ کښے
خالی بحث او قیل و قال دے په دا مینځ کښے

چه په مکر د ویښته د پاسه درومی
شل په دوا رو پښو یوزال دے په دا مینځ کښے

د یزید د شمر نه د حجاج دی
دور دور د دجال دے په دا مینځ کښے

Poha Foundation
A.S.KB

نهٔ شراب شته نهٔ کلاب شته بنیښه ډکه
قاروره که څهٔ تمثال دے په دا مینځ کښے

دښمنی له واړه سروهی له ډاکه
دَ آشتیٔ کار محال دے په دا مینځ کښے

ګورهٔ څوکلے به پریوزی دواړه لوریه
زید وعمر اختلال دے په دا مینځ کښے

سر رشته دَچارے هیڅ نهٔ ده معلومه
خوهم هسے غول وغال دے په دا مینځ کښے

یوځلور پنځهٔ خو وشول څوبه وشی
یویو کوټه په هرکال دے په دا مینځ کښے

چهٔ کاندی چهٔ وینم چهٔ آورم
دَ هرچا مکر تهیتال دے په دا مینځ کښے

دا واړهٔ واړهٔ خو ډیرم دی لیدلی
دَ کهو کتو زاوال دے په دا مینځ کښے

دروغژن چه هومره نهٔ دی په دُنیا کښے
دَ رښتنوځهٔ مجال دے په دا مینځ کښے

آواړه نوره ګټنه تلف مهٔ شه
چه کټلے ملک ومال دے په دا مینځ کښے

چهٔ هرچرته څکوی ورپسے درومی
یوعجب شتر مثال دے په دا مینځ کښے

خرهٔ پاسه دَسړیو په سر ګرځی
شل په دواړو پښو دجال دے په دا مینځ کښے

دَ تهتوانو بیعه بنه کا تر آسونو
نادیدهٔ ګنده دلال دے په دا مینځ کښے

یو به سله سل به هیڅ کا یوسړے وی
کومه ګران کومه اِشکال دے په دا مینځ کښے

چه په چادَ نصیحت وینا لګیږی
دا یوخوب دے یوخیال دے په دا مینځ کښے

پښتانهٔ مغل هندکی واړه هوښیار دی
لیونے خو یوخوشحال دے په دا مینځ کښے

Poha Foundation
A.S.KB

دویم ټوک

POHA

رُباعیانے

پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ واړۀ خلق ثنا دَ خدائے کا
ثنائے ډیرہ دہ تر حساب تیرہ

نور هرڅۀ پریږدی خودِ هلۀ هائے کا
څوک بهۀ ئے کومه ثنا په ځائے کا

دَ باغ کلونه عجب نمائے کا
سوسن تهۀ کورہ په هومره ژبه

څنې غوړیږی څنې آئے آئے کا
بے حرف وصوته ثنا دَ خدائے کا

تهۀ قهقهه خانده عاشق کۀ غم کا
یوسف کۀ هرڅوڅۀ بنۀ نومیږی

غم کا بے تا نه تل تل ماتم کا
بِه بهۀ ئے چیرے له تا عالم کا

فلک کج رو دے کار ونه کج کا
دَ صافو میو پیالے دروڅښوی

دانا په غم کښے نادان فرج کا
بیا پکښے هومره خمار مزج کا

لقمه حرامه نُطفه ناپاک کا
تقوٰی په دواړه کَونه لرئے کار لری

فرزند چه وشی چارے بے باک کا
په هرهر کار کښے خوا فرحناک کا

یوموټے خاورے زیبا صورت کا
ګویائے ژبه په خپل صفت کا

ژړۀ ئے کڅوړه دَ معرفت کا
بیائے له خاورو سره لت پت کا

زردی چه زیرمه دَ ننګ وشرم کا
ډیر ګران کارونه په زرآسان شی

صحبت دَ هرچا و بله ګرم کا
زر په فولاد کښیږدے فولادهم نرم کا

ژاړه خوشحاله کۀ تل دا دود کا
چه رابنکاره شی په خوب وخیال کښے

چه پنځمے ستا په مینه مبنود کا
دا بخت زما ږم په داهم سود کا

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

شیخان چه هسے اور دهٔ نمونځونه کلی
پکښے باغونه اَسونه جُونه کا
پکښے رنګین رنګین ګنډی وربښمین سکنځ
پکښے د سپینو د سرو ګنجونه کا

شودهٔ چه رغاندی ثنا د دوغ کا
هرڅوک پوهیږی چه دا دروغ کا
فرق د خبرو وئیلو ډیر دے
وکیل چه بدوی سړوغ کا ناروغ کا

که بدخواهان دِ بنیرے غوغا کا
لادِئے ډیرے په هرصبا کا
خوشحاله غم د بنیرو هیڅ مه کړه
سل که بنیرے کا دوه سو دُعا کا

ورځ چه کړه شی خدائے دِ امان کا
داهسے فضل مکړ سبحان کا
چه لکه چه وه بیا هسے سمه شی
فکر دِ هرڅوک سره په ځان کا

چه کښینی ستانه د زلفو راز کا
هغه دِ فکر دور و دراز کا
که هرڅو ناز کړے نازبه دِ زهٔ وړم
د کښلیو دود دے په عاشق ناز کا

چه طبیب ئے د زړهٔ په زور کا
دا روئے درد شی ځان د پیغور کا
د ورځهٔ نورشهٔ که څهٔ بلا شوه
د شهسواری لاڅ خر سور کا

هوښیار پخپله ورته ځان پر کا
نادان ورځی په قاضی غږ پر کا
که دولت من چه ناانصاف وی
په وړاندِ سړو ستو ځان د کپړ کا

مردان نن جنګ کا آشتی صبا کا
چه سره کښینی صلح و صفا کا
څوئے زړهٔ وی هومره خندا وی
څوئے جفاوی هومره وفا کا

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

څنې یوه کا څنې دوے درے کا
پہ انګوړونو کشیدے سرے کا
د دُنیا خلق یاری یاری کړی
چه سُودئے نۀ وی یاری ټرے کا

ماډیرلیدلی چه شطرنج کا
څنې شطرنج کا څنې صدرنج کا
څنې وتلی د دو و یک وی
څنې ذوقونه په شش و پنج کا

څودِ زړۀ خاندی خولۀ دِخندا کا
چه زړۀ دِ ژاړی سترګے ژړا کا
مدار د هرے چارے په زړۀ دے
زړۀ دِ مفتی دے هره فتوٰی کا

هندو د قندو وزن په تلو کا
خوشحالئے کوړه ترلب وتلو کا
شکرے وخوری مزه ئے لاړه شی
خوږے خبرے لذت تر تلو کا

ورځ د قیامت ده حذر له هر چا
پریکړه خوشحاله باور له هر چا
ورونړه کۀ څویه د خپل غرض دی
په کار کښے یشی تښتر له هر چا

دا پند دِ هرڅوک سره سند کا
هوښیار به نۀ وی چه څوک حسد کا
همراه چه بنۀ وی بدسړے بنۀ کا
همراه چه بد وی بنۀ سړے بد کا

چه له حرامه سړے نفرت کا
خدائے به ئے اَرت حلال نعمت کا
هومره به لوئے مرتبے مومی
چه د نیکانو سره صحبت کا

خوشحال چه تشه مینه په بل کا
ترحلق به پورته خالی ویل کا
خدائے ورپریږده یوهسے یار لری
په قهر راشی ورته بنکنځل کا

Poha Foundation
A.S.KB

په باغ کښے خلق په میوه شخوند کا
ترخهٔ هم بنهٔ دی په داجهان کښے

په خولهٔ کښے هره میوه خپل خوند کا
د خوږو قدر ترخهٔ څرکند کا

لوئی هغه ده چه لوئی خدائے ورکا
لوئی له خدایه ده نهٔ له همایه ده

لوئی هغه ده چه کتخدائے ورکا
د خدائے په حکم سورے همائے ورکا

په کل چه هومره مینه بلبل کا
د بنائسته ؤ عاشقان ډیر دی

سیل د بلبلو باندِ غلغل کا
عالم به ولے احداد د کل کا

ډیر ډیر فکرونه چه آدم زاد کا
چه ډیر دروغ وائی فسق فساد کا

عقلئے لاړشی جنون بنیاد کا
خپل ځان پخپله په بلا یاد کا

قابل کهٔ تښتی دولت ته شا
بدر هلال شی هلال بدر

دولتئے مخ و ته راتلهٔ بیابیا کا
په کم وکاست کښے کله پروا کا

خاص به له عامه اِختلاط کم
پرانګ چه کیږو سره جارُوزی

کله کا بدکار کا په ځان ستم کا
خپل ځان پخپله له کیږو سم کا

څوک چه له خلقه شور وغوغا کا
چه عاقلان دی چه صابران دی

ناپوهه حریص دے هغه چه دا کا
هغه به کله جنجال له چا کا

هوښیار به مینه په ورمونو زیاته کا
محتاج د نورو نورو نغریو شی

ورنه وایم کهٔ څوک مخ راته کا
سړے چه خپله کښوه ماته کا

POHA
پښتو هکه
Poha Foundation
A.S.KB

څنۍ چه په ټسول سره وتاته زیب کا
څنۍ هم هغه ګنډه چه پسول ئے نهٔ وی

ګنډه یو تک وی مکر فریب کا
تاخت دِ په دین وپه دل شکیب کا

عاشق دِ هیشوک ملامت نهٔ کا
اورئے دَعقل په خونه وُلګی

زړهٔ ئے خپل نهٔ دے ویل دَځهٔ کا
چه دَ دلبرے سترګے تر زړهٔ کا

قاضی چه اوم وی بے علمه کار کا
غلط غلط لولی خطا خطا وائی

هم خپل ځان خوارکا هم خلق خوارکا
وسل لعنت ته خپل ځان تیار کا

شیخان چه هومره بندګی طاعت کا
هغه بنده به نابود بنده وی

ګهٔ اجر غواړی څهٔ قباحت کا
چه به په طمعَ دَخښتن خدمت کا

احمق چه پوښتے خپل زړهٔ زبان کا
هرچه په زړهٔ کښے څهٔ نیک وبدلری

په ویل ګډ شی ویل شان شان کا
هغه به واړه درته بیان کا

ګل چه په باغ کښے جامه رنګینه کا
په بنهٔ صورت سره په بنهٔ نکهت سره

خوچه تازه وی بلبل پرے مینه کا
ګل دَ بلبلے مینه متینه کا

وګړی واړه کا ړونه خپل کا
څوک چه آرام ګټی دَنیکو نام ګټی

مردان هغه دی چه کار دَبل کا
دَخوښو زړونو دارو به تل کا

څنے په علم ګردن دراز کا
ما سرنیولے دَعشق په کار دے

څنے په زهد په شیخئ ناز کا
مادِ په داکښے خدائے سرفراز کا

Poha Foundation
A.S.KB

سیلاب په خوشحالۍ غوږ پیدا کا
چه لوئے وی نورئے صفت ثنا کا

بنیادئے نشته غږ په دا کا
دریاب چه لوئے وی کاله خوشحا کا

چه خاندی نور و وته کتل کا
ستړکے ئے نه دی دواړه قصاب دی

ژاړه خوشحاله داخوئ که تل کا
چړے په لاس کښے واړه کتل کا

بے له بندګئ دِ بنده نور هیڅ نه کا
که ئے ومړک ته په قهر وکاږی

په لږ په ډیر دِ له څښتن پیڅ نه کا
بنده دِ تیښته د څښتن له تلیږ نه کا

چه طبیبان م د رنځ درمان نه کا
کفر که کورے فرمان د نفس دے

رنځ م که ډیرشی بیادِ ارمان نه کا
مومن به ځیږے د نفس فرمان نه کا

که څوک پیداشی چه عدل وداد کا
چه مقرب دی عرض ئے لګیږی

غږ و د دردمنو په داد فریاد کا
عمرئے ډیرشه خوشحال دِ یاد کا

توره چه بیا مومی غازی غزا کا
توفیق له تا نه تقوٰی له مانه

تُوره چه نه وی غزا ته شا کا
توفیق چه نه وی څوک به تقوٰی کا

یوچه رښتیا کا دویم دروغ کا
رښتیا غوږ ې دی دروغ متیازِ دے

عجب که کار په دروغو روغ کا
چراغ په غږ و سره فروغ کا

ځان به په قدر هغه فرزند کا
رَوِش ئے واړه د پلار رَوِش وی

چه چارے واړه د پلار پسند کا
خپل نوم ترپلاړه تر نیکه بلند کا

POHA
یوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه ډیر دخول کا یا ډیر خوراک کا
چه ډیر ویل کا ځان به هلاک کا

دخول ډیرخرکا خوراک ډیر ستور کا
په سړی هوښ کښے دِ سړے خپل ژواک کا

لیندہ هغه څکوه چه مټ دِ خوږ نۀ کا
ښځه هغه کوه چه زور دِ لږ نۀ کا

دَ هغے غوښے کباب په خولۀ مۀ کړه
چه په سکروئے قطره څښ یږ نۀ کا

څوک چه بدذات ته علم هُنر ورکا
خونی رهزن ته تُوره خنجر ورکا

دَ ځان غلیم به دَ ګرګ بچړے ساتی
خپل به ئے نۀ شی کۀ خپل ځیګر ورکا

ګنے بند بند کا وتا شکر در کا
سر دَ صدف پریکړه وتا ګوهر در کا

بتر تر کانړی مۀ شه خوشحاله
کانړے چه وسیزے وتا ته زر در کا

نۀ سرداری ورکا نۀ زرکاری ورکا
نۀ لوئے ملکونه اوبۀ جاری ورکا

چه له ازله خدائے څوک نمنځلی دی
هغه سړیو ته خدائے هوښیاری ورکا

چه نوکری کا څوک ډیر ګنده کا
سړے آزاد وی خپل ځان بنده کا

تر آزادئ نه بهتر هیڅ نشته
چه څوک په کور کښے خپله دنده کا

اولاد چه بنۀ شی راحت دَ زړۀ کا
اولاد چه بدشی بنۀ پلار مور پړۀ کا

اولاد چه بنۀ شی بد مور پلار بنۀ کا
اولاد چه بدشی رنځور دِ زړۀ کا

ماوے نن شپه به راسره تیره کا
رانه به شمع دَ هغ برسیره کا

سنګین مِ بخت وُ چه درسته شپه ئے
وعده دَ وصل له دل وهیره کا

Poha Foundation
A.S.KB

هوښیار به هیڅرے بے ځایه کار نه کا
هم به بے وخته دَ خولے ګفتار نه کا

په خوله په لاس به هیڅوک آزار نه کا
چه بدکردار دے هغه به یار نه کا

سړے آزاد وی آزادے بنده کا
بنده لاپریږده لائے ګنده کا

هومره خواریږی څو آزاد زړه لری
په څوڅورنګه ئے بیا شرمنده کا

هوښیار به هیڅکله ویل باطل نه کا
هم هریوچاته دراز ویل نه کا

دَ خپل رازځائے به ئے نه پرزړه کښے وی
دَ زړه بے حکمه به خبره تل نه کا

طمع بلاده اصیل بنده کا
بنه بنه سړی وی دائے ګنده کا

ما پیرلیدلی دی چه طمع نه لری
په بادشاهانو پورے خنده کا

سړے دَ نیکو عمل اَرشد کا
دائے هاله وی چه بخت مدد کا

چه بخت ئے بنه شی عمل هم بنه کا
چه بخت ئے بد شی عمل هم بد کا

پیردی چه تاته خپل ځان ملک کا
په بنو خبرو ځان په فلک کا

نَعُوذُ بِاللهِ چه بنه ئے خیر کړے
شیطان ترځان پورے لکه کودک کا

چه عاشقئ ته هوا هوس کا
خپل ځان دِ وژاړی خپل ځان دِ خس کا

چه عشق م ولیده پرے خندا راشی
چه عاشقئ ته هوا هر کس کا

سفله پخپله خپل ځان رسوا کا
چه دولت مندشی غیرے هوا کا

سفله قاضی مه شه شراب روا کا
سفله طبیب مه شه رنځ لا دوا کا

Poha Foundation
A.S.KB

چه په ځوانئ کښے پرهیز د کک کا
کهٔ آدم زاد وی کار د مَلَک کا

پرهیز پیرئ لره پکار دے
تش د په وخت د ځوانئ زړهٔ ډک کا

ژوندی کهٔ هرڅو شه یا غوغا کا
مړهٔ کله بیا رته راتلنه بیا کا

سکه لکه دود د ژوند یوڅهٔ دے
دے د په صبر کښے کار د دُنیا کا

د اور د تیغ سره سړے بازئ نهٔ کا
له مار لړم سره مهم سازئ نهٔ کا

چه نهٔ تدبیر لری نړجوند نهٔ توره
هغه سړے به سرفرازئ نهٔ کا

زردی چه هرچا ته اعجاز معلوم کا
معدوم موجود کا موجود معدوم کا

وینځه میرمن کا خادم مخدوم کا
زر په سندان کښیږ د سندان هم موم کا

مغرور په چرخ مهٔ شه کهٔ د سلطان کا
زبون د چرخ مهٔ شه کهٔ د چوپان کا

خوابونهٔ ترخهٔ ئے بقا هیڅ نهٔ لری
نوی نقشونه په هر زمان کا

څیز چه کم یاب شی عزت پیدا کا
زنګی په هند کښے قیمت پیدا کا

حلوا چه مور خوری لذت ئے وی
ډوډئ په وږی نذت پیدا کا

نوری نوری سره موافقت کا
ناری ناری سره مواصلت کا

طوطی طوطی سره موانست کا
زاغ د زاغانو سره الفت کا

کهٔ هرڅومره کوشش څوک وکا
نهٔ به بنهٔ بدکا نهٔ به بد بنهٔ کا

وائی چه ځوئے م هوښیار قابل شی
چه خدائے نهٔ کا خوشحال به څهٔ کا

Poha Foundation
A.S.KB

مرد به د تیرو چارو ارمان نۀ کا
مردان هغه دی چه شرم ننګ لری

رنځور چه وموری څوک ئے درمان نۀ کا
لاف دِ د شرم دا بے شرمان نۀ کا

غنی کۀ هرڅو د زرو ویش کا
دا صبر بنۀ دے د غنی تر وَر کړو

پروا پرے نۀ لری صبر درویش کا
صبر به نور نور نعمت درپیش کا

نامرد هغه دے چه وچاته څۀ ورکا
په رنځ کښے وُمره هغه دا رومۀ خوره

منت دپاسه وربانډِ زبر کا
چه په منت ئے وتا څوک درکا

پَلو کۀ کښلے له مخه لرے کا
راته په مهر خندا خبرے کا

ما به توا نګر که د لعلو دُرد
هم را به توئے ټر خولے شکرے کا

پایښت ئے لنډ وی چه څوک لباس کا
په شان شان خولے دی شان شان خبرے

څ به ئے تور شی چه کوز او پاس کا
نادان چه وائی هوښیار قیاس کا

هغه بازچه په عصفور غوټے کا
د بزرګانو همت بلند بویه

کۀ دے څۀ باز دے کارد بابنے کا
کارد په قدر د مرتبے کا

فولادی تورہ وی له لویه تبه
ډیرے بلا به درڅخه واوړی

تر لا بده ده بد کویه ژبه
ژبه کۀ بند کړے د پند طالبه

په واک چه نۀ لری په کام کښے ژبه
په بده ژبه ځان ځی جهان ځی

کۀ کونګ شی بنۀ دے په لویه تبه
ایمان لاهم ځی واوره طالبه

Poha Foundation
A.S.KB

طالع کهٔ ډک لرم له هره عیبه
چه څوک رم باشی په خاینئ

چه ډیرویل که به ډیره ژبه
د باغ بلبلو د ګله نظر کا

د میو مسته هغه محبوبه
سرتوره راغله خوږه ژبه

چه زړهٔ فارغ لری له مکره ریبه
د بل په عیب هاله نظر لره

بنځه چه خلاصه وی له هره عیبه
په مصلحت بهٔ چرته بیاموے

څوځو فکرونه څوځو آشوبه
داځل رم وشوه په مخکښې سوبه

لنډئ به وانهٔ وړی له لنډی توبه
کهٔ همه عمر سپے حلواخور وی

خوږه نمړئ ده کهٔ خوږه ژبه
هُنرهم دادے کهٔ دا هُنر لرے

یوکار رم بنهٔ دے بے شک و ریبه
وربانډ پریوزی بلا له غیبه

څوئے چه ژبه هومره ئے تبه
په خپله ژبه د قفس طالبه

درسته په مشکو په ګلابو ډوبه
بوسه ئے راکړه تر قند و خوبه

هغه به مومی نصرت له غیبه
که ځان د خلاص وی له هره عیبه

زړهٔ ئے خالی وی له مکره ریبه
مکر پیدا شی چیرے له غیبه

زړهٔ رم په غم کښے سترګے بے خوبه
نور توبه توبه له مئین توبه

لولئ به وانوړی له لولی توبه
منع به نهٔ شی سپے له سپی توبه

چه څوک پرے خپل کړے څما صاحبه
چا به د تل وی ترسیال غالبه

Poha Foundation
A.S.KB

چه رَو یونۀ وی دَ زړۀ دَ ژبے
تل به نیولے وی هغه په تبے

چه بد بوئ لری ډیره ترینځی لری
څکه غوخیږی سر د شُربے

سړی خالی شول له سړیتوبه
دَ چا چه کورم فتنے ته شوبه

په بل کښے شل دی په خپل کښے سلا دی
بل وی کۀ خپل وی ترے توبه توبه

تیراه ِم ولیدۀ راغلم تر سواته
پښتون ِم ولیدۀ دا لوئے لوئے ذاته

عقل همت ِم دَ چا و نۀ لیدۀ
په بیارته راغلم ناستیم ملامانه

چه په وار وارئے له مانه بوته
څماخوبئے په چرته بوته

پیرئ وکړے را باندِ چا سړے
فولادی تُوره یم خوړلے پروته

په چرته لاړے دَ لوبو وخته
تۀ چا تالا کړے دَ خوانئ رخته

پرے خبرنۀ یم یو اوۀ غلۀ وُو
راته په خَو وُو شپه ورځ یکسان لخته

نیکان له خپل خو یه خصلته
خلاص وی له هره عیبه علته

عفوه بدا نولره پیدا ده
نومیدی مۀ کړه تۀ له رحمته

نۀ ننګ نۀ شرم نۀ حمیت شته
نۀ مهر مینه نۀ [illegible] شته

څویه چه لوئے شی زوال دَ پلار غواړی
نن په دا دور دا ثبوت شته

کۀ دِ په تن کښے دَ نس هوا شته
بالغ لانۀ ئے نۀ دِ صفا شته

کۀ کار په حکم دَ روح آغاز کړے
فیروز مندی دِ په دې دُنیا شته

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ هرڅوکاندی څهٔ کمے نه یاتے
کهٔ ئے خلل په ایمان کښے نهٔ وی

میخوری پښے کا د ځنو ماتے
مومن به نهٔ شی په دوزخ پاتے

مخ د ساقی کوره څو لا بهار شته
شیخان د ژاړی تر خانده رند اوسه

غوږ په رباب لره څوئے لا تار شته
غم د ګناه مهٔ کړه چه استغفار شته

کهٔ مردئے مهٔ پریږد ه مردی له دسته
مرد چه تر بنځه پورے زبون شی

مرد دے د پاسه بنځه د ه پسته
مردی ئے نیست شوه بنځه شوه هسته

هُنرم جوړکا و تخت و تاج ته
بل ارمان نهٔ لرم ارمان م دا دے

طالع م ناست دے تاخت و تاراج ته
چه پیری راغله څما علاج ته

چه ئے کاسه کړه د مجنون ماته
جور د کښلیو په معنیٰ مهر دے

مینه ئے لاشوه په لیلیٰ زیاته
بنګنځل ئے بنهٔ دی تر بنهٔ نباته

چه پکښے لوئے شی بے مصلحته
تر بد بخت څویه نیک بخته لور بنه د ه

خونه خالی شی له برکته
فرزند د نهٔ وی بے سعادته

لکه چه شوی دی څما له دسته
شهوت بلادے سړے ګمراه کا

شوی به نهٔ وی له مے پرسته
د دهٔ مستی د ه تر هرڅهٔ مسته

د چا په مرګ شی خونه میراته
بنه چه داهسے شوه زهٔ هم پرے خوښ یم

څما بے مرګه شوه لا ته پاته
چه لا را نهٔ شوه دا بلا زیاته

Poha Foundation
A.S.KB

چه بدے چارے بنے شی و چاته
چه کارد کړلووی پکښے کاهل شی

هغه سازیږی بدے بلا ته
تردے به خوئ نشته دویم وماته

که د کلابو د کمل خار ونه شته
اول ئے روئ کوره بیائے بنهٔ بوئ کوره

بیائے په کل کښے ډیر ډیر کار ونه شته
بیائے پسولو کښے څه کوپار ونه شته

که د برے کښلی په صورت بزرگی شته
هرچاچه ولیدهٔ زړه ئے پرے باتلو

لکه مهرووه د کیسے پرگے شته
خوشحال ویږی دده هم سنگے شته

بنکارد توپک نشته نهٔ بنکارد باز شته
کتاب قلم لرم اوس پرے ویر یږم

که م په زړهٔ کښے د دوا پرو راز شته
دا د پیرئ ناز او نیاز شته

چه برهٔ ورووستم نردے وکورته
بیائے چه راوستم د دُنیا کور ته

له سخته رنځهٔ ئے تندرستی راکړه
کوره ساقی م بیا کوم شرشورته

ستا ترچشمانو خُمار د مُل کښیناست
ستاترخبرو ژغ د بلبل کښیناست

چه د رخساره ورته بنکاره کړه
څکه په سپینوخولو کښے کل کښیناست

څودِ دولت شته هومره عزت شته
څودِ صحت شته هومره راحت شته

چه پیرئ راشی دواړه په مخ وړی
که د دولت شته که د صحت شته

هرڅوک چه کار کا بے مصلحته
هیڅ به ونهٔ خوری بر له دولسته

که بختئ هرڅوکار ونه ساز کا
خالی به نهٔ وی له نده مسته

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه کارئ بیائ فلک په کښته
کجیر کهٔ ځیردے چه بے تدبیردے

چارے به کاندی بے مصلحته
په خزه بند شی له دے شامته

مهر په زړهٔ کښے ځما دیار نشته
نهٔ څوک غمخورلرم نهٔ زړنهٔ زورلرم

ځما په زړهٔ کښے صبر قرار نشته
وچا ته دم وهم ځائے دګفتار نشته

ژبه م نهٔ دری بے نصیحته
اول ځوانی ده بیا تندرستی ده

وایم د عمر له حلاوته
بیائے خوبی ده له بنه دولته

چه مستغنی وی له نصیحته
یا به احمق وی یا به بدذات وی

هغه به نهٔ وی بے قباحته
یا به محروم وی له بنهٔ دولته

چا ته به راز وایم چه م رازدار نشته
کیمیا به بیاموے وفا به نهٔ موے

غم م به څوک اخلی چه غمګسار نشته
هزار یاران لرم یووفادار نشته

چه باز د لاړ شی چیرے له دسته
هُنر هم هسے یو یاغی باز دے

په غړهٔ په سمه کړے ورپسے مرسته
طلبے نهٔ کړے په همت پسته

تیراه م وغوښت رسم م وکوت
پم دے کهٔ غم دے په برمول کښے

رنځ م دواړه و ځایونو والوت
په کرولو م پوستکے وخوت

کامل چه وګوری وکائنات ته
په هر ذرات کښے هستی دحق وینی

نظرئ وشی وهر ذرات ته
دلیلئ ورولی دحق وذات ته

Poha Foundation
A.S.KB

پرهار په دۀ باندِ کۀ د سوزن نشته
د شهیدانو جنازه بویه

عاشق شهید دے په دا کښے ظن نشته
د شهیدانو غسل کفن نشته

غم دے کۀ غردے راباندِ پریوت
راباندِ تل تل د غم تاختونه دی

کۀ سرے ملے دی زۀ م پرے کښیوت
زبون ئے بیا موندم خوارپسے ووت

درته پښتو وایم صافه سلیسه
ذات ئے خبیث دے هندکئ هرگز مکړه

بهره کۀ واخلے له دے حدیثه
چه ترے پیدا نشی یوځ خبیثه

کۀ م په سرشے د مینے تاجه
بیدرد دِ تا د قدر خبر نۀ دے

نور به م خلاص کړے د غم له باجه
ماته را درومه د غم تاراجے

بنځه چه ورشی تر چل و پنجه
کۀ ځان ترے موے ترے پستنه اوسه

خوبئ لاړه ماردہ بے کنجه
خلاص ئے له رنج شه خلاص ئے ترکنجه

اے چه دِ نول دے حُما له مخه
په عشق کښے مرد اوسه پروائے مکړه

د رقیبانو په بده سرخه
زۀ به دِ نۀ کړم د چا په سخه

خلق په ما کا کینه هم رخه
بیل شوم له یاره ژوندے لا پایم

کۀ خدائے م نۀ کا د چا په سخه
خو د یر شرمیږم د یار له مخه

زمانه اورده تۀ لکه سپانده
هم به لوګے شے هم به ایرے شے

کۀ نن ونۀ سوے په اورکښے کا نده
کۀ ژاړے ژاړه کۀ خاندے خاند ه

Poha Foundation
A.S.KB

باران چه وشی په پټی باندِ
زهٔ م پټے دے باران د مهر

هالهٔ تازه شی خوبئ کاندی
پرے تازه کیږم څو راته کاندی

سرے څهٔ څیز دے چه څهٔ به کاندی
که بادشاهان دی که لوئے خانان دی

خالی تش نوم دے اختیار پرے باندِ
زورئے هیڅ نهٔ دے د قضا په واندِ

ترے چه سخت وی ساعت پرے باندِ
وخت د اهار وی ته راته ووایه

خورے اوبهٔ ورشی سرے ورباندِ
چه څو خوښی به حاصله کاندِ

اوښ م تیار دے کجاوه باندِ
دایم روان یم ورپسے درومم

یاران م لاهل واړه د وړاندِ
جرس فریاد کا خبر راکاندِ

وماته څوستائے شیخه نابوده
نن به کلرنکه معشوقه کورم

د جنت حورے نور نور مقضوده
خما توبه ده له نسیه سوده

که هرڅو دُورے دراز بلیږ دے
حاصل د عمر خو دا دوه توکه دی

په مزل به واړه په مزکه کښیږ دے
چه وړاندِ وروستو د روستو پریږ دے

مرد د میدان دے ښځه د کټ ده
د اوښ بار وونه په تاڅوک نهٔ لیږدی

نهٔ داخبره د غش د وټ ده
مردی که ٔ ورے څهٔ خو پاڼ مټ ده

هم م خیالونه هم م ښیوه زده
چه یار م نشته دا واړه هیڅ دی

هم م په عشق کښے د راز یوه زده
که یار م وشی یار ی م ښه زده

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه گل د باغ کاخندا بنیاده
بلبلے ژاړی په دیر فریاد ده

څوک په خندا کړے څوک په ژړا کړے
داچارے ستادی د صبا باد ده

واوره دوه پنده خما فرزنده
طمع حرص لری خواری څوکند ده

دولت د صبر د قناعت دے
همائے چه خلاص دے له هڅ بند ده

کهٔ ئے د خضرؑ پیاله خوړلے ده
داناهستی دژوندون ژوړے ده

هرچه کمال لری هغه زوال لری
هستی نیستی ئے سره تړلے ده

چرګان بے وخته بانګونه کاندِ
بیاځهٔ بلادی باندِ هرانِدِ

زهٔ ئے بے وخته له یارهٔ بیل کړم
چارهٔ ئے سازه شه په ستوني باندِ

هواهوس کړے په قهقهه خاندے
بے غمه خوب کړے پالنګ درلاندِ

بنهٔ مبارک شه بنادی درباندِ
غمونهٔ لرے د کور د ورانِدِ

په کوهِ قاف کښے کهٔ رهبر د ورانِدِ
کهٔ دروغی نهٔ به وی سختی زرباندِ

کهٔ بے رهبره په سم میدان دروے
څوځو بلا به شی په تا هرانِدِ

قافلے لاړے ترما د ورانِدِ
زهٔ کوډ بارګیر کتهٔ راپاسِدِ

ورپسے دروم سره شوریږم
پریږدم څار شکی بازی رکاږِدِ

چه زغلونه د آسونو کاندِ
نظرِ د کونړ لری په مزګه باندِ

چه آس په لوړو ژورو زغلی
آس ئے پریوزی ترځان د لاندِ

Poha Foundation
A.S.KB

څوک چه خبرنۀ شی د خطله خونده
شماره د نورو حرفونو څو کړم

قلم به نۀ ږدی په حرف بے بنده
چه یو الف دے په درے پیونده

زمانه اوږده اے نانغتانده
دا اوږه تاوته په مندۀ درشی

تۀ وچ لړګے ئے نۀ لښته تانده
کۀ ژړاړے ژاړه کۀ خاندۀ خانده

تۀ دا وینا کړه له ما نه یاده
لکه دا بادئے په واړو ونو کا

بهره آخله د بهار له باده
هسے به ستا کا درونه بنا ده

وږے چه نغن مومی شکر دِ کاندِ
ستړے دِ شکر کا کۀ اس ئے نۀ وی

غوږی کۀ نۀ مومی پاسه وړاندِ
په لار کۀ خر وینی ترځان د لاندِ

چه سخته چارے لرے د وړاندِ
هسے په زړۀ کښے فکر ونۀ کړے

په څۀ بے غمه په قهقهه خاندے
چه هومره څوک دی ترخا ورولاندے

کۀ ئے ترسپینو سر وکړه لاندِ
کۀ ئے د پوږے لونګ هم نۀ وی

دا واړه هیڅ دی په بدرنګه باندِ
بنۀ مخ بے پسوله زیبائی کاندِ

دُنیا چه هسے وبله بلیږ دی
خبر لا نۀ ئے په دا خبره

چه څۀ ترے آخلے وړاندِ ریږ دی
نامرده واؤره چه کښیږ دی پریږ دی

هغه چه عار کړی د خوشحال له پنده
ورته زړګونه بلا خُولے وازے کا

بلا پرے روسته آسمان څرګنده
سړے چه وُوزی د نیک خواه له پنده

Poha Foundation
A.S.KB

په جنګ کښے مت کړه تربل د وړاندِ ژوندے کهٔ پاتے شے ځان دِ عزیز کړه

نور به خبرے درځنے کاندے کهٔ ومړے ومړے رحمت درباندِ

خزان وهلے دِ له نابناده وخت د بهار شو بیا به ارمان کړے

غافل م مهٔ شه له دے ارشاده بهره نن اخله د بهار له باده

عاشقه خانده نن څوچه خاندے طالع کهٔ هر کله هسے مدد کا

بنهٔ مخ ترتاشو لاندِ تهٔ باندِ تل تل به هسے ترماشی لاندِ

تل که بنیګړه له آدم زاده نهٔ بنهٔ کهٔ وکړے څهٔ کمی زیاده درته به خیر شی په سل بدئ هیڅ به دِ نهٔ کا بنیګړه یاده

زهرکے چه هسے په قهقهه خاندِ هم دا خندا دِ کړه د باز د وړاندِ هرڅوک چه خاندی بنادئ کاندِ غمونه ورشی په هغو باندِ

خلق چه هومره یارئ کاندِ ځان کا پخپله ترغمونو لاندِ مړګے ئ له دِیرو غمونوخلاص کا منت د مړک دے په هرچا باندِ

لؤلؤ دِ غابن دی یاقوت دِ شونډے چه تاڅوک وویني په تا مئین نشی

د دِیرو خونے درپسے دونډے په زهرهٔ دا نهٔ دی یا سپڅ یونډے

هومره بلا دی وتاته پیدے ګوره په کومه بلا به سر شی

چه شمارئ نشته پتے برمنډے چه پکښے تهٔ ګرځے په مدنډے منډے

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

دَحسن نام لرے عاشق غلام لرے
بادہ پہ جام لرے دَ زړۂ ھرکام لرے
خیال بہ تۂ نۂ کړے خیال بہ نورڅوک کا
چہ دَخوبئ اسباب تمام لرے

دھن دِ میم دے زلفینے دام لرے
ذ قن دِ سیم دے سترګے بادام لرے
خیال بہ تۂ نۂ کړے خیال بہ نورڅوک کا
چہ پہ دا دور دَحسن نام لرے

تن یو غلاف دے زړۂ پکښے تُورہ
دَ توردَ سپین نۂ دہ وینا منظورہ
مدار پہ تُورہ دے پہ غلاف نۂ دہ
چا رئے پہ ھرچا دہ مشھورہ

پہ زلفو کفر پہ زړۂ اسلام لرے
دَسترګو سحر پہ زړونو عام لرے
خیال بہ تۂ نۂ کړے خیال بہ نورڅوک کا
چہ نن ځۂ ځان کنړے ھغہ غلام لرے

کۂ ځلئے دَ امن خوراک پوشاک لرے
شکر وکا بڑہ نورځۂ بلغاک لرے
مټ پہ طاعت کړہ خلوت ګزین اوسہ
خضر دَ وختئے کۂ نفس ھلاک لرے

کۂ خپسرخوار کړے تر تورے خاورے
پہ ھرچا سورشے ترسړے واؤرے
جفا دَ خلقو پہ مخ پہ شا وړے
رنګ رنګ کلونہ بہ لہ تنہ راورے

ارمان دے دریغہ دا یو څو کارہ
تل تل بہ نۂ وی تازہ بھارہ
تل تل بہ وار دَ ځوانئ نۂ وی
تل تل بہ نۂ موے مھرلہ یارہ

چوز باز چہ وویني دجال کوترہ
پرواہ ئے نۂ وی لہ خپلہ سرہ
لګۂ کۂ ھرڅو غوتہ تیرہ لری
نہ برابرہ بیا لرہ بَرہ

POHA
پوھہ
Poha Foundation
A.S.KB

خبرچه نهٔ وی د عشق له کاره
بے یارهٔ عُمر څهٔ عمر نهٔ دے

په هغه کس وی یاری د شوارهٔ
زړد په کورشی سړے بے یارهٔ

په ماڅهٔ کار لرے درومه هوښیارهٔ
نهٔ څوک ادیب لرم نه څوک طبیب لرم

زهٔ لیونے یم مینه شُد یارهٔ
درد م له یاردے دارو له یارهٔ

گل د گلابو شوے چه رنگ وبوئ لرے
دریغه دا کارد په ذات کښے نهٔ وے

شیدا بلبله په هر هر سوئ لرے
وفا د نشته داخوئ بدخوئ لرے

په ځان خبرشه چه چرته ځائے لرے
ځائے د په پورته ترملکوت دے

چه تخت نشین ئے څه هوئے وهائے لرے
چه ناسوتی شوے خوئے دگدائے لرے

هومره بدلے هومره سندرے
فهم م وکړ د عشق په کار کښے

تماے نهٔ شوے د عشق خبرے
لرے نزدے دی نزدے دی لرے

څوک چه یادیږی په نزدے لرے
ترهرچا ښے دی د یار خبرے

څنے خبرے لکه مشکنړے دی
څنے خبرے دی مرغلرے

کهٔ ریگ ماهی خورے کهٔ مړه پاره خورے
څوانی چه لاړه داآوارهٔ خورے

څوانی چه لاړه هوښیار هیڅ نهٔ ئے
غم د څوانئی چه دوباره خورے

تورے ز لفینے په مخ شان شان لرے
اُوربل په وچولی پریشان پریشان دے

د نورو کودو حاجت هیڅ نشته
د ستړگو سحر جهان جهان لرے

Poha Foundation
A.S.KB

هرکوره بنهٔ ئے د زرګر هنره
تردا دپاسه کبوتر باز دے

چه سپین جدا کړے له سیم و زره
د نښځ ها کا جدا له نره

تور غرونه سپین کړے په سپینے واوړے
رنګ رنګ ګلونه چمن ته ورکړے

په سبزه شنے کړے دا تورے خاورے
باده دا تهٔ ئے چه داخهٔ راورے

چه رابنکاره شی په خوخو طوره
بل فکرمهٔ کړه بل ګمان مهٔ کړه

خوخو فتنے لری څو هوره نه وره
فریاد م واړه دے دیار له جوره

کهٔ قایم اللّیل ئے کهٔ صائم الدّهر
د مخلصانو خطر لا دهیر دے

غم به لا دهیر کړے د خدائے د قهر
سړے شکرے خوری پکښے وی زهر

باغ ونے وچے لری هم ترے
په سایه ګورے په میوه دے

هم ئے بهتر شته هم ئے کهتره
تهٔ هغه ونے ګنډه بهتره

راشه بنیګړه د ونے ګورے
په سنګ ئے وولهٔ میوه درواچوی

خپل ځان په نمر کا بل که ترسیوره
خصلت له ونے واخله اے وره

کهٔ تل تل نومړی په خولهٔ شکرے
مزه به هله د شکرو بیا مومی

خوند به ورنهٔ کا په دا خبرے
چه خولهٔ پرے ووهے چه ئے ونغرے

تهٔ یو طلسم ئے بے اعتباره
اول هم هیڅ وے بیا به هم هیڅ شے

له خاورو باده له آب و ناره
په ځان خبر شه د خدائے دپاره

Poha Foundation
A.S.KB

لکه م غوښته هغه نګاره
غاړه غړئ ده راسره یاره
په سخ م مه کړه د رقیبانو
دُعا م داده پرور دګاره

حیران یم پاکه پروردګاره
تاچه پیدا کړل دادواړه داره
محتاج هیڅ نه ئ د څه دپاره
دا هومره نقش هومره نګاره

کهٔ ئ وفا درلے ښے دی دلبرے
ولے هیڅ نهٔ دی په دا خبرے
د تورو زلفو د مهربوئ نشته
کهٔ په نمود دی لکه عنبرے

کهٔ لعل و دُر دی د خوشحال خبرے
چه تهٔ ئ نهٔ منے له تا دی لرے
بخرے د هرچا جدا جدا دی
کارکان کندګی خوری طوطیان شکرے

له لارے مهٔ غړیږه خوځه په لارے
کهٔ پریوزے پاڅه خوځه په لارے
بے لارے واړه غولان د دان دی
غولان د دان نشته خوځه په لارے

تل د کمزورے وی دا یوڅو کاره
مکر دروغ کا په څو انکاره
بنځه کمزورے ده ځکه انکار کا
په دا سبب ده هومره مکاره

په خولهٔ خبرے له کرد ګاره
په زړهٔ خبرے له کښت وکاره
فریاد فریاد دے په هسے زیست کښے
توبه توبه ده له هسے کاره

چه بنهٔ مردان دی د دین د لارے
پټے به نهٔ وی د دیو چارے
اوبهٔ چه نهٔ وی روا په شرع
هغه اوبهٔ به ګنړی مردارے

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

دَمور په نس کښے فرښتے اے یارہ
رزق او فعلونہ عمرښهٔ بد بخت

دَسړی وکښی دایوخو کارہ
دا وسوے دی دَ څهٔ دپارہ

کهٔ زرهُنره په هرویښتهٔ لرے
خوشحاله یونشته چه زړهٔ پرے ښهٔ کړے

بیا به په کارکښے توکل تهٔ لرے
نن ورځ کهٔ خُویه نمسی شپیتهٔ لرے

کهٔ چارد عقل لرے بسیارہ
تهٔ خاموشی زده کړه له چارپایانو

چارپائے به نهٔ کړے کویا هوښیارہ
چه خاموشی لری فائده نیارہ

پورکهٔ دَمړے دے تښته له پورہ
دښمن کهٔ سهل زحمت کهٔ لږ دے

اورکهٔ لوګے دے تښته له اورہ
بے غم ترے مهٔ اوسه اے خُمارورہ

دَمارکهٔ نهٔ وی په تن کښے زهر
دا دواړہ توکه به خُما په پوهه

سردارکهٔ نهٔ لری خنجر دَ قهر
نهٔ یاد په کلی وی نه یاد په بنهر

دَ بابا خُویه دَ بابا پلارہ
یوسفؑ کهٔ هرخو بنائسته روغ وُو

په زلفو لیله په مخ نهارہ
کویا سمن وُو ستا له ګلزارہ

بے عیبه یار نشته په ملک هوښیارہ
کهٔ ګرځے واړہ با غونه وګورے

په عیب مکړہ زړهٔ بدله یارہ
ګل به بیا نهٔ مومے خالی له خارہ

په زړهٔ مِ هومره نهٔ دی اَنبارے
یا بیا نیږی خُما په ژبه

چه ئے قلم کا په کاغذ نګارے
یائے قاصد کا درته تکارے

Poha Foundation
A.S.KB

سړے چه کښینی تر سړه سیورے
رضائے نهٔ شی وپاخیدو ته

غارمهٔ پرے تیروی که تهٔ ئے کورے
که ئے لمبه کړے په لمن پورے

ثنا صفت کا عالَم له مپوړه
نظرچه وکا وخپلو پښو ته

نقش ونگار لری په خوخو طوره
زړهٔ ئے اَخته شی په ډیرډیر خوره

خوشحاله خوبه غمونه نغرے
ستړے مِ وختے دَ آسمان وپیرته

غم به دِکله شی له دِله لرے
که چیرے وار راشی هاله خبرے

څوک دے چه واوړی له بده کاره
توبه هاله بنه ده له توبه کاره

څوئے وا نهٔ ړوے پرورد کاره
چه تهٔ ئے بینګ کړے پرورد کاره

دَ هوښیارانو خوبړے خبرے
نادان په مثل غل خواره خر دے

قند دی نبات دی شهدو شکرے
دَ خوږ وخوند دے ورځنے لرے

خپل بند وبست دے دَ هرے چارے
پاکے اوبهٔ بویه زیست او روزګار لرهٔ

پاکے مشکوکے شته اوبهٔ مردارے
مردارے کله دی سزاوارے

هرڅوک چه لاف وهی دَ عشق له کاره
په مړو ایرو کښے بخړے چیرے وی

عاشقی چیرے ده لاهسے خواره
عاشقان مړهٔ دی دَ یار دیاره

شراب خوښی لری په څښنل بسیاره
هرچه دولت لری نکبت دَ یار لری

خوښی ئے نهٔ وی بیابے له خماره
غره دِ نهٔ شی په ځان یکباره

Poha Foundation
A.S.KB

چه یادؤلے شی کذشته چارے
فائده نشته شته څهٔ خو بارے

کونډِ څوک پند واخلی ځائے دَحذر دے
غلط نورنهٔ درومی په غلط لارے

منت دَچامهٔ وړه دَ یوے تُورے
شونډے کښے مهٔ ږده په غوړے سپورے

نورڅوک لا پریږده کهٔ ځُویه دور وی
اور کړه دَدوئ په خپلوئ پورے

آسمان پیرے لری څما پسره؛
مهٔ ډیرغافل شه مهٔ ډیرے سره

په غم کښے طمع دَښادمانئ کړه
په ښادمانئ کښے له غمه ویره

کال دَعقج ووه په خیبر کښے هُورے
مُغلے بند شوے هم کُنډے بورے

مهمند شینواری څو آفریدی وُو
واړهو وهلے دَیادو تُورے

چه بادشاهانو ته واخلی تُورے
دَدوئ خبرے شی په ملک مشهورے

کهٔ بیا باورکا په بادشاهانو
هغه به میندے په ځان کا بُورے

نیکے م ولیدے ډیرے بے شمارے
پاکے نیک زنے بدے بدکارے

چه نهٔ کا نهٔ کاچه کا خو وکا
دَ مرد په غیږ کښے ناپاکے چارے

په لاس چه واخلی مردارے چارے
نوم شی دَ ښځے دَ زناکارے

کهٔ نهٔ ئے مړک وی نهٔ ئے طلاق وی
په مردئ بند شی دَجنت لارے

حُویه بدبخت شی په دا دوه کاره
عاصی له خدایه عاصی له پلاره

بدبخت چه کښینی په ګلستان کښے
ګل به ئے نهٔ شی نصیب بے خاره

Poha Foundation
A.S.KB

هغه مفلس ئے کۀ څۀ غنا لرے
کۀ حق دَ چارے یا دَ آشنا لرے

کۀ څۀ غنالرے ولے عنا لرے
ورځنے ولے ځان ناآشنا لرے

په چاچه وشی دَ همائے سیوره
مهر دَ خاصو دَ همائے سیورے دے

دولت وردرومی له هره لوره
په چاچه وشی دا سیوره کوره

کاتۀ دَ سترګو دَ خولے خبرے
داچارے واړه په لاس دَ زړۀ دی

وچرته تلنه نزدے بیا لرے
بادشاه ئے زړۀ دے وجود لښکرے

بے قدره نۀ دی دَ راز خبرے
ځائے دننه دَ زړۀ صندوق دے

دَ راز خبرے دی مرغلرے
وربه ئے نۀ کړے همدم تۀ لرے

دا سحر کړه دُنیا مکاره
چه ئے له مورۀ پلاره ویزار کا

څویه ویزاره کا له مورۀ پلاره
هسے داهم شی څنے ویزاره

پاکان به درومی په پاکے لارے
چه سترګے نۀ لری وته به څۀ ښیئ

ناپاک به کاندی ناپاکے چارے
دَ هرهر باغ دی میوے تیارے

چه رابنکاره شوے دَ دُنیا چارے
فکرم لاړشی په لارے لارے

فکرم سترے په بیارته راشی
دَ وړاندِ راشی لارے حصارے

خلق چه غواړی لوړے ژورے
په پټے سترګے به نندارے کړم

له مانه مۀ غواړه تۀ دا خبرے
چه راته یودی نزدے هم لرے

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ دیر مونځونه روژه تل تل لرے
کۀ دوزخیۀ دونرخ به موے

هغه به موے قسمت چه خپل لرے
کۀ جنتیۀ څۀ غم و دل لرے

سخ دِ په کور دے چه دا څو چارے
بنۀ بنۀ ځایونه بنۀ بنۀ بویونه

لرے په کور کښے بنے بنے نگارے
حمام په عطرو جامے بوئیدارے

چه بنۀ زوولی وی له مورہ پلارہ
کۀ باندِ خیرے یا تکے پریوزی

بنه تنسته لری سپینه چوتاره
پاکیزگی ده ورته ستیاره

څارتر هوښیار شم دَ هوښیار خبرے
دَ نادانانو رښتیا څۀ سود لری

دروغ رښتیائے دی واړه شکرے
چه ئے خبرے دی له خیره لرے

اَرمان دے دریغه څما ګلزاره
مزکے طاهر مِ درلره درغے

غنچه ریژیږی اُوس له شاخساره
بدرنګ ئے مۀ کړه دَ خدائے دپاره

دَ احمقانو بے ځایه چارے
بښیګړه دا ده چه رنګ ئے مۀ کوره

څۀ هومره نۀ دی چه تۀ ئے شمارے
ورسره مۀ ږده قدم په لارے

نن په نظر را غله یوه وزیره
زلفے ئے بنے وے دَ تیبت ترمښکو

بنه ترتیبت وه هم ترکشمیره
په تورو ستر کو وه دَ کشمیرمیره

څوک چه مردود شی له پیره میره
زهرونه چه زهرونه دی لکه ماران دی

خالی به نۀ وی له غمه ویره
زهر و مُهره لری په ځان خبیره

Poha Foundation
A.S.KB

هندی تورسکانړدی له مورهٔ پلارهٔ
تاثیر کهٔ تخم آب وهوا لری

پښتانهٔ وارهٔ سړهٔ سپین اے یارد
تهٔ وارهٔ وګنړه له کسرد کارهٔ

نافې د مشکو دی د دانا خبرے
د نادانانو خبرے هوښے دی

څوئے پرانزے نګهت ئے نغرے
د مښکو بوئ شی په هوښ ونرے

دین دے کهٔ دل دے کهٔ عقل صبر
اوس راته پاتے دا یونفس دے

له مائے یوهل وارهٔ په جبر
دا به هم یوسی بچئ د کبر

شته ستاخبرے پند پند شکرے
په هر سپی نغرے په څو شکرے

پند پند شکرے شته ستاخبرے
په څو شکرے په هر سپی نغرے

څما توبه ده له نادان یارهٔ
دے به دِ بنهٔ غواړی تاته به بد شی

چه ئے یاری ده میرثی تیارهٔ
غم به پیداشی د دهٔ له پیارهٔ

پیرئ رانیول له ما څو کارهٔ
چه مهر مینه یاری ترے غواړم

لاړهم د غشی د توپک له بنکارهٔ
را پورے خاندی څوانه نکارهٔ

خواړهٔ د مهر وی خواړهٔ د زهر
څنے وریځ واؤرے اوبهٔ وی

وریځ د رحم وی وریځ د قهر
څنے بریښئ تندر د دهر

وفا به نهٔ موے له هرهٔ یارهٔ
دا اوس یارئ د وښوخونے دی

یارئ مهٔ کړهٔ له چا هوښیارهٔ
و اور ته خونه د وښو تیارهٔ

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

واړه فانی دی د دُنیا چارے
چه ځړۀ ئے وتاړۀ باندِ یک لخته

په ځائے تل نۀ وی سره قرارے
د هغو سړیو دی بخړے خوارے

تورے زلفینے لکه سنبل لرے
چه د سړیو په ځړونو کړئی

خوبئی د حُسن زیاتے تړکل لرے
تۀ هغه هومره ځیبائی کُل لرے

بنے دی ترمبنکو د وطن خاورے
ځړۀ تاخسړے د لوئے دریاب کړم

تودے اوبۀ دی د وطن واؤرے
اوس به په کومو موجونو ماؤرے

د کل ترپانړیو نازک اندام لرے
خیال به تۀ نۀ کړے نور به ئے څوک کا

شیرین ترقند و د خولے دشنام لرے
چه په خپل حسن دماغ مدام لرے

هوښیارچه واؤړی د پند خبرے
نادان د خړونو په شمار حساب دے

وربانِدِ لګی لکه شکرے
د پند شکرے په خړونو غړے

ځړۀ چه ړوان شی په لارے لارے
خو پسے ډډے اندوه به موے

فائده ئے وایه وماته بارے
ټولے به نۀ کړے پریشانے چارے

چه راته غوټه د وړوځیو میان لرے
ناحق د بدو ګمان بنۀ نۀ دے

په ځړۀ دِ څۀ دی بیا کوم ګمان لرے
کافره نۀ ئے تۀ هم ایمان لرے

په چاچه نۀ پسندے ګرانے دشوارے
په خدائګو واړه جزا سزا لری

په تابه نۀ درځی دشوارے چارے
ترپښوکۀ لاندِ کړے میږے په لارے

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

یاری له بده بدخویه یاره
که بنائسته وی جور و جفائے وړه

شلؤلی بنه ده په څو اعتباره
کلونه کله وی د باغ بے خاره

په روم په شام شی د لیلیٰ خبرے
عشق م په مثل نافه د مشک شو

په هند په سندشی د مجنون سندرے
چه بوئے خور شی په نزدے په لرے

که چیرے وویئے عیب له یاره
عیب پوشی بنه ده که عیب جوئی بنه ده

بنکارئے مه کړه د خدائے دپاره
فکر د دوا ړو وکړه هوښیاره

په حق ولاړ اوسه اے ناصبوره
چه څوک په لاس کا ما امتحان کړ

صبر کړه صبر ده صبر تُوره
فتح دائم ده ورته حضوره

چه پاک زوولی دی له موره پلاره
دین و دُنیا لره پاکی پکار ده

ناپاک ئے مه کړه پروردگاره
ناپاک به خوار وی په دوا ړه داره

درویشی دا ده که تل حلال خورے
کښینے وعدے کړے مخ د خدائے تورکړه

که تل حلال خورے بیا د خپل مال خورے
پردی مالونه په دا تهیتال خورے

عاشق ویزار دے له موره پلاره
وځان ته شا کا ترایمان تیرشی

پرواه ئے نه شی له نُوره ناره
کفر قبول کا د یار دپاره

بنځے پسندلے عقل تمیز لرے
موسیٰ د خضرؑ په پیروئ ته

څو والئے هومره هُنر هرځیز لرے
د دے خبرے خبر که نیز لرے

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ زورد فیل لرے زۀ دضیغم لرے
علاج ئے وکړه له پسه خوب کړه

له تاچه غم لری څنے به غم لرے
په خپله خونه کښے چه مار لړم لرے

ټۀ لاړے درنګ ته خپل ځائے دِ درنګ کړ
ستا په فراق کښے لکه نارنج شوم

په درنګ دِ ولے دا هومره درنګ کړ
غم دِ هم چیرے ځما د رنګ کړ

چه عیب نۀ لری کۀ هسے بار غواړے
بے عیبه یار به چرے بیا نۀ موے

داهسے یار به په کوم دیار غواړے
کۀ ګرځے ګرځے جهان بسیار غواړے

خدایه چه پاک دی ناپاک ئے مۀ کړه
چه په مخ سرونړی وګور ته دروم

دَ ناپاکانو صابون توبه کړه
کرم دِ وپیر دے ما هم هغه کړه

چه آئینے ته ښکاره دیدار کړے
چه شونډے کښیږدے دَجام په مورکړ

آئینه درسته سره ګلزار کړے
اوبۀ په جام کښے رُتِ اَنار کړے

اورکۀ بخړے وی څنے به ویره کړے
نور نور رنځونه به تاته څۀ وائیم

غلیم کۀ څړے وی څنے به ویره کړے
ښځے کۀ خړے وی څنے به ویره کړے

دَ هرسړی سره چه آشنائی کړے
دَ آشنایئ سره غمونه دی

نۀ چه په طمعَ ترے روښنائی کړے
ځان به ترے څرغورے کۀ دانائی کړے

پلارئے په بند کړ سرورئے بند بند کړ
اوس به غزا کښے خپل ځان غازی بولی

ځان ئے هم شیخ کړ هم دانشمند کړ
په خوخو رنګ ئے خپل ځان څرګند کړ

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه هومره قهر دَکوتو مرور کړے
چه اوس دِ نوے په لاس نیولے دے

په دا پوهیږم زړهٔ به راسور کړے
بے بخته نهٔ ئے کهٔ دا کبر زور کړے

نادان پخپله دَځان غم ډیر کړ
هغه چه هیر بویه هغهٔ یاد دی

نابودے پوهے سره تیر بیر کړ
هغه چه یاد بویه هغهٔ هیر کړ

له خپله یاره چه بدکوئی کړے
حق شته انصاف شته عذاب ثواب نسته

دَ اغیارانو چه دلجوئی کړے
ولے دا هسے ناپیر خوئی کړے

له تاچه ویره کاځنے به ویره کړے
کهٔ ئے دَ ویرے علاج درونهٔ شی

یا به ئے ویره له زړهٔ بدره کړے
مت کړه چه زړئے مهم ترسره کړے

عزت په داکښے چه هیڅ دروغ نکړے
کهٔ زړهٔ دَیار ساتے دَیار په رائے دروغه

دَچاله غوږهٔ خوانه آروغ نهٔ کړے
خپل زړهٔ چه بد نکړے بل زړهٔ به روغ نکړے

تعلیم دَ زاغ و زغن کهٔ ډیر وکړے
دَ ترخے اوسپنے توره کړه سازه

بسکار به پرے کله دَ باز په څیرو کړے
غزا به کله په هغهٔ شمشیر کړے

مردے کهٔ هیڅ ویره له چا نهٔ کړے
کهٔ لوئے منصب لرے خاص دَ بادشاوی

طمع له چا نهٔ کړے غم دَ دُنیا نکړے
له میره پیره به خوف ورجا نکړے

ربه وماته دولت اقبال راکړے
حرام کهٔ شبه دکار دپاره

په لون لون دَ دُنیا مال راکړے
چه مِ ترستونی ځی هغه حلال راکړے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

غافل خوږ عمر په ځان ګنډهیر کړ
نهٔ ئے څهٔ ورکړ نهٔ ئے څهٔ واخستل

امیدئے لږ شو حسرت ئے ډیر کړ
عمرئے هسے حبطه تیر کړ

په مارچه وا رجوړ کړے که ګذار پرې نکړے
که غول توب دے که بې غل توب دے

خپل زړهٔ خو وپوښته چه زړهٔ داځهٔ کړے
خود په زړهٔ کښے نندارهٔ وکړے

خپل ځان ئے روغ کړ یارئے بیمار کړ
لا یو نا ترس دے یائے یاری نهٔ زده

یوځهٔ بنهٔ یار دے خوشحال چه یار کړے
یائے پکار نهٔ دے ترځان ئے ځار کړے

خو یو م خوئ د ختکو نور کړ
وخت د ګټنے د نام و ننګ وُو

ځما په نقش ئے پورے سُوراور کړ
بدو ځامنو راځنه خور کړ

که ځوک دِ وبنکئ غیرت پیدا نهٔ کړے
نه حمیت لرے نه شرم ننګ لرے

د دهٔ وسرته تُوره ترملانهٔ کړے
مردی دِ نشته غیرت په دانهٔ کړے

له دے دُنیا نه به آخر سفر وکړے
عمل د نیکو د وړاندِ وا ستوه

پاتے به نهٔ شے که ډیر هُنر وکړے
بنهٔ نام دلے پریږده که هومړ چرو کړے

وخت د بهار دے خوشحاله څهٔ کړے
سترګے م تتے شوے کل ته په څهٔ کورم

ولے ګلګشت د ګلونو نهٔ کړے
پیرئ چارے را باندِ وکړے

ماچه دا هسے درپسے ځان کړ
د زړهٔ په حال م وارهٔ پوهیږے

د دُنیا کور م درپسے وران کړ
که ډیر هوښیارئے ځان دِ نادان کړ

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

یو موټے خاورے وی هومره دماغ ورکړے
ننه په زړهٔ کښے د عقل چراغ ورکړے
د ملک د بند وبست خبرے
فکر د کښت ودکر د باغ ورکړے

خوشحاله څوبه فکر تدبیر کړے
غم به د ورک شی دا کار که څیر کړے
چه نیکی بدی درته رسیږی
که حواله ئے ته په تقدیر کړے

ځوانی چه لاړه ورسره لاړے
ډیرے خوبئ که ژاړے ژاړے
بیا به په بیارته ځوانی رانهٔ شی
که ئے له پیره له طبیبه غواړے

چه چاته ورکړے بیائے پرے زباد کړے
خپل ورکړه ګوره واړه برباد کړے
که تُوره ماته کړے په جنګ کښے هیڅ ئے
کار د مړانے چه چاته یاد کړے

درخو هوښیاره وه ځان ئے نادان کړ
نوم ئے بد اصل د آدم خان کړ
تل ئے د مور او د پلار پیغور نه ساړهٔ
په ژړهٔ مینه کار ئے داشان کړ

دم واهه نهٔ شی دا چه خدائی کړے
څوک فرعونی کړے څوک موسائی کړے
چه دواړه توکه دِ یو رنګ پیدا نکړل
کبریائی کړے که دانائی کړے

څوپه کے خونے وی چه مرګی لوټ کړے
څوخلقے ئے سره کوټ کوټ کړے
مرګ یو تریخ جام دے درته نیولے
څوبه ترے خولهٔ نیسے دا جام به کوټ کړے

اے چه له مانه علم مکتب غواړے
دود د عجم غواړے دود د عرب غواړے
روغ ئے که سروغ نهٔ راته وایه
له عاشقانو چه تهٔ مذهب غواړے

Poha Foundation
A.S.KB

خپل دِ پردی کړل پردی به خپل نۀ کړے
خصلت دِ بد شو خصلت به بل نکړے
غم دِ په بخړه شو بنا دی به تل نۀ کړے
چه ناقابل ئے ځان به قابل نۀ کړے

چه کنګه پیغله شوے کبر دِ ډیر کړ
خصلت دِ واړه په بل بل پیر کړ
چه سپینه خولۀ دِ ورته نومړے وه
هغه دِ ولے له دِله هیر کړ

اے چه یاری کړے په څوځو غاړے
په تله ورکړے په خروار غواړے
یار دِ دَخپله لاسه په ګور کړ
بیائے په هائے هائے په ورټ ورټ ژاړے

کۀ زۀ دِ ژاړم چه تۀ م نۀ ژاړے
کۀ زۀ دِ غواړم چه تۀ م نۀ غواړے
کوشش به واړه ځما برباد شی
ما به دَ غم په مزریو و داړے

مخ دِ له ورایه راته عیان کړ
اور دِ راپورے په خانمان کړ
نظر دِ هورے په بل بل شان کړ
آشنام نۀ کړے ځان دِ نادان کړ

څوبه دِ تل وی دا اَوړے پاوړے
چه دِ په زړۀ وی په خولۀ ئے راوړے
څوئے ونۀ خورے کله به آوړے
چه بلا غواړے په بلا واوړے

په درسته ورځه چه تلا توب کړے
دَدُنیا چارے په څۀ آشوب کړے
خوشحاله پاسه دا سړیتوب کړے
چه چرګ به ویښ وی تۀ به لاخوب کړے

چه خیال مکیز کړے هومره خونریز کړے
چه خپل عاشق سره خیال ومکیز کړے
رانجۀ چه پورے کړے په برندو ستړګو
خنجر دَ جنګ او فتنے تیز کړے

POHA
بوهه
Poha Foundation
A.S.KB

خوار زړهٔ م واخست په تام باندې کړ
سترګې د باز دی زړهٔ م تمزې دے

ترڅیرو ډیرو اندیښنوم لاندې کړ
خلاصے ئے نشته اوس ئے دوړاندې کړ

خدایه دردمن کړے بے دردان واړه
خوشحاله ملک د بے دردو ډک شو

چه واړه ژاړی د ما په غاړه
دردمن په نور وملکونو غواړه

چاته چه چاه کنے په چاه کښے پریوزے
په څو به سوغ اوسے دا فکر وکړه

بلاچه غواړے په بلا کښیوزے
په پرانګ پرهار وکړے بیا ورپسیوزے

د چاچه ډک وی زړهٔ گے له سازه
یائے د خولے نه څهٔ بوئ روان شی

کهٔ په ویلئے نهٔ کا خولهٔ وازه
یا به ئے رنګ وی د مخ غمازه

کهٔ په یجوړ لایجوز پسے وُزے
راشه په دین د قلندرانو شه

واړه کوهے دے پکښے به پریوزے
چه بے وسوسه په هرڅهٔ کښیوزے

درته به وایم دا دوه رموزه
څوچه د خپل وے خپل به د بل وے

کهٔ پوهه پرے نهٔ شے لیهٔ د وُوزه
ترسیال به نهٔ وړے خبره کُوزه

ترغرونو پریوزه ترزړونو پرے مهٔ وُزه
چه څوک ئے نهٔ پسندی هرچا ته بد وی

د سرو مزریو په ډکه کښے مهٔ وُزه
په هغوهسے چاړو پسے مهٔ وُزه

په غرونو مهٔ څه ترغرونو پرے مهٔ وُزه
زړونه څهٔ واړه برابر نهٔ دی

ترغرونو پریوځے ترزړونو پرے مهٔ وُزه
درومه ترزړونو د مړونو پرے مهٔ وُزه

Poha Foundation
A.S.KB

سردار ته بویه دایو څو څیزه
داد و دهش لری دین و دانش لری

چه مړنی وی ځما عزیزه
نهٔ بے ربښتیا وی نهٔ بے تمیزه

نیستی هستی ده کهٔ ته پوهیږے
بده ترهرڅهٔ په داجهان کښے

لوئی پستی ده کهٔ ته پوهیږے
خود پرستی ده کهٔ ته پوهیږے

زړکے د ښکارخورم بره د میږے
تنګ لنډ م مهٔ کړه په داڅوتوکه

د سړو اوبو یم د تودے غیږے
بے نیازه خدایه کهٔ دُعام نغوږے

هوښیارته ګول شه کهٔ ډیر پوهیږے
څوخاموشی کړے نهٔ به ستوهیږے

منګے چه ډک وی کله آواز کا
څهٔ ښهٔ دلیل دے کهٔ پرے ګروهیږے

څوچه توانیږے هومره نافع وسه
تل تل د نیکو د خصلت واضع وُسه

سودائے ترجود تر کرم دپاسه دے
د خدائے دپاره متواضع وُسه

کهٔ ته بادشاه ئے د تخت دپاسه
خدائے ته ګدائے شه خبر شناسه

عارف په ځان شه دوست د سبحان شه
غیر فکرونه له زړهٔ وباسه

ځویه م ډیر دی واړه عزیز وسه
په هره چاره کښے صاحب تمیز وُسه

خو یو بهرام دے په ځوئ ناخیز دے
لکه ناخیز دے هسے ناخیز وُسه

په زړهٔ د وا وخلقو نیکخواه وسه
هدایت کړونے د هرګمراه وسه

طمع له چامهٔ کړه سخا په هرچا کړه
بے تخت وتاجه لکه بادشاه وسه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

خوئ د خوشحال راوړه په زړه خوشحال وسه
مئین په شرم د شمن د مال وسه

په زړه حلال اوسه په خوله حلال اوسه
د نورچا مه شه د ذوالجلال وسه

که هرڅو ډیره ده دُنیا تر قیاسه
خائے د دُنیا کړه ترزړه دپاسه

زه به فتوٰی درکړم چه باک ئے نشته
دُنیا سودمنه وی وتا ته ناسه

په عدل وداد کښے په هرچا سم وسه
وقارهم دادے په توره کښے کم وسه

که ته په کبر د خان لوئ غواړے
گیدی د وژلوئے یومار لړم وسه

طباخ چه ووزی تر یو څو لاسه
ورځنے وخوری دپاسه پاسه

پاتے خوراک ئے خوراک د سپیو دے
په داخبر شه سخن شناسه

په شرم ننګ کښے د دُنیا ولاړ وسه
د دین په کار کښے د دُنیا لاړ وسه

په خپلو باغ شه رود رودبار شه
و بیګانه ؤ ته سخت لکه ګاړ وسه

آسمان که نه کا خِسّت دپاسه
لکونه راشی د خوشحال ترلاسه

چه تار په تارئے په خلق نه کا
ته داخبره له زړه وباسه

دولت چه موے د چا له لاسه
نکبت هم موے له هغه ناسه

دے دِ په مثل پرور دکار شه
بد کړے که نه ئے ترے بے هراسه

اندیښنے مه کړه ډیرے درویشه
دُنیا به نه موے ترقسمت بیشه

شکر غنی لره صبر درویش لره
که کاهم دادِکا هرچه شی پیښه

Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے لرزه وه په ملک له جیشه
کوره په کور کښے هغه شاهان دی

زړهٔ ئے ښاد کام ژوله هره بمیشه
چه ژغ ئے نهٔ شی د مرګ له طیشه

ما د دانا کړه دا وینا خوښه
طمع مرغونه په دام بندی کا

راندهٔ د نهٔ څی بے عصا کشه
سړے خواریږی له خپله آشه

د بشوخبره ده په هر چا فرضه
د بدخواه ومنه د بنځو مهٔ منه

درته به وکړم پوره دوه عرضه
له مرګه مهٔ تښته تښته له قرضه

وخدائے ته خواردی بهتر د خلق
کهٔ خپل د خدائے ئے په حقیقت کښے

له ځانه پرے کړه باور د خلق
مومن د خدائے شه کافر د خلق

له زاغه زده کړه دا دوه درے توکه
بل چه دخول کا مخفی له خلقو

یوچه رزق نهٔ ږدی کاندهٔ تهٔ روکه
بل چه په تراه وی له واړه لوکه

بارک مئین دے په دا دوه توکه
بولاق د وینځے په خوئ خصلت دے

په سپینه وازده په سپینه روکه
ورلره بویه لویه مترو کړه

کهٔ پند م نغوږے مکړه دوه توکه
دروغ خبره په خولهٔ رامهٔ وړه

خواست د خسنړی له خپله روکه
په کاروبار کښے له واړه لوکه

څومره د خواده وماته ډکه
هم د پیری کړه په ما تعینه

چه تشوے ئے په ما فلکه
هم د میرځی کړه د مغل رالکه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په نیلی سورئ کړکړه لکه — دعوی د کبر په زړه کښے کمکه
که فهم وکړے چینجے د غلوئ — هومره لوئی کړے د غلو ډکه

تل ئے خبرے له بنهٔ خوراکه — ذکر مذکورئ له بنهٔ پوښتکه
خپل کسب هیڅ نه واړه له ظلمه — هے توبه توبه له هسے شرواکه

جن په حجاب کښے د مور له څنګه — مګرځان ژغورې د مرد له چنګه
که په صحرا کړځی که کوڅه کرده شی — شنده به وکا په خپله تنګه

هرکوړه بنهٔ ئے د باغ سل برګه — سرد راوکیښ د شیر له تخرګه
ستا په دیدارم سترګے خوږیږی — زړهٔ م راوُوت د غم له درکه

که زړهٔ دِ خلاص وی د شک له زنګه — اندوه به نهٔ کړے د غلیم له جنګه
برستن د خوب ده که صف د جنګ دے — دا دواړه توکه نهٔ دی دوه رنګه

که سره تولے کړے د کلی چرګے — نهٔ واړه چرګے نهٔ د باز سترګے
نهٔ دوه سو کښلے جونه بے باکے — نهٔ یوه کښلے د پاکے پرکے

مغل بے قدره پښتون بے ننګه — توبه له تُورے توبه له جنګه
تسبیح په لاس کښے په نظام پور کښے — ناست په مسجد کښے جمدر ترخنګه

غلیم م زړدے په دا دوه رنګه — لکه چه راشی خئ م له چنګه
بل په آسانه راله نهٔ راځی — بے سپینے تُورے بے ډیره جنګه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دَ ځان مِ ولیدل اَخوان مِ ولیدل
چه ښئ مِ ځیر کړل واړه سړی نۀ دی

یاران مِ ولیدل دوستان مِ ولیدل
سکان مِ ولیدل ددان مِ ولیدل

چمئ مخموړے وے سترگے بے مُله
وګورہ لاړہل هغه مخونه

سنبلئ هیڅ ؤو تر ښئ کا کله
چه ښائسته ؤو دَ باغ تر ګله

راشه کۀ ګورے اهل نا اهل
په ابو بکرؓ محمّدؐ نمر ؤو

یو ابو بکرؓ ؤو بل ابوجهل
په ابو جهل تر سهاسهل

دا سر کلونه ګورہ خوشحاله
لکه چه ګل دے هسے ستا عمر دے

ګورہ چه څۀ شی تر بله کاله
راشه خبر شه له دے مثاله

کۀ دِیر اغزی لرے په څنګ کښے ګله
چه پرے مئین وی عیبئ نۀ وینی

اغزی دِ نۀ وینی شیدا بلبله
هرڅۀئ اَخلی بے تامله

یاران مِ لاړہل ترخاورو لاندِ شول
په ګورئ ورشم سپاندے پرے ووینم

مونږہ ئے پریښو ترمونږ دَ وړاندِ شول
مګر زمونږہ دپارہ سپاندے شول

چه دَ لیدلو ؤو هغه مِ ولیدل
آخر کۀ ګورے دا واړہ هیڅ دی

چه دَ خوړلو ؤو هغه مِ وخوړل
لکه مِ وویل هسے مِ ومنل

دایم زۀ تیر شوم تر اَویا کاله
داغم مِ نۀ دے له اعداء لیدلے

تۀ راخبرئ یا ذوالجلاله
لکه ئے وینم له خپله خیاله

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ لوئے ملاشی په لوستل لوستل
څنې لوستل کا څنې لوستن کا

آدم کۀ نۀ شی لوستن دی لوستل
په شان شان کیږی سبق اَخستل

وخت دَ پیرئ راغے خوشحاله
خیال دَ ننګونو خیال دَ جنګونو

لاډِ په زړۀ دی دایوځو خیاله
خیال دَ دلبرو له خط و خاله

دَ مرد دَ علم دَ هنر له حاله
دَ نفس له حاله هالۀ خبر شی

زړ خبردار شی له قیل و قاله
چه ورسره وی په یوځو کاله

خبر هیڅ نۀ یم له خپله حاله
تکیه مِ ستا ده ستا دَ کرم ده

حال به مِ څۀ کړے یا ذوالجلاله
دایم درتلونے شوم ډک له وباله

کۀ بنائسته ئے په مخ تر ګُله
ګُل کۀ زیبا دے چه بے وفا دے

بوئ دَ جفاځی ستا تر کاکُله
ځکه فریاد کا څنې بلبله

ګُل ته ګویا شوه دَ باغ بلبله
ګُل وے په بخړه دَ کښلیو ناز دے

چه ناز ډیرمۀ کړه دَ چمن ګُله
خبرے مۀ کړه بے تأمله

ګُل ئے په شونډو په مخ منګُلِ
کۀ یولک کښلے وبله توله شی

سترګے دَ باز دی بانړۀ منګُلِ
یولک من تۀ ئے نورے من ګُلِ

غریب یم بولم دَ غربت بدله
نابود بولاق دی کۀ بروړے دی

رانځور شو دواړه دَ بابا دِله
راغلے مۀ وے تر برمَوله

Poha Foundation
A.S.KB

نړۀ هیڅ خبر نۀ یم له خپله حاله
وبرے شم وژاړم موږشم خندا کړم

هغه جنین یم بے قیل و قاله
هومره پوهیږم په څو اَشکاله

دایم کۀ زړۀ له دلبرو ونیسم
څوم ژوند دن دے په دا دُنیا کښے

پسے ړاندیږم زړۀ به په څۀ نیسم
زړۀ به له کښلیه مخه ونۀ نیسم

ماوے چه تابه دَ ځان په رنګ کړم
سږ دَ وهین شوم تر بله کاله

لکه ملنګ وے زۀ دِ ملنګ کړم
دَ ځان به لویه مصلّی لنګ کړم

نۀ مرد دَ کفر نۀ مرد دَ دین یم
په دواړه توکه مذبذبین یم

نۀ دَ گمان یم نۀ دَ یقین یم
هم په زړۀ توړ یم هم په زړۀ سپین یم

قرآن دَ وړاندِ په لاس کښے جام لرم
عملِم ترینځ دے کۀ خوږ کلام لرم

په لون لون حلال حرام لرم
نه درست کافر یم نۀ درست اسلام لرم

لیندہ چه نۀ وی په غوږ یوسمه
نۀ به دَ نخښے ګذار پرے وکړے

غشے چه کوږ وی پر خانه کمۀ
نه به په غشی کړے غرځۀ بے دمه

داتۀ ئے یاره کۀ دا زړۀ خواب وینم
چه ستا دَ زلفو نکهت ِم ولیدۀ

داتۀ ئے یاره کۀ په شپه آفتاب وینم
مۀ تور عنبر وینم مۀ مشکناب وینم

چه جدا شوی یاران تر زړۀ کړم
کښینم بیا صبر دَ خدائے په کړۀ کړم

لیمۀ په ډیرو ژړلو سره کړم
چه صبر نۀ کړم وایه بیا څۀ کړم

Poha Foundation
A.S.KB

دا ډیر فکرونه چه صبح وشام لرم
چه فکر وکړم واړه ئے خام لرم

خلق په مینځ کښے د اختیار خبرے کا
فکرم وکړ د اختیار نام لرم

د چرخ له څرخه وخرخ ته سازشوم
نیازمن د هر هرناکس د ناز شوم

لکه په لاس د بے شناختو کښیوزی
هسے بے قدره پر ماتے باز شوم

په زړۀ کښے ستا د کوڅے غبار لرم
په سرکښے ستا د پیالے خمار لرم

پریشان د زلفو بیمار د سترګو یم
زړۀ دا دوه توکه له تا یادګار لرم

په غم د سوے لوغړن زړۀ یم
صبا بیګا د په اوښکو اوبۀ یم

د عشق سوارۀ د په ما هراند کړ
په رنګ زبیښلے شوے په زړۀ یم

مست یم په سرکښے مستی د ے لرم
چه په نشائے ککړ کے لرم

رقص م په تار د هغه رباب دے
چه په نغمه ئے هے هے هے لرم

پیری په ما راغله زړۀ ئے خراب کړم
په پیچ وتاب ئے د هراسباب کړم

هرهراسباب ئے له مانه یوړ
فائده م کُمه چه پیچ وتاب کړم

یار م کافر دے زړۀ مُسلمان یم
دَدۀ له بده خویه په ځان یم

زړۀ ئے حُما له ګوګله وکیښ
څنګ په ویره د خپل ایمان یم

څارشم بلهار شم د یار ترنامۀ
د یار ترخطه ترښۀ پیغامه

بادچه ړاوالوزی د یار له لوریه
ورسره راوړی خوښی تمامه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

سنخ خو حُما دے چه هسے یار لرم
کهٔ راته کښینے په تا دیر کار لرم

چه ئے له لاسه دا زهٔ خوارزار لرم
در به ئے پرانزم د کیلو بار لرم

تاچه پیدا کړهٔ هومره اَقوامه
تاچه پیدا کړل حکمت ئے تا زده

حکمت دِ څهٔ دے یا ذوالاِکرامه
مونږه هیڅ نهٔ زده په دا تمامه

چه څنو څنو چار و ته جوړ نهٔ یم
چه څان ته کورم لاهسے زوړ نهٔ یم

کهٔ هرڅو غوښے خورم په غوښے موړ یم
چه غابن مِ پریوتل فساد را وشو

نه زړ په کور کښے نه کښت وکار لرم
رازق د خلق ئے په دا اِقرار لرم

دا بست له څان سره تل سل بسیار لرم
څهٔ غم چه تا غوندِ پروردګار لرم

له خپله بخته و چا ته زړ ار کړم
نور مِ توبه ده کهٔ اکوړے راشی

زړ مِ اغیار شی چه زهٔ ئے یار کړم
نهٔ به ئے یار کړم نهٔ به ئے پلار کړم

زهٔ کهٔ مے خوریم یا شاهد باز یم
اَندوه مِ نشته خبر په راز یم

فسق وفجور کړم کنده په نماز یم
په وَلَا تَقْنَطُوا وکړم ته ساز یم

زهٔ تا پیدا کړم په تا قائل یم
وائے چه بیا به د بل ژوندون وی

کهٔ بیا مِ وژنے دلکیر په دِل یم
هرچه تهٔ وائے زهٔ په منل یم

د کوب وچوب دی دا څو اَقوامه
اَسونه خرونه مریونه وړکی

اول عورته واوړه اے خامه
بل رعیت دے په دا تمامه

Poha Foundation
A.S.KB

خالق خُمائے پہ دا پوهیږم
چہ دِ ظلوم او جهول پیدا کړم

حکم دِ حق دے منم کړو هیږم
پہ بد ړم نیسے دا اَند وهیږم

پیری پہ ما راغله زهٔ ناراج کړم
رنځ دَ پیرئ دے بتر بتر شی

زهٔ محتاجو وته محتاج کړم
فائده نے کُمه چہ نے علاج کړم

منصور چہ مست وُو له هغه جامه
منصور پہ دار شو زهٔ بہ لا نورخهٔ شم

جرعه نے راغله خُما تر کامه
کهٔ راز ړم ورشی ترخاص و عامه

کهٔ وینے ژاړم کریوان چاک چاک کړم
پہ دابه تللی یاران رانهٔ شی

پہ غولی کړم غوغا بلغاک کړم
سکه بائده دادی چہ خان بے باک کړم

خواره حیرانه بنی آدمه
خاندے وژاړے وژاړے خاندے

پہ هیڅ غمژنه پہ هیڅ بے غمه
دا چار دِ تل ده له عمره سمه

تر عین[۱۰۸۳] تیر شوم دا هسے زهٔ وینم
تَرف کهٔ درشم غفد[۱۰۸۴] سر کال دے

اَحول یو دوه وینی زهٔ یواوهٔ وینم
اوهٔ به شل وینم دا کار زهٔ بنهٔ وینم

کهٔ هرڅو مست ئے اے دُرد آشامه
تهٔ لاخبرئے له ننګ و نامه

مستی دِ هیڅ ده خُما ترجامه
خُما مستی ده علی الدوامه

اولاد ړم ډیر دے منت دَ خدائے لرم
یوڅو بد بخت دی زوال ئے زروشه

دوا ړه مهر پہ زړهٔ کښے خُلئے لرم
دَ دوئ له بده خویه هلئے هلئے لرم

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

مړک رانږدے راغے پیرئ کړ کړم
وخت دَ آرام ؤو دَ زړۀ دَ کام ؤو

غابنونه لاړل غم دَ بصر کړم
قسمت په غاړے په غرونو سر کړم

تل به شړلے لیږلے تایم
چه ستا په نۀ دیدن دَ ځنکدن شوم

بیا په داکار کښے کړلے تایم
کۀ م تۀ نۀ وژنے وژلے تایم

چه ځان ته وکورم ځان ګنهګار لرم
حال م به څۀ وے کۀ استغفار نۀ وے

دَ نفس له لاسه فریاد چیغار لرم
شکرچه ژبه دَ استغفار لرم

دَ مرد چه نۀ وی وینا محکمه
چه یوئ زړۀ وی یوه خبره

په دۀ به نۀ شی درغله سمه
خلاص وی له همه خلاص وی له غمه

خبر دَ دهر په مکر دَ سړوه شوم
نۀ ئے بنادی شته نۀ ئے اندوه شته

دا زۀ چه بناد شم یا په اندوه شوم
دواړه فساد دی چه بنۀ پرے پوه شوم

مړک رانږدے راغے زۀ لا غافل یم
په تور ویښتۀ م سل ګناهونه

په شور و شرکښے دَ دُنیا تل یم
په سپینه ږیره لاړ یر خجل یم

کۀ تۀ جفا کړے زۀ به وفا کړم
خو دا جهان دے هومره دِ تۀ وے

کۀ تۀ بنسیرے کړے زۀ به دُعا کړم
کۀ تۀ م نۀ وے نیاز به په چا کړم

خویه کۀ هسے وی لکه چه زۀ لرم
یو یحیٰی خان نۀ شو یو اکوړے نۀ شو

کۀ هر څوک پردی یو خویه نۀ لرم
چنجو منجو دی پټ به ئے څۀ لرم

Poha Foundation
A.S.KB

د بنکارپه کارکښے کهٔ هرخوښهٔ یم
چه باز مِ خان دے هغه یونړهٔ یم

په باز کهٔ هرڅوقازاو کلنګ نیسم
بډیره مِ سپینه شوه میرشکارلانړیم

دا آزمیښت ګوره په ماچه زوړ شوم
له نور وچاروپه زړهٔ کښے سوړ شوم

راپاتے مینه د ښو دلبرو ده
چه زوړ شوم لاڼے په عشق کښے جوڼ شوم

خلق چه هوښیاردی نړهٔ لیونے یم
نه اوسنے یم لا لرغونے یم

هغه چه لاڼے د هوښیارۍ کا
نشے دُرے دی پکښے ګنے یم

هومره خطا لرم څوچه عاقل یم
هومره هوا لرم څوچه فاضل یم

تسپے په لاس کښے زړهٔ په وسواس کښے
ولاړ په باطلو کا رونو تل یم

اوس زهٔ په خپلے چارے خورسند یم
مال ملک مِ نشته زاهدځرګند یم

خودا عالم مِ ورپسے نهٔ پریږدی
لاڅنے نهٔ شلیږم په قسمت بند یم

توبه مِ وکړه له میڼو پیر شوم
پسرلے چه راغے په زړهٔ دلګیرشوم

د ګل په مخ مِ باده راواخسته
بیاد ځوانئ وکارته خیر شوم

مړک د نا اهل صبا بیګا غواړم
دُعا مِ داده الله الله غواړم

ځما توبه ده د بهرام له خیره
د دهٔ له شره امان پناه غواړم

لکه ملنګ وے زهٔ دِ ملنګ کړم
لکه بے ننګ وے زهٔ دِ بے ننګ کړم

څوک ئے خبرد د ذاته نهٔ یم
په څهٔ خیلوئ دِ د ځان د ځنګ کړم

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په سرداریٔ چه پوهیدلے یم
سرداری غم ده ترے ترهیدلے یم

ورځنے وتښتم په غاړے غرونو
لائے تراوسه په غم نیولے یم

چه خپل عمل یادکړم خاورے په سر لرم
ډک له ګناهه تمام دفتر لرم

وخت د حساب راغے بله تکیه نشته
تکیه د خدائے لرم د پیغمبرؐ لرم

کهٔ نور په نور و چارو جلی ستائیم
زهٔ به د تورو په کار علیؓ ستائیم

وم ورد رسولؐ دے وربانډِ بنائی
کهٔ ئے له فرقه بیا ترتلی ستائیم

د چاچه نهٔ وی د ستړکو شرم
درته به نهٔ وی په پندونو نرم

ځنے امان غواړه کهٔ د پسر وی
پلار والے پریکړه د بے آنرم

کهٔ د له خویه چا ته فریاد کړم
یا هیڅ دم نهٔ وهم صبر بنیاد کړم

په دواړه توکه حُما پروا نکړے
یوځهٔ ناترسئے څهٔ به د یاد کړم

په غم کښے شوخه بنی آدمه
دربانډِ راشی څو څو ماتمه

شیرین یاران د په مړک جداشی
سخت ئے چه نهٔ چوے له ډیره غمه

زهٔ په خپل ملک کښے خو دا دوه دم لرم
بنائسته پردے نصرت قدم لرم

یوه م تورهٔ دویم م ډال دے
په داڅو توکه عرب عجم لرم

په خوب کښے هرکله بوئ د دُنیا وینم
جرګے جنګونه هوس هوا وینم

مګر یک لخته د دُنیا سړے یم
چه نهٔ یو شیخ وینم نهٔ یوملا وینم

Poha Foundation
A.S.KB

خبر هیڅ نهٔ وم چه ورځ وه کومه
غمه په چرته غلط غلط درومه

چه زووم سعد وه که نحس شومه
غرض په مالړے دے رادرومه

شُهره په واړه عالم مدام بنهٔ یم
شیخه ته شیخ ئے زهٔ رندهیڅ مهٔ وایه

پریږده په خولهٔ کښے دخاص وعام بنهٔ یم
ته دِ نیک نام اوسے زهٔ خوبدنام بنهٔ یم

مرګ رانزدے شو زهٔ دا ارمان لرم
اَرمان مِ جُونه دی دَنام جنګونه دی

که نه وړ لیدهٔ شم اختیار دخوان لرم
مقصود مِ ښکاردے غم دَ ایمان لرم

نه وړ کړم غمونو دَ اَشنا زوړ کړم
خوځو تاوونه راباندِ تیر شوهٔ

له کل هوسه ئے دَ دُنیا سوړ کړم
کُومے مِ وچ کړ هجران رنجوړ کړم

پریشان په ځان کښے په ډیر حیرت یم
چه تل مِ ځائے شول غرونه رغونه

ځهٔ وم داځهٔ شوم په ځهٔ حالت یم
زهٔ دا په چا پسے مجنون صفت یم

چه سرِ دِ خوږ شی اَمان اَمان کړم
څو داجهان وی هومره دِ ته وے

وایم چه رنځ دِ واړه په ځان کړم
که نهٔ اوربه پورے په درست جهان کړم

دَ ښکارپه کارکښے زړهٔ دځوانئ لرم
سترګے هغه نهٔ دی قوت هغه نهٔ دے

غم دَ پیرئ دَ ناتوانئ لرم
چه بازپه لاس کړم خوحیرانئ لرم

ولے جنت لرم حور او قصور لرم
چه وائے هسے دی واړه منلی

بل دار تردانه په نعمت پور لرم
ماته دا پریږده چه داحضور لرم

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ دا گناه دے چه په تا چورچور یم
سکه سرتر پایه له گناه پور یم

د توره زلفو په مار د وخوړم
گونه م زیره په زړۀ رنځور یم

په غم غمژن وُم په خوب کړمن وُم
خلاص له غمونو ستا په دیدن وُم

په خوب په هسے رنگه اودۀ شوم
چه خلق ویښ وی زۀ په خفتن وُم

خواړه حیرانه بنی آدمه
چه د خمیردے خاورے له غمه

یو دم کۀ وخاند په دا دُنیا کښے
بیا د ژړاوی په څو څو دمه

کله د خاصو نصیحتونه
کله د عامو ملامتونه

لا د اوله په عشق کښے دا دی
بیا پسے نور نور فضیحتونه

نادان په سر لری څیره زرینه
هوښیار دوه گزه پینکے لرینه

ترهرڅۀ گوره دا بد تریینه
نادان چه پائی هوښیار چه مرینه

د مرد چه نۀ وی لمن خیر نه
پاک وی په ژبه پاک وی په ژمنه

کۀ زر بلا وی اندوه د نۀ کا
فرښتے به وایه وی بلاله دۀ نه

څوانی م لاړه په غفلتونه
په عسرتونه په شدّتونه

لولئ چه زاله شی تسپے په لاس واخلی
هسے م اوس دی دا طاعتونه

وچاته وایم دا بنۀ پندونه
چه د منلو مات شول بندونه

پلار د خپل رائے شو څوئے د خپل رائے شو
جُدا جُدا دی سره سندونه

Poha Foundation
A.S.KB

چه غم ئے نۀ وی له ناحقه خونه
نیست ونابود به شی په دا دُنیا کښے

اوربه ئے ولگی په دسته خونه
هوړه به پاسی تور تور مخونه

پند دے سودمندۍ واوړه تُورنه نه
مصلحت مۀ پریږ ده دَخپله لاسه

آسانه نۀ ده دَ سرشندنه
هم به خپل رازلړے دَ زړۀ دننه

کارچه خفه شی په اَفکارونه
خُنے کارونه نن لکه کل دی

واړه ابترشی هغه کارونه
کاندۀ هغه شی لکه خارونه

تاته چه شمار کا دَ چا عیبونه
دَ سخن چینو مخونه تور شه

چاته به شمار کا دستا عیبونه
په مخ ثنا کا تر شا عیبونه

اے چه خبرے کړے خوږے شیرینے
گفتار سور گُل دے دَ انار دَ ونے

ولے دِ وُوتے په عمل کښے سپینے
کردار اَنار دے کۀ تۀ ئے وینے

هومره ثواب دے خومفسدان وژنے
وبال ئے واړه حُما په غاړه

خومفسدان وژنے گنړه دَدَان وژنے
فتوٰی دَ عدل ده خوچه بدان وژنے

کۀ کانړۀ نۀ وے دَ چا غوږونه
کۀ ړندے نۀ وے دَخلقو سترګے

مونږه به ووے دَ سُود پندونه
مونږه به وښئیل ورته ملکونه

کښلی خوانان دی کۀ کښلی جُونه
سخ دَ هغو دے چه لمن پاک وی

پرے مِ سلام دے مونږه به خُونه
قضائے نۀ وی روژے مونځونه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

اَخست چه نۀ شی په غاړے غرونه
مست مست باړونه به مست مست اوښاوړی

ورے دَ عشق دے مونږ ئے وړونه
غرض پرے څۀ لری غوایۀ پاخرونه

تاچه پیدا کړل هومره ملکونه
کۀ تا پرے نۀ کړے دا بارانونه

ربه په تاشی دا قدرتونه
واړه به هیڅ وُو داسے غرونه

ربه چه مات کړے دا صورتونه
دَ نورچا نۀ دی داصنعتونه

بیا به ئے سازکړے په حکمتونه
ربه په تا بنائی دا قدرتونه

دروغ کۀ اَړوی بلا له تا نه
راستی پرے مۀ دہ له خپله لاسه

دروغ خوئ مۀ کړه اے ځُماجانه
خدائے به په تا کاڼکرانه آسانه

دَ شیخ شاب سره تل طربانے
هغه به ولے غم دَ پیرئ کا

دلبرے بنے دی بے اَدبانے
چه تل ترڅنګ لری شکر لبانے

نۀ سره سم دی واړه مړونه
زړۀ هم هغه کنړه چه لکه غرشی

نۀ سره سم دی دَ هرچا زړونه
کۀ باندِ راشی هزار غمونه

چه تجلے وُو هغه مخونه
دَ صورت ونه نا بوده ونه دہ

سپیرے ایرے شول دَ کورپه خونه
هم ئے بنا خونه ځئ هم ئے ویخونه

نه اوس خپلوی شته نه پیوندونه
خوشحاله بس کړه خاموشی بنه دہ

کڼ سره نۀ دی دَ چا سندونه
وچاته وائے دَ سود پندونه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دین چه خالی شی له بنهٔ یقینه کفر بهتردے تر هغه دیسنه
چا دا خبره څهٔ بنه ویلے ده ماته لیندہ دہ ناقصه مینه

کهٔ دِ هر وکړ دَ دُنیا عیشونه کوتونه مات کړے په خپل جیشونه
عمر دِ ډیر شی له جم دَ عمره په تابه وشی دَ مړک طیشونه

نهٔ اوربشینه دَ خپلے خونے نه چه غنمینه دَ بلے خونے
څنوبے ځایه خونے تالا کړے په ځائے مردانو خور ولے خونے

دَ مرد پیغور ده جامه وربښمینه نهٔ دِ مهینه وی نهٔ لا رنګینه
دا کِسو تونه دَ بنځو بو یه بنیوه دَ مرد ده په جامه سپینه

نفس په آرام دے زړهٔ په خوندونه دا د واړه زده کړه واؤره پندونه
نفس په لونده په وچه آرام وکا زړهٔ په خوندونو مات کا بندونه

قرآن چه لوست شی په هغه خونه څنے به دیو کا خیمه بیرونه
څوچه بنادئ دَ دواړو کونو وی پرے به دَدهٔ شی خونه مشحونه

دُنیا مِ ولیده دَ دُنیا کاړونه بنادی ئے غم دے کل ئے خارونه
څو درته پریوزی په انبارونه په زړهٔ دِ پریوزی هومره بارونه

زهٔ تا پیدا کړم له ما وُطینه بخره دِ راکړه دَ دین متینه
دین مِ منلے دَ پاک رسولؐ دے څما توبه ده له غیره دینه

Poha Foundation
A.S.KB

څۀ ښۀ بادشاه دے شاهِ جهانه
هم غوره رسه هم قدر دانه
چه تهٔ ئے بندګړے ځویه دِ نهٔ دے
یوه بلا دے پیدا له تانه

هوښیار هغه دے چه سخت جنګونه
ترخیره راولی په فرهنګونه
نادان هغه دے چه په کار د صُلحے
ګډا کا د شر د فساد رنګونه

په فتنو ډکه توره اسمانه
لابه دِ کله شی دا خونه ورانه
چه بل یو نوے جهان پیدا شی
کوندِ ځوک بیا مومی خلاصے له تانه

ما دِیر نیزلی دی بدخوئ آسونه
چه غلا د زهٔ لری بد وسواسونه
تکه هیڅړے په متروکه نهٔ ځئ
کهٔ په وهلو سرهٔ کا لاسونه

هم مِ دولت شته هم مِ ملګونه
هم مِ ځوانان دی هم لوئے لوئے غړونه
دا واړه هیڅ دی په کوم حساب دی
چه پکښے نشته بنهٔ بنهٔ مړونه

چه عاشقی کا پریږدی ننګونه
قبول کا تُورے تُوبری جنګونه
خپل زړهٔ خالی کا د یار ومینے ته
له زړهٔ نه واخلی نور نور رنګونه

کهٔ هرڅو تیرئے تر صحبتونه
علم اَدب لرے فصاحتونه
لابه په خپله ژبه ډیر فهم کړے
د ژبے ډیر دی قباحتونه

بلبلے څهٔ غواړے له ګلستانه
ګل به بیا نهٔ مومے بے له خزانه
لکه خوښی د ګل د وصل وی
غم به ئے هومره وی بیاله هجرانه

Poha Foundation
A.S.KB

ترسر ترپایه کښلی مخونه
دا یویوسف وُو دَ پلارپه خونه

هرمخ چه وویني زړهٔ دِ پرې خوښ شی
مخ هم هغه ګنړه کړه پرې سخونه

ونه تل نهٔ وی سره یکسانه
لښته وی ونه شی ستړه شی جانه

خوشحاله مهٔ کړه مانړه له چانه
تهٔ هم آسمان کړې په خو خوشانه

هغه مِ سترګے وے چه په ملکونه
غرځهٔ به مالیدل په لرے غرونه

پیری چه سراغله چه رانزدے راشی
هالهٔ ښهٔ ځیرکړم آشنا مخونه

کهٔ عقل ورک شی له دے جهانه
هیڅوک به نهٔ وائی چه زهٔ نادان یم

هیڅ پاتے نهٔ شی اے ځما جانه
هریو به ښهٔ ګنړی ځان له لقمانه

دولت خیمه ده ځویه میخونه
ښهٔ ځویه زیږی دَ پلارپه خونه

غم دَ مور پلار دَ دولت ناتاروی
تورشه دَ بدو ځویو مخونه

خوشحاله چاته وائے پندونه
خلق خوشحال دی په خپل سندونه

کهٔ زړهٔ دِ وارکا شرپه قرارکړه
مات دی دَ پند دَ بارے بندونه

نظر مِ وکړ په کتابونه
ډیرئ ښئیل دی ډیرئ بابونه

نورے به نهٔ شی آزلی چارے
کهٔ ثوابونه دی کهٔ عذابونه

هغه مِ سترګے دی چه په بنکارونه
غرځهٔ به مالیدل په کوهسارونه

اوس چه باز واچوم غوټه ئے نهٔ وینم
آه دَ پیرئ دی دا آثارونه

Poha Foundation
A.S.KB

مرهم په زړۀ ږدہ په پرهارونه
دانا به ګل کړی نادان خارونه

په هرۀ هرۀ سوړۀ لاس مۀ منډہ
پکښے به خوب کا خونی مارونه

چه درسره کښینی یوڅو شیطانه
یاران به لرے کړے له خپله ځانه

سود به دِ نۀ وی بیا به ارمان کړے
ارمان به یوسے تر ګورستانه

چه خبردار شوم له دے جهانه
څۀ مسخرے کا په هرچا ځانه

هوښیار لاهومره په ځان خوښ نۀ وی
لکه نادان کا خوښی له ځانه

خوشحاله مۀ کړہ مانړہ له چانه
فکر په زړۀ کښے وکړہ اے ځانه

په تاچه کیږی دا هومره چارے
بلا دِ واړہ دہ له خپله ځانه

هغه چه نۀ لری په نام و تنه
وګنځ ته مۀ کړہ دَ هغۀ کتنه

کۀ سکه څوئ دے یوسګے وګنړہ
په بنۀ په بدے مۀ کړہ پوښتنه

بنځه چه پاکه وی او پاکدامنه
دَدے به نور وی خونه روشنه

پل دَ ناپاکے لکه اوربل وی
په خونه بل شی دَ دے له تنه

درته به ووایم دَ بنکار رازونه
چه سره و نښلی دَ بنکار بازونه

ترمینځ به خلاصه شی دَ بنکار هیلۀ
آسمان ته دومی په پروازونه

دا منصبونه دا انعامونه
واړہ زندۀ دی واړہ دامونه

پښتون مغل به سره دوستان نشی
خوشحالۍ مۀ وینه دا اِکرامونه

Poha Foundation
A.S.KB

دا اِکرامونه دا اِنعامونه
دَچاپه یاد دی هسے کامونه
په بوئ دَ مئیو مست شم صوفی یم
ساقی راسر کړل ډک ډک جامونه

عثمانؓ دِ ووژنهٔ خونی آسمانه
علیؓ دِهم کړ په تیغ بے خانه
حسنؓ حسینؓ دِ دواړه شهیدان کړل
اوس به تهٔ واړوے تُوره له چانه

دَ نیک خواهانو تربیتونه
دَ بد خواهانو سیاستونه
چه دائے نهٔ وی ملوک ئے مهٔ بوله
کهٔ هرڅو بنهٔ وی په خصلتونه

کهٔ کښلے ټولے شی سره لکونه
رابانِدِ پریوزی دا فلکونه
خپل یار به هیڅرے پکښے غلط نکړم
کهٔ دامِ سترګے وی داکولکونه

کهٔ ډیر بنکارونه ؤکهٔ ډیر بازونه
واړه مِ ولیدل نور نور رازونه
چه خبردار شوم په انجام دَچارے
یا ژغ دَ تُورے دے یا نمازونه

لاړے دشوارے غابنی غاړونه
اوښان پرے بیائی په قطارونه
کهٔ روئے دَ غرهٔ په سربه ځئے
دَ غرهٔ په سربه ځئے کښلی بارونه

چه دَ شیخئ نمط لرینه
شیخی دِ کاندی په بزیره سپینه
ځوانی به ولے حبطه ځینه؟
بنهٔ مخ دِ ګوری شراب دِ څښینه

په باغ کښے ګوره لاله ګلونه
یاقوت پیالے دی غواړی ملونه
ساقی راپاسه تردا دپاسه
بے مئیو نشته تحملونه

Poha Foundation
A.S.KB

پند پند شکرے هسے شیرینے
مئین ستا هسے په غم کښے کسی

په هر سپی نغرے په مخ نسرینے
تلی خبرے ستا شکرینے

دوډئ غنمینه وی که اوربشینه
مورډ د نباتو حلوا ته نهٔ کوری

په وخت د لوبے خوږه لګینه
هوښیار به پوهه شی په دا رازونه

که باوری شی د ښکار بازونه
ښځے هم هسے د ښکار بازونه دی

بیائے نظر وی په پروازونه
هوښیار به پوهه شی په دا رازونه

چه بدئ ژواک وی بدئ رنګونه
نهٔ مصلحت لری نهٔ آهنګونه

نهٔ ډیر دولت لری نه ډیر عزت لری
له هغوځهٔ غواړے شرم ننګونه

که تهٔ وفاغواړے له مانه جانه
وفا به نهٔ موړے له دے جهانه

وفا به بیاموړے په بل جهان کښے
چه غرضونه وُوزی له میانه

په تاکهٔ راشی ډیر محنتونه
یارا احتونه فراغتونه

تهٔ ئے په نورچا حواله مهٔ کړه
چه ازلی دی دا قسمتونه

د ملوکانو د قرب بامونه
لوړ دی پرے مهٔ خیژه په ډیرکامونه

که ناکهانه ورځنے ورغړے
سړوغ به بیا نهٔ موړے خپل اندامونه

خدائے دِ اضغاث کا داوران خوبونه
چه اوس ئے وینم په آشوبونه

د روم لښکرے په هندوستان راغلے
نسکور د شاه د خیمے چوبُونه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

ترسر تر پایه ککړ په غُلو
په لاس نیولی دسته د ګُلو

کښینه مستانو ته صفت دمیُوکړه
نوم اوریدلے چیرے د مُلو

داکار سړیو زده نهٔ د دانو
نظرچه کاندِ په فرقدانو

عشا چه وُدری په سرد قطب
جوزا نور تیر شی اے بخردانو

جهان په کام دے د وفا کیشو
قصدئے له چا دے له بداَندیشو

عمل د بنو کا نړئ بلا ترپښو کانړئ
اے بد عملو په بدو پیشو

شکر په داچه له نیسته هست شوو
عقلئے را کړ خدائے پرست شوو

رُتبه به کا نده په عمل مونده شی
عمل کړئ ولے په همت پست شوو

سوګند مِ ستانه په ستړګو تورو
په زړهٔ دستایم په خولهٔ د نورو

پریږدہ له هرچا سره یو مخ وړم
له ما به څهٔ وړئ په کیسو سپورو

خاندم په زُهد د فاسقانو
خاندم په بدل د احمقانو

چه نهٔ ئے دین شونهٔ ئے دُنیا شوه
چارے به ئے نهٔ وی د لائقانو

یا بد ترپښو کړه د پردیو خپلو
یا غم تهٔ واخله توښه تر تلو

د دواړو نوکو سُود زیان خپل کورم
حاجت هیڅ نشته نور د ویلو

یارئ پښے وی د بنو بخردو
چه پکښے نشته وهم د بدو

د ناکسانو یارئ د دو دی
سود منے نهٔ دی یارئ د د د و

Poha Foundation
A.S.KB

راپاتے یو نۀ شو دولس م ترونه ۋو
لاړل فنا شول چه اولسونه ۋو

څۀ بادشاهان لاړل څۀ څۀ خانان لاړل
چه په دربارئ ولاړ زرګونه ۋو

کښلے دلبره د څوارلس کالو
خولۀ ئے خوش رنګه حقه د لالو

راغله زر لاړه حُما زړے ئے
یو وړ په دواړه و ستړګو ملالو

واورے چه ووری په سپیرو خاورو
خاورے سپین زر شی په سپینو واوړو

په مینځ د دلو په مینځ تیری کښے
سمه غر سپین شو په سپینو واوړو

بنۀ وصیت دے د بخردا نو
یار د ددانو شه نه د بدا نو

بدان دِ څان وړی هم دِ ایمان وړی
ایمان خو خلاص کړه خپل لهٔ ددانو

کلی م ولیدل د نا کسا نو
واړه په خوئ کښے د ګرګسانو

ګوتے په هیچا پسے د وړو نۀ دی
خپل ګذران بویه هم نفسا نو

پیغمبران وو شاهان خانان وُو
پیر خوښ له ځا نه بنۀ بنۀ ځوانان وُو

له دے جهانه هسے روان شو!
وائے چه کله په دا جهان وُو

کۀ چیرے وار راغے بیا به خبرے کړو
خلق به ویرکا مونږ به سندرے کړو

دا پیر زنګونه چه پراتۀ په زړۀ دی
طمعَ امید لرو غوندِ ئے لرے کړو

پیرئ پرے یُستم له تالاشو نو
هائے کښلیو ستړګو کښلیو غا شُونو

هغه خوږ نشته هغه لیدل نشته
لاړم له نوره بنۀ معا شو نو

Poha Foundation
A.S.KB

مونږه میړی یو په مزکه ګرځو
ښځهٔ ؤو په مزکه بلا راسازه شی

د نس له غمه و بله غوږ زو
چه پر پیدا کړو آسمان ته ورزو

ښښترکهٔ لوئے دے له نورو ونو
لکه کمال لری هسے زوال لری

چنارکهٔ پلن دے په پانړو پلنو
نظر پرے کا نړئ د کمال څښتنو

څښتن د مزکے ئے د آسمانونو
ها تی کهٔ ماشے کړے ماشے هاتی کړے

د عرش وفرش او د جهانونو
توانیږے رب ئے د دیو توانونو

سواړی د جونو ده کهٔ د اسونو
بنکار د توپک نشته کهٔ بنکار د بازشته

لا م ترے رسی توان د لاسونو
دا هم پیړئ کړے په وسواسونو

چه چاته پیښ شی غم د خوړلو
نور نور غمونه واړه ترشا شی

یا غم د څښلو د آغوستلو
کهٔ د سندرو وی کهٔ د بدلو

مونږه به ځمرځو هسے پوهیږو
خاندو خوښی کړو هواهوس کړو

یاران مو لاړل لانهٔ ګروهیږو
نهٔ مو ژړا شته نهٔ اندوهیږو

چه په مړوندئ باهو د خیال ؤو
ګوتے د زړو غمئے لال ؤو

وګور ته لاړل هغه لاسونه
چه په حنابه لاله مثال ؤو

د خپلے خونے نغن د خمچو
نهٔ اور د خپل نغری د لوندو پچو

نهٔ چه غمینه د بل د کچو
نهٔ اور د بل د نغری د درو وچو

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ شور غوغا کا سره تل تر تلو
بدی دَ خپلو دَ بل تر بسو بنه ده

پازه په نهٔ ځی سره دَ خپلو
کهٔ څوک پوهیږی په دا ویلو

بنهٔ بنهٔ باران ؤو بنهٔ آشنایان ؤو
دولت چه لاړ شو را ته ئے شا کړه

چه په دولت کښے را سره ځان ؤو
جدا له مانه په یوه نان ؤو

دَ خپلے کیږے په خدمت خم یُو
صبا شی وخورد بیگا شی وخورو

په نورو نورو فکرونو کم یُو
آدم صورت یُو دواب شکم یُو

کهٔ مونږه وایو واړه هیڅ نهٔ یو
کهٔ دا مجازدے تحقیق به بل وی

یو مُوټے خاورے یو چونک اوبهٔ یُو
سکه زړهٔ به بنهٔ کړو هرکوره بنهٔ یُو

ژبه عادت کړه په بسو ویلو
کهٔ ئے عادت کړے په بدګویئ

چه دِ عادت شی هغه تر تلو
مخ به دِ تورکا تر پردیو خپلو

چه دا دَ ساهے څښتن همه یُو
مړک لکه شرمخ را باندِ زغلی

کهٔ فهم وکړے لکه رَمه یُو
دَ رب و فضل ته چه په سمه یُو

پندم په یاد شو دَ حکیمانو
بنهٔ ئے په بند کښے دَ کریمانو

یاری به نهٔ مومے له غلیمانو
نه په بوستان کښے دَ لئیمانو

فلک په قصد دے دَ بے درد انو
دَ مور په نس کښے مرد لاعلقه وی

ولے وکاږے دَ دل سردانو
تل پرے پیرے وی دَ بنو مردانو

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

نخښې خو درے دی د عاشقانو
ویل کا په مثل د ویر ژړلیو

خوب کا په مثل د غریقانو
خوراک په مثل د رنځورانو

شکرچه ژړونه په غم کښے ښاد لرو
وائے چه ځان ساته له غمه غم راغے

غم څۀ غم دے چه پیر اُستاد لرو
مونږ څو غمونه دا هسے یاد لرو

په نظام پُور کښے په سُوسُوسُوسُو
تل به د خوږے په بنړ کښے نۀ وُو

قُمری نارے وهی چه کُوکُو کُوکُو
وائی دا هسے چه ځُوځُو ځُو ځُو

ښایره د سپینه شوه ځُوانی د لاړه
اوس د د غمه سره ژوندون دے

وګورته لاړل همزولی واړه
ژاړه خوشحاله ختمکه شاړه

چه خوشے زړۀ م له تا آشنا شۀ
نۀ ئے څوک یاد دی نه ئے څوک هیردی

له واړه خلق نه به بے پرواشۀ
په بوئ ځما وُو په خوئ د تاشۀ

د ملوکانو د رانړه خبر مۀ شه
رازئے د زړۀ په صندوق کښے وساته

که پرے خبر شے د ځان خطرمۀ شه
په بنکارُول ئے چا ته لر بر مۀ شه

دشمن چه وائی درته دا مۀ کړه
شیطان د نۀ پریږ دی د خدائے طاعت ته

که تۀ هوښیارئے واړه هغه کړه
څو دیر بهبود دے پکښے دا زده کړه

وچاته مۀ کړه د رانړ خبره
د رازخبره ده یا تیره ټوره

څوچه توانیږے رازونه نغره
یا دُر کوهر ده یا مرغلره

Poha Foundation
A.S.KB

خوئ ئے د ښو شو بی بی زاهده شوه
د لاس په وللو مړک د تهلیل شو

تل په تسبیح په اودس ساجده شوه
د مخ په وللو پیشو عابده شوه

خوشحاله مخ کړه و ښوکسانو ته
شکرے توئ کړه وشنوطوطیانو ته

شاکړه نااهلو بوالهوسانو ته
مردارہ واچوه وګرګسانو ته

هم م خیالونه هم م ښیوه نړده
چه یارم نشته دا واړه هیڅ دی

هم م په عشق کښے د راز پرده زده
که یارم وشی یاری م ښه زده

نهٔ ننګ نهٔ شرم نهٔ حمیت شته
څویه چه لوئے شی زوال د پلار غواړی

نهٔ مهر مینه نهٔ محبت شته
نهٔ په دا دور دا قباحت شته

چه ورته ګرځی په اوړه ډوډه
لوئے په مکان د هوډے ځان بیائی

باغکه ورشی آخر تر کوډه
خوشحاله ماوړه له خپله هوډه

هرچه وفا لری اهل هغه ګنړه
چه ته ئے اړوے وښوته نهٔ اوړی

چه بے وفا وی سهل هغه ګنړه
ځما په پوهه جهل هغه ګنړه

کهٔ تازی ژبه هر ګوره ښه ده
چائے پلو د جمال وانهٔ خست

فارسی هم ډیره په خوندخوږه ده
پښتو لاهسے بکره پرته ده

چه زړهٔ م وُتبے په طنازئ ښهٔ
چه ته م غوره کړے په هومړ کښلیو کښے

په خوخوسړ نکه په عشق بازئ ښهٔ
رحمت ځما په نظر بازئ ښهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

که خبردارئے بے شکره نان مخوره
د تیرے چارے په زړه ارمان مخوره

پیوند د عمر په ویښتو ترلے دے
غم د خپل ځان خوره غم د جهان مخوره

شپه د برات وه یو خوب م ولیدهٔ
کال ئے غصه دے هرکور م ښهٔ لیدهٔ

دوه تورے ماتے شوے یوه م روغه شوه
دویم صمصام م په رغیدهٔ لیدهٔ

د خلقو څکه د پیرئ ویره ده
پیری ترمرګه په ژوندون تیره ده

درد چه په ځان راشی هاله پرے پوهشی
په درد م خپله سینه خیره ده

دولت چه ستاوی موجود ئے وګنړه
چه په نورچاوی نابود ئے وګنړه

حسد په مال مکړه حرص د مال مکړه
هغه چه دا کا مردود ئے وګنړه

په تا کهٔ راشی حادثه لویه
تینبته تسلیم وصبر ته بویه

تهٔ به ئے دفع په صبر وکړے
نهٔ په لښکرو په زر وځویه

که ئے د خضرؑ پیاله خوړلے ده
دا نا هستی د ژوندون ژړلے ده

هرچه کمال لری هغه زوال لری
هستی نیستیٔ سره ترلے ده

په باغ په راغ کښے ګلونه واړه
یوګل به نهٔ وی بیا تر اَهاړه

هستی دا هسے نیستی دا هسے
ژاړه حیرانه بلبله ژاړه

ماچه میدان د دروغو ولیدهٔ
بل یو میدان م ترد الوئے نهٔ لیدهٔ

خو ملک ئے واړه کندے کودری دی
مار ولړم م پکښے پراتهٔ لیدهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

دَمرد دَ عمرخوبی تر چل دہ
تردا دپاسہ وخت دَ پیرئ شی

ترشپیتہ پورے لادَ اوربل دہ
کہ مِ دَ عمربقا ترسل دہ

کہ پند حُما منے نمک حرام مہ شہ
جوتہ طعام مِ خوراک دَ سپیو دے

ترہ پیرو پاتے جوتہ طعام مہ شہ
غصہ پہ زہ کښے پہ دا کلام مہ شہ

کہ تل بہ پائے غم دَ جہان خورہ
دا نقد پہ لاس کښے حبطہ مہ کړہ

دَجہان غم مہ خورہ غم دخپل جان خورہ
دَضائع شوی عمر ارمان خورہ

چہ لعل آسادی پہ دواړہ لب دِ وہ
وخت دَصباشو پہ بورجل زر راځہ

چہ سمن سادے پہ سپین غبغب دِ وہ
حُما پہ هومړہ یارب یارب دِ وہ

نادان پخپلہ پریوزی و اور تہ
مہ نصیحت وایہ وناپوهانو تہ

بلا پخپلہ راوړی خپل کور تہ
مہ آئینہ نیسہ چیرے وکور تہ

دَخپل غلیم سرہ پہ تُورہ جنگ کړہ
پرهار پہ زہرونو دَ ژبے مہ ږدہ

نہ چہ بسکنځلے دَ بنځو رنگ کړہ
دَ نامردئ لہ کارہ ننگ کړہ

نن دِ پہ مثل دَ روح قبا دہ
دا واړہ توکہ فنا پذیر دی

لکہ آغوستے چہ قبا تا دہ
فنائے نشتہ دَ روح بقا دہ

گمراہ مِ مکړہ تل مِ پہ لار لرہ
دَ نیک مردانو سرہ مِ شمار لرہ

دُعا بہ دا کړم ما پرهیزگار لرہ
خدایہ لائق مِ دَ خپل دیدار لرہ

Poha Foundation
A.S.KB

صبر دَ زړهٔ راوړهٔ رښتیا دا دواړه
هیڅ په کار کښے له خدایه غواړه

کهٔ کام دَ فتح وظفر بیانهٔ موے
تاوان دِ واړه څما په غاړه

نامردی بنه ده دَ چا تر پورهٔ
خانی میری کړه نه چه تر کورهٔ

څهٔ بنهٔ متل دے دَ پښتنو کړے
چه غل شاړهٔ شی نه چه تر کورهٔ

چه بل خبر کړے دَ زړهٔ له رایه
هوښیار په څهٔ ئے وماته وایه

هرچه هوښیار وی هُنرئے دا دے
خبره نهٔ کا چاته بے ځایه

ساقی راپاخه پیوټ هوا ده
دا رضائی لا تر جوزا ده

څو لا یو ګل شته په باغ وراغ کښے
اَیاغ رانوشه څما رضا ده

اے چه سړے ئے په یوه ساهَ
کهٔ دِ دا ساه نهٔ وی ناکاهَ

هسے به پروت وے لکه مرداره
په ځان خبر شه دَ ځان ګمراهَ

تازه خبرے تازه بهار ګنړه
چه پرے مئین دی هغه هزار ګنړه

رنګ رنګ خبرے رنګ رنګ ګلونه
ګل دَ ګلابو څما اَشعار ګنړه

خوبی دَ عمر دَ چل وپنځ ده
کهٔ غابنِ کهٔ عشق وی ترشصته ګنځ ده

کهٔ غابنِ دِ نهٔ وی سترګے دِ تیتے شی
نور مره کهٔ نهٔ مرے پیرئ دِ رنځ دے

دَ صاحبانو حکم په ځائے لره
نظر دَ دوئ په حکم رائے لره

کهٔ ئے له حکمه خلاف عدول کړے
زیرمه دَ کور کړه یا ځان کدائے لره

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

څنګل ته اور راوړه حکم ته زور راوړه
داد ودهش کړه غریب نواز شه

لښکر څو پیرلرے لاهومړه نور راوړه
چه مفسدان دی پرے شروشور راوړه

د کار د بیچون او د بیچګون ګوره
په سر د پاسه د اشین سیحون ګوره

د مرګ مرګ ګوره بیلائے ژوندون ګوره
پکښے د ستورو د ماهیو ډون ګوره

نیکان عزیز دی له خپله رویه
نیکان به بیا کا ګډون له بدو

بدان خوارزار دی له بده خویه
کهٔ تیښته ښه ده دَدے له بویه

دا فانی چارے فانی دی واړه
مولیٰ په یاد لره زړهٔ په دا ښاد لره

یوه باقی ده باقی وغواړه
په دا بنادئ کښے همیشه ژاړه

ژبه په تن کښے څهٔ عجائبه ده
صحت هم ژبه ده ژبه هم تبه ده

چه ښهٔ م خیر کړښهٔ پرے خبرشوم
جنت هم ژبه ده دوزخ هم ژبه ده

ترسر ترپایه لیلیٰ بناغلے ده
سینه ئے څکه د مجنون داغلے ده

مینه ئے څهٔ هسے آسانه نهٔ ده
چه دا بیځایه په چا راغلے ده

له تاچه بیم کا ورځنے بیم کړه
مهٔ ئے محروم کړه مهٔ ئے ندیم کړه

په زور کهٔ هرڅو دَدهٔ دپاسه ئے
حذر ترے بویه کار د حکیم کړه

څوچه توانیږے خوخاموشی کوه
عیب جوئی مهٔ کړه پرده پوشی کوه

په زړهٔ زاهد اوسه تنها عابد اوسه
فتویٰ م واخله باده نوشی کوه

Poha Foundation
A.S.KB

په سفاهت د سفیه آزار مه شه
سپی و مزړیو ته غپیږی

و مکافات ته دده تیار مه شه
کم تر مزری ته په خپل وقار مه شه

د مهوشانو مینه مشکله ده
څو ورته نیاز کړے دربانِ ناز کا

غمځ دیار وی بنادی ځیله ده
د جدایئ بلاځ بله ده

پند دے کهٔ آورے څما پسره
څو دِ شراب شته په قرابه کښے

پکښے فائده وینم زهٔ سراسره
څښنه ځښنوه ځ کار کړه تر سره

د چا ناحقه د پیرئ ویره ده
شکر وکاږه څولا څوانی لرے

پیری ایمان دے څوانی کافره ده
کهٔ درته ناسته نوے دلبره ده

کهٔ سروری غواړے آواره کړونے شه
چه بدله تاوکا په څرخځ وسپاره

پاره روزی کوه نه پاره کړونے شه
تهٔځ وکا رته نندارہ کړونے شه

ساقی راپاخه په ویږی راشه
یوځو لبریزے پیمانے راکړه

د تا د ستړګو بلا په ما شه
د اُوړی مړیم تهٔ رم عیسیٰ شه

کهٔ تهٔ رنځورځ طبیب طلب کړه
کهٔ روغځ واه واه خوښی طرب کړه

ورته زاری ژړا شغب کړه
چه تل تندرست اوسے هسے سبب کړه

څودِ په مخ دی تسلسلونه
د عاشقانو نرمړک بستر دی

سانړو ناسازدی واړه ګلونه
د مهوشانو تغافلونه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

تروپی په مکرمزی په زور خپده
ملا خبرے په سپین په تور زده

غازی په ټوپه د شپه په لور زده
د ګنګو ژبه د ګنګو مور زده

چه ستا په دین نه دی معدوم ئے وګنړه
حرص شومی لری څوک چه حرص کا

چه ته ترے زده کړے مخدوم ئے وګنړه
حضرتؐ وئیلی دی محروم ئے وګنړه

چرکان نارے وهی سحر صبا شئه
غم ئے هیڅرے په عشق کښے نشته

یار په ارمان کښے له ما جدا شئه
د عشق په کار کښے رقیب بلا شئه

ځوانی دِ راکړه له کامرانئ سره
بیا مِ به څه کړے په دا خبر نه یم

پیری دِ راکړه له پریشانئ سره
چه مِ ژوندے ساتے له حیرانئ سره

مئین مِ راغے د ملنګ په خیرشئه
چه سره نه شوو غاړه غړئ

خبر پرے نه شوم را باندِ تیر شئه
افسوس افسوس دے ارمانِ مِ پیر شئه

که مهتری غواړے د هرچا وړونے شَه
د زړه په کور کښے ځلئ د رحمان وکړه

آواره کړونے شه آواره کړونے شَه
د زړه له کوره شیطان شړونے شَه

زرغورزوُنے شَه ځوانان ساتونے شَه
له هرچا وړونے شه سرداری کړونے شَه

ځوانان ساتونے شَه زرغورزوُنے شَه
سرداری کړونے شه د هرچا وړنے شَه

پرده پوشی کوه لکه پړونے شَه
د حلم خوئ واخله له باردارے ونے

آواره کړونے شه د هرچا وړنے شَه
چه څوک دِ وُولی میوه ورکړونے شَه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

وینښتو تلوار وکړه ږیره مې سپینه شوه
پـه غم د ږیرې شوم غابنونه لاړل

راځئ توره د کښلیو مینه شوه
اوس مې په سترګو پیرۍ تعینه شوه

خوشحاله زوړشوے نوره څوانی مکړه
چه درسره دی دام او دَدان دی

بے زړاو نـ وره حکمرانی مهٔ کړه
له دام او دَده زندګانی مهٔ کړه

حق دَ خپلوئ دَ خپل په زړهٔ کړه
په هر سلوک چه پردی خپلیږی

کهٔ هرڅو بد کا ورسره بنهٔ کړه
سلوک هم هسے ورسره وکړه

چا ته به راز وایم چه مې رازدار نشته
کیمیا به بیاموے وفا به نهٔ موے

غم مې به څوک اخلی چه غمګسار نشته
هزار یاران لرم یو وفادار نشته

ستا تر لبانو خوند دَ شکر ورک شهٔ
ستا تر چشمانو دَ ملوخمر ورک شهٔ

ستا تر دندانو نرخ دَ ګوهر ورک شهٔ
ستا تر مژګانو تیرهٔ خنجر ورک شهٔ

کهٔ ږیرمارهٔ وی دَ بنکار باڼه
پـه نړهٔ دَ زړه لری رازونه

نازئ دَ وېرودے ورباندِ بنائی
کهٔ بنایسته کا هومره ناز ونه

پـه څو غافلئ غفلت نتلیـه
هیڅ دِ له مرګه اندیښنه نهٔ شی

له کاره تولـه اَمل یستنیـه
کهٔ جنازه وزی له هره کمیـه

چه لرے باسی تا له دا داره
دوستی دَ خلقو ده څلورمه

نفس دِ شیطان دے دُنیا ده یاره
دَ ځان دِ بلا دی وایه هوسیاره

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

څوک چه قانع دے مخدوم ئے وګنړه
که رورکهٔ ځویه کهٔ خویښ کهٔ دوست دے

څوک چه حریص دے محروم ئے وګنړه
چه ستا په رائے نهٔ دے معدوم ئے وګنړه

سر په زانو کښیږ. ده خوشحاله راشه
لعل پیدا کا له سخته کانړی

قدرت ئے ګوره په تماشا شه
خلیلؑ پیدا کا له بُت تراشه

نهٔ په خپل رائے راغلم ودے عالم ته
په څهٔ شان راغلم په څهٔ شان درومم

نهٔ په رضا درومم بیا وعدم ته
قطره چه بیله شی درومی بیایم ته

له بدے اُوسپنے کړه تُوره سازه
کهٔ ئے په مشک په عنبر څائے ورکړے

په غوڅول شی بیا بد آوازه
بد بوئ به بیاځی له بده پیازه

دَ لیلیٰ سترګه یوه ګلدارہ وه
چه پرے مئین وی عیب ئے نهٔ وینی

مجنون ته پاکه له عیب وعاره وه
مینه له ځا یه مکر مکاره وه

خوشحاله مهٔ ئے په ځوئ والی ویاړه
هرچه زوُلی دی دَ توتیا له نسه

هم څنے مهر وفا مهٔ غواړه
دَ پدرکُشو په بوئ دی واړه

درپسے واوُښتم مهٔ کړه پوښتنه
بار خو دِ ګل دے ومائے راکړه

هسے به نهٔ وی دَ چا لوښتنه
مذمومه نهٔ ده دَ ګل غوښتنه

وخت دَ تلاش دے په ما پیری راغله
ځویه رم دیردی چه نا قابل دی

په زړهٔ خوښه بیا فقیری راغله
څکه په خونه دا دلګیری راغله

Poha Foundation
A.S.KB

چه تهٔ وویني په ستړکو واړه
بقائے نشته باندِ مهٔ ویاړه

هغه چه تاویني هغه باقی دے
فانی به څهٔ کړے باقی وغواړه

څو نعمتونه ترسر ترپایه
چه تاموندلی دی له یوهٔ خایه

په هره ساهٔ شکر وکاړه
کهٔ غافل نهٔ ئے ثنائے وایه

کهٔ وی هوښیار دِ وی نادانِ دِ یارمهٔ شه
تهٔ به ئے کل کنړے درباندِ خارمهٔ شه

وخت دَ فساد دے سړے لوندِ بنهٔ دے
کهٔ بنځه وکا دَ څویه پلارمهٔ شه

هرڅوک چه جن کا په سپینه ږیره
هرسپین ویښتهٔ ئے دَ تیرهٔ ترتیره

دَهغے جنے دے ترڅ ړهٔ وتلے
درته م ووے واوره په څیره

کهٔ تهٔ آدم ئے کار دَ آدم کړه
کړے به څوکړے کار ونه سم کړه

دَدُنیا خلق سپی دی ددان دی
صحبت له سپیو له ددانو کم کړه

وخت دَ پیرئ راغے څوانی م لاړه
په کام م شوه پیری په غاړه

داهم پوهیږم چه قدر نهٔ لرے
کهٔ خاندے خانده کهٔ ژاړے ژاړه

خدائے په خدائی بنائی چه هومړه مینه
دَدؤو په مینځ کښے هسے کیږدینه

په هسے شان ئے وبل مئین کا
چه ځبله ځان وځهان بنسدینه

ربه دردمن کړه بے دردان واړه
چه واړه ژاړی ځما په غاړه

خوشحاله ملک له بے درده وک شو
دردمن په نورو ملکونو غواړه

Poha Foundation
A.S.KB

خدایه دا کارم ترانجام راوله
نیولے بازم له دامه وُوت

تللے مئین م ترمقام راوله
بیائے په بیارته تر دام راوله

نوم م د بدو په خلق خور شۀ
هیداد د ماشی د هغۀ نۀ شی

کۀ صاف صوفی یم وائی میخور شۀ
چه له مستئ هرانده په خور شۀ

خزان بد باد دے حذر ترے بویه
فائده آخله د بهار له باده

پاڑے د هرے وُنے کا تو یه
تابه د وُنے په رنگ کا خُو یه

کۀ تۀ لوئی غواړے خُما پسره
صرفه د زرمۀ کړه ویره د سرمکړه

لوئی به نۀ موے بے درد سره
مگر په دا کړے لوئی تر سره

ماوے خُما غوندِ میخور بل نشته
هسے مستان م په نظر کښے یو تل

چه ئے بے میئو شر وشور بل نشته
چه ئے بے میئو بیور بل نشته

د خپل بد خواه سره په تیغ بازی کوه
ژبه خوندی لره د بد گویئ

نۀ چه بنکنځلے یا غمازی کوه
په حق راضی اوسه سرفرازی کوه

درته به څۀ وایم کار د خلیل کوره
سبطی ئے پورے یست قبطی ئے ډوب کړ

په څوئ وساتۀ د اور دلیل کوره
دا عقل پوهه د رود نیل کوره

خُما دایمه خدایه موجوده
معبود بل نۀ لرم معبود م تۀ ئے

وجود د هرچا دے دستاله جُوده
معبود م بل مۀ کړه خُما معبوده

Poha Foundation
A.S.KB

څما دایمه قایمه خدایه — په خپل صفت کښے قدرت نمایه
تا مُسلمان کړم تازهٔ کامران کړم — عزیز دِ راوستم عزیز م بیایه

کهٔ راته غوږ کړے بنه دلسوزی ده — کهٔ مړک قبول کړے فتح روزی ده
مټ کړه زخمونه خوره ظفرکهٔ موے — کهٔ نهٔ ستا تینبته هم فیروزی ده

یوځهٔ فراق دے چه رابرسیر شهٔ — ارمان افسوس دے دایوځهٔ پیرشهٔ
بیا به ئے دور دَ څوانئ رانهٔ شی — وار دَ دلبرے دَ زلفو تیر شهٔ

کهٔ پیرهوښیارئے خپسر نادان کړه — له ښو له بدو سلوک یکسان کړه
هرڅوک پوره دی دَ خپلے چارے — خوشحاله جانه غم دَ خپل ځان کړه

کهٔ هرڅو لږه ده په پیرئے ونیسه — دُنیا به تیره شی په تیرهٔ ونیسه
چه نوم دِ شوم کا کارِ مذموم کا — واوره په زهر په کنډیرئے ونیسه

خوشحاله مهٔ کړه دَ دُنیا څله — نهٔ درته وایم په څو څو څله
نهٔ به زیا تیږی نهٔ به کمیږی — هرچا موند ویش له ازله

دَ کریږ ونه ترخه هم زبده ده — میوهٔ ئے ولے مته خوږه ده
اثر دَ اصل هرڅیز پیدا کا — په خوله خوږ ده په زړهٔ کړه ده

زهٔ چه پیدایم وهغه کار ته — چارم بنکاره ده وکړدکار ته
یا ننګ یا ثوره یا دل آرامے — یا زړهٔ تل تللے دے هرښکار ته

Poha Foundation
A.S.KB

چارئے پہ هرچا باندِ بنکارہ دہ
چہ نہ ئے بوئ وی نہ ئے بنہ رنگ وی

دَ غرۂ پہ کانړیو کښے کہ چا کیمیا موندہ
پہ نولس توکہ بنائسته روغه

توغی حج وکړ پہ ړوم پہ شام شۂ
شیطان گمراہ کړ کوخۂ ونیوہ

بل دِ یوځائ غوندِ راته پیدا کړہ
گنړہ دا کومه یاری خپلوی دہ

بنځه چه ځوانه دہ هومره صحت دہ
اولاد چه بد راوړی میرمن ومړ وینے

ساقی وماته ډکے پیالے راکړہ
بل به ځما غوندِ میخور پیدا نشی

دلبرے سازے دی سحر سازئ ته
کۂ زورکۂ زړلرے توان دَ شور وشرلرے

کۂ بادشاهی دہ کۂ وزیری دہ
زوال دَ واړو وَ تاته ووا یم

دَ گل یا بوئ دے یا نندارہ دہ
گل به ئے نۂ بولم دَ چارپائے چارہ دہ

درته به وایم باورکړہ ما موندہ
لکه م غوښته هغه م بیا موندہ

کورته چه راغے پہ احترام شۂ
پہ هومره چارے رسوا بدنام شۂ

هاله له ماځه وماته شا کړہ
ماغم ته پریږدہ تۂ ځان جدا کړہ

څوچه زړہ دہ هومره زحمت دہ
اولاد چه بنۂ راوړی وینځۂ نعمت دہ

شراب پہ خم کښے دَ دنبالے راکړہ
کوزے پہ ځائے کښے دَ سنځیالے راکړہ

له خود رایئ وبے نیازئ ته
هاله هوس کړہ شاهد بازئ ته

کۂ خواجگی دہ کۂ آمیری دہ
څرخ دَ فلک دے مړک دے پیری دہ

Poha Foundation
A.S.KB

په طورطور پیدا یُو موږه مښک یُو عنبر یُو بصل یُو هوږه
شهد شکرے زهر زقوم یُو روئین یُو نیل یُو نسیال یُو شوږه

بادشاه سنی دے خلق حیران شهٔ ذ رافضیانو دود آوان شهٔ
کهٔ څوک په ملک کښے یوشاه حُلم دے تُوره ترملا کا وخت ذ افغان شهٔ

کهٔ سرداری غواړے خپل زړهٔ دَشیر راوړه صرفه په ځان مکړه حمله په پیر راوړه
ضرب المثل دے دَ هوښیارانو ملک ته شمشیر راوړه بیئے ته کیږ راوړه

صحبت چه نهٔ وی له بنهٔ اَحباب سره عمر تیریږی له پیر عذاب سره
هوښیار به هیڅوے بے غلطی نهٔ وی خطا ترلے ده اهل ثواب سره

مرګ دَ میدان را په بستر مِ مهٔ وژنه مومن مِ وژنه کافر مِ مهٔ وژنه
چه په میراث مِ حساب کتاب شی هسے غولے تونګر مِ مهٔ وژنه

دَعارفانو دَ زړهٔ مردوده لاړهے دَ دین او دُنیا له سوده
کهٔ هرخوکرخے ترشرقه غربه سعی دِ وینم واړه نابوده

دَ بادشاهانو نمنځلی واړه ترهرچا هسکه کا خپله غاړه
کهٔ اصل نهٔ لرے اَصل پیدا کا کهٔ عقل نهٔ لرے عقل زده کوړه

دَ مرد وقار ګوره دَ مرد تمکین ګوره مهرله دوسته له اَعدا کښ ګوره
بیائے له پسه دین وآئین ګوره هغه چه دا لری بخت ئے قرین ګوره

Poha Foundation
A.S.KB

څوچه توانیږے له هیڅا بد مهٔ کړه
څوک چه بنهٔ کیږی باندِ حسد مکړه

کهٔ نورځهٔ نهٔ وی داهومره زده کړه
چه زړهٔ دِ یودے یاری یوه کړه

کهٔ خپل خدائے پیژنے را ته اووایه
درته به ووایم اے رهنمایه

خبر هیڅ نهٔ وُم چه دا افعال شته
دَ پلار له خُویه سره دا حال شته

قدر دَ گل و دمل مستانو نږده
نهٔ تیره دلو نهٔ تنگدستانو زده

کهٔ غوږ کهٔ سترگے کهٔ خولهٔ کهٔ پوزه
هر یو خپل کارلری تربلے کوزه

چار دَ مرگوتی معاینه ده
بنه تر ژوندونه هر آئینه ده

دَ یارِ وفا کوړه راستی دا دواړه
هغه چه دا لری وربانده ویاړه

POHA
یوهه

چرته غره ولاړئے په باد مغروره
حباب ته کوره بلا دِ دوسره

نیستی هستیئے فنا کیدل دی
واړه ستاچاردہ درته حضوره

دورچه دَځان شو ژوندئے وژاړه
کهٔ هوخوښهٔ دے په ښهٔ ےمهٔ ویاړه

کمین چه مست شی څنے پناه غواړه
خوشحاله ځان په سکانو مهٔ داړه

باغبان چه کیږدی په باغ کښے وُنه
تپاک پرے څوکا تل په ساتنه

کهٔ برئے ښهٔ شی زړهٔ ئے پرے ښهٔ شی
کهٔ بد شی نهٔ کا باندِ وتنه

خسیس دِ پریږدی په دوه پشیزه
هلک دِ پریږدی په دوه مویزه

کهٔ تهٔ دانائے زړهٔ به پرے نهٔ ترے
باری دَ دواړو کښه ناخیزه

زهٔ دِ پرمئین یم په ښه خبره
نه ښه خبره نه مرغلره

چه ښه خبره له چا نه واؤرم
وایم چه څارکړم ترے مهران څوزره

دَخپل پدرسره دَخپل پسر سره
دَپیراُستاد سره دَ یوهٔ هرسره

خپلوی کهٔ مینه کهٔ محبت کا
په سود نظر لری نهٔ دَ ضرر سره

دُنیا پاله ده یا سپینه ثُوره ده
نیکی بدی ئے درته حضوره ده

چه دِ رضا ده هغه په لاس واخله
په هره چارکښے راستی منظوره ده

څُویه چه ووت دَ پلار له رایه
توبه دِ وکا کم بخت ته وایه

توبه کهٔ نهٔ کا سزا به مومی
په دواړه کونه لهٔ یوهٔ خدایه

Poha Foundation
A.S.KB

تهٔ معشوقه ئے پروا دِ کُمه ده
زار دَ عاشق دے چه چارئے شومه ده

بے تا کباب دے په اور وُرتیږی
چا ردِ دَ هجر دَ اور معلومه ده

خوشحال ته مهٔ کوړه کوکل ئے کوړه
ډک دے دَ بلولمبو دَ اوړه

کهٔ شین مزړے ئے کهٔ مست هاتی ئے
خپل ځان دَ بلو لمبونه ژغوړه

خوراک پوشاک دَسړی دا دواړه
خوښی ئے کوښے خپل ځان ته غواړه

بنهٔ بنهٔ ځایونه بنهٔ بنهٔ باغونه
په داچه وشی شریک دی واړه

قاضی مجنون یم عمر دِ ډیر شَه
وعشق ته کوړه ترعقل تیر شه

خولهٔ دَ لیلیٰ ده دَ عشق په شرع
په موزی کیو زهر کنډیر شه

مهٔ سلطنت غواړه مهٔ ډیر دولت غواړه
بنځے ته وایه عصمت عفت غواړه

توفیق له خدایه دَ عبادت غواړه
خدمت دَ شوئے کړه دَ ځان صحت غواړه

عطا دَ خدائے دی دا یو څو څیزه
تردا بِه نشته نورځهٔ عزیزه

یو بنهٔ جمال دے یو بنهٔ خصال دے
چا رَ قوت ده ورسره نیزه

کهٔ جود په ما وکړے بهتر دے تا لره
کهٔ جود په ما نهٔ کړے بهتر دے مالره

دَ جود په کړهٔ به منت په ما بار کړے
منت چه نهٔ وی بنهٔ دے دانا لره

وماته بنه ده هوښیاره کنډه
تر پیغلے جنے کم عقله ټنډه

هغه به زیست وروزګار په عقل کا
دا به روزګار کا په خپله هنډه

Poha Foundation
A.S.KB

خانان ئے واړه تلاوت خوان کړۀ
وخت د اورنګ دے عمل هیڅ نشته

دَ هند هندوان ئے دانشمندان کړۀ
خو کتابونه ئے په عالم کران کړۀ

چه بخیل کیږے هسے ساتل مکړه
خپل خوان په هرچا خوړه منت په بل مکړه

چه مسرفیږی دا هسے تل مکړه
دَ بل وخوان ته خالی کتل مکړه

دَچا وخوان ته خالی کتل مۀ کړه
چه پرے باورځی هسے ویل مۀ کړه

کۀ تل دِ خوری منت په بل مکړه
چه مال دَ بل شی هسے ساتل مکړه

راته بنکارۀ شو وکړے واړه
وفا به نۀ موے له آدم زاده

دوه به وُ نۀ وینے په یوه غاړه
له تاچه وزیږی باندِ مۀ ویاړه

غضب ملوک لره دروغ ملا لره
دا څلور توکه هر کور ه بد دی

بخل غنی لره فحش نسا لره
فکرچه راغے په زړۀ کښے ما لره

په درست وجود کښے بنۀ دی دوه څیزه
زړۀ بنۀ همت لره بنۀ خوئ خصلت لره

یو زړۀ بیا ژبه څما عزیزه
ژبه فصیحه ربستنے نیزه

اوس بے وفاشول دا یاران واړه
کۀ نیک کۀ بد دی په دا دستوردی

دَ پلار په رائے نۀ څئ فرزندان واړه
سره خپلوی نۀ کا آقربان واړه

درته به وایم خپل حال په څیره
په تور ه زیره مِ کۀ څۀ پکار وُ

دَ آزاده وُ په حال خبیره
په تیر مِ ونیوۀ په سینه زیره

Poha Foundation
A.S.KB

وخت د بهار راغے خزان اوس کم شۀ
شراب له خمه راغلۀ بنیښو لره

مطرب په زیرمه د زیر وبم شۀ
کوزے کاسے راوړه خوشحاله د کخم شۀ

دُنیا ناثیزه ده بے دُنیا ژوه
اهل به نۀ موے نا اهل ډیر دی

دُنیا کۀ ثیز وے د نادان به نۀ وه
له خلقو کرځه جُدا په یوه

حُما له دِله د بدوخواست بیایه
ظلوم جهول یم په کرم و لارو خُم

وښو کار ونو ته ئے په زغابښت بیایه
الله ته مِ په راهِ راست بیایه

لافے د عقل وعلم وهوش هومره
د سود په لوری هرچاته کوش هومره

د کام دپارۀ جوش وخروش هومره
د زیان دپارۀ د خاطر جوش هومره

چه بادشاهان دی خانان دی روره
کۀ سور مزرے ئے کۀ تورهاتی ئے

نورځۀ ئے مۀ کنړه بے بَله اوره
خپل خان له بَله اوره نه ژغوره

حُویه کۀ وُوزی د پلار له رایه
ترفیل کۀ لاندِ شی اندوه ئے مۀ کړه

حُویه د چادے کم بخت ته وایه
په فیل کۀ پاس کښینی هم ئے مۀ ستایه

رنځ ئے په غاړے په غرونو کښیږده
سعادتمند شه د پلار په خونه

کوهر کوهر دے خدائے رابریږده
میندے داهسے حُویه تل بلیږده

چار د حُوانئ د فسق فجوره
اوس مِ دا زُهد چه د پیرئ دے

له لاسه لاړۀ لکه بنه تُوره
کشکے ئے چاروے هورے منظوره

Poha Foundation
A.S.KB

فرښته کۀ کښينی چيرے له ديوه خۀ به ترے زده نۀ کا بے مکروه ريوه
چه سره ګډ شی خوندبه ئے نورنشی کۀ مرغوني کښيږدے له سيوه

کۀ راست ګوئی لری پاکه عفيفه ده کۀ زرخريده ده په ذات شريفه ده
کۀ لوړ د پيرده کۀ دائے نۀ وی بده کثيفه ده ګنده خفيفه دد

چه مستغنی شے له شاه و ميره کۀ درته بد وائی کۀ بنۀ په خيره
کۀ هيڅ پروا د ورباندِ نۀ وی مردئے رحمت د په ولی ويره

نيکان عزيزدی له خپله ساويه بنۀ کړه له بده سره خوش خويه
په باغ کښے هره وُنه اوبۀ مومی تروه ترخه ده خوږه خوشبويه

د سرود په غاړه کښينه نظر کړه غافل کۀ نۀ ئے په دا باور کړه
لکه سرواني اوبۀ چه درومی رخصت خپل عمرته هم هسے ورکړه

کۀ کار په ښيره دے يا په غابنونه له مانه پاتے شوے کلګونے جونه
کۀ کار په نورڅۀ دے خواجه خضريم لا به د جُونو ګورم مخونه

مستی د مئو مکيال مکيال ده بيا د ځوانئ جوال جوال ده
کۀ دا مستی دواړه سره کړے ورځنے ډيره د مال دمال ده

عجب سوداده د کابين غوټه چه بنۀ وی بنه ښۀ وسره بوټه
فرزندچه بنۀ راوړی سودئے بيشماره کۀ نه د ډير سودا تروه تروټه

Poha Foundation
A.S.KB

څوک چه توانګر شی په قناعت سره
حرص دیر شوم دے حریص محروم دے

داچار دَ نمړه لا مشهور ه ده
دَ مرد تر تُورے دا بڼځه بنه ده

ساقی تحویل دِ وکړه و ته
چه ما به تاسره پیاپے وخښئ

له خپله یاره غواړه څو څیزه
تینګ دِ په شرع تینګ دِ په دین وی

په درست جهان کښے م آشنا بیانئ موندئ
عمرم تیر شو په آشنایئ کښے

مردی دا مئ وایه چه په ده
کئ شرم ننګ لرے دَ سرپروا نئ کړے

ځوانی کئ کورے لکه سرئ زر ده
کئ هرڅو بنئ عیبونه نئ لرے

شرم یوسف دے اَرزان ئے مئ پلوره
نرئ وُنه په نری باد شوری

افلاس ئے نشته په روایت سره
نظر کئ وکړے په حدیث آیت سره

نورڅئ ے مئ کوره دَمرد چه تُوره ده
کئ ستر پوښه پاکه مستوره ده

پاسه راواخله هغه تئ تئ
هغه زئ زئ یم هغه تئ تئ

تش دِ ئے نئ وی زړئ له تمیزه
دُنیا دِ نئ وی ورته عزیزه

څوک به ئے څئ غواړی چه ما بیانئ موندئ
له چا م بوئ دَ وفا بیانئ موندئ

یا په دُنیا ده یا په مال زر ده
مردی هم دا ده کئ دِ په څر ده

تر سر تر پایه واړه هُنر ده
پیری دَ واړو عیبونو سر ده

غټه پکار ده وړوکه مئ کوره
کئ لویه ونه ئے په لږ باد مئ شوره

Poha Foundation
A.S.KB

خپل خپل فعلونه دَسړی رهبر کړه
چه خیر غواړی خیر به بیا مومی

په خپله پوهه کښے قابل یو هر کړه
چه شر طلب وی بخره ئے شر کړه

څوانی کهٔ هرڅو یو نوبهار ده
په اوسر کښے وسیزه دَ ګلابو ګل شے

چه دروی تلهٔ کا بیاځهٔ پکار دد
چه بوئ دِ پاتے شی دا چار په چار دد

ګوره دا فکر عبث نه مونږه
عمر په لهو په لعب تیریږی

هسے په بادئ نفس نه مونږه
مونږ دَ هوس یو هوس زمونږه

صوفی دا هومره له مانه زده کړه
مستانو مستے پیالے نوشلے دی

نورځهٔ پوهیږے واړه هغه کړه
هرځهٔ چه وائی غرض م مهٔ کړه

جن هم بنه ده چه مهردارهٔ ده
چه دَ جن والی دفترئے خورشو

دَ پلار په کور کښے ناسته قرارهٔ ده
کهٔ صاحبی کا بیاخدمتګارهٔ ده

دُنیا مردارهٔ ده ګنده بد بُویه
واړه سګان دی ګرځان ددان دی

چه پرے تولیږی له هره سُویه
باندِ غوغا کا دَ نفس نه خُویه

لقمه طیّبه صلوٰة دا دواړه
کهٔ دِ په دا کښے خلل پیدا شی

کهٔ ستا په ځائے وی بنده ګړه ویږه
غم دِ په کوردے کم بخته نه مړه دد

سړے کهٔ توردے کهٔ سپین په دامشه
تن یو غلاف دے زړهٔ پکښے ټوره

دَ مرد په کار کښے عقل خه مشه
مدار په ټوره دے غلاف نه مشه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه عاشقانو دَ حق دیدار لیدهٔ
جلوهٔ وکړه په بایزید کښے

موسیٰؑ په وُنه منصور په دار لیدهٔ
دَ تیرے تُورے په مخ عطار لیدهٔ

کهٔ سرداری غواړے بلا دِ دُوره
لکه آسمان وَته خننه ګرانه ده

عقل همت راوړه بیاجود بیا تُوره
سرداری لاده ګرانه منظوره

کهٔ تهٔ خبرشے له دے سړُونړه
نتاج ئے واړه نابود پیدا شی

سپئ چه لنګه شی له ګرګه یُوزه
وحشی صفت وی مرتبه کُونړه

یو بخت بل عقل دا دواړه څیزه
کهٔ دَخښتن دی کهٔ دَمرئ دی

دَمور له بطنه څما عزیزه
کهٔ ئے میرمن لری کهٔ ئے کنیزه

خوبی دَ عمر تر څلویښت کاله ده
حواس کهٔ درست لرے شکر وکاږه

چه په خُوانئ کښے مالا ماله ده
خُودِ ودانه دَ عمر څاله ده

یا واړه وینے فاسدے لرے کړه
یا دَ کور سړے دربلے پریږده

یا دَ نړۍ لرے دَ قصد خبرے کړه
یا واړه لرے له کوره سړے کړه

له بنو سړیو یکا نکی بنه ده
په هوښیارئ کښے چه خلاص نهٔ موے

له بده خلقه بیکا نکی بنه ده
څان دیوانه کړه دیوانګی بنه ده

دَ عقل بخره عنایتی ده
قابل به هیڅرے کم عقله نهٔ وی

لاله مثاله هدایتی ده
څما خبره دا آیتی ده

Poha Foundation
A.S.KB

عشق د ځوانئ وکښلے تُورہ
چہ م نیولے د پیرئ پہ دَور دے

ځارنے ترفسق ہم تر فجورہ
اوس م دا زهد دنے نہ ضرورہ

نہ دِ دَ ژبے دروغ رښتیا شتہ
هیښ یم کہ مستیم کہ لیونے یم

نہ دِ دَ ژبے دروغ رښتیا شتہ
چہ لاړم طمع د یارئ پہ تاشتہ

خپلہ خبرہ دہ مرغلرہ
پند م پہ یادلرہ کہ م نیکخواہ کنړے

بے فکرہ مہ وایہ خپلہ خبرہ
څوچہ توانیږے خبرہ نغرہ

یا ترس د خدائے دے یاهوښیاری دہ
هغہ چہ دا لری پرے م سلام وایہ

دین و دُنیا لرہ چہ کامکاری دہ
پہ دواړہ کونہ ئے رستگاری دہ

مهر نیکانو سرہ جاوید لرہ
بدان کہ هرڅو لائق د بدو دی

تل زړہ لہ دیوسرہ سعید لرہ
نہ چہ یک لخت ئے محروم نومید نرہ

پورے پہ خونہ د ایمل خان شئ
پہ سول د خونے د خان خانان شئ

دا اورکہ ونہ مړ دایم نارے وهم
پہ وار وار پورے پہ درست جهان شئ

غرق پہ نعمت کښے یم سر تر پایہ
شکر سپاس بہ ئے پہ څو پہ ځائے کړم

زړہ دا نعمت لرم لہ خپلہ خدایہ
چہ پیدا شوے یم ضعیف لہ ځایہ

څو تجربہ نہ کړے خپل ځویہ رونړہ
هومرہ د دو یو پہ کارمہ هُونړہ

ځویہ هغہ دی چہ ځان څرکند کا
کنړہ بهتر دی لہ ځویہ لُونړہ

Poha Foundation
A.S.KB

چه سل په زړهٔ لری یوه په ژبه
چه زړهٔ اوژبه سره یکرنګ لری

هغه دِ پریوزی په لویه تبه
هغه به خلاص شی له معائبه

کهٔ داخوداده بیدی بیدیا ده
کهٔ دافناده بله بقا ده

چه داځماده کله ځما ده
عجب غوغا ده عجب سودا ده

اے چه د نول ده ځما له مخه
په عشق کښے مرد اوسه پروائے مکړه

د رقیبانو په بده ړخه
زهٔ به دِ نهٔ کړم دچا په سخه

زړهٔ م دِ روغ کړ دلبری واه واه
وخت د کلونو شو تازه بهاردے

کهٔ زړے راکړے په غیر کښے آه آه
بنهٔ مخ تل تل کوره باده هم کاه کاه

زاغ و زغنو خالی غلغل ښ د ه
د کلو قدر شیدا بلبل زده

هغه چه نهٔ لری مستی د میو
هغوم کله په کل ومل زده

دوستان دِ ژوه بدخواه دِ وُمره
چه هومره مهرتهٔ په اغیار وکړے

زهٔ بر له تا وخورم تهٔ بر له عُمره
یار به دِ پائی له هسے عُمره

دُنیا کهٔ داده چه راښکاړه شوه
خوابړهٔ خپل ځوئ وُ وخوابړهٔ خپل رونړه

بنه چه له وخته لا آواره شوه
ځما له دیونه سینه پاره شوه

هغه چه شوی دی د دهٔ له لوریه
کهٔ دِ دوستان دی کهٔ دشمنان دی

هغه به کیږی له بخته ستوریه
وتلی نهٔ دی د ازل له توریه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

احمق په کلی کښے پیدا خدائے مکړه
کهٔ دِ په کورکښے پیدا شی زده کړه

لائے په لرے ملکونو وشړه
یائے له تورو خاورو سره کړه

کهٔ هرخو پوهے خوشحاله راشه
خضرؑ پیدا کړه پسے موسیٰؑ شه

سخ دَ هغهٔ دے چه بنهٔ پیشوا لری
غم به دِ نهٔ وی خبرپه دا شه

بنځه کهٔ هرخو په مخ نړیبا ده
په هرهنرکښے پسندلی دا ده

ظاهرے مهٔ کوره باطن ے کوره
هالهٔ ے ستایه کهٔ دا پارسا ده

خُوانی ئے لاړه خُنے مایوس شهٔ
بازدے عالَم ته خوشحال ټپوس شهٔ

شاه شطرنج دے نزدے ومات ته
ورته اوس پاتے یوفیل منحوس شهٔ

کمان دَ نیکو تل په دوستانو کړه
کمان دَ بدو په دشمنانو کړه

دَجاهلانو سره قرین مهٔ شه
صحبت یک لخته له عاقلانو کړه

دروغ په خُان باندِ خونِ خنزیرکړه
کهٔ دارو کیږی روایت خُیر کړه

طبیب چه وائی هسے تدبیر کړه
دارو دَ وینے سره خمیر کړه

یاری ئے نهٔ ده دا سرابی ده
کهٔ ودانی ده هم خرابی ده

چه زړهٔ پرے بنهٔ کاهو بنیاریه نهٔ وی
هستی نیستی ئے په شتابی ده

بل ترخپل دست لره دَچاتردست مشه
شرم پرست اوسه شهوت پرست مشه

چه کار دَ دین دَ دُنیاخراب پریږدے
هسے بے خوده دَ میو مست مشه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه زړهٔ ژوندے لری دَعشق په مینه
هغه کهٔ ومری کنړه تهٔ مرینه

فرهاد کهٔ مړ دے مجنون کهٔ مړ دے
نوم به ئے هرکله په جهان وینه

کهٔ چاته وکړے دَ زړهٔ خبره
تاکید پرے وکړے چه وئے نغره

کهٔ دِ خپل خوئے دے کمان پرے مکړه
چه به ئے نهٔ کا چاته ظاهره

کهٔ دین دُنیا غواړے پرده پوشی کړه
فتنے له خوله پاسی خوخاموشی کړه

کهٔ نهٔ خاموش ئے نهٔ پرده پوش ئے
بے خوده پریوزه باده نوشی کړه

چه دِ په زړهٔ دی هغه په خولهٔ لړه
چه دِ په خولهٔ دی هغه په زړهٔ لړه

دا دواړه توکه لکه مړئ
په یوهٔ تارئے پیئلے تهٔ لړه

بله لمبه دِ دَ وصل ژمنه ده
بله مِ عینِ دَ زړهٔ دننه ده

کهٔ داد دَ خوله دے کهٔ نور دادونه
چه کښلیو نهٔ زده کومه ټمځنه ده

څومِ له تانه درنه سینه ده
هومره مِ دے سره ډیره کینه ده

چه ورته وکورے فتنے په لاس واخله
چه تهٔ ئے مسته کړے ستا ئینه ده

کهٔ دِ په غولی ولاړه ونه ده
هومره پرے ویاړه څولویه پلنه ده

یا به میوه لری یا به سایه لری
جوړه په ونه باندِ ستاینه ده

دپاسه نهٔ شوه داچه دَ لاندِ ده
بل کل به نهٔ کیدهٔ چه دادسپاندِ ده

مهٔ ترے حیا غواړه مهٔ ترے وفا غواړه
هغه لنډئ ده لکه دَ وړاندِ ده

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

جفا چه وویني له چا وفا وکړه
کهٔ آدم زادئ خوئ د آدم راوړه

کهٔ څوک ښکنځل وکا ورته دُعا وکړه
غمژن چه وویني ورته ژړا وکړه

څوا نهر دکهٔ نهٔ ئے له مانه نن زده کړه
چه ما غله راغله چه لاړه لاړه

بخښل د جرم خورول د نغن زده کړه
خوئ د نیاد منونهٔ د غمژن زده کړه

چه عاشقی کړے پیغور قبول کړه
کهٔ څوک دِ اچوی وسرو لمبو ته

د واړه خلقو شر شور قبول کړه
د یار د پاره سُور سور قبول کړه

غم او غلیم تهٔ له دله دُور کړه
کهٔ مخ دِ زیړوی په دلګیرئ کښے

خاندہ هوس کړه بنادی سرور کړه
تهٔ ئے په دواړه وخپیړو سُور کړه

ډیرو لیدلے د لیلیٰ رخت وُو
زهٔ یار مشفق لرم دهٔ یار بدخوئ درلهٔ

شویه پرصوف وو نادیده وخت وُو
زهٔ بختور یم مجنون بد بخت وُو

دا سحر کړه دُنیا مکاره
چه ئے ویزار کا له موره پلاره

څویه ویزار کا له موره پلاره
هسے دا هم شی څنے ویزاره

کهٔ سرو ونه په قد درانهٔ ده
څما حذر شی دستا له ستر کو

نهٔ چه ترتانه هم سرفرازه ده
کهٔ د کوترے ویره له بازه ده

څهٔ شی مِ بیا مونده معنیٰ له جاهَ
په جاه به هیڅوک غلطی نهٔ کا

کهٔ جاه بالهٔ شی بد دے ترچ ه
بے له احمقه بے له کمر ه

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ په دیدن ده دیدن هم ډیر وشهٔ
خوشحاله بس کړه وخت دعمل دے

کهٔ په خوردن ده خوردن هم ډیروشهٔ
لوستن هم ډیروشهٔ کفتن هم ډیروشهٔ

سحرم خوب لیدهٔ اندوه م زیاته شوه
سمندم پاسه په بام جولان کړ

مۍ چه م وښنل پیاله م ماته شوه
له بامه پریوت شائ غبراته شوه

یونیمکړے ده دُنیا نیمکړے ده
چه یائ وخوړه یائ چا ورکړه

نوعاقلانو په هیڅ نومړی ده
دُنیا خو هغوله ځانه وُړی ده

ژاړه غافله په بار بار ژاړه
کهٔ داجهان دے کهٔ بل جهان دے

دځان بلا شوے په خپله واړه
درځنه لاړل په غفلت دواړه

تهٔ قهقهه خاندے غم تم په بل شهٔ
قاتله ځله په کابو بویه

غم تم په بل شهٔ بل چه تل تل شهٔ
پرے باندِ پاسه غرځهٔ غافل شهٔ

دَچا ناحقه له مړکه ویړه ده
زرګر وښی مات کا اوږئ سازه کا

داچار کهٔ ګورے هرګوره غوړه ده
لاتر وښی نهٔ اُوږئ بهتره ده

کهٔ هرڅو بنسه ده چه تیرید ونی ده
کهٔ بنهٔ کړے بنهٔ کړه کهٔ بد کړے بد کړه

دُنیا په پچه نهٔ پیریدونی ده
کرده دَهیچا نهٔ هیریدونی ده

جفا دَ خلقو هرګوړه ډیره شوه
وخت دَ قیامت شوکهٔ نور آفت دے

وفا دَ هرچا له دِله هیره شوه
یوه بلا ده چه را برسیره شوه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

زرِ دِ ورنۀ شی دَ نادان ترکوره
په بدئے خرخ کا قدرئے نۀ لری

په زر دولت دِ عزت دے ګورہ
کاسه ئے زړ شی په ډاک نسکورہ

سخا تر هرچا په خپلو لا ښه ده
دَ ښو دلبرو سره خندا ښه ده

په ښۀ ویلو ژبه ګویا ښه ده
خوشحال ختک ته دُنیا په دا ښه ده

په قدچه نوم لری سَروَ په څو لکه
خولۀ دِ حقه ده دَ سرو یاقوتو

په مخ چه نوم لری تمام اوږ مکه
په سپینو دُرو ګوهرو ډک

دا چار څرګنده په هر دیار ده
دَ زړۀ دِیار مِ خالی نه غیر دے

بدی ښیګړه دیار دیار ده
یکښے دلبره دیار دیار ده

دُنیا بوډئ ده دَ کالو ډیره
دَ ډیرو مړو نو ماغزۀ ئے وخوړل

ترسلو زړو مړنو ستیره
لا به ئے څښتی پرے نۀ ده سیره

تر بازکۀ لاندِ کړے دَ کارګه هویه
کۀ دَ مزرۍ سره یاری آغازه کا

باز به رانۀ وړی کارګه ترے بویه
کوم خوئ به واخلی دَ مزرۍ سویه

کۀ خُوئے دَ پلارئے ذ پلار هُنر واخله
بهرام کۀ خُوئے دَ خوشحال ختک وُو

نۀ چه ئے مال وملک ویا زر واخله
هُنرئے نۀ وُو خُنے خبر واخله

دَ لُور عفت غواړه دَ خوئیه تُوره
چه دائے نۀ وی مرګ ئے میلمه شه

هغه چه دا لری بلائے دُوره
مورِ دِ دَ وخته شی په دوا ړد بُوره

Poha Foundation
A.S.KB

تل سی ساله وے د خدائے دپاره
د بنو بنو جونو جمال تل تل لیدے

کل ولاله وے د خدائے دپاره
په لاس پیاله وے د خدائے دپاره

بنځه خوش خویه غواړه خوش رویه
مینه ئے ډیره نرم رنګ په بوئ شی

که نه بدرویه بنه ده خوش خویه
څوک چه خبردی د کل له بویه

له قامه لاړ شوم لرے په کروهه
په تیرو چارو پسے ارمان کړم

خالی ارمان دے روستنئ پوهه
اوس م څه سود دے له دے اندوهه

ساقی بیا مهر کړه د میو مهر شهٔ
پکښے به ډیرے ډیرے خوښئ وی

د مینځ د تلے مقام د مهر شهٔ
بیا را برسیره د فلک مهر شهٔ

د نو دولتو دُنیا که ډیره ده
څوک دِ ئے کرم او ملامت نه کا

د جُود وینائے له دِله هیره ده
یوه بلائے ترتندی تیره ده

د رقیبانو په ډیره ړخه
شوم یم چه پایم په دا ډیر غم کښے

دایم جُدا شوم د یار له مخه
یوجدائی شوه دویمه سخه

درپینه مهٔ شه د بخت کښ وه
د باز شړلی زړکه م ولیده

خونی مزے کا په تا بر وه
د باد خورکو باندِ خُوږه وه

ژهٔ ئے خبریم له زیانه سوده
حسد د چا دے د نامردانو

حسد مذموم دے غبطه محموده
غبطه را پاسی د مرد له جوده

Poha Foundation
A.S.KB

چه علم وکړے عزیزه خویه
فهم په علم په عمل بویه
کمکیه ونه باردارہ بنه ده
نهٔ پلنه ونه بے بارہ لویه

کهٔ یار دِ سپین دے تاته تورمشه
که دصفت دم د پیغور مهٔ شه
نیک بد به واړه په دا پوهیږی
کهٔ تهٔ هغه نے خوئ دِ اوس نورمهٔ شه

په شیخ رحمکارم تازه توبه وکړه
هغ نکارے راته بنسیوه وکړه
زړه مِ هرکورهٔ په اندیښنو شو
توبه مِ بده ده کهٔ توبه مِ بنهٔ وکړه

زهٔ دِ کباب کړم خدائے دِکباب کړه
غلیم خونهٔ یم څهٔ خوحساب کړه
نهٔ دِ وفا شته نهٔ دِ جفا شته
ناکسه درومه خدائے دِ خراب کړه

کهٔ سروری غواړے دَهرچاوړونے شه
پرده پوښی کوه لکه پړونے شه
کهٔ بدگفتار دے کهٔ بدکردار دے
چه عذرخواه شی آواره کړونے شه

وفا ترے مهٔ غواړه دا دوه درے څیزه
چه بے وفا دی څما عزیزه
یو آس بل بنځه کهٔ هرخوبنهٔ وی
دریمه تُوره وړسره نیزه

دریغه بنهٔ خویه دریغه بنهٔ رونړه
چارئ ترلعلو تر دُرو چونړه
چه دواړه توکه لائق قابل لری
هغهٔ ته وایه کهٔ مونږے مونړه

سرپه زانو کښیږ ده داچارحاشا نه ده
تر باغه راغه دا تماشا نه ده
څوکام ترے موے په غم کښے دروے
دُنیا کهٔ دا ده دُنیا ته شا نه ده

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

تخم ضائع کا بد اصله مزکه بنهٔ پئ خسا کا بده غرکه
هغه چه کرکا یا پئ شاربی هغه دِ نهٔ کا داپوهه ورکه

دَدُنیا مینے یارئ واړه بقاهیڅ نهٔ لری باندِ مهٔ ویاړه
چه به ئے ژاړے په جدایئ جُدا چه نهٔ دی واړه وژاړه

چه په قرآن کښے دی منلی واړه مشکوٰة مصباح ته نیولی غاړه
نفس دِ په داکښے کهٔ فضولی کا شیطان خوار کړے بدبخته ژاړه

چه هرزمان مِ په زړهٔ میشتهٔ ده هغه مهرویه دَ زړهٔ دمه ده
خدائے خودِ صبر له دِ رانهٔ کا دَ صبر بخره کهٔ هرڅو بنه ده

نهٔ به دا مزکے وی نهٔ آسمانونه واړه به واوړی دا دیوالونه
باقی به بل یو جهان پیدا شی مولا لږ نهٔ لری خپل جهانونه

داخاورے نهٔ دی چه مونږ پرے ځونه دَخیال خُلمی دی کُل کونے جُونه
کوره له کوموخاورو به کُډه شُو په هرزمان دی دَ مرګ پیچونه

اے چه دولت لرے بدِ خصلت دے دولت به بایلے بنهٔ نصیحت دے
بازچه له بده بازداره لاړه شی وبه نهٔ نیسی دا تجربت دے

اَس دَ خانانو دی دَ بنوکسانو دی نهٔ دَ نادارو مفلسانو دی
مارهٔ څاریهٔ بنهٔ دی وړی کنده دی دِ نګر دَچا دی دَ کړکسانو دی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

آزار د خولے دے آزار د لاس دے
له دواړو خلاص دے هغه چه ناس دے

سړے به نۀ وی هغه به دَد وی
چه په دا واړو توکه الماس دے

اور وړل ندۀ ته په تاؤ مفهوم شی
وستړکه ور ته څرګند معلوم شی

هغه چه پریوزی واورته رنګ واخلی
هرڅوک خبردے چه اورے نوم شی

اَبله هغه دے په ورځ چه چراغ کښیږدی
یا چه بے درده په صورت داغ کښیږدی

یا چه د شګو عمارتونه کا
یا چه په بده مزګه کښے باغ کښیږدی

اهل کیمیا دی کیمیا به څوک مومی
اهل وفا دی وفا به څوک مومی

نوم د عنقا شته په داجهان کښے
اهل عنقا دی عنقا به څوک مومی

اصیل چه نۀ لری اَدب هم هیڅ دے
جمیل چه نۀ لری نسب هم هیڅ دے

چه دانشمند دے حکمت هُنر لری
که د بادشاه لری منصب هم هیڅ دے

اندوه هیڅ مۀ کړه خوشحاله سخ دے
خواری د لاړه دولت ته مخ دے

هغه چه تاوته خوړونے سپے وُو
په لرے لرے ملکونو بخ دے

اُمید کۀ ګورے بهتر تر بیم دے
عطا پرے مۀ نیسه کۀ د غلیم دے

چه له اَعدا سره په مدارا وی
داکار د چادے کار د حکیم دے

اے چه بے مثل په کړۀ او وړۀ ئے
کل رنګه روغه د خدائے په کړۀ ئے

دا هسے ولے د زړۀ په وړۀ ئے
په هیڅا نۀ ئے خو په خیل زړۀ ئے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

آتش قبول کا کنے چه قند شی
ادب دَ خوُیه دَ رور بائده دے

په هر دیارئے صفت دَخوند شی
جو هر دَ تُورے په صیقل څرکند شی

آسمان چه هومره لوئی رفعت لری
دا به خدائے واړه سره فنا کا

مزکه چه هومره ستر وی وسعت لری
چه لوئے عظیم دے عظیم ساعت لری

آفت کهٔ کورے په بے ننگئی کښے دے
ماله دو رنگو فائده ونهٔ لیده

ننگیت دَ دهر په دل ننگئی کښے دے
کهٔ سود دے سودخو په یکر ننگئی کښے دے

احمق دروښیم کهٔ احمق کورے
تورے وته سپین وائی سپینوته تور وائی

احمق راندهٔ دی په ستر کو تورے
په غوږ ونو آوری خبرے نورے

اے چه په سروکښے گذار ته سازئے
غازی غرځهٔ دے دربانډِ درغے

ستر کے دِ لگی غوږ په آوازئے
په تخرک ئے وُوله کهٔ تیرانداز ئے

اے دَ چشمانو په غمزه الماس ئے
ترسر تر پایه راته ووایه

داځهٔ هنردے له عاشق ستاسے
ترے دِ یستلے یم لاړم وباسے

اے نفسِ فضول از فضولی باز آئے
هیچی واز هیچ چه خیزد هیهات

چوں مردمِ جو فروش گندم منمائے
بیهوده مگوے وهر زمان ژاژ مخائے

اوس له دیو بنځو کله مردم زیږی
دخول کهٔ نهٔ کړے ورسره ځائے لری

ورځنے واړه مار ولړم زیږی
چه څنے واړه په عقل کم زیږی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

اے چه حکیم و علیم دِ نوم دے
ورکړے آخلے کار دِ معلوم دے

شیرین ژوندون دِ وربانډِ ترینځ کړ
خوشحال چه نه وژنے حکمت دِ کوم دے

احمق کهٔ هرڅو دُنیا دولت لری
دولت به بانے کاچه حماقت لری

کهٔ ډیر نادار وی شکر دِ کاندی
کهٔ خوئے نے بنه وی علم حکمت لری

اصیل به شرم حیا وفا لری
اصیلے وکنړه هغه چه دا لری

کهٔ شاهزاده وی چه دائے نه وی
اصیلے مهٔ کنړه یوه بلا لری

ایمان دَ سروزرو ترغرونو بنهٔ دے
منافقانو وته هیڅ نه دے

لال دُرچه پیژنی هغوئے قدر زده
چه شناخت نے نه لری سوړے ترڼه دے

اے چه پری وما ته ستائے
کهٔ یارم ووینے بیا به ووائے

هرچاچه ولیده باندِ بلبل شو
مخ دِ کهٔ گُل دے دَ دنیا ئے

اَدب چه نهٔ وی په سپین په تورکښے
عزت به نهٔ وی په هغه کور کښے

دولت به دروِمی له هغه خلقه
چه سره تل وی په شروشور کښے

اوهٔ آسمانه اوهٔ ئے ستوری
دولس برجونه دی چه پکښے شوری

غمژن دِ طمع دَ بنادئ کاندی
دَ شپے خبښتن دِ سحر ته گوری

اَسپے اَسونو وته ساتلے شی
تهتوے خرونه سره شړلے شی

تهتوان یا خرونه باندِ ختلے شی
خُنے نابودے گلے حاصلے شی

Poha Foundation
A.S.KB

آزار د اهل وماته جهل دے
دونرخ درښئیم په دا دُنیا کښے

خپل ځان کۀ ځار کړم ترا هل سهل دے
دونرخ صحبت د سفله نا اهل دے

اے چه رحمان او رحیم دِ نوم دے
نادان په تاج کړے دانا محتاج کړے

عظیم بادشاه ئے کار دِ معلوم دے
ما پرے خبر کړه حکمت دِ کوم دے

آسمان روغ زړونه نۀ دی پرینښی
خوئے دا ستوری په ستر کو وینے

دۀ دی په هرچا چاپونه اینښی
واړه داغونه دی کوښی کوښی

بنیاد د چارے په مصلحت دے
چه سره یو شی دا دواړه توکه

بیا د مردانو په بنۀ همت دے
واړه دولت دے عزت حرمت دے

بدخواه دِ کوم دے چه دِ په بدُ ویاړی
کۀ هرځوخوئ د فرښتو حاصل کړے

نیکخواه دِ کوم دے چه دِ بهبود غواړی
له چا به تۀ ژاړے ځوک به له تا ژاړی

باغ په خوبئ لکه مخمل دے
ساقی را پاسه مینا را واخله

راسره کوره یوځۀ مخ مل دے
پرخه وریږی کل دے حمل دے

باورکۀ وکړے په جُز او کُل کښے
دا ډیرے غاړے نغمه صوتونه

مردان به تل وی په توکل کښے
نشته په باز کښے دی په بلبل کښے

بله به نۀ وی په حق شناس کښے
چه ئے جارباسی هورے جا روزی

تل به په حمد وی تل په سپاس کښے
زړونه تسخیر دی د خدائے په لاس کښے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

باغ وے سرود وے نُقل وشراب وے
بنے بنے دلبرے بنۂ بنۂ احباب وے

مجلس دَ خاصو کتاب په مینځ کښے
نقل دَ تورو وخت دَشباب وے

بارئے ئے نۂ دی کل دَ کلاب دی
زلفے ئے طعن دَ مشکناب دی

راشه کۂ دواړه شونډے ئے کورے
چه پرے مستیږی هغه شراب دی

بطه تل لامبی اوبۂ تل مومی
بد بوئے ولے له تنه درومی

بد بوئے ځکه درومی له تنه
هره بلاځی دَ دے تر کومی

بلا بلا وائے بلا هم تۂ ئے
خپل بنۂ هم یاد کړه کۂ بلا نۂ ئے

تُورہ دَ ژبے تُورہ دَ اوسپنے
څۂ غوځول کا خبر لا نۂ ئے

بخت و دولت دَ سړی له خُا په وی
نۂ له هنړه نۂ له همایه وی

هُنر هاله راشی همائے هاله راشی
چه باندِ حُکم په چا له خدایه وی

باز په دیدن دَ طاؤس ویاړی
سرپښے ئے هرځۂ سره ونغاړی

په خپل خپل بنکار پسے هرځوک تلاش کا
مزرے کۂ زوړشی غوابنے وغواړی

باغ دَ کلونو کنج او کتاب وے
رود وسرود ونُقل و شراب وے

بنے بنے محبوبے بنۂ بنۂ احباب وے
خوبی دَ عمر وخت دَ شباب وے

بادشاهان بنۂ دی چه په خُانانو زرښندی
خُانان پرے بنۂ کا چه ورته سرښندی

زرسر دا دواړه توکه پیر کران دی
یو یوئے وښندی نۂ ئے یوهر ښندی

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

بهانړ د آسپو کله یکسان دی
څنې د بار دی د زیست روزګار دی

څنې ټټوان دی څنې آسان دی
څنې د تورې د برګستوان دی

بې غمه خوب کا چه روغ په تن وی
موږ د شکرو حلوا ته نه ګوری

خوب به په څه کا چه څوک غمژن وی
وږے د سپورے روټئ کا زمن وی

بازونه واړه بهادران دی
چه په آسونو کښے خم چم پیدا شی

چه بد شے نیسی بد بازداران دی
آسونه ساز کا چه شهسواران دی

بلبل د ګل دے ګل د بلبل دے
مینه په پټه د هیڅا نه شی

بلبل هوږے غواړه هوږے چه ګل دے
خپل بوئ د منګو په څان چغل دے

بدخواه د خوار وُسه ته ورته غټ وُسے
څوچه نښا دئ دی څوچه غمونه دی

خپل نیت د زغره ته پکښے پټ اوسے
و دواړو توکو ته په مخ په څټ اوسے

بد مخ ناحقه په زر پسالهٔ شي
که هرڅو رنګ لری سر سپینے پانړے دی

ښه مخ چه بیا مومی پسول د هالهٔ شی
شندے به چیرے نوکس بالهٔ شی

بدی په لاس واخلی چه ګنهګار شی
چه څوک له خپله شامته خوار شی

چه ګنهګار شی هغه د ډار شی
خپل پردی واړه څنې ویزار شی

بزرګی په تا ښائی که ته ستارے
چه پرے حاجت د محتاج پوره نشی

ستار که نه ئے کله بزرګوار ے
که مال د ډیر ډیر دے کړه مالدارے

Poha Foundation
A.S.KB

بار دَ اوښانو په خرونو ئې نه شی
دَ ویښ له حاله اوده خبر نه دے

جام دَ مستانو په صوفیانو څیښ نشی
څوچه له خپله خوبه نه ویښ نشی

بدی له خپلو چه آوازه نه شی
که ښه دے ښه خوهغه سړے دے

خپلوی دَ خپلو په چا ښکاره نشی
چه ئے په خپلو کښے گریوان پاره نشی

بخت دَ مغلو پښتانه نه پریږدی
گنړه که څه هومره پښتانه نه دی

چه اتفاق وکا په ټوره زړه کښیږدی
چه ئے په یادکا دَ مغلو زړه ریږدی

بانړه که هرڅو دَ ستړگو زیب لری
څویه که ښه دے نور دے دَ ستړگو

چه ورکاږه شی بلا آسیب لری
څویه که بدشی ماران دَجیب لری

بیا م له بخته مدد څرگند دے
چه خوب م نه وُو دَدَه له غمه

خوب کړم خوښی کړم زړه م خورسند دے
ترسرم لاندِ هغه مړوند دے

بوئ دِ له نطفه دَ کبر وآز ځئ
په مانځه ودرے فکرونه نورکړے

لکه دَخولے نه چه بوئ دَ پیاز ځئ
عمر دِ هسے کنده ناساز ځئ

عابد بے بند دے هم بے پیوند دے
سړے لیدہ شی که خوئ ئے گورے

مور پلار ئے نشته پیدا له شخوند دے
لکه چه دد وی هسے بے سند دے

پکار هیڅ نه دی خالی مستی
هستی تمامه په مستی کښے وبا زه

څولا په زړه لرے دَ غم هستی
که ما نه زده کړه مے پرستی

Poha Foundation
A.S.KB

په ننګ خبرنۀ دی بے ننګه کلی دی
وفائے نشته له عقله پلی دی

کۀ مونځ اودس کا په پنځه وخته
هم بے صلوٰۃ هم مخ نا ولی دی

په غم دَ نورو وغم ته ساز مۀ شے
سپک وعالم ته په خپل آوازمۀ شے

سړے په طمع دَ بل بنده شی
دُعا به دا کړم اَخته په آزمۀ شے

په رنګ رنګینه ئے په مخ نسرینه ئے
په لب شیرینه ئے په تن سیمینه ئے

درسته کلزارئے تر سر تر پایه
عیب دِ دا دے په زړۀ سنګینه ئے

په ځان مِ لږ ډیر ځایونه منبلی دی
چُونړ چُون مِ کښلی کښلی کتلی دی

ستا تر بنا ئسته چه نا بنا غلی دی
دَ خلخ کښلی کشمیری کښلی دی

پلار دَ خپل خ[illegible] ډیر ویاړی
په هره چارئے بهتری غواړی

چه خوئ ئے بد شی نصیحت نۀ منی
دَ دۀ له خویه په اوښکو ژاړی

په کاغذ وکښے خوانائے ولولی
چه کښلی نۀ وی هغه څوک څۀ لولی

هسے مردان شته په دا دُنیا کښے
تختے دَ وچولی تختے دَ ړۀ لولی

پند دے سودمند دے کۀ څوک ئے نغوړی
وخت دَ فساد دے له تاچه وزیږی

څوئ ئے مۀ بوله حذر ترے بویه
چه دِ له حکمه له رایه وغړیږی

په تار دَ غنړی ذباب بند کیږی
نۀ په دا لُومه عقاب بند کیږی

پند وعاشق ته بند دَ خسړیو دے
په دا به کله سیلاب بند کیږی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

پوندہ پہ اورکښے ګونہ ګونہ شی
عادت بہ هیڅرے د ناکس نور نشی

کانړے پہ اورکښے ګڅ یا چونہ شی
کۂ اورئ پورے پہ درونہ شی

پہ خپل مقصود پسے پہ څۂ مجنون ئے
پہ څوخوشحال شے چہ پہ کام کامیاب شے

پہ خپل مطلب پسے یوڅۂ مفتون ئے
د کام پہ نۂ موندلو هردم محزون ئے

پہ رنګ مُتیازے لکہ اوبۂ دی
لکہ چہ مخ وینی څوک پہ اوبو کښے

پہ خوند پہ بوئ کښے د اوبونۂ دی
هسے پہ دے کښے د مخ نیدۂ دی

پہ خصلتونو کښے عدل انصاف بنۂ دے
چہ څوک د غابن مات کا تۂ ئے هم غابن ماتہ

لہ بنولہ بد و سرہ زړۂ صاف بنۂ دے
کۂ عذر خواہ شی غابن ئے معاف بنۂ دے

پہ پوهہ ډک دے هر یو زړوله
هغہ چہ خر پیدائی یا چہ حکمت وائی

وځان تہ نۂ وائی هیڅوک غوڅ له
هر یو فلک دے سره سر سوے

پہ تن هډونہ رګ وریشہ ئے
خوئ د ددانو د حیوانو پریږدہ

پہ دا کۂ ګورے یو دوہ پشہ ئے
کۂ تۂ سړے ئے پہ اندیشہ ئے

پند د سړی دے سړے د پند دے
سړے پہ پند نیسی څارو ئے پہ بند نیسی

پرے بہ پوهیږی چہ دانشمند دے
وهر سړی تہ دا کار څرګند دے

پښتون پہ اصل سَړ بنے دے
لودی غلجے دے د بپټنی لہ لوړہ

یا غور غشتے دے با بیتنے دے
پہ سړہ بن پورے بیا کړلے دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په دا خبر شه چه سړے څۀ دے
چه بے اُستاد وی لا غشے نۀ دے

سړے دَ غشی کړه دُرمه دے
چه بنۀ ئے ساز کا سړے هالۀ دے

په رنګ په حُسن په څو نادره ئے
له خپله یاره څو زوره ئے

بنیوه غمزے لرے څو جلوه کړه ئے
خو چه پخلاشے بیا مَروړه ئے

په عطرو ډوبه هغه خوش رویه
تمامه شیه ئے را سره تیره کړه

راغله ناګاه له یوۀ سویه
سپیرے م ډکے دی دَدے له بویه

په ډیره پوهه کۀ بو علی دے
کۀ کلمه لولی عقل ئے مۀ کوړه

چه جود ئے نشته احمق جلی دے
چه څوک ئے نغن خوری هغه ولی دے

په قد دَ سروِ تر ونے بوک ئے
کمے دِ نشته په شش و پنج کښے

په رنګ په اصل په خوئ ملوک ئے
په چار په هرڅۀ دَ زړه ګی څوک ئے

په دا به پوه شی هغه چه کس وی
چه یو بخړے دَ اور پیدا شی

ډیرے رمے لړه یو شرمخ بس وی
په مخ ئے وړے انبار دَ خس وی

په دا دُنیا کښے بنے خوږے مینے
نورڅۀ ئے مۀ کړه واړه مقصود دے

بد رنګے ترخے شی کۀ تۀ ئے وینے
ترخوله وباسی ترخے شیرینے

په استخفاف دَ بادشاه دولت بائلی
په استخفاف دَ چهار یارانو

په استخفاف دَ مُلاجنت بائلی
هم مؤدت بائلی هم مروت بائلی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په سپین ویښتهٔ م په زړهٔ سرور راشی
غم د ځ وړوالی په زړهٔ هالهٔ راشی

زیره چه سپینه شی په مخ کښے نور راشی
چه په غابنونو په لیمو فتور راشی

په خپله پوهه کهٔ ذو فنون وی
دولت ته ورسی تینګ ئے ونهٔ نیسی

وئیل چه نهٔ منی پکښے جنون وی
قابل ئے مهٔ کړه چه په رائے زبون وی

په کارد علم عالمان مونږ
دا واړه هیڅ دی حُما په پوهه

شیخان په کارد شیخئ ځان چونږی
کوره څوک ورشی په مخ مخ رونږی

په عاشقانو څوځو خبرے شی
چه عاشقان دی چه صادقان دی

ورته لښکرے شی تورے شی زغرے شی
عشق به ئے کله له دله لرے شی

په باغ چه کړ شی چه ترے وتونی وی
کهٔ هرڅو وخوری کلونه بوئ کړی

کهٔ لون لون میوے خوږونی وی
خو عاقبت به ورځنے تلونی وی

په بنایسته ؤ چه مبتلا وی
بے فکره کله خلا ملا وی

بے مینے مهٔ شے مئین هم مهٔ شے
دا دواړه توکه اَلا بلا وی

پاکی چه راشی په هغه کور کښے
بلائے وُسیږی نوره په اور کښے

یوسفؑ چه پاک ؤ ځکه بادشاه شو
څهٔ شوکهٔ بند ؤ و ناحق په تور کښے

په شپه آرام شی په ورځ هر کام شی
په ما دا کله په صبح وشام شی

په شپه په ورځ دی دَ عشق غمونه
آه و زړه م سره ډ ام شی

Poha Foundation
A.S.KB

په مخ کۀ هرڅو صاحب جمال وی
کۀ زر تسبیح لولی باور پرے مۀ کړه

ننه په زړۀ کښے اَفعی افعال وی
نښے م واړه دَ مکر جال وی

پلار مورکۀ هرڅو نِکو فرجام وی
فرزند کۀ بنۀ وی خدائے کامران لره

په بد فرزند پورے خجل بدنام وی
دَ بد فرزند دِ زهر په کام وی

پرین کۀ بنۀ وی په کار و بار کښے
زرغه نامرد کا له کاره پاتے شی

نۀ پیر فکرونه نۀ زرغه په کار کښے
مرد ټول اختیار وی په زیست روزګار کښے

په رنګ په خوئ کښے سره پرخے وی
یو سیند بل پورے لکه لښتے وی

په مرتبو کښے سره نیرے وی
یو غر تر بل پورے لکه غونډے وی

پیوند دَ زړونو عجب پیوند دے
خوچه وفا وی هومره ټینګیږی

په قطره غوښه وبله بند دے
جفائے پرے کا کارئے څرګند دے

په باغ په راغ کښے کرل هرڅۀ شی
کۀ لویول ئے په شودو پئ وی

په خپل خپل اصل بیا واړه وشی
مولئ مولئ ده نورڅۀ به نۀ شی

په باغ کښے پیرے ونے ولاړے وی
پلنے نرئ کورے نا کورے

چه بنۀ ئے حیر کړے په خوخوغاړے وی
ځنے په پورته بنا لښته ولاړے وی

په دا جهان کښے چه څو غمونه دی
واړه په بخره دَ عاشقانو شول

خوخوخوارئ خوخو ستمونه دی
بخرے له ځایه په قلمونه دی

POHA
بوهه
Poha Foundation
A.S.KB

پاداش دَ هرے چارے تیار وی
چه ترس دَ زړۀ لری داکاربه بنۀ لری

که نیک کردار وی که بدکردار وی
خوبے پروا وی هومره ئے زار وی

په زړۀ کښے څرپیکه دَښکاری لاړه شی
چه سره ونښلی دَ ښکار باندونه

هے هے نارے وهی بوبره ئے غاړه شی
زرکه دَ دواړو له منکلو لاړه شی

پرے مِ سلام دے جرګے چه پښے شی
خوشحاله زوړ شوے قرار ناست اوسه

زړۀ مِ هورے دے هورے چه هنډے شی
پښتون چه زوړ شی دَ نغرې دَ څنډے شی

پند دَ نیکخواه دے خدائے دِے بنۀ لری
هوښیار لازم دے چه خطائے وے

ورمون دَ نیکو نیکان په زړۀ لری
نادان معذور دے چه عقل نۀ لری

پیوند دَ مینے هم ټینګ هم سست دے
ډیرو وخت په جفا پرے کړ

جفائے پرے کا په وفا درست دے
اوس خو دَ لږو څخه آمست دے

په سړیتوب کښے واړه یکسان دی
ایمان دَ چا دے دَ مومنانو دے

که مومنان دی که کافران دی
ایمان ئے نشته چه کافران دی

په چاچه عدل یا ستم کیږی
بے ځایه هیڅ نۀ دی واړه په ځائے دی

هرځائے چه بیش وباخۀ کم کیږی
یو آزمیښت دے په عالم کیږی

په هره چارچه همت بسته شی
که بے همتی ئے په لاس واخسته

تیرۀ خارونه هم کلد سته شی
دَ هغو برخه خواره خسته شی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

پښتانۀ واړه لکه مارونه دی
مغل دم کړی په خپل کارونه دی

چه په مارونو کښے لوئے مار پیدا شی
پسے ئے غواړی کۀ په غارونه دی

پسرلے چه راشی یا پشکال شی
دَختک زونی شیخان خوشحال شی

شکرانے اخلی دَ باران وعدے لی
په دې وغړ نو وعدو نهال شی

په داجهان کښے کۀ خرابئ دی
یا ناحقئ بے حجابئ دی

یوه به نۀ وی دَهوښیار له لاسه
دَ نادانانو دَ شتابئ دی

پرے مِ سلام دے هغه چه مے خوری
خدائے دا روکړه کۀ په دودئے دے خوری

اول خلوت بویه بیا بنۀ صحبت شه
مے په صوت دَ چنګ ونے خوری

په خو دَ ځان په بنیوه بیدارئے
ویښتۀ دِ کوز شی هم پرے آزارئے

فکر دَ کور دَ خوارئ نۀ کړے
بند بند به پروت وے ناپروا دارئے

پریږده پرے سترګے دَ وږیو وُوځی
باندِ پراتۀ وُسی وږی سرکوزی

لوئے نمړئ دَ ډک طباخ وی
دوئ دی خوړلی دَ طباخ څخونږی

په خو ولئ وائے لرے چه لږ بیمار شے
پروا دِ نۀ وی چه چاق تیار شے

هیڅ ئے نا بودے چه بنۀ مِ ولیدے
غفلت خوار کړے کۀ خبردار شے

په هره ژبه سخن سنجان دی
دَځان په فخر پاک دَ سبحان دی

په خولۀ ئے ذکر په زړۀ نور فکر
فساد دَ دور دا نا شیخان دی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په شمار م خویه ترشپیتهٔ زیات دی
چه راځرګندشول په کاروبار کښے

نیمکی به مړهٔ وی نیمکی حیات دی
تردے ژوندیو بهتر اموات دی

په رنګ په شکل ښائسته میورے
یا ران ډیرخوښ کړے بیلے ډیرخوارکړے

په زړهٔ سنګینه نا ترسه کورے
دارو د زړونو د زړونو زورے

پنځه ډګوتے دی کهٔ یوه نهٔ وی
د لاس خوبی ده په پنځه ګوتے

د نورو ګوتو چا ربه ډ څهٔ وی
چه سره جوړے وی کار به ډ ښهٔ وی

په رنګ په حسن تازه بلوخه ے
تر سر تر پایه کمے ډ نشته

په تن کښے سپینه تر تازی پوخه ے
په ښو خبرو څهٔ خبر لوخه ے

په خپلو اوښکو کښے سړے شنا بنهٔ دے
کهٔ ګل له نورودی اغزی له یاره دی

له هره هر سړی سره آشنا بنهٔ دے
منت ترهرڅهٔ د خپل آشنا بنهٔ دے

په ما دا عدل کهٔ دا ستم دے
واړه م خپل دی پردی څوک نهٔ دی

چه غم په ما باندې په هر هر دم دے
چه ے له ما سره دا هومره غم دے

په سوات وریږی په سمه شین دے
بټ د تالی د عبدل لښکرے

ترغړهٔ به کوزشی لانمازپښین دے
خوشحاله زړهٔ ډ له واړوشین دے

په رنګ کهٔ حوره ده پرے ګرفتارمهٔ شے
خوشحال ته کوره چه یوځهٔ یار لرے

چه خوئ ے بدوی د ښځے یارمهٔ شے
له بده خویه ے تهٔ خبردارمهٔ شے

Poha Foundation
A.S.KB

صحبت په سرطان کښے په مزری په وږی
لیندہ ورغوے صحبت هم زیان لری

مرد به خپل ځان ژغوری ځماله نغوږی
په دا منزل دِ په بهار کوږی

په عاشقانو آرام حرام دے
په عشق کښے شرم په ننګ کارنۂ لری

عاشق ئے مۂ بوله چه په آرام دے
دَ دواړو توکو یو خالی جام دے

په دا خبره هر څوک خبر دی
تاغوندِ کله هوسئ دَ مښکو دی

تراوریدلو لیدل بهتر دی
مښک دِ دَ زلفوکۂ برابر دی

په تن سیمینه ئے په رنګ رنګینه ئے
زۂ دِ مجنون یم کۂ تۂ لیلیٰ ئے

په لب شیرینه ئے په مومشکینه ئے
زۂ دِ فرهاد یم کۂ تۂ شیرینه ئے

په هرچا کوټه غمونه خپل دی
دور دَ چا دے دَ عالمګیر دے

څوک دی چه نن مِ په غم دَبل دی
لاس به په غوږ لری چه څوک عاقل دی

پنځه بارونه دی بردن ئے غم دے
پنځه په نورو دی په تا دوه کم دی

ورمیږ دَ خلقو ترلاندِ خم دے
خوشحاله شکر کړه چه بارِ دِ کم دے

په دواړو زلفوکۂ عنبر بیزه ئے
دا څۂ لا نورے خوبئ دِ پیرے دی

په دواړو شونډوکۂ شکر ریزه ئے
بابا دِ وُمره بلا سرتیزه ئے

په لارچه دروم په مخ دلبر راشی
هسے دَ کښلیو په دیدن خوښ یم

یا بنۂ څۂ بیاموم یا بنۂ خبر راشی
لکه په خوارو باندِ اختر راشی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

پاسه یا کوزے دا کارسازئ په څوخورنګه دلنوازئ
آسمان ته ګوره مزګے ته ګوره داچارے نۀ دی لوے بازئ

څښتن دَ خونے چه بے تدبیر وی وینځے مریونه ئے وتیښت ته خیروی
یائے ډیرمست کا هوائے نوره شی یائے ډیرخوار کا لکه اَسیر وی

تازی چه نۀ نیسی کوټه چه نیسی خلق په بنۀ نظر کوټه ته کسی
تورزن پخپله خپل ځان په قدر کا چه تُورے غشی په ځان رانیسی

تورے دِ زلفے دی تور دِ اوربل دے مخ مِ دِ ولیدۀ لکه اوربل دے
هم تور لوګے دے هم سرے لمبے دی دَ غوښتو نۀ مِ پکښے قبل دے

تل خاموشی کړه چه تل بے غم وے طمع له چا مکړه چه به ترجم وے
خوښ په هُنر اوسه خوښی په مال مکړه هسے کارونه کړه چه بے ندم وے

تربازنه نور نور مرغونه کټ دی هُنرچه نۀ لری ځکه څوهټ دی
خپل کار څرګند کا په دا دوه ځایه مردان دَ کوټے بنځے دَ کټ دی

ترلعلو دُرو عقل تمیز بنۀ دے دَ بل ترمُهرخپل یو پښیز بنۀ دے
چه خبردار دی دَ صحبت په علم ترڅو ادبے خبرے تیز بنۀ دے

توبه هالۀ بنه ده په ګناه چه لاس رسی چه لاس په هرچرته په کوزو یاس رسی
چه لاس ونۀ رسی توبه څۀ سود لری خالی خبرے په خولۀ دَ پاس رسی

Poha Foundation
A.S.KB

تهٔ چه بادشاه د سمن رویوئے
تر سر تر پایه ګل ئے سنبل ئے

غوره دلخواهه د سنبل مویوئے
بدچه په نغوته د څوبدخویوئے

تهٔ به هیچرے د آس په یون نشی
اصل په هرڅهٔ کښے خپل ځان څرګند کا

په تُوره هیڅوک لکه پښتون نشی
خوند د متړو به ګندم ګون نشی

تل تل تل م ورپسے غم دے
چه نهٔ ئے وینم په سترګو تورو

مینه ئے ډیره راحت ئے کم دے
دا جهان واړه په ما تورتم دے

تری کهٔ بد دی خو بیا هم بد دی
بولاق کهٔ هرڅو خټک یا دیږی

هرچه هم بد دی هغه امجد دی
د سبا کئ د لوریه بد دی

تهٔ اوم سبوئے تر څرخ وتلے
کهٔ چیرے وُوزے د اور له تاوه

د اور ترتاوه نهٔ ئے ختلے
نوم به د اُوم وی له تانه تللے

تر سر تر پایه چه سړے ساز دے
سړے هغه ګنړه چه خپل ځان پیژنی

فهم کهٔ وکړے درست سره راز دے
چه بے خبر دے یو تش طراز دے

تازی چه زورشی په قدر خرشی
زورِ دِ دماغ د ځوانئ نهٔ کا

مزړے چه زورشی ترشغال بترشی
په دا وئیل دِ هرڅوک خبر شی

ترظل کښیمنے د هغے وُنے
نهٔ یوه وُنه باغی په غولی

چه ئے نهٔ ستړه نهٔ پاڼړے ونے
نه ډیرے وُنے پلوسے غنے

Poha Foundation
A.S.KB

تاچه پیدا کړۀ دا اوۀ ستوری
چه ستا په حکم و بلله شوری

په شوریدۀ کښے ډیر ډیر کارونه شته
راندۀ ئے نۀ وینی بینائے کوری

توانګر هغه دے چه قناعت لری
نۀ چه بارونه یا بضاعت لری

چه خوئ خصلت ئے د سړی نۀ وی
یو ډد ئے وګنړه کۀ شجاعت لری

تل تل چه غورزی دا سعد ستوری
د هنرمندو په طلب شوری

کۀ چیرے ورشی په بے هنرو
ځنے د تللو درواړه کوری

ثابت په ماکړه ګناه مهروئے
لاله عذارے عنبرین موئے

له هغه پسه ټوره ږاواخله
وینے ځما د ګردن کړه توئے

جنت د چادے د صادقانو دے
دوزخ د چادے د کاذبانو دے

قرآن چه لولی کذاب عذاب مومی
ثواب بے حده کۀ د قرآن خوانو دے

جنت د چادے د حق شناس دے
دوزخ د چادے د ناسپاس دے

کاندۀ به نورے فتنے پیدا شی
کارکړه کۀ کارکړے چه نن دِلاس دے

جنګ د هاتی د مزرې آسان دے
د خپلے ژبے آفت لا ګران دے

چه خپله ژبه ئے په خپل فرمان کړه
هم ئے رستم ګنړه هم لالقمان دے

جنت په څۀ کښے دے په خوشحویئ کښے
دوزخ په څۀ کښے دے په بدګویئ کښے

چه نیت ئے لوئے دے هغه خدلے لوئے کا
کمے ئے نۀ وی په دا لویئ کښے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

جهان کمر دے د څخلئے
لکه چه څغ کړے هغه به واؤړے

فعل د څغ دے څغکړونے تهٔ ئے
راشه خبر شه که خبر نهٔ ئے

جهان کهٔ واړه سړه سور اور شی
کهٔ سمندر غوندِ په اورکښے کا رنهٔ کا

ګمان ومهٔ کړه چه عارف نور شی
عارف ئے مهٔ کنړه مخ دِ ئے تور شی

جهان کهٔ واړه سړه اوبهٔ شی
یوه بیړئ چه څوک ربستونے وی

دا دوه بیړئ به ډوبے نهٔ شی
بله چه وښی په چا ماړه شی

جهان د رست ډک شو د ناحقئ
چه ځائے پرے نهٔ نیسی شوری بشوئیږی

لکه پیمدلے اوښے په مئے
د سردا نه ئے خوشحاله تهٔ ئے

جونه چه نهٔ وی وادهٔ لاحُورِ وی
چه سرئے سپین شی مخ ئے بے نُور شی

اولاد چه راوړی آدم دستورِ وی
یوه پیرئ درته حضورِ وی

جدا چه نهٔ شی ترے اوسپن خړے
په څهٔ به سازه شی ترے تیره تُوره

ترے پاتے نهٔ کا د پوندے زړے
فکرِ دِ بنهٔ وُکا اُستاذ څوئ مړے

جهان د دچا دے چه څوک تورزن وی
ناستے دِ دے د علم ترسیوره کا

داد و دهش کا په نوم مئین وی
چه څوک د علم د ورع څښتن وی

څوانی ډک جام دے په پیرئ آوړی
پیری یوازے په هیڅا نهٔ راځی

بقائے نشته په وار وار واوړی
څوځو عیبونه ورسره راوړی

Poha Foundation
A.S.KB

څان وجهان لره پکار سلوک دے
ملوک دِ بنهٔ وائی پوچ پوچ دِ نهٔ وائی

ملوک چه بنهٔ لری سخ د مملوک دے
د ملوکانو کلام ملوک دے

څائے او مسکن دِ د کارگهٔ گلشن نشی
حسن هغه دے چه اصل ذات لری

کمذات سړے دِ د جاه څښتن نشی
د سپاندِ گل به گل د سمن نشی

څنے خبرے په تکلف کیږی
څنے خبرے په بله ژبه

څنے خبرے په تأسف کیږی
لکه یعقوبؑ ته قال د یوسفؑ کیږی

څنے په علم په دُنیا مستی لری
څنے په تُوره په غزا مستی لری

څنے په زهد په تقوٰی مستی لری
خوشحال په کوم توکی د مستی لری

څنے کهٔ وینځے وی لکه میرمنے وی
عقل هُنر بویه په آدمزاد کښے

څنے میرمنے د وینځو کنے وی
میوه چه بنه لری قدر د وُنے وی

څنے په عقل په هُنر دولت مومی
یو په دارو د طبیب رغیږی

څوکۓ په جهل په حماقت مومی
بل بے طبیبه شفا صحت مومی

څنے خپل جیش لښکر حشم کسی
څنے خپل علم هُنر قلم کسی

څنے خپل لعل وگهر نعم کسی
څنے خپله هغه صنم کسی

چه سړے خوږ نشی سړے چه داغ کښیږدی
له چاچه جنگ کړے روغه په زړهٔ لره

هرڅوک پوهیږی څان ته بلا بلیږدی
هوښیار په جنگ کښے د روغ څائے پریږدی

Poha Foundation
A.S.KB

چه نهٔ دَدین دے نهٔ دَ دُنیا دے
هغه کهٔ گرځی پکار دَ چا دے

پریږده چه وُمری جهان ترے خلاص شی
په داجهان کښے یوه بلا ده

چه نن دِ یار دی کاندہ اغیار دی
کاندہ اغیار دی چه نن دِ یار دی

خدائے دے چه دا زړه نه سره جارباسی
دا زړه نه کله په اختیار دی

چه نهٔ طالع لری نهٔ مصلحت لری
دولت به بائلی کهٔ پیردولت لری

چه شکر نهٔ لری کله نعمت لری
چه صبر نهٔ لری کله حکمت لری

چه قدر نهٔ لری دَ بادشاه دَ مینے
ترے به ئے نهٔ کا په خدمت کښے وینے

هغه نوکر دِ بنادی ونهٔ کا
هرځهٔ به بائلی کهٔ تهٔ ئے وینے

چه څوک ئے سمه کنړی کږه شی
چه ئے کږه کنړی سمه هغه شی

دخل دَ چا دے دَ خدائے په کړهٔ کښے
په حال خبر شه چه څهٔ دِ زده شی

چه غم ئے نهٔ وی دَ نیکنامئ
وا ړه ئے مخ وی په خود کامئ

نهٔ به ئے دین وی مهٔ ترے وفا غواړه
هرځهٔ ئے هیڅ وی په دا خامئ

چه ئے په کور کښے لائق فرزند وشی
کرم له خدایه په سړی څرګند وشی

قابل چه نهٔ وی په هغه کور کښے
دولت ئے هیڅ دے کهٔ چند در چند وشی

چه زړهٔ له تانه دَ چا بنهٔ کیږی
بنهٔ کړه دُعا کښه دُعا قبلیږی

آزار دَ هیچا دَ اخستو نهٔ دے
بنیرے دَ خُوبږو زړونو لګیږی

Poha Foundation
A.S.KB

چه دم ئے نهٔ زده د اوښکئ
نادان دے پریږ ده ورباندِ مهٔ ږده

د اژدها نیسی لوبیه لکئ
د نصیحت د صابون چکئ

چه رابنکارهٔ شوه یوه سړئ
د زړهٔ ښند نه آسانه نهٔ ده

زړه د م پرے باتلو هغه کړئ
بے خایه څوک ښندی یوه د مړئ

چه نهٔ ادب لری نه عقل رائے لری
چه بے ادب وی آدم ئے مهٔ کنړه

دوپائے لیدهٔ شی خوئ د چارپائے لری
څهٔ شوکهٔ شکل آدم نمائے لری

چه درست کلزار دے د اتفاق دے
خارِ په بخره د خار کشانو شی

چه درست خار خارئ کنده نفاق دے
هوښیار د کلو د کلزار مشتاق دے

چه رنګ و بوئ لری کل کل هالهٔ شی
چه نه ئے رنګ وی نهٔ ئے بنهٔ بوئ وی

پرے د بلبلو غلغل هالهٔ شی
ورځنے پاتے بلبل هالهٔ شی

چه تاځوک وویني مهربه څهٔ وینی
عاشق څهٔ وینی چه تاونهٔ وینی

مهربه څهٔ وینی چه تاځوک وویني
چه تاونهٔ وینی عاشق څهٔ نهٔ وینی

چه ذات ئے بد وی اصل ناپاک لری
زاغ و زغن کوړهٔ بلبل طوطی کوره

کنده په فعل کنده په ژوک لری
خپل خپل پرواز کا خپل خپل خوراک لری

چه جنګیالئ لری بنځه په کور کښے
بنځه حلیمه بنه ده خوش خویه

دهغه کس وی ژوندون په ور کښے
بده به تل وی په شر وشور کښے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه زرئے ونیسی زرئے بیا پریږدی
خو یو نامرد به وی زړهٔ بهئے ریږدی

یادِئے ونیسی سردِ پرے کښیږدی
یادِئے زلفے په لاس کښے نهٔ نیسی

چاته چه چاه کنے په چاه کښے پریوزے
بلاچه غواړے په بلا کښیونږے

په څوبه روغ وُسے دا فکر نهٔ وکړه
په پرانګ پرهار وکړے بیا ورپسے وزے

چه څوکئے کا ندی کله یارئ دی
یاخودکامئ دی یا عیارئ دی

چه بنے مِ څیر کړے دا بهترئ
یا ویزارئ دی یا اغیارئ دی

چه نادانان دی چه فاسقان دی
یودم کار وکا بیا زړ پښیمان دی

چهئے په کار کښے پښیمانی نشته
یا عاقلان دی یا صالحان دی

په هرسیرت په وجود غالب دے
په هغه رنګ ئے حشر واجب دے

حریص به خوک وی حاسد به کرک وی
په رنګ دَ دواړو خبر طالب دے

چه کاهلان دی چه احمقان دی
دولت به بائیلی کهٔ بادشاهان دی

دولت دَدین دَ دُنیا دَ چا دے
چه هوښیاران دی په کارچسپان دی

چه تنګه خولهٔ لری اوږدهٔ بانړهٔ لری
تورے ئے وروځے ملال کاتهٔ لری

نورځهٔ ئے مهٔ کنړه څما په پوهه
ترسر تر پایه به صورت بنهٔ لری

چه کښینی آوری فریاد بنیږے لری
دَ زړهٔ دَ آه تورے تیارے لری

پیر به په هرچا په وار وار راشی
اندوه دِ نهٔ کا آسمان پیرے لری

Poha Foundation
A.S.KB

چینه جیحون نۀ ده غونډۍ به غرنشی
شمع قمر نۀ ده سها به نمر نشی

که اوښکۍ په رنګ د مار ده
بیا اوښکۍ ده بیا به اژدر نشی

چه ننګیالی دی دولت هغه مومی
چه ننګیالی دی عزت هغه مومی

دا دواړه توکه سره تړلی دی
څوک چه محنت کا راحت هغه مومی

چه نۀ طالع لری نۀ مصلحت لری
دولت کۀ غواړے چه بدخصلت لری

دولت هغه دے چه درپسے دروی
چه ورپسے زغلے بلا آفت لری

چه ئے دروغ نۀ دی چیرے وئیلی
چا ته ئے نۀ وی په بد کتلی

هغه به هیچرے خواری بیا نۀ مومی
عزت دولت به ورپسے زغلی

چه ئے ربنتیا نۀ وی بل ئے اخلاص نۀ وی
هغه به هیچرے له غمه خلاص نۀ وی

دولت د دین دے کۀ د دُنیا دے
بیا به ئے نۀ مومی چه خاص لخاص نۀ وی

چه خوئ ئے نۀ وی جمال زیبا لری
لکه بنۀ لوښے خالی غوغا لری

بنۀ مخ په مثل لوښے د زرو دے
بنۀ خوئ په لوښی کښے خوږ حلوا لری

چه نۀ ئے ننګ وی نۀ ئے فرهنګ وی
نۀ ئے بنۀ اصل نۀ ئے بنۀ رنګ وی

زړ د په توره خاورو کښے پټ شی
ژوندون ئے مۀ وه چه ځلئے پرے تنګ وی

چه نۀ ئے دین وی نۀ ئے دولت وی
نۀ ئے په علم بنۀ خوئ خصلت وی

سړے ئے مۀ بوله یو کاؤ خر دے
د کاؤ خر به په څۀ برکت وی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه د بدانو سره مقیم شی
ضرب المثل دے د دانا یا نو

که بیمے نهٔ وی هغه په بیم شی
دشمن چه دوست کړے دوست د غلیم شی

چه قبول نړهٔ ته د چا چاربډ شی
روپئ چه قلپه شی یوهٔ صراف ته

چارئے نوربده تل تر ابده شی
هغه روپئ په هرچا رده شی

چه د بزرګانو خفت آسان ګڼی
لږے بلا به ورباندِ ورنهٔ شی

هغه خفت دِ آفت د ځان ګڼی
جوړ دِ زړګونو بلاته ځان ګڼی

چه م په غیر کښے ساعت هم دا دے
پاسه وردرومه په سردِ ویره کړم

بیلتون دِ بلے لمبے په ما دے
نړهٔ ئے صبا ګنړم وخت د صبا دے

چه غرد سرو زړو د سړی خپل شی
چه بادشاهانو سره ناستے په تخت کا

مُهر ماسے ته ئے کله کتل شی
دا نورځایونه ورته خجل شی

چه بد بنیاد وی چه بد نهاد وی
د نیکئ چارے الفئے نهٔ نړه

په هره چار کښے ئے مایه فساد وی
په بده چار کښے کامل اُستاد وی

چه خوند دِ راغے د آشنایئ
دُعا به دا کړم په پنځه وخته

ګران ئے د ستړګو تر سره وښنایئ
چه درد دِ نهٔ وی د جدایئ

چه د تازی سره د تهټو ژک وی
رنګ ته ئے مهٔ ګوره عمل ئے ګوره

کله تازی غوندِ په لاړے ټک وی
که سپین که سُور وی که توره ټرک وی

Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے څکلی د مغلو مزے دی
دَدے په غارد ډیرے بزے دی
په بنکار د چادی د پښتنو دی
نورځلئے مهٔ کړه لکه خزے دی

چه پوزه نهٔ لری غوږ ونه نهٔ لری
شرم اندوه به له بیانه څهٔ نهٔ لری
رنګ ئے ومهٔ وینے سترئے بنهٔ دے
کهٔ رنګ بے غوږه بے پوزے بنهٔ نهٔ لری

چه د کهترو جفا په ځان وُړی
کهتر به کله د مهتر فرمان وړی
سزا د وخته د کهتر بو ییه
کهٔ نهٔ مهتر به په زړهٔ ارمان وړی

چه را په یاد شی د نفس بدئ
لائے تراوسه د غم غدئ
ځوانی لا پریږ ده په سپینه ږیره
فریاد فریاد دے هومره بدئ

چه ورکول کا چه کرم کرد وی
اسراف کهٔ نهٔ لری هاله درست مړ وی
هغه درویش نهٔ دے چه دُنیا نهٔ ساتی
درویش هغه دے چه ترے دل سرد وی

چه زرِ دِ غم شی هسے زردار مشے
چه زرِ دِ هیڅ نهٔ وی هغه بیشکه رښتے
په دالاس راشه په دالاس درومه
د لږو ډیر په حساب په شمار مهٔ شے

چه ئے له چاکنړے لاتهٔ ولی نهٔ ئے
کامل د خدائے په پرزند کلئ نهٔ ئے
احوال ئے وګوره په تواریخ کښے
خوشحاله صبر کړه به ترعلی نهٔ ئے

چه کښت اوبهٔ غواړی اوبهٔ بیانهٔ موی
له هغه کښته به کتبه څوک څهٔ موی
د هرے چارے یو وخت یو وار دے
کل په تموز کښے کهٔ تل وبهٔ نه موی

Poha Foundation
A.S.KB

چه بخت ئے تور شی عقل ئے نور شی
مخ ئے په بدو په شر و شور شی

د بدخواهانو ویل پرے بنهٔ لګی
د نیک خواهانو ویل پرے اور شی

چه رښتیا نهٔ لری نهٔ ئے اخلاص وی
زړهٔ دِله هسے یاره زړ خلاص وی

چه دے خو نه ړهٔ دے په درست وجود کښے
ورکړے بویه وچاچه خاص وی

چه ترس د خدائے لری مړک ئے په یاد وی
زړهٔ به ئے کله په ظلم بناد وی

تل به ئے مت وی په بنو بنو چارو
مخ به ئے هرکله په عدل وداد وی

چه درپسے زغلی هغه دولت وی
چه ورپسے زغلے هغه زحمت وی

قابل هغه دے چه د چا منت نهٔ وړی
په ناقابل باندِ ویل منت وی

چه لاس مِ نهٔ رسی غلیم مِ یار دے
چه لاس مِ ورسی غلیم مِ پلار دے

دا پند به نهٔ موے په شاهنامه کښے
په شاهنامه کښے که پیر اسرار دے

چه عاشقی کا خوشحال دِ وپوښتی
له شرم و ننګ دِ په کروهونو تښتی

ترمال دِ تیر شی ترسر دِ تیر شی
چه عاشقان دی ترلوئے کمر غښتی

چه نهٔ ادب لری نهٔ اهل رائے دے
دوپائے لیدل شی په خوئ چارپائے دے

سړے په خوئ سره سړے لیدل شی
په رنګ په شکل سړے د خدائے دے

چه رباعی د خوشحال خان دی
د لاجورد بو غشیو په شان دی

تیر کړکهٔ هرخو غشے بنهٔ روغ کا
پروازئے بویه که پرے وران دی

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

چه خپل نسرخرخ کا بهائے واخلی
کهٔ ئے صاحب وته بلا پیدا شی

چه مدارو وی مولائے واخلی
نمک حلال دے کهٔ بلائے واخلی

چه درست په مشک په عنبر کښے ډوب وی
قرآن چه لولی هر کوره بد کا

چه په کنډ کئی کښر شی خوب وی
چه بیا په فسق و فساد معیوب وی

چه عالمان ئے په تور و سپین وینی
د عارفانو علم څهٔ نور دے

چه درویشان ئے په علّیین وینی
تر عرشه فرشه په خپل یقین وینی

چه کار پرے پیښ شی په جز په کل کښے
په باغ کښے نور نور مرغی میوے خوری

مردان نه تل وی په توکّل کښے
بلبل نظر لری د باغ په کل کښے

چه ستا خوبی غواړی دغه دِ یار دے
چه ستا په غم خوښ شی صرفه پرے مکړه

چه ستا خواری غواړی هغه اغیار دے
بیا به ارمان کړے کهٔ دِ خپل وار دے

چه ځان غواص کا گوهر هغه مومی
دا کار م ځوځله په ځان راغلے دے

چه بے ننګی واخلی دلبر هغه مومی
تر سرچه تیر شی ظفر هغه مومی

چه هره چارئے په روایت وی
بیهوده نهٔ آوری بیهوده نهٔ وائی

د هغهٔ برخه د ولایت وی
غوږئے د نیکو په هدایت وی

چه عقل ئے کم وی کله آدم وی
چه عقل ئے کم وی تل باندِ غم وی

کله آدم وی چه عقل ئے کم وی
تل باندِ غم وی چه عقل ئے کم وی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه دُر وکاږی ویره دِ پریږدی
یا به راوکاږی کوهر له یمه

خالی به ووزی کَه زړهٔ ئے ریږدی
یا به داخپله کله پرے کښیږدی

چه خپل حرم ساتی خدم حشم ساتی
ادب دِ ډیرکا دَځویږ ورونړ و

بویه چه واړه دِ محترم ساتی
چه بے ادب شی وځان ته غم ساتی

چه ډیرے ونے لښتی کم آب لری
نصیب زهٔ هسے په پیچ وتاب کړم

څښتن دَ ونوخهٔ پیچ وتاب لری
ما به ترکومه په دا عذاب لری

چه بد بنیاد وی چه بد نهاد وی
هرچه زوړلی دی دَ فساد دپاره

دَمور په نس کښے په بلا یاد وی
څوچه ژوندے هم دَ فساد وی

چه رابنکاره شوے یوځهٔ نکارے
څومِ په تا باندِ مینه زیاتیږی

څهٔ جفا کارے کهٔ پرے وارے
تهٔ راته غابن چیچے هسے خونخوارے

چه بد اندیش وی چه بدآموز وی
کهٔ تهٔ لوئی غواړے لوئی په چا مهٔ کړه

چه بدکوئی لری واړه بدروز وی
نیکان په دواړه کونه فیروز وی

چه دین دُنیا کتې دانا فرزند وی
اوبهٔ به نهٔ څښی دَ پلار بے حکمه

غوږ به ئے هرکله دَ پلار په پند وی
تهٔ به ئے پورته شونډے په قند وی

چه نهٔ ځوانان لری نهٔ زر نهٔ شولے
کهٔ دلے واړه وی کهٔ ځوانی نهٔ وی

هغه به ولے زورَور بولے
زَمَه بوډئ وچاته پسولے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه سپینے پئ سره غنم وی
حرم حشم لری آرام ئے هم وی

چه شکر نهٔ کا په خپله بخره
دهغهٔ بخره د مار لرم وی

چه حرص ناک وی یا ترسنده وی
یاری له دواړو سره کنده وی

دا به دِ پریږدی په تنکسه بلا ته
بتر تر دانه شکم بنده وی

چه غم ئے نهٔ وی د بدنامئ
واړه ئے مخ وی په خود کامئ

دا رنګ سړے کهٔ دِ خوئے رور وی
څنے ویزارشے په دا خامئ

چه بنهٔ صورت لری شرم عفت لری
واړه د دین د دُنیا دولت لری

چه بنائسته وی عفت ئے نهٔ وی
څهٔ قباحت لری څهٔ قباحت لری

چه بنکار په کور کښے ورته تیار وی
دَ چا به ولے د صحرا بنکار وی

په باغ و راغ کښے د بهار ګل څهٔ کا
چه ئے په کور کښے تازه بهار وی

چه څوک دُنیا لری په ځان ئے نهٔ خوری
دَ کور غه تورے خاورے دِ وخوری

چه مال ئے پاتے شی وبل حریف ته
چه ئے له خپلو یارانو بنهٔ خوری

چه اصل بد لری ځائی بدخو وی
یا رنګ بنهٔ نهٔ لری ځائی بدرو وی

دا دواړه توکه به هیڅوک بنهٔ نهٔ کا
کهٔ کرامت دے کهٔ ئے جادو وی

چه فهم درست لری هوښیار هغه دے
چه فهم سست وی حمار هغه دے

او بهٔ چه لږے وی آبدست پرے نهٔ کیږی
چه پرے پاکی مومی رود بار هغه دے

Poha Foundation
A.S.KB

چه دانسته درومی چه آهسته درومی
چه کاهلی کا یا د پیر تلوار کا

فتح هغه مومی نصرت هغه مومی
نامرد هغه نومی ناکس هغه نومی

چه د پیریاران ئے ترنظر تیر وی
په مخ کئه هرخو مهر خندا کا

اخلاص ترے مئه غواړه لباس ئے پیروی
چه درته شاکا واړه ئے هیر وی

چه پکښے بانګ د مسجد امام نئه وی
په هغه کلی کښے قتل روا دے

په هغه کلی کښے میشتے مقام نئه وی
چه هغه کلے به د اسلام نئه وی

چه مورئے بنه وی بابائے بنئه وی
چه اصل بدلری بد به ولد لری

بد بهئے خویه لونړه په څئه وی
قهر به هیڅرے بے فتنے نئه وی

چارے د دهر په هغه دستور دی
لاهم هغه دی چه پکښے ورکے

لکه په تورو په سپین مسطور دی
هومره لښکرے د سلم تور دی

چه شرم نئه لری عیب ته نئه کوری
هغه چه پاکے دی شرم حیا لری

لولئ بے شرمے دی څکه خپل ځان پلوری
زمانئے فساد ته په لکونو نئه شوری

چه بنئه لذت غواړے نیش و آفت غواړے
چه محبت غواړے غم د فرقت غواړے

نیش و آفت غواړے چه بنئه لذت غواړے
غم د فرقت غواړے چه محبت غواړے

چه څئه پکار دی ختک تری دی
د پیرے پیښے لری حیلے مکرونه

تر میری خیلو برکویت بری دی
پښتون ئے مئه بوله بولاق هندکی دی

Poha Foundation
A.S.KB

چه ورځ دِ بنه وی دولت دِ یار وی
چه ورځ دِ بده شی دولت پیر وُ کا

واړه وګړے دِ خدمتګار وی
خپل ځویه رونړه له تا ویزار وی

چه نهٔ تدبیر لری نهٔ ځوانمردی لری
پوندے ته اور راوړه هنرچه ټوره شی

تل به په کار کښے د مخ زردی لری
هغه سړے نهٔ وی چه دل سردی لری

چه نه لنګیږی نهٔ ځوانی وی
بنځه محبوبه ځوانه دینی بویه

دَهغے بنځے روزګار فانی وی
چه زیست روزګار کا په بنادمانی وی

څهٔ ځیرانه سړیه څهٔ ځے
که یو دِ نهٔ وی په داځلور کښے

خاورے ځے بادځے اورځے اوبهٔ ځے
نور د ژوندیو په شمارهٔ نهٔ ځے

څوک چه ختلے په ملکوت وی
فرقان ناطق دے په امر نهی

دَهغهٔ کله په کار ناسوت وی
چه نهی نهٔ کا ځلځے لاهوت وی

څښتن دَخونے دَخوږوخوند غواړی
نادان په بند دَچارے نظر نهٔ کا

وینځے مړیونه دَخوږ وشخوند غواړی
هوښیار په هرے چارے کښے بند غواړی

څوغم غیرت کړے چه غلیم مِ نهٔ مری
نهٔ به تهٔ پاتوشے نهٔ به دِ پاتو شی

قضا چه نهٔ وی سړے په څهٔ مری
هیڅ بیړه مهٔ کړه هرڅوک به وُمری

څوآزموده نهٔ شی په کاروبار کښے
هومره په ځویه په زور باور مکړه

په صحبتونو په جنګ په بشکار کښے
ورانے به دردلی په لوټے لوټے کار کښے

Poha Foundation
A.S.KB

چه سره لوئے وُو په یوهٔ غولی
وُکورته لاړل هغه همځولی

څهٔ په دا دواړو غوښو ونو آوسم
نارے دَ دیوچه ما هم بولی

چه څوک دِ بنهٔ یشی ورځنے بنهٔ وائے
کهٔ دے بلاوی ورته لیمهٔ وائے

چه دَ زړهٔ مهر ورځنے مات شی
کهٔ هرڅو بنهٔ وی ورته بنهٔ نهٔ وائے

څوک چه دُنیا غواړی هغه رنځور دے
هرچه عقبا غواړی هغه مزدوردے

هرچه مولیٰ غواړی ترهغو زار شم
هغه په دواړو کونو مسرود دے

چه پرے مئین وے کهٔ بد وُکوری
پرے دِ وُوزی دَ ستړکو توری

ورته دُعا کړه کهٔ دے بښیرے کا
ورته خندا کړه کهٔ دے دِ زوری

چه پس له مرګه سړے بنهٔ یاد شی
کهٔ هسے خوئ کا په دادِ بناد شی

چه خوئ ئے نهٔ وی دَ نیکنا مئ
ژوندون ئے هیڅ وی ژوندون ئے بادشی

چه څوک سوُکند کا کارئے څرګند وی
سوُرد دروغو زر زر سوُکند وی

سوُکند به نهٔ خوری چه راستګویان وی
دَ دروغڑ تو سوُکند کمند وی

څوک چه ډوډئ دَ دهقانئ خوری
خوارهٔ دَ حورو دَ مهمانئ خوری

چه ئے په ظلم خورے وارهٔ دِ زهر شه
کهٔ شولانونه دَ سلطانئ خوری

چه ئے وهلے قلم مطلق دے
ایمان کهٔ حق دے په کافرناحق دے

په چا سحر شو پرے روښنائی شوه
په چا شپه راغله باندِ شفق دے

Poha Foundation
A.S.KB

څوک چه قمر یادکا روئے دِ رایاد شی
څوک چه مقر یادکا کوئے دِ رایاد شی

څوک چه عنبر یادکا موئے د رایادشی
څوک چه سقر یادکا خئی دِ رایاد شی

څۀ نعمتونه دی تر سر تر پایه
په هره ساه ئے شکر وکا ږه

چه دِ موندلی دی د یوۀ خدایه
کۀ غافل نۀ ئے ثنائے وایه

څوک د هوا د هوس نتلی دی
پلار د خپل ځان دے ځوئے د خپل ځان دے

څوک م په بُغض په حسد تللی دی
په خپل خپل جور هر څوک نیولی دی

څوک چه آشتی غواړی کۀ دِ غلیم دے
عفوه بهتره تر انتقام ده

والصلح خیر ځائے د تسلیم دے
نیکی په بدو کار د کریم دے

څوک چه خیرے ستا د ښائیست وائی
زۀ درته ژاړم تۀ راته خاندے

ښۀ خوئ خصلت به دِ راته پټ ځۀ ستائی
داهسے کبر په هیڅا نۀ ښائی

څوک چه په خوئ کښے پاکیزه پاک وی
سلوک چه بد لری زاړے د ځان دے

سخ په کور دے پاکیزه ژوک وی
کۀ هر څو ښۀ وی هغه هلاک وی

څوداجهان دے دا هسے تل شی
د بل وی ستا شی په یوۀ دم کښے

خپل دِ پردی شی پردی دِ خپل شی
هغه چه ستا وی هغه د بل شی

څوک به په چا کرم وی په چا ناکرم وی
تۀ خپل خوئ ښۀ کړه په چا کرم مۀ شه

څۀ بد فعل په هر چا کرم وی
خود به شرمیږی چه تر تا کرم وی

Poha Foundation
A.S.KB

څودِ دَ تورو زلفو خمونه دی
دَخپلو تورو سترګو غمزې پوښته

هومره په ما باندِ پراتهٔ غمونه دی
چه ئې په ما باندِ داستمونه دی

څوبه بریتونه دَځوانئ ځوانان پوسی
مرګ شته پیری شته دواړه راتلونی دی

خوبی ئې دا ده کهٔ خبردار اوسی
سړے یا مرګ پوسی یا ئې پیری پوسی

څوخو قرنونه به ورباندِ تیر شی
لکه چه هیرے دی پخوا پیرۍ

شپږین صورت ئې په بل بل څیر شی
خوشحال به هسے له دِله هیر شی

څوبه په لویه غاړه دَدهٔ بولے
زهٔ درپوهیږم زړهٔ دِ زخمی دے

دَغریبئ بدلے بولے
دَ رغیدلو طبیب در بولے

څوئ غیرت وی څوئ همت وی
مرغهٔ چه نهٔ لری تندرست دوه څانګے

دَمرد به هومره قدر قیمت وی
پرش ئې کله په رفعت وی

څوخو بنادئ دی په دا آفاق کښے
څوخو غمونه یا محنتونه دی

واړه به بیاموے په اتفاق کښے
یا په دروغ کښے دی یا په نفاق کښے

څوک دِ غم نهٔ کا دَ نامرادئ
دَ فلک عدل انصاف بنکاره دے

نهٔ به تل غم وی نهٔ تل بنادئ
کارئ دَ ظلم دَ بیدادئ

څوبه سودونه کورته راوانړے
څوبه خوبونه دَخوبئ کانړے

څوبه خوانونه دَخوبِ وخوانړے
آخر به پریوزی درباندِ کانړے

Poha Foundation
A.S.KB

خوئے همت دے هومره قوت لری
خلیلؑ آسا دے لکه موسیٰؑ دے

هرمروت لری هرفتوت لری
ابدال په اوربه اوبه نصرت لری

حب دَ دُنیا دے چه څهٔ بلا دے
هومره رسوا دے داحب چه څومره

چه څهٔ بلا دے حب دَ دُنیا دے
داحب چه څومره هومره رسوا دے

خدائے چه بنهٔ کړی په دے جهان دی
چه سره یوشی دا دواړه توکه

کهٔ پرے پوهیږے انسان آسان دی
مشکل کارونه ورته آسان دی

خوشحاله زوړشوے سړے چه زوړشی
تهٔ څو زړیږے لا مئین کیږے

دَ مهرشانو له مینے موړ شی
زړهٔ به دِ کله ترے موړیا سوړشی

خیال دَ هغے دے چه شوخ وشنکه وی
چه دائے هیڅ نهٔ وی نازبه په څهٔ کا

شونډے ئے شهد په مخ کلرنکه وی
کهٔ نازکا نازبه ئے بترترجنکه وی

خُټ خُټ دَ دیګ دے سرود دَ وُړی
چه ئے کش کش شی پرتوک وُکاړی

غږ دَ اوبو دے ژوند ون دَ تړی
هغه آواز دے چه زړونه کوړی

خارِ دِ بخره دَ خارکشانو شی
قندِ دِ په بخره دَ شنو طوطیانو شی

کل دِ بخره دَ کلرخانو شی
سوزِ دِ په بخره دَ پتنګانو شی

خبرے کرانے دی آسانے چرے دی
په دا دُنیا کښے چه ئے بهتر کړے

دَ چا مشکړے دَ چا کوړے دی
بے بنے خبرے ترے لا بهتړے دی

Poha Foundation
A.S.KB

خپل مال په ترس په صرفه په بیم خوړے
د بل غم نۀ کړے کۀ درست کۀ نیم خوړے
په کور د کنډے رنډے یتیم خوړے
مُلا داوله اور د جحیم خوړے

خواری ئے نشته چه څوک هوښیار وی
هوښیار چه نۀ وی په خوارئ خوار وی
نړۍ دچه ښۀ وی د نړۍ کښنه کا
بد باز په بده بازی ناتار وی

خوشحال کۀ هر څو فاجر فاسق دے
عیبئے مۀ کړه شیخه عاشق دے
چه پارسایان دی په خپل خدمت به ځی
د خدائے په فضل فاجر لائق دے

خوب م دروغ دے نۀ د ناروغ دے
خوب د دردمنو نه پرونو دروغ دے
لکه په ویښه وی هسے په خوب وی
چه چا موندلے د زړۀ فروغ دے

خزان بهار دے بهار خزان دے
هجران وصال دے وصال هجران دے
شپه شی بیا ورځ شی دود د جهان دے
غم چه بنادی لری کارئے آسان دے

خبرلانۀ یم چه لا به کله شی
چه م به کسی سره وبله شی
تۀ آئینه کورے نۀ م سینه کورے
چه د د هجر په لمبه سوله شی

خصلت ئے داوی چه لئیمان وی
نن چه څۀ ورکا کا ندۀ پښیمان وی
کۀ هر څو پیر ورکه خپل ورکړه کم کښری
داشان ئے دود وی چه کریمان وی

خوشحاله بس کړه شان شان د پیر وُوے
پیشو د وُوے او بنان د پیر وُوے
سود د سکونت دے مشغول په دم اوسه
ژبه خوندی لره پریشان د پیر وُوے

Poha Foundation
A.S.KB

خال دِ د زړو نو په داغل راغلے دے
چه بنهٔ جمال لری هغه بنهٔ خال لری

دننه زړهٔ دِ خما داغلے دے
مخ دِ بناغلے دے خال دِ بناغلے دے

خسیس کهٔ مال لری پرے بنا دبه نشی
چه همت ناک دے هغه آزاد دے

بنده بنده دے آزاد به نهٔ شی
آزاد آزاد دے عباد به نهٔ شی

خوشحال کهٔ تور دے دَ کنا ه په توری
خپل دین محکم لری خدائے پیر کرم لری

خلق حیران شی چه ورته گوری
مخ به ئے رونړ کړه ترصبا ترستوری

خوشحاله څوِ جوش وخروش دے
هومره تهٔ نهٔ ئے په ځان غره مشه

نهٔ دِ څهٔ عقل شته نهٔ دِ څهٔ هوش دے
دَ خدائے کرم دِ لا پرده پوش دے

خوابړهٔ دَ مینے نهٔ سرا پټیږی
مینه په مثل نافه دَ مښکو ده

واړه په مینه سره غټیږی
نافه دَ مښکو چرته پټیږی

خوښ ترشکرو بحر شکرف دے
کاسے خُمونه کوزه څه حرف دے

خوشبوئ ترمښکو صفا ترږف دے
راوړه آخله مدار په ظرف دے

خوب دَ سحر کهٔ هر څو محبوب دے
دُنیا به پاتے شی دَ دُنیا عیشونه

سړے چه ویښ شی سحر لاخوب دے
هغه جهان لره طاعت مطلوب دے

خوش رنګ تر بازه مرغ زرین دے
څهٔ شوکهٔ لوئے لوئے وزر پرے پورے وی

باز م په قدر کښے ترے صد چندین دے
کرکس کرکس دے شاهین شاهین دے

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

خانان هغه دی چه په خپل نام دی
نۀ په دُنیا دی نۀ په خپل کام دی

چه په کوم توکی دَ نام ښیګړه وی
په هغه فکر کښے په صبح وشام دی

خصلت به دا لری چه منافق وی
دَهر مذهب سره به موافق وی

یوبۀ ئے زړۀ وی یوه ئے ش به
یوبه مذهب لری چه څوک صادق وی

خونه چه پاکه وی برکت ووری
وربانِدِ هرکله عزت دولت ووری

پاکی چه نۀ وی په هغه خونه کښے
وربانِدِ واړه بلا آفت ووری

خلق چه بدشی بادشاه ئے بد شی
په هره چار کښے حیران بخرد شی

خوبی په دور دَ عالمګیر نشته
دَ چا به ولے له چا حسد شی

خوښه نمړئ کۀ بښه مزه لری
ترے م توبه ده کۀ دا بزه لری

همائے مرغۀ م څکه هډ ونه خوری
آسمان له غوښو سره خزه لری

خوشحال کۀ هرڅو په رنځ کښے ژاړی
نامردئے وګنړه کۀ په مردنۀ ویاړی

ژړائے واړه په دا سبب ده
دَ خدایه خیر دَ خپل ایمان غواړی

خان دَ وګړی چه شمشیرزن نۀ وی
دَدۀ بنۀ ورکړل دَدۀ بنۀ نغن نۀ وی

لکه نامرد میړۀ چه وادۀ وکا
خوار زار روزګار کا حال ئے دَ زن نۀ وی

خوئ چه دَ بدو دَ چا عادت شی
په پند په زجر لا نه یادت شی

طبیب ئے څوک دے ملک الموت دے
چه مشرف ئے په شهادت شی

Poha Foundation
A.S.KB

خپل بد خویونه بد خوئ هُنر کنړی
په خپل ځان چه څۀ وی بل هم هغه کنړی

په ځان کۀ خاورے وی خاورے هم زر کنړی
یو چه کافر وی بل هم کافر کنړی

خپل حکم مۀ کړه چه کم یا ستر وی
دَ کشید کړے په لاس کښے ستن شه

دا فکر مۀ کړه چه لس یا زر وی
دَ خط و هونی په لاس کښے در وی

خوشحال غریب دے درویش کدائے دے
چه چرته حکم هورے به درومی

خپل حکم نۀ لری دَ یار په رائے دے
چه کښینوے ئے هغه ئے ځائے دے

خوشحاله عمر دِ تر شپیتۀ تیر دے
دفترِ دِ پک دے دَ کناهونو

نیکی دِ لږه کناه دِ دیر دے
درته به یاد شی کۀ دِ تا هیر دے

خواره څربه خو هومره بنۀ ئے
چه دواړه توکه درځخه نۀ وی

چه روغ په تن ئے چه روغ په زړۀ ئے
په تخت کۀ کښینے وایه تروځۀ ئے

خو یوه ساه ئے بود دِ هم دا دے
نور سود دِ نۀ وینم په دا دُنیا کښے

یو موټے خاورے جود دِ هم دا دے
کۀ څۀ نیکی وکړے سود دِ هم دا دے

خیر په دا کښے دے چه دِ یر مالدار نۀ ئے
لکه دِ دخل دے هسے دِ څرخ دے

په غم دَ عُشر دَ زکوٰة کرفتار نۀ ئے
محتاج وچاته په لږ بسیار نۀ ئے

خوشحاله پاسه روغ دِ پښے دی
څویه کۀ رونړه کۀ بنۀ یاران دی

مکے ته درومه څۀ خرخشے دی
واړه دِ ولین دَ خپلے بنے دی

Poha Foundation
A.S.KB

دُنیا څو ډیره هومره ئے غم ډیر وی
هستی نیستی ئے دواړه بلا دی

چه نهٔ وی نهٔ خوری هم ئے الم ډیر وی
خوبی ئے دا ده چه درته کم ډیر وی

دَ څان دښمن دے دښمن چه یار کنړی
هوښیار به څان دَ نادان په شمار کنړی

دښمن چه یار کنړی مړک دِ تیا ر کنړی
نادان هغه دے چه څان هوښیار کنړی

دَ بنړو تیر دِ په خو تیرهٔ دی
دا دَ نکریزو نگار پرے نهٔ دے

واړه لک شوی څما په زړهٔ دی
دَ خوار په وینوئے ورغوی سرهٔ دی

د تن خولے دِ بوئی دَ گلاب لری
عتاب نور مهٔ گړه دَ خدائے دپاړه

زلفے دِ طعن په مشکناب لری
خوشحال دِ کله دَ عتاب تاب لری

دریغه ړومبیه عمره روستے وے
هغه بیا نهٔ راځی په داهیڅ کار نشی

دریغه روستیه عقل ړومبے وے
په دا به پوهشے کهٔ ښهٔ سړے وے

دریغه له څا یه هسے هوښیار وے
را ته بنکاره شوه یاری دَ خلقو

لکه چه اوس یم خپل م اختیار وے
نهٔ دَ چا یار وے نهٔ م څوک یار وے

دَ مانړی خوږئے هر گوړهٔ گران دے
په څو پخپله سر اغله پخلا شوه

خوږئے دَ تورے پرهار په شان دے
خوشحال کهٔ زور دے باطن ئے څوان دے

دا تورے ښیرے چه ایماندارے دی
صدق وفا بویه چه دا ئے نه وی

سپینے ناپاکے ښیرے ترے څارے دی
ښیرے دَ څوانو دَ زړه مردارے دی

Poha Foundation
A.S.KB

دَچا په کورکښے روپئ مُهران وی
که ئ ته هیڅ نه لرے کمان دا مه کړه

دَچا په کورکښے دُر ومرجان وی
چه به دستاغوندِ واړه ناتوان وی

دَمرد چه صبر چه استقبال نه وی
مردی نے هیڅ ده څما په پوهه

چه غم پرے راشی پکښے خوشحال نه وی
که ئ په جاه و دولت څوک سیال نه وی

دننه زړه م ورپسے سر یږ دی
زوړ شوم نارے وهم توبه له عشقه

چه زلفے تاؤ کا دړئ پرے کښیږ دی
که م دلبرے ورپسے پریږ دی

دَ شاه پالنګ دِ دَ موذی مسکن نشی
ګلزارِ دِ څائے دَ زاغ و زغن نشی

ګل دَ بلبل دے بلبل دَ ګل دے
په بنه جمال به غافل مئین نشی

دَمرګ قتال دے په هر هر کلی
چه م په سترګو هغه یاران لیدل

غشی په ګُرت کښے نیازمن پرے وُلی
اوس ئے لیدل شی په سترګو څلی

دولت په مثل مرغه دَ بنکار دے
له لاسه تللی مرغونه څوک نیسی

بازدے شاهین دے چوخ دے شنقار دے
دَ بنکار مرغه م دَ بنه میر شکار دے

دردچه په بل وی خبر پرے نه وے
سود زیان دَ هرچا جدا جدا دے

چه دِ په ځان شی له دردہ چوے
کله دَ بل په خوراک مور ته وے

دا یوځو توکه دَ وقوف دار دی
کتاب دَچا دے دَ دانشمند دے

باز دَ میر شکار دے زرد تجار دی
بنځه دَ مرد ده مښک دَ عطار دی

Poha Foundation
A.S.KB

د پند پروا لری خاورے خوړونی
بد دِ دَهیچا تر فهم بنهٔ نهٔ شی

وربانډ بد لګی نصیحت کړونی
نهٔ وی د پلار د خبرو وړونی

دَخپلے خونے دیوال کهٔ کوږ وی
زیست و روز کارے پکښے خوندی وی

دَخپلے خونے په خښتن خوږ وی
لوښی کالی ئے په دهٔ کښے بوږ وی

دولت د خلقو په اتفاق کښے دے
نړوړشوم یو یار م یکرنګ ونهٔ لیدهٔ

هغه به خوارشی چه په نفاق کښے دے
زړهٔ م تراوسه په اشتیاق کښے دے

چه تل ئے مت وی په خود کامئ
درست ناسپاس وی حق ناشناس وی

اندوه ئے نهٔ وی د بدنامئ
هرڅهٔ به بایلی په دا خامئ

ډیرڅهٔ م وکړل ماوے کهٔ یار شی
چاوے چه صبر کړه صبرم هم وکړ

دیدن ئے وویم زړهٔ م قرار شی
سیکنړیم کله په صبر کار شی

ډیوټ هواده نن په شاخزار کښے
په ژغ ئے ذوق کاځما با نړونه

نړدے فریاد کا په مرغزار کښے
پرځه وریږی کرځم په بنکار کښے

داچه وتاته شیخان پیران دی
علم عمل بویه مرشد د لارے

بدخواه د خلقو بدخواه د ځان دی
چه دا ئی نهٔ وی واړه سکان دی

د یار د ظلم د غشی پروکی
د ور د سپیو سره ئے مل شوم

ځما په زړهٔ کښے پراتهٔ دی اوکی
تو ئے ونهٔ وے راته په وروکی

Poha Foundation
A.S.KB

درته رښتیا وایم کهٔ مِ ښهٔ یارے
کله مِ یارے کله اغیارے

څهٔ خوئ خصلت لرے څهٔ ناقدارے
هم وفادارے هم جفاکارے

د یار عتاب مِ قبول په ځان دے
هم ئے وصال شته هم ئے هجران دے

په عاشقانو دا دود روان دے
جنګ چه آشتی لری کارئے آسان دے

دروغ د چا دی د کم ذات د وُنړی
چه دائے نهٔ وی دروغ به نهٔ کا

یا د کمزوری په قوت لړی
دروغ چه کاندی خو ښ وی په سړی

د چا چه نهٔ وی دور اندیشئ
د هغے وُنے کلونه مهٔ وینے

مهٔ ئے یاری وینے مهٔ ئے خویشئ
چه ئے اغزی وی د دلریشئ

درته به ووایم څوکړے پو ښتنے
ځائے دِ هم دا دے بل ځائے دِ نهٔ دے

کهٔ دِ بائلنے دی کهٔ دِ کښتنے
کهٔ منګلے وی کهٔ په لمنے

د بل په عیب په څو ویښتهٔ چوے
خپل سل زناره درته ښکاره نهٔ دی

د ځان په عیب نظر هیڅ نهٔ کوے
هندو خو یولری هغه ئے هم شلوے

د چا چه دننه سینه په درد وی
کهٔ مرد د لاندِ وی ښځه د پاسه

دمه ئے عین په آهِ سرد وی
په دواړه توکه ظفر د مرد وی

دادِ بارخودی خولهٔ نیولی
دادِ سړے شونډے دی کهٔ سپین غاښونه

کهٔ لاله کل دی پرځے وهلی
کهٔ لعل و دُر دی سره پیئلی

Poha Foundation
A.S.KB

دَ مخ په رنګ ئے تر ګل بناغلے
لاله په خپله سینه کښے داغ لری

دَ باغ لاله ئے راته را غلے
تا ده سینه دَ عاشق داغلے

دیرے مرغئ په زړهٔ دلکښے دی
دیر نعمتونه مِ په جهان کښے وُلیدل

سحر چه ژغ کا هغه مِ خوښے دی
چه لوئے نعمت دے نعمت خوغوښے دی

دَخپله لاسه چه ستمونه دی
دَخپله لاسه لکه بنا دئ دی

کښنی په مانهٔ دی په عالمونه دی
دَخپله لاسه هومره غمونه دی

دَ بیم په ځائے کښے سړے ملال وی
هغه په خړو اوبو نظر نهٔ کا

چه ئے اُمید وی هورته خوشحال وی
چه تل ئے بخره آب زلال وی

دَچا به څهٔ لره مانړه له بله شی
هغه چه وکړے هغه به ورسیبے

چه نیکه بده په خپل عمل موندله شی
له خپله لاسه هره کرله شی

دَ وړاندِ اینے درته یو خوان دے
تهٔ به ترے پاسے بل به پرے کښینی

نعمت ئے کوړهٔ الوان الوان دے
له واړه و پاتے داشان داخوان دے

دَخرخ له لاسه زړه کوتے ریږدی
هرڅوک چه ووینی چه داغ په زړه لری

داخوئ به چیرے له لاسه پریږدی
دَ داغ دپاسه بل داغ پرے کښیږدی

داچه وتاته دَ دین اخص دی
په نور وحکم دَ لَنْ تنا کا

کهٔ پرے خبرشے کافر دَ نص دی
دَ لکنُود دَ آیت مختص دی

Poha Foundation
A.S.KB

دَشپے خښتن دِ سحر ته ګوری ګوندِ پرے وخیژی د صبا ستوری
هیڅوک دِ طمع امید پرے نۀ کا باران په تږیو کښتو ووری

دریغه ځوانئ ستا کامرانئ ژغ مِ دَ توسرو ژغ د خانئ
زوړ شوم ناتوان شوم خیال مِ دَ تورے کۀ بیارته راشے ځما ځوانئ

دریغه جاویده ځوانی بقا وے دَ ښو دلبرو دیدن لقا وے
ډک ډک جامونه تږیو ته تل نیوے دَ مهرخضر دَ اوبو سقا وے

دریاب چه لوئے دے هومره هوار دروی شور وغوغانۀ کا په خوقرار دروی
سیلاب په خوشاخکی غمپر پیدا کا بقائے نۀ وی په ډیر تلوار دروی

ځما په باغ کښے ګلونه ډیر دی خدائے ئے راپیږ دہ په هرهغیږدی
داغ مِ په زړۀ باندِ دَ معظم دے دا داغ چه راغے نور مِ پرے هیر دی

دا نهر په ورځے په شپه دا ستوری چه نا قرار دی وبله شوری
دَ ډیرو ستړکے پرے لګیدلے دی لاهِل لا ډیر بهائے په ستړکو ګوری

دَ وطن وُنے چند نړ اکر دی خاورے ئے واړه مښک وعنبر دی
کۀ سرائے و نورو وته سنګیږ دی کانړی ئے واړه ماته سرۀ زر دی

دَ تن تیرسو شپیتهٔ سړکونه دی ستانه غمونه پکښے زړګونه دی
جدا له تانه چه یو نفس دروی څو نفسونه هومره مړګونه دی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

داجام چه چا چیبن هسے لاچیبن شی
حال ئے و هیچا وته معلوم نه شئ

مستان ئے خوب کا کله به ویښ شی
آه دے له دِله هردم وکیښ شی

دَخولے وئیل دِ واړه نبات دی
څوک ئے چه کښل کا سخ دَ هغو دے

خوابنړهٔ دِ لا دَ بسکنځلو نړیات دی
شونډے دِ دواړه آبِ حیات دی

دَ بخت په څخکښے نړ ودانئ دی
بخت دے دَ شاه دَ گدایانو هیڅ نشته

دَ بخت په څټ کښے زر ویرانئ دی
په بخت خوارئ هم کامرانئ دی

دَملوکانو صحبت بَل اور دے
کهٔ تور هاتی ئے کهٔ تور زمرے ئے

دَ اور سکروته دَ دے بیور دے
ستا مِ له اوره سره څهٔ زور دے

دروغ چه فاش وبے صرفه وائی
ترډا هغه بد چه شیطانی لری

خپل ځان پخپله خوارئ ته بیائی
مکر فریب کا په نفاق پائی

دَ ملک سردار دِ هوښیار قلاش وی
ځائے دَ آشتئ پریښے بو یه

تل دِ له ښو سره په ښهٔ معاش وی
چه ئے له چا سره جنګ وپرخاش وی

درویش هغه دے چه ترس دَ خدائے لری
طمعه له چا نهٔ کا لقمه حلاله خوری

دَ نیکو فعل دَ نیکو سرائے لری
جدا له خلقه دَ آسودګئ ځائے لری

داخوار خاطر چه په قمر نهال دے
میږے چه واخلی دانه وغارته ځی

دَ سمند نال ئے په دا مثال دے
ستا مِ اخستے وکورته خال دے

Poha Foundation
A.S.KB

داد د آسمان دے داد د مزکئ
څو د پہ پورتہ آسمان تہ بوتل

چہ دخوشیے لرے دُنیا تہ څہ ئے
بیا د ئے خاورے کړے کپړئ

دَدہٗ پہ حکم بالا پستی شی
نہٗ تل بھار وی نہٗ تل خزان وی

مستی خمار شی خمار مستی شی
ھستی نیستی لری نیستی ھستی شی

پیردی چہ بیرے د شیخئ پوسی
بندہ دَچا یم د ھغہ کس یم

پیردی چہ مئے خوری پہ رندئ کښے اوسی
چہ ئے نیولی تر سرہ یوسی

دَعقل زانړے چہ تا لیدلی دی
کہٗ ھرخوا ور لری یا تیز پری لری

دَصبر قازے چہ تا کتلی دی
د شاہ د ستر کوشاھین وھلی دی

دَبادشاھئ پہ تخت چہ ناست وی
دولت دولت د سحر خیزئ دے

دا کارئے ھیڅ دے سحر چہ نماست وی
مردان د ھسے دولت پہ خواست وی

پیرہ خوش رنگہ صاحب جمالہ ئے
عیب د دا دے درد د ومہٗ وینم

تر سرتر پایہ پری مثالہ ئے
پہ مرد حرامہ پہ نامرد حلالہ ئے

د سردارئ چہ څوک ھوس لری
غم د وسلو د جنگ ھیڅ نہٗ کا

خپل ځان د خاورے خپل مال د خس لری
کہٗ د خپل ځان سرہ یکا نہ لس لری

دعوٰی دَچارے پہ یوہٗ ھرکښے وی
چہ بیھودہ درومی بلا ھغہ مومی

عقل ھم بویہ چہ ئے پہ چرکښے وی
سر پہ ھغہٗ کښیږی چہ پہ ھُنرکښے وی

Poha Foundation
A.S.KB

دَکور پریښونه شرم پیغور دے
هرهرکال ئے په جاله تاخت کیږی

هرځائے چه وزیرے هغه دِ کور دے
هغه شاهین دے هغه ئے کور دے

درنږی لاکز لری مقراض سوزن لری
کوچ ئے آسان دے مشکل هیڅ نه دے

یوجمدر کوتے خوشحال خیرن لری
غم دَ یارانو درد دَ وطن لری

دَهوښیارانو ورمونه زر دی
چه دَ هوښیارانو ورمونه نه منی

دا دَهغو دی چه پرے خبر دی
دَ هغو هرکله خاورے په سر دی

داچه خانان دی یا امرکان دی
غوښے هډونه دَ مظلومانو خوری

په هندکښے کرځی په هرمکان دی
ځما ترفهمه واړه ددان دی

دَ بادشاهانوچه بنڈ خانان دی
کهٔ ئے آشنا شے ځنے حذر بویه

کارکشائی کا مقربان دی
اوردی اوبهٔ دی درد دی درمان دی

دَ باغ کلونه چه نندارہ شی
چا ته په خوارو ستر کوهیڅ مهٔ کوره

خوخوکارونه پکښے بنکارہ شی
دیر ناکنړلی دی چه په شمارہ شی

درته به وایم کهٔ تهٔ عاقل ئے
دولت کهٔ نهٔ لرے خپل دِ پردی دی

ناحق په تورو چارو خوشدل ئے
کهٔ بخت دولت لرے دَ هرچا خپل ئے

دَخولے خبرے دِ خوږے ترمن دی
ترخهٔ وئیل دِ دَخولے هرگز نهٔ وُو

وبختورو وته من من دی
داچه ترخهٔ وائے دارو دَ من دی

Poha Foundation
A.S.KB

د سرداریٔ چارے دشوارے دی
خوخو کمرے خوخوئے لارے دی
براق د عقل د همت پیدا کړه
پکښے بیشماره بلا تیارے دی

د باغ څښتن ته یوسیب پیشکش وړی
د ده له باغه بیائے په اش راوړی
هغه به څوک وی عاقل نا اهله
د زړهٔ فکرونه چه مشوش راوړی

د یار په عیب چه یار خبر شی
یاریٔ لاړه که پرده در شی
د یار د عیب هُنر د خان کنړی
پوهِ دِ په عیب هم په هُنر شی

د بادشاهانو چه امرکان دی
د دیو بخرے ولے شان شان دی
والهٔ که لویه وی که کم لښتے وی
آبدست پاکئی لره واړه یکسان دی

دریغه په باد لاړے څهٔ شوے څوانئی
یوه شپه خوب وو ستا کامرانئی
ویښ شوم بیدار شوم په پیرئ واوښتم
نهٔ ژغ د تورے شته نهٔ د خانئی

د سرغلیم د که دانائی لری
بهتر تردوسته چه کانائی لری
توان یا د زړو یا د څوانانو دے
لاپے د هغه کاچه توانائی لری

څما د یار په یارئ کار دے
که مُسلمان دے که زنار دار دے
که مهرمینه وفا ربښتیا لری
نورخهٔ ئے مهٔ کوړه چه پوره یار دے

د ده په ذکر واړه کویا دی
که د خشکئی دی که د دریا دی
د ده له حکمه وتلی نهٔ دی
که ناست په تخت دی که په بوریا دی

Poha Foundation
A.S.KB

د دولت ستورے گرځی قابل غواړی
که چیرے مل شی د ناقابل سره

قابل چه بیا مومی نه پسے بل غواړی
تکاوئے نه وی رخصت ترے تل غواړی

دروغ وعده دِ په ما رښتیا لګی
د بنړو ناوک دِ په نورونه پسند م

ترخه د کښلیو لکه حلوا لګی
پریږده چه واړه په زړه ځما لګی

داوے م خوښ دے چه چا وئیلے دے
بدخواه دِ خوښ کا په ښو خبرو

دیوم په زړه باندِ ښه لګیدلے دے
نیکخواه په بدو خپل ژړولے دے

دا مخ چه تهٔ لرے د بُورے نُورے
یوه به تاغوندِ ښائسته نهٔ وی

مګر دا مخ لری ښے حُورے هُورے
چه اوریدهٔ شی دا هُورے دُورے

دانائے مهٔ کنړه چه صبر نهٔ لری
سړے د صبر په کار کښے وازمیه

چه صبر نهٔ لری حکمت به څهٔ لری
چه صبر ناک وی هرڅهٔ به ښهٔ لری

د یار م واړه د ستړګو تور دی
چه د معشوقے تر سپیځان څارنهٔ کا

چه سپین و تورئے د چم د کور دی
مئین ئے مهٔ بوله هغه څهٔ نور دی

د آسمان د ور خالی ړونق دے
لکه ئے راکړل هسے ئے واخستل

ورکا بیا واخلی دائے نسق دے
اوس راته پاتے دا یو رمق دے

د غم فکرونه په زړه کښے باز دی
خدائے به ئے بنکارد بنادئ ساز کا

تل د بنادئ و بنکارته ساز دی
بازو نه کله خالی پرواز وی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دریغه سړیه چه څۀ بلا ئے
تا به د پلار سره خپلوی ونۀ کړه

واړه دځان ئے نۀ دبل چا ئے
مقصود دِ خپل دئے چه د بابا ئے

دا دود څنډن دے په داعالم کښے
جهان یو باغ دے نوے خبرے

نادان بے غمه دانا په غم کښے
ګل دے غوړیږی په هرهر دم کښے

د هرچا قدر په خپل همت دے
د نیکو فعل د ځان راحت کښے ده

د هرے چارے مدار په نیت دے
د بدو فعل د ځان زحمت دے

دا آسمان نۀ دے یوخونی پرانګ دے
خولۀ ئے سره کړے د دارا په وینو ده

راته غږ مبارک تل تل په بانګ دے
شفق ته ګوره دا ووی په تانګ دے

د غرونو کانړی ترحساب تیر دی
که اهل وینم زۀ به ترے زار شم

چه واړه کانړی د لعل په څیر دی
اهل څوک نشته نااهل ډیر دی

د عشق غمونه ترعمره سم دی
د نامردانو ورسره کار نشته

په هره ساه په هرهر دم دی
غم د مردانو دے مردان د غم دی

د خپلے چارے هُنر یو هر لری
مزری ګاوز د څنګل په څو نیسی

مغزئے په سر کښے هومره څوسرلری
ګیدړ د شلانډو د بنکار هُنرلری

د عشق په کار کښے یوهر ګډیږی
دا دواړه توکه په عشق کښے یاد دی

یا پکښے قهر سترګے سړیږی
سړے ناحقه په باد ورډیږی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

راغله په وخت د ګلونو کښلے ماوه له میو توبه وکښلے
وے ئے چه تاده توبه وکښلے باده ئے بیاوه په زور راخښلے

رنګ د طوطیانو لری شین کوسی هُنرچه نهٔ لری بے قدره اوسی
چه اصالت لری چه ښهٔ خصلت لری هغه په بخره له میانه یوسی

روغه کتوه په نغری سمه وی ماته کتوه په نغری خمه وی
جن چه خان خوار کا ملته روپئ شی ملته روپئ په قدر کمه وی

رندیم خرګندے دی خما بدئ چه راته یو دی خپلے پردئ
پیغور خما مکړه شیخه خپل زړهٔ کوره چه پکښے پټے دی د عشق غدئ

روژه د خدائے له ویرے درته شی کهٔ نه په هرچرته روژه خوړله شی
په آشنا یئ کښے مهر اخلاص بویه ګوندِ په درنګ اکښے آشنائی بله شی

راشه کهٔ ګورے دا خونړئ سرے وړئ په سر دړئ
تل تل سرونه د عاشقانو وحلق ته اچوی لکه نمړئ

رړهٔ دِ مئین وی په توړے سپینے خالی دِ نهٔ وی له یوے مینے
دا وایهٔ رښتیا دی عاشقان نهٔ مری مجنون ژوندے دے کهٔ تهٔ ئے وینے

رنګ رنګ ګلونه په باغ کښے واشی لکه چه واشی هسے فنا شی
ګرے هیڅ نهٔ دی د باغ بلبلے چه ئے دا هومره فریاد ژړا شی

Poha Foundation
A.S.KB

راغلهٔ اختر او نوروز همغاړی
مینا خندا کا چغانه شرابی
ساقی دا وخت دے چه توبه نغاړی
وماے راکړه زړهٔ م مے غواړی

زړکهٔ بادشاه وی کهٔ اولیا وی
د ځوانے نښځ ځنے بلا وی
زوړے کهٔ هرڅو د ځان مزدور شی
د ځوانے نښځ نوره هوا وی

زلفے چه تاؤ کا په مخ پریږدی
کښلی کلونه په بار خو کښیږدی
زړهٔ م بلبل شی ورباندے راشی
له ډیره شوقه ورباندے ریږدی

ځویه هغه دے چه خوئ د باز لری
لوئے لوئے بنکارونه لوئے لوئے پروازلری
نهٔ خوئ د چرگے نهٔ خوئ د زاغ لری
چه ځان د غلو خوراک ته ساز لری

زړهٔ وهغهٔ ورکړه چه زړهٔ دِ وساتی
کهٔ دوه درے وی چه زړهٔ دِ بنهٔ ساتی
زړهٔ یو بنهٔ څیز دے وسپے ورکړه
نه وهغهٔ ته چه زړهٔ دِ نهٔ ساتی

زړهٔ م زخمی دے وینے ترے څاڅی
ژاړم له دردہ څرپیکے ترے پاسی
تیرئے خوړلے د هسے لیندے دے
چه په آوازئے د ژئ ناسی

زړ شوے د زړو په حال خبر وی
چه چرته خیژی په کوم مقر وی
زړبه په سپینو شکو کښے نهٔ موے
شکئے تورے تر خاکستر وی

زړهٔ دِ د هرچا سره صفا وی
په چا کرم مهٔ شه کهٔ دِ رضا وی
کهٔ څوک ناحقه له تا پرخاش کا
اندوه ئے مهٔ کړه ظفر به ستاوی

Poha Foundation
A.S.KB

زړهٔ ئے میلمه یم زړهٔ م میزبان دے
په هر زمان ئے راته صلا ده

رابانډِ هرکله دَدهٔ احسان دے
راته ئے اینبے دَ معنوخوان دے

زړهٔ م په تن کښے لکه بارسا دے
ستړکے غوږونه ژبه دادرے دی

لاړ په فکرونو صبا بیکاه دے
خانان نور واړه څودی سپاه دے

زړه چه نسکور وی غمے ئے په کور وی
تل به یرے پورے دَسیال پیغور وی

کهٔ پیرے زروی کهٔ پیرے زور وی
مخ ئے کهٔ وینځے هم به ئے تور وی

زاغ وزغن دی په باغ کښے ورزی
خوشحال وچاته خپل کارښکاره کا

چینجی مینجی خوری په څانګو کړځی
بلبلے نشته چه باندِ غورزی

ځویه هغه دے چه فد وی دَپلار وی
چه دائے نهٔ وی زردِ په کور شی

دَ پلار ترهرے خبرے ځار وی
پیدا دَ پلار نه دے یوعیب عار وی

زرد خانانو دَ بادشاهانو دی
خوری دِ کتی دِ عیش وعشرت دِ کا

دَ نوکرانو دولت خواهانو دی
نورځوک چه زړساتی دَ کمراهانودی

بډیره دِ کله دَ پښتانهٔ شی
مغل کمزورے غلیم په رحم دے

چه دَ مغل په منصب ئے زړهٔ شی
کله ئے زړهٔ وی چه پښتون بنهٔ شی

زړکه دِلرے دَ بانړو کړنړی
کهٔ نهٔ بنړے به ئے په پورته غورزی

سر بړه دِ لرے له پرانګه غورزی
په څوکهٔ کښیوزی نوره به پرزی

Poha Foundation
A.S.KB

زارهٔ وارهٔ غوایهٔ په غابنی ځوان وړی
خوشحال پریږده خپل بار په خرومهٔ وړه

چه توان قوت لری خپل بار په توان وړی
مست مست بارونه مست مست اوښان وړی

زړهٔ م ډیرښهٔ شوچه تهٔ م یارشوے
چه بے وفا وے حال م دِ ولیدهٔ

زړهٔ دِ بلبل شوم تهٔ م گلزار شوے
ځما په زړهٔ کښے یو تیرهٔ خار شوے

ځویه رورمهٔ شه چه ځوانمردنهٔ وی
میړهٔ ئے مهٔ بوله بنځه پرے نوم کښیږده

مرد دَ تیکلے مرد دَ نبرد نهٔ وی
چه دَ جنګ غښے وربانده ورد نهٔ وی

ځویه هغه دے چه په رائے دَ اَب وی
کهٔ نهٔ له ځانه پیدا غضب وی
کهٔ هرځوبنهٔ وی چه ستا پسند نهٔ وی
غافل ترے مهٔ شه اقرب عقرب وی

ځویه هغه نهٔ دے چه هواپرست وی
ځویه هغه دے چه حیاپرست وی
عهد وفالری سخا عطا لری
طاعت تقوٰی لری خدا پرست وی

ژوندے کهٔ گرځی ځان ئے ژړلے دے
تورزن دَ سرپه وینو لړلے دے
چه صبر نهٔ لری ظفر به نهٔ مومی
ظفر له مړه سره ترلے دے

زار دَ هغهٔ دے چه آزحاجت لری
نهٔ ډیر دولت لری نهٔ ډیر همت لری
هغه به ولے دَ آسمان منت وړی
چه مستغنی وی عیش وعشرت لری

بزیره غابنونه م جدا جدا وائی
ځوانی دِ لاړه راته هم دا وائی
چه چاته وګورم یا چاته وخاند م
راته دا دا وائی کاکا بابا وائی

Poha Foundation
A.S.KB

زړهٔ م له کښلیو سره بیا بیور غواړی
کوره وځان ته بلا په زور غواړی

زړهٔ م په تن کښے په ډیر آشوب شی
چه کښلی یاد کړم کله م خوب شی

سړی په مثل کانړی د کوه دی
په څوځور ننګه کړوه کړوه دی

سړے کهٔ بنهٔ دے په بنهٔ گفتار بنهٔ دے
گفتار کهٔ بنهٔ دے په بنهٔ کردار بنهٔ دے

سړے چه وړے شی کچکول په لاس واخلی
شهرت پرے زورکا نور نور وسواس واخلی

سړے کهٔ وړونے شی آواره کړونے شی
دلویولویو بخرو په وړونے شی

سهیل چه وخیژی اوړے تمام شی
زیرمه د ژمی د سرانجام شی

سړے چه ځوان وی د جونو ځان وی
جن د هالهٔ کا کهٔ دے سلطان وی

Poha Foundation
A.S.KB

سړی په اصل سره یکسان وی
که چوهړی دی که بادشاهان دی
فرق ئے په فعل په خوئ هُنر وشۂ
څکه دوئ هسے سره شان شان دی

سردار هغه دے چه شرم ننګ لری
مدام د شرم تُوره ترخنګ لری
صرفه په زرنۂ کا صرفه په سرنۂ کا
چه دشمنان وی له هغو جنګ لری

ستړکے دِ نۂ دی ستوری د بخت دی
چه ورته کوری څښتن د تخت دی
د ناز په غشیو هغه شیخان وُوله
چه لاف د زهد کا په زړۂ پیر سخت دی

ساقی باقی د روژے څو ورځے
ژړۂ په خندایم ژاړی ورځے
تحویل د تلے اختر یوځائے راغلۂ
حاضر په میو شه په خرته خوځے

سړے څاروے دے کۂ تۂ ئے وینے
په تن په غوښے په هډ په وینے
فرق له څاروی لری په کویایئ کښے
په رائے په عقل په شناخت په مینے

سحرچه پاسے په استغفار کښینے
په یادوُلو د خپل غفار کښینے
دا وخت نور مۂ کنړه څما په پوهـه
کنړه په باغ کښے دارالقرار کښینے

سړے هغه دے چه ترس د خدائے لری
خپل څان عالم ته آدم نمائے لری
حق د حقدارو آشنا په څائے لری
خوبی د عقل خوبی د رائے لری

سخ د هغو دے چه پاک پیدا دی
که انبیاء دی که اولیاء دی
خلاص دی د نفس د شیطان له شره
په بنو په بدو څائی دانا دی

Poha Foundation
A.S.KB

سحر صبا شو وخت د بامداد دے
خوشبوئے راوړه د دیار له لوریه

را لوتلے د صبا باد دے
په خوخو رنګه م خاطر پرے ښاد دے

سخ د هغهٔ دے چه ښهٔ ئے نیت دے
تل ئے په علم په طاعت مټ دے

نیکخواه د خلق په ښهٔ خصلت دے
حاصل د عمر، علم ، طاعت دے

سخی کهٔ لک ورکا و دهٔ ته کک وی
د هغو وړکړه په ورکړه مه نیسه

بخیل کهٔ کک ورکا و دهٔ ته لک وی
چه ورکا زړهٔ ئے له غمه پک وی

سړے عزیز ښهٔ دے په دا دُنیا کښے
چه و مړی غم نهٔ وی غصه الم نهٔ وی

کهٔ نهٔ فائده ئے ده زر په فنا کښے
نهٔ ئے سیالی وی د سیال په خوا کښے

سوزم بے تا نه په لمبو کوښے
مخ راعیان کړے بیائے پنهان کړے

خوب و آرام دے را خُنے تښے
تا یم دا هسے په لمبو ایښے

سفله په مثل لکه ډیران دے
باران چه نهٔ وی بوئے دربلے دے

دولت یه مثل باندِ باران دے
باران چه وشی بوئے سروان دے

ساقی غوړیږی سل برګ یه منی
د چا په بخره د میو جام شو

دلبرے خیال کا د دهٔ په مینی
د چا یه بخره یو پمنی

سړے کهٔ ښهٔ دے چه دیندارنهٔ دے
توبنه طاعت دے له دے جهانه

کهٔ ډیر یه کار دے هم بیکارنهٔ دے
جهان به هیڅ باندِ یاندارنهٔ دے

Poha Foundation
A.S.KB

سړے چه ولامبی په زبو پاک شی
احمق چه ولولی څو کتابونه

سړے چه ځړوړ شی زبور په تن شی
لطیف خواږهٔ ډِخوری دَخولِ لږ کا

ساقی راپاسه چه بیا نوروز راغے
غم دِ په بخړه دَ دښمنانو شی

سړی په خپلو سره بے غمه وی
دَچاچه وی خپل څویه رونړه

سړشوے په غاړو غړونو څړے
دَ آشنایئ پیوند م ولیدهٔ

سترګے چه نهٔ وی مخ په پسالهٔ نشی
فهم کهٔ وکړے داحال به وویلے

سړے کهٔ زوړ وی بنهٔ څویه څوان لری
دَ پلار بنهٔ څویه دوباره عمر دے

سړے هغه دے چه نوش ونیش وی
په هره چارکښے همت په ځائے لری

کل په کلشن کښے جهان افروز راغے
فال دَ دوستانو عجب فیروز راغے

وُنه په خپلو ولیو مُحکمه وی
سیالی ـ کله له سیاله سمه وی

دَ ونو پانړے مانړے خوړے
ـ ییوند دے په ویښته تړلے

څوئ ـ بد شی دَخپل کالهٔ نهٔ شی
عیب چه ډیر شی عیب بالهٔ نهٔ شی

څهٔ به اندوه لری څهٔ به ارمان لری
بد څویه پلار لره بلاشان شان لری

نهٔ بدکوئی لری نهٔ بداندیش وی
کهٔ مال وملک لری کهٔ خوار درویش وی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

سړے چه زوړشی و رنځ ته جوړ شی
چه بے ایمان وی حرص ئے زیات وی

کهٔ ډیر هوښیار دے په عقل بوړ شی
کهٔ ایماندار وی له هرڅهٔ موړ شی

سوارهٔ دَعقل په براق بساغلی دی
بدری دَعقل دَ براق هم بده ده

له عقله پلی په غم نیولی دی
سوارهٔ ئے سرپه څټې لویدلی دی

سفله دِ هیڅرے دَ مال څښتن نشی
شمله چه پریږدی کټوه بنخه کا

دَښوجامو دِ په اغوستن نهٔ شی
له کبره خیاله ورته کفتن نهٔ شی

سفله چه زرهتول کا دَمال څښتن شی
دَنیک خواهانو په پند پروا نهٔ کا

ورانے په لاس واخلی دَځان دښمن شی
دَبدخواهانو په صحبت مئین شی

صبا به تل وی مسا به تل راځی
یو به خوشحال غوندِ پیدا څوک نشی

چه یو تیریږی باندِ به بل راځی
په شپه په ورځ کښے خوشحاله کهٔ سل راځی

سردار دَعفو دَ کرم څښتن بنهٔ دے
ډیر هنرونه دَ سرداړئ دی

دَجنګ ترکار په آشتی مئین بنهٔ دے
چه واړه تیر شی تیغ میرهن بنهٔ دے

ساقی راپاسه پسرلے تیریږی
ګوره لاکله به سهیل راخیژی

اهار را دروهی غارمهٔ ډیر یږی
چه درد وغم به دَغارمهٔ کمیږی

ساقی راپاسه ګل او ګلاب دی
په دواړو ستړکو په انتظار کښے

په باغ وراغ کښے لاله سیراب دی
هم دَرباب دی هم دَ شراب دی

Poha Foundation
A.S.KB

سړے په مثل د ګبینۀ دے
خوابۀ چه نۀ وی په ګبینۀ کښے

شرم په ډه کښے لکه خوابۀ ده
قدر د ژاوڅلے بے خوبۀ وخۀ دے

سړ. کال چه کال د رحمت تم دے
پس له شپږ. میاشتو چه چنکاښ شروع شو

باران په هرچرته په غږۀ په سم دے
په هره ورځ ترنیم ضیغم دے

سلخپلوان لږ دی یو دښمن بد دے
په بنۀ سلوک سړه پردی خپلیږ.ی

چه ډیر دښنۀ لری ځائے لحد دے
چه خپل پردے کا کله بخرد دے

سګان د بدر له نوره جنګ لری
سرۀ زرخۀ نورخۀ دی زرنیخ خۀ نورخۀ د

ګونګټ د مښکو له بویه ننګ لری
خۀ شوکۀ بریښی د زرو رنګ لری

سنځی ئے مۀ ګنړه چه نغن ئے خوارنۀ وی
کۀ دانشمند وی تفسیر په یاد لولی

با ټورئے مۀ بوله چه پرے پرهارنۀ وی
چه ډیر ویل کا دے به هوښیارنۀ وی

سخ د هغودے چه بے خبر دی
سړ وزګار په غم دے د خبر دار و

بے غمه خوب کا په خوب وخور دی
چه په زړګونو فکرونو سر دی

شرم ئے نشته څاوے خوړار لری
فرق له سړیو له څارویو هومره دے

نۀ هومره مهر په مور و پلار لری
چه شرم مهر په خپل مقدار لری

شونډے د نۀ دی آب حیات دی
مخ د بهتر تر نسترن د باغ دے

زلفے د نۀ دی مښک هبات دی
سنان سنان د بانړۀ یکذات دی

Poha Foundation
A.S.KB

شاهین کهٔ پرلری سردارکهٔ زرلری
مُهم به سرلری کام به دربرلری

سردارکهٔ زرلری شاهین کهٔ پرلری
کام به دربرلری مُهم به سرلری

شرم دے کهٔ ننګ دے کهٔ ډارد سر دے
پښتانهٔ واړه دَمغل بنوروا خوری

سمه مِ پریښوه خُائے مِ تل غر دے
ماته ئے پاتے داشور وشر دے

شیطان هرکوره بنائسته روغ دے
بدرنګ په دا شوچه بد رسوا شو

چه بدرنګ بولی دا وے دروغ دے
پرے دریدلے دَ لعن توغ دے

شمع کهٔ هرخو سوز اوګداز لری
دا کارئے واړه خُاخوښ نهٔ شو

ژاړی په اوښکو چهره طراز لری
چه خپله ژبه اوږده په راز لری

شاهان بل اور دی په هرځهٔ نغری
چه یو بخړے خُان ته پرے نږدے

اعوان سکروټے دَ اور بخړی
هوښیار به تل وی واور ته خُړی

ښځے دَهیچا په رَګ ریشه نهٔ دی
په خپل مقصود دی په غرض سوډی

خرګنده چرده وفا پیشه نهٔ دی
په نور وچار وکښے دِهمیشه نهٔ دی

ښځے له خُایه په عقل کم دی
وفا تړے مهٔ غواړه په یارئ مهٔ ویاړه

سمے به نهٔ شی پیدا نا سمے دی
کهٔ دِ محرمے کهٔ نامحرمے دی

ښځے په اصل کږے نا سمے دی
شومتے اوږدے چه چرته ولګی

په عقل کم په دین هم کم دی
په دم پیرئ په دم آدمے دی

Poha Foundation
A.S.KB

بنځو ته ډیرے بلا تعینے دی
څو ستر پوښے هومره مهینے دی
چه بے ادبه بے نمازے لوئے وی
ورته نظر مکړه کهٔ مخ نسرینے وی

بنهٔ به ترے څهٔ غواړے هغه چه تل بدوی
هم په بازل بد وی هم په ساتل بد وی
د بل علاج وشی د خپل علاج نشی
چه د بد خواه شی تر بل نه خپل بد وی

بنهٔ خوهغه دی چه د چا په چرنهٔ دی
کهٔ د وګړی په شور وشر نهٔ دی
ځان په ژوندینے د مړو په شمار کړه
نیستی هستی د ه څوک پرے خبر نهٔ دی

بنځے طرارے بنځے مکارے دی
بنځے مکارے دی بنځے طرارے دی
کهٔ هر څو یارے بنځے اغیارے دی
بنځے اغیارے دی کهٔ هر څو یارے دی

بنهٔ خوهغه دی چه په هیڅ خبر نهٔ دی
په غم په فکر د سیم وزر نهٔ دی
جُدا له خلقه په کُنج کښے اوسی
څوک ئے چا کر نشته د چا چاکر نهٔ دی

بنے بنے دلبرے د دین یارانے دی
په دا دُنیا کښے غمګسارانے دی
په خولهٔ ئے بنکل کړے زړهٔ ئے ډیر بنهٔ شی
په دواړو شوندو شکر بارانے دی

بنیرے د واړه په ما دُعا لګی
بنکنځل د واړه په ما حلوا لګی
کهٔ تهٔ م وُلے په سکرو پتو
واړه به ګل د لاله په ما لګی

بنے بنے څهرے شته په داجهان کښے
کمے ئے نشته په هر مکان کښے
کهٔ هر کښلی مخونه تل ګورم
بیا به ترے لاړ شم په ډیر ارمان کښے

Poha Foundation
A.S.KB

ښے ښے چین چین څنڑے پښتنے جنے
نن نغټے نۀ شی تشے پښتنے

په شین شین ځی شین ژنے
تشے پوښتنے نټنے شی ځنے

ښکارۀ په هرځۀ د چارے بند دے
ځنے سړی دی چه ږیره بریت لری

قدر له ښځے د مرد دوچند دے
جوړے له ښځے سره پیوند دے

شیکره چوړے نیسی زانړے شنقر نیسی
ولوئے میلمه ته سړے ساغر نیسی

شرمځ بیها نړوهی مزرے ایغر نیسی
مفلس میلمه ته ساغرلاغر نیسی

ښځے ښۀ څیزدی کۀ په مخ کښلی وی
کۀ دائے نۀ وی زړ د په کور شی

له موږۀ پلارۀ پاکے زوولے وی
چه نۀ لیدلے نۀ چاکتلے وی

ښائست د ښځے د مار یکسان دے
ښځه په زړۀ کښے څوځو بلا لری

ظاهرے مۀ کورۀ باطنے وران دے
کۀ مار په خولۀ کښے د زهرو کان دے

ښۀ ښۀ ځوانان دی د ننګ یک دلی
ډیر زر دولت وے باند خوړ ولے

حاضر په کار کښے سوارۀ هم پلی
ورته بخښلی هرځۀ بخښلی

ښۀ خوئ بد ږی بد خوئ ښۀ کیږی
نافه د هوږے په بوئ خوشبوئ نشی

په صحبتونو کۀ څوک پوهیږی
حنظل شکر و سره خوږیږی

ښځه چه ډکه شی کۀ کښینی مار راوړی
ګل چه نۀ رنګ لری نۀ بوئ ښۀ کاندی

مار ښۀ نۀ ځویه چه نا هموار راوړی
ښۀ داچه وُنه بوټے خاردار راوړی

Poha Foundation
A.S.KB

بنهٔ مخ چه وویني په زړهٔ سخ سخ وائی
که دَ خو شحال غوندِ مئین په مخ شی

بد مخ چه وویني په زړهٔ چخ چخ وائی
تل به مخ مخ وائی تل به مخ مخ وائی

نبځے به نهٔ شی دَ هیڅا یارے
زهر دننه په اندرون کښے

په خولهٔ دی یارے په زړهٔ اغیارے
دَ پاسه کښلے بنائسته مارے

صحبت له جنسه لکه کلاب دے
کَس به ناکَس شی ناکَس به کَس شی

دَ ناجنسانو صحبت عذاب دے
طوطی طوطی دے غراب غراب دے

صبی کهٔ هرڅو مُرسل نبی وی
یعقوبؑ چه ړوند شو یوسف هیڅ نهٔ شو

دَ پلار دَ مینے بیا اجنبی وی
په غم کښے ستړی وی نهٔ چه صبی وی

عقل دَ مزکے یا دَ آسمان دے
عقل دَ مزکے دَ مور دَ نسه دے

چه دواړه نهٔ لری هغه حیوان دے
چه دَ آسمان دے دَ دبستان دے

عشقه ستا واړه چارے اوترے دی
ترمرکه پورے سره نظر لری

چه زورور ے واړه بهترے دی
حُلمی بازونه جونه کوترے دی

عشق چه په خپلو موجونو سرشی
بلائے لرے هرڅهٔ چه مخ وُړی

ترا باسیندہ لا زورور شی
چه کانړی بوټی په مخه ورشی

عادت چه بد لری خان ے ژړلے دے
عادت په پند نهٔ ځی عادت په بند نهٔ ځی

عادت چه بد لری سرے خوړلے دے
عادت له سَره سره تړلے دے

Poha Foundation
A.S.KB

عجب کارونه صبا بیګاه شی
نیکخواه بدخواه شی بدخواه نیکخواه شی
زړونه دَ خلقو دَ خدائے په لاس کښے
تبدیل دَ خلقو په هره ساه شی

عزت دَ زړو ډیر دے عزیز دی
هغه چه زړ ساتی صاحب تمیز دی
کهٔ هرڅومره دی په حقیقت کښے
نَه رعاقلانو وته ناڅیز دی

عالم پرے وُنے تلے کپ ګوری
دوروونه خدائے کانهٔ ئے داستوری
نظر دا نهٔ کا چه افلاکونه
دَچا دپاره سره تل بنسوری

عاشق په وخت دَ وصال سلطان وی
هالهٔ ئے مهٔ وینے چه پرے هجران وی
چه یافت ئے څومره خوښی ئے هومره
څوچه کالے وی هسے ئے زیان وی

عاشق خپل کار کا شرم پیغورڅهٔ دے
چه پرے مئین شوے دلبر سپین تورڅهٔ دے
زنبق ته ګورهٔ سوسن ته ګوره
کړهٔ وړهٔ څهٔ نورڅهٔ دی نمکڅهٔ نورڅهٔ دے

عفو کرم دِ په هرچا عام نهٔ وی
په کس ناکس دِ دا کارمدام نهٔ وی
کس چه خطا وکا باندِ عطا بویه
ناکس لا بد شی چه انتقام نهٔ وی

عرب هم ډیر دی عجم هم ډیر دی
شماره ئے نشته ترحساب تیر دی
نور کښلی واړه غټ واړه ستوری
تاغوند کله دَ نمر په څیر دی

عیب ئے مهٔ ګوره چه ډیر هُنر لری
څهٔ شو په مخ کهٔ تیر سره نمر لری
سرچه دَ تاج دَ خولئ لائق وی
څهٔ شوکهٔ څهٔ خو پخے دَ سر لری

Poha Foundation
A.S.KB

عام دِ دَخاصو په مجالس نۀ شی
دَ ناسو کار دَ نسنا سو مۀ غواړه

یارَ فربنتو سره پیرے ناغس نۀ شی
دَ پیازو بوټے کل دَ نرګس نۀ شی

عمرکۀ ډیر شی بیا دِ هفتاد شی
چه دَ حوانئ ساعت رایاد شی

ترډا دپاسه کله رماد شی
په هرزمان مِ پسے فریاد شی

غم دَګناه مۀ کړه ګناه قربت دے
کۀ سل ناسازے په نارمعشوق کا

ګناه هغه بُد دے چه قطیعت دے
څۀ شو په کارئ ستر عفت دے

غلیم هوښیار بنۀ دے کۀ مرګ دِغواړی
هوښیارچه نۀ دے غلیمئے مۀ ګنړه

ډیر به ترجنګه په آشتی ویاړی
پریږدہ پخپله به خپل ځان وژاړی

غم کۀ په زړۀ کښے دَ دلارام لری
چه یارئے څۀ وی هسے دَ دے وی

ګرم دے کۀ فکر دَ ننګ ونام لری
کۀ دین دَکفر کۀ دَ اسلام لری

غابن چه دِ وشوری مرئے دِغل شی
چه آواړه شی هاله ترے خلاص شی

بدخویه بنځه سر دِ ئے کَل شی
ګنړه وتاته واړه خلل شی

غم به دَ دین خوړی چه مومنان دی
چه دین ئے نۀ وی کۀ په تخت کښینی

دا نورغمونه واړه آسان دی
بنا دی ئے غم دہ کۀ بادشاهان دی

غشے چه کوږ وی یا عیب ژن وی
یا علاج وکړه چه باوری شی

ځائے ئے په کیش کښے کله سودمن وی
یا دِئے فکر دَ دور کودن وی

Poha Foundation
A.S.KB

غشے چه راشی په واړه تن لګی
ګوره رسا لګی که برسیرن لګی
بده خبره ترغشی بده ده
د زړه په سرباندې د مرد وزن لګی

غشے د تینګ لیندے خطا شی
د نرے سستے ګذار رسا شی
بنه تیره تورے په لاس کښے واوړی
د پخے تورے ګذار بلا شی

غشی چه ډیر وولی بنه تیرانداز شی
چه مشق د خط کړی وخط ته سازشی
کارد محنت دے د مشقت دے
سو رو په هرهر هنر ممتاز شی

غشے چه سم وی ګذار پرے بنه کیږی
چه بنه سم نه وی ګذار پرے نه کیږی
رښتیا په هرځه کښے لکه سره زر دی
په لاس کښے زرلری په زر هرځه کیږی

غوتئ د باغ دی تل تل غوړیږی
پرے وبنے سترګے د بلبل مړیږی
خدائے دِ تازه لری د باغ ګلونه
چه ورته سترګے د بلبل غړیږی

فرښتے له نوره پیرے له ناره دے
پوهه
وکه پرے خبرئ سړے له چاره دے
حکه دا هسے ډیرے فتنے لری
له باد وخاکه له آب و ناره دے

فصل په فصل کندو ډکیږی
لکه ډکیږی هسے تشیږی
چه دا آسمان شته په سرخرخیږی
یو فصل درومی بل رارسیږی

فلک یو سترګے کهنه تیر ګردے
د ده په هرهر لرګی نظر دے
نړیات په دا دور چه رغوی ئے
د سر اغزیو په غشو سر دے

Poha Foundation
A.S.KB

فرزند هغه دے چه متقی وی
نۀ بدګمانه بدخوئ شقی وی
خبرچه نۀ وی دَ خدائے له حقه
دا نور حقونه پرے ناحقی وی

فرزند یو پرو کے دَ پلار له ځانه دے
دَ پلار دَغوښتو دَ استخوانه دے
دَ پلار په خوښ وچه پروا دار نۀ وی
له پلاره نۀ دے ګورۀ له چانه دے

فرزندچه وُوزی دَ پلار له ډیه
بنادی ے ګومه ده بدبخت ته وایه
دا نه کهٔ وُوزی دَ پلار له حکمه
خروار به مومی بدی له خدایه

فرزند هغه دے چه شرمناک وی
له بدو چارو په زړهٔ کښے پاک وی
چه شرم نۀ لری خبره نۀ منی
چه لا هلک وی زړ دِ هلاک وی

فرزندچه عاق وی کهٔ تهٔ ے وینے
بدے اوبهٔ دی مردارے وینے
مینے دَ پاکو پاکان پیدا کا
ناپاک پیدا کا ناپاکے مینے

فرق دَ سړیو سره بسیار وی
سړے هغه دے چه څهٔ هوښیار وی
چه څهٔ ترے تیروی څهٔ ے لیدلی وی
علم ادب لری په صحبت تیار وی

فتنے دَ بنځو هرکوره ډیرے دی
په شیطانئ ترشیطانه تیرے دی
لکه لټکه هسے ټپکی لری
زهر په خواکښے کښلے برسیرے وی

فرزندکهٔ هرڅو دَ پلار عاصی شی
چه پلار ته پریوزی بیا په خلاصی شی
خدائے په بنده باندِ لا ډیر مئین دے
له هرګناهه په توبه خلاصی شی

Poha Foundation
A.S.KB

فرزند کهٔ ښهٔ شی د ستړکو نُور شی
د ستړکو نُور شی د زړهٔ سرور شی

فرزند کهٔ بد شی غابن دِ د نحُور شی
غابن چه رنځور شی نو رد انبور شی

فکر م وکړ چه دا انسان دی
خُنے فرښتے دی خُنے شیطان دی

خُنے سړی دی په خوئ خصلت کښے
خُنے بے شکه لکه د دان دی

فانی دی واړه دا نورے مینے
یوه باقی ده کهٔ ته ئے وینے

خبر کهٔ نهٔ شوے په باقی مینه
ژاړه کهٔ ژاړے په اوښکے وینے

قلپه روپیه ښائسته روغه دی
خوچه سوراخه شی نورے فروغه وی

هیڅوک د خپلو شونو بد نهٔ وائی
صفت د هرچا له خپله دوغه وی

قاضی په وخت د قضا په یاد شی
غازی په وخت د غزا په یاد شی

طبیب په وخت د دوا په یاد شی
زاهد په وخت د دُعا په یاد شی

قوت م لږ شو نفس م لنډ دے
وے ترے نهٔ شم د سر یشو پنډ دے

منزل م اُوږد دے کهٔ روغ ترے وُرسم
په سر م اینے د سر یشو پنډ دے

قام ته م کله لوئی ښکاره وی
په وړوچارو کښے آواره وی

لاس م نیولی وی په دواړو غوږو
ترے توبه توبه چه هیچکاره وی

قابل هغه دے چه درست طلا شی
کهٔ زر و سیمه په استغنا شی

نهٔ ئے زکوٰة وی نهٔ ئے قربان وی
هسے ترے دومه لکه چه راشی

Poha Foundation
A.S.KB

قرآن چه لوست شی په هغه کور کښے
کهٔ ئے ګناه وی هسے به سوزی

غم به ئے نهٔ وی په سپین په تور کښے
لکه خزله سوزی په اور کښے

قرار په دا لرم حال مِ عیان دے
نهٔ مِ زکوٰة شته نهٔ سرسایه لرم

نوم مِ دَخان دے کار م بل شان دے
نهٔ مِ اختر شته نهٔ مِ قربان دے

قابل کهٔ نهٔ وی دولت کهٔ بیا مومی
باور په بخت مکړه باور په تخت مکړه

لکه ئے بیا مومی هسے ترے بیا درومی
آسمان ئے ونغاړی که شاهشٔ درومی

قربان ترخاصوچه خاص الخاص دی
که ډیر غمونه ورباندِ راشی

په زړهٔ له نور و فکرونو خلاص دی
تسلیم قضاته په ډیر اخلاص دی

که څوک په خیر خیرو ئیل ویر یږی
هوښیار به وارهٔ په دا پوهیږی

خوشحال نهٔ ویره کا نهٔ شرمیږی
چه کا بزهٔ زیږی کا بزهٔ لوئیږی

کهٔ هغه یار مِ راضی په مرګ دے
غشے دِ بنهٔ په سوهان تیرهٔ کا

دا دے نیولے مِ ورته تخرګ دے
چیرے به بند شی تو برے ئے بغرګ دے

کله یار غواړے کله یار درشی
آسمان په ډول ډول پیرے کا

کله کار غواړے کله کار درشی
خوشحاله کورهٔ کوندِ وار درشی

کهٔ م په ډیره شړا لیمهٔ وُوزی
ګلګونے اوښکے سارهٔ آهو نه

یار مِ ناترس دے په دائے څهٔ وُوزی
څهٔ مِ له سترګو څهٔ مِ له زړهٔ وُوزی

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ پیر والا شے په پارسایئ کښے
غافل هیڅ مهٔ شه د نفس له مکره

سیال دِ څوک نهٔ وی په ملایئ کښے
بلا پرے ونړی په آشنایئ کښے

راته کهٔ غور کړے یو نصیحت دے
باور د فکرونو په ټوټه هیڅ مهٔ ږده

نهٔ دِ بدخواه یم نهٔ خدیعت دے
هغه به موے چه دِ قسمت دے

کهٔ زړهٔ څوک ټینګ کاچهٔ قضا نهٔ وی
قضا چه ورشی بلا پرے سازه شی

کهٔ تل جنګونه کا مړ ئے روانهٔ وی
کهٔ په ملکونو چیرے بلا نهٔ وی

کوم دے چه واړه خوبئ د ګل لری
یار کهٔ نور ښهٔ یو خوئ مهٔ ګورهٔ

خمار دِ مل شته خارونه ګل لری
اکثر کهٔ ګورے حکم د ګل لری

کهٔ بد ویونے بد لمسونے ئے
کهٔ نیت دِ سړوغ دے اندوه هیڅ مکړه

په ځان پخپله اور لګونے ئے
جهان کهٔ غم شی تهٔ ښادی کړونے ئے

کهٔ څوک دِ وُلید په استکبار کښے
په لار کهٔ درشی سلام ئے مهٔ له

په قول فعل په کار وبار کښے
پاتے چه پل ږدے د دهٔ په لار کښے

کهٔ بخت م یارشی یار م به یارشی
چه م نیکخواه دی زړهٔ به ئے ښهٔ شی

بوسه به راکا را به کنار شی
چه م بدخواه دی هغه به خوارشی

کهٔ تهٔ په قدر د ځان خبر ئے
زر دِ پخپله ترمس بتر کړهٔ

تهٔ سر تر پایه واړه سرهٔ زر ئے
چه ناسوتی ئے په بدو سر ئے

Poha Foundation
A.S.KB

که رنګ دِ سپین دے که رنګ دِ تور دے
په داخهٔ نهٔ شی مطلب څهٔ نور دے

بوئ په نافه کښے وینے په قدر کا
شمشاد بے بویه دَ چند نر پیغور دے

کریم هغه دے چه خوش معاش وی
هم خطا پوش وی هم خطا پاش وی

چه ورکا خوښ شی چه پیرورکړه لږ ګڼی
باندِ دَ هرچا شاباش شاباش وی

مړګ دَ لونړو دشوار فرقت دے
ژوندون دَ دویو هم یومصیبت دے

چه کورئے لوئے وی شرشورئے لوئے وی
چه کورئے کم وی یولوئے نعمت دے

که بادشاهی غواړے کارئے آسان دے
تسخیر دَ ښارونو خُلق دَ احسان دے

لښکر چه وشو طالع دِ ملے شوے
داد او دهش کړه خپل دِ جهان دے

کړے په رنګ دَ طوطا نمود دے
په رنګ مدارنهٔ دے هُنر مقصود دے

اصل پیدا کړه هُنر خصلت راوړه
چه اصل نهٔ لری هغه مردود دے

که نورخهٔ نهٔ وی سړے چه زور شی
دَ ګنګا شونو په کار کښے جور شی

خُوانان چه نهٔ منی دَ زړو بد کا
دَ بد خواهانو زړهٔ به پرے سور شی

که ډکه بنځه کښینی یو دَد راوړی
بهتر تر دا دے چه بد ولد راوړی

دا خُلئے حیرت دے څوک به څهٔ دم وهی
بدان چه بنهٔ ښا وړی نیکان چه بد راوړی

کابړهٔ کارونه ناپوهه ته سم وی
بنهٔ سم کارونه ناپوهه ته غم وی

فرق دَ هوښیار دَ ناپوهه په دا وُشهٔ
په دا خبره به خبر اعلم وی

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ سخاوت دے کهٔ شجاعت دے
چه دائے نهٔ وی له مونږے مهٔ کنړه

زمونږ په کورکښے ځائی خصلت دے
کورهٔ ځان کښے ئے یوځهٔ علت دے

کهٔ په ربښتیا کښے د زړو تله شے
خوبی دِ هومره ده په خولهٔ کښے ژبے

تهٔ به په قدر په قیمت ترتله شے
څوله د ړوغو هومره ساتله شے

کنج د ځوانئ ترچل و پنج دے
ځوان په افلاس کښے د ځوانئ خوښ وی

بهتر د سیم و زر تر کنج دے
ړوړکهٔ بادشاه وی زړهٔ ئے ترړنج دے

گناه کهٔ هرڅوک سړی پیر شی
نومید دِ نهٔ شی د خدائے له فضله

په شمار د ونو ترپانړو تیر شی
گوند د فضل په ډکه ویر شی

کهٔ بدئے بنهٔ به شے په بنهٔ خصلت کښے
وفاله هرچا کړه جفاله هرچا وړه

کهٔ کم ئے لوئے به شے په لوئے همت کښے
دین او دُنیا غواړه په بنهٔ صحبت کښے

کړل دی وئیل دی دواړه آوان لری
چه کارد نن ورځے پریږدی صبا ته

چه وخت ئے تیرشی افسوس ارمان لری
هوښیار به نهٔ وی داخوئ نادان لری

کښلی هغه ده صفت ئے بنائی
هغه د کښلیو په شمار نهٔ ده

په هرهڅائے ئے وکړے ستائی
چه د کور ډمهٔ ئے ستائنه وائی

کهٔ خولهٔ م پته پریږدے هیڅ نهٔ ئے
په هره ساه شکر وکاږه

کهٔ باد دِ بندشی وایه چه څهٔ ئے
چه تند رستی لرے هم هومره بنهٔ ئے

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ په ګناه کښے صبا بیګاه وی
کۀ هیڅ ګناه نۀ کا په غفلت کښے اوسی

ګناه ئے نشته چه څوک آګاه وی
هم دا غفلت د غافل ګناه وی

کنګاش په مثل د سودا کار دے
اهمال پرے نۀ بویه سودا سودمنه ده

کۀ په سودا کښے فائده دینار دے
چه پرے اهمال کا کله هوښیار دے

کۀ د نبا تو حلوا پخه شی
نور د سړیو له کاره وُوځی

په ناکهانه په سپی جوتهه شی
جوتهه د سپیو په سپی خوړه شی

کۀ پرے پوهیږے دا کار څرګند دے
په داخبره کار د نادان نشته

پند د سړی دے سړے د پند دے
پرے به پوهیږی چه دانشمند دے

کۀ یار څما دے درست به څما شی
زړۀ به وزګار کا له غیره فکره

سستی به پریږدی چست به څما شی
په شپه په ورځ به په لوست څما شی

کۀ مینده لنګے د آفریدو دی
د دین په کار کښے لۀ آراسته دے

دویو د تُورے تُورے د دیو دی
عزت د خپلو هم د پردیو دی

کۀ ژاړے ژاړه په ژړاخۀ شی
هغه چه لاړل له دے جها نه

کۀ په ژړا د لیمۀ پاندۀ شی
کۀ تۀ باور کړے بیا رته رانۀ شی

ګندګی چه پروت وی کونکټ پرے کړځی
د دُنیا خلق اکثر کونکټ دی

چه نۀ وی پاسی څُنے وورزی
څوچه څۀ مومی ورباندِ غورزی

Poha Foundation
A.S.KB

کفر په بخره د کافرانو دے
اسلام په بخره د مومنانو دے

چه هیڅ په کفر په اسلام خبرنۀ دی
عشق م په بخره د عاشقانو دے

کۀ بنۀ بنۀ جونه کۀ لباسونه دی
کۀ بنۀ بازونه کۀ بنۀ آسونه دی

خوشحاله زوړ شوے اوس دا هوس مکړه
د بنو خوانانو دا هوسونه دی

ګلزار ته راغله ګلونه چونړی
ترڅ ئے نۀ دی لاله مخ رونړی

چه ګورته درومی له ګلستانه
ګل ئے لمن شی لاله لستونړی

کۀ ئے له حاله خوشحال پوښتئ
بنۀ ئے همه دی کړے پوښتئ

کړے پښتئ به درسمے نۀ شی
کۀ په هنر کښے نامے پوښتئ

کۀ دِ د یار په یارئ زړۀ وی
د یار به هرڅۀ وتاته بنۀ وی

قدیم بے مثله دے عیب ئے نشته
حادث به هیڅ بے عیبه نۀ وی

کښلی کۀ ډیردی په قندهار کښے
یا په کشمیر کښے یا په فرخار کښے

لکه دا کښلی د پیښور دی
هسے به نۀ وی په هیڅ دیار کښے

ګل شوے د خوړے د بنړ پلوسے
خوشحاله ولے بے ګشته اوسے

کشت د ګلونو بنکار د بازونو کړه
چه ګورته ډیرے خوښئ یوسے

کۀ څوک نیکان دی کۀ څوک بدان دی
په دا دُنیا کښے چه په هرشان دی

مۀ ئے ستائینه کړه مۀ ئے غندنه
نۀ به ئے څۀ کړے چه د خپل ځان دی

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ یار خُمائے سکه دُر د آشام به شے
نړۀ اوس قلاش یم رندیم او باش یم

کۀ صاف صوفی ئے په خپل فرجام به شے
راسره مۀ کښینه کُنړه بدنام به شے

گران ترا یمان دے کۀ تۀ ئے وینے
سل کبیره کړے ایمان په خُائے وی

کار د بنے مینے جگړ کا وینے
په صغیره خُی دا بنے بنے مینے

کۀ مړنے ئے مغفر شکاف ئے
تر دا دواړه بهتر دا کار دے

د بادشاهانو د لوئے مصاف ئے
په عهد قول کۀ سینه صاف ئے

کۀ د مردانو په دین آئین ئے
کۀ نۀ دِ تخت شته نۀ دِ افسر شته

نۀ بند په سرۀ ئے نۀ بند په سپین ئے
قیصر د روم ئے فغفور د چین ئے

کۀ مخورن دی خو دروغژن دی
په صف م مۀ کړه د دروغژنو

ربنتینی کله په مخ خیرن دی
کۀ د گنجونو دولت څښتن دی

کۀ ناسپاس ئے ناس نسناس ئے
کۀ حق شناس ئے هاله تۀ ناس ئے

هاله تۀ ناس ئے کۀ ناسپاس ئے
هاله تۀ ناس ئے کۀ حق شناس ئے

کۀ دِ نیت ساز دے عمل دِ ساز دے
مدار په نیت راغے مراد په نیت راغے

کۀ دِ روژے دی کۀ دِ نماز دے
دین او دُنیا لړه په نیت کښے راز دے

گیدړے زړۀ دے وهم وسواس لری
هغه مزړے نۀ دے هغه گیدړ دے

مزړے زړور دے کله هراس لری
په کار وبار کښے چه زړۀ کوز پاس لری

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ پلار کۀ ځویه کۀ رورکۀ یار دے
پـه دا دُنیا کښے سره یو کار دے

کۀ سودۓ نۀ رسی پـه دا دُنیا کښے
څوندون مِ مۀ وۀ عمرۓ خوار دے

کـه هیڅ نۀ وُو پـه ذوالفقار کښے
دَروم دَ جیش پـه کاروبار کښے

چه تیغ برش کا فتنے جنبش کا
وئیل هیڅ نۀ شی پـه هسے کار کښے

کۀ یاری دواړه وبله رائے شی
دروی له ژبے پـه زړۀ کښے ځائے شی

چه دا باریکے معنیٰ ۓ بیاموندے
پـه هغه کس دِ رحمت دَخدائے شی

کۀ زړۀ سخی لری چه مال ۓ نۀ وی
پـه ځان مِ ولیدۀ څۀ حال ۓ نۀ وی

کۀ بازِ دِ واړه هُنر دَ بنکار لری
بنکاریه پـه څۀ کا چه بال ۓ نۀ وی

کۀ ستړکے نۀ لرم چه هسے کوری
بے دَ عینکو دَ کتاب توری

پیرئ تتے کړے شکر وُکا بزم
چه لا پرے وینم دَ آسمان ستوری

کۀ بادۓ یوسی پـه هوا خس خس دے
پوکۀ شکر خور شی مکس مکس دے

کۀ ۓ دولت وشی کۀ دانشمند وی
دائے هیڅ مۀ کوره ناکس ناکس دے

کۀ سحر دَ ستړکو غمزے ۓ دا دی
لکه چه ستادی بلادی دا دی

خوبے خبرے دِ خوبے شکرے شوے
مشک وگلاب دِ پکښے ادا دی

گل دَ گلابو نیست و موجود شی
لکه موجود وی هسے نابود شی

کۀ بوئ ۓ پاتے شی پـه آبکینه کښے
پـه هغه بوئ ۓ هر څوک خوشنود شی

Poha Foundation
A.S.KB

کناس کۀ واغوندی وریښمینے رنجے
کۀ ئے د مښکو په نافه کښے واچوے

بل څۀ به نۀ شی په تنجے پنجے
خپل بوئ بنکارہ کا په هر څائے هنجے

کۀ بادشاهان دی کۀ درویشان دی
کۀ په زړګونو کالونو پاتی

کۀ په دا مینځ کښے بنۀ بنۀ ځوانان دی
عاقبت واړہ د ګورستان دی

کبلے چه پریوزی مور ورته وُدَری
کۀ پرورش دے د کبلی کۀ څله دہ

په دوہ درے میاشتے په پیټو ولری
څوک ئے په زړہ کښے دهوسیو وکری

کۀ رور ناکس دے په خوئ کښے کَس دے
د مشر سرور به آب په څائے لری

داخوئ به دے لری ورلرہ بس دے
ناز به د کشر وړی څوئے دسترس دے

کارئے بنکارہ شی ونه چه بر واخلی
فرزند هم هسے د وُنے کار لری

یاخوبر ثمر واخلی یا تریخ ثمر واخلی
یا بنۀ هُنر واخلی یا بدهُنر واخلی

کۀ سر د نبئے سپینے وړئ شی
سړئ نۀ دی لکه پیری دی

زړہ ئے و غو ته هرہ ګړئ شی
چه غیږ پرے ولاړشی هاله سړی شی

کۀ نادانان دی کۀ هوښیاران دی
خوابنۀ ترخۀ ئے واړہ په کار کښړہ

ګمان دا مکړہ چه بیکاران دی
چه پیدا شوی په دا باران دی

کمال د کفر ناقص دین بنۀ دے
چه کله داشی کله هغه شی

یا درست ګمان بنۀ دے یا درست یقین بنۀ دے
دانا ته کله مذبذبین بنۀ دے

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ لوئے نعمت دے دَ روغ صورت دے
چه دائے نهٔ وی مزه ئے مهٔ غواړے

کهٔ لوئے دولت دے دَ نیکو نیت دے
کهٔ بادشاهی ده کهٔ سلطنت دے

کهٔ خان دِ وپیژاندهٔ هاله سړے ئے
اول هم هیڅ وے بیا به هم هیڅ شے

کنه وما ته دَ خرهٔ څړے ئے
کهٔ سروغ وی مات شی هغه کړے ئے

گریوان ئے تل تل له کله عار لری
چه ئے څماغوندِ دلبره بیاموندہ

مژگان ئے تل تل کشته بسیار لری
هغه له نور و سره څهٔ کار لری

گورهٔ پرے غږ کړه شپیلئ څهٔ وائی
سینه ئے گوره څوځایه سوے ده

بیلتون پرے ورغے هر گوره ښهٔ وائی
زارَ فراق کا نور څهٔ هیڅ نهٔ وائی

کهٔ سُود دے سود دَ سحر سجود دے
نهٔ به تل ته وے نهٔ به دِ سر وی

بهتر تر درستے دُنیا دا سُود دے
سجود له سره سره موجود دے

کدوچه هسے په منډه دا نگے
دا کارِ دِ بد نهٔ دے بلادِ دا شوه

پاسه دِ لاړشی په بهار څانگے
په ساړهٔ وچ شے حبطه زانگے

کهٔ دیر هوښیارئے یا مَړنے ئے
مدار په بخت دے چه بخت مدد نهٔ کا

په خوشحوئ کښے شکر کنے ئے
هم هیڅکاره ئے هم لیونے ئے

کهٔ ورته وائے کله پوهیږی
دَ پلار په پندئے وتنه نهٔ وی

قرآن کهٔ لولی کله کړوهیږی
بدان په خپلو بدو ستوهیږی

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ لعل و دُر او یا قوت الماس دی
واړه دا ناس دی واړه دا ناس دی
چه ناس دِ نۀ وی په سیند کښے پریږده
کۀ جواهر دِ بیرون تر قیاس دی

کۀ شیر مردان دی هغه خُوانان دی
چه دوست دښمن سره په خوئ شادان دی
تل خوښ له دیو یاران دوستان دی
تل ترے په طمع لا دښمنان دی

کۀ دَ غنډ نے کۀ دَ صفت ئے
کم دِ نشته هسے صورت ئے
غنډ نه هومره چه دَ دوزخ ئے
صفت دِ هومره چه دَ جنت ئے

کۀ زړۀ م دا دے غلیم خُما دے
غلیم خُما دے کۀ زړۀ م دا دے
مئین په چا دے دَ چا آشنا دے
دَ چا آشنا دے مئین په چا دے

کۀ څوک ا یغر دے کۀ څوک اخته دے
هر څوک په خپلے چارے اخته دے
څوک سره مینے شیر و شکر کړه
څوک سره کوړه اور اوپخته دے

کۀ پیر دولت لرے پیرے مستئ
دا واړه هیڅ دی بے تندرستئ
کۀ پرے پوهیږے څو تندرستی ده
چه حلاوت لری ستا دَ هستئ

کۀ هر څو بنۀ شی بیا دِ بادشاه شی
لښکر دولت لری صاحب دَ جاه شی
بیا به تنها دروی دَ کور وخونے ته
په خپل عمل به هالۀ اکاه شی

کۀ تور هاتی دے کۀ سُور اسد دے
نور څۀ ئے مۀ کښره دَ کور لحد دے
غوښے هډو نۀ ئے دَ خلقو وخورل
پرے نۀ مړیږی هر کوره بد دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ کړم کهٔ نهٔ کړم دواړه بلا دی
کهٔ خورم کهٔ نهٔ خورم دواړه بلا دی

کهٔ وړم کهٔ نهٔ وړم دواړه بلا دی
کهٔ مرم کهٔ نهٔ مرم دواړه بلا دی

کهٔ سوختګان دی کهٔ آموختګان دی
خدائے ئے روزی کړه بنا دی ئے خپله ده

د زنګ د ځړونو افروختګان دی
چه د غمونو اندوختګان دی

کهٔ دِ راحت دے کهٔ دِ محنت دے
کهٔ خاندے خانده کهٔ ژاړے کهٔ ژاړه

کهٔ دِ صحت دے کهٔ دِ زحمت دے
دا به دِ تل وی څو دِ صورت دے

ګلزار ته راغله خته ګلګونے
پرخه پرے نهٔ ده پرته له شرمه

د مخ شغلے ئے تر نمر افزونے
ترهر هر ګل شوے خولے بیرونے

کهٔ د جنتا نو څهٔ برکت وے
د هندوستان سره د هیڅا کار نهٔ وُو

یائے څهٔ عقل څهٔ مصلحت وے
ژغ هم د دیو د سلطنت وے

کهٔ د غلیم سره جنګ او مصاف بنهٔ دے
ماچه نظر وکړو چه تجربه وشوه

کهٔ مردئے زړهٔ خوور سره صاف بنهٔ دے
د هرے چارے عدل انصاف بنهٔ دے

کانړی یاقوت دی ګیا کیمیا دی
فرق د سړیو ترمینځ بیشماره دے

شناخت هغه لری چه څوک بینا دی
ځنے سړی دی ځنے چارپا دی

کهٔ فهم او کړے ستر ګو تهٔ خس بس دے
ایمان د یرینهٔ دے هم د یر قوت لری

نعمت چه درکا ورته مکس بس دے
زوال ئے مهٔ وه ورته وسوس بس دے

Poha Foundation
A.S.KB

ګل ئے له مخه د خوبئ انځور غواړی خواږه ئے شهد له شیرئ لوښی
ډیرئے په طور د شیخ صنعان کړه ستړکے ئے بنه بنه شیوان لاهوتی

که آدم زاد دی په بنه صورت دی بنځے د سپیو په طبیعت دی
بنے ئے بنے سپی دی بدے ئے بدے لاتړے بتړے په خوئ خصلت دی

لکه ګټنه د مال هُنر لری هسے خورنه د مال هُنر لری
لکه بازنه د مال هُنر لری هسے ساتنه د مال هُنر لری

لکه پرئ یوه سړی په مخ مهوشه عنبر خړئ
هار ئے په غاړه د سرو ګلونو بخت کړه له ماسره غاړه غړئ

لیلی مجنون ته وے په بیابان تښے وے له خلقه ئے هسے ګوښے
وے ئے ماڅه پوښتے مګر تانه ز ده تایم له خلقو ګوښے پریښے

لکه په ونو باندے خزان راشی پیری هم هسے په خپل آوان راشی
خزان د ونو خوبی تاراج کا پیری هم هسے په زیان دځان راشی

له طبیبانو عالم دوا غواړی له درویشانو خلق دُعا غواړی
خدایه د هیڅا محتاج ئے مه کړه هرڅوک له نور وخوشحال له تاغواړی

لوګے که هرڅو د اور فرزند دے کارئے وهرچا و ته خرکند دے
چه نور ئے نشته اوربه بالهٔ شی؟ څهٔ شو که پورته په باد بلند دے

Poha Foundation
A.S.KB

له شیره شیر زیږی له ګرګه ګرګ زیږی
له بازه بازوی له چرګه چرګ زیږی

هرڅوک خپل اصل ته ر‌جوع کا
خطا کهٔ نهٔ وی له بزرګه بزرګ زیږی

لوئی په خدائے ښائی یو ذوالجلال دے
څو ورته خواست کړے هومره حلال دے

دا نور خواستونه واړه حرام دی
کهٔ لږ وډیر دے وچا ته سوال دے

لعل له کانه په بدخشان کښے
لؤلؤ له بحره په لوئے عمان کښے

په ځګر خون خیژی دا دواړه توکه
کهٔ فکر وکړه سړے په ځان کښے

لکه ګټوه په لمبو یشی
ځما دننه په زړهٔ هغه شی

له چا به څهٔ لره مانړه په زړهٔ لرم
خوږ یم د خپلو ترکو په غشی

لاس کهٔ م هرڅو په دُنیا نښځ دے
نه چه دولت م دَغاړے فخ دے

زهٔ ئے میړهٔ یم دُنیا م ځکه د ه
زړهٔ م په هرڅهٔ ورباندِ یخ دے

لکه په تاکښے شته نشته په چا کښے
نهٔ په کانونو نهٔ په دریا کښے

دریغه خوشحال ختکه دریغه
چه تل به نهٔ وے په دادُنیا کښے

لرګے چه و توږی هالهٔ ترے تیر شی
په بنګړ هُنر وکړی هالهٔ زهګیر شی

تر درس چه وُوځی علم حاصل کا
تر سر چه تیر شی سړے امیر شی

لګړ کهٔ هرڅو ترباز تیز پر دے
په هره چار کښے د باز نفر دے

کوتهٔ کهٔ هرڅو ترتازی بنهٔ زغلی
بیاخو په قدر ترتازی کمتر دے

Poha Foundation
A.S.KB

لوئی په خدائے بنائی یوهسے لوئے به وی
د نورو پانړو په شست وشوئے به وی

لبان د نهٔ دی آب حیات دی
چاچه نوشلے هغه یو څاڅکے

لکه چه ډیر دی نیک بخت عاقل وے
دیرش دی که څودی دریغه ارمان دے

مټ کړه قابل شه چه څوک قابل شی
قابل چه نهٔ وی دولت کهٔ بیا مومی

مټ په هُنر کړه هنر پکار دے
فخر په زړهٔ کړه په بنهٔ پدرمهٔ کړه

مزرے خپل ژغ لری ګیدړ خپل ژغ لری
ګدائے د خپلے جونګړے غم کا

مردان هغه دی چه همت ناک دی
کار چه آغاز کا انجام ئے فرض ګڼی

ملوک چه عدل عقل کرم لری
چه دائے نهٔ وی د ځان غلیم دے

په ورځ د حشر چه ګفتګوئے به وی
غم به د ځان نهٔ کا اُمتی جوئے به وی

آبِ حیات دی صفوت صفات دی
په هغه څاڅکی دیدن د ذات دی

بویه لوئی م اوس یو په سل وے
په هو مره خو یو کښے یو دوه قابل وے

د بخت وستوړیو ته مقابل شی
بقائے نهٔ وی حال ئے څهٔ بل شی

مور پلار به څهٔ کړے هُنر مور پلار دے
فخر په دا کړه هُنر د یار دے

هر یو د خپلے چارے دغدغ لری
بادشاه د ملک د حشم یرغ لری

د ننګ په کار کښے چُست وچالاک دی
په زړهٔ هم پاک وی په خولهٔ هم پاک وی

اندوه ئے کم وی له چاخهٔ غم لری
ځان به پخپله عالم ته کرم لری

Poha Foundation
A.S.KB

مرد څو غیرت لری هومره بهتر دے
څو صداقت لری هومره بهتر دے
څو جنګیالے وی څو ننګیالے وی
څو سخاوت لری هومره بهتر دے

میړهٔ هغه دے چه صبرناک وی
دوراندیشی لری په لمن پاک وی
چه دائے نهٔ وی په سرئے خاورے
ګنده ئے عمر ګنده ئے ژواک وی

میلمه په تاؤ راغے په لاس کښے تیږے
اول ئے غوښت غوښتل اوس سپینے وریژے
داهم لاپریږده واس ته ګوره
کوری غوړی غواړی اوربشے وریژے

مورهم هغه ګنړه چه زړهٔ مور وی
ستړے مړے لری کهٔ زوړ کهٔ ووړ وی
چه ډیر دولت لری چه طمع خواست کا
دَ ګدایئ وکار ته جوړ وی

مینه په هرچاچه دَ څهٔ د پاره شی
بقائے نهٔ وی زرکاره کاره شی
چه حقانی وی مقصود هیڅ نهٔ لری
دهغے مینے به تل ننداره شی

معشوقه کومه چه طربناکه وی
ناز ونیاز لری په حسن پاکه وی
نهٔ دروغژنه نهٔ قهرژنه وی
نهٔ بدخوراکه نهٔ بد پوشاکه وی

مګرچه کښل کا دا کاتبان دی
واړه خوش خط کښے سره یکسان دی
څنے مشکنړے کښی څنے کنجکے
دَ چا تردُرو حرفونه ګران دی

مُلا په علم په کتاب نازیږی
حاجی دَ حج په ثواب نازیږی
غازی دَ تورے په باب نازیږی
خوشحال په فضل دوهاب نازیږی

Poha Foundation
A.S.KB

مهینه ټوره څورنګ تمام وړی
څنګه ئې کیده یا یو اندام وړی

څنګه مخ واړوی نوغے ونهٔ کا
د هغو توږو ناحق څوک نام وړی

مومن هغه دے چه جوړ یقین لری
ویره له خدایه اندوه دَدین لری

بارد هرچا وړی خپل بارپه چانهٔ بردی
بنهٔ ئے کردار وی بنهٔ همنشین لری

مزری چه ډیرکورے ترس د ترکم شی
چه درته غږنب وهی په ځان د غم شی

واوړے وهلی اژدر خوړل نهٔ کا
چه نمرئے تود کا هالهٔ ستم شی

مرد به غیور وی مرد به صبور وی
هم به په عفو په کرم مشهور وی

نامرد هغه دے په حقیقت کښے
چه داځو توک ئے له دله دور وی

مردی د هیڅ ده کهٔ په زړهٔ شیرنهٔ ئے
ځهٔ خوږشه کهٔ زړهٔ ور ډیر نهٔ ئے

ترسرچه تیرشے ویره هیڅ نهٔ وی
ویره د هومره ده چه ترسر تیرنهٔ ئے

مونږه طوطیان یُو په بنړ راغلی
ګلونه ګورو کښلی بنا غلی

څومو قسمت وی پکښے به اوسو
بیا به ترے درومو زړونه داغلی

مړک وے هم رنځ وے هم ناتوانی وے
عمر په غم کښے په پریشانی وے

د بنو بنو جونو د دیدن دپاره
یا سل یا دوه سوه کاله ځوانی وے

میړهٔ د ټوره وړکړه وفا لری
بنځه د حُسن شرم حیا لری

نورے پو بنتنے وړځنے مهٔ کړه
هرځهٔ به بنهٔ لری هغه چه دا لری

Poha Foundation
A.S.KB

مهٔ کړه نادانه د نهٔ کړو کار دے
خِرد کمزورے زبون لیدهٔ شی

داچه پرے خیژے غلبے دشوار دے
چه دِ پرے ایښے دا هومره بار دے

مزرے په خیله ماته نظر لری
کیدرچه بنکارکړه د شلاندو ملاندو

له بله دَده کله حذر لری
خورے ئے له ترسه نظر لوبر لری

مقبول د خلقو په غم کښے ډوب وی
چه نیست ئے خان کړله عیبه خلاص شول

مقبول چه نهٔ وی هرڅوره خوب وی
چه خان ئے هست کړهغه معیوب وی

مینه چه تیره د سړی ترهډه شی
د هغے مینے زوال هرڅ نهٔ وی

دروی دننه په ماغزهٔ کښے ګډه شی
د هغه دپاسه په ساعت ډډه شی

مومن هغه دے چه ترس د خدائے لری
مؤمن دِ غم نهٔ کا د ګناهونو

چه ترس د خدائے لری زړهٔ دِ په ځائے لری
چه ګناهونه د شیطان په رائے لری

ملک د کلی چه د چا سپک وی
تل چه په کور کښے میرمن نابوده وی

د کلی مال به ئے بنځے هلک خوری
پئے ئے پیشو خټی غله ئے مړک وړی

منت د خدائے بنهٔ دے نهٔ د وکړی
کهٔ مست سنډکان دی باربه د چانهٔ وړی

د خټکی نه د د یوهٔ نه پرے
غوا یه تر بار لاندِ پریږده چه رغړی

مونږه مزری یُو په بنکار راغلی
چه بخت ئے بد وی بنکارئے هم بد وی

د بنکار غمونو نه پرونه داغلی
بنهٔ بنهٔ کارونه کا په بخت بناغلی

Poha Foundation
A.S.KB

مغل پښتون سره په پیچ وتاب دی
چه پښتانهٔ کورم خانه خراب دی

ښهٔ ښهٔ خوانان په پښتانهٔ کښے
کهٔ لاس ئے نهٔ رسی خانه خراب دی

ملا هرکوره په خان مغرور ئے
بحث جدل کړے په هرچا سور ئے

زهٔ دِ دننه په حال خبر یم
خما په پوهه یوتش تنبور ئے

نامرد به کرځی د پلار په نام پسے
نامرد به کرځی په خپل صمصام پسے

دولت مخ څټ لری څټ ئے په نورو وی
مخ د دولت دے په نیک فرجام پسے

تن بیا خپل بخت ته خما تسلیم دے
خرم به اوسم فال رم د میم دے

چه درد وغم کښے خما غلیم دے
را الوتلے د نصرت نسیم دے

نصرت هورے وی هورے چه شخوندوی
دولت هورے وی چه کار پسند وی

په وخت د پینے لستونړی ډیر غړی
په وخت د تورے کهٔ ښکاره مړوندشی

مردان هغه دی چه همت ناک دی
په هره چار کښے چست وچالاک وی

کهٔ غم پرے راشی پروا د غم نهٔ کا
خوارهٔ له چا په زیست وژواک وی

نظر کهٔ اوکړے اوهٔ آسمانه دی
اوهٔ آسمانه دی اوهٔ جهانه دی

اسرار ئے هیڅا موندلے نهٔ دے
خبرے ډیرے په څوشانه دی

نهٔ به په بیارته خما خوانی راشی
نهٔ به بیا دورے شاهجهانی راشی

یوځوئے م نشته ډیرش دی کهٔ څو دی
چه به په دهٔ کښے خما خانی راشی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

نفس وشیطان سره یو وجود دی
په دوه صورته سره نمود دی

دواړه مردود دی په شریعت کښے
چه د مردود منی هغه مردود دی

نن په نظر راغله یوه تریٔ
نرنه ئے سیب وه شونډے تریٔ

بله به نهٔ وی هسے دلبره
نهٔ په خشکئ نهٔ په تریٔ

ناکس هغه دے چه اصل بد لری
د نیکخواهانو نصیحت رد لری

د حق دا ژانو د حق پروا نهٔ کا
آدم لیدهٔ شی خصلت د دد لری

نوکر ژوندے نهٔ وی کار ئے دمړهٔ وی
خپل نرهٔ ئے نهٔ وی د صاحب په زړهٔ وی

چه ورته حکم د خپل صاحب وی
که هر څوک ران وی هم ئے په وړهٔ وی

ناست په گلزار کښے یار په کنار کښے
باده گردانه مطرب په کار کښے

داحال چه نهٔ لرم په خپل دیار کښے
بادشاه ئے نهٔ لری په هند وبار کښے

نن د پیر نیکخواه دی صبا بدخواه وی
نن د پیر گمراه وی صبا په راه شی

نرونه په حکم د ک[illegible] وی
قضا ته گوری چه څوک آگاه شی

نهٔ به خما غوندِ بل ننگیالے راشی
نهٔ به خما غوندِ بل جنگیالے راشی

څنگ لا پریږده په درست افغان کښے
عجب که هسے فرهنگیالے راشی

نهٔ ئے حساب شته نهٔ ئے څهٔ شمار دے
خلق د طمع له لاسه خوار دے

سړی به څهٔ وائے ماهی مرغونه
په دام چه بند شی د طمع کار دے

Poha Foundation
A.S.KB

ناکس دِ وخوری دَ ستړګو کسی
لعل ګوهر پریږدی له خپله لاسه

دا نادانان دِ وګړے کسی
په لاس مشکنړے کنجلے نیسی

نے چه واهۀ شی وائے عذاب دے
غیبت ترزنا نه تیرے یادیږی

چه غیبتونه کړے مګر ثواب دے
نے منع شوے په کوم کتاب دے

نازچه دِ زۀ وړم چه یار خما ئے
غمه هیڅ مهٔ دروسه خماله خانه

چه بد دِ ښۀ ګنړم څوراته وائے
چه تهٔ خما سره خندن آشنا نے

نظرذ هرچا په خپل بهبود دے
هر یو په زیرمه دَخپل وجود دے

په زړۀ دَ هرچا خپل خپل مقصود دے
هرڅوک هغه دے چه خپل نے سود دے

نن م وخان ته دا نصیحت دے
اُمید چه پریکړے له غمه خلاص شے

اُمید په زړۀ کښے ګنده زحمت دے
دَ یاس په ملک کښے عجب راحت دے

نن شپه م تلے له دله زنګ دے
تمامه شپه نے په سینه پروت وُم

دُشاه په زلفوم وهلے چنګ دے
را پورے واړه دَ زعفرانو رنګ دے

نیازدَ بے نیازو سره دَ کړو نهٔ دے
طباخ کهٔ خوږ وی چه جوته شوَی

دَ بے دردانو منت دَ وړو نهٔ دے
کهٔ مړے له لورے هم دَ خورو نهٔ دے

نومے پرے نهٔ یښی فراق په کام کښے
دَ خوښی جام م هسے نسکور شو

ستړے مرغۀ یم نښتے په دام کښے
چه څاڅکے پاتے نه شو په جام کښے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

ناستے ولاړے دِ په خرخشے دی ډیرے فتنے دِ په ستړکو کښے دی
په نړۍ ہم واړه لکه مرهم لګی د تا ناسازے ترسازو شے دی

واړه مستان دی چه مخ نړیبا لری دَخپلو تورو ستړکو صهبا لری
باورئے هیڅړے په وعده نۀ بویه په خولۀ به تل تل صبا صبا لری

وادۀ څوک مۀ کانړۍ وادۀ بلا دے غصے ئے ډیرے غمئے والا دے
چه دَعیال په زنځیر بندی شول ترهره بنده دا بند بالا دے

وجود په مثل دَ کبینۀ دے څوانی ئے څۀ ده لکه خوابۀ دے
خوابۀ چه لاړ شی پاتے ئے ژاوله شی قدر دَ ژا ؤلے بے خوبۀ وخۀ دے

وائے دَخونے شاهتیر دِ ول لری کوښ دے تنکے دے لنډ دے خلل لری
نړۀ هم پوهیږم دَ زلزلے ده تکیه دا خونه دَ عز و جل لری

وخت به ژمی وی کۀ وخت دَ اُوړی چه به را واغوندی دَمړک خرڅوړی
ما به په تورو خاورو کښے واچوی پکښے به پریږدم نړۀ بوړی بوړی

وئیل له باغه شی له راغه څۀ وائے صفت دَ کل شی اغزی څوک څۀ ستائی
سرا نجۀ زیب نۀ کا په ږندو ستړکو کۀ ناز کۀ ناز په بدرنګونه بنائی

وادۀ څوک مۀ کانړۍ ودونه غم دی دَ دے غمونه له عمره سم دی
سخ دَ هغو دے چه لونډان دی په غم نیولی دَ یوۀ دم دی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

وائے پہ زړۂ دِغمونہ څومرہ دی
خوددِ ناسازے راسرہ ھومرہ دی

ھرچہ مئین شی خُما پہ پوھہ
دَ قھر ولۂ مزہی ږ.ومرہ دی

وادۂ دِ ھر ھر پسرلے ھرکال وی
بنځہ دِ خُوانہ آس دِنیم زال وی

دا دواړہ توکہ دَدولتمندو دی
خُنے دِ تبنتی څوک چہ کنگال وی

وفا بہ ھیڅرے لہ کمذاتہ نۂ موے
کۂ ھمہ عمر پہ زړۂ دَدۂ دروے

تپوس بہ بازنۂ شی زاغ بہ طوطی نشی
پہ تربیت ئے کۂ بوعلی موے

وخت دَ نړوړالی دے دَخُوانئی نۂ دے
کۂ دِ دَ خُوانے پہ یارئ زړۂ دے

جوړ وجفا وړہ ورتہ نفر اوسہ
دا کار پہ عشق کښے ورسرہ بنۂ دے

ورتہ حیران شم کۂ دا نایئ دی
دَجنسہ جنسہ چہ آشنایئ دی

ھرڅوک خپل اصل سرہ وصلت لری
لہ بلہ اصلہ ئے جدایئ دی

وائے صوفی شہ صوفے دِتۂ شے
دروڼہ نا اھل شپږ سوشپیتۂ شے

کۂ یارساقی دے عمرباقی دے
لابہ دَ میو شنبنے کړم تشے

واړہ غلط دی چہ څوک خپلځان ستائی
کبرلوئی کا پریشان پریشان وائی

کۂ ھرخولوئے شی سړے بیاخاورے دے
خَوشحالہ کبرلوئی پہ خدائے بنائی

وُنہ بہ ولے تازہ ولاړہ وی
چہ ویخ ئے نۂ وی خوبئے لاړہ وی

اوبۂ باد خاورے ورلړہ بویہ
ویخ ئے قایم شی چہ داڅۂ واړہ وی

Poha Foundation
A.S.KB

هرڅوک په خپله وعده قضا وژنی
ومړی فناشی نهٔ ئے بیا بیا وژنی

څوڅو مړکونه راباندِ راغلهٔ
د یار بیلتون م تر مړک پخوا وژنی

هغه چه کاندی عزم کشئ
هغه به مومی ډیرے خوشئ

خاورے شه خاورے چه کل له تاکیږی
اوربه دربل شی په آشتئ

هغه چه عهد قول پیمان لری
پرے سلام دے دین وایمان لری

څوک چه دَدین وایمان سامان لری
ارمان ئے کوم دے چه به ارمان لری

هغه چه کبر خود پرستی لری
خدائے دے چه هومره بالا پستی لری

کامل به هیڅرے بل رلئے دَ زرهٔ نهٔ کا
اشیاء دَ خدائے په هستئ هستی لری

هغه محبوبے واړه فائقے دی
چه په پاکئ په عفت شائقے دی

څهٔ شوکهٔ مچ په شکرو وکړئ
شکرے کله دَ مچ لائقے دی

هغه چه خدائے بولی په هرهرځائے دی
څنے کرکس دی څنے همائے دی

چه سرے بوتئ خوری هغه کرکس دی
چه وچ هډونه خوری هغه همائے دی

همت چه لوئے لری کشال ئے کم وی
بناد وی آزاد وی شاهِ عالم وی

چه دون همت وی خسیس ممسک وی
کهٔ مال ئے ډیر وی نصیب ئے غم وی

هغه چه مخ لری خوږے وریشے واخلی
په ویش چه سرشی بخرے شے شے واخلی

هغه چه نهٔ کری په وبزیو کړئ
هغه چه وکری هغه ریشے واخلی

Poha Foundation
A.S.KB

هندکی چه هیڅ دی په بها درومی
یوئ وفا نشته بل ئ حیا نشته

خواری له خپله شامته مومی
بل ئ خواږه ځی د خواست ترکومی

هغه چه تُورے د بری په وخت وهی
سپاهیان د طمع د خپل مقصود دی

هغه ئ واږه د بل په بخت وهی
د تنکسے تُورے څښتن د تخت وهی

هغه چه مخ کا په خود کامئ
رندیم اوباش یم عاشق قلاش یم

پرے به ورږدومی بے آرامئ
انـدوه مِ نشته د بدنامئ

هُنر چه نهٔ لری کهٔ مِ پسر دے
چه بیکانه وی چه یکانه وی

چه څوک ئ یادکا دردِم د سردے
یا مِ لیمهٔ دے یا مِ څکر دے

هغه مزرے دے هغه کفتار دے
چه ئ له ملتے کید رهم وازدے خوری

چه بل غم نهٔ لری غم ئ د غار دے
کهٔ بنهٔ دے بنهٔ خو د مزریو بنکار دے

هوښیار به هرکله زمانه ساز وی
نادان به هیڅرے په داخبرنهٔ وی

په دا نایئ به ئ د کار آغاز وی
په هرهر کار به ئ بے ځایه راز وی

هوښیار به هرچیرے په زړهٔ ډرن وی
نادان به تُورو وته هوس کا

په جنګ چه ورشی نور به تورزن وی
چه تُورے و بریښی نور به ریخن وی

هاتی ته کوره حال ئ معلوم دے
کهٔ یوئ نهٔ وی په دا پنځه کښے

څلورئ پښے دی یوئ خرطوم دے
کهٔ هست ومست ک نیست ک معدوم دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

هسے بل هم کنړے لکه چه ته ئے
که ته مومن ئے هرڅوک مومن کنړے

هرڅوک به بنهٔ کنړے په ځان که بنهٔ ئے
هرڅوک کافر کنړے که کافر ته ئے

هرچه د توره زلفو میرمنے دی
د سپینو بڼیرو بلا په دوئ شه

په توره بڼیرو باندې مئینے دی
ولے له واړه په زړهٔ غمژنے دی

هغه چه شرم د خاصو دعامو دی
د مړو په رنګ شه په مزکه رنګ شه

که څویه رونړه د نیک فرجامو دی
چه بد نام کړونی د څو نیکنامو دی

هوښیار غلیم به په خولهٔ جنګ غواړی
عمر خویوړے چه په غم دروی

ډیر به ترجنګه په آشتی ویاړی
دا هسے عمر د وبا ونغاړی

هوښیار به هرکله فهم په دم لری
دم غنیمت کنړه په هیڅ مغرور مهٔ شه

نظر به عین په خپل قدم لری
که دلګیر کښینے آسمان څهٔ غم لری

هغه چه مونځ نهٔ کا که د خپل پلار دے
پریږده چه ومری زړهٔ سوے پرے نهٔ بویه

ادبهٔ هیڅ مهٔ کړه په دین کښے خوارے
که په فاقه کښے لیل ونهار دے

هوښیار به نهٔ وی چه احمق ته پندوائی
خوښے خبرے خرونوته نهٔ بنائی

خوښے خبرے خرونوته نهٔ بنائی
څهٔ ئے خوراک زده څهٔ ئے مزه ستائی

هندوچه بُت وته هسے نسکور دے
دا دواړه توکه رسم وعادت دے

مومن مخ اینے د کعبے په لور دے
اُودهٔ عالمه مطلب څهٔ نور دے

Poha Foundation
A.S.KB

هوښیار به چست و چالاک بیدار وی
په هره چار به زړ خبردار وی

ډیر به عمل لری لږے ئے خبرے
په هر زمان به ئے نظر په کار وی

هوښیار به هیڅرے له ځانه خوش نۀ وی
په خپل دانش به فضول سرکش نۀ وی

چه دیرینه وی چه تجربے لری
په کاروبار به ډهغوبے اش نۀ وی

هُنر په دوئ ورځے بنکاره ډکس شی
عیبے ئے رو رو بنکاره پس پس شی

یوشان مرغی نۀ شی ډ سړی له ځالے
ورځنے باز او کارکان ګرګس شی

هغه چه قوم قرار متین لری
دولت ډدین ډدُنیا قرین لری

چه وائے نۀ وی نورځۀ ئے مۀ ګوره
کۀ بنے بنے چارے ډدُنیا ډدین لری

هاتی چه ومری بوئ ئے پیدا شی
په لاړے تلونی چه څوک پرے راشی

پونړه نیولے ځئے تیریږی
خلاصے ئے نۀ وی یوه بلا شی

هُنر جوهر راوړه ډ لویئ ستورے
کۀ دا دِ نشته تۀ ئے کمزورے

هسے به اوسے کۀ عقل هوش لرے
چه ډ خندا نۀ شے کاسه نسکورے

هوښیار به نۀ وی چه نادان ته پند وائی
خرۀ ته خبره ډ قند ډ خوند وائی

په هرهر ټوکی کشیده نۀ کیږی
ولے به هرچاته پند خردمند وائی

هوښیار هیڅرے محتاج ډ پند وی
پند په دۀ باندِ بهتر ترقند وی

نادان به هیڅرے ډ پند پروا نۀ کا
پند به په دۀ باندِ ډحنظل خوند وی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

هُنرچه نهٔ لری که دِ پسر دے
سړے ئے مهٔ بوله یوکاؤ خر دے

که هرڅو زور لرے که هرڅو زر لرے
تر دا همه واړه بهتر هُنر دے

هغه اُستاد کنړه چه درته څهٔ بنیئ
کشر هم مشروی چه درته بنهٔ بنیئ

په سپینه ږیره به ئے منت لرم
که ووېرے راشی راته څهٔ وبنیئ

هوښیار به هیڅرے بے پنده نهٔ وی
کار اوګفتاربه ئے بے خونده نهٔ وی

چه عقل نهٔ لری بد نفس بے شرم دے
فکرئے هیڅرے بے شخونده نهٔ وی

همیش به هیڅوک په دُنیا نهٔ وی
په وار وار به ورځنے تلهٔ وی

مرغونه راشی په باغ کښے کښینی
بیائے د باغه نه اَلوتهٔ وی

هر یو تربله بهتر ځان خپل کړی
نشته چه ځان به کهتر تر بل کړی

په خپل خپل عقل هرڅوک غړه وی
په هره چاره کښے خپل ځان عاقل کړی

یو تور بورا دے بل تور جعل دے
قسمت د دواړه وسره بیل بیل دے

بورا په بوئ د ګلونو پائی
تل وګنډګئی ته جعل ابل دے

یار د خوشحال دے خوشحال د یار دے
که وفادار دے که جفاکار دے

د عاشقانو چه څهٔ اسرار دی
د رقیبانو باندِ څهٔ کار دے

یار که څهٔ یاروی له ځانه زوړ بنهٔ دے
تل به دِ نیازوړی ونیازته جوړ بنهٔ دے

بل فکر نشته د سوات په ملک کښے
که زوړ که ځوان وی تروړی مور بنهٔ دے

Poha Foundation
A.S.KB

یوڅهٔ خارښ دے چه هویدا شی
عیب ترشا کا په لیونتوب کښے

په خوخو رنګه سره شیدا شی
د دوئو په مینځ کښے دریم پیدا شی

یا ښهٔ ځوانان دی یا ښهٔ آسان دی
د چا چه نهٔ وی دا دواړه تو که

چه ورته ګران شی مشکل آسان دی
عیب ئے مهٔ کړه که هر آسان دی

یوچه مئین شی د بل پرے رخه وی
ګل که ښهٔ نهٔ وے بلبل به څهٔ کا وهٔ

چه سره بیل شی باندئے سخه وی
مینه په هرڅهٔ د څهٔ دمخه وی

یو مست د میو څو پیمانے لری
خبر په حال د مستانو نهٔ دے

بل د جانفلو یو خودانے لری
د خپلے چارے سل افسانے لری

یار به د یار په یارئ ویاړی
که یارئے خاندی دے به هم خاندی

په هره چار به ئے بنیګړه غواړی
که یارئے ژاړی دے به هم ژاړی

یولوئے ترغرونو فکر راپیښ دے
نه رګنا هونه په استغفار بخښی

نهٔ پلار نهٔ څویه نهٔ د چا خویښ دے
دا خدائے هوښیار دے نه چه پوهیږی دے

یارئے په مهر په محبت شی
چه نهٔ ئے داوی نهٔ ئے هغه وی

پکښے له پسه هُنر حکمت شی
آخر په دواړه لوریه زحمت شی

یاغی بازونه یویو بازدار نیسی
د هرے چارے اسباب پیدا کړه

څهٔ چرګ نهٔ دی چه ئے هر خوا رنیسی
افسون د زده کا هغه چه مار نیسی

Poha Foundation
A.S.KB

یو دے چه هر کله حلوا شیرینه خوری
بل دے چه تل تل اوکړه جوینه خوری

په مړک به دواړه سره یو رنګ مری
دَګور چینجی به ئے غوښے په مینه خوری

یار م دَ شپږو ترمینځ اووم دے
چه څوک ئے نه ستائی په حُسن کرم دے

چه سړا بنکاره شی په مارنړا شی
چه مخ ئے نه وینم په ما تور تم دے

واړه مستان دی په مخ زیبا لری
دَخپلو تورو سترګو صهبا لری

باور ئے هیڅ ے په وعده نه بویه
په خولهٔ به تل تل صبا صبا لری

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

د ریم ټوک

POHA

غزلے

پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

۸۶-

صور تنکر چه بنۀ صورت په دیوال ساز کا — کل عالم ئے په صفت زبان دراز کا
د هغۀ نقاش په صنع نظر نۀ کا — چه له څۀ څاڅکی نه دانقش وطراز کا
ستړکے وروځ پوزه نورکیږ دی په مخ کښے — غابن د شونډے ژبه خولۀ سره پرداز کا
یو سربل سر په سرجوړ کا دوه غوږه و نه — چه په دواړو اوریدنه د آواز کا
بند په بند د لاسو کوتے وبله کښیږ دی — سرتر پایه درست صورت سره یوراز کا
کۀ څوک زرکتابه وکښی له دے بابه — کۀ په کښل شی زر به نور پسے آغاز کا
هر و یښتۀ چه په صورت باندِ لیدۀ شی — کۀ پرے څیرشے د شناخت وربه درّواز کا

خاص بنده د خدائے هغه کتره خوشحاله
چه د خان په معرفت ئے سرفراز کا

اورنګ زیب چه آرائش د تخت و تاج کا — تخت وتاج به ئے مړکے تخت وتاراج کا
په جهان کښے به ئے پاتے نۀ بدنوم شی — دۀ زده چارے د کسرے کۀ د حجاج کا
زۀ غمژن په عید په جشن خبر نۀ شوم — کۀ درست خلق د دهلئی ابتهاج کا
اوبۀ ستړکو لره لاړے اور د زړۀ شو — څوک به څۀ رنګه ژوندون پرده امزاج کا
چه په رګ رګ کوتے کیږ دی رنګ ئے زیړ شی — طبیبان به م په څو د رنځ علاج کا
جدائی خما په زړۀ کا هسے چارے — لکه بازئے په تارو یا په دراج کا
دوه مټین چه په هوا د وبله بیل شی — خدائے څۀ شکل د تش سلام محتاج کا
خما اوښکے د کوکل په جوش پیدا دی — لکه اورچه له کبا به نم اخراج کا

هر ناوک چه د قضا له شسته خیژی
زمانه د خوشحال زړۀ ورته اماج کا

بازیګرچه د بازیو صندوق وا کا — په یوۀ زمان کښے څو بازئ برپا کا
نندارچی چه ورته کوری حیرانیږ ی — بازیګرچه په بازیو کښے بلا کا
عارفان د سر په ستړکو کوتے کښیږ دی — د خپل زړۀ په ستړکو کورئ تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته ښکاریږ ی — د طفلانو په بازئ پورے خندا کا
همیشه خوشی د چا ده د هغۀ ده — چه په زړۀ کښے د دُنیا چارے فنا کا

Poha Foundation
A.S.KB

دَ هغهٔ په وفاځهٔ خوښی خوشحاله
چه وفا درسره کا بیا نه رجفا کا

بیا رباب دَ مغنی ښهٔ سرایت کا
په نغمه کښے نوے نوے حکایت کا

شیخ دِ کنج دَصومعے زهٔ به کلکشت کړم
دَ بهار کلونه ماته هدایت کا

گدایانو لره غم دَ کیډے ډیر دے
بادشاهان دِ غم دَملک او ولایت کا

دَ وفا مهر وکړم به ئے لاځهٔ وی
په وفا کښے چه دا هومره عنایت کا

په مانړی ئے هم خوشحال شم هم دلگیر شم
لکه څوک چه له چا شکر وشکایت کا

دا دَما دَبخت اثر نهٔ دے نورځهٔ دے
له رقیبه چه شکوه په دا غایت کا

په دا بنهر کښے څرگند شراب خرخیږی
محتسب دَ باده نوشو رعایت کا

کهٔ دَ کښلیو دَ دیدن مینه گناه ده
سکه خوشحال څنگ درست عمرجنایت کا

په هرځائے چه طمع خپل هُنر څرگند کا
ډیر هوښیار ماهی مرغونه طمع بند کا

بادشاهی دَ بحر وبر ده کهٔ باور کړے
قناعت دِ کهٔ په خشک وتر خورسند کا

په هغهٔ حُما سلام خرم دِ اوسی
چه دَ چا سره نهٔ مهر نهٔ پیوند کا

خلق واړه دَ اندوه په دریاب ډوب دَی
کله کله له دریابه سر بلند کا

دَ درویش بخره خوښی غم دَ هغو دے
چه په شمار دَ زرو ناست دَی چون وچند کا

هوښیارانو سره ډیرے اندیښنے دی
چه ملنگ دَ مصلے هغه آنند کا

و نورچا وته به څهٔ وته څهٔ وائی
وخپل ځان وته خوشحال څنگ دایند کا

په عاشق باندِ غوغا غماز پدول کا
چه کلونه پریکوی اغزی قبول کا

ارسطو تر افلاطون ښهٔ وو سکندر ته
په جهان کښے هر څوک مینه په خپل کول کا

څوم زړهٔ په بے غمئی پسے درومی
هومره نور تازه غمونه را وصول کا

دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښنم
خبر نهٔ یم چه له کومه را نزول کا

آشنائی لکه ښهٔ تول چه ورته اش کړے
جدائی لکه بزلئی وړانے دَ تول کا

یو بنکاره دَ قیامت علامت دا دے
په فاعل باندِ چه اس تیرے مفعول کا

Poha Foundation
A.S.KB

دریغه یو هسے پیدا شی چه په عشق کښے دادِ ما لیونے زړهٔ خوځهٔ معقول کا
زړهٔ دَعشق په کنج توانګریم کهٔ نور خلق ټولول دَ زړو مال متاع وپول کا
ځما دوے ستړکے ولاړے ته څلور شوے کهٔ بشکاره دَ یار له لوریه خدائے رسول کا

کندِ وی چه دَ وصال په خوښئ خوښ وی
چه خوشحال په جدایئ کښے د پیرنول کا

په اختر په جُمعه څهٔ غرض ځما زړهٔ مجنون یم سر نیولے په صحرا
هغه وخت دَ ما اختر دا جُمعه ده چه دیدار را ته بشکاره کا دَ لیلا
عاشقان دَعشق له کاره انکار نهٔ کا فاسقان به په خپل زړهٔ کښے لری غلا
دَ یارئ لائق نهٔ دے رنګ‌ے ورک شه چه‌ے نهٔ وی په یارئ کښے وفا
دَ ربستیني یارئ لاف د پیر عالم کا ولے ما پکښے ونهٔ لیدل ربستیا
هئے توبه دَعشق دَ پټو سرو لمبو نه نهٔ وابنهٔ نهٔ‌ے لرګی لکی په تا
یه یرغ په مصلحت دَعشق کار نهٔ دے په لیدل په آوریدل شی را پیدا
نهٔ په پند لویږی له هرکا نړی بخړی دے سوخته بکر لری سودا

دا رنګینے معنیٰ چیرے دی خوشحاله
چه را د سره می لکه ګل په بیاض ستا

تاوے چه غم مکړه نور زهٔ ستایم تهٔ ځما
زړهٔ خودِ ژوندے کړم کهٔ دروغ کړے کهٔ ربستیا

څهٔ بلا زیبائے بے نظیره محبوبائے
کهٔ داعیب دِ نهٔ وے په زړهٔ سخته‌ئے بلا
کهٔ کل جهان خوبان شی همه واړه محبوبان شی
عجب کهٔ لا پیدا شی یوه تا غوندِ زیبا

په هومره د یر مقبوله ته لاهم نهٔ‌ئے ملوله
چه کل غواړم له تا نه ستاله باغه له بوستانه
کهٔ سل خونونه وکا دَ جلاد تروخهٔ پروا
کهٔ خس راعنایت کړے هم په کل نیولے ما

Poha Foundation
A.S.KB

خونړۀ بنده ژنده یم دَ هغوزلفو بنده یم
چه تل ئے سل سل زړۀ نه په هرتار دی مبتلا

کۀ لوئے دی کۀ هلک دی دوارۀ ستا په نعرۀ ورکړی
په بنهر کښے څوک نشته چه مئین نۀ دی په تا

دَ سبر وُنه کوره په زمان شی نامنظوره
چه وخوزے په باغ کښے تۀ په داقد و بالا

نسیاجنت صبادے دَ زاهد دے دَ مُلا دے
په لاس جنت موندلے نن خوشحال ئے ستا لقا

تل کۀ داوی دَ خوبئ طمطراق ستا
نوردِ لاس له خانه پریوینځی عشاق ستا

نن په دا دور هغه بنا ئسته تۀ ئے
چه په هرلوری ثنا وائی آفاق ستا

دواړه شونډے دِ تریاق زلفے بنامار دی
جارو تلی دا ماران دی تر تریاق ستا

لږ شکیب ورته په مثل دَ لوئے غرۀ دے
په شکیب کښے به په څوپائی مشتاق ستا

دَ بانړیو دِ موندلے یم غولوه مِ
دَ هلک غوندِ ربشتیا کنړم مذاق ستا

تۀ خپل خان لره مهمیز کړه څۀ پرواکړے
کۀ قدم دَ چا په سر کیږ دی براق ستا

خلق وائی چه دوزخ شته پس له مرګه
په حیات صورت دوزخ نۀ دے فراق ستا

لکه تل وُو همیشه په هغه شان دی
هیڅ ملا مرشد بدل نۀ کړل اخلاق ستا

لکه باد دَ صبا راشی نړۀ کذر کا
ما خوشحال چه آزمائیلے دے میثاق ستا

تلم په خپله لاړه راسره مله شوه نکاړا
شوخه غمزه کړه خنده رویه خود آړا

رنګ ئے دَ سړی وو اما خوئ دَ بنا پیریو
تن ئے لکه سیم وُو په زړۀ سخته سنګ خارا

راغلم په بنهر لاس په لاس شوۀ له ما وُرکه
کوئے په کوئے جا روُوزم پسے غواړم بُخارا

Poha Foundation
A.S.KB

دیرے لرے نخښے د صورت د زیبایئ
څهٔ خو درته وایم یوځو نخښے آشکاره

دنګه تازه کنګه قد عرعره مو کمره
بنهٔ ئے تر ګلونو د ګلابو عذا را

غابنونه ئے د ګوهر په لب شکر آبرو کمانه
تور بانړهٔ ناوک په دواړو سترګو خونخوارا

پوزه ئے غنچه وه د زنبق مسیب سپینه زنه ئے
مښک د مخ خالونه په مخ کښلے مه پارا

هار د جواهرو دوه لړئ د مرغلرو
تور وربل اودلے زلفے ئے عنبرسارا

واړه ئے د تن جامے ګلګونے زرنګارے
درسته سره لمبه وه چالیدله خدا را

بیا هسے مدد کړه چه خوشحال سره د تل کړ
بخته د دے ورکے سراغ نخښه وما را

ځان ئے سرتر پاسه جوړ کړ بیا بلا کا
د زلفینو په هر وُله د زړو نوغلا کا

معشوقے ته چه ئے هومره حُسن ورکړ
دا په داچه د عاشق خونه تالا کا

په هرځائے چه څو محبوبے سره کښینی
هغه ځائے م ترجنت بنائسته لا کا

دوه مئین کهٔ سره هرځو مرور وی
خپله مینه ئے بیا نرد سره پخلا کا

تور بانړهٔ ئے تور توبری دی راځرخیږی
کهٔ را پورته محبوبا سترګے شهلا کا

څود شاه په کښلی مخ باندِ خالونه
ما به هم په هومره داغه مبتلا کا

همګی ئے ستاله مخه ګفتګوئے شی
چه درد مند وبله ټول شی مشغولا کا

په ځیرځیرئے مخ ته مهٔ ګوره خوشحاله
په خاطر به دِ د اور لمبے والا کا

څهٔ عجب دلخواه دی دا صحبا
کهٔ ساقی ئے راکوی په مرحبا

د غنچے خندا محاله په چمن ده
کهٔ نسیم پرے ګذرنهٔ کړی هر صبا

Poha Foundation
A.S.KB

مصلحت ئے د بلبل په کار کښے دا وو
چه صبا کړه د غنچے قمیص قبا

د بلبلے قدر هم زده کړه اے کله
که هر څوئے په داخپل حُسن زیبا

چه علاج ئے وا بسته په خپل مطلوب دے
د عاشق له رنځه څه زده اطبّا

بے د یار د زیبا مخه ګمان مه کړه
چه خوشحال به په بل مخ شی شکیبا

چه یار مهر وفا نه کاندِ څوک څه کا
چه ئے جور وجفا نه کاندِ څوک څه کا

د جهود به هم زړه سوے را باندِ وشی
چه یار رحم په مانه کاندِ څوک څه کا

ما وے زړه ئے کُندِ نرم په څه را کړم
چه اثر پرے ژړا نه کاندِ څوک څه کا

که وصال ئے په دُنیا له عمره خوږ وی
چه تل عمر وفا نه کاندِ څوک څه کا

حال دِ هیڅ له یاره پټ نه دے خوشحاله
عنایت چه په تا نه کاندِ څوک څه کا

چه په ما باندے زړه سیزی تپاک کا
الحذر چیرے به ځان د اورخوراک کا

ما پخپله ملامت وته ځان ساز کړ
عام عالم دِ په ما سل ځله بلغاک کا

که د خضر په چشمه باندِ م کور شی
د فراق اند وه به هورته ماهلاک کا

چه بقائے په چمن کښے یوه ورځ وی
لاله څکه د قمیص ګریبان چاک کا

د آسمان له عاشقانو سره قصد دے
هر زمان ئے په هجران سره غمناک کا

ترے به سل رنګه ګلونه شګفته شی
هر سړے چه خاکساری واخلی څان خاک کا

زړه خوشحال په هغه چا پورے حیران یم
چه له یاره نه جُدا شی په خوشواک کا

چه د پلار سره د دروغ نفاق خلاف کا
د نورچا سره به څه رنګه زړه صاف کا

ګوره بیائے کوم دروغ نفاق په زړه دی
منافق په خپل ګناه چه اعتراف کا

نه به زه د ناخلف ګناه معاف کړم
نه به خدائے د عزا زیل ګناه معاف کا

داوارهٔ غږونه لاهیڅ نه دی راضی یم
که په میان کښے موخدائے غر دکوهِ قاف کا

حال د خپل څوئ خپل پلار وته معلوم دے
څوک به څه لره د عاق راته اوصاف کا

نه به دهٔ غوندِ دروغ دروغژن وائی
نه به دهٔ غوندِ سړے مکر وګزاف کا

Poha Foundation
A.S.KB

هم هزار رنګه دروغ خلاف په زړهٔ کښے
هم هزار رنګه په خولهٔ د صدق لاف کا
په ژوندون ئے دیدن مهٔ وینم هاله هم
پس له مرګه کهٔ د ماذکور طواف کا
چه م هسے تربیت د ناخلف کړ
دا په داچه دے له ماسره مصاف کا
په ژوندون به ئے ارمان ووځی له دِله
زمانه کهٔ د خوشحال سره انصاف کا

چه دُنیا ورته بنکارهٔ شوه بے وفا
ودُنیا ته به مخ نهٔ کا بے قفا
د غرض یارئ هیڅ یارئ نهٔ دی
کهٔ یاران دی خو اَخوان دی د صفا
کهٔ کا تهٔ دی کهٔ لیدهٔ کهٔ آوریدهٔ دی
دا د نبو یارانو واړه دی شفا
چه په چا باندِ مئین شوے قبلوه ئے
سل نازونه سل ناسازے سل جفا
کهٔ په وصل کښے ئے هرساعت یوکال شی
لا په دا د عاشق نهٔ وی اکتفا
له ماخوار سره څو قاف وهے ورځ کړے
جګی جګی څهٔ خولاَم و ظے و فا
دلبے درد عالم پرے هیڅوک خبر نهٔ شو
وخوشحال ته ئے خولهٔ ورکړه په اِخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا
د هغو په خدمت ودری دُنیا
څوک چه مخ په نمرړان شی خودِ کوری
چه سایه ور پسے درومی په قفا
درویشان کهٔ اشارت وکا وغړهٔ ته
د غړهٔ کا نړی به هم شی لکه طلا
چه کیمیا کیمیا یا دیږی په جهان کښے
کیمیا څهٔ ده بنهٔ نظر د اولیا
کهٔ د تخت د پاسه ناست وی صاحبی کا
د درویش په زړهٔ کښے هیڅ نهٔ وی هوا
خبرے زنګ ورځنے نن نهٔ وی چا وُللی
د درویش جامه له ځایه ده صفا
مړهٔ اودهٔ وته ژوندی وی ژوندی مړهٔ وی
د درویش هومره قوت دے د دُعا
مګر چیرے د دشمن په مهر یاد شی
چه خوشحال ئے کړدا هسے بے نوا

چه خپل خوئ شی په جهان بدخواه د چا
د خپل خوئ دے نه چه دے تباه د چا
من فلیل په یوهٔ مچ سره بدبوئ شی
بد دِ نهٔ شی یو زمان همراه د چا
کا نړی لعل د بدخشان کیاه کیمیا ده
چه ئے نهٔ پیژنے تهٔ ګناه د چا

Poha Foundation
A.S.KB

چه بادشاه ئے ستمگر شی خلق خوارشی — خدائے دِ نړۍ کا ستمگر بادشاه دَ چا
زړۍ کۍ سل ځله وفا کړم یار جفا کا — بخت دِ نړۍ شی په دُنیا سیاه دَ چا
دَ جمشید او دَ سکندر فلک پرے نۍ بنوے — پرے به نړۍ بردی همیشه کلاه دَ چا
چه کرم نړۍ وی له خدایه فتح نشته — کړۍ افزون شی ترملخ سپاه دَ چا

دا دُنیا لکه لولئ ده خوشحاله
کړۍ ئے کوړے کاه دَ چا شی کاه دَ چا

ځار ترهغه مخ شم چه به ما په ځان مئین کا
سحر دے کړۍ دم دے کړۍ ځۍ نورے فتنے فن کا

زړۍ بویه چه خوئ ئے دَ بوړا یا دَ بلبل وی
دروی کړځی غواړی خو په کل باندِ وطن کا

وُسیږی په اورکښے پتنګ هرچه پتنګ نۍ وی
وُتښتی له اوره ځان پخپله دروغژن کا

ډیر په باغ کښے کړ شی څوک خالی وُوځی له باغه
څوک ئے میوه وخوړی په کلونو ډک دامن کا

مائے چه مزه دَ خوږو شونډو د ده موندے
ناست وُم کړۍ ولاړ وُم زړۍ مِ هرکله من من کا

خیال ئے دَ زلفینو لکه غل دَ خپلے خونے
هرکالے لیدے فراغت ئے دَ زدیدن دے

ستړکو ته ئے وکوړ ځۍ ځنړے تورے زلفے
ځر په سنبل زار کښے دوه هوسیه دَختن کا

هرچرته چه کړځی لکه سروِ سمه دروی
هرچرته چه کښینی هغه ځائے لکه ګلشن کا

نن ئے آزاد ریږی په قمیص دَ سری صافو
کل دَ چنبے بویه چه خوشحال ئے اغوستن کا

Poha Foundation
A.S.KB

چه م ولیدے دا تورے ستر کے ستا
زهٔ به نهٔ کړم هیرے تورے ستر کے ستا

یادَ باز یادَ طاؤس یادَ شاهین دی
یادَ تورهوسی که کورے ستر کے ستا

لکه وژغورې کبلے په مرغزار کښے
دَخوارهٔ وربل ترسیورې ستر کے ستا

لکه پټ سوارهٔ دَجنګ نیزے په غاړه
دا اوښ دهٔ بانړهٔ پرے پورے ستر کے ستا

چه دِ هسے وهر درو ته ولاړ کړ
دَعاشق دی اوربه کورے ستر کے ستا

لکه څوک په میو مست شی هسے مست شم
زهٔ چه وو ینم میخورے ستر کے ستا

که شیخان که زاهدان که عابدان دی
دَهرچا دَزړونو چورے ستر کے ستا

چه دِ غوښت هغه دیدن دے ورته کوره
که خوشحاله نهٔ دی کورے ستر کے ستا

حقیقت را ته معلوم شود هر چا
باور نشته په آشنا په ناآشنا

چه په سرد سوګند خوری ورځنې وارکړه
یوه ورځ به ستا دَ سر وکا سودا

دَهرچا نه چه دِ طمع دَ وفا وی
هم هغه درته بنکاره شی بے وفا

یاخو ډو داجهان واړه بے وفا وو
یادما په دورئ ډیره شوه جفا

آدمیت له آدمیانو نه خدائے واخست
تر دوه پایو نه بهتر وینم چار پا

که هندوکه مُسلمان که بل فریق دے
په هیڅ کښے به بیانهٔ موے ربښتیا

نهٔ دَدین دَچارے شناخت مهر دَوفاشته
نهٔ په شرم ننګ څوک اړدی دَ دُنیا

دَتقلید رسم عادت یارې خپلوی کا
دَهرچا نظر په خپله مُدعا

همګی واړه یاران دَخپل مطلب دی
بیهوده ناز و منت کاندی په تا

مخامخ دِ په ثنا په صفت سر شی
سل بلا دربا ندِ وائی پشی شا

دد او دام تردے سړیو نه بهتردی
اے خوشحاله زهٔ له نبهره په صحرا

خدائے دِ مخ دَهیڅ غافل را بنکاړهٔ نهٔ کا
دَغافل سره دِ ما آواړه نهٔ کا

په هرلوری نو بهار دے غوړید لے
ستر کے وخوړه چه به دا نندارهٔ نهٔ کا

هغه څوک چه دَ الف په توری پوه شو
نور په خولهٔ دَ نور و توریو شمارهٔ نهٔ کا

هغه څوک دے چه په حال څما خبر شی
چه کریوان به ترلمنے پاره نهٔ کا

Poha Foundation
A.S.KB

په یوهٔ نظر ئے هرځهٔ له ما یوړهٔ
چه هیڅ نشته نور نظر دوباره نهٔ کا

د چار پایو په حساب دی سړی نهٔ دی
چه په ساز د سوختګانو نا ره نهٔ کا

طبیبان د رنځ وهر لوری ته ډیر دی
رنځوران ولے د وخته چاره نهٔ کا

د تقوی غلیمی دف کښیږ ده د لاسه
په دهلی بنار کښے څوک نقاره نهٔ کا

واړه ستا داتورے ستر کے خوشحال وژنی
دا قتلونه څهٔ طالع ستاره نهٔ کا

خدائے چه تار په تار یاران بیا سره تول کا
تورے خاورے به په سر د رتنبول کا

د جهان غمونه یو سر ځما بل سر
کهٔ سړے ئے د باور په تله تول کا

نهٔ م یار نهٔ م غمخوار شته په داغم کښے
لکه بے اوبو څوک بند په کرم چول کا

کهٔ په پوهه کښے دانا د زمانے وی
د زړهٔ غم ئے ترهلکو کچو کول کا

چه ئے د ول واهه ځما په دلګیرئ
اوس د ترَ په نخاهم په دغه ډول کا

چه مستان د یوهٔ جام دی غم ئے نشته
کهٔ ئے هرڅو زمانه په لاس کچکول کا

د پساله صفت ئے شی د رنګ ئے نهٔ شی
څوک چه پورے په بد رنګه ناوے پسول کا

کهٔ د اوسپنو قلا وی چه بخت یار شی
خاوند خدائے به ئے آسانه لکه شول کا

چه ګلونه د بهار واړه تمام شی
د زړهٔ سود شید ا بلبله په خټول کا

خال ئے مست خونی هاتی دے سنبال کړے
چه بنکاره شی شا به ورته د غم غول کا

د خوشحال د رنځ علاج په یوهٔ خدائے شی
چه له دردهٔ سره تل شوری آشول کا

خپل عمل چه سړے سپک کا
لکه خس هسے ئے ورک کا

بد عمل لیونے سپے دے
چه حملے په خپل کنډک کا

مګر نهٔ ګوری و ځان ته
چه اَحول پیغور د یک کا

مزړے بنکار کا د ګا دزو
پیشو ګرځی بنکار مڑک کا

دا خبره ده چه کیږی
کهٔ کیسه د دوتک کا

چتے باز په پرونو نهٔ شو
کهٔ آلونړی پرپرک کا

چه بیزو د باز یګر شو
نن څهٔ ناسته په انډک کا

Poha Foundation
A.S.KB

حُما ژبه نهٔ دہ اور دہ گذارونه د توپک کا
چه حُما اختیارئ خور کړ خدائ دِ خوار هغه څنګ کا

خوشحال ناست په برمول دے
ارمانونه د اتګ کا

د دُنیا یاران په خوئ دی د دُنیا بے وفا لکه ئے مخ هسے ئے شا
که د دین د پاره تاسره یاری کا له هغوغواړه که غواړے څهٔ وفا
د دُنیا بنادئ غمونه سره کړ دی په خندا خندا دِ زړه کا په ژړا
چه فتنے ترے پیدا کیږی واړه نفس دے نفسانی یاران به نهٔ وی بے بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نهٔ وی دا په داچه ئے د نفس نشته هوا
په دُنیا د بادشاهانو سره ضد دے اُمرا سره د بنمن وی اُمرا
یا په نهٔ یارئ کښے سود دے که پوهیږے یا په نهٔ ویل کښے سُود دے د دانا
بیا هالهٔ د بل جفا وته نظر کړه که تهٔ نهٔ وینے په خان کښے هیڅ جفا

لکه تاسره څوک څهٔ کاندی خوشحاله
تهٔ هم هسے زیست روزکار کړه له هرچا

د مرغهٔ ئے که وزرشته الواتهٔ کا څهٔ په دور لکه باز هسے خاتهٔ کا
که مته غوندِ تیرهٔ لری مڑک دا ړه څهٔ مته غوندِ گذار وته واتهٔ کا
په ارمان د دیدن مرم پرے مِ سلام دے چه خیر خیرم د یار مخ وته واتهٔ کا
بنائسته په جهان پیدا کړے بنهٔ هغه دے په بنهٔ خوئ چه د عاشق د زړهٔ ساتهٔ کا
لکه ستړکے تصویری زنبل ئے نهٔ وی چه مِ ستړکے بنهٔ جمال وته کا تهٔ کا
څهٔ خوښئ ئے پکښے ایښے دی پوهیږے هر نفس چه دِ واتهٔ ننواتهٔ کا
په هرځهٔ کښے ئے لذت فرحت راحت دے لکه ساه چه و واتهٔ ننواتهٔ کا

که په تن خوشحال ختک دے څنے لرے
د د هٔ زړهٔ د یار په کوے کښے جار واتهٔ کا

د عشق په بادیه کښے مهٔ بړده کام د تمنّا
هغه څهٔ عاشق نهٔ دے چه وړی نام د تمنّا

Poha Foundation
A.S.KB

زارځما د زړه دے زارځما دے په دا کار کښے
که دا طور به تل درومی ایام د تمنّا

مرم د یار له شوقه سره دواړه نه جوړیږی
آغاز د یار د وصل او انجام د تمنّا

څه شوه هغه مینه چه د ستړګو په کاته کښے
بښړو به ئے را واستوه پیغام د تمنّا

قدم ښه ده د هغه عاشق په پلهٔ باندِ خوشحاله
چه کام ئے خپل موندلے په هنګام د تمنّا

دُنیائی یاران چه طمع د دُنیا کا عاقبت په یوه طمع څان جدا کا
دیدنی یاران پکار دی په دُنیا کښے چه یارئ د دیدن په تمنّا کا
د ګونګټ مینه په غُل په خوشایه ده خاصګی مینه په کل باندِ بورا کا
که په خپله رضا درومی چاره نشته که څما په رضا درومی خولهٔ بړا کا
په بار بار د هغه یار منت راباندِ چه پلو په مخ نیولے مخ ئے وا کا
صد رحمت د عاشقانو په همت شه چه په طمع د دیدن د سرسوا کا

په رقیب به ئے بے تیغه مړک رواشی
که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دِلسنګین سره پیوند کا
عاشق له ډیره خیاله څان پروین سره پیوند کا

بلا کاندی خولهٔ وانړه د فتنو آتش تانړه شی
چه ناز وجلوه دواړه نازنین سره پیوند کا

آزاد ترسینه درومی د ځګر د ننه کښینی
چه غشی لیندہ دواړه مه جبین سره پیوند کا

که نور مهرِ نشته څهٔ حوکړه د حال پوښتنه
چه تا په ښړهٔ ویشتلے سربالین سره پیوند کا

Poha Foundation
A.S.KB

څهٔ زهٔ څهٔ م مجال دے چه د وصل غواړم دریغه
که زبره توره شړئ څوک وریښمین سره پیوند کا
که څان غواړے خوشحاله له چشمانونه حذر کړه
خپل څان وژنی تمځ چه شاهین سره پیوند کا

دوے دِ تورے سترګے لکه دوے تورے بلا — دوے دِ تورے وروځے لکه دوے تورے ترملا
بیا دِ تورے بانړه د دواړو سترګو کربلا — بیا دِ تورے زلفے تر بنا مارو نه بلا
له هسے رنګه حاله راته وُوایه اَصلا — د هغو به څهٔ احوال شی چه په تا وی مبتلا
عاشقان دِ دواړه سرکړل همیشه په واویلا — چه هسے رنګ ستم به په هیڅا نهٔ وی اصلا
د خاطر بخښه م هسے تاخالی کړله تالا — لکه غل د خپلے خونے همیشه روږدے په غلا
نهٔ به بلځهٔ وُکښی نهٔ به کاندی نور املا
دا بنده خوشحال اوستاله عشقه مشغولا

د خوبئ نوم دِ ولاړ د بدخو هم لا — په خپل کلی په اولس په هرسوهم لا
تهٔ چه هسے په داخیال جمال نازیږے — کُله ستا به داجمال نهٔ وی بوهم لا
چه بد مست شی په مجلس کښے هغه نهٔ یم — که کدو د میوتش کړم سبوهم لا
ستاله جوړه له ستمه هورته لاړے — هغه څائے چه آدم نهٔ وی آهوهم لا
د نماستی په وخت ئے واکړه آزارمهٔ شه — د وربل غوټے کونځئ د کیسوهم لا
د خوشحال خټک دپاره چه مے خور شو
په مغان م وښی کیښول باهو هم لا

دوه زړونه چه یوشی غربه هم پاره پاره کا — څارتریکا نکئی چه نعمتونه رابنکاره کا
تورے زلفے بویه خط وخال زر و زیور هم — مخ چه بنائسته وی خلقه ئے ننداره کا
څوک چه په اخلاص وبله مئین شی په دُنیا کښے — زرهسازے ناسازے په دُنیا کښے آواره کا
خلق په شیطان باندِ لعنت لعنت لرینه — چارے په سړیو واړه نفسِ اماره کا
سل رنګه غمونه لور په لور د نفس له لاسه — دوه سوه د حرص له مخه نور را اجاره کا
چه ویش وی د شکر وډیر عالم وربانډ ټول شی — چه واخلی خپلے بخړے نور څانونه کناره کا
خوبئ د خپلے چارے څوک په مت په کوشش غواړی — څوک خپل کار ونه وا ړه حواله په ستاړه کا

Poha Foundation
A.S.KB

خارتریکرنګئی چه زړه ئے یویونے اقراروی
هرچه دوزبان وی خپل غمونه دوباره کا

هرځوک دِ دُعا کاندی چه حاجت ئے چاته نه وی
ولے بادشاه نه وی چه حاجت ئے بیچاره کا

کل وسړی ورکړه چه خوشحال په یوه کل شی
غړه غوایه نظرکله دکل په پشتاره کا

دَبے ننګو پښتنو له غمه ما
لوئی پریښوه وینوله کمه ما

داهم ښه ئ که په داکارکښے هومړ کاروی
چه کهٔ واخست انتقام له کرمه ما

چه دَننګ کوهرم مات شو دواړه ستړکے
په شرا نه کړے یودم بے نمه ما

هغه دُښرم په لاس نه راغے بیړے
استاده کړه په ساحل له یمه ما

هغه ملامِ چه په هوډ سره لوئے غږ وُو
په ناکام کړه و مغل ته خمه ما

هم دَ بخت وماته شاشوه هم دَ خلقو
په مغل کړ ځکه مخ له همه ما

کهٔ م لاس وے په رضا به م کښے نښول
دَ مغل په لوړی دوه قدمه ما

دَهغو دَخولے کړے خبرے آوړم
چه خبره ورته نه کړه سمه ما

زم دَ خپلو دَ پردیو رامعلوم شو
کهٔ هرځوساتهٔ خپل ځان له ذمه ما

په هغو لویو خبرو شرمسار یم
چه هرچا وته ایستے له نمه ما

سل غندنے پیغورونه رادوځارشول
چه به ځان ساتهٔ همیش له ذمه ما

دا الم م هیڅ الم سره سم نه دے
کهٔ لیدلی دی هزار المه ما

مګر بخت راسره بیا مدد آغاز کا
چه فارغ کا دَاندوه له سمه ما

هاتی ځکه په سر لونی تورے خاورے
چه خبر کړ دَ خوشحال له غمه ما

راته خهٔ وائے چه یار درسره څهٔ کا
کهٔ وفا کا کهٔ جفا کا واړه ښه کا

داتل درد دَ ښائستهٔ وَ دیارئ دے
چه یک لخته دَ زړه مهر په چا نه کا

سل بلائے قبلوه ورپسے دروسه
ښائسته دَجهان کل واړه خپل زړه کا

چه دَکبر خیال دماغ وته ئے کورم
اندیښنے م وینې بیدار ورته اودهٔ کا

کهٔ په نهٔ عمرئے نهٔ کنړم زهٔ خوارشم
هغه عمرچه جدا له یاره تلهٔ کا

تیره چاربه دَ هیڅا په لاس راته شی
کهٔ په ډیره شرا سره دواړه لیمهٔ کا

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

د بتانو په دیدن د زړهٔ نشاط شی لکه باغ پانړے کلونه په او بهٔ کا
په ورتللوئ شړے په تلوئ بولے
چه ئے نهٔ پریږدے په هیڅ کښے خوشحال څهٔ

راشه وګوره نن دا طراز ځما حقیقت سره قرین مجاز ځما
درست عالم ئے په بازار په کوڅه وائی لا وچا ته بنکاره نهٔ دے راز ځما
د نیاز منو عمر غواړم په دا څهٔ شی که بے نیازۍ وکړے نهٔ وړی نیاز ځما
د غمزے په تیغ م وژنه صرفه مکړه څوک به نهٔ غواړی له تانه ساز ځما
د مسجد محراب د چا دے د عابد دے په محراب ئے د آ برو نماز ځما
بنائسته د بنڑطاؤس ورلره بویه دا واړهٔ بنکارونه نهٔ کا باز ځما
چه په خوږو زړونو بلوڅی سزا مومی بنهٔ چه خوارشو په دُنیا غماز ځما
تهٔ په ما باندِ تل ناز کا معشوقه ئے
زړهٔ خوشحال ختک عاشق یم نیاز ځما

زړهٔ چه نهٔ وی مبتلا پرے د سازه شی بلا
تر عاشق د صدقه شی که زاهد دے که ملا
عاشق هر زمان غزا کا په تیره تُوره د لا
که عاشق د یار په تیغ مری پرے منت دے د یار لا
زاهد خوښ کُنج د خلوت کړ عاشق خوښ د یار بالا
کل د عشق دے غوړیدلے وعاشق ته ده صلا
د ادنیٰ چارے ادنیٰ وی د اعلیٰ چارے اعلا
که شیخی زاهدی غواړے په خپل لاس کښے د لالا
لکیور دستار په سر کړه سر وهه په مصلا
یا مسواک کیږده په سر کښے یائے او تومبه ترملا
په تسبیح خوزوه شوزړے نور تلی کوے که غلا
مرد هغه کُنړه خوشحاله
چه ئے کیږی مشغولا

زهٔ تا پیژنم هوا واړه تا کړم سرهوا
چه همیش ئے په عالم کا د جهان کوړه غلوا
په نوائے بے نوا کړل بے نوا شول په نوا
د هر رنځ دارو موندل شی د بد خوئ نشته دوا
عاشقئ څنے په کور کړل څوک پرانهٔ دی په زکروا
چه م وینے د کوکل خورے وینے کله دی روا

د چمن کلونه وا شول
د خوشحال نهٔ شهٔ زهٔ وا

زاهدان چه د رند انوتل پیغور کا کهٔ توانیږی ازلی قسمت دِ نور کا
بنهٔ چه سپین د زهدلرے له ما کوئ چه و تور وته نزدے شی سپین هم تور کا
کهٔ ربنتیا وایم ویل ئے په ما اوږدی څوک چه ما سره بے عشقه بل بیور کا
کهٔ په خولهٔ مُهر وهلے د عاشق دے په سینه کښے ئے زهٔ وکوړه څهٔ شور کا
د لیلیٰ نهٔ نوریده د مجنون مینه چه م زهٔ له یاره نیسی خلق زور کا
نازنینے د دے بنهر واړه بویه چه نن ناز و غمزه ستاله ستر کو پور کا
څما یار په هر محفل باندِ چه راشی په بنائست د بنائسته ؤ بازارخور کا
یو زمان د زهٔ خوښی په لاله زار کښے دا فلک ئے بل زمان را باندِ اوږ کا
چه دیدن د مئین نهٔ وی زهٔ ځه کړم کهٔ کلو نه شکفتن راته هرلور کا

تیر یاران به نورونهٔ وینے په ستر کو
کهٔ خوشحال ور پسے دوه ستر کے څلور کا

سور پیزوان دِ په زکر نوے سنواریا بیا د زهٔ رونو آزار اخلے پاریا پاریا
په خاوند م دِ سوکند وی باور وکړه چه هیڅ دم م له خاطره نهٔ ئے وساریا
زهٔ هر کوړه دماغی په ځان غره وُم ولے ستا ستر کو څما دماغ اوتاریا
د چرے د کتارئ حاجت نشته د بڼو په غشو تا بیچاره ماریا

کله کله ئے له حاله خبر آخله
بیچاره خوشحال خپل زهٔ درپسے هاریا

Poha Foundation
A.S.KB

بنهٔ سړی دَچا په بد و نظر نهٔ کا
که څوک بد ورسره کا ندی دوئ به بنهٔ کا

په بار دارهٔ وُنه تل وریږی کانړی
ورته کوړهٔ چه بار دارهٔ وُنه څهٔ کا

دَجهان کینې غصے واړه ترشا کا
که سړے په وخت دَ قهر مړک ترزړهٔ کا

دا په دا چه خودبینی ورځنه نشته
دَجهان نندارے څکه دوه لیمهٔ کا

په کینه په حسد هیڅ دَچا وُنهٔ شی
هر سړے چه حسد کا ندی څان اوبهٔ کا

نصیحت دَ نیکو بنهٔ دے نهٔ دَ بدو
کم بختان به بد فعلی دَچا په خولهٔ کا

وسړی ته ئے اختیار ورکړو هوښیاره
که په هره چار کښے خدائے واړه خپل کړهٔ کا

شپه او ورځ په لار روانے قافلے دی
نیک وبد دَ قافلے په لارهٔ تلهٔ کا

یک تنها په لارے تلنه ده خوشحاله
په داهسے لار څوک څهٔ دلارے ملهٔ کا

که بے نمازه دَ قیامت په ورځ ممتاز کا
وجنت ته ئے روان په ډیرا عزاز کا

نماز گذار و ته ئے هسے حکم وُشی
چه فرښتے ئے دَ دوزخ په اور گذار کا

انبیاء او اولیاء به هیڅوک نهٔ وی
چه ترشونډو به بیرون نرے آواز کا

ترعاصی نه لا بهتر هغه عابد دے
چه په خپل طاعت به عُجب یا به ناز کا

دا څائے کار دَ هیڅ طاعت نهٔ دَ خوشحاله
کوړهٔ څوک به په خپل فضل سرفراز کا

که یو څل دِ دَ وصاله بهره مند کا
په هر دود به دِ خرم خوشحال خورسند کا

په زمان به دِ پیوند له هرچا پرے کا
که محبوبه دِ دَ څان سره پیوند کا

نوے میاشت به دِ په مخ کوری وګړے
که په مخ باندِ دِ جوړ سُم دَ سمند کا

زهٔ به څان لکه پتنګ ترے صدقه کړم
که له وړانده دَ دیدن مشعل څرګند کا

مبتلا خاطرم مری دَ یار له لاسه
بیاله مینے هم دَ یار په سر سوګند کا

چه له سوزه له ګدازه ئے حذر شی
زمانه به ئے ګلاب نهٔ به ئے قند کا

دَ هرچا قدر قیمت په خپل هُنروی
دَ ګنی قدر څرګند دَ ګنی خوند کا

چه دَ عشق دَ لیو نیو په حلقه شی
کله وی چه هغه غوږ دَچا په پند کا

دَ جاهل سره ګلګشت لکه دوزخ دے
له دانا سره راضی یم که دم بند کا

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ دَ خپلو سپیو نوم ورباندِ کښیږ دی
خوارخوشحال به په عالم کښے سربلند کا

کهٔ دَ زړهٔ لری بها ځان به نهٔ کړی کم بها
څهٔ وے څهٔ به شے خبر شه ابتدا په انتها
چه به کاندهٔ تنها کیږے خو لا نن بنهٔ ئے تنها
چه ئے نور له تا آخلی په خپل لاس ئے کړه رها
تهٔ خبر نهٔ ئے له ځانه چه په تاکیږی څهٔ ها
درته وایم نهٔ پوهیږے څهٔ غفلت لرے هاها

بل مخ مهٔ کوره خوشحاله
مخامخ شه په شها

له دلبرے نه مِ خولهٔ غوښته امّا ډکه خولهٔ ئے راته دا وے « له ما »
دَ مانړی په وخت ئے تل هسے گواب وُو کوره بیائے په څهٔ زړهٔ بد دے له ما
هسے یارسره څوک څهٔ لره یارے کا چه له کبره ئے نظر وی په سما
زړهٔ به هیڅکله دَ عشقه نه وانهٔ وړم پند گویانو خپل پند وساتئ شما
څهٔ خبر ئے چه اول په عشق کښے څهٔ څُی په اول وصلت ئے څُی له ستر گو ما
دَ چا زړهٔ لکه کا بل دَ چا بگرام دے دَ یوهٔ نصیب ساړهٔ دَ بل گرما
کهٔ جمال راته بنکاړهٔ کا زهٔ به ور گرم دا کتلے دُنیا واړه رونما

زړهٔ خوشحال چه ستا په مخ باندِ مئین شوم
پارسائی غواړے له مانه صنما

نوبهار شو بیا نرگس په باغ مستی کا چه صبامِ په سنبال دراز دستی کا
په پنځمه ورځ کښے گل دَ باغ تازه وی په شپږمه ورځ فنا خپله هستی کا
مبتلا بلبله سرِ دَ گل په پښو ږدی لکه برهمن دَ بُت بُت پرستی کا
تواضع زړه کړه په تن له سروِ وُنے په په هسے بلندئ کښے پستی کا

کرلانی لا نور شراب نوشلی نهٔ دی
دا مستی واړه په جامِ الستی کا

Poha Foundation
A.S.KB

نا دیدہ پہ نادانئ څۀ بلا کا
الف بے ئے لوستی نۀ وی څان مُلا کا

روستائ تردشتہ نۀ وی رسیدے
بیھودہ ویل دَ دشتِ کربلا کا

دَکافرتۀ سرہ وغہ کړے دَدین تُورہ
مُسلمان تہ ئے مشرک سړے تر ملا کا

وداناوتہ بلا شوہ خپلہ پوھہ
چہ ئے تل پہ سل غمونو مبتلا کا

داھمہ دَ بدخویئ علامت دے
چہ سړے زناخونۀ ټکی غلا کا

پہ جھان کښے چہ خویونہ دَبدئ دی
یودرغ ترزرہ وبدو تیرے لا کا

عطارد دِ نورقلم لہ لاسہ کیږدی
چہ پہ داخو بئ بھرام انشا املا کا

داخبرے دَخوشحال وچاتہ نۀ دی
خو ھم دے لہ خپلہ څانہ مشغولا کا

واړہ مست شو بدویل کا
وسړیو تہ بنکنځل کا

سل بلا ترخولۀ وباسی
پہ تیرہ تُورہ وژل کا

چہ خپل نړۀ وچاتہ ورکړے
ھغہ چارے پہ تاتل کا

نړۀ بہ څۀ مانړہ لہ چاکړم
پہ مادا چارے زړۀ خپل کا

څان بہ واچوم وسیند تہ
څوک بہ داھومرہ زغمل کا

دۀ پخپلہ دا فتنے زدہ
کۀ بدخواہ ورتہ ښئیل کا

نۀ ئے ویرہ دَآزار شی
نۀ ئم رحم پہ ژړل کا

چرتہ څم پہ چا فریاد کړم
څوک بہ یادخما دَدل کا

بل تاراج نشتہ خوشحالہ
واړہ عشق دے چہ نتل کا

ھر بیمار چہ دَطبیب سرہ شدت کا
کۀ ئے کورے وخپل څان وتہ آفت کا

دَماھی ژوندون دریاب دے کۀ تر وُوت
پہ خشکئ کښے بہ دے کلہ فراغت کا

بنا پیرک چہ لہ آفتابہ نۀ پتیږی
دَآفتاب دَکومے چارے خسارت کا

ومھتاب وتہ دَسپیو غپا کیږی
پہ غپا غپا څان ھسے فضیحت کا

دَکونکټ دَکل دَ بویہ نہ بلا دہ
ژواک ژوندون واړہ پہ بوئ دَ نجاست کا

انبیاءؑ چہ کافرانو وتہ بد شول
واړہ چارے دَ شیطان پہ مصلحت کا

Poha Foundation
A.S.KB

خوارهغه چه دَغلیم په نغوته درومی مدعی غلیم دَ نیکو نصیحت کا
یو دَ سرود په غاړه ترې تشنه لب مری هرخسیس په خساست کښے خپل عادت کا
دَفرقان په هدایت فاروق پوهیږی نهٔ بوجهل بولهب ته هدایت کا

طهارت دَ مُسلمان کیږی خوشحاله
نهٔ اودس غسل دَ کبر طهارت کا

یار به څهٔ بے وفائی کا چه بے جرمه جدائی کا
لکه شمع له ما درومی په بل ځائے به روشنائی کا
عاشقی دِ هغه کاندی چه قبوله رسوائی کا
څوبنائسته لری دلبره هومره کبر و منائی کا

خوار خوشحال ته دَسروشوندو
بوسه ورکړه گدائی کا

یارم مروردے کهٔ څوک وی چه نے پخلا کا
نه رپاسه ریباره څما زړهٔ پسے بلا کا
تل به دَجفا په دریابونو کښے غوټے خوری
څوک چه زړهٔ دَ دَور په دلبرو مبتلا کا
څهٔ کنده عالم دے مهٔ ئے دود وے مهٔ ئے رسم
وزړے په ځائے پریږدی ومړو و ته صلا کا
هیڅ سزائے نشته باندِ لاس دماد زړهٔ شوے
تورے سترگے ستادی چه دایم دَ زړونو غلا کا

ستادَ تورو زلفو ظالمی څهٔ پته نهٔ ده
مست چه زورور وی ظالمی ئے بر ملا کا
ته چه عاشقی کړے قبلوه په عاشقئ کښے
تل په عاشقانو باندِ خلق اَلا اَلا کا

ستاخونخوارو زلفو نړهٔ تنها نتلے نهٔ یم
څوبه دماخوار غُندِ لا نور هسے جلا کا

Poha Foundation
A.S.KB

راشه کهٔ نے کوړے دا په خیال جمال مغروره
څو رنګه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

یارچه تل هسے جفا کا ظلم جور سل بلا کا
نور څوک هم شته په دُنیا کښے خو کهٔ تل به ئے په ما کا
راشه کوړه ستا له لا ه څوک خندا کا څوک ژړا کا
دَ هغو په حال خبر یږ ه چه په دردرته دُعا کا
کهٔ ربښتیا ورځه نشته مړ کے مهٔ وه تل ربښتیا کا
څهٔ ئے شته په زړ ه پوهیږم دا چه څی نظر ترشا کا
مخ ے کل دے زهٔ بلبل یم تل بلبل دَ کل ثنا کا

هیڅ مانړه مکړه خوشحاله
بنا ئسته خپله رضا کا

په سپین جمال چه تار په تار دوے زلفے عنبر فا م کا
محبوبه غواړے دا چه رنړا ورځ په عاشق شا م کا
چه ډیرے دَ یار زلفے یا دوُم مقصود م دا دے
چه ما دَ یار دَ زلفو دَ حلقو دیوانه نام کا
عاشق چه په جهان کښے خپل ژوندون له خدایه غواړی
دَ زړهٔ مقصود ئے دادے چه څان څار تر دلارام کا
زهٔ مست بیخودهٔ پروت یم په یوه پیاله دَ میو
ساقی بنیښه نیولے راته فکر دَ بل جام کا
په مخ دَ بنو محبوبو زهٔ مئین څهٔ هومره نهٔ یم
چه یا به ئے څوک وکښی یا ئے شرح څوک مدام کا
دلبره چه له دله دَ عاشق په مړ ک راضی شی
دَ ستړ کو په کاتهٔ کښے وعاشق وته پیغام کا
چه تامنع کوی دَ بُت په عشق کښے ورته وایه
کعبه دَ کا نړو کوړه ترو دے څهٔ خلق احرام کا

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ غټ دَعنایت په سترګو وګورے خوشحال ته
دَدۀ مقصود به واړه په یوۀ نظر تمام کا
نشته په دا بنهر څوک چه نۀ دے خریدار ستا
څرنګه دیر تود دے چه م ولیدۀ بازار ستا
بنه ده سرو وُنه نۀ چه بنه ده ستا ترقده
شهد کۀ شیرین دی نه شیرین دی ترګفتار ستا
بنے دَهوسۍ سترګے دی نه بنے دی ستا تر سترګو
بنۀ دَزړکو یون دے نه چه بنۀ دے تر ا فتار ستا
څوک دی چه تاوُوینی مئین دربانډِ نۀ شی
هرلورې ته دیر دی کۀ ئے ګورم خریدار ستا
چاچه تا ته کړے یو نظر دے په درست عمر
څوچه دُنیا پائی نور به تل وی طلبګار ستا
زۀ به ورته نۀ وایم سړے چه تش کالبد دے
هرچه تۀ ئے وُلیدے لوټ نۀ شو په دیدار ستا
ګل دَ لاله داغ لری سختی دَ رامبیل پانړے
چاوے چه لاله دے یا رامبیل دے ګلعذار ستا
ډیر طبیبان راغلۀ لکه راغلۀ هسے لاړل
راشه حال ئے ګورۀ چه څۀ حال لری بیمار ستا
وے م وطبیب ته چه دَ رنځ دارو م وکړه
وے ئے چه دارو کړم اوربلیږی په پرهار ستا
سرلری خوشحال درته پیشکش کۀ د پکار دے
به تردا نورڅۀ چه دَچا سرراشی پکار ستا
په زړۀ م هسے نهال ئے اے له دؤو سترګو غائبه
کۀ زۀ بله نامه وایم نامه ستا راشی په ژبه

Poha Foundation
A.S.KB

هردم م دیره ځله اضطراب شی ستا دیدن ته
په تړی باندِ تل وی د اوبو مینه غالبه

تړه ترخه کهٔ نهٔ وے د خوښو قدر به نهٔ وو
سکه ځکه جدائی شوه آشنائی سره واجبه

یو د بیلتانهٔ رنځوری ګرانه ده کهٔ نهٔ وی
نور همه زحمت آسان دے کهٔ نس خوږے وی کهٔ تبه

ناڅاپه دوه مشتاق چه سره ووینی په ستړګو
تر دا به بله نهٔ وی په جهان کښے عجائبه

په دیر ضرور خوشحال د یار له مخه جدا کیږی
ارواح کله راضی وی چه بیلیږی له قالبه

په هغه جهان به خلاص وی له عذابه
کهٔ دلے سریکار وی له کتابه

واړه نړۍ یم چه م هسے شراب بد کړل
ګنډه کومه بدی غواړے له شرابه

د شیطان له چارو لرے لرے ګرځه
یو د رنګ مهٔ اوسه بے چنګ و بے ربابه

د بنهٔ مخ په نندارهٔ کښے خیریت دے
کهٔ ځماله لوری چارنهٔ شی خرابه

چه دا هسے ارت ملک په خپل سر تنګ کړے
په خلوت کښے دِ څهٔ سود دے شیخ وشابه

چه ئے سړے لمبے په ځان کړلے قبولے
د بنهٔ بوئ نفس پیدا شو له ګلابه

هم حیوان ئے هم سړے ئے هم ملک ئے
کهٔ تهٔ بنهٔ په ځان خبر شے له حسابه

کهٔ خبر له حاله نهٔ شے درته وایم
په بل نام به بالهٔ نهٔ شے بے دوا به

کهٔ پخوائے خرابی ده چا لیدلے
بیا به هم وی د وجود مینه خرابه

هر طناب ئے ودانا و ته معلوم دے
د اخیمه ولاړه نهٔ ده بے طنابه

د خوشحال ختک په ژبه برکت شه
چه ویل کا په پښتو له هره بابه

ته چه هسے په غوغا دروے سیلابه
ولے هسے په ساعت کښے شے بے آبه

آفرین دِ په همت د لوئے دریاب شی
چه په هیڅ ئے چارنهٔ ده کریابه

چه په پورته د کاغذو ګودئ دروے
کهٔ ربنتیا ده دا دِ دروے بے طنابه

Poha Foundation
A.S.KB

دَطوطی ژبه اُستاد غواړی دَ نُطق — کنړه دے به لا بتر وُو تر غرابه
چه په مخ کښے دِ نا بود شی واړه ستوری — دَ آسمان په ستوریو وخیژه آفتابه
کهٔ لمبے ورباندِ بلے کا ایرے شی — دَ ژوندون هُنربه نهٔ ځی له سیمابه
له یا قوته دِ هالهٔ سیالی شِبه کا — کهٔ دَ اورپه تاؤ کښے دانشی بے آبه
چه مرغونه وزر بیامومی آلوزی — هیڅ مقصود ترسره نهٔ ځی بے اسبابه

په ځوانئ کښے اودهٔ وُوپه زوړوالی
دَ خوشحال سترګے بیدارے شوے له خوابه

خوار عاشق په خاصیت دے دَ سیماب — خوونهٔ مری ځنے نهٔ ځی اضطراب
ولے هسے خپل عاشق په جفا وژنے — نهٔ دیت شته نهٔ قصاص شته نهٔ عذاب
ستا دَ سپیو سره کرځم ستا په کوئ کښے — کُنډ ما وړسره کړه کړے په حساب
خوخوښی دِ دَ خپل یار دَ دیدن مومے — کهٔ په ویښه میسرشی یا په خواب
چه په ډکه خولهٔ دِ ووے یاری نهٔ کړم — دَ بلا په خولهٔ دِ وړکړم زهٔ خراب
داچیستان دَ یارله شونډو راته حل شو — آوریدهٔ شو یوځائے نقل او شراب
په ملال ملال کا تهٔ عاشقان وژنے — ستا په سترګو کښے چرے دی دَ قصاب
ماته څهٔ وائے چه وایه څوک دِ وژنی — تهٔ له خپلو سترګو غواړه دا ځواب

کهٔ دِ زړهٔ وی چه به زړهٔ دَ خوشحال کورم
راشه وګوره په اور ایښے کباب

خپل بیمارم حواله کړ په نصیب — ورته زهرشوے ګولئ دَ طبیب
برآمد وړباندِ صوت دَ غراب شو — خوشامد ورته آواز دَ عندلیب
طبیعت چه محبط شی سود ئے نشته — نهٔ په پند په نصیحت نهٔ په ترکیب
په اعجاز دَ محمدؐ خلقو اقرار کړ — دَ بوجهل تل نارے وے دَ تکذیب
عمارت لکه خطا هسے خطا ځی — په اول ئے چه خطا پریوزی ترتیب
نصیحت دَ ناصحانو باندِ بادشی — چه زوال دَ چا دَ چارے شی قریب
دانشمند دے خپل دانش لرے ساتلے — دَ تعلیم اودَ هُنر اثر په نریب
دَ پخو په حال اومهٔ کله پوهیږی — دَ مقیم په حال خبر نهٔ دی غریب

Poha Foundation
A.S.KB

نصیحت بے ځایه واړه ځکړخون دے ځکه ژبه ترغاښ لاندِ کړه ادیب
دَ هلک مینه په چاوی په هلکو دَ لبیب مینه په چاوی په لبیب
په نړۍکونو م دُنیا و هرچا ورکړه په جهان کښے پیدا نۀ شو یو حبیب
دَخوشحال ختک په شمار په حساب نۀ دے
په هر ځلۀ په هر دیار لری رقیب

دا تاؤ تاؤ زلفے بنکاره کړه له نقابه چه ځارځارۀ شم له هرې پیچ وتابه
نړۀ چه چیرے تاته سوال کړم تۀ بنکنځل کړے نور به څۀ غواړم ترداخاصه ځوابه
دَ سمند سمونه سرۀ په وینو دروی کوره بیادِ دَچا مینه کړه خرابه
تابه هسے بے صرفه خونونه نۀ کړل کۀ دِ ویره شوے له خونه له عذابه
لکه څوک چه له تیرو تورو ویریږی هسے دارکوم نړۀ هم ستاله عتابه
چه دَ کښلی زیبا مخ نظیر دِ غواړم په نورځۀ م نظر نۀ شی بے آفتابه
کۀ فتنے او خرخشے دَ کښلیو دود دے نه چه هسے هومره ډیرے بے حسابه
زۀ خوشحال کۀ له تاخواست کړم مستحق یم
خولۀ زکوٰة راکړه دَحُسن له نصابه

کۀ یوځله مخ بنکاره کا له نقابه دَ بنائست نامه به واخلی له آفتابه
لاله کل به ځے له مخه خوبی پور کا په زلفینو په سنبل کاندی بے تابه
خلق څۀ لره تهمت په زمانه وږدی په چشمانوئے دُنیا کړله خرابه
دَخمار به علامت ځے سترګے سره دی کۀ چاب وخته بیداره کړه له خوابه
دَخاطر وینے ځے نوش په ځائے دَ میئو بیائے نقل هم دَ زړونو له کبابه
خاصه مرګ دَ معشوقے دَ مقتولانو چه جنت لره به دروی بے حسابه
څمازړۀ قبله نماشونۀ جار وُونړی وبل لورته ستا دَ ورځیو له محرابه
په وعده ځے زړۀ خوشحال مکړه خوشحاله
دَ وفا طمع څوک نۀ کا له حبابه

کۀ دیدن شوے بے نصیبه ما به ولیدے حبیبه
په پرهار م اور بلیږی دارومۀ سیزه طبیبه

Poha Foundation
A.S.KB

زهٔ دَ یاریم یارځما دے ترمینځ څهٔ غواړے رقیبه
لیونی به لیونتوب کا بے پروا دی له ادیبه
وعاشق و ته ناصحه څهٔ وئیل کړے بے تقریبه
تر فرهاده تر مجنونه
په خوشحال پیښه عجیبه

کهٔ ناکاهه رابنکاره شی هغه خوبه زړهٔ به یوسی له عاقله له مجذوبه
رقیبان به سرنگون له غمه پریوزی کهٔ په رائے کښے دخپل یار دروی محبوبه
هرنهمان په نوی نوی غم اخته شوم چه تل تل نوے شیوه کا دل آشوبه
دَ یوسفؑ دَ مینے لاف واړه عالم کا ولے بل پسے پوندنهٔ شوے یعقوبهؑ
کهٔ لاځهٔ درته دَ سرومال وجود وی په دا فکر به ور نهٔ شے ترمطلوبه
تهٔ ئے تل په سرُدعا کوه خوشحاله
کهٔ دِ نوم په ژبه نهٔ آخلی محبوبه

مردهغه چه زړهٔ ئے ویښ ستړے په خوب په خپل سپی ئے گمان شی دَ لیونتوب
درویشان دِ دُعا کا زهٔ ئے په ځان کړم کهٔ دَ زړهٔ نه مِ روان شی دازهوب
په مخ پیړه بنائسته ئے نوم دِ څهٔ دے دَ عاشق دَ ځان بلا فتنه آشوب
کهٔ په تورهٔ ئے ځواب ورکړے مردی ده کهٔ وجود دِ څوک آزار کا نهٔ شی په چوب
په هغے لارے چه بل ږدے هسے وایم کهٔ باندهٔ کړم دَ هغے لارے جاروب
کهٔ هردم ورته ژړا کړم فائده نشته سنگین زړهٔ به ئے په چا نشی نروب
دَ دُنیا سختئ تل نهٔ وی غم مهٔ کړه په حلوا کُندِ بدل شی دا اتوب
کهٔ په تور دَ عاشقئ بند یخانه شی دَ عاشق له نهٔ څئ تلا توب
کهٔ مِ لاس ورباندِ برشی هیرم نشی پیرسرونه به چیت پیت کړم په میخ چوب
ستا په تش دیدن مِ هسے زړهٔ خوشحال شی
لکه ترے په اوبو شی بنهٔ خروب

ما دَ مزکے په مخ ولیدهٔ مهتاب چه خجل ترے دا مهتاب دے هم آفتاب
دَ زلفینو ترنگهت ئے مشک شرمیږی دَ خولو تربوئ ئے نهٔ رسی گلاب

Poha Foundation
A.S.KB

د وریل په هر هر پیچ کښے ئے نافے دی — مشاطه ئے چه پرانزی پیچ و تاب
نور شراب ورته اوبهٔ د ترخوبے دی — چه ئے مست وی د لبا نو په شراب
وے م زهٔ م ستا د مخ په اور ورتیږی — وے ئے پریږ ده چه بنهٔ وریت شی کباب
ستا په راز م صورت سر تر پایه پُر دے — زهٔ م کوره په تصویر کښلے کتاب
عاشقان م کشتکان د معشوقے دی — کشتکانو څخه نشته سوال څواب

که ته څهٔ خوا شارت وکړے د ستر کو
د خوشحال خټک به وویني شتاب

نول د تن دځان شیون د زړه آشوب — یوه څهٔ بده بلا ده عاشق توب
والئ ته په چا مئین ئے راته وایه — بے له تاله نور و مینو توبا توب
خولهٔ چینه ده د حیات په تور سلسل کښے — نوم ئے شته لاهیڅوک نهٔ دے پرے خروب
ستاله تورو شهلا ستر کو ئے سیالی کړه — نرګس څکه کیښنود سر د ار په چوب
خار وخس به د په لارهٔ کښے پرے نږدم — چه ئے توږم د مژګانو په جاروب
واړه شونډے په لذت سره یونهٔ دی — څوک حلوا دی د نباتو څوک اَتوب
لکه باز خال د تارو دابنکار د دهٔ دے — که څهٔ شی څما د زړهٔ په تلاتوب
داځما د ستر کو اوښکے وینے نهٔ دی — د ویشتلی زړهٔ له ستر کو ځی زهوب

ستا د مخ په یادئ دواړه د زړهٔ لارل
د خوشحال د زړهٔ آرام د ستر کو خوب

پلاؤ وخورے یوه لپه — ننه پریوزے اندر غپه
هیڅ خبر نهٔ وے له ځانه — نهٔ له راسته نهٔ له چپه
نهٔ درود وی نهٔ د ذکر — هندو هم نهٔ وی بے جپه
چه هوائے درته بنهٔ کا — زړهٔ د ځی په هغه هپه
په هرځائے چه له چا کښینے — یاد د راز وی یاد کپه
نهٔ به ځان ترهرچا بنهٔ کړے — که بنهٔ کیږے په غرد په

که په خپل فهم طبیب ئے
د خوشحال تر فهم تپه

Poha Foundation
A.S.KB

بیا دَ مارغوندِ راضی له خپله بخته
چه دَغم له پوسته ووتم یک لخته

بیا هغه حسن وجمال هغه لیدهٔ شی
کهٔ دَ بخت ستړکے مِ خوږ وے یوشووخته

ګرد غبار لړے وریځے تر مینځ لاړے
بیا دَ نمر ستړکه بنکاره شوله ویځته

خدائے دِ وارهمت ورک نهٔ کا دَ مردانو
په دُنیا کهٔ باندِ راشی ګرانه سخته

زمانے په هر بازار وګرځولم
خبردارئے کړم دَ هر بازار له رخته

دَبهار په وخت ئے بیا نشوونما وی
په خزان چه پانړے پریوزی له درخته

دَخوشحال ختک طالع ترخرم بنهٔ دے
چه بندی شوخاوند بیادروست ترتخته

په جهان کښے څلور قسمه دے نعمت
عاقلان ئے دی خبر په حقیقت

لمړنے نعمت دَ علم دَ بنهٔ خُلق دے
دا نعمت په دواړه کونه دے راحت

بل نعمت په داجهان دَ ډیر دولت دے
چه هر شان پرے ابلهان کا فراغت

بل نعمت دَ ریاضت دے کهٔ ئے ګورے
په هغه جهان راحت دے محنت

په خونی هاتی سورهٔ شوه مئے پرسته
زهٔ هم مست هاتی هم مست دے دا هم مسته

خدائے دَ دریو واړو مستانو سره سرکړ
بله نشته یا به نیست شی یا به هسته

نندارو لړه ئے راشئ نندار چیو
یوه لویه هنګامه شوله پیوسته

چه ئے ستا زلفینے کیوتے په لاس کښے
لاس ئے پریوزه کهٔ ئے دے پریږدی له دسته

یار دَ ماشخه دَ کور دننه ناست ؤو
زهٔ بے روحه ګرځیدم دَ دهٔ په مرسته

نهٔ یاری نهٔ آشنائی واړه لباس دے
چه خبر شوم دَ وګړی له بربسته

ما په وښیو ستړکو ډیر یاران خوړلی
په خیر خیر دِ مخ ته نهٔ ګورم له کسته

دَخوشحال په څان دَ ډیرو غشی لګ دی
خو هم دهٔ زده چه دے مړی دَ چاله شسته

تورے ستړکے ستادی اے زیبا نګارے مستے
تور نرګس شهلا دی اے زیبا نګارے مستے

Poha Foundation
A.S.KB

تاچه بوسه راکړه زهٔ پرے بے حسابه مست شوم
شونډے دِ صهبادی اے زیبا نگارے مستے

ماچه ستا دا کښلی بار خو په ستړ کو خیر کړهٔ
کل دَ لاله دادی اے زیبا نگارے مستے

خولهٔ به دِ آخلی چه پرے ستا دَ خاطر مینه وی
ډیره په تاشیدادی اے زیبا نگارے مستے

هرچه ستاله ظلمه ونورچاوته فریاد کا
واړه بے وفادی اے زیبا نگارے مستے

خوب کاندی بے غمه یائے چیرے قرارے شی
څوک چه بے له تادی اے زیبا نگارے مستے

چارے په ماوکړے وائے چارے څما نهٔ دی
ستانهٔ دی دَ چادی اے زیبا نگارے مستے

تاووے خوشحال ته نورے لا ترما زیباشته
څوک ترتا زیبادی؟ اے زیبا نگارے مستے

چه مئین شوم دَ بلندے په قامت راته ودَ ریدهٔ دا دَ ملامت
چه بلائے دَ قامت راته بنکاره شوه کویا پاسیده بلا دَ قیامت
چه محراب ئے دَ آبرو راته بنکاره شهٔ هغه دم م تعره وکړه قد قامت
دَ مژګانو ناوکئے هسے نهٔ دی چه به څوک ورځنے درومی سلامت
چه نهٔ مے نهٔ معشوقه نهٔ کشت دَ کلو تیرئے عمر دے په غم په غرامت
نن دَ کښلیو دَ دیدن نندارهٔ کړه اوکهٔ نه کاندهٔ به درشی ندامت
چه دَ کښلیو نندارهٔ و څخه لاړه خبر نهٔ یم کوم گناه ووکوم شامت

چه نظر به دَ کرم په خوشحال کاندی
لا به کله وی دا فضل و کرامت

څهٔ به وایم دَ دے نفس له آزمیښته نفس آدم دے راایستلے له بهشته
چه پکښے دَ دواړو کونو مراد مومی هغه چار دِ تر نظر لاندِ کا نړشته

Poha Foundation
A.S.KB

دَکیمیا دَ بوتی ګل کله موندهٔ شی — چه دَ پښو تلی ګلګون نهٔ شی په غوښته
دَسړیو په غفلت پورے حیران یم — چه په ګور کښے تورے خاورے هومړ نشته
بیا به څله څوک طلب دَدُنیا کاندی — چه ئے خلاص نهٔ وی یودم دَکار له کشته
کهٔ دَسرلاندِ بالښت کښیږ دی دَپرونو — عاقبت به تر سرلاندِ کاندی خښته
دَدُنیا مینه په مثل دَخار بښت ده — هیڅوک نهٔ وینم خالی له دے خار بښته
د صحرا په کانړی رخه دَشیطان شوه — عیسیٰؑ سر په مزکه کیښو له بالښته
دَزړهٔ مینه په مثال لکه پتنګ ده — چه دَګوئے څښتن وهله هورته رغښته

غمئے واړه دَآشنا دَ بیلتانهٔ دے
دَخوشحال چه سر یکار شوله جوړښته

چه م ولیدهٔ په ستړګو ستا بنائست — بنا پیر یو څنه نشته دا بنائست
هم هغهٔ دربانِد هسے شان مئین کړم — چه دسړے ئے وتادے دا بنائست
مخ ئے کله دَلاله غوندِ ښیبا دے — دَلالا ترګل ئے پیردے لا بنائست
ګرمه نهٔ ئے چه خپل ځان ستائے نګارے — وائے نهٔ لری قمر ځما بنائست
لورپه لور به دَ بلبلو ژغ پرے وشی — کهٔ صبا کا دَګلونو وا بنائست
دَنرګس ګلونه هم هرګوره ښیب کا — ستا دَستړګو وینم لا زیبا بنائست
عاشقان دِپرے پتنګ کړل چه وریتیږ ی — خدایه تا کړ په جهان پیدا بنائست

ملاحت وو نزاکت وو لطافت وو
دَخوشحال دلبره سرتر پا بنائست

چه ئے خوب په پالنګ نهٔ ووے دَ پرو له بالښته
راشه ګوره تماشه کړه ترسرلاندِ اُومه خښته

چه فانی دُنیا دُنی ده بُودئے نشته ناهنی ده
ځکه دا ده اے نادانه دَهوښیار ترفهم زشته

دادُنیا خار بښتی بزه ده په ساتل ئے څهٔ مزه ده
شپون ئے وشړی له بزو نه چه ئے پوهشی له خار بښته

Poha Foundation
A.S.KB

چه هم تول ځی هم دلئی دا طوفان دے کهٔ ږلئی
چه وږے موندهٔ نهٔ شی هغے توبه له هسے کښته

مالیدے په داچشمانو وړانے مینے د شاها نو
یکباره ورځنے ولاړهٔ چه ئے درسته دُنیا غوښته

د لکونو پیدا غول کړه د جهان ګنجونه ټول کړه
نهٔ به تهٔ نهٔ به ستا پشت وی بیاسنجرشو یوځو پشته

د سیلاب په مخ ډکوردے دا دنی فکرِ نور دے
چا به نهٔ کړه هورته خونه چه به دا په سیلاب رغښته

په دُنیا کښے کهٔ شداد شے بیا به تهٔ په بلایاد شے
کهٔ بهشت په دُنیا روغ کړے څهٔ ډِسوډے له بهشته

هغو یوړله له ځانه دا فانی دُنیا اے ځوانه
چه ئے تار په تارخوړه کړه نهٔ هغوچه ئے ونغښته

مائے ولیدل کارونه طور طور رفتارونه
په ورتله په ستغ ختنه په تله کندے غوندِ رغښته

کهٔ کم عقل کهٔ کانائے کهٔ هوښیارئے کهٔ دانائے
د میرباز غوندِ ورزغله د خوشحال غوند ترے تښته

چه د پلار په بدګویئ سرشی پوت
صد لعنت د دهٔ د مور په ګنده چوت

چه د مور په چوت ئے خیر وبرکت وی
له هغے موره به نهٔ زیږی کپوت

بختورئے هغه پلار هغه ئے مور وی
چه له موره نه فرزند زیږی ثبوت

د بد خویه ژغ د فسق ود فساد ځی
د بنهٔ خویه ځی نارے په ملکوت

د مزری په خوئ پیدا شی څنے خویه
څنے غواړی د ګیدړ غوندِ خپل قوت

چه ئے نوم په جهان پاتے شی د نیکو
هغه څوئے دے په جهان کښے لایموت

وصورت وته ئے مهٔ غږوه سترګے
د خپل خویه خو عمل ګورهٔ کړتوت

د سپین توت چه مزه نهٔ وی څهٔ پکار دے
کهٔ بنهٔ خوند لری ترے بنهٔ ګنډه تورتوت

د پیر څوانان چه احمقان دی لکه پیاز دی
د خوشحال ته هوښیار مشک دے پیر فرتوت

څه به لا ډیر ښه وی د بهار د ګلو وخته
که ژر درپسے نه وی د خزان سیلئ سخته

په وخت د ښو ګلونو دوساله باده نوشلی
د زړه اندوه د واړه د عشرت یوسی یک لخته

په وخت د ښو ګلونو په خلوت دننه ناست ئے
راوځه ننداره کړه ناسوتی شیخه بدبخته

هر ګل وته چه ګورے ګوښے ګوښے ئے نکهت وی
په رنګ سره یونه دی نه یوسم د بلله رخته

په سم دی که په غړه ډی د بهار خاصه ګلونه
آخر به ئے ژړون وی د ګلونو له درخته

چه تعینه د اهار کړمه سیلئ شی په چمن کښے
ګلونه د لاله لکه بادشاه پریوزی له تخته

چه کښته پورته زانړے مرغاوئ تله راتله کا
خوشحال ختک خوبل کړی په جهان کښے داد وخت

څوک به ستا د مخ نقاب کا رته پته
څوک به ستا په انګیو کښیږ دی ګوته

که د بیا نوی شیوے په خاطر نه دی
د وربل غوټے د څله دی آرته

مظلوما نو وته څه خو نظر وکړه
په دربار د فریادی دی څیرے خته

چه ئے پښی شا له ما هومره ویل کړه
نخاځ د هغو وله ژبے نښته

په خپل یار به ئے کیدے داهسے شندے
چه همیش ئے د رقیب خبرے نغوته

یار په هر لوری جلوه کا ورته ګوره
که د نه دی د لیدلو سترګے تته

په نوروز کښے دا غزل واخله مطربه
په آواز به د بلبلے شی ساکته

ګل ته چا دا هسے زیب وحسن ورکړ
چا ئے هسے ته په ته پانړے پرانته

د خوشحال په پالنګ بیا راغله سرشاره
په زعفرانو په چووه لړ خته

خپل پردی چه چالیندې په لاس آخسته
هر یوه کړه په ما تشه درسته درسته

چه قضا دما د چا په غشی نه وه
د بادشاه لیندې ئے هم کړه په ما سسته

چه تعلیم ئے د سیفی له ما نه آخست
بیا هغو دما بد و سیفی لوسته

په زړ ګونو راته لاف د یارئ کړے
په دولت کښے ئے دما بلا آخسته

اوس چه ورځ د نکبت راغلے یو نشته
چه څما د پاره وُوځی له بائسته

که بادشاه له تخته پریوزی نا آشنا شی
بادشاهی ده د دولت په تار آمسته

د نکبت ورځ په مثل د دانو دی
بنائسته سړے وباسی له بنائسته

Poha Foundation
A.S.KB

هُنرونه ئے عیبونه شی خوشحاله

دَ سړی چه چار دَ بخت شی سسته پسته

دَ شرابو مستی زرشی نیست و هسته — لایزاله مستی نهٔ درومی له مسته
چه مِ نوم په جهان لاړ شو دَ رندئ — دَ رندئ کار به نهٔ پریږدم له دسته
کهٔ بادشاه ئے په زندان کا غم ئے نهٔ وی — دَ آزادو آزادی ده له اَلسته
نهٔ یاری شته نه خپلوی واړه غلول دی — چه خبر شوم دَ وګړی له بربسته
دَ بنادئ په اُمید اوسی په غم کښے — تل په شپه پسے رادرومی ورځ پیوسته
دَ مقصود ګوهر په لوئے دریاب کښے پروت — غواصان یکښے غوټے وهی په مرسته
په ادراک له قعره نهٔ کوری ساحل ته — هغه کب چه ویره وُوینی له شسته
دَ عاشق خاطر او خیال لکه دریاب دے — چه چپه ئے کله لوړه کله پسته

دَ خوشحال له زړهٔ دَ یار محبت نهٔ ځی
لکه مینه دَ خپل بُت له بُت پرسته

دَ صبا نسیمه راشه وګلشن ته — دَ ګلونو انتظار دے شګفتن ته
زاهد څهٔ خبر له عشقه چه عشق څهٔ دے — دَ ګلزار له حاله څهٔ وائے زغن ته
زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا — زهٔ دائم په سجده پروت یمه وثن ته
دَ لیدو په نظاره ئے نهٔ مړیږم — کهٔ هرخو په ځیر ګورم ودیدن ته
تهٔ خو بادشا ئق په زړهٔ کښے داغ بړے — چه په شین شین درومے وچمن ته
قهرمهر دِ دَ وروځیو په مینځ وینم — دَ جبین تخته دِ ایښے ولوستن ته
کله جنګ وخرخشے کړے کله مِهر — زهٔ په زړهٔ ساده حیران شم هومړ فن ته
کهٔ دما په مرګ دِ زړهٔ دَ دایم زهٔ هم — ستا جفا جور نزدے کړم ومردن ته
اوس دِ اور را باندِ بل کړهٔ پستنه شه — چه لوګے دِ ننه نهٔ وُوځی پیرهن ته

کهٔ تل ستاله لاسه ټوره دَ ستم وی
ما خوشحال قبوله کړے وګردن ته

دواړه شونډے کړهٔ په بیارته — دَ رسیزی وُکړه خپل یارته
زهٔ چه ستا و مخ ته ګورم — زهٔ مِ نهٔ کیږی ګلزار ته

Poha Foundation
A.S.KB

کل له شرمه خولے پریږدی چه نظر کا ستا رخسار ته
کهٔ م واړه رباندِ جوړ شی منتظریم و خپل یار ته
کله دا ډربانډِ بنائی چه ځیر ځیر کورے وخار ته
کهٔ وفا کا کهٔ جفا کا یار دم مهٔ وهه اغیار ته
آئینے و ته نظر کړه کهٔ دِ مینه شی کلزار ته

زار وچاته کړے خوشحاله
چه دِ نهٔ کوری څوک زار ته

دَ شوم سړی له کوړه کهٔ اوبهٔ وی دَ حیات
په ما باندِ لګیږی لکه زهر دَ ممات

موسیٰ څخه هیڅ نهٔ وُو ورسره یوه عصاوه
قارون څخه دُنیا وه خودئ ولیدهٔ آفات

هرچا څخه چه مال وی وبال هم ورسره مل وی
دا نا به هسے کارکا چه ئے نهٔ وی وبال نړیات

دَ کل دَ عمر کار دَ دُنیا مال دَ سفله مهر
دا درے څلور کاڼه نه بے بقا دی بے ثبات

چه شرم ننګ ئے نهٔ وی نهٔ هُنرلری نهٔ پوهه
په مال ئے نظر مکړه مهٔ په حُسن مهٔ په ذات

دا نا په ځُکر خون کښے دَ نادان خوښی افزونه
عالم واړه حیران دے په دا هسے واقعات

چه تل به پرے بنادی وی غم به نهٔ ورځی په عمر
هیڅ راوړے نهٔ دے په دُنیا کښے دا برات

عادت دَ فلک دادے هم دِ بناد هم دِ غمژن کا
کهٔ هرڅو بنهٔ صفا وی بیا نرنګ ونیسی مرات

خوشحاله څهٔ اندوه کړے خوښ په دا اوسه خوښی کړه
چه بے ماله غنی ئے نهٔ دِ ج نهٔ دِ نړ کوٰة

Poha Foundation
A.S.KB

که م سترګے د باور کړے سره لواتے
په جهان کښے خونیکی ده نورے باتے

که د لاس د نیکئ نه رسی د زده کړه
راشه واوره اَلْاَعْمَالُ بِالنِّیَاتِ

په جهان کښے که حجاج ، نوشیروان وو
هم دا داد او هم بے دادشو خُنے پاتے

له قسمته به نه کم نه به څه زیات شی
دا د واړه اندیښنے دی کم و زیاتے

که په څه هُنرد هومره توان رسیږی
چه به تهٔ کړے د مرګی لښکرے ماتے

بیا هالهٔ په جهان خوښ کړځه هوس کړه
ګنډه نورے اندیښنے دی کم و زیاتے

د دُنیا ودانے حونے چه لیدے شی
عاقبت به ئے مړے کا ندی میراتے

له دُنیا نه هم هغوده بخړه وړے
چه ئے نوم شی د نیکئ پکښے پاتے

سر تر پایه د خوشحال سره لباس کړے
خدائے د واخله لباسی دُنیا کم ذاتے

که داستا سترګے راوجار باسم خان ته
له بنادئ به نور شا کړم وجهان ته

یونړمان م که داستا لیدل نصیب شی
نور به سترګے پورته نه کړم ګلستان ته

طبیبان د خپل دارو درځه کښیږ دی
تا ویشتلے مینه نه کا و درمان ته

کفرستان د شاه د تورو زلفو ګورہ
چه په څه رنګه تا ویږی وایمان ته

چه په ما باند تیریږی ستا په عشق کښے
خدائے د هسے حال پیښ نه کا مسلمان ته

په جورا بورا به هم نه کا و تنه
عاشقان کله خالی دی وسهمان ته

اول بنهٔ شهپر پیدا د الوتو کړه
بیا له پسه الواتهٔ کړه و آسمان ته

په فراق د بنو یارانو چه ډیر ژاړم
دواړه سترګے م پیغور کا وباران ته

چه په خپله افغانی ژبه نادان دے
په ترکی خبرے څه وائے افغان ته

مائے دواړه شوندے بیا موندے په کورکښے
نور د لعلو لره درو می بدخشان ته

هغه شوندے چه ځائی بے پانوسرے دی
هغه شوندے څه حاجت لری وپان ته

له خوشحاله ئے بهرام غوندِ پیدا کړ
دم واهه نه شی څوک څه وائی یزدان ته

ما چه نظر وکړو په ذرات په موجودات
ګول په جهان راغلم تر به ګول دروم هیڅ ما ت

یوڅا در ترمیان وی فهم پاتے شی له کاره
دا هومره کیسے هومره ادراک د سماوات

Poha Foundation
A.S.KB

هیڅ نبی ولی ئے درست اسرار موندلے نۀ دے
لویه کارخانه ده کۀ وګورے کائنات

وزیږی له نوحه د طوفان په موج فناشی
ځوئ د آذر و مومی له ناره نه نجات

کار د بل حکیم دے چه څۀ کاندی هسے کاندی
واړه سر درکم دی دا آبا دا اُمّهات

دخل د ساعت د طبیعت دے کۀ د نور څۀ
نیک زیږی له بد وله بد ذاتونه نیک ذات

هومره علم نه ده کړه چه فرښتوته سبق ورکړے
بیا به خبرنۀ ئے د جهان په ترهات

نه دی کۀ مقبول دی کۀ معقول کۀ نامعقول دی
ګوره نندارې کړه تر دادمۀ وهه زیات

سر په سجده کښیږ دی وائی مونځ کوم خوشحاله
زړۀ ته نظر نه کړی پکښے څولات و منات

ننګ م ولیده هغه مسته
غنچه خولۀ ئے نیست وهسته

په دوٴو زلفو عنبر پاشه
په دوٴو ستر ګو مے پرسته

څۀ شیوے دی په جهان کښے
د همه شیوو همدسته

منفعل ئے ګل تر مخه
ترښۀ قدئے سرو پسته

اوس م بیامونده په کور کښے
چه دائم ئے وُم په مرسته

د بالا بلائے بنه ده
د خوشحال سره پیوسته

یار م کبر جن شوخۀ به ووائی وما ته
درومه صبوری کړه نور به څۀ وایم وتا ته

صبر به هرګز له هسے یاره وکړے نۀ شی
درومه سکه دُعا کړه چه د مینه شی ترماته

تل دعا زاری کړم لا م مینه پرے زیاتیږی
ژاړه ژاړه ګوند غوږ کا ستا شرا ته

تل په ورټ ورټ ژاړم لائے زړۀ په ما ښه کیږی
لا په ورټ ورټ ژاړه چه ئے لاشی خوښی نیاته

خوښ به لاهالۀ شی چه زړۀ وموم په ژړا کښے
وُمره چه دا مرګ د لا بهتر دے ترحیاته

زړۀ په مرګ راضی یم رقیبان به خوا رایخ کا
مخ د رقیب تور شه کوره تۀ د یار رضا ته

شۀ په مرګ راضی خوشحال یوه خبره وایم
یا رکۀ مخالف مخ په وخت د مرګ کښینی وما ته

کۀ عطار د خپلو مشکو کا صفت
په داځۀ څوئے سړوان نۀ شی نکهت

مشاطه د د دې یو آرائش کا
ولے دریغه کۀ د ناوې وی صورت

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ دَخرهٔ زین دَسړی واړه سړهٔ زرکړے خربه آس نهٔ شی په دازیب وزینت

کوړے هم لکه یاقوت هسے لیدهٔ شی

جوهرئ خبردارے په قیمت

ما دَ نیت خبره ووے وناکس ته نورڅهٔ نه په نن ئ ووے وعسس ته

خوښے شوندے به ئ نهٔ موے وهه ئ سرپه دواړه لاسه وایه و مکس ته

دے پخپله دَخپل ځان په سوختن دے دَ کذارله حالهٔ څهٔ وائ قفنس ته

نړهٔ چه نن دارنګینه خبرے وایم پرے پوهیږم چه به پاتے شی بیاپس ته

وطوطیانو ته م پریښو دے خبرے دامردارهٔ جیفه پاتے شوه کرکس ته

یائ رنګ یائ آواز دَ ځان بلا شی څوک چه اچوی مرغونه وقفس ته

کله نورعیب دِ نشته عیب دِ دادے چه په وانړو ستړکوکورے وهرخس ته

دَ غفادٓ کال بهار کوړه خوشحاله

چه دَ مړو به ئ هوا وشی هوس ته

په رښتیا ویل غوړیږی دَ زړهٔ غوټه دروغژن خوړی لکه سپے دَ غولوسوټه

په دریاب کښے خښته واچوی هیڅ نشی په یوڅاڅکی خوړه شی اُومه لُوټه

دَهغے شئے صحبت لکه دوزخ دے چه میړهٔ وته تل کښینی په مخ بوته

په دا کارنادان هوښیار دواړه پوهیږی دَ کابل خربوزه به ده تر پهوټه

څوک خُمونه تشوی مستی ئ نهٔ وی څوک دَ میوعربده کا په څوکوټه

دَهغهٔ یاری پکارنهٔ ده خوشحاله

چه له خپلے خولے وباسی وینا جهوټه

کهٔ دَشمع غوندِ کښیناستے مخ پټه تجلے دِ دَجمال وینم تر څټه

تهٔ ورځه په نجاست باندِ پیرے کړه دَ کلزار له کلو څهٔ غواړے کونکټه

دَچندنړ دَ ونے لږ لرګی تحفه دی نهٔ دَ بلے بدے وُنے درسته ستړه

په وکښلو به ئ څوک وی چه بدوائی دَ کښلو هیر ونه کهٔ خیژی تر بنسټه

کهٔ په څوړاباندِ وخیژی خدا شی راته وایه چه دِ پریوزه دواړه متړه

مګرمړک ئ په ارمان وبله جدا کا دَ جیمی جدائی نشته له لویټه

Poha Foundation
A.S.KB

چه دِ زړهٔ هغه به ووینے خوشحاله
خو یوه قطره کهٔ تیرشے تر دا څښته

چه بد نهٔ کاندی خبیث — نور به څهٔ کاندی خبیث
څنے طمع دَ بنسو مکړه — کله بنهٔ کاندی خبیث
چه دَ بل بنسیګړه وینی — ځان اوبهٔ کاندی خبیث
کهٔ ئے ځائے وکړے په زړهٔ کښے — خوښ دِ زړهٔ کاندی خبیث
کهٔ څما په خولهٔ شی خدائے دِ — زړ پاندهٔ کاندی خبیث
چه جهان ورځنے خلاص شی — خدائے دِ مړ وکاندی خبیث

دَ میرئی غوندِ خوشحاله
اَلواتهٔ کاندی خبیث

یارم بیا دَ ستړګو تورکا الغیاث — واړه جور ظلم زور کا الغیاث
په ماخوار باندِ ئے نرناحقه لیږدی — سل بلا دَ څنګه نور کا الغیاث
زاهدهم هسے له عشقه خالی نهٔ دے — په عاشق به څهٔ پیغور کا الغیاث
چه دَ وصل په دولت وی سره جمع — جدائی به هغه خور کا الغیاث
دَخزان دوک ئے لید لے دے په ستړګو — چه بلبلے هومره شور کا الغیاث

هومره اورچه دَخوشحال په خاطر بل دے
څوک به مړ دا هومره اور کا الغیاث

ساقیا آتش مزاجه — له صفا مینا زجاجه
دَ شرابو پیاله راکړه — دَ همه زحمت علاجه
نهٔ یوه پیاله دَ میئو — نهٔ دَ درست جهان خراجه
زهٔ اومئے اے محتسبه — کهٔ م خونه شی نارا جه
ورکدا دَ میخانے شه — کهٔ شاهی غواړے له تاجه
دَ رندانو بازار تودوی — دَ شرابو له رواجه
صومعے ته تلهٔ له دیره — یاوه کار دے بے منهاجه
دَ ساقی پیاله را واخله — پکښے ډیر دی ابتهاجه

Poha Foundation
A.S.KB

ساقی هرکله دِ وینم مه جبینه مخ سراجه
دَ بلورو پیاله ډکه
دَ خوشحال دَ احتیاجه

تهٔ چه خیال په زرزری جاموکړے غنچے دَ آسمان ستوری به نشی په دا قیچے
کهٔ بادشاه دَ مملکت شی په تخت کښینی چه به تل په جهان نهٔ وی دا په پیچے
خان چه کم کنړی تربله هغه لوئے شی دَ سلیمانؑ کوته په دا راغله په خیچے
خما ستا په خولهٔ به مړک کا تورے خاورے کهٔ تهٔ هرکله حلواخورے نړهٔ خمیچے
ودانے دَ درست جهان په محبت شی راشه کوړه محبت دَ مچ دَ مچے

نړهٔ خوشحال کهٔ خپل مئین په ژړاموم
په ژړا به پسے نهٔ کړم سترګے وُچے

چه صاحب نفر پرور نهٔ وی هم هیڅ په نفر کښے چه هُنر نهٔ وی هم هیڅ
په پالنګ دَ معشوقے ورځی سرتیرے هرعاشق چه تیر ترسرنهٔ وی هم هیڅ
له معشوقے نه شیوه بویه خو رنګه دَ عاشق چه پرے نظر نهٔ وی هم هیڅ
کهٔ په زړ رنګه خوبئ آراسته وی چه ځلمی په بلا برنهٔ وی هم هیڅ
هوښیارانو لره عقل فکر بویه لیونی چه بے خبر نهٔ وی هم هیڅ
چه له شوره شره خلاص دَ مردکان دی دَ ژوندیو چه شور شرنهٔ وی هم هیڅ
کهٔ بادشاه سره بے شماره خزانے وی چه ئے بنهٔ جنګی لښکر نهٔ وی هم هیڅ
مړنے چه بے وسلے شو په څهٔ کار دے چه سنی سړے تو نګ نهٔ وی هم هیڅ
زور سړے کهٔ ترڅنګ کښینوی بنه ناوے چه قوّت ئے دَ نهٔ وی هم هیڅ
سوداګر کهٔ وقوفدار دَ هرکالی وی په کیسه کښے چه ئے زړ نهٔ وی هم هیڅ
کهٔ سړے دَ جهان واړه علم وُکا چه دَ دهٔ دَ عمل چر نهٔ وی هم هیڅ
باز کهٔ لوئے کتهٔ خوشحال دَ پیر صفت وی چه تیز پر په زړهٔ زړور نهٔ وی هم هیڅ

یوَ دل له حاله پند آخلی خوشحاله
دَ سړی چه دا سیرنهٔ وی هم هیڅ

... * ...

Poha Foundation
A.S.KB

آرزو لرم ساقی یوځو اقداحه — کهٔ ئے راکړے دَخاصه بنیښے له راحه
چه داهسے نوبهار دے رومی بے میئو — داخبره په هر چا ده ناصلاحه
حُما پیروائی دَ میئو توبه کار شه — دَ بهار په وخت توبه ده نامباحه
تل به وخت دَ نوبهار نهٔ وی کلکشت کړه — په دا باغ کښے ترصباحه ترے واحه
دَ نرګس ګلونه پلی سپارهٔ راغلهٔ — نندارهٔ ئے دَ بهار کړه افتتاحه
رنګارنګ غنچه دِ واکړه په چمن کښے
دَ خوشحال دپاره بنهٔ راغلے مباحه

کلک خرابا تی یم له مامهٔ غواړه صلاحه — دے پیالے اخلم ترصباحه ترے واحه
څوک دی چه دَ نمر خوبی به ستا دَ مخ په خیر کا — نمر مثال چراغ دے ستا جمال لکه صباحه
مهٔ پوښته زاهده دَ بنهٔ مخ له نندارونه — ستړګے چه دا کار دے په فتوٰی دَ عشق مباحه
توئی کړه په هنګام دَ حادثے ساقی په جام کښے — ے چه باد را پاسی په زجاج کښے بنهٔ مصباحه
پاسه محتسبه خوشحال راغے جنګ ته جوړ شه
غُسل په مئے وکړه دَ مومن وضو سلاحه

دَ چمن په لوری وخوزه له کاخه — چه دَ ګلو نندارهٔ شی انتساخه
ګل چه ستا تر لاسه دے رنګ تازه شو — لاس دِ لا لری شرف دَ ګل ترشاخه
غنچه ګل چه ستا له خولے سره سیالی کا — خولهٔ ئے باد په طماچه کړله فراخه
دَ بنهٔ مخ خوبی دِ بنه ده لا تر ګله — په نړۍ هم سختی لرے تر سنګلاخه
چه تراور تر اوبو وُوځی هالهٔ ورشی — سور پیزوان دَ شاه دَ پوزے تر سوراخه
غه خبرے چه بے ستا له مخه کیږی — له هغو خبرو و نیوے صماخه
په بیمارو ستړګو تل پکے کښیوے شی
دَ خوشحال په لیمو پښه کیږ. ده ګستاخه

دَ خوبا له بے نیازئ سل آوخه — چه حُما له کاره تښتی په فرسخه
دَ یارئ په کار و بار کښے فهم وکړه — چه رانهٔ شی دَ بد انو سینه یخه
حُان اونړهٔ صبر آرام ئے له ما یوړل — له ژوندونه خوهم داځهٔ وُورا ځخه
کهٔ جهان په تا بسندم تهٔ ئے قبول کړه — دَ میږی په لاس خوښه ده له ملخه

Poha Foundation
A.S.KB

هرچه نن د محبت په اور وریتهٔ شول — تروئے کله پروا کیږی له دوزخه
ډیر بندی ئے د زلفینو په کمند شول — کله وی چه به دوئ خلاص شی له دے بخه

خوار خوشحال چه پکښے پریوت وتے نشی
څهٔ بلائے د شهئ چاهِ ذ نخه

یو قرین هسے پیدا نهٔ شو ما څخه — چه دما په زړهٔ ئے نهٔ کړه منکل بنخه
چه احوال د هریوهٔ راته معلوم شو — هریوهٔ ته م تیار کړل یو څو چخه
آشنایئ د نا اهل عالم نهٔ دی — په هرلوری تیرے تورے دی نا څخه
کهٔ په دوکښے چیرے لږه بُدری وخورم — له چا بله وینا وانهٔ وم بے اخه
د هرچا سره چه کښینی ورته رام شی — نور و غاړے ته تیار کا لومه پخه
کوته سگ د زمانے هرکوره ډیر شول — لکه پرانگ د زاوه ونیسه کړخه

چه رقیبانے خوار و زار په نظر کښیوت
د خوشحال خو هم په داشوه سینه یخه

ابلهی بدگمانی تر هسے حده — تر نظرئے له وسوسه بنه هم بده
بدگوئی څست بدنیت تردا په هورته — سکه رونړه ئے پردی کړل له حسده
کهٔ بنهٔ نیت کهٔ بنهٔ خلقت کهٔ سخاوت دے — دلئے وایه له زړهٔ لاړ له خولے له یده
په مجلس ئے برآمد له مینځه تللے — بل مذکور پکښے خطا بے خوشامده
چه په ملک د پلار غلیم هغه ئے سترگے — په دوستانوئے د پلار کینه بے عده
کهٔ د باغ انگورئے ډیروی وخیل پلار ته — مگر درست ژنگورے ورکا له سبده
یادِ بنهٔ خویه پیدا شی له بنهٔ پلاره — یادِ هسے تنها اوسے بے ولده
د ژوندیو د زړهٔ رنځ دے د مړو شرم — بل ژوندون د بابا ورشه تر لحده

د خوشحال عقل خطا نهٔ وو تورخهٔ وو
چه خانئے په بهرام کړله نامزده

افغان بچهٔ شوخی هرگز په عاشق بانډِ
لطفے نه کنی رحمے دا هم کله څوک کا سنډِ

Poha Foundation
A.S.KB

یک لحظه بیا بنشین ماخوښ په ښه خندا کړه
قربان سرت گردم، چه نور و وته خا ندِ

گل لافِ لطافت زد چه تهٔ په چمن را غلے
ازغایت خجلت شد سرگشته ستا د وبا ندِ

دُکان شکر یعنی ستا ښه خوږه خُلکئ
افشانِ شکر یعنی گاهے چه تهٔ وخاندِ

کبک دری وعنبر ، دا دواړه حبطه شی
گاهے که تو بخرامی دوه زلفے آویزاندِ

خوشحال دلش شیرے ستا ستر کے لکه شوے
اے وائے که شد شیرے تر لکه شوے لاندِ

په وار وارِ د خندا منت را باندِ چه له ورایه رابنکاره شے راته خا ندِ
چه ئے نړهٔ تر کانړی سخت دے پرمئین شوم لاس دِ نشی د سړی تر کانړی لاندِ
چه بل مخ وته نظر کړم دهداد شم تورے زلفے ئے دُرے دی آویزاندِ
چه دِ تورہ د غمزو راته تیره کړه اوس خو به شهیدی ده ستا د وبا ندِ
رنگ وبوئ دِ د خپل ځان هسے پیدا کا که په رنگ د یاسمین دے کل د سپاندِ
زهٔ به څهٔ لره له نورهٔ خلقه زار کړم په ما واړه چارے زهٔ دے چه ئے کاندِ

اوس خوشحال خټک خپل یار په غیر کښے ونیو
رقیبان دِ ستر کے اَړوی نغلا ندِ

چه د زړهٔ اخلاص دِ نهٔ وی له معبودهٔ لاعجب که ئے راضی کړے له سجوده
محرمانو اجازت موندلے نهٔ دے گنړه دیربه ئے خبر کړل له دے سُوده
محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا خبر واخله له ایازه له محموده
خدائے څما ترفهمه ښهٔ د عشق هُنر کړ که دا چار ده نور عالم وته نا بوده
تورو زړاغو د کلونو قدر څهٔ زړه له جماله ئے بلبله شوه خوشنوده
په سنت به د همه زړو نو مردود شے که دِ چار شی تریوهٔ پورے مردوده
ترمطلوبه پورے شرط د رسیدو دے که تمامه لار په وینو شی آلوده

Poha Foundation
A.S.KB

خو یو بخت دِ نا سازی راسره نهٔ کا تل کینه کوه له ما سره حسوده
کل مقصود دَ زړهٔ هوړ چه هغه یار وی بخته راشه تهٔ مِ وروړه تر مقصوده

ما خوشحال ئے سودا کړے نا دیده ده
که کالی په بهانه خئ بے نمو د ه

چه خدائے په بُت منین کړم که دا عیب دے هم وی دِ
سجود که دَ وثن کړم که دا عیب دے هم وی دِ

عالم وائی عاشق شوے زهٔ سوګند خورمه چه کله
د رست خلق دروغژن کړم که دا عیب دے هم وی دِ

که نور خلق خپل زیست کا زهٔ سر تور مصله لنګه
په ملک کرځم دیدن کړم که دا عیب دے هم وی دِ

کافریم که ئے وباسم هغه ساعت له شر ے
ستا نوم چه ځنګدن کړم که دا عیب دے هم وی دِ

که ستا کوڅه جنت سره څوک سمه سراته کښیږدی
کوڅه به دِ وطن کړم که دا عیب دے هم وی دِ

تحسین لره بل نهٔ لرم چه هومره پیره مدحه
دَ خپل شعر سخن کړم که دا عیب دے هم وی دِ

چه خوان وُم دایم زوړ شوم په ربنتیا ربنتیا خبر و
عالم دَ ځان دښمن کړم که دا عیب دے هم وی دِ

شیخان او زاهدان واړه پټ پشی شا ویل کا
په مخ ئے مبرهن کړم که دا عیب دے هم وی دِ

که نور په صهبا مست دی زهٔ خوشحال په خرابات کښے
مستی ئے په دیدن کړم که دا عیب دے هم وی دِ

چه صحبت دَ ملوکانو سره کا نـدِ بویه دا چه ویل نهٔ کا لاندِ باندِ
په ربنتیا ویل دِ هسے باوری شی چه پیدا کا خپل عزت دَ دهٔ دَ وړاندِ
که ئے دواړه پښے تنړاکے په خدمت شی دَ خدمت منت دِ نهٔ کا په دهٔ باندِ

Poha Foundation
A.S.KB

حاسدان به ئے زوال د دولت غواړی همیشه د لوګوی وځان ته سپاندِ
د غضب په وخت د لرے ځنے ګرځی د خوښئ په وخت د عیش ورسره کاندِ

چه نادان ته نصیحت وائے خوشحاله
دا د واړه نادانی ده په ځان خاندِ

خدائے راکړه په غیږ کښے د ریبار منت راباندِ
سپینه خولهٔ سرے شونډے دواړه زلفے آویزاندِ

یار را سره یار دے د هرغم م غمګسار دے
غم اندوه م نشته چه رقیب رارخه کاندِ

پریږده چه پرے سوزی ستا د مخ بلا آخلی
عشق د لکه اور دے عاشقان د لکه سپاندِ

داځهٔ بارخونهٔ دی نهٔ پریشانے تورے ز لفے
پروتے دی په ګلو د سنبلو پانړے تاندِ

زهٔ ورپسے درومم د یوهٔ نظر په طمع!!!
بیارته نظر نهٔ کا هسے درومی مخ په وړاندِ

بخت نهٔ دے نور څهٔ دی په داهومره ډیره مینه
ژاړی رخه کړونی چه خوشحال ختک ته خاندِ

ډیر عالم ځما په یار هاغے تیر شولکه باد
هم داهسے راشی تیر شی په ځائے نهٔ لری اِستاد
عجب لویه کارخانه ده چه پیدا کړه لوئے اُستاد
وحباب وته نظر کړه څهٔ حباب څهٔ ئے بنیاد
هسے نهٔ ئے کهٔ پوهیږے بنهٔ مثال شو درته زباد
هیڅ خبر نهٔ شوے له ځانه هئے فریاد فریاد فریاد
غمژن والے د په څهٔ وی؟ بیا په څهٔ شے هسے بناد

څهٔ سختی لرے خوشحاله
دا د زړهٔ دے کهٔ فولاد

Poha Foundation
A.S.KB

دما کومه اندیښنه ده که ما پریږدے
ته به نوم دَبے وفا په خپسر کښیږدے

زهٔ یو هسے یار لرم که زم روزی شی
که صفت ئے دسته وکړم وبه ریږدے

ته سړے ئے که څاروے ئے رنګ دِ وګړشه
د بهار په سرو ګلونو باندِ پښے ږدے

ما په ډیرو سهتو اور دے لګولے
په داځهٔ که څو خسړی باندِ کښیږدے

زهٔ چه ستا په دا اوږدو زلفو مئین شوم
لا به څو دُور اودرازے را نه بلیږدے

دَخوشحال خاطر په مثل سنجل شو
واړه ته دَخپل جمال نخښے پکښے ږدے

داځهٔ بارخونهٔ دے ستا دَ تورو زلفو لاندِ
پروتی دی په ګلو دَ سنبلو پانړے تاندِ

تل ئے په طلب وُم آخر خوښ له خپله بخته
هسے یار رم بیاموند چه عالم ئے کیسے کاندِ

قیس ووکهٔ وامق ووکهٔ فرهاد ووکهٔ خسرو وو
هرچه عاشقی کا سل رحمت په واړو باندِ

نور خلق فانی دی که باقی دی هم هغه دی
هرچه په فانی دُنیا یا دیږی وړوستو واړاندِ

نور ے کیسے څهٔ دی و خپل ځان ته نصیحت دے
شمع ته نظر کړه خود به وژاړے چه خاندِ

ته ګوره په چرته زهٔ خوشحال په کوم ملکو نو
پاس په زهٔ پرتے دی ستا دَ تور وربل پیاندِ

زړے سړے چه دَځوانئ هوس کاندِ
ورته وایه چه داځهٔ په کُنه خاندِ

چه په کال کښے ئے زور توب وی هم ځوانی وی
دَ سړی ترکاره ښهٔ دے کار دَ سپاندِ

کله هسے په خوان مورشی چه ئے نهٔ خوری
کله خوان ته سترګے اړوی نغلاندِ

په نیتو نو په صورتونو په لاسونو
خلقے دی سره یو تبله هړاندِ

اوس په سپینه ږیره څهٔ له مزګه دار کړم
یاران تورے ږیرے ولاړل ترما وړاندِ.

چه دَمزګے مخ ئے لاندِ وو تر حُکم
راشه وګوره هغه تر مزګے لاندِ

Poha Foundation
A.S.KB

دا عالم ریګِ روان دے کهٔ ګورے خوهم هسے سره اوړی لاندِ باندِ

د قضا تنور ما ولیدهٔ په ستړګو
ما خوشحال چه پکښے سیزی وچے تاندِ

سپے چه ولامبی په سرود لابدبوئ شی دا دے دود
په بهار او په خزان ئے هیڅ ونهٔ شو ځما سُود
لیونے لیونے تر شی څوچه شی ورته سرود
په سوړوالی کښے چه کار شی وهیڅا ته مهٔ شه تود
چه ئے قصد د ګذار نهٔ وی هغه نهٔ کا نرغره خود

کهٔ تهٔ کام غواړے خوشحاله
کام به موے په مشود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد مرګ دِ هر سړے همیش لری په یاد
چه د عمرئے بنیاد په هوا ایښے په دا هسے ژوندون څهٔ دے اعتماد
د آدم خاورے د غم په اوبو نم دی خمیره په قدرت کړے چل بامداد
انبیاء او اولیاء لاړل وګور ته تهٔ به وائے چه د دوئ نهٔ وو بنیاد
د دُنیا ژوندون هیڅ نهٔ دے کهٔ ئے ګورے چه هیڅا ځُنے بیا نهٔ موندهٔ مراد
همیشه ژوندون کهٔ غواړے درته وایم همیشه کوه د نفس سره جهاد
مسافر چه ئے سفر وی خو د وړاندِ په مقدار د هغ لارے اخلی زاد

راشه زړهٔ له غیرو پریکړه اے خوشحاله
په امیدئے د دیدار لره زړهٔ بناد

کهٔ م یوځله رسد وشی تر سندهٔ نور دِ نهٔ وینم په تورو ستړګو هندهٔ
نهٔ به ستړګے د سړی په چا خوږے شی نهٔ ئے ماته په اوبو شی د چا تندهٔ
د پیپلو پانړے خوره په غرهٔ کښے اوسه نهٔ چه پان د هندوستان خوړے ځما جندهٔ
په هغهٔ بازار به څهٔ سود وسودا کړے چه قارغهٔ پکښے قدری دے تر شهندهٔ
اے روستیه عقله دریغه کهٔ پخوا وے ما به ولے په خپل ځان کړه هومړ شندهٔ
هرچه وشول هغه واړه دربخښلی اوس خوشحاله په لاس مهٔ نیسه ناپسندهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

نور څوک نشته لاندِ باندِ — وارِه دے دے چه څهٔ کاندِ
دَ دهٔ حکم به نور نهٔ شی — کهٔ څرهٔ کوے کهٔ خاندِ
دے قادر دے باندِ بنائی — کهٔ کیمیا کا کل دَ سپاندِ
څوئے بیا ورباندِ پاس کړل — چه پراتهٔ وُو تربل لاندِ
څو سینے نے کړے قرارے — چه په غم وے څلبلاندِ
خلقے نے دی کهٔ کوړے — سره یو تربل هړاندِ

په لیدو دَ یار مړے شوے
دَ خوشحال ستړے نغلاندِ

ودِ نهٔ زیږی فرزند — دَ بابا په غولی وند
دَ مریخ په کوکب شوے — شوخ بے باک بلا لوند
دَ زهره په ستوری زیږه — خوش خورم خوشحال خورسند
نحس او سعد اُوهٔ ستوری — په نور شته لا بلند
په هغه طالع چه وُشی — تر دا نور عالم کښے شی څرکند
بختور دانا مخ سوړے — دَ وګړی دل پسند
دَ دهٔ زړهٔ په هره چار کښے — دَ همت سره پیوند
همکی په خوږو پک وی — دَ کلی غُندِ بند بند
دَ دهٔ علم عطائی وی — نهٔ سبق دَ دانشمند
چه تر څه به څهٔ وُباسی — نصیحت وی وعظ پند
په خپل شرم ننګ سراغلے — نهٔ په شخوندوی نهٔ په خوند

داتهٔ څهٔ وائے خوشحاله
خرو ته څهٔ ورکوے پند

هردم تر نقاب لاندِ — وعاشق ته شیوه کاندِ
تازه اوربل اودے — توړے زلفے آویزاندِ
انګړے بنائسته کړ — چه سرا ووته دَ باندِ
څما په مرګ دِ زړهٔ دے — چه بے درد و سره خاندِ

Poha Foundation
A.S.KB

څهٔ ظلم څهٔ ستم کړے چه پلو نیسے د وړاندِ
څهٔ عجب غزل ئے ووے
آفرین په خوشحال باندِ
هم خدائے غواړے نادانه هم فانی دُنیا نابوده
په څوبه دِ سوزی شی فکر وکړه دا دوه سُوده
چه سر په مخکښے کښیږدے زړهٔ دِ دوب په اندیښنو شی
په خدائکو کهٔ خبرئے د خاصانوله سجوده
په زړهٔ د کعبے مینه د کعبے په لورے روان شی
یوغول دے په بیابان کښے بل سرسرکاے مقصوده
یو وهم دے کهٔ څهٔ دے چه په خلقو باندِ پیښ شو
دُنیا دُنیا هیڅ نشته کهٔ نمود کهٔ نهٔ نموده
سیلاب د پاسه راشی په غورځی په کښته ځی ومی
موجود د سیلاب د او بوهم ده ناموجوده
اِیَّاکَ نَعْبُدُ لوے په سبع مثانی کښے
د زړهٔ دِ څو هوادی هغه واړه دی معبوده
په صافه آئینه کښے هرچه وویني په ستر کو
په لاس آخستهٔ نهٔ شی آئینه په رنګ آلوده
په څورنګه کنجونه په هرلوری په جهان کښے
تهٔ باد په لاس شناز شوے حبطه په هیڅ خوشنود
خوشحاله څوانی لاړه په پیرئ کښے اوس مټ کړه
حاصل چه په څوندون دے هغه چاروکنړه زوده

هرکروه له خپل کروهه دے خوشنود — هرسړے لری نظر په خپل مقصود
دانشمند د دانشمند په صحبت خوښ دے — د جاهل په صحبت کډشی جاهل زود
مُسلمانئے په لوئی په بزرګئی پوهدے — د جنید له حاله څهٔ پوښتی جهُو د
د جماع په لذت خیز کله خبر دے — کهٔ ئے حوره په پالنګ کښینی څهٔ سُود

Poha Foundation
A.S.KB

چه په خوئ دِ خبر نهٔ شو غیرجنس دے
غیرجنس سره خوشحاله کم بهبود

داچه کرځی کښینی پاځی پائنځی لنډے
شا نکی وهی دربلی څرے لنډے

داهمه واړه رهزن دَ طریقت دی
خپلے خونے لره وړی پردئ کنډے

نیک وبده چه وچا و ته رسیږی
په خپل ځان ترې دا دواړه په ډوډنډے

دَعالم رخنے ترې په صبادے مره
خبرنهٔ دے داګیدی له خپلے انډے

ورنخوړته ورکوه صحت په نذر
کښلے ځوئ په دروغ ورکړه وشندے

قتلولے ورکولے باور وکړه
چه هم دادی په دُنیا کښے دَدین خنډے

چه به بے خدایه یقین په نورځهٔ کاندِ
دَهغو دَ ایمان یو وړې شیطان وندے

عالم کفرته وباسه په زمان کښے
دے ترخپل ایمان وتلے لاپه څنډے

شرع منډه دَنبی دهٔ کهٔ ولی دے
یوقدم به بل سرنهٔ درومی له منډے

دائے ذکر دَ کامل نهٔ دے اخستے
لکه خرونه ناړې شوړې وهی ترنډے

لابه کله دا سګان وشرمے خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړے پنډے پنډے

دَخوږو شونډوئے پیر دے تلذذ
ترهمه خوږهٔ ئے تیردے تلذذ

ماوے زهٔ به ئے عسل سره نسبت کړم
دَدشنام ئے په بل پیر دے تلذذ

له شکرونړهٔ نیوهٔ شی نهٔ له دهٔ نه
دَپیروی په څهٔ څیر دے تلذذ

څوږم یاد دَهغے خولے دَ مچے خوندے
نورم کل له دله هیردے تلذذ

دَناوک ئے هم لذت ترحساب تیردے
ولے نړیاتے دَ شمشیردے تلذذ

لکه وود زنخ سیب په هغه شان دے
نهٔ چه اوس ئے تیروبیردے تلذذ

ستادَ ژبے دَ سر پیرمنت راباندِ
په دائم ئے را برسیردے تلذذ

په هجران دَ شکر لبو په جهان کښے
په خوشحال زهٔ کنډیر دے تلذذ

آه داهومره استغفاره
چه ئے تل کړے په اسحاره

کهٔ رښتیا دا استغفار دے
بیا ګناه څهٔ ګنهګاره

Poha Foundation
A.S.KB

که دا کار دِ په دروغ کړے
شرم وکړه له دے کاره

هم دروغ کړے هم ګناه کړے
ترس دِ نه شی له قهاره

هم توبه کړم هم ګناه کړم
ته مِ وینے کردګاره

زهٔ عاجز بنده عاصی یم
پرده پوښ مِ شے ستاره

د خاصانو توبه راکړه
ما خوشحال ته استواره

آئینے و ته نظر کړه بنیوه ګړے
خود به ستا د حسن وکاندِ خبرے

د ړندو ستړکو حاجت د رنجو نشته
په بدرنګے ناوی څهٔ بولے سندرے

مرجونړا په مټ پُرده دے په دانهٔ ده
چه ئے را وړے مرغنجے مرغلرے

چه نهٔ مهرنهٔ تپاک نهٔ پکښے شناخت وی
له هغوبے دردو تښته لرے لرے

چه میوهٔ د کابل خوړلے نهٔ وی
د هغو ترفهم وڅکے دی ګړګړے

پټه مینه د سړی ننه لړمون خوری
د وښو تر لمبے بد وی اور د څرے

زهٔ که غړهٔ په غړهٔ جار وُوزمه عیب کوم دے
تل مزرک ګرځی په لوړے په ژورے

په خطا ختن د مشکو قدر نشته
نهٔ په هند کښے څهٔ قیمت لری شکرے

حق باطل سره بیلیږی رابرسیر کړه
مزکے څو به د قارون خزانے نغرے

چه د ننګ ثُوره دِ واخسته خوشحاله
د رومه سوات ته څهٔ خټک ځئے لښکرے

بیاله ورایه په خندا راغله نګاره
د بنهٔ کال خوبی بنکاره وی تر بهاره

مخترری د رقیبانو د یار وصل
فلک بنهٔ راسره وکړل دا دوه کاره

د ګلزار ګلو نه څهٔ دی راشه ګوره
تر ګلونو بنائسته دواړه رخساره

لکه روح چه له قالبه نه واتهٔ کا
په دا شان مِ جدائی کیږی له یاره

د مانړی ثُوره ئے څهٔ تورے پریباسے
چه په زړه ئے یو ګذاروی شل پرهاره

څما خوار سره چه تل غاړه غړئ وه
اوس نظر را باندِ نهٔ کاندِ له عاره

د عاشق په لاس ژړا ده تل دِ ژاړی
معشوقه چه ویره نهٔ کا له آزاره

د معشوقے د پالنګ لاڅ خطا دی
څوځما په سر کښے پروت ئے د سړ دا ره

Poha Foundation
A.S.KB

دَدے کلی طبیبان واړه نا ترس دی
د دارو په طمع مهٔ اوسه بیمارہ

که هرخوئ لټوے پسے ئے غوارے
په دا باغ کښے به یوګل نهٔ وی بے خارہ

هرساعت سره یونوے نوے خیال وی
که څما دپارہ بیا ورځے ریبارہ

که څوک غواړی چه خپل زړهٔ پرغم اخته کا
آشنائی ده لاس په لاس فتنه تیارہ

په یرغ په مصلحت نهٔ ده څانی ده
دَخوشحال چه سر یکارشهٔ له اشعارہ

که پوستی له پوسته واوړی کُنډِ واوړی
دَخوشحال خوجا روا تهٔ نشته له بنکارہ

په دا سروشونډوئے نهٔ ده وینځه تورہ
راشه خضر دَحیوان په چشمه کورہ

مخ دَیار له خط وخاله مستغنی دے
دَغنی وی هرا سباب له خپله کورہ

چه ئے سیورہ په ماوه لکه بادشاه وُم
همائی وه ستا دَ تورو زلفو سیورہ

ستا بار خوبله لمبه وربل دِ څهٔ دے
لکه تور لوګے چه تول پاسی له اورہ

دَخپل پلهٔ خاوړے دِ بَیه په عنبر کړے
درته چاوے چه په دا بهائے پلورہ

په خوبل لوری ته ګورے څان نادان کړے
چه په ما باندِ غوغاشی لور دَ لورہ

ته په داحسن دَګل غُنډِ نریبائے
که زوولے ئے له خپله پلارہ مورہ

چه په خولهٔ ئے نوم آخلے روح ئے نهٔ دے
عاشقی چه ویړہ کاندِ له پیغورہ

نړهٔ له میو توبه وکړم توبه کار شم
دَساقی پیاله مِ بیا کا توبه نورہ

چه ئے څوک په کُوڅه پل بل دَ هغه سرخوری
په جواه باندِ ئے مهٔ ګرځه سرخورہ

که ئے نازدے که ئے خیال دَ ما به یوور
ولے ما سره د پیر کبر کا هر ګورہ

نږدے ئے واړه دَخپل مخ ورته بنکارہ کړ
خوار عاشق ئے څکه درست پریوست له زورہ

چه معنی ورسره نهٔ وی ویل سیور وی
خدائے به نهٔ کا دَخوشحال خبره سپورہ

په راحت کښے په دولت کښے یارئ دِیرے
په محنت کښے په زحمت کښے یاران چیرے

نهٔ به هرکله بهار نهٔ به خزان وی
دا دستور یوه چار ونیسه په تیرے

که مِ لاس لکه دریاب له دُروتش وی
ولے سترګے مِ دریاب غُنډِ دی سیرے

له یوے فتنے ئے څان په دُعا خلاص کړم
فلک بیانوی فتنے کا را بر سیرے

Poha Foundation
A.S.KB

دَدے دور په یارانو باور نشته
په زمان ورته اغیار شی یار دَ غوږے

چه به ما ورته کاتهٔ له جاه نهٔ کړهٔ
له هغو خبرے آورم تیرے بیرے

پرورش ئے کهٔ په شهدو په شکر کړے
دَ خرما ترخوندبه نهٔ رسیږی بیرے

دَستار ترمرتبے به نهٔ رسیږی
کهٔ په لعلو مکلل کړے پا ئزیرے

په ژوندون ئے دَ خوشحال دَ زړهٔ وباسی
ستا کردے به ئے په کور کښے نشی هیرے

تهٔ چه دا شکلے څهره لرے نگارے
خکه تا په عاشقانو اوکړے چارے

چه دِ لاړے دَ دیدن رابانډِ بند کړے
دما او شکے په گریوان څی لاړے لاړے

چه گلے گلے دِ وُوینم له ورایه
دا لاهم بے بخته نهٔ یم شکربارے

هره ورځ تازه مانړے تازه جنگونه
تل دِ ماته تیرے تُورے دی تیارے

کهٔ دِ غابښ وشونډے گورم دُرمرجان دَی
کهٔ دِ مخ وته نظر کړم مه رخسارے

دریغه نور نور سحر گرپه ملک پیدا شوے
چه دا ستا سحرئے مات کړے سحرکارے

خوبه ما بانډِ چه راشے څان نادان کړے
گنړه نشته نورے تاغونډِ هوښیارے

په کوڅه ئے باد گذر نهٔ کا خوشحاله
تهٔ له گمه سازوے ورته نگارے

تاغونډِ به نهٔ وی یوه کښلے په دا دور
یُون دِدَے دَ زرکے دواړه ستړکے دِدَ مور

وخت دَ نوبهار دَے باغ وراغ دواړه کلزار دَے
راز دَ کردگار دے دا گلونه طور په طور

بار دربانډِ مهٔ وه زهٔ هم زړهٔ لرم ویر یرم
بازخوری دَ زړهٔ غوښے یا ئے تهٔ خوږیا ئے بور

نورعالم بے غمه زهٔ دائم په درد و غم کښے
عشق نهٔ دے بلادے چه ئے وینم څور

هے شته چنگ ونے شته ساقی راشه باده راکړه
تل به بهار نهٔ وی چه تیریږی وخت دَ ثور

کښینم ورسره بارچه رولے اوبهٔ گورم
عمر غونډِ دروی چه نهٔ وکړم بانډِ غور

یارِ دِ کهٔ دَ کور دین قبول کا په داخهٔ شی
شرط دَ محبت دے تهٔ هم واخله دین دَ کور

مینه دَ مجنون به په لیلیٰ وشوه لا دیره
خوبه چه عالم وربانډِ وکړهٔ هور نه ور

طبع دَ خوشحال ده لکه بنهٔ باغبان په باغ کښے
گل وهرچا ورکا چه ئے زړهٔ وی علی الفور

Poha Foundation
A.S.KB

تهٔ چه سرتر دیوال هسک کړے سړی کورے
د کس تاؤنجنے دِ نشته تردا نورے

کهٔ دِ زړهٔ د غنچ په عشق نهٔ وی بائللے
په وادهٔ په ویرځهٔ هرلوری ته شورے

پرده پوښے په ضرور وُوځی نما نځه ته
ستړکے وازے په بازار کړځی سر تورے

یائے نیت د کاسیړی یا د میړهٔ وی
هره کُنډه چه لاس سرهٔ کا ستړکے تورے

په هغے باندِ کواهی د بدئ وُله
چه ئے کشت په نور د خونو خپل وَر پورے

د میړهٔ په ږیره نهٔ خاندی نورځهٔ کا
چه د بل سره خبرے کا خمسورے

د خوشحال ویل به بے مضمونه نهٔ وی
چیرے نه چه ئے مذاق و سره شمورے

په تازه عاشقئ مهر کوه مهر
چه آشنا شی نور کهٔ مهر کړی کهٔ قهر

کهٔ د زهرو پیاله وی خوستاله لاسه
تر عسلو به لابنهٔ وی هغه زهر

چه له لویو له هلکو جفا آوُرم
مګر دود د وفا نشته ستا په بنهر

په عالم کړی بلا ستا ستړکے نزولے
څوک به څهٔ لره تهمت وائی په دهر

زهٔ هالهٔ د عافیت نا وی قبول کړم
چه م خپله تمنّا ورکړه په مهر

د وصال ورځ هلکے تر کړئ دی
بے لیدلو میا شتے کال شوے کړئ بهر

د دیدن تږے بے حده تلوار کاندی
کوړ کله به خروب شی ستا په نهر

خوار خوشحال ئے لکه خس هسے لاهوکړ
چه د عشق سیلاب را وخوت لهر لهر

تهٔ چه مخ په آئینه کړے برابر
ربښړه شی په دا مینځ کښے مخ د نمر

مَرَنی سپارهٔ د مخ دی دا دوه توکه
تورے وروځے تورے ستړکے مخ لښکر

چه پلو له مخه واخلی زهٔ دُعا کړم
هرچا زده چه دعا بنه ده په سحر

د یوسفؑ غوندِ مخ پټ کړه په برقع کښے
چیرے نهٔ وی چه پرے و لګی نظر

مخ هغه چه ئے ستائنه درست عالم کا
نه هغه چه لکه ستائی دلال خر

زاهد مخ په نقاب و نیوهٔ سجود کا
ستا د وروځو په محراب نهٔ دے خبر

مخ دِ هسے شان لیدهٔ شی په خالو نو
کهٔ ئے کورے لکه کمل د پیغمبر

ستا د مخ مخی به نهٔ کړم نور مخو نه
نور کهٔ ستوری د آسمان دی تهٔ ئے نمر

Poha Foundation
A.S.KB

دا د مخ خوبئ وګورہ خوشحالہ
د شرابو د مستئ لری اثر

چہ م ولیدے داستاسترګے خونخوارے — چہ تراوسہ لاژوندے یم شکر بارے
پہ یارئ بہ دِ هیښ وی چہ غلط شی — چہ څلور پیسے لری د هغۂ یارے
مایوہ د زړۂ پہ غوره ده نیولے — کۂ هرځو پہ جهان ډیرے شی نګارے
وے ئ څولرے ګلے څما پہ زړۂ کښے — ترحساب و ترکتاب تیرے بے شمارے
د میړی چہ وزر نۂ وی هومره بنۂ وی — قباحت دے تجاوز له خپلے چارے
اوس بہ ولے پہ غلا د مینے کار کړم — چہ پہ حال م خلقے شوے خبردارے
پہ خاطر بہ دِ قراره قراری وی — کۂ داخپلے سترګے ونیسے قرارے
بے اثره بہ دا اوښکے پاتے نۂ شی — چہ م ورځ اوشپہ پہ مخ څی لارے لارے
نۂ یوازے د لالہ پہ زړۂ کښے داغ دے — پہ دا داغ کښے سینے ډیرے دی داغدارے

پہ خوشحال ئے عندلیب غوندے اور بل کړ
چہ پلولہ مخہ واخست ګل رخسارے

چہ مرغونہ د آسمان ساتی دا کار — د هوښیار دے د بیدار دے خبردار
زۂ دانۂ وایم چہ زۂ هوښیار بیدار یم — د ما هم د لاسہ لاړدی خو دینار
د نادان خطا لاهسے ګرانہ نۂ وی — کۂ خطا ده خو خطا ده د هوښیار
هوداهومره تفاوت ترمینځ لیدۂ شی — چہ میړ بشکار سړے پوهیږی پہ خپل کار
سر رشتہ د میړ شکارئ ورځخہ نۂ وی — بیهوده مرغۂ ضائع کا نامیړ شکار
بنۂ مرغۂ د نامیړ شکار ترلاس ورمۂ شه — او کۂ ورشی یا به خاورے شی یا خوار

د خوشحال خبره نغوره پرے عمل کړه
تجربے ئ دی لیدلی د روزګار

چہ پہ درست تومن اوځاره — نن هغه ده څما یاره
لاخبو تمی سرګنډئ — چہ حجاب نۂ کا له پلاره
یوسورکے پیزوان پہ پونره — ور بلوتے یو څو تاره
مخ نسرینه مۂ جبینه — سنبل مویه پری واره

Poha Foundation
A.S.KB

شکر لبه پُر طربه هوسئ ستړکے کل رخساره
قد عرعره مو کمره سرتړپایه قلم کاره
په زړهٔ سنګه شوخه شنګه جفا خویه زړهٔ آزاره
زهٔ ئے قتل په لیدل یم دا رانهٔ ده پروا داره
چه م نوم ورته څوک اَخلی وښکنځلو ته تیاره
څهٔ کړم کوم فکر علاج کړم دم واههٔ نهٔ شی له ډاره
دَ دے خوئ خصلت دا هسے حُما ده مینه بسیاره
دا یو څهٔ علامت وشو په ما خوار دَ خدائے دپاره
کهٔ پټ نیاز ورځنے غواړم په نیاز نهٔ ده خبردار ه
کهٔ خپل زور باندِ بنکاره کړم خیلخانه لری خو نخواره
کهٔ ئے وغواړم په زړو زړ هم ډیر غواړی بے شماره
نهٔ په زورشی نهٔ په زړ شی په جهان دی دا دوه کاره

دَ خوشحال تکیه په خدائے ده
بیا په تاده شیخ رحمکاره

چه یوکړئ په جمع زړهٔ بنهٔ مخ و ته وکوړے
کهٔ درسته دُنیا ستاشی هم څهٔ نهٔ ده تر داکوره

دا خوئ حُما قدیم دے څهٔ ما اوس نهٔ دے راوړے
چه بے له زیبا مخه راته خس دی چارے نورے

دَ خلقو تهمت یو سرد هجران غمونه بل سر
هم تهٔ م به له هسے رنګه سختے بلا ژغورے

دا اور چه په ما بل دے دَ خپل یار له جدا یئ
نهٔ کړم نهٔ ملامت یم کهٔ تل وینے ژاړم تورے

آشنا ته وایهٔ نهٔ شی نا آشنا به څهٔ خبر یږی
دا راز چه له ما نهٔ دے آوریدلے خپلے سیورے

Poha Foundation
A.S.KB

ناوک ئے دَمژکانو دَ آبرو په کمان جوړ کړ
مانۂ زده چه دَ چا تر زړۂ بر ووځی پورے ووړے

بنۂ باز دِ دَ خوشحال خټک خاطر په لاسو کښیوت
په قدرئے خبرشه چیړے نه په لږ ئے پلورے

چه داهسے ورُوځے غوټه کړے خبرے — بدخواهان به زړۂ رایخ کا بنیوه کړے
یاځما ترفهم بنۂ شوے عاشق پوند دے — یاځوک نشته په بنائست ترتا نادرے
ستا ترشوند و ترغابنو نو به ئے څار کړم — کۂ یاقوت دی کۂ سړه لال کۂ ملغلرے
داځۂ جام دَ میڼونۂ دے چه ئے تۂ څښے — دام وینے دَ عاشق دی چه ئے نغرے
هغه کار لکه دوه تورے سترګے وُکا — هسے کار نۂ شی په تُوره په لښکرے
دوه قدمه بیلتون هم له یاره مرګ دے — څوک به څوپائی ژوندے له یاره لرے
دَ بنړو ناوک ئے بنوے دروی تر زړونو — دَ ترکانو غشی بنوے دروی تر زغرے

دواړه شوندے دَ خوشحال خټک په خُلۂ کړه
و طوطیانو ورکوی خلق شکرے

څۂ سړے څۂ ئے تدبیر — هم هغه شی چه تقدیر
کۂ جهان شی تیره تُوره — ستا په مرګ شی خلق خیر
بے تقدیره به ونۂ مرے — نۂ په تُوره نۂ په تیر
بے اَجله مرګے نشته — تیغ وَهه مکړه تقصیر
لکه کار دَ مَړنی دے — هسے کار نۂ دے دَ پیر
دَغازیانو شهیدانو — پروا نشته دَ سعیر
کل کتنه ده دَ تُورے — کۂ کابل دے کۂ کشمیر
مړنی دی چه یادیږی — په سندر و هم په ویر
چه دروغ دَ تُورے لاف کا — دَ هغو نه یم دلګیر
تُوره بخره دَ خوشحال ده — کان په کان خلق خبیر
تراوو پیړیو پورے — واړۂ مړۂ په تیغ په تیر
دا دَ ځان ستائنه نۂ ده — حقیقت وایم په خیر

Poha Foundation
A.S.KB

چه له خپله هوډه نۀ واوخت منصور
کۀ وګړی په سولئ کړ مخ ئے سُور

ملامت چه په عاشق باندِ وایۀ شی
په مذهب دَعاشقانو دے معذور

عاشقان په معشوق قوباندِ پتنګ وی
له جهانه به ولاړ نشی دا دستور

څو دَعشق مینه زیاتیږی په کوکل کښے
دَعاشق په پوهه نورٌ علیٰ نُور

عشق کار په لیونتوب دے نورځۀ نۀ دے
راشه واوُره نۀ په عقل نۀ شعور

معشوق وته بادشاه لکه بنده شی
کۀ قیصر دے کۀ خاقان دے کۀ فغفور

روغ ئے هیڅ په حال خبر نۀ وی له دردہ
کۀ په درد کښے قرار ے نۀ کا رنځور

سَرِ ړۀ مِ سر تر پایه واړه آبله دے
په فراق کښے لکه وښے دَ انګور

هر کروه له خپل کروه سره سرور کا
دماهیڅ نۀ شی له چاسره سرور

عاشقان په عشق کښے واړه ناصبوردی
څۀ خوشحال یوازے نۀ دے نا صبور

چه پلو له مخه نۀ اخلی دلبره
مګر شپه دَخوار عاشق شوه بے سحره

نۀ ئے زړۀ په ما نرمیږی نۀ کړ وهیږی
خدایه څۀ مِ سر یکار شو له کافره

نۀ مِ خوب نۀ مِ قرار نۀ مِ آرام شته
همیشه رابانِد تبه وی شیبره

دَ وصال اُمید رمق دے لږ را پاتے
اوکۀ نۀ بیلتانۀ وُوژلم اکبره

په یوۀ نفس کښے زر خطونه راوړی
په هرلورچه غور زوُم دَ زړۀ کوتره

دَ معشوق په پالنګ به هغه خیژی
چه له سره نه بیرون کا دَ سرویره

غلیواز چه هُنر نۀ لری آزاد دے
باز په دواړو پښو بندی دے له هُنره

څۀ وه څۀ شوه خبر نۀ یم بیابه څۀ شی
اے یوۀ خدایه څما په حال خبره

څۀ یوه نیزه څۀ دوه څۀ ترډا زیاتے
دَغریق اوبۀ چه پاس واوړی ترسره

مګر خضر مِ مدد شی دُعا را کا
چه لاهو پیړئ مِ وُوځی له خطره

خوئے څله هرساعت شی هومره څله
دَ خوشحال سینه لکیږی له حجره

چه مکے لره څوک درومی په خرۀ سور
کۀ حاجی شی نۀ ئے ننګ وی نۀ پیغور

چه خبر په هُنر نه هغه کم عقل
چه دَخط ستر کے ئے نۀ وی هغه کور

Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے خدائے وچاته ورکا دَ هغهٔ دے
بخت دولت نهٔ په کوشش دے نهٔ په زور

اصالت هُنرچه دواړه سره یو وی
لکه بنهٔ کشیده جوړه په انځور

په خصلت هُنر سیرت دانش باقی وی
قد قامت صورت فانی دے سپین و تور

داهمه له ناپوهئ پیدا کیږی
خرخشے دعوے ناسازے شر و شور

پیر زوئنه بنهٔ سلوک نمنځنه عدل
کهٔ دِ دا خویونه شته څهٔ غواړے نور

کبر ژن حریص بے زړهٔ چه دروغ وائی
دَیارئ لائق نهٔ دی دا څلور

کهٔ وعده ئے قیامت وی دَ غو بښتنے
دَ هوښیار سړی به نهٔ وی پکار پور

کهٔ طالع ئے دَ دولت په شربت ډک کا
بیا آخر شی دَ کم عقل جام نسکور

دَیارئ دَ دوستئ لائق هغه دے
چه آزار ورځنے نهٔ وی پلار و مور

کهٔ څوان مرد ئے څوان مردی به دِ هاله وی
سل بدئ آواره کا دَ خپل سړور

په ایمان په ځان په دواړو صرفه نهٔ کا
چه دَ خپلے ژبے ولگیږی اور

دَ هوښیار سره مجلس بنهٔ دے خوشحاله
دَ نادانه سره بنهٔ نهٔ دے بیور

چه په سپینه ږیره کا څوانے نگاړے
په خپل ځان باندِ به وکا څنے چاړے

کهٔ په خولهٔ دَ زاړهٔ یار ترسوځاریږی
په زړهٔ نهٔ دی څوانے هیڅ دَ زاړهٔ یاړے

نیک وبد په داجهان کښے پیدا کیږی
نیک وبدے دَ زاړهٔ نهٔ دی ویزاړے

خوبنهٔ څوان دَ څوانے بنځے په غرض دے
که بادشاه وی دَ زاړهٔ نهٔ وی ویزاړے

په کم ذات په اصیل هیڅ نهٔ دی راغلی
بنځے واړه دَ بنهٔ کار دی طلبگاړے

زورِ دِ څوانے بنځے نهٔ کا کهٔ ئے کاندی
فکر بویه چه له بنهٔ ځایه وی باړے

له بنهٔ ځایه له بنهٔ کوره ستر پوښے
په حیا په شرم ننگ وی خبردارے

چه په پلار نیکهٔ دَ ننگ وناموس نهٔ وی
هغه بنځے قباحت ته دی تیارے

اوس په خپلو زړو خوښ اوسه خوشحاله
دا دَ دور څوانے مهٔ کړه نا پکارے

خپل پردی راته په خولهٔ وائی زر زر
وعالم ته ترهرڅهٔ دی بهتر زَر

اوس په دا دورما ولیدل خوارهٔ دی
تر پدر تر برادر تر پسر نړ

Poha Foundation
A.S.KB

نور و چارو وته څۀ کورے دا کورہ
چه صاحب د مسلمان کا کافر زر

کۀ د قصد کینه حسد ورسرہ پریوزی
په وژو د سید درست کا محضر زر

فیروزہ الماس یاقوت لعل له کانه
له دریابه نه وکاږی گوهر زر

مزکه څۀ چه د آسمان بنائست په زر دے
ستوری زر دی آسمان زر دے قمر زر

شاهزادہ بے زرہ وکوښے تنها گرځی
د هند و سره روان کا لښکر زر

زور قوت حرمت هوړے درومی چه زر وی
د بادشاه په سرځوک کښیږ دی افسر زر

خدائے د ما د قانعانو په حساب کا
چه د یو وته یو دی حجر زر

بنۀ خوانان ئے لیدل نۀ مومی له وراید
د نامرد په غیږ کښے ورکا دلبر زر

جوهری قدر و قیمت زده د جوهرو
قلپ سرۀ سره جدا کا زرگر زر

د کیدرو نوم په خولۀ څۀ لره اخلے
د مزری له تنه هم پرے کا سر زر

هر مراد چه د سړی وی په دُنیا کښے
د طلب په وخت ئے ورکا دربر زر

کۀ چمیار دے کۀ نداف دے کۀ جولاہے
تراصیل سړی ئے کښینوی بر زر

نۀ به دے په لږو زرو نظر وکا
نۀ به پریوزی وخوشحال ته غرغر زر

بنه بنه بخ بخ دلدارہ
وفا جویه غمگسارہ

چه کنم چه چاره سازم
چه د زۀ کړم راکنارہ

بد که گویم از فراقت
چه م زړۀ شو پارہ پارہ

نه کند به دل سرایت
کۀ زاری کوم بے شمارہ

توچه سنگدل نگاری
چه م ستا وکړه نندارہ

به عشاق بے سرو پا
ستم مۀ کړه ستمکارہ

به نگاه گاه گاهے
مهر کړه د خدائے دپارہ

اے نگار من حذر کن
د ویشتلیو له آزارہ

نه رود ز در گهے تو
کۀ خوشحال شړے سل وارہ

Poha Foundation
A.S.KB

داخونی ستړګے چه تهٔ لرے دلبرے
په کشتن به خلقے کاندی ډ برے

لا به کله حُماخوار طالع مدد کا
چه به ستاستړګے په ماشی برابرے

په خرام خرام راځه چه بوئ ئے واخلم
دواړه زلفے په عنبرو معنبرے

په عارض دِ د زړهٔ بوئ ولاله ورکړ
یاسمن دِ د پیغور کړل سمن برے

باز دَجال کوترے وویني پرے ورشی
تپوسے باندِ پیرے کا لرو برے

ګوره چرته وے په چرته ګرځیدلے
چه فراق کړے هومره اوښکے راخبرے

محتسب دِ خُنے لرے لرے ګرځی
مست خوشحال سره کوتک دَ ډمبرے

دم به نهٔ وهے له خپله زورَ نړه
که ئے وُوینے یا وار وے کورَ کړه

چه وتا و ته نزدے شی هغه تور شی
په ستنه راځنے ګرځه تورَ تړه

یویو هوردے چه شاهین خُنے آلوزی
مشکیرک لکړ مکړ له هورَ هړه

دَصبا په باد نشاط وی دَ ګلونو
ګهٔ جنبش کا دَ بلبل له شور وشړه

پیشکشی غواړے دَ اوښکو ملغلرے
دا ګوهر په دواړو ستړګو ووړه وړه

دَ خوشحال شعر حلوا ده دَشکرو
ستا په دا حلوا څهٔ کار غُل خوړه خړه

دا معنیٰ دی زورَ وړے
سمے چیړے دی خبرے

څوک چه لب کا سره بیارته
خُنے توئے شی شکرے

څوک چه کیوزی په وئیلو
واړه وائی خاورے خړے

دَ مشکنړو په بازار کښے
توئے نهٔ وی ملغلرے

خپلے خپلے شلو مبے ستائی
چه شلو مبے پلوری ګوجرے

هر هر سکنړے ئے وُکوړه
په هُنر رغیږی زغرے

ډیر دِ ښهٔ ووے خوشحاله
بس کړه مهٔ دروسه ډیرلرے

دَجهان په مخ به نهٔ وی هسے تاغوندِ دلبړه
پری رویه عنبر بویه، سنبل مویه سمن برهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

گلعذاره زلفی ماره شهسواره خوش رفتاره
باده نوشه مے فروشه قصب پوشه موکمره
دل نوازه سرفرازه عشوه سازه لعبت بازه
خود پسنده سربلنده شکرخنده لب شکره
طربناکه گریوان چاکه تل بے باکه تش تپاکه
خود آرایه خود نمایه خود ستایه خوش هُنره
غزل خوانه خوش الحانه دُر دندانه لب خندانه
عنبرخاله پُرخیاله تل خوشحاله دَ زړهٔ غوره

دَ غریق اوبهٔ چه پاس واوړی تر سر — دَ جهان له حاله هیڅ نهٔ وی خبر
خبردارے په پسارهٔ په اوبهٔ نهٔ وی — چه دریاب ترکومه لاړدے پهن تر
اوس م درست صورت دَ غم په دریاب ډوب دے — په هیڅا باندِ م نهٔ لګی نظر
اندرون بیرون همه په غم کښے خُارشوم — هم دَ غم سره م یو شو درست پیکر
ژواک ژوندون م همګی واړه په غم شو
غم په مثل لکه اور ژهٔ سمندر

دَ دولت لمن نیوهٔ نهٔ شی په زور — سموندګهٔ بډیره په وسمه کا لا پیغور
دولت څهٔ دے په مثال بنائسته ناوے — دَ نامرد کره ئے عمر وی په اور
دَ کنده تهو نه بد تهو پیدا شی — بښهٔ اسونه دَ میدان راوړی بنه مور
دَ دولت په اَس دِ هر ناسور سور نشی — کهٔ سواری وربانډِ کا ندی خوشاه سور
چه په کور کښے م اول تهو راغلے — دما بخت وولا اول له ځایه تور
تهوګی دی تازی ګی دی ترے زوولی — همیشه کا په پانګاه کښے شر و شور
نهٔ یو بنهٔ لائق فرزند دَ پلار په خونه — نهٔ دَ سرو دَ سپینو ګنج دَ دهٔ په کور
ربه ډیر اولاد دِ راکړ منت دار یم — دَ خوبئ ژغ ئے بیائے په هر لور
چه په رونړو کښے نفاق کا نالائق دی — یائے بنهٔ کړه یائے مهٔ کړځوه نور
دَ خوشحال په دُعا غوښو ستړکے وکړه — کهٔ بهرام عابد دی دواړه کړو کور

Poha Foundation
A.S.KB

دَبازونو بنکار دَچا دے دَ زردار هم زردار هم بے پروا قلندروار
کهٔ ئے غم دَ هوس کا دَزیان ئے نهٔ کا کهٔ ئے مری په قوشخانه کښے څو دینار
دَهغه سړی څهٔ کار دے په بازونو چه بنده دے دَ درم او دَ دینار
دَبنکار کار په مصلحت په سیالئ نهٔ دے دا یو عشق دے چه ئے ورکا کړ دکار
چه په اصل کښے شجاع عالی فطرت وی دَهغهٔ په زړهٔ کښے حب پریوزی دَبنکار
قمارباز به له قماره صبر وُ کا مست به هم شی له شرابو توبه کار

زهٔ خوشحال به دَبازونو بنکار پرے نږدم
څو ژوندے یم دا م کار دا م روزگار

ذرّے تهٔ چه هسے بریښے منوّره کهٔ پوهیږے دا بریښنا دِدهٔ له نمره
دائے لار دَختو نشته وآسمان ته زهٔ به لار درته پیدا کړم بے هُنره
دَعشق شور کهٔ دَعاشق دَ زړهٔ قضا دے له دے شوره خالی مهٔ شے څما سره
هم دَخلقو ملامت هم ستا ناسازے دا به شوے چه یارم تهٔ نیوے په غوره
رازئے ولے بنکاروو بنه چه په دار شو دَمنصور سزا په داوه لا بستره
ویرم دا دے چه له کښلو به جداشم څهٔ له خپله سره نهٔ ده څما ویره
زهٔ به غوږ دَ ناصحانو په پند نهٔ کړم کهٔ ئے اروے دا وینا ده مختصره
وائی ومره چه دِ زهٔ له غمه خلاص شم څما دا دعوٰی لنډیږی تر محشره

دَخوشحال ژړا په دا ده نورهٔ نهٔ ده
چه په مهر ورته نهٔ خاندی دلبره

زهٔ ژولیده تر یم کهٔ مجنون ژولیده تر
هیڅ خبره مهٔ کړه سره دواړه سر په سر
کوره چه څهٔ حال دے ستا په زلفو کښے دَزړهٔ م
باد راله راوړ نن پریشان پریشان خبر

مخ دِ مُسلمان دے واړه زلفِ دِ کافرے
دواړه م قبول دی مُسلمان دے کهٔ کافر

Poha Foundation
A.S.KB

کل د لالہ بنۀ دے راتہ وایہ کۀ بارخو م
ستا زیبا بارخو بہ لہ کیاہ کړم برابر
نۀ پہ کشت د باغ نۀ پہ سیل ځی د کلونو
څوک چہ پہ کوڅہ د دلربا لری مقر
تاوتہ د خپلو شوندو قدر بنکارہ نۀ دے
مازدہ چہ عسل دی یا نبات دی یا شکرے
مخ پہ پلوۀ پټ کړے رنړا ورځ ورباندِ شام کړے
بیاچہ پلو واخلے پہ عاشق شی سپین سحر
دیر پہ غیر کښے پروت قدرے هیڅ نہ نۀ ئے زدہ شی
چا د دُر قیمت زدہ جوهری صاحب نظر
ستړکو تہ ئے وګورہ خوشحالہ باندۀ وړوځے
ستاد مړک لہ پارہ پہ څوجور لری لښکر
راشہ ګورہ د بهرام د نفاق چر کاہ سنی کاہ رافضی کهے کافر
کلہ بنۀ څوئی د پلار بنۀ رور د رورشی کاہ لہ دواړو توکو کړئی پر نخر
داتاثیر د بدپټی دے کۀ د تخم چہ غنم باندِ کړے کیږی جودر
کۀ لوګے د اور فرزند دے پہ داځۀ شو چہ د اور غوندِ ئے نشتہ خیرو شر
پہ مادر کښے ئے بلاوی کۀ پہ پلار کښے چہ دا هسے ځنے زیږی ګیدی خر
بهرام خان دے سعادت دے هم یحیٰی دے پہ خصلت کښے سرہ یو تربل بد تر
وخانئ وتہ زغلہ هُنر هیڅ نہ وعالم وتہ پیداکړہ دردِ سر
خانی کار د هرچانۀ دے د دغۀ دے چہ صرفہ ئے نۀ پہ زړوی نۀ پہ سر
یکبارہ ئے پہ نظر کښے شرم ننګ وی د دُنیا پہ سود وزیان نۀ وی خبر
د خوشحال ختک کۀ سلځویہ نمسی دی
لالائق د خانئ نۀ وینم پسر
راشہ کۀ ئے آورے داخبرہ دہ نادرہ
چہ ئے ووتل لہ ستړکو هغہ وُوځی لہ خاطرہ

Poha Foundation
A.S.KB

مرم چه جدا کیږے تهٔم روح ئے کهٔ پوهیږے
مهٔ دے وما له ما نه راته تل اوسه حاضره

بخت م مرور شی چه په نورو دِ نظر شی
بخت راته ناظر شی چه وما ته شے ناظره

هرحسن دِ ډیر دے د لیلیٰ ترحسن تیر دے
نړهٔ چه دِ مجنون کړم په چشما نوئے حاضره

ډیرے دی نکارے هوسئ ستړکے پریوارے
تا غوندِ په نهٔ وی شوخه شنکه دلاوره

شونډے دِ یاقوت دی غابن دِ دُرد نړونوقوت دی
درسته دِ دا تنکه خولهٔ د بلئ د جواهره

لام وبے ئے زبیښه چه بنه بنکلے شی درپیښه
تل شکرو کاږه چه شکرے خورے شاکره

ډیرد ملک شاهان دی چه د کښلیو غلامان دی
تا دا قدرت ورکړ و دلبرو ته قادره

تل له ډیره خیاله څو پیښے کړی له خوشحاله
هم روغه هم جنگ کړی مهرڅنه هم قاهره

راشه مهٔ کوه ډیر جور زهٔ هم خوئ لرم یو طور
زهٔ فرهاد د زمانے یم تهٔ شیرینه د دے دور
د غماز په خولے مهٔ وڅنے نهٔ انصاف لرے نهٔ غور
په خبرو دِ پوهیږم زهٔ لا نهٔ یم هسے شور
دما زړهٔ لکه د باز دے کهٔ تهٔ رنگ لرے د مور
گوندِ راشے په منکلو درته پروت یم لکه بور
په خوشحال خنے چارے
د غمزے په هور او زور

Poha Foundation
A.S.KB

ستا په داغ راغلم له مورہ — خدائے مِ مۀ کړہ دَ غمه نورہ
کم خدمت یم په خدمت کښے — ځان لازم وینم هر کورہ
کۀ زۀ هرځو کم خدمت یم — تۀ خپل شرم وته کورہ
خانه زاد بنده کمین یم — هم بے توانه هم بے زورہ
توان اوزورِم واړه تۀ ئے — بے تانۀ پیرم په تورہ
بدغلیم راته په څو دے — له غلیمه مِ وژغورہ

تۀ شفیع دَ قیامت ئے
خوشحال وسانه له اورہ

شپه ئے وینځه بی بی نُور — تور زنګی نوم ئے کافور
مرده شوئے چه منافق وی — مرجهود بولی مغفور
نادیده چه مُنیه لولی — ځان ملا کاندی مشهور
سفله ټول کا څو درهمه — ترخواجګانو شی مغرور
دروغژن تر تو په ورشی — دَ کابل کاندی مذکور
خپله بل و ته نیولے — په پردئ باندِ غیور
پته دے پیالے اَخلی — بنکاړه مۀ خوره یو انګور
موحد دَ رسالو شه — ترځان کوز کړہ حضور

دَ خوشحال سره خندا کړہ
بیائے ژاړہ په سرور

عمر هر زمان کدا زکا لکه واوړے — یا به ستا له مرګه واوړم یا به واوړے
هغه تیرباران به بیا بیارته رانشی — کۀ په سر باندِ رالونم تورے خاوړے
بربوکئی چه پُوزے واخلی پورته دومی — نۀ پوهیږم چه به کوم لوری ته ماوړے
زور دَ چج دَ وړلو نۀ لرے نادانه — نۀ پوهیږم چه دا دروند وړے په چاوړے
په سمن دَ شملا نقش دَ سیور زیب کا — په بنیوه چه سترګے کوزے له حیا ورے
دواړه سترګے م چه ستا په مخ دوخته شوے — عجب بنۀ له ځانه دوه قبله نما ورے
دَ خوشحال غوندِ به پیر داهسے نوروی — تۀ چه هسے رنګه زړونه رونما ورے

Poha Foundation
A.S.KB

عشق ترځوانه نه زوړ لا کاندی نسکور
په نچه وُنه لابنهٔ لګیږی او ر

اندرون دَهرچا شین دعشق په شین دے
دا یو اوردے لګیدلے لور په لور

چه په عشق کښے څوک پیغور تړی په نورو
هم په دهٔ پورے به لک وی دا پیغور

زاهد ورځانے انکار کاندی له عشقه
نل دَ من لیلیٰ مجنون لولی په کور

چه دَ مزګے دَ آسمان په مینځ کښے څهٔ شته
زهٔ همه وینم له عشقه سپین و تور

زهٔ حیران یم دام څهٔ دی په کوکل کښے
چه په ورځ په شپه پرے تل وی شروشور

په وصال کښے سل هراسه دَ هجران وی
په هجران کښے خوغم یودے نهٔ وی نور

جهان واړه کوردَ عشق دَ محبت دے
په خوشحال باندِ باندې شور نتبهور

فلک کا دا هسے چارے دَدهٔ چارے دی مردارے
دوه یاران سره جدا کا بیائے بند کا سره لارے
کاه دِ زړهٔ وی په ښادئ کښے کاه دَ غم ژړا چیغارے
کاه د شوارے کاه آسانے کاه آسانے کا د شوارے

دواړه توکی کذران شی
بده دا هم نهٔ ده بارے

قربان دِ ترنامے شم محمّدؐ پیغمبره
اول ثنا دَخدائے بنائی بیا ستاپثنا ده غوره

آدم کهٔ دِ پدر دے په معنیٰ کښے ستاپسردے
تر واړو مرسلانو مقدمه موخره

دَ نوحؑ نجات له تاوه دَ طوفان له امواجونو
ګلزار په خلیل اورشوستاله رویه اے سوره

چه خلاص شوله کُشتنه اسماعیلؑ مړے قربان شو
چاړهٔ دَدهٔ له حلقه ستا ارواح کړه لره بره

موسیٰؑ ته څرګند نهٔ وو وعیسیٰ ته ښکاره نهٔ شو
په قاب او په قوسین په هغه اسراء خبره

Poha Foundation
A.S.KB

موسیٰ په کوهِ طور د تجلّی طاقت رانه وړ
تاولیدهٔ د سر په ستر کو خپل مولیٰ بهتره

که د زلفې نهٔ وی تارتار مابه نهٔ ژړل زار زار
ستا له خاره خاره عشقه په سینه کښے م خار خار
چه په تاے د زړهٔ مینه هغه تل کړمے خوارخوار
زړهٔ د یار له لاسه مرینه بیا مدام وائی یار یار
تورے ستر کے د کوابن کړندے بانړهٔ ستا وائی مار مار
ستا د شکرینو شونډو اشتیاق لرم بار بار

خوشحال ستا له مخه وائی
واړه بنهٔ وائی ځار ځار

که هیڅ نهٔ وی چه ویل راشی له یاره قول د یار مهر په لاس راکړی ریباره
سره لاله په هغه مزکه شکفته شی چه خوبی د باندِ اوری له رخساره
د غمزے په تیغ م وژنی زهٔ دُعا کړم چه څما په خون ے مهٔ نیسے دا داره
چاوے خپل نتلی کښے چه ے په یاد وی بخته وخت دے چه ے ونهٔ ووځم له شماره
یوه شنه پانړے خپل بخت په لاس رانکړه خلق څوکلونه وړی له دے کلزاره
په آرزو کښے هسے لیونے شی چه خبر شوم د عاشق سړی له کاره
که ے د رست په سینه کښے ډوب کړے هم به سوزی چه سوختن ے په نصیب شو له روزگاره
په وژو د عاشقانو هسے زغلی نیم بسمل ے په ځان پریښوم له تلواره

چه ے ستا په کوی ځائے وینوهٔ نوموړ شو
د خوشحال خاطر له باغه له بهاره

که نین سوکهٔ په تن اغوندِ حلواخورے خو آخر د مرګ سړے ے و به مرے
دا مستی به د تل نهٔ وی څوبه کړے په خمار سره او بنتے ستر کے سرے
چه بے شماره خزانے کړے سره تولے د دُنیا ارمان به بیا کور ته وړے
ستا پخوا د طبیلو څښتن وګوره چه په کور باندِ ے کړمے غوا او خرے
همیشه ولے فانی دُنیا ګنده ده که ګنده ده ولے نهٔ تیریږے ترے

Poha Foundation
A.S.KB

په دُنیا څو ډیر مئین هومره غمژن شی جګی جګی راشه مۀ کړه مینه پرے
یو غفلت بل جهالت دریم شهوت دے
دَ خوشحال دَ ځان بلا دی هم دا درے

کۀ په خولۀ راسره جنګ کا هغه یار په زړه مهر سره رنګا رنګ کا هغه یار
چه له ما سره راځی غاړه غړۍ څۀ غم لرے له زړۀ رنګ کا هغه یار
هیڅ حاجت دَ تورے نشته ما نړے بس دے کۀ غم مړک وته آهنګ کا هغه یار
چه مثال ئے دَ جمال راته بنکاره کړ بیا به ما باندِ پتنګ کا هغه یار
چه ملنګ دَ مصلے غواړی خپل مخ ته عاقبت به م ملنګ کا هغه یار
له هرچا سره خندا په ارت زړۀ کا خو په ما باندِ زړۀ تنګ کا هغه یار
مرصّع بیسرِ د نور لری په پوزه اکتفا په تور لونګ کا هغه یار
زۀ فقیر یم دے بادشاه ئے باندِ بنائی کۀ څمالۀ یارئ ننګ کا هغه یار

رقیبانو وته نرم شی تر مومه
وخوشحال وته زړۀ سنګ کا هغه یار

کۀ په زړۀ کړے دَ خوشحال خبرے زبرے دَ دانش له کاره نۀ دی لرے برے
خلائق سره پیدا په تفاوت دی پوهے نۀ دی سره واړه برابرے
په زړه کو نوکښے یو دوه سړی خبر وی نورے واړه خلقے دی ناخبرے
لکه کار دَ خوئ خصلت په تفاوت دے هسے زیږی په بنائست سره دلبرے

دَ سیرت زیبائی بنه ده ترصورته
چارے واړه دَ باطن دی معتبرے

کۀ مسجد کورے کۀ دَیر واړه یو دی نشته غیر
یوم بیا موند په هرځۀ کښے چه م وکړ دَ زړۀ سیر
هغه ځائے په سیر کړ څم چه ترے نۀ رسیږی غیر
په احوال باندِ یو دوه شی څکه نشته باندِ خیر

خوشحال یو وینی خوشحال دے
ورته ورک دے غیر وزیر

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ م نوم په ژبه نهٔ اخلے هیڅ ے
په تش نوم به دِ هم سود کوم دلبرے

د زاهد د ستړکو آب هومره په ځائے دے
چه ئے ستړکے باندِ نهٔ دی برابرے

د بنادئ نوم پرے زور دے تل تر تله
چه په زړهٔ ئے ستا د غم شیتئ شی سرے

زهٔ به څهٔ ځنے مانړه کړم یوزهٔ نهٔ یم
په غمزه ئے خلقے کړلے د برے

د بنړو سورے ئے خار په پښو څرخیږی
له حیاچه کوز کوز کوری ناز پرورے

شونډے ستالکه نبات هسے خوږے دی
ترڅ ویل ځنے نهٔ ښائی لب شکرے

وائی شته په چین ماچین کښے کښلے ډیرے
خدائے دِ نهٔ کاچه تر تا به وی بهترے

بے خبره ځانه ډیر ورته پراتهٔ دی
تهٔ ئے هم په حال خبر شه بے خبرے

د ختا د ملک نافے واړه خجل شی
چه د تا زلفے بنکاره شی معنبرے

کهٔ دِ چیرے د آشنا په لور گذر شی
د صبا باده ځما سلام پرے ورے

لکه کار لری نظر هسے ژبه کا ا ثر
ماهیت ئے مونږهٔ نهٔ شی چه څهٔ څیږدے دا بشر

هم ترکیب د نیک وبد دے هم مجمون د خیر و شر
هم فرښته ډے هم حیوان هم مومن دے هم کافر

کله اور کله اوبهٔ شی کله ټوره کله سپر
کله څورب شی له باده کله بیا به هیڅ ډنګر

لکه دے دے په جهان کښے بل به نهٔ وی دیده ور
د څلورو میندو څویه د ا تو پلار و پسر

څهٔ خو لږ ترخدائے راکوزدے کهٔ ئے نهٔ دے برابر

دا وچاته کړے خوشحاله
د مستئ شور و سر

لاس په لاس موسره وکړے څهٔ چارے
چه پرون مو تور منکور وژهٔ په لارے

دواړه ښښے له تا نیول له ما اختسل
زهٔ به پاس په ستړکو کیږم دستا پائزارے

څهٔ اغزی لرے په مخ کښے زړهٔ مِ سکنړے
اے په تور بانړه ځما د زړګی خارے

Poha Foundation
A.S.KB

رویت والی به ئے خو ثنا صفت کړم — چه صبا کړے د غنچے پانړے ویزارے
چه م پاس په غاړه پروتے څنډ یدلے — بنے وی ستا مختولے زلفے تار په تارے
چه په تا باندے جوړ کړم زړه م بنه شی — نوم د حورے د پرئ اے نگارے
غږول ئے هم و تا و ته بنکاره دی — چه دا تورے سترګے ته لرے خونخوارے

زه کوم که ته شکنځل کړے لاخوشحال شم
چه کومه ستا د مخ زیبا ننداره

لیونی سره به څه کړے نور تدبیر — لیونی لره زندان بویه څنځیر
د ماز پړ ئے په حلقه د زلفو یوډ — لکه لوئے ماهے په شست د ماهی گیر
که خوښی ده په جهان کښے د لیدو ده — نه خوښی د بادشاهئ د سریر
که یوسف ئے د کنعان له چاه وکیښ — په نیک بخت ستوری زووله وو بشیر
د شکرو په دکان هندو بچه دے — که تورخال دے ستا په سروشونډو جانگیر
د بهار په وخت په بوټه د سرلئ ګرځه — نه په بوټه د کابل او د کشمیر

د لنډی اوبه هغه ګنډه خوشحاله
چه یادیږی په جنت کښے جوئے د شیر

مرد به نه شے په ګفتار — خو پیدا نه کړے کردار
چه د وکنځی مرد نه ئے — که له تا نه وی په یار
چه څه دے خوانتقام دے — د مردانو کار و بار
عفوه هورته څائے لرینه — چه نه عیب وی نه عار
چه عزت ورځنه نه وی — هغه مرد نه وی پکار
هم مهره لری هم زهر — بنه مردان وی لکه مار
چه هم تندر هم باران دی — ترهغو مردانو څار
مرد به غم د خپل هنر کا — نه د زر نه د دینار
مرد به غم کا د خپل شرم — د عزت د اعتبار
نامرد فخر په نسب کا — مرد نه مورلری نه پلار
د خوشحال خبرے کوره — لعل و دُر پیئ په تار

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

نیمه شپه م په پالنګ راغله دلبره
پری رویه عنبر بویه سمن بره

رنګینه جامے اغوستے زر نګارے
سَرَه درسته تجلّی وه پا تر سره

په سپین والی دَ مخ سپین لکه مومنه
په تورو والی دَ طُرے لکه کافره

سرئے تور بنیښه په لاس باده ئے څښلی
دَمستئ په خپل ځان نهٔ وه خبره

دَ پائلو او دَ څڑی ئے شرنګهار شو
نړهٔ له خوبه راپرتاب شوم ډیر په ویره

ماوے کوره بنا پیرئ وه کهٔ حوره
چه دا هسے شان په ما شوه برابره

تورے وروځے ئے لیندہ بانړهٔ ئے غشی
غابنئے دُر قیمت بها په لب شکره

په خندا خندائے دا ووے وما ته
چه وما و ته نظر کړه بے بصره

تهٔ مانهٔ پیژنے زهٔ هغه خوبا یم
بله نشته په خوبئ ترما بهتره

عاشقان څما دَ خولے په کلی ډیر دی
بختورئے چه م و نیوے په غوږه

څوبوسے ئے دَ لبانو وما راکړے
حقیقی پیاله ئے راکړله احمره

درسته شپه موسره رازپه پالنګ وکړ
دَ وصال خوښی ئے لانهٔ وه تر سره

چه آواز دَ مؤذن دَ آذان وشو
په سحر له مانه ولاړه نازپرورہ

چه په ډیر ارمان محبوبه ځنے دروی
کشکے شپه دَ خوار عاشق وے بے سحره

چه له هسے محبوبا خوشحال جدا شو
دَ آتش لمبے ئے دروی له بستره

نهٔ م لاس رسی په یار
نهٔ طاقت دَ انتظار

دا ستم په ما خپل یار کا
کهٔ کردش دے دَ روزګار

پکښے ستا غمونه څائے دی
کهٔ یو زړهٔ دے کهٔ هزار

تر ویښتهٔ ضعیف وجود م
ستا دَ زلفو دے یادګار

غم دَ یار دَ بیلتانهٔ دے
چه تر هر څهٔ دے دشوار

خپلے او ښکے م دریاب شوے
پکښے نهٔ مومم کنار

چه م تل په دیو زورے
ستا په شونډو لرم کار

چه څوک سوزی هغه سوزی
هم پتنګ کوړه هم نار

څما زړهٔ څهٔ آسان نهٔ دے
چه ئے وړے نهٔ ترس نهٔ ډار

Poha Foundation
A.S.KB

د بوسے وعدہ دِ وکړہ
زۂ خوشحال لرم تلوار

ننګیالی قبلوی ګور ګورخونۂ دے رنتیھور
لس په کال پرے ننوزی خنے ووځی درے څلور
مورزادی پلا پروټ یم چه بلا هورے مِ کور
ننګیالی د ننګ دپاره په هرځۂ لګوی اور
سر په باد د سړی پریوزی چه ئے نۂ وی ژوندون نور
چه په نام ونګ اړنۂ وی کۂ تل ژوی مخ ئے تور
د جهان بلا دِ کل وی خو دِ نۂ شی ولی سپور
سرپه دار لک شوے نۂ دے نۂ لک شوے په پیغور

په همت سړے پرده دے
نۂ د مست هاتی په زور

نۂ د ما د هُنر شته څوک طلبګار نۂ دمادے دَدے ملک هُنر پکار
په یوه ژبه ویل سره پښتو کړو ولے هیڅ خبله نۂ شو خبردار
چه د سوات په ملک ما نندارہ وکړه بل اُولس تر یوسفزیو نشته خوار
زور زیاتے خود پسندی خصلت دواړو هر سړے ئے طمع خواست وته تیار
کۂ په کورکښے مال دولت لری ستړک وږی ملکان ئے لا تر نورو دی مردار
حقه چاربه د عزیز کاندی ناحقه کۂ په بډے رشوت مومی یودینار
خټکے له خټکی نه رنګ آخلی عالمان شیخان ئے لادی ناپکار
چه مِ ولیدل له نورو خبرنۂ یم داخو واړه یا غوایۂ دی یاحمار
دا په هر دیارکښے سیل هم بدنۂ دے چه خوشحال وته څرګند شو هرا سرار

چه د سوات د سیمے خاورے خوشحال بوئی کړے
یو سړے به ځنے نۂ وی وفادار

نخښه نۂ ولی همیش لیندے په سر کله مینځ کله بنے کینږ کله لر بر
دا یو لحظه د هوښیار غلطی نۂ وی یا هرګز د لا مبوزن نۂ وی خطر

Poha Foundation
A.S.KB

په زمان کښے به خپل ځان ترهرچا بنۀ کا
دَسړی کۀ لاس رسیږی په قدر

بخته چیرے به له ورایه رابنکاره شے
چه مِ بنۀ ترعراقی شی لاشه خر

دانشمند په خوارئ خوارجاهل کامران دے
دَ سړی طالع پکاردے نۀ هُنر

هنرمند سړے په هردیار عزیز وی
په هرځائے قدروقیمت لری سرۀ زر

دَ بلبلو په کارګل دے نۀ دا نور څۀ
په چمن کښے خار وخس بلا بتر

چه دَ زرکو بنکار په غرۀ کښے پیداکیږی
باز په داسبب نیولے دے لوئے غر

اول فکردَ زړۀ وکړه بیا ویل کړه
کاتبان دَ بنکو یخوا وهی مسطر

هیڅ خبردَ وړځو نسپو په حساب نۀ دے
همیشه بنۀ دَ خوشحال ختک اختر

وخت دَ نوبهاردے زۀ جداله خپله یارہ
دریغه دریغه دریغه چه بے یارہ ئے بهارہ

ژاړی غاړے غرونه په احوال دَ عاشقانو
سیل دَ واوړے نۀ دے چه را درومی له کُهارہ

اور دَ خُوږو زړو دے چه دَ غړۀ په ونو بل شو
سړے پوزے خیژی له نښتره له چنارہ

غواړے چه احوال دَ فراق ژ نو درمعلوم شی
ګوره هغه زانړے چه جداځی له قطارہ

داسے معلومیږی چه احوال دَ ماتم ځائے دے
شنے جامے اغوستی دَ طوطیانو له چغارہ

نورے نارے نشته خو نارے دَ بیلتانۀ دی
راشه کۀ ئے آورے دَ رباب له هرہ تارہ

رنځم نۀ کمیږی په زمان زمان زیاتیږی
زړ راځه طبیبه ګنړه مرم دَ خدلئے دپارہ

مرګ دَ رقیبانو بل ژوندون دَ حبیبانو
خدائکو په هنګام دَ وصل کیږی دادوہ کارہ

Poha Foundation
A.S.KB

څهٔ شوکهٔ لا دم وهی په شمار دے دَ ژوند یو
رنځ چه لا دواشی طمع پریکړه له بیمارهٔ

پاتے سړی نهٔ شوچه دا کرځی ددو دام دی
څکه ویړه نهٔ شی دَ دردمنو له آزارهٔ

هسے خوارو زار شوم زه خوشحال په عاشقئ کښے
خپل دی کهٔ پردی دی راته نهٔ کوری له عارهٔ

ولے په کوڅه دَ هغه یارنکړے گذر
ورلړه دِ بولی تهٔ لاگرځے در په در

خاورے دِ په سرشه چه به ورپه ورجاروے
زده کړه داخبره درپه درخاورے په سر

یاردِ په ښائست کښے د بهار تر گلو ښهٔ دے
ولے ئے له مخه لاله گل ته کړے نظر

هرچه تهٔ ئے غواړے هغه یار درته حاضر دے
دواړه ستړے وخورے هیڅ په ځان نهٔ ئے خبر

دایم درته وایم ستا بدخواه نه یم نیکخواه یم
فکر دَ توبښے کړه چه په خوا لرے سفر

زرکے تورتارو تمزری هر لوری ته ډیرے
هسے باز درنخه تاے وتړل شمپر

تخم شته هم مزکه هم قُلبه لرے تیارهٔ
هر اسباب دِ جوړ دے ولے نکړے کار دَ کر

کاندهٔ به حساب وی مو بهو سوال ځواب وی
څهٔ دِ پکښے کښلی را شهٔ کوره خپل دفتر

مهٔ وُسه بے غمه غلیمان لکی له هم
فهم کړه خوشحاله چه دا لار لری خطر

ودره چه څهٔ خو په یارئ شے خبره
گورو به چه څهٔ بنیوه په لاس واخلی دلبره

لاد څهٔ تراوسه هغه قدنهٔ دے لیدلے
څکه دَ خپل قد په لافوسرئ صنوبره

څائے دَ چپ وراس چه دَ کافور دپاسه نهٔ دے
تهٔ ئے څهٔ سیالی له تورو زلفو کړے عنبره

څوک چه نظر وکا هغه بنهٔ بنکلی دلبر ته
څی له ډیرے مینے دَ یوسفؑ سوره کا زبره

تهٔ ئے چه دَ مخ سره نن شپه برابری کړے
شمعے! دا دعوه ترصبا یو سه برابره

مینه هسے څیز ده چه په چا باندِ مئین شوے
ولے وینځه نهٔ وی تر بی بی شی په تا بره

لاړے دی بے شماره زرکوڅے دی ترمعشوقهٔ
څو به پکښے دروے قدم مهٔ بنده بے رهبره

مهٔ پریږده له لاسه کا رو بار دَ عاشقئ
چار دَ عاشقئ ترهرڅهٔ ده معتبره

هره شپه چه دروی په خوشحال باندِ دوزخ دهٔ
شپه دَ جدایئ ده کهٔ رسیږے پیغمبره

Poha Foundation
A.S.KB

واړه کونے شوے همکی د دُنیا چارے
چه لیدے م هسے نهٔ دی واړه چارے

خُوئے پلار سره کارونه د غلیم کا
لونړه مورته لکه بنے دی تیارے

چوهړی پلاؤ شولے خوږه حلواخوری
په سیّد باندِ حلالے دی مردارے

باورې د بادشاهانو لکه غلهٔ شول
رهزنان ئے په دربار کا خُنے چارے

بلبلان طوطیان حیران په بیابان کړئی
په کلزار باندِ کارکان کاندی چغارے

په وښو د عراقیانو ژواک ژوندون دے
را تبونه وهی خُو یه د حمارے

نادان خوښ بے غمه خوب په فراغت کا
په هوښیارو باندِ راشی شل دشوارے

په څښتنو باندِ حکم کا مړ یونه
ترمیرمنونه تل وینځے دی رونیدارے

په دوران د عالمګیر بادشاه خوشحال
خانه زادے واړه بخړے لری خوارے

هر ساعت چه په چاځی هسے بیکار
ترهغهٔ نه زهٔ لابنهٔ کنړم بیکار

زنخُوران کهٔ کاروبار نهٔ کا معذور دی
روغ سړے به ولے نهٔ کا خپل روزګار

کهٔ هیڅ کاروبار دِ نهٔ وی درته وایم
هسے مهٔ کښینه بیکاره نا پکار

په هرڅهٔ چه غم غلط شی واړه ذوق دے
کهٔ په نردکهٔ په شطرنج وی کهٔ په بنکار

سړے هر ساعت هر وخت په بل بل حال شی
همیشه په یوهٔ حال دے کردګار

ستا به نوم په جهان پاتے شی خوشحاله
یوه لویه مشغولا ده ستا دکار

هوسئ ستړکے لب شکرے
په غابنو ئے مرغلرے

تا به ستایم په څو رنګه
ستا ثنا د مخ دلبرے

چه جمال وته دِ ګورم
حیرانیږم سمن برے

خوئ دِ نن راسره نوردے
دم واههٔ نهٔ شی له ویرے

ذکر ستا د تنګے خولے دے
رنګینه پری پیکرے

زهٔ چه ستا سره یاری کړی
سلامت به وُسی چرے

شور دِ ګډ کړیه وکړی
صبر وړونے شور وشرے

صبر وړے چه له تا دورشی
طربناکے نا نړ پیرورے

Poha Foundation
A.S.KB

ظاهرنن له تاجدا یم عینِ ماته برابرے
قامت سم لرے تر سروِ کج کلاهے کج عرعرے
لرے مهٔ درومه له مانه مخ په ماکړه مخ قمرے
نور به ستا له دَره نهٔ ځم وینا داده پرده درے
هرچه ستا رضا هغه کړے
خوشحال ونیوے په غورے

یودا هسے نهٔ بهار بیا پرِ صوت دَ هزار
څوک سوارهٔ په عراقیانو ترچا لاندِ نهٔ رهوار
په لاس ناست خاصه بازونه په هر لوری خاصه شکار
نهٔ کرجی وړاندِ نیولے دَ بازونو سره یار
نهٔ تازی په پور ترلے پرانتلے په وار وار
زهٔ فارغ له هره لوریه یکښے واړه خیال دَ یار
تر دا هسے نهٔ هوس به
زهٔ خوشحال کړم دُنیا څار

اے چه لاڅ دَ رنځور دَ رغیدو کړے دَ خپل کلی رنځور روغ کړه ما به څو کړے
نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلے خو کهٔ داځله ځما گناه تر پښو کړے
یوه ورځ به په مرگی سره جدا شو یاره تل دَ بیلتانهٔ خبرے څو کړے
تور بانړهٔ راته خښے په دا پوهیږم یوه ورځ به م په دا تیرو نیزو کړے
دَ تیراه اوبهٔ دِ وخښے خوئ دِ نور شهٔ آفریدی غوندِ خبرے دَ اولجو کړے
چه په زهٔ نے کړځوم په تا معلوم دی ترویتی غوندِ ویل تولهٔ دَ زړو کړے
ستا په خوئ م ویره شی ظالمان ځوان مړی له آزاره ویره اوکړه ظلم څو کړے
کهٔ دَ غشی په ویشتهٔ سره خوږیږے زهٔ چه ستا په تیر زخمی شم ما بخښو کړے
ولے تا وته به وکړم اوس بښکنځلے لا به کله دا نبات په ما پیرزو کړے
دَ طوطا خبرے هم دا هسے نهٔ دی په بند بند دِ مشغولا ویل رورو کړے
ستا په ډیرمانړی به حال دَ خوشحال څهٔ شی چه په لږ مانړی نے ډیر په اندیښنو کړے

Poha Foundation
A.S.KB

بیا وماوته غمزے نکارے وکړے
دَجلاد ترتیغ ئے لاخونخوارے وکړے

چائے شمارَد زلفو هیڅ نۀ کړ ترسره
دَ تار تارئے عاشقانو شمارے وکړے

چه دلبرے لره درومی یوه لار ده
مشتاقانو پسے ډیرے لارے وکړے

په نری آواز کانړۀ دی نۀ خبریږی
څکه ماهومره په زوره نارے وکړے

څوک چه سترګے غړوی ترهغو واړه
ما په پټو سترګو ښے نندارے وکړے

څوک خبر ورځنے نۀ دی خوماهم زده
چه ئے ما په دوُو رخسارو چارے وکړے

تۀ چه ډیرے آشنایئ کړے خوشحاله
په هرلوری دَ غم اجارے وکړے

په څۀ شان ئے دواړه زلفے کج په کج کړے
یکباره ئے دَعالم مینے په ځ کړے

تورے زلفے ئے زنځیر مخ ئے کعبه دے
دا زنځیر په لاسو ونیسه کۀ ج کړے

کۀ یودم دِ دا زنځیر په لاسو کښیوزی
همیشه به دَخپل زړۀ په حال فرج کړے

بیاهالۀ دَ یګانګئ له حاله لاف کړه
کۀ دَ غیرو اندیښنے له زړۀ خرج کړے

زۀ ترنام وترننګ تیر شوم ستا دپاره
تۀ به څوځما دَ کارله پاره ځ کړے

قند وګل چه یادوُم مقصودِم دا دے
څو بوسے کۀ له کنځا سره مزج کړے

ما خوشحال له خپله ځانه خاطرمور کړ
چه دا هسے دَ غمزے په تیغ حرج کړے

په سرو شونډو دِ بازار دَ شکرمات کړ
تورو زلفو دِ ناموس دَ عنبرمات کړ

چه دَ صبر په آهن مِ وتړلے
تا دَ زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

چه ئے ستا دَ خط وقد نندارہ وکړه
صورت ګروم پرکار ومسطرمات کړ

سحر ګرو اوس دَ سحر دُکان ونغښت
دواړو سترګو دِ دَ سحر هُنرمات کړ

په دا دوه سوارۀ دَمخ یعنی ستا سترګے
تامِ درست دَ پارسایئ لښکرمات کړ

په هوس هوس راځ طره پرټینبے
کوره بیا دِ دَچا نوے سنګر مات کړ

چه آرزو لرم په زړۀ کښے ستا دَ روځو
دے آرزو مِ په څیګر کښے خنجرمات کړ

تاوے نوربه قول مات نۀ کړم سوګند دے
په سوګند سوګند دِلاځۀ بهترمات کړ

په بارخو دِ مار حلقه شوکۀ صحبا مِ
ستا دَ تورو زلفو خولے وته سرمات کړ

Poha Foundation
A.S.KB

ما توه دَ خوشحال زړهٔ بیابه ووائے
چه م خهٔ لره داهسے کوهرمات کړ

په داشکر چه ئے بوئ بنکاره آتش کړ
اګر درست صورت واور وته پیشکش کړ
زړهٔ پخپله هغه مخ لره لاړ نهٔ شو
د زلفینوئے هرکار ورته دلکش کړ
دا بے غش شراب د کومے میخانے دی
چه خما د زړهٔ ئے لرے غل وغش کړ
لیونتوب ئے مُبارک شه تل تر تله
چه ئے یار د زړهٔ په غوره پریوش کړ
په یارئ ئے نړ ناحقه نا زیدلم
بیهوده م په سراب د اوبو اش کړ
مشوش کړ روزګار د پرهیزګارو
چه کاکل ئے په جبین رامشوش کړ

ماوے سپینه خولهٔ به ورکړے وخوشحال ته
په خندا ئے له ناخواله پنج وشش کړ

په خوانانو پورے پیچمے کا ولاړے
ته په سپینه ږیره خولهٔ ورځنے غواړے
د خوانئ هوس مه کوه چه زورشوے
اوس له تانه د خوانئ چارے ولاړے
تیر ساعت به د د عمر بیا رانهٔ شی
ورځ و شپه که په زار زار ورپسے ژاړے

کهٔ ئے بیا له مزګے اخلی سود ئے کوم دے
چه له خولے په مزګه پریوزی دچا لاړے

پارسائی ئے د پارساله لاسه یووړه
دانائی ئے د دانا له لاسه یووړه
چه م کړے وه توبه له مے خورئ
په چشمانوئے د ماله لاسه یووړه
معجزه چه د احیاء ده په دوه لب ئے
لاس په لاس د مسیحا له لاسه یووړه
دلبرانو چه دعوی د دلبرئ کړه
دا دعوی ئے د هرچاله لاسه یووړه
راته پاتے دا یوه مُسلمانی ده
دا م هم هغے ترسا له لاسه یووړه
ماوے زهٔ به د عشق رازلرم په زړه کښے
دا خبره م ژړا له لاسه یووړه
چه د زړهٔ صبر د یار له مخه غواړم
محبت م دا دُعا له لاسه یووړه

کهٔ د نورو هوښیاری په عشق کښے پس وړی
د خوشحال ئے لا پخوا د لاسه یووړه

Poha Foundation
A.S.KB

تهٔ پسوډ دُنیا مینے مُبدل کړے
فکر نهٔ رسی هوړے پسے جدل کړے

هره ورځ ډډے فانی دُنیا دپاره
زر فتنے اَلا بلا دغا درغل کړے

کهٔ دِ خپله مُدعا پکښے درستیږی
بے صرفه به اوږد پلار په خونه بل کړے

کهٔ کافر درته ډ سود خبرے وکا
ډخپل سود دپاره خان ډ کافر مل کړے

کهٔ دِ سل چارے ډ زړهٔ واړه پوره شی
په حرص به دوه سو نور ورته تکل کړے

کهٔ ډعمر بقا نشته واړه هیڅ دی
کهٔ کنجوس ډ قارون په کور کښے تل کړے

چه په دواړو سترګو روند په غوږو کوږشو
لال په خولهٔ غفلت په لاسو پښو هم شل کړے

په پینځه کښے دِ ډ خان رستګاری ده
تهٔ په داکښے هم په څو سرنګه خلل کړے

کهٔ څلور دی کهٔ پینځهٔ کهٔ شپږ اُوه دی
له اصلی چارهٔ واړه معطل کړے

بنے خوږے چارے ډ دین درته ترخ شوے
نفس ترخے چارے وتا وته عسل کړے

عاقبت به دِ ډکور په خاورو خوب وی
چه ئے اوس په نهالئی اوپه بخمل کړے

ستا پخوا هم ډدُنیا طالبان نور وو
چه ئے مینے تار په تار خورے اجل کړے

بهشت ځائے ډ پرهیزګارو دے خوشحاله
تهٔ بهشت وته هوس په کوم عمل کړے

چه م زړهٔ ډ مال وملک په هوانهٔ وُلاړ
کهٔ په بنکلیو پسے لاړشو بنه چه بنهٔ وُلاړ

عقل وهوش صبر وآرام ورپاتے نهٔ شی
ډهرچاچه په دلبرو پسے زړهٔ و لاړ

هرچه خُوږ ډکښلی مخ په مینه نهٔ وی
ډ جهان په مخ اودهٔ راغے اُودهٔ ولاړ

هم م زړهٔ په غمزه وړی هم ځان نادان کا
راته وائی وایه بیا دِ زړهٔ په څهٔ ولاړ

محبت ډ کښلی مخ ځما په زړهٔ کښے
باور وکړه لکه اور په وچ وانښهٔ ولاړ

ډهجران په شپے ئے درست تو کر تو کر شو
په ژړا ژړا م زړهٔ تر دوه لیمهٔ ولاړ

هغه یار راځنے وائے هرګز نهٔ وو
هیڅ م نهٔ زده کهٔ همیش راسره وهٔ ولاړ

هر زمان به ئے شاراته په مانړی وه
یوه ورځ بے غمه نهٔ وو تل تل تهٔ ولاړ

نور به بیا په بیارته رانشی خوشحاله
ګذشته عمر په سر لکه اوبهٔ وُلاړ

Poha Foundation
A.S.KB

چه م بنهٔ ترویت د خپلے چارے خیر کړ
خان م واړه حبطه په خپل تدبیر کړ

لکه واچوے دانه د دام په مینځ کښے
خلقو ماسره په مهر کښے تزویر کړ

ما په دا ستړ کو لیدهٔ د دُنیا خلق
څوئے د پیرد دُنیا سود هومره ئے ویر کړ

مور زادی کانړهٔ هرگز نهٔ هوښیاریږی
نصیحت په تور زړگی کله تاثیر کړ

په ناپوهه باندِ بے غمه بے غمی د ه
د دانا آفت ئے خپل ضمیر منیر کړ

راشه وگوره یوگز مزکه نیولے
چه ئے مت د خپلے خوښے په توفیر کړ

د ارمان لاسونه مړهٔ مړی په گور کښے
چه مو ولے په نیکئ کښے تقصیر کړ

د هرچا م خپل هُنر بلا د خان دے
خپلو پرونو په خزه بندی گیر کړ

چا ئے وصل په خپل مت حواله کړے
چا د هرے چارے حکم په تقدیر کړ

لیونی د لیو نتوب په سبب بند شی
مست هاتی خپلے مستئ په زنځیر کړ

په بار بار د خپل اُستاد منت راباندِ
چه له زنگه ئے صفا څما ضمیر کړ

د زړهٔ بشهر م په څائے د قناعت دے
په ناحقه م حرص پکښے امیر کړ

کهٔ ویل ئے د غماز منلی نهٔ دی
بیائے ولے له حیرانه زړهٔ دلگیر کړ

پوره زړا تیا کالونه په کا بل کښے
د اغزل م په بیاض باندِ تحریر کړ

د خوشحال د زړهٔ خوشی نهٔ شی بے سرایه
خپل وطن ئے په هر چا باندِ کشمیر کړ

چه م ولیده په خپل انگنړ ولاړه
ما په تیکے ستړ کے بیا مونده بیا ولاړه

کهٔ بنهٔ مخ و ته کا تهٔ کول گناه دی
دا گناه د وی دایم دما په غاړه

یوځهٔ یځن زړهٔ ئے راگرهسے وایم
چه دماوے د جهان دلبرے واړه

زهٔ جدا له یاره کُم خیر ناصحه
په ژړا کښے را ته وایه خیر غواړه

د بنهٔ یار په جدایئ کښے گرم نهٔ ئے
کهٔ د دواړه لیمهٔ ووځی لاهم ژاړه

د طوطی خوراک شکرے دی خوشحاله
جگی جگی څهٔ خو ورکړه د خولے لاړه

چه دا هسے بے نیازی کوے دا بنهٔ کړے
زهٔ به نور یاران پیدا کړم ته به څهٔ کړے

د بل څراغ غوندِ په شپه د هجران راشه
چه په راغله م روښان دواړه لیمهٔ کړے

Poha Foundation
A.S.KB

خوله مانه نوره مۀ کړه د زړۀ مینه — نور م کل واړه منلی دی چه تۀ کړے
دما زړۀ ورځنی صبرو وچه ګونګ دے — نن ځما طوطا یوځو خبرے وکړے
په ژوندون له مانه مۀ ځه دیار غمه — تۀ به سم ځما له ساهے سره تلۀ کړے
ګوره بیا دِ څۀ په زړۀ کوم م ګناه دے — چه لید ولړه دِ درشم ځان اُودۀ کړے
د غمزے تُوره دِ ماته شه په ما کښے — غم م دادے پس له ما به نور پرے مړۀ کړے
وائے ستا په عیادت ځما رضا ده — مګرومرم هاله سر دما په ورۀ کړے

چه ترخولے د بیلتانۀ ویل وبا سے
د خوشحال خټک روزګار په اورا وبۀ کړے

څوئے بوئ په هرطرف بهیر ونۀ کړ — په ګلونو عندلیب نفیر ونۀ کړ
ځما اوښکو کانړی هم په مخه یو ډل — ولے ستا په زړۀ ئے هیڅ تاثیر ونۀ کړ
په ژړا په بے صبرئ که لیدل مومم — ما په دواړه توکه هیڅ تقصیر ونۀ کړ
په خندا خندا دِ مرګ وته نزدے کړم — تر و دِ څۀ رنګه په ما تزویر ونۀ کړ
خولا زۀ یم چه د غشیه نه دِ دروم — ګنړه هومره مټ به تور نخچیر ونۀ کړ
مګر زۀ سهل غرځۀ وُم ستا تر فهمه — چه ځما په مرګ دِ هیڅ تکبیر ونۀ کړ
اوس به څۀ رنګه خلاصیږم له دے غمه — چه لومړے م د خلاصی تدبیر ونۀ کړ
د کعبے په لار به څۀ رنګه بری کړے — چه هرګز دِ یوه شپه شبګیر ونۀ کړ
په صورت به دِ تل ویر وی پس له مرګه — که ځان دِ په ژوندونی ویرونۀ کړ

زۀ خوشحال چه سرو تیر ځم ستاله تیره
هیڅ ارمان دِ د غمزے په تیر ونۀ کړ

څو بیړئ په داسیند کښے ډوبے لاړے — چه تخته ئے مونده نۀ شی که نۀ غواړے
فراق هرځۀ ته لمبے دی لګولی — لکه لوندلړګے په اورا یښے څو ژاړے
غم بنا دی سره ترلی دی له ځا یه — هغه هومره به وژاړے څو وویاړے
چائے نوم راته وانۀ خست چه د چادی — منارے م ډیرے ولیدے ولاړے
په هزار رنګه غمونه د جهان شته — په زر رنګه نارے واوړه د خزاړے
لکه رائے ځما د زړۀ هغه لا نور دی — خلق څو خبرے کا ندی غاړے غاړے

Poha Foundation
A.S.KB

داطومارخۀ هسے نۀ دے چه تمام شی غوږوے ئے پټوے ئے لولے نغاړے
دین دُنیالره کړده خپله کړده ده لوندوی حلق د هرسړی په خپلے لاړے
چه بے غمه بے وباله ئے خواړۀ دی د بادشاه ترخوا نه به کنړم جنجاړے

غافلان په غوږ کانړۀ دی نۀ ئے آوری
د خوشحال ختک د خولے خبرے لواړے

خدائے یو هسے فکر سړا کړ چه ئے ملک راته رښړا کړ
چه په ملک په ملکوت دی پرے خبرئے زړۀ دما کړ
په اعلیٰ په اسفل واړه راښکاره ئے هرا شیا کړ

کۀ په نورو تورۀ شپه ده
په خوشحال ئے سپین صبا کړ

داچه وائے چه ډیر مهر په فلانے کړے په یارئ د رضانۀ ده بهانے کړے
ستا وصال په دُعا غواړم نۀ ئے مومم ما په ډیرو رتلۀ راتلۀ ستړے ستانے کړے
زړۀ م ستا وتیرته ځنبنه دے قتاله پرے به کله جوړ د غشیو پرخانے کړے
چه جمال وته ډکورم حسیرا نیږم خدائے په ما باندِ یوسف د زمانے کړے
سحر کړ په سحر تورے اوبۀ پرنړ کا تاځما اوښکے په مخ دانے دانے کړے
زۀ چه شونډے ستا په شونډو باندِ کیږدم وایم نوشے م د میو پیمانے کړے
ځما زړۀ لکه زمرے وُ خاوند خدائے م ستا د ستړګو وهوسیوته ژانے کړے

د خوشحال په دودبه ستا د ژر ته پراتۀ وی
چه په پښوئے ستا د زلفو ځولانے کړے

داچه وائے چه دا بد کړے یا دا ښۀ کړے کۀ رښتیا وایم زۀ نۀ یم واړه تۀ کړے
چه په بین الاصبعین زۀ خبردار شوم په لحظه لحظه کښے څۀ چارے په زړۀ کړے
په خطا باندِ عطا په طاعت قهر چه په وهم فهم نۀ وی هغه وکړے
داچه اوس دواړو خلقو ته رسیږی چه د کړی په ازل دی هغه کړۀ کړے
د هرچا په باب چه شوی هغه کیږی په هیڅ رنګ به خپل مبرم حکم نور نۀ کړے
چه بیګاه ډکے په شهدو په شکرو دی په صبا د هغو خولو خاوړے په خولۀ کړے

Poha Foundation
A.S.KB

چه هر دم د العطش نارے وهینه — په ساعت ئے د مقصود په رواوبۍ کړے
په یوه مزکه یوۍ باغوان کرلی — عباسی کلونه زیږ وسپین وسرۍ کړے
د سحر کتینه ډیره تر هر څۍ وړه — څنې څنې ورته وینې څنې اوده کړے
چه په تور وینبتۍ مغرور په خپل پرهیز — د صنعان غنډ ئے خوار په سپین وینبتۍ کړے

آلوده لړلے درغے درکاه ته
هیڅ م نۍ زده چه به حال د خوشحال څۍ کړے

د الف غونډ ئے تۍ په قامت سم کړے — خدائے څما د زړۍ په سر باندې رقم کړے
مخ به چیرے راته سم کړے په یارئ کښے — که داخوئ به تل څما د عمره سره سم کړے
دا کلزار د هیڅ کلزار سره سم نۍ دے — چه زلفینے په سپین مخ راته خم خم کړے
درپوهیږم چه م سروته په څو ئے — که هزار خله څما په سر قسم کړے
چه له دم سره م کښته پورته کړے — تۍ په ما باندې داچارے په کوم دم کړے
چه د ووژلم پخپله هم بیا کوره — بیا په ما باندې تهتر وهے ماتم کړے
چه په په زړۍ م کړے ځیدے هغه خبرے — کور په کور په هر دیار خورے عالم کړے
د هجران ورځے چه کښے په شمار د عمر — د قضا کاتبه عدل که ستم کړے
چه ویاروته م تل غندے رقیبه — څۍ په دا به د یار مهرله ما کم کړے

چه د سر تر پایه درست په غم د لیو کړم
راته وائے اوس خوشحال وسه څۍ غم کړے

زۍ خوشرابی یم شیخه څۍ راسره جنګ کړے
بخړے ازلی دی کشکے ما د خان په رنګ کړے
بنۍ وائے واعظه برکت د ستا په ژبه
بنۍ ئے په ویلو د دریاب اوبۍ کرنګ کړے
لا ړل وجنت ته چه په پوهه خبر نۍ وُو
لا ړل و دوزخ ته چه ئے لافے د فرهنګ کړے
پند د محمد د ابوجهل پکار نۍ شۍ
څوک به ئے صیقل کاچه ئے خدائے آئینے زنګ کړے

Poha Foundation
A.S.KB

کښینے په خلوت کښے شیخه سودائے راته وایه
ولے په خپل ځان دا هسے اَرت جهان تنګ کړے

زهٔ خو د زړهٔ درد غواړم په هریوهٔ مذهب کښے
تا زده ستا خبرے چه نقلونه رنګارنګ کړے

رائشه مطربه د نوروز سرود آغاز کړه
بنے نغمے زړهٔ سوزے په رباب په نے وچنګ کړے

هر لوری ته ګل دی شقائق نرګس سنبل دی
بے ګلزاره بدګهٔ ویل لوری ته آهنګ کړے

چادر پسے ډیرے پیسے واخیستے طلب کا
ځنو مصلے د بے ننګئ در پسے ننګ کړے

کاشکے د عمل تله درنه په قیامت شی
موم په رقیبانو په عاشق باندِ زړهٔ سنګ کړے

مړګ لره ئے واړه د د هلی لښکر را غلے
تهٔ لا د خوشحال په مړګ ځان روغ نهٔ کنړے ننګ کړے

ګله تهٔ چه په بلبلو هومره خیال کړے
دا خیالونه همګی په خپل جمال کړے

داجمال به دِ جاوید په جهان نهٔ وی
بنهٔ خو دا کنړه چه شکر په داحال کړے

د انصاف په سترګو بنه نندارهٔ وکړه
جهان څو کښلے څهرے هسے پائمال کړے

ډیرے خونے د هجران په لمبو وسوے
مالیدے چه تجلّے ئے په وصال کړے

د بهار ګلزاره بنهٔ ئے خوئ دِ بد دے
چه را تلنه یو خو ورځے په درست کال کړے

ترقدرت به دِ خاریږم ذوالجلاله
رنګا رنګ ګلونه بنهٔ هسے نهال کړے

د بلبل دپاره تل وے په چمن کښے
د پسرلی ګله تهٔ ولے دم درحال کړے

کهٔ دِ سترګے د عرفان شته مبارک شه
د ګلزار په نندارهٔ چه استقلال کړے

ګل ته هسے رنګ و بو ورکړے چا دے
د لاله د ګل چا هسے پاڼے لال کړے

چه ګلونه همیشه د چمن ګوری
لکه خضر دومره عمر د خوشحال کړے

Poha Foundation
A.S.KB

که په زغرو په چپو کړے نیزے څوړے — چه نیکی درځخه نشته واړه کوړے
د هرچا سره خو ړه ژبه باندۀ ده — په خوړه ژبه مارهم وُوځی له سُوړے
دا ړو دوړو سره فوځ د سورونۀ وی — په جهان کښے لږے نۀ دی تشے دُوړے

یا وه کوئے دراز زبان مۀ شه که کوړے
بیهوده خبرے مۀ کړه پوچے بوړے

لکه خدائے چه د یار حُسن بے نظیر کړ — هسے ما د زړۀ په سر باندِ تصویر کړ
د مجنون غوندِ په درد د عاشقئ کښے — په خپل حال م همکئ خلق خبیر کړ
ما وے کوندِ تفحّص وکا پخلا شی — تر پرونه نه ئے نن مانړے کبیر کړ
ښائسته د قندهار د چا په یاد دی — په دا حسن ئے بنده واړه کشمیر کړ
داځۀ حُسن څۀ جمال څۀ ئے اقبال دے — چه شاهانوئے په د رکښے څان فقیر کړ
زۀ پخپله هغه مخ لره ولاړ نۀ شو — د زلفینوئے هر تار ورته زنځیر کړ

نۀ گناه نۀ ئے خطا نۀ نیت ئے نوردے
نر ناحقه ئے خوشحال په زړۀ دلگیر کړ

لکه قلپ مهر په لاس باندِ برینبنا کړے — چه د اور په تاو کښے پریوزے څان رسوا کړے
هیڅ څما په زړۀ کښے ستا آشنائی نۀ وه — کوے چارے لره خدائے څما آشنا کړے
که د پیرید راسره کړے په ښۀ ئے نیسم — خپلے مینے راته ستا ترخ حلوا کړے
چه په تا باندِ مئین شوم حال م گوره — مگر خدائے څما خوارئ لره پیدا کړے
که وعده د دلیدو په ما سخته وی — په بورجل باندِ د ناست په ما صبا کړے
که د ما په دوکان ناست ئے کالی گوره — په زرسل څایه په څوخایه سودا کړے
په داخوئ د اور څما په گوگل بل کړ — زۀ د شمعے غوندِ ژاړم تۀ خندا کړے

چه وفا د د خوشحال سره اونۀ کړه
راته وایه اوس به چا سره وفا کړے

مخ ئے فکر د نسرین راځخه یووړ — خط و خال ئے مشک چین راځخه یووړ
د ترسا زلفے زنار شوے را ترغاړه — شکر شکرچه ئے دین راځخه یووړ
بے د یار د شونډو تل چه یادوم ئے — مینے نور ذکر تلقین راځخه یووړ

Poha Foundation
A.S.KB

درسته شپه ژړا نارے آه وفریاد کړم
بیائے خوب په څه آئین راځمه یووړ

دواړه سترګے ئے شاهین شهپرنے زلفے
ځما زړهٔ کوتر شاهین راځمه یووړ

په راتلهٔ ئے درست آرام رالړه راوړ
اوپه تلهٔ ئے درست تسکین راځمه یووړ

دچمن کلونه کوزګوری دا وائی
چه دلبرے هر تحسین راځمه یووړ

چه م زړهٔ وړی ماوے پاسه په آسمان ده
ولے تُرکے په زمین راځمه یووړ

زړهٔ هالهٔ د عافیت ناوی قبول کړم
چه هوس ئے په کابین راځمه یووړ

تل اوبهٔ په نری تار باندِ ماتیږی
عقل هوش ئے نخستین راځمه یووړ

هغه ورځ م زړهٔ له خپله ځانه مورشو
چه له لاسه دل سنګین راځمه یووړ

چه دُعا ځما د صبر کا وګړی
عشق دَدے دُعا آمین راځمه یووړ

ماوے زړهٔ به ئے لا فکر د علاج کړم
ولے خوار عاشق زړهٔ خورین راځمه یووړ

ما دَ کښلیو نندارهٔ کړه زاهد ننګ کړ
بسنه ده راچه خدائے دے هم دماپه رنګ کړ

هغه وخت چه را په یادشی پیرخوشحال شم
چه به ما درته دُعا کړه تا به جنګ کړ

دمازړهٔ ئے په قلاب د زلفو یووړ
ورسره ئے اودهٔ کړے په پالنګ کړ

کهٔ ژوندے نهٔ شی له مرګه عمرئے شوم دے
چه په خاک ئے د پائلو باندِ شرنګ کړ

کښلے مخ م چه څراغ هسے بلیږی
خوار عاشق ئے په داځراغ باندِ پتنګ کړ

ملنګان ئے د دربار درویزه مومی
ماهم څکه ځان د یار د ورملنګ کړ

تهٔ دځایه هسے نهٔ وے داځهٔ حال دے
چه په ما باندِ د زړهٔ دا هسے سنګ کړ

مالیدلے دی په داستر ګو پوهړے
لکه نخښے د هرچا غشی ته لړے

په زړهٔ څو ځایه وړ توپنړنے روغے
په خولهٔ نر ناحق وهرچا وتهزیړے

په خندا خندائے ئې ښکے ځی ترستر ګو
لکه چرګه د مستئی وهے ککړے

په صبا بیګاه ئے فکر نورځهٔ نهٔ وی
تل ذکر د وی دلپړے

هیڅ له خپله خویه نهٔ اوړی په عمر
که ئے درے په تندی کړے درے وړے

همیشه سترګے نیولے وخپل ښکار ته
وغوټے وته وار ساز لکه لکړے

Poha Foundation
A.S.KB

ژغ ئے ولاړ په درست جهان د بدکارئ سُور بیرغ د چتکی پورے په لکړے
په چووه په عطر غرقه سرتر پایه د اجمیر په فلیل دواړه زلفے غوړے
د محل دننه ناستے زر بفت پوښے چوهړی ته وُوځئ پریوزی په غوشیړے
کهٔ ئے پلار نیکهٔ له ځایه بادشاهان وی نهٔ د پلار نهٔ د نیکهٔ په شرم ارے

مړهند و غُندِ په سر ولمبو کښے وسوے
چه ئے وُلیدے خوشحال د اور لوخړے

وے م کهٔ زهٔ درشم ستا ترځایه خولهٔ به راکړے
وے ئے سکه هزار سره لرے چه داوینا کړے

وے م چه په مخ د تورے زلفے تور نباما ر دے
وے ئے تروسکه څهٔ لره نباما رو ته ویسا کړے

وے م چه په کوم توکی به تا وته نزدے شم
وے ئے چه کهٔ سرله تنه بے تیغه جدا کړے

وے م چه په تا پسے هرکوړه لیونے یم
وے ئے چه په دا عقل به لاصورت رسوا کړے

وے م چه ما تا سره خندا په یوهٔ وخت کړه
وے ئے هغه څوک ووچه ئے تا سره خندا کړے

وے م چه هرکوړه کبریا شوے خدائے د وینی
وے ئے چه کهٔ کبر کړم ستا څهٔ دی چه غوغا کړے

وے م چه د سپینے زیبا خولے عاشق د زهٔ یم
وے ئے چه خدائے څهٔ دا عاشقئ هم ویړ یا کړے

وے م چه له نتے د چارګل په پوزه زیب کا
وے ئے دا خبرے کړه هالهٔ کهٔ چا په تا کړے

وے م کهٔ زهٔ ستا په کوئے ومرم ستا رضا د ه
وے ئے کشکے خلاص له درد سره سپی ځما کړے

Poha Foundation
A.S.KB

وے م چه په څورنګه خوشحال په تامنین دے
وے ئے دختګ سړی د مینے څۀ ثنا کړے

بر بر راشه نوروزه دل افروزه
ستا په وخت ستړګے د باغ ګلونه ګوری
غوږ لاهم ستاله طفیله خط حاصل کا
په وصال د معشوقے عاشق فیروز شی
خپل غوږ ونه ورته څک کړه ګوندِ واوړے
د نوروزله فیضه بوتی خالی نۀ دی
کۀ همه عمر د باغ ګلونه ګورم
د بهار هوا هر ګوره بنه هوا ده
په راتلۀ ورلره پیره خوښی راوړے
په خوشحال باندِ د قدر دے نوروزه

ستا په وخت م آسوده شی ستړګے پوزه
پوزه هم کاندِ د بوئ خوښی اندوزه
معنی شی عندلیب په څوخو سوزه
د ګلزار په وخت بلبله وی فیروزه
راز د مینے د بلبلو له للوزه
فیض ئے رسی هم ترسپاندِ هم ترځوزه
ځما خوا به پرے سړه نۀ شی هنوزه
کۀ آفت ورپسے تۀ نۀ وے تموزه

پر د قاز شته پرد باز
لکه ستړګے لیدۀ هومره
لکه قدجامه هم هومره
د دانش کشیده بویه
بیړئ ګرځی په بیلهکښے
سګ لاهوغوندِ خونۀ دے

لکه پر هسے پرواز
لکه حلق هسے آواز
لکه حسن هومره ناز
نۀ د سرو زرو دراز
په قلزم ګرځی جهاز
مڑک کۀ هرڅو وی اوباز

په دا پرانګ نۀ شو خوشحاله
کۀ پرانګ پیش دے پرانګ ترساز

چه داهسے په پالنګ راغله نوخیزه
عقل و عشق چه سره دواړه په دعوی شی
هم پخپله جنګ آغاز کا جنګیالئ
په بازئ بازئ وژلے ګټل نۀ شی
زۀ د کښلیو په دا کار پورے حیران یم

الوداع ده د خوشحال ختګ پرهیزه
بل مجال د عقل نشته بے ګریزه
هم پخپله صلح کا ندِ صلح آمیزه
په خندا خندا خونونه کا خونریزه
چه له چا نه زده کوی هومره مکیزه

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ له دله ئے شلوم شلوله نهٔ شی د دلبرو یاری خوده دل آویزه
غوڅول ئے هسے نهٔ دی چه څهٔ پریږدی ترالماس ئے د غمزے تُوره ده تیزه
قند وکل سره دا هومره لذت نهٔ کا چه خولهٔ ورکا د زورل سره آمیزه
د معشوقے نوم عاشق په جهان خور کا د شیرینے بازار تیزدے له پرویزه
کهٔ م بے له تا نه بله یارے وکړه راته کوره راڅکوم حدیث په پیزه

په کا ته کا ته زړهٔ لادرته تاؤ تاؤ شی
د لرگی لښتے په غابن کړے ریز مریزه

چه ئے سوزنهٔ وی له سازه یا ئے سر له سرو نازه
د ژوندون راحت ئے کوم دے راته ووایه همرازه
غم م وارِه تار په تار شی د هر تار له بنهٔ آوازه
ځما لاس له کاره وُوځی چه په کار کښے شے شهبازه
په هرڅا ئے چه بنائسته وی ترے سلام م دے له نیازه

چه د کښلیو نندارِه کړم
ورته پاتے شم خولهٔ وازه

چه هر یار ته م ترخولهٔ ویوست آواز زړه په وارِه عالم خور شو هغه راز
کهٔ د زړهٔ دے چه رسوا په هیڅانهٔ شے د قلوب دننه بنهٔ دے ساز نا ساز
کهٔ آواز د زرکونهٔ وے په درو کښے چا به چیرے ورپسے کړځاوهٔ باز
چه نارے کا تورتا رو په مرغزار کښے باز جُړه ئے بنړے یوسی د طراز
چه ځما ترخولهٔ ونهٔ ووت چا ونهٔ دے خپل نفس دے په سړی باندِ غماز
په صبا به هغه راز په کلی خور وو چه په شپه به ما وځوئ ته وے په ناز
د یارانِ م ترسر تیردی ځوان دوم زور شوم په زرکو نو کښے پیدا نهٔ شو دماز

په خپل زړهٔ کښے ځگر خون کوه خوشحاله
خپل پردی ته د زړهٔ راز مهٔ کړه آغاز

کهٔ هر څو دی پښتنے جونه طنازے دا د هند سکنړے هم نهٔ وی بے نیازے
نهٔ ئے جنگ نهٔ ئے مانړے نهٔ ئے هوډونه څړه مهړے څړه مینے څړه نازے

Poha Foundation
A.S.KB

خویوه ذره پره ناسازه دے کا
په مانړے کښے نهٔ دعوے کاندِ آغازے

په خدمت کښے ترصباحه لکه شمع
په یوهٔ قدم ولاړے ځان کړ ازے

په غمزو په کرشمو په مسکیزو نو
فرح بخشے غم تراشے دلنوازے

په ادب په ظرافت په رموز پوهے
د صحبت په علم څورنګه ممتازے

کهٔ هزار جور وجفا وینی له تا نه
بیاله تاسره خندا کا په خولهٔ وازے

نوی نوی شیوے کا درته جوړیږی
په څورنګه جلوه کا جلوه طرازے

د بنړو سُوکے ئے نیغے څُ تر زړونو
چه تیرهٔ تیرهٔ کاتړ کا لکه بازے

په جیوجیو درته پستے خبرے وائی
هر زمان له تا په څورنګه همرازے

عجب سرے په پانوشونډے درته خاندی
مینځ غابن په مسی تور عشوه پردازے

غټ غټ تی لکه آنار په ملا نړئ
سرتر پایه د اُومو ریښمو سازے

د صورت په لطافت بے مثله روغے
په قامت ترسرو وُنے سرفرازے

خرخشے ئے د خوشحال له دله نهٔ څُ
کهٔ جُدا دی دماغی باریک مجازے

لکه غشی لره بویه تیر انداز
هسے شعرلره بویه سحر ساز

همیشه د زړهٔ په لاس تله د وزن
زیات وکم د وزن یو تورے غماز

په توراَس د حقیقت ناوے سوره کا
په سپین مخ پَلوْ نیولے د مجاز

تل جلوے سل کرشمے سل مکیزونه
په نظر کښے ئے بنکاره د ستړکو ناز

د صنعت زیور په څورنګه پریوزی
د تشبیه چند نړ چووه باندِ طراز

د تجنیس پایلے څوړی ئے په پښو کړی
د ترصیع امیل په غاړه اُوږد دراز

د مضمون د نزاکت غمزه ورځنه
سرتر پایه درست صورت سره یوراز

کهٔ په نظم کښے کا رکهٔ اوتپوس راوړے
هم د زړونو په بنکار کړځُ لکه باز

چه یوه وینائے وکړه هوښیار هغه
عاقلان به ویل کاندی په ایجاز

د پښتو ژبے ئے ډیره خوبی ورکړه
چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

په خاطر باندِ م نهٔ وے پروتے لږے
څو خاطر م لټوے هومره م کږے

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

په بل رنګ مې به زړګے باندِ سوړنشی — رقیبان شود نوکونو ترمینځ سپرے
وهر چا وته چه وګورم فریاد کا — یوزهٔ نهٔ یم دَجهان دی سینے خورے
دا دوه توکه وهوښیار وته یورازدے — دَنامرد سړی بربیتونه بریت دَمرے
په جهان به هیڅوک نهٔ وی چه آزاد وی — څنے عشق اندوه بنده کړهٔ څنے لورے
چه احمق سره یاری کړے خبردار شه — یوه ورځ به په تا وکا کار دَ یرے
چه بے علمه تصوّف وائی باور کړه — دامِ واړه بُوس دانے سره اغږے
هیڅ مذکور ورسره نهٔ بویه نهٔ بنهٔ دے — په نادان دَدانش خبرے زورے

چه دِ لاس په کید ړنهٔ رسی خوشحاله
ومزریو وَته څهٔ لاسونه مرے

تهٔ چه ستړکے تورَوے خودبه پوهیږے — لونګین چه شوروے خودبه پوهیږے
سرتوپایه جامے واغوندے کلکونے — ځان چه هسے جوړوے خودبه پوهیږے
تورسنبل دَباد ومخ وَته ولاړے — چه په کل ئے خوروے خودبه پوهیږے
په ورځ سل ځله آشتی کړے هم جنګونه — هردم خوئی چه نورَ وے خودبه پوهیږے
هم په لاس دَمیو جام راکړے چه نوش کړه — بیامِ جام نسکوروے خودبه پوهیږے
خپله څهٔ دَدرست جهان فتنے نازونه — چه عاشق ته پورَوے خودبه پوهیږے

مګر لږ دی دَخوشحال دَزړهٔ غمونه
باندِ نور تهٔ وروے خودبه پوهیږے

چه ژوندی وی غمِ دِنهٔ کاندی دَلوږے — شنهٔ طوطی لره شکرے نهٔ دی لږے
په شکرو په نباتوئے سودنهٔ شی — چه په چا شوے ستادَخولے خبرے زورے
په لحظه لحظه دِ وینم قهر مِهر — په ځائی خصلت داهسے خورے خورے
ستا په لبو به لباب شم په داخوښ یم — کهٔ هرخومِ داوړو غوندِ اغږے
داچه اوس درته حاضردی بنهٔ ئے کوره — په هجران به ئے آخر لاسونه مرے
عقل وهوش ئے وسړی وته پیدا کړ — داچیچل دارڼ دَپرانګ دی یادیږے

دا بے درد کهٔ په ظاهر سړے لیدهٔ شی
خوشحال ته مچ میږی دی ماشی سپرے

Poha Foundation
A.S.KB

درسته شپه دِ په کوخه کښے مرم له سوزه
لاس مِ مات شه که دِ ننۀ کرم روږ بوږه

تۀ به څوبے غمه خاندے خوشحالی کړے
ځما غاړه په ژړا درپسے بوږه

ستا خوئ دَ زلفو کار سره یو رنګ دے
سر هوالوئی دا هومره سمه کوږه

حال دِ واړه وار په وار راته معلوم شۀ
ټکه یاره په زړۀ تریخه په خولۀ خوږه

ځما یار چه میخوری کا په بدل ئے
ولے مالره راځه دَ دردو روږه

پکښے زړۀ دَ خوارخوشحال دے چه خوږ نشی
په مے رو رو دَ شهئ زلفے نموږه

اے په خپل کمان کښے بروسه
له اصلی کاره مایوسه

دانه نۀ ئے چه دِ مغز وی
بے دانے حبطه بوسه

وخپل عیب وته پوند شوے
دَ پردی عیب جاسوسه

چه پیدا ئے خوشبوئی شوه
اګربنۀ شو تر آ بنوسه

دَ طوطی برابر نۀ ئے
که نګار لرے طاؤسه

که غوټه کړے په چرګو پیو
په دا باز نۀ شوے تپوسه

لعل و دُر پرے حبطه دی
چه رنګ نۀ لری عروسه

راشه مخ په آئینه کړه
چه چهره شی درمعکوسه

دَ خوشحال خټک توبه ده
ستاله رزقه له سالوسه

په رموز دَ عاشقانو عاشقان پوهیږی بس
په طلب دَ طالبانو طالبان پوهیږی بس

په ضمیر دَ نخلبندو نخلبند سړے خبر وی
په تصویر دَ نقاشانو نقاشان پوهیږی بس

چه کشتئ پکښے بیائی په عظیم دریاب کډیږی
په بیلو دَ کشتئ ملاحان پوهیږی بس

چه کردش ئے ورځ وشپه کا دَ کامل انسان دیاره
په اسرارئے کاملان یا دا آسمان پوهیږی بس

Poha Foundation
A.S.KB

سپینے زیرے وته بویه چه نظر په خپل قوت کا
اوهوس د شوخے شنکے په داخوان پوهیږی بس
نادانان د ملک څښتن کا دانا هسے ورته کوری
دغه پوهه د چا نهٔ ده پرے سبحان پوهیږی بس

چه خوشحال ئے په بیاض کښے دا تازه تازه خبرے
نو په دا تازه خبرو سخندان پوهیږی بس

په هرلوری دے فغان د مرګ له لاسه — په هرلور په هرمکان د مرګ له لاسه
د آدم صورت ئے مرګ لره پیدا کړ — خرابی شوه په جهان د مرګ له لاسه
همکی پیغمبران که اولیاء وُو — دوئی په مزکه شو نهان د مرګ له لاسه
عاقبت به شی بے شکه بے گمانه — دا ودان کورونه وران د مرګ له لاسه
راشه ته هم د تو بنے په سرانجام شه — کاروانونه شوروان د مرګ له لاسه

اے خوشحاله که په تن شاه جهان شے
هم به دروے په ارمان د مرګ له لاسه

په درست کلی کښے م یار دے هغه کس — چه په درست تومن اوخار دے هغه کس
که په شکل شمائل سره لیدهٔ شی — سر تر پایه پری وار دے هغه کس
څکه زهٔ وربانده سے عندلیب یم — چه په حسن یو گلزار دے هغه کس
که هرخو راته کنځل کا یا قهر یږی — په خولهٔ واړه شکر بار دے هغه کس
که ئے زلفے که کاکل که ئے گیسو دے — همکی مشک تاتار دے هغه کس
چیرے نه چه په ټولی کښے ئے غلط کړے — هوسئ ستړے گلرخسار دے هغه کس
د جانفل په څاڼے به سرورته پیشکش کړم — که په سرم مینه دار دے هغه کس
چه زهٔ خولهٔ ورځنے غواړم نور کنځل کا — بے حسابه ستمگار دے هغه کس
زرکے څهٔ لره په خپل رفتار غوره ئے — لا ترتانه خوش رفتار دے هغه کس

چه صورت سیرت ئے دواړه سره جوړ دی
د خوشحال د زړهٔ پکار دے هغه کس

په لحد کښے به هوانهٔ وی هوس — درسره به خپل عمل درومی نور بس

Poha Foundation
A.S.KB

بے طوطی نه قفس هیڅ نه دے باور کړه
روح په مثل د طوطی دے تن قفس

فهم وکړه چه ضائع درڅخه نه شی
لکه دُرِّ بے بها دے دا نفس

چه دا دُرِّ بے بها هسے تلف کا
د څارویو په شمار دے هغه کس

د خانانو په خاکونو گذر وکړه
زرغونے په خاکونو خاورو خس

هرچه شوی نه بدلیږی دا په څه کړے
هومره ډیرے اندیښنے هومره وسوس

په نصیب به له جهانه یوکفن وړے
هغه هم اته یا نه گزه یا لس

دا به واړه له تا پاتو شی اے جانه
که ښے جونه که اسونه که اطلس

تیاریږه وخت د کوچ راغے خوشحاله
په هر لوری نارے آورے د جرس

تهٔ څهٔ زړهٔ لرے څهٔ لاس
واړه گنج ئے کوز و پاس

گاه د مزکے طراحی کړے
گاه په عرش کښیږدے اساس

لکه ډک شے هسے تش شے
د شناخ دے ستا آماس

لکه پوندے وَ اور ته
واوبو وَ ته قرطاس

هم گوهرے هم شبه ئے
هم گتنی ئے هم کرباس

هم ملگے هم ملِک ئے
هم خنزیرے هم خناس

په افلاس کښے دِ دولت دے
په دولت کښے دِ افلاس

تهٔ له دیوه په هراس ئے
دے له تا نه په هراس

نهٔ اطلس دے نه زربفت دے
لاڅهٔ ښهٔ دے ستا لباس

واړه ښهٔ وائے خوشحاله
وایه هیڅ نشته وسواس

چه ئے غم لرے د مخ هم د وصال بس
اندیښنه ئے د جمال د خط وخال بس

بادشاهان دِ زرزری جامے اغوندی
د قانع گدا په شاباندِ یوشال بس

په بهاند و اوبو کښینه نندارهٔ کړه
د جهان د تیریدلو دا مثال بس

خویوه گیډه خواړهٔ دوه درے خرڅوری
که دا نانے په جهان کښے داجنجال بس

وحریص وَته درست مال د دُنیا لږ دے
وقانع ته یو فلوس د دُنیا مال بس

Poha Foundation
A.S.KB

زاهد ستړکے ترے پوښې زهٔ کښلی ګورم کهٔ جنت لره م بیائی دا وبال بس
کهٔ لائق ئے دَجمال دَ لیدونهٔ یم کهٔ ئے بیا مومم وصال په خواب خیال بس

دواړه کونه دَ هغو چه ئے طلب کا
ستادَ ستړګو نندارهٔ دَ خوارخوشحال بس

خدایه کهٔ زهٔ تا ته نزدے کیږم په افلاس
زړم کند په غاړه کړه یومات کچکول په لاس

تهٔ کهٔ په داخوښ ئے چه خاوند دَ ملک و مال و م
مال وملک م هومره کړے چه تیروی تر قیاس

هسے مال رامهٔ کړه چه ئے ځائے وی تر زړهٔ کښته
هسے اموال راکړه چه ئے ځائے دَ زړهٔ دَ پاس

لاس م همیش برلره په واړو غلیمانو
دوه م غلیمان دی یوم نفس بل م خناس

طمع کهٔ حسد وی کهٔ حرص کهٔ بد خویو نه
واړه له ما پریکړه دَ خپل فضل په الماس

توان دَ طاعت راکړه چه اخلاص ورسړه مل وی
نهٔ هغه طاعت چه شی په رسم په لباس

یا بارکریمه دَ خوشحال ختک دا خواست دے
تل دَ دهٔ په زړهٔ کښے لرے تینګ د دین اساس

داځمازړګے په خپل زړګو تی نسه چه دِ زړهٔ دے ځا زړهٔ هم هسے کسه
دا دَ ورکیو خوئ دِ څهٔ وښو په لاس کښے چه زر زر څهٔ ورکوے بیائے رانسه
زهٔ به هیڅکله دَ تاله ورهٔ وانهٔ وړم کهٔ هرڅو دائے چه مه راځه ناغسه
کهٔ هرڅو دَ شندی کړ څهٔ بنهٔ لیدهٔ شی رُخ ئے نهٔ دے چه سیالی کا له نړکسه
چه ئے تل وغوا و غیلوته سوړے دی خدائے دِ واخله دَ بے دردو مجالسه
هردم دارنے په خپل کا رکښے دَ خوښ کړے کهٔ سړے دے کهٔ پیړے کهٔ کوس و غسه
چه یوهم دَ زړهٔ ساتونے پکښے نشته توبه توبه دَ ختګو له اولسه

Poha Foundation
A.S.KB

زهٔ خوشحال چه په مزریو باندِ تیغ کړم
تا نه څهٔ رنګه کیدِ رشوم تر ورِم کس

زهٔ هغه سړے یم چه قلم واخلم په لاس
ناظرِم عطارد دے چه به څهٔ کښی په قرطاس
نائب دے د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښے
صائب دے ځما فکر د هرامر په اساس
د تورو په میدان کښے چه سودا وی د سر و نو
هغه زمان مِ کوره تل به سوروی د ما آس
حاسدِم لکه کانړے د صحرا په هیڅ حساب کے
په قدر په قیمت کښے یا یاقوت یم یا الماس
کهٔ حالِم د قضا په حکم هسے محول وی
قمر و ته نظر کړه کله بدر کله کاس
ظاهر لکه شهباز یم کهٔ وما وته نظر کړے
باطن لکه خورشید یم هیڅ مِ مهٔ غواړه په قیاس
کهٔ لاڼے د کوزئ د هسکئ وهم باور کړه
تر تورو خاورو کوزیم تر آسمانه یم لا پاس
وئیل کوے وچا نه چه د ما وئیل سرهٔ زردی
رند و و ته خوشحاله لکه زرهسے رصاص

زهٔ هم چیرے فرزانه وُم فرزانه یم لا تر اوسه
تل بیخوده دیوانه وُم دیوانه یم لا تر اوسه

جدائی نشته وصال د ځنے بُعد هم خیال دے
له هغهٔ چه همخانه وُم همخانه یم لا تر اوسه

چه راغلے په جهان یم خبر شوے په خپل ځان یم
د رازونو خزانه وُم خزانه یم لا تر اوسه

په عالم ځما خبرے خلق کا په نزدے لرے
په وګړی افسانه وُم افسانه یم لا تر اوسه

چه د مخ پلوئے واشو، یو مشال و وچه نماشو
هغه دم پرے پروانه وُم پروانه یم لا تر اوسه

ناوکی ئے د مژګان دی چه بلا د ما د ځان دی
ورته عمر نشانه وم نشانه یم لا تر اوسه

چه ئے ځان سره آشنا کړم له هرچا ئے شا په شا کړم
له عالمه بیګانه وُم بیګانه یم لا تر اوسه

Poha Foundation
A.S.KB

هغه بحر چه محیط دے په افراط او په تفریط دے
دغه بحر دُردانه وُم دُردانه یم لاتر اوسه
هغه شان له خپله یاره بے وکیله بے ریبا ره
زهٔ خوشحال چه یکانه وُم یکانه یم لا تر اوسه

سړے بنهٔ دے حق شناس سړدِ وخوری ناسپاس
دَ یوے دانے اوربشے احسان پیر دے ترقیاس
چه احسان وتړے شاشوه مخ ئے تورشه نهٔ دے ناس
څو اخلاص ورسره نهٔ وی یاری نهٔ شی په لباس
یارئے مهٔ کنړه اغیار دے چه تهٔ پریوزے درکا لاس
تل خالی وی له خلله دَ رښتیا مینے .اساس
کهٔ دِ یاردے هغه یار دے چه خپلوی ئے بے وسواس
چه وفا دی دادرے توکهٔ تُوره ، بنځه دریم آس
دَ خوشحال خبرے دُر دی
چه ئے کښلی په قرطاس

کهٔ اغزی وی ستا تر لاسه تر کلونو دی د یاسه
دَ زړکوټی سر م تهٔ ئے کهٔ یاران لرم بے قیاسه
چه به بل ترتا راتیر کړم داوائے دَ زړه وُباسه
کهٔ دَ نوروسره خاندم جهان نهٔ دے بے لباسه
له مانړیه به دِ وُمرم څهٔ خومخ را وجارباسه
کهٔ څوک تاغوندِ بنکاریږی څلویښت بیل دے ترامامه
ترهغهٔ به نادان څوک وی چه خربنهٔ کنړی تر آسه
دَ اغیارو سره خاندہ
په خوشحال تندر پریباسه

کله باز کا ومردارے ته هوس دغه کا ردے دَ کلاغ و دَ کرکس
وگفتار وَته ئے مهٔ غږوه ستړکے په کرده په عمل کوره کس ناکس

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ ئے سر په لکئ اړوے هغه دے په هیڅ رنګ به نورځهٔ نشی سګ مکس
په ظاهر شماره کهٔ لس سره دوه پنځ دی دا بجد په حساب نوی وکنړه لس
دوه سړی په باغ کښے ګډ شی یو ګل ګوری دویم ګرځی په طلب د خار و خس
زهٔ دائم په بیلتانهٔ کښے له هغو یم چه د یار بے یاد و نهٔ وی یو نفس
کهٔ هر څو بنائسته روغ د ځوک ئے څهٔ کا د طوطی له مخه بنهٔ یشی قفس

خوار خو شحال به خنے څو شړے په جور
کهٔ سړے شونډے د شکر دی دے مکس

کهٔ مردی د په دستار ده په منډ سه سکه مردی د مبارک بر یتونه پوسه
کشکے زهٔ د نامردانو په شماره وے چه فارغ وے له ارمانه له افسوسه
د لوهړ ګلونه بنهٔ دی تر نلګوسه ولے بیا چیرے لوهړ چیرے نلګوسه
چه ظاهر باطن ئے دواړه حبطه وی منافق سړے بتر ګنړه تر کوسه
په دروغ په ناراستئ کښے دیر غم دے د رښتیا روزګار کوه بے غمه اوسه
چه به هر کله جفا کړے وفا هم کړه د اغزیو سره ګل لری پلوسه

په جهان کښے بد خوئ واړه دوزخ دے
د خو شحال له دله خوئ د بد و یوسه

کهٔ د مور نفس کښے څهٔ وے لکه وے هسے به اوسے
چه په څهٔ د د زړهٔ مینه هم هغه مینه به یوسے

لاس د زړهٔ د پاسه کښیږده چه څهٔ حال در ته معلوم شی
څهٔ تسپے په لاس کښے نمورے څهٔ په زمنځے بیړه پوسے

کهٔ د باغ دی کهٔ د راغ دی په سلګونو دی دا وُنے
څوک سپیدار دی څوک چنار دی څوک پلو دی څوک پلوسے

اینځر نهٔ لری ګلونه میوه سپینه لری توره
د انګور څ نګوری ګوره میوه ګل لری نلګوسے

دا جهان پتے پتے دے جنس د جنس سره خوښی کا
مار له مار ه یوز له یوزه خرس له خرسه کوس له کوسے

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ عصمت فتوت ئے نهٔ وی واړه وسیزه په اورکښے
چه په خیال په هوا کړئ زیړ پړونے سرغنډ وسے
الحذر د عشق له اوره کهٔ د لاس رسی زړهٔ ژغوره
د دلبرو مینه اوردہ اے خوشحاله زړهٔ کړه بوسے

په طلب کښے د سستی وینم درویشه — چه وتلے ئے د دے خونے له ویشه
نعمتونه رنګارنګ دی په هر لوری — په غوښتو نی باندِ نهٔ ده جفا پیشه
څوطلب هومره موندل دی په دادور — بلکه لا تر طلب بخره مومے بیشه
د عسلو خوارهٔ کله هغه موميٰ — چه حذر کا د مچیٔ له بده نیشه
لا د وخته د طبیب طلب باندهٔ دے — څولا پائے په دُنیا د زړهٔ له ریشه
په هیڅ دین کښے ما وفا لیدلے نهٔ ده — خبردار یم د هرچا له دین وکیشه
په هرغشی چه زخمی شوم بیا رم وکوت — هغه غشے وو په تن ځما له کیشه
هیڅ پروا اند وه د بل د بدونهٔ کړم — خو د پا نهٔ سی بلا له ځانه خویشه
په پیغام د بوسے سود نهٔ شی خوشحاله
چه ځما په خولهٔ مئین ئے را نږدے شه

تورانی خو د جنجال دی د پرخاش — دروغژن سوګند خوارهٔ بهتان تراش
ایرانی د آشنایئ د وفا دی — د خلقت د مروت دی د معاش
پښتانهٔ د بد نیتئ د خصومت دی — په حیا په شجاعت ئے وکړه شاش
کهٔ بلوڅ کهٔ هزاره واړه چرکین دی — نهٔ ئے دین نهٔ ئے مذهب ستر ئے فاش
کهٔ هندی دی کهٔ سندی د مخ ئے تورشه — نهٔ حیا نهٔ ئے وفا نهٔ نان و آش
کشمیری کهٔ ترکهٔ بنګښ واړه هیڅ دی — د مړدئ ورځنه نشته هیڅ تماش
د آدم له نسله نهٔ دی ګوره څهٔ دی — دواړه ورک شه یواوزبک بل قزلباش
لغمانی بنګښ سواتی تیراهی واړه — موټ متر لوبیا چنړه دی مهے ماش
هر احوال ورته بسکاره دے د وګړی
د خوشحال ختک په پوهه کړه شاباش

څهٔ غم د نعمتونو چه اختر راغے درویشه — په طمع په اُمید اوسه د هرغنی له ویشه

Poha Foundation
A.S.KB

یوګل م په دا باغ کښے ناکهان په نظر کښیوت — عجبئے خوشبوئی وه ترهمه ګلونو بیشه
چه ما وکړه پوښتنه دغه ګل له حقیقته — دۀ ګړے تحمل وو دَ هر یو اغزی له نیشه
نا فے چه له اوله خپل ځکر وکړے وینے — له روستے نے روانه خوشبوئی شوله ریشه
په خو به دَ ویشتلیوله احواله نه خبر یږے — چه هیڅکله دِ نۀ ده چیرے پښه په اغزی ریشه

له دوه اویا مذهب سره به سازوکړے له دله
خوشحاله کۀ خبر شے په تحقیق دَ عشق له کیشه

دلربا پسره راشه — اے ځما بشره راشه
چه دَ بنهر بنائسته دی — ترهرچا بهتره راشه
سرتر پایه واړه نازے — ځما ناز پرورده راشه
په خوږو خبرو شهده — په خندا شکره راشه
چه دِ نۀ وینم هیڅ عیب — تمامی هنره راشه
توره شپه دِ تورے زلفے — په بنۀ مخ سحره راشه
دَسما قمر به خو کړم — دَ غبرا قمره راشه
دَ راتلو لارے دِ ګورم — اے ځما دلبره راشه
څۀ به وایم چه بے تامرم — اے په زړۀ خبره راشه
چه په خو ترو تازه ئے — دَ چندنړ شجره راشه

چه دِ نۀ وینی نور روند شی
دَ خوشحال بصره راشه

کۀ ئے غواړم نۀ ئے مومم هسے تاغوندِ مهوشه
خنده رویه سنبل مویه ګلعذاره پیاله کشه

سمن بره قد عرعره موکمره لب شکره
آهوچشمه څڅره خشمه مهر څنه منقشه

دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه
تیز نظره غمزه ګره په دوو زلفو مشوشه

Poha Foundation
A.S.KB

سربلنده خود پسنده خودنمایه دلربایه
د عاشق د ځان بلا په رنګ زیبا په خوئ آتشه

طربناکه تل بې باکه ګریوان چاکه تش تپاکه
زړهٔ ئے سخت لکه آهن په مخ یوه آئینه بې غشه

د زلفینو سرئے تاؤ لکه نخوش د ماهی ګیر شو
کله وی چه خوشحال خلاص شی له دغسے رنګ نخوشه

دا بنائست چه ئے په تا باندې کښیښ د زړهٔ داغ به ئے په ما باندې کښیښ
که جمال ئے ویوسف نهٔ وے ورکړے چا به غم په زلیخا باندې کښیښ
مګر کل په اشارت کښے ورته ووے چه بلبل تهتر په ما باندې کښیښ
که د زلفو مارئے وخوری عاشق کرم دے چه ئے لاس په اژدها باندې کښیښ
زهٔ که ستا په لږشو بوباندې پروت نهٔ وے د سپی نوم به دې په چا باندې کښیښ

که هرڅو به دې شارهٔ د خپله دره
خوار خوشحال به قدم لا باندې کښیښ

نشته هسے مینه د یارانو خاص الخاصه چه یوځله ځار یې پرې جهان کښے له اخلاصه
یو راز دے په دا کار کښے که ته بنهٔ فهم پرے وکړے چه شمع سرجنبانه پروانه ورته رقاصه
له مرګه م ځهٔ غم کړے چه د عیش په شریعت کښے قاتل په شرع خلاص دے له دیته له قصاصه
که لاس م رقیبان په تیږه ټوره سړه پرے کا لمن به دلاهم ځماله لاسه نشی خلاصه
زاهد به په عشرت ځماله برمه نهٔ خبر یې د عاموخهٔ مجال دے چه خبر یې له خواصه

چه وګورم وتاته همګی په دُرو پُرئے
ځهٔ خیز دے اے خوشحاله له محیطه هم غواصه

له تا به ستا له تیغه عاشق چیرے کا اعراض
د شمع د اور پښتے مینه نهٔ ځی په مقراض

د خپل خاطر احوال به زهٔ خپل یار وته معلوم کړم
بیمار به له طبیبه په څو پت لری امراض

Poha Foundation
A.S.KB

تردانه به بل کوم طاعت تهٔ به مومے اے دِ له
چه یو ساعت م کښینے د زاهد سره مرتاض
سودائے د چشمانو په ژړا ژړا ابتر شوه
د اوښکو محرومیٔ اوس وو پرینه په بیاض
د یار کوڅه م بیا مونده د یار له بویه پُړه
هوا به د ګلونو نوره څوکړم د ریاض
خوشحاله مستعد وُسه وفیض وته قابل ئے
وریږی د قابل په زړهٔ تل فیض د فیاض

سپین نمری اغوستی په پښوسرے کونبے نوخطه
څهٔ رنګه رادرومی لکه تکه سپینه بطه
سل دِ سره کښینی واړه یو تربل بهتر ے
خدائګو کهٔ به زهٔ کړم تا په واړو کښے غلطه
بخت غوندِ نا کاهه ځما خوار کړه سیده شوه
راغله دِ په قصد ووکهٔ دا راغلے بے نمطه
وایم چه کهٔ واړه زاری زهٔ راورم خپل کور ته
څوک چه چاته زاړکا د دلبرو له سخطه
راشه سر م پریکړه لا به بنهٔ شم په وفا کښے
خود په دا پوهیږے قلم لا بنهٔ شی له قطه
د یر په دریاب کښ شی واړه متې کا د وتلو
څوک پکښے لاهوشی ځنے وریشی ترشطه
لوړے لنډے نورو زده خوشحال ده غوره کړے
نهٔ لوړه نهٔ لنډه په قد بنه روغه وسطه
هرسړے چه لاس و نیسی غلطه زمانه ورته پیدا کا د یر سخطه
محبت محنت په خط کښے سره یوشی محبت سره جدا شی له نقطه

Poha Foundation
A.S.KB

مۀ یک لختہ مړنے شہ مۀ غوولے — پہ دُنیا کښے ھرہ چار بنہ دہ وسطہ
مصلحت ئے پہ ھر قط کښے دَ خوبئ دے — کاتبان چہ قلم نۀ پریږدی بے قطہ
دَ مزری منکل کا وزے غواړی غویرے — دَ شاھین حملہ پہ زانړے دہ پہ بطہ
بے بنۀ مخہ بہ دِ قدر قیمت نۀ وی — دَ بنۀ مخ قدر کړہ زدہ لہ خال وخطہ

چہ مددئے مھترخضر دے خوشحالہ
دَ ھغو بیړئ بہ ورسی تر شطہ

چہ دَ کښلیو پہ لیدل نۀ وی محفوظ — دَ سرود پہ آوریدل نۀ وی محفوظ
چہ حاصل ئے دَ خپل یار نندارہ نۀ وی — پہ کلزار ئے سوختہ دل نۀ وی محفوظ
کۀ شیخان کۀ زاھدان کۀ عابدان دی — پہ داخپل عمر بہ تل نۀ وی محفوظ
چہ ئے دواړہ شوندے کښل کړم پرے محفوظ شم — خوک بہ ھم پہ مے خوږل نۀ وی محفوظ
کلہ کلہ ھسے وخت پہ سړی راشی — چہ دَ کلو پہ کتل نۀ وی محفوظ

دَ خوشحال وئیل ھُنرے ھغہ خر دے
چہ بہ دے پہ دا وئیل نۀ وی محفوظ

زړۀ مِ بے لہ عشقہ پہ بل کار نۀ وی محفوظ
بے لہ کښلیہ مخہ پہ کلزار نۀ وی محفوظ

کلہ مړنے دے چہ دَ تُورے پہ میدان کښے
دے دَ تیرے تورے پہ پرھار نۀ وی محفوظ

ھرچہ عاقلان دی پہ فتوٰی دَ عقل کار کا
ھرچہ عاشقان دی پہ دا کار نۀ وی محفوظ

ھرچہ بل ئے وُولی بیا دے پرے غشے لک کا
ھیڅکلہ بنکاری پہ ھغہ کار نۀ وی محفوظ

خاورے ئے پہ سرسنہ حبطہ ئے عمر تیر شو
ھرچہ نن دَ کښلیو پہ دیدار نۀ وی محفوظ

عید شو ھم بھار شو وصحرا و تہ خلق ووت
زار دے دَ ھغۀ چہ پہ خپل یار نۀ وی محفوظ

Poha Foundation
A.S.KB

دور دَ عاشقانو دے کهٔ وُکورے په عشق کښے
پند کهٔ ورته وائی په خپل پلار نهٔ وی محفوظ

هرکله چه راشے ورته وخاندے له ورایه
خوار خوشحال به ولے په بار بار نهٔ وی محفوظ

سخت ساعت دے دَ وداع په آشوب و په صداع
چه یو خُل سره خوک بیل شی بیا په بخت وی اجتماع
عجب هر زمان نیاز کا نوے نوے اختراع
چه په لږ مانړی وه نزع تړو به خهٔ وی په نزاع
هم مِ وُغلوی بیا وائی نه پوهیږی په خداع
شونډه بوخه په نخوال کا چه مِ وویني اوضاع
د بورجل غمژن په رقص د پاڼلو په سماع
چه تړے دَ لید و لارے خهٔ دِ خیر دے مناع
نهٔ ئے یو دیدن خوشحاله
نهٔ دَ درست جهان متاع

خلقے سره یاری کا په دروغ وبه نهٔ وینے دوه زړونه سره روغ
دَ شودو پیو عوض ئے وی په زړهٔ کښے چه سفله وچاته و رکا چیرے دوغ
دَ هغو صحبت کیمیا دے کهٔ ئے مومے چه ئے بیاموے په ناسته کښے فروغ
دَ دے دور یاران وارِه منافق دی په خولهٔ تاسره هوهو کړه په زړهٔ یوغ
په قیامت به ئے په کوم عبادت پټ کا په آزار دَ خپل پدر تړے توغ
نور کا رونه اوس پکار نهٔ دی خوشحاله
یا وچا خهٔ ورکوه یا دَ الچوغ

نشته هسے سرچه به خالی وی له دماغه
کوم دے هغه زړهٔ چه به روغ پاتے وی له داغه
چرته پسے دروم په کوم لوری به ئے مومم
وُرکه مونده نهٔ شی بے رهبره بے سراغه

Poha Foundation
A.S.KB

مست یم مئے پرست یم همیشه ایاغ په دست یم
یو ساعت چه ځئ راباندِ غم دے بے ایاغه

باغ دِ د هغو دے په هرچا چه دِ پیرزو دے
زهٔ په ارمان تل د یوهٔ کل یم ستاله باغه

کل د عندلیب دے په قسمت دے په نصیب دے
درومه درومه درومه په جیفه کرځه کلاغه

تل هوا هوس کړه تراوله یو په لس کړه
ستاله غمه څهٔ دی کهٔ زهٔ لاړم له فراغه

ورځ ورباندِ شپه ده په تورتم کښے ځ میشته ده
کله به لیدهٔ شے د خوشحال د زړهٔ چراغه

یارم بیا د رقیب یار شو دریغه دریغه
په خبرو د اغیار شو دریغه دریغه

یو څو ورځے ئے په زړهٔ کښے مهر ځائے وو
بیا بے مهره ستم کار شو دریغه دریغه

هغه کل چه م ساتهٔ د زړهٔ په وینو
مل د هر خس و هر خار شو دریغه دریغه

وقصد منوته کا تهٔ ځما په قصد کا
د وژدم روا دار شو دریغه دریغه

بے له تام د ځیگر و ینے خوراک شوے
تیر م عمر په دا کار شو دریغه دریغه

غه بهار چه تل بلبلو پرے چیغار کړ
د خزان له لاسه خوار شو دریغه دریغه

بیچاره خوشحال په طمع د وصال وو
په هجران کښے گرفتار شو دریغه دریغه

یوه بده زمانه شوه دریغه دریغه
د هرچا م د خاطر مینه آمیغه

مهر مینه محبت له زړونو لاړ شو
سینے پکے شوے همه له مکره زیغه

چه ئے ځائے په دوا او دوستۍ کوباندِ زهٔ کړم
هم هغه م هلاکت غواړی بے تیغه

چه د دے دور فتنو وته وگورم
ولے کانړی تیر ے نه وړی له میغه

د زړهٔ رازله بے دردانو نه پټ ښهٔ دے
کهٔ له درده د سینه شی سره هیغه

په نوبت به د هرچا تر ځیگر خیژی
د قضا نیزه و هرچا وته نیغه

کهٔ په تن شاهِ جهان د زمانے شے
هم دِ نهٔ وینم خلاص د مرگ له نیغه

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ بازدارئے پسے روکاندی بندونه
د کرغول ئے علاج کوم دے بے کریغه

فهم وکړه کهٔ خود بین اوخودنما شے
زمانه به دِ پاتمال کاندی تر زیغه

زورَورچه لاس ونیسی ناسازے
هئے توبه د زورَورو له بلمیغه

دا په خم ختلی غواکهٔ هرخو لویشے
سیم و زر به ئے حاصل نهٔ کړے له لویغه

تابه چیرے هومره کبر هومره خیال کړ
کهٔ دِ نهٔ وے رنگ زیبا په صورت سیغه

چه دِ بنهٔ له خویه بویه خبردار شوم
له خوشحال سره یاری کړے په درویغه

کهٔ یوگل وماته راکړے د خپل باغ
خدائے دِ تا تروتازه لری تل باغ

ستاله باغه یوگل مالره دولت دے
نهٔ په سل رنگه گلونه د بل باغ

چه ورتلهٔ دِ باندِ نهٔ وی سپیرهٔ ډاک وی
په راتلهٔ دِ شی درست ملک و بورجل باغ

په خوبونو خوبونو میوو په گلو ډک وی
چه بنکاره کړے راته تهٔ په کنځل باغ

د بنهٔ مخ د گلستان بلاهجران دے
تل گلونه په خزان ریږول باغ

نوروزباغونه د نوروز په وخت غوړیږی
په اهار کړه غوړیدهٔ د کابل باغ

همیشه به پرے نارے وی د بلبلسو
دا چه ساز کړنن خوشحال په ویل باغ

رامعلوم شو د اورنگ عدل وانصاف
د د هٔ بنه مسلمانی بنه اعتکاف

سکه رونړه وارپه وار واړه وژلی
پلار په بند کښے اچولے په مصاف

کهٔ هزار حُله څوک سر وهی په مزکه
یا په صوم تر شمځ ورولی ناف

څو دِ نیت د بنهٔ عمل سره جوړ نشی
عبادت طاعت دِ واړه دی خلاف

چه د ژبے لار یوه د زړهٔ ئے بله
په چارهٔ ئے شهٔ څیگر شگاف شگاف

مار په تن د پاسه بنهٔ بنائسته روغ دے
ولے ننه اندرون لری ناصاف

مړنے په کرده پیر وئیل ئے لږ وی
د نامردو لږ عمل دی پیرئے لاف

کهٔ دلے د خوشحال لاس په ظالم نشته
د قیامت په ورځ ئے خدائے مهٔ کړه معاف

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے میاشت کړه د آسمان دپاسه شقه
چه آفتاب ئے رابشکاره کړله شفقه

چه په سربانډئے ابر سائبان وو
چه ئے پاتے جبرئیل شو له ابلقه

چه خوږے ئے د خولے لاړے ترعسلو
چه همه علم ئے زده شوے سبقه

چه جمال ئے بنائسته په ملاحت وو
چه د مښکو بوئے هیڅ ډوتر عرقه

چه سایه ئے د وجود په مزکه نه وه
چه بره ورته کوياشو له طبقه

چه ئے تار په تار د باد په مخ خواره کړل
د تورات و د انجیل واړه ورقه

دواړه کونه په طفیل د هغه دی
مُرتّب او مهیّا په ډیر رونقه

چه دوستدار د خلورياردا اهلِ بیت دی
په هغو د بشو کواهی وولە مطلقه

چه عرب ئے وثناته نه رسیږی
د خوشحال ژبه مښود کاندی ناحقه

چه بُنیاد ئے پیدا شوے په نفاق
د هغه نه طمع مه کړه اتفاق

چه وودلی وی په ذات توره شړۍ
سپینول ئے و هرچا وته دی شاق

چه په باغ کښے رنګا رنګ میوه پیدا شی
لَون لون ئے مزه وی په مذاق

د عسل سره ئے خوره خوږه به نشی
مرغونی چه ترخه ده په میثاق

د دانا به د ناپوهه سره څه زیست شی
کونکی هیڅکله د بازنه وی مشتاق

که اخلاقِ ناصری په یاد ووائی
په اخلاق کښے به بنه نه شی بد اخلاق

د طاؤس سره کله زاغ په قفس بندکړے
تر وصاله ئے خوشحال وی په فراق

خرد سروزرو د زین نه دے لائق
بنه څرے ورلره بویه موافق

بوالهوس چه عاشقی کا عاشق نه دے
په خالی هوس ئے مه بوله عاشق

نفسانی تاریکه شپه صادق هغه دے
چه سحر غوندِ سینه لری صادق

څه به علم په تلقین سره نور نه شی
چه راغلے له ازله دے فاسق

د سیناځویه له ځایه شیخ ملا وو
آراسته نه شو په درس په خوانق

په ادب آداب به نه فائق ترچا شی
چه له ځایه په فطرت نه وی فائق

صالحان له ظالمانو نه پیدا شی
له زاهده نه پیدا شی غل سارق

Poha Foundation
A.S.KB

د بدخوئ د خوئ علاج ملک الموت دے
نۀ پہ ډیر علاج خبر حکیم حاذق

هغه باغ هغه باغوان هغه ئ ګل دے
چه فرهاد باندِ بلبل وو یا وامق

زړۀ سوخته مئینان ډیر دی په جهان کښے
څۀ یوازے یو مجنون نۀ دے عاشق

کۀ کارکۀ غوندے فهم وی خوشحاله
هیڅ استاد به شین طوطانۀ کړی ناطق

ډیر د خیال سوارۀ ترے لاړل معلق
سور په شا پرے ینبے نۀ دے دے ابلق

په دا طشت کښے هره ورځ وینے تویږی
بنکارڼۀ هر مابنام کاندی شفق

په ازل چه دا نسق د بیلتانۀ دے
ترا بده به وران نۀ شی دا نسق

وګدائے وته به څۀ رنګ پاتے کیږی
د بادشاه له تنه خیڑی دا یلمق

روغ به هاله د درمن په حال خبر شی
چه په زړۀ باندِ رسا وخوری شلق

پیدا کیږی فنا کیږی نۀ بنکاریږی
په دا سیند کښے جهاز ونه هم زورق

کۀ د مرګ سبق د هیرے ګورے ګوره
خپل یاران درته یاد کاندی سبق

کۀ هرڅو په سود سودا کرم لیدۀ شی
ترما بنامه دے د دے بازار رونق

عاقبت به وا ړه ستړی شی خوشحاله
کۀ څوک ژاړی ناړی مرګ کنړی ناحق

دریغه سره تش کړے دا ډک زړونه د فراق
تول کړے په تله د چا زیات شوے اشتیاق

مرګ به ما قبول کړنۀ بیلتون له خپله یاره
څۀ کړم چاره نشته حکم دا وو په میثاق

ویش چه په ازل وو د هر چا د قسمتو نو
غم وو کۀ محنت وو په نصیب شو د عشاق

څوک په عاشقئ ولاړ چه زۀ پاتے هجران دته
اوس به له ما څۀ غواړی وګړی خوئ اخلاق

هر محنت آفت شدّت نکبت په جهان بنۀ دے
یو بیلتون بلادے تر هر څۀ په اتفاق

Poha Foundation
A.S.KB

عشق ئے د زلفینو لکه زهر د مارونو !
شوری په ځیګر کښے دواړه لب ئے دی تریاق

تل صبا بیګاه باندِ د آه د نا وکیو
ووری سپین توبری څهٔ بنادی کا اهلِ نفاق

تل شهدو شکرئے کهٔ خوشحال خوری ګمان مکړه
چه بے هغو لبانو به خوږ شی دهٔ مذاق

که د سرو شوند وسره غواړے تحقیق
د یمن په ملک به نهٔ وی دا عقیق

خوله ئے هسته ده که نیسته نهٔ پوهیږم
دا رموز دے وهرچا و ته دقیق

په زړګونو راته لاف کړی د یارئ
مایو یار پکښے ونهٔ لیدهٔ صدیق

په هر لورم غورزوی په سر لګیږ م
زمانے کړم لکه سنګ د منجنیق

اول غم د یار وما و ته غلیم وو
اوس تر دهٔ نه بل څوک نهٔ لرم شفیق

په لومړی قدم دِ سر له تنه پرے کا
چه قدم کښیږ دی په داخونی طریق

چه د عشق په بحر دوب دے حال ئے کوړ
د دُنیا په حال خبر نهٔ دے عزیق

طلبګار ئے د وصال په لوئے طلب وی
له ازله ئے راوړے دا توفیق

آزاده عالم بندی دے کهٔ ئے ګورے
د زلفینو په زنځیر ئے دی عتیق

ګنړه زیان د عشق یواز ے د عاشق دے
اُمید قطع کړه خوشحاله د رفیق

یوځهٔ بحر دے عمیق
د سیماب غوندِ حریق

په شنا ترے واتهٔ نشی
څوچه بخت نهٔ شی رفیق

په ساحل ولاړ څهٔ زده
چه څهٔ حال لری غریق

حال دما یو معمّا ده
چا مِ حال نهٔ کړ تحقیق

کهٔ هندو کهٔ مُسلمان دے
پت پالی د خپل فریق

چه م یار د طریقت وو
پکار نهٔ شو هیڅ طریق

یوله بله بهره مومی
په اخلاص او په توفیق

چه ئے زهٔ لرم په زړهٔ کښے
عجب فکر دے دقیق

Poha Foundation
A.S.KB

سل بلا د جهان کل وے — جدائی نۀ وے تفریق
په نامۀ به شقیق نۀ شی — کۀ څوک نوم کښیږدی شقیق

په دا بنهر کښے اکبر دے
د خوشحال یارِ شفیق

بذرګرچه دا دانے لونی په مزکه — د یوے دانے زر طمعے لری څکه
حقیقت دے کۀ مجاز درته ئے وایم — یوه بنه بنائسته جل بله کو څکه
چه محنت په څان قبول کا راحت مومی — خدائے به نۀ کا ندی خواری دهیڅا ورکه
کۀ خبرنۀ ئے خبر شه چه حال څۀ دے — په ظاهره پیر ټکی لری لټکه
هر زمان په د اوبو په فکر نۀ وو — بے اوبوکۀ ما تیدے د تږی سکه
دا پریشان پریشان وئیل م د مستئ دی — چه د مزے د ژوندون بولم څونړکه
تر لیدلونے نۀ لیدل بهتر دی — چه وخ ته ئے نظر کیږی په کرکه
د دے باغ ګلونه واړه بنائسته دی — چه همیش ئے بقا نشته په کنجکه
چه ئے مینه د زړۀ سنګو روزی نشوه — په قیامت کښے به د هغو تله وی سپکه
چه بوسه د هغے د نګے د خولے غواړے — یا ئے دواړه څونړے نسه یا څونړکه
دا د واړه ناپوهی نۀ ده نورځۀ د ه — چه د لویو چارے غواړے له هلکه
د بدګوئے د خولے خبرے واړه روغے — چارۀ تُوره بے سندانه بے څو ټکه
دا م شعر په بیاض کښے نۀ دے جمع — په ټکول کښے م پراتۀ دی څوکنړکه
چه سړے شلوبے ئے څښم په وخت د اوړی — بادشاهی د اورنګ زیب ځما غړکه

کوم یا غیان هو ډیان د پرے یستل له هرڼۀ
چه دا هومره پیر دماغ لرے خټکه

تل چه ارته لمن تۀ څکوے په مزکه — غره توب لرے د وخ په خوبئ څکه
په بیسرد رنګا رنګه ټکی ګورۀ — په دا شان به بنائسته نۀ وی لوڅکه
چه دا هسے شیوه ګره څنے زووے — سړے نۀ وۀ بنا پیرئ وه ستا ا د که
د مستئ له مخه دا پریشان وئیل کړم — چه د مزے د ژوندون بولم څونړکه
زۀ به تاوته نږدے شم تا به ګورم — کۀ د مآګنده نه نۀ کیږی ستا کرکه

Poha Foundation
A.S.KB

په بوسه مِ دَ لبانو سرفراز کړه — همیشه په زړهٔ لرم دَ شربت څکه
لیونے دِ وجمال نهٔ یم نورځهٔ یم — چه په خپله خونه نهٔ پریږدم کُنجکه
لَون لَون شولانونه دَ شاهانو — دَ هردر رالره بس دی څو کنډکه
سربازم وصال دِ غواړم هغه زهٔ یم — لکه څوک چه په بل لوری غواړی وُرکه
دَ بنائست برخهٔ ورکړه دَ ترکانو — محبت راپیدا کیږی له تاجکه
چه ئ تُوره پکارنهٔ وی حبطه وی — کهٔ ئ روغه وی دَ سپینو زرو تِکه

مکر تاځنه سامان دَ سلطنت دے
چه په هوډ مِ سپینه خولهٔ غواړختکه

چه وفائے له چا نهٔ مونده په مزکه — وآسمان وته روان شو عیسیٰؑ څکه
په زړګونو راته لاف کړاوس یو نشته — آشنائی له هرچا بنه ده بے خپتکه
دَ هغوله خولے کړے خبرے آوُرم — چه به ما ورته کا تهٔ کول بے کرکه
دَ راحت په وخت چه تل ترتاځاریږی — په سختئ کښے ویزاریږی له ا بکه
ما وے وارِه په احسان ځما بندی دی — همکئ زیست روزګار وو له کوتکه
دَ معنیٰ په ستړګو کوره کهٔ دانائے — په ظاهرجامه کهٔ بنه بریښی لټکه

مروت یاری ترے مهٔ غواړه خوشحاله
هرسړے چه اوبهٔ وخښی له اټکه

چه په دوئ به ئے بخښل شی پاک ناپاک — بل سړے نهٔ دے صاحبؐ دے دَ لولاک
ترهلال ئے صدقه شم تر بلا لهٔؐ — په اخلاص یم زهٔ دَ دوئ دَ تلی خاک
دَ بوذرؓ او دَ سلمانؓ ئے درویزګر یم — تل دَ دوئ په محبت دے ځما ژ واک
ذوالفقار ئے اژدها وو دوے ئے ژبے — چه دَ دین مخالفان ئے وو خوراک
په داهسے مړ نتوب ئے آفرین وو — چه په کار ئے محمدؐ شو فرحناک
کهٔ سوارهٔ ئے مړنی دَ لښکر ډیر دی — لاس ځما دَ دلدل سوار دَ زین فتراک
دَ خیبر په کوټ ئے هسے زور بنکاره کړ — چه له ویخه ئے راوُنړول پاک

محمدؐ دَ علم بنهر علی ئے وَر وه
تر قنبر ئے شهٔ خوشحال ختک فداک

Poha Foundation
A.S.KB

چه وبازئ ورکولے تیرے نُوکے
ترتټرېه ئ ویستے د زرکے سُوکے

د بابنے نظرد چتی په لکئ
د شهباز نظرد میور په څونړکے

د کارګۍ توره مښوکه د ګندګئ ده
قند لائق دے د طوطی د سرے مښوکے

د کلرنګو ناز په هر کله د وړو دے
بیهوده بے ځایه ناز کا رنګ املوکے

یا به سر د خپل ورمیږ په وینو رنګ کړم
یا به کُښل کړم دغه ستا شونډے ملوکے

آفرین دِیه دا تورو شهلا ستر کو
چه ئ کُښلے د کشمیر کړلے مملوکے

لا به کله هغه ګل په چمن راشی
د نرګس ګلونه ګوری ستر کے بوکے

د هجران له غمه هیڅ سړے خلاص نه دے
څوک په رو رو ژړا ژاړی څوک په کُوکے

چه توبه د ملوکا په وخت د ګلو
پرے بنائی که د هغو په زیره تُوکے

یا د بنو ځلمیو غږ دے په میدان کښے
یا د بنو دلبروځی په جهان کوکے

د زاړه خوشحال خوانی په بوسه نه کا
پښتنے جونه بخیلے بد سلوکے

دال او واؤ د محرم د صفر اک
د رومبئ خورے درویشتم څه یک

د دویمے خورے رومبئ ا تلسمه
د دریمے خورے یا مه و کړه شک

څلورمے خورے دال چه سره ید شی
د رجب دے ب ویج د شعبان دک

د روژے د میاشتے جګ پوره حساب دے
ح شوال ذیقعده لط ذوالحجه وک

چه په هره میاشت کښے دوے ورځے دے نحسے
هم دغه دے حساب وشو خو بک

بیا روستئ چارشنبه د هرے شپنے
نحسه ورځ ده وائی بنه خوشحال ختک

که زه نه وے تا به ځان لره بلل څوک
په پالنګ به د داهسے درختل څوک

وارِه عشق دے چه ئ سر راته کیاه کړ
ګنړه زه په ځان مئین د سر بسندل څوک

چه پتنګ ته روشنائی د څراغ بسکارشی
نورله څراغه نه ئ غواړی جا روتل څوک

بدرګه که محبت راسره نه وے
یک تنها به په خونخوارے لارے تلل څوک

د دے میو پیالے د پیرو دی اخستی
ولے ماغوند به نه وی لا یعقل څوک

د زنخ په چاه د بند د شونډو مست دی
روغ هوښیار به په کوهی کښے پریوتل څوک

Poha Foundation
A.S.KB

تهٔ پخپله راته وولئ چه وا یـه گنړه زهٔ د مینے راز بنکاره وی ل څوک
تهٔ م وژنه د قصاص اندیښنه مکړه د خپل خون په تور به ونیسم یو بل څوک
بنه خوا چه د چا نوم پکښے یاد یږی په فانی دُنیا به نهٔ وی ژوندے تل څوک

تا پخپله سپینه خولهٔ وخوشحال ورکړه
گنړه دے دا هسے شوندے کښلول څوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک د عالمه سره خر ب په زیست و ژواک
مخ ئے مخ قول ئے قول عهد ئے عهد نهٔ دروغ نهٔ ئے فریب نهٔ تش تپاک
لږ وئیل ډیر ئے کول په خاموشئ کښے د غټے غوندِ خولهٔ ډکه سینه چاک
چه خبره د پستئ د بلندئ شی په لوئی لکه آسمان په پستئ خاک
په تمکین کښے لکه سروِ په پستئ کښے په هر لور خانګے ښکورے لکه تاک
لکه ګل شګفته روئ تازه په باغ کښے همیشه د بنو بلبلو پرے بلغاک

چه داهسے بنهٔ وئیل کا زهٔ حیران یم
چه خوشحال راوړهٔ له کومه دا ادراک

نهٔ په خولهٔ ګولئ خورلے د توپک نهٔ نمړئ د لئیمانو د بنانک !
کهٔ د تن وینے یوجام وځښے لاښے دی نهٔ اوګړه د بخیلانو یو کاشک
کهٔ اوبهٔ د د بخیل د منګی وځښے ستا د وخیژی دانه په چنغړک
نهٔ د شوم د لاسه سل بیړے خورلے نهٔ د مرد د لاسه پانړے د پالک
د نامرد سره مکے ته رسیدلے بنهٔ د مرد سره په بید بید یا ورک
مخ د سوے د دوزخ په لمبو بنهٔ دے نهٔ چه سم ګډے وممسک وته ورسک

د منت سره حلوا مهٔ خوره خوشحاله
د حلوا نه لا بهتر دے وچ کنډک

چه ما ګړی په جهان کښے رنړا ستړے بے له تام خوږے نهٔ شؤ په چا ستړے
که زهٔ ستاله مخه وګورم بل مخ ته نور په قطع د ږندے شی ځما ستړے
هر شکاری چه غرځهٔ وولی ورته ګوری تهٔ یو سر بل سر مکړه له ما ستړے
هر ګورم له هیبته وارخطا شی چه تهٔ واړوے وما ته شهلا ستړے

Poha Foundation
A.S.KB

داخوشحال غریب په در درته ولاړ دے
ته هم کله کله ماته کړه وا سترګے

کهٔ ینولے زرکه باز پریږدی له چنګه
زهٔ به هم له لاسه پریږدم شوخ وشنګه

درپه در کلی په کلی پسے ګرځه
درویزه کهٔ د دیدن مړے ملنګه

ګل کهٔ هرڅو بنائسته دے په داباغ کښے
کهٔ ئے وینے بیا اغزی لری له څنګه

چه دِ توان رسی په لوئے دریاب کښے ګرځه
په بیله کښے دِ زوال وینم نهنګه

عاقبت به ګکړئ ورباندِ کښیږدے
ترڅراغ چه ګیږو وهے ګرځ یتنګه

پند ګویان چه عاشقانو ته پند وائی
ډهو بسیار په پوهه سړو هی له سنګه

ترسحره م دیاره سره ناز وو
درسته شپه راته کوتاهه شوه تر دیرنګه

هغه یار کهٔ په پالنګ راسره نشته
داهم شکر چه ئے بوئ څی له پالنګه

چه ئے زړهٔ د معشوقے په مینه مست شی
ډهغو سړیو څهٔ له نام و ننګه

لیونے به لیونے نهٔ وو عالمه
کهٔ ئے بخره وی له عقل وله فرهنګه

کهٔ لیلیٰ ونور عالم ته کښلے نهٔ وه
په داخهٔ چه ومجنون ته وه خوشرنګه

د غمزے په تیغ ئے خوږ ښهٔ ئے خوشحاله
مړے په روغ صورت نهٔ څی له جنګه

مست د هغے مخ یم چه مخموړے لری سترګے
هسے پرے غوخیږم وائی تورے لری سترګے

یار م په بنائست کښے بے نظیره بے مانند دے
لاپه درست صورت کښے مشهورے لری سترګے

ډیرے کښلے سترګے مالیدلی دی د کښلیو
تاغوندِ یو یو په بنړو پورے لری سترګے

سل څله دِ شیخ ملا صفت ورڅنے کاندی
بنے به ستا تر تورو سترګو حوړے لری سترګے

ناست دی لکه څری رقیبان وخوار عاشق ته
څکه ستاله مخه هورے دورے لری سترګے

هرچرته چه ته ئے هغه لورته م نظر دے
هرچرته چه زانړی شاهین هورے لری سترګے

نشته په جهان کښے تل طلب ورپسے کړمه
یوهسے منظور چه نن منظورے لری سترګے

نهٔ کوری وچاته څوپه خپل بنائست غره ده
ګوره داخیالی په څومغرورے لری سترګے

سخ دے د هغهٔ چه خوش خرم دیار په وصل
هر ساعت د یار په مخ مسرورے لری سترګے

راشه کهٔ ئے کورے چه خوشحال په درد وغم کښے
ورځ وشپه بے تابه اوښکو پرے لری سترګے

Poha Foundation
A.S.KB

نښتر ستا د قد سیالی ونکړه دنګے اورئے بل کړپه خپل ځان په ننګے ننګے
سره ښځه د زړه خوښی کاندی همزولی نځه د لوئے نه د هلک وی یار د کنګے
په خیال خیال ئے تړپوے بدری ومه خوره د منډیل شملے پرے ټینے سور د خنګے

د خوشحال وئیل وهرچا ته ښکاره وی
نه د مښکو بوئ پټیږی نه د هنګے

اقربا راته عقرب شول رضامند م په تعب شول
دواړه ترونه م نااهله ابوجهل بولهب شول
زهٔ ئے بند کړم په مغلو په خانئ او په منصب شول
رشوتونه ئے قبول کړل په تلاش کښے روز وشب شول
دالوئ خویه م لوئے مځ شه د هزار بلا سبب شول
زهٔ ئے هند لره روان کړم په نشاط او په طرب شول
خیلخانه م شوه په غږونو پرے کارونه پیښ عجب شول
ناز پرور خویه م واړه په فریاد وپه شغب شول
چه ئے نمر لیدلے نه وو په څنګلو تشنه لب شول
درست اولس قبیله واړه گرفتار په ډیر غضب شول
په آه آه د فراق ژنو زړونه وږی د عنب شول

د خوشحال نهٔ موندهٔ څټکو
کهٔ ئے هرڅو په طلب شول

اورنګ زیب بے دلیله په ظاهر باطن علیله
لکه مچ په انګبین کښے پسو بند شوے په قلیله
په تسبو کښے د بلا ده هئے توبه ستا له تهلیله
د یوهٔ صورت دپاره خیلخانه د کړه قتیله
نهٔ په خویه نهٔ په پلار ئے په هر چا باند بخیله
په دا هسے بے عدلئ هلاکو سره عدیله
بے له خدایه بل یو نشته د خوشحال په سته سیله

Poha Foundation
A.S.KB

بیا دَ عشق دریاب را وخوت چلے چلے
عاشقان پکښے لاهو شول بلے بلے

کهٔ دَ سر ملاحظه نکړے غواص شے
مرغلرے په دریاب کښے تلے تلے

دَ پتنګ محبت لا پسے نه یا تیږی
چه دَ اور لمبے لیدے شی بلے بلے

ناکهان ئے مخ بنکاره کړ بیائے پټ کړ
په خندائے دا وئیل چه جلے جلے

ماوے چرته به وی کان دَ خور و قندو
شاه ولب ته اشاره کړه دلے دلے

دَ عشق بخره عطا ئی لکه ایمان ده
موندهٔ نهٔ شی په کوشش په خلے خلے

چه دِ خولهٔ له ماغوښته وتاړم درکړه
داچه بیا له ما مانړے کړے ولے ولے

همیشه پسے جاروُوځه شما غواړه
کهٔ دِ پښے دَ طلب نهٔ دی شلے شلے

زهٔ خوشحال به بل دَ یار برابر نهٔ کړم
په جهان کهٔ کښلی ډیر شی ډلے ډلے

بیا خپره په سر کړه کښیږ ده له خیاله
چه خوبا دِ په خولهٔ نوم واخست خوشحاله

بیا سینه پسے په دواړو لاسو مږم
لکه بازدَ هونړائی وُوځی له جاله

زهٔ لاهسے کجوکول نا دیده نهٔ یم
چه لاله به بهوم ستا له جماله

کهٔ دَ منبکو انبارے م په لاس کښیوزی
همکی به صدقه کړم ستا تر خاله

څما مینه هسے نهٔ ده چه نوریږی
کهٔ هزار رنګه جفا کړے څما لاله

دَ عاشق عمر کوتاه دے لا په داهم
کهٔ دَ عمر هره ورځ ئے شی سل کاله

بد زحمت شی په بازونو یو یو کال
نوم ئے څهٔ دے په فارسی سیه پیخال

طعمه اچوی طلب دَ اوبو ډیر کا
تور پیخال کاندی دَ لویو په مثال

په نبات دَ غوا په غوړ سره بازصاف کا
یا علاج دَ سنګتا وکړه دم درحال

دَ سنګتاؤ ترتیب اوبهٔ دَ دریاب واخله
دَ صحرا په غوشیو تاودهٔ سفال

پکښے اچوه چه بنے اوبهٔ په جوش کا
بول ناس نبات پکښے مثقال مثقال

داسنګتاؤ کهٔ دَ اوبو سره بازخښینه
فائده ئے تجربه ده دَ خوشحال

کهٔ یوه ذره لونګ هم پکښے وینه
په ښینه کښے ئے ساته په ماه وسال

Poha Foundation
A.S.KB

په ښیوه ښیوه رفتار کا ندی غزا له وائے پښے په مزکه نۀ کښیږدی له خیاله
وغمزو وته ئے حکم دے چه وژنه هم هغه چه مینه کا ځما له خاله
د زړۀ حال ئے امانت پکښے لیدۀ شی چه ئے تن په صافی صاف دے تر زوالہ
له دوۀ ستړکو خبر واخله چه ئے وژنی نور به څۀ پوښتے څماد زړۀ له حاله

کۀ شیرین آشنا وفا درسره نۀ کا
په جفا ئے هم خوشحال اوسه خوشحاله

په دا بنهر کښے دِ نۀ وینم څوک سیاله خبردار نۀ یم د بل بنهر له حاله
په بنائست کښے دِ ارمان د صورت نشته دریغه دریغه په خوئ هم وے څه خوساله
په دردمنو کښے نن زۀ یم بے مانندہ په دلبرو کښے نن تۀ ئے بے مثاله
په دا سپین تندی دِ طعن په آفتاب شی په ابرو دِ کړو وړے له هلاله
نن به تۀ دا کبر نۀ کړے نور به څوک کا چه په خلقو دِ نارے دی د جماله
کۀ تل جنګ د خرخشے کړے زۀ پرځوښ یم بنائسته د جهان نۀ وی بے جنجاله
چه د حال پوښتنه نۀ کړے مړک م راغے کله کله م خبر برابره له احواله
په پنځۀ وخته چه لاس په دُعا هسک کړم ستا د عمر دُعا کړم په پیر پیر کاله

دا بے وخته سپین ویښتۀ نۀ وو بلا وو
چه د کښلیو زړۀ ئے بدکړو له خوشحاله

په درست جهان به نۀ وی یو ځما غوندِ رسوا بل
ورځم تُوره وکښلے چه مئین واوژم په تا بل

یو تیر دِ وویشتمه چه ځما د درد دارو شو
هاں اے ځما طبیبه چه بنۀ روغ نۀ یم یو بیا بل

کۀ سروِ کۀ عرعرکۀ صنوبر ستا تر قامته
څۀ نورے د باغ وئے چه په خیر ستا د بالا بل

نن ما وته چا ووے چه آشنا غواړی خپل تیغ ته
د خدائے د پاره کوم به له ما به وی آشنا ستا بل

Poha Foundation
A.S.KB

ستا زلفونه زړهٔ یوړو ستړکے راته په څو دی
تاراج به دا ترکان کا نهٔ به څیز یوسی په غلابل
نهٔ ننګ لری نهٔ شرم تاوے هرچه عاشقان دی
بے ننګ دی کهٔ بے شرمه هیڅ عاشق نشته ترما بل
ملائے فتنه ګردے وربښئ فتنے جنګو نه
تعلیم ته ئے خوشحاله زر پیدا شوے یو ملا بل

په دا باغ کښے به دِ پاڼړے نهٔ وی ګله — که خبرشے د خزان له تطاوله
داخو ورځے غنیمت ګڼړه په باغ کښے — چه په تا باندِ سینه وهی بلبله
مرتبه د هغه باغ څهٔ پاتے نهٔ وی — چه خالی وی د بلبلو له غلغله
وهغے بښینے ته نهٔ غږیږی ستړکے — د ساقی څخه چه تشه شی له مله
په دا پُل باندِ د خلقو ګذر ګوره — څوک پریوزی څنے پورے وُوځی ترپله
په درست عمر به ئے نهٔ وُوځی له یادو — چه لیدلے وی تاړو د باز منګله
مقدر به په هیڅ رنګ مبدّل نهٔ شی — که په خان باندِ تل لوے څلور قُله
عاشقان چه عاشقی کا غم به نهٔ کا — د رقیب او د غماز اوله چُغله
څهٔ کړم لاس ودستِ نشته قلندریم — ګڼړه ما به دُنیا وُباز له ګله
په پالنګ به خوب په څوبے غمه کاندی — چه خبروی د فلک له تزلزله
هسے یارلرم بنانست ئے تردا قیاس کړه — چه د منګو بوئے هیڅ دے له کاکله
د دلبرو په مانړی کښے هم مزه شته
بیچاره خوشحال ئے مری له تغافله

تردا دوو ستړکو م اوښکے بهیدلے — په فراق کښے تر لمنے څخیدلے
ستا د وصل اش رمق دے راته پاتے — وائے څهٔ رنګه بے مانه پائیدلے
ستا په غم کښے م د زړهٔ نندارہ وکړه — پکښے واړه سرے لمبے وے بلیدلے
داهم بخت چه په بالښت د خسته راغلے — وے دِ اوس په ځنګدن ئے خندیدلے
زهٔ نهٔ کړم نهٔ ملامت نهٔ م څوک یار کړ — تهٔ په کوم توکی دا هسے قهریدلے
خلائے په خائے درته بلبلو میشته وکړه — لا دِ اوس د باغ غوتئ غوړیدلے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

اوس دِ یار په غیر ونیوهٔ هوس کړه — چه ئے ډیر په بیلتانهٔ کښے رنځیدلے
ځکه تل دَ بادله لاسه خوری څیړے — چه له قد سره دِ سروِ سمیدلے
اوس ئے جور وجفا وړه دا دِ سزا ده — فکر اوکړه چه په چا مئین کیدلے
دَ رقیب کونه چه بده شوه لیده دِ — چه وماته په تولی کښے موسیدلے
په زړهٔ یاد لره دا اورچه دِ رابل کړ — یو ترشا نظر دِ نهٔ کړ تیریدلے
بے دَ یارله مینے واړه لکه باد دی — چه په زړهٔ م ډیرے مینے کړځیدلے

چه په تلل شوے له خوشحاله لکه عمر
کهٔ ئے ډیره بلا کړه نهٔ دریدلے

چه مزرے خپلے منګلے نهٔ کا کښل — هومره نهٔ وی څرے غوښے ورته تل
مرجونړادَ دُر مرجان هاله اولجه کا — چه قبول کا ندی دَ بحرخونی چل
عاشقان چه تر سر تیر شی هاله کښل کا — دَ دلبرو پاستهٔ لب لکه بخمل
باز چه والوزی له څالے هاله کوری — دَ کبانو بنا ئسته سترګے کجل!
چه دَ اور بخړے باد سره رفیق شی — بیا هاله کا په ملکونو آتش بل
چه سیلاب دَ غرهٔ دَ سره نه روان شی — بیا هاله بیائی په مخ خاوره څخل

خپل هُنر له لاسه مهٔ پریږده خوشحاله
خوره غُصے ډیردی بهتر غصے خورل

چه په زلفوئے پایست شول — دَ ماهی غوندِ په شست شول
دَ خمار ویره ئے نشته — چه دَ شاه دَ ستر کومست شول
چه په لام وبے ئے مینه — دَ سرو میو مئے پرست شول
دَ هغو بنا دی به تل وی — چه دَ شاه دَ غم تردست شول
چه دَ خولے رموزئے بیاموند — عاشقان له نیسته هست شول

دَ خوشحال خلاصے له کومه
چه ئے تا غوندِ په قست شول

چه دا هسے بنا ئسته ئے زیره کُله — څکه تا په ځان شیدا کړله بُلبله
چه ئے طور ستا دَ تورو زلفو واخست — څکه بوئی دَ مِهر نهٔ څی له سُنبله

Poha Foundation
A.S.KB

دَلبانو بوسه بیا ورکړه مشتاق ته
چه مستی ئے لا اثر وکا تر مله

چه په پټو ستر کو ناست لیدل دیار کړم
خلق څۀ خبر له هسے رنګه شخوله

راشه خپل وژلی کوره په خپل ور کښے
په غمزو په خرخشو په تغا فُله

چه دَخلقو له نظره دِ امان وی
همیشه دربانديِ لولم څلور قُله

لکه یار راسره ووپه هغه شان دے
بنۀ چه بیا دِ مخ تورے وشو چُغله

لابه کله سرځما په غیږ کښے کښیږ دے
چه دَ مښکو بوئ دِ درومی له کاکله

څوک چه صبر ستاله مخه راته وائی
څما څۀ غرض دَ صبر و تحمّله

درست عالم دِ په خوشحال باندِ غوغا کا
باز پروا کا دَ کار کا نو له غلغله؟

چه ئے بخره ازلی راغله اصیله
دا فلک ئے همیشه کړځی په سیله

چه عزیزئے په خپل فضل وپه کرم کړل
چاربه نۀ شی دَهغو چیرے ذلیله

چه پخپله ئے عطا په خلقو نۀ کا
دَهرمال بخره به واخلی له بخیله

دَحاتم په مسند ناست هغه ځلمے دے
چه دُنیائے په هرچا باندِ سبیله

دَعارف په بخره علمِ لَدُنّیِ دے
په اَلَست ئے روزی شوے بے تحصیله

چه ئے واړه آمنّا و صدّقنا کړۀ
دَدانا وینا به نۀ وی بے تاویله

دَدے دور درویشان خلیفه بس دی
اوس خپل ځان لره بل کار کړه عزازیله

کۀ کامل دی په جهان هغه کسان دی
چه فارغ دی دَدُنیا له قال و قیله

عالمان دی رهزنان چه غواړی نغاړی
عام عالم لره زده کړی څو دلیله

داجاهل شیخان شیخان نۀ دی شیطان دی
چه فسادئے پیدا کیږی له تهلیله

کۀ دَیاره نه جدا وی دوه درے لویشتے
وعاشق وته بنکاریږی دوه درے میله

زۀ هم ځکه په جهان کښے بے عدیل یم
په جمال مِ معشوقه ده بے عدیله

چه آرام ئے دَخپل یار په لید و اوشو
دَخوشحال له دله څۀ غواړے تعجیله

څۀ به ووائے خوشحاله
له تلمیله له کماله

دَهغۀ مرغۀ څۀ نوم دے
چه په اورکښے لړے ځاله

Poha Foundation
A.S.KB

هم بے چون هم بے چگون دے — هم بے مثله بے مثاله
هم بے سره هم بے پایه — بے وزره هم بے باله
په یوه نفس الوزی — څو عنقا درومی څو کاله
دے میوه دهغه باغ خوږی — چه ئے وُنه نا نهاله
چه په دا مشکل خبر شے
ځان به خلاص کړے له جنجاله

خپل پردی چه دَ شمشیر شول — کشتنی تر شماره تیر شول
تُوره و نغاړه خوشحاله — اوس به څو وژنے چه پیر شول
کهٔ صاحب وُ و کهٔ تُرسم وُ و — څنګ پیرد دوئ په څیر شول
هسے چارے کا ستا څویه — چه آتش شاهی بیګ هیر شول
چه نظر وکړم خپل ځان ته — څو غمونه راچا پیر شول
دا پیری ده کهٔ طالع ده — چه کیدړ وو را ته شیر شول
هیڅ دم مهٔ وهه خوشحاله
چه نبات درته کند پیر شول

دَ بنهٔ یار دیدن وے تل — سره ځائے چمن وے تل
ترکنار او ترآغوش م — هغه ګلبدن وے تل
لکه سیب ځما په خولهٔ کښے — غه شیرین ذقن وے تل
رقیبان ولاړ له ورایه — له ما هم سخن وے تل
جدائی نهٔ وے له یاره — سره ځان و تن وے تل
مهٔ مانړے وے نهٔ عتاب وے — په رقیب شیون وے تل
دَ خپل یار دَ کوڅے خاورے
دَ خوشحال وطن وے تل

دَ بنائست په کار کښے نهٔ لرے څوک سیاله — دَ یارئ په کار کښے نهٔ ئے هومره سیاله
هومره کبر خیال چه ستا دَ ذچا نهٔ دے — څو به زار کړم ستا له کبره ستاله خیاله
ستا په تش لید وځما دَ رنځ علاج شی — کنړه مرمه وویږه له وباله

Poha Foundation
A.S.KB

تاویشتلے یم په خپل کذار پوهیږے
چه د ستړکو دِ کولئ دی څو مشقاله

پرے د صبر پھے بردم واړه خسا کیږی
چه په زړهٔ باندِم داغ د ستاله خاله

چکی چکی ما نړے مهٔ کوه پخلا شه
خرخشو فتنو دِ زهٔ کرم بے مجاله

خرخشو فتنو دِ مړک وته نزدے کړم
چه یودم راسره نهٔ ئے بے جنجاله

راته کُته شوروے ناخواله وائے
حال به وویئے څمونږ د خان زواله

د خانئ د تُورے څائے نشته په عشق کښے
معشوقے وته مړئیے اوسه خوشحاله

زړهٔ م یوړلو خورد سالے
بنا ئسته پرے مثالے

په دوٗو زلفو عنبر پاشه
دواړه وُروځے ئے هلالے

تورے ستړکے ئے تور زاغ دے
را پیدا د باز له څالے

گلعذارئے لاله گل دے
غابنئے دُر شوندے ئے لالے

تر بنهٔ قد و تر قامت ئے
سروِ هم بے اعتدالے

تروئیل ئے نهٔ رسیږی
دلربا شیرین مقالے

تر یانهٔ پورے ئے پوچے
د خطا د ملک غزالے

د خوشحال معشوقه دا ده
خولهٔ ئے میم زلفے ئے دالے

ستا د زړهٔ سختی م سر تر پایه هولیدله
سنگ به سینه وو کړی ستاله هسے سنگه دِله

څهٔ خو را بنکاره شوه په څنبل د ستړکو ولاړه
ما وے د آسمان بریښنا ده نهٔ م پیژندله

نُوره دُنیا نشته چه څهٔ وه را څخه خلقه
وار په وارم واړه په دلبرو وشِند له

ناز کهٔ کرشمے دی کهٔ غمزے فتنے جلوے دی
اوس م په دا کار کښے سره درست وُپسند له

Poha Foundation
A.S.KB

کل چه شگفته شی عندلیب باندِ نارے کا
نشته یوه کښلے چه پرے وبولم بدلے

یادِم هغه وخت دے چه په شپه به سڑناست وو
شمع به ژړا کړه ، صراحی به خندیدله

اورچه په ځان بل کړے په خپل ځان باندِ لګیږی
اوس مِ دا خبره په زړه نه وُلګیدله

تل ګونه وهلے هر زمان سا ړه آهونه
ماچه عاشقی کړه خود په ما به دا کیدله

سرے لمبے ئے بلے د خوشحال خټک په زړه کړے
سرے خټے اغوستے په دا لارے تیریدلے

مخ دِ لاله ګُل دے لا بهتر تر لاله ګُله
سرے شونډے دِ مُل دی لا بهتر دی تر مُله

دِ ار کړمه لانړم شم چه پریشانے کړے خبرے
مښک دی که عنبر دی ستا پریشان پریشان کا ګُله

زلفے دِ ښکاره کړه چه خجل شی په خپل کار کښے
څه لره ښیوه کا لکه ستا زلفے سنبله

نهٔ زهٔ ملک غواړم نه مال نهٔ د دهر نور جنجال
نهٔ په تلهٔ د جهان غم کړم نهٔ په راغله ئے خوشحال
د اَسفل فکرونه نه کا په اعلیٰ خټلے فال
په آسمان باندِ پیره کړم د همت په پروبال
د خپل خدائے منت را باندِ چه ئے رانه کړو بل خیال
بخار بخښم هغه یم په دیدن د یوهٔ خال
وجهان و ته ئے شا ده که خوشحال مومی وصال

Poha Foundation
A.S.KB

یارم غوښت چه م اندوه یوسی له دِ له
نه چه کا ځما په زړهٔ د غم کو له

زړهٔ م وسپارهٔ وتاته چه ساته ئے
نهٔ چه تهٔ ئے سره وسرویه په بله

یو پیغام ئے د وصال رالره راوړ
د جهان خوښی ئے ما وته بخښله

له اوله عشق بازی راته بازی وه
اوس همه راته راپیښه شوه مشکله

خدایه تا په بنائسته ؤ مبتلا کړم
چه له غمه ئے خالی نه یم هیڅکله

کهٔ همه دنیا ځما په لاس ودست وے
ما به کُل د یار په زلفو وشندله

د هجران د تورے هسے شان کذار دے
چه پرهار ئے بل ځلئے نه کیږی بے دله

کهٔ د مستے د غمزے د تیغ مشتاق ئے
لمړے خپله خون بهاکړه ورته پله

کهٔ م داخله صورت له غمه خلاص شی
نور توبه د عاشقئ له حاصله

ما په هیڅا محصل نهٔ وو کمارے
تا وماته خپل خاطر راکړ بخپله

کهٔ یاری دِ د خوشحال سره هم دا ده
ستا یاری ئے سرتریایه ولیدله

یوځله کهٔ ووینم بیا وچُولے د یار خپل
نور ښه تر قیامته شکر وایم د دا دار خپل

هرچه بارئے پریوت په ځانے پاتے شهٔ له ملونو
بے وفا یارانو تیارے وکړئ د بار خپل

ښهٔ سړے پردے په دلاسه په نیکئ خپل کا
کُومه بناغلتیا ده چه څوک بد کا زړهٔ د یار خپل

درد د زړهٔ پنهان ساته کهٔ وینے دِ خیګر شی
مه وایه دشمن ته کهٔ دِ دم خیژی اسرار خپل

زهٔ خوامید واریم کوندِ وی چه مرهم کښیږدی
پس له انتظاره په پرهار د اُمید وار خپل

حکم حکم ستا دے کهٔ آشتی کوے کهٔ جنګ کړے
مالهٔ لاسه واچوهٔ اوس حکم انتظار خپل

Poha Foundation
A.S.KB

زړهٔ کهٔ عافیت غواړے نظر په کښلیو مهٔ کړه
هرچه کښلی کوری نور دِ واچوی قرار خپل
کبرکهٔ ترسا ړے کهٔ جهود کهٔ مُسلمان دے
دین قبله لری خُما قبله دے مخ دَ یار خپل
مهٔ وایه وچا ته دَ خاطر له دردہ دُوکه
اے خُما لیمهٔ چه څوک به نهٔ موے غم خوار خپل
یوځله دَ زړهٔ په غوږو فهم کړه خوشحال ته
تا وته چه عرض کا کوښے کوښے دَ زړهٔ زار خپل

آ شفته دِ دَ جمال یم همیشه دِ په داخیال یم
نور و مینو ته مِ شا کړه مئین ستا په زلفو خال یم
چه مِ اوښکے په کریوان څی دا په تا پسے بے حال یم
څائے مِ تهٔ ئے په خاطر کښے تهٔ ریحان ئے زهٔ سفال یم
نور مِ هر څهٔ فراموش دی آرزو من دِ دَ وصال یم
لا دَ مهر و ئیل پریږدہ
په کنځلو دِ خوشحال یم

په مردن پروا دار نهٔ یم په زندان پروا دار څهٔ یم
یو غصه دویم بیلتون دے چه په اور په اوبو زهٔ یم
اشرف خان دی راته کښلی څهٔ خوخوښ په خط دَدهٔ یم
پینځه میاشتے یم په بند کښے بابا پیر دادہ په زړهٔ یم
څویه ماخو غم دَ تا کړ چه تهٔ بنهٔ ئے زهٔ خوښهٔ یم
چه فلک سره سر باسی په همت کښے هغه زهٔ یم
کړهٔ ئے نهٔ دی بے حکمته
زهٔ خوشحال دَدهٔ په کړه یم

په زړهٔ تر یار څار یږم دَ پتنگ غوندِ پیړے کړم
یو راز دے په دا کار کښے کهٔ په خولهٔ ورته بنیړے کړم

Poha Foundation
A.S.KB

یو باغ دے دَ ګلونو چه وما وته غوږ یسر. ی
چه یار راسره ناست وی ورته زهٔ دناز هیرے کړم

عاشق م پاتو نهٔ شو پریږ. ده پخے پرتے اوسی
بنائی چه بوالهوس ته دَ غمزے ټورے تیرے کړم

چه خانے م په ګلشن وو هغه زهٔ وم را شه کوره
په هرچرته چه دروم په ګلخن باندِ ډیرے کړم

دا زهٔ دے کهٔ قسمت دے که څهٔ نور کوڼے موږے
چه زهٔ ئے مبتلا دَ ستمګرے په خیرے کړم

چه تهٔ له مانه ولاړ شے کهٔ بالښت کهٔ نهالئی وی
په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترے کړم

کهٔ پایم په دُنیا کښے زهٔ خوشحال په دا زوړوالی
دَ خپلو دَ پردیو به لاخو مینے سپیرے کړم

ته دلبره کهٔ عذرائے زهٔ وامق یم ستا په مینه کښے هرګوره موافق یم
تهٔ کهٔ بے له مانه پائے معشوقه نے زهٔ به بے له تا په څو پایم عاشق یم
ته تل خانده هوسیږه څما زړهٔ نے غم به زهٔ کړم چه همیش دَ غم لائق یم
پتنګ څان په اور کښے وویشت دائے وُوے کهٔ م لاف دَ مینے وواهٔ صادق یم
کهٔ دَ غشیو تیرباران را باندِ وشی کهٔ به ستړے له تا واخلم منافق یم
چه وتو روخا ورو هسے حسن ورکا زهٔ حیران پاتے په صنع دَ خالق یم

دَ نیمګړو طبیبانو دارو اور دے
زهٔ خوشحال په طلب ستړے دحاذق یم

تاوے نورے ترمانښے دی پسے درومه راته وایه ترتا بنه ده بله کومه
چه م ستا وخرخشو ته نظر وکړ دَ دُنیا په مخ به نهٔ وی هسے سلومه
دَ خاطر مرغهٔ م ستا په زلفو بند شو اوس به چرته څی چه نښتے دے په لومه
داچه ولے درومه صبر کړه له مانه بیا م کُسه بے صبری ده درمعلومه
په عاشق باندِ ئے تل ظلم وستم وی ستا دَ ستړګو ویره نهٔ شی له مظلومه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

زهٔ لا اوس په زړهٔ تنکے نوے عاشق یم په خندا خندا بورجل لړه رادرومه

په خوشحال باندِ کهٔ تل نارے سورے وی
باز پروانهٔ کا د زاغوله هجومه

تاچه زلفے کړے خم خم څکه نهٔ وائے سم سم
تاچه سترګے کړے راپورته پکښے زهٔ وینم غم غم
څو به تهٔ لکه هوسئ ئے تل له ما ګرځے رم رم
د خوبئ کار په تا دے نن په دا دور تم تم

کهٔ د ډیر نهٔ وی په زړهٔ کښے
خوشحال یاد لړه کم کم

تاخو یاری پریکړه واړه زهٔ درپسے درومم
څو درپسے درومم هومړه ډیره خواری مومم
هیڅ په ما پوهیږے نوم مِ څهٔ دے ستا په عشق کښے
قیس د لیلیٰ وو تا ویشتلے زهٔ لیس نومم
زهٔ څهٔ هغه نهٔ یم چه خو بنی غواړے له مانه
تل د د غمونو لبالب جامونه شومم
هرچه شهسواران دی واړو وُ تیزلے و راندِ
زهٔ د دوئ په منډه دایم څم ورپسے درومم
څارتر تا رسوله تامِ یارلیدهٔ په سترګو
راشه رانزدے شه چه د دواړه کسی چومم
یولوړے مِ نشته مینے هسے سر هوا کړم
باد غوندِ خوشحال په هزار طرفه درومم

تا هُنر د سردارئ نهٔ زده بهرامه سرداری د په خپل دورکړه بدنامه
هم تماے خیلخانے لړه بلا شوے هم خپل ځان لړه بلاشوے بد فرجامه
تا طاهر د کم عقلئ په جرګو مړ کړ او فارغ شوے د طاهر له انتقامه
تاخپل ځان لړه د مړک رخنه پیدا کړه خیلخانه د په بدخوئ کړه بے آرامه

Poha Foundation
A.S.KB

په داهسے بدخویئ بے بخته نۀ ئے
چه لانۀ ئے دخونی هاتی تر ژامه

مشر رور دِ په زندان کړتۀ خانی کړے
داخانی دِ شه په ځان پورے حرامه

چه خانئ ته دِ هوس دَزړۀ په زور کړ
لاځائی وه ستا دَ زړۀ اندیښنه خامه

نور دِ نوم ځما دَخویو په شمار مۀ شه
دَخوشحال ختک وینا په دا تمامه

څۀ عجب زیبا صورت دے چه زۀ پابست دَدۀ یم
راشئ اوګورئ عالمه چه په څو تر دست دَدۀ یم

دواړه زلفے ئے ځما دَزړۀ په قصد سره شکست کړے
زۀ په ځان و زړۀ بندی په هر یوۀ شکست دَدۀ یم

زۀ حیران یم له دے حاله چه داچا عالم ته ووے
چه همه عالم خبر شو چه زۀ هم نشست دَدۀ یم

آوازه شوله په دهر نیک وبد دواړه خبر شول
چه ځما آشنا هم بُت دے زۀ هم بُت پرست دَدۀ یم

درسته شپه ئے په هر غولی زۀ ولاړ نارے وهمه
چه اے خلقو عیب مِ نشته کۀ مستی کړم مست دَدۀ یم

کۀ داخپل صورت دِ نیست کړے تۀ په عشق کښے آخوشحاله
بیا دَځان داهسے لاف کړه وایه زۀ هم هست دَدۀ یم

چه داهسے دِ له جوړه مشوش یم
له آزاره مِ حذر کوه دردکش یم

کۀ قوت دِ دَ هاتی په زړۀ زمرے ئے
زور قوت را باندِ مۀ کوه آتش یم

دَجنون بخره مِ اوس نۀ ده هالۀ وه
چه مئین په هغے یار پریوش یم

څوک به ماغوندِ یو هیبس په زړۀ ساده وی
چه وفا غواړم له کښلیو په دا اش یم

راته څۀ وائے چه تۀ په چا مئین ئے
په ایما به درته وایم پنج وشش یم

کۀ مرئے مِ زرخرید کړځی بے شماره
وخپل یار ته زر پیرودے دَحبش یم

طعام خودم مزه مِ نۀ درومی ترکو می
همیشه دَ شیرینئ مزه چش یم

غم دَاوړله تاوه زړلری چه قلپ وی
ځماځۀ اندوه له اوره چه بے غش یم

Poha Foundation
A.S.KB

دَدے دور حریفان کہٗ شودہٗ پیٹ دی
زہٗ خوشحال دَ شودو پیؤ پہ سررش یم

خما خوب لہ اندیښنو نہ شی بیدارشم
وعالم وتہ پہ دا تہجد گذار شم

غرونہ غرونہ گنا ھونہ را پہ یاد شی
وخپل خدائے وتہ گویا پہ استغفارشم

استغفار پہ خولہٗ پہ زړہٗ دَشر فکرونہ
بیالہ خپلہ استغفارہ شرمسار شم

ددے دور دَ شیخانو حال م وکوت
چہ ساعت ورسرہ کښینم تڑے ویزار شم

ما دا ھسے شیخی دوئ وتہ بخښلے
پہ محشر دِ دَ رندانو سرہ شمار شم

چہ حلال کسب ئے نہٗ وی شکرانے خوری
خدایہ بخن پہ شیخئ دَ شیخ رحمار شم

دا ناتار چہ پہ جلی ذکر شیخان کا
کلہ زہٗ پہ تاخت راضی پہ دا ناتار شم

چہ خڑکندہ سربازی کاندی دَ تورو
زہٗ خوشحال خٹک ترھسے ھنرځار شم

چہ دَ عشق پہ ملک ندیم یم
دَ اندوہ پہ ملک مقیم یم

نہٗ بھشت وتہ ھوس کړم
نہٗ پہ ویرہ دَ جحیم یم

بند دَ یار پہ اختیار یم
آزادہ لہ ھر نعیم یم

سینہ زہٗ لرم روښانہ
تاتہ تور سیہ کلیم یم

ھغہ قول چہ ما کړے
پہ ھغہ قول مستقیم یم

خلیفہ اصل خما دے
لوئے نسب یم کہٗ یتیم یم

کہٗ نور اوس دَ مینے لاف کا
زہٗ عاشق پہ یار قدیم یم

پہ غہ اورچہ عشق ئے نوم دے
کہ براھیمؑ کلہ کلیمؑ یم

دَ یوہٗ نفس دپارہ
پہ اُمید وھم پہ بیم یم

زہٗ خوشحال پہ خرابات کښے
کړم پہ امانت عظیم یم

چہ ستالہ زیبا مخہ چیرے کل وتہ نظر کړم
پہ خپلو سترگو خیر شم چہ کہٗ سیخ پکښے خنجر کړم

Poha Foundation
A.S.KB

چه ستاله زیبا مخه څوک بل مخ راته وُستائی
یوهسے قهر راشی چه کهٔ غوښ ئے دغه سر کړم

کهٔ هر څودَ بهار کلونه بنهٔ دی په چمن کښے
یو ګل به په بنا ئست کښے ستاله مخه برابر کړم

دا مهٔ وایه وما ته چه تهٔ ولے در په در شوے
خپل مخ وَته وُوایه چه ئے ولے در په در کړم

خاطر م څهٔ خوخلاص وو فراغت وُم له غمونو
چه مخ دِ را ښکاره کړ زهٔ دِ بیا په نارو سر کړم

کهٔ واړه خزانے دَ شاه جهان بادشاه څما شی
همه واړه به زهٔ په یوهٔ خال دَ خو با ورکړم

ربستیا خبره بنه ده راته غوږ باسه خوشحاله
کهٔ تیر تر سرومال شوے څما څانه خولهٔ به درکړم

څهٔ زهٔ څهٔ م مجال دے چه به ووایم ستا یار یم
دا هومره عزت لږ دے چه ګدائے دِ دَ دربار یم

ما زهد تقوٰی طاعت بندګئی لره څوک بولی
زهٔ کله ستاله عشقه وبل کار وته وزګار یم

په لویه ورځ به ستا په ګریوان بنځے کړم منګلے
څهٔ ته څهٔ دِ وئیل دی ستا دَ خون څهٔ پروادار یم

په ما باندِ ته تل تر دوا ږو ستړکو نه عزیزے
کهٔ ستا تر فهمه هرڅو تر دا تورو خاورو خوار یم

سودا دَ یار دَ وصل کهٔ په سرشی یا په مال شی
دَ سرومال به هیڅ صرفه ونهٔ کړم خریدار یم

چه وُمرم عزیزانو تورکفن رالـره بوبه
په دا سبب چه زهٔ دَ تورو ستړکو سوګوار یم

Poha Foundation
A.S.KB

هزار خله په کال کښے یوه میاشت د ګلو وخت وی
د یار په صحبت زهٔ محبوبه تل تازه بهار یم
خهٔ جک وهے ناصحه چه وما ته نصیحت کړے
وردرومه خپل روزګار کړه زهٔ خوشحال په خپل روزګار یم

چه نظر دِ په تیکه د تور وربل کړم — د جهان بادشاه د خان مخے ته بل کړم
لاځما طالع بهتره تر هر چا دے — چه دا هسے کښلیوستر کو ته کتل کړم
د سروشونډو په شرابو چه بیخود شم — له مستئ و رقیبانو ته کنځل کړم
اجابت به ئے لاکله تاثیر کاندی — چه دُعا دِ د وصال په سحر تل کړم
چه م زړهٔ ورپسے سوو هومړ سر یږی — چه په مخ ئے پرهارونه په چیچل کړم
د بنهٔ مخ مینه م نهٔ درومی له دِ له — کهٔ تل غوږ د ناصحانو په وئیل کړم
په صورت م پرهارونه دی خوږ یږی — په وار وار د هر پرهار دار وبه تل کړم
دا داغونه چه م سر په زړهٔ پنځوس دی — تر بل کاله ئے د عشق له لاسه سل کړم
چا په زور رالره غم نهٔ دے راوړے — وخپل زړهٔ ته ئے پخپله راوستل کړم
ازلی م د غم بخره ده راوړے — غم کهٔ نورو لره درومی زهٔ ئے خپل کړم
یو نیک بخت ساعت به وی چه راته غوږ کا — چه په درئے په فریاد فریاد ژړل کړم

چه لا بنهر د دهلی شته د خوشحاله
خهٔ فائده کهٔ وران په آه سره کابل کړم

چه په خیال په زرزری جامو کښے درومے — کهٔ نظر په خوارو کړے ثواب به مومے
پکښے خهٔ رنګه هوښیار مرغونه بند دی — ستا د وروځو خال دانهٔ د زلفے لومے
ستا د شونډو سرهٔ به ولے هسے نهٔ وی — چه پرے هر کله د زړونو وینے شومے
زهٔ به تاغلطه نهٔ کړم په ټولی کښے — کهٔ هر څو د خلقو جونه شی هجومے
د مجنون مینه یوازے په لیلیٰ ده — تر نظر پورے ئے نورے دی معدومے
ناز نخرے بنیوے غمزے فتنے خیالونه — په دا کار به نهٔ وی تاغوندِ څوک سلومے
د بنائست سره هزار کارونه نور دی — چه ئے تهٔ لرے نهٔ نورے بروسے شومے
چه رضائے په جفا وی نور م ستائی — د دلبرو خرخشے دی را معلومے

Poha Foundation
A.S.KB

وخوشحال ته چه دنور و نوم آخلی

بے له تانه مینه ماته شی په کومے

چه په خوب شم ستاله خیاله سره خواب کړم
چه بیدار شم د مخ سود د په آفتاب کړم

چه م ستا د خولو بوئ ترسپیر مو تیر شو
نور به څه مینه په مشک او په کلاب کړم

بے نصیبه لیدل نه میسر کیږی
په لید و پسے که هرڅو اضطراب کړم

بنه لیدل ئے په مثال آب حیات دی
دا تشنه خاطر به کله پرے سیراب کړم

په دشنام م کله کله سرفراز کړه
هغه دم چه د سوال طمع په خواب کړم

ماته څه وائے چه چاهسے خراب کړے
چه د حال پو بښتنه نه کړے تاخراب کړم

ماته مه وایه چه ولے پیچ وتاب شوے
ستا دے تورو زلفو هسے پیچ وتاب کړم

چه له مخه د پلو واخست لمبه شوے
بیچاره خوشحال د درست سره کباب کړم

خو ژوندے ئے د رزق مه کوه هیڅ غم
خپل قسمت به در رسیږی بیش وکم

قابل غم د ننګ نام کا په دُنیا کښے
نه په غم وی د دینار او د درم

قارون لاړ تحت الثریٰ لره لا درومی
موسیٰ پاس په علیین کښیښ قدم

پس له مرګه ښځ د مرګ ترقدم بنه یم
کورم مه شه د نامرد له کوره سم

د خوشحال قدر که اوس په هیڅ انشته
پس له مرګه به ئے یاد کا پیر عالم

چه په ما باندِ مئین زه پرے مئین یم
چه څما په غم غمژن زه ئے غمژن یم

ماوے یو زمان که بیل شم زه به وُمرم
چه جدا پاتے یم له یاره دروغژن یم

که د پښو خیرے ئے نه یم بارے شکر
چه د کرد په دودئے نښتے په لمن یم

په نورځه م د خاطر د لاسه نه شی
په جهان کښے آرزو من د بنه دیدن یم

خوبه راشه ما اوده کړه چه بخښ شم
په فراق کښے په ژړا ژړا کړمن یم

که رقیب په دا خبر شی تروبه څه کا
چه له یاره سره زه لاس وګردن یم

یمانی چهره م لاړه حبشی شوه
د فراق په اورئے سوے لوغړن یم

لوم دوو په څائے درے ګواه په عشق کښے
رنګ م زیړ ستړګے لمدے زبون په تن یم

Poha Foundation
A.S.KB

تہ محبوبہ کہ شیرینہ ډډے وخت نے
زہ خوشحال د اوسنی دور کوہ کن یم

خوک خوبہ کیدہ وارہ بہ نہ وو سرہ سم
تہ ډکښلیو سرئے نور تر تا دی وارہ کم

یو کلے یا دوہ چہ نے ستا ئنہ کا دا پیر دی
چونړ کښلے ھغہ دے چہ ئے ستائی درست عالم

وخوزہ پہ باغ کښے رنګا رنګ ګلونہ ګورہ
ګل دے د ګلابو د ګلونو مقدم

څہ لرہ اے میاشتے تہ خپل مخ ستائے وماتہ
د یار پہ مخ م نورځی سنا پہ مخ درومی تورتم

مخ ئے لکہ اوردے پرے پرتے دی تورے زلفے
څہ رنګہ بازی کا پہ سرہ اور کښے تور ارقم

خوک چہ پیر پیر ګوری یار د زړہ مینہ لږ یږی
خو نے پیر پیر ګورم پرے ئین شم دم تر دم

تا وئیل خوشحالہ کہ م غم لرے پہ زړہ کښے
خوښ اوسہ خوښی کړہ تل تر تلہ ستا څہ غم

چہ بازئ پہ جہان کړم ھغہ زہ یم
ھم نے پوسم ھم ترے پوسم اړ پرے نہ یم

واغیار تہ لکہ کانړے موم ویار تہ
پہ سختی وپہ نرمئ کښے ھغہ زہ یم

وبلا تہ د اختیار تورہ پہ لاس کښے
وقضا وتہ تسلیم پہ شان د مړہ یم

لکہ بوټے د کیمیا پہ مرغزار کښے
چہ پہ حال م خبردار شی د ھغہ یم

تندرھم څما د ذاتہ نہ پیدا دے
پہ سپین زړہ کہ د باران سپینے اوبہ یم

پہ ھرنام چہ د رضا ھغہ م بولہ
آدم زاد فرشتہ پری بودہ لیوہ یم

د کونینو نندارہ د زړہ پہ عین
د ویښ والی پہ دود کړم تا تہ اوډہ یم

د ھرچا بازار څما پہ سودا تود دے
خبردار پہ سود د بحر ھم د غرہ یم

ھم داوس غوندِ ھلک سرہ پہ لار څم
چہ پہ بدہ لار م بیائی ھلتہ نہ یم

Poha Foundation
A.S.KB

هم مې خیز هم مې ناخیز کا په میدان کښے
زهٔ خوشحال په حال خبر نهٔ یم چه څهٔ یم

څوبه ستاد دیو غمونو زغمل تل کړم
دَ یارانو کهے نشته یار به بل کړم

په قراره قراری دِ یاری پرے کړه
دَ نیمګړی نیت وچاوته وئیل کړم

چه وعده دِ د وصال چیرے خطا شی
په ژړلو خاورے خپے دَ بورجل کړم

هرطبیب لره چه ویر شمه ناقص وی
چه له حاله ئے خبر شم څنے تلل کړم

نور به هسے یکتنها له خلقو اوسم
د هرچا سره چه کښینم غم حاصل کړم

بلا پیرے زړهٔ لرم دا ئے عادت دے
غم وبل لوری ته درومی زهٔ ئے خپل کړم

چه منګی مې تشول دَ میو زهٔ یم
اوس نور ډکے پیالے اَخلی زهٔ کتل کړم

منګری دَ عاشقئ سره مله دده
په انکارکهٔ دروغژن یم دروغ سل کړم

خالی لاس ورځنے څم هیله مې نهٔ وه
چه ډک زړهٔ به ئے له ډکه باغه تلل کړم

په داهومره هوښیارئ هسے هیښ یم
څوک چه زهر راته نوش کا هم منل کړم

غرګناه راته دَ خس غوندِ ښکاریږی
چه په مهر کرم را یشم بخښل کړم

هم غزل مې په بیاض باندِ وکـــورہ
زهٔ خوشحال ختک دَ زړهٔ په وینو کښل کړم

چه مئین دِ دَ زلفینو په سلسل یم
خود په خود و لیونتوب وته مائل یم

وائی تهٔ به دَ مجنون غوندِ مئین وے
که وچاروته مې کورے ترے فاضل یم

ما به څهٔ پوښتے چه څهٔ لره زړهٔ تنګ ئے
ستا دَ تنګے خولے په فکر کښے تنګدل یم

دَ ګلونو په لیدهٔ دِ مخ را یاد شی
څکه هسے په ګلګشت دَ چمن تل یم

په خیر خیر راته کا تهٔ کړے خیروے مې
مګر ستا ګمان په ما کیږی چه بل یم

ستا له کویه به ولاړ نهٔ شم که شړے مې
چه دِ زړهٔ هسے جفا کړه اوس دِ خپل یم

لکه څوک چه په خپل دین کښے مستحکم وی
هسے زهٔ دَ یار په مینه مستقل یم

چه جدا له خپله یاره ژوندے پاتے یم
زهٔ په داشر وندون له یاره تل خجل یم

دَ نفر غوندِ مې عذر چاره نشته
هرچه ما وته څهٔ وائے په منل یم

لکه څوک چه خوارهٔ شهد وخوږ خوښ شی
هسے خوښ دَ شکر لبو په کنځل یم

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دَخوشحال په کلریزئ کښے بهار راغے
په زیبا وئیل هرکل ته مقابل یم

حیران یم نهٔ پوهیږم چه زهٔ څهٔ یم څهٔ به شم
له کومه یم راغلے بیا به کوم لوری ته ځم

خبر دَ هغو تللیو بیا په بیارته چا را نهٔ ورو
له حاله له احواله ئے کهٔ هرڅو څوک پوښتم

دلے چه څوک لیدهٔ شی نن ئے شپه یه دا بانډه کښے
آخرئے له دے ځایه وار په وار واتهٔ کښږم

جهان یو کټورے شو زهٔ په مثل دَ میږی یم
حیران پکښے جاروزم لاس وپښے پکښے وهم

په هیڅ کله زهٔ بنهٔ کړی کله زهٔ په هیڅ بیا بد کړی
کهٔ کام کهٔ په نا کام دی وارهٔ باد دی پیما یم

دُنیا وته چه کورم کاروبارته دَ وکړی
دَ وړکیو تماشے دی زهٔ ئے هم ورسره کړم

چه تهٔ پرے مبتلائے کهٔ دِ مال دے کهٔ دِ ملک دے
دا وارهٔ بے له خوبه بے له خیاله نهٔ وینم

چه تور ویښتهٔ دِ سپین شول خوئ دِ نورنهٔ شوخوشحاله
باور کړه اوس ناحق دَ سړی نوم دربانډِ بردم

دَ یار غم به په تنها صورت زغمم
چه دا او ښکے م غمازے دَ فراق دی

همیشه ئے په دا فکر درمانده یم
ملامت ئے دَ عاشق دَ سر پکړئ ده

دَهجران دَ آتش لامبے تازه شی
آشنائی له جدایئ سره بنه ده

له طبیبه خو خلق هیله دَ شفا کا
زهٔ خسته دَ خپل طبیب له لاسه مرم

دا بے درد عالم به نهٔ راخبر و م
زهٔ ئے څکه په کریوان کښے تو یوم

چه دَ خوږ خاطر علاج په څهٔ کوم
دا پکړئ له سره چرته اچوم

خودَ صبر اوبهٔ زهٔ پرے پوږ دوم
دَ مرهمو قدر داغ څخه کښږم

زهٔ خسته دَ خپل طبیب له لاسه مرم

Poha Foundation
A.S.KB

یارہ تہٗ چہ جدائی جدائی وائے
زہٗ خوشحال دَ دے خبرے توان لرم؟

دَصفا پہ لارے نہٗ اینبے قدم
ھمیشہ لہ درویشئ وھم دم

ھغہ کلہ شیخ ملا ولی درویش دے
چہ نظر پہ سود او زیان پہ مدح و ذم

درویشان پہ تفاوت نہٗ دی راغلی
خپل پردی پہ ستر کو وارہ کوری سم

دَ درویش تر زیرہٗ بہ نہٗ رسی دا دوارہ
آئینہ دَ سکندر کہٗ جام دَ جم

ودرویش وتہ سرکوزے بادشاہ نہٗ دے
دَ آسمان ورمیږ لاھم دے ورتہ خم

دَ درویش علم پہ درس پہ مکتب نہٗ دے
تل نظر لری پہ لوح او پہ قلم

کہٗ خلوردی کہٗ پینځہ کہ شپږ اوہٗ دی
دَ درویش نشتہ داھیڅ اتم نہم

ماوتا وتہ دیوار شتہ غاړے غرونہ
پہ درویش تر شرقہ غربہ دے یو سم

نہٗ پہ نون دے نہٗ پہ میم دے نہٗ پہ جیم دے
کامل پاس پہ لام وھلے دے قدم

چہ ذرہ طلب دَ نمر کا ندی خوشحالہ
پہ ھمت مہٗ شہ تہٗ ھم تر ذرے کم

دانہٗ وایم وچا تہ چہ پارسایم فاسق نہٗ یم
دَ خدائے منت را باندِ ھرچہ یم منافق نہٗ یم

یا مازدہ ستا پہ حُسن یا حُما پہ مینہ تازدہ
کہٗ ھرڅو کبنلی پیردی نور پہ ھیڅا عاشق نہٗ یم

دَ مخ مشال دِ بل کړ دَ پتنگ غوندِ پرے را غلم
بیا تہٗ بہ راتہ وائے چہ پہ عشق کښے صادق نہٗ یم

کہٗ تہٗ لکہ لیلیٰ ئے ما مجنون بولہ پہ عشق کښے
کہٗ تہٗ لکہ عذرائے زہٗ ھم کم تر وامق نہٗ یم

یا مست یا لیونے یم یا مِ نہٗ زدہ کار دَ مینے
بنکارہ بنکارہ وئیل کړم دَ رازونو سارق نہٗ یم

دَ ھر بنھر پہ کوئے کښے ناقصان طبیبان پیردی
کہٗ ھرڅو پسے کړخم زہٗ لا پیښ پہ حاذق نہٗ یم

Poha Foundation
A.S.KB

څو ذکر څو مذکور کړے تل څما د ګمراهئ
انصاف بنۀ دے زاهده زۀ مخلوق یم خالق نۀ یم

دروغ وعده هم بنه ده د سړی د زړۀ اُمیدشی
یوتش مهرخو وکړه کۀ د ډک دِ لائق نۀ یم

کۀ وائے هغه وایه چه د عشق د محبت دی
کۀ نورځۀ راته وائے زۀ خوشحال ئے شائق نۀ یم

د خپل یار مینے په زړۀ هسے بیمار کړم
چه په درد کښے ئے هر کوره ناقرار کړم

چا ناقص م دارو کا پرے نۀ رغیږم
د حاذق طبیب طلب په کوم دِیار کړم

تورے ستړکے تورے وړوځے تورے زلفے
دا همه تورے بلادی زۀ ئے خوار کړم

کۀ یوتش نظر د مهر راته وکا
د دُنیا واړه منصب مال به ترے څار کړم

زۀ خوهسے نادیده نۀ یم اے خلقه
چه به بۀ ترمخ کلونه د بهار کړم

د بهار کلونه اورشی زۀ پرے سوزم
چه بے کښلیه مخه سیل د ګلزار کړم

بے له څانه په بل چا م پیرزو نۀ شی
چه کا تۀ د مهوشانو په دیدار کړم

چه ډیر ډیر ئے کښلی مخ ته کتے نشم
دواړه ستړکے ئے مزرئ دی څنے ډار کړم

ماخوشحال په څان پخپله چارے وکړے
چه په ملک کښے یوناترس وی زۀ ئے یار کړم

د تقوٰی د پارسایئ دُعا تل کړم
چه دُعا م اثر نۀ کاځۀ وئیل کړم

زۀ م خدائے مئین کوی په بنا ئسته ؤ
هسے نه چه زۀ پخپله زړۀ مائل کړم

چه عالم م اړوی د عشق له کاره
زۀ اقرار ورته په خولۀ انکار په دل کړم

مګر زۀ فسق او فجور لره پیدا یم
چه بیا بیائے ماتوم کۀ توبے سل کړم

واعظ حورے بنے کوی تر دا دلبرو
کۀ هوهو ورته لرم کله منل کړم

زۀ په دا سبب لیمۀ غواړم له خدایه
چه دلبرو ته د ستړکو غړول کړم

چه د عشق غمونه نورچا لره درومی
زۀ ئے مخے لره ورشم واړه خپل کړم

عاشقان به د جهان په ما پیغور کا
زۀ کۀ اوس په عاشقئ کښے خوئ بل کړم

Poha Foundation
A.S.KB

وهرچا وته ئے راز وایم د مینے
د هرچا سره چه یار شم یار خجل کړم

زهٔ لومړے په آشنایئ ناز یدلم
واړه غم وُوچه پرے بنځه وپوهیدلم

د زړهٔ زور د صورت توان راځه لاړشه
چه درانهٔ د بیلتانهٔ پیتې ئے اخلم

آشنائی یاری په مهر په رضا شی
په دا کارکښے په چا نهٔ شی زور وظلم

سراول د یار د یاد په بالین کښیږ دم
له غه پسه په پالنګ باندِ څملم

چه د سر په څائے سینه راته بډه کا
هم هغه به د بنړو په غشیو وُولم

بنا نسته لکه کلونه زهٔ طوطی یم
چه وهر لوری ته څم په کلو ملم

کهٔ سیالی له نړه شی نهٔ ئے له بخته
شاه پخپله بے ریباره وُ بللم

هوسئ چا په دوُ نیولی دی خوشحاله
بیهوده په غزاله وُ پسے زغلم

زهٔ چه هسے په تعجیل او په شتاب څم
خرابات لړه په هیله د شراب څم

د ساقی د لاسه مئے چه تناول کړم
بیا په بیارته به بیخوده مست خراب څم

د ساقی د مخ جذبه م مخ ته بولی
چه دا هسے میکدے ته په ترتاب څم

دُرد د رز م ئے له خمه دی نوشئ
اوس په هیله په امید د مئے ناب څم

چه م نشی بله یو سر بل سر ستړکے
له جهانه مخ پوښلے په نقاب څم

له دوُو ستړکو م روان د اوښکو سیند شو
دَدے سیند دپاسه زهٔ لکه حباب څم

خوب وخور م له خاطره فراموش دی
د جمال په خیال ئے درسته شپه په خوآخم

د محبوبے د جمال شغلے آتش دی
زهٔ خوشحال ئے له لیدلو زړهٔ کباب څم

زهٔ چه تل هومره ناسازے د عالم وړم
د خپل یار د پاره داجور وستم وړم

د لاله غوندِ داغدار په جهان راغلم
هم دا داغ به له جهانه د صنم وړم

په وصال ئے د جهان خوښی راشی
چه له کښلیو جدا کیږم څنے غم وړم

په عالم د مجنون غږ دے مردم بو له
په محشر کهٔ څنے وړاندِ خپل علم وړم

هر قدم په څیګر خون ږدم توئے مشه
د شرابو پیالے دے په تورتم وړم

Poha Foundation
A.S.KB

چه نرګس ته نظر نۀ کاندِ له کبره
وهغوته څۀ ګلونه د شرشم وړم

کارکُنان د کارفرمائے په حکم کار کا
زړۀ چه حُکم فرمائی هوړے قلم وړم

هومره پیرے خرخشے فتنے جنګونه
بیا به وائی چه زۀ ستا غنجونه کم وړم

په هردم د هغه یارمنت رابانِدِ
چه ئے هسے پیرخیالونه په هردم وړم

مخ به چیرے راته سم کړے په یارئ
کۀ داخوئ به همیشه له عمره سم وړم

چه په کوئے کښے دِ مقیم شم دروغژن یم
کۀ به نوم په ژبه چیرے دارم وړم

راته وائے نن زړۀ څه رنګ وے له مانه
کۀ دِ خوږین کړم ئے خوږ خوشحال خرم وړم

زۀ چه خپل قدم د عشق په خونی راه ږدم
هر زمان له تنه سر لکه ګیاه ږدم

د جمال خوبی دِ زیاته تر آفتاب ده
د نظر دپاره نوم دریانِدِ ماه ږدم

درسته شپه چه ستاله غمه سترګه تاؤشم
هر سحر په افلاکونو باندِ آه ږدم

کۀ تۀ تیغ د جفا وکاږے و ماته
ستا و تیغ وته به سر لکه ګیاه ږدم

کۀ م چیرے لاس دواک درورسیږی
په سپین مخ به دِ د غابن غنجے سیاه ږدم

بیچاره خوشحال چه ستا د درګدائے شو
څکه زه دریانِدِ نوم د بادشاه ږدم

ستا د راغلو منت پیر لرم نسیمه
چه ګلونه غوړوے څما په سیمه

وصبا وته ئے هیڅ بے څایه نۀ دے
چه خبر شوم د ګلونو له تسلیمه

د بلبلو بے خودی بے څایه نۀ ده
چه مستیږی د ګلونو له شمیمه

بیم د هجرد هرچا سره جارُوځی
هیڅ عاشق به خالی نۀ وی له دے بیمه

کل بلبل سره بنۀ وصل لری دریغه
کۀ داچاره همیشه وے مستقیمه

کله وصل د خپل یار کله هجران وی
سرشته د عاشقئ ده دا قدیمه

د بهار په وخت چه ګشت د ګلزار نۀ کا
هغه څوک به اندیښنه لری سقیمه

په بلبلو د ګل بوئ لکه وصال دے
کۀ ئے رنګ په سترګونۀ وینے ندیمه

هرورق ئے معرفت د کردګار دے
وهر ګل وته کاتۀ وکړه حکیمه

کله هرلوری ته ګل د بهار ګورے
کله نۀ وینے یو ګل په خپله سیمه

Poha Foundation
A.S.KB

یوم یا ردویم کلزار ساز وساقی شته نن م کومه اندیښنه له غین ومیمه

د کلزار په اشتیاق دے په خزان کښے
په خوشحال باندِ کرم وکړه کریمه

بنائسته نۀ دی بلا دی آشنائی ئے دہ له غمه
آشنائی ئے دہ له غمه زۀ نارے وهم عالمه
زۀ نارے وهم عالمه عشق یو یم دے په موجونه
عشق یو یم دے په موجونه الحذر له هسے یمه
الحذر له هسے یمه چه عالم پکښے فنا دے
چه عالم پکښے فنا دے دا دریاب روغ دے له دمه
دا دریاب روغ دے له دمه چه ساحل ئے لیدۀ نشی
چه ساحل ئے لیدۀ نۀ شی د یرغرقاب دے تر قلزمه
د یرغرقاب دے تر قلزمه نۀ زیاتیږی نۀ کمیږی
نۀ زیاتیږی نۀ کمیږی تر ابده تر قدمه
تر ابده تر قدمه چه شنا کا په دا یم کښے
چه شنا کا په دا یم کښے چه دعوٰی لری محکمه
چه دعوٰی لری محکمه هغه دُر ورپسے غواړی
هغه دُر ورپسے غواړی چه بها لری اعظمه
چه بها لری اعظمه هغه دُر ئے بنۀ جمال دے
هغه دُر ئے بنۀ جمال دے چه خوبی ده باندِ تمه
چه خوبی ده باندِ تمه په جمال ئے زلفے ماردی
په جمال ئے زلفے ماردی خبردار ئے یم له سَمَه
خبردار ئے یم له سَمَه په خوقسمه تورماران دی
په خوقسمه تورماران دی څوک دَدم دی څوک بے دمه
څوک دَدم دی څوک بے دم دی هغه مار خوشحال خوږلے
هغه مار خوشحال خوږلے چه ژوندے دے تر دے دمه

Poha Foundation
A.S.KB

بنۀ به هغه وخت وی چه به یار لره وردرومم
وایم چه به زۀ باغ وبهار لره وردرومم
زلفے ئے بنکاره کړے مښک عنبرے په ماتوئے کړۀ
اوس به له دت پسه څۀ عطار لره وردرومم
خدائے په کور کښے راکړه هغه تورے ستړکے ترکه
اوس به ئے په مرسته څۀ فرخار لره وردرومم
زار دخوږ و زړونو خوښ خرم زړونه آزار کا
غم اندوه م دادے چه خپل زار لره وردرومم
هرچرته چه خار دی هغه ځائے موبی کلونه
څکه په دا هیله هرهر خار لره وردرومم
کوم سحر ئے وکړۀ په ما خوار باندِ حیران یم
مړک وته م ناست هغه خونخوار لره وردرومم
هم ئے په ما وکړل څوځو رنګه ستمونه
بیا له ناچارئ ستمګار لره وردرومم
یارم په بنانست کښے لکه ګل د نوبهار دے
سودائے د جمال کړم چه ګلزار لره وردرومم
بنۀ خواږۀ یاران چه ما خوشحال لیدل په ستړکو
اوس ئے په ژړا ژړا مزار لره وردرومم
کۀ مئین زۀ په ګلزار یمه په ځائے یم
کۀ جُدا ورځنے پاتو یم عالمه
یارم لاړ شو په دالار ورپسے دروم
بے له عشقه بله چار نشته بهتره
په جنت کښے هم د حور وصفت کیږی
په یارئ کښے هیڅ حساب د جور نشته
له خوږ وشوندو ئے سړے شکرے اُوری
کۀ ډمخ ئے په نندار یمه په ځائے یم
په ژړا کۀ په چغار یمه په ځائے یم
کۀ د یرستړے په دالار یمه په ځائے یم
کۀ دایم د عشق په چار یمه په ځائے یم
کۀ طالب د بنۀ نګار یمه په ځائے یم
کۀ دادخواه له ستمګار یمه په ځائے یم
کۀ طوطی د شکر بار یمه په ځائے یم

Poha Foundation
A.S.KB

زهٔ خوشحال په لیونتوب کښے خوشحالی کړم
لیونے د پری وار یمه په خانے یم

که م هرخوته بادشاه نے زه گدا یم
مخ له مانه مه جار باسه مبتلا یم
زه چه ستا د غلامئ داغ لرمه
هیڅوک خان سره سم نه گنړم بادشاه یم
د خاطر درم تړلے دے په غنو
له عالمه سره ناست په فکر ستا یم
که دِ څوک په درد رومن ڈ زه دردمن یم
که دِ څوک د تلی خاورے زه خاکپا یم
کله ستا د راز خبرے په کاغذ کښے
کله ستاله مخه حال قلم ته وایم
د بنهٔ مخ د عاشقانو دِ شمار نشته
ولے زه په همه وار و کښے یکتا یم
خادمانو له شمارے م محروم مه کړه
که د نورو انعامونو دِ ترشا یم
که په ما مهر کرم کوے ته بنائی
که په ما جور وستم کوے، سزا یم

تا خوشحال وته وئیل چه څه پکارئے
که پکار که نا پکار یم خو هم ستا یم

که هميش د ملامت کانړی په سرخورم
غم م نشته چه په تورئے د دلبر خورم
که د سپیو د کودی اوبهٔ نے مومم
زه به وایم چه په تن آب کوثر خورم
لکه باد په نرگس وُلگی تازه شی
د رقیب څیره هسے په بصر خورم
زه به لاورته تلوار کړم لکه تړے
که تل ستاله لاسه تُوره یا خنجر خورم
چه په بناخ نے ډول ډول میوے زانگی
لا به کله د وصال د وُنے برخورم

تا وئیل خوشحاله چې شه خولهٔ م واخله
زه طوطی یم چغار وکړم بیا شکر خورم

که گناه نه کړے آدم
تر وپه چا به شو کرم
سکه گرم لره بانډهٔ دی
چه پیدا شوے نور عالم
په یوه توبه گناه څی
د سړی له عمره سم
گرد غبار چه په گل پریوزی
شست و شوئے کا شبنم
د مومن گناه په غاړه
د شیطان دی بیش و کم

Poha Foundation
A.S.KB

شاهزاده چه بدی وُ کا دَ ندیم سرشی قلم
دَدهٔ بد په نورویشل شی یار تر یاره نهٔ دے کرم

په لَا تقنطوا خوشحاله
تل خوشحال اوسه خرم

کهٔ گذر په خیرآباد وکړے نسیمه یادِ کشت وُشی دَ سرائے دَ سیند په سیمه
په وار وارخُما سلام ورته عرضه کړه ورسره خُما دَ لوریه څو تسلیمه
اباسیند و ته ناره وکړه په زوره ولنډی ته وینا ووایه حلیمه
گوندِ وی چه بیامِ ستاسے جام نصیب شی په گنگا جمنا به نهٔ یم تر قدیمه
کهٔ دَ هندله هوا زارکړم څوبه زار کړم دَ اوبو بلائے لابده عظیمه
کهٔ دَ نهر اوبهٔ څښے کلے پریباسی هم دَ هرکوهی اوبهٔ نهٔ دی بے بیمه
چه سړے اوبهٔ دَ غرهٔ نشته په هندکښے ترے توبه کهٔ واړه ډک دے له نعیمه
تل به هیڅوک نا اُمید په دُنیا نهٔ وی په کریابو کرم کیږی له کریمه
دَ ویشتلی وصحت ته اُمید وُشی دَ پرهارئے چه کمے وشی له ریمه
خدایه زهٔ مِ په وصال دَهغو خوښ کړه داچه اوس ورځنے لرے دے دوه نیمه
عاقلان به هیڅ انکار وربانِدِ نهٔ کا هرافعال چه صادر کیږی له حکیمه

همیشه به په هندنهٔ اوسے خوشحاله
عاقبت به عاصی وُوځی له جحیمه

گرم خونهٔ یم کهٔ ارمان کوم لا ژاړم دَ باغ گلِ م غوړیدهٔ زهٔ څنے غواړم
بل بادشاه نشته اورنگِ م عدل نهٔ کا کهٔ صبا بیگاه ئے تل په دربار تاړم
دَ طلب غړی م لاندِ شول تر غرونو هغه بیل یاران په کوموغړیو غواړم
دَ هواد یاران م هرزمان یادیږی چه ئے مخ په خوب کښے وویني وویاړم
چه قاصد دَ یار دَ خولے کتابت راوړی څوئے لوند په اوښکو نهٔ کړم نثرئے نغاړم

زهٔ خوشحال په خپل قسمت پورے حیران یم
چه په چرته گرځیدم په چرته ولاړم

گرم خونهٔ یم چه له دردهٔ سره خورم نور به ډکے پیالے آخلی زهٔ به گورم

Poha Foundation
A.S.KB

لاله زار به شګفته په هغه ملک شی
چه باران د دوا پروستر کوباندِ ووړم

وائی زهٔ له مانه وژغوره که ښهٔ کړے
کشکے ستاله لاسه خلاص شی زهٔ ژغورم

ځان به درکړم مچه راکړه ښه سودا ده
که ئے ته په چا پیرے زهٔ پلورم

په دا راز به هرے نیاز کله خبریږی
چه خوشحال راته دُعا کا زهٔ زورم

که غمونه د دے خپل خاطر کباب کښم
بویه داچه دفترونه یا کتاب کښم

په بیان په قصیده به تمام نهٔ شی
که ناسازے د سپهرو د شهاب کښم

د فراق غمونه لور په لور انبار دی
په کاغذ باندِ د کوم یوهٔ حساب کښم

په ډیر غم کښے هیڅ خبر نهٔ یم له حاله
زهٔ به دا واړه په حکم د وهاب کښم

که جفا د زمانے وه که د خلقو
زهٔ به دا واړه په حکم د وهاب کښم

په فلک باندِ د هیڅا حکم نشته
چه ئے ظلم ستمونه انقلاب کښم

د آګرے په کوټ کښے بند شاه جهان دے
د دارا به هغه کوم فانی جناب کښم

نهٔ به زهٔ حځا سر یږی نهٔ به بس کړم
ورځ و شپه که سلامونه په احباب کښم

خراب شوی د فلک له لاسه ډیر دی
اوس به حال د هغه کوم یوهٔ خراب کښم

که د خوږ خاطر له حاله چا ته کښل کړم
بیا آهونه یا ژړا یا به عذاب کښم

یو مکتوب د خپل آشنا را لږه راغے
اوښکے بغرګے تویوم چه ئے خواب کښم

حاسدان م په حساب لکه کلاب دی
حیف نهٔ دے چه به جور د کلاب کښم

ما خوشحال په خوب داحال نهٔ وولیدلے
چه به دا د غم بیتونه په پنجاب کښم

له هُنره چه څوک ووائی لږم
چه م بخت نهٔ کا یاری څهٔ وُوایم

په جهان کښے د وفا هُنر کیمیا دے
زهٔ ئے څهٔ لره د چا هیله کوُم

د وفا میوه د دهر په باغ نشته
بیهوده ئے هره وُنه لټوُم

غه باران چه په دریاب باندِ وریږی
په باران به ئے زهٔ څهٔ حسابوُم

نادانی م غلبه په هوښیارئ شوه
مرغلرے په دریاب کښے تویوُم

له قسمته به نهٔ لږ نهٔ به څهٔ زیات شی
غه روزی چه حځا نهٔ ده نهٔ ئے خورم

Poha Foundation
A.S.KB

چه خُما له زړه زیات خما څخه وی
اَمانت غوندے بل لره ساتم

کوم مکان د زمانے له مکره خلاص دے
چه هغه لوری ته تیښت ورځنے کړم

کهٔ په تیښتے خلاصیدے څنے به خلاص شوم
د قضاله لوری کوم لوری ته څم

زمانه مِ د فتنو په کانړو وُولی
زهٔ اَبله د بنیښے سپر په مخ کښیږدم

چه په راغلے بنادی راسره نهٔ وه
په هجران به ے څهٔ زړهٔ زهیر وم

چا وئیل چه صبر نخښه د بری دے
زهٔ خوشحال په صبر څکه زړهٔ ترم

لا به کله خپل مقام ودلبر ورکړم
چه کتلے مال همه ورته د لور کړم

یو ولی د دلاسه را ته پرے نږدی
څان کهٔ هرڅوخپل مئین ته مرور کړم

هیڅا ونهٔ کړه څما د زړهٔ سا تنه
هرسړے مِ زړهٔ دردمن کا چه زړه ورکړم

په درست کلی کښے یو هسے دلبر نشته
چه خپل زړه دَدهٔ په وصل بهر ورکړم

خبردار به شی عالم څما له درده
کهٔ د آه په اور پړوزے پیښور کړم

ستا د خولے خبرے نورے د زړهٔ نورے
زهٔ خوشحال ختک یو هیښ یم پرے باور کړم

ما شراب خوړلی نه په حد واهدهٔ شم
کهٔ ئے وخورم خبر نهٔ یم چه به څهٔ شم

په هرلوری چه نظر کوم اغیار دی
د زړهٔ حال وچاوته وئیلے نهٔ شم

زمانے را باندِ وکړے هسے چارے
لکه دُر د خرمهره سره پیښهٔ شم

د اورنګ بادشاه په دور عدل نشته
ترطناب لاندِ په بنهر کښے لوټه شم

کهٔ د رنځ دارو مِ کړے طبیبه وخت دے
هالهٔ ستا دارو ومشه چه په تلهٔ شم

خپل خونی وچا ته څهٔ بنائیم په کوته
چه د چا د لاسه مرمه خود لیدهٔ شم

درسته شپه لکه اَغزی په زړهٔ څرخیږی
د فراق غمونه څهٔ رنګه اُودهٔ شم

هیڅ په ستړکو لیدهٔ نشی یو قصاب دے
نهٔ ئے لاس نهٔ ئے چارهٔ په زړهٔ ورځ شم

لکه وو په هغه شان په وفا تینګ دے
چه تر یارے څخل نهٔ کړم څار تر زړهٔ شم

په دالوڅو پوڅونهٔ رسم تر یاره
د سیمیا علم مِ نشته چه مرغهٔ شم

خلق تشے تسلے کا زهٔ له څلی
د هلک غوندِ د هرسړی په خولهٔ شم

Poha Foundation
A.S.KB

اَللّٰهدا دچه بند په بند کوتے په تار ږدی
دَخُوږ زړهٔ دمه مِ شی څهٔ خوتا بهٔ شم

نهٔ شیخان نهٔ طبیبان نهٔ ساحران شته
چه له دے رنځه دَچا په سبب بنهٔ شم

زهٔ خوشحال له نوروڅهٔ لره فریاد کړم
په زړه زړهٔ واړهٔ په خپل غشی ویشتهٔ شم

مابے دودهٔ توسنی کړهٔ منجید لم
عاقبت ئے په کمند و څکیږ لم

وړاندِ روستوئے را واچول بندونه
په آخورئے قیزه کړے وتړ لم

هغه ډیچے هغه ترنډے له ما ولاړے
چه به خوشے په جلګو کښے کړځید لم

ریاضت ئے دَمولا را باندِ کښینے
رنګ په رنګ ئے په جلب و پوهو لم

چه مِ لاس دَچا تر شا نهٔ وُو راغلے
اوس پخپله شا پخپله زین اخلم

دَ سورلئ هُنرئے و بنایهٔ و ماته
په تیمار او په راتب ئے و ساتلم

ورځ وشپه مِ دَ تپاک خبر آخلی
کهٔ خوراک خورم کهٔ ولاړ وُم کهٔ څملم

هم ئے نوم دَ ډیرے مینے په ما کښینښ
هم ئے زهٔ پخپله نخښه و داغلم

چه تمام هُنر مِ واړه ورمعلوم شو
خپل څښتن په خپله ژبه وستائلم

بیهوده زغا بنتنه واړه له ما ولاړه
چه په هرلوری ئے حکم هورے زغلم

چه په ما به ئے نظر په حقارت کړ
هغو واړو په هُنر کښے و پسند لم

اوس مِ قدر یو په سله یو په زر دے
چه اول په څو درمه پیر ید لم

اوس په هر توکی خوشحال خورسند خرم یم
په خپل قدر په قیمت و پوهید لم

مست یم مئے پرست یم رندی کړمه کړمه کړم
واوړه محتسبه باده خورمه خورمه خورم

نور شراب مِ واړه نور عالم وته بخښلی
لآم و ب مِ مئے دی پسے مرمه مرمه مرم

مور به څنے نهٔ شم زهٔ دَ میو مستسقی یم
تل کهٔ هسے ډکے پیالے څښمه څښمه څښم

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

لارَد محبت دہ تل بہ روغ سلامت نہٗ یم
زہٗ چہ پہ دا هسے لارے تلمہ تلمہ تلم

څہٗ وائے وما تہ حال دِ څہٗ وو پہ هجران کښے
نورخبردارنہٗ یم پہ زړہٗ سومہ سومہ سوم

خلق راتہ وائی رنگ دِ بیا زیړ شو عاشق شوے
هیڅ منکری نہٗ کړم خلقہ شومہ شومہ شوم

دود د عاشق دا دے چہ پہ عشق کښے ملامت وړی
ځکہ زہٗ خوشحال ملامت وړمہ وړمہ وړم

نجومی چہ قدم نہٗ ږ.دی بے نجومہ موت وفوت ونا کامی مومی لہ کومہ
چہ کړئ کړئ د ورځو شپو تیریږی پکښے راشی پہ چا نیکہ پہ چا شومہ
څان بہ خلاص نہٗ کا د بدساعت لہ شړہ نجومی ئے کہٗ خبر دے لہ علومہ
نیک وبدئے پہ قبضہ کښے د قضا دی بیهوده خبرے مہ پیمہ وردرومہ
مقدر بہ پہ هیڅ رنگ مبدّل نہٗ شی هرسړی لړہ ورځی بخړہ مقسومہ
کہٗ پہ پوهہ افلاطون د زمانے شی دقیقہ بہ د قدر نہٗ کړی مفهومہ
کډی چرک ترمزکے لاندِ اوبہٗ وینی ولے نہٗ وینی پہ زمکہ باندِ لومہ
پہ تنزری نن د کاندہ حال معلوم دے ولے بند شی د هلکو پہ کړکومہ
ورځ شپے سړہ همہ نہٗ دی یکسانے نن یوہ دہ کاندہ بلہ شی معلومہ
وسړی تہ وار پہ وار هغہ رسیږی چہ د دہٗ پہ پیشانئی باندِ مرقومہ

پہ خوشحال یوہ هغہ دہ بلہ دا شوہ
بیا بہ کوړہ پہ قسمت پیښہ شی کومہ

نور بہ مخ پہ آئینہ برابر نہٗ کړم نہٗ بہ دواړہ سترګے تورے پہ رانجہٗ کړم
نہٗ بہ سپین لاسونہ سړہٗ کړم پہ نکریزو نہٗ بہ نورپہ ږ.منزے سازد سرو پښتہٗ کړم
نہٗ بہ ملاتے ماتے څنډے پہ مخ پریږدم نہٗ بہ لاندِ باندِ لب پہ پانوسړہٗ کړم
چہ د مینے یار م نشتہ چہ ئے کوری د صورت سنګارو کوم یوہٗ تہ وکړم
درست صورت م سړے لمبے شی شنے د ډوډے چہ د خپل مئین د مینے راز تر زړہٗ کړم

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ ژوندون ترهرڅۀ خوږ دے په جهان کښے اوس بے یاره په ما ترینه دے زهٔ څۀ کړم

هغه یار چه چرته دے خوشحال دِ اوسی
دے دِ خپله خوشحالی کا غم به زهٔ کړم

وړاندِ روستو دوه عدمه په دا مینځ کښے یو دوه دمه
خو هم دائے چه لیدهٔ شے کۀ څۀ نور څۀ ئے آدمه
چه دا دوه دمه دِ نهٔ وی په حساب ترجیفه کمه
ستا غفلت و ته حیرت یم په خپل ځان باندِ ستمه
دَ حرص په وزر کړے هم په غرونو هم په سره
کۀ بادشاه دَ درست جهان شے چار دِ تیره شی تر جمه
بادشاهی به دِ خلاص نهٔ کا چه اجل درشی له همه
څو روز کار هومره ئے فکر څو دُنیا هومره غمه
په زړهٔ یو درم یو داغ دے دوه داغونه دوه درمه
څو عالم سره کړ یږی غم به موسی له عالمه
چه وهرڅۀ ته ئے شاکړه په هغو ده مُسلّمه
چه نهٔ څۀ آورے نهٔ څۀ وینے زړهٔ دِ خلاص دے له اَلمه

تهٔ هم دِ یر ښهٔ ئے خوشحاله
ولے څار پوِ دِ تر قلمه

هغه دم چه دَ ساقی پیاله نوش کړم په مستی ئے دوارهٔ کونه فراموش کړم
په معنیٰ کښے هم شراب یم هم ساقی یم طالبان دَ میوشته چه ئے مدهوش کړم
ناصحان را ته دَ عقل دفتر لولی خدائے به ئے نهٔ کا چه ئے زهٔ په وئیل کوشش کړم
دَ زاهد په صومعه کښے مِ زړهٔ تنګ شو له دے پسه به خدمت دَ مئے فروش کړم
زهٔ بلبله خوش نوا دَ دے چمن یم په موسم دَ ګلو څۀ رنګه خاموش کړم

چه په زړهٔ ئے اَثر نهٔ کیږی خوشحاله
څۀ فائده کۀ تل په رو ورته خروش کړم

هله مخ را ته بنکاره کړه دیوانه شوم په همه وارهٔ عالم کښے اَفسانه شوم

Poha Foundation
A.S.KB

لامِ ستا دَ مخ چراغ لیدلے نۀ وو زۀ زړۀ سوے لاهاله پرے پروانه شوم
آشنائی دِله بنادئ نۀ وه غم وو چه دا هسے له بنادئ بیګانه شوم
ستا دَ زلفو دام مِ ولیدۀ په لارے له مسجده نه مقیم په بُت خانه شوم
ستا دَ زلفو دَ زنځیر هوس مِ وُکړ نۀ چه زۀ له بے عقلئ دیوانه شوم
آغزین دِ دَ بنړو نۀ وو بلا وو چه په ځان و زړۀ ئے هسے نښانه شوم
زۀ چه تل دَ لیونیو په شمار وُم بیا له کومه په ساعت کښے فرزانه شوم

زۀ خوشحال هم بے نظیر یم په عالم کښے
چه مئین په بے نظیره جانانه شوم

یوه نخښه درته وایم دَ بے شرم په وعده په قول نۀ وی نرم ګرم
خدایه ما دَ هغو مل مۀ کړے په لارے چه ئے نۀ وی په یارئ کښے آزرم
دَ ناکس یارې په مثل دَ اوړو دَه چه دَ باد په مخکښے دروی ترم ترم
یوه بده زمانه شوه دریغه دریغه په هرچا چه دَ یارئ باور ورم
ګۀ هندوکۀ مُسلمان دَ پت په کار کښے چه مِ ولیدۀ دَ هیڅا نشته برم
څوک چه نرم وئیل کا عمل ئے ګوره تکان هم په خولۀ وئیل کا نرم نرم

دَ هغو مخ ته مۀ ګوره خوشحاله
چه ئے سخت په بے شرمئ کښے دَ مخ چرم

آه هم دا هومره آهونه پودم په دم بیا ګناهونه
هم هغه پکښے پرے وزی چه کنی چا ته چاهونه
لکه باد هسے تیریږی دَ فانی دُنیا جاهونه
اور دَ آه ئے هسے لګی لکه اور په ګیاهونه

ګوره بیا به په چا سرشی
دَ خوشحال سارۀ آهونه

آدم خیلے آفریدئ دی سړے اوسپینے پکښے شته دی بنا نسته په رنګ رنګینے
غټے ستړګے لوئے بانړۀ فراخ وړوځے شکرلبے ګل رخساره مه جبینے
تنګے خولے لکه غوتئ هوار غاښونه سرئے ګرد په تورو زلفو عنبرینے

Poha Foundation
A.S.KB

په وجود کښے لکه ها له ویښتو خلاصے
پښے کمکئی غُنډئ پنډئ پهن سرینے

ترڅنګ کیږے سینه وړے ملا نړئ
قدئے سم لکه الف په تن سیمینے

که دَ باز غوندِ م گشت په غرونو کیږی
بنکار م هم شوے بنائسته زرکے ثمینے

بازکه چُوز وی که کرج طلب دَ بنکار کا
لا ترچوز وی دَ کرج غوټے مهینے

یا اوبهٔ دَ لنډی سیند یا دَ باړے دی
چه په خولهٔ م ترشربت لګی شیرینے

دَ ماتری غاښے نیغ دَ رومی آسمان ته
په خاتهٔ خاتهٔ لنډیږی باندِ سپینے

آدم خیلو سره زهٔ په تیراه را غلم
نور رخصت ورکړے خوږ په زړه خورینے

مینه وارهٔ کار دَ اور لری خوشحاله
که لمبه ئے پټوے لوګے ئے وینے

اے چه مخ دِ بنائسته دَ ے په خالونه
په داخپل بنائست دیرمهٔ کوه خیالونه

همیشه به دِ دا هسے بنائست نهٔ وی
دَ ګلشن ګلونه نهٔ وی تر کالونه

چه دَ خپلو عاشقانو وبال اخلے
هومره ښهٔ نهٔ وی په غاړه وبالونه

کله ماوته دُعا کله کنځل کړے
درته چا بنئیل دا هسے جنجالونه

دیر دِ ماغوندِ غلولی په رنګ رنګ دی
څهٔ بلائے په لباس په تیتالونه

ستا دَ وُروځو خال کوتره دَ هونړا ده
تورے زلفے دِ چا پیرے ترے جالونه

دَ بلبل په خاطر هومره بلا نهٔ وی
چه غنچه کا غوږ یدل په اهمالونه

ستا دا نیسته هسته خولهٔ هسے اِشکالے
چه به نهٔ وی نوردا هسے اِشکالونه

نهٔ به باز نهٔ به شاهین نهٔ به شنقارشی
که تپوس دَ الوتو لری بالونه

په داخو توکه دِ هیڅوک باور نهٔ کا
په وعده دَ کښلیو خوب دَ ے که فالونه

دَ مجنون په بیړئ ناست دَ ے مرګ ئے مهٔوه
چه په سپینو خولوئے وشندل مالونه

خبردار وربانِدِ روغ لیونی نهٔ دی
په خوشحال کښے چه یرانهٔ دی داحالونه

په هره کوڅه گرځم که م چالیده رنګینه
گل مخه، عنبر بویه، هوسئ چشمه، مه جبینه

Poha Foundation
A.S.KB

په خولهٔ غنچه د هانه په غابنونو دُر دندانه
په دواړو خوږو شونډو ترشکرو لا شیرینه
په زنے لکه سیبه په غبغبو دلفریبه
په غاړه لکه زانړے سروقده تن سیمینه
په تور بانړهٔ ناوکه په ابرو لیندہ بے شکه
په پوزه لکه لیدے چه را پاسی له کمینه
کلکونے ختے واړه مرصّع منے په غاړه
تیکه په تندی ایښے په زلفینو عنبرینه
په خوئی خونی خون ریزه مهر ژنه جنګ آمیزه
بے باکه عاشق کُشه بے پروا له داد و دینه
کهٔ زرخونده کاندی زړهٔ ئے نهٔ شی لاندِ باندِ
لا نور ورپسے غواړی خوشحالیږی څوچه مرینه

په کاتهٔ شم وعالم وته حیران — چه د نس دپاره څهٔ کا دا سکان
هسے چارے ئے پیدا شی له وجوده — چه په فکر ذکر نهٔ وی د شیطان
تل قرآن د وړاندِ ایښے قرآن لولی — ولے هیڅ عمل ئے نهٔ وی په قرآن
په کوم لوری پسے څم چرته ئے غواړم — د کیمیا عوندِ نایاب شول دا نایان
بنهٔ سړے لعل و یاقوت ډمونډهٔ نشی — لکه نور کانړی لږ نهٔ دی ناکسان
کهٔ په نور خلقو کښے بنهٔ سړے مونډهٔ شی — ولے بنهٔ سړی به لږ وی افغانان
کهٔ هرڅو ورته د پند خبرے وائی — د پلار پند ئے هم بنهٔ نهٔ لګی په ځان
هره چار د پښتانهٔ ترمغل بنه ده — اتفاق ورڅخه نشته پیر ارمان
د بهلول او د شیر شاه خبرے آورم — چه په هند کښے پښتانهٔ وو بادشاهان
شپږ اوهٔ پیړئ ئے هسے بادشاهی وه — چه په دوئ پورے درست خلق ووحیران
یا هغه پښتانهٔ نور وو داځهٔ نور شول — یا د خدائے دے اوس داهسے شان فرمان

کهٔ توفیق د اتفاق پښتانهٔ مومی
زور خوشحال به دوباره شی په داځوان

Poha Foundation
A.S.KB

برخیرن شول پیوندونه — په دل نۀ لری پندونه
کۀ پدر دے کۀ پسر دے — سره بیل لری سندونه
نا اُمید شو سره پاتو — نۀ باور په سوکندونه
نۀ سزا د بدکردار شی — نۀ د غلۀ څې مړوندونه
د اورنګ په ظلم مات شول — د بابر د وخت بندونه

په دا هسے وخت خوشحاله
مرګ بهتر دے له ژوندونه

په تیرو تورو وردرومی یکرنګان — په لمبو باندې ځان ولی پتنګان
د کنجکو قدر یو د دُرو بل دے — ننګیالو سره څۀ ژوی بے ننګان
ارتګی د زړۀ دلیل د جنتی دے — د دوزخ د اورلائق دی دلتنګان
د بادشاه په سلطنت پورے خندا کا — په سپیرو ایرو لړلی ملنګان
نورماهی نے تار په تار درومی له مخه — ماتوی لوئے بیړۍ نهنګان
دهاتی دپاسه سور ورته پیکه وی — چه د مینو پیالے اخلی سرهنګان

څۀ د ځان صرفه اوس کار کړه خوشحاله
لکه کارکا پرهار ژلی پلنګان

بیهوده په ځان غره دے دا انسان — په ساړۀ په غارمۀ چینګه خولۀ حیران
لیونے ملال دلګیر د خوب په وړل کښے — نۀ د لوبے نۀ د تندے لری توان
په یوه ذره خبره خوارخسته شی — په یوه ذره سرخوږی شی په ځان
په دا هسے رنګ څوکبر څو لوئی کا — چه نظرئے له خودئ وی په آسمان
واړه عمر تیروی په دا غفلت کښے — ترهغۀ پورے چه ومری په دا شان
په ژوندون چه د خپل ځان فکر و نۀ کا — پس له مرګه به هغه کا چیرا رمان

زاهدان شیخان وهر لوری ته پیردی
د خوشحال ختک پکار دی عارفان

پند بد روز بکر حیران بها درخان — هدایت ترین سوخته وُ وتردا میان
شیخ ستار ماشه توپک عبدالرحیم وُو — د توپک کندۀ خدائے یارجامکے کامران

Poha Foundation
A.S.KB

دَ تویک کُندهٔ هرکزنهٔ وی بے سیخه — حق ناحقئے پکښے جوړ کړ جهانخان
دَ تسمو په څائے ګویا دانور عالم وو — اسفندیار غوندِ یوځوکیدی پاجیان
مړدکے دارو همه خواجه صادق وو — بندوقچی صاحب صوبه ووپه خپلځان
په داهسے غرځهٔ رُخ دَ ګدارنهٔ وو — په آزار به ئے ګډوډ کا خدائے جهان

په مثال خواجه خضری غرځهٔ خوشحال وو
چه ګذار ورباندِ وشو ناګهان

تل په ځان کیږدے تازه تازه نومونه — زهٔ دِ پیژنم دَ زلفو په خمونه
نهٔ ئے څوک وینی په سترګونهٔ په خوب کښے — چه رارسی ستاله غمه داغمونه
کهٔ م تهٔ دَ زړهٔ له سوزه خبرنهٔ ئے — خبردارم په داحال دی عالمونه
لکه ستابانړهٔ په شمار په حساب نهٔ دی — هسے ستا دَ سترګو پیردی ستمونه
ستا دَ تورے دَ ګذار حاجت هیڅ نشته — په وکښلئے دَ عالم خیژی دمونه
مګر څوک په غاړو غروتوڼدی ګرځی — ستا سُورو په وینو ولړل سُمونه
چه پیر پیر به ئے کښیښول پرپرهارونه — طبیبانو څخه ورک شول مرهمونه
اوس دِ غم لکه لوئے غرد ے راته پاتو — غربه نهٔ اوړی دَ چا په اړمونه
یادستا دَ مخ ثنا خوشحال ختمک کښی — یادِ نهٔ نیسی په ګوتو قلمونه

چه خوشحال ئے په کاغذ یا په قلم کښی
په خاطر کښے هومره نهٔ دی اَلمونه

تهٔ چه داحسن لرینه — څکه هومره کبر کړینه
تورے سترګے په کجلو — په تنبولو شوندے سرینه
په مثال لکه شاهین ئے — چه دَ زړونو غوښے خورینه
کهٔ تهٔ هرخو بنائسته ئے — کبرمهٔ کړه و به مرینه

دَ خوشحال خاطرمفت نهٔ دے
فکرُ وکړه چه ئے وړینه

چه له عشقه بله چارکنړی اَفزونه — تردا بله اندیښنه نشته زبونه
باور وکړه چه دَ عشق په کاروبار کښے — کهٔ زیات نهٔ یم کم هم نهٔ یم ترهجونه

Poha Foundation
A.S.KB

ظاهری ګونه د زړۀ په حال ګواهی لی
که هیڅوک نۀ دی خبر له اندرونه

تۀ نا ترس به ګوته هم پرې لمده نکړې
که له دۀ وستر ګو روان کړم دوه سیندونه

چه د زړۀ له تاوه وځی غه خبره
اثر و کا ندی آخر په واړه زړونه

ګل عالم د بیلتانۀ له لاسه زار کا
زۀ په څو خبرو خوبن یم له بیلتونه

یوئ قدر د وصال راته څرګند کړ
بل ئ سهل را بسکاره کړۀ نور غمونه

چه تا شان د لیلی کړ زۀ پوهید لم
چه به ستا له لاسه ځائ کړم غاړې غرونه

چه یک لخته د خوشحال له زړۀ نه ویوست
در پوهیږم چه دا رد نۀ کیږی له خونه

چه ئ تا غوندِ را درومی په پوښتنه
زنځوری ده د هغۀ زنځور سودمنه

د بیسر موتی د لاس د سکندر کړ
شوریدۀ ئ اشارت په جار وتنه

تل په تا پسې غمژن یم هومره نکړې
چه م و پوښتې څۀ حال لرې غمژنه

کۀ د سر له مانه غوښت له تام دریغ کړ
بیا هالۀ وایه و ماته دروغژنه

زړۀ م ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ
هلک څۀ زده د زیبا طوطا ساتنه

خدائ د لاس د هغه چا په تهمه کښې پرې کا
چه په قصد به پریکوی د کلو ونه

کۀ یوځل ئ طماغه له سره پریوزی
نورو بازو و ته څوک بنائی وهنه

کۀ د کښلیو وعده هرکله خلاف ده
خدائ د تا دروغژن نۀ کا ندی په ژمنه

وخوشحال ته خو هم دا وایه مطربه
چه زار زار کله به رائ شی مئینه

چه نۀ لری ننګونه
وئ مۀ وینې ر ننګونه

دا د ننګ دپاره کړځم
په دا هسې کړ ننګونه

صد رحمت را باندِ بنائی
په دا هسې آهنګونه

په څو به څنې دروے
چه د زړۀ لرم زنګونه

مهدی له غاره وُوزه
کښیږ ده پښه په پالنګونه

نۀ دین شته نۀ آئین شته
شرم لاړ په فرسنګونه

مختورن ظالمان پیر دی
چه اَخلی قلنګونه

Poha Foundation
A.S.KB

د عدل ثُورہ واخلہ ملک اسلام کړہ په جنګونہ
بیدارہ اُوسہ زرکے شهمند کړئی په څنګونہ
خوشحاله فهم وُکړہ
چه پریووزی خرسنګونہ

څوک خبردی د فتنو د دے جهانہ نوی نوی را پیدا شی له دورانہ
ماوتاغوندِ به څوباد وړی یاد کا کهٔ خبر واخلے له زمکے له آسمانہ
چه له بادہ دمه ډک ووکهٔ ئے کورے بادئے خاورہ په ملکونو کړہ پریشانہ
په شان شان م د وجود نندارہ وکړہ بیا به هم شی په څو رنګه په څوشانہ
نهٔ ئے زرنهٔ جواهر شته یوتاوان دے کهٔ به بنهٔ کړے ځان ئے خلاص کړہ له تاوانہ
زمانه م شوه په غاړه اے خوشحاله
کهٔ ئے کورے نهٔ له تانه نهٔ له ما نه

څوک لرنګه څهرے راغلے په جهان بیا فنا شوے لکه ګل د ګلستان
یو رمق دے راته پاتے په فراق کښے چه په مرګ له ماجدا شول بنهٔ یاران
کهٔ د زړهٔ سترګے دِ شته نندارہ وکړہ په وصال کښے مهیّا کړہ هجران
د هغهٔ بقا فنا ده بقا نهٔ ده چه تبدیل ئے په دُنیا شی هر زمان
داځهٔ تورے خاورے نهٔ دی چه پرد رومی خاورے شوی کښلی جُونه دی خُوانان
چه رایاد شی بنهٔ یاران وګورته تللی پهٔ قل په ما وی د غمونو کړہ باران
همګی تر مزکے لاندِ شول خوشحاله
اوس د مزکے په مخ نشته راز داران

څوک به څهٔ ساتی په پوهه په پندونه په ویښتهٔ سره ترلی پیوندونه
په یوهٔ قفس کښے بند قارغهٔ طوطا کړہ سره بیل به وی د هر یوهٔ سندونه
یا کُشتی د زورَورو سره مهٔ کړہ یا د دوئ غوندِ پیدا کړہ مړوندونه
مونږ په داعقل روغ نهٔ یُو لیونی یُو معشوقه چه وعاشق وَته غندونه
عاشقان د شاه د خولے یُو زرمو نشته کهٔ په سرئے لیدل مومو سرشندونه
چه باور دِ په رښتیا خبره نهٔ کا وهغوئ وَته به څهٔ خورے سوګندونه

Poha Foundation
A.S.KB

چه ناپوهه سره تیریږي پیرافسوس دے
دَ دانا سړی کیمیا غوندِ ژوندون نه

په خپل بنکار پسے به څه رنګ باد آلوزی
چه بازدارنے پسے وانه کا بندون نه

دَ شکرو خوند به هیڅ ورباندِ نه وی
چه خبروی دِ خبرو په خوندون نه

تا دَ زلفو په زنځیر کښے خوشحال بند کړ
آفرین دِ په دا هسے شان بندون نه

خودَ ملک وارث ونه وهی سرون نه
هومره چیرے قرار یږی سمے غرون نه

یا به ستا په ورځ نارے وی تڼه به ژاړے
یا دستاله لاسه ویرَ دچا په ورون نه

رخنه کړَ دَ ملک پرے مه ږده په خپل ملک کښے
به حکمت په زرو زور په لښکرون نه

څو په تورو په توبرو په نیزو شی
صد چندان شی په تدبیر په هُنرون نه

رورا وخوئ دَ ملک په کار کښے قتل کیږی
نور په واړو باندِ جوړ شول محضرون نه

بے دَ تیغ له آبه نورے اوبهٔ نشته
چه جنګجوئے سره ساړهٔ کا تهټرون نه

دَ سردارَ دَ ریاست ونه په وینو
په لیږ شنو دَ اعداء کا ثمرون نه

په میدان کښے توئے بنهٔ دی دَ سر وینے
نهٔ چه ډکه سینه وړے له څکرخونه

یا دَ مرد غوندِ شمله دَ دستار پریږده
یا په سرکړه لکه بنځه میزرون نه

خدایه چا وته ئے کښم څوک به پرے پوهشی
ما وئیلے هر یو بیت دے دفترون نه

څوخبر په قباحت نهٔ شی انسان
نیک وبد هوښیار نادان کنږی یکسان

کهٔ یوکس په زرکښے بیاموے هم پیردے
په هرلوری صدهزار دی ناکسان

هومره ترس څما له یږه خوکهٔ نهٔ شی
څو په زړهٔ یم له جاهله هراسان

دانایان په ناکامئ کښے خوار حیران دی
کامرانی دَ جهان څوک کا ندی خسان

په خپل بنکار باندِ غوټے وهی بازونه
په مردارے باندِ کرځی کرکسان

تفاوت ئے په کرده په فعل کوره
چه مچئ دی سره واړه مکسان

چه په درست عمر کښے یوځله تیږه شی
نور اصیله ټوره نهٔ غواړی متهان

چه هر دوړے واودو ته هوس کا ندی
دَ زر بفتو هُنر چیرے دے آسان

کهٔ دِ زړهٔ دے چه لذید شعر وُوایم
دَ خوشحال غوندِ پیدا کړه خپل لسان

Poha Foundation
A.S.KB

خوږ ژوندون په سړی تریخ کاندی بیلتون — په سوزانو لمبو پاس کیږ دی لړمون
چه څۀ زور قوت د زړۀ وی په کوکل کښے — وار په وارئے له دۀ وستر کو کا بیرون
تر دا هسے عمر نۀ عمر بهتر دے — چه تیر یږی ورځ وشپه په ځیګر خون
په ځیګر ځیګرم ولے صرفه نۀ کا — د غم لیندیو راته وواهۀ زنګون
ځما زړۀ طومار د مهرو د وفا دے — خیراوۀ شی چائے زده نۀ کړ مضمون
کۀ کتان چه مهتاب خیرے کا کانده شی — سکه ځما د زړۀ به هم وشی کنډون
کشکے څوک هسے پیدا شی زۀ راضی یم — چه م زړۀ د یار له لوریه کا څوستون
په هجران کښے کۀ اُمید د وصال نۀ وے — د حیران عاشق به هم نۀ ووژونډن
چه قدم په هغه لار کښیږ دی سر د رومی — زۀ همیش په هغه هسے لار کړم یُون

یو د بل په ځائے کښینی د دُنیا دود دے
زۀ خوشحال قایم مقام یم د مجنون

دوارۀ زلفے ئے پریشانه په څو شانه — په جبین خورے ورے په لب خندانه
له مستئ ئے سر تور کړیوان شلیدلے — صراحی په لاس نیولی غزل خوانه
په خمارئے ستړکے سړے وبله آو بښتے — نیمے شپے را باندِ راغلۀ ناکهانه
سپینه خوله ئے ځما غوږ وته نږدے کړه — په نرمئ ئے دا وینا کړه را بیانه
زۀ خورے زلفینے ستا په پالنګ راغلم — ته تر اوسه لا اودۀ ئے ځما ځانه
هر عاشق لره چه هسے شاه ورد رومی — نورئے کومه آرزو وی له جهانه
څو پیالے ئے پیا پے وما ته راکړے — د توبے پرده ئے واخسته له میانه
چه له هسے رنګه حاله خبر نۀ شوے — شیخه ځکه ځما چاردہ په تاکرانه
عشق راغلے د توبے په ما تول دے — هیڅ بدی را باند مۀ وایه نادانه

کۀ خوشحال غوندِ د یار باده پرست وے
تا به هم کړه د توبے خونه ویرانه

د دلبرو په ستائینه — ما نیچه کړه خپله ینه
نا ترسی د دیو کوره — چه په حال نۀ کا پوښتنه
زۀ به ولے هسے خوار وُم — کۀ د حال م وے کوژنه

Poha Foundation
A.S.KB

تل ئے خیال د تورو زلفو شندے کا په زړه دننه
چه جمال ئے را په یاد شی لاله ګل ته کړم کتنه
د زړه سود د دغه د قد کړم په شمشاد په سرو وُنه
نه سلام شته نه پیغام شته نه ئے پیک شته نه ئے ژمنه
په ارمان ئے ورځ وشپه مرم یوه نه لرم نیاز منه
سپینه ږیره نه ده غم ده ډیره مه کړه لټونه
چه نه زړ وی نه ځوانی وی عاشقی ده دروغژنه
په داهومره ډیره مینه یوه نه لرم مئینه

چه خوشحال نه ده موندلی
دغه دے دغه غوښتنه

د زیبا جمال ئے ډیرے زیب و زین ولے زړه نه د عالم وړی په عینین
یوه ستړکه ئے رحمان بله رحیم شوه چه همه مراد پکښے دے د کونین
چه د شهر زاهدان شیخان پیران دی زړه د هر یوه کشان وړی په زلفین
لکه عین د خپل پلار خونی وژلے پسو سرے ستړکے راځی په شین شَین
واړه لوا ړ سرونه نغری د درد منو د مزری ترخولے تیردے د عشق عَین
په خپل یار م باورشته چه بل به نشی غمازان که غمازی کا تر دا بین

په رضائے خپل خاطر ورکړ خپل یار ته
په خوشحال محصل نه وو د چا تین

دواړه شملے پریږدی بریښوی ورته خپل خان
کوره هغه تُرکه به نظر کا په کوم ځوان
څو رنګه مخونه په داخاورو کښے بدرنګ شول
څو د خیال کړے پکړئ یاد لری جهان
دورد د دلبرو د بنائست دے یو څو ورځے
زرله برمه پریوزی لکه ګل د ګلستان

Poha Foundation
A.S.KB

سرے سترګے آوبنتے لکه ډیر خونو نه کړی
خدایه خیریت کړے چه رادرومی په داشان

زړهٔ مِ لکه ګوئے دے دَ مستئ په میدان کښے
تل ئے هغه تُرک وهی دَ زلفو په چوکان

تل دَ تن هډونه راوکاږم په نُوکونو
غم ئے دَ ناوک خورم چیرے مات نشی پیکان

پټه په نقاب وه دَ هرچا ورته نظر وو
مخ ئے رابنکاره کړ ورته خلق شئ حیران

مخ په وړاندِ درومی پټ په څنګ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله بیابنهٔ پیر وکړ آسمان

دَجهان په مخ به ډیروی ښئ مخونه
وله زړهٔ مِ ستا و مخ ته وکړه خُونه

کله کله مِ له حاله خبر واخله
کهٔ دِ چیرے اندیښنه کیږی له خونه

دَ فراق په شپه سورکټ په ماسُوشی
یو زمان مِ باندِ نهٔ لګی اړخونه

په بنړوم زړهٔ و ستړګو ته راکاږی
لکه مست لړه کباب ځی په سیخونه

نوبهارئے په راتللو شګفته شی
دَ لاله ترګلو ښئ لری بارخونه

خوغمزے بنیوئے فتنے جلوے مانړے کړے
هومره کیږی په خوارانو شواخونه

کهٔ داسرے شونډے دِ لعل غابنِ دِ ګوهرِ دی
شرارے دی ستا په غابنوکښے میخونه

تورے زلفے دِ په لیچو باندِ زانګی
بښامارانِ دی دَ چندنړو په بښاخونه

چه ئے یوزمان له ستړګو جدا کیږی
دَ خوشحال په مخ دَ اوښکوځی ورخونه

دایم راغلم په دا عمر چه مِ وینے
حُلمی توب راځنه یوو ږ یړے سپینے

یودَ بنکار بل دَ کتاب، بل دَ دلبرو
په جهان کښے نورے نهٔ شوے دا درے مینے

دَهمت جامه مِ سپینه پاکیزه ده
پرے دوستی دَ زړه وخهٔ وه لکه وینے

شیخ ملا عابد زاهد ورخبرنهٔ دی
چه په زړهٔ کښے دَ عاشق دی دلنشینے

کهٔ تښتروهے له تیرے ګمان مهٔ کړه
چه به مهر په تا وُکا زړهٔ سنګینے

Poha Foundation
A.S.KB

د دؤو کونو مراد کل درکا په غیږ کښے په خندا چه درکنار شی مه جبینے

نور به کوم ارمان د کنج د کنجینے کا
چه په غیږ کښے نے نیولے تن سیمینے

پیرمئین ووچه نے لاڼے کړے د مینے په ارمان وبله تیر شوکه نے وینے
څوک چه یار په اوښکو ژاړی ژړانه ده ژړا دا ده چه نے وژاړے په وینے
د ربستینے مینے کار خو د خپل زړه دے دروغژنے مینے غواړی تورے سپینے
د مجنون او د لیلیٰ مینه ربستیا وه د پرویز او د فرهاد او د شیرینے
ستا په رنګ به په جهان راغلے نه وی په جهان کښ پیرے تیرے دی رنګینے
تورے ستړګے د شهلا نرګس د باغ دی تورے زلفے د سنبل دی مخ نسرینے

له دیوخا ورونه چه کل زیږی خوشحاله
دا په داچه تل وردرومی مه جبینے

رابنکاره شوے کج فهمئ د جهان د جهان د کج فهمئ الامان
داهم څائے د تعجب دے کښ نے وینے په بازو نوچه غوټے وهی زاغان
داهم څائے د تعجب دے کښ نے وینے چه مغل کاندی بازئ په افغان
داهم څائے د تعجب دے کښ نے وینے چه کیدړ په واز دو پک وړی شیران

داهم څائے د تعجب د حیرانئ دے
چه لښکرے په خوشحال کا بهرام خان

رنګینه کالی اغوستی رابنکاره شه ناکهانه
راته وګوره وخانده خوشحالی م کړه پریمانه
خدائے د تاله وربیوستړګونه وژغوری دلربایه
چه تیکه په جبین کښیږ دے او سنګار وکړے خوشانه
هغه دم چه تورګیسو په خپل صورت باندخواره کړے
خوشبوئی د خاصه مشکو په درست غولی شی پریشانه
څان وزړۀ م هم چاپیر درسره درومی اے نګارے
چه ګهے په شین شین په انګړ کښے شے روانه

دین وزړۀ صبر وآرام راځنے لاړل اوس پوهیږم
چه یوځان دے راته پاتے دابه هم یوسے له مانه
دَ یارئ دَ آشنایئ دودونه هیڅ له تا پټ نۀ دی
ولے څۀ کړم په خوشحال باندِ خاوند کړلے نادانه

سترګے دِ مستان دی څما زړۀ بنیښه مهینه
پرې وکی پرې وکی مۀ شه چه ئے کُنج په کُنج وهینه
سپین صباد کوره دَ تیکے په شفق بند کړ
جګی جګی جګی رائے واخله له جبینه
کښلی دی کۀ کورے چه مخ پټ کله څرګند کا
کل دَ بهارنۀ دے چه را زیږی له زمینه
واړه په سبب دَ بد اصلانو دَ هُنر دے
هر آفت چه کورے چه را پاسی له کمینه
مست په بهار راغلے په سرود دِ کوتے کښیښوے
څوبه لاوُبا سے دِیر دِ ویاستۀ له دینه
چرته لوئیدلے نوم دِ خور په جهان نۀ وو
غوغا دِ شوه په بنهر چه ئے کوزه کړے له زینه
تل جام دے دَ شرابو ستاپه لاس توبه په شوند و
دَ خلقو لرمون شین دے کۀ پوهیږے ستاله شینه
حیات لایزال به دِ نصیب شی کۀ باور کړے
دَ زړۀ لیدونے دواړه کۀ روشن کړے له یاسینه
دَ عشق دَ محبت دَ ناوی مهرما سوا دے
اول ئے درته وایم چه ئے ورکړے له کا بینه
هرڅوکۀ ئے په پټه په تهتر کښے وی سا تلے
څۀ بده بلاده نۀ پتیږی دَ زړۀ مینه

Poha Foundation
A.S.KB

کله منت اخلی د یوے ګیډے دپاره
هرچه همت ناک دی چه په کور لری جوینه
زانړے بطے ګوره چه په هرلوری غوغا کا
هیڅ درنۀ پوهیږم چه په چرته ئے شاهینه
هرچه دانا یان دی په امان امان تیریږی
هئے توبه له دوره الامان له دے آئینه
نوم به د هرګز په ژبه وانۀ خلی په عمر
دا یاری دوستی چه ستا خوشحال ته شوه مبینه

ستا په ستر ګو کښے فتنے کا ندخوابونه تورے زلفے د هم ډیر لری تابونه
کۀ تۀ زرجابه وُنیسے په مخ کښے رابنکاره وی ستا جمال تر حجابونه
دَجنت حورے کۀ وګوری ستا مخ ته نور به واچوی له شرمه نقابونه
کۀ شُغلے د رابنکاره شی له جماله لور په لور به سر څرګند کا آفتابونه
زۀ چه ستا د بیلتانۀ په لمبو وُسوم نورم څۀ دی د دوزخ په عذابونه
ستا د خیال میلمه م ناست دے په کوکل کښے تل م خوری د زړۀ د غوښو کبابونه
تاوے ما وتاته ډیر خلے خولۀ درکړه د یارئ په کار کښے هم شی حسابونه
زۀ وتا وته دُعا کرم تۀ کنځل کړے هم له تا بنائی دا هسے څوابونه
تۀ چه حال د خپل عاشق غواړے په شرح
بویه دا چه خوشحال وُکښی کتابونه

بنځه بویه هوس ناکه، خنده رویه، مهر ژنه
پاکیزه په زیست روزګار کښے په بنۀ بوئی باند مئینه
د صحبت په رموز پوهه، زړۀ ئے خلاص له مکر و ډهه
کم خوراکه، خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
په وصال د یار خوشحاله یارئے خوښ له قیل و قاله
چه له یاره نه جدا شی هم غمژنه هم خیرنه

Poha Foundation
A.S.KB

له نیکانو همنشینه له بدانو په زړهٔ خوږ ینه
له مورو الی ئ توبه کا کهٔ ئ مور وی دروغژنه

دَمیلمه په کارحاضره په پخوالی بهادره
حق دَچارے په ځائے راوړی په رنځور باندِ پوښتنه

پاکیزه ئ دَکور صحن نهٔ په غولی کښے نور لحسن
پرستارے ترے خوشنودے بنه دَهرچا په ساتنه

کهٔ داهسے څوک پیدا شی دَخوشحال په لاسورا شی
هیڅ تقصیر به ئ ونهٔ کا دَیارئ په پالنه

عارف سړے هغه دے چه ئ شناخت وشودَ ځان
دَځان په معرفت کښے معرفت دے دَسُبحان

چه ترس ئ دَزړهٔ نهٔ وی نهٔ عمل لری دَنیکو
په دائے نظر مه کړه چه په یاد لولی قرآن

په کورکښے دِ بلادی دا دَنفس غلطے چارے
کهٔ تهٔ په ځان شیطان نهٔ شے بل هیڅ نشته شیطان

حرص مکړه هوا پریږده له هرچانه پریکړه طمع
بل نوم به په تانهٔ ږدم په ځان نوم کښیږده سُلطان

چه خدائے ئ په لارنهٔ کا په ویل به په لارنهٔ شی
کهٔ پاسوے له کوره وهغهٔ و ته لقمان

عیسیٰ ؑ په معجزه سره راندهٔ سړی بینا کړهٔ
دانائے په دُعا نهٔ شو په عمر یو نادان

کهٔ هیڅ ورځنه نهٔ وی غم دِ نهٔ کا کهٔ دانا وی
خوشحال خټک کواهی لی دَدانا نشته ارمان

کوره راته څهٔ وائی داستا دواړه چشمان
نور عالم نور بنکارکا مونږ دَدین او دَ ایمان

Poha Foundation
A.S.KB

مری چه لیندہ وینی قارغۂ ستا داخال د وروخیو
ناست دے تور قارغۂ په څو په موتي د کمان

راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه
چا ورته وئیل دا په رقیب نۂ کړم کمان

ژړے ژړے اوښکے تل ساړۂ ساړۂ آهونه
ستا په درد و غم کښے زۂ هم دا لوم سامان

نوره پیشکشی راځنه نشته په فراق کښے
یار لره به وړمه دُر دستر ګو په سامان

یوزمان م نۂ ځی هغه یار د زړۂ له سره
څۂ شی کۂ ئے زۂ په زړۂ یادنۂ یم یو زمان

پاتے یم له خپله یاره لرے لاڑوندے یم
خدائیکو په دا خپل ژوندون هر کوره یم پښیمان

بیا به ئے لاکله د بهار په سپوږمئ دریغه
ونیسم په لاس کښے تورے زلفے د یر ارمان

خوښ اوسه خوشحاله د خپل یار په درد و غم کښے
درد د یار د مینے لا بهتر دے تر درمان

کۂ په هند کښے نشته سپینه هوسئ ستر ګے مه جبینه
خدایه تۂ وماته راکړے یوه سبزه نمکینه
په دوو زلفو عنبر پاشه په دوو شونډو شکرینه
چه هرځائے وته ئے ګورم بنائسته بنکلی مهینه
هوس ناکه بنیوه ګړه شوخه شنګه دل سنګینه
د یارئ په علم پوهه سخن دانه نکته چینه

ورځ و شپه کا ځنے چارے
په خوشحال د کښلیو مینه

چه همیش د همنشین وی تور ماران بنۂ دی دانه چه قرین وی بدکاران

Poha Foundation
A.S.KB

هرچه ستا عیب وتاوته بنکاره کا
په جهان کښے هم هغه کنړه یاران

په کردار کښے یار اغیار سره بیلیږی
تر یارانو ډیر لباس کا اغیاران

د کمذات یاری به هیڅ وفا ونه کا
لا په تیره بے نمازان اوے خواران

لکه تخم، هسے بر، هسے ئے بوټے
نه ئے خوند مزکه بدل کا نه باران

د زړه راز وچا ته نه ویلے بویه
چه د مزکے په مخ نشته رازداران

په قیامت به یوپه یو وارِه څواب لی
که میږی ملخی پائمال کا شهسواران

د خوشحال باندِ سلام بادشاه د وخت دی
په سپیړو ایرو لړلی خاکساران

که هرڅو بنائسته ئے نه یوسفؑ ئے د کنعان
که هرڅو ډیر هوښیار ئے نه مخے ئے د لقمان

که هرڅو ډیر حشم لرے بادشاه د مملکت ئے
په زړه کښے فکر وکړه څه بادشاه وو سلیمانؑ

څوک بنلی بنه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وو
چه راغلهٔ هسے لاړل اوس ئے نوم دے په جهان

یو نوم دے پاتے کیږی نور به هیڅوک پاتے نشی
په بد بدان یاد یږی په نیکئی یاد وی نیکان

که نوم د حجاج آورے، آورے نوم د نوشیروان
په عدل کافر بنهٔ شو، ظلم بد کړ مُسلمان

که بنهٔ کړے ساعت دا دے چه په شمار ئے د ژوند یو
نه سود نه به فائده وی، که په کور کښے کړے ارمان

کافر سړے هغه دے چه د نفس په هوا دروی
مومن سړے هغه دے چه تل غم کا د ایمان

هیڅ شک په دا کښے نشته چه په مرګ به واړه وُمړه
خو شک په دا کښے کیږی څوک به مومی کورستان

Poha Foundation
A.S.KB

سخ به د هغۀ وی چه ایمان سره ئے مړک وی
کور په عزت بیامومی پسے لولی قرآن

وخت د خوانئ تیرشو اوس پیری راغله خوشحا له
نورکارونه پریږ ده خو د کور کوه سامان

لامنت لرم په دا هم له آسمانه — نندارۀ د اباسین له میر کلانه
په تیراه په سوات په خوړه درپه درشوم — بیام کوم لوری ته تۀ بیائے آسمانه
لکه کوئے هسے په حکم د چوکان یم — درست وجود پرهار پرهاریم له جوکانه
سرنوشت م له ازله مکر دا وۀ — نۀ به څۀ لره ما نۀ کوم له چانه
قدیمی د پښتنو جهل خرتوب وۀ — اوس په طمع په حرص درومی له میانه
کۀ ربنتیا وایم شیرشاه داهسے نۀ وۀ — لکه مونږ یو نۀ پیدا له کوهستانه
پښتانۀ چه بے ننګی کا څوک ئے څۀ کا — کورستان لره به درومو له آرمانه
د ختکو د نفاق له ناپوهئ — یاچه غم لرم له خپله خاندانه
چاته وایم څوبه کښم څۀ هومره نۀ دی — چه تمام شی له مذکوره له بیانه

دا داغونه چه خوشحال لری په زړۀ کښے
رغیدل به ئے په تاکید ی سبحانه

مۀ وے هسے کلی چه د چرګو کو لمے خورینه!
شل خمبے په کور کښے د نیستئ له غمه مرینه

بل فکرئے هیردے خوپه غم د زرو پول دی
نر بنځے ئے واړه خو تنګے تنګے لرینه

د یرئے ملکان دی پکښے بنۀ ملک هغه دے
هرچه بے ننګی کا د چا بدے رشوت خورینه

کښینی په مسجد کښے د سودونو کا خبرے
یا د خور و لور د ولورونو وئیل کړینه

لس کالونه تیرکا په یوه جا مه خیر نه
کوز وجود بربند په سرخهره کښیږ دی زرینه

Poha Foundation
A.S.KB

خاندی پروانۂ کا شرم نۂ لری د تیښتے
ډیرے بے شرمئ د ژوندون دپارہ وړینہ
جنګ لرہ چہ ورشی نورخۂ هیڅ نۂ کا بے تیښتے
جورجارو سلہ تښتی سکہ رورتہ نۂ درینہ

هیچرے د شولو د سړی برکت نۂ وی
شل شی، شول شی، شوم شی چہ هیڅ شولے کړینہ
نور و ودانئ ویران بنهردے خوشحالہ
لا ترے ویران مۂ شہ ورځ په ورځ دہ کهترینہ

نس م آفریدے دے څۂ غم نۂ لری د دین
بنۂ فکرئے لږ دے ډیردے بدو وتہ شین
زۂ د درویزہ غوندِ ایمان بنئیم و دۂ تہ
دے د پیر روښان غوندِ د کفر کا تلقین

دوہ شپیتۂ کالونہ په حساب لرم خپل عمر
تور ویښتۂ م سپین شولام زړۂ نۂ دے هیڅ سپین
نشتہ هغہ دُر د سرو یاقوتو په دبلی کښے
نہ هغہ نرګس دے نۂ د باغ هغہ نسرین

زۂ بے غمہ خوب کړم په پاستۂ بالښت سرایښے
یریواتۂ په ګور کښے چہ څما وو هم بالین
ډوبے شوے بیړئ د فنا په اباسین کښے
ډیر پکښے لاهو شوچہ څما وو همنشین

څۂ د غم پلو دے چہ څما په ستړګو پروت دے
نۂ وینم په ستړګو حقیقت وارہ مبین
هومرہ رنځ په ځان کښے طبیبان په داجهان کښے
مرم دارو هیڅ نۂ کړم په داهسے کار نفرین

Poha Foundation
A.S.KB

ولاړځائے ئے سقرشو مګرخدائے پرے کرم وُکا
نفس و شیطان دواړه له خوشحال سره قرین

نازنخرے مهرخندا فتنے جنګونه — دَخپل یارسره هم تازده دا رنګونه
کله کله خواپه خوا غاړه غړئ — کله تښته په دووپښوپه غورزنګونه
چه حُما سره ئے ناسته په پالنګ وه — اوس له ما په چرته لاړ په فرسنګونه
په لیدو پسے کچکول واخلی ملنګ شی — مینه کا داهسے چارے آهنګونه
په نصیب دَروغو زړونو فراغت دے — په قسمت دَخُوږو زړونو الهنګونه
عاشقی به هغه کا ندی چه ترشا کا — زیست روزکارشرم پیغور ویره ننګونه
چه بوسے دَجفا جویږ دَخولے اخلی — ګوندِ اخلی دَ یاغیانو قلنګونه
څوک مایوس څوک په اُمید دَیارد وصل — څوک پراتهٔ غاړه غړئ په پالنګونه
په لیدوبه ئے دَکورمړی سرهسک کا — کهٔ پرے درومی دَپائلو په ژرنګونه
کهٔ پستے پستے خبرے دَراز نهٔ کا — دَجنت دَحورو مهٔ وینم رنګونه

زهٔ خوشحال دَآهوچشمے مینے سرکړم
دَغرخهٔ غوندِ په هسے ګړنګونه

نهٔ دی لب دَ جانِ من — بنهٔ یاقوت دی دَیمن
نن ما خپل ګنړے له طنزه — ماخو نهٔ زده هومړه فن
بختور مِ ئے نوم کښیښی — لاکهٔ نشی دروغژن
څنړے تاؤ کاچین ئے ګورم — شی بنده در ته ختن
پښتنے په چین چین څنړے — بخښی چین تبت ختن
بښے بښے څئ په شین شین — بنهٔ غبغب بنهٔ ئے زقن

په پښے فیض څُنے زیږی
په زمین چه څئ په فن

نهٔ ئے ملک نهٔ ئے لښکرنهٔ ئے ګنجونه — ترخانانو دماغی دی بسکلی جونه
کهٔ خانان په زرپه زورپه تُوره ناز کا — کښلی مخ لری شیوے غمزے غنجونه
یادَکښلیو دَزړهٔ رائے دے چه مِ وُکوت — یا دَ لوئے دریاب په څو رنګه موجونه

Poha Foundation
A.S.KB

څوک به روغ سلامت پرېږدي په ملک کښې — بيائے باندِ کړل تاختونو ته سرجونه
په رقيب شه په غمازشه په بدخواه شه — چه به کښليو لره ځې هغه رنځونه
بل سرمهٔ څه په دلبروکښې ئے غواړه — اُوهۀ ستوري دَ آسمان دولس برجونه
زهٔ امي په داخبره نه پوهيږم — چه عالم ئے راته کا په مخرجونه
په چادادر په لپه نمنځ کوے فلکه — په چالونے په اوږيو په چجونه

دَ خوشحال خاطر بښيښه دے مات دِنشی
ستا دَ سترګو مستی وړی په څوګنجونه

يار څما کړه د ننه — زهٔ ئے سر يم په غوښتنه
عجب حال را باندِ پيښ دے — درومه هيڅ مکړه پوښتنه
دَ وصال په اوبو وُمړی — اورچه وُلګی په ينه
کهٔ په رنګ کښې زيړليدهٔ شے — ګلنګونهٔ ئے کور کمنه
کوم ماتم درباندِ پيښ دے — دَ اختر په ورځ خيرنه

خوشحال تل په غم کښې بنهٔ دے
غم دِ نهٔ ځې له غمڑنه

آفرين دِ په دا سرو سترګو خونخوارو — چه بے تُورو پرهارونه کا په خوارو
تورے سترګے ئے تورباز بانړهٔ ئے نوکے — چه څما خاطر ئے يوړو په نوکارو
چه اُوچت اُوچت وهل کا هغه بازوی — په خپل باز باندِ نظروی دَ بازدارو
دَ وربل په هر هر تار ئے زړونه بند دی — مشاطه ورباندِ نور پيئی په تارو
په مذهب دِ عبادت مګر ګناه ده — چه دِ هيڅ پوښتنه نهٔ شی دَ بيمارو
لادِ پئی دَ دوارو شوند و نه څخيږی — په خواب دِ ژبے بند کړے دَ هوښيارو
خپل ياران به په پيغور کړے دَ وګړی — چه دِ داد مهر نظرے په اغيارو
په ښائست کهٔ ښائسته تر ښاپيرئ ئے — ولے داجهل دِ بد دے تر ګواښو
تل په تشو تسلو عاشقان تير کړے — تاخهٔ لږ غلولی نهٔ دی په دا چارو
بلبلان دَ ګلستان په مينځ کښې کړځی — ګرګسان کړځی په طمع دَ مردارو
زمانه به ئے په سر ګلونه نهٔ بردی — هغه سرچه سزاواروی دَ پاڼزارو

Poha Foundation
A.S.KB

طالبان ئے دَجمال لکه حاجیان دی
چه کعبے لره ورځی په لار و لار و
نزدے یار سره رو روخبرے کیږی
لرے یار وته وئیل شی په چیغار و
یک تنهائے دَخوشحال خاطر یونئ وږ
په جمال ئے زړونه یوړئ دَبسیار و

آفرین دِ په ولول تورو سنبلو
چه ئے ځانے دپاسه ونیوو په کلو
ماچه ستا دَشوندو مئے سره مزه کړل
مستغنی شوم دَجهان له واړو مُلو
کهٔ په اصل پُښتنه دَهندوستان ئے
دا دَظلم خوئ دِ زده کړله مغلو
مکرمور دِ دَخطا دَملک هوسئ وه
چه دَمشکو بوئ دِ دَرومی له کاکلو
زهٔ په هومره تمنّا کښے دا به څهٔ شی
چه تهٔ هرکله په هومره تغافلو
دَهرګل ثنا صفت کا په زر ژبو
په دا باغ کښے چه غوغا ده دَ بلبلو
دَخوشحال په زړهٔ ئے هسے چارے وکړے
لکه بازچه زرکه یوسی په منګلو

بیاله کومه لوریه هسے را پیدا شوے
چه خُما زهد و تقوٰی لره بلا شوے
ستا نظر لکه تور باز زړه مِ تارودے
په تور باز دَتورتارُو غوښے روا شوے
په بار بار دِ دَخندا منت را باندِ
چه په مادِ نظر وشو په خندا شوے
په فراق دِ خُما دواړه ستړګے کوره
وړځ و شپه لکه څخوا کے په ژړا شوے
هغه شوند وچه دُرود و تسبیحات وے
راشه وګوره دَ میُو دَ مینا شوے
وهرچا وته دِ مخ دَ لاله ګل دے
کهٔ خُما تر ستړګو دا رنګه زیبا شوے
په باطن کښے دِ دَ زړهٔ په ستړګو وینی
په ظاهر کهٔ له خوشحاله نه جدا شوے

بیاله کومه لوریه بوئ راغے دَخنږو
چه خاطر م په هائے هوئے راغے دَخنږو
دا اُوږدهٔ اُوږدهٔ غمونه پریشانئ
چه خُما دی دا ئے خوئ راغے دَخنږو
هم په دا به م دَ زړهٔ پرهار کا نهٔ شی
شکر شکر چه ئے موئ راغے دَخنږو
په هر مخ باندِ څهٔ څنږے بنائست نهٔ کا
لائق شوے یو یو روئ راغے دَخنږو
چه په خیال ئے په سپین مخ باندِ ولوګے
نو بهار ئے په هر سوئ راغے دَخنږو

Poha Foundation
A.S.KB

په دا کوئے کښے چه مقیم شوم خلقه ځکه چه نکهت ئے په دا کوئے راغے د ځنړو

بیا به هم د مشکو نوم په ژبه واخلی
چه خوشحال لره ئے بوئ راغے د ځنړو

بند وبست د کائنات دے په خبرو یو ترسله صدقه شه سل تر زړو
د همت په بال وپر سړے الوزی مرغۀ پورته الواتۀ کا په وزرو
ورته وایه تُوره کښیږده په صندوق کښے هر سړے چه مړنے وی په تلبرو
یا د سپینے تُورے مرد شه یا عاشق شه چه یادیږے په بدلو په سندرو
د عاشق بخره خواری زاری ناندری ده د معشوقے څۀ پروا له مرورو
له یوۀ دریابه خیژی فرق ئے پیر دے کۀ نظر کړے د دریاب په مرغلرو
چه ئے غم د غلیم نشته بختور دے خدایه ما کړے په شماره د بختورو

د خوشحال ختمک خوښی په هغه وخت وی
چه بریښنا د سپینو تُوروشی د زغرو

پرے غوغا کا نړئ بلبلو تل به وخت نۀ وی د ګلو
دا ګلونه مسافر دی کال به تیر کا په راتللو
ستا په مخ به ئے نوشمه ساقی مهر کړه د ملو
څاینکی د وُویشتلم کم خطائے په ویشتلو
کۀ صورت ژغورے له غمه ستړے نیسه له کتلو
دا د مهر وئیل پریږده زۀ د خوښ یم په کنځلو
ماوے خوبه م لا سوزے په خندائے وے تر تلو
نۀ به باز نۀ به شهند شم نۀ به راشے په منګلو

وعده درسته کړه خولۀ راکړه
خوشحال نۀ دے د غلولو

چه م ولیدو په ستړګو حال د وارو مهر شانے قبلوی وبال د وارو
په جمال غره کۀ د پیر وبله ټول شی ستا جمال خجلوی جمال د وارو
د کشمیر کۀ د فرخار کۀ د تاتار دی بنائسته ځما بنۀ یار دے سیال د وارو

Poha Foundation
A.S.KB

مائے بنه تحقیقی وکړه چه عاشق شی
په هجران باند وخیژی حال د وارو

سل وسل خبرے کاندی مړک ئے مه وه
په یوه خواب پورے کا سوال د وارو

چه ورتله کا تله به هم ورځنے کاندی
سلامت به پاتے نه شی مال د وارو

وعنقا وته به څه لره څوک دام ږدی
چه پرے راشی څیرے کاندی جال د وارو

که شیخان که زاهدان که عالمان دی
له عمل سره جوړ نه دے قال د وارو

چه ئے لاڅ د یارئ د آشنایئ کړے
وخوشحال وته بشکاره شوحال د وارو

چه په وار د رحیل راغے د وارو
څه کسرئ اوڅه پرویز اوڅه خسرو

ناست په تخت څوک له منزله خبر نه دی
چه تخت څه رنګه په باد درومی په دَ ډ

لوئے کور لره را درومی راشه کوره
څوانان څه رنګه اخته دی په خپل لو

چه م سازه کړه دونهه د مسلنګئ
مافیها د زمانے شول راته جو

هم ئے وینم هم ئے اورم ترے تیر یږم
چه په څنګ راته ببر وه کا بو بو

د زړه نوے بنه یاران ورځنے لاړل
د خوشحال د زړه ژوندون وو په دانو

څما خرابه دله ته یوڅه رنګه خراب شوے
چه ؤو درڅخه لاړل په هرځیز پسے کباب شوے

د مشکو دور تیر شو د کافورو دور راغے
چه نوم د د شباب وو په نامه د شیخ وشاب شوے

د باغ نرګس د هم لکه تازه وو هسے نه دی
د باغ د لاله ګلو د هم پاڼے پیچ و تاب شوے

د خولے حقه د ډکه په ګوهرو ده خالی شوه
په حزن په حسرت د یوه هر دُرّ نایاب شوے

په باغ به د چه کښلیو بناښته بلبلو ژغ کړ!
یوه بلبله نشته ثمرے ئے د غراب شوے

Poha Foundation
A.S.KB

بیړئ دِ د سینے په زورچه پاسه تله په غرونو
غوټه خورے پکښے کړئے اوس خسنړے د دریاب شوے

مزری به دِ له ترسه په هیبت وُو په کوهسار کښے
نزدے درته ویغ ویغ کا له کیدړو لاجواب شوے

چه پکے په بنومشکو په عنبرو هغه خولے وے
بدبوئے چارچوبئ د زمانے په انقلاب شوے

په عمرچیرے ویښ وے بیابه هم چیرے ویښیرے
هئے هئے د خوشحال بخته ولے دا رنګه په خواب شوے

پیرے لری خوشحال د آسمان نندارہ وکړہ
چه څۀ وے په کوم شمار وے دا زمان په څۀ حساب شوے

چه مِ اوښکے هسے آل شوے دواړه سترګے مِ سرۀ لال شوے
څۀ په نورځۀ پسے نۀ دی واړه ستا د مخ په خیال شوے
لیونے شوم خوب مِ نۀ شی راته تۀ پری مثال شوے
نور مِ محو شول له دِلـه چه مِ تۀ په زړۀ نهال شوے
د زړۀ داغ دِ مُبارک شه چه مئین د شاه په خال شوے
خلق خوښ کړئی هوس کا خُما زړۀ ولے بدحال شوے
مګر نول د بیلتانۀ دے په ناله کښے لکه نال شوے

نورځوک هم شته دے اے غمه
کۀ یوازے د خوشحال شوے

حُب د دُنیا څۀ دے سر د کل واړه بد یو
بده ژبه بیل کا، تاله خپلو له پرد یو

هرچه غَل کا سیروی د هغو سره مل مشه
مل د غلو کا سیرو په شمار ه دے هم د د یو

هرچه بدشومت دی خپل شومت ورلره بس دے
تل به با ندِ تاخت وی د خپل فعل د غد یو

Poha Foundation
A.S.KB

یو نشته په زرکښے چه ئے خوئ د آدم زاد وی
هر چرته چه کورے خلق سرشو په بد یو
خاندی به دا دور لیونی په هوښیارانو
پیچمے مسخرے کا بے خبر په بخرد یو

د شهئ زلفو مختولو سرهوا پریشانو طولو
چه ئے لاڅ هر سړے کا عشق آسان نه دے فضولو
خُما راز مو په ملک خور کړو اے خُما اوښکو پدُولو
په کوڅه کښے د دلبرو حساب نشته د مقتولو
تاسو مهٔ شوے سره ټولے کوښے کوښے د زړهٔ نُولو
داخبرے چه خوشحال زده
نهٔ دی دا د نامعقولو

د بنادمنو په خندا کو د غمژنو په ژړا کو
د رندانو په رندئ د شیخانو په تقوٰی کو
د وصال په سل خوښئ د هجران په زر بلا کو
د بهار په بښو کلونو د بلبلو په نوا کو
چه ترے سرو وُنے هیڅ دی په هغه قد بالا کو
چه مکحولے دی له نازه په هغو سترګو شهلا کو
چه نرئ تر ویښتهٔ ده په هغه باریکه ملا کو
چه عاشق ورپسے مرینه په هغه جمال زیبا کو
چه راځی د یارله لوریه په هغه بادِ صبا کو
چه پیغام راوړی د وصل د هغه قاصد په پا کو
چه د وهمه پکښے نشته د ربښتینو په ربښتیا کو
په دا هومره سوکندونه صد هزار ځله بیا بیا کو
چه ترځان په تامئین یم
زهٔ خوشحال خټک په تا کو

Poha Foundation
A.S.KB

راته مهٔ وایه په تا کو چه په تا نهٔ کو په چا کو
تهٔ خُما د ستر کو تورے په دا تورو ستر کو ستا کو
مخ دِ ورځ زلفے دِ شپه دی په صبا کو په مسا کو
په جهان کښے م خان تهٔ ئے نهٔ چه نور په تا جانا کو
یادم تهٔ ئے په خاطر کښے هر زمان په خپل مولا کو
ستا د پښو خاورے توتیا دی چه ما ستا په خاکِ پا کو
تمنّا لرم ستا د یره په دا خپله تمنّا کو
ترخندا پورے دِ هیڅ دی لال و دُر ستا په خندا کو

یارخوستایم د چا نهٔ یم
زهٔ خوشحال ستا په لقا کو

دواړه ستر کے م چه ستا په مخ دوخته شوے
په لمنے کښے م اوښکے اندوخته شوے

په مانړے مانړے ئے خوره مزه ئے اخله
تهٔ خُما د زهٔ په وینو آموخته شوے

په لکهونو په کروړونو دِ بها ده
د یوسفٔ غوندِ په سهل فروخته شوے

ما وے تهٔ خُما د تورے شپے چراغ ئے
ولے تلے په بلے خونه افروخته شوے

چا دا اور درلکولے دے خوشحاله!
چه لاله غوندِ داهسے دل سوخته شوے

ستا په در د سرفرازو تل سجود دے د بے نیازو
ستا ملا لو ستر کو پوچ کړو واړه کار د سحر سازو
ستا یوه وینا تیرے کا تر هزار سخن طرازو
سپین او سرهٔ د دُنیا دارو د عشق کنج د جان کدازو
د خوشحال وئیل هم واوُرئ راشئ اے نوا نوازو

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

سپینو وازدو لره ورغله پیشو — خولهٔ به ونیسی له وازدونه په څو
د عاشق په زړه کښے خیال د معشوق وی — د هند و په زړه کښے فکر د تیکو
د لولئ پرتو کا بن پیسه پرانزی — محبت ورسره نهٔ شی بے پیسه
درباری ناپاکے ښځے چه اخته شی — لورا لور لونډان بولی په کالو
په دربار کښے د کم ذاته میشتهٔ نشی — چه میشتهٔ شی هغه خونه شی د سؤو
ورانوی د کور بنا د کس له تاوه — کور په کورئے د ریبار وی ټک و پو
په خالی کیسه به نه رسی تر کامه — څهٔ حاصل کهٔ بوعلی شی په کسو
د هغو بخره خواری ده تل تر تله — چه زکوٰة خوری د کتاب په مسئلو
چه په هره کوځهٔ کرزی هرزه کار شی — تر دا هسے گشت زنځیر بنهٔ دے په پښو

یو خوشحال څهٔ زړهٔ کباب نهٔ دے له تانه
تا د خلقو زړونه کښیښول په لمبو

عجب کار دے ستا د شونډو — بنهٔ روزگار دے ستا د شونډو
پرے پښه اؤ دے د خوانانو — څهٔ دربار دے ستا د شونډو
په کالونو له ما نهٔ څی — بدخمار دے ستا د شونډو
لکه ستا زلفینے زړهٔ م — په کنار دے ستا د شونډو
د یمن یاقوت آبدار دے — کهٔ آبدار دے ستا د شونډو
په صورت کښے م څان څهٔ دے — یو یادگار دے ستا د شونډو
په هجران کښے سرے سرے اوښکے — دا نثار دے ستا د شونډو
څکه څان هسے عزیز دے — پرے گذار دے ستا د شونډو
چه د خضر ترے مایه ده — چشمه سار دے ستا د شونډو
څان بے ستاله شونډو پائی — شرمسار دے ستا د شونډو

د خوشحال څټک په زړهٔ کښے
انتظار دے ستا د شونډو

کهٔ د زړهٔ څهٔ خو ترس پاروځهٔ به بنهٔ وؤ — لږ د مهر په ما خوارو ځهٔ به بنهٔ وؤ
زهٔ چه ستاله غمه زار کړمه په در کښے — کهٔ د غور څما په زار وے څهٔ به بنهٔ وؤ

Poha Foundation
A.S.KB

چه په ما باندِ پیغور کا ندی په عشق کښے ستا له حُسنه خبردار وے څهٔ به بنهٔ وُو
هرچه نن د زهد لاف کا په جهان کښے په لیدو دِ پرهیزکار وے څهٔ به بنهٔ وُو
پس له مرګه مِ یوهسے مکان کور شوے چه پرے تل د کښلیو لار وے څهٔ به بنهٔ وُو
ستا په کوئ کښے دِیر کوتِه تازی پراتهٔ دی زهٔ هم ګډ د دوئ په شمار وے څهٔ به بنهٔ وُو

ستا په غم به په دالږ عمر مورِ نشی
د خوشحال عمر بسیار وے څهٔ به بنهٔ وُو

کل قربان شه ترجمال د بنو یارا نو ورځ ارِیږه تر مقال د بنو یارا نو
دا صورت مِ څهٔ ژوندے دے په ارواح نهٔ دے تل ژوندے دے په وصال د بنو یارا نو
په خاطر کښے مِ بل حُب محبت نشته پکښے خالے دے د زړهٔ خیال د بنو یارا نو
که دوئ ستا په رضا دروی یا نهٔ دروی تهٔ هرکار کړه په اقوال د بنو یارا نو
په جهان کښے د هرڅهٔ مثال موندهٔ شی وِلے مهٔ غواړه مثال د بنو یارا نو
په هر زیان زوال راضی یم په دُنیا کښے خودِ نهٔ شی یو زوال د بنو یارا نو
مرګه ستا علاج که شوے په هرڅهٔ وکړے چه قتلان کړے په هرکال د بنو یارا نو
په جهان کښے که څهٔ د خوبنهٔ یاران دی خبردار شه په احوال د بنو یارا نو
کوښے کوښے خان او زړهٔ لره راحت دی که ئے کورے خط وخال د بنو یارا نو

د یارانو د یارئ په لذت پوهه دے
چه ثنا کا ندی خوشحال د بنو یارا نو

لیونی شول پښتانهٔ په منصبونو خدایه ما ژغورے له هسے غضبونو
د کنکاش علم د چا دے د تورز نو لکه څوک لولی قرآن په مکتبونو
د کنکاش له علمه هیڅوک خبر نهٔ دی خبردار یم د هرچا په مشربونو
پښتانهٔ لره لوئے عیب دے که ئے کورے چه نازیږی د مغل په لقبونو
شرم ننګ نام وناموس ئے په یادنهٔ دی خو وئیل کا د منصب د ذهبونو
د مغل سره لیدل په طمع مهٔ کړه که کیدے چرے په نورو سببونو
ختک واله بلنځه بنه څما ترملا ده نهٔ بنیره د نوکرئ په قصبونو
د بادشاه د زندان شپه څما په یاد ده چه تمامه شپه مِ تله په یاربونو

Poha Foundation
A.S.KB

پښتانهٔ کهٔ جنګ مغل سره په تیغ کا هرختګ نیوے مغل تر جلبونو
دَختګ د ننګ جرګه نشته خوشحاله
راوتلی دی له کومونسبونو
ماخوب لیدهٔ په خدائے کوچه زهٔ تهٔ سره پُخلا یُو
خوبونه خوبونه خبرے د زړهٔ حال وبله وا یُو
ماشخه کتاب دے پکښے واړه غزلونه
تاشخه مینا ده دګلزار په تماشا یُو
لاس ترلاس نیولی سره ګرځو کښینو پا څو
خپله خوشحالی هوا هوس کړو په خندا یُو
پیاله کړے راته ډکه زهٔ ستاله لاسه واخلم
د شونډو بوسه راکړے بیا په نوره تقاضا یُو
مطرب راته له ورایه په تارونو لیندئ اینبے
په بم په خیر جاروځی مونږ ے نحوپه نوا یُو
تهٔ کُل واړه خوبئ لرے زهٔ واړه کامرانئ
بنادئ ته مخامخ غم واندوه ته شاپه شا یُو
ناکاهه له دے خوبه د سحر په وخت راویښ شوم
نهٔ تهٔ وے نهٔ دِ وصل زهٔ دا کار سره جُدا یُو
څو پایم په دُنیا کښے دَچا کار راسره نشته
یوزهٔ یم یو دِ غم دے سره دواړه خواپه خوا یُو
خوشحال یوازے نهٔ دے څو په ملک کښے عاشقان دی
په خوب په بیدارئ کښے سره دواړه بادپیما یُو

ماهغه سړے شمارلے دے په وُرکو چه په خوئ کښے بے وفا عادت په سپکو
هغه باز تر مښکیرکه لا بتر دے چه غوټے ئے دی په شلاندو یا په مڑکو
غافلان له دے دُنیا سره کا لوبے لکه پیغله جن بازی کا په لوڅکو
عراقی په اشارت کښے خان څرګند کا تهتو سم په لارے نهٔ ځی بے چا بکو

Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے ډیرے اندیښنے دَدُنیا نشته ژهٔ په داخبره خوښ یم له هلکو
له عالم سره خوارهٔ نهٔ خوړی له کبره لاتر روغو نه بهتر دے کار د پکو
کهٔ په شهدئے ساتے مزه ئے نهٔ وی ناشپاتئ د سمرقند د هند په مزکو

دَخوشحال وئیل کهٔ دُرقیمت بهادی
وناپوهو ته بتر دے تر کُنجکو

موښږه مئے پرست یُو د ازل په میُو مست یُو
په سما مو قدم ایښے لکه مزکه هسے پست یُو
هغه خولے وته نظر کړه هغه هسے نیست وهست یُو
کهٔ په تخت دپاسه کښینو بیا یو مات کچکول په دست یُو
څوک د وصل خبرے کاندی موښږه خوښ په خپل بربست یُو

تل موزړهٔ په داخوشحال دے
چه خپل زړهٔ سره پیوست یُو

ودِنهٔ وینم زهٔ ستا وصال په ستړکو کهٔ بے تارادرومی بل جمال په ستړکو
میلمستیام د زړهٔ وینے ورته کښیښوے چه میلمه م شود یارخیال په ستړکو
هغه دم م دزړهٔ داغ له دله دور شو خوچه راغے ستاد وروځوخال په ستړکو
چه ډیرخلق سره ناست وی عجب بنهٔ شی دمئینو سره قیل وقال په ستړکو
په غمزو په کرشمو په مکیزو نو ننِ دِنهٔ وینم په ملک کښے سیال په ستړکو
عارفان د قناعت په کنج توانګر دی چه ئے نهٔ راځی د خلقومال په ستړکو
د مکے دیوال به نور په خولهٔ یادنهٔ کړم ماچه وُلیدهٔ دا ستا دیوال په ستړکو
ستا په کوتو کشیده رومال چه راغے زهٔ له مینے مړم ستارومال په ستړکو
هغه مخ چه به م تل لیدهٔ اوس کورہ چه ئے نهٔ وینمه ماه وسال په ستړکو
چه بے ستاله زیبا مخه بل مخ کورم زهٔ به چیرے کښیږم دا وبال په ستړکو
وښهٔ مخ وته له ورایه څلبلاند شم لکه وُوینی لوغسی تال په ستړکو

نورعالم خود یارانو ناز په سر وړی
تل نازونه وړی دیارخوشحال په ستړکو

Poha Foundation
A.S.KB

هرنا اهل مزه څۀ زده د خبرو — د خبرو لذت بنۀ دے تر شکرو
چه دانائے په دانش سره انشا کا — یوه بنه خبره بهه ده تر زرو
بے اُستاده شاعری بے لارے تلۀ دی — یا وه کوئے کرخی په لوړوپه ژورو
تفاوت د خاص وعاموسره پیر دے — برابر نۀ دی شبه د مرغلرو
د شهباز ودعنقا برابر نۀ دی — مچ او ماشی چه الوزی په وزرو
په چادم آسمان به ناست لکه عیسیٰ وم — کۀ آسمان نه الواتۀ شوے په خبرو

عام به چیرے د خوشحال په وئیل پوهشی
د کوهرو قدر څۀ زده بنیښه کړو

یا په زړۀ کښے مهر خائے وے د بُتانو — یائے ورکړے صبوری وعاشقانو
یا حیران عاشق په مرګ وُمرے چه خلاص شوۀ — یائے هومره جور نۀ وے د چشمانو
چه ظاهر باطن ئے دواړه سره جوړ وی — څۀ عجب خاصه مشرب دے د رندانو
چه په یار پسے روغ ځان سیزی په اور کښے — زۀ په دا رسم مئین یم د هندوانو
د خپل یار په بدوخاندم هوسیږم — چیرے زړۀ نه شی رابنۀ د رقیبانو
چه م نوم په ژبه واخلی هسے خوښ یم — لکه ژغ د خلاصی وُشی په بند یانو

بیا به صبر د خوشحال ختک اولجه کا
راځرګنده شوه سره کړے خولۀ په پانو

یوځۀ داغ لرم په زړۀ د نا دُرستو — د دے داغ علاج ونکړ سُستو پستو
یائے عین په زړۀ وخوری یا زخمی ځی — چه هوسئ په یره وُرسی د چستو
د بے ننګو بے ننګی م به ارمان شی — خدائے به واړه چارے بنے کا وراندِ روستو
د بنړو او بنکے م وینے شی ترے خاځی — دا د تن جامه م نۀ وی د اغوستو
د درد منو حال دردمن په قیاس معلوم کا — کۀ ئے وائے بنکاره نۀ وی په تندرستو

داغزل چه د خوشحال ورشی ترسرایه
بنۀ یاران به ئے نارے وکا د لوستو

اے چه ستا د یار له غمه استعفا ده — کۀ سینه د له زنکاره نه صفا ده
هیڅ د خپل مئین د بدو غارت مشه — د اغیار تروفا بنه د یار جفا ده

Poha Foundation
A.S.KB

دَ یار بد هم لکه بنهٔ هسے حساب کړه هم په دا دَ عاشقئ اِکتفا دَه
کهٔ ئے نیش زیاته نهٔ کنړے تر نوشه بیهوده دِ طمع کړئ دَ شفا دَه
مخامخ دَ یار وغم ته وُدریږ ه کهٔ دَ غیرو آشنایئ وته قفا دَه
آه کهٔ یوځله مِ وُلیدے په ستر ګو چه مِ تل تل ستا له غمه وا اسفا دَه

دَ خوشحال دَ رنځ علاج به څوک په څوکا
چه زګیروے ئے له طبیبه په اِخفا دَه

اے چه اصل دِ یوه قطره منی دَه په داهسے رنګ وجود دِ څهٔ منی دَه
راشه زړهٔ ورپورے مهٔ تړه نادانه کهٔ ئے ګورے دا فانی دُنیا دنی دَه
عارفانو وته تلخه شوه تر زهر و په غافل باندِ شیرینه ترکنی دَه
له ګدایه نه لاڅهٔ خو مخ جار باسی تل تشنه ناسته په وینود غنی دَه
روغ ئے واړه په کمند دَ مکر بند کړهٔ آزادی کهٔ څنګ شته دَ لیونی دَه

تل دِ خوش دَ خوشحال زړهٔ دَ عشق په کار وی
خو یو عشق دے چه دَ دهٔ خوښی هنی دَه

بیا مِ څهٔ دَ نور و یار بولے تور مهٔ کړه په ما خوار دِ ظلم دِ یرو کړو نور مهٔ کړه
وائے سپی غوندِ مِ څو په کوڅه ګرځی څو ژوندے په جهان پایم پیغور مهٔ کړه
سر تر پایه اخلاصی یم په یارئ کښے په ناحق مِ لباسی بولے زور مهٔ کړه
چه په دؤو پیالو دَ مئیو بدمستی کا هغه څوک په مجالس کښے میخور مهٔ کړه
یو عجب دَ میو جام دے ساقی را وړ خداوندئے په دا مینځ کښے نسکور مهٔ کړه
چه حرمت دَ عاشقانو پکښے نهٔ وی په هیڅ رنګ مِ په هغه کلی کور مهٔ کړه
آشنائی دَ ناکسانو دَ ځان غم دَه ناکسان له خپله ځانه خمسور مهٔ کړه
زړهٔ چه نن دَ بیلتانهٔ په اور وریتیږ م دَ دوزخ لمبه نسبت په دا اور مهٔ کړه

راز دَ عشق دے فهم دا راوسه خوشحاله
بنکارَونه ئے په خپل ځوئ و رور مهٔ کړه

بے اخلاصه دَ یارئ څهٔ جواز نشته خود پوهیږے بے اودسه نماز نشته
دَ دانش مرغهٔ مِ هسے پورته لاړشهٔ چه هورے دَ کتهه بازو پرواز نشته

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ هرځوئے په سور اوربشیے لولیږه کړے د یاقوت د اوبو دار دکداز نشته
هغه باغ چه تل ما وا وو د بلبلو اوس په دهٔ کښے د بلبلو آواز نشته
د زړهٔ راز وچاته وُوایم حیران یم په هر لوری چه نظر کړم همراز نشته

توکلتُ علی اللّٰه وینا یوه ده
د خوشحال د زمانے سره سازنشته

باغ وے د کلونو پکښے ناست وے زهٔ او تهٔ
کل وے غوړیدلے باندِ نماست وے زهٔ او تهٔ

زیړه زعفرانی شوے یا کلکونه معطره
لاس ترلاس نیولی سره زغاست وے زهٔ او تهٔ

سپینه خولهٔ دِ راکړے بیا م هم درځنه غوښتے
نورخواستونه نهٔ وے خوداخواست وے زهٔ او تهٔ

تل م درد وغم وے د زړهٔ کاست او مهرمینه
تل په دا دُنیا دا کم وکاست وے زهٔ او تهٔ

رنګ د غماز ورک شه راست روزګار دِ د ناراست کا
خائے د ناراست نهٔ وے سره راست وے زهٔ او تهٔ

نمرخیژی خوشحاله چه خروس د سحر بانګ لی
شرط د پټ نیازدے چه برخاست وے زهٔ او تهٔ

په دا ساه نشته ویساه هر دم تهٔ وایه اللّٰه
هرنفس یو غنیمت دے پهره دار اوسه د ساه
د سالک په وئیل کار کړه کهٔ د ځان نهٔے بدخواه
د سالک وئیل هم دا دی تهٔے وایه بے اِکراه
چه له خلقه نه زړهٔ پرے کړه زړهٔ پیوند کړه له اللّٰه
کهٔ هوادِ کړله ترکه نور قبول ۓ د درګاه
بادشاهی به د هرتن کړے کهٔ د خپل تن شے بادشاه
مُوتُوا قَبلَ اَنْ تَمُوتُوا په دا راز شه اِنتباه

Poha Foundation
A.S.KB

په جوارے د قربت کښے د کم شناختو نشته راه
د بیدارو د نصیب وی بنهٔ دولت د سحر ګاه
څهٔ اُمید دُور ودراز کړے په دا لږ عمر کوتاه
تل توبه کوه خوشحاله
چه د محوه شی ګناه

په جهان کهٔ لویه چاردهٔ د میرشکار ده کهٔ دا چار ګورے هرکار لره پکار ده
څوقا بو تالاش دا واړه دی په بنکار کښے چار د جنګ د مړ نتوب کهٔ دپیکار ده
ورته هیڅ د بنکار د ذوق خبرے مکړه د هغهٔ سړی چه طبع د بے کار ده
آلوده دی په پیرغم د عُمر وسځے چه په شمار د عمر نهٔ ده ورځ د بنکار ده

په خوشحال باندِ د بنکار هواڅوندون شی
مرده دِله کهٔ په تاباندِ بیکار ده

په خولهٔ کلمه لولی مونځ روژه کاندی کافرشته
دعوے کا د شیخئ ترشیطانه لا بترشته
منطق معانی لولی، درس، فتوىٰ، قاضی ګری کا
اکثر په دا فرقو کښے کهٔ ګورے کُون خرشته
له کوره لوټه واخلی استنجا لره روان شی
تقوىٰ ترهسے حده په اولجه ځے وړی کهٔ زرشته
د بل کره چه ورشی په خپل روځے بندیان پرانزی
په ځان باندِ چه راشی کله روځے د پیغمبر شته
یوځائے آلوده نهٔ دے په دا هسے درویشانو
په دا دورکهٔ ګورے دا ناپاک په هر کشور شته
بادشاه قطب اقطاب دی امراګان چه ورته ګرځی
کړے خیرے ترلے د هرچا په سر میزر شته
چه خاص د زمانے دی حال ځے دا دے نور وګړی
د غواؤ د خرو کلی خالی نوم باندِ بشر شته

Poha Foundation
A.S.KB

چه حال د پرهیزکار و سراسر واړه دروغ شو
ربښتیا غواړے له چا نه چرته پاتے دا هنر شته
نۀ مهر محبت نۀ مروّت نۀ وفا صدق
عالم سره برهم دے خو دا دور د قمر شته
آشنا له هیڅامۀ شے کۀ پخوا آشنائی بنه وه
چه اوس له چا آشنا شے نورے څورنګه خطر شته
تردے ژوند یو بنۀ مړۀ پراتۀ په کورستان کښے
چه نۀ ئے دا مکرونه نۀ دا فعل نۀ دا شر شته
دروغ و ټیل هغه کا چه ئے ویره وی یا طمع
خوشحال په دا اړنۀ دے حق به وائی څوئے سر شته
په دُنیا کښے نعمتونه رنګا رنګ شته
د دیدن د نعمت کوم نعمت همسنګ شته
عاشقی د هغه کا چه لیونے وی
د هغو غرض پرے څۀ چه ئے فرهنګ شته
ما په عشق کښے دا همه واړه ترشا کړۀ
ته لا بنۀ ئے چه د غم د نام و ننګ شته
ماوے زۀ به د زړۀ حال ورته عرضه کړم
یو غماز ئے ترشیطان بتر ترڅنګ شته
په آشتئ کښے کُشتن دے عاشق وژنی
همیشه ژوندون هم دا دے چه ئے جنګ شته
خدایه زر یو بل اورنګ لره پیدا کړه
په جهان کښے بنا دی نشته چه اورنګ شته
په وار وار ئے د خوشحال خاطر صیقل کړ
ولے بنکته ئے لا پاتے څۀ خوزنګ شته
پروت یم ستا په درکښے په خیرات م یاد لره
دا نابناد خاطر م په پوښتنه بناد لره
څو کړے ظلم جور په څورنګه طور طور!
وکړه فکر غور اندیښنه د داد لره
خیال دماغ د ډیر دے ترحساب ترشماره تیردے
مړک قیامت د هیردی بنه دا هومره یاد لره

Poha Foundation
A.S.KB

مرم په انتظار کښے نۀ شی هیڅ په زاری زار کښے
سخت ځما په کار کښے ترسندان فواد لره

شرع شته کتاب شته ډعذاب ډخوئ عذاب شته
بنۀ کۀ څۀ ثواب شته تۀ داخوئ معتاد لره

خدائے وته څرګند دے چه ډخپل خاطر پسند دے
څۀ مهر پیوندے هومره دا عناد لره

خوئ خصلت چه ستادی واړه پټ نۀ دی پیدا دی
مهر نازکۀ دادی تۀ ئے تل بنیاد لره

ملک شته کښته پورته ګورم ستا ډستر ګو لورته
مۀ درومه بل لورته ځائے په دا سواد لره

زلفے ډ زنځیر دی پکښے ډیر زړونه اسیر دی
څوک په دا تدبیر دی چه خوشحال آزاد لره

په دا کلی کښے څوک نۀ لرم نیکخواه چه رښتیا وایم هم دا لرم ګناه
له ځوانمرده په خندا په هوس درومی له نامرده جدا کیږی په آه آه
لکه سورے وړاندِ روستو راسره ځی چه وهرلوری ته ځم صبا بیګاه
لکه لاس په شمار ډ زړو پول توریږی په دوستئ ئے سړے هم شی روسیاه
زۀ په رغم ډ صوفی خرابات یم چه ډ مکر ذکر کا په خانقاه
ډ زاهد په کار کښے څورنګ اشتباه دی ډ اوباش په کار کښے هیڅ نشته اشباه
کۀ څوک زړۀ سیزی په ماځائے ډ زړۀ سودے کۀ م لاس وے زۀ به وے وُم اِکراه
چه ئے لائق ډ پاکئ کړے څۀ ناپاک شۀ راشه ګوره چه څۀ حال لری تباه
وائے سر په عاشقئ کښے درته څۀ دے درته وایم کۀ باور کړے یو ګیاه

رعیت لکه عیال ساته خوشحاله
په یاغی باندِ مهم کاندی بادشاه

په هر کار کښے مصلحت شته خپل پردی ته نصیحت شته
چه لر بر له مصلحت شی کله خیر برکت شته

Poha Foundation
A.S.KB

د سړی هومره بنادی ده چه په زړهٔ کښے ئے همت شته
چه همت د سړی نهٔ وی مهیا ورته نکبت شته
سرهاله په تنه بنهٔ دے کهٔ د سر سره عزت شته
د سړی چه عزت نهٔ وی د ژوندون ئے څهٔ حاجت شته
په صحیح غنی هغه دے د هرچاچه قناعت شته
د نیستئ ئے اندوه مهٔ کړه کهٔ په تن کښے د صحت شته
چه صحت د صورت نهٔ وی څهٔ پکار کهٔ د دولت شته
دین دُنیا د مبارک شه کهٔ دا ناسره صحبت شته

اوس یاری مهٔ کړه خوشحاله
د یارئ سره آفت شته

په خپل قسمت راضی شه تل د بل قسمت مهٔ غواړه
فراغت د مُبارک شه کهٔ د ونیوهٔ دا دواړه

د ژوندون پیوند ترلے په یوهٔ اومهٔ سپنړسی دے
د جهان غمونه پریږده نور به څهٔ ژاړے څان ژاړه
خپل دی کهٔ پردی دی قلم وُشکوه په واړه و
دورد فساد شو په خپل څوئ رور مهٔ ویاړه
هرچرته چه کرځم څنے هسے چارے وینم
کار مدار په نن شو د صبا اندیښنه لاړه
کورم کوم یو باد دے چه په درست جهان راوالوت
زړهٔ په چا بنهٔ نهٔ شی لباسی شهٔ خلق واړه
ما وے کلے میشت دے چه په کلی باندِ راغلم
تش کنډر پراتهٔ دی خالی مَینه ده اُوجاړه
هرچرته چه کرځے په لاحول ترے تیریږه
سل بلا په زړهٔ کښے سل دانے تسپے په غاړه

Poha Foundation
A.S.KB

ډیره سودا وشوه سل دعوے د سود په طمع
وخت د مازیګر شو دِله دا دوکان وُنغاړه

تل وائے خوشحاله چه دُنیا وته به شاکړم
لاخو دا دُنیا ده مخامخ درته و لاړه

په هره تنګه خولۀ کښے برابر نۀ دی خوارۀ
په ځنو کښے حلوا دی څوک نبات لری نارۀ

سمے کړے ډیره په خپل زړۀ لرے یار خپل ته
ځکه دِ د زلفو ویښتۀ سم وی هم کارۀ

بخت دے چه ئے اوس ستا د لبانو سره څښمه
تاِم چه دننه زړۀ په سرۀ پیزوان ځارۀ

زۀ د زړۀ بدخواه وُم ما پرے وُکړۀ پرهارونه
څۀ لره مِ دے د یار غمزو لره لارۀ

اور لرے په مخکښے چه په تا مئین کیدلم
ما په دا بله لمبه ننه زړۀ ځارۀ

زلفے ئے تور ماردی زۀ ئے هسے وخورلم
مرم را باندِ نۀ ځی د دم کړو هیڅ پارۀ

مست یم مے پرست یم زۀ خوشحال په خرابات کښے
له مئیو به وانۀ وړم کۀ مِ وژنی په ورا ښۀ

تور اوربل دِ په سپین مخ را آشفته شۀ
سمن رازدِ په سنبل کښے نهفته شۀ

عاشقانو دِ آرزو وُکړه لیدن ته
چه د کښلی مخ صفت دِ شنفته شۀ

څۀ خوسوله غرنے هسک کړه وئے کوره
لاله زار دِ په جوار کښے شګفته شۀ

تاچه زلفے پیچا پیچ سره وَلول کړے
په ګلونو کښے یو تور منګور خُفته شۀ

هغه دُر دِ فخر کا کۀ ئے تمیز شته
چه ئے پاسه د تیکے په تار سفته شۀ

ستا دیوال مکړ د عشق په خبتو روغ دے
چه ئے شیخ ترسیوری کښینا ست آشفته شۀ

Poha Foundation
A.S.KB

څکه هسے رنګه بوئ لری خوشحاله
دا غزل چه د بهار په وخت ګفته شئ
تُوره چه تیر یږی خو ګذار لره کنه
زلفے چه ولول شی خوخپل یار لره کنه
ولے راته وائے چه په کښلیږو نظر مئ کړه
سترګے چه پیدا دی خو دیدار لره کنه
شیخ دِ مونږ روژه کا زهٔ به پرے پیالے اخلم
هر سړے پیدا دے خپل خپل کار لره کنه
تا وے چه څما د خولے بوسه لکه دارو ده
غواړم دا دارو د زهٔ پرهار لره کنه
وینے م د زهٔ خورے مګر نورځئ لره ننهٔ دے
زهٔ څما پیدا دے تاخو نخوار لره کنه
څئ ژړا فریاد کړے د شمئ د تورو زلفو
تئ ورتلے پخپله دے تور مار لره کنه
خود به ستا ترمخه د ګیاه غوندِ څرګند شی
ګل د لاله راوړه خپل رخسار لره کنه
مے شته چنګ وے نے شته د خپل یار سره خوشحاله
خپل بیاض په لاس کښے څه ګلزار لره کنه

تونګران په ملک ومال لری تکیه — درویشان په ذوالجلال لری تکیه
د عارف ژبه ئے بند کړه له مقاله — عالمان په قیل و قال لری تکیه
د عاشق سره چه هومره استغنا کا — بنائسته په خپل جمال لری تکیه
کهٔ تکیه ده خو تکیه د یوهٔ خدائے ده — چه په بل ئے کړے څهٔ حال لری تکیه
دانا یو دے تکیے ګوره د وګړی — چه په ستوری چه په فال لری تکیه
د دُنیا تکیے ئے ولیدے په سترګو
نور به چا و ته خوشحال لری تکیه

Poha Foundation
A.S.KB

ترهرچا دے خُما یار بنهٔ شیرین لب و شکر بار بنهٔ
ترسنبلوئے بنے زلفے ترگلونوئے رخسار بنهٔ
تورے ستر گے تورے وروځے تورگیسوئے تار په تار بنهٔ
تنگه خولهٔ ئے نیسته هسته لکه خولهٔ هسے گفتار بنهٔ
لکه دُر هسے غابنسونه لا تر دُرو سپین هموار بنهٔ
تر ویښتهٔ ئے ملا نزئ تن ئے لا ترسپین چوتار بنهٔ
قد ئے بنهٔ ترسروِ وُنے لکه قد هسے رفتار بنهٔ
چه هرځائے وته ئے گورم سرتر پایه پریوار بنهٔ
خدایه ماتے هغه خولے کړے چه به وائی هندوبار بنهٔ
هومره کلی ډیر بنهرونه پکښے نشته یو نگار بنهٔ
چه پکښے خوارهٔ یاران دی پیښور تر هر دیار بنهٔ
په موسم د بنسو گلونو نژهرځهٔ د میرے بنگار بنهٔ
بنهٔ په هند کښے چنبا گل دے تردا گل د وطن خار بنهٔ

د سرائے قدر نورچانهٔ زده
په خوشحال دے ترفرخار بنهٔ

تاوژلی هم د خپله لاسه خوښ کړه کهٔ د زړهٔ باندِ یخیږی زړهٔ پریخ کړه
رقیبان دِ لکه سپی دی په کوځه کښے چه انگښرِ دِ پاکیزه شی وارِه چخ کړه
د جنت میوے مِ نورو ته بخښلی کهٔ گلے خُما په خولهٔ سیب د زنخ کړه
هغه وارِه مهتیا دی په هجران کښے چه واعظ و ما ته شرحه د دوزخ کړه
کهٔ پروازِ د شهباز د شاهین نهٔ دے د مطلوب په لوری پرونه د ملخ کړه

چه دِ قدر د وصال نهٔ وُ خوشحاله
په فراق د بنو یارانو اوس آوخ کړه

چه مِ ستا کوځه مأواشهٔ غم خُماله زړهٔ سِوا شهٔ
ستا کوځه لکه بهشت ده په بهشت کښے مِ زړهٔ وا شهٔ
زړهٔ مِ ستا د مخ په دور له چمنه بے پروا شهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

هغه یارچه د خلوت وو وهرچا وته رسوا شۀ
عالم درد لره دوا کا د یار دردځما دوا شۀ
شانه رو وهه په زلفو پکښے زړۀ م سرهوا شۀ
چه تۀ مهربانۍ نۀ کړے
خوشحال څکه بے نوا شۀ

چه د دواړو ستړکو شیر درځخه شته پرے نۀ خوره له ځانه سیر درځخه شته
آئینے وته نظر کړه کل به څۀ کړے چه خپل مخ د کل په څیر درځخه شته
کۀ د زړۀ ځما په زړۀ دے چه ئے ټول کړے تولوه ئے چه کشمیر درځخه شته
ډیر به ماغوندې په عقل تیرو بیر کړے چه وربل د تیر وبیر درځخه شته
تل دُعا دربانډ کا څنے خبر یرۀ یو څوخوار له دِله هیر درځخه شته
کۀ جمال کۀ ناز وخیال کۀ کرشمے دی دا ترشمار ترحساب تیر درځخه شته
لږ د مهر د وفا خویونه زده کړه د جفا خوبونه ډیر درځخه شته
عاشقان غریبان وژنه صرفه مۀ کړه د غمزے تیرۀ شمشیر درځخه شته
کله ډک مهر د خولے په خوشحال وکړه
خوکۀ تش مهر برځیر درځخه شته

چه دا هسے رنګ مانړے کړے بے ګناه ویره نکړے د عاشق د زړۀ له آه
چه په هرلوری روانه په بنیوه شی ورسره ځما دُعا درومی همراه
چه د هومره ډیر دماغ وته وګورم بل د سیال په جهان نشته بے بادشاه
معشوقه م د عاشق غندنه نۀ کا ګل بورا وته ونۀ وے تورہ سیاه
یا په ما بانډ مئینه کړے دلبره یا م مینه څنے ما ته کړے الله
چا ته حال د زړۀ معلوم کړم خبرنۀ یم یو نیکخواه په جهان نشته بے بدخواه
رقیبان د غوغا کا پروا م نۀ شی شیر به کومه اندیښنه کا له روباه
په یوۀ ګذارئے درست مقصود پوره شو
چه نګاه ئے په خوشحال وشو ناګاه

چه له هرچا طمع پریکړے سلطانی ده کۀ د زړۀ په خاموشئ کړے سبحانی ده

Poha Foundation
A.S.KB

دَحاتم دَسخاوت خبرے مهٔ کړه
لا په دا کښے هم دَطمع نښانی ده

په خو رنګه دَیارئ صفت کیږی
زبانی یاری نا نی یاری جانی ده

ترجانی یارانو هرځهٔ صدقه کړه
هم په دا سبب په کار دُنیا فانی ده

دَدُنیا په پریشانئ کښے جمعیت دے
دَدُنیا په جمعیت کښے پریشانی ده

چه له دوسته له دښمنه بنهٔ سلوک کا
دَهغو سړیو بنهٔ زندګانی ده

چه په کورکښے م ځهٔ وُو تروارو تیرشوم
وخپل یار وته م هسے مهمانی ده

په زړګونو کتابونه ملا لولی
الف بس کهٔ ئے غرض مُسلمانی ده

په نادان باندِ هم رحم شته خوشحاله
معذرت دَنادانو نادانی ده

چه دا هسے ئے آغازه عربده کړه
مکرتشه ئے له میُو میکده کړه

عقل دِیره شعبده لری په میُو
ساقی تار په تارئے هره شعبده کړه

بنهٔ جمال لره پیدا کړه خُما سترګے
له غه پسه ئے جمال مشاهده کړه

یوځل بیاله زیبا مخه پَلُو واخله
دا په غم کښے پراتهٔ لا په غم زده کړه

ستاله غمه چه دِیر دِیر همیشه ژاړم
دَوړو سترګو م څخله نربده کړه

دَویشتلو آه چه ولګی بنهٔ نهٔ دے
لا دوخته ئے دَزړهٔ له حاله زده کړه

دَقلم له سره تور لوګے روان شو
چه خوشحال دَدے غزل مسوده کړه

ځهٔ دَبدو ژغ ووچه ما بنام راباندِ وشهٔ
تندرووِ یا توپ وو پرے م تخنے تخنے زړهٔ شهٔ

ځهٔ خوښی دَدهٔ وه چه بیا زر پسے اندوه وو
چاوے چه په رنځ کښے معظم په خوب اُودهٔ شهٔ

دا ژوندون هیڅ نهٔ دے چه م ساه وینی داخلق
زهٔ په ځان پوهیږم اوس م کارلکه دَمړهٔ شهٔ

ماوے زړهٔ م سنګ دے چه په هیڅ به نرم نشی
راشه کهٔ ئے کورے په ژړا ژړا اوبهٔ شهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

ما د معظم په لید و مینه ما ته نه کړه
څه د قضا رنځ وو په هفته کښے څه وو څه شے
رنګ ئے ترخوئ بنے وو خوئ ئے لابنے وو تر رنګه
ګل وو د ګلاب و شګفته شے نور په تله شے

دریغه دریغه دریغه کے ئے مرګ په بدلیدے وے
څوبه م پرے ورکړل ولے مرګ میلمه د دے شے
زوراوستم نه وو نه څه جنګ تورے نیزے وے
بل علاج ئے نه وو د دے مرګ د خدائے په کړه شے

زه یوازے نه یم د یر عالم پسے کباب دے
آه د پسے کیږی روزی نه وه روزی نه شے
بنے تاریخ ئے راغے "بے بدله معظمه"
خوشحال د دے نیکے دے د نیکے ئے داغ په زړه شے

چه بنیاد د عاشقئ چا کاوه دائے څه کړه په داکار نه پوهیدے
په جهان ئے یوه څه بلا پیدا کړه یوه خدایه کورته وران کړے د هغے
د هغے جهان دوزخ په غوږ و آوړم دا دوزخ م په دا ستړګو ولیدے
څوک ناحق د بیلتانے له لاسه ژاړی آشنائی ده چه تاختونه کا په زړه
د هلک له لاسه والوزی مرغئ په ژړا ورپسے سره کا دوه لیمے
هغه وخت چه د زانګو او د وښو وو په مرغئ هیڅ نظر نه وو د دے
څولوئیږی آشنائی ئے پرے د یر یږی درومی درومی په اوړو کښے بنے ویښتے
د وصال قدر غمژنو د فراق زده د تشنه ژوندون په څه دے په اوبے

په حد ونو سره ولاړ و اوس خوشحاله
په کوم لور به سره مومو زه او ته

څما عشق په هغه شان دے لکه وو ستا خاطر هغه سندان دے لکه وو
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړے قول عهد م همان دے لکه وو
خرخشے د لکه وے په هغه شان دی فتنه ګر دے سور پیزوان دے لکه وو

Poha Foundation
A.S.KB

د رقیب خبره مهٔ نغوبره اے یاره چه رقیب هغه شیطان دے لکه وو
د بنړو په ناوکیودِ غلبیل کړ نښانه م درته ځان دے لکه وو
په خاطر باندِ م داغ دے ستا د لاسه ولے هسے بے درمان دے لکه وو
بل کمان فکر خاطر لره درمهٔ وړه خوشحال ستا د بندګان دے لکه وو

چه دِ زړه هسے پرے نازکوه دلبره
په خوشحال دِ خاطر ګران دے لکه وو

څو راسره خلقه جفا ډیره هغه کس کړه !
خدائے م په داخوئ کښے په دهٔ مینه یو په لس کړه

زار د خوار عاشق دے د محبوبے څهٔ پروا ده
زهٔ وغم ته روغ یم تهٔ تل خانده تل هوس کړه

زړهٔ ئے د کافردے خو په خولهٔ کلمه لولی
څهٔ ئے را ته ستائے مالیدلے ده نو بس کړه

ګرځی په ګلونو کښے کندګی ورپسے غواړی
څهٔ ئے په جهان کښے بده بخره د مګس کړه

بنهٔ چه راپیدا شوے د بهار زیږیه ګله
تل دِ یادوُنه عندلیب په هر نفس کړه

لیږدی کا روانونه صبا کیږی اے ساربانه
پاسه د شُتر په غاړه پورے اوس جرس کړه

څه هغه شهباز شه چه ئے ځائی په سر دروے
نهٔ لکه د کلی قارغهٔ ګرځه غم د نس کړه

بخت دے کهٔ طالع دے کهٔ داخپله فقیری ده
خدائے م چه شړئ برابره د اطلس کړه

قدر د خپل ځان د عافیت ورځخه نهٔ وو
څکه عاشقی هسے آغازه بوالهوس کړه

Poha Foundation
A.S.KB

نور وحریفانو واړو ډکے پیالے نوش کړے
بښۀ چه دِ خوشحال پیالۀ ډکه په بکس کړه

څوجفا راسره ډیره هغه کس کړه — خدائے م مینه په دۀ باندِ یو په لس کړه
بښه چه را غلے د بهار زیرِ یه کله — اندیښنه دِ عندلیب په هرنفس کړه
د ګلزار په ګل غرض نه کا غل غواړی — په جهان ئے بده بخره د مګس کړه
کۀ زۀ خوار دِ د ګلونو لائق نۀ یم — ستاله باغه عنایت داخار وخس کړه
درست عالم په داخبره خبردار دے — چه بلبله خپلے ژبے په قفس کړه
تۀ ئے شناخت علم ادب لره پیدا کړے — نۀ چه ګرځه بیهوده چارے عبس کړه
د ژوندون په قدر هیڅ خبردار نۀ وو — عاشقی م چه آغازه بوالهوس کړه
کله سول کله ژوندون بخښل وماته — د عشق اوره په ماچارے د قفس کړه

د دُنیا غمونه لرنۀ دی خوشحاله
نن د یار ومخ ته ګوره واړه پس کړه

چه په عشق کښے ئے ونوروته پیغور شۀ — اَخ چه لاس په لاس په دۀ پورے دا تور شۀ
محتسب چه په احداد وو د مستانو — د رندانو سره ناست دے باده خور شۀ
چه پرون م فاسقانو سره جنګ وو — نن هغه ترعاشقانو لاڅۀ نور شۀ
چه غیبت ئے بداوۀ د بل تر زیانه — راته ګوره په غیبت د پلار ومور شۀ
کۀ د بریرے په وکښل ئے ورته وایم — نصیحت د نیک خواها نو باندِ اور شۀ
ګوره څوعالم به لاندِ کا تر چلو — نن چه دا دریاب راوخوت موج ئے زور شۀ
صنوبر چه هومره ډیره لوئی غوښته — څکه هسے په باد تۀ په باد نسکور شۀ
چه ئے زړۀ ترکانړی سخت هغه م یار دے — بدے بخرے څۀ څما کانړے په کور شۀ
تورے ستړګے ئے بلا دی عاشق ګوره — په بلا باندِ وردرومی کروکور شۀ

دا د خپل عمر دلیل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښے وغوړیدۀ خور شۀ

چه ګټل خورول بخښل کا څوان هغه — چه توره لری د توړے خان هغه
کان د لعل د یاقوت د ګوهر څۀ دے — چه احسان ترے پیدا کیږی کان هغه

Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے تهٔ په ګیډه وُخوړے حبطه شی — د مجلس سره چه خوږ شی خوان هغه
که د مال دے که د مملک دے که د لیچو — چه ئے توان د چا پکار شی توان هغه
په تمامه شپه په ورځ په میاشته کال کښے — چه د خدائے په یاد و درومی آن هغه
چه د ځوک د وراندِ روستوځی داځهٔ شی — په تنها وجود چه شان دے شان هغه

و نور چا وته وران مهٔ وا یه خوشحاله
چه په قول عهد وران شو وران هغه

ځان چه پیژنی که ګورے ښهٔ هغه — چه ناحق په ځان غره دے څهٔ هغه
واړه زړونه فراغت وی په بنادئ کښے — چه په غم کښے مردانه شی زړه هغه
ملامت لره ئے نور عالم پیدا کړ — ملامت لره چه روغ دے زه هغه
یا یاری یا اغیاری ده که ئے ګورے — په دا دوه کښے نهٔ تهٔ دا شوے نهٔ هغه
چه ترتانه وراندِ وروستوځی ملهٔ نهٔ دی — چه په لار در سره سم ځی ملهٔ هغه
چه په عشق سره ژوندی دے هغه نه مړی — چه بے عشقه ژوندی ګرځی مړه هغه
چه دروغ ترخولهٔ وُباسی کله خولهٔ ده — چه رښتیا ترخولهٔ وُباسی خولهٔ هغه

هیڅ حجت له هیچا مهٔ کوه خوشحاله
هرچه تا وته څوک وائی تهٔ هغه

څهٔ لره م زړهٔ وړے چه د زړهٔ ساتل دِ نهٔ زده
مست یم مستی کړمه ګنړه هر هُنر م ښهٔ زده
نل په او بنکو وینو همیشه ژړا آهونه
نور راخبر نهٔ شول یام ستړګو یام زړهٔ زده
ذکر فکر مونځ روژه طاعت ورلره بویه
شیخ ملا زاهد عابد مونی په میوځهٔ زده
کله د طوطیانو په ګفتار کښے دا لهجه ده
راشه که ئے ګورے زړګے تا کله دا تلهٔ زده
روغ عالم به چیرے د درد من په حال خبر یږی
درد چه په چا تیرږے په درد منو هم هغهٔ زده

Poha Foundation
A.S.KB

څۀ زړونه ئے وړی، ستا بار خو پریشانو زلفو
بنه وه داخبره چه یا غلۀ زده یا ئے ملۀ زده

ستا دا سور پیزوان چه فتنه کړدے بے حسابه
څو رنګه فتنے چه په جهان دی واړه دۀ زده

چیرے به له دِله یو ډک مهر را برخیر کړے
تل دِ کۀ دا هسے دَ لاسے تشے په خولۀ زده

څۀ پوښتے خوشحال دَ بیلتانۀ پۀ اشتیاق کښے
ستړے په منزل پوهیږی ترڅے په اوبۀ زده

چه پیدا چیرے په ملک کښے یو حبیب شۀ
لکه خار و رته په څنګ کښے بل رقیب شۀ

محمدؐ ته ابوجهل نصیحت کا
راشه کوره څوک رنځورشۀ څوک طبیب شۀ

دَ دانا په خپل وطن کښے قدر نۀ وی
دُرهالۀ قدر پیدا کړو چه غریب شۀ

په چمن کښے رنګا رنګ ګلونه ډیر دی
دَ زړۀ داغ م دَ لاله دَ زړۀ نصیب شۀ

کۀ ئے رنګ و بوئ وګل نۀ وے ورکړے
مبتلا به باندِ ولے عندلیب شۀ

راشه تور و سپین دَ ستړګو نندارې کړه
هغه یار راسره لا تر دا قریب شۀ

چه پرون راسره یار وو خبر نۀ یم
نن له مانه بیا ویزار په کوم تقریب شۀ

تنا وُونه ئے دَ زلفو دی دا زړۀ م
لکه ملک دَ یاغی لاندِ تر تخریب شۀ

چه ئے پریښوده یاری دَ لیونیو!
ګمان مۀ کړه چه خوشحال ختک لبیب شۀ

چه م زړۀ پرے بنۀ کیدۀ له واړو بد شۀ
بنۀ خو دا چه اوس یو ازے دَ احد شۀ

کۀ ژوندون دَ خلقو دا دے چه لیدۀ شی
بنۀ وماته مړے خلقه دَ لحد شۀ

دَ دُنیا یاران م وُلیدل په ستړګو
هر سړے ځما په ستړګو لکه دد شۀ

نۀ حیا شته نۀ وفا شته نۀ خپلوی شته
خلق واړه په معنیٰ لکه مرتد شۀ

چه ئے نن کا ندۀ له ما سره خپل قوم کا
مکر دا جور له قومه په احمد شۀ

تفحص دَ تور و سپین نشته په چا کښے
دَ همه عالم په ستړګو کښے رمد شۀ

نور به چا ته یاد ؤم چه رد ګمراه دے
چه پیدا ځما له ځانه خلق رد شۀ

Poha Foundation
A.S.KB

فرزندان چه م له کیدے نه پیدا دی
پوخ ځماله ناخلفو نه کبد شۀ

په طالع په بخت د مال وملک څښتن دی
بخت هغه دے چه په بخره د بخرد شۀ

له هغه بخته ځما توره بلا ده
چه له هره ناهمواره په مدد شۀ

چه د پلار له ځانه بنۀ ځویه پیدا شی
ته به وائے چه ژوندون ئے مجدد شۀ

چه قابل ئے پیدا نشی په اولاد کښے
که هزار ځویه د پلار وی بے ولد شۀ

د بهار کلونه هیڅ دی چه تیر یږی
بنۀ هغه وماته کل دے چه سرمد شۀ

که په ذات کښے د خوشحال آل واولاد شته
په صفات کښے لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُوْلَدْ شۀ

یخ د نمرو تاته نۀ دری خوشحاله
په داځۀ چه یو څو ورځے منجمد شۀ

څوپه باغ کښے لایو کل د نو بهار شته
د بلبلو د طوطیانو پرے چیغار شته

نن دِ غم له مانه ځان ساتی که بنۀ کا
چه په سیل د بهار راسره یار شته

چه له یاره سره مست د کلو گشت کړم
محتسب که رانزدے شی پائیزار شته

شیخ ملا دِ ځما غم په بهار نۀ خوری
چه رباب و سریندے غوندِ غمخوار شته

نۀ به زۀ د میو جام کښیږدم له لاسه
نۀ ځماله پارسایئ سره کار شته

ما وخپلے پارسایئ ته رخصت ورکړ
په دا نورو پارسایانو م اوس پدار شته

ساقی بیا ځما د بنهر خبر واخله
لا یو څو په کوځو پاتو پرهیز کار شته

کل ومل ساز وسرود ساقی سره ستر کے
لا به دیر عالم رسوا کا چه داچار شته

چه په هره پیاله عقل له مار زدو ئي
د ساقی منت را باندِ په بار بار شته

د کلونو په موسم کښے خوار هغه دے
چه ئے نۀ پیاله په لاس نۀ ئے نکار شته

نن هغه شاهِ جهان د زملے دے
چه د سته ئے د کلونو په دستار شته

چه نا اهل په غفلت ورباندِ نۀ ځی
ځکه وصل د هر کل په څنګ کښے خار شته

د بهار زیبا کلونه سودا کړ دی
لخلخه به ځنے پیرے چه خرید ار شته

نن خوشحاله د زرۀ داد د عشرت ورکړه
داځو ورځے غنیمت دے څو کلزار شته

څوپه باغ او په بوستان کښے لا لاله شته
د بلبلبو د طوطیانو پرے ناله شته

Poha Foundation
A.S.KB

نن دِ غم له مانه لرے لرے ګرځی چه په وخت م دَبهار په لاس پیاله شته
کهٔ م یار په لاس باده واخلی ساقی شی پرے م دارشی چه ئے زهد صد ساله شته
رائے وُښیه چه خم تر پښوئے پریوزم کهٔ په دهر کښے څوک ماغوندِ واله شته
دَبهار په زیبا کلو ډیر ویریږ م چه باران شی دَباران سره ژاله شته
دَبهار په سیل تل درومه خوشحاله
یوځو ورځے چه دَګلو پر کاله شته

چرګ دِ خپل چرګ والے کا کهٔ ئے رضا ده چه له بازه بازی کا دَدهٔ قضا ده
هغه چا ربه مخامخ په مخه ودرشی چه دَچا دهغے چارے تقاضا ده
څوک به خوښ سره پرے نه ږدی په جهاګنے دا دَځایه دَدے دهر اِقتضا ده
تیره چا رچه یادوی فائده ئے کومه وِ دا نا ته مضا واړه بے مضا ده
دَګمان لرے به تار په تار خورے کا دَیقین اندیښنه بهه تر بیضا ده
دَخوشحال په وئیل غوږ اوفکر بویه
چه موند نه دَخبرے په اِمضا ده

چه م ولیدهٔ دَ زړهٔ په ستړګو خپل زړهٔ دَخپل زړهٔ غوندِ م ونهٔ لیدهٔ بل زړهٔ
عاشقی دَخدائے بلاده عاشق مهٔ شه څوک په سرو سکرو تواینے لری تل زړهٔ
په وئیل وئیل م هیڅ تقصیر ونهٔ کړ کهٔ ستنیږی له دلبرو په وئیل زړهٔ
عاقبت به آفت سر لره پیدا کا چه جارُوزی دَبُتانو په بورجل زړهٔ
ورئے واچول دَ زلفو زنځیرونه کهٔ هرګز آموخته نهٔ وو په تړل زړهٔ
دَخپل سر په مهرهم دا هسے نهٔ وی لکه خوښ شی دَدلبرو په کنځل زړهٔ
ډیرئے صبر شکیب وکړ نهٔ پائیږی نور له تنه جدا کیږی په نیول زړهٔ
دَخوشحال ختک فریاد له نورو نهٔ دے
په دهٔ هومره چارے وُکړے واړه خپل زړهٔ

چه وایم هغه نهٔ کړه داځما څویه ګمراه
غوولی دِ پرے نهٔ شی یا خوما ګنړی بدخواه

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ کار په دوئ نۀ شی په شمارہ دی د غوولیو
کمے دے دا د دیو کۀ ځما دے دا ګناہ
کۀ ما د ځان بدخواہ ګنړی دا لا بله بلا دہ
هیڅ پلار به په جهان بدخواہ د ځویه وی آہ آہ
کۀ پلار د چا مزرے وی مزر ګټے ورځنے زیږی
ځما ځویه وګورہ د جیفے ګیدړ روباہ
څو پیردی کۀ قابل وے دا به څۀ بلا بنۀ کار وو
یو شیر د درګه بنۀ دے نۀ ګیدړ پکښے پنجاہ
د نورو نوم څۀ اخلم د تومے بیوجه څو دی
یا عاق یا عاق ته روغ دی خو د واړو مخ سیاہ
ځما په نامۀ زر شول د بی بی په ذات زرنیخ شول
زرنیخ په نرخ د زرو کا قدرت لری اِلٰه
هر کارئ په تقلید دے تحقیق نۀ لری په ذات کښے
نۀ نام نۀ ملګری شته هومره ګنج هومره سپاہ
ارمان ارمان چه زوړ شوم یو قابل ځویه م نشته
چه زۀ خوشحال دُعا کړم په صبا او په بیګاہ

چه تاوته نظر کړم نور م هیردی بنائسته
په طور د مئین کړم ګنړہ دیر دی بنائسته
هم ځان راته بنکارہ کا هم م ورک شی زرله ستر ګو
په دا کلی کښے واړہ پری څیر دی بنائسته
تلخئ د هجران بده بلا دہ عاشق وژنی
چه دائے را په یاد شی څۀ ګنډ پردی بنائسته
یاران لری زر ګونه د هرچا سره ساز باز کا
په قول په وعدہ ځکه تیرو بیر دی بنائسته

Poha Foundation
A.S.KB

تل جور تل خاتل ستمونه په عاشق کا
په دا واړو کارونو کله سیر دی بنائسته

دَچین اودَماچین مِ اوریدلی دی په غوږو
په سترګو مِ لیدلی دَ بونیر دی بنائسته

خُوانی لاړه خوشحاله راوړه زرکۀ عاشقی کړے
یا زر دی یاخُوانی چه ورته زیږدی بنائسته

چه پریوزی څوک له پانړه مومیائی ورلړه بویه
په کور کښے چه تیارۀ شی روښنائی ورلړه بویه

چه کار دَ چا مشکل شی په تدبیر وبله کښینی
دا کارځۀ آسان نۀ دے دانائی ورلړه بویه

په کانړی کښے مرآت شته دَ کیمیا بوټے په غړۀ کښے
طلب چه دَ دے کار کا بینائی ورلړه بویه

کۀ لور دَ اورنګ زیب وی معشوقه په اصل لوبه
دا کارئے منظور نۀ دے پارسائی ورلړه بویه

کۀ هر څو بنائسته وی معشوقه په هُنر پسنده
دا کارئے هم پکار دے بخت خُائی ورلړه بویه

کۀ څوک بنائسته غواړی په کوڅه کوڅه دِ ګرځی
په هر بنهر په کلی ګدائی ورلړه بویه

یو زړۀ دَ خوشحال نۀ دے چه جهان پکښے لیډشی
دَ هر چا زړۀ مرآت دے صفائی ورلړه بویه

حیران یم نۀ پوهیږم چه له یاره مخ پوښل څۀ
اغیار و ته په قهقهه لاله ورایه خندیدل څۀ

کۀ نۀ ئے وی په زړۀ کښے دَ عاشقه سره مهر
سکه دۀ وته داغنج ودا دلال اودا کنځل څۀ

Poha Foundation
A.S.KB

هغه م چه لیدلے دَخپل یار بنائسته مخ دے
کهٔ حُورے کهٔ پری وی وبل مخ وته کتل څهٔ
بنهٔ ئے دِ وئیلی چه زړهٔ یودے یار دِ یو وی
بنهٔ ده داخبره چه سر یواوسودا سل څهٔ

زار ژړا هغه کاچه دَ یارله مخه دُور وی
وخت دَ یارد وصل کوک په کوک نارے وهل څهٔ
خوشحال دِ بنهٔ چه مړ کړتهٔ په کوم توکی دلګیرے
تر سر دِ صدقه شم کوندِ تاته چا و ئیل څهٔ

خپله پوهه به لرم خپله لره وهرچا ته خپله پوهه ده کره
کهٔ فاسق یم کهٔ فاجر یم دَخپل ځان یم دَ زاهد دَ عابد څهٔ دی راسره
لیونے کهٔ مسخره دے وعالَم ته عالَم هم وی لیونی ته مسخره
په معنیٰ پانړے ګلونه دی خبرے دَ سړی کړده دَ وُنے ثمره
نن یوازے یک تنهاله یاره بنهٔ یم څوک دَ غیرو دَ وهم نهٔ وی راکره
دَ نورچا غرض پرے نشته چه صراف ئے هم هغه زده په سره په نا سره
په بنوره مزکه کښے کله شی ګلونه درته چاوے چه ګلونه پرے کره

شاړے تل په کُن پره ګرځی خوشحاله
مړنے لیندے به څۍ په سر پره

خوارهٔ عُمر غوندِ تلنه کوے بنهٔ په مدت دَدیدن ژمنه کوے بنهٔ
په ناستی دِ رغیدن دَ بیماروشی په ولاړے پښے پوښتنه کوے بنهٔ
خوئ دِ درست دَ ترهیدلی غرخهٔ واست وراندِ ځے ترشا کتنه کوے بنهٔ
دا دَ زړهٔ بنهر م ستادے چه په ستړکو باندِ هر کله ختنه کوے بنهٔ
په خولهٔ ماسره دروغ دروغ یارئ ویزارئ دَ زړهٔ دننه کوے بنهٔ
هم په څورنګه غمونه باندِ کښیږدے بیا ګیله له دے غمژنه کوے بنهٔ
په زمان کښے بنهٔ ګلزار دَ وصال نهال کړے بیا په خپل لاس ئے وکښنه کوے بنهٔ
وصل هجر و دا دواړه په خپل لاس دی چه مانړه له خپل مئینه کوے بنهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

د خوشحال په زړه د کښیښودل داغونه

پرے د مالګو د وړونه کوے ښـــۀ

خولۀ م غوښته له نکارے رائے نۀ کړه
د رقیب په خولۀ شوه آرے رائے نۀ کړه

ماوے د روم ستاله دره دُعا راکړه
په فریاد اوپه چیغارے رائے نۀ کړه

صبوری له جفا کاره یاره غواړم
رائے وکړے څنے چارے رائے نۀ کړه

په یوه جلوه له ورایه رغیدے نور
داځما ستړکے بیمارے رائے نۀ کړه

د یوے غمزے په طمع ورته کورم
عمر تیر شو په دالارے رائے نۀ کړه

په اُمید وُم چه یوه پیاله به راکا
هغه مستے شراب خوارے رائے نۀ کړه

وے ئے د ربه کړم بوسه د خور و شوند
رانزدے نزدے شوه بارے رائے نۀ کړه

کلدسته ئے چه له باغه وه وښلے
کۀ ئے ورکړه وریبارے رائے نۀ کړه

هسے نۀ چه ئے د زړه د لاسه نۀ زده
د لاسه لری تیارے رائے نۀ کړه

زۀ خوشحال د یوے کښلے په طلب وُم
دا فلک لری بسیارے رائے نۀ کړه

خاتمه کۀ د سړی په خیریت ده
ترصحت ئے چار بهتره د زحمت ده

په زحمت کښے ئے نخوت له سره وُځی
رنځوری نافی د کبر د نخوت ده

هر زحمت چه د سړی په وجود ورشی
معافی ئے د ګناه په روایت ده

په یوه تبه چه لږه په چا ورشی
هغه هم د ګناهونو کفارت ده

په هرچا باندِ چه ډیره تبه ورشی
په صحیح چه دغه لار د مغفرت ده

هغه کس ولی د خدائے ډے ګمان نشته
د هرچا چه صبوری په مصیبت ده

غم بنادی چه وسړی وته رسیږی
همګی وارِه له څایه په قسمت ده

په بنادئ کښے دِ ئے شکر سړے کاندی
په غمونو کښے د صبر چار فرحت ده

چه دا دوه چارے لری حبیب الله دے
په وښل نۀ ده داچار په عنایت ده

وار په وار به په خوشحال باندِ وردرومی
هره چار چه د محنت یا د راحت ده

د آسمان په حکم څۀ فتنه برپائے ده
نۀ زده چا چه قراری ئے په کوم څائے ده

Poha Foundation
A.S.KB

بندیوان ئے اورنگ زیب لرہ روان کړم ننداره م په هر بنهر په هر سرائے ده
پښتانهٔ م چه حال وویني کباب شی په لیدهٔ م دهرچا ژړا هائے هائے ده
لوئے هلک م نندارولره سړا درومی دهندو دمسلمان ناره وائے وائے ده
زهٔ هرچا وته موسیږم ترے تیر یږم چه دا دواړو اندیښنه راته نمائے ده
نهٔ یوازے په ماظلم ستم وشو زمانه دا هسے تل کا په خپل رائے ده
په هرځائے م په څوکئی راځی فوځونه د بدبه م د زمری یا د هما ئے ده
په ولاړ کښے هاتی شمار په یوهٔ غږهٔ دے اوچه پریوزی په دوه غږونے آولے ده
زړهٔ م درست سورے سورے لکه غلبیل شو محرومی دلیدو بده غم افزائے ده
کوندِ وی چه بازی بیا راوجار وځی همکی عالم وئیل کا چه اوس بائے ده
که په اورکښے د سروزرو وښے پریوزی عیب نشته په دا کارکښے ئے جلائے ده

نورے واړه تکیے تار په تار خورے شوے
د خوشحال ختک تکیه په یوهٔ خدائے ده

د جهان خوښی همه دهغه کس ده چه میشته ئے د محبوبے په جوس ده
د بنهٔ مخ له نندارے چه نظر نیسے که ئے کورے هم دغه هوا د نس ده
که سوکند راځنے غواړے هم به وکړم تر اول م په تامینه یو په لس ده
ډیرے مینے آشنایئ څهٔ پکار نهٔ دی یوهٔ زړهٔ لره یوه آشنائی بس ده
چه دوه بنهٔ خوا ږهٔ مئین سره د لګیر کا دغمازو ویناځهٔ د ستړکوخس ده

بے پروا بے فهمه مهٔ راځه خوشحاله
په پالنګ م ډیره ویره د عسس ده

د عشق بخره ازلی ده په جنګ نهٔ ده په کتاب په مسئلو په فرهنګ نهٔ ده
په قسمت ئے له ازله دی راوړی دا د سولو بخره اوس د پتنګ نهٔ ده
خلقے سره درغږے ککړ کړے لا د مستے د غمزے تورہ رنګ نهٔ ده
تل د یار د صورت نخښے پکښے ګورہ که د ننه آئینه د زړهٔ زنګ نهٔ ده
دا پیاله چه ما نوشلے ده پرے مست یم دا پیاله م د شرابو د بنګ نهٔ ده
د اغیار سره یو دم ناستے بنهٔ نهٔ دے هیڅ خپلوی م د زجاج او د سنګ نهٔ ده

Poha Foundation
A.S.KB

د ګلونو په موسم کښے هغه خوار شول — چه ګلرنګه معشوقه ئے ترڅنګ نه ده
لیچے څه لره غږی تُوره وُکا بڼی — که د خوارود وژو په آهنګ نه ده
که زه نه یم لیونے په آهو ستړکو — مصله م د آهو پسے لنګ نه ده

کله کله خوار خوشحال و ته نظر کړه
د عاشق نمنځنه هیڅ عیب ونګ نه ده

د مجاز عاشقی عین حقیقت ده — وهغے ته زینه ایښے د صورت ده
تر ثرئ تر ثریا که فهم اوکړے — په څلور ګنجه غوغا د محبت ده
په جهان به هیڅوک نه وُوکه عشق نه وے — د بدبه د عشق قائمه تر قیامت ده
چه په مینه کښے یو زړه او یو زبان وی — تر هرچا د هغو چار په برکت ده
دا یوه وینا د زړه په غوږو واوړے — چه بهتره د اورنګ تر سلطنت ده
سر د درومی مال د دروی پت د نه ځی — د سړی د چارے کل خوبی په پت ده
چه یو ځله زړه د چا په مینه بند کړے — په شلوُل ځُنے کمی د مروت ده
چه د نیت غُلتی لری بلا به ورځی — تر هرڅه بده بلا غُلتی د نیت ده
چه ئے خدائے ورکه وچا شکر د کاندی — په جهان کښے لویه بخره د همت ده
په تیرهٔ الماس د پاسه قدم ا یښے — یوه څه باریکه لار د شریعت ده

چه کنړو ته نصیحت ولے خوشحاله
وا یه څه فائده ستا د نصیحت ده

د سپیرو خاورو غوغا ده — چه پکښے غورزی هوا ده
و حباب و ته وُکوره — څه د نوره تمنّا ده
ګمان نه کړم چه به ستاشی — دا چه تهٔ وائے څما ده
چه به کاندہ فنا کیږے — کاندہ نه ده نن فنا ده
د هلکو لوبے ګوره — سرشته د هر چا دا ده
تهٔ لا طفل د اونړی ئے — که د زیره کربلا ده
دا درکاه یو بوډئ — که خندا که د ژړا ده
چه ئے یو ځله اړاند کا — دا هم لویه تماشا ده

Poha Foundation
A.S.KB

راشه وګوره په ستړګو چه دَچا وه اوس دَچا ده
خو یو وهم خوب وخیال دے کوم ژوندون کومه دُنیا ده

دَنورچا نهٔ ده خوشحاله
ستا دَخولے ویناهم ستا ده

درته چاوے چه دَیار سره جفا کړه دَاغیار سره وفا مهر خندا کړه
چه دَ پُلهٔ خاورے دِ ستړګو لره غواړی دَ هغهٔ سره فتنے جنګ وغوغا کړه
هغه تهٔ ئے چه له ما دِ محبت کړهٔ کهٔ غه هومره مینه ماسره نورچا کړه
کهٔ په اورم کښینوے په اوربه کښینم چه دِ خائے په ستړګو کړم راته دِ شا کړه
دَ بادشاه دَګدائے څهٔ وو دَ یارئ څهٔ کړم خدائے مِ ستا په مخ مینه پیدا کړه
کهٔ څما په مړک دِ زړهٔ دے تیغ راواخله دَ قصاب غوندِ مِ بند په بند جدا کړه

زهٔ خوشحال جیواری دَ سبکل نهٔ یم
دَدُنیا خونه مِ ستا په مخ بیدیا کړه

دَمارهٔ ترفهم هیڅ نهٔ ده غنمینه ولے وړی ته حلوا ده اوربشینه
په تونګر باندِ اطلس لکه شړئ وی په نادار باندِ شړئ ده وریښمینه
ومجنون ته دَ لیلیٰ خبرے وایه نهٔ له علمه له مذهبه نهٔ له دینه
هغه خدائے چه دَهجران غمونه راکړهٔ کهٔ دَوصل بنادی راکا توان لرینه
خدایه کله به دیدن دَآشنا راکړے چه به زهٔ پرے ما توم دَزړګی مینه
یوځل بیا په حیات ولیدے په ستړګو بیا له پسه کهٔ مردن وی هم دِ وینه

نمر په کوم لوری پریوزی چرته خیژی
په خوشحال باندِ یوه شوه تورهٔ سپینه

دَ ګلونو قدر چا ز ده یا بلبلے یا بورا ز ده
په جهان کښے به یو یو وی چه هُنرئے دَکیمیا زده
چه وفا ورځنے غواړے بے وفا کله وفا زده
کهٔ جهان درخبر نهٔ دے ما په تا زده تا په ما زده
تهٔ بنادی کړه زهٔ به غم کړم تا خندا زده ما ژړا زده

Poha Foundation
A.S.KB

راشه وګوره په ستړګو چه دَ چا وه اوس دَ چا ده
خو یو وهم خوب وخیال دے کوم ژوندون کومه دُنیا ده
دَ نورچا نه ده خوشحاله
ستا دَ خولے ویناهم ستا ده

درته چاوے چه دَ یار سره جفا کړه دَ اغیار سره وفا مهر خندا کړه
چه دَ پلهٔ خاورے دِ ستړګو لره غواړی دَ هغهٔ سره فتنے جنګ وغوغا کړه
هغه تهٔ ئے چه له مادِ محبت کړهٔ کهٔ غه هومره مینه ماسره نورچا کړه
کهٔ په اورم کښینوے په اوربه کښینم چه دِ ځائے په ستړګو کړم راته دِ شا کړه
دَ بادشاه دَ ګدائے څهٔ وو دَ یارئ څهٔ کړم خدائے مِ ستا په مخ مینه پیدا کړه
کهٔ څما په مرګ دِ زړهٔ دے تیغ راواخله دَ قصاب غوندِ مِ بند په بند جدا کړه
زهٔ خوشحال جیواری دَ سبکل نهٔ یم
دَ دُنیا خونه مِ ستا په مخ بید یا کړه

دَ مارهٔ ترفهم هیڅ نهٔ ده غنمینه ولے وړی ته حلوا ده اوربشینه
په تونګر باندِ اطلس لکه شړئ وی په نادار باندِ شړئ ده وریښمینه
ومجنون ته دَ لیلیٰ خبرے وایه نهٔ له عامه له مذهبه نهٔ له دینه
هغه خدائے چه دَ هجران غمونه راکړهٔ کهٔ دَ وصل بنادی راکا توان لرینه
خدایه کله به دیدن دَ آشنا راکړے چه به زهٔ پرے ماتوم دَ زړګی مینه
یوځل بیا په حیات ولیدے په ستړګو بیا له پسه کهٔ مردن وی هم دِ وینه
نمر په کوم لوری پریوزی چرته خیژی
په خوشحال باندِ یوه شوه تورهٔ سپینه

دَ ګلونو قدر چا ز ده یا بلبلے یا بورا ز ده
په جهان کښے به یو یو وی چه هُنرے دَ کیمیا زده
چه وفا ورځنے غواړے بے وفا کله وفا زده
کهٔ جهان درخبر نهٔ دے ما په تا زده تا په ما زده
تهٔ بنادی کړه زهٔ به غم کړم تا خندا زده ما ژړا زده

Poha Foundation
A.S.KB

رنګ دِ بنۀ دے خوئی دِ بد دے
زۀ خوشحال یم مارښتیا زده

دَصبا بادهٔ ګذر په چمن بیا کړه — په چمن کښے رنګا رنګ ګلونه وا کړه
زۀ دِ توان دَ خرخشولرم چه کړے ئے — کۀ دِ زړۀ ځما په مزګ دے دا ادا کړه
بے نیازځۀ خبرله نازه چه نازځۀ دے — ستا دَ ستړګو بلا واخلم ناز په ما کړه
زۀ له خپله بخته چاوته فریاد کړم — چه پرون ئے راته مخ وونن ئے شا کړه
خولۀ مِ وکه شوه په شهد وپه شکرو — چه سحر مِ ستا دَ لام وے ثنا کړه
عاشقی کۀ سراسر واړه بلا ده — ما په ځان دَ زړۀ قبوله دا بلا کړه

زۀ خوشحال کمزورے نۀ یم چه به پاتے کړم
په ښکاره نعرے وهم چه خولۀ ئے راکړه

دَ دانا په ځان بلا شوه خپله پوهه — چه هرګز ئے خالی نۀ وی له اندوهه
چه فلک وچاته عیش وعشرت ورکا — هومره ډیر ورباندِ کښیږ دی څوستوهه
کله وُنه دَ خزان په وخت لغړه — کله بیا خوبی دَ پاڼو پورے انبوهه
په ناحق ئے په میدان په سمه غواړے — چه دَ غرونو غرځۀ نۀ ګوری بے کوهه
چه مِ وُلیدے څوخولے هومره خبرے — راځرګند شول واړه دوه اویا ګروهه

په خپل ځوئ اوروړ باور نشته خوشحاله
غافل مۀ شه دَ جهان له مکره دروهه

درسته شپه دِ په کوخه کښے مړم له سوزه — لاس مِ مات شه کۀ دِ نۀ کړم روژه بوږه
تۀ په څوبے غمه خاندۀ خوشحالی کړے — ځما غاړه په ژړا درپسے بوږه
هم مِ بے حسابه پورے کړه په ستړګو — دَ رنجو غوندِ مِ بیاله ستړګو توږه
ستا دَ خوئ دَ زلفو کا رسره یورنګ دے — سرهوا لوئی دا هومره سمه کوږه
حال دِ واړه وار په وار راته معلوم شو — ټکه یاره په زړۀ تریخه په خولۀ خوږه
ځما یار چه میخوری کا په بدل ئے — ولے مالره راځه دَ دُردو روږه

یکښے زړۀ دخوار خوشحال دَ چه خُوږ نشی
په مے رو رو دَ شهئ زلفینے نهوږه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

د ناکس له آشنایئ توبه توبه
د شوخبتئ له رونړایئ توبه توبه
چه پړدے پے الباس جراحان پړے کا
له دے هسے بینایئ توبه توبه
چه ولوړے پے زړکونو، جن بد رنګه
له دے هسے کدخدایئ توبه توبه
چه پے جهل، وحماقت دانا ځان بولی
د احمق له دانایئ توبه توبه
د سفله دی د سفیه دی واړه توکی
له خودئ خود ستایئ توبه توبه
کهٔ هزار رنګه شیخی زهد تقوی کا
د جاهل له پارسایئ توبه توبه
چه عمل ورسره نشته تش وئیل کا
د خوشحال له کویایئ توبه توبه

درخو خود پے آدم خان باندِ شیدا وه
تردا منځ د میروکی ژبه بلا وه
چه پے مینځ کښے دلال نهٔ وی وصال نهٔ وی
پے مجنون باندِ مئینه کهٔ لیلی وه
پے خپل یار پسے ژړا ننه پے زړه کښے
د عالم سره پے زور څما خندا وه
چه غوتئ نے شګفته کړه پے چمن کښے
کهٔ د زده داچاره واړه د صبا وه
چه نے ګل د بهار ستا و مخ ته و نیو
ستا د مخ خوبی ترګلو لا زیبا وه
هومره رنځ محنت آفت څنے پیدا شو
څوځما د خوار خاطر مینه پے تا وه
دا نن شپه چه پے ماتیره شوه بے یاره
تهٔ به وائے پے دوزخ کښے م ماوا وه
نن خپل بخت راسره درسته مخامخ کړه
چه پرون راته یک لخته شا پے شا وه
ماوے زهٔ یم چه پیاله لرم پے لاس کښے
وے دا پیاله پے لاس کښے د هرچا وه
بس چه بیائے ستا جمال پے نظر کښیوت
د خوشحال څخه د زړهٔ ځله هم دا وه

د یوهٔ بادشاه پے حکم شوم آګاه
امر نهی م قبول دی د بادشاه
یا مهدیؑ نے یا عیسیٰؑ چه راښکاره شوے
پے جهان د غلغله وشوه ناګاه
د مهدیؑ او د عیسیٰؑ د واندِ څهٔ دی
هم دجال هم د دجال واړه سپاه
خیرآباد لره د رائیشی لښکره
چه احوال د غلیمانو شی تباه
چه خیبر لره ما بولے قضا کیږی
د ریاخان درویزه واړه پے حضور دی
د یر کا رو نه پے دا ملک د خیرخواه
ګویا زهٔ هم پے حضور یم د درګاه

Poha Foundation
A.S.KB

خواه ناخواه کهٔ امر دادے چه رادرومه — دا بنده به درروان شی خواه ناخواه

دا دنده د عریضے څما د لوریه
زبانی خبرے هم لری همراه

د سپی غُل د دروغژن په خولهٔ کښے تل کړه — په ریښتیا خبرو خولهٔ د سړی کښل کړه
هر عمل چه سړے کا مضمر به نهٔ شی — درته چاوے چه لوګے مکړه اوربل کړه
کهٔ پوهیږے چه د بل جهان حساب شته — ته په داجهان نظر په خپل عمل کړه
ستا د خولے چینه حنظل ده هم عسل ده — وهرچا ته تو یُونه د عسل کړه
چه د دین دُنیا کار ونه درته پیښ شی — د دُنیا ترکاره کار د دین اول کړه
چه د مشکو د نافے شمیم راخور شی — راخړکندے تورے زلفے تورورښل کړه
ساقی وخت د نو بهار دے شراب راوړه — د شرابو سره نقل د خولے مل کړه
نن خلل دنے اوے مکړه زاهده — چه موسم د بهار تیرشی بیاخلل کړه
چه یو دم د عشق له اوره خالی نهٔ وی — خدایه څهٔ دے د عاشق تهٔ منقل کړه
ستا د مخ په دور زهٔ جهان گیر شاه یم — راته کښینه کرشمے د نور محل کړه
ستا د اتورے سترګے خود تورے بلا دی — درته چاوے چه ئے تورے په کجل کړه

کهٔ هزار حُله شیخی کوے خوشحاله
چه بنهٔ کښلے درنزدے شی نورئے کښل کړه

د بنائست سره سل نورے چارے بویه — چه عاشق په خان مئین کا ندی مهرویه
تل د مشکو بوی روان په بستر نهٔ وی — دریغه دریغه د مهرویو گفتگویه
عاشق یو لکه لیوهٔ په شمال پائی — بل په غټو سترګو خوب کا لکه سویه
په صبا پسے ئے مرم نهٔ صبا کیږی — د هجران شپے ئے په ماشوه ترکال لویه
څما دواړه سترګے جوئی تهٔ سروقدئے — سر و وُنه جدا بنه نهٔ ده له جویه

اوس د جونو هوس مه کوه خوشحاله
پښتنے جُوئے ترهیږی له دوه مویه

د لیلیٰ د مخ څو ډیره زیبائی ده — د مجنون ورپسے هومره رسوائی ده
کهٔ م سل هُنره کړل ترسره نهٔ شول — یوه څهٔ رنگه نا بوده آشنائی ده

Poha Foundation
A.S.KB

چه د ستر کوئے تقوٰی سره میرځی ده
په ناحقه م نیولے پارسائی ده

چه ئے سیوئه په ما وه لکه بادشاه وُم
ستا د تورو زلفو سیوره همائی ده

په وار وار راځه یوړل عاشقئ
که هرځو راځه پوهه دانائی ده

چه نه مهرنه تپاک نه پکښے شناخت شته
تردا هسے وصل بهه جدائی ده

د خپل یار په مخ اوس نه دے مئین شوے
د خوشحال په زړه کښے دامینه ځائی ده

د دُنیا د سود دپاره کونړ او کوره
څه خوشرم مروت وَته وُ کوره

په درست عمر هغه ځائے ورپسے غواړے
چه دِ پریوزی له پلوهه چرته تُوره

په زړگی باندِ دِ توره سوے داغ شی
چه دِ تُوره یا پیسه ووزی له کوره

د لوئے غړه کندے په تا باندِ پریوزی
چه د کوره دِ ډوډئ ووزی نان کوره

د دُنیا مینه په تا باندِ دریاب شوه
تا په دا دریاب کښے ډوب لاړے هڅکوره

که په دا دریاب کښے هرځولامبوزن ئے
عاقبت به پکښے بیا پریوزے له زوره

که هرځو په خپل حرص کړے دُنیا ټوله
دابه واړه د اجل سیلئ کا خو ره

ګورستان لره به هسے شان مفلس ځئ
لکه و زووے اول له خپلے موره

چه ئے خوښه عقیده د قلندر شوه
خدائے به نه کا د خوشحال عقیده نوره

دا ښه ګل چه ئے کمے د جمال نشته
د وفائے حیف دا دے څه حال نشته

که وفا بقائے هم وے څه به ښه وو
د ښائست ئے په دا دور څوک سیال نشته

عالم زړه په هیڅ خورسند کا چه وصال وی
د هرچا بخره هجران دے وصال نشته

چه ئے وصف د جمال کاندی تر سره
هرچا زده د واصفانو مجال نشته

منونه منونه ظلم جور پکښے پروت دے
د نا ترس خاطرئے مهر مثقال نشته

د غمزے په تیغ عالم وژنی غم نه کا
ته به ولئے چه ثواب دے وبال نشته

لکه ډک په بنو ګلونو په هر کال وو
د دے باغ هغه ګلونه سر کال نشته

راته څه وائے چه یار په تا مئین دے
مختصر به درته وایم څه حال نشته

ما خوشحال وته په زوره نارے وکړے
چا وما ته څواب راکړ خوشحال نشته

Poha Foundation
A.S.KB

دَغلیم سرہ بہ نۂ کامگر دروہ
مگر دپیر تر بلا تیر پہ عقل پوہ

بدخوئی بہ دَخپلوانو سرہ څوک کا
چہ پخپلہ پہ خپل ځان پسندی اندوہ

ماچہ ولیدل اتلس زرہ قومہ
دَخپل ذات سرہ اُلفت کا ھر کروہ

دَمحنت پہ وخت یومل را سرہ نشتہ
د راحت پہ وخت زرکونہ وو اَنبوہ

پہ خوښیہ کښے زاړہ لکہ ځلمی شی
ځوان ځلمی تر زاړۂ لا کاندی ستوہ

دَگذار پہ ځائے اوس نۂ وینم ھوسئ
پہ ځوانئی م کۂ کیلے لیدۂ پہ کروہ

غربہ ھم لکہ وینبتۂ ھسے نرے کا
کۂ غمونہ دَخوشحال کښیږدے پہ کوہ

راشہ کۂ ئے آورے دا خبرہ دہ نادرہ !
چہ ووائۂ لہ ستر کو ھغہ وُوزی لہ خاطرہ

مرم چہ جدا کیږے تۂ م روح نے کۂ پوھیږے
مۂ دروم لہ مانہ راتہ تل اوسہ حاضرہ

بخت م مرور شی چہ پہ نورو دِ نظر شی
بخت راتہ ناظر شی چہ وماتہ شے ناظرہ

ھرحسن دِ پیردے دَ لیلیٰ ترحُسن تیردے
زۂ چہ دِ مجنون کرم پہ چشمانو ئے ساحرہ

پیرے دی نکارے ھوسئ ستر کے پری وارے
تاغوندِ بہ نۂ وی شوخہ شنگہ دلاورہ

شونډے دِ یاقوت دی غابن دِ دُر دَزړونو قوت دی
درستہ دِ دا تنگہ خولۂ حقہ دَ جواھرو

لام وے ئے زبیبنہ چہ بنۂ کښلی شی درپیبنہ
تل شکر وُکا بڑہ چہ شکرے خورے شاکرہ

پیر دَ ملک شاھان دی چہ دَکښلیو غلامان دی
تا دا قدرت ورکړو و دلبرو تہ قادرہ

Poha Foundation
A.S.KB

تل له ډیره خیاله خوږینې کړی له خوشحاله
هم روغه هم جنګ کړی مهرژنه هم قاهره

راته نیسی جانانه د شرابو پیمانه
د شرابو پیمانه راته نیسی جانانه

مغنی په چغانه راشه بیا کښیږده لیندئ
راشه بیا کښیږده لیندئ مغنی په چغانه

کوردے داګئ بُت خانه پکښے ټوله جُونه ناستے
پکښے ټوله جونه ناستے کوردے داګئ بُت خانه

پاس په سرد آشیانه تورکاړکه قمر ترے لاندِ
تورکاړکه قمر ترے لاندِ پاس په سرد آشیانه

کوره جورِ دام و دانه زلف وخال دهغه مستے
زلف وخال دهغه مستے کوره جورِ دام و دانه

په پیسو کښیږده شانه چه دمشکو بوئ لا پیرشی
چه دمشکو بوئ لا پیرشی په کیسو کښیږده شانه

عشق مجنون کا فرزانه شک گمان نشته پرداکښے
شک گمان نشته په داکښے عشق مجنون کا فرزانه

تهٔ عاقل زهٔ دیوانه څهٔ مو روخ د ملګیرئ
څهٔ مو روخ د ملګیرئ تهٔ عاقل زهٔ دیوانه

داغزل دے رندانه ماخوشحال خټک و ئیلے
ماخوشحال خټک و ئیلے داغزل دے رندانه

زهٔ م بیا واله مجنون شهٔ بنه چه شهٔ
په خپل یار پسے مفتون شهٔ بنه چه شهٔ

هغه غم چه په منقال په شیر شاهی وو
اوس ترمنونو لا افزون شهٔ بنه چه شهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

بے دَیار دَ مخ له خیاله بل فکرت م ؤ
له خاطره نه بیرون شئ بنئ چه شئ

دَ وصال په وخت م قد لکه الف وو
په هجران کښے لکه نون شئ بنئ چه شئ

لکه قدر دَ وصال را ښکنه نئ وو
چه په بخره م بیلتون شئ بنئ چه شئ

په هوا په اشتیاق ئے دَ سرو شونډو
کئ م وینے درست لړمون شئ بنئ چه شئ

زړئ هرکور په غیرو چارو مبتلا وو
چه له غیرو چارو ستون شئ بنئ چه شئ

زئ ئے درست له هره حاله نه خبر کړم
چه دَ هندیه لارے یُون شئ بنئ چه شئ

هیڅ مکتب له یوئ فیضه خالی نئ دے
چه م خائے دَ سرزنګون شئ بنئ چه شئ

عاشقان په عشق کښے هرکله زبون وی
کئ م زړئ په عشق زبون شئ بنئ چه شئ

چه ئے تُوره دَ غمزے راته په لاس کړه
کئ م اَس ورته هارون شئ بنئ چه شئ

چه ئے پښه دَ دلبرئ په رکاب کړه
دَ خوشحال زړئ ئے شکون شئ بنئ چه شئ

زړئ را پسے سرشو راته وائی چه وئیږه
وایه وایه وایه له وئیلو مئ دریږه

تش شه له خروشه څوپه تاکیږی له جوشه
ژاړه ژاړه ژاړه په صبا بیکاره نولیږه

Poha Foundation
A.S.KB

ظلم جور ستا دے چه په نر ناحق په ما دے
مۀ کړه مۀ کړه مۀ کړه له آزاره وویر یږ.ه

سوے لوغړن یم تل په آه و په شیون یم
وسوم وسوم وسوم درومه اور درولګیږ.ه

اوس خوبے پروائے کۀ زۀ ومرم بیا به وائے
مرمه مرمه مرمه څولا پایم و پوهیږ.ه

څۀ وایم چه څۀ کړے سراسر واړه بنۀ نۀ کړے
جګی جګی جګی په ربنتیا م مۀ قهر یږ.ه

تلۀ دی تیریدۀ دی بنۀ له هر چا سره بنۀ دی
بنۀ کړه بنۀ کړه بنۀ کړه دنیکخواه خبرے نغویږ.ه

کبر لوئی مۀ کړه چه دعا کټے هغه کړه
وینه وینه وینه ولے مهر کړه تیر یږ.ه

ریږ.دی غاړے غرونه دخوشحال په فریادونه
واوره واوره واوره راشه څۀ خو وکروهیږ.ه

زۀ یو یار غواړم زیبا بنۀ سر تر پایه دلربا بنۀ
بنائسته په شپږ جمته هر اندام جدا جدا بنۀ
څو د بنهر بنائسته دی دے په حسن تر هر چا بنۀ
تن ئے بنۀ د ګل تر پانړو تمامی قد و بالا بنۀ
دواړه زلفے عنبر پاشے ګلعذار تر لاله لا بنۀ
تورے ستړکے تورے وړوځے تور بانړۀ اوږدۀ والا بنۀ
تنګه خولۀ حقه د لعلو غاښ ئے دُر قیمت بها بنۀ
ګلبینه ئے سر د ژبے دواړه لب ئے تر حلوا بنۀ
ګل ریزی کا په خبرو تر شکرو په خندا بنۀ
څېره نیاز وخېره ناز وے په جفا بنۀ په وفا بنۀ
کۀ م وژنی تیغ راواخلی د دۀ تیغ لګی په ما بنۀ

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ هوا دہ د بنۀ مخ دہ نشتہ بنۀ تردا هوا بنۀ
هرچه دا هوائے نۀ وی هغه نۀ دے په دُنیا بنۀ
دا غزل چه خوشحال ووے
څوک به ووائی تردا بنۀ

زمانه راته په څو پرته په څو وه زۀ ئے واخستم خونی مزری د رَو وه
ودانی ئے په ډیر غم په ځیګر خون وه ویرانی ئے راشه کوره په څۀ دَو وه
دَے دردو یاری ما غنم کنزله چه م ولیدله سرتر پایه جَو وه
تندر تل په مناره باندِ پریوزی دَخسوف بلا د میاشتے په پرتووه
حق ناحق ئے وچ لاؤندۀ وبله کښینبول ظالمی د اورنګ زیب پره دَلو وه
هغه تورهندو بچه به چرته غواړم چه ځما د زړۀ متاع باندِ کړوه
د زړۀ نوی بنۀ یاران ووخدائے جداکړۀ
دَخوشحال د زړۀ دمه په هغه نَو وه

زۀ خبر وړځنے نۀ شوم بهار تیرشو د ګلونو لَون واړه په بل پیر شۀ
حیف داچه د ګلونو عمر لږ دے په جهان کښے د اغزیو عمر ډیر شۀ
د بهار بلبلے نۀ راځی په سیل مګر زړۀ م د بهار له سیله سیرشۀ
هغه ګل چه د حمل وو په جوزا کښے ځائے ئے پاسه په سوات یاپه بنیرشۀ
خوږ ژوندون جدا له بنۀ شیرینه یاره په ماخوار باندِ یازهر یاګنډیر شۀ
هومره غم د بیلتانۀ لری په زړۀ کښے
دَخوشحال له دله کشت د بهار هیرشۀ

سپینه ږیره د مردانو کد خدائی ده د غابنونو پریو تنه رسوائی ده
د سړی چه غابنې په ځائے وی ږیره سپینه په دا هیڅ زور والے نۀ دے برنائی ده
د خضاب ځوانی د چا ده د احمق ده تر دا کله ږیره بنۀ په بنۀ نائی ده
زور سړے دِ د زور والی اندوه نۀ کا کۀ په ځائے ئے د چشمانو بینائی ده
زاړه مرد لره لیده د دلبرځۀ دی په معنیٰ د خوږو زړونو مومیائی ده
شیخ به کله عاشقی له لاسه پریښوه لاس و دست ئے نۀ رسیږی پارسائی ده

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ خوشحال په عمر لاړ ترا ویا تیر شو — لا په زړهٔ کښے ئے د کښلیو آشنائی ده
تورے ږیرے سره وصله نادانی ده — سپینے ږیرے سره وصله دانائی ده
شیخ به ولے نندارهٔ د کښلیو نهٔ کا — چه دَدهٔ د زړهٔ د خوږ ومومیائی ده

زورِ خوشحال چه د دلبرو دیدن غواړی
د دلبرو په وصال کښے رونړائی ده

سر د سره بیا جنون را باندِ زور شهٔ — یا د مینے لیونے شوم خوئ م نور شهٔ
کهٔ هر څوپندار کوی پروا پرے نهٔ کړم — دا هُنرم وعالم و ته پیغور شهٔ
د ساقی د میو هسے شان اثر دے — په خمار کښے م دستار له سره خورشهٔ
حریفانو په هائے هائے باندِ نارے کړے — چه ساقی د میو دادکړ جام نسکور شهٔ
هوډ اکار د آزمینت نهٔ دے نوځهٔ دے — چه څما بلاځما د ستړکو تور شهٔ
کهٔ کدائے له لوږے مړی علاج ئے نشته — چه د دور د خواجه روزکار په پور شهٔ
په خاطر باندِ م ډیر داغونه جوړ وو — ولے ستاله لاسه داغ باندِ انځور شهٔ
خوب خندا دِ له خاطره فراموش کا — د هغوچه د ویشتلی په چم کور شهٔ

هر کالے چه د رضا پکښے مونږهٔ شی
د خوشحال خاطر م شهر د لاهور شهٔ

ستاله خویه نه م خوږینه ده اینه — څکه هسے وهم کانړی په سینه
کهٔ دِ زړهٔ دے چه م مینه د ربنکاره شی — راشه ونیسه و مخ ته آئینه
چه دِ زړهٔ د د رملنګ شوم خزبه څهٔ کړم — راته توره شړئ بس ده پشمینه
کله کله راته کوره ستا نوکر یم — راته بس ده هم دا هومره مهینه
خزینه د سرو مهرانو د شاهانو — ستا د رازلرم په زړهٔ کښے خزینه
ولے تهٔ کله په مخ څما مئین شوے — ستا په مخ باندِ مئین یم دیرینه
چه څما سره ئے ستا د پاره کاندی — خوښ یم ستا د رقیبانو په کینه
ما تیدل ئے هیڅ د شوار نهٔ دی کهٔ کورے — چه وکانړے ته نزدے شی آئینه
د بادشاه په تخت وتاج پورے خندا کا — د درویش بوریا توپئ پشمینه
انګوری ترخهٔ شراب ورلره بویه — میخواران له کښینهٔ لری کینه

Poha Foundation
A.S.KB

ورځ هغه ښه ده چه ته پکښے خوشحال شے
که شنبه که سه شنبه که آدینه

ساقی بیا د مهر کړه چه عید شۀ
د رندانو د بنادیو وخت جدید شۀ

په هرلوری یو آفتاب دے خلیدلے
بنا پیرک ئے له جماله نه کوردید شۀ

په هرځۀ کښے نندارۀ د هغه مخ کړم
چه له ډیرے پیدا نی نا پدید شۀ

هم هغۀ دے همیشه ژوندون مونږلے
چه د مستے د غمزے په تیغ شهید شۀ

زمانه په خلقو هسے آزمیښت کا
چه یوسف د قبطیانو زرخرید شۀ

واړه نخښے نے په زړۀ وینم حضورے
چه آشنا په لرے حدله ما بعید شۀ

هرچه ستا د درد سپیو په حساب د
په جهان کښے هم هغه سړے سعید شۀ

خط وخال په ښۀ جمال باندِ یودود دے
نۀ چه حسن د خوبا په دا مزید شۀ

چه د نوم د خوارخوشحال په ژبه واخست
په درست عمر کښے خونن ورباندِ عید شۀ

سترګے ستا غړوی زړۀ ستړکے ستا پټوی زړۀ
چه داخولۀ خوزوی دے دے ژبه ستا وَیوی زړۀ
چه څۀ کار په لاسو پښو کړے دا هم ستا شوروی زړۀ
اوریدۀ په دواړو غوږو هم په تا آوروی زړۀ
چه نیکی کړے یا بدی کړے واړه ستا سندوی زړۀ
چه خندا کړے یا ژړا کړے خندوی ژړوی زړۀ
دواړه کونه لکه تن دی کار د تن جوړوی زړۀ
زړۀ بے چون اوبے چگون دے څوک دا غوښه کښے یو دے
د خوشحال په زړۀ کښے یو دے
څوک ئے څۀ لټوی زړۀ

ستاله حاله م یو داغ دے په سینه چه هیڅ راسره یار دے دیرینه
تاچه واغوستے د خیال جامے رنګینے بله ستا په دول نشته رنګینه
یو ګلزار پکښے نا کاهه شګفته شی چه په مخ د مخامخ شی آئینه

Poha Foundation
A.S.KB

بے پہ داچہ بنائستہ ؤ وتہ کورے پہ بل خیز م لہ چا نہ کیږی کنہ
ساقی نن لہ لاسہ څہ خوبادہ پریږدہ چہ پہ سرکښے م خمار دے دوشینہ
د بادشاہ د سرہ تاج ئے مخے نہ دے د درویش د سر توپئ پشمینہ
زہ پہ عشق کښے مستثنیٰ لکہ مجنون یم چہ م نشتہ پہ ہیر قرن قرینہ
داخہ راز د مینے نہ دے پہ کوکل کښے دا م ایښی دہ پہ زړہ کښے کنجینہ

مئے خورئ لرہ شنبہ خوښوی خلق
وخوشحال تہ څہ شنبہ څہ آدینہ

ستا پہ غم کښے م آرام د زړہ بیرون شہ د غرچہ غوندے م خوب پہ ځیګر خون شہ
همیشہ پہ غارے غرونہ سرګردان یم پہ دا دورم درست د ډول د مجنون شہ
عاشقی سړے رسوا کہ هالہ ؤ مری سنہ هغہ چہ مړ پہ تبہ پہ طاعون شہ
کورہ خو عالم بہ لاندے کہ تر چلو چہ روان م تردا دووستر کو جیحون شہ
هدیرہ ئے د شهید پہ څنګ کښے بویہ هر سړے چہ مړ پہ تورہ د بیلتون شہ
پہ کلونو بہ ئے ژغ کاندے بلبلے دا کلزار چہ پہ بیاض ځما زرغون شہ
چہ درست کال ئے بیا بیا وایم لا یوراز دے دا یو راز تر دفترونو نہ افزون شہ
پہ زر ژبہ ئے ستایہ وارہ یو راز دے عبارت کہ مختلف شہ یو مضمون شہ

عشق خوشحال وتہ یو هسے سبق ورکړ
چہ ئے زړہ د قال وقیل لہ درسونو شہ

شپہ د بیلتانہ دہ پھر پھر کال پہ ما شہ
بانګ دے د چرګانو پہ هزار هیلہ صبا شہ

رایشی کلزار تہ وار پہ وار نندارہ کاندی
وار پہ وار پرے تیر شی اوس کہ کوږے وار ځما شہ
پیغام راوړی د وصل عجب بنہ راځی پہ مهر
هدهد د یار لہ لوریہ نن پہ ما بادِ صبا شہ
پہ وخت د مشغولا د کلو کلہ آواز کاندی
چہ درومی لہ کلزارہ پہ چیغار چیغار طوطا شہ

Poha Foundation
A.S.KB

په درست عمرئے مهر د سکوت په خولهٔ وهلے
خُما د زړهٔ طوطی دے چه نن کورمه کویا شهٔ

زنګ چه باندِ پریوزی آئینه د زړهٔ تبئ شی
زړهٔ د خوشحال کوره له هر زنګه مصفا شهٔ

شیرازی کهٔ بنهٔ خوراک وو وار وو تیر شهٔ
ملوکی کهٔ بنهٔ پوشاک وو وار وو تیر شهٔ

کهٔ خپلوی د زن فرزند وه حال ئے دادے
کهٔ له خلقه زیست وژواک وو وار وو تیر شهٔ

کهٔ منصب وو کهٔ خانی کهٔ سرداری وه
کهٔ په لاس ملک و املاک وو وار وو تیر شهٔ

فرش فروش نقش و نګار د محلونو
کهٔ بستر م عطرناک وو وار وو تیر شهٔ

چه له بنکاره به په خیال راتلم وکور ته
سور به تل خُما فطراک وو وار وو تیر شهٔ

خپل پردی نیکان بدان له هره لوریه
په دربار به م بلغاک وو وار وو تیر شهٔ

تار په تار د اکور خیلو کډے لاړے
په داڅ غم خُان هلاک وو وار وو تیر شهٔ

اوس ئے روخ د ملنګئ د دونهئ دے
د خوشحال چه سرائے اوتاک وو وار وو تیر شهٔ

شل کارونه پریږ. ده نندارهٔ ئے د جمال کړه
دواړه کسی واخله په سپین مخ باندِ ئے خال کړه

کښینه په انګړ کښے مخامخ چه درته کورم
تور لونګین دواړه چنډ نړهار په سینه تال کړه

راغلے و بازار ته درست وجود کړه لکه کسی
کوره کهٔ ړوند نهٔ ئے د کمال کړه

تلهٔ دی تیریدهٔ دی بنهٔ له هرچا سره بنهٔ دی
وُنه د نیکئ په دا باغ کښے نوښال کړه

واړه وړکوُل د جهان کوره عاریت دے
غم د بیلتانهٔ خُما زړکیه په وصال کړه

بے د یار له مینے چه به کور د دُنیا جوړ کا
واوُره درته وایم خدائے ئے مینے په زوال کړه

Poha Foundation
A.S.KB

تهٔ هغه رستم ئے چه شاهان دِ طلبگار دی
چا درته تلقین کړچه خدمت دَپیرِ زال کړه

الف دِ دے سر ایښے ستا په میم چه درته کوری
په دواړه لوریه زړهٔ وړے په مخ دواړه زلفے دال کړه

نورخلق په پخښودی چه پرے بار نشته دَ مینے
بارلری دَ مینے ناز ونیاز په خوار خوشحال کړه

عجب جویئ سره مِ هومره ده کینه — وبه نیسم و مخ ته آئینه
خدائے دِ ما بے غمه نهٔ کا په دُنیا کښے — زهٔ او غم سره یوځائے یُو دیرینه
ساقی څوخمار شکنے پیالے راکړه — چه په سر کښے مِ خمار دے دوشینه
دایم زهٔ ورپسے سریم کهٔ ئے مومم — په دوران کښے مونده نهٔ شی خزینه
نن ئے مهٔ کړه تفحص وایه چه نن دے — کهٔ ئے بیاموے په قرن قرینه

لاله څایه چه خوشحال په جهان راغے
دَ لاله غوندِ ئے داغ دے په سینه

فراق څرنگ رااُوږده کړه په مانن شپه — دَجوزا شپه ئے یلدا شی په غمژن شپه
په فراق کښے مِ په ستر کو خوب حرام شهٔ — په هیڅا باندِ ورمشه دَ لیچن شپه
چه ریبار ورته پیغام دَ وصال راوړی — په هوس هوس تیریږی په مُین شپه
دَفراق په شپه اُمید دَ وصال څهٔ دے — کهٔ ئے کوړے په معنیٰ کښے وُرکه ستن شپه
دَ دوهئ ملنگ هم تیره کړه دوهئ ته — کهٔ تیریږی په تونگرو په برستن شپه
روغ عالم بے غمه خوب کا خبر نهٔ دے — چه په څهٔ عذاب تیریږی په دردمن شپه
دَ وصال وَته هجران دے ورنیولے — بنخه شوے وه دَ ورځے په لمن شپه
ورځ ئے مالیدلی نهٔ ده په درست عمر — خدائے به نهٔ کا سپین صبا دَ دروغژن شپه

دا نن شپه چه په خوشحال دَ فراق راغله
وردِ نهٔ شی هسے سخته په دشمن شپه

کهٔ عالم وته دلخواهه بادشاهی شوه — عاشقی وماته لا عالی جاهی شوه
دَ تقوٰی په کاروبار دے خبردار یم — ولے څهٔ کړم چه نصیب مِ کمراهی شوه

Poha Foundation
A.S.KB

شاهدانو ته دَ خضرؑ عمر غواړم — حیف دادے چه دَ عمر کوتاهی شوه
چه له خایه ئے گناه لره پیدا کړم — کهٔ نظر وکړے خمابے گناهی شوه
یارم ولیدهٔ له ورایه شکر دا دے — چه قبوله مِ دُعا سحرگاهی شوه
لکه ستا کسی په خوارو برابر شی — دَ طالع تر رونړا بنه دا سیاهی شوه
زهٔ دَ یار په جفا هیڅ آهونه نکړم — راته غم دَ رقیبانو بدخواهی شوه
ستا دَ سروشونډو په دور مئے حلال شول — بنه چه اوس روادَ میومناهی شوه
سربازی یا دَ پټنک یا دَ عاشق دے — یا قسمت دَ مجاهد یا دَ سپاهی شوه
بخته داځله ئے راوله تر غاړے — چه بیړئ مِ په دریاب کښے تباهی شوه

کهٔ خبر له حاله نهٔ وے څهٔ به بنهٔ وو
وخوشحال ته غم داخپله آگاهی شوه

کهٔ په زړهٔ کښے دِ دَ یار مینه ځائی دے — سکه ناحقه دِ دَ غیرو آشنائی دے
مخ ئے کله دَ یوسفؑ غوندِ زیبا دے — دَ یوسف ترمخ ئے زیاته زیبائی دے
چه ئے رائے دَ خپل خاطر وی هم هغه کا — په دلبرو مسلّمه خود رائی دے
کهٔ دِ زړهٔ وی چه داخُور خاطرم روغ کړے — دَ لبانو مچه راکړه مومیائی دے
زهٔ اوستا دَ دواړو شونډو مئے هغو زده — چه ئے نن په لاس نیولے پارسائی دے
دَ معشوقے په ترخه کښے دِ یر خوابهٔ دی — کهٔ ئے کورے نیکنامی ئے رسوائی دے
چه په خلقو کښے دوزخ دوزخ یادیږی — بل دوزخ په جهان نشته جدائی دے
په پیغور په تور په زور به څنے نهٔ ځی — دَ هرچا چه خپله بخره شیدائی دے

دَ افسون دَ سحرکار دا هسے نهٔ وی
دَ خوشحال په زړهٔ کښے دا مینه ځائی دے

کهٔ ربستیني محبت لرے مهٔ ناوړه — په یوه نارهٔ بیل شوے یار وُ ژاړه
دَ رسا ویشتلی کله توان دَ ژغ وی — په فراق کښے نارے مهٔ وهه له باړه
په معنیٰ کښے جدائی نشته وصال دے — دَ آشنا په غم کښے خوبس وسه تل ویاړه
په هجران کښے هغه هسے شان وصال شته — لکه څوک له خپله یاره لاس تر غاړه
دا دیدن لکه په پټوستر کو کیږی — دا دیدن له وازو ستر کو نه مهٔ غواړه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

لیلیٰ پلار لره په سل پرده کښے ناسته مخامخ وه وه مجنون و ته ولاړه
پس له مرګه هم جدا نه وی ربستینی په یوه نجد کښے ورشی سره دواړه
د ربستینی مینے چا رد زوال مه کړه چه ربستینے عشق لری سلام پرے واړه

د یار غم دِ د خوشحال له دِله نه ځی
د فانی دُنیا خوښی که لاړه لاړه

که ملیګے د زړه مینه په ملیګ کړه که قبیلے درومه چارے د قبیلګ کړه
د بهار کلونه پیردی واړه ګوره چه دِ زړه وی هغه کل پکښے ترجیح کړه
که دِ زړه دے چه د مخ ثنائے وائے د بلبلے غوندِ خپل زبان فصیح کړه
مسیحا د رنځ وهرلوری ته پیردی د خپل رنځ دوا د وخته په مسیح کړه
له ازله ئے رند رند زاهد زاهد کړ زه به ډکے پیالے اخلم ته تسبیح کړه
په حسد په رخه څه ځما پرواه ده چه دِ پته کینه کړه اوس ئے صریح کړه
زه که بدیم هم د یار د ستړګو تور یم وهرچا وته ځما د عیب تشریح کړه
د توبے دریاب ئے تالره پیدا کړ د ګناه د تو ریو څان لکه صبیح کړه

دا د سر په ستړګو مه ګوره خوشحال ته
که د زړه ستړګے لرے بنګے صحیح کړه

که نیمګړی پیاله راکړے ساقی تازده هم کی مدار په نیت دے باقی تازده
د شرابو په مستئ بیخوده لاړے که له سره دِ پریوزی طاقی تازده
د بابا په رضا څه جنت به موسے روایت م درته وکړ عاقی تازده
زه دِ وخورؤم په ما رد تورو زلفو حال م خود وینے په ستړګو راقی تازده

د خوشحال غوندِ همیش په څان ناچاق یم
ته چه تل په صورت چاق ئے چاقی تازده

که هوښیار دی که نادان که ساد که غلهٔ هیڅوک نه وینم د خپلے لارے ملهٔ
یو په غم شریک یار نه وینم په ملک کښے خلق تشے تسلے کا ندی په خولهٔ
د میړیو غوندِ یُون دے ودانو ته چه ماوَ ته عالَم کا تلهٔ راتلهٔ
چه اُمید د میړی نه وی ودانو ته وهغه لوری ته نه کا ندی هیڅ تلهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

خپل ویشتلے غرخۂ مۂ پریږدہ خوشحالہ
ځائے پہ ځائے ئے وینے توئے دی پہ پلۂ

کُم کشتہ او کُم کشتہ سرہ رفیق شۂ
کُم کشتن دَ دواړو تنو پہ تحقیق شۂ

دَ شرابو جام پہ لاس شاهد بازی کا
شیخ دَ بنھر عبادت پریښوز ندیق شۂ

یوئے اصل سرہ دوہ اویا مذهبہ
خدایہ څۂ بنی آدم فریق فریق شۂ

عشق څۂ هسے آسان نۂ دے هومرہ خلقہ
پہ بلخیو کښے خو یوسړے شفیق شۂ

دَ آسمان دَ ستوریو هم وبلہ فرق دے
څکہ غورہ پہ یارانو کښے صدیق شۂ

چہ توفیق ورسرہ مل شۂ کار آسان دے
کل مدارد واړو خلقو پہ توفیق شۂ

آزادہ بہ لہ چا طمع اُمید نۂ کا
چہ بہ طمع لہ چا کا کلہ عتیق شۂ

دَ غلیم مهر پہ هیچا باندِ نۂ وی
یو فساد ورباندِ کاندی چہ شفیق شۂ

وخپل بخت وتہ تسلیم کړہ چہ غلیم دِ
همکی دَ غم پہ بحر کښے غریق شۂ

نورکۂ سل پیالے آخلی دے دِسل څښی
چہ خوشحال دَ بادہ نوشو پہ طریق شۂ

کورہ دَ یار مخ تہ بیالیمۂ پرے ولـوہ
زړونہ دَ بد رنګو رقیبانو ویـلوہ

دا دے هغہ مخ چہ هجران کښے پسے تۂ مرے
اوس ئے پہ وصال کښے دواړہ لوریہ بنکلوہ

لویہ پیشکشی دہ پہ وصال کښے درتہ وایم
دُرئے پہ لمن کښے ورتہ کورہ تلوہ

زۂ دَ بیلتانۂ پہ حال خبر نۂ وُم خبر شوم
خدائے لہ خپلہ یارہ نہ هیڅ یار مۂ بیلوہ

تندر دَ رقیب پہ کور پریوزی قهقہ خاندی
سپینہ آئینہ دَ ششت خپل یار تہ څلوہ

یوځلہ چہ زړۂ دَ چا پہ مینہ مهر بند کړے
شرط دَ یارئ دا دے زړۂ بل ځلئے مۂ نښلوہ

Poha Foundation
A.S.KB

کډے دی د زړونو ستا د مخ په لور ږولے
وارۂ ملک بوستان دے په هرځائے ملګرۂ
درسته د له خپلو نمریو وویستم خوشحاله
یو د غاړے هار م د ګلونو مۂ شلوه

لکه زۂ یم پیدا شوے په دا مینه — د نورچا به هسے نۂ وی پیدا مینه
د قصاب چارۂ په غوښو هسے نۂ کا — لکه کا حُما په زړۂ د آشنا مینه
درست عالم را باندِ غاړو کا زۂ حیران یم — چه له زړۂ به په خولرے کړم ستا مینه
په یوۂ تن کښے دا دواړه توکه نۂ وی — هم د حُسن استغنا هم د چا مینه
نۂ به بوئ د مشکو پټ شی په نافه کښے — نۂ به پاتے شی مخفی د شیدا مینه
ما په سحر په جادو تقصیر وُنۂ کړ — د نا ترس خاطرۂ نۂ شی په چا مینه
په ژړا به م دوه سترګے وُچے نۂ کړے — کۂ په ما شوے د خپل یار په ژړا مینه

لور په لورے په همه عالم رسوا کړ
کشکے نۂ وے د خوشحال دا رسوا مینه

لکه ستا د زلفو تاب شته — په سنبلو کښے هم تاب شته
لکه ستا د خولو بوئ دے — هسے هم په ملک ګلاب شته
ستا د مخ ترخال به به وی — په خطا کښے مشکِ ناب شته
لکه زړۂ حُما ستا شوندے — نۂ کباب شته نۂ شراب شته
کۂ ونمر ته خاتۂ ګران دی — د زلفینو ئے طناب شته
چه کاتۂ د په حساب شول — د یارئ هم حساب شته
کښلی د یرو وو ما تۂ یار کړے — تل د ګلو انتخاب شته
ګل په ما شهد و شکر دی — کۂ د قهر یا عتاب شته
مجنون مړ نۂ دے ژوندے دے — چه لا ما غوندِ خراب شته
د هجران په شپه مرګ غواړم — حُما سترګو ستاسے خواب شته
چیرے نۂ په بل مرګ وُمرم — د غمزو د هم شتاب شته
چه م وژنے کُوز به ګورم — له آشنا سترګو حجاب شته

Poha Foundation
A.S.KB

ماخپل خون ورته پل کړے کهٔ ځما د مړک عذاب شته
د چا مئے م پکار نهٔ دی چه م خپل لب ولباب شته
دروغژن یم کهٔ دا شعر د میرزا په درست کتاب شته
دا غزل چه خوشحال اووے
نن ئے چا څخه ځواب شته

له حاله ئے خبر شه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته
قلاش و قلندر شه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته
کهٔ لږه ده کهٔ ډیره واړه وُنیسه په تیره
په خوئ د پیغمبر شه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته
د عمر څهٔ اندوه کړے څهٔ اندوه دے کهٔ ځان پوهکړے
ژوندے تر کوره ورشه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته
بادشاه د بحر و بر ئے کهٔ قانع په خشک و تر ئے
د دهر سکندر شه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته
کهٔ دُردی کهٔ کوهردی کهٔ کلونه د شجر دی
د واړو بے خبر شه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته
بے وخته غواړے بد کړے بیهوده رخه حسد کړے
په صبر تونکر شه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته
مهٔ ژاړه مهٔ پرے ویاړه غم بنادی پریږده دا واړه
واقف په دا سیُر شه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته
بلا دی چه تولیږی په هیچا نهٔ پاتے کیږی
فارغ له سیم و زر شه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته
له یاره مهر غواړے کهٔ ئے نهٔ موے نور ژاړے
د یار په رضا سر شه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته
کهٔ وصل کهٔ هجران دی دواړه ماوته یکسان دی
آرام په خپل مقر شه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته

Poha Foundation
A.S.KB

څوسعی څوطلب کړے اندیښنے په روز و شب کړے
په واړه برابرشه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته

لږ عمر دیر غمونه په زړهٔ هومره ستمونه
قانع په خشک و ترشه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته

په خپل هُنر نظر کړه څو ژوندے ئے خپل هُنر کړه
خوشحاله شیرِ نر شه کهٔ شته شته کهٔ نشته نشته

... ...

لکه مخ خُما دَیار دے نمر خو هسے وی کنه
لکه زهٔ په عشق کښے زیړ یم زیر خو هسے وی کنه

دَعالم دیرے خبرے لور په لور تورے لښکرے
زړهٔ مِ نهٔ خوزی له خُایه غر خو هسے وی کنه

بے دَعشق له شور و شره چه هرکز خُماله سره
نهٔ څُی نور څهٔ هرڅهٔ دروی سر خو هسے وی کنه

چه ئے ریبم عمل لا کا چه ئے ورک کړم خُاپیدا کا
ورځ وشپه دا هسے کړکړم کر خو هسے وی کنه

تاوے درومه نوم مِ زیر کړه بل سبق له زړهٔ بدر کړه
تل مِ تهٔ ئے په خاطر کښے زبر خو هسے وی کنه

وهغهٔ ته مِ سر کُوز دے چه معلوم ورته رموز دے
په خبره نهٔ پوهیږی خر خو هسے وی کنه

په دا باغ کښے یوه وُنه تل تازه تره برخُنه
چه ئے اوبے ژمے برخورم برخو هسے وی کنه

چه آزاد مرئیے وردرومی خپل مراد ورځنے مومی
په هیچانهٔ دے ترلے درخو هسے وی کنه

په یوهٔ زمان تر یاره ورشی راشی څوکذاره
دَخوشحال خاطر تیز پردے پرخو هسے وی کنه

Poha Foundation
A.S.KB

لایزاله بادشاهی کهٔ چا موندله کینخسربه وخسروته نهٔ سپارله
جام دَمیٔو رابپه لاس کړه ساقی کوره پهٔ هرلوری داځما دَ غم کرله
پهٔ امان امان یوه لاتیره نهٔ وی پهٔ زمان زمان بنکاره فلک کا بله
ډیر پهٔ یادلاړل دستاغوندِ بادوړی تهٔ ئے روستودم کړه ئے ځما دِله
جام وساز ساقی بهار واړه اسباب شته صراحی ولے خالی وینم له مُله

پهٔ جهان دَ نیکو نوم بویه خوشحاله
چه یادکار به وی ترتلوهم ترتله

لور پهٔ لورے دَجهان کړیوان پاره شهٔ کور پهٔ کورم دَرندئ کاربنکاره شهٔ
چه م پټه پهٔ لستونزی کښے نوشله دَهغے پیالے جهان پهٔ نندار ه شهٔ
داځهٔ زړهٔ نهٔ دے چه اوس مهرپه ما کا راته نرم هغه سخت سنګِ خاره شهٔ
چه دَعمرځهٔ مایه تروا پرو تیر شوم دَخوښئ ملک ځما پهٔ اجاره شهٔ
اوس به کوم ارمان کوم سوبه م وشوه چه رقیب دَیارله درهٔ آواره شهٔ
دَهغهٔ قدرلرم ترے به ځار یږم چه پهٔ غم کښے چاره جوئ دَبیچاره شهٔ
اُودهٔ بخت وته م ډیرے نارے وکړے وینې له خوبه پهٔ روستئ نزئ نارهٔ شهٔ
جدائی ورځنے مرګ دے سړے وُمری دَ بُتانو وصل عُمر دوباره شهٔ

کهٔ خپل ځان هوښیار وی هوښیار به نشی
اوس خوشحال دَلیونیو پهٔ شمار ه شهٔ

له تانه چه جدا شم پهٔ ناکام پهٔ ورځ و شپه
نهٔ خوب نهٔ م خوراک دے نهٔ آرام پهٔ ورځ و شپه

بل خیال فکرئ نهٔ وی بے دَیارله رویه مویه
دَ زړهٔ پهٔ حال خبریم زهٔ مدام پهٔ ورځ و شپه

دَ مخ ثنائے وایم دَ زلفینو ئے صفت کړم
پهٔ خولهٔ کهٔ پهٔ خامه وی پهٔ صبح وشام پهٔ ورځ و شپه

یو بنهٔ نظر چه وُکا سرمایه م دَ ژوندون شی
کافی دے خلوتی ته یو بادام پهٔ ورځ و شپه

Poha Foundation
A.S.KB

د مشکو د کافور وخوشبوئی به ترے قربان کړم
که ستاله لوریه راشی یو پیغام په ورځ وشپه
د مشکو کل قندے به ئے خوشحال ترے صدقه کا
که ته م سرفراز کړے په دشنام په ورځ وشپه

ما پت د زلفۂ کوکل کښے همیشه اسرار د زړۂ
آخر ئے خو ناب وکړ په هر لور پرهار د زړۂ
له پښے اغزے مشکل دے په حکمت له تلی خیژی
دانا طبیب پکار دے چه وکا بڑی خار د زړۂ
د نورو تونگری که د دُنیا په سیم و زر شی
په دا به تونگر نۂ شی بے دید نه خوارد زړۂ
د شونډو دارو ورکړه که ئے ته په رغول ئے
په ستر کو ئے علاج کړے خو به مری بیمار د زړۂ
که بنۂ دے هغه زړۂ دے چه مئین په هیچا نۂ دے
چه یو خُله مئین شی نور تر تلو زار د زړۂ
غمژن به پدا رد هجر خوبش د وصل په اُمید کښے
په اور او په اوبۂ کښے کړۂ خدائے څۂ روزگار د زړۂ
د یار مهر ترما راغے حُما مهر تر یا ر ه !
ربښتیا ده داخبره چه تر زړۂ ده لار د ز ړۂ
چه خپل اختیار ئے ټول د خپل آشنا په لاسو ورکړ
رحمت ئے په دا کار شه خو هم دادے کار د زړۂ
خوشحال خسته به اوس د خاطر راز وچاته روائی
چه لا پورته ئے شا کړه دماغی بنۂ یار د زړۂ

ما د شیخ او د ملا حکایت نۂ زده
چه ئے نوم د عاشقانو په شماره شو
ما بے میه نیه بل روایت نۂ زده
دا هم بنۂ که بوالهوس محبت نۂ زده

Poha Foundation
A.S.KB

تهٔ چه هسے په چمن کښے چمان کیږے
سیره تاځما دَیار په قامت نهٔ زده

عام عالم وته پخپله ځان نا دان کړم
هسے مهٔ وایه چه ما کنایت نهٔ زده

دَ درویش په زړهٔ کښے درست کتاب مرقوم کړم
که په خولهٔ نے دعربو لغت نهٔ زده

وائے تاسره م نیت دے دَ یارئ
هسے هیښ یم کنړه ما په تشریح نه زده

نادان یار به صدقه ترهوښیار یار کړم
نادان یار دَ آشنایئ قیمت نهٔ زده

عاقلانو څخه څورنګه حکمت دے
لیونیو یو دَعقل وحکمت نهٔ زده

وعاشق ته نصیحت مهٔ کړه ناصحه
خود پوهیږے چه عاشق نصیحت نهٔ زده

دَخدمت له نتیجے نه چه محروم شوم
زهٔ لائق نهٔ یم که تاعنایت نهٔ زده

چه بے سَته میلمه کیږی هغه زهٔ یم
که آشنام دَ هندو غوندِ ست نه زده

زاهدان چه مونځ روژه کا جنت غواړی
ماخوشحال دَمزدورئ طاعت نهٔ زده

ما په ننګ دَپښتانهٔ ځوانان قربان کړه
بیام غوره غوره جمع بنهٔ ځوانان کړه

دَسړی دَلاسه مړه وے څهٔ به بنهٔ وو
لیونی کوتهٔ سپی مړه کوره شیران کړهٔ

هومره کوتے کوتے اَرمانونه
هر نفس څی په ارمان ارمان کړهٔ

په یوهٔ ساعت بنادی په بل غمونه
په لحظه لحظه تیریږی دَآسمان کړهٔ

چه په شپه راسره ټول ووپه زړګونه
په صبائے له ما وا ره ځان په ځان کړهٔ

ځنے مړه ځنے ژوندی له ما جدا شول
زهٔ جدا په غاړه غرونه په ارمان کړه

چه شاهان ځوانان مِ ومړل هالهٔ مړیم
که دَهر یوهٔ مِ ساری سل ډمان کړهٔ

یومهلت دَعمر بل مدد دَ بخت وے
په دشمن باندِ مِ وشوے په داشان کړهٔ

لوئے ئے قتل هلک بند بنهر و نه سوی
مال اولجه بندیان دِ کُل وا ره جهان کړهٔ

چه نو بنهر مِ واهه کوهاټ مِ پریښود
لاهالهٔ ځما دا کړهٔ وو دَ نادان کړهٔ

چه بداصل سره بنهٔ کا کله بنهٔ کا
دَ موذی سره څهٔ سود دِ دَ احسان کړهٔ

سر خودا په خوشحال وشوه بیا ترکاله
کوره څهٔ رنګه بنکاره شی دَ سبحان کړهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

نن په ستړکو وړوځوله ماخوار زهد و تقوٰی وړه
ناز و غمزے وکړه عقل وصبر م صبا و وړه

شیخ ملا قاضی مفتی صوفی سره یو ځائے دی
پاسه بنیوه وکړه یو یو خیز م له هر چا وړه

جورَ د اغزی وړی چه وکل وته هوس کا
یارکهٔ بنائسته وی تهٔ ئے هم جور وجفا وړه

دور د اورنګ زیب دے د ریا زاهدان ډیر دی
پته په لستونی د شرابو ډک مینا وړه

تل چه عاشقان دی پسے تعیین رقیبان دی
تهٔ چه عاشقی کړے د وکړی شور غوغا وړه

مال دے کهٔ م ملک دے خولا مړنهٔ یم ژوندے یم
هرچه ستا په خوا دی هغه وارِه لا پخوا وړه

ډیرے دی نکارے بنائسته پرې رخسارے
نورو لره نورځهٔ تهٔ ځما زړهٔ په تنها وړه

شوندے د حلوا دی عاشقان د حلوا وړی
بنهٔ په اوږ یوځه په پلو پته دا حلوا وړه

تا وئیل خوشحاله یو کالے به له تا غواړم
زړهٔ دے نورځهٔ نهٔ دے بنهٔ درکړے م وتاوړه

نن ئے بیا د دلبرئ خنجر ترملا شهٔ
بنهٔ چه زر د مختوری وشوه رقیبه

ماوے بخت به یو بنهٔ یار راکا وماته
کل په دا سبب ارزان درومی په بیه

په بلبلو باندِ زیرے د بهار کا
راشه کل وته نظر وکړه اغزیه

د فراق شپے ئے څهٔ هومره اوږده نهٔ وٌ
بنهٔ چه سرے لا اوله په پارسا شهٔ

هغه یار چه مرور وو بیا په پخولا شهٔ
چه د درست جهان ناترس وو یار څما شهٔ

چه ئے ډیره بقا نشته بے وفا شهٔ
چه نرګس په هسے سخته څله واشهٔ

کل په هومره زیبائی یار د چا شهٔ
په خوشحال باندِ هزار څله صبا شهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

نشته بانګ د مؤذن په درست تیراه
مګر واؤرے بانګ د چرګ په سحرګاه

که اورکزی ئے سراسر واړه ګمراه دی
آفریدی دی ترګمراهو لا ګمراه

د اسلام ارکان احکام حلال حرام شته
آفریدی اورکزی نه دی پرے آګاه

نه نمونځ د جنازے نه ئے امام شته
نه زکوٰة نه سرمایه نه د زړه ثراه

بنه هغه چه مستقیم په شریعت وی
بد هغه دے چه په شرع وی تباه

د دُنیا چارے همه واړه فانی دی
که باقی دے خویونوم دے د الله

چه یک لخته د دُنیا په کار کښے غرق دی
له هغه غافله ځویه نه آه آه

په اوبو سره ګندګی له تنه درومی
په توبه په استغفار سره ګناه

موحد د تصوّف د رسالو دے
مسئله د شریعت ګنړی ګناه

کله کله چیرے ووائی دا هومره
څنے څنے لا اله اِلاّ الله

چه ګناه همیشه کا توبه ئے نه وی
له هغه قومه خوشحال غواړی پناه

نامرد مل د چا مل مه شه
سر په بد نائی کل مه شه

پئی غوړی واړه مردار کا
د خپل کور پیشو غل مه شه

یوچه دوه ورته بنکاریږی
څوک په ستړکو احول مه شه

چه یا سیب یا بهی کیږی
بصل مه شه حنظل مه شه

د غوتئی غوندِ موسیږی
د لبرو ترمنځ خل مه شه

په وئیل که ډیر افضل ئے
له خوشحاله افضل مه شه

نصیحت دے که ئے آورے درته وائی بیچاره
نفس به ډیرځه درته وائی پسے مه شے آواره

روحانی بخره د چا ده چه ئے مینه په درویش وی
نفسانی بخره د چا ده چه جاهل وی هیڅکاره

چه وهل خوړل خورڅول کا هغه باز دے یا شاهین دے
چه ئے سوړے لره وړینه یا میږے دے یا فاره

Poha Foundation
A.S.KB

علم تا بیائی په پورته جهل تا بیائی په کښته
یا عیسیٰ لره وردرومه یا قارون ته ځان سپاره

چه ئے علم فضل نهٔ وی چه په تخت د بادشاه کښینی
یا یو پیر دے یالیوهٔ دے یائے کاؤ خر شماره

بے وفا دروغژن مهٔ شه ناسپاس حق ناشناس هم
ره زنی کړه بنگ شراب خوره څرخ وهه په دوتاره

د نبا تو حلوا مهٔ خوره چه منت ورسره مل وی
خپل کشکاب د خپل محنت خوره په سر راوړه پشتاره

کهٔ وعده په قیامت وی هوس مهٔ کوه و پورته
څو توانیږے بنځه مهٔ کړه کهٔ په مخ وی ستاره

په هوا په هوس تللم لا تراوسه هسے زغلم
واویلا د نفس له لاسه کریوان چاته کړم پاره

څوک نیکخواه په جهان نهٔ ووچه ئے ماته هدایت کړے
چه خبر په قباحت شوم پکښے ډوب یم یک باره

لوئے دریاب دے توره شپه ده پکښے څې ځمابیړئ
خدایه خضرؑ رابنکاره کړه چه لاس راکاندی بنکاره

هُنرهم په خپل مقدار شته دانش هم شته په خپل قدر
کهٔ یو بخت ورسره مل وی د خوشحال کړه نندارہ

نهٔ ځماد زړهٔ لر بر دی بنائسته
همیشه م د زړهٔ سر دی بنائسته

خپل ژوندون د دوئ د مخ دپاره غواړم
له دننه م خبر دی بنائسته

بُت پرست د یوهٔ بُت یم نهٔ د واړو
کهٔ بُتان م د آذر دی بنائسته

زهٔ به مخ د یار مخے نهٔ کړم د واړو
کهٔ کلونه سراسر دی بنائسته

زهٔ له ډیرے خلے یو پیر یو دم بل کورم
سره یو تر بل بهتر دی بنائسته

خال وخط به ئے ځماله زړهٔ لاړ نهٔ شی
کهٔ بیرون م تر بصر دی بنائسته

په وار وار ترے لعل و دُر دی راتوئیږی
ستاویل لکه سرهٔ زر دی بنائسته

Poha Foundation
A.S.KB

په خطا کۀ په ختن کۀ په کشمیر شته نۀ چه دام تر دلبر دی بنائسته
کۀ هر څو د خوانئ عشق لری خوشحاله
کۀ ژوند مکدّر دی بنائسته

ننۀ د دوردے د خوبئ کبر دماغ کړه یا د یار په زړۀ مرهم ږده یا ئے داغ کړه
په خندا خندا راځه غاړه غړئ شه د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه
ستا د زلفو په تورتم کښے م زړۀ وُرک شۀ چه ئے بیا موم بنکاره د مخ څراغ کړه
د مخ خال د تور کاڑکۀ دے ځما زړۀ وړی د باز ونو د شاهینو بنکار په زاغ کړه
د خلوت په مخ کښے ناست زاهدان بنۀ دی ساقی زۀ چه زاهد نۀ یم کشت د باغ کړه
ساقی لور په لور کلزار دے چه لیدۀ شی له توبے نه کړه توبه په لاس آیاغ کړه
کوړه کوم لوری ته لاړے موندۀ نۀ شی
د خوشحال د زړۀ پیدا چرته سُراغ کړه

وچ لرګی و بله کښیږ. ده اور پرے پورے کړه نور پریږ. ده
په تیرو تیرو اغزیو تاته چاوئیل چه پښے ږ. ده
پکښے ظلم ډیر ستم شی له بیداده بنهر لیږ. ده
د خزان سیلئ راغلی لکه پانړے هسے ریږ. ده
تل طفلان د خپلو اوښکو د ګریوان په اونړی بلیږ. ده
په اَعُوذُ په لاحَوْل سر آخله له سر ویږ. ده
اوس پیرئ راغله خوشحاله
د خوانئ چارے پریږ. ده

هر عاشق چه بهره مومی له حضوره په هغۀ باندِ سلام له ما مهجوره
بنۀ د قدر د وصال د ساعت زده کا و ناظر ته تل جلوه نۀ کا منظوره
اوس د دیوجونو وینځو په ځائے نۀ دۀ د رخانئ آدم خان کړه مشهوره
چه په داهسے جمال ورځنے زووے بوره مورد بنا پیرئ وه کۀ حوره
یار به چا په یوۀ درنګ له لاسه پرےښی جدائی له یارۀ نۀ شی بے ضروره
صبر تاله مانه درست په کاتۀ یوور بیا وَ ما وَ ته وئیل کړے ناصبوره

Poha Foundation
A.S.KB

زهٔ لاهسے په یارئ کښے غوخ نهٔ یم چه لمن به دِ پریږ.دم په تیره تُوره
لکه بادچه لوئے نښتر وُولی په مزکه هسے رنګ ورپسے ولُوښتم بیخ پُوره
دَښهٔ یاردیدن دَدواړوسترګونوردے خدائے دِ نهٔ کا دَهیڅا سترګے بے نُوره
کهٔ آسمان اوزمکه خولهٔ وبله وروړی
دَخوشحال خاطربه نهٔ وی بے سروره

هغه کارلکه په تور وو مالیدهٔ چه په سپین تور وو
چابه مشک په کافور ورکړهٔ ولے بیه نهٔ وه زور وو
تل په شپه بازارخوریږی په رڼا کوره چه خور وو
یا یوخوب ووچه لیدهٔ شهٔ یا یو خیال خالی بیور وو
چه خُیګرخوری دَخپل خُو یه عجب بنهٔ مهر دَ مور وو
اُوهٔ غلهٔ پرے حواله وو څهٔ ناتارشهٔ یوځهٔ کور وو
لږ ئے راکړهٔ دیرئے یورل پورَ وړے ئے سودخور وو
ما تهٔ وُلیدے خوشحاله
چه دِ څومره زور وشور وو

هرسړے په خپل کنګاش پوهیږی بنهٔ په خپل زیست او په معاش پوهیږی بنهٔ
بزرګر دَکرَد کیلے هُنر بنهٔ زده بازرګان په خپل قماش پوهیږی بنهٔ
تولول به ئے هغه کا چه ممسک وی په بازنه ئے قلاش پوهیږی بنهٔ
څوک دِ هیڅ ورته دَمتې خبره نهٔ کا عاشقان په خپل تلاش پوهیږی بنهٔ
دَشرابو صفت څهٔ کوے نور چا ته په دا کار رند واوباش پوهیږی بنهٔ
دَعسلو په حلوا ماړهٔ نا پوهه دی ګرسنه په نان وآش پوهیږی بنهٔ
قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده شمشیرزن په جنګ پرخاش پوهیږی بنهٔ
وخوشحال ته وائی خلق بنهٔ پوهیږی
ظن دَخیر دے دے کهٔ کاش پوهیږی بنهٔ

هرچه ستادَ زړهٔ رضا وارهٔ هغه کړه خوچه زړهٔ دَچاخوږیږی هغه مهٔ کړه
کهٔ دَکسب دَروزګارنهٔ ئے نهٔ مردشته دَنامرده دودئ مهٔ خوړځان خفه کړه

Poha Foundation
A.S.KB

یارھغه چه دَ تنګسے په وخت پکار شی
چه دعوٰی کا دَ یارئ حال ئے زده کړه

چه تنګسه دربانډِ درشی کهٔ میړهٔ ئے
په تنګسه کښے دَ خوارئ ځان ورمهٔ کړه

په خوارئ کښے زیست روزګار تر مرګ بتر دے
یا دَ بل کیږه یا خپله کیږه بڼه کړه

له ځوانمرده هومره غواړه چه دزیست شی
دَ نامرد خونه همه واړه اولجه کړه

غلیواز دَ بل منګلے و ته ګوری
لکه باز لرے نزدے خپله غوټه کړه

کهٔ دعوٰی دمړنتوب لرے په زړهٔ کښے
آس دَ وند تلاش په غشی په لیندهٔ کړه

هر یو بیت ئے دَ حلوا خوږه نمرئ ده
کهٔ مشتاق ئے دَ خوشحال ویل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دوځار وو
چه م ځیر کړ درست ځما دَ ژبے کار وو

چه وداني چارے ورلنے په ساعت کا
چه م ولیدهٔ په چا رو کښے تلوار وو

دَ هرچا یاری م ولیده په ستړګو
هم هغه راته بلا شهٔ چه م یار وو

ناهموارے به هرګز ورپیښے نهٔ شی
کهٔ په خپله اندیښنه سړے هموار وو

صبرناکو سره جور فلک نهٔ کا
دَ فلک جور له چا چه سبکسار وو

په دا باغ کښے م ډیر ګل تر نظر تیر دی
دَ هرګل تر څنګ ما ولید چه خار وو

زړهٔ په طمع دَ وفا له بے وفا کړه
په خپل ځان باندِ پخپله ستمکار وو

کهٔ هر څو باندِ مرهم ږدی نهٔ رغیږی
دَ خوشحال په زړهٔ داغهٔ دَ غم پرهار وو

هرګز به توبه نهٔ کړم دَ بنهٔ مخ له نندارو زهٔ
شیخان پیران دِ واؤری دایم وایم په نارو زهٔ

کهٔ ما دَ عشق خبره په ایما تردا پخوا کړه
بنکاره به ئے اوس وایم په رباب په دوتارو زهٔ

کهٔ نور عالم ګلونه په دستور راوړی خپل کور ته
راوړم دَ یار له باغه هره ورځ په پشتارو زهٔ

زاهد وائی وماته راشه کښینه تسبیحات کړه
یو م ده نیولے نهٔ یم هیڅ په دا شمارو زهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

کدائے غوندِ جارووزم سینه سوے په طلب کښے
که ډیرلرم په کورکښے هرقماش په انبارو زهٔ

پرهارئے د بنړو دغشی لا بده بلا ده!
وتلے یم د غشو د نیزو له پرهارو زهٔ

خوشحال غوندِ که سودلری که زیان خما قبول دے
عادت یم د غمونو د اندوه په اجارو زهٔ

هیڅ خبره نهٔ وه چه به ما تر خولے ایسته
ستا د خولے تشبیه م غوټئ ولے راوسته

ستا د خور و شوند و په شاړهٔ شی بیارته کړئ
څکه مکس سر وهی دا هسے دو دسته

زهٔ او ته په دا دور تر واړو نه افزون یو
څهٔ حیران مجنون وو، څهٔ لیلیٰ خواره خسته

ستا د تورو زلفو زنځیرونه دی په پښو مکښے
نهٔ شم چرته تللے درته پروت یم پابسته

هر زمان ستا خیال دے چه خما په سترګو کړئ
ویښ یم که اودهٔ یم که ولاړ که نشسته

کل اوسے په حُسن امّا کل مهٔ شے په عمر
راغله، سرفراز شوم، ستاله باغه کلدسته

واړه هغه حُسن لطافت دے ستا په مخ کښے
چاچه د یوسف قصه وماته ولوسته

کله سرو وُنه هسے سمه ده په قد کښے
چا نامه د سروِ ستا وقد ته اخسته

وروځے دِ لیندے دی توربانړهٔ دِ تیرهٔ غشی
وولهٔ صرفه مهٔ کړه چه دِ ډکه ده درسته

Poha Foundation
A.S.KB

تاوئیل وماته څو ډیر غم غواړے له ما نه
ستا په غم خوشحال یم څو رادرومی پیوسته
زړهٔ لرے دکانړی په خوشحال باندې پوست نه شو
څهٔ شوکهٔ دخولے خبره کړے چیرے پسته

هرتشنه چه د وحدت په سیند سیراب شهٔ
نورهمه جهان و دهٔ وته سراب شهٔ
چه په زړهٔ ئے د وحدت ډیوه شوه بله
تجلے به ئے له مخه څی آفتاب شهٔ
چه د عشق دنافے بوئ پرے لګیدلے
درست صورت ئے سرتر پایه مشک ناب شهٔ
هرچه ولیږ له هستیٔ ونیستیٔ ته
فراغت د دواړو کونو د عذاب شهٔ
چه تروهٔ ترخهٔ قبول لکه دریاب کا
هم هغه د قیمتی دُرو مآب شهٔ
چه لمبه ئے د آتش کړه په څان تیره
له غه پسه د ګلابو ګل ګلاب شهٔ
کهٔ په زړهٔ کښے ئے سختی وه لکه پنډه
هم هغه د زملنے د اور په تاب شهٔ
چه د ډیرو اند یښنو نه ئے زړهٔ ورکړ
په مثال لکه خسنړے د دریاب شهٔ
د شرابو خوښی هیڅ نهٔ وی بے نُشله
نقل څهٔ دی معرفت عمر شراب شهٔ
د کمال کسب پایه د سعادت ده
هغه بنهٔ چه د کمال په اکتساب شهٔ
تهٔ هم زړهٔ مراد وُغواړه له عالمه
چه په علم ئے عمل وکړ کامیاب شهٔ
چه دوستی د محمدؐ لری په زړهٔ کښے
مینه دارئ په اولاد اوپه اصحاب شهٔ
چه له شرعے یوقدم درومی بے رُخه
وګوشمال وته تیار لکه رباب شهٔ
په هغهٔ م زیړے وکړه چه دفتر ئے
واړه ډک خاصه په کښلیو د ثواب شهٔ

په حیات صورت به وګټی څان خاورے
چه خوشحال غوندې څبر په خپل حساب شهٔ

هو په دا قائل یم بنکلی ډیردی لاړ په لور شته
خدایکو کهٔ د حُسن سپارهٔ تاغوندِ یوسپور شته

تاوے چه غم مهٔ کړه یوه ورځ به دِ غم وخورم
څهٔ لره به غم خورم چه مِ تاغوندِ غمخور شته

Poha Foundation
A.S.KB

ستا په سرسوکند خورم تهٔ خما وسرته لوړے
ښهٔ مهرِ دادے کهٔ لاښهٔ مهرِ نور شته

اے چه راته وائے عاشقی شرم پیغور ده
واړه م قبول دی کهٔ م شرم کهٔ پیغور شته

خلق م چه بولی ستا له مخه و گلزار ته
بل بهار به څهٔ کړم چه م یو بهار په کور شته

حکم امر ستا دے کهٔ م بولے یا شړے م
څهٔ به درته وایم دَخوشحال بنده څهٔ زور شته

یا خما د بینایئ نظر نشته — یا په دا نړۍ ملکونو دلبر نشته
کهٔ اَختر نهٔ وی د یار سره اَختر دے — بے مئینه کهٔ اَختر وی اَختر نشته
سپینه خولهٔ کهٔ راکوے په څان اړنهٔ یم — معشوقے له مانه زرغواړی زر نشته
په اول وصلت دَعشق په توره لاړ شو — دَعاشق سړی په تن پورے سر نشته
کهٔ غوټے پسے وهے په لاس به درشی — چاوړے داچه په دریاب کښے گوهر نشته
نور تروهٔ ترخهٔ کهٔ خوږ گوندِ پیدا شی — وطوطی ته هسے وایه شکر نشته
ستا غزالره به زهٔ خپسر کافر کړم — څهٔ ارمان کړے چه څوک وژنم کافر نشته
په شامت ئے د ما ترے غر نه پرېږی — لا په دا د آفرید یو بصر نشته
د شمال بښینه کا په جنوب دروی — د بنکاری سړی په ژمنه باور نشته
کهٔ د جنگ په کار کښے دیر دی حکمتونه — څوصابر نهٔ شے ځلمیه ظفر نشته
څهٔ عجبه بادشاهی لکه خورشید کړم — یک تنها په جهان گرځم لښکر نشته
نن د دواړو دلبرانو غوره تهٔ ئے — کهٔ دِ یولونګ په پوزه زیور نشته
د عنبرو بوئ اَلوزی ستا په کوئے کښے — واړه ستا د زلفو بوئ دے عنبر نشته

په څوغړهٔ په غړهٔ د باز غوندِ پرواز کا
بیا به ولئ دَخوشحال ختک پر نشته

آشنائی دِ رانبکاره شوه بے وفائے — چه څما سره آشنا د بل آشنائے
وبل باغ و ته به ستړے کړے نکړے — چه څما د باغ بلبله یا طوطائے

Poha Foundation
A.S.KB

لا به کله خائے څما په ستړکو وکړے — تهٔ مئین څمادَ دوُو ستړکو توتیائے
زهٔ جدا له تا په سوز و په ګداز یم — تهٔ په ګشت دَ ګلستان په لاس مینائے
په لیدلو دَ خوښی درسره راوړے — لکه تلے یا غی باز راغلے بیائے
دَ اُمید غوتئ م واړه شګفته شی — چه دِ اووینم په ما لکه صبا ئے
ستا په مینه پورے سل کا نخوالونه — دَ خوشحال دِله په چا باندِ شیدائے

مُسلمان به درته څوک وائی خوشحاله
دَهوا زنار په غاړه یو ترسائے

آزلی بخره چه چا راوړه له خدایه — نوریدل به ئے په چاشی راته وایه
چه دِ زړهٔ راضی دَچا په آزار نهٔ وی — تهٔ په خپله بخره خوښ اوسه همایه
دائے واړه دَ فراقه نه فریاد دے — چه په څورنګه نارے آورے له نایه
کهٔ په اصل دِسیّد بادشاه زاده وی — چه هُنر ورځنه نهٔ وی مهٔ ئے ستایه
کهٔ هرڅو دِ زور قوت تر هرچا پیرشی — دَ خدایئ دعوٰی مهٔ کړه کد خدایه
یو ساعت چه په طاعت تیر کړے دابنهٔ دے — دَ دُنیا له کروفره هوئ وهایه
کله ګل غوندِ نمائے کله بلبل شے — څوک به نهٔ وی لکه تهٔ ئے خود نمایه

بله بخره به په زور له چا وانخلی
دَ خوشحال بخره چه تورهٔ ده له ځایه

اوس خو کارد وار دَ پار دے — کهٔ دَ څویه کهٔ دَ پلار دے
یا څما څویه دا شان دی — یا دَ هرچا دا روزګار دے
نهٔ په حق نهٔ په اَدب دی — خبر نهٔ یم دا څهٔ کار دے
چه په خپل اولاد نازیږی — هغه کس کله هوښیار دے
دَ اولاد په کار خبر شوم — اولاد واړه لږم مار دے
دیرش م څویه په شمار دی — دَ نمسیو م څه شمار دے
لوئے هلک واړه خبر دی — هر یو جنګ و ته تیار دے
اورنګ شاه و ته نظر کړه — چه یو څهٔ خونی خونخوار دے
ورونړه پلارئے وبله کښیښنول — بادشاهی کا شهریار دے

Poha Foundation
A.S.KB

چه ژوندے کړے خوشحاله
لامنت د کردګار دے

اورے ولګی په خونه چه عاشق شی — کورے خورلکه د قیس اود وامق شی
یوه زړه لره یوه مینه کافی ده — څوک چه پیرے مینے کا دغم لائق شی
د مجنون له حاله څه وایم چه څه دے — په ژوند ویوکښے به کوم ترما فائق شی
پیر عالم د مینے لاف وهی په ژبه — مرد هغه چه په دا لافو کښے صادق شی
چه ئے لار د خولے یوه د زړه وی بله — یوه خدایه مخ دِ تور د منافق شی
د راحت په وخت هزار هزار یاران وی — د محنت په وخت کښے یو یو موافق شی

د نیمګړو طبیبانو ادراک نشته
د خوشحال د رنځ علاج به په حاذق شی

آه که ئے یو څله م یار راشی په دست کښے — لکه لوئے ماهی د خوار صیاد په شست کښے
چه په هر زمان ئے ونیسی و مخ ته — د ګلابو ګل پیدا شی ستا په شست کښے
ناز غمزے بنیوچه ستا زده بل چا نه زده — سرے ئے نن د دلبرئ په بند وبست کښے
داخوبی به د ګلزار تر تلو نه وی — ساقی ستا کومه خوبی ده په نشست کښے
ساقی جام د میومه پریږده له لاسه — خود عقل څه ذره وی لا په مست کښے
دانایان فکرونه کا ورنه رسیږی — د دلبرو تنګ خولے په نیست اوهست کښے
په بلند همت کښے پورته پورته درومی — کښته کښته ځی سړی په همت پست کښے

په طلب به ئے خوشحال تقصیر ونه کا
په مدد به د طالع راځی په دست کښے

برایه م زړه خبرے ستا د ناز وے — له خوښئ به ئے یوه وینا باز باز وے
د هجران له دوکه مرم هغه م وژنی — چه به ما او تا جدا له غیرو راز وے
دوه په دوه به سره ناست وو تر صباحه — د یوه راز موا نجام د بل آغاز وے
همکی په مثال شهد یا شکر وو — چه به تا را ته ترخه ترخه ناساز وے
ستاله زلفو عقل ستړکو ته فریاد کا — کله چا د غلو خبرے په غماز وے
چه له یاره ئے بیلتون په ډیر ارمان وو — دا غزل خوشحال په وخت د بانګ نماز وے

Poha Foundation
A.S.KB

بے یارئ دِ داخوار مری یارَوہ ئے
رقیبان پہ داخواریږی خوارَوہ ئے

تاوے مخ بہ دربنکارہ کړم صبر وکړہ
نورم توان دَصبر نشتہ بنکارَوہ ئے

زر فتنے راسرہ کړے زۂ ئے اَخلم
کۂ یوځل چیرے غلط شوم بنکارَوہ ئے

ترجمال ئے ډیر پتنگ غوندِ ځاریږی
ستا دَحسن کمے نشتہ ځارَوہ ئے

چیرے نہ چہ سلامت لہ پرے وُوزی
یو عجیب غاری غرځۂ دے ځارَوَہ ئے

منتو نہ دِ دَ خولے راباندِ بار دی
ستا ترسپینہ خولۂ ځاریږم بارَوہ ئے

وھرچا وتہ مرھم شہ ورتہ خاندہ
گناھکار خو یو خوشحال دے خوارَوہ ئے

بے ښائستہ دَھیڅ مخ نندارہ نۂ شی
چہ گل پریوزی محبت لہ خارہ نشی

دَھجران دشوار دشوار ترھر دشوار دے
دَچا چار دِ پہ ھجران دشوارہ نشی

اندرون خاطرم درست پارہ پارہ شۂ
اولہ خولے نہ م فریاد لہ وارہ نشی

دَدے ھسے رنگہ رنځ علاج ھم دادے
چہ زګیروے م پہ طبیب اظھارہ نشی

دَخاطر علاج م زروکړہ طبیبہ
چہ م زړۂ پارہ دَخدائے دپارہ نشی

دَھجران لہ دُوکہ وایم چہ نعرے کړم
ولے خو کړم چہ زبون شوم نارہ نشی

ماپہ خپل صورت دا کار دے آزمائلے
لہ ھرځۂ نہ صبر شی لہ یارہ نشی

پہ وئیل ئے فھم وکړہ اے خوشحالہ
چہ دَ یار دَ مینے راوِ بنکارہ نشی

بے دَ یار دَ مخہ نۂ وینم پہ کسی
دوا پہ کسی ملک دَ نمر پہ شعلو کسی

زړۂ م ستا پہ زلفو بند شۂ تاکباب کړ
څوک شہباز ھم دَکباب د پارہ نسی

خدائے ستا دَغا بنو شوند وامان وُکا
لال و دُر پہ نظر مات کا بدحرصی

مالہ خپلو شوند ومۂ شرہ بل لور تہ
دَحلوا لہ خوانہ نۂ درومی لوغسی

ستا دَ مخ پہ مینہ سوزم لُولپہ شوم
دَ آتش لمبہ ھیڅ نۂ پریږدی دسی

کۂ ئے چیرے دَ قدم خاورے موندے شی
خوار خوشحال بہ ئے رنجولہ رانیسی

بادئے لاس پہ لمن کښیږدی سړہ ریږدی
کلہ ئے مخ وتہ نظر کا خولے پریږدی

Poha Foundation
A.S.KB

لاله ورایه رنګ وبوئ ورته پیشکش کا — چه په سیل د بهار د ګلو پښے ږدی
څوم ستا مړوند د سوسرویڑدے نشی — سر به هیڅکله کښے نۀ ږدم په سر ویږدی
هغه کس چه م داغ ایښے په خاطر دے — هم هغه به بیا مرهم ورباندِ کښیږدی
څوخپل زړۀ نیسم د زلفوله سودا نه — راشی بیا دُورے درازے راته بلیږدی

د خوشحال خاطر په مثل کاروان سرلۀ دے
اندیښنے پرے کاروانونه ملی لیږدی

بیهوده ئے د دستار په شمله خیال دے — چه په وخت ئے د مردئ حال بل حال دے
مرتبے د هرچا نۀ دی سره سمے — د خرۀ بار د فیل په شاباندِ مثقال دے
څوک جرعه د میو نلری په جام کښے — د چا جام د صافو میُو مالامال دے
دا کلسن دِ همیشه تروتازه وی — چه ئے خیز د بنو ګلونو کال په کال دے
په خوږه میوه د وُنے قدر شناخت دے — د سړی قدر د نیکو په خصال دے
په ناحق به کُرم مانړه له هیڅا نۀ کا — د بدانو غلیم واړه خپل احوال دے
کۀ جنت لرۀ څوک بیائی یا دوزخ ته — بله نۀ وینم په مینځ کښے خپل اعمال دے
کشکے پاتے شی ترتلو دا و ماته — په دُنیا م د هرچا سره جنجال دے
چه د پلار او د نیکۀ هُنرئے نۀ وی — هغه خُویه پیدا شوے غیر سیال دے
تۀ چه لائق د مردانو د میدان کړے — په میدان دِ کوم راوړے استقلال دے
د شهباز ترځایه کله باښے رسی — کۀ راوړے ئے له ځایه پروبال دے

کۀ همه خلق ئے سرشی په ګُند نه
بیچاره خوشحال په خپل هُنر خوشحال دے

بدبختان د مور په نس کښے بدبختان دی — چه د مور له نسه پریوزی هغه شان دی
په دُنیا کښے زیست روزګار په بدبختئ کا — بل جهان لرۀ بدبخت شقی روان دی
حمیده چارے چه کا پکښے ناخوښ دی — څوچه شی په ذمیمه کښے دل شادان دی
چه هوائے د خپل نفس په هغه لور ځئ — پیروی ئے په هرکار کښے د شیطان دی
کۀ قدم چیرے ثابت کښیږدی په لارے — په دویم قدم بیازر په زړۀ پښیمان دی
کتابونه د آسمان د مزکے لولی — په عمل ئے فرق د مزکے د آسمان دی

Poha Foundation
A.S.KB

په باطن ئے زړهٔ کمان سره لړلے
په ظاهر وئیل په ژبه مُسلمان دی
په خبرو کښے ئے فیض موندهٔ نشی
مذبذب په قول عهد په پیمان دی
په طاعت په عبادت کښے کهٔ بلعم شی
په آخر دَ نس په نغوته بے ایمان دی
زهٔ خوشحال خټک بنده دَ دغه چا یم
چه ئے رَو دَ زړهٔ دَ خولے سره یکسان دی

بخت دولت دا واړه توکی فلکی دی
نهٔ په ذات نهٔ په بنائست په زیرکی دی
دم به نهٔ وهی په دم وهل کښے زیان دے
نندارهٔ دِ دَ جهان کاچه ذکی دی
غم اندوه شدت دهغه ور وړی خپل زړهٔ ته
چه په کار دَ مشیت په زړهٔ شکی دی
په یوهٔ نسب کښے نیک و بد پیدا شی
محمدؐ او بولهب دواړه مکی دی
چه په عقل پوهه کم دی تر هلکو
نن هغه دَ دُنیا مال لری لکی دی
دَ مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه
چه په هرچا پورے زیری غینکی دی
چه دَ پلار په خوئ پیدا دی هغه خویه
چه دَ مور په خوئ پیدا شول کسُنکی دی
خوک په غم دَ نام و ننګ په جهان راغلهٔ
خوک په فکر دَ طباخ دَ شمنکی دی
هیڅا ما سره یاری نهٔ کړه تر سره
ختک واړه پوز پریکړی بوچکی دی
نهٔ ئے بوئ شته نهٔ ئے رنګ شته نهٔ ئے خوند شته
حاسدان مِ دَ سپلمئ ختکی دی
په زمان زمان ئے څرخ وی وبل لور ته
اندیښنے دَ زړهٔ په مثل توتکی دی
کله یو سر کله بل سر کله کوړه
تدبیرونه دَ هلکو مړدکی دی
رنګا رنګ ویل دِ خدائے لره خوشحاله
دا ویل دِ لکه غشی ناوکی دی

بیائے واغوست سپین قمیص پټے پټے
باندِ زلفے ځنړوی لټے لټے
خوک به ستا سره څهٔ نرد کا دَ خوبئ
چه په هره منصوبه کټے کټے
ولے خوک به زړهٔ ځماله لاسه خلاص کا
دریغه څهٔ خبرے کړے کټے کټے
عاشقان به دِ له دره نه وانهٔ وړی
کهٔ هر څوئے لکه سپی رټے رټے
چه نری نری سپینړسی غږم دَ شعر
په بیاض باندِ ئے بردم اټے اټے
دواړه شونډے مِ عسل دی اے خوشحاله
څهٔ په دودئے په حرص څټے څټے

Poha Foundation
A.S.KB

په هره زمانه ترلیلی کښلے پیدا کیږی
مجنون ورلره بویه چه په مخ ئے شیدا کیږی

په رنګ په هُنر نۀ ده نۀ دا کار په سحرو دم دے
یوسردے د زړهٔ مینه چه په چا هویدا کیږی

چه څوک په مهر مینه سره خپل پیوند محکم کا
که سل تُورے ور واخلے سره چیرے جُدا کیږی

یا حسن دے یا عشق دے د دُنیا په دا بازار کښے
په نازاو په نیاز سره دا دواړه سودا کیږی

خولهٔ وُنغاړه ناصحه چه وما ته نصیحت کړے
بښهٔ مخ وته مهٔ کوره وایه دا به په ما کیږی

په سر تړلی نۀ دی نۀ اندوه د دوزخ کا ندی
دا کار چه عاشقان کا وایه کله په چا کیږی

په رب حُما سوګند دے واړه کل په ما اَغزی دی
چه بے له زیبا مخه م ګلګشت په صحرا کیږی

خپل زړهٔ م لوئے مفتی دے روایت ورځُنے غواړم
چه صبر کړم له یاره وائی کله روا کیږی

یاری چه تازه وُکړے صبر فهم پکښے دے
په رو رو نوے یار په هُنرونو آشنا کیږی

اَنبار اَنبار پراتهٔ دی عاشقانو ته غمونه
پیغور د عاشق دا دے چه ئے غم وته شا کیږی

که نازکا کهٔ خیالونه وا ړه وړه د دلبرانو
خوشحاله چه مئین شوے که ئے نورے بلا کیږی

په څهٔ دردے څان نیولے ستا ترځنګ دے
د رقیب خبره مهٔ منه بدرنګ دے

زهٔ چه ډیر ډیر ستاله ډیره جوړه ژاړم
تر دُو چشمو م چشمه بحر د ګنګ دے

بناپیړئ دِ په اورته هورته ګرځی
نن په دا لوری د شاه د باهو شرنګ دے

Poha Foundation
A.S.KB

لاس ئے مۀ پریږدہ لہ لاسہ خولۀ ئے واخلہ
پریوتلے پہ یاغی راجہ قلنگ دے

پہ وړۀ مہر محبت پہ خولۀ کنځل کا
ځۀ عجب زیبا دَ دوُو مینو جنگ دے

لکہ سپے دَ خپل ځښتن جور وجفا وړی
خوار عاشق ترمعشوقہ پورے بے ننگ دے

پہ رو رو باندِ قدم کښیږدہ خوشحالہ
خدائے دِ پل دَ چا خطا نۀ کا گرنگ دے

پہ زړۀ سخت بے مهره یارئے
جفا کار و دل آزارئے

کۀ هرځو پہ کُوکُو ژړاوم
تۀ لاخوښ ځما پہ کارئے

تا ویشتلے یم فریاد کړم
کۀ خبر پہ خپل گذارئے

زړۀ مرهم کړم لہ تاطمع
تۀ م مالگہ دَ پرهارئے

چہ بہ تل ژاړم و تاسہ
کۀ تۀ خوښ ځما پہ زارئے

زړۀ دِ وُسپاری و غم تہ
دَ هغو چہ تۀ دلدارئے

څوک بہ ځۀ وائی وماتہ
تۀ یوځۀ رنگہ نگارئے

چہ پخپلہ عاشق وژنے
هم ئے ویر کړے پہ چغارئے

کوم گناہ دے عاشق کړے
چہ ئے خبرہ پہ ناتارئے

کلہ درد کلہ دوا شے
کلہ خار کلہ گلزارئے

پہ خوشحال دِ غم نازل کړ
چہ اغیار سرہ کنارئے

پہ کاتۀ کاتۀ م سترگے پہ خاتۀ شی
چہ خبرِ دَ را تلو را باندِ وشی

تۀ خواوس لہ مانہ لاړے مرور شوے
داځما یاری دِ هم گوندِ پہ زړۀ شی

گورہ تا را باندِ کوے کوړے وُکړے
کۀ پہ پښو درځنے دردم زړۀ م نشی

چہ دیدن دَ مئین وکړمہ تازہ شم
لکہ کشت چہ پہ باران سرہ اوبۀ شی

دَ ښۀ یار بیلتون دَ ستونی پریکول دی
پہ یرغ بہ ستونے چیرے پریکاوۀ شی

پہ اَرمان دَ هغہ وخت یم دریغہ دریغہ
کۀ دَ زنی سیبۀ ئے بیا ځما پہ خولۀ شی

دَ خپل یار دَ جدایئ هسے کار دے
لکہ ساہ چہ دَ وجودہ پہ واتۀ شی

بختہ هومرہ مدد بیا را سرہ وکړہ
چہ پہ غیږ کښے م بیا تلے یار اُودہ شی

Poha Foundation
A.S.KB

دَخوشحال سلام په واړه ښو یارانو
کوندِ بیامِ په لیدو سره زړه ښه شی

په ښهٔ مخ به خوتابان ئے ښهٔ ترمیاشتے دَآسمان ئے
کهٔ پرون دے زړهٔ اوستړے راشه نن ځان دَجهان ئے
لکه سورے په پښو پروت یم زړهٔ هُورے چه تهٔ روان ئے
خدائے په ښهٔ جمال یوسف کړے په کروړونو هم اَرزان ئے
کهٔ دِ دوه کونه قیمت شی په دوه کونه رایکان ئے
دواړه شونډے دِ یاقوت دی مرغلرے په دندان ئے

په ربستیا وئیل بد مهٔ وړه
خوشحال ستادے تهٔ دَځان ئے

پښتانهٔ کهٔ آدم زاد دی په خویونو کښے هُناد دی
نهٔ حکمت لری نهٔ عقل خوښ هرکوړه په فساد دی
نهٔ دَپلار په وئیل کار کا نهٔ په نغته دَاُستاد دی
چه په دیو کښے یو ښهٔ وی دَهغهٔ دَ سرجلاد دی
یودَ بل په کمی ناست دی ځکه تل په بلا یاد دی
اول زهٔ دانور له پسه خوشته واړه دَاحداد دی
په نفاق ئے واړه ورک کړل کهٔ شجاع دی کهٔ جواد دی
نهٔ ئے قدر شته نهٔ پدل دیر ترمور او ترجراد دی

دالا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نهٔ دی آزاد دی

په نیکئ به له بدانو نه خلاص نهٔ شے بویه داچه لکه دوئ دی هسے تهٔ شے
دَغمو په لذت به نهٔ پوهیږی دَهرچاچه زیست روزګار وی په اوربشے
دَغلیم ستړے به تاکنړی خسنړے کهٔ په زړهٔ کښے ورته کسے دَلیمهٔ شے
دَبدخواه دَبدخواهئ خلاص نشته کهٔ آسمان ته الواتهٔ وکړے مرغئ شے
په پاکئ کښے به دِ ګډے کا متیازے په صفت کښے کهٔ بد ذات سره اوبهٔ شے

Poha Foundation
A.S.KB

دروغژن بہ دِ بیا لرے کا د زہۂ نہ
کۂ ھرخوئے پہ رښتیا پورے پہ زہۂ شے

د بدگویو لہ وئیلو خلاصے نۂ شی
پہ پاکئی کۂ فرښتو نہ ورتہ ښۂ شے

آفتونہ پہ گڼون کښے دی خوشحالہ
ښۂ خو اچہ کۂ دایم غرخۂ د غرۂ شے

پہ ښائست کښے دِ څوک نشتہ د سیالئی
کۂ دِ څۂ خو مھرھم وے نشتیالئی

ورځ پہ ورځ دِ د خوبئی گل غوڑیږی
تۂ لا اوس د نوی بوټی پہ زالئی

پہ پسالۂ بہ مینہ کا چہ رنگ ئے نۂ وی
تۂ گلرنگہ څۂ محتاجہ د پسالئی

ستا د مخ سپاھیان ھمہ تورے پریاسی
ولے دوہ سترگے دِ لادی جنگیالئی

زۂ چہ ستا د درپہ تورو خاورو پروت یم
را تہ خس دی د بخملو نہالئی

د پائلو پہ آواز سرہ دِ ویښ شی
چہ پرے درومی تصویرونہ د قالئی

تۂ خو اوس د زھد لاف کوے زاھدہ
کۂ ئے وُوینے زہۂ ښینگ کړے مرد ھالئی

زۂ بہ نیت دربانڈِ وھارم باور کړہ
کۂ دِ څائے دے د ھاتی پہ انبالئی

خدائے دِ امن د خوشحال د سترگو وکړہ
پہ خندا خندا چہ ځی پہ خوشحالئی

پہ دانامِ د نا پوھ دیدن اَلم دے
د نا پوھو د صحبت نتیجہ غم دے

چہ دانامِ د نادان سرہ گڼون کا
دلئے واړہ پہ خپل ځان باندِ ستم دے

بدسړے کۂ پہ ظاھر سړے لیدۂ شی
پہ باطن کښے نورځۂ نۂ دے مارلرم دے

د بدانو پہ صحبت کښے دین دُنیا ځی
شک پہ داخبرہ مۂ وکړہ قسم دے

د نا پوھ سرہ پہ جشن حاضر مۂ شے
د دانا سرہ قبول کړہ کۂ ماتم دے

کۂ بے عقل تر یوسف بنائسته روغ وی
د خوشحال ختک پہ پوھہ یوصنم دے

پہ دا قول د درست خلقو اتفاق دے
گلہ ستا خو یوڅو ورځے طمطراق دے

کۂ د رنگ خوبئے ستائے بودئے نشته
پہ جھان کښے کۂ باقی دے خو اخلاق دے

ھسے یار د غورے خدائے را کړہ پہ غیږ کښے
چہ پہ نونس توگہ دے پہ حسن طاق دے

لگہ ترے واوبو تہ پہ تلوار دے
خسته ھسے د خپل یار د مخ مشتاق دے

Poha Foundation
A.S.KB

سلامتِ ارزانی وی په شیخانو ملامت ئے بخره کړے د عشاق دے
چه یو ورپه سړی وتړی بل وا کا رزق به هرچاته رسیږی خدائے رزاق دے

کهٔ ئے سرله تنه دروی نوربه نشی
د خوشحال چه د خپل یار سره میثاق دے

په رورو خهٔ خوخبر شوم ستا له مینے لکه اورلیدلے نهٔ لوګے ئے وینے
پردیسی حیران پریشان له خلقه تښتی دا په تا پسے جوګی شوم کهٔ م وینے
چه په تا پسے ژړا کوم د اوښکو عاقبت به دا ژړا وکړم په وینے
چه هغه ساعت په یاد کړم لولپه شم چه به تا راته خبرے کړے شیرینے
څوک به تا غوندِ پیدا په جهان نهٔ وی هوسئ سترګے عنبر موئے مخ نسرینے
هغه وخت راځه لاړچه م به کښل کړے دواړه ستا میګونے شونډے شکرینے
کهٔ خامتا واغوندِ لابنهٔ شے تر نورو کهٔ څو رنګے جامے واغوندے رینمینے
تهٔ م پاس د زړهٔ په سربانډِ میشتئے نورے واړه یوسر بل سر دل نشینے
ستا په خوئ پورے حیران یم خوئ دِ څهٔ دے په ټنا را سره جنګ کړے نازنینے
لکه زهٔ په تا مجنون دا هومره نهٔ وو نهٔ فرهاد هسے مئین وو په شیرینے
عشق تنها څهٔ په لیدهٔ د ستړګونهٔ دے لا د خولو په صفت هم کا ینے خوږینے

د خوشحال د زړهٔ د خونے لکه څراغ ئے
لا به کله را بنکاره شے مه جبینے

په دریاب کښے چه جهاز بیا ئی ناخدائے دے چه ساتی ئے دوبوی ئے هغه خدائے دے
بادشاهی ئے په نصیب او په قسمت وی چه سایه د چا په سر کاندی همائے دے
څوک چه طمع له چا کا په حقیقت کښے کهٔ بادشاه د درست جهان شی لاکدائے دے
درته چاوے چه پرے مهٔ پرانیزه غوټه تأمل د هر سړی کړه کشائے دے
یا د ښو زویو سندرے وی د زوو یا د تورو په میدان هوئے وهلے دے
د هغهٔ د غلطئ اندوه نهٔ وی چه رفیق ئے په سفر کښے رهنمائے دے
وچ لکړ تتر داغ داغ په مینځ کښے هیڅ نهٔ چه نارے د جدائیٔ وهی ناڅے دے
خوئ خصلت وته ئے هم نظر د کړو دے کهٔ جمال ئے په څورنګه دلربائے دے

Poha Foundation
A.S.KB

په هزار ژبه ئے تهٔ ستایه بلبله ګل پخپله دخپل حسن خود ستائے دے

کهٔ باغونه کهٔ راغونه کهٔ څهٔ نور څهٔ
چه د زړهٔ پکښے خوشحال شو هغه ځائے دے

په هرځائے چه قدمونه په خرام ږدی سل منته په دا مزکه په هر ګام ږدی
زهٔ به چیرے آزادی ورځنے موم چه دلبره را ته تل دزلفو دام ږدی
کهٔ تر نوم او تر رنګ تیر شوم غم نے نشته عاشق هر کله قدم په ننګ و نام ږدی
نهٔ بهار شته نهٔ ساقی شته نهٔ میناشته اوس به څوک څما په لاس د میو جام ږدی
څوک نے نهٔ پسندی په ماهسے بدنام شوم د نیکئی نام چه څوک په ما بدنام ږدی
په صحیح سالک هغه دے په دا لار کښے چه قدم د ترقئی په مقام ږدی
زهٔ د کښلیو په پښو سر ږدم کهٔ نور خلق خپل سرونه د پیرانو په اقدام ږدی
ستا د خیال فکر م نهٔ دروی له دله په زړګوټی م دا غونه صبح و شام ږدی

راشه ګوره د خوشحال د خاطر وینے
په بیاض باندے چه هر حرف د کلام ږدی

په ناحق په ما منت کا ندی وکړے ما دا هسے منت نهٔ دے د چا وړے
زهٔ له څا یه دماغی په جهان راغلم ما دا هسے دماغ اوس نهٔ دے راوړے
کهٔ درست باغ د میوو ډک وما ته کښیږدے ترهمت پورے م څهٔ دے یو خسړے
په یوهٔ بیلک ئے نن ترهر چا په کړم بلئے هم دے په صبا راته نومړے
هغه کوم سبق د ناز او د نیاز دے چه وما ئے په ایځی نهٔ دے راکړے
په خوږه خندا د خضر عمر را کا په ما نړی سره م بیا کا لکه مړے
یوځهٔ بند م د غماز په غاړه پریوت لا تراوسه ګرځوم د غاړے پرے
له اصلی فولاده هاله تیغ رغیږی په وار وار چه څنے لاښی او سپینځړے
د جهان په وارو وُنو نظر وکړه هره وُنه خپل خپل خوند لری خپل زړے
زهٔ د یار غمونو درست په زړهٔ رنځور کړم لام نهٔ دے د زړهٔ حال وچاته سپړے
د تازیانو په میدان باندِ غوټے وی کُوټه هم ورسے زغلی لښګړے
چه وچا و ته ئے شمار یا ئے بیان کړم هومره غریو م له فراقه نهٔ دے نغړے

Poha Foundation
A.S.KB

هغه مخ ئے په خپل کور په پالنګ بیاموند
چه خوشحال وو په طلب ورپسے ستړے

په سینه کښے م اوده مینه پھر جاگی څما ستا محبت کوره کیسی لاگی
د رقیب ویناے یاده شوه کله څه شوه سپینه خوله ئے په خندا راوړه پھر بھاگی
په بازئ بازئ وژلی کتل نه شی څکه ما په مسخرو وژنے بیجا گی

زه خوشحال چه لاله ورایه وربنکاره شوم
په خندائے وے چه آؤ میرا بیرا گی

په دا کلی کښے د پیر کښلی چونړ چونړ خلق دی وکښلی
ما په دوارو کښے یو یار کړ نورے شمار کړ لکه کښلی
هغه هم هسے بدخوئے دے چه په زور راسره نښلی
که دده له چارو وایم رائے هیڅ نه دی پریښلی
ولے څه کړم پرے مئین شوم چه څه کا واړه بخښلی
خو مئین په هیڅا مه شے په بلا دی مئین لښلی
کاه کباب په جدائئ کښے کاه په وصل زړه وکښلی
عاشقان دی سینه سوی له اندوه سره اخښلی
په خمار هغه پوهیږی چه شراب ئے دی نوشلی
په دنیا کښے به هرچا وی په ارمان لاسونه مښلی
چه وما وته ئے فاش کړل څه رازونه دی پوښلی

د خوشحال غوندِ په عشق کښے
نشته نور په رنګ زبیښلی

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دی کوته سپی د قصابانو د جوس دی
بادشاهی ئے د مغل په زرو باڼله د مغل د منصبونو په هوس دی
اوښ له پاره په خپل کور کښے ورغلے په اولجه د اوښ د غاړے د جرس دی
د نعرین لائق په نام سړی دی له اوله که دا نور ورپسے پس دی
بے ننګان د بے ننګئ کار و بار کا ننګیالی د ننګ په کار کښے هر نفس دی

Poha Foundation
A.S.KB

سرئے هورے قندهار بل ئے دمغار دے
تر دا مینځ همه میشته واړه عبس دی

په هرکسب کښے چه ئے حبیب الله ئے
که له خدایه له رسوله نه آګاه ئے
په محشر به له تا عدل ایمان غواړی
که په تخت دپاسه ناست د ملک بادشاه ئے
نفسه تا داهسے زړه مذبذب بین کړم
هم توبه هم ګناهونه څه ګمراه ئے
نور څوک څه لره بدخواه ګڼړے ناپوهه
چه پخپله د خپل خوئ د ځان بدخواه ئے
زمانه به د بد رنګ کا غره مه شه
که هرڅو په خپل جمال کښلے ترماه ئے
په خاتهٔ کښے ئے هیڅ ړے ثقل نشته
تل چه کښته پورته کیږی یوه ساه ئے
که په خپل ګمان کښے ځان وتاته کوه دے
وقضا وته په مثل لکه کاه ئے
د خوشحال ویسا په سخت ساعت په تاده
درمانده و پشت پناه ئے

اے چه ته د
په داځه که د بنګښ راته پ ټ ګ پ ټ ګ دے
زړه هم بنه یم ځما هم برغو ترځنګ دے
عقل زورد غوریه خیل تر بنګښ زیات دے
غوریه خیل را سره هم ولاړ په ننګ دے
د بنګښ نه هومره زور ویم نه تو سره
دا په کوم توکی له ما سره په جنګ دے
غوریه خیل که په ناکام ورسره زیست کا
په رضا ورته بنګښ نیولے تنګ دے
غوریه خیل او بنګښ دواړه مغلی دی
همیشه ورته مغل وهلے لنګ دے
که زړه ګورے د ر د آ شام ورسره شمار یم
خوار هغه چه ئے له ما سره آهنګ دے
هر ملنی د سربازئ هنر څه زده
چه په دا هنر کښے سرشندی پټنګ دے
لا تراوسه ئے ماغزه په قرار نه دی
چاچه ما سره وهلے سر په سنګ دے
د ګیندړیو په څیګر کښے ئے ګولئ دی
که لیدلے چا ځما د بنګار تفنګ دے
لا په خوب کښے په لرزه پریوزی له کټه
چه د چا ترغوږ ځما د توره شرنګ دے
که په دا دورم ګورے هغه زړه یم
چه م داغ په خاطر اینے دا ورنګ دے
درست جهان م ومغل وته خیبر کړ
خائے په خائے ئے پښتانه وته قلنګ دے
څنګه څه لوئے دعوے لرم په زړه کښے
ولے څه کړم چه پښتون واړه بے ننګ دے
خو طالع را سره هسے مدد نه کا
ګنډه تیر م تر فریده نه فرهنګ دے

Poha Foundation
A.S.KB

دخوشحال دزړهٔ دحال نندارهٔ وکړه
کهٔ دتخت دپاسه کښینې هم ملنګ دے

تا په دوُو ستړکو ملګُولے چه ئے واړوے مَلُولے
په حیرانو عاشقانو سل بلا وے کړے نزُولے
نهٔ ئے شمار نهٔ ئے حساب شته خلقے دِ کړے مقتُولے
رازم هیڅا بنکاره نهٔ کړ ځما اوښکے دی پدولے
نهٔ په سریم نهٔ په مال یم نهٔ په ملک یم نهٔ په پُولے
پوه په نام ونګ نهٔ یم په فروغے په اُصولے
چه دعشق الا بلا دی همکی م دی قبولے
لاف م ستا د پالنګ وکړ کهٔ رسیږم تر مقبولے
هیڅوک نشته چه پرے پوه شی بنے خبرے دی معقولے
چارے واړه په قسمت شی نهٔ په ځلے نهٔ په ځولے
بخت په کور ورکړه خوشحاله
تار په تار زلفے مختُولے

نهٔ چه هسے حکم نازکړے په وګړی په تاځهٔ دچا پوره د چا نیمګړی
د دریاب سره دریاب وی یوځو وخته ښیا په هر لوری پراته وی اوبو وُړی
چه ئے خوښه پورته لوړے لوړے وړی دهغومانړۍ وګورهٔ چه لوړی
لکه تهٔ ئے بیهوده یا وه باد وړے جهان څو دا هسے یاد لری باد وړی
طمطراق دجهان کل واړه عبث دے هوښیارانو وته کم دے ترخسړی
داچه تاوته ژوندی دی ژوندۍ نهٔ دی دا وما وته بنکاریږی لکه مړی
چه خوږے میوے لری خوشبوئ ګلونه په خپل باغ کښے دِ کښیښودی هغه زړی
چه آواز سره سړے بندی خانه دے دځاروی علاج په ټرکیږی په پړی
جنتی دوزخی پټ نهٔ دی بنکاره دی خپل عمل دی په نوم نوم واړه نومړی
زلزله په جهان کړه شوه خوشحاله
د آسمان له شد تونوکنډے رغړی

Poha Foundation
A.S.KB

تهٔ هغه لیلیٰ ئے چه دِ تل په بخره ناز دے
زهٔ هغه مجنون یم چه م تل در پسے نیاز دے

ماوے خو یوزهٔ یم نن شهره په عاشقئ کښے
لاتر ما دَ نور وګړی لا لرے آواز دے

زهٔ ترعشق ځاریږم ترهغوچه عاشقان دی
واړه عشق پکار دے حقیقت دے کهٔ مجاز دے

رایشی له کومه ځائے په خو وکا په زړهٔ کښے
هیڅ پرے نهٔ پوهیږم عشق یوځهٔ سوز وګداز دے

هئے دَ خدائے دپاره تفحس را پسے مهٔ کړه
پلار ته وایهٔ نهٔ شی عشق یوهسے مخفی راز دے

تورے تورے زلفے کبود خال لکه کوتره
راشه کهٔ ئے کورے پرے بندی یوځهٔ شهباز دے

سکنړی دَ زړهٔ وُلی چه په شوند و کښے موسیږی
تیغ ئے دَ غمزے داځله لاشهٔ تیرهٔ ساز دے

هرځوک یو یو بُت لری خپل بُت وته سجود کا
بُت دَ خوشحال تهٔ ئے تل ئے تا وته نماز دے

تمامه شپه دَ ژمی په هئے هئے په ما تیریږی
چه تهٔ ځما طبیب ئے رنځ به لاځما زیا تیږی

دا سحر دے کهٔ مینه کهٔ څهٔ لا بله بلا ده
کهٔ هرځوئے له دله هیروم نهٔ هیریږی

خپل زړهٔ وته نظر کړم په دا هومره محبت کښے
یوهسے مستسقی شوچه په بحر نهٔ سړیږی

یوسف دَ زملے دے درست جهان پرے وو شندے
دا یوجهان لا پریږدهٔ چه په دوه جهان پیریږی

Poha Foundation
A.S.KB

دُنیا لکه حلوا ده بنهٔ شیرینه مزه نا که
حریص ئے لکه مچ دے باندِ غورزی نهٔ مړیږی
چه ننګ کا ننګیالی دی ورته اینبی دی دوه کاره
یا کام د ننګ حاصل کا یا د دوئ مینه سپیر یږی
که مشک وو که ګوهرو وهمګی لاړل خوشحاله
وځان وته وګوره چه اوس څهٔ عمر تیریږی

تورے ستړے ستادی بیا په تورو رنجوړی
دوه تورے بلادی پرے مړ وژنے بابا مړی
وخاندی وماته شونډے بوڅے په ناخوال کړی
دا فتنے بسیرے دِ بیا له کومه دی راوړی
زړدِ که په درمړی په هیچا دِ زړهٔ سوے نشی
زړهٔ لرے د کانړی بیاخپل ځان بولے بنهٔ زړی
هیڅ درنهٔ پوهیږم که ربستیا وائے که پیچے
ماوته دِ خولهٔ ده په خندا خندا نومړی
پټے پروتے بنے دی څهٔ بهدم وهم وچاته
ماڅهٔ هومره نهٔ دی ستافتنے ناسازے وړی
ماوے چه ځما ده موذی یوړه سیاه چشمه
څهٔ شوکوته نیسی د پری هوسئ ستړی
تهٔ په داخیالونه په بشیوو غمزے موجونو
سیند د اباسین شوے چه خوخوبیړئ نغړی
څهٔ لره خوشحاله تا د زړهٔ قیصے بنکاره کړے
ستا د ظلم نهٔ دی ماوچاته قیصے سپړی

ترهرچانه د ربستینو کار اول دے خدائے پخپله د ربستینو سره مل دے
په معنیٰ قلپه روپئ ده مخ نے تور شه هرسړے چه په یارئ کښے په زړهٔ غل دے

Poha Foundation
A.S.KB

د بد بویو بد بوئی به پته نهٔ شی
که په سل پردوئے ونغاړے بصل دے

که د زړهٔ سترګے دِ شته نندارهٔ وکړه
د جهان په واړوچا روکښے خلل دے

اباسیند وته نظر کړه ودریږه
ستا د عمرد اوبو غوندِ چل چل دے

که د خوله وئیل دِ بنهٔ دی په داځهٔ شی
چه بشکاره دِ وعالم وته عمل دے

نهٔ به زور پریږدی نهٔ خوان نهٔ نن زووے
چه ناڅاپه نا تاړونه کا اجل دے

بدکردار به نیک کردار نهٔ شی خوشحاله
د شیطان لښکرو لاندِ کړ قبل دے

تا یاری له ما نه پریکړه که پښیمان ئے
بیا رادرومه هغه زړهٔ نے هغه ځان نے

همیشه ځما د باغ زرغون طوطا وے
اوس خبر نهٔ یم طوطا د کوم بوستان نے

زاړهٔ هم کله ځوانان وو وارنے تیر شهٔ
په زړو پورے خندامهٔ کړه که ځوان نے

یوجهان دا د ظاهر بل د باطن دے
راته ووایه د کوم یوهٔ جهان نے

که طامع په سر یرپاس کښینی ګدائے دے
که وآزو ته دِ شا کړله سلطان نے

په بل ځائے م پیرزونهٔ نے د یار غمه
ته ځما د زړهٔ د مات کودی ریحان نے

غم الم به دِ ونهٔ رسی و زړهٔ ته
که د خپلے ژبے هر کله پاسبان نے

ته جو هر د لوئی نهٔ لرے خوشحاله
د کم شناختو په بازار هسے ارزان نے

تا چه دانا سازے چارے دی راکړی
لا د خوا راسره نهٔ ده بابا مړی

چه م هسے شان په خوارو ستړکو کورے
ما دِ دا نا سازے نهٔ دی په چا سپړی

ته په داحسن د کل غوندِ پیدا نے
بورے مور که بنا پیرئ نے راوړی

راته وائے صبوری در ځنه ځهٔ شوه
تا په تورو ستړکونهٔ ده له ما وړی

بیا په کوم توکی دا هسے بے قولی کړے
تا وما ته سپینه خولهٔ نهٔ ده نومړی

د تقوٰی سپاهیان چه ستا په کوڅه تیرشی
د غمزے په تیغ نے کښینوے په څړی

د خوښئ مفرح راعنایت کړه
تا د غم ګولئ ډیرے دی رانغړی

ګوره کوم به دِ په بخت په طالع مومی
خلقے دی په طلب درپسے ستړی

په پلهٔ پلهٔ درپسے څم د پریښونهٔ نے
ځائیکی ویشتلی درومی له بغړی

Poha Foundation
A.S.KB

چه مئین شوے درست دَ یار په رضا درومہ
اوس کۀ خپله رضا کړے خوشحاله پرے

تورو سترګو دِ په غوږ ودی خولے ایښے — په څو تار په تار پریشانے سره تښے
داځما دَ پریشانئ نه څۀ وائے — کۀ ئے لانورے اوږدے دی درته بلښے
نندارچی چه ورتۀ کوری کټ کوټ کیږی — دَ مخ نخښے دِ بلادی ګوښے ګوښے
ترلبانو دِ خجل آبِ حیات دی — په بانړۀ په سترګو سهم وتیر کښے
چه مئین شی قبلوی مکر دروهونه — په یارئ مِ قبول کړے کۀ بنګښے

زۀ خوشحال دِ دَ بدئ نیکئ ګواهی لم
دَ بنائست مخے دِ نشته په خوئ و شے

تۀ چه دا دماغ لرے — څوک به څۀ فراغ لرے
تورہ شپه دِ دواړہ زلفے — پکښے مخ څراغ لرے
دا دِ خال دَ وروځیونۀ دے — دا دَ زړونو داغ لرے
واړہ باغ دے په ګلونو — یوځۀ کښلے باغ لرے
کۀ ساعت دَ ساعت دا دے — چه په لاس اَیاغ لرے
چه طوطی دِ دَ په لاس کښے — څۀ نظر په زاغ لرے

بیا وکوم لوری تۀ ورک شو
دَ خوشحال پسراغ لرے

ترمکے ترمدینے لاړے حاجی — لا دَ نفس له خویه هیڅ نۀ ئے ناجی
صفائی دَ زړۀ پکاردہ نۀ دَ بیړے — څو به بیړہ ګرځوے شانه عاجی
صوفی لاڅ دَ سلوک کا هم دا لاڅ — سراسر ګنړہ دَ دۀ بے منهاجی
په مُلا تورہ تیارۀ شوہ چه حق پوش شو — کۀ په لاس ئے فتاوٰی وی سراجی
علم څۀ دے په معنیٰ کښے ګبینۀ دے — کا سه هم ورلړہ بویه خراجی
دا تاراج لکه شیخان کا ندی په مکر — آفریدی نۀ دی داهسے تاراجی
دائے سحر دَ بابل دَ مزکے راوړ — چه درست اوښ په ګټ کښے وماندۀ حاجی
نوربه وساتم خپل رخت په خپل صندوق کښے — په دا ملک دہ دَ بنۀ رخت بے رواجی

Poha Foundation
A.S.KB

نۀ جیحون دے نۀ سیحون دے لا افزون دے
د خبرو دریابونه مواجی

کۀ صاحب په لارے پلے، نفر سور څی
خوهم بیا صاحب صاحب پاجی پاجی

له اوله تر آخره په جهان کښے
د سیّد غوندِ څوک نشته معراجی

زۀ خوشحال ختک په حب د اهل بیتو
خارجی او رافضی کړم اخراجی

تور وربل به ئے وچاوته غوږیږی
په وصال به ئے د چا تهتر سږیږی

د لبانو له بوسے به ئے بس نۀ کړم
په خوږو نباتو کله څوک مړیږی

نور به کومه آرزو لری په زړۀ کښے
چه ئے سترګے کښلی مخ وته غږیږی

عاشقان تر تورو خاورو لاندِ نۀ مری
په دا سپین ویښتۀ به څرنګه زړیږی

بیا به تورے بلا لا تورے بلا کا
چه ئے تور رانجۀ وسترګو ته اوږیږی

د بنږو ناوک ئے نۀ دری تر زغرو
څوک به هسے ناوکیو ته ښږیږی

د فراق غمژن په مرګ تر ژوندون خوږ دے
چه په غم کښے آه آه سره سږیږی

د جهان عمارتونو ته نظر کړه
څۀ نوی نوی شی څۀ نږیږی

ماوے نن د زمانے ژبه ور زۀ یم
یوۀ کس وته څما ژبه اړیږی

د دے باغ ګلونه لږ نۀ دی خوشحاله
تازه تر تازه تر و نور غوږیږی

تازی سپے چه په نمړۍ موے ویږیادے
سپین وسرۀ باندِ شیندۀ کۀ په بهادے

په کوټه باندِ دا دواړه حبطه دی
چه دِ تش په غولی کړځی هم بلا دے

کۀ ئے تۀ په منت موے وائے مۀ خله
کۀ د چا په باغ کښے بوټے د کیمیا دے

بخت چه کوږ شی یوۀ تن نۀ دے راوړے
چه د خدائے باندِ پیرزوے د هرچا دے

د آسمان پیرے دایم نۀ وی یکسانے
کۀ ئے څرخ دے نن په تا کاندۀ په مادے

یوه ورځ به ئے دا رنګ زیبائی نۀ وی
را شه کوره چه ګل څۀ رنګه زیبا دے

د هرچا یاران دا هسے بے وفا دی
کۀ خو یار د خوشحال هسے بے وفا دے

Poha Foundation
A.S.KB

تہٗ دِ اوسے پہ دا شعر یارئ کښے
کہٗ زہٗ عُمر تیروُم پہ داخوارئ کښے

غم دَ یار دَ جفا هیڅ راسره نشته
خدائے دِ مابے پته نہٗ کا پہ یارئ کښے

هغه یار دِ خدائے له هره رنځه ژغوری
زہٗ کہٗ پروت یم همیشه پہ بیمارئ کښے

پہ زارئ زارئ به ما پہ ځان مئین کړے
کہٗ ئے مینه زیاتیدله پہ یارئ کښے

لکه بازدَ زړہٗ پہ وینو آموخته شو
بل به نہٗ وی هسے ترک پہ خونخوارئ کښے

دَ ریبار منت ئے ډیر راباندِ بار دے
چه م یارموندہٗ دَدہٗ پہ ریبارئ کښے

خدائے پہ ما باندِ نادان کړبختم تور دے
کہٗ ویښتہٗ چوی پہ ډیره هوښیارئ کښے

ناقرار دَ خوشحال زړہٗ هیڅته بښہٗ دے
یو زمان دِ نہٗ وی بند پہ قرارئ کښے

جهان شرم نام ونګ دے
کہٗ دا نہٗ وی جهان رنګ دے

چه وفا ورځه نشته
ګل به څہٗ کړے چه خوشرنګ دے

چه ئے عشق ترسره کړے
نور څوک نشته خو پتنګ دے

دَ بنائست کمے ئے نشته
ولے یار م پہ زړہٗ سنګ دے

ترکنځلو ئے ځاریږم
بیائے چا سره داجنګ دے

پہ بناغلیو جهان ارت
پہ غوڑلیو باندِ تنګ دے

بښہٗ چه راغلے پہ غیږ کښے
بیا م لرے دَ زړہٗ زنګ دے

چه خوشحال باندِ ناستے کا
دا پوزے نہٗ دے اورنګ دے

چه پہ خپل عیب بینا شی
سړے هاله درست داناشی

نادانی ئے پته نہٗ دہ
چه له ځانه ئے ثنا شی

دَ بلا اندوه به نہٗ کا
چه له خدائے سره آشناشی

پہ دُنیا به دین حاصل کا
چه خبر پہ لن تنا شی

پہ جهان باور پیدا کا
چه ریښتینے ئے وینا شی

چه غنی پہ قناعت شو
له هرچا ئے استغنا شی

ابدی ژوندون به خپل کا
چه خوشحال غوندِ فنا شی

Poha Foundation
A.S.KB

چه توفیق ورکوی رب العالمین دے
له آزاره په ستنه اوسه درست دین دے

په هرلورچه غورزوی سړے هوا ده
دَهوا فرس وهرلوری ته زین دے

څوک چه خوښ نه وی له ځانه هیڅوک نشته
هر سړے خپسرداناکنړی یقین دے

په بهبود دَخپلے چارے هرڅوک مټ کا
په خپل زړهٔ کښے هرتنګ خوځ بالانشین دے

دَدستار دَسوری رنګ واړه یکرنګ دے
که دستار په سر یا شوریاتور وسپین دے

حبشی که په ځان نوم دَکافورکښیږدی
سرتر پایه وهرچا و ته مبین دے

آزمیښت دَ دهر وُکوره خوشحاله
چه مَلک دَشیاطین سره قرین دے

چه خون په غاړه کیږی له دے کاره څهٔ خوغم دے
یا ران حُما په کورکښے زهٔ په کورکښے یم ستم دے

چه هومره بنهٔ مخونه په داخاوروکښے په کور دی
چه دوئ لره وردرومم کور وما وته اِرم دے

پیری راغله زبون شوم که څهٔ نورځهٔ علالت شو
چه څهٔ زهٔ کړم هغه نهٔ شی هغه ملک هغه عالم دے

که بنهٔ وایم وچاته هم ئے بدنیسی په زړهٔ کښے
یا بخت دے دَ مغلو یا حُما څهٔ عقل کم دے

نهٔ بخت دے دَ مغلو نهٔ زهٔ هیڅ په عقل کم یم
داکل واړه پیری ده چه مِ کاردرهم برهم دے

مغلو ته چه کورم هغه هسے مغل نشته
دَ تورو وارئے تیرشواوس ورپاتو یوقلم دے

پښتون په زړونیسی په فریب په تهیتالونو
په مائے اثر نهٔ شی لا په ما دَخدائے کرم دے

نهٔ چ یم نهٔ قارغهٔ یم چه په کړومړو کرځم
یا باز یم یا شاهین یم په خپل بنکارم زړهٔ خرم دے

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ ماغوندِ نورهم وے په دا کار به ډیرخوشحال وم
چه ماغوندِ څوک نشته ځکه پروت را باندِ غم دے

ایمل خان دریاخان دواړه په ښهٔ رنګ تیرشوپه ننګ کښے
د دواړو په ماتم کښے څما تل آه و ماتم دے

چه تاکورم حیران شم چه تهٔ څهٔ رنګه بشرئے
زوړے ئے له حُورے کهٔ سړے پری پیکر ئے

د ماء طین له میانه څوک داهسے پیدا نهٔ دی
په داحُسن جمال ترمیاشت ونمره لابهتر ئے

چه شوند وته دِ کورم تریاقوتو لا تیرے کا
چه زلفو ته دِ کورم په عنبرو معنبر ئے

کهٔ هرخو د لاله کلونه بنهٔ دی په چمن کښے
په دواړو انګیو داغ د واړو د څیکر ئے

کهٔ خواردی هغه خواردی چه محروم دِله دیدار دی
کهٔ سخ دے د هغودے چه ئے تهٔ نور البصر ئے

کهٔ آه نالش مِ وکړ مُسلمان نهٔ یم کافر یم
راواخله تیره تُوره کهٔ مشتاق څما د سر ئے

په حُسن په بنائست کښے دِ څوک سیال په جهان نشته
کهٔ داعیب دِ نهٔ وے چه په زړهٔ لکه حجر ئے

زهٔ ستاله ډیره غمه هیشه په آه واوه یم
په څو په آسائش بے غمه پروت په خپل بستر ئے

خوشحال و ته دِ ووے چه بے ما به په څو پائے
په ښو به ژوند ے پایم تهٔ مِ خود په حال خبر ئے

چه د پلار په نصیحت نهٔ کا ژغرئ د هغهٔ خویه دا نه شه په مرئ

Poha Foundation
A.S.KB

د پرون ورځے به نن حلاوت نۀ وی
کۀ ئے کورے ورځ په ورځ ده کهتری

لکه مونږ د با باځویه وو په نغته
اوس په دا دور له چا طمع لرئ

کۀ له پلاره ځویه مومی په رائے درومی
کنړه نکړه زیست روزګار د پسرئ

نورے واړه سرشتے درهم برهم شوے
خو په ځائے ده سرشته د نوکرئ

داهم هیڅ حق د نمک ته نظر نۀ کا
په نایافت کښے بهانه غواړی نرئ

اوس په سپینه ږیره زر غواړه خوشحاله
کۀ په زړه ئ لرے دعوے د سروری

چه په سب د ابوبکرؓ د عمرؓ دی
کۀ په خوله کلمه لولی هم کافر دی

د هغو په مرګ ثواب کتلے بویه
چه بدګوډ ذی النورین ودحیدر دی

رافضی خارجی دواړه باور اوکړه
نرسکانو ترکوسانو لا بتر دی

ترمهدی پورے یوولس دی یادولس
چه همه ځویه نمسی د پیغمبرؐ دی

همه واړه امامان وو د خپل د دور
همه واړه د دُنیا د دین سروردی

له اوله تر آخره کۀ ګروهیږی
د بتولؓ اولادم واړه نور بصر دی

چه دوستی ئے د سیّد نۀ وی په زړه کښے
د هغو سر یوتل خاورے په سر دی

ترهلالؓ او تر بلالؓ ئے صدقه شم
لا رانجۀ م د پلۀ خاورے د بوذرؓ دی

په سروزرو کښے کهے د قدر نشته
صحابیؓ د پیغمبر واړه سرۀ زر دی

زۀ خوشحال ختک هغه سنی مذهب یم
چه یاران راباندِ واړه برابر دی

چه نظر دِ په اغیار هورے دے وی
ځما او ښکے په بارخو ولے وی

تۀ چه هسے بنائسته ئے کرم خونۀ یم
کۀ م تل در پسے هسے واویلے دی

چیرے نۀ چه څۀ دِ وُرسی خاطر ته
کۀ له چا سره م تشے تسلے وی

یوځل بیا سرتوره مسته رابنکاره شه
چه ګیسو دِ په سپین مخ شملے شملے وی

تۀ به وائے د ګلاب په ګل شبنم دے
چه بارخو دِ د نماستی په وخت خولے وی

د رقیب له ویرے بل لوری ته ستړے
او د زړۀ م ستا و مخ وته خملے وی

په عاشق باندِ د پلار نصیحت اوردے
اوس به چیرے ددے نور خلق په خولے وی

Poha Foundation
A.S.KB

چه له ستړګوئ غږیږی غنم رنګه جدائی ئے لکه قحط د غلے وی
د ناپوهے خوبا تول مهر په یارشی د هوښیارے په سرخوتیرے ماملے وی
زهٔ خوشحال به دِ وانهٔ وړم له دیدنه
په دربارکهٔ دِ هرخوپروتے ګلے وی

چه دانا نهٔ کړے ګردش د زمانے نور به زده کړے دانش د زمانے
زر پیرے لری د ستړګو په ځنبل کښے خبردار شه په روش د زمانے
په یوهٔ زمان دِ شاه بیا دِ ګدائے کا څهٔ باور په نوازش د زمانے
په خزان کښے د بوستان په وُنو راشه څهٔ ووځهٔ شو بیا پوشش د زمانے
کله مزکه سپیرهٔ وِاک کله ګلونه څهٔ باور په آرائش د زمانے
د سفله غوندِ ئے ورکړه رانیول دی غړه مهٔ شه په بخشش د زمانے
د حلوا سره ئے زهر هلاهل دی کهٔ لذت لری خورش د زمانے
پت اُمید دِ پلار د خُویه سره پرے کا څوک دِ نهٔ غواړی سازش د زمانے
شاه جهان بادشاه د چا په بند بندی دے راشه ګوره آزمائش د زمانے
حقیقت ئے سرتر پایه رامعلوم شو راته مهٔ کړه ستائش د زمانے
زرعلته زرفساده زر عیبونه پیدا کیږی په کاوش د زمانے
چه ئے شاکړه د دُنیا وآسائش ته هم هغه کا آسائش د زمانے
چه دا هسے ئے کړے د زهٔ په یاددی
لاخوشحال لری خواهش د زمانے

چه م زهٔ پسے مینښ مینښ شی صبر وهوش پسے لیښ لیښ شی
د هغو شوند و شربت به یا نصیب چه کله چیښ شی
په پرهار م ظلم کیږی چه توبری ځنے وکیښ شی
په خزان کښے نورے وُنے توان لری چه سرو سریښ شی
زهٔ ئے ناسته په پالنګ یم
کهٔ خوشحال له خوبه ویښ شی

Poha Foundation
A.S.KB

چه یوه م ده نیولے
په ربښتیا م ده نیولے

لکه یو یو مردے نیسی
هم هغه م ده نیولے

څوک د هیڅ ملامت نه کا
عجب بنه م ده نیولے

اوس به نه دومی له مانه
چه له زړه م ده نیولے

په هیڅ رنګ به پریښوه نشی
چه ترے پښه م ده نیولے

ګوندوی را باندِ راشی
سر پره م ده نیولے

که نه ویم په ستړکو
بنائسته م ده نیولے

ګوندِ سمه شی عالمه
که کړه م ده نیولے

د خوږ وهیله خوشحال کړم
چه ترخه م ده نیولے

چه ئے هسے لایعقل لاړم په شومی
دا پیاله د چا له لاسه ده څه نومی

خدایه څه د یوباد وړے زړے راکړ
چه همیش د عشق د باد په مخکښے دومی

په دا هم لا رقیبان کا په ما رخه
چه م زړه د یار په یاد و راحت مومی

ما لاحرف نه وو له یاره بدل کړے
د سحر خروس د وویشت شی په کومی

بیلتانه څما په قصد چاړه تیره کړه
د قصاب دلسوزی نه شی په ورغومی

واړه دوک م د آشنا د بیلتانه دے
په دروغه سر ترم بهانه د دومی

چه ئے بے له دې بل خیال نشته په زړه کښے
د خوشحال دلبره کومه ده څه نومی

چه د عشق په ګرانه لار کښے دیر خطر دے
هر قدم چه پکښے اخلم چار د سر دے

که سینه م سره چاک کړے وبه وینے
چه م ستاله غمه وینے درست څیګر دے

ستا د مهرباران نه اوری چه شین شی
ما په زړه کړلے ستا د مینے کر دے

ستا په راز به ژبه هم نه کړم خبره
تل تر ژبے رسیدلے راز سمر دے

زه له عشقه خبر نه یم چه عشق څه دے
هومره آورم چه له حسنه ئے اثر دے

چه ئے عشق ترسره کړے هغه کم دے
په دا کار کښے لاف وهلے یوه هر دے

صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښے
جو دا نه صبر په ما باندِ لوئے غر دے

Poha Foundation
A.S.KB

عاشقی لا زهٔ تهٔ نهٔ ووچه پیدا وه نهٔ چه ما وتاکه کړے دا هُنر دے
خوحما طالع بنهٔ نهٔ دے یارجفا کا کنړه کوم یو په وفا ترما بهتر دے

دَ عشق غم له خلقه پټ لره خوشحاله
څهٔ ئے پټ کړم چه جهان څنے خبر دے

چه پیدا شوه جدائی کشکے نهٔ وے آشنائی
دَ بلبلے بخره نول ده دَ کل بخره زیبائی
تاچه شان دَ لیلیٰ واخست کهٔ مجنون شم رابنائی
دَ لیلیٰ دپاره سر شو خوار مجنون په کدائی
چه عاشق شو قبلوی دِ پیغورو نه رسوائی
ستا په درد دهان وهلے درته ناست یم دوائی
کهٔ پَل بل لوری ته واخلم تهٔ ما بوله هر جائی
چه به زه بے تانه پایم بے جیبی لویت پائی

چه ئے وُلیدے په سترګو
خوشحال ځکه تا ستائی

چه ئے درے څیزه حاصل وی دَ هغهٔ خوبنی به تل وی
اول خپل صورت بناغلے بیائے بنهٔ صورت واصل وی
غه دریم وایم چه کوم دے دَ دُنیا دولت ئے خپل وی
چه په داکښے ئے یو نهٔ وی پریشانی به ئے په دِل وی
چه ئے یو وی په دا درے کښے غم به تل باندِ نازل وی
هرچه درے واړه ئے نشته کهٔ چا مړ کړو دے دِ تل وی

دَ خوشحال وئیل معقول دی
پرے به خوبن شی چه عاقل وی

چه بندی دَ یار دَ زلفو په کمند دے بهانے دَ خلاصئ دغه بند دے
سرِم یار وته پیشکش کړلا شرمیږم دَ نادارو عذر پټ نهٔ دے څرګند دے
نهٔ شکرے دی نهٔ قند دے نهٔ نبات دی دَ شهئ دَ شوند ولاکوښے بل خوند دے

Poha Foundation
A.S.KB

څۀ صفت دَ هسے حسن په غزل کړم — چه په نولس بابه کل شکل پسند دے
څۀ به غم دَ مال وملک دَدین ودل کړم — چه لاستاله غمه روغ کړځم انند دے
یوۀ زړۀ لره یوه آشنائی بس ده — نور به ډیرے یارئ نۀ کوم سوګند دے
په خپل زړۀ به م داهسے شنډے نۀ کړے — کله هم دَ عاشقئ کار پسند دے
دَخوشحال خټک دِ ستا په سر سوګند وی
کۀ ئے بے له تا په نورځۀ زړۀ خورسند دے

چوهړے دَخپلے خونے په بوئ خوښ وی — ولے بوئ ئے په چمیار باندِ آتش وی
نور وګړے دَچمیار له خونے تښتی — په چمیار دَخپلے خونے بوئ دلکش وی
هسے رنګه دَهرچارے تفاوت دے — یو تربل پورے مطعون او مشوش وی
دَ دهقان فهم په پاله یا په یوم دے
دَ سپاهی نظر په تُوره په تیرکش وی

چه دلبره دلربا ده هغه تۀ ئے — چه خودرا یه خود ستاده هغه تۀ ئے
چه دَ کبر دَ فتنو دَ خرخشو ئے — په همه عالم غوغاده هغه تۀ ئے
چه مشتاق دِ دَ خندا ئے هغه زۀ یم — چه دِ تل وماتر شاده هغه تۀ ئے
په جهان کۀ بنائسته وو بے حسابه — چه په واړو دِ خندا ده هغه تۀ ئے
دَ پسرلی ګلونه څۀ دی چه ئے ستایم — تر ګلونو چه زیبا ده هغه تۀ ئے
ستا په مخ م په څراغ نشته و تنه — چه دَ تورے شپے رڼا ده هغه تۀ ئے
خپل عاشق سره وعده نۀ کړے ترسره — چه په عهد بے وفا ده هغه تۀ ئے
کۀ هرڅو دی دَخوشحال معشوقے ډیرے
چه ورتیره تر هرچا ده هغه تۀ ئے

چه ایرو غونډے پروت په دربار نۀ وی — دَهغو به وآسمان وته لار نۀ وی
عندلیب چه په ګل رائشی نارے کا — وائی داچه یوه ورځ به ګلزار نۀ وی
دَ زړۀ چاک م به په هیڅ سره ورنۀ شی — څوګنډے ستا دَ زلفو په تار نۀ وی
ستا دَ زلفو نوم به نور په خولۀ وانخلم — دَهوښیار پاڼو تور مار سره کار نۀ وی
ترهندوے مشه کم دَیار په پت کښے — چه ئے هیڅ له بله اوره نه پار نۀ وی

Poha Foundation
A.S.KB

په ماهر زمان اختر دے چه یار وینم — بے اختره به هاله شم چه یار نهٔ وی
په کوم ځائے م به مرهم کښیږدے طبیبه — چه د یار د غشی ځخښه پرهار نهٔ وی
په هغهٔ د عاشقئ نوم حرام دے — چه په یار پسے ئے درست صورت خوار نهٔ وی

هیڅ مانړه له یاره مهٔ کوه خوشحاله
د دُنیا ساعت به تل په قرار نهٔ وی

چه په زلفو عنبر سا ده هغه تهٔ ئے — چه په شونډو شکر خا ده هغه تهٔ ئے
چه نازک ئے دے اندام د ګل تر پانړے — په قد ښهٔ تر عرعر لا ده هغه تهٔ ئے
کهٔ هر څو شی په جهان محبوبے دیرے — چه خوشر نګه تر هر چا ده هغه تهٔ ئے
له عذابه له وبالهٔ د ترس نهٔ شی — چه په دا دور تر سا ده هغه تهٔ ئے
چه اثر م د ژړا ورباندے نهٔ شی — چه په زړه حجر آسا ده هغه تهٔ ئے
چه تمامه شپه د خوب په ما حرام کړ — چه د ستر سحر بلا ده هغه تهٔ ئے

چه له مینے ستا په سر لوړی خوشحال دے
چه د دهٔ د سر قضا ده هغه تهٔ ئے

چه ئے عمر د ځار وی سره تیر وی — زیست روزګار د هغو هم په هغه خیر وی
چه شیطان غوندے راندهٔ شی څوک ئے څهٔ کا — کهٔ هر څو ورځه علم هُنر پیر وی
خُوانان واړه برابر نهٔ دی په وزن — خُنے من خُنے نیم من خُنے نیم سیر وی
کهٔ په زړهٔ باندے پراتهٔ دی زر غونه — چه م یار په نظر کښیوزی واړه هیر وی
د شکرو ترحلوا به ئے لا ښهٔ خورم — کهٔ د یار له لاسه زهر یا کنډیر وی
د ښهٔ مخ په نندارهٔ به لکه روغ څم — کهٔ په تن م پرهار ونه د شمشیر وی
هر عاشق د عاشقئ ته هوس نهٔ کا — د عشق لاف د هغه خُوان کاندے چه شیر وی
دریغه بیا راسره زر غاړه غړئ شوے — چه فلیل په زلفو پورے د اجمیر وی

د خوشحال ختک خو کښلے مخ پکار دے
کهٔ د سوات کهٔ د پکلئ کهٔ د بُنیر وی

چه په زړهٔ ئے ستا د غم غشے سیدهٔ شی — قرارے به ئے له دله رمیدهٔ شی
همیشه به ئے سرا یښے په زنګون وی — په فکرت به ستا د زلفو خمیدهٔ شی

Poha Foundation
A.S.KB

تورے سترگے تورے روخے سرہ زیب کا
بیا پہ تیرہ چہ وسمہ پرے کشیدہ شی

پہ تہتر باندِ ئے خط د ویښتونہ دے
دائے سورے دخڑئی دے چہ لیدہ شی

ستا خوبی خما پہ پوھہ ډیر تیرے کا
د یوسف خوبی کہ ډیرہ اوریدہ شی

پہ بنڑو باندِ م پښے پہ احتیاط ږدہ
چیرے نہ چہ م بانڑہ پرے خلیدہ شی

خان و زڑہ م ھغہ لور وتہ پرواز کا
ھغہ خائے چہ بنہ دلبرہ شنیدہ شی

زہ پہ دا سبب پہ دوو سترگو مئین یم
چہ څھرہ د بنویارانو پرے لیدہ شی

لہ قسمتہ زیاتے مہ غواړہ ناپوھہ
وھرچا تہ خپلہ برخہ رسیدہ شی

لاس پہ لاس ئے کړ خوی ھنر آموزے
چہ بشکارہ د ھنرمندے کشیدہ شی

پہ ژړا بہ م ونہ غلوے خوشحالہ
کہ د سرے وینے روانے تردیدہ شی

چہ بنیرے وماتہ وکړے ژوندوے م
چہ م یاد کړے پہ کنڅلو نہانوے م

داچہ وائے راتہ خیر کورہ چہ مو رشے
کہ تمام عمر د کورم مړوے م

غما زانو اغزی توئی د غما زئی کړل
چہ د دوئی پہ وینا غوږ کړے یرځکوے م

ماخپل زڑہ وتہ وئیل چہ اے بدخویہ
خہ پہ ھر صورت مئین شے سوبرو ے م

وے ئے عمر م پہ دا بدخوئی تیر شو
خہ دا اوس راتہ وئیل کړے اړوے م

کہ م سر پہ عشق کښے دروی ھم د لارشی
خپل وزلی راتہ شمارے ویروے م

کہ د زھرو پیالہ راکړے ھم بہ وایم
خدائے د خیر وتا در کا ژوندوے م

چہ کھے پہ مخہ را ئشے کنکس خورے
یو ترشا نظر ونہ کړے خوروے م

کشکے زہ در باندِ نہ وے مئین شوے
تا نادانے مینہ نہ زدہ پخوے م

ماخوشحال خخہ پہ ذات دورنگی نشتہ
د زڑہ حال م درمعلوم دے وی وے م

چہ دروے پہ انگنہ کښے درست انگنہ سرہ یوکل شی
د مښکو بوئی را پاسی چہ د تار پہ تار کا کل شی

چہ سترگے کړے ورپورتہ پہ نرگس شی بلا سازہ
چہ زلفے کړے نمودے حبطہ وارہ سنبل شی

Poha Foundation
A.S.KB

دَملا دَ ویښتۀ فرق بہ دِ هیڅ یو سره ونۀ کا
کۀ واړه دانایان مِ په دافکر تأمل شی
عالم وائی وماته له بنۀ مخه صبر وکړه
حیران یم له بنۀ مخه په څوصبر وتحمل شی
دَ خوشحال خاطرے هسے ځنے یوړو تورو سترګو
لکه صید دَ شاهینو ترمښوکو ترمنګل شی

چا به راکړه په پالنګ داهسے کښلے
کۀ مِ نۀ وے په ازل په قسمت کښلے
شیخ دَحور وصفت کا زۀ دَ دلبر و
داځما هغه دَدۀ دعوے پریښلے
عاشقان ئے صد هزار دی په هرلوری
سرګشته حیران پریشان ګونه زبیښلے
په دربارئے سنا سی شه ورته کښینه
تار په تار دَ سرو ویښتۀ ایرے مښلے
کۀ څو دَ خلقو جونه بنائسته دی
مایوه ده غوره چونړ پکښے وکښلے
لا به کله نندارہ دَ هغه مخ کړم
چه مِ کړه دَ خاطر ده پسے ښلے
دَ هغے پیالے مستی لرم په سر کښے
چه پرون مِ دَ ساقی له لاسه څښلے
نۀ دَ مښکو پتیدنه نۀ دَ عشق شته
په ازل ئے نۀ دی دا پردے پوښلے
چه مِ تل دَ مخ ثنا وائے خوشحاله
په صله مِ سپینه خوله درته بخښلے

چه ګلرنګه معشوقه لری په کور کښے
دَ صحرا سیل دِ وسیزی په اور کښے
په هجران کښے مِ ژړا هغه خندا شوه
چه مِ یار سره خندا وه په بیور کښے
لکه لوند خرڅوړے تاؤ کړے نم ئے نۀ وی
بیلتانۀ هسے نجوړ کړم په خپل زور کښے
دَ عشق شور دِ دَ عاشق له دله نۀ ځی
په جهان ئے فیروزی ده په داشور کښے
په هرځائے چه دَ رندانو مجالس وی
ترقیامته به یا دیر مِ په څلور کښے
شور و شر به دَ رانجا په جهان نۀ وو
کۀ دَ هیر صورت پیدا نۀ وے په شور کښے
کۀ خبر دَ درخانئی له مخه نۀ وے
آدم خان به ځنے څۀ غوښتل په کور کښے
پښتنے جونه دِ زلفے باد ته نیسی
چه شمال ئے بوئی راوړی په رنتهبور کښے

Poha Foundation
A.S.KB

دَعاشق له نام ونګه سره څۀ دی څۀ م غم کۀ آشنا مومم په پیغور کښے
دَخوشحال دَ زړۀ م ښه نندارہ وکړه
سمندر غوندِ بازی کا په بل اور کښے

چه له وړایه راخړکنده مسته شا شی دَجمال ئے په خورنګه تماشا شی
چه پلو په مخکښے وُنیسی ما نبام کا چه پلو له مخه لرے کا صبا شی
دَ جمال خوبی ئے زیاته ده ترنمره چه دیدن وته ئے غټ کوری په چا شی
تریانۀ پورے ئے کوړه شی کوتره تروئیل پورے کونګ کویا طوطا شی
حبشی زلفے ئے پاس په سینه څانګی یمانی بارخوئے کل غوندِ نما شی
مرګ م سل ځله قبول بیلتون دِنۀ وی دَدے هسے یار بیلتون ترمرګ بلا شی
په مانړی ئے مُرده شو یو کړه عید وی په خندائے جوهری کړه ژړا شی
تورے خاورے دَ رقیب په سر کا توئے چه کیله له مینځه وُباسی پخولا شی
چه په نۀ لیدوئے نۀ ومړے خوشحاله
ځکه هسے دَ جهان بلا په تا شی

چه محنت په ځان قبول کا نو راحت شی چه عارف دَ مصیبت شی عافیت شی
کۀ فلک ئے دَ مزری په خولۀ کښے ورکا خدائے دِنۀ کا چه عارف پکښے غارت شی
لکه با دکلمے ئے مخ کله ئے شا ده بیهوده غرور دَ هرچا په دولت شی
یو لاله په غوړیدۀ بل ژړیدۀ کا شګفتن دَ باغ دَګلو په نوبت شی
دَ یوۀ مانړۍ شی سرد بل نړیږی په جهان کښے نوے نوے عمارت شی
واویلا ژړا نارہ ساړۀ آهونه خوهم دا په ورځ وشپه په هرساعت شی
داهمه چارے دَ دۀ دی چه راکیږی یوه خدایه کور دِ وُران دَ محبت شی
هغه شان لکه په تور وواوس په سپین دے
دَ خوشحال مجاز به کله حقیقت شی

چه راغلے په حیله دے عقل ځکه عقیله دے
کۀ مثال ئے له ما غواړے عشق مزرے عقل نیله دے
آشنائی ئے دَ جمال ده چه مئین په جمیله دے

POHA
یوهه
Poha Foundation
A.S.KB

پروانہ پرے پرپرے کا اورخو بل پہ فتیلہ دے
خوار مجنون دَعشق پہ کارکښے سپک پہ قام پہ قبیلہ دے
ھم خالق تہ ھم مخلوق تہ واړہ کار پہ وسیلہ دے
دَخبرے پہ میدان کښے
نن خوشحال ختک قیلہ دے

چہ بسکارہ پہ آرائش کښے شگفتہ شی صلوات ئے پہ جمال باندِ گفتہ شی
آشفتہ کا ندی روزگار دَ پرھیزگارو چہ ئے زلفے پہ عذار و آشفتہ شی
چہ ئے نڑ وینم زڑہ ھسے خُلبلا ند شم لکہ گل لہ عندلیبہ نھفتہ شی
چہ دَغو بڑو دُرے نڑ وینم پہ سترگو دُر گوھرم پہ ھرھر بانڑہ سُفتہ شی
دَ وصال پہ وخت ھم خوب دَعاشق نڑوی تروبے وختہ پہ ھجران پہ خوخفتہ شی
بنڑ خوداچہ ئے برقع پہ مخ پرتہ دہ اوکڑ نڑ پرے بہ وگڑے آلفتہ شی
زڑہ م وائی چہ ورتلے پہ درئے ایل کړے پہ ھرځائے چہ بنہ محبوبہ شنفتہ شی
وخوشحال تہ دَدے باغ غنچہ بسکارہ وہ
چہ بہ دا رنگہ گلونہ شگفتہ شی

چہ ادب لری سړے سړے ھالڑ شی بے ادب سړے سړے کلہ بالڑ شی
خڑ پتونہ ئے پہ شمار پہ حساب نڑ دی کڑ پہ چا دَ آشنا یئ پت پالڑ شی
چہ ھمت دَ سړی خو قدرئے ھومرہ دَ تمیز پہ تلہ ھرسړے تالڑ شی
دولت مند سړے ھغہ بللے بویہ چہ لہ سیندہ ئے جدا دَچا والڑ شی
ھرسړے چہ دولتمند شی کڑ داناوی پہ ھرکارکښے دِ نظر پہ خپل کالڑ شی
کڑ دَ تورے کار دَ خوان دے یا دَنورخڑ مصلحت دے دَھغڑ چہ پہ زالڑ شی
دولت مند دِ پہ ھُنر پہ علم مت کا کڑ ھرخو بنائستہ مخ وی بیا پسالڑ شی
څوک دُنیا وتہ مرہ ونہ دی خوشحالہ
شاہ خُلمو وتہ دَ لوبو چینغالڑ شی

چہ پاندڑ وتہ آسمان ښیئے یا ستوری وایہ ڑوندبہ ئے پہ کومو سترگو کوری
رنڑا ورځ پہ بناپیرک باندِ تورتم شوہ روښنائی دَ نمر بسکارہ ږی پہ ھرلوری

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ څښتن ورته زوړل کا یا کنځل کا
مړینے هم په زړه کښے څښتن زوړی

بیا به شنے په پانړو نۀ شی وُچے وُنے
که باران د بشکال په شیبو وُوړی

زور قوت دهر چا سم برابر نۀ دے
څوک له ځایه زوړور شوا څوک کمزوړی

راشه نن دِ د نخاس نندارہ وکړه
یو کالے په بها پیرۍ پل نے پیوړی

چا د سر د پاسه سُور مندیل ترلے
څنے هسے خو حیران کوزی سر توړی

د چا حکم د چا لاس ورباندِ نشته
په خپل بخت په خپل قسمت پوهوزی غوړی

په تلوار په اضطراب چه صبر نۀ کا
د خوشحال خاطر سیماب شو سۀ بنوړی

چه م خپل مئین نیولے ترآغوش دے
د جهان هوس م وارۀ فراموش دے

ساقی زۀ څۀ هوښیار نۀ یم باده راکړه
لیونتوب د لیونیو پرده پوش دے

چه پرون ئے اهانت د میخور وکړ
نن هغه د میوړک سبو په دوش دے

ساقی ترس د محتسب د دُرے نشته
چه بابائے د مجلس سره مینوش دے

هدایه وقایه څۀ لوے و ماته
چه څما د نائے وئے په آواز کوش دے

دا کلکون شراب د کومے میخانے دی
چه صوفی ئے په جرعه سره مدهوش دے

د بهار په وخت به څۀ له مئو آوړم
چه سرود د معنّی په نوشانوش دے

بیا به دا کلونه نۀ وی میخوری کړه
د بلبلو په آواز کښے دا سروش دے

دیر د باد سوارۀ په خیال ترما تیر یږی
همیشه په دا بازار کښے پوشاپوش دے

چه په دیرارمان د یار له مخه بیل شو
د خوشحال په بخره هر کله خروش دے

چه لرے په خپله خونه کښے خوشحۀ
د جنت هوا به هم کړے د دے شوۀ

دین دُنیائے دواړه کښیوتل په لاس کښے
چه په کور کښے ده خوشحۀ یه هم خوش روۀ

د بلبلو غوغا تل په هغه گل وی
چه صفت ئے شی له رنگه هم له بوۀ

زۀ دے له غمه مرم چه جدا کیږے
په شانه سره د شاه د زلفو موۀ

چرته ویر چرته سندرے په جهان کښے
که ئے کورے دهر نۀ دے بے هلے هوۀ

گلدستے دِ د بهار را لره راوړے
پیکه بنۀ راغلے په وخت د یار له سوۀ

Poha Foundation
A.S.KB

په جنت کښے پراتهٔ چیرے چرته درومی
چه خوشحال شړی عالم دَیار له کوئ

چه په آن وآن په مزکه په آسمان دے
په غمونو په بنادیو کښے انسان دے
دا یوه څمڅه دَ ځان وینے بلا شوے
چه سړی سره ئے غم په هر زمان دے
دَ نامرد دَ مرد په دا تفاوت وُشو
په نامرد شرم آسان دے په مرد گران دے
مست هاتیان خونی مزری تُورے وُکښلے
کهٔ دَ سر ویره دِ نشی کار آسان دے
کشکے تهٔ په دا دُنیا همیشه پائے
په احتیاط احتیاط کښے پیر خلق طوفان دے
کهٔ دَ ځان کهٔ دَ ایمان بدخواه م پیرئ
ما په خدائے باندِ سپارلے ځان ایمان دے
ننگیالی چه دَ اخلاص تُوره په لاس کا
پیر لښکرئے ترهمت پورے کاروان دے
له اوله تر آخره څو روزگار شته
چه عالم باندِ غوغا کا دا جهان دے

په بنادئ سره شریک دی اولسونه
غم یوازے دَ خوشحال خټک دَ ځان دے

چه وربل دِ په سپین مخ آشفته کیږی
په ما بنام کښے رنړا ورځ نهفته کیږی
کهٔ دَ مخ بنائست ئے دادے چه لیدهٔ شی
لا به ما غوندِ پیر آلُفته کیږی
په بنړوئے او شکے نهٔ دی آویزاندِ
همکی دُر وگوهردی سُفته کیږی
یوئے رنگ یوئے نکهت یوئے وی پانړے
په دا باغ کښے عجب گل شگفته کیږی
په ژړا م به پوهیږے خوب ونهٔ کا
هغه څوک چه په گیسوئے خفته کیږی

دَ خوشحال دَ خولے خبرے خوشے نهٔ دی
دا همه دَ یوهٔ حاله گفته کیږی

چه مور پلار خُنے آزار شی هغه عاق دے
دَ عاق څو یه څائے دوزخ په اتفاق دے
هغه مور و پلار به خلاص نهٔ وی له غمه
چه فرزند خُنے زوړے بد اخلاق دے
هغه څوبه به آخر په خوارئ خوار شی
چه بنکاره ئے دَ خپل پلار سره نفاق دے
دَ اورنگ بادشاه په دور رسم داشو
چه هر څوبه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دے
نن هغه قطب آفاق گنړی خپل خپسر
چه گواه ئے دعا ف والی درست آفاق دے
ناخلف څوبه په گور خلف دِ غواړی
هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دے

Poha Foundation
A.S.KB

داځما همه ګله ده د تهټوانو — رائے وښیه چه کوم پکښے تفچاق دے
د تهټوو نه همه تهټوکی زیږی — که ایفرئے د عرب یا د عراق دے
د هغهٔ اسلام اسلام نه دے خوشحاله
چه بهتر ورځئے ګبر په میثاق دے

چه د خولے وئیل ئے نور د زړهٔ ئے نور وی — د هغهٔ به مخ په دواړه لوریه تور وی
د ناپوهه سړه راضی نه ئیم په باغ کښے — د دانا سره قبول لرم که اور وی
که په لاس کښے ئے ډک جام کښیږدے د خټهٔ سود دے — د هغهٔ چه له ازله جام نسکور وی
نالائق څوئ د خدائے د چا لوئے نهٔ کا — چه په ځان د دهٔ له څویه پلار او مور وی
یولائق څوئ د پلار کړه لوئے بشهٔ دے — نالائق په څهٔ شماره که درے څلور وی
بشهٔ لائق څویه مور پلار په نیکئ یاد کا — نالائق د پلار آزار د مور پیغور وی
د غوولی څویه شور وی په خپل کور کښے — د بناغلی په جهان کښے شر و شور وی
که هر څود سړی د یر څویه پیدا شی — بیا په واړو کښے خو یو څویه انځور وی
هغه څویه خو په ګور بشهٔ دے خوشحاله
چه بهرام غوندے یوازے د خپل کور وی

چه داهسے سحر ګړے ستر ګے ستا دی — په ناحقه د تقوی لاف ځما دی
پښتنے جونه م ولیدے په ستر ګو — څوک چه تر کے د خطا ستائی خطا دی
بنا پیړئ که هر څو ستائی وګړے — ستا ترحسنه تر جمال په شمار د چا دی
تاچه وویني مئین د ربانده نهٔ شی — هغه زړونه غوندے کانړی د بید یا دی
واعظان چه یا دوی د جنت حورے — ما په دا ستر ګو لیدلی په دنیا دی
یا به ستا زلفینے وښیم په لاس کښے — یا به سر د ربانده بایلم دوه وینا دی
د ناموس خبرے مهٔ کوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننګه بے پروا دی

چه م ګړے هر آشام دے — که په خولهٔ که په اندام دے
اوس له م واړو توبه کار یم — په اخلاص م دا کلام دے
ته کرم را باندے وکړه — ستا کرم په هر چا عام دے

Poha Foundation
A.S.KB

په دوه ستړکو مِ منلی چه د شرعے هر احکام دے
واړه امر مِ قبول دے ترے توبه چه نهی ئے نام دے
استقلال د توبے راکړه د شیطان د بلا دام دے
ماساته د دۀ له شره نفس مِ مدعی خودکام دے
په توبه کښے ثبات راکړه لکه حکم د اسلام دے
په خپل لاف به هیڅ اونۀ کړم کۀ زۀ لافے کړم لاف خام دے
چه توفیق له تانه نۀ وی د زاهد زُهد حرام دے
په هغه لارے مِ بیا یه چه پرے ایښے نبیؐ کام دے
نور به څۀ کړم پیرخواستو نه دا یو مالړه تمام دے
چه ثابت ولاړ په دین دے
د خوشحال باندِ سلام دے

چه په زړۀ ئے کړځوے وړے وړے یوه ورځ مِ به له دره وُ شړے
چه په تا پورے ئے زړۀ نۀ وی تړلے په هغۀ پورے زړۀ څۀ لړه تړے
کۀ مِ د ژمی ساړۀ پیروی قبلوه ئے مُړے ایرے د نغری څۀ لړه لړے
چه څیر څیرئے مخ ته کورم نۀ مړیږم داځما ستړکے به کله شی مَړے
ستا خوږے شونډے نبات دی رقیب مچ دے بنه خو داچه ئے له شونډو وُشړے
څوځوانان دِ په خپل ځان دی کښینولی لاډ به څو در باندِ کښینوے زَړے
یاره تۀ چه له اغیار سره خندا کړے
د خوشحال په لړمانۀ دروی چړے
چه د بخت د تالو سپین دی تور به نۀ شی
چه شیرین دی له ازله شور به نۀ شی
هرچه غور د محبت لری په زړۀ کښے
کۀ پرے زرکالونه تیرشی سپور به نۀ شی
د دے نورو بازارونو خوریدل شته
یو بازار د محبت دے خور به نۀ شی

Poha Foundation
A.S.KB

خوچہ وزیږی له موږه چه بد ذات وی
په روږئ غلط منه شه زوږ به نه شی
چه له یاره سره کښینم رقیبان
تل په بد نظر کاتئ کا کور به نه شی
څوک چه زور سره بنکاره کا وزیږی
که په خپله بوسه را کا زور به نه شی
هسے نه چه زور م نشته زړهٔ دِ کمورم
تهٔ پخپله مهر وکړه زوږ به نه شی
وهر چا وته رسیږی خپله بخړه
چه ئ پیلے په ازل کړسور به نه شی
لاس په لاس سودا بهتره ترهرڅهٔ ده
مسافر په لار ولاړ یم پوږ به نه شی
که هزار حُله حکمت هُنر تدبیر کا
دَ خوشحال په باب چه شوی نور به نه شی

چه په حُسن په بنائست دی زوږ وږے
دَهغو وائی بدلے یا سندرے
رغیدهٔ ئ ستا دَخولے په دلاسه دی
دَرنځورو دارو نهٔ دی له تالرے
ماچه ستا دَخوږ وشوند و لذت بیاموند
نهٔ م شهد په غرض دی نهٔ شکرے
عقل خپل فوځونه تار په تار خوارهٔ کا
چه پرے رائشی دَعشق خونی لښکرے
دَ بنږو په تیرئ بیا سره پاش پاش کا
کهٔ خپل زړهٔ وته پوښم دَصبر زغرے
تریانهٔ دِ دَخطا آهو خجل شی
چه په شین شین یُون کړے بنیره کړے
یو نظر په درست صورت علامت وُکا
په مثال لکه بخړے وُچے سړے
ترخوږه خندا دِ څارشم راته خانده
چه پریوان کړے په ما لعل و ملغلرے
چه څوک بے عشقه څهٔ وائی باور وُکړه
لکه باد دی په خوشحال هسے خبرے

Poha Foundation
A.S.KB

چه د خپل عقل وئیل کا هغه کله خرد مند دے
چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم د عقل بند دے

چه م فهم فکر وکړ په دا خپله دانایئ کښے
بل نادان را ښکاره نه شوکه نادان د خود پسند دے

ترمشرقه ترمغربه چا دا هومره جهان وغوښت
عقل علم هم دا هسے په جهان کښے چند در چند دے

کله شه وغواړه باغونه په هزار رنګه میوے خوره
راشه راشه را ته وایه سم د وار و لذت خوند دے

لعل الماس دی په جهان کښے د ر مرجا شته د مشکړے
واړه هیڅ پوشیده نه دی د هر چا قدر څرګند دے

هر سړے چه محنت نه کا هغه کله راحت مومی
راشه راشه رنځ قبول کړه کله تنه ګنج غواړے بنه پند دے

کله تنه غواړے له آسمانه جبرئیل شے په داخله شی
خوف رجا را وړه اے جانه کار د تورے یا د شخوند دے

څوک چه حکم ریاست کا سیاست د کا په شرعه
اوس لا بلکه خلق بد شو په توره عمل هم سند دے

د یربه بنه بنه خویه راوړی دا نه پلاره خلور میاند ے
نن په واړه پښتانه کښے یو خوشحال لائق فرزند دے

چه اُمید په دا ایام لی
دا اُمید ئے نا تمام لی

عافیت غوښتل له دهره
د صبا هیله له شام لی

کُل اُمید خامے تکیے دی
څوک به څه تکیه په خام لی

په سراب د تږی خوئ دے
د اوبو ګواهی مدام لی

زه له غمه مخ جار با سم
دے را وړاندے شی سلام لی

په هیبت د ناست وخیز کا
چه مزری څخه مقام لی

Poha Foundation
A.S.KB

د غـه خون په خپله غاړه چه یم په خـائے آرام لی
دَ خوشحال بلا هغه شو
چه سوکند دَدهٔ په نام لی

چه په خوام په خاطر نهٔ وے لیدے فلک دیرے نندارے را وښیلے
وار په وار م واړه وُلیدهٔ اغیار وو چه همیش ئے دَ یارئ لافے وهلے
په بخشش ئے ترناحقه غلطی کړے وار په وار به جهان واخلی واړه خپلے
چه خبر له خانه نهٔ وو ما خبر کړل له هغو م څو خبرے واوریدلے
نهٔ هغه شته نهٔ په خوله کښے هغه غاښ شته چه به ما په انګیوو وُچیچلے
چه په خوله م کښلوُل پرے نازید لم دَ هغو دَ خولے م واوریدے کنځلے
چه ئے نن وُکړے په چا کاندهٔ په تاشی ویریانهٔ دی چارے واړه دے په تلے
چه همیش به په تسلیم راته ولاړ وو دَ هغو م څو ناسازے دی زغملے
دَ جهان کلونه واړه بے وفا دی بیهوده وربانډ مینے کا بلبلے
کشکے زهٔ یوخر غوښکے وے سړے نهٔ وے هومره چارے سر یتوب راونمائلے
دوه رفیق دی دَ یوهٔ په وئیل ژغ کړم دا دویم را باندِ غرپ وهی چه غلے
نهٔ دَ دین نهٔ دَ دُنیا دی څُنے نورے دَ یا غی دایل په مینځ کښے وبلښلے
چه اوربشے کړی کله غنم وُشی پته نهٔ ده څهٔ کړے هغه اَخلے
یوئے تولـه په محنت کا بل ئے یوسی راشه کوره چا اولجه کړه چا سا تلے

یا دا رو دَ لیو نتوب اوکړه خوشحاله
یا ناحق دروغ خلقه سره ملے

چا ئے راز دَ خولے تحقیق نهٔ دے موندلے کهٔ صفت ئے واړه خلقو دے وئیلے
په چشما نو کښے ئے سحر دَ بابل دے په ملال ملال کا تهٔ کښے مالیدلے
یو نظر ئے راته وُکړ نور په تلهٔ شوه څُما زړهٔ وړی دَ بنړو په تار پیټلے
وچمن لړه چه دروم تللے نهٔ شم دَ مخ باغ ئے تر لمنے یم نیولے
په هرلوری کښلی پیرے دَ خلق وائی څوک دِ یو راته بسکاره کا هسے کښلے
چه ومړ ک وتـه م مینه ستا غمزه کا خدائے دِ ستاله لاسه روغ کا څُما څلے

Poha Foundation
A.S.KB

ترجلب نیولے تل باندِ سورلی کا زہۂ م پتہ مرنے سورے خالِ دِ پلے

چا بہ بے دَ عشق لہ کارہ بل کار نہ کړ
دَ خوشحال دَ خولے وئیل کہ چا منلے

چہ سړے ترعقل تیر شی مخبّط شی زیست روزگار دَ مخبط سرہ غلط شی
دَ حرص دریاب ترشرقہ دے ترغربہ حریصان پکښے غوټے خوړی لکہ بط شی
نن حُما بیړئ لاهوشوہ پہ دریاب کښے لا بہ کلہ دا لاهو بیړئ پہ شط شی
دتہ دردے جامے قدر قیمت ډیروی دَ اغوستے سرو پائے قدر وسط شی
غابن وتلی ږیرہ سپینہ آزمیښت دے لا حُما وعاشقئ وتہ نمط شی
جاودانہ خوښی دا دہ پہ جهان کښے چہ دَ زہۂ دَ عشق پہ کار کښے منبسط شی
بنائسته یاران مِ هسے ملک تہ لاړل چہ نہ ځائے دَ پیغامونو نئے خط شی

دَ خپل یار و تیغ تہ سر کښیږ دَ خوشحالہ
دَ قلم خوبی هالہ کښہ چہ قط شی

چہ دَ لویو کتابونو دانشمند وی دَ هلکو کتابونو پہ کار بند وی
چہ خرمائے دَ بلوټ نۂ وی خوړلی وهغو وتہ پتوے خرما خوند وی
چہ دَ هند پہ شکر قند و خبر نۂ وی وهغو وتہ کا ځړے شکر قند وی
دَ اتک پہ منارہ بہ نظر نہ کا چہ هغہ تہ دَ ډهلی ملک څرګند وی
هر سړے دَ خپل وطن ثنا صفت کا دَ هرچا ترفهم کښے خپل فرزند وی
دَ ناپوهو سړی دَ پند سرہ کار نشته ماچہ ولیده دانا محتاج دَ پند وی

زہۂ خوشحال ئے دَ دانش پہ ستړګو وینم
دَ هرچا چہ بده پوهہ غلط سند وی

چہ ئے مخ ترګل زیبا دے یار حُما دے چہ پہ مخ ئے عندلیب شوم کار حُما دے
چہ ئے تش پہ کوخہ تیر شوم لیونے شوم کہ ئے ووینم پہ ستړګو زار حُما دے
کہ واعظ م دَ بنۂ مخ لہ مینے نیسی کہ مِ لاس ورباندِ برشی پلار حُما دے
بے لہ کښلیہ زیبا مخہ کہ ګلزار دے چہ هرګل وتہ نظر کړم خار حُما دے
چہ هرلوری وتہ دروم پہ غم آورم تہ بہ وائے غم یک لخته بسکار حُما دے

Poha Foundation
A.S.KB

همیشه به په ما وار د رقیب نۀ وو
بیاله خپله بخته خوښ شوم وار څما دے

د خپل یار سره دوزخ څما قبول دے
که بے یاره جنت مومم نار څما دے

بُت پرست کله د بُت له مینے آوړی
زۀ کۀ مینه د یار پریږدم عار څما دے

زۀ خوشحال چه د منصور په مذهب خوښ یم
اوس څۀ غم چه زۀ د دار یم دار څما دے

چه د خلقو نیکخواهی لری په زړۀ کښے
مُبارک شه بادشاهی لری په زړۀ کښے

چه ئے غوږ د دانشمند په نصیحت وی
څۀ عجبه آگاهی لری په زړۀ کښے

د ناصح په نصیحت به اصلاح نۀ شی
هر سړے چه تباهی لری په زړۀ کښے

د مردانو په علاج به ورتله نۀ شی
کۀ د سعی کوتاهی لری په زړۀ کښے

مختورن د دواړو کونو نۀ دے څۀ دے
چه هرچا سره سیاهی لری په زړۀ کښے

نیک بختان به اندیښنه کاندی د نیکو
گمراهان به مناهی لری په زړۀ کښے

په هغه هُنر کښے ټینگ اوسه خوشحاله
هر هُنر چه سپاهی لری په زړۀ کښے

چه ئے تل کښیښنوے په سر د خیال دړۀ
تور ویښته شود هغے سپینے وړۀ

د روانو او بو کار د عمر یو دے
بیا به ورځ و شپے رانۀ شی د نړۀ

محبت بے خدایه واړه کۀ ئے گورے
د دریاب په مخ د خلیو پُل تړۀ

تۀ په دا حسن جمال چه درته گورم
نۀ پوهیږم بنا پیړۀ ئے کۀ سړۀ

بے مدد د باده نۀ رسم مراد ته
کۀ هرڅو روانوم د زړۀ بیړۀ

ستا د زلفوله بنامارہ ویړه نۀ کا
چه ترخولۀ ئے ستا د مینے شی جړۀ

د خوشحال زړۀ په تقوٰی کښے لکه غرو و
ستا په مینه یکباره شو د وړۀ

څوچه مینه د دُنیا پریوزی په زړۀ کښے
هومره غم شدت بلا پریوزی په زړۀ کښے

څوک له څا یه پاکیزه څنے ناپاک دی
د ناپاکو به په دا پریوزی په زړۀ کښے

په یوه بنسیښه کښے شاش د قارورے دی
او د بلے بنۀ صحبا پریوزی په زړۀ کښے

چه څۀ وینی چه څۀ آوری چه څۀ وائی
د سړی هغه هوا پریوزی په زړۀ کښے

Poha Foundation
A.S.KB

چه څۀ نۀ وینی نۀ آوری نۀ څۀ وائی
وایه کومه تمنّا پریوزی په زړۀ کښے

نیک وبد په خپل قسمت وی له چا نۀ وی
په ناحق کینه له چا پریوزی په زړۀ کښے

نۀ په پندځی نۀ په بندځی نۀ په نور څۀ
چه مزه د ناروا پریوزی په زړۀ کښے

چه صحبت دِ له چا کیږی هسے تۀ شے
هم هغه خویونه ستا پریوزی په زړۀ کښے

د بلبل محبت یو دے کۀ بلبل وی
چه د ګل ئے هر صبا پریوزی په زړۀ کښے

نا آشنا عالم د چا په فکر کړځی
اند یښنه خو د آشنا پریوزی په زړۀ کښے

د بهار په وخت دا درد وی د دردمنو
چه ئے سیر د صحرا پریوزی په زړۀ کښے

د خوشحال غوندِ به بیل شی له عالمه
د هر چا چه دا سودا پریوزی په زړۀ کښے

څوک په لوری د کعبه ځی په هے هے
څوک دوارے لره چلیږی په جے جے

دواړه توکه په معنیٰ په حقیقت کښے
په هر لوری غورزوی واړه دے دے

عاشقان ئے سل هزار یوه معشوقه
په هر لوری ورپسے دی په پے پے

څوک په کور دننه ناست ورسړ کیل کا
څوک همیش ورپسے کړځی په لے لے

میخانه یوه هزار پکښے خمونه
د مستانو ئے نعرے دی چه مے مے

کۀ هما ئے دے کۀ کجیږے کۀ کړکس دے
د هر چا ئے خپل خپل شان دے خپل فے فے

هر څوک وصل د خپل اصل پسے غواړی
چه نارے د جدایئ وهی نے نے

زۀ خوشحال چه د وحدت په میو مست شوم
وایم دا چه کا ؤس کله کے کے ؟

څما مرګ هغه زمان دے چه رښتیا د یار هجران شی
کۀ هجران له منځه وُوزی نور به هر مشکل آسان شی

زۀ به ځان جهان شندمه په آشنا پسے به څمه
پرے به پاسه قدم ږدمه کۀ دشتونه بیابان شی

تازړۀ ورکړ یوۀ هر نه یوۀ هر یوۀ بشر نه
لکه اوبۀ د جوئ له سره هوړځی چه بیل روان شی

Poha Foundation
A.S.KB

یوخدنګ ئے وویشتمه وائی بل به دِ هم وُلم
ورته پروت سرِم نیولے چیرے نه یه دا پښیمان شی

ما د شاه د خولے سودا کړه یه کرورونوئے بها کړه
خولهٔ ئے لنډه د هرچا کړه مګردا یه شاه جهان شی

له یوهسے م روزګار دے چه ګه یار کله اغیار دے
په همه کاره هوښیار دے خو یه ما باندِ نادان شی

د خوشحال خاطر سوخته دے ستا په جور آموخته دے
درد وغم ئے اندوخته دے هم دا درد ئے بے درمان شی

حُما مئینه یاره چه نن ناست حُما په کټ ئے
موندلے م یه بخت ئے که موندلے م یه مټ ئے

آرام شته د زړهٔ کام شته د چمن لاله غوږیزی
په دور د شرابو ساقی ولے هسے لټ ئے

نهٔ دین لرم نهٔ دل لرم نهٔ صبر شته نهٔ عقل
په دواړو سترګو وړوځو تالا کړونے د درست ټټ ئے

چه مخ وته دِ کورم لکه نمر هسے حُلیږے
قربان دِ تو جمال شم په معنیٰ تر نمره غټ ئے

چه تهٔ راځنه نهٔ وے یو کنګال د زمانے وُم
بادشاه د درست جهان یم چه له ما سره لټ پټ ئے

پیرے به په ګلزار کړے که بلبله د ګلزار ئے
ګندګئی لره به دروے که په اصل تور ګونګټ ئے

دوه درے ځابه خهٔ دی چه ئے تهٔ په مخکښے نیسے
په زړ پردو کښے کښینه بیا وما ته په چپټ ئے

په خوب په بیداری کښے همیشه په فکر ستا دے
اورنګ وته خیبر دے د خوشحال وته کوهټ ئے

Poha Foundation
A.S.KB

څماڅویه د ننګ نهٔ دی نمړیتار دی
پرے پوهیږم چه همه واړه مردار دی

نهٔ ئے لویه اندیښنه نهٔ ئے لوئے کارشته
د مغلو وطباخ وته تیار دی

د منصب د اضافو خبرے کاندی
په عزت په حرمت کله خبردار دی

اتفاق یکانګی ئے سره نشته
همګی روان په بیله بیله لار دی

یوخړکند قابل هرګز په دوئ کښے نشته
که د دیرشو ته نزدے څما په شمار دی

په الکیش الکیش ئے ستړے کړم بشکارنهٔ کا
د کوټه سپئ کوکری پکښے سه چار دی

یوخودی پکښے هر کوره ناپکار دی
دا نورڅویږم لالږاو پیر پکار دی

نهٔ د نوم دی نهٔ د شرم نهٔ د ننګ دی
اندیښنے ئے د ناکس د ناسردار دی

نهٔ له پلاره نه پیدا دی نهٔ له موره
خو صندوق بنجے ئے دواړه موروپلار دی

چه به تلل د نا قابل سړی د وړاندِ
څو دا هسے بیرقونه ټکونسار دی

شکایت له نورو مهٔ کوه خوشحاله
چه خپل څویه هم په ننګ له تاویزار دی

خلقے واړه د شاه د خولے په غم دی
چه د شاهے خولهٔ ئے کښل کړه هغه کم دی

چه د شاه د زلفو خیال لری په زړهٔ کښے
هغه تل په زړهٔ پریشان په صورت خم دی

که په زړهٔ باندِ ئے زرداغونه جوړشی
چه د یار له داغه آه کا هغه کرم دی

عشق یوڅهٔ عظیم بادشاه دے که ئے کورے
چه کدائے له سلطانه محتشم دی

تهٔ د عشق سوروته سهل نظر مهٔ کړه
چه بے زروبے لښکرو لکه جم دی

دا د عشق د کدایانو هسے چار ده
چه د فقر په جامه کښے محترم دی

د چندنړد وُنے څکه بوئ روان شو
هرچه ولے ئے د عشق په او بونم دی

چه له عشقه خبر نهٔ شول خدائے وا خله
که ظاهر صورت بادشاه د کل عالم دی

د آتش لمبه کړو لړه پیدا ده
په هغو د آتش څهٔ غرض چه سم دی

چه په زړهٔ رحم لرے دا روطلب کړه
د خوشحال وئیل د خوږو زړومرهم دی

خلق فراغت کا زهٔ تل ستا په غم نیولے
څهٔ بده بلا وے زړهٔ ما نهٔ وے پیژندلے

له کبره ډیره خیاله به څهٔ سم وائی وچا
د کلی د محلت سره چه زیست کا نا نمنځلے

Poha Foundation
A.S.KB

له کوره نه به پاسی رنګینه جامے اغوستے
دَحشر په ساعت به هم څرګند وی تاوڑے

چه ستړګے په رنجوړے برنډ کښینے خوږ زلفے
چه غټ به درته کوری یو یو مرد بویه بللے

هرګز به آوریدلی دَلیدلو مخی نه کړم
خوبی دَیوسفّ آورم ستا جمال مے دَلیدلے

په ورځ دَجدایئ څوک څه مه وائی وماته
مرده وته هم کله نصیحت دے چا وئیلے

که پس له مرګه زړه دَخوشحال وګورے په کور کښے
هرګز به دَبنه مخ محبت نه وی څنے تللے

خلق نادیده دی په خبرو پسے زغلی
څار ترعارفانو چه په حال دی پوهیدلی

دوه اویا مذهبه پکښے هومړ قال وقیله
واړه سرهوا په خپل مطلب پسے دی تللی

پیردی کتابونه مشتمل په دیرش حرفونه
کل واړه که ګورے له الفه دی زوولی

سل بهی سل سیبه چرے ما په یوځائے کړے
سل به بلل نه شی سره یودی مالیدلی

واړه نورد نمردے هم دنده هم دباندِ
هرچرته دا نورد په هر بنهر په هر کلی

زه خوشحال ختک یم دَرند انو په مذهب کښے
نور وئیل م نه زده مختصر دی ما وئیلی

خولهٔ دِ غنچه ګل ده تورګیسو دَسنبل پانړے
پښے دِ دی دَ زرکے سپینه خولهٔ دِ ده دَ زانړے

شونډے دِ ژوندون بخښی په ستړګو کړے خونونه
ژبه دِ شکرے دی دنده په زهرهٔ کانړے

مهر دِ له دله لکه مُو له مخه ورک شو
رایُشه نا ترسے لُور دَ ترک کهٔ دَ پټانړے

هیڅ پرے نه پوهیږم دا دِ زنه کهٔ منړه ده
خال دِ دے په زنے کهٔ دا نه ده دَ مهمانړے

ته په پالنګ پریوزے زه حیران په فکر لاړشم
پند دے دَ کلونو کهٔ دا ته پټه په پانړے

زه هغه خوشحال یم چه دِ راز لرم ساتلی
ولے هسے وائے چه تا عشق نه زده ناجانړے

Poha Foundation
A.S.KB

خندنی هسے لربر ګرځی برسیری
برابر په تورو وریشی سرتیری

یو مرغۍ په سرو په سپینو قیمت مومی
بل هزار حیله په توره پیسه پیری

په غوټه کښے تپوس کله لکه باز دے
کۀ ئے خلق دمنګلو څنبتن شمیری

مړے لیوۀ حمله په بسکرور کا
د نامرد یا په ورغومی یا په لیری

دا دوه څیزه پټوه په څۀ به پټ شی
د نامردو نامردی د بنځو نمیری

آوښتولره پخته کوتر بائدۀ دے
د باز یوهُنر هیڅ نۀ ده کتمیری

په جاهل خلق کښے ورک شوچه عاقل دے
یو یو بیت به د خوشحال پیری په زیری

خسته زړۀ م چه م نکار هوړے هوړے وی
هر بلبل م چه بهار هورے هورے وی

زۀ ئے څکه د زلفینو په ارمان مرم
هر څوک وائی چه کنج مار هوړے هوړے وی

کۀ تۀ یار غواړے ورځه رقیبان کوړۀ
د ګلا بو ګل چه خار هورے هورے وی

د بنادئ خوان ئے نورو وتہ کښیښ
غم ئے واړه چه داخوار هوړے هوړے وی

په هیڅ رنګ ئے آوښته ورځنے نشی
لیونے منصور چه دار هورے هوړے وی

تپوسئ به په مردارے باندِ ګرزی
د هنده شهند چه بسکار هوړے هوړے وی

نۀ په باغ وی نۀ په راغ نۀ په بل لوری
د خوشحال خاطر چه یار هوړے هورے وی

څټکے له څټکی نه خوند آخلی
همسایه د ګاونډی نه پند آخلی

څۀ به غم د صغیره ګناه هغه کا
چه په غاړه کبیره څرګند آخلی

هوښیاران د نیکخواهانو وئیل نغوړی
ناپوهان د بدخواهانو نه سند آخلی

د مظلوم آهونه کا نړی د غړۀ سیزی
ظالمان به آزارونه چند آخلی

د هغۀ لاسونه مۀ سیزے په اور کښے
چه له پښو د بند یا نو پند آخلی

کۀ په زړۀ کښے د پیر غبار د غلیم پروت وی
پرے خوړه وه چه غبارونه شخوند آخلی

خوشحال خپلو خوږو شونډو وتہ پریږده
چه طوطا خوږه مزه د قند آخلی

خوږے شونډے د شکرے نۀ دی څۀ دی
کښلی غابن د مرغلرے نۀ دی څۀ دی

Poha Foundation
A.S.KB

بے لہ تاچہ راتہ نور مخونہ ستائی دا وماوتہ خبرے نہ دی څہ دی
چہ تسخیر پہ تورو سترگو کا د زړونو سیہ چشمے سحر کړے نہ دی څہ دی
چہ د زلفو پہ زنځیرئے مزری بند کړل ھوسئی سترگے زوروړے نہ دی څہ دی
چہ د باغ سروئے پستے تر قامت دی پښتنے پہ قامت سترے نہ دی څہ دی
وائے نورے مینے لرے کړہ لہ دلہ ستاد مخ پہ دور لرے نہ دی څہ دی

چہ لاشۂ د خوشحال پہ زړہ څو خیبری
سرے لښتئی سرے بمبرے نہ دی څہ دی

خبر ورځہ نہ وُم پہ څہ خیال راغلہ پیری
پہ لوړو پہ ژورو دم درحال راغلہ پیری
د سترگو پہ جوھروم پہ سی کښے رابنکارہ شوہ
پہ مشکو پہ کوھروم پہ کال راغلہ پیری
ترمرگ څہ کمہ نہ دہ مالئے بنہ نندارہ وکړہ
پہ زور او پہ قوت پہ ملک ومال راغلہ پیری
پہ زړہ چہ را پہ یاد شی د خوانئی تلاشونہ
د واړو تلاشونو پائمال راغلہ پیری
د مخ دہ کۂ د تن دہ کۂ د لاسوکۂ د پښو دہ
د کل واړہ خوبیو پہ زوال راغلہ پیری
اقبال پہ مثال کل دے تن پہ مثل لکہ بوټے
پہ تن باندچہ راغلہ پہ اقبال راغلہ پیری
وردرومہ آئینے پہ یوہ کنج د مزکے پریوزہ!
د کښلیو پہ جمال پہ خط و خال راغلہ پیری
چہ جونہ وتہ کوری خجالت ورځی پخپلہ
پہ عشق او محبت کښے انفعال راغلہ پیری
نۂ بنکارشتہ نۂ گذارشتہ اوس دِ جوړ سلامت کړئی
د تورو د غرۂ بزونہ پہ خوشحال راغلہ پیری

Poha Foundation
A.S.KB

دوارہ شونډے دِ خوږے شکرپارے دی
دَ ګلا بوکل دِ دوارہ رخسارے دی

دَهغۂ خونی څۂ باک دَ چا له مرګه
چه په تیغ ئے روغے شوے منارے دی

چه دِ لاف دَ سپینے خولے کاهغه سرخوری
په دربارِ دَ سرونو اَنبارے دی

دَخپل یارکړه دِ ګل نشته له باغه
دَ اغیارکړه پراتۂ په پشتارے دی

دَ دردمنو له آزاره ویره وکړه
ورځ وشپه ئے ستا په وربانډِ نارے دی

شیخه تۂ راته دَ پند خبرے وائے
چه م غوږ وربانډِ نۂ دَ څۂ شمارے دی

په دا اورکښے دِ حُما لمن وُنۂ سوه
په هرلوری رسیدلی شرارے دی

حریفان ډکے پیالے اخلی له ورایه
دَ خوشحال ختک په بخره نندارے دی

دَحُوانئ په خوبئ کښے څۂ شک دے
دَ پیرئ عمر درست له عیبه ډک دے

پرهارونه م په زړۂ تازه تازه شی
دُوړولے په پرهار باندِ نمک دے

کۂ بنادی دربانډِ راشی پرے خوبن مشه
په بنادئ پورے هرکله غم لک دے

هیڅ فریاد دَ چا دَظلم جورمۂ کړه
په هرچا باندِ چه شندے کا فلک دے

غمئے بے حکمته نۂ دے پیدا کړے
دَ نامرد دَ مرد په مینځ کښے غم محک دے

څوچه دیر دیر لذ تونه دیر غمونه
بنۂ هغه چه بس ئے کیدے تر کنډک دے

تُوره چا وته تړم چه زۂ ملنګ یم
بنۂ خوداچه م په غاړه یوکوتک دے

تفحص کۂ څوک دَ خُوږو زړونو کا ندی
دَخپل قوم له لاسه وُرک خوشحال ختک دے

دَعطارخونی علطا و وَته اظهاردے
کۂ جلادئ دَخطا دَ ملک تاتاردے

خدایه تۂ م په بنۂ مخ باندِ مئین کړه
دَعاشق دَعاشقئ سره څۂ کاردے

څوک ئے هومره مینه کښیږدی په کوکل کښے
عندلیب چه په کلونو مینه دار دے

نۂ لیلیٰ زده نۂ مجنون زده په دا مینځ کښے
یو نازک لطیف رموز باریک اسرار دے

دَهرڅۂ رموز موندۂ نۂ شی په جهان کښے
چه نظیرئے موندۂ نۂ شی حُما یاردے

عقل صبر دل و دین لاړشۂ په عشق کښے
خورا پاتے یو ژوندون شۂ په دالاردے

دَ بنهر دلبر واړه زړونه سم خوری
پَل به نۂ بردی په دالوری چه هوښیاردے

Poha Foundation
A.S.KB

ساقی زهٔ دَجرعه نوشو غوندِ نهٔ یم
پکے پکے پیلے راکړه څما وار دے

کهٔ دِ نهٔ وینم په ستړکو ستا په یاد م
شکفته تازه دَعمر لاله زار دے

چه سنبل ئے دَ زلفینو نمودار شی
هغه څائے دَ تورو مشکو څهٔ مقدار دے

تاهرګز دَچا دَ زړهٔ دَ لاسانهٔ نه ده
چه په تا باندِ مئین شول تل ئے زار دے

مګرستا دَ زلفو لوسے ئے وُ کا ږی
چه م مات دَ بیلتانهٔ په زړهٔ کښے خار دے

دَ سُونډک مُونډک سیلئ آخری کیږی
په بلبلو خبر وُ کړه بیا بهار دے

په وصال کښے ئے بادشاه دَ زمانے وو
چه له کښلیونه جدا شو خوشحال خوار دے

دا یم له تا لاړم کهٔ په نا سته م ملال ئے
کبر لوئی مهٔ کړه کهٔ هر څوصاحب جمال ئے

لاړم ستاله دره ستا په یاد وبه مشغول یم
لاړم له مانهٔ څئی داچه تهٔ په زړهٔ نهال ئے

زهٔ غریب نامراد یم څهٔ وما وته کوا نیږے
قهر کړه هغو ته چه دِ سیال دَ یلے سیال ئے

هیڅ گناه م نشته چه م وژنے یام وُولے
واړه دِ مستی ده تهٔ تړلے په وبال ئے

خدائے خو خبر دار دے چه له تا به ئے دریغ نکړم
لږ وډیر مشتاق څما دَ سرکهٔ یا دَ مال ئے

تل جور ستم کړه هغه نهٔ یم چه زړهٔ بد کړم
سل جور وجفا کړه بیا لیمهٔ دَ خوار خوشحال ئے

دَ دُنیا خانی میری په زور او زر شی
عاشقی په نور څهٔ نشی په خپل سر شی

وعاشق ته نصیحت په مثال څهٔ دے
لکه اوږه چه په پوکلو تازه تر شی

کار څما او دَ مجنون سره یو رنګ دے
لکه دوه لرګی په اور کښے سر په سر شی

چه په دارئے آبدست کړو په خپلو وینو
کوم سړے به دَ منصور تر څایه ور شی

څو به راز دَ زړهٔ پنهان لرم له خلقو
عاقبت به لوئے هلک څنے خبر شی

په هر باد پسے پریشان پریشان جاروزم
کهٔ په بوئے م ستا دَ زلفو سور تر شی

خوار خاطر م چه مقیم شو ستا په در کښے
کله وی چه ستاله دره در په در شی

کله کله چه په مهر بوسه راکړے
ستا تر خولهٔ دِ صدقه شهد و شکر شی

چه په غولی ئے نظر وکړم له ورایه
خار وخس ئے راته گل دَ پیغمبر شی

زهٔ به هیڅکله وانهٔ وړم ستاله کُویه
کور او کلے کهٔ همه راته لښکر شی

Poha Foundation
A.S.KB

که هرخو سړے ویښتهٔ چوی په پوهه چه قضا ورباندِ راشی کور وکرشی
د یارغم له خلقه پټ لره په زړهٔ کښے که لاله غوندِ دِ وینے درست ځیګر شی

چه ئے وړوخے ورښکاره کړے خلقو بویه
چه خوشحال ئے دکشتئ قلندر شی

دریاب څهٔ دَجالے دپاره نهٔ ځی که څوک وائی
په خپله رضا درومی جاله هم ورسره بیائی

په غرونو واورے اوری بارانونه په ملکو نو
له هیڅا خبر نهٔ دی چه په مونږ ه هم څوک پائی

په دولس برجه ګرځی نمر پوره په دولس میاشتے
په دا خبردار نهٔ دے چه صیفی دے که شتائی

په درست جهان کښے ګرځی بادحیران په څلور کُنجه
په هرلوری چه ګرځی ناخبر چه څهٔ پیمائی

میوه غلے ګلونه څنے رنګ رنګ نعمتونه
له مزکے پیدا کیږی مزکه پروته کل ولائی

څلور واړه عنصره چاکران دی اے خوشحاله
چا کر هغه خدمت کا چه صاحب باندِ فرمائی

د انا په حال نا دان کله خبر دے چه په خپله نادانئ کښے اوتر دے
دلیچن په ستړ ګو وځلیدهٔ ستوری وعالم ته ئے نارے وکړے چه نمر دے
دا داغونه م چه ایښی په ځیګر دی خوهم مازده چه م پوخ څنے ځیګر دے
که څوک خپلے ستړ کے وساتی غم نشته چه په زړهٔ تندر پریباسی خپل نظر دے
خدائے دِ هیڅوک په دُنیا کښے عاشق نهٔ کا عاشقی په خپل صورت باندِ لښکر دے
لیونے زړهٔ م پرون په خندا لاړ ؤو راشه ګوره چه نن بیا په ژړا سر دے

چه د فکر مرجونړا له بحره وکیښ
راشه ګوره د خوشحال کلام ګوهر دے

د چا به څهٔ لره مانړه له بله شی نیک وبده په عمل موندله شی

Poha Foundation
A.S.KB

هرچه وُکړی هغه به ریبی
له خپله لاسه هره کړله شی

دا خود نمایه محبوبه کوره
چه کله کل شی کله بلبله شی

کله غوغا کا په خرابات کښے
کله د ذکر په حلقه داخله شی

لون لون بنیوے ئے ډیرے دی
اول به کومه یوه وئیله شی

نور و خوبنیو وته به شا کړے
کهٔ دَیار د مینے خوښی دِ خپله شی

شمعے چه ژبه په راز اوږده کړه
څکمئے هسے کله وهله شی

چه زاهدان ئے په زُهد مومی
د عاشقانو په آه ګټله شی

جفائے وارِه په وفا حساب کړه
د یار جفا په وفا نیوله شی

کهٔ اور د رلکی چاته مهٔ وایه
چه اور رابل دے سینهٔ مِ سوله شی

خوشحاله فهم کړه مجلس د عامو دے
د منصور پیاله به په منصور نوشله شی

دا نهٔ زهد پارسایئ دی چه کیږی
په هرلوری رسوایئ دی چه کیږی

نصیحت د دا نایانو لکه باد شو
د وګړی خودرایئ دی چه کیږی

هر ناپوهه په خپله پوهه افلاطون شو
څهٔ نا بوده دانایئ دی چه کیږی

نهٔ ئے برنهٔ برکت نهٔ فکر ذکر
د شیخانو تنهایئ دی چه کیږی

مخ بدرنګ زر وګوهر زیور پرے پورے
څهٔ بے ځایه زیبایئ دی چه کیږی

نهٔ ئے داد نهٔ ئے دهش نهٔ ننګ نهٔ شرم
داد خلق کد خدایئ دی چه کیږی

د رښتینے مینے بوئ نشته خوشحاله
د دروغو آشنایئ دی چه کیږی

د دنی دُنیا دا هسے قرار داد دے
چه ګهے ئے رانیول کله ئے داد دے

عاقبت به د دُنیا په غم غمژن شی
هغه زړهٔ چه د دُنیا په بنادئ بناد دے

دو وَشش نارے وهی دوه خال ئے پریږی
دا دُنیا په مثال نرد سرے نژاد دے

له دُنیا نه هیڅا کام موندلے نهٔ دے
کهٔ شیرین وه کهٔ خسرو وه کهٔ فرهاد دے

د دُنیا مثال کهٔ وګورے عاقله
په حساب لکه اوبهٔ یا لکه باد دے

نهٔ اوبهٔ په یوهٔ ځائے کښے قرارے کا
نهٔ د باد په یوهٔ ځائے باندِ استاد دے

Poha Foundation
A.S.KB

مبتلائے همیشه په زړهٔ محزون دے طلبګارئے هر زمان په بلا یاد دے

تروفائے دَجفا خویونه ډیر دی
ځکه هسے دَخوشحال ځنے فریاد دے

دَعاشق په زړهٔ دباندِ بار دیار وی خدائے دِ نهٔ کاچه به لاندِ تر بل بار وی
یوځل بیا سر تورہ مسته رابنکاره شوے چه ئے زلفے آویزاندِ په رُخسار وی
ستا په نهٔ دیدن ئے شمار نهٔ حساب شته اندیښنے په زړهٔ اړاندِ صدهزار وی
چه تا اُووینم تازه غزل اِنشا کړم پرے بلبلے فریاد کاندی چه گلزار وی
په درست ملک کښے چه څوک لاف دَبنائست کا همګی دِ لکه سپاندے ستا بخار وی
ستا ترهرچارے ځاریږم بلا دا شوه په ماخوار پورے چه خاندی څوک به آوری
تاوئیله چه خپل زړهٔ وماته راکړه دا خوار زړهٔ م ستا دَوړاندِ که پکار وی

زهٔ خوشحال دَیار دیدن وته تلوار کړم
تل بلبلے خُلبلاندے دَبهار وی

دَبنړوغشی ئے کُل واړه دلدوز دی عاشقان دَدغو غشیو غم اندوزدی
نن م بیا په نظر کښیو ته مهوَشه ترلباس ئے شرمنده اَهلِ نوروزدی
په مثال ئے تورہ شپه داتورے زلفے گل عذارئے چراغونه شب افروزدی
په بارخو باندِ ئے خرپ دے دَغابنو نو داچیچل ئے دَعاشقِ نوآموز دی
اَغوستن لړه ئے پانړے دَسوسن دی که دَنورو جامے روغے سمندروزدی
دَکوترے اشارت دَدیو مړک دے عاشقان ترے کله زار بازونه بوزدی

سرتړپا یه په لمبه باندِ گذر کا
دَخوشحال وئیل په داسبب دلسوزی دی

دَنادان په یارئ څهٔ لړه څوک ویاړی هرزمان بنکاره یاری راځنے غواړی
دَیارئ هُنر هیڅ ورڅخه نشته ! که پند ونه ورته وایم راته ژاړی
هسے مست بے پروا یارځما پکار دے چه دَخلقو پیغورونه سره نغاړی
دَرقیب په بد وئیل عاشق داړهٔ شی لکه سپی په خپلو داړو سړے داړی
ډیرم وکاندهٔ گریوان دَعشق په کار کښے نور په مانهٔ شی وهل دَگریوان نماړی

Poha Foundation
A.S.KB

د وصال په وخت امان د رقیبانو د بهار په موسم د یرګو څخه غوښتل

هر شاعر څخه تازه مضمون د خان دے
د بنګلې لیندی صدقه خوری د بنګارڅاړی

د همه خلقو نظر په خپل بهبود دے په هر څۀ کښے ورته خیر مه خیال مقصود دے
چه څۀ درد د عشق لری تر به زاریږم که مومن دے که کافر دے کله جهود دے
چه خپل یار وته نظر وکړم خوشحال شم تر جمال پورے ئے بل جمال مفقود دے
د یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو په باطن کښے هر زمان را ته ښکاره دے
د عاشق د آه له غشی بویه ویره چه تو برے ئے تمامی زهر آلود دے
دا آسمان چه سراسر کبود لیدۀ شی پرے پوهیږے پورته لاړ د نیلوفر دے
بیا څما طالع مدد وکړ په خدائکو چه رقیب د یار له دره نه مردود دے
د جهان بنادئ کل واړه څما دی غم م کل واړه په بخره د حسود دے

د خپل درخاورے که ورکا څان ئے واخلی
د خوشحال خټک په دا سود اکښے سود دے

د خاطر م له اندوهه نه څۀ ننګ دے که ئے زده چه د بنادئ ساعت یو درنګ دے
لام یو خدنګ له زړۀ وتلے نۀ دے بیا څما په زړۀ نوبت د بل خدنګ دے
هر سحر به ماله ورایه تیغ وکښلے خول په سر اینے راځی په نیت د جنګ دے
تر چشما نو م اوره ګنډه بے نمه تر محنت پورے م غر لکه لا سنګ دے
په خروار عیش و عشرت کاندی وګړے خو څما د زړۀ په بخره عیش تنګ دے
ما د زړۀ په ستر ګو رنګ د زړګی وکوت همګی د غم په سرو وینو کښے رنګ دے
دا آسمان چه پاس په سر باندے څرخیږی په چا چتر مرصع په چا پلنګ دے

د دنیا په لوبئ څۀ باور خوشحاله
پرون دور د خرم نن د اورنګ دے

دلبر باخوبا وربل د تیر و بیر دے هر هر تارئے د عاشق تر زړۀ چا پیر دے
د اوزبک تاراک به هم دا هسے نۀ وی لکه ستا د ستر ګو تاخت په خوار و تیر دے
څما زړۀ چه مزری تر زړۀ تیرے کا ستا د ستر ګو وکبلیو و ته زیر دے

Poha Foundation
A.S.KB

هغه رازچه به ما تاسره تنها کړ — نۀ به هیرشی له خاطره نۀ م هیر دے
دَ غمزے په تیغ دِ مرم خونی م تۀ ئے — بیا به وائے چاوهلے په شمشیر دے
دَ خوشحال ومړک ته څۀ تُورے وُکاږے
دَ بنړو ناوک دِ هم ورلره ډیر دے

دا کلام م دے هغوته چه په هوش دے — نصیحت ته ئے نیولی د واړه گوش دی
په ټکی ټکی جامو کښے کۀ لوئی ده — دَ سپلمئ ملنی هم اَلاچه پوش دی
دَ مردانو دَ خپل شرم کاروبار دے — نورئے هرڅۀ له خاطره فراموش دی
دَ زنانو په حساب دی مردان مۀ شه — چه له زیبه له زینته هم آغوش دی
شړی ورپښتون به سل په ډکه یوسی — کشمیری چه بغړک شالونه ئے په دوش دی
هوښیارانو څخه ډیره هوښیاری ده — په مجلس کښے چه سامع نشته خاموش دی
په هغوئے دَ جهان بنادی پیرزوده
چه په غم کښے دَ خوشحال سره په خروش دی

دا وئیل څما دَ راز دے — دا منزل دور و دراز دے
تازی سوار دے پکښے پاتے — څۀ تهوڅۀ تهوتاز دے
دَ نائی ډیره ناسازه! — دَ بل ډیرے وَته ساز دے
دَ دانش کشیدے بویه
نۀ دَ سرو زرو طراز دے

دَ کمال لافے دِ نۀ کا نا درستے — چه تلقین ئے دَ کامل نۀ وے اخستے
دانشمند دَ معمّا په علم پوهدے — دَ ابجد په علم څۀ خبر نالوستے
هیڅ کمے وڅان ته نۀ پریږدی په ژبه — دَ کردے په کار کښے غوڅ په کیسو سکښتے
دَ دانا ترسرم دُرکوهر نثار کړے — دَ نادان په سرم پنډ دَ خاورو لوستے
ارادتئے برخیرن په وړاندِ نۀ څئ — دَ خپل پیر په عیب سرشۀ یقین سستے
دَ ململو قدر چا وته بنکاره دے — چه ململ ئے همیشه په تن اَغوستے
په هغے یارئ څۀ باور خوشحاله
چه پیوندے په ویښتۀ سره آستے

Poha Foundation
A.S.KB

دَ یار غم کله اغیار وته ولاړ دے
دَ هغه بادشاه له ملکه عالم تښتی
بے همت سړے له هر کاره غږیږی
دَ هغه شاعر مخ تور شه چه په طمع
خلق هیڅ راخبر نۀ دی چه په عشق کښے
چه دِ تورے زلفے وُوینم حیران شم
په بور جل باندِ دِ هسے نا قرار شم
دَ جمال په نندارۀ ئے هسے خوښ یم

دَ یار غم خوهم خپل یار وته ولاړ دے
چه دے ظلم وآزار وته ولاړ دے
همت ناک سړے هر کار وَته ولاړ دے
وهر در وهر دربار وَته ولاړ دے
څوفکرونه وماخوار وَته ولاړ دے
په حیرت سړے تور مار وته ولاړ دے
لکه بنۀ بنکاری خپل بنکار وَته ولاړ دے
لکه څوک چه وگلزار وَته ولاړ دے

لیونے خوشحال په نن دے دیدن ورکړه
دَ صبا فکر هوښیار وَته ولاړ دے

داستم چه خپل آشنا دے په ما کړے
په یارئ ئے دِ هیڅوک غلط نۀ شی
گوره سر به ئے په رندکۀ په زاهد شی
دَ مخ خال ئے تور تار و دے په گلزار کښے
خدایه تۀ ئے دَ زړۀ مهر په ما وُ کړه
دَ فراق غمونه هسے را پسے دی :
زۀ به ولے دَ بنۀ مخ نندارۀ نۀ کړم

نا آشنا سړی به نۀ وی په چا کړے
وار په وار ئے درست عالم دے ترشا کړے
دَ غمزے خنجر ئے اوس دے ترملا کړے
دَ زړۀ بازم دے نظر پسے وا کړے
چه دِ زۀ په ظالم یار یم شیدا کړے
درسته شپه ئے وماخوب نۀ دے راکړے
نندارے لره ئے زۀ یم پیدا کړے

یو وصال دَ بنو یارانو بل هجران دے
چه خوشحال ئے په خدا په ژړا کړے

دَ تقوٰی لافے وهی دَ صادقئ
په ربښتیا خبر و هم مترددیم
داچه وائی څوک به هست کړم څوک به نیست کړم
کۀ عذرا په ملک کښے شته مخ دِ بنکاره کا
آدم زاد په تفاوت سره پیدا دی
دَ بزرگانو په مسند هغه تیرے کا

په قاضی ئے گواهان تیر دَ فاسقئ
په وسواس کړم دَ عالم منافقئ
سکه دعوٰی کاندی سړے دَ خالقئ
زۀ په تن کښے زړۀ لرم دَ وامقئ
یو په بل تیرے لری دَ فایقئ
چه لری وارۀ اسباب دَ لایقئ

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

ننګیالیو سره ویره د سر نشته سر سړے پرے کا دَخر په سارقئ
نمر په ګوته پټوه نۀ شی خوشحاله
هیڅ منکر مۀ شه د خپلے عاشقئ

دَهغوچه ګرځید نه ستا په تل شی ستا په تل به ئے آخر سرونه دل شی
ستا چشمانو م زړۀ یو ړ بنړ و قبل کړ دَهغو به څۀ احوال وی چه قبل شی
د وصال د ناوی مهرځۀ دے غم دے هغه هم واړه یکباره معجل شی
عشق یوځۀ د مزری بریت دے په ګوګل دے د رنځورئے په څو ورځے رنګ بدل شی
بنائسته که هر څولافے د بنائست کا چه ئے ته په نظر کښیوزئے نور خجل شی
یو ګلزار په یوۀ درنګ کښے شګفته شی چه ئے زلفے په بارخو باندِ ولول شی
ترهر حرف ئے د خطا نافے څاریږ ۀ
آفرین د خوشحال په داغزل شی

دا سړے خو په ادب سره سړے دے چه ادب ورسره نۀ وی نور څارو ے دے
چه وفا ورسره نۀ وی سړے نۀ شۀ تر هغۀ نه په وفا کښے بهتر سپے دے
عادلان م د جنت د ګلزار ګل دی ستمګرم د دوزخ د اور لرګے دے
سپے چه چا سره آشنا شی څۀ پرے وخوری وهغۀ ته ئے تم نۀ وی خوژوندے دے
د انصاف د څښتن غم د دوزخ نشته د انصاف م نر قیامته لا پرے دے
په بنۀ خوئ د سړی قدر وقیمت کیږی بد خصلت سړے یا دیو دے یا پیرے دے
چه ئے علم و هنر نۀ وی څنګ تښته بے هنر سړے که ګوګورے لاشے دے
چه په پند په نصیحت د بندی نۀ شۀ تور زنځیر ورلره بویه که مزرے دے
په روا په ناروا د ملحد څۀ دی په مذهب د ملحدانو کوکړے ورے دے
د راحت په وخت د یار تجربه نۀ شی چه محنت درسره واخلی یار دِ دے دے
هر زاهد چه زهد واخلی بے مرشده
د خوشحال ختک په پوهه تش ملنځے دے

دواړه شونډے دِ شراب پرتکالی دی په سړۀ والی له یاقوته په سیالی دی
په سپین والی په بنائست په زیبایئ واړه غابنۀ ئے مرغلرے لالی دی

Poha Foundation
A.S.KB

په بنیوه بنیوه چه پل کښیږ دی په لاړے
کښلے پښے نے د ګلزار پائمالی دی

په کالیو سره مخ بنائسته کیږی
ستا په مخ بنائسته ستاد مخ کالی دی

په طلب په استغنا چه تجربه شول
عاشقان معشوق دواړه جنجالی دی

نن هغه سړی که غواړم موندهٔ نشی
چه خوشحال خما د زړهٔ په خوشحالی دی

هره چارے قبلوه که پرے مئین ے
بنائسته کله له خیاله نه خالی دی

په ریښمینو نهالیو د نورخوب کا
د کوڅے خاورے ے ماته نهالی دی

د فراق په وخت خما ستړکو ته ګوره
په ژړا ژړا شیبے پشکالی دی

تل ژړا نارے بلغا کی خوب په خو کا
چه میشته د فراقژن په حوالی دی

زهٔ د مستے په پیزوان باندِ مئین یم
که د مخ کالی ے غوره غوتیالی دی

نوم نے مهٔ اخله خوشحال وته په ژبه
مخ نے تور که په یارئ کښے تیتیالی دی

د هوښیار د نادان هومره تفاوت دے
خو د مزکے د آسمان په مینځ کښے وت دے

نادان څورب فراغت ګرځی خوښی کا
هوښیار تل تر اندیښنو لاندِ چت پت دے

که په ما باندِ څرخ خوری پروائے نکړم
د هر هر کله دا ناسره په نښت دے

که حاتم شی یا رستم شی خوله ے ګوره
چه نے لافے د خولے وکړے نوراندت دے

عشق یو مست هاتی ولاړ سړه خوږ زیږی
دا په ځان خونی عاشق نے مهاوت دے

چه د کم اختر پرے وشولوئے به هم کړے
چه خیرن د رخنه نشی دا یو خت دے

څوک د بل کړته خوری ورپسے ګرځی
چا خوړلے په درست عمر بنکار د کړت دے

د تحصیل او د ترتیل بلا په دهٔ شه
چه ملا د حق ګوئی په کار ساکت دے

حاجی لاړو مکے ته راغے دهٔ م
په دروغو په حرص پک کړے کت دے

چه دیدن ے د ګلرویو سره کیږی
مئے د خوری نوروزِ د کا بهارے نت دے

چه په کور کښے ے کښیږ دی په چا ے نه خوری
خدایه مال نے وما راکړه په مُعنّت دے

چه کردارے د ګفتار موافق نهٔ وی
همیشه د دروغژن په ږیره ډت دے

د باطن په ستړکو ګوره هغه مخ ته
ظاهری نظر د نمر په لیدو تت دے

د خوشحال کلام شیرین دے تر نبا تو
چه په خوند ے خبر نهٔ دے ورته کړت دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دَسوختہ ؤ یو وصال دے — چہ هجران پکښے محال دے
دَیارغم چہ معشوقه شی — نورئے وصل لایزال دے
کۂ هزار پردے ترمینځ وی — هغه واړه اتصال دے
کۂ راځی دَ یار له لوریه — ورته پس هغه شمال دے
چه په عشق کښے سوخته وی — وربښکاره هغه جمال دے
دَ هغه بیلتون له کومه — چه تل خوښ دَ یار په خیال دے

مخ دَ یار کوره په تیل کښے
دَ خوشحال ختک مثال دے

دَ فساد فکرم نشته خدائے حاضر دے — خپل ساعت به تیروم عمر آخر دے
اطاعت دَ اولوالامر ځکه نهٔ کړم — خلیفه دَ زمانے په زړهٔ کافر دے
پلارئے وُوژهٔ په بند رونړه په ټوره — په آزار دَ مومنانو بهادر دے
دَ ابلیس غوندِ مکرونه ئے په زړهٔ کښے — په فریب کښے ترابلیسه لاماهر دے
په باطن ئے وُ ځانئے ته نظر نشته — په ظاهر کۂ وُ دانئے ته ناظر دے

دَ چا زړهٔ به ځُنے روغ په دُنیا نهٔ وی
دَ خوشحال ختک چه چاوُ دځُنے خاطر دے

دا دُنیا ده چه په دا کښے څهٔ موجود دی — دَ دُنیا سره همه واړه نابود دی
بدهغه چه ئے نظر په سود وزیان دے — بښهٔ هغه چه نهٔ په زیان نهٔ ئے په سود دی
نهٔ محمود شته نهٔ ایاز دورئے تیرشو — په جهان پاتے خبرے دَ محمود دی
دَ خپل دین دَ خپل اُمت سیلمه ثنا کا — مومنان دی کۂ ترسا دی کۂ جهود دی
تربیت ئے دَ فلکه دے موندلے! — کۂ پوهیږے چه دا درے واړه موجود دی
کۂ آفتاب دے کۂ مهتاب دے واړه ستوری — ورځ او شپه په عبادت کښے دَ معبود دی
په خپل حکم به ئے بیا سره تازه کا — دا هډونه چه په مزکه کښے فرسود دی
اَغوستن کۂ ئے زر بفت وی کۂ شړئ — په دا دواړه توکه بښهٔ سړی خوشنود دی
کۂ دَ لرے کۂ نزدے شمار ونه مهٔ کړه — چه به درومی یا رادرومی دواړه زود دی
په قیامت په بل ژوندون چه شک کمان کا — شک پرے مهٔ راوړه خوشحاله چه مردود دی

Poha Foundation
A.S.KB

دَ هوښیار غلطی نهٔ وی اوکهٔ وی خودَ خندا شی
په خپل عقل غره مهٔ شه کهٔ غره شے حیف دا شی

دَ دُنیا لالچ ډیر مهٔ کړه دَ دُنیا لالچ څو ډیر کړے
و زړهٔ ته به دِ هومره ډیر غمونه را پیدا شی

قربان ئے ترهمت شم څنے هسے لیونی شته
کهٔ تخت دَ سلطنت وی پرے دَ دوئ کله پرواشی

چه ستا نصیب قسمت دے کهٔ طلب ورپسے نکړے
په غیر کښے به د واړه خواه ناخواه درلره راشی

دَ یار دَ زړهٔ ساتنه په مثال دَ روغ کالی ده
هیڅ حال دَ کالی نهٔ وی کهٔ پیوند دَ کالی بیا شی

چه باز دِ پرواز وکا په طلب ورپسے کړځے
کهٔ بخت مددګاری کا چه ئے وُنیسے بیا ستا شی

نادان دے کهٔ هوښیار دے له هرچانه عقل اخله
یا تور غشے خطا کا دَ هلک غشے رسا شی

چه دِ وُخوړ هغه ستا دے مال چه نهٔ خوړے بلا دا شی
په مرګ یا په ژوندون به په نصیب کوڑه دچا شی

مدد دَ طالع بویه چه هُنر سره همراه شی
هُنر به سود ونهٔ کا دَ طالع کهٔ درته شا شی

په زړهٔ کښے خپل غرض دے چه هیڅوک څنے خلاص نهٔ دے
یا یافت دے یا نا یافت دے چه خندا شی یا ژړا شی

خپل ځان وته ئے وائی خوشحال داخوړے خبرے
حلوا ده دَ نبا تو کهٔ ترخولهٔ دِ دا حلوا ده

دُنیا بده بلا ده چه وما وته بنکاریږی
په دے له خپله پلاره سکه څویه ویزاریږی

Poha Foundation
A.S.KB

چه خوک وبله خپل دی ولے فهم فکر نۀ کا
چه مړک شته په دُنیا کښے سره ولے نۀ خاریږی
په هر لوری چه کورم وعالم و ته حیران شم
دُنیا د هیڅا نۀ ده په دُنیا سره خواریږی

وبل ته ټوره واخلے په داکارکښے ډیر حیران شے
چه خپل دِ په بدئ شی ستاوجنګ ته تیاریږی
چه بخت را سره مل وومار به ماته چرمنګئ شوه
چه بخت ومات شاکړه چرمنګئ راته ماریږی

دُنیا د مست هاتی په خوئ خصلت ده کۀ ئے کورے
چه یومهاوت وُمړ بل ئے شاته تیاریږی
عالم عالم غمونه چه خوشحال وینی له خپلو
غم خورئے کۀ پیدا شی خپل پردی ته به شماریږی

د ناکس د تربیت سره څۀ کار دے — د سنګیړ د زراعت سره څۀ کار دے
کۀ ترملا ډکه درسته په آس سور شی — د نامرد د شجاعت سره څۀ کار دے
ورځ وشپه دِ په آرام باندِ تیریږی — د بے ننګ د حمیت سره څۀ کار دے
په پالنګ کۀ ورته کښینی کښلے ځوره — د نامرد د بنۀ صورت سره څۀ کار دے
د کاوزو ورمیږ ونه مزری نموړی — د کلید رو دے قوت سره څۀ کار دے
چه هوسئ په میدان وهی تازیان دی — د کوتې د دے حالت سره څۀ کار دے
فصاحت د باغ بلبلو څخه غواړه — د قارغۀ د فصاحت سره څۀ کار دے
چه له ځایه ئے په بخره سلامت شو — د زاهد د ملامت سره څۀ کار دے

درومه هر لوری تۀ ګشت کوه خوشحاله
د رندانو د خلوت سره څۀ کار دے

دا دروغ دی چه په ستوریو سعود وزیاشی — سُود وزیان واړه په حُکم د سبحان شی
کۀ د رنګ خوبی ئے شته بوئ ئے له کومه — د کاغذ ګلونه هم د ګل په شان شی
زمانه په طبیعت ده د هلکو — هلک تل چه وچاورکه زرپښیمان شی

Poha Foundation
A.S.KB

دَدُنیا اقبال چه مخ کا و نادان ته — دانشمندئے دَخبرونه حیران شی
دَ منصب سره څما خبرے دُر وے — اوس راضی یم کهٔ په چاباندِ مرجان شی
کوره کومه چاربه کاندهٔ مخ بنکاره کا — دَعالم خبرے پیرے تردا میان شی
دَدُنیا لالچ څو پیراندوهٔ پیروی — چه ئے پیره تولوی پیر پریشان شی
دانشمند څخه چه مال دَدُنیا نهٔ وی — وعالم وته په مثل دَ نادان شی

زهٔ خوشحال ختک هغه یم قدرنشته
دائم واړه له افغانو نه افغان شی

دَ باطن په تجلّی ظاهر صفا شی — دَ بد ذات په آشنایئ کښے سل جفاوی
لکه نوم چه دَ کیمیادَ عنقا آوړے — تردا دواړو نه نایابه لاوفا وی
دَ ناکس سړی نه زرخبرے واوړے — په یوه وینائے کله اکتفا وی
دَدے دور په یا رانوغلط مهٔ شه — نخامخ ئے درته مخ قفا قفا وی

دَهغهٔ طبیب طلب کوه خوشحاله
چه دَ مخ په تجلّی کښے ئے شفا وی

پیرمئین په تازه مینه سره تیرشی — په هجران ئے خوږ ژوندون زهرکنډیرشی
لا یوغم مِ تمام نهٔ وی څهٔ نصیب دے — چه ناڅاپه نورغمونه رابرخیرشی
زهٔ په ویرَ معظم په غم کښے ډوب وُم — خبرنهٔ وُم چه طاهر به تیروبیرشی
لکه زیره دَ طاهرنهٔ وے په زنی — دَهرهر ویښتهٔ ئے غم راباندِ ډیرشی
خدایه هسے غم بل ماته پیدا مهٔ کړے — چه په دهٔ مِ طاهرخان له دِله هیرشی

"طاهر ومړ په شباب کښے" دا تاریخ دے
چه به کال دَدهٔ دَمرګ ترے رابرخیرشی

راستی لاړ ده بادشاهی — پکښے نشته ګمراهی
دَ ربستینو پروا نشته — دَجهان په بدخواهی
دَ ربستینو سره مل وی — تل نصرت دَ الهی
دَ ربستینو ځائے جنت دے — دَ قرآن په ګواهی
بیا به نهٔ موے خوشحاله — په راستئ کښے تباهی

Poha Foundation
A.S.KB

رفتارئے مستانه دے | په غمزه کښے یکا نه دے
دا په سر په لب شکرے | چه هر غابنئے دُر دانه دے
کهٔ په سترګوئے نظر کړے | کل له نازه هم خانه دے
کهٔ وخ وته ئے ګورے | لاله ګل ئے نشانه دے
په دا پیچ و تابو زلفو | چه د مشکو خزانه دے
لائے پئ خاځی د شونډو | په هر کار کښے فرزانه دے
ځما ځان تر دهٔ فدا شه | چه هم ځان هم جانانه دے
نهٔ چه زهٔ په دهٔ مئین یم | د همه خلقو ستانه دے

خپل صورت ستائی پخپله
د خوشحال زبان بهانه دے

رنګ د وُرک شه بدے روے | را پسے ئے سینه سوے
له یوے فتنے د خلاص شم | را پیدا کړے بله نوے
ستا غمونو هسے تُوغ کړم | وُکښے نهٔ شمه سیلوے
چه اُودهٔ وے هومره بنهٔ وے | کشکے تل وے اُودهٔ شوے
پرے به کله باران وُشی | چه به وتُوکیږی سوے

فصل نهٔ کوی خوشحاله
خو پته نهٔ شی په یوے

رابسکاره دی د دے دورلنډ لستونړی | پردی مال وته اوږ دهٔ لاسونه مونړی
کهٔ په باغ ئے د یتیم د کونډے ګډ کړے | د انګورو په خوا بهٔ ږ نګوری چونړی
د خورو مزه پوښتی بزه ئے هیره | بنے څرب لنډے وهی ورباندِ سونړی
کله سر په سینه وُمنډی شیڼکے شی | کله سرموږی د مار لکه سر بونړی
چه په بنهر په اُولس کښے ساده هیښ وی | ورځ و شپه پرے حواله وی لکه کونړی
په خپل ځائے لکه شاخوږے خوخولهٔ خشکه | په بل کور کښے لکه آس په راتب پونړی

کهٔ څهٔ کار دے د رندانو دے خوشحاله
چه ظاهر باطن ئے دواړه دی مخ رونړی

Poha Foundation
A.S.KB

راشه کوره نا مردان بلا وهلی!
د آسمان دپاسه کشت نندارهٔ نهٔ کا
کم دلیل د د سر دواړه ستړکے وخوړی
مړهٔ هغه چه نهٔ ئے نوم نهٔ نے نشان شته
څوک په خپل پټې کرل کا د اغزیو
پسینه کړنه هومره فائده نهٔ کا
د کرلو وخت آخر شو تخم لږ دے
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومی
چه لذت شهوت ترک نهٔ کا ولی نهٔ دے
د هوٰی ترکول عروة الوثقیٰ دی
چه د نفس د ظلمانی کوهی را ووځی
د ځرخانئ پکښے یو آدم خان خوښ کړ

د بری میدان پریږدی لړے ته زغلی
کورد مزکے د تلی په مینځ کښے ملی
په تورتم د جنازے سره څملی
تل تر تله په ژوندون پائی بناغلی
چا په خپل پټې ګلونه دی کرلی
چه په وخت کرل وکا برئے آخلی
خوار هغه چه ئے له کړه لاس ختلی
رنج وګنج سره دا دواړه دی تړلی
اولیاء نهٔ دی د نفس په خوښئ تللی
درویشان په دا وئیل دی پوهید لی
د هغو ستړکو ملکونو دی لیدلی
یوسف زی څوانان د پیرو وسوارهٔ پلی

څو مخلص تمام خالص نهٔ شے خوشحاله
خطر ونه دی چا پیر درجار و تلی

راشه کوره څهٔ کارونه درنګ په درنګ شی
واړه وسوزی په اور کښے خبر نهٔ یم
لا به کله مخامخ راسره خاندی
چا وئیل د بنکلیو جنګ پسے آشتی وی
په هرچا باندے زړهٔ دے لکه ژاړلے
حال د وګوری څما بیاد آهنګ کا
په فراق د مهوشانو لاچینه دی

په ساعت د دنیا چارے په بل رنګ شی
بیاله کومه را پیدا هومره پتنګ شی
چه کا تهٔ ئے که کهے را ته په څنګ شی
ولے ما سره آشتی نهٔ کا په جنګ شی
خو په ما باندے چه راشی زړهٔ ئے سنګ شی
د هرچا چه عاشقئ وته آهنګ شی
کهٔ روان څماله دواړو ستړکو کنګ شی

تا په خپله رضا و نیوو په غوره!
اوس د ولے د خوشحال د یارئ ننګ شی

راشه لیونے شه چه د نور خلق غمخور شی
څوچه هوښیاری کړے غم به لا در باندے زور شی

Poha Foundation
A.S.KB

هیڅ پرے نۀ پوهیږم چه دَ چا وئیل رښتیا کړم
سل رنګه خبرے په دا مینځ کښے لور په لور شی

صبر دَ درد منو زړونو هر کله اشر کا
خدایه لابه کله دَ غماز سړی مخ تور شی

زر هُنره وُکړه نصیحت په کوم حساب دے
ځائی خوئ وی فکرمۀ کړه چه به نور شی

یوهند و بلادے چه په مکر تیکه کښیږ دی
څوک به ترے خلاصیږی هغه ځائے چه دَ ځلور شی

چین جمال دِ کوره بنائسته په تور خالونه
په کشیده بانډِ تکئ دَ انځور شی

درسته شپه م تیره په فریاد او په نارو کړه
شپه ئے دَ هجران وه سور پالنګ په ماسُوا ور شی

غیر بیکانه چه اخلاصی شی رور هغه دے
رورچه بیکانه شی راته وایه کله رور شی

ډیر دی په داچم کښے چه پټ پټ دَ مینے لاف کا
ولے اوس یوازے وخوشحال وته پیغور شی

رابنکاره چه دَ دلبرے دَ مخ خال شی
لکه بنکارد بنکاری وُلکی خوشحال شی

په څوڑے شاعری په جهان کیږی
دَ هرچا ثنا صفت دَ بنۀ جمال شی

دُنیادارکړه چه نۀ وی بنے دلبرے
اور دِ پورے دَ دُنیا په ملک ومال شی

په وصال دَ سمنبرو زړۀ تونګر شی
چه ئے نۀ وینی په ستړګو خوارکنګال شی

چه عاشق دَ معشوق په عشق کښے غرق شی
جدائی له مینځه لاړه تل وصال شی

ارمان دا دے چه به زړۀ همیشه نۀ وُم
همیشه به سرۀ ګلونه کال په کال شی

دَ ګلونو وخت تیریږی ساقی کرم ئے
کۀ دَ جام په راکولو دِ اهمال شی

لکه باغ چه په ګلونو مالا مال دے
ځما جام دِ په شرابو مالا مال شی

Poha Foundation
A.S.KB

راشه کوره د یار انو بے غمی
هومره مهر هومره مینه محرومی

زهٔ داهسے په فراق په اشتیاق کښے
حقیقت ئے راته نهٔ کړ قلمی

آسمان لیږے مزکه کوره عاشقان دی
چه په څو رنګه غمونه تل زغمی

ما په دا جهان کښے غوښته موندهٔ نشوه
کهٔ په بل جهان پیدا شی خزمی

څوک چه دم د همدمئ وهی تر سورشوم
چه م ولیده د خلقو همدمی

چه په هیڅ ساعت خالی نهٔ وی له غمه
مګر غم لره پیدا دے آدمی

هیڅ طبیب نشته چه حال وړ معلوم کړم
چه په کوم زحمت کښے پروت یم الحمی

تهٔ چه ماته عربی خبرے وائے
د عربو ژبه څهٔ زده عجمی

کهٔ خبر په دا مثال ئے وائے وایه
چه په کوته یوه کوته دوه غمی

بادشاهانو ته ئے هیڅ کم نهٔ کا خوشحاله
کهٔ یو خدائے د سړی نشی په کمی

کهٔ قدم د وفا په لاره تینګ کړ
د خوشحال په پوهه دا ده رستمی

راشه کوره خلقه نصیب په څو خوری
تورے نور څوانان وهی منصب صدو خوری

په غارونو کښے مزری څتهی منګلے
په تیارهٔ کښے د کړے وازدے پیشو خوری

هغه ډک طباخ په سپی خوړلے ښهٔ دے
چه ترخنګ ئے د عورتو په سوپرو خوری

لکه څوک چه ډک چلم څښنوی په غم کښے
فراق ژن هسے لوګے د اندیښنو خوری

د فلک د نا قابل سره غیرت دے
نا قابل به د نیا تو حلوا څو خوری

لا به کله هغه ګنج ورکوے بخته!
چه خوشحال به ئے په پلیو په سورو خوری

را بنکاره شوے د جهان بے وفائی
نورم راڅکاوهٔ قلم په آشنائی

لکه اور په بوټی ولګی بیا نهٔ وی
یو څو ورځے دی ارمان د جدائی

روښنائی د معرفت تر نمر والا ده
څوک د ونهٔ ووئی له هسے روښنائی

له یوهٔ څاڅکی نه څهٔ صورت پیدا کا
هم په خدائے بنائی کارونه د خدائی

تا هالهٔ وکل خپل زړهٔ ورکړے بلبلے
کهٔ ئے تل وے دا بازار د زیبائی

په ګلزار کښے ناستے هم داهسے نهٔ وی
چه خبر شوم ستاله قدره تنهائی

Poha Foundation
A.S.KB

چه په خپل کوشش بهبود د دنیا غواړی راته هیڅ نۀ دی د خلقو دانائی
چه حُما د درد علاج لره پیدا دی زۀ له چا غواړم داهسے مومیائی
چه بلا ورسره وصل د فراق ده د دلبرو حُسن څۀ لره ستائی
چه گوهر تر خرمهرو په قدر کم دی مگر نشته جوهری د بینائی

چه په چرته بنۀ صورت هوے زۀ دے
خوشنا کړم د خوشحال د پارسائی

رحمت په اکوړی شه چه ئے وُنیوو حُائے سرائے
چه بنۀ فهم ئے وکړے باور وکړه حُائے دے حُائے

تور غرے د هودی دے تر تیراه پورے سم تللے
نیلاب ولنډی دوارو عجب سرا یښے په پائے

پرے سازه لویه لار د هندوستان د خراسان ده
گذرے د اتک دے چه ترے ترس کا شاه گدائے

هر فیض د د جهان څۀ چه یادیږی پرے رادرومی
کۀ ملک ئے بارانی دے څۀ بهار لری هائے هائے

کۀ سوات کۀ اشنغر کۀ پیښور دے دا ملکونه
رجوع لری ودۀ ته فیض ور درومی د هر حُائے

په هر لوری ئے بنکار شته د شاهین د باز د هر څۀ
واه واه کالا پاڼی چه ئے بنکار دے دلربائے

حُوانان ئے چاق درست چُست وچالاک دی په هر کار کښے
خوښ ستړی سپین اوسرۀ دی چه بالادی په نمائے

پکښے میشته رم حُویه خیلخانه لمسی اُولس دے
چه څوک پکښے میشتۀ دی په امان وُسه د خدائے

آسمان څُنے جدا کړ لاس د چا رسی آسمان ته
خوشحال له سرا یه نۀ دے جدا شوے په خپل رائے

Poha Foundation
A.S.KB

زلفے دِ دلدارے چه زنار فرمائی
څهٔ لره وماته څوک بل کار فرمائی

سهل دے دا امرکهٔ م سرومال قبول کا
څوک به دا وائل کا چه دشوار فرمائی

څهٔ لره اے عقله دیرله صبره راته وائے
زهٔ بنده د عشق یم دے تلوار فرمائی

څورا ته ناصحه نصیحت کړے لیونے م
کله هسے کار کا چه هوښیار فرمائی

ما ترے توبه وکړه چه د عشق په شریعت کښے
دین مذهب هغه دے چه دلدار فرمائی

قطع لیونے دے چه د یار د مخ په دور
څوک وماته سیر د گلزار فرمائی

خپله رضا پریږده چه رښتینے ئے په عشق کښے
کړه هغه خوشحاله چه د یار فرمائی

زهٔ چه ستا د مخ گلزار گورم په کور کښے
د بهار گلونه وُسیزم په اور کښے

ما په دا تندی اخستے ستا د پاره
کهٔ زهٔ تا غوندِ یار مومم په پیغور کښے

د ټولی په مخ کښے څئ په شین شین
لکه مست هاتی چه یُون کاندی په دور کښے

اوس په هر چرته جهان په بلاډک شو
کهٔ پخوا به لباسی وو په لاهور کښے

په قراره قرارئ کښے عالم خوښ دے
ما د خدائے لری د عشق په شر و شور کښے

کهٔ رستم د زمانے شے گمان مهٔ کړه
زمانه به د پرے نهٔ ږدی په خپل زور کښے

د سلیمانؑ په گتی کښلی دا وینا وه
چه دا تخت د سلیمان به نهٔ وی گور کښے

د خوشحال د دغونه لاس په سروی
چه به ځائے د گوتے غواړی په څلور کښے

زلفے ئے سبب دی د عاشق د پریشانئ
نندارهٔ ئے بهانه ده د بیحده حیرانئ

دردم سرشته ده د هزار رنگه دارو وو
غم ئے لا تیرے کاندی تر هیرے بنا دمانئ

زخم ئے ما به ده لایزاله حیا تکی ده
ورانے ئے دے موجب په جاودانه ودانئ

محتسب چه احتساب لره وڅی مجال ئے نشته
د برند و ستر گو مست ئے همیشه کاندی ورانئ

ما په عشق کښے رسوے دے خپل کار تر هسے حده
لکه څوک په مټ د تورے سزاوار شی د خانئ

زهٔ خوشحال ختمک د عشق په کار هومره خوشحال یم
څو سلطان غره په خپله بادشاهئ او سلطانئ

زهٔ او عشق بے قراری دم په دم زړه زاری

تیغ وُکښلے رابشکارہ شوہ　　خوار عاشق دَځان سپاری
چہ ہر دم پہ ما ستم کړے　　ستا دا ھسے دہ یاری
ستالہ مہرہ ستالہ لطفہ　　زہٗ لرم اُمید واری
دایم ستا دَغم ورے وہم　　شرط دَعشق دے برد باری

خاکپائے اوسہ خوشحالہ
لوئے بہ کاندی خاکساری

زہٗ اول درخبر نہٗ وُم چہ دا ھسے بے وفائے
پہ ورځ سل سوکندہ وُکړے بیالہ وارووے پروائے

ماچہ زړہٗ وتاتہ درکړہٗ خلقے راباندِ غاؤ کا
ولے ھسے خبر نہٗ دی چہ تہٗ څہٗ رنگہ زیبائے

اے چہ ما وتہ وئیل کړے چہ پہ کښلیو نظرمہٗ کړہ
څوک بہ ستا پہ وئیل غوږ کا چہ دَمرګ خبرے وائے

پہ مایو ویښتہٗ دَخپلے معشوقے ترحورے بنہٗ دے
ملاځہٗ پہ ھر زمان دَجنت حورے راتہ ستائے

دَګلونو قدر ھر زاغ و زغن نہٗ زدہ طوطا زدہ
ھسے مہٗ وایہ نادانہ چہ پہ څہٗ صورت شیدائے

داځہٗ تورے سترګے نہٗ دی چہ ځما زړګے ئے یووړ
داځہٗ لانورے بلادی خدایہ تہٗ دا نابینائے

دا نہٗ خال نہٗ زنخدان دے نہٗ پریشانے تورے زلفے
دا یو رازِ الٰھی دے کہٗ تہٗ پوھ پہ دا وینائے

دا دَخلقو ملامت دے کہٗ پیغور دے دَوُکړی
دا ھمہ ځما قبول دَی خوکہٗ تہٗ لہ ما پخولائے

نن بہ څراغ پہ کور کښے نہٗ بردم چہ کمان ھیڅوک ونہٗ کا
دا نزدے دَچم وُکړے چہ نن بنہٗ میلمہ ځمائے

Poha Foundation
A.S.KB

زړۀ به ستاله جوړه ظلمه په خوځان وړی
غم د درد به د ترکومه په داشان وړی

ما داهسے رنګ هند و لیدلے نۀ وو
چه په حُسن دین و زړۀ د مسلمان وړی

هغه لاس چه د کوتاه دے ترلمنے
هر زمان نے په ډیر غم کښے ترکړیوان وړی

د هغه عمر غۀ حال حلاوت نشته
چه ئے بے له تاپه غم کښے په پایان وړی

چه هوس د هغو شونډو غابنو کاندی
د ارمان کوتے هردم په خپل دندان وړی

ستا د زلفو و چوکان و ته حیران یم
چه د څنګه کوئے د څنګه په میدان وړی

پکښے بند زړونه وکاږی که ئے کوړے
چه د سر زلفینے تل د زنخدان وړی

چه د زړۀ په ما هغه حکم فرمان کړه
څما زړۀ به دستا هر حکم فرمان وړی

د خاطر خوښی م هرکله په دا ده
چه دا ستا غمونه هرکله پریمان وړی

د نور چا په ماځۀ کار دے زۀ پرے خوښ یم
که م دین و زړۀ همه وا په بُتان وړی

د وفا خصلت چه خدائے نۀ دے ورکړے
څوک به څۀ لره په کښلیو د اګمان وړی

د زړۀ مینه ئے په کښلیو ما ته نۀ کړه
خوار خوشحال به له دُنیا نه دا ارمان وړی

زړحُما تر لاسه نۀ راځی ویر یږی
که هر څوم د لاسه ورسره کیږی

حُما لاس و رته تر اوږه هم بتر شو
لا په اور کښے ئے یو درنګ ساعت تیریږی

زۀ او زر سره له څایه غلیمان یُو
په جهان کښے غلیمان سره رغیږی

چه غلیم د مړنی په نظر کښے وزی
نور ئے زړۀ د دۀ و مرګ و ته پرکیږی

شاه حُلمی به خپل غلیم کا تر څان وړاندِ
و نامرد و ته به سل حیلے دریږی

په قرآن کښے ستا اموال په غلیم یاددی
بل به کوم حجت تردا قوی یادیږی

کا نړے زر که سره وګورے یو رنګ دی
فرق ئے دادے چه په زرو زړۀ رغیږی

هغه زر تر کا نے بوټے لا بتر دی
چه ئے وُمنډے په مزګه نۀ خرخیږی

چه اوبۀ په څائے حصارے شی نوخاشی
صفائی ئے هم په داده چه بهیږی

تل د لاس په غلیم بر اوسه خوشحاله
غلیمان د شرمنده تر تا څاریږی

ساقی ګل شګفته کیږی
خس له باغه رفته کیږی

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ د باغ خوښی په زرښی د راغ هسے مفته کیږی
د ګوهر حُما بے مثیلو په مڑکانو سفته کیږی
کهٔ ئے پټ لرم له خلقه رازم نهٔ ځفته کیږی
باد د زلفے آشفته کا حُما زړهٔ آشفته کیږی
هغه رازچه به ما تا کړ په محفلو ګفته کیږی

د خوشحال بخته بیدار شه
تل څوک کله خفته کیږی

ستمګر به همیشه په دُنیا نهٔ وی پس له مرګه به لعنت لعنت په ډهٔ وی
هسے خوښ د ظالمئ په کار ولاړ دے تهٔ به وائے مرګ ئے نشته تل به ژوی
ظالمان په نورځهٔ هیڅ راغلی نهٔ دی خو دُنیا وته څو ئیږی لکه سروی
چه د خپلے کامرانئ په کار راشی کهٔ عالم ته وبالاشی پرے نے زړهٔ وی
په ګفتار کښے فرښتو سره سیالی کا په کردار کښے شیطانان ترے پورځهٔ وی
کهٔ په سُول ئے د دُنیا مقصود حاصلیږی د مکے په ورهٔ به هم پورے کا سوی
په خپل رورځویه ئے زړهٔ نهٔ وی ترلے د خپل پلار و مرګ ته هم مږی ورغوی
په هغه چارهٔ قلم روغ کا قرآن کښے په هغه چارهٔ د رور مرئ سکوی
په رکوع کښے تسبیحات د مال و ملک کا په سجود کښے خپل حشم غواړی کهٔ ښهٔ وی
کهٔ نیکخواه ورته د پند خبرے وُکا چه د بد وخصلت پریږدی زړه ئے چوی

زهٔ خوشحال چه د اورنګ بادشاه نوکر یم
کهٔ وځویه ورکول کړم زړهٔ مِ نهٔ وی

ستاله جوړه ظلمه هیڅ نهٔ کړلے ژوند چه له دره دِ په څو ګړځم شړلے
همیشه حُما دُعا په غوږو آورے یوه ورځ دِ په سکنځا نهٔ یم ربړلے
رقیبان دِ لکه سپی په کوڅه غاپی ترے هم څیرے جامے دروم هم خوړلے
چه به ته د هغه تال په پریو زانګے هغه پرے د ریښمو دی غړلے
قافلے د همرهانو شوے روانے ما هم بار دے د خپل کوچ پسے ترلے
حاسدان بے غمه خوب کا دریغه دریغه چه په کورئ د بلا نقیل ترلے

Poha Foundation
A.S.KB

دَخوشحال ئے وکړم وته اُمید دے
کهٔ هرڅو په گناهونو دے لړلے

ستا دَ کښلی مخ په خال م زړهٔ په داغ دے
په دا داغ م له عالمه زړهٔ فراغ دے

سخ چه ناست یم دَ گلونو په چمن کښے
بیا ساقی را ته نیولے ډک ایاغ دے

یا دَ بنو زلمیو خیال دے په شمله کښے
یا دَ بنو جونو دَ تور وربل دماغ دے

دَ زلفینو په تورتم کښے به ئے غوارم
دا ورک زړهٔ کهٔ رابنکاره کا مخ څراغ دے

چه دَ کښلیو دَ جمال نندارہ کا ندی
وهغو وته سپیرهٔ ډک سیل دَباغ دے

په سپین مخ ئے تازه خط نوے توکیږی
زهٔ به زړهٔ ورځنے ژغورم روږدے زاغ دے

دَ گلونو بوئ بلبلو ته سراغ دے
دَ گلونو بوئ بلبلو ته سراغ دے

تا په کوم توکی راوړے دا دماغ دے
تا په کوم توکی راوړے دا دماغ دے

دَخوشحال سترگے هوړے چه بنائسته دی
خلقه زړهٔ ئے نهٔ په داغ دے نهٔ په راغ دے

ستا وصال لکه دریاب دے زهٔ ماهے
په هجران دِ هر زمان دے په ماهے

په ژړا م څنے خواست دَ سپینے خولے کړ
په خندائے وے چه څهٔ کا دا سړے

وے ئے څوک ئے چه څما په کوشهٔ کړئے
بنهٔ حاضر څواب م ورکړ ستا مړئے

هم په څورنگه ناله هم په تن نال شوم
بیلتانهٔ را باندِ وکړ کار دَ ئے

دَ څوانئ بهار څهٔ بنهٔ دے دریغه دریغه
دا بهار کهٔ همیشه په دُنیا وے

گل، سنبل، نسرین، نرگس، لاله غوتئ
دَ مقدم سره دِ راوړهٔ درست پسرلے

چه ئے ونیسم په غیږ کښے را ته کوری
لکه مست دَ مور په پیو کم کیلے

دا شیرین یاران به نهٔ وینم چه وُمرم
خدایه ما په جهان تل لرے ژوندے

غم خو ستا دَ رسوایئ کړم نهٔ دَ سر کړم
کهٔ م دا اندیښنه نهٔ وے تا کتے

هسے ستا دَ بیلتانهٔ په آتش سوزم
لکه څوک په لمبه کښیږدی وچ لرگے

دیر صفت دَ بنا پیریو آوریدهٔ شی
ولے ستا دَ مخ څوک نهٔ وینم مخے

په بنائست کښے هیڅ لقب دریاندِ نشته
کهٔ دِ څهٔ خو دَ عاشق نمنځنه کړے

اورنگ زیب به دَ کابل دَ خلل غم کا
ساقی وخت دَ نو بهار دے راوړه مے

Poha Foundation
A.S.KB

چه زړۀ سوے دِ دَ خوشحال په فریاد نشی
په سینه کښے دِ سندان دے کۀ زړے

ستا په غم کښے لکه زړۀ یم بل به نۀ وی — دروغژن یم کۀ بل هسے لکه زړۀ وی
ستا له غمه م خپګر له وینو ډک شو — چا ته هیڅ وئیلے نۀ شم زړۀ م چوی
تا وئیل خُما دیدن قیمت بها دے — زړۀ حیران یم ستا دَ مخ بها به څۀ وی
سر به درکړم په بها کښے دیدن را کړه — په سودا کښے خلل مۀ کړه کۀ دِ زړۀ وی
هسے ګل دَ ګلستان په مخ کښے نشته — هرچه ستا رنګ و بوئ پورے په دۀ وی
کۀ تل تا له درځم ملامت مۀ کړه — دَ بلبلو تل وګل و ته ور تلۀ وی
دَ بنۀ څیز پوښتنه مۀ کوه له اصله — دَ یوهر دوکان چه وی کلے دِ بنۀ وی
کۀ صورت ژغورے له غمه کاتۀ مکړه — زړۀ هاله په غم اخته شی چه کاتۀ وی

زۀ خوشحال چه آشنا وو یم خوشحال شم
لکه ګل چه تازه شوے په اوبۀ وی

سړے هومره څوئ نیت وی — جامه هو مره څو قامت وی
کړګدن کردن دَ فیل خوری — څۀ میږے څنۀ ئے قوت وی
نۀ هر خرۀ دَ عیسیٰؑ بار وړۀ — نۀ هر سر سره دولت وی
وصورت ته نظر مۀ کړه — په کرده دَ مرد قیمت وی
زۀ مړیے دَ هغه کس یم — چه صورت وی هم سیرت وی
کۀ صورت سیرت دِ جوړ شول — سر تر پایه عنایت وی

دَ خوشحال په وینا غوږ کړه
په وئیل کښے ئے لذت وی

ساقی تل به دِ داسته وی کۀ به نۀ وی — له جهانه به مهلت وی کۀ به نۀ وی
راشه ډک دَ میو جام په مئے ناب کړه — تل به هسے فراغت وی کۀ به نۀ وی
هر هوس چه دَ صورت کړے نن ساعت دے — ګوره کا نده به صورت وی کۀ به نۀ وی
په ربستیا و ماته وُ وایه طبیبه — چه د رنځ م به صحت وی کۀ به نۀ وی
دَ وصال وعده دِ وُ کړه ستا سو ګند دے — په دا کار کښے به غفلت وی کۀ به نۀ وی

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ په تا پسے ملنګ دَ مصلے شم شاه په تام به قیمت وی کهٔ بهنهٔ وی

سپینه خولهٔ کهٔ بے ریباره وربیشکش کړم
په خوشحال به م منت وی کهٔ بهنهٔ وی

ستا په تورم مال تالا مانړئ نړیږی راشد کوره کهٔ په دادِ زړهٔ سړیږی
ستا غمونو لره هرکله ژوندون وے په دا لږ عمرم زړهٔ کله مړیږی
وائے ما ویشتلے څهٔ کا حال ئے څهٔ دے په کوڅه کښے دِ لادم وهی غړیږی
دَ فراق په شپه ئے خوب په ما حرام کړ وائے مالګے م په ستړګو کښے غړیږی
لا به کوره څهٔ شان شان غوتئ وا کا دَ سائست بهارئے اوس نوے غوړیږی
ما به هیڅ په رټ رټ نهٔ ژړل عالمه ولے څهٔ کړم چه م ننه زړهٔ ژړیږی
دَ ربستیا خبرے خیر وبرکت دے په قاضی دَ دروغژن ژبه الړیږی

دَ خوشحال ختک په کار پورے حیران یم
مینه لا وربانډِ زور شوه خو زړیږی

سخ دَ آئینے دے چه دِ مخ وته تل ګوری
سخ دَ لونګین دے چه دِ پاس په تیر شوری

نهٔ دی ستا دَ غوږ رو غټے غټے مرغلرے
وصل دی په میاشت پورے یو سربل سره ستوری

روغ م کړے له رنځهٔ چه دَ خولے بنیرے دِ آوُرم
شهد وشکر راکړے چه م ستا شونډے وُږوری

ظلم دِ دَ ستړګو په ما خوار هرکوره ډیر شو
څهٔ کړم توان مجال دَ زورَور لری کمزوری

زهٔ کهٔ ډوب په غم یم تل دِ ډوب وُم چه عاشق یم
تا دِ خدائے معشوقه تل له هرے بلا ژغوری

ما وته ارزان دی ډیر په مشکو په عنبرو
څوک به تورے خاورے ستا دَ پلهٔ نه بها پلوری

Poha Foundation
A.S.KB

تل ځی ستا و لورته په ارمان ارمان کا تهٔ کا
سپین ئے په کا تهٔ شی د خوشحال د ستر کو توری

ساقی راکړه و ما مئے یوځوجامه پیاپے
دا هم ظلم دے کهٔ ګورے چه بے میوځی سپرلے
هغه ځائے چه ګل وملوی ورځ خو کا ندی سړے
ګوره خهٔ وائی پرے غوږ کړه چه آواز کا چنګ و نے
بیا به تیر ساعت رانشی آه ارمان ارمان هے هے
د دُنیا ژوندون هم سهٔ دے کهٔ ترتلو همیش و نے
چه ترتلو همیش نهٔ دے نورئے ګنړه لاشے

ډیر مئین ئے وبل تیر کړل
فلک نهٔ لری زړهٔ سوے

ستا په زړهٔ د دُنیا ځلے د دوزخ لمبے دی بلے
چه د ګور لړم ماران دی هم دا ځلے دی پیټلے
کهٔ دِ یوځله ځان خلاص کړ غم دِ نشته هورے دلے
دا لړم شلوه له دله کهٔ دِ نهٔ وی لیچے شلے
چه به وو تسپے په لاس کښے مخ ئے تور ږیرے ئے کلے

تهٔ اصیل ځان دِ مړئے کړ
هے تو به خوشحاله ولے؟

ساقی چه مهربان شی په پیاله کښے مِ زیا تیږی
چه مئے ورځنے اخلی د رقیب بنیښه ماتیږی
قربان ئے شم تر ستر کو په طالع کښے زور ور دے
چه هر کله ئے ستر کے په زیبا جمال توانیږی
بوسه د سپینے خولے راکړه بدمهٔ وړه مستحق یم
د حسن له نصابه دِ خو توکه نه کاتیږی

Poha Foundation
A.S.KB

آفت دَ هلکوالی وو جمال دَهغه تُرکے
چه کال باندِ تیریږی آفت لاسه تازه کیږی
ژوندون دَ عاشقانو دَ معشوقے په مثال دے
چه بیل شی له معشوقه ژوندے نۀ دے وفا تیږی

چه اوسپنے ترے خیژی هغه کانړی رنګارنګ دی
ترخے خوږے ترے خیژی څوک فولاد ترے مړآ تیږی
دَچاخونے چه وُمری پس له مرګه شی میراتے
دَچاخونے خوشحاله په ژوندونے میرا تیږی

سترګے دی کۀ وروځے کۀ ئے زلفے کۀ اوربل دے
څۀ تورے بلا دی چه مِ زړۀ پکښے قبل دے
چرته به خلاصیږے دا بلا تر زړۀ چاپیرے
مخ ته کۀ ئے ګورے لا په سرو لمبو اوربل دے
خیال ئے دَ زلفینو عقل وصبر و دین و زړۀ وړی
نۀ پریږدی په کور کښے بنۀ کالے دَخونے غل دے
نور عالم لا پریږدہ چه عاشق وته څۀ وائی
پلار کۀ نصیحت کا و عاشق وته خجل دے
قیس وو کۀ وامق وو کۀ فرهاد ورپسے نورو
ما را وړے نۀ دے دا دَ مینے دود اول دے
مینه اَلستی شته لباسی شته نفسانی شته
مشک شته هم اوږه نفسانی لکه بصل دے
هرچرته یو مخ دے کۀ په سترګو احول نۀ ئے
یوچه ورته دوه شی خود پوهیږے چه اَحول دے
جام بینا ته ورکړه چه ئے ډک یوسی ترځایه
جام ورکړه پاندۀ ته هسے ووایه چه تل دے

Poha Foundation
A.S.KB

عشق دے نورځۀ نۀ دی چه غواص په دریاب ډوب کا
ځان سوزی په اور کښے ښځۀ عشق ورسره مل دے
ځائے په ځلئے چه ګورم زۀ خوشحال ورته حیران یم
بله غوغا نشته همګی د عشق کل کل دے

ستم دِ د عینینو یاره عین عنایت دے — بند دِ د زلفینو د خلاصئ کنایت دے
په شپه ځما وئیل کله آمیز وو له هستئ — په ورځ ځنے دوریم هغه حرف چه شکایت دے
خبرے د مجنون او د لیلیٰ لاړے زړے شوے — ځما او ستا خبرے تازه نوے حکایت دے
ځما او ستا خبرے دی پټ راز ځۀ هسے نه — چه چاته ئے پیدا یا بدایت یا نهایت دے
په مخ چه بنائسته شوے که پسول پسلے نۀ وے — ساده د وروځیو خال دِ د درست حسن کفایت دے

هیڅکله د مرګ د خوشحال اندیښنه مکړه
چه وئے وژنے دلبر خون ئے روغ په روایت دے

سر په بیدی بیدیا وینوے ژړے — په صحرا د ونو پانړه پټ خوړے
که آشنا که نا آشنا واړه لیدل شی — د همه واړو په ژبه ورخسړے
چه د قام د خیلخانے واړه خبر شوم — څۀ روزګار به پکښے شی په غم لړے
په ناحق م آزادئ وته تلاش کړو — په زندان د اورنګ زیب بنۀ وُم تړے
خپل پردی چه د دُنیا شکرخواری دی — لکه مچ هسے له ځانه وُ شړے
ځما حال به وهغۀ وته معلوم وو — که دا هومره ډیر آهونه چا نغړے

که خوشحال پنجهزاری کړه مۀ ئے وینه
د مغل له نوکرئ دے اغیړے

شین مزرے چه کیندې داړی — باندِ نۀ خیژی خسی زاړی
څۀ عظمت څۀ مهموتے دے — چه په مرګ به ئے څوک ویاړی
د بنادئ سترګے دِ وُوزی — پریږده دے ور پسے ژاړی
په یوه غوټه یو نیسی — باز نۀ دوه تارو ونغاړی
عابد خاځما شنتار دے — په غوټه وهی دوه څاړی
هم شنقارم هم شاهین شته — هم بنۀ باز لرم لک غاړی

Poha Foundation
A.S.KB

وخت د بنکارڼے سهیل وخوت — خپل خپل بنکار به پسے غواړی
زهٔ په بنکار یم د سرخابو — وړاندِ زاغ راځی مردار ی
خرقه څیرے د زاهد شوه — رنګ ئے نهٔ وینم د نماړی
زر به ورک شی مدعی م — یوځو مچ دی د غوبار ی
آزمیښت ګوره د دهر — راته لیندی شول اوس شار ی
تیغ پرے سورمهٔ کړه خوشحاله
چه لائق دی د څوبار ی

شفاعت د محمدؐ ثابت په نص دے — دا په داچه دے د درست جهان اخص دے
د موسیٰؑ د عیسیٰؑ کله داصفت وو — د لولاک نعت په دهٔ باندِ مختص دے
اولیاء ئے د امت وارهٔ ممتاز دی — هر ولی ئے په ارشاد کښے مُرَخَّص دے
سرحلقه د اولیاؤ هغه شماره — چه شیطان ئے بندی کړے په قفس دے
د رستم د مړنتوب خبرے هیڅ شوے — ذوالفقار چه ئے یادشوے په قصص دے
دوستداران د اهل بیت د اوره خلاص دی — بے دوستئے عالم کله مخلص دے
په وِلاکهٔ د علیؓ رافضی کیږی
سکه خوشحال ئے په وِلاکښے مشخّص دے

بنے بنے شیے شی څنے پیښے! — غیږ په غیږ شے شفت زبیښے
څښے څښے څښے بنیښے تشیږی — نن به شی بخښنے بنے بنے
چین چین څنړے څی په شین — بُتے زشتے فتنے پیښے
شی په چین تشے پوښتنے — چین چین څنړے پښتنے بنے
هسے څی په شین شین
نخښے نخښے ختے پښے بنے

بنهٔ سر راست ټوپک دے چه نظر څنے لږ برشی — ګوره چه ګذار د کم خطا په چرته سرشی
ولے هسے نهٔ وی چه وینتهٔ چوی په عقل — بیا چه درے څلور مصلحت وکاندی بنهٔ چرشی
څوک چه مخه ولی لیندئ پیر وبله کښینی — کله په سپینکی د هلک غشے برابر شی
نور ے لویئ هیڅ دی د نسب کهٔ د نور څهٔ دی — بنهٔ لوئی هغه ده چه لوئی ئے په هنرشی

Poha Foundation
A.S.KB

ډیرډ سرورئ دعوی کاندئ په جهان کښے یوسړے په زړ وکښے په بخت سره سروړشی
آس ترکتے لاندِ شاپه څوځایه زخمی وی څائے دے دحیرت په راتبو نوساتهٔ خرشی
یوترویتی نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم کله به څما د بخت دستورئ لا اثر شی

زورلړے کهٔ عقل په دا دواړه مهٔ نازیږه
بخت راوړه خوشحاله چه دِ کارلکه سړه زرشی

بنهٔ هغه چه لاړ بیخوده په خیال ستا دے کهٔ اشغال دے په جهان کښے اشغال ستا دے
بنهٔ م ولیدل په ستړکو واړه کښلی چه تروا ړولا تیرے کا جمال ستا دے
د دُنیا په مخ به ډیروی بنهٔ مخونه چه تر هرڅهٔ ډیر لذت کا وصال ستا دے
دواړه زلفے دِ حلقه کړے لکه لوے چه دانهٔ دے په دالومه کښے خال ستا دے
دواړه پښے کلکونے سړے په دماغ دروے کوره بیاخو مره وکړے پائمال ستا دے
تهٔ کشتن د غمزے کړه مهٔ ودریږه مقتولا نو قبول کړے وبال ستا دے
تاخو نوم د جنجالی را باندِ کښیښو کهٔ په زړهٔ کښے م جنجال دے جنجال ستا دے
کهٔ همه د خلقو کښلی سره ټول شی خسته زړهٔ م په ټولی کښے لیوال ستا دے
چه دِ څوک په کوڅه تیر شی نور مئین شی چه تمام له عشقه روغ دے دیوال ستا دے
کهٔ مثال د صورت غواړے کوره میاشته چه پوره د دوو هفتو شی مثال ستا دے
چه صبا بیکائے لوند لرم په اوښکو یادکاری راڅخه پاتے رومال ستا دے
څوریبار درسره نهٔ بیائے د وړاندِ چه په چم به نے تیریږے مجال ستا دے

کهٔ په قهرئے شړے په لطف ئے بولے !
چه ئے نهٔ پریږدے په هیڅ کښے خوشحال ستا دے

بنا پیرک کهٔ په هواځے په تورتم کښے په راتلهٔ د رنړا ورځے دے په غم کښے
لکه چتے درسته ورځ دروی په پورته هغه هومره باز شاهین دروی په دم کښے
د چندنړ اوښوانهٔ فرق سره هیڅ نهٔ وُو کهٔ چندنړ تر بنوانهٔ بنهٔ نهٔ وے په شم کښے
چاله ډنډه دُرِ کوهر نهٔ دی وُکښلی قیمتی لؤلؤ لا لا غواړه په یم کښے
کهٔ کیدړ په څم کښے رنگ شو په دا څه شی خو بیا هم هغه کیدړ دے په شیم کښے
زاهدان شیخان م ولیدل نامرد دی مرد عالِم ربّانی دے په عالَم کښے

Poha Foundation
A.S.KB

چرخ م خکه دا په سر لونی کلونه — چه ئے خاورے غوندِ پروت یم په حرم کښے
که ها تی د بادشاه و مری غم ئے نشته — چوهرے د سپی په مړک دے په الم کښے
عشقه واړه ستا د غمونو خرخشے دی — چه په سوات راسره کړئی هم په سم کښے
کوتے ومنډه په غوږ کښے ترے تیریږه — ذاکر زر ذکرونه کا زړه په درم کښے
که خوښی ئے د وصال ورسره نه وی — عاشقان کله خوښیږی په ارم کښے
هغه چرِ د واړه کوتو ته نظر کا — چه ئے وی ستړکے نیولے په صنم کښے

آفرین دِ په وئیلو شه خوشحاله
چه د تورو رڼو کړے په قلم کښے

بنهٔ هغه چه بنهٔ ئے رنګ بنهٔ ئے جمال دے — بنهٔ هغه چه په قوت د هرچا سیال دے
بنهٔ هغه چه په میراث خانی میری کا — فراغت بے غمه ناست صاحب اقبال دے
بنهٔ هغه چه که احمق وی که جاهل وی — په طالع په تخت صاحب د ملک ومال دے
بنهٔ هغه چه په رشوت قاضی کړی کا — په مسند د قضا ناست په قیل وقال دے
بنهٔ هغه چه د پیر لښکر ورپسے دروی — د پیرئے کبر د پیرئے جاه د پیرئے جلال دے
بنهٔ هغه چه په مجلس د ملوک ناست وی — تمامی عمرئے زیست روزکا رتیتال دے

په عالم کښے بدی نشته واړه بنهٔ دے
چه و بدو وَته روغ دے یو خوشحال دے

بنارونئ دِ غواشینئ پسے غواړی — باز د غړهٔ بنائسته زرکے پسے نغاړی
که په رنګ کښے لکه غلوڅهٔ هسے روغ دے — د خور و هیله و مړکړه له غوباړی
یو آواز د بنهٔ آسونو د شښنا دے — بل آواز د کنده خرونو دے چه ناړی
څوک ژړا د آخرت د پاره کاندی — څوک د دے جهان د سود د پاره ژاړی
د کذار د پاره لیندی په څو ناست دی — د قطرے په حرص کړئی پسے شاړی
مرتبے د دواړونهٔ دی سره سمے — څوک د ځایه باز شهند څوک څوړی څاړی

که د څنګ پرونه ئے هر څوک بسلی روغ دی
د بازونو پرواز مهٔ غواړه له څاړی

بنهٔ سړے کنړه هغه چه په زړهٔ صاف وی — همیشه ورځه شرم هم انصاف وی

Poha Foundation
A.S.KB

چه داخو توکے نۀ وی سړے نۀ شۀ
هرچه کاندی نور دنۀ کا هغه معاف وی

په دُنیا چه دا عالم سره خلاف کا
لکه سپی چه په مردار ه ئے خلاف وی

نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وُ
کۀ ئے گورے ترقیامته ئے اوصاف وی

کۀ داناسړے بدرنگ وی په داخۀ شی
کۀ دَبنے تورے سازشوے بد غلاف وی

دَهیڅا غرض په دا خبرو نشته
قلپ سرۀ چه سره پیژنی صراف وی

جوهری به ئے خود کار سره بنکاره کا
تر یاقوتو کۀ شبه په رنگ شفاف وی

دَیارئ د پاره گرځم نۀ ئے مومم
چه وفالری هغه په کوم اطراف وی

دَبخملو په اودل به خبر نۀ شی
په شماره کۀ اتیا زره بوریا باف وی

عشق په حق په باطل هیڅ نۀ دَے راغلے
تر کعبے ئے دیر و بت وَته طواف وی

بنائسته هر گوره دیر شول پرے ویریږم
ما خوشحال چه دَتقوی وهلے لاف وی

عاشقان کۀ ستا دَلاسه په جفا مری
بارے شکر چه په عهد په وفا مری

بیدلان م دَهجران په تیغ قتیل وی
دا یو حرف دے چه پُوره دَقضا مری

زۀ مرده وُم ستا دَجام په کوټ ژوندے شوم
چه ئے داجرعه نوشلی غه په چا مری

زرۀ م ستا طرے طرار ے ته هوس کا
څان م ستا غمزے بیمارے ته ربنتیا مری

اے تازه کله بلبلے ته نظر کړه
په نوا کښے ستاله شوقه بینوا مری

خوار خوشحال په مرګی حال دے څنګدن کا
راشه گوره په ارمان دلیدوستا مری

عاشقان له بیش وکمه آسوده دی
له وجوده له عدمه آسوده دی

دَ ساقی له لاسه دے پیالے آخلی
په مستئ کښے دم تر دمه آسوده دی

بُت پرست دی دَ مغان په خرابات کښے
خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دی

ورځ وشپه باندِ تیر یږی په بنادئ کښے
هر زمان م له صنمه آسوده دی

تل ساقی دَ میو داد کا بے منته
کریمان م له کرمه آسوده دی

همیشه شوندے دَجام په موړکه ایښی
په خاطر له جام جمه آسوده دی

بادشاهان کۀ خزانے وبله آسپی
داګدائے م له دِرَمه آسوده دی

Poha Foundation
A.S.KB

په دریاب کښے ئے د عشق ئے غسل کړے له حدثه له قدمه آسوده دی

اے خوشحاله که نظر دریاندِ وکا

ډیرئے تا غوندِ له دمه آسوده دی

عاشقان چه د معشوقے دلداده دی له همه وارو غمونو آزاده دی

په یوه لحظه کښے هست په بله نیست شی که ئے کوړے عاشقان په زړه ساده دی

مګر زهٔ له ځایه غم لره پیدا یم په هر دم راته غمونه آماده دی

نهٔ یوزهٔ د نظام پور په ګټ کښے پروت یم سوختګان ئے په هر لوری افتاده دی

په درون د عاشقانو نظر وکړه د لالا غوندِ د داغ سره زاده دی

تُرک تاجیک عرب عجم عاشقان وارهٔ مست بیخود د دیو د خمرو په باده دی

د هوی خدایان دِ لرے کا له دله یوهٔ خدائے وته چه ناست په سجاده دی

چه ترخپلے رضا تیرشی اولیاء شی اولیاء له هره غمه آزاده دی

غوبانهٔ شپانهٔ ظاهر سړی لیدل شی په معنیٰ کښے د پاده سره پاده دی

شیخه تهٔ چه ډیر طاعت کړے جنت غواړے د جنت وته ورتلهٔ په اراده دی

عاشقان کهٔ معشوقه په تیغ ووژنی ورمیږ ونه ئے وتیغ ته نهاده دی

چه د ننګ په چاروزنهٔ دی خوشحاله

کهٔ ئے نړوینے په ستړګو هم ماده دی

ارتینے په عقل کمے خود بخود د صورت غمے

تهٔ د دیو سره سم ئے دوئ له تا سره نا سمے

زړ نیکی ورسره وکړه په یوه ذره برهمے

درته زهر شی تاوژنے چه ئے تهٔ ګنډے مرهمے

د وفا په خوئ کښے نهٔ دی همیشه جفا شیمے

د آدم په صورت روغے په معنیٰ کښے نا آدمے

تا به کرم په لږ ګناه کا دوئ په لوئے ګناه ناکړے

خوئے کج وړے هومره کج خوئے درد وړے هومره غمے

په هر کار کښے دیکر ګونے په خولهٔ راسے په زړهٔ رسے

Poha Foundation
A.S.KB

پاسه تن ئے بنائسته دے په درون لکه ارقمے
نورخهٔ مهٔ وایه خوشحاله
تر وجود بنے دی عدمے

غم آخرشو د بنادئ روزگار راغے چه موسم شود گلونو گلزار راغے
په تلوارئے تیارے د سیل کانړئ و بلبلو وته وایه بهار راغے
په دا هسے وخت د بنسو گلونو د مطرب د ساز آواز م په کار راغے
دائے وارهٔ له خزانه نه فریادشی چه گلونو ته طوطی په چغار راغے
د هجران مشقت د پیرو وخدائے آسان کړ پیام سخ دے چه عشرت د دیدار راغے
که په نورو باندِ هرگله اختر دے په ما دا زمان اختر دے چه یار راغے
لون لون کالی بیا پیری خواجه شو
چه خوشحال د یار د مخ په بازار راغے

غم بنادی چه په چا ویرشی لکه ویرشی هسے تیرشی
سر رشته ئے موندهٔ نهٔ شی گونا گون د دور پیرشی
چه په خوا په خاطر نهٔ وی هسے چارے په تا دیرشی
په هجران کښے غم د یار دے چه همیش ترنهٔ چا پیرشی
هرچه وواتهٔ له ستر گو عاقبت له دله هیرشی
چه به سخه په خوشحال کا
گوندِ زرد دهٔ په خیرشی

غنیمت گنړه گلونه میخوری کړه په چمن کښے
چه به پس له هفتے نهٔ وی دا گلونه په گلشن کښے
په غنچه چه تطاول کا صبا دا گله باطل کا
د بلبلو کام حاصل شی د گلزار په شگفتن کښے
وطن بنهٔ دے که غم خور وی بنهٔ یاران دِلور په لور وی
خوچه شته که هومره نور وی لا غریب یم په وطن کښے

Poha Foundation
A.S.KB

هم مانږے شته هم عتاب شته هم ترخۀ ترۀ خواب شته
نۀ ئے شمارنۀ ئے حساب شته څۀ خوښی ډېره دیدن کښے

اور اوبۀ نۀ ده نورځۀ ده چه په تلۀ یا په راتلۀ ده
په راتلۀ په اور اوبۀ ده اور رابل کا په رفتن کښے

کۀ ئے تل په ظلم زړۀ وی کۀ م زړۀ له غمه چوی
خدائے دِ نۀ کا دا به نۀ وی چه ئے خوږ کړم په گفتن کښے

چه بلبلے وته گوری له آوازه ژبه ژغوری
د بلبل په آواز شوری هو مره ژبه په سوسن کښے

چه جداشی و دِ مرینه له غمونو چه خلاص شینه
څوک چه بے یاره پائینه سودے گوم دے په زیستن کښے

کۀ د سپی غوندے وُلی په رو روبه پسے زغلی
خوار خوشحال به ئے اخلی څوچه څان لری په تن کښے

کۀ م یادکۀ م نا یادکا ندی مخدوم دے دچاکړم له څښتنه حجت گوم دے
دا گدائے و وصال ته څۀ هوس کا چه بادشاه ئے له دیدنه نه محروم دے
په عاشق چه ستاله لوریه ظلم وشو اوس په هرلوری چه دے دروی مظلوم دے
همیشه ئے سوړ سوړ آه وی گونه زیړه د دیشتلو حال کۀ نۀ وائی معلوم دے
په جهان کښے چه څۀ رنځ و وځۀ محنت وو هغه واړه سره تول شول عشق ئے نوم دے
هغه یار چه وفادار دے مونږۀ نۀ شی په جهان کښے د وفا هُنر معدوم دے
د خاطر وینه م خوری په تنکی تنکی له گناهه ویره نۀ کا ندی معصوم دے
کۀ یار سرغواړی له دۀ نه نه به نۀ کا هرچه پوهه د عاشقئ په رسوم دے
چه په عشق کښے موافق نۀ وی اے دِله د هغۀ لیدل په څۀ گوړے چه شوم دے
د دوزخ لمبے به نۀ رسی عاشق ته چه د عشق په تُوره مړ شو غه مرحوم دے

ما خوشحال ته ستا د خولے اسرار مکشوف شو
کۀ دا رار د چا له ستر گونه مکتوم دے

کۀ یو دم د یار په غم فراغت کښینے په دا دم به له عالم فراغت کښینے

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ دِکارَ د محبت و نیو په لاس کښے — په دا کار به خوښ خرم فراغت کښینے
کهٔ کدائے شے دَمغان په خرابات کښے — همیشه به لکه جم فراغت کښینے
دیر ولږ دَ زړهٔ زحمت دے کهٔ عاشق شے — تهٔ به تل له بیش وکم فراغت کښینے
کهٔ اختر دے کهٔ نوروز دے خو هم دا دے — مخ په مخ چه له صنم فراغت کښینے
کهٔ په کوئے کښے ئے مقام وکړے زاهده — په خاطر به له ارم فراغت کښینے

لاس په لاسه بهشت دا دے اے خوشحاله
چه خپل یار سره یو دم فراغت کښینے

کهٔ دا عقل دَ همه خلقو یکسان وے — سکه بائنده ووچه همه سړی لقمان وے
دَدے لال قدر به نهٔ وو په عالم کښے — کهٔ دا کانړی وارِه لعل دَ بدخشان وے
په بیخوړت به دَ هرچا کره پراته وُو — کهٔ دا دُرم دَ ژلئی غوندِ ارزان وے
هیڅ حساب به ئے په هیڅ څنګل کښے نهٔ وو — کهٔ دُرے وارِه کنی دَ هندوستان وے
په خوراک به خرو غویو نهٔ قبلولے — کهٔ دَ بړهٔ دَ وئے پانړے وارِه پان وے
دا تپوس به هم په لاس دَ بادشاه ناست وو — کهٔ دَ باز و دَ شهند غوندِ ئے شان وے
دَ لیلیٰ او دَ مجنون مینه به هیڅ وه — کهٔ همه خلق لیلیٰ او مجنونان وے

ماخوشحال دَ حقیقت په ژبه ووے
دریغه دریغه کهٔ څوک پوهه په دا زبان وے

کهٔ صورت وَته دِکورم په صورت کښے یو حیوان ئے
کهٔ معنو وَته دِکورم شهزاده دَ کُل جهان ئے
چه ظلوم جهول یا دیږے کُنتُ کَنزًا هم پوهیږے
تهٔ وداته نظر مهٔ کړه چه داغوښے اُستخوان ئے
چه مسجود وو دَ ملکو حُلے ئے پاس وو په فلکو
تهٔ خلف دَ هغهٔ هسے خلیفه پدر نشان ئے
غوښے هډ څهٔ پکار نهٔ دی دا دَ کاؤ او دَ خرهٔ هم وی
دَ کدائے په کند کښے پټه تهٔ یو څورنګه سلطان ئے

Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے ستا په حال پیغور شو ترابده ئے مخ تور شو
دَ چا نوش ئے دَ چا نیش ئے دَ چا درد دَ چا درمان ئے

دَ دُنیا عقبیٰ باغونه پکښے واړه نعمتونه
واړه ستا دپاره جوړ دی ته مقصود کن فکان ئے

که هر څوک لونه پیر دی تر حساب تر شماره تیر دی
دَ فطرت په حدیقه کښے نو باده دَ کلستان ئے

نور به څه وائے خوشحاله له دے حاله له احواله
هم دا هومره وئیل بس دی که پوهیږے نکته دان ئے

که په باغ کښے رنګا رنګ ګلونه پیروی — هسے نۀ چه دَ ګلاب دَ ګل په څیر وی
آشنائی دَ ګبینۀ ده که شکرے — چه خوارۀ ئے په څورنګه را برخیر وی
ستا دَ درد سپیڑو څۀ ثنا صفت کړم — چه تر پیړه میړه زړۀ وته راتیروی
آرزو به دَ حیوان دَ اوبو نۀ کا — عاشقان چه دِ دَ خولے په میو سیروی
چه په عشق سره ژوند دے دَ مرګ ئے نشته — که په ګور کښے تر داتور وخاورو زیروی
دَ غمزے تُوره ئے هر چرته وژل کا — لور په لورے شهیدان په داشمشیروی
تل ئے لوبے دی حُما دَ زړۀ په وینو — ستا دَ ستړګو آهو ماته لکه شیر وی
ستا دَ زلفو هر هر پیچ وته چه ګورم — همګی په رنګ وبوئ لکه کستیر وی
چه خوشحال دِ یو زمان دیدن ونۀ کا — یو زمان و رته تر کاله هم لاډیر وی

مګر هیڅ ئے دَ زړۀ حال ورښکاره نۀ دے
چه لیدۀ ئے دَ خوشحال سره دیر دیر وی

که راضی یم په جفا او په وفا ئے — نور را درومه چه زۀ ستایم ته حُما ئے
بے له ما که ئے جهان ستاشی په اوربشه — چه زۀ ستاشم که اوربشے خورے دا رلے
که دِ طمع دَ مخلوق له دره پریکړه — بادشاهی دِ مُبارک شه که ګدائے
غاړے غرونه خبر دار دی چه مجنون یم — که جهان په دا خبر دے که لیلیٰ ئے
جګی جګی په لیمۀ مِ قدم کښیږده — چه پرند ے ستړګے مِ روغے شی تو تیائے
کله ما و تا روزګار په یوۀ خائے کړ — بر بر راشه دَ یار سپیه چه آشنائے

Poha Foundation
A.S.KB

چه یاری له یاره کړے د سُود له مخه
په خاوند م د سوګند وی بے وفائے

چه د یار سره په خپل غرض یاری کړے
د یارئ بلا په تاشه یار د چا ئے

چه د بولم معطل مۀ کړه را درومه
کۀ د باز غوند حاضر په ژغ د بیائے

په دربار م چوترے دی د سرو نو
راشه واوره چه په خپل کشتن شیدائے

چه د خوئ خصلت د رنګ سړ جوړ نۀ دے
رنګ د ورک شه کۀ هر خوبه رنګ زیبائے

په داهسے بنائسته جمال چه ستا دے
غم شدت آفت فتنو لره پیدائے

په اُمید د دیدن په درکښے پروت یم
کۀ تۀ هر څوله خوشحاله بے پروائے

کله خپل بشرد کل غوند نمائے
کله کله د بلبل په ژبه وائے

چه هر هر زمان په هر شکل جلوه کړے
عجائبه دلبر بایه خود نمائے

په یوۀ وینتۀ د نۀ ارزی دوه کونه
په غایت لکه کوهر قیمت بهائے

د خپل درد دوا به زۀ له چا نه غواړم
چه هم تۀ محبوبه د دردئے هم دوائے

کله ناز کله کنځل کړے کله مهر
له خوشحاله مرورہ کۀ پخولائے

کۀ ئے لرے له جماله نه جلباب شی
حبطه به ئے ترمخ پورے آفتاب شی

کۀ ئے بوئ د پیچا پیچ زلفو ورشی
په خطا کښے به بے قدره مشکناب شی

څو بوسے کۀ له دشنام سره آمیز کا
شماتت به ئے په قند و په کلاب شی

کۀ هر څوله زیبا مخه خاطر نیسم
زړۀ م بیا په اضطراب لکه سیماب شی

یکباره ئے قرار له ما نه واخست
د رسته شپه په ما حرام شه کۀ م خواب شی

د هغو طاعت قبول نۀ دے نور څۀ دے
چه سجده ئے تل د وروځو په محراب شی

دا پیاله چه خُما نوش ډزۀ پرے مست یم
دا مستی م نۀ په بزم د شراب شی

د رندانو د شرابو هسے کار دے
چه زاهد ئے هم په بوئ سره خراب شی

نامحرم م د صحبت ته څۀ هوس کا
چه خاله محرومانو هم حجاب شی

کۀ یو تول د بنائسته ؤ سړ کښینی
خو هم بویه د همه ؤ انتخاب شی

غه روپئے چه د تنګسال له لاسه نۀ وی
وصراف و ته ظاهره په هر باب شی

Poha Foundation
A.S.KB

دروغژن غشے کہٗ هرخوثابت روغ کړے
خو به بیا دهلکا نو تیر پرتاب شی

دَخرماؤنه خو سازه کړے له مومه
دَخرماغوندِ به کله ترے دوشاب شی

ماخوشحال چه په پښتو شعر بیان کړ
دَ پښتو ژبه به اوس په آب وتاب شی

کہٗ په عشق کښے زړهٗ دَنورو په لیدهٗ ځی
ځمازړهٗ په آوریدهٗ ترلیدهٗ ښهٗ ځی

نورے مینے ځما له دِله یوړے
یکباره م په دیدن پسے لیمهٗ ځی

هسے یاد بویه چه یوځله یار یادکړے
نوردِ وینے لکه باز تزهر وینبتهٗ ځی

پکښے خیال دَسروِ قدو دے پالم ئے
چم هرکله تردوو ستړکو اوبهٗ ځی

کہٗ په زړهٗ شوے زهٗ به اوس دیارځخه وُم
چاوے داچه پښے هوړے دروم چه زړهٗ ځی

کہٗ دَمال ووکہٗ دَملک ووکہٗ دَزرو
وارپه وارم دَزړهٗ مینه له هرځهٗ ځی

دَدُنیا مینه په زړهٗ باندِ لوئے بار دہ
آزادہ به بارپه زړهٗ وُکړ ته نهٗ ځی

روغ به خوب دَبیغمئ کاندی خوشحاله
چه څهٗ خُوږ دَزړهٗ لری خوب دَهغهٗ ځی

کہٗ میوہ دَچندنړ نشته هسے شنډ دے
لائے ښهٗ ترمیوہ دارو و نوخنډ دے

وائے زهٗ به په تاوُکړم ځنے چارے
زه دَدے چارے ارمان لرم دیرځند دے

کہٗ م ځان ځی کہٗ جهان پرے به ئے نږ دم
ما نیولے اوس دَعشق دَسور ومنډ دے

په دالارد شهسوارانو ختل گران دی
گودهٗ خو به باندِ خیژے ملکند دے

زهٗ اودا دَهرناکس سازے ناسازے
کہٗ ربښتیا وایم خپل ځان راباندِ پنډ دے

کہٗ مثال ئے په دُنیا غواړے له مانه
چه اَلا بلا پکښے وی هغه پند دے

دَچړے دَ لارهٗ کار نشته نادانه
چه تبرونه پرے ما تیږی هغه خنډ دے

یا صبادے یاغرمه یا نماز پښین دے
نماز دیگرد بنکار تکل کړم ساعت لنډ دے

څوک دَحج څوک دَتلقین څوک دَمکتب شول
یوخوشحال په وارِ خلقو کښے لونډ دے

کام دَ زړهٗ کہٗ هرخوښهٗ دے
ترایمانه نه ښهٗ نهٗ دے

چه ئے دا اندیښنه نهٗ وی
هغه کس سړے په څهٗ دے

Poha Foundation
A.S.KB

اعتبار په دا دُنیا کښے — دَ سړی لکه لیمهٔ دے
دَ هرچا چه لیمهٔ نهٔ وی — کهٔ بادشاه دے خوار په زړه دَے
سپے به بنهٔ کړم دَمرئي نه — سپے دَ کور مزرے دَغړهٔ دے
خوکهٔ بد دے بیا ورے وړی — بد سړے بدتر تر خړهٔ دے
تهٔ ئے ویښ ویني په ستړکو — غافل ویښ نهٔ دے اُودهٔ دے
په ربښتیا کښے زوال نشته — داځما کلام په ولهٔ دے
اولیاء بللے بسو یه — چه حلال په خولهٔ په زړهٔ دے

تهٔ ئے سست ویني په ستړکو
دَ خوشحال اختیار تیرهٔ دے

کهٔ په حسن دَ کشمیر خوبان اوخار دی — یا دَ چین او دَ ماچین او دَ تاتار دی
پښتنے جونړ چه ما په ستړکو ځیر کړے — هغه گل وارهٔ خجل دَ دوئی ترکار دی
په بنائست باندے ختم دا وینا ده — چه په اَصل دَ یعقوب قوم وتبار دی
هیڅ حاجت نشته دَ مشکو دَ گلابو — په پنځه وخته ما نځه عطر عطار دی
کهٔ تیکه کهٔ کټماله کهٔ نورسنګار دے — داهمه تر تورو زلفو پورے خوار دی
کهٔ اوږدنئی مقیش دوزی کهٔ سالُو دے — داهمه وارهٔ ترسپین پرونی ځار دی
ترصورت ئے دَ سیرت خوبی اَفضل ده — ترظاهرئے دَ باطن خوابهٔ بسیار دی
گل روزګارئے سرتر پایه پرده پوښ دے — نهٔ گریوان تر نامهٔ ځیرے په بازار دی
له حجابه پورته غټ کتلے نهٔ شی — نهٔ آموخته په کنځلو په پاڼزار دی

ما خوشحال له ډیرو لږ دی څهٔ وئیلی
له دے حاله گوئے مگوئے وئیل بے شمار دی

کله رِند غوندِ ملا واقف دَ راز دے — دَ کتاب دَ مسئلو زبان دراز دے
زهٔ مړیئے دَ هغه چا یم ترے ځار یرم — چه دَ زړهٔ سره ئے جوړ دَ خولے آواز دے
چه ئے رودَ خولے دَ زړهٔ سره یونهٔ دے — کهٔ په هر نمانځهٔ اودس کا بے نماز دے
وار په وار ځما په زړهٔ کا هسے چارے — کهٔ دَ ستړکو ئے غمزے دی کهٔ ئے ناز دے
لا به ډیر گلونه واشی په دا باغ کښے — دَ گلزار دَ غوړیدلو ئے آغاز دے

Poha Foundation
A.S.KB

څوک به نۀ وی چه به غاړه وربانډ نۀ کا دَهرچا وملامت ته عاشق سازدے
ځان وتن سره مثال کړه دواړه توکه محبت کۀ حقیقت دے کۀ مجاز دے
چه عزت ترے پیدا کیږی قناعت دے چه خواری ورځنے زیږی هغه آزدے
زۀ خوشحال له خپله بخته دلګیر نۀ یم
چه ځما ستورے ځائی دشمن ګداز دے

کۀ هرڅو په خپله پوهه کښے سقیم ئے دَحکیم په حکم کار کړه نور حکیم ئے
کۀ په خولۀ په غوږ په ستر ګو څۀ زده نکړے نور وردرومه ازلی سیه کلیم ئے
د سیرت خوبی پیدا کړه چه جوهر ده په صورت خوهډ وغوښه وینه ریم ئے
پیر استاد مرشد به واړه درته شا کړه کۀ په جهل مرکب کښے مستقیم ئے
عاقبت به دِ په بخره ندامت شی چه داهسے دَجاهل سره ندیم ئے
دا دانش چه دَهندو دَشمار حساب دے کۀ تۀ دا دانش دانش ګنړے لئیم ئے
سخاوت په روایت په روځ په رنګ کړه نۀ چه درسته دُنیا وبازے کریم ئے
همیشه په زړۀ خوشحال وُسه غم مکړه
په اخلاص چه وداناوته تسلیم ئے

کۀ هرڅو په هوا پرونه وهی چتے بیائے زړۀ وی په ډکی دَونے نښتے
شاه ځلمی تُورے نیزے خوری تردد کا په بربښنا دَتورے تښتی تیز آرتے
ستر ګه ور اور اورکے وینی چه بریښی نوی میاشت په ستر ګونۀ وینی ستوک تتے
ناسوتی عالم په څو په دُنیا خوښ دے هلک دَمور په تی پورے وی نښتے
دے دَخپلے ګوتے غم کا ندی کۀ نۀ وی په شګون کښے عالم بنۀ ګنړی شپږ ګوتے
په هرکار به بے خطا چورب آلوزی ماخپل بازدے په پهرو پهرو پرلتے
کۀ ئے بل له بدبوئی سپیرے نیسی دَخپل بوئی په بدبوئی خوښ وی خسا کوتے
څوک به څۀ لره خوشحال ته نصیحت کا
عاشق نۀ دے نصیحت دَچا نغتے

کۀ هرتارے دَکوخئی مشک تاتار دے دَکوخئی تر تارے بنۀ دَزلفو تار دے
هغه ځائے چه م دَما تیو تش بازار دے هغه ځائے م دَما تیو تش بازار دے

Poha Foundation
A.S.KB

چه لذت د تورو زلفو راتر زړۀ شی — د ماتیو زیست روزګار کله پکار دے
داخبره څۀ عجب ده چا وئیلی — چه د تورو زلفو بد سوے ناتار دے
چه د تورو زلفو خیال ورځخه نشته — تورے خاورے ئے په سر عمرئے خواردے
کۀ دُنیا پرے وشندے هم هیڅ ده — هغه کس چه م د زلفو خریدار دے

خوار خوشحال چه ډیر صفت کاندی د زلفو
په قیمت د تورو زلفو خبردار دے

کۀ هزار حُله هُنر کا هیلے بیلے — څوک به نۀ کا د ازل چارے تبدیلے
د ازل حکم په مثل د هاتی دے — د سړی فکر مثال پرے د ډیلے
د حیات اوبه سکندر په هیلو غوښتے — خضر بیاموندے عبث شوے د دۀ هیلے
یوه څۀ رنګه خونریزه لار د عشق ده — پکښے ډیرے قافلے شولے قتیلے
عشق یو هسے یو دیر شم تورے رازده کړ — چه په دیرش توری څکوم د قلم کیلے
عاشقانو ته اندک د دُنیا مال دے — ترهمت پورے کثیرے دی قلیلے
دا دلبرے چه په دا کشور کښے نن دی — په کشمیر کښے به ئے نۀ موے عدیلے
هغه ترکه چه څان جوړ کا رابنکاره شی — ترجمال ئے حورے هم نۀ دی جمیلے
په ارمان ارمان م څان راغے ترشوند و — تا د شوند و دارو نۀ راکړۀ بخیلے
بیا هالۀ د محبت په کوخه پُل ږده — کۀ د وینے لکه ماء کړلے سبیلے

خپل پردی به د هیڅوک سیله ونۀ کا
اے خوشحاله کۀ د بخت نۀ شی په سیلے

کۀ خاطر د خوشحاله نه دلګیر دے — په خوشحال باند هم ستا د مانړی ویرد ے
د بیمار ساهه په شوند و باند راغله — دارو کړئے لاعلاج ته په تدبیر دے
د موسیٰ په معجزه به څۀ کړو هیر ی — د فرعون چه د هامان غوند وزیرد ے
یار حُما په پالنګ ناست زۀ لاړ په خوب یم — سراسر حُماله لوریه نه تقصیر دے
ماخپل سر ترفلک ولیدۀ په پورته — د دے خوب م معبره کوم تعبیر دے
بیا م کینړه ستړکه لاند باند رپی — مګر بیا م زړۀ یارئ کښے تزویر دے
په ژړا پورے م خاندی چه م وکوت — دا همه واړه حُما د بخت تاثیر دے

Poha Foundation
A.S.KB

هیڅ یو مخ به ئے مخے د بنائست نۀ کړم ماچه ستا جمال لیدلے په خیر خیر دے

څما زړۀ د یار زلفینے سره ګورۀ
لیونے په لیونتوب کښے په زنځیر دے

کۀ پکار د دہ د خدائے پیژندګلی پیروی د محمدؐ کړہ د علیؓ
هر آیت چه به راتۀ پاسه له عرشه لا په عرش به ئے علیؓ وو متلی
محمدؐ چه هغه رازئے په معراج کړ یکایک وو د علیؓ وته جلی
په محشر به هغه تور مخونه پاسی چه ئے نۀ دی تورے خاورے د تلی
محمدؐ علیؓ چه دوه وینی په ستر کو په داکار کښے احولی ده احولی
د زړۀ زنګ په بل صیقل نۀ لرے کیږی په دوستئ ئے د علیؓ ده مصقلی
کۀ دا هومره وئیل کا ورته رخصت دے محمدؐ دے پیغمبر علیؓ ولی
چه په بغض د علیؓ یا د عمرؓ دی رافضی دی خارجی دی خللی
د علیؓ د آل دوستی د ایمان زړۀ دے څوک د شک په دا په زړۀ نۀ راولی
چه ترمینځ د چار یارانو بد وئیل کا په مذهب کښے د هغو ده درغلی

د علیؓ د آل په مدح کښے جنت دے
د خوشحال ختک په دا ده تسلی

کۀ رویت ئے ناممکن وے په دُنیا کښے اِرنی وئیل به نۀ وو په موسیٰؑ کښے
چه موسیٰؑ وته خواب لن ترانی وو څۀ عجب جلوه لیدله شی په دا کښے
چه په ملک په ملکوت کښے مونډۀ نشی هغه هسے څیزئے ایسے دے په ما کښے
زۀ حیران په دا خلقو نۀ پوهیږم تری مری ولاړ ترحلقه په دریا کښے
چه په لا اُحصی وئیلے خبردار کړم چا څما ژبه ګویا کړه په ثنا کښے
د عاشق د معشوقے سره یو راز دے چه هیڅوک ترے خبر نۀ دی په دُنیا کښے
چه لیلیٰ کړه د مجنون کوندئ ماته خوار مجنون ئے سرفراز کړ په هرچا کښے
نور کۀ هرڅو پاکیزه زۀ ګنهګار یم غم م نشته بیام څائے دے په ما واکښے

د خوشحال د هغو لار سره جدا ده
چه ئے غواړی په مسواک په مصلی کښے

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ چرګان قرقره دار دی بیا وبازوته ناچار دی
نۀ یوبازدَ ښکار دپاره نۀ کۀ چرګ چرګے هزار دی
دَمعشوقے ښیوے واړه دَ نورچا نۀ دی دَ یار دی
عاشق عشق لره پیدا دے کفر دین ئے څۀ پکار دی
عاشقان دَ معشوقے دی نۀ دَمور دی نۀ دَ پلار دی
دَخپل در عاشقان ګورہ چه په څو پرا تۀ خاکسار دی
په هغو دَ خدائے نظر دے چه مئین په ښۀ دیدار دی
عشق نا پوهه وته آسان دے ورته ګران دی چه هوښیار دی

په خوشحال به عیب نۀ کا
چه په حال ئے خبردار دی

کۀ آسمان دَچا په حکم جار و تلے څۀ څۀ چارے به وشوے نا ګټلے
په رند و باندِ لاهسے توره شپه ده کۀ همه عالم ئے وینی نمر ختلے
هم ئے هیڅ راته پرے نښول هم بیا وائی چه پاڅه اوسه لاهیڅ نۀ ئے نتلے
بیائے شکل په څۀ شان راته ښکاره کړ لکه باز وی له ګریزه سا وتلے
چه اَدب ورڅخه وی صحبت هغه کا بے ادب له مجالسه وی ایستلے
هغه یارم لکه باز په پرواز لاړشو طالع بیا څما تر لاسه راوستلے

ځان چه نن ترمئین ځار نۀ کړے خوشحاله
ځان به تاوی دَنور چا و ته ساتلے

کۀ په کورکښے دِسردے دَ بدخشان وی یا ژ نګوری دَ انګورو یا رُمّان وی
چه ئے زړۀ ورڅخه موړ وی نۀ ئے ګوری دَ وړ ستر کیو ورته څو رنګه ارمان وی
موړ به څۀ پوښتے له نغنه چه نغنڅۀ وی وړے سپے خو ړلی نغن ته نګران وی
کله کښلے معشوق ته نظر نۀ کړے کله کوڅے درته هم راحت جان وی
په ساعت ساعت کښے حال باندِ نوریږی چه م ولیدۀ سړے کله یو شان وی
دَسړی فکر په مثل دَ سیماب دے اضطراب ئے هر هر خوا ارمان ارمان وی
کله کله بنائسته شی په ګلو نو کله کله لکه باغ باندِ خزان وی

Poha Foundation
A.S.KB

کله کله دَخوښئ په صحبت کښینی
کله کله په غمونو کښے حیران وی

چه دایم په یوه حال دے هغه خدائے دے
چه حالونه پرے وردرومی دا انسان وی

آخرتلهٔ دی له جهانه باور وکړه
کهٔ هرڅوخوشحال ژوندے په دا آوان وی

کهٔ هرڅوئے په داخپل حسن کښے لویه
دَیارئ حق هم پیژندے بویه

ما به زړهٔ له تانه وتاړهٔ په بله
کهٔ موندے شوبه هسے تاغوندِ دلجویه

دَشرابو په خوړوکښے فهم وکړه
چه دِ نهٔ شی دا پیاله له لاسه توییه

چه مکان ئے ناپیدا نشان ئے نشته
څوک به څهٔ غواړی دَسینو بازوهویه

دَتشنه خودَ اوبو سره مقصود دے
کهٔ اوبئے دَدریاب وی یاله جویه

عاقبت به برخوردار په خپل مراد شی
کهٔ دَ پلار په نصیحت کښے درومی څویه

دَخوشحال وئیل خوارهٔ ترنیشکر دی
کهٔ په خوند خبردارشے وئے ژوی

کهٔ تهٔ خولهٔ وماته نهٔ راکړے ملکئ
بے هم راته نومړے ده خولکئ

په غمونو کښے دِ هسے زنځیری شوم
لکه اوږے چه زبون شی په بلکئ

په کړکیتو کښے دِ ډیر زړونه پراتهٔ دی
په دا دوه زلفو دَ زړونوئے غلکئ

چه څراغ ورځنے درومی پتنګ خوارشی
یو زمان له مانه مهٔ درومه دلکئ

ما دَ بنو مخونو بنه نندارهٔ وکړه
نشته تاغوندِ زیبا بله جلکئ

ماساده پښتانهٔ څهٔ زده چه ئے وائے
په پارسئ پارسئ خبرو مغلکئ

جدائی ئے هسے سخته په خوشحال ده
لکه څئ دَچاله څانه نه سلکئ

کهٔ آشنا کهٔ ناآشنا دی
بولاق واړه بے وفا دی

کهٔ ئے خوښ کړے یائے خپل کړے
شاهی بیګ غوندِ بلا دی

چه آصف خرّم بنهٔ نهٔ شهٔ
نور خرّم په یاد دَچا دی

خوشحالے کهٔ یارِ غار وو
هم دَدهٔ نه دا غوغا دی

کهٔ ئے څان کړم یائے زړهٔ کړم
څان و زړهٔ کله څما دی

Poha Foundation
A.S.KB

نۀ ئے ننګ شته نۀ ئے شرم — نۀ په خپل قول ویناد ی
چه کوتک وَته بنکاره کړے — لکه بنځے واړه ستا د ی
په خپل سود په خپل مقصود ی — بند په خپله مُدعا د ی
دَ سیالانو خوئ ئے نۀ د ے — په بیکار خصلت پیدا د ی

مخامخ و تا ته خپل شی
پردی واړه پس شادی

کۀ په فضل شی څۀ غم د ے — کۀ په عدل شی ماتم د ے
له ګناهه به خلاص نۀ وی — چه په نوم بنی آدم د ے
چه ظلوم جهول ئے یاد کړم — کۀ پوهیږے ډیر کرم د ے
په لاتقنطوا تکیه د ه — ګنړه اور ووری تورتم د ے
زۀ هغه نا توان ضعیف یم — چه میږے ترما محکم د ے
په داضعف هغه بار وړم — چه ترے تښتے درست عالم د ے
کۀ لویئ وَته م ګورے — میاشت و نمر څما پرچم د ے
آسمانونه م خیمے د ی — پرے دَ ستوریو زینت تم د ے
لام نور باغونه نور د ی — ګمکے باغ م دَ ارم د ے

غم م هیڅ نشته خوشحال یم
کۀ خپل بخت راسره سم د ے

کۀ دَیار دپاره غم شدت څوک مومی — په خندا خندا د مخے ته وردرومی
دَهغه سړی یاری څۀ یاری نۀ د ه — چه بے یاره ئے اوبۀ دروی تر کومی
زۀ له وراید ورته ګورم یار م ګوره — دَاغیار سره دَ میو پیالے شومی
ما به څۀ پوښتے څما دَ یار له نومه — یوبے مهره بے وفا بے مهر نومی
نۀ ئے زۀ یوازے قتل په غمزو یم — څوئے ماغوندِ په درکښے دی لړومی
په فراق ئے څما اوښے هسے تلۀ کا — لکه څوک چه اخته شوے وی په دومی
دا دواړه بدان نۀ ګورې له قصده — په بنۀ مخ باندِ ومۀ شه دانے سپومی
کۀ تازه یارئ بنے نۀ دی خوشحاله — څوک به نۀ خوښوی غوښے دَ ورغومی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کۀ سړے په مصلحت کښے لږ برنۀ شی
زۀ ضامن چه دَدۀ کار به ابتر نۀ شی

وهغۀ ته سړے مۀ وایه چه پوخ وی
آراسته خو سر تر پایه هُنر نۀ شی

کۀ هر څومشکل کار ونه درته پیښ شی
فکر مۀ کړه چه آسان به په زړه نۀ شی

ماچه ولیدۀ خو زردی په دُنیا کښے
خو سړے دِئے په مینه کافر نۀ شی

څوبه یار کۀ لاف کوی باور ی نۀ دی
څوبه پیړے حادثے دِ باور نۀ شی

بخت چه بنۀ سره یاور شی هاله بنۀ شی
دَسفلہ دِ په لحظه کښے یاور نۀ شی

دَ رستم دَ مړ نتوب خبرے آورم
ولے څوک به بے لښکره صفدر نۀ شی

چه دَمرد دَ نامرد شناخت ورځنه نۀ وی
بد صاحب څنه دِ هیڅوک نوکر نۀ شی

دَخوشحال خبرے واړه نصیحت دی
مګر خروی چه په زړۀ ئے اثر نۀ وی

کۀ تا وته حیران دی دَلیلی حکایت کړونی
وما وته په ځان دی دَ مجنون روایت کړونی

دَهر ویښتۀ په سر لرم زۀ تاسره زر کاره
خبر نۀ دی له حاله دا بیکار نصیحت کړونی

څۀ بنۀ وشول طالع وے چه ئے ولیدے په ستر ګو
ترما پورے خجل شول دا ځما ملامت کړونی

دَحُسن یغماجی چه دِ اُلجه راوړی دَ زړونو
پنجک دستا وستر ګو وته بیل کا قسمت کړونی

چه درد لری په زړۀ کښے دَهغو دارومونډل شی
هیڅ لیدلی نۀ دی دَبے درد طبابت کړونی

چه زۀ دَ بُت سجود کړم مخامخ راته حاضر دے
څۀ څیز وینی حیران یم دَ مسجد عبادت کړونی

کوم ملک دے له ما پاتے چه مِ پَل نۀ دے پرے اینبے
هر ځائے به ورته یاد کړم کۀ څوک شته سیاحت کړونی

Poha Foundation
A.S.KB

چه دوه اویا مذهبه راته یوشول صلح کل یم
دَکوم یوهٔ مذهب دی اوس څما عداوت کړونی

په هسے ځائے مئین یم چه ئے نوم واؤری وکړے
نور تبستی تار په تارشی دَخوشحال حمایت کړونی

کهٔ هرڅو په سر دَخیال دستار زرین بر دے
عاقبت به سر دَخاورو په بالین بر دے

دَ سلیمانؑ غوندِ هم پریوتل له تخته
په فرس باندِ به څوک زرو زین بر دے

دغه پښے به دِ خوراک شی دَ چینجیو
چه ئے اوس په شین شین په قالین بر دے

په ارمان به خالی لاس ورځنے دروے
کهٔ په کور کښے په هر لوری سرهٔ او سپین بر دے

په الا بلا کهٔ ټول دَدُنیا ګنج کړے
په خپل زړهٔ به داغ په دِم واپسین بر دے

چه کردار دِ له ګفتار سره سم نهٔ وی
تش ګفتار واړه په ځان باندِ نفرین بر دے

تا په زړهٔ کښے سل خدایان دَ کښینولی
راته وایه سر وچاته په زمین بر دے

دَغفلت تسپے په ورځ وشپه جار باسے
څومنټ به په کرامؑ کاتبین بر دے

هر آیت ئے دَ معنو په ستر ګو کوره
دَ صورت ستر ګے ترکومه په یاسین بر دے

یو قدم کهٔ په ربښتیا له دُنیا واخلے
خدائکو بل قدم به پاس په علیین بر دے

کهٔ اسلام دَ خلقو دادے اوس خو بویه
چه هندو غوندِ تهیکه په خپل جبین بر دے

زمانے څهٔ نا انصافه رابنکاره شوے
پانیا تونه په دا دورِ آخرین بر دے

شاه جهان غوندِ بادشاه په بند بندی کړے
په اورنګ باندِ خطاب دَ محی الدین بر دے

دَ مچئ لاشهٔ هم جوړه ورسره وړے
په هر حلق کښے چه خوارهٔ دَ انګبین بر دے

دَ خوشحال خټک کوم جرم کوم ګناه دے
چه په زړهٔ کښے ئے آهونه آتشین بر دے

کهٔ منصور غوندِ کافر دَ محبت شے
تهٔ به هالهٔ مستقیم په شریعت شے

دَ هوښیارو مجالس به درته هیڅ شی
کهٔ دَ عشق دَ لیونیو په صحبت شے

دَ جهان خوارهٔ به تاوته ترخهٔ شی
کهٔ خبر دَ یار دَ مینے په لذت شے

فراغت به دِ هالهٔ وزړهٔ ته ورشی
کهٔ له خلقو کناره کنج خلوت شے

دَ جهان په خزانو به دِ خندا شی
کهٔ تونکر په خزانو دَ قناعت شے

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ نظر د کیمیا کړ د باندِ وشی — کۀ تۀ خاورے ئے تر زرو به قیمت شے
د بے آبے مرغلرے هیڅ قیمت وی — په زیبا سیرت به قدر د صورت شے
اے خوشحاله بتخانے دی زړے وړندے
خلیلی ناره پرے وکړه په همت شے

کۀ په مخ باندِ خالونه عنبرین ښ.دے — هومره داغ به په خاطر څما مسکین ښ.دے
د پیالے اوبۀ خوږے شی تر نبا تو — په پیاله باندِ چه دواړه لب شیرین ښ.دے
خدا یه زړۀ په ما د کښلیو مهرباڼ کړے — تۀ په زړۀ کښے د بتانو مهر وکین ښ.دے
دواړه زلفے چه ولول سره حلقے کړے — په هر ول کښے ئے کلونه د نسرین ښ.دے
خدائے نۀ کا چه ئے یوسر کړم یا بل سر — کۀ تلی م په د اچشم جهان بین ښ.دے
ستا د پلۀ خاورے رنځور غوندِ اخلم — په هر خائے چه قدمونه په زمین ښ.دے
ستا تمامه خندا بخت د څوک ئے موسی — په دا نیمه خندا طعن په پروین ښ.دے
چه لیدلے د د عشق قمارخانه ده — په رومبی بازی به یارته دل و دین ښ.دے
آفرین د په وینلو شه خوشحاله
په بیاض باندِ عجب شعر رنګین ښ.دے

کله تۀ چه زیبائی د دے چمن ئے — خار وخس وته په څۀ په خندیدن ئے
د خپل ځان په قدر ولے نۀ پوهیږے — په دا باغ کښے خو یو تۀ نازک بدن ئے
د بلبلو ژغ به تل وربانِد نۀ وی — کښلیه کله په وفا کښے مبرهن ئے
په خپل بوئ د بلبلانو خاطر خوښ کړه — یوځو ورځے چه تازه په دا گلشن ئے
کۀ جفا وچاته وایم شمار ئے نشته — په دا هومره ستمو نو جانِ من ئے
چه د یارله جوره چاوته څۀ پا کړے — د یارئ بلا په تاشه دروغژن ئے
په یارئ پورے د پیچلے کا خوشحاله
فکر بنۀ وکړه په چا باندِ مئین ئے

کل کرم اغزی ترے زیږی — نوشدارو م زهر کیږی
چه م څراغ په اوبو بل وو — اوس به تیلو نۀ بلیږی
کۀ ئے مخ وی کۀ ئے شا وی — په خپل بخت هر څوک پوهیږی

POHA پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

هره ورځ کۀ سل غمونه — له جهانه سارسیږی
ځما زړۀ په دا دومن دے — غم بشادی واړه تیریږی
هم خزان هم به سپرلے وی — چه آسمان په سرځیږی
ځما اوښکے کړے نۀ دی — کۀ سیلاب غوندِ بهیږی
په حضور دیدن ئے وینی — طاهرخان ځنے بیلیږی

اوس خو اور په خوشحال بل شو
بیا به څۀ رنګه سړیږی

لکه یار راسره یار وو هسے نۀ دے — چه دیر ډیر به مینه دار وو هسے نۀ دے
کۀ په خو رنګه به ما ورباندِ ناز کړ — چه د نازم خریدار وو هسے نۀ دے
د بهار بلبلے ژاړه خو په تا شی — لکه تل تازه بهار وو هسے نه دے
شکر شکر چه ئے څۀ خوخوئ بدل شو — چه یک لخته ستمکار وو هسے نۀ دے
ستا د مهر د باران باندِ کهے شو — چه م جور د زړۀ ګلزار وو هسے نۀ دے
یائے ویړه شی له خونه یائے هیر کړم — چه م مرګ ته په تلوار وو هسے نۀ دے

ډیرے مینے د خوشحال عقل تغیر کړ
لکه نور کله هوښیار وو هسے نۀ دے

لاله ګلۀ ترجمال پورے بد رنګ دے — د زلفینوئے د چین له مشکو تنګ دے
تورے زلفے ئے لیندے باڼړۀ ئے غشی — د عاشق تر زړۀ ئے تللے هر خدنګ دے
دواړه ستړکے ئے په تن تورے بلاشوے — همیشه ئے د عاشق له دله جنګ دے
تۀ به وائے حبشی شکرے پیری — هغه خال ئے چه د دوو شوندو ترځنګ دے
تجلّی ئے د جمال لکه مشال شوه — خوار عاشق په دا جمال باندِ پتنګ دے
چه له غوږ وئے مقصود مومی لښتئ ده — چه له پوزے ئے مراد مومی لونګ دے
په بنائست کښے ئے تقصیر د صورت نشته — څۀ خو دا عیب لری چه په زړۀ سنګ دے

د هرچا په خپل غرض پورے کوشش دے
د خوشحال ئے په جمال پسے آهنګ دے

لکه بځن چه حلوا خوری — عاشق سپینه خوله د شاخوری

Poha Foundation
A.S.KB

څوک د غاؤ وربانډنۍ کا — واړه خپله خون بها خوری
زۀ ئے تل خورم خوږ شونډے — کۀ دا نور من وسلوی خوری
دواړه تی ئے ناشپاتی دی — چه ئے یویو اُمرا خوری
هغه هیڅ مړنے نۀ دے — چه به تُوره په قفا خوری
هم عاشق مری ستاله لاسه — هم سوکند په سر دستا خوری
وږے څۀ پوښتے له حالـه — چه روا کۀ نا روا خوری

خولۀ ئے پټه خوره خوشحاله
باز د بکار عوښے په غلا خوری

له شیخه خبرنۀ یم چه په کوم عمل مشغول دے
چه عشق ئے رافرمائی هغه کار رڼا قبول دے

عشق لکه بادشاه دے زۀ په مثل د چاکر یم
چاکر چه د صاحب په رأئے نۀ وی نامعقول دے

د صبا نسیمه پاڅه په تلوار تلوار ما دروسه
په هغو م سلام وایه چه په درکښے ئے نزول دے

بل اُستاذے د عاشق د معشوقے په مینځ کښے نشته
په دا میدان کښے کوره محبت د دۀ رسول دے

د یار غم م له خلقه پټ پنهم درله په زړۀ کښے
ولے څۀ علاج ئے وکړم چه م رنګ د مخ په دول دے

چه په تور د لیونتوب م هرسړے په زولنو شو
کرم ئے خلقه مۀ کړئ هم هغه څما په کول دے

هم هغۀ دے همیشه ژوندون موندلے کۀ باور کړے
چه د مستے د غمزے او د جلوے په تیغ مقتول دے

د کلونو پاڼے بویه چه قمیص شی د ملوکے
د ریښمو د قمیصه ئے نازک بدن ملول دے

Poha Foundation
A.S.KB

ګورہ ښځہ جمال چہ لا بہ کلہ دربشکارہ کا
داچہ همیشہ دَ خوارخوشحال و رپسے نول دے

لکہ زلفے دَ هغوچہ سودا ستا وی — بویہ داچہ ئے سرونہ تر پاستا وی
کۂ دَ سروِ ونہ لاف کاستا ترقدہ — بویہ داچہ داپہ قد و بالاستا وی
هغہ زړۂ چہ تا ویشتلے زړۂ هغہ دے — تا ویشتلے زړۂ بہ تل پہ هواستا وی
پہ خاطر کښے بہ ئے ځائے دَنورځۂ نۂ وی — پہ هغہ زړۂ چہ هوا تمنا ستا وی
کلہ وی چہ ستالہ لاسہ چاتہ ژاړم — کۂ هرځوبے حدہ جورپہ ماستا وی
کۂ پہ سل رنګہ زیبا دَچمن کل دے — دے بہ ځۂ رنګہ پہ رنګ دَلقاستا وی

دَخوشحال غوندِ بہ مست گرځی پہ میٔو
چہ هوا دَ برندوستر گو دَچاستا وی

لہ اوله پہ سرجوړے کا دړئ — بیا تیکہ پہ وروځو ایښے خونړئ
جړاوے حلقے پہ غوږ بیسرپہ پوزہ — قیمتی دَ مرغلرو دوہ لړئ
مرصّع باهو پہ لاس گوتے پہ گوتو — ژرنګهارئ دَ پائیلو دَ څړئ
پہ بنیوہ بنیوہ عاشق تہ ځان بشکارہ کا — پہ غمزہ غمزہ ئے زړۂ کا ودوړئ
چہ لہ هسے محبوبانے آشنائی وی — پرے بہ کیږی پادیشونہ دَ نړئ
پہ وصال بہ ئے پہ خو رنګہ هوس کا — پہ هجران بہ ئے ساہ راشی ترغړئ
سرتر پایہ آراسته شی پہ خو رنګہ — پہ لیدلو بناپیړئ دہ نۂ سړئ
دَ زلفینو بنا ماران ئے هسے نۂ دی — چہ خورلی ئے رغیږی پہ جړئ
خلقو زۂ دَ تورو زلفو لیونے یم — لامِ بنۂ پہ رنځیرونو وترئ

زړۂ ئے هسے دَ هجران غمونو مورکړو
دَخوشحال ترستونی نۂ درومی نړئ

لکہ زۂ پہ یارمئین یم بل بہ نۂ وی مئین هسے
لکہ زۂ پسے غمژن یم بل بہ نۂ وی غمژن هسے

هم مِ وُوژنی پخپلہ هم پہ ما باندِ ژړا کا
څۂ بنۂ یار دے بنۂ ئے مینہ وژل هسے شیون هسے

Poha Foundation
A.S.KB

مخ ئے درست سرہ گلزار دے رنگارنگ لری گلونہ
تفرج د بہار گورہ پکښے نشتہ گلشن ھسے

زہٗ داغدار غرق پہ وینو لالہ گل وتہ وگورہ
ھیڅ شھید نۂ دے راوړے لہ ازلہ کفن ھسے

تورو زلفو تہ ئے گورہ بنائستہ دواړہ رخسارہ
د جھان پہ مخ بہ نۂ وی سنبل ھسے سمن ھسے

لکہ زۂ ئے نندارہ کړم ورځ وشپہ پہ خپلہ خونہ
خوار مجنون لیدلے نۂ وو پہ درست عمر دیدن ھسے

کۂ د گل پاڼړے ئے خط کړے لا بہ ھم باندِ ځرخیږ
دا نازک بدن چہ ستا دے د چانۂ دے بدن ھسے

کۂ ئے رسم یا کۂ دود دے یا وفا د ھندوکئ
چہ لہ یارہ سرہ کښینی ځوک بہ وکا سوختن ھسے

چہ ځوک تاپ درپسے وکا سرہ تک وھی لاسونہ
دا ژوندون دے مردن نۂ دے کۂ د وشی مردن ھسے

د ارم آرام م بیاموند ستا پہ غولی کښے خوشحالہ
خوښ لہ بختہ لہ قسمتہ چہ ئے راکړو وطن ھسے

چہ خوشحال ختک ئے وائی پہ پښتو ژبہ خبرے
پہ پارسی ژبہ بہ نۂ وی کۂ پوھیږے سخن ھسے

لہ غمونو بہ خلاص نۂ شے د غم خویش ئے
کۂ بدگوئے وبدآموز وبد اندیش ئے

مۂ بدوایہ مۂ بدآورہ مۂ بد گورہ
درویشی د مُبارک شہ نور درویش ئے

ستا پہ زخم بہ دارو مرھم نور کښیږ دی
کۂ پہ ځان مرھم دارو د چا پہ ریش ئے

کۂ د ځان پہ خپلہ شمار تر ھرچا کم کړ
نور ځما پہ پوھہ تۂ تر ھرچا بیش ئے

یا بہ دد یا بہ منکور یا بہ لړم ئے
کۂ دا ړل کړے یا چیچل یا پہ چا نیش ئے

پہ خپل دین نظر لرہ دینونہ ډیر دی
ځۂ جاسوس د چا د دین د چا د کیش ئے

کۂ ھرځو درنہ غږیږ م بدہ خو یہ
ځۂ پہ ھرہ کوخہ بیا وماتہ پیش ئے

Poha Foundation
A.S.KB

په کڑکلار تورہ مشکنہ ئے خوشحاله
په کفتار سره د سپینو دُرو ویش ئے

مخ ئے راخرکند کړو وے ئے هسے رنګ آفتاب وی
زلفے ئے نمود کړے وے ئے هسے مشکناب وی

وے م خپله عمره په شتاب له مانه مئه خه
وے ئے که دِ عمریم د عمر تله شتاب وی

هسے ئے بے آبه د ګلابو ګل تر مخ شو ! !
زرمنه که وسیزے حرام که پکښے آب وی

هجر م وژلوته تیار دے که خوله راکړے
هجر به هلاک شی زهٔ به خلاص شم ستا ثواب وی

مرم د عشق له لاسه نهٔ د مستے په غمزه مرم
کار تیره چاره کا لاس او زهٔ خود قصاب وی

هرچه تهٔ ئے ولیدے په تاے زهٔ باے نهٔ کړ
زهٔ وایم سړے نهٔ دے هغه به هم دواب وی

نن کا نده هر کوره په آزار د زړونو مت کړے
هسے فکر نهٔ کړے چه آزار د زهٔ عذاب وی

نور به د خپل یار سره خرکند مهر آغاز کړم
خوم به له خپلو له پردیو نه حجاب وی

ستا داے نظیر جمال چه وویني په دهٔ کښے
تر زر سحر خیزئ بنهٔ خوشحال ته هغه خواب وی

ماچه ستا په جمال ستړے کړے رنږے — کښلے واړه ستا د مخ دی رنږے
چه په دادا و په فریاد م نهٔ رسیږی — دا دلبرے بے پروا دی که کنړے
ګوندِ وی چه بیام راشی په منګل کښے — لکه باز د زرکے توئے کاندی بنړے
سپینه زنهٔ ئے منړه سمرقندی ده — ګوره خوک به خوږ کا زړهٔ په دامنړے
که دِ سپین بار خو کبود کړم په چیچلو — اوس م نهٔ کنړے هالهٔ به م کنړے

Poha Foundation
A.S.KB

بختہ تہ ئے کہ ئ دَ خوشحال سرہ مدد کړے
دَ رقیب پہ سرئے وشلوہ پنړے
ماخو توبہ وکړہ کہ ئ زړہ ھم راسرہ مل شی
عشق دے چہ ھمیش ئے پہ توبہ باندِ یرغل شی
ډیر کاندی فکرونہ دا سړے پہ ډیر رنگونہ
کاشکی دَ چا چارے پہ داخپل فکر فیصل شی
څو وائے پند ونہ درومہ اے نصیحت کویہ
زہ څہ ھغہ نہ ئ یم چہ وما وتہ اَتکل شی
ھومرہ رسوائی دم وھل دَ پارسایئ
راشہ کہ ئے کورے چہ داخہ دغا دَ غل شی
کار دَ عاشقئ څہ آسان او سھل نہ دے
اوس چہ پښیمانی کړے دلہ دا فکر اول شی
زھد پہ لاس واخلم چہ بہ نہ کورم دلبر تہ
خیال ئے دَ زلفینو راتہ بیا دَ زھد غل شی
زہ وایم کہ ئ تل دَ بنائستہ وُ بنڈارہ کړم
شرم دَ پیرئ تر دا مینځ راتہ خلل شی
تل بہ پہ اَرمان اَرمان مکس مړی لاسونہ
یادئے چہ پہ زړہ دَ شاہ دَ لام وبے عسل شی
اور دَ محبت دے چہ حُما پہ زړہ کښے بل شو
کورہ پہ دا اور بہ اور پہ خوحُایہ نور بل شی
زہ پہ بیلتانہ ئ کښے دَ وصال نعرے وھمہ
خوک چہ اوبہ ئ واخلی وپایاب وتہ ئے زغل شی
کښینمہ پہ طمع دَ مئین دَ مخ پہ اور کښے
نورحُایونہ پریږدہ کہ ئ تنور راتہ بورجل شی

Poha Foundation
A.S.KB

نۀ رسی تریارہ هرچه ډیرے اندیښنے کا
نورے قیصے پریږدہ دَعشق کار په توکل شی

کډ شم په گلشن کښے لمن ډکه کړم دَ گلو
بیا بیخودہ لاړشم واړه کل راځخه تل شی

هرچه بدغلیم دے گرفتار په عاشقئ شه
اورئے پیدا نۀ ولے دَدۀ سینه منقل شی

هومره دَخوشحال ختک تقوی زهد پرهیزشته
ستاچه تورے زلفے په سپین مخ باندِ ولول شی

ملاحت چه صباحت سره آمیز شی
دَ دلبرو حسن هاله شورآنگیز شی

خدائے په خپله په ښۀ مخ باندِ مئین دے
خدائے واخله چه لکښلیو په پرهیز شی

په زمان به دَ زاهد خونه اُولجه کا
که دَ ستر گو دَ تُرکانو ئے پرکخیز شی

دَ غمزے سمندئے جوړ کړو جولان ته
گورہ بیا به ئے په چا باندِ مهمیز شی

دَ دوزخ لهبے به هم ورځنے پار کا
که دا اورِم دَخاطر په حشر تیز شی

دَعشق بوئ به رِم لاړنۀ شی له هډونو
که هرځو په تورو خاورو کښے ریز ریز شی

چه که ناز کا که عتاب کا کله مهر
دائے واړه له خوشحال سره مکیز شی

مخ دِ آئینه دے باندِ نۀ دے ترسیری
آه دَخوارعاشق دے پارے وکړه دَډیری

سرتر پایه زیړے زعفرانے جامے اغوستے
راشه تورے زلفے فلیل پورے اجمیری

تاوے چه دَمخ قدر قیمت رِم په تا خو دے
خو به درته وایم په ما دوه کونه پیری

زار دَخوارعاشق دے چه په شپه دَجدائی
درسته شپه بے خوابه دَآسمان ستوری شمیری

تاوئیل خیر خیرِم مخ ته گورہ گوندِ مورشے
زه یم هغه وړے خۀ له ما غواړے سیری

تاسره په سیل دَ گلونو سهیلئ
هسے نمائی کا لکه بلبلے دَ سیری

واړه راځرگندے دی دَ درست کلی دلبرے
تۀ گل دَ نرگس ئے نورے گل دَگندیری

ستر گے دِ بلا دی چه ئے واړه وے ملاے
زخم پیدا نۀ د ننه زهونه زنځیری

تۀ چه په ښۀ حُسن جمال تیره ترلیلی ئے
څکه تر مجنون دَخوشحال ژغ دے دَ تیری

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

مزری کله پرهیزګار دی خورا غلی په خپل بنکار دی
خوره خورَوه له خپلو لیچو مزری دا کاچه روئیدار دی
چه په تُوره ترک تازی کا هغه هرکله کامګار دی
چه اخلاص لری په زړهٔ کښے هغه واړه ایماندار دی
چه ئے زړهٔ نهٔ وی دَ تُورے هغه زړونه څهٔ پکار دی
ننګیالی چه په ننګ راشی نهٔ په ځویه نهٔ په پلار دی
سل دَ بنکار تر تازی څارشه کوتګان چه دَ بازار دی
مور دِ نهٔ شی باندِ بُوره چه میړونه دَ کار زار دی
څوک چه شته ترشرقه غربه دَ تورزنو خدمتګار دی

سردِ نهٔ غږوی خوشحاله
دَ بلا نه، چه سردار دی

مخ دے په پلؤ کښے کهٔ چراغ دے چه بلیږی
خولهٔ ده چه وئیل کا کهٔ شکرے دی تلیږی
سترګے دی کهٔ وروځے کهٔ په څوکښے تیرانداز دی
شونډے دی کهٔ غابن دی کهٔ دالعل ودُرځلیږی
زړهٔ دے په ګوکل کښے کهٔ دا کانړے په سپین زرکښے
قد دے کهٔ شمشاد دے چه تازه نوے ځلیږی
مهر خندا پریږ ده دَ دلبرو درته وایم
تش خالی کا تهٔ ئے هم په هیڅا نهٔ چلیږی
چائے چه په غولی باندِ ایښے چرے پل دے
بیا چه ځنے درومی په ځائے پاتے شی شلیږی
ستغ لری هم څویږ لری دَ غرهٔ غوندِ سینه مِ
تل باندِ دَ اوښکو کاروانونه دی چلیږی
څهٔ حساب وشمار کړے چه په سرګرځی دا ژرنده
څوعالمے دل کړ لا به څو عالم دلیږی

Poha Foundation
A.S.KB

لاف به میړهٔ نهٔ کا کهٔ ئے چیرے ترخولے وُوت
بیاکهٔ نوروئیل کا نور دَ دهٔ ږیره کلیږی
هیڅ ائے صفت دَ مخ و مو تر سره نهٔ کړ
سل دَ سخندان په ورځ وشپه سره للیږی
زهٔ خوشحال ښتون چه په پښتو په فارسئ طاق یم
لام په پښتو ژبه کښے ژبه درغلیږی

ماخهٔ شونډے غاښ دَ هغه یار نهٔ دی ستائیلی
راشه کهٔ ئے کورے لعل و دُر م دی پیئلی
هرچه عاشقی کا خوب خندا باندِ حرام شی
نورعالم به خهٔ کړے ما په ځان دی آزمئیلی
څنے عاشقان هوا هوس کا په وصال کښے
څوک جُدا له یاره په آه آه کښے زیږ زبیښلی
یومزے ویښتهٔ په طریقت کښے لوئے حجاب دے
څکه قلندر ږیره بریتونه دی خرئیلی
ما په داجهان کښے بل اُستاذ نهٔ دے لیدلے
پیر مرشد م عشق دے واړه عشق دی راښئیلی
سل سَرښئی دِ تردا یو غزل څاریږه
نن چه دا پښتو ده کرلانړی خوشحال وئیلی

ماچه وُلید دَ دُنیا خلق مختورے — قابوچی دِ واړه کوری پتاؤ سیورے
چه ئے خهٔ دَ دُنیا سُود خهٔ ئے فائده وی — دَ خپل زړهٔ په یرغ نیسی هغه لورے
خپل ئے لا په بدئ پاسی تر پردیو — خو دِ خدائے دَ بدونهٔ کا دَ چا ستورے
یادَ لیچو زور پکاردے یا دَ زرو — خوار هغه شوچه په دواړو وی کمزورے
سر تر پایه منافق واړه بدبوئ دے — کهٔ په سرئے سپین مندیل دے لکه اورے
کال په کال چه ورته وکورم نور نهٔ شهٔ — دَ لالهٔ دَ زړهٔ په داغ ختلے غورے

Poha Foundation
A.S.KB

دَ ناپوهه بخره ښادی دَ هوښیارغم دَ ۔۔۔ څوک به وران کا دَ ازل دَ قلم تورے
دَ یوهٔ ګوله په خولهٔ دَ بل په زړهٔ کښے ۔۔۔ په حساب لکه ګډ وړے شئه دوه مورے

غل بے غمه ننداره کا ندی خوشحاله
په تهمت ترلے ساد درومی سرتورے

ما فراق دَ حبیبا نو ژړوی ۔۔۔ زړهٔ په ما دَ رقیبا نو سړوی
چه سیلاب څما دَ اوښکو راروان شی ۔۔۔ عمارت څما دَ صبر نړوی
عشق څما په عقل وکړے هسے چارے ۔۔۔ چه هلک م په خبره واړوی
مهٔ هجران وے مهٔ دَدهٔ تراخهٔ غمونه ۔۔۔ چه م تل له خوږه عمره مړوی
دَ فراق په شپے خوب په ما حرام کړ ۔۔۔ دایم مالګے م په سترګو دُوړوی
په پیغام ئے دَ وصال هسے تازه شی ۔۔۔ لکه باد دَ ګل غوټئ غوړوی
یمه پوخ دَ عشق په کار لکه کودرے ۔۔۔ نور م څهٔ دَ غم وَ اورته کړوی
په لیدو پسے ئے مرم سخ دَ هغودے ۔۔۔ چه و مخ و ترے سترګے غړوی

کهٔ دَ زړهٔ په محبت شی خوشحال څوان دے
په دا سپین و پښتهٔ ئے خلق زړوی

ملک اَفشانه په کاکل ئے ۔۔۔ عنبر بیزه په سنبل ئے
چه و مخ و ته دِ ګورم ۔۔۔ په مخ درسته لکه ګل ئے
تنګه خولهٔ دِ غنچه ګل ده ۔۔۔ په لبانو لکه مُل ئے
په رفتار کښے لکه زرکه ۔۔۔ په ګفتار لکه بلبل ئے
پښتنے ئے په بد جهل ۔۔۔ ستمګره تر مغل ئے
په دا توره شهلا سترګو ۔۔۔ هم شاهین هم ئے منګل ئے
څو خوبئ دَ جهان دی ۔۔۔ آراسته په واړه کل ئے
لکه سروِ په چمن کښے ۔۔۔ په قامت په تجمل ئے

دَ خوشحال و مړک ته ناسته
په غمزه په تغافل ئے

مار کهٔ هر څو پیچ و خم ځی ۔۔۔ خپلے سوړے لره سم ځی

Poha Foundation
A.S.KB

د غفلت له خوبه وینې شه — شیرین عمر دم په دم ځی
مرګ به هیڅ سړے پرے نږدی — وار په وار به درسته عالم ځی
بے دلیله به ځان ورک کا — مسافر چه په تورتم ځی
د پښو وارے خطا کیږی — چه قاضی لره څوک ګرم ځی
که قضا وته تسلیم شی — هم په دا له دله غم ځی
د دوزخ د اور علاج کا — چه سحر تر سترګو نم ځی
هغه عمر لکه باد دے — چه په غم د بیش وکم ځی
چه تور مشک د حبطه کړل — په کافورو څه ستم ځی
چه نه تول لری نه پول — هغه هر چرته خرڅ ځی

منډے پرے مه ږدہ خوشحاله
که د سر لکه قلم ځی

مګر رسم دین آئین هسے لرے — چه داخوار زړه م غمګین هسے لرے
داد زړونو مینے ورانے پرته بنے دی — چه تل آس د جفا زین هسے لرے
عاشق به لکه مچ ورباندے ګرځی — دواړه لب چه شکرین هسے لرے
څه نسرین د د سنبل سره دسته کړه — چه د تورو زلفو چین هسے لرے
دا یو ستورے د آسمان دے که تیکه ده — چه ئے اینسے په جبین هسے لرے
کله کله به مرهم ورباندے کښیږدے — که همیش م په زړه خورین هسے لرے
لکه مخ ځما د یاردے اے باغوانه — په درست باغ کښے یو نسرین هسے لرے
په کوڅه کښے ئے څه ته ګرځے زاهده — که داخپل عقل د وربین هسے لرے
میاشت به څه لره اوس لاڅے د خوبئ کا — ته دلبره چه مخ سپین هسے لرے
که هرڅو بنائسته ډیر لرے کشمیره — لکه یاریو نازنین هسے لرے
چه ئے پورته کړے کلونه ترے بنکاره شی — یو پلو دواړه آستین هسے لرے

د خوشحال په حال به چرے ترحم کړے
مستے ته چه زړه سنګین هسے لرے

نصیحت د دانا یا نو د کتاب دے — د احمق جواب هم نه جواب دے

Poha Foundation
A.S.KB

چه عیسیٰ په غرو نو تبس له احمقانو — دا تعلیم ئے راته پلتے په داباب دے
لکه دد دصحرا ډیردی په هر لوری — په هر ځائے دا احمقانو څهٔ حساب دے
سړی واړه سره سم نهٔ دی په عقل — یو آفتاب دے بل مهتاب دے بل شهاب دے
یو په قدر شهنشاه دے په دُنیا کښے — بل دَدین په مرتبه قطب اَقطاب دے
دَهوښیار چه له نادانه زیست روزکارشی — کهٔ ئے کوړے دا هم سخت کندهٔ عذاب دے
داسړے دے چه اغزے دے سر تر پایه — داسړے دے چه همه کل کلاب دے

ماخوشحال چه خان له خلقو کناره کړه
دا په داچه نادان ډیر دانا نایاب دے

نهٔ دعشق مدار یوازے په دیدن دے — په دا کارکښے لاپه هورته شنیدن دے
بنه چه شپه دَجدایئ خدائے آخر کړه — صبا کیږی اوس دَصبح دمیدن دے
تل په ستغ په خویږدا وښکو قاصدان دی — چه طلب ئے دَ دلبرو دَ دیدن دے
دَخطا آهو په بوئ دَ نافے بنکارشی — راته بس دَهغه زلفو شمیدن دے
دا ستم په عاشق هغه کا نهٔ نورځوک — چه دَکښلیوئے ورکړے دا دیدن دے
کله کله به آرام څما دَزړهٔ شی — چه یک لختے ئے زده کړے رمیدن دے
خوند دَ شهدو دَشکرو راته هیڅ دے — څوم یاد دَهغوشوندو مکیدن دے

نور دارو ورله مهٔ کوه طبیبه
چه خوشحال ورپسے مړ هغه دیدن دے

نفس شیطان دواړه بلادی — راپسے څرکند په غلا دی
څنے چارے لرے پټے — څنے چارے ئے ملا دی
دَهغوجزا سزا کا — چه په جهل مبتلا دی
خدائے ئے خلاص لره له عجبه — څوک چه ناست په مصلیٰ دی
دَ دُنیا دَهوا چارے — سرتر پایه ابتلا دی
جاه په چاه شی وهغوته — چه دَجاه په تولا دی
دَ دُنیا بنادئ واړه — کهٔ باور کړے واویلا دی
اندیښنے کوره خوشحاله — چرته سړے په قلا دی

Poha Foundation
A.S.KB

نا قرار زړونه قرار شوے — د زړهٔ غم ئے تار په تار شوے
د هجران غمونه لاړے — بیا د وصل دندوکار شوے
هغه لاس چه بے حنا دے — بیا جفا سره نگار شوے
شانه ورغلے تر زلفو — رانجهٔ ستړکو سره یار شوے
د پائیلو د څړیځ ! — په هر لوری شرنگهار شوے
په کنگوډ زیر پروے — په چوه وه سره خالدار شوے
وار د غم د ژړا لاړے — وار د بوس او د کنار شوے
په عذار د مهو شانو — بیا کبود کبود پرهار شوے

چه خوشحال ورپسے مړ ښه
ورښکاړه هغه دیدار شوے

نن څماکړه میلمه عزیز د خدائے دے — چه ئے پاس څما په ستړکو باندِ څائے دے
په خپل څائے باندِ قایم دے لکه قطب — همیشه د کم کشته ؤ رهنمائے دے
چه پرے څهٔ خو توجه د فکر وکا — یوزهٔ څهٔ چه د هرچا مشکل کشائے دے
چه کذرے په داغولی باندِ وشو — سعادت ئے ورسره راوړهمائے دے
ما پرے اوس د غلطئ کړښه وکښه — په خپل رائے م چه منلے د دهٔ رائے دے
د بادشاه څخه ئے مهٔ غواړه چه نشته — هغه کنج لکه په کور کښے د کدائے دے
تناوونه به ئے ورسی تر نمره — لکه زلفے چه ئے سرا ښے په پائے دے
د ښهٔ حُسن به ئے څوک کاندی ستاینه — چه د خپل حسن پخپله خود ستائے دے

لکه عمر لارغهٔ رائشی زړ درومی !
په هجران ئے د خوشحال ختمک هائے هائے دے

نن د یار د لاسه بیا یو تیر راغلے دے — بد رسا د څان په وړلو خیر راغلے دے
زهٔ چه دوا سپه له عشقه تښم پتیدلم — بیا را پسے کوړه کیرا کیر راغلے دے
ښهٔ چه پکښے بند شوے مهٔ شلوله زلفو — زړهٔ م لیونے دے په زنځیر راغلے دے
چرته ئے اے عشقه چه ورښوزے راته مات کړے — بیا کوره چه عقل په تدبیر راغلے دے
څومره ښائسته ئے چه د مخ په نندارو دِ — درست وکړے مات شه ماوے پیر راغلے دے

Poha Foundation
A.S.KB

ټول محبوبے راغلے سمن بویہ سیہ چشمے ما وے چہ تہ راغلے درست کشمیر راغلے دے
څوک کہ جهان نیسی پہ لښکر وهغہ تورک ہم کوښے ځان د زړونو پہ تسخیر راغلے دے
زړونہ ئے زخمی کړہ چہ ئے کوتے پہ ہم کیښوے غوږ باسہ لہ بمہ اوس پہ زیر راغلے دے

وچولے چہ تریو کړے ورتہ نہ ګورے پہ مهر
وایہ لہ خوشحالہ کوم تقصیر راغلے دے

نادان پہ خپلے چارے بښہ پوهیږی دانایان کہ ئے پہ چارو اندوهیږی
چہ نادان ئے پہ مخ وخوری هالہ پوهشی کنړہ هومرہ پہ خبرہ نہ کروهیږی
کانړی بوتی وچ لامدہ هرخہ پہ مخ وړی منسیت لکہ دریاب دے چہ بهیږی
چہ سړے اوبہ ئے کښیوزی پہ نظر کښے کلہ تړے لہ سړو اوبو سمیږی
پہ هغو خوړو پیښ مہ شے چہ ئے نہ خوړے سړے هسے پہ لیدو ورتہ سوهیږی

کہ وئیل ئے پہ هزار رنګہ سودمن دی
د خوشحال پہ وئیل کلہ څوک کروهیږی

نن څما پہ خیلخانہ کښے څومرہ غم دے چہ حیران زمونږ پہ کار پورے عالم دے
ناخلف څویہ اغزی کړی خپل پلار تہ د خلف څویہ کلزار لہ عمرہ سم دے
ناقابل څویہ دوزخ غوندِ پیدا دی بښہ قابل څوئ پہ خونہ کښے ارم دے
بښہ فرزند د پلار پہ خونہ چراغ بل شی بد فرزند د پلار پہ خونہ کښے تورتم دے
پہ لوئی والی کښے ئے خوئ د دام و دد دے اوس د څوئ خوبی هومرہ وی چہ کم دے
نالائق څویہ ننګ نام د بابا ورک کا کہ ولاړے د نیکہ د پلار علم دے
د قابل سړہ بہ غم د نام ونګ وی ناقابل پہ غم نیولے د شکم دے

چہ دا هسے رنګہ سپی څنے پیدا شول
لا پہ شک یم چہ خوشحال کلہ آدم دے

نړم زړہ پہ سرداری درست خوشحال دے نړ څما د خیلخانے څہ حال احوال دے
د څښک اولس پہ ننګہ نہ پوهیږی کارے درست د نادیدہ ډ پہ خصال دے
پښتانہ لکہ مګس وربانډ کړزی ورتہ اینے د مغل د حلوا تال دے
نورے واړہ تکیے تار پہ تار خوړے شوے اوس پہ منځ کښے یو کرم د ذوالجلال دے

Poha Foundation
A.S.KB

ایمل خان دریا خان دواړه خورد بین لاړل
اوس خو پاتو ومغل تریو خوشحال دے

وسړی وته داخپل عیب وینښتۀ دے — ډبل عیب ورته لاکټه تر غړۀ دے
په خپل ځان پسنده نیکه په بل بده — دا مذهب د مؤمنانو مذهب نۀ دے
هُنر ورۀ نیک سیرت بلند اختر ۍ — که بل تاوته ترخپله ځا نه بښۀ دے
چه م یوځله اِخلاص ورسره وشو — یا رکۀ سل ځله جفا کا تورلیمۀ دے
بیا د خپل مئین ځماله ستړکو نۀ ځی — که په ستړکو کښے م څرخ لکه بانړۀ دے
چه غمونه درته راوړی ستړکے غوړ دے — چه د ځان د بل مرئیے کا هغه زړۀ دے
که خوارۀ خوری که اوبۀ څښنی په داځ شی — مرده دل که ژوندے وینے شمار په مړۀ دے
ځما زړۀ توکانړی سخت ووښتوئے تر پریوت — تر الماس ئے د غمزے غشے تیرۀ دے
که یاران م ترحساب ترشمارۀ تیر دی — په کوکل کښے م زړۀ یودے د یوۀ دے

د سړی د صورت کار دا هسے نۀ وی
چه ئے زړۀ د خوشحال یوور لا نورخۀ دے

وچراغ تړد اورپښتی حال معلوم دے — په دا منځ کښے د خبرے حاجت کوم دے
یو د بل له حاله نۀ کاندی پوښتنه — د دے بنهر په عالم کښے بدرسوم دے
یا یک لخته هغه یار واړه جفا زده — یا له ما سره جفا کا بخت م شوم دے
نن چه زړۀ باندِ مئین یم په ډیر رنګه — درئے وښیم چه کوم دے څۀ ئے نوم دے
یو په حسن بل په داچه عاشق وژنی — په دا دوه توکه په درست جهان کښے سلوم دے
نندارچی ئے د جمال دی نورخۀ نۀ دی — چه په هر لوری هر ځائے خلق هجوم دے
چه کلونه د بهار باندِ لیدل شی — د بلبلو سیل تل په هغه بوم دے

څۀ به هر یوۀ ته حال وائے خوشحاله
د لیمو په حال خبر کله اُدوم دے

ورځ په ورځ د باغ غنچے دی چه غوړیږی — د بلبلو وُږی ستړکے پرے مړیږی
چه بنۀ مخ وته نظر کاندی لازم دی — که ئے ستړکے وبل مخ وته غړیږی
جګی جګی مانړے مۀ کوه پخولا شه — چه په ما د رقیبانو زړۀ سړیږی

Poha Foundation
A.S.KB

د عاشق خاطر په مثل د نافے دے — کۀ کلونہ پرے تیر یږی نۀ زړیږی
زۀ جدا لہ یارہ خوب په شپه ونۀ کړم — وائے مالکه م په ستړګو کښے دو پیږی
روغ عالم خندا خوښی هوا هوس کا — پرهار ژلے په غمونو کښے نړیږی

نور عالمۓ تار په تار تښتی له غشیو
یو خوشحال دے چۓ غشیو ته ږیږی

وایم خلق نۀ درئ — زړۀ م یوور یو زمرئ
دا خبره چه زۀ وایم — تر ویښتۀ ده لا نرئ
چیرے نۀ وی لیونے شم — چه په خوب وینم پرئ
زۀ له یارہ سره څۀ ایم — د یوۀ مزی مرئ
چۓ خوند د میوۓ خوږ وی — هم هغه بوټے کرئ
تۀ هم خرورسره مۀ شه — کۀ څوک خرشی په خرئ
په کهترو د نظر کا — څوک چه غواړی مهترئ
بله نۀ ګوری بل مخ ته — تل د ستړګو کړم ژغرئ

د رستی پسرلی نرګس وی
د خوشحال قدر لرئ

وښۀ مخ و ته نظر دے هر چا کړے — نۀ دا دود دے په جهان کښے ما راوړے
زۀ به هیڅکله له عشقه نه وانۀ وړم — کۀ هر څو را ته وئیل کا ندی وکړے
ما وئیل چه زړۀ به نۀ ورکوم چا ته — ولے څۀ کړم چه بد زړۀ لرم بد وړے
د عاشق د ربستینئ نخښه دا ده — چه په عشق کښے سر حساب کا ندخسړے
په یوګوټ کښے به ئے د عشق د میو هیر کړے — کۀ د دا ړه د جهان لذت دے نغړے
چه په ښاخ باندے اوړے ژمے کل وی — خدائے خما په زړۀ نهال کړے هسے زړے

چه به بیا په څۀ علاج په لاس کښے وزی
د خوشحال خاطرۓ نۀ دے هسے وړے

و مجنون ته د لیلیٰ د شوند و وایه — لال و د ر یاقوت و نورو وته ستایه
د مجنون له و دانئ سره څۀ کار دے — هرچه ورانه ویرانی هورے ۓ بیایه

Poha Foundation
A.S.KB

چه به بله اندیښنه کاندی اغیار دے
یار دِ څوک دے چه دِ نړۍ ووزی له رایه

درست جهان دِ تیرے ټوبے درته واخلی
یو ویښته به دِ کنډاؤ نړۍ کا بے خدایه

ما داهسے دماغ اوس نړۍ دے راوړے
زړۀ داهسے دماغی راغلم له ځایه

ولے کاندہ به خپل درته بنکاره کړم
زړۀ په کاندہ ماندہ نړیم نن ئے نمایه

دَ دولت شهپر کا رغانو څخه نشته
کړۀ ئے غواړے خوئے غواړه له همایه

تړۀ دَ زړۀ اغزے په کوم طبیب وکا برے
چه وکښلے ئے اغزے نړۍ دے له پایه

دَ منصور په حال خبر نړۍ ئے خوشحاله
درته چا وے چه دَ راز خبرے وا یه

ورته کوره خُما یار څۀ نندارہ دے
لکه اوږ مکئ په ستورو کښے بنکاره دے

څوعاشق په معشوقے باندِ مئین شی
هومره دے و معشوقے ته بیچاره دے

ما وے عشق خو یوښۀ خیز دے خبر نړۍ وُم
چه دے لا ترمست هاتی نه خونخواره دے

چه نصیب ئے دَ بنۀ مخ نندارہ نړۍ شوه
هغه څوک خُما په پوهه آواره دے

غم خُما له دله نړۍ دروی بل لور ته
تړۀ به ولے چه خُما په اجاره دے

عقل علم هُنرمۀ یاد وه ما ته
چه م ولیدۀ مدارئے ستاره دے

هغه زړۀ یم چه دَ اوښ ورے په شا وړم
دَ غوایۀ ورے خُما په پشتاره دے

چه علاج ئے په چا نړۍ شی څوک ئے څۀ کا
چه په ما باندِ ئے زړۀ سنګ خاره دے

غم په نور و یوځل وریښی بیا تیر شی
خو په ما باندِ کړۀ کورے سل باره دے

چے ئے هیڅ دَ بنا ئسته ړومینه نړۍ وی
رنګ ئے مۀ وینے چه نفس اماره دے

دَ بنۀ مخ نندارہ نړۍ کا خلوتی شو
زاهد خان ژاړی بے خُما یه هیڅکاره دے

بادشاهان دِ هم سیالی ورسره نړۍ کا
خوشحال ستا ئ درمرئیو په شماره دے

لاسم قلندر شوم دامِ مال دامِ احوال دے
مات کړکول په لاس کښے بل م کند دَ دُنیا مال دے

وران وګړے کوره په څو قلپ کا رونه کاندی
واړه اقبال غواړی ولے لا بقا اقبال دے

زړۀ ترهغه خُار شم چه ئے داکړه ترخان خاره
خُار ترما هغه شه چه خُار شوے ترمثقال دے

هیڅ په منځ کښے نشته په خالی دوکان غوغا ده
ماچه فکر وکړو واړه وهم خوب وخیال دے

Poha Foundation
A.S.KB

یو پہ کور کښے سنخ کا بل پہ کور کښے نۀ کا فکر
دَ ے ورځے ماتم دَ ځلورمه ورځ بلاجال دے

ماخولاس پہ غور کړلځے تنبۀ کۀ خلاصیږم
خلق پرے خواریږی شهو تخۀ عظیم جنجال دے

نور عالم بہ څۀ کړے دَ خپل ځان پہ خلاصی مت کړہ
لاندے ئے خوشحاله دا یوځۀ دَ بلاجال دے

همیشه م تر پرهار وینے بهیږی
کۀ هر څو باندِ دارو ږدم نۀ لګیږی

کۀ فریاد له دردہ کړم ملامت نۀ یم
چه پرهار پہ پرهار وشی خو خوږیږی

همیشه م دَ یار یاد دَ زړۀ سبق شو
چه ډیر ډیرے یادوم زړۀ م خوږیږی

زړۀ م کل دَ نیلوفر مخ ئے آفتاب دے
نیلوفر م وَ آفتاب و ته کږیږی

دَ خوشحال دخوشحالئ وخت هم دا دے
چه رباب سر بنده جوړ سره غږیږی

هیڅ صفت ئے نۀ ځائیږی پہ تحریر کښے
چه دِ زلفے مشک عنبر کړم پہ نظیر کښے

ستا دَ مخ دَ شوندو مثل رامعلوم شو
لکه نهر دَ جنت شهد پہ شیر کښے

نۀ چه خولۀ دننه زړۀ م هم پرے خوږ شی
چه دِ نوم دَ شوندو واخلم پہ تقریر کښے

ماچه ستا دَ چهرے بنه نندارہ وکړہ
څوک به ستا پہ حسن نۀ وی پہ کشمیر کښے

زړۀ م ستا پہ زلفو بند شو پرے خوشحال شوم
لیونی ترلی بنۀ دی پہ زنځیر کښے

کۀ هوا دہ کۀ سودا دہ پکښے ستا دہ
بل خیال فکر م هیڅ نشته پہ ضمیر کښے

زړۀ چه ستا پہ تیر زخمی شوم فراغت شوم
چه عجب دارو دِ ایښی وو پہ تیر کښے

لکه بوئ دَ یار دَ زلفو دے عطا ره
هسے بوئ نشته پہ مشک و پہ عبیر کښے

محبت م هډو پلو سره مخلوط شو
ناصحا نو راته شاکړہ پہ تدبیر کښے

چا به هومره دَ عشق گنج راعنایت کړ
کۀ م نۀ وے خپله بخره پہ تقدیر کښے

دَ خوشحال وئیل پہ نورو کښے څرګند دی
لکه ژغ چه دَ ویر ژلی پہ ګنډ ویر کښے

همیشه م له بنۀ مخ ګفتګوئے شی
چه پہ لوبنی کښے څۀ وی هغه ترے توئے شی

دَ بلندے پہ قامت باندِ مئین شوم
هرچه لوئے چارے کاندی هغه لوئے شی

چا خپل یار پہ غیر کښے ونیوہ خوښی کا
لا دَ چا ور پسے هسے جستجوئے شی

Poha Foundation
A.S.KB

د منصور غوندِ به غل د خاص وعام شی
کهٔ بسکاره م وعالم ته کوئے مکوئے شی

په زړهٔ هومړ پروتی نهٔ دی چهٔ شمارشته
اوس ئے چا وته سپرنه موئے په موئے شی

خار وخس سره ئے څهٔ مهر پیوند دے
د بلبلو مینه تل په رنگ و بوئ شی

نهٔ به زهدوی نهٔ علم نهٔ څهٔ نور څهٔ
کهٔ څرکنده م عالم ته په دا روئے شی

څکه هرکله خوشبوئ اومعطر دے
د صبائے چه په چم کښے تګ و پوئے شی

د ناپوهو یاری په مثل د دک جام دہ
کهٔ هرڅوئے بنهٔ ساتم راڅخه توئے شی

د خوشحال ژړاخهٔ مړ ناحقه نهٔ دہ !
چه ئے تیره درسته شپه په هاوهوئے شی

هرکناه چه په توبه په استغفار څی
د هغهٔ کناه به څهٔ په زړهٔ کښے دار څی

ساقی راشه سره شراب راکړه سړے شوند ے
تر چشمانو د خمار یم چه بهار څی

په هرچین کښے ئے د څنږو مشک چین څی
لخلخے څنے توئیږی چه په لار څی

د څپل زړهٔ خبرے واړه ویرانی کا
یا رهغه چه همیشه په زړهٔ د یار څی

جهان څلئے د خوښئ نهٔ دے د ناورین دے
چه طوطا له کلستانه په چیغار څی

په وار وار چه په دُنیا باندِ راغلی
عاقبت به څنے واړه وار په وار څی

کهٔ له دردہ م خبر نهٔ دے وګړے
چه م سړے وینے تر ستړکو په رخسار څی

د هغهٔ طبیب نوم څهٔ اخلے په ژبه
چه بیمارو لره رائیشی بیمار څی

کهٔ م پیژنے هغه لیونے زهٔ یم
چه نادان را لره رایشی هوښیار څی

دروغژن به همیشه وی په خزان کښے
د رښتینو په مخ هرکله بهار څی

د رقیب خلل به زر وُوځی له میانه
وخت نزدے راغے د وصل دندوکار څی

چه محروم ئے دے له میو یو خوشحال دے
ګنډه واړه حریفان څنے سرشار څی

هره مینه چه په خال په زخه کیږی
هغه واړه د بنهٔ مخ له مخه کیږی

زړهٔ دلګیر مهٔ شه د خلقو په جفا کښے
په عاشق د رقیبانو رخه کیږی

څاوند خدائے دِ سرزنش د هغو وکا
چه په حال ئے د دردمنو سخه کیږی

غه مرغهٔ به له همایه څهٔ پرواز کا
چه لا اوس ئے تن وجود په نیچه کیږی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ هوس کوی خوشحال هوس نے نهیل شه

غه هوس چه به بے ستاله نخه کیږی

هر زمان چه دَ فلک مهر بنیاد شی — نامراد دَ زمانے په خپل مراد شی
په هرشام پسے سحر شته نظر وکړه — عاقبت چه څوک غمژن شی بیا به بنا شی
ساقی نن دَ سرشارئ شراب راکړه — محتسب چه حاضر نهٔ دے څه احداد شی
چه نړۍ نهٔ معشوقه بهار رفتن کا — نن خُماله بخته نه فریاد شی
یو له بله زده کوی دَ جهان دود دے — له اوله چه شاگرد شی بیا اُستاد شی
یار به مخ راته بنکاره کا لکه شمعه — عاقبت به رقیب خوار او نامراد شی
یا دیر زر بویه یا بخت بویه یا تُوره — چه په سپینه ږیره څوک دجاد اماد شی
دَ ملحد په زړهٔ به نهٔ لګی خبرے — کهٔ وئیل دِ ورته تل دَ نون وصاد شی
زمانه به ئے پرے نږدی و ثبات ته — په هواچه دَ حباب غوندِ پُرباد شی
صورتی عمر فانی دے باقی دادے — چه ئے پس له مرګه نوم دَ نیکو یاد شی
عقله ته له عشقه لرے لرے کړ خُه — مخالف چه سره ورئیشی فساد شی
دَ هغه سړی په مرګ ژړا هیڅ مهٔ کړه — چه دَ بد و نوم ئے خور په هر بلاد شی

په هرچا باندِ ئے زړهٔ دے لکه ژاولے
په خوشحال باندِ ئے زړهٔ لکه فولاد شی

هر سړے کهٔ ربستیا گوئے وی — نهٔ دِ مرکهٔ سرئے گوئے وی
دَ لویئ لاف به نهٔ کا — چه په اصل هُنر جوئے وی
کهٔ ئے نغاړے پټ به نهٔ شی — په هر خائے چه رنګ وبوئے وی
چه خپل یار له مابیلتون کا — خُما ستړے پسے جوئے وی
په بیلتون دَ مینا نو — زړهٔ تر دوُو ستړو راتوئے وی
چه قیمت دَ کالی څومره — پسے هومره جستجوئے وی

څو جفا کا زهٔ خوشحال شم
یار دِ هرکله بدخوئے وی

Poha Foundation
A.S.KB

هرنا پوهـ خلمو تی څهٔ زده چه څهٔ ده د عشق بازی
تروځهٔ مچ څهٔ ئے مجال چه په هوا کا پروازی
هر قلاش چه خپل صورت په عشق بائے کړکهٔ باورکړے
په مذهب د عاشقانو هم شهید وی هم غازی
کهٔ د یار په غم کښے و مری خاصکی ژوندون هغه دے
کهٔ په پښوئے تندے کښیږدی هم دغه ده ممتازی
حقیقی سجده هغه ده چه د یار په لورئے وکړے
وکعبے ته چه سجده شی دا سجود دے مجازی
تورو زلفوئے په بادکړهٔ دیر سرونه د مظلومو
تورے سترګے ئے په زړونو کا همیش ترکتازی
اے خوشحاله چه عاشق شوے اوس له خپله سره شه
داځما خندا خندا تهٔ بازی مهٔ کنړه بازی

هغه دم چه م له یار سره صحبت وی
د فرښتو آواز په ما باندِ زحمت وی
چه له یار سره باده خورم په خلوت کښے
باده ستادِ له غهٔ ځایه نه رخصت وی
بنهٔ یاران چه سره ناست وی محبت کا
چه اغیارو باندِ راشی قیامت وی
تل ګدائے په بادشاهانو مټین شوے
نهٔ داکار به له ماخوارونه بدعت وی
عاشقی م خدائے له ځایه خوئ خصلت کړهٔ
هم هغه کا ندی سړے چه ئے خصلت وی
ستاد شوند و تر لذت به نهٔ رسیږی
کهٔ هر څوم د شکرو زیات لذت وی
ما به زړهٔ د معشوقے له لاسه خلاص کړ
ولے دریغه کهٔ له عشقه اجازت وی
د زنځ د چاه د بند فراغت غواړم
په تنور کښے پراتهٔ کله فراغت وی
بنهٔ صورت خو هم هغه چه زړهٔ ئے یوور
نهٔ چه کړهٔ او وړهٔ ئے بنهٔ وی بنهٔ صورت وی
ما به ستوګے لکه باز درلے آندرتے
کهٔ م زده وے چه د ستوګو بدشت وی
خو به مهٔ راځه په ملک ځما د ستوګو
کنړه ځان به د په وینو کښے لت پت وی
شیخ به ولے د رندانو عیب نهٔ کا
تل له مرد سره نامرد په غم غیرت وی
ستا په زلفو کښے م خوار خاطر نیا د نشو
د مومن په کفرستان کښے څهٔ حرمت وی

Poha Foundation
A.S.KB

مګر واړه جوهری په مړک تمام شول چه تر دُر به د ژلئ زیات قیمت وی

بل جنتئ شیخه تا و ته بخښلے
د خوشحال دِهم د یارکوشه جنت وی

هغه مخ چه بنا ئسته د نندارو وی چه ئے وینے وهرچا پسے هوهو وی
د بلبلو له بلغاک نه دلګیر مهٔ شه هغه ځائے چه رنګ و بوئ ګفتګو وی
که هر څوبنا ئسته د پیردی ګمان نکړم چه به بله لکه ته پاکیزه رو وی
تور ګیسو پرے همګی صورت خوارهٔ کړه چه د درست صورت همه دمشکو بوی
زهٔ به سترګے ستاله مخه نه وانخلم مخامخ که تیرانداز راته یوځو وی
قاصدان څماد اوښکو کښته پور ته همیشه د کښلی مخ په جستجو وی
نن چه ته له مانه ځے، زړهٔ م خوشحال کړه یاره ستا وعده به کله د راتلو وی
کا تبان به ئے په کوموګوتو کښینه غه خبره چه سوزونکے تر لمبو وی
د سحر په بلا ته یا دشے اے چرګه ستا په ژغ د عاشق زړهٔ په پرهر وی

د خوشحال خټک له حاله خبردار شوے
چه په زړهٔ به ئے د عشق داغونه ځوری

هغه څهٔ دے روغ صورت دے چه بهتر تر سلطنت دے
د دُنیا دولت که بنهٔ دے تر دولت نه بنهٔ عزت دے
چه دِیر بنهٔ دے تر توقیره یوعفت بل صداقت دے
چه سړے له غمه خلاص کا هغه څهٔ دے قناعت دے
په طاعت که ته لوئی کړے حبطه هغه طاعت دے
چه فائده لری بے شماره هغه څهٔ دے مصلحت دے
په منت چه ورکوُل کا هغه کله سخاوت دے
چه دوزخ دے په دُنیا کښے د نا پوهه سره صحبت دے

خپل نیت بنهٔ لره خوشحاله
که څهٔ بنهٔ دے خو بنهٔ نیت دے

هغه یار که په ظاهر له ماجدا دے په باطن کښے هر زمان را هویدا دے

Poha Foundation
A.S.KB

دَ ژوندیو سره کړئ په عالم کښے — خوار عاشق په معشوقه باندِ فدا دے
کښت کهٔ وسیزی باران وربانډ مشه — کهٔ په خوارو به کوم کړے ساعت دادے
کهٔ ئے غواړم په کوکل کښے موندهٔ نشی — زړهٔ م لاړ دَ بنائسته ډ په سودا دے
خدائے به امن دَ هرچا له ستر کو وکړه — یو عجب صنعت دَ مینے ابتدا دے
زهٔ به زار کوم له دله هم له یاره — چه په خهٔ په بے پروا باندِ شیدا دے
خپله مینه په عاشق باندِ سور اورشوه — چه پرے سیزی خبردار باندِ خدا دے
کوره څو قرنه کالونه باندِ تیر شو — چه فرهاد په بے ستون کښے لاصدا دے

زهٔ خوشحال په چاته خهٔ وایم له حاله
دَ زړهٔ حال دَ مخ په رنګ پورے پیدا دے

هرسړے چه دَ اخلاص په لارے درومی — کهٔ هرځو په غرونو دروی نهٔ به نغومی
نومیدی دَ بنهٔ بادشاه په درکاه نشته — هرسړے چه خدمت کا نتیجه مومی
څما زړهٔ دَ ټول دلبرو ترمیان ورک شو — نوم دَ کوم یوے اخلم چه خهٔ نومی
بنهٔ چه زهٔ په عاشقئ کښے شهید شوم — په دا لارے کښے خهٔ لږ نهٔ دی لږومی
ما دَ سویو بنکار کاوهٔ هوسئ م بنکار کړه — څما رزق به کله تلهٔ دَ بل تر کومی

نور دِ صافے پیالے خوری نصیب ئے غم دے
کهٔ خوشحال په درد و دُوک کښے پیالے شومی

هغه یارچه له ما لرے په هواد دے — همیشه راته حاضر دَ زړهٔ په یاد دے
دَ وصال خوښی ئے هم لاهومره نهٔ ده — چه م زړهٔ دَ دهٔ له خیاله سړه نه شاد دے
بیهوده له یاره څار کوم و چاته — دَ خپل یار له جوړه چا موندلے داد دے
په ما واړه چارے وکړے آشنایئ — په ناحق م له بیلتونه نه فریاد دے
چه م هیڅ اثر دَ آه وربانډ نهٔ شی — دا ناترس خاطرئے کانړے کهٔ فولاد دے
دَ خطا هوسئ په بوئ دَ نافے بنکارشی — راته بس دَ هغو زلفو بوئ مراد دے
تهٔ چه ماوته ارشاد کوے په عشق کښے — کله غور دَ عاشقانو په ارشاد دے
چه په هیڅ توکی څماله زړهٔ نه نهٔ ځی — دَ خپل یار دَ مینے خهٔ محکم بُنیاد دے
یوزمان ورځنے خلاص نهٔ یم په عمر — په ما خوار باندِ دَ عشق جور معتاد دے

Poha Foundation
A.S.KB

څهٔ عجب بنهٔ بوئ راځی دیارله لوریه نن ځما د زړهٔ دمه د صبا باد دے

تل کریوان په اوښکو لوند ساړهٔ آهونه
چه خوشحال مئین کیږهٔ دائے احداد دے

هر خاطر چه ناقرار شی قرارے ئے په دیدار شی
چه خپل زړهٔ وچاته ورکا هغه څهٔ په خوارئ خوار شی
هسے سیند لرم په ستړکو چه جمنا ورته رودبار شی
یو څهٔ راز لرم په زړهٔ کښے هیڅوک نشته چه رازدار شی
هسے ژاړم له بیلتونه چه غلیم راسره یار شی
زهٔ هم عار لرم له خلقه که د خلقو له ما عار شی
واویلا علاج ئے څهٔ کړم پرهارونه په پرهار شی
هومره پیر پیران شیخان دی نشته یو چه مدد کار شی

په بیلتون د خندهٔ سړو یو
د خوشحال ژړا آزار شی

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا چه د عشق سیلاب پرے راشی واړه نور کا
ما ته مهٔ وایه عاقله چه عشق څهٔ دے که مئین شے تا به هم له عقله مور کا
عشق به هیڅ له خپله هوډه نه وانه وړی عقل څو په قهر تل د کوتو مرور کا
زهٔ که هر څو خپل پیوند شلوم له عشقه وے ما او عشق خدائے لاوبله جوړ کا
ځما عمر په حساب له شلو زیات دے د عشق غم به م په لږ کاله کښے زور کا

که ئے چیرے د خپل یار په وصال لاس شی
بیچاره خوشحال به هم خاطر پرے سور کا

چه م کښته پورته اوښکے تک وپو کا د خپل یار په طلب کړئی جستجو کا
زهٔ په داطمع د شاه د سیئو مل شوم کوند ما د خپلو سپئو سره تو کا
هرچه ستا په کښلی مخ باندمئین دی هغه درسته شپه له ماهه کفتکو کا
که زهٔ روو ایم خبرے کوم م مکړه ځائیکی ویشتلے تل خبرے سړو کا
ستاله غمه چه وچاوته وئیل کړم لام حرف د ئیلے نهٔ وی چه هوهسو کا

Poha Foundation
A.S.KB

په هرځائے چه د ځلور وبله ناست وی چه پرے غوږ باسم خبرے د مهرو کا
بادشاهان ئے آرزومند د نندارے دی گدایان بهتر ئے د خولے طمع په څو کا

د کلونو دورتل نهٔ وی خوشحاله
بنائسته به په خپل حسن کبر څو کا

هرچه ستا کوڅه مقام کا تر تلی د ننګ و نام کا
زهٔ چه ستا ترفهم خوارشوم نور څهٔ غم د احترام کا
غمزه څهٔ استوے بل ته پریږدہ کار د ما تمام کا
نازنینے د دے بنهار فتنے ستا له سترګو وام کا
ستا مخمورے سترګے دوا پرہ مست م لا د مئے ترجام کا
چه سوانه په بنیوه شی غزال څهٔ دے چه خرام کا

ورته وګورہ په مهر
خوشحال تاوته سلام کا

ستا له چمه به وانهٔ وړی عاشقان ستا که هرڅو تیرهٔ غابنونه وی سګان ستا
چه قدم له تانه اخلم زړهٔ م نهٔ شی پابسته یم د زلفینو په ریسمان ستا
تهٔ لا اوس لکه غنچه په غوړیدوئے د بنائست خبرے لاړے په جهان ستا
په بنائست د بنائسته یوسف ثانی ئے په دوه کونه بنهٔ دیدن دے رائیکان ستا
په جهان کښے که ترمرګه گران څهٔ نشته زهٔ ترمرګه لا بهتر گنړم هجران ستا

زهٔ به نوم د سلطانئ با ندِ کښیږ دم
که تش نوم د خوشحال تیر شی په زبان ستا

ور په ورجا رُوزم لور په لورے په طلب ستا
له خپلوله پردیو م بلا شوه په سبب ستا
مستی د نور وګړی د شرابو په پیالو ده
ځما مستی په څهٔ ده درته وایم په دوه لب ستا

پخپله عاشق وژنے بیا پخپله پسے تاپ کړے
چه چا رو ته د ګورم وایه چارے دی عجب ستا

Poha Foundation
A.S.KB

څۀ ما سره غضب کړے چه په غټ کا تۀ دِ زۀ مړم
هغو سره غضب کړه چه ئے توان دے دَ غضب ستا

کۀ ځان م په سوزانو لمبو کښیږدے خدائے دِ نۀ کا
چه زۀ بنده به وغواړم یا تبه یا سروب ستا

په دا دور راغلے په طالع دَ مشتری ئے
خاوند دِ تل تر تله رخشنده لری کوکب ستا

چه مسته په خمار کښے دَ غمزے سمند جولان کړے
له قتله له کشتنه به هم څوک نیسی جلب ستا

کۀ بیا دِ له اغیار ه سره نۀ ده باده خښلے
سکه ووایه دلبرے چه په څۀ دے راطرب ستا

کۀ تۀ به له خوشحال سره یاری خو په دُنیا کړے
را درومه یاره وی دِ دَ خوشحال واړه منصب ستا

هئے هئے توبه له تانه ستا له خویه بویه تښے
څما خاطر دِ وریت کړلکه سیخ په لمبو ایښے

له سترګو وروځو زلفوله بنړو به دِ ځان څۀ وړم
دَ مخ سپاهیان دِ هسے را ته جوړ لښکر زۀ کوښے

څما په بخره نیاز دے چه عاشق یم زۀ به نیاز کړم
دَ ناز اسباب م واړه معشوقے وته پرے ایښے

په مخ دَ مهوشانو چه څۀ خال وخط لیدۀ شی
بلا دَ ځان دَ زړۀ دی کۀ ئے ګورے کوښے کوښے

عاشق په اند یښنو کښے دَ تازی غوندِ نس نغښتے
غافل په بے غمئ کښے دَ سند اغوندِ بد غوښے

بدخواه دِ په قصد کړے ده خوشحاله ملا محکمه
څۀ ویره څۀ اندوه کړے تۀ هم وردونۀ چه بلښے

Poha Foundation
A.S.KB

هرچرته چه کښینے هغه ځلۍ دَ ګلو باغ شی
چه دروم په چمن کښے دَ لاله سینه داغ داغ شی
چه بادِ تورے زلفے په سپین مخ کاندی پریشانے
دَ مشکو دَ عنبرو بوئ پریشان په هر دماغ شی
په زلفو کښے دِ ورک ځما زړکے شو مخ څرګند کړه
دَ ورک کالی غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شی
چه ما مزه موندلی ستا دَ شونډو و دروغژن یم
که دَ مزه به هم موندہ دَ میو په ډیاغ شی
پیغام ځما اے باده ترشیدا بلبلو ورو ړه
لا شک چه په دا باغ کښے دَ ګل بوئ دَ ګل سراغ شی
یو دم دَ خوارخوشحال سره تهٔ هم فراغت کښینه
چه زړهٔ ئے له دیو ډیرو اندیښنو څهٔ خو فراغ شی

یاما زده یا م ستر ګو چه نن شپه را باندِ تیر دی
یاما زده یا هغو زده چه وهلی په شمشیر دی
دا روئے دَ دردمهٔ کړه نهٔ ئے روخ دَ رغید و دے
چه خود په زړه دا ډلی دَ خوبا دَ چشمو شیر دی
له دردہ نهٔ خلاصیږم چه طبیب پسے طلب کړم
ګنړه هیڅ کمے ئے نشته طبیبان په جهان ډیر دی
عاشق دِ لاد وخته خپله زیرمه دَ کفن کا
چه تور بانړهٔ ئے غشی وکشتن وته دلیر شی
عاشق وته بشکاریږی لکه مخ په آئینه کښے
دَ شاه دَ جمال نخښے که تر زر تتق تیر دی
څهٔ ته وما وائے اے ناصحه چه عشق هیر کړه
چه بے دَ عشق دَ کاره م نور ټول کارونه هیر دی

Poha Foundation
A.S.KB

خوشحال ختک چه بیاموندو لذت دیارد شوندو
وده وته نوروارهٔ دجهان خوارهٔ کندپیردی

یاخومهٔ کړه لیونی سره یاری
یا د کند د پھوړی کړه تیاری

چه په نورخهٔ ئے حساب کنړی هغهٔ زده
زهٔ بے یاره عمرکل کنړم خواری

چه د یار د راغلو زیرے په ما وُکا
تړهغهٔ سړی به زهٔ شم بلهاری

په خرام کښے دآهو علامت کوره
دګذار وارئے خطا کړ د بشکاری

خُما حال به وهغهٔ وته معلوم وی
چه تمامه شپه بیدار ستوری شماری

خدائے دِ تا په جهان تل لری اے باده
چه خُما د یار ترمینځ کړے ریباری

معطر د شاه د زلفو نه را دروے
ستاله بویه نافے زارشه تاتاری

چه وعده د یار د وصل نزدے کیږی
د عاشق له زړهٔ نه دروی قراری

کهٔ ئے ستا د خوخال په نظر کښیوت
د خوشحال شی نورله غمه ویزاری

یو قدم چه په خلاف د نفس روان شی
په هغه زمان ولی هغه انسان شی

چه د نفس په حکم دروی هغه خواروی
سړیتوب ورڅخه مهٔ غواړه شیطان شی

داسړے چه فرښته دے هم شیطان دے
کهٔ سړے وخپل عمل ته نګران شی

یو په بد عمل کښے څی تحت الثری ته
بل په ښهٔ عمل کښے پاسه په آسمان شی

داسړی دی چه په عقل کښے سړی دی
داسړی چه په عقل کښے ددان شی

داخونونه په توپک په توره نهٔ شی
داخونونه چه د خلقو په زبان شی

تربیت کهٔ د باغوان د لاسه مومی
په هرځائے باندِ کلونه د بوستان شی

هراُستاد سره چه کښینی یوځو ورځے
د هغهٔ هُنر په دهٔ کښے نمایان شی

د نیکانو په صحبت کښے به ښهٔ کیږی
اولیاء له اولیاء نه راعیان شی

چه مغلو سره کښیناستے مغل شے
د افغان سره چه کښینی نورافغان شی

د خوشحال سره چه کښینی یوځوکاله
دا د غرهٔ ختک به واړه شاعران شی

... ...

Poha Foundation
A.S.KB

باپ تخت باندِ بادشاه وے
یا درویش دَ خانقاه وے

چه په لاردی هغه ډیر دی
یوځوما غوندِ ګمراه وے

زهٔ هردم په بسم الله یم
کهٔ یاران به بسمِ الله وے

چه ئے کارِ دَ میړهٔ نهٔ وی
هغه نهٔ وے میړهٔ داه وے

په شماره مِ ځویه وُرک دی
کهٔ یوځو پکښے واه واه وے

غاړے غرونه ځنے ډک دی
سرانجام کهٔ دَ سپاه وے

ابلقی په کار کښے هیڅ وے
یا درست سپین وے یا سیاه وے

توره شپه ده دَ غمونو
دَ بنادئ صبحګاه وے

په خوشحال به ئے بد نهٔ وے
کهٔ ئے څوک په حال آګاه وے

POHA
پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

خلورم تهوک

POHA

قطعات

او

متفرقات

پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

جګی جګی نفسه ډیر درپسے لاسم — تهٔ هم څهٔ خواوس په ما پسے روان شه
چه د وے هغه خوا بهٔ م وتا د رکړهٔ — د تروو د ترخو هم مزه چشان شه
ډیرم ستا په رضا خوب ترخا بسته کړے — اوس راضی له ما په خوب کښے تر اذانؔ شه
زهٔ خلویښت کاله له تا سره کافر وُم — تهٔ له ما سره خو ورځے مُسلمان شه
حمیده م د بدل په ضمیمه کړل — څهٔ فساد د په ما وکړ کور د وران شه
په هر در د لکه سپے وُدرؤلم — له دے تکه پویه منع یو زمان شه
په یوهٔ خاطر م زر اندیښنے تولے — داهمه شومیت د تادے ورک د خانؔ شه
پیمانے د د هوا څما په لاس کړے — واړه باد پرے پیمایم سور د دوکان شه
کله ما وته وئیل د مال وملک کړے — چه عزت په مال وملک کښے دَ پوهان شه
هرچه پلار نیکهٔ د کړے هغه کار کړه — د ناموس د ننګ په کار کښے نامی ځوان شه
کله ما وته وئیل د خان او میر کړے — چه ورځه له خان او میره هم زبان شه
کهٔ دروغ دی کهٔ رښتیا ورته ئے وایه — مسخره غوندِ د دهٔ سره خندان شه
کله ما وته وئیل کړے چه خدمت کړه — په خدمت کښے دلنشین د شاهجهان شه
حق ناحق خو نونه کړه د مُسلمانو — په هر شان ئے خوا روه باندِ خریزانؔ شه
کله ما وته وئیل کړے هرځهٔ پریږده — په جمال د بنو محبوبو نګران شه
په هر لوری درته کښینوه په څنګ کښے — بهره مند ئے له صحبته په هر شان شه
کله ما وته په یاد تازی ترکی کړے — چه د بنکار په هوا سور په عراقیان شه
په صحرائے زغلوه هوا هوس کړه — د بازونو بنکار کوه غره په څان شه
کله ما وته وئیل د کل ولائے کړے — چه بانی د عمارت باغ وبوستان شه
کهٔ په مُزد کهٔ په بیګار څایونه سازکړه — پکښے ناست وُسه صاحب د بنهٔ مکانؔ شه
په حشمت د زلوچو دپاسه کښینه — په دا کار کښے یا فرعون یا هامان شه
کله ما وته وئیل نهری جامے کړے — چه زرینے جامے اغونده رخشان شه
کله ما وته وئیل کړے شعر بنهٔ دے — سخندانو سره کښینه سخندان شه
داشماره ډیره مجمل ده چه م اووے — مفصل ئے تهٔ پخپله ترجمان شه
هرچه تهٔ وما ته ولئے هغه کار کړم — وله کوم پکښے حاصل دے خو ګویان شه

Poha Foundation
A.S.KB

زهٔ چه ستا په رضا درومم سوم کوم دے
چه به ستا په رضا درومی سوئے زیان شه

آواره دِ په خوښئ دا اماره کړم
له دے هسے بده خویه لږ پښیمان شه

چه دا هسے بے حسابه فرمائش کړے
په دا هسے فرمائش څه خونادان شه

مطربان دِ سرود ونه در ته کاندی
ته ئے خوښ په صوت اوغاړه په الحان شه

وازه کړے دِ د آز د حرص خولهٔ ده
ستام مات د قناعت په سنګ دندان شه

د غفلت په ګهواره کښے فراغت کړے
غوځ دِ تا د ګهوارے دغه ریسمان شه

ستا لښکر دم په زړهٔ ده میشته کړے
دا لښکر دِ په تیره ټوره طوفان شه

که قدم په نفس کښیږدے اے خوشحاله
نورته هاله ددے دوو کونو سلطان شه

په هیڅ رنګ به د عالم له خلے خلاص نه شے
که په خوښئ کښے که تقوی کړے دا به وائی

له خوانئ کښے که تقوی کړے دا به وائی
له هوسه وُوت خاورے ئے په سر

په پیرئ کښے که هوس کړے دا به وائی
چه په سپینه ږیره څه ګیدی خر

له خبرو که خوله ونیسے خاموش شے
نوم به زرکښیږدی په تا د غوبل شتور

که خوله پرانزے هرچا دا به وائی
چه ګړ بیږی ماغزهٔ نه لری د سر

که له خلقه ګوښه ګیر شے دا به وائی
چه خان روغ په خلقو نه وینی مګر

که هرچا له وردروے دا به وائی
چه صبا په بیګاه ګرځی در په در

که دُنیا دیره ګټے په خان ئے نه خورے
د شوم نوم به په تاکښیږدی خپل پسر

که په هرچا لوسته کړے د خپلو زړو
دا به وائی چه د غلائے دی دا زر

که تو انګړشے د قارون په نوم باله شے
بے شعور کم بخت باله شی نا تونګر

که ښے ښے خبرے وکړے په خواب کښے
وائی څه حرامزاده دے لنډور

که جواب وچا ته نه ورکړے سرکوز کړے
وائی هیڅ نه دے غوولے بے هُنر

که په ټوره مړنے شے ګډ وے ئے
لیونے جاهل دِ بولی هم ابتر

که له جنګه په ستنه وُسے وارګوړے
وائی خان ساتی نامرده نه زړور

که زربفت او میلک اغوندے تکلیف کړے
وائی دا د بنځو خوئ دے نه د نر

که ساده جامے اغوندے در ته وائی
چه د شوم او د ممسک دے هسے چر

کهٔ سفر دَ هر دیار کړے درته وائی چه حرص ئے کړ ځوی په هره لیر
کهٔ په کور کښینے هیڅ لوری وته نهٔ ځے وائی کښیناست په خپل کور لکه دختر
کهٔ لونډ کړځے وادهٔ ته هوس نکړے بیا دِ بولی حیز، نامرد، مُرده ذکر
کهٔ وادهٔ وکړے بیا دا درباندِ وائی آزاده بنهٔ نهٔ وو؟ شو په بلا سر
داغهٔ زرداهسے رنګ ملامت نور شته کهٔ ئے کښم درته به سازکړم یو دفتر
خدائے لاهم ځنے خلاص نهٔ دے کهٔ ئے کوړے چه ترسائے دَ عیسیٰؑ بولی پدر.
زهٔ اوتهٔ دَ چا په یاد په څهٔ شماریُو دَ عالم له خوله خلاص نهٔ وو پیغمبرؐ

نیت دَ هرچا سره بنهٔ لره خوشحاله
په هرکار کښے دَ سړی دے نیت رهبر

چه صرفه کاندِ په سر یا صرفه کاندی په زر
نهٔ به خان نهٔ به سُلطان شی نهٔ به خپل کاندی کشور
چه په خان مړنے نهٔ وی مړ نتوب نهٔ کا لښکر
یا تخت دے یا تخته ده دَ شاهانو ځائے مقر

کهٔ ئے کوړے بد ژوندون دے
په جهان تر مرګ بتر

قسمت خوچارے راوکړے نندارهٔ دَ درست جهان شوم
نهٔ گناه نهٔ م تقصیر وو دَ بادشاه په بد زندان شوم
عالمګیر چه په تخت کښیناست له قرانه په قران شوم
له بګرامه پښے ترلے هندوستان لره روان شوم
په دهلی په رنتهبور کښے درے څلور کاله حیران شوم
په اکره کښے م پښے وا شوے بیا نوکر دَ بد سلطان شوم
دَ شجاع په شور وشر کښے خپل وطن وته سروان شوم
زهٔ م درست سره داغ داغ دے په تلاش ئے دَ درمان شوم
لنګر کوټ مغلو ساز کړ زهٔ په ننګه دَ افغان شوم
کهٔ یوسف ووکهٔ مندړ وو زهٔ دَ دواړو نګهبان شوم

Poha Foundation
A.S.KB

دَ ایمل فتور آغاز شو — دَ مهمند و هم عنان شوم
دَ مغلو ِم بلا شوه — غر په غر په کوهستان شوم
خپل اُولس ِم مغلی شو — نا اُمید له خاندان شوم
شُوم بهرام ِم دَ خان غم شو — زهٔ هم غم دَ دهٔ دَ خان شوم
په خوکاله دا شورش وو — په ملکونو سرگردان شوم
کهٔ اُولس ِم بیگا نه وے — په هر کار به زهٔ کامران شوم
سمه سوات په یوسف زئ — دَ هرچا کره مهمان شوم
فضولی راکړله نهٔ شی — خو همت په هسے شان شوم
په ټوله دَ یوسف زئ — مظفر په هر میدان شوم
بیا ِم سوات سمے ته شا کړه — په خپل غره په خپل مکان شوم
نا خلف ِم مخالف شو — زهٔ دَ دهٔ په کار حیران شوم
په شامت دَ دهٔ تر اوسه — درته زهٔ وایم څهٔ شان شوم
په کنبت چه خټک وُمړل — یا چه زهٔ زخمی په خان شوم
یا چه راغلم چوترے ته — شاهزاده لره روان شوم
یا چه نا ست په نظامپور وُم — دَ هر کام به په ارمان شوم
خو تری دی خو بولاق دی — نندارچی ے دَ زبان شوم
کهٔ ِم زور لکه دَ فیل دے — وهرچا وته ناتوان شوم
دا همته شامت دَ دهٔ دے — چه محتاج دَ آب و نان شوم
کهٔ ِم خپل دی کهٔ پردی دی — زهٔ له واړو په فغان شوم
وهرچا وته لښکر یم — ناخلف و ته کاروان شوم
دے لښکر را پسے بیائی — زهٔ له دهٔ نه گریزان شوم
ناخلف را پسے سر دے — زهٔ په کوه په بیابان شوم
چه کوکب ِم یاری نهٔ کا — په داځهٔ کهٔ کوکب دان شوم
چه ِم کار شو له نادانو — کهٔ هوښیار وُم هم نادان شوم
چه ِم بد زوؤل له ځانه — خود په خود بلا دَ ځان شوم

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

داخۀ چرخ څنګۍ ګردش دے ګول په چاروَ د آسمان شوم
زرځلور اویا هجرت وو هغه کال چه بند یوان شوم
اوس زر نوی کال د هجرت دے چه بانی دَ دے بیان شوم
هغه زۀ هغه م زړۀ دے په کالونو کۀ کلان شوم
کۀ م بخت کۀ م لښکر دے لا پخته په امتحان شوم
خو به دے هسے ګردش کا چه په کام د دشمنان شوم
کۀ م آړوی له هوډه نۀ یم مرد کۀ ترے ترسان شوم
واړه وشول شپارس کاله چه په دا طور پریشان شوم
په اتۀ شپیتۀ کښے زۀ یم پسرلے تیر شو په خزان شوم
داهم هیڅ کۀ په دا عمر د آسمان په سود و زیان شوم
زیان ئے هم راته آسان دے چه له سودۀ پښیمان شوم
څوانی لاړه پیری راغله برمنډ ګل د ګلستان شوم
کۀ م غابن نشته په خولۀ کښے مست هاتی یم بے دندان شوم
لکه نمر په وخت د عصر په هر کار هسے ناتوان شوم
اوس نور غم راسره نشته خو په غم د عابدخان شوم
څوچه کام دَدۀ د زړۀ دے کۀ کامران شی زۀ کامران شوم

کۀ م دا مقصود حاصل شی
ګنړۀ سر د سرۀ څوان شوم

کۀ بادشاه د درست جهان شی په تخت کښینی
ترس به کا د بادشاهئ له زوال نه
کۀ لوئی د سکندروه خوبیا هیڅ شوه
کۀ قصه شی د یوسف له بنۀ جمال نه
څو سکندره څو یوسف به درته یاد کا
کۀ خبر واخلے له نمره له هلال نه

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ جمشید ووکهٔ کسرٰی ووکهٔ خسرو وو
واړو وکړله وداع له ملک ومال نه

د شاهانو کپړې دی خاورے نهٔ دی
چه پراتهٔ دی وکړه سوال له هرسفال نه

دا قحبه کهٔ په رنګ بنه ده خوئ ئے کوړه
جدائی ورځنے بنه ده د وصال نه

کهٔ لقمان کهٔ افلاطون وو واړه تیر شول
چه م داد ورکړ د عقل قیل وقال نه

هرکمال سره زوال عاقلان وینی
څکه تښتی د دُنیا د هرکمال نه

د دُنیا عیشونه واړه درګذر دی
غواړه عیش د عقبیٰ د ذوالجلال نه

عاقلان کهٔ د دُنیا په حال خبر شی
زر به غواړی خپل خلاصے دے جنجال نه

کهٔ طوعًا ده کهٔ کرهًا په دا هفتاد کښے
ما رخصت وکړ د ملک مال ومنال نه

د ایمانه سره مرګ عظیم نعمت دے
خدایه دا نعمت اوس زر ورکړه خوشحال نه

کهٔ خوشحال به په دُنیا لرے څو کاله
سکه بهرام به تهٔ تیرنکړے ترسر کال نه

بد قرین لکه دوزخ دے په دُنیا کښے
مائے خلاص کړه له عذابه له وبال نه

هر سړے کهٔ په دُنیا کښے ژوندے ګرځی
خلاص به نهٔ وی د دُنیا له قیل و قال نه

Poha Foundation
A.S.KB

په حیات صورت هرکوره د یر ضرور شی
لاس وکښنه د دُنیاله ملک و مال نه

هر ساعت په ما یوحال دے چه تیر یږی
چه جدا یم له اطفاله له عیال نه

خپل پر دی م خوک ونۀ لیدل رښتینی
چه خبر شوم د وګړی له احوال نه

یوهسے ستورے وخوت په دا بده زمانه
چه ګزۍ د لمبه غوندِ تر خولۀ څخی زبانه

عالم وائی چه نخښه د وبا ده یا د قحط
زۀ دا وایم چه نه د قیامت ده نشانه

قیامت دا هسے رنګ نۀ وی نور څۀ وی
چه څوئ ۍ بادشاهی کا پلارۍ ناست بندیخانه

۱۰۷۵
دا کال م په حساب کښے پوره عین غین هے وو
پخپله به پرے پوهشی چه سړے وی فرزانه

د عالم په جفا هیڅ خبردار نۀ وُم نیک وبد وما ته دواړه وفادار وو
لکه کونړ سړے په ډیرو نارو آوُړی دا یُو اوس د نیک وبد وجفا آر وو
چه م کل کنړل همه واړه اغزی وو چه دا رو م کنړل کل واړه پرهار وو
چه همیش به ۍ څما په سر دُعا کړه چه م ولیدل همه واړه مکار وو
بے وفا یارانو واړو راته شا کړه بنۀ چه واړه له مالاړل په څۀ کار وو
په زړګونو کښے م یو سړے بیا نۀ موند چه ۍ ماسره یاری کړه بیا کنار وو
کۀ د عمر بقا شته ساعت نزدے دے څوک د هیڅ بنادی ونۀ کا خوبه وار وو
سَلَم تورغوندِ فلک هسے پرے نښول ډیر نا اهل د کردار له لاسه خوار وو
چه کفران ۍ د نعمت کا وۀ لیدل م فضیحت رسوا په خلق خوار و زار وو

Poha Foundation
A.S.KB

دے روزګار دَ هغو واړو کار تمام کړ ۔۔۔ څوک چه ماحواله کړی په روزګار وو
آوریدل مِ به غلط غلط حکمونه ۔۔۔ روستانی قاضی دوه مل سره په دار وو
هیڅ حکیم به ئے دَ رنځ علاج ونۀ کا ۔۔۔ دَ هرچا چه خپل خویونه لږم مار وو
چه مِ مسلۀ کنړل په دواړو جهانونو ۔۔۔ هم هغه له ماپه داجهان ویزار وو
ما پیر ولیدل دَ بام په سرختلی ۔۔۔ بیا دَ بام له سره کښته نګونسار وو

یا وه سړے هغه دے ۔۔۔ چه ئے غیږ نه وی په واک
صحبت په هفته بویه ۔۔۔ کۀ هرڅوئے قوت ناک
وجود لکه مایه دے ۔۔۔ دا اوبۀ ئے دی او تاک
څوغوړو هومره بل وی ۔۔۔ څراغ بے غوړ وی هلاک
له څوا نو صحبت بنۀ دے ۔۔۔ له زړو دِ نۀ شی ژواک
چه تیرشی تر پنځوسو ۔۔۔ ډیر دخول دِ کنړی باک
صحبت دِ کا په منی ۔۔۔ یا په حُوت یا په ویساک
په باغ کښے صحبت بنۀ دے ۔۔۔ چه بلبلے کا بلغاک
چه دا هوسناکی کا ۔۔۔ تل دِ کا ګرم خوراک
په عطر کښے دِ اوسی ۔۔۔ بنۀ مهین دِ کا پوشاک
تودے اوبۀ دِ تل وی ۔۔۔ چه په غسل کا ځان پاک
دخول دَ حیض بد دے ۔۔۔ یا پرمی شی یا سوزاک
له پاکے دِ صحبت کا ۔۔۔ دَ ناپاکے په سر خاک
کۀ خورے فلاسفه خوره
هم ئے باه شته هم امساک

ځما مشران ځویه ۔۔۔ چه ئے کار شو امتحان
اشرف خان هم کارفرمائے دے ۔۔۔ هم کارکن دے هم کاردان
سدو په کار پوهیږی ۔۔۔ کۀ کارکن نۀ دے په ځان
یحیٰی وکار ته زغلی ۔۔۔ کار ویران کا په زمان

Poha Foundation
A.S.KB

عابدخان په کار کامل دے　　کارفرمادے په ښهٔ شان
خالدخان په کارو بار کښے　　کله ښهٔ کله نادان
ښهٔ خوئ د بابا دل دے　　تل د ژوی په جهان
په بازچه نظر وکړے　　پکښے شته د مردئ شان
که خدائے راته پریږدی　　ذوالفقار دے صدرخان
بهرام هم کار فرما دے　　هم کارکن دے زهٔ پریشان
دا نورخهٔ غټ واړهٔ دی　　واړه ښهٔ کړه پاک سبحان
پوره په اویا سا اغلم　　چه م وویے دا بیان
زما دوه نوی د هجرت　　کوره خهٔ وکا آسمان

په سوئے سور سالُودے　　هم د کور سره لمن
په سر سره سور اوږ ځی　　لکه ګل د لاله تن

سره ورغلل دوه غرونه　　یو مغل دویم پښتون
رنځ شدتے هسے نهٔ دے　　چه څوک صاف کاخپل لرمون
خدایه تهٔ دانا بینا ئے　　هم بیچون هم بیچګون
تهٔ حکیم ئے پرے پوهیږے　　زهٔ پرے نهٔ پوهیږم چون
واړه ستا په حکم کیږی　　که کنډون دے که شلوون
دا غمونه تهٔ توانیږے　　که له ملکه شی بیرون
که بیرون نهٔ شی له ملکه　　غم لرے پکښے نه رغون
که رودونه پار پرار وو　　سر د وینو دی جیحون

په هرحال شکر بائندهٔ دے
تبه ښه ده نهٔ طاعون

د خوشحال خټک د حال پوښتنه څهٔ کړے　　په درون کښے ئے کړو مونه دی ځیګر
له وجوده ئے یو هسے څیز پیدا شو　　چه په خوئ ترخرس وخوګه دے بتر

Poha Foundation
A.S.KB

په دروغ په بے شرمئ په بدګویئ کښے
یاجهوددے یا ترسادے یا کافر

په خسّت په بخل لابده بلا دے
یو درم به پیرزونه کړي په پدر

خویک لخته دَخپل ځان په بنیرازئ دے
بنیرازئ پکارنه ده د پسر

په خسّت ئے خو زرګونه سره تول کړه
لاهم هسے ورپسے دے کیدی خبر

کهٔ دَ پلار خونئ مري په دوه روپئ
هغه دوه روپئ به زارنه کا تر سر

دے په مثل لکه تروړی زرئے پوست شول
ګوره څوک به ئے له تنه کا بهر

په وسواس په نامردئ په وهم ویره
لا په زړه به وی کیدړ تردهٔ نهٔ ور

پلار نیکهٔ ته ئے نهٔ خوئ دے نهٔ ئے ښائ
درست په خوئ په بوئ پیدا دے دمادر

دَ مور پلار نیکهٔ ئے واړه پدرکش وو
دَ چارپایو دَ ددانو په سیر

دَ هرخیز رجوع دَ اصل وته کیږی
په فرزند کښے زیات دمور کیږی اثر

پنجشنبه م وار پرے سازشه
څهٔ جُمعه څهٔ پنجشنبه

یکشنبه ته ئے پرے مهٔ ږده
کهٔ تهٔ مومے ګنج شنبه

ارتینے په مثال ګل دی
ګل تازه بنهٔ دے خوشحاله

ترشل کاله تازه ګل ده
بده نهٔ ده تر دیرش کاله

چه تر دیرش کاله زیاتیږی
پریواتهٔ ئے دی له خیاله

چه دَ سر ویښتهٔ ئے سپین شی
نورئے څهٔ له خط و خاله

کهٔ درست ځان زر وزیور کا
سُود ئے کوم دے له جماله

زور چه بنهٔ جمال ته ګوری
بیائے څوان شی له وصاله

چه مرګ شته په دُنیا کښے
بنادی نشته په جهان

دَ خیال میرمنے جُونه
دَ دماغ څښتن څوانان

هرچه راشی هسے دروی
لکه ګل دَ ګلستان

Poha Foundation
A.S.KB

تلهٔ دی له جهانه په افسوس او په ارمان
مونږ لکه لاله یو په دا لږ عمر خندان
بلے شمع ته نظر کړه چه په څهٔ ژاړی خپل ځان
بار در وتړه خوشحاله
د جرس آورے فغان

سخاوت او شجاعت سره زیبا دی بهادر به خالی نهٔ وی له سخا
بهادر څخه چه خوئ د سخا نهٔ وی خرس او خوږ غوندے وګڼړی دانا
خرس او خوږ کهٔ هره ورځ کاندی خونه خرس او خوږ څهٔ مړنے نهٔ شو په دا
په سړیو سړ آسان دے زړے ګران دی سړ شندی د زړو نهٔ کاندی عطا
هغه هسے سړ چه غوږ ورسره نهٔ وی سړ د خړهٔ دے چه هیڅ نهٔ لری بها
مړ نتوب د دانا یا نو په بنهٔ رنګ وی نا دانان د ګشتن نهٔ لری پروا
ځوان نمردی په سړ شندل په زړ شندل دهٔ کهٔ ځوان مردے راوړه خوئ د مرتضا
نهٔ به مال د چا نقصان په ورکول شی نهٔ به ومری چه د چا نهٔ وی قضا
نامردانو ته دا دواړه توکه ګران دی ځوان مردان دی په دا دواړه بے همتا
مهٔ په حلق کښے د مزری د مار پریوزه مهٔ ممسک شه مهٔ مسرف زده کړه له ما
ځوان مردان تر سړ د تنګ د پاره تیر شی
نړ وسکه مال په کوم حساب دے د دنیا

مصلحت لکه توپک دے ستا مراد لکه نخچیر
کهٔ د بنهٔ ګذار پکار وی تر اول ئے کړه بنهٔ ځیر
په ګذار کښے هول مهٔ کړه په خپل ځان وسه خبیر
نور ماشه کړه باند کوزه لرو بر مهٔ کړه نظیر
زهٔ خوشحال خټک ضامن یم کهٔ خطا د شی یو تیر
چه د مرګ اسباب پوره شو
هم دغه ګنړه تقدیر
شیطان په مثل باد دے څوک خلاص نهٔ وی له دے باده

Poha Foundation
A.S.KB

سړے دے لکه بُوتے دا دُنیا م لار د باد ده
چه بیخ د وُنے تینګ وی غمے هیڅ نه وی له باده
چه بیخے برخیرن وی خلاص به نه وی له فساده
علم څو د سړی ډیر وی عطائی وی له اُستاده
کهٔ دا وُنے دی کهٔ بوټی
واړه تینګ دی له بنیاده

سړ، کال چه د غواښ دے په هرلوری دی تبڑن ډیر
د مرګ تبے یو خیر دی د ژوندون تبے بل خیر
ترمیاشتے تبڑن ورشی لا ترمیاشتے تیر و بیر
بخت ناک په دوه هفتے شی د فانی جهانه تیر
ژوندے وو درویشت کاله ځلمی توب شو باندِ زلیر
څو بنهٔ کښلی مخونه دی تر تورو خاورو زیر
په رنګ د چنبے کل وو چه ترے تیل شی د اجمیر
په خوبئ لکه ملک وو په تقویٰ په طاعت ډیر
د پلار په زړهٔ مرګ دے لکه زخم د شمشیر
یوځهٔ د بلا غم دے چه آسمان کړ را برځیر
کهٔ ډیر وو نور غمونه په داغم شول واړه هیر
ارمان چه په دیدن ے مئین نهٔ شول واړه سیر
غلیم ے کهٔ بادشاه وی پلار ے کړے باندِ پیر
چه ور به ے له وروزړو نهٔ وو کار د شرزه شیر
د خدائے سره جنګ نهٔ شی
کهٔ هرڅو وی څوک دلیر

نزدے راغے ساعت چه په خاورو شی صورت
بند په بند به سره بیل شی ترمردارے فضیحت
چینجی به ترے خو تکیږی یا به هسے شی لَت پَت

Poha Foundation
A.S.KB

صفت د صدف مه کړه د ګوهر کوه صفت !
ګوهر مغه ګوهر دے
چه یګانه دے په قیمت

لکه مست هاتی زنځیر کا ترے ترے چه په خوب کښے ورښکاره شی هندوستان
زهٔ هم هسے ترتقوی ترزهد تیر شم چه را یاد شی د شرابو حریفان
ساقی نن د میو جام راکړه وما ته څهٔ شیخی ده په دا هسے کلستان
په طاعت به ترجنته څوک ورنشی
څو پرے فضل کرم نهٔ وی د سبحان

داطالع څماځهٔ اوس نهٔ دے ځائی دے چه په چاباندِ مئین شم دماغی شی
چه ترے مینه پتوم هومره ایلی کا چه پرے مینه بنکارڅم هومړه یاغی شی
هغه زړهٔ به فراغت آرام په څهٔ کا چه د کښلیو د جمال په خال داغی شی
په هجران نے په سنګیر میشتهٔ څما وی
په وصال د مهوشانو زړه باغی شی

غم په زړهٔ کښے بد غلیم دے څو توا نیږے خوا ږوه ئے
یا تیره تورہ ږاواخله خوچه وی هموار وه ئے
یا غم خوار چرته پیدا کړه ورته کښینه بنکار وه ئے
یا فریاد فریاد کړه ژاړه تار په تار وه ئے
یا خوشحال غوندِ زړهٔ راوړه
ځائے نے کړه انبار وه ئے

یو بیان به درته وایم کهٔ ئے آورے څما د اخبرے نهٔ دی دروغژنے
د غلجیو جُونه سپی سره یوځائے خوږی همګی واړه بد پوښے دی سپږنے
د شیرزا دو جُونه بازے د سپین غړهٔ دی په شینوارو کښے هم شته پکښے پښنے
فیروزخیلے اکا خیلے د صفت دی نورے زیږے خربشئ دی چینجنے
د مغل د پښتانهٔ دمه پرے کیږی د کوهاټ بنګښے مه شه ستړک پښنے
په بنګښ کښے بډه خیلے بدے نهٔ دی نورے واړه خود نمائے دی نیازمنے

Poha Foundation
A.S.KB

د توریو د ځاځیو جونه بنے دی
بلا داچه دی له سیلے لورنے

که جد رانړے که وزیړے که سار نګے
داخو واړه نه سړی دی نه جنے

د هندکیو په حساب دی عیسیٰ خیلے
د سنبلو جونه څه خو سر پیزنے

دولت خیلے لوهانړئ دی لوئے چارے
نورے واړه پوهنده دی غوشیلے

د شیتکو جونه سالے پښتنے دی
خو په ژبه په پوشاک دی برخیرنے

د ابدالو جونه واړه ګډبنے دی
که ترینے دی د پشین دی د دستانے

د دوړو جونه واړه لکه باغ دی
کشیده پکښے ملئ دی د ستنے

د ختکو جونه واړه غوبنے دی
خو یوازے اکوړخیلے دی میرمنے

د مهمند و جونه سړے لکه ایماغ دی
کټه سړے وړے سترګے پوزے پلنے

په خلیلو کښے سکنړئ پیدا کیږی
هغه هم بدے بخیلے سړکودنے

داؤد زئ جونه چینګے خولے حیرانے
د وادۍ په ورځ ودیږی سرخیرنے

څوصفت د ګګیانړیو جونو زۀ کړم
واه واه واه واه د ګګیانړئ په یار مینے

مهن زئ جونه واړه لکه خرے دی
د سړیو په شان روغے څنے څنے

چه په خویشکیو روهانړیو باندې راشے
داخو واړه د بغړئ دی د میچنے

ماندوړئ پرملئ بیچاره دی
نۀ د خوابنے د جواب دی نۀ د ښے

د لازاکو جونه پټ سپاهیان پریاسی
چه په قهر غصه راشی قهر ژنے

چه په ملک د هزاره ترین مرین دی
د سنګړی جونه داغ کښیږدی په ینے

په مندوړو کښے خال خال چیرے پیدا شی
نورے واړه کیږورے دی پرس بنے

د بنیر د جونو نوم په خولۀ وامۀ خله
دود آلودے غوړیالئ زیر بخنے

اکوزئ جونه واړه لکه باغ دی
مولی زئ پکښے شته د چندنړ وُنے

په اړهنګ برهنګ کښے هم شته اتما نخیلے
د سړیو په جامے جامے ریمنے

د صافیو جونه صافے په صورت دی
ولے ډیرے په روزګار کښے دی خیچنے

خوګیانړئ واړه خوګے د صحرا دی
په نغرۍ ناستے ډوډئ وهی پلنے

په جهان ترلغمانیو نورے نشته
کنده بوئ کنده بغلے مچ بیزنے

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

په جهان کښے د زړهٔ غوره دی درے توکه
یو بنهٔ حُسن بل بنهٔ خائے دریم ئے بوئی دے

هم بل هم ورسره شته دے څلورم
بیا سړے اوبهٔ چه زړهٔ شی پرے خورم

یا دا درے توکه څما له دله واخله
اول بنهٔ بنکلی محبوبه چه ئے کورم

یائے زر وماته راکړه لاس په لاس
دویم بازد مهورے دریم بنهٔ آس

بے صبری کهٔ ډیره څله
دا د بله مخه نهٔ شی

زار ژړا مانړی ډیر څله
واړه مینه ده بے تله

تهٔ له خپله لوریه بنهٔ اوسه خوشحاله
کهٔ ومشکوته څوک ووائی چه هیڅ دی

نور د سل رنګه خبرے ماته وائی
لاس په لاس به مشک خپل بوئی ورته نمائی

چه مُرے خوهسے وُمره
مهٔ مار شه مهٔ لرم شه

چه څوک تاپ درپسے وُ کا
چه په مرګ د څوک زړهٔ بنهٔ کا

یوچه ډیر خوری سوکندونه
آشنائی ورسره مهٔ کړه

بل چه ډیر کاندی پورو نه
دا بے پته دی خو یو نه

چه مئین په وسله نهٔ وی
لاس د سړهٔ کا سترګے تورے

مرد د نهٔ وائی خپل ځان ته
ځان د وجوړ وی څوان ته

مستظهر په عفوَ شوے
دا کار د مردئ نهٔ دے

بیا پرخاش د انتقام
پرے پوهیږی خاص وعام

مُسلمان وئیل رب رب کا
هند و وائی چه رام رام

Poha Foundation
A.S.KB

هر یوهٔ وته چه ګورے دواړه بولی دَخدائے نام
دَخوشحال خټک تسبیح دِ
زنّار نهٔ شی والسّلام

کهٔ بادشاه شی په تخت کښینی هم ګدائے ګنړه طامع
کهٔ حشمت دولت نے نهٔ وی هم بادشاه ګنړه قانع

مخزن دَ درویزه دَ میاں نور شینی پیری
الثالث بالخیر دَ حمزه خانی میری

دا درے توکه پیر قدر پیر عزت لری په سوات کښے
وخدائے وته بنکاره دی وئیل نهٔ شی په ځیری

ځما له غیږه ترپ لے خوچه وګړ بیږی ور
دَ مور تر کُس دِ تیر شی یارچه نهٔ وینه زهٔ ور

دَ زړهٔ غلا په زړه کښے غم ده لا په تیره دَ سردار
هر سردار چه په زړهٔ غل شی جُان رسوا کا خلق خوار

کهٔ نظر وکړم په کانړی سوے زړهٔ به ترے اخراج کړم
تهٔ تر کانړی لا بتر ئے کم دلیله څهٔ علاج کړم

یو صحت بل عقل دواړه تهٔ په دا کښے خوبی غواړه
چه دا دواړه توکه نهٔ وی نوره هره خوبی لاړه

یاهر کزمهٔ کړه له هیڅا سره بده کهٔ ئے وکړے نهٔ تر تل و تر ابده
چه دَ چا سره دِ کار دَ نیکئ وکړو نور نیکی ورسره تل بویه سرمده

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ هندو دَ مسلمان سره رفیق شی
په دروغ کښے مومنان سره زیست نۀ کا

په ربښتیا کښے ئے روزګار په ښۀ طریق شی
چه دروغ ئے مکرر سره تحقیق شی

کم دلیل په ستړکو ړوند شه
باز په کور کښے کښینولے

لکه ړوند وی په دوو ستړکو
ګرځی بښکار کاندی په چړکو

ځلبلاند در پسے زۀ یم
څو به ما په مانړی وژنے

کۀ تۀ نۀ ئے ځلبلانده
پلوټلرے که ځانده

چه مړۀ دی په وفا کښے
ژوندی چه بے وفا دی

دَهغو تړکور ځاریږه
تۀ دُعا کړه چه خواریږه

چه مړ ولیده په ستړکو
نه بتر تر شانه بین یم

لکه زۀ ترم په بند
نۀ زبون تر ژاله بند

عقل زور صورت ته ښۀ دی
چه له بخته یاری نۀ وی

چه یاری مومی له بخته
اور ورو لکه دَ وخته

شپږ اوۀ میاشتے په هند په خراسان
دَ اوبو دَ وښو ډیر کمامت وشو

چرته ونۀ شۀ په سم په غړۀ باران
ځائے په ځائے شول دَغلے نرخونه ګران

چه باران په جهان وشو پس له یأسه
فتح الباب وو په تحویل دَ سرطان

دَ اسد تر نویشتمه ورځ په ورځ شی
په باران سره نهال شو درست جهان

په دا کال چه شاه عالم راغے له هنده
صلح وشوه دَ مغلو دَ افغان

دا سږ کال چه ئے تاریخ رحمت تم دے
په وګړی مبارک دے په هرشان

یو دا کار هر کوره سخت پکښے پیدا شو
چه هلک پکښے نۀ وینو، شول طوفان

Poha Foundation
A.S.KB

دیرش مونږ د خیلخانے هلکان ومړل داغ د زړه دے عبدالله د یحیٰی خان

په نیکنام پسے که زړه د رانړئ چوی
د بهاکو خاطر خوشحال شو په کامران

ګوښئ ګوښئ خما خان لره بلا شول چه پیدا دی همکی خما له خانه
که پنځوس دی که شپیته دی داغ د زړه دی یوځولا پکښے آفت شول تردا میانه
چه ئے ورځ وشپه په ما باندے یوه کړه دریغه دریغه جټ وباز وصدرخانه
خو ګردش د زمانے سره څرخیږی زنده سر به پاتے نه شی بے خریزانه
چه د زړه د ښو یارانو نه جدا کړم ژاته وایه سود د کوم وشو آسمانه
په یرغ په مصلحت په پیرین نه ده آسمانی بلا پریوزی ناګهانه
چه همیش په یوه حال دے هغه خدائے دے په سړی باندے ورځی ګرانه آسانه
د سړیو حال که تل په یوه شان وے د سلیمان ګوته به نه تله له سلیمانه
د دهلئ تخت که تل په یوه کس وے تل به نه وو باندے بے شاه جهانه

هیڅ په داخبره ځائے د بلے نشته
له فانی جهانه تلل دی له ارمانه

وعالم ته خوشحال زور ځویه ئے ځوانان دی د زاړه بلا په سر د دے ځوانانو
پلارئے درسته ورځ په بنکار وژنی آسونه په پالکئ کښے څئ په رنګ د سرنځورانو
که په شمار په حساب دیرشوته نزدے دی همه واړه دی په شمار د نامردانو
په یوه کښے هومره کار برکت نشته لکه کار د نام ونګ دے د خانانو
دا د کانړی کاک خما د عابد خان دے د مغل پلاؤ د نورو فرزندانو
که دا هومره ناخلف واړه خلف وے نن به ما نوبت واهئ د خسروانو
کم ګوتړے د لویو سپیو هنر اخلی پیروی کا کشران د مشرانو
د دمړیو د کنجکو حساب غواړی په لیکه په جوکه څیردی ترهندوانو
په جهان کښے چه محنت دے یا راحت دے په وار وار واړه ورځی په ملوکانو
که خزان دے که بهار د هرچا نه دے دواړه توکه دی د باغ د صاحبانو
د آسمان وګرځیدو ته ننداره ده ګوندِ وی چه پیره بیا راوړی یارانو

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

فلیل څوه رانجهٔ نکریزے ورته پیری — مشاطے غوندِ خدمت کا د زنا نو
خوئ د پلار د نیکهٔ هیڅ ورڅخه نشته — په خصلت دی همګی د پراچکا نو
د محنت د مشقت د تالاش نهٔ دی
د راحت د فراغت دی د ریحا نو

شپږ اُوهٔ پیړۍ څما وګورته لاړے — همګی په وینو رنګ په تیغ ورژلی
اشرف خان به یو پرهار په ځاوانخلی — نهٔ دا نور د دهٔ د مورهٔ چه زوولی
ترڅلویښتو کالو تیر شو لا تر اوسه — دوه تیرهٔ اغزی پرے نهٔ دی څرخیدلی
خود پلار په نامے خوری چه مشران دی — نور د تورے د کار نهٔ دی دا غوولی
خوحسد بخل نفاق ئے دے په بخره — کله لویو لویو چارو وته زغلی
اکوړے شهباز په دوئ پورے بدنام شول — د پدر په خوئ و بوئ نهٔ دی راغلی
مګرمور د دوئ باز رنګه پلارے باز وو — په آشیان وو سره دواړه ورغلی
هیڅ تاودهٔ ساړهٔ په ذم په مدح نهٔ دی — دا بے شرم م څهٔ لږ نهٔ دی غندلی
د پلاؤ د دوپیازو د نازنعمت دی — د چوړے د ارګے دی سپین سپیځلی
د صندوق د بخځکئ په غم اخته دی — د روپئ د آدیلے خبر آخلی
روزنامه ئے چه حاصل خاطر نشاط شی — بیا هاله ئے سترګے پټے شی څملی
د بکری نه بخری پیدا کا — د بتې بخری نهٔ دی چا لیدلی
حقیقت ورڅخه نهٔ تقلید د پلار کا — چه تر پلار تر نیکهٔ مونږ یو خوریدلی
نهٔ ئے مټ وی په غلیم نهٔ فیروزی وی — کهٔ زرګونه ورسره وی سوارهٔ پلی
د دُنیا په حرص غرق وی سر تر پا یه — په پدر په برادر نهٔ دی ترلی

د کلاغ غوندِ غُل خوری څانګونه هسک کا
چه څانګونه م د غُلو دی ساتلی

زهٔ د غمِ د لاسه چا وته فریاد کړم — مونځ څماله لاسه وُځی چه کس یاد کړم
په درست کال په مخ نا ولی کس تهٔ پرتوُم — په حیرت شم چه په یا دهغه فساد کړم
د خُوانئ حال م نهٔ دے چه م ووے — دا خبره د پیرئ د هفتاد کړم
له پردیو م توبه واړه په خپلو — د خُوانئ حال به هم درته په یاد کړم

Poha Foundation
A.S.KB

کله لس کله زیات کم کله تر شلو — د دخول وئیل وَچاوته تعداد کړم
چه ملا به بانګ نماز وے ما به کښ غو — د روژے په ښهٔ ثواب به ئے نا ښاد کړم
نهٔ په حیض نهٔ په نفاس له ما څوک خلاص — څهٔ د غیبن ناسازے چارے په فریاد کړم
ورځ وشپه راته مخ څټ وے لس پنځلس — ګونے مګوئے وئیل لږ نهٔ دی کښئے یاد کړم
په حوانئ کښے م کار لکه د دد وو — په پیرئ کښے خدائے څهٔ خوآدم زاد کړم
چه م غیبن دا هسے بد دے ګمان مکړه — څکه خدائے په پیر اولاد کښے بد اولاد کړم
له ناپاکونه ناپاک له پاکو پاک وی — زهٔ دا نقل د کتاب د خپل اُستاد کړم

کهٔ څوک شته چه ئے د زړهٔ په غوږ وآوری
مسخرے مذاق م نهٔ دی دا ارشاد کړم

د کشتن دی د زدن دی د تاختن دی — یو ورکزئ بل بنګښ دے یم بولاق
د ورکزئ د بنګښ د بولاق نشته — یو انصاف دویم حکمت بل اتفاق
خدائے دِ ورک د پښتنو کا دا درے توکه — یو بدجهل بل بدنیت دریم نفاق
سردارئ لره بویه دا درے توکه — یو همت دوئم تُوره دے یم اخلاق
څو دا مزکه دا آسمان شته دا به هم وی — یو روزګار دویم وصال دریم فراق
د مغلو حال هیڅ نشته کهٔ ئے نهٔ وی — یو دولت دویم شوکت دریم وفاق
چه له قومه نا اُمید شوم څکه زهٔ یم — یو بے ملکه بل دلګیر دریم فراق
په بدقام دِ ننه څما له لوریه تل وی — یو نفرین دویم لعنت دے یم طلاق
د تیراه په ملک چه راغلم دا م بویه — یو دیر عزم بل ایلاق دریم قشلاق

په صورت په تیراه ناست زهٔ م په یوت دے
یو په ذکر بل په یاد دے یم مشتاق

حقیقت د یو سفزی راته معلوم شو — کاروبار به ئے بنکاره شی په دوه رنګه
یا به کور په کور اخته شی په میر څیو — یا به ملک و مغل ورکاندی بے جنګه
خدائے چه ورک کا بنهٔ مړونه په اُولس کښے — پیښوی هغه اُولس وته بیا ننګه
اوس په درست اُولس کښے بنهٔ ملک عبدل دے — کهٔ ئے زړکا خدائے څهره په مرګ بدرنګه
حمزه خان هغه چمند دے په جنګو کښے — وړاندِ روستو پرے پرے کا له غورزنګه

Poha Foundation
A.S.KB

د طالبی ملکی تته آئینه ده!
چه څهره پکښے لیده شی رنګارنګه

طالے چرګه نر بښځے دے په دیدن کښے
لوئے چارخویل لکه د چرګ په هویو کړنګه

الهداد لکه لمځے په جیفه ګرځی
د مردارے بوئے ځی له دواړه چنګه

مصری خان مندړ د غاړے ماهی اخلی
سګ لاهو غوندے ځان ژغوری له ځنګه

مصری خان مندړ پټ شخوندکوی په ورځ کښے
لکه پیغله جل په حیض کښے روژه رنګه

نوم ئے څه د کشرانو په خولهٔ اخلم
چه ئے واړه ملکان وینم بے ننګه

مختصره وینا دا د بازار سپی دی
په ډوډیو پسے د رومی څو فرسنګه

بس دا هومره نورځه مه وایه خوشحاله
د ختکو لښکر نه لرے تر څنګه

نه حمید شته نه کجے شته نه کاچوشته
څه له نورو سره سر وهے له سنګه

که د سوات په هوا خوښ ئے پکښے بنکار کړه
او که نه ورځنے تښته په فرسنګه

د بی بی په کورئے وورې کټ کټ کا نرۍ
چه د سوات ځلمی بیلیږی له پالنګه

لس به ملهٔ سره ونهٔ وینے په ننګ کښے
که درست ملک سره پره کړے تر تورسنګه

د اومو خاورو کندو دے
تا زیبا کړ په څو رنګه

عجب زړه دِ پکښے کیښو
تا دانا کړ په څو رنګه

د ثنا ژبه دِ ورکړه
تا ګویا کړ په څو رنګه

معرفت دِ پکښے کیښو!
تا آشنا کړ په څو رنګه

وخت د اورنګ شاه دے
د هرچا قسمے په لاس دی

خدائے څنے خبر دے
په اخلاص که په لباس دی

په هرچا د سپینے ږیرے حرمت دیر دے
خو په جونو قدر نشته د سپین ږیرۍ

هګی واړه خریدارے دی د مشکو
یوه نشته چه کافور په بها پیرۍ

Poha Foundation
A.S.KB

تفاوت دَخپل پردی وربانډِ نشته — کهٔ ئے کورے اورنګ زیب بادشاه کمراه دے
مستجاب غریب ئے وُوژے په ظلم — دَخوشحال منصب ئے واخست کوم ګناه دے
دَمنصب په اخستلهٔ څهٔ دلګیر نهٔ شو — دَخوشحال خاطر خوشحال دے خدائے ګواه دے
په منصب پورے خوشحال خټک نوکر وو — چه منصب ورځنے لاړشه اوس بادشاه دے
اُوهٔ میاشتے دی چه لاړ د کابل بندشوه — حال احوال دَخلائق واړه تباه دے
دا لاښهٔ په هندوستان تورهٔ تیارهٔ ده — په هرځائے دَدهٔ دَخویه بویه آه دے
دَ اورنګ بادشاه په دور آرام نشته — چاویلی چه جهان ځائے دَآرام ګاه دے
لکه مخ دپاسه تور سیاه لیدهٔ شی — اندرون ئے هغه هسے تور سیاه دے
کهٔ ونیت وته ئے ګورے یو یزید دے — کهٔ طاعت وته ئے ګورے اهل الله دے

دَدهٔ خیر واړه دهٔ وُ ته بخښلے
خوله شره به ئے دارکا چه آګاه دے

په بنادئ سره شریک دی اُولسونه — غم یوازے دَخوشحال خټک دَځان دے
چه په آن وآن په مزګه په آسمان دے — په غمونو په بنادیو کښے انسان دے
دا یوه څمڅئ دَځان وینے بلا شوے — چه سړی سره ئے غم په هرزمان دے
دَنامرد دَمرد په دا تفاوت وشهٔ — په نامرد شرم آسان شهٔ په مرد ګران دے
مست هاتیان خونی مزری تُورے وکښلی — کهٔ دَ سر تر ویرے تیرشوے کار آسان دے
کشکے تهٔ په ډیر احتیاط هیشه پائے — په احتیاط احتیاط کښے ډیر عالم طوفان دے
کهٔ دَځان کهٔ دَ ایمان بدخواه م ډیر دی — ما په خدائے باندِ سپارلے ځان ایمان دے
ننګیالی چه دَ اخلاص تُوره ترملا کا — ډیر لښکرئے ترهمت پورے کاروان دے

ترآوله ترآخره چه روزګار شته
چه عالم باندِ غوغا کا داجهان دے

اَتهٔ ویشت لرم خویه — نشته یو دَ بل په رنګ
اَشرف م لائق خوئے دے — دریغه نهٔ وے په خوئ پرنګ
صدو دَ نورځهٔ نهٔ دے — خوئے غواړی په پالنګ
بهرام هغه خنزیر دے — چه لائق دے دَ تفنګ

Poha Foundation
A.S.KB

خانان هغه شاهین دے چه ئے سرهٔ په وینو چنګ
باز په لاس د عظیم کام دے یا مزرے دے یا پلنګ
نظام ریښمین رومال دے پورے غوټه موتے بنګ
یحیٰی خالد دا دواړه بوالعجب لری فرهنګ
په واړو کښے آزاد دے هم د روغے هم د جنګ
بخت ناک هغه ځلمے دے نشته بل د دهٔ په رنګ
ما لوجلو دا دواړه ژک ژوندی په مزکه رنګ

نور غشے آغریں دے
سر اغزے دے یا خدنګ

ځما پلار په کورئے نور شه یو ربستینے وو هر کوره
تل د خپل عزت دپاره تیر تر سروو تیر تر کوره
د بادشاه زیاتے نهٔ وړه سرئے خلاص نهٔ وو له شوره
تل په خیال د مړ نتوب وو څوچه ورغے تر کوره
یا کتل یائے بخښل وو چارئے دا وه نهٔ وه نوره
خرخ ئے زړ دخل ئے یو څو تل به خلاص نهٔ وو له پوره
بل په غشی کم خطا وو د بنکار مینه وه پرے زوره
چه د دهٔ خویه نمسی دی دا خو یونه پکښے کوره
که د خپل بابا په رنګ دی بنهٔ زوولی دی له موره
تراوبهٔ ئے حلم زیات وو تیر په قهر وو تر اوره
بل د دین په کار مئین وو له دُنیا نه ئے خوا توره

ناروا که بنا پیرئ وے
پرے ئے نه وه د تن سیوره

اورنګ چه عدل نهٔ کا ظالمی ئے کړه بنکاره
که خدائے په دا راضی وی د خوشحال تروخهٔ چاره

Poha Foundation
A.S.KB

په ځوانئ چه پرهیزګار شی — د جنت د ښو طوطا دے
په دا وخت کښے چه لربر شی — ندامت ورته زیبا دے
په پیرئ کښے چه بدکار وی — که ابلیس غواړے هم دا دے
په سړی کښے هرهرخوئ شته — چه په خو رنګه پیدا دے
د فرښتو خصلت یکښے دے — د شیطان یکښے ما وا دے
په بنځه خوئ ترفرښتو بنځه شی — په بدتیر ترشیطان لادے
د فرښتو سره شماره دے — هغه کس چه تل پارسا دے
چه ئے تل د بدو خوئ دے — هغه کس ترشیطان لا دے

که لږ بدکاندی پیر بنځه دے
سړیتوب باندے روا دے

نه د سوال په هُنر پوهیږم — نه طالع لرم د پوهے
نه زاهد د شکرانو یم — نه ملایم زکوٰة خور
نه دهقان نه سوداګر یم — نه حرفت لرم څه نور
ځائے کهی لرم په سر کښے — په میراث د تورو شور
وهفتاد وته نزدے شوم — هر نعمت راځی په کور
که په کور راشی زرګونه — هسے درومی لور په لور
خپل روش به اوس نور نه کړم — که م نور کړ مخ م تور
که ځما تر لاسه راشی — خزانے د درست لاهور
تار په تار به ئے خورے کړم — ځان به نه کړم د پیغور

زر د نوم دپاره بنځه دی
هیڅ په کار نه دی په کور

سرلئے هرکوره بد ولد دے — چه په حال ئے شوم خبر
دیرش ځمالس د قاضی دی — واړه یو تر بل بتر
مشران م لا بلا دی — کشران دی لا لچر
مصطفیٰ وته وکړه نظر — په بهرام وکړه نظر

Poha Foundation
A.S.KB

چه دا هسے څنے زوول تُو په پلار هم په مادر
زهٔ په ځان باندِ سړے یم کُوته سپی م شول پسر
قاضی خود لکه غوځکے وو له غوځکی پیدا شو خر
بنهٔ پتے غنم غنم کا
بد پتے ئے کا جودر

په دا هم لا راضی من یم له آسمانه نندارہ د اَباسین له میر کلانه
په تیراه په سوات په خوڑ در په درشوم بیا م کوم لوری ته تهٔ بیائے آسمانه
لکه کوئے هسے په حکم د چوکان یم
درست وجود پرهار پرهار یم له چوکانه

بنهٔ عزت بنهٔ اعتبار بنهٔ ئے زیست بنهٔ ئے روزگار
د نادان بخره خواری ده عزت بخره د هوښیار
نادان هسے څهٔ بسکاره کا
چه خپل ځان کا خوار و زار

کهٔ څما ژبه پښتو ده په پښتو وایم خبرے
یو پښتون رانهٔ بسکاریږی چه پرے پوه شی نزدے لرے
په خوږ والی کښے ئے فرق دے بنهٔ تر کورو دی شکرے
کښینهٔ لری مچئ ډُبکے لری بنبرے
له یوهٔ دریا به خیژی مرغچیچے مرغلرے
تفاوت ئے ترمینځ د یر دے
په قیمت دی سره لرے

جهانونه څهٔ لږ نهٔ دی تهٔ ئے نهٔ وینے نادانه
کوره څودی هسے مزکے کوره څو هسے آسمانه
واړه څائے دی ستا په زړهٔ کښے اے تر عرش لوړ یه انسانه
آئینه د زړهٔ صیقل کړه چه ئے ووینے اے جانه
کهٔ د دا نندارہ وشی جدا نهٔ ئے له سُبحانه

Poha Foundation
A.S.KB

لکه مونږ د رزق مشتاق یو — هسے رزق زمونږ مشتاق دے
کهٔ صله حرص دِ نهٔ وی — رزق به رسی خدائے رزاق دے

چه فاضل د زمانے دی پرے به پوه شی — د خوشحال ختک داشعر مزه ناک دے
سک مکس خوسک مکس دے نور به نهٔ شی — کهٔ هرڅوئے اړوے کا واک کا واک دے

په داشان مرد د دِرم د دِرم شی
کهٔ ئے وګورے په دار نګے بیا کاک دے

کهٔ جمال دے کهٔ پیرمال دے — کهٔ پیر علم بنهٔ نسب
دا په هرلوری لږ نهٔ دی — هُنرو نه بو العجب
کهٔ صفت کړے د بنهٔ خوئ کړه — په بنهٔ خوئ کوه طرب
د بنهٔ خوئ منصب باقی دے
باقی نهٔ دے بل منصب

دوه سرکښ لرم په کور کښے — چه دِم تل لری په تبه
کهٔ هرڅوئے جلب نیسم — نهٔ سهیږی بے راتبه
دواړه پټ نهٔ دی څرګند دی — یو ذکر دے دویم ژبه
دا راتب غواړی د شعر
هغه کونږه عجائبه

د بهرام له حاله څهٔ وایم — و چا ته حال د خپل خویه بنکاره دے وبا با ته
هم فضول هم مزوّر هم مذبذب دے — هم یکرنګ وئیل به نهٔ کاندی و چا ته
په یوه ذره کښے پاسه په آسمان شی — په یوه ذره کښے څی تحت الثری ته
د خپل خوئ په کردا بو نو کښے غوټه خوری
دا عادت بهٔ رد نهٔ شی ترمماته

په ځنګلو کښے چه ګرځی — په الکه یو کښے چه پرزی
په اغزیو به خوږیږی — په ژور په لور به پرزی
ویره کا له غور کمانی — په آسمان چه مرغهٔ ورزی

Poha Foundation
A.S.KB

وجاهل وته چه وائے — نیمه بړیره دِ شی چاله
واحمق ته چه وئیل کړے — درسته سپینه شی خوشحاله
چه جاهل درته څهٔ وائی — جواب ورکړه څما لاله
چه احمق درته وئیل کا — ورته تف کړه بے مقاله
وَجاهل وته اُمید کړه — کوندِ واوړی له افعاله
له احمقه طمع پرے کړه — نور به نهٔ شی په سل کاله
جاهل دروی په تورتم کښے — څکه چارے ده محاله

په احمق باندِ ورځ شپه ده
وبه نهٔ ووزی له اشکاله

یوه ښه وینی عورته — خوښ صورته خوښ سیرته
بل ښهٔ آس بله ښه ځوره — بله زغره پُر قیمته
په داجهان کښے دا پکاردی — نور همه وهه په لته
که تر دا پاتے څهٔ نورشته — نشته بے له ښهٔ نکهته

چه بهتر تر دا همه دے
نشته بے له عبادته

چه زر لری په کور کښے — هاله شی ښه سرداری
دوستی ئے بده چار ده — بده نهٔ ده زر داری

دَ بنگش په تُوره مات نهٔ یم باور کړه — دَ کنبت په جنگ مِ ماتی آسمانی وه
نهٔ بنگش وو نهٔ ئے تُوره نهٔ ئے زور وو — دَ موشکو دَ سینیو شیطانی وه
چه وغرهٔ وتړئے تینبت وکړه بے جنگه — دَ ځینی تنبه له ځایه نقصانی وه
چه مِ ښهٔ سوارهٔ دَ ځان دَ وراندِ نکړل — هم په دا سبب راپیښه پښیمانی وه
چه مِ تول دَ وراندِ نهٔ تلل په جلب کښے — همکی دَ حسن خیلو نادانی وه
سل رحمت دَ مهمندیو په تنبه شه — چه دَ دیو چار له ماسره جانی وه
برتویو تُورے لروند په وهل کړے — په مردئ دَ هریوهٔ جانفشانی وه

Poha Foundation
A.S.KB

چه په تُوره ئے شیرخان پریوست له آسه — په میدان دَعابدخان پهلوانی وه
چه سردار دَ بنگش پریوت ختک مات شُه — په داهسے رنگے چارے حیرانی وه
عابدخان چه په مردئ راغے له جنگه — وخپل پلار وته ئے ښه ارمغانی وه
پروکی پروکی ئے د سرشالونه لاړل — په سرو وینوئے چهره ارغوانی وه
لاس په لاس ئے انتقام دَبابا واخست — په داکار باندِ سزا ثنا خوانی وه
چه ئے جنگ په میدان کړو یوخوسوارهٔ وُو — نور د واړو بخره تیښت تن آسانی وه
دَختکو په سورو باندِ لعنت شه — په یوه جلوئے تیښته خان خانی وه
چه اول ماتی ئے کړه په سورو کړه — په سورو کښے چار دَجت دَعثمانی وه
ښهٔ خوانان چه دَکنبت په میدان وُمړل — دَهرخوان په زړهٔ کښے ننګه افغانی وه
همګی خوانان خما دَ زړهٔ ارمان دے — پکښے بیله دَ عبدل تانده خوانی وه
دَ غلیم سره په آس غاړه غړئ شو — دَعبدل دَ مړنتوت بخره کانی وه
ما داهسے جنګ هرګز لیدلے نهٔ وُو — څوم عمر څوختک څوم خانی وه
خوانان جنګ تمامه ورځ کا نهٔ ماتیږی — په یوه لحظه لمحه ماتی آنی وه
نهٔ په طمع په اُمید نهٔ شرم ترس وو — دَلښکرم سر رشته اَلمانی وه
یا لښکر دَ نام ونګ وی یا دَ زړو — خما دا تُوله دَ ننګ نهٔ وه نانی وه
همګی په یوهٔ سیر راسره تول وو — په یوهٔ ساعت ئے ځکه پریشانی وه
چه نهٔ دین وی نهٔ دُنیا جنګونه څوک کا — مګر سهله جانبازی جانستانی وه
چه په خواست و په ضرور سره تولیږی — دَ هغو لښکرو کله ودانی وه
چه م داځله غلیم له دے خلاص شو — پرے یکباره دَ فلک مهربانی وه
لکه څارے چه وَباز وته خان ځیر کا — هغه هسے دَ فلک پرا افشانی وه
کهٔ زهٔ روغ په ځائے ولاړ وے غلیم څهٔ وو — دَ پرهار په کارم درسته ویرانی وه
کهٔ طالع م په طاهر مدد ونهٔ کړ — توجه ئے په ما دیره نهانی وه
زهٔ دَ عمر دَ بنادئ دواړه اُمید کړم — دَغلیم کهٔ م څو ورځے بنادمانی وه
داځهٔ مړهٔ خما خوانان نهٔ دی په جنګ کښے — داخما دَ ننګ په کار کښے مهمانی وه
کهٔ م خپل کهٔ م دشمن مړی په داکار کښے — په هرتوکی م حاصله کامرانی وه

Poha Foundation
A.S.KB

مخالف مِ په داکار کښے پاتے نۀ شو
چه فاسده اندیښنۀ ئے وجدانی وه

سل څلویښت ځوانان مِ قتل په میدان شول
د اختر په عرفه کښے قربانی وه

دهجرت د کال ۱۰۸۶ غفو وو په حساب کښے
په غرۀ واوره وریدله نسانی وه

چه بے زخمه له میدانه ځی نامردوی
زۀ زخمی لاسم د ځان ټکهبانی وه

یوه تیښته نامردی بله مردی وی
وانا وته دا دواړه عیانی وه

انتقام وَته مِ تیښت وو له میدانه
نۀ مِ یاده د دُنیا زندکانی وه

تل خونی مزری هم جنګ کاهم څان ژغوری
د مزری د تیښته څۀ بدګمانی وه

پیغمبرؐ چه له کافرو نه فرار کړ
وکافر تۀ ئے په زړۀ کښے تیغ رانی وه

کۀ ظفر کۀ هزیمت بیا مِ میدان دے
چه د پلار نیکۀ مِ بخره میدانی وه

کۀ ژوند ے په دُنیا پایم خود به ګورے
چه په تیغ مِ څۀ ورانی څۀ ودانی وه

د خوشحال اختیار تر واړه بنګش تیردے
کۀ بنه ننګ د خټک د کرلانی وه

یا سردار لره خپل عقل یا وزیر صاحب تدبیر
کۀ هرڅوئے عقل پیر وی بیا هم بویه بنۀ وزیر
کۀ دا نۀ وی نۀ هغه وی په ژوندون ئے بویه ویر
بنۀ سردار لره دوه کاره دایم بویه په ضمیر
یو دِ هسے رنګ بخښش کا چه پکښے نۀ وی تبذیر
چه بے ځایه تربیت شی د تبذیر لری نذیر
د تازی دِ تربیت کا په کوته دِ نۀ شی خیر
باز د چرګ چرګ د دانودے بنۀ دِ پوهه شی په دا ځیر
بل چه ننګ ته تیاری کا په دشمن دِ شی خبیر
کۀ لښکرئے یکانه وی بیا دِ کا د جنګ تدبیر
کله جنګ وته هوس کا چه آشتی مومی بشیر
کۀ په صلح کښے روزکار شی څۀ حاجت د تیغ و تیر
په دُنیا دِ سرشندل شی یا چه حکم وی د پیر

Poha Foundation
A.S.KB

یاچه کار د ناموس پیښ شی هورته هم نۀ شی تقصیر
کۀ نۀ څوک نیسی ځان تیغ ته نۀ شلغم دے نۀ پنیر
چه نیولے په عقرب کښے نوے باز وی بے نظیر
یاوه میر شکارئے مړ کا
وائی مړ شو په تقدیر

چه لاف وهی د شعر نن په دا دور دی ډیر
خدائے دِ نۀ کاچه به وایم حال د دویو تیرو بیر
څوک پاوے څوک نیم پاوے دے قلندر پکښے نیم سیر
زمونږ ه په حساب دے هیڅ م نۀ دے واصل هیر
بل دولت فقیر درے پاوه زۀ ترے څو سرشاهی تیر
چه په سزائے کښے به پیدا شی
پس له قرنه پوره سیر

په داهومره قباحت اشرف عاق نشو چه بهرام داهسے عاق شوځۀ حکمت دے
چه وعقل ته د دواړو نظر وکړے پروت د دواړو په وجود کښے حماقت دے
د بهرام تیرے په دادے په بدئ کښے چه لږلے د دُنیا په محبت دے
خدائے دِ داعلت نصیب د هیچا نۀ کا د دُنیا محبت سر د هر علت دے
لکه نیت د بهرام څۀ وو هسے وشو د سړی د چارے کل مدار په نیت دے
په داهسے وخت چه دور د فساد دے پلار ناحقه د فرزند په تربیت دے
چه خپل پلار شړی په ټورو په لښکرو په داهسے څوی سل ځله لعنت دے
کۀ څوک شته چه په داچارو نظر وکا ځائے د پند د نصیحت ځائے د عبرت دے
څوئے له پلاره نه ویزارشی پلار له څویه
قباحت دے قباحت دے

چه م نښۀ په زړۀ کښے فهم فکر وکړ احمقان راته بنکاره شول په خویونو
یو هغه سړے احمق بللے بویه چه باورکا د غلیم په سوکښدونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه پاڼه وشی د لړمو د مارونو

Poha Foundation
A.S.KB

بل هغه سړے احمق بللے بویه چه په سپینه ږیره خیال کاندی دَجونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه دَ ښځو سره پاسی په جنګو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه دَ خسرکړه به اوسی په کالو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه ویښته به تورَوی په خضابو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه بزرګانو سره خیر شی په جنګو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه یک لخت به اعتبار کا په تربرو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه په هر طبیب دارو کا دَ ژنځو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه به بے ټورے دعوٰی کا د ملکو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه به جنګ و ته پریکړے ځی ترملو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه لوئی کا په لباس په کسوتو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه به دے غواړی لوئی په نسبو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه دَ تیښتو ګمان ورک کړه له مریو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه به مال دَ دُنیا نه خوری په کورو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه بد خواه سړے به پریږدی په رویو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه بے ځایه زغلول کا دَ اسو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه پیران به کښینوی په خپلو خو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه بیحده تکلف کا په ځانو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه خبرے کا په سترګو په لاسو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه به لوړی دَ سړیو په سردو نو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه دَ غوښتو کر به کاندی په داګونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه به سُود اوسودا کاندی دَ باندونو
بل هغه سړے احمق بللے بویه چه بربنډه کونه لامبی په سیندونو

بل هغه سړے احمق بللے بُویه!
چه غوږ نه کا دَ خوشحال په داحرفونو

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

پریږد ده کورا و ودانیه راته څه ستائے ته ښځه
سر د ډهغږښے ښځے وږ وږکړئ په تر ښځه

نیک وبد به هر څوک فکر کا د خپلے چارے
فهم کړه خوشحاله که څوک بد درومی ته ښه څه

که په مینه د صدیقؓ ولاړ صادق یم هسے ما ګنړه په مهر د عمرؓ
په عثمان باندے به څه وایم چه څو یم په هزار رنګه مئین یم په حیدرؓ
محبت د خاندان لرم په زړه کښے دولس واړه امامان م دی بصر
پاکیزه سنی مذهب یم نور څه نه یم چه م نور څه ګنړی خاوند ے په سر
رافضی خارجی دواړه توکه بنه دی د یوه سترګے په شیخ د بل ځیګر

زه خوشحال چار یاری یم خوښ له خدایه
چه سنی راغلم په دین د پیغمبرؐ

په ژړا ژړا سیلاب دے یا دریاب دے قرارے مه کړه یودم څائے د ژړا وو
سترګو تاسو په شاره څاڅکی راتوئے کړه د نظام د آشنایئ درد خو دا وو
د اورنګ په تفرقه کښے چه غوغا وه په ارمان ومړ له پلاره نه جدا وو
خدایه وبخښے نظام څائے ئے جنت کړے که د پلار په رضاشی څنے رضا وو

په دریمه خور کښے ومړ کال غفو وو
شپږ ویشت کاله ئے د عمر وو برنا وو

په بناس ندئ چه راغلم په نظر راغله سارس
په بل لوری م نظر کړ راته ژغ وکړ طاوس
وے ئے غم بنادی خوشحاله دواړه توکه دی تس پس
پرون ورځ د مخ په کړ وو نن د بیا په خپل اولس

حکایت شو څنے پاتے
نه ماهی شته نه یونس

آفرین دے په انصاف د عالمګیر چه په دا هنر کښے نه لری نظیر
نه په غله نه په رهزن نه په پاسبان دے خوک د وی چه ئے کښیوزی په زنځیر

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

مورزادی کم عقل هیڅ نۀ هوښیارېږی کۀ په یادلولی څلور واړه کتابه
کۀ هزار زمئی صابون وربانډ مړے د تورووالی رنګ به نۀ ځی له غرابه

لکه رنګ چه دَچا بنۀ شی دَچا بد شی
عقل هم هسے عطا ده له وها به

یوتازه دولت موندلے بل ځوانی دے یم شراب
چه دا هسے کس حاکم شی عالمونه کا خرابـــ
بهتر سړے هغه دے چه ئے هیڅ نۀ کاجواب
چه خلاص کړے خدائے لربنده اوس خوشحاله څۀ شتاب
اَعدادِ شرمنده شوه لوئے کرم وکړو وهاب
اشرفِ دِپه ځائے کښیناست خدائے تل لړه کامیاب
تۀ ناست ئے په آګره کښے دا هم بویه په حساب
کړته ګرځه یوځو ورځ سیرځۀ وُکا شهاب
خودا درے دی بله نشته اوس آخردے پیچ وتاب
یاخواه ناخواه منصب دے یا یوګنج په لاس کتاب

یا ژغ دَ سپینے تُورے
کوهستان مرجع مآب

دوه پرهاره بنۀ دی پرے لوئی دَ مردو زن
یو پرهار غیږ بل پرهار دَ غابښ په مخ

زۀ خووایم بند شوم اوس نۀ داشته نۀ هغه
چه دواړه ورته جوړ وی دَهغوځلمیو سخ

چه له خلقه لرے وُوزے وخالق ته نزدے کیږی
زړۀ له واړو خلقو پریکړه
ایمان دا دے کۀ پوهیږے

پس له بندهِ دا عزم دَخوشحال دَخاطرجزم
یا نیولے مخ مکے ته یا مغلو سره رزم

یا یو کُنج د غرهٔ نیولے
نمونځ روژه د لوستو بزم

مولانا عبد الحکیم د دُنیا د دین حکیم
د جوګیانو وګروه ته په تعظیم وو په تسلیم
چا انکار ورباندِ وکړ وے ئے هیڅ نهٔ یم فهیم
د هرچا سره سلوک کړهٔ
دا صراط دے مستقیم

چا په وخت د ځنکدن وے محمدن ته وخت آخردے په زړهٔ یادلره خپل خدائے
ده وے زړهٔ م د لیلی په یادو ډک دے
پکښے نشته دے د نورو یادو ځائے

تهٔ لا اوس د الف بے سبق آخلے تکی هم په دروغژنو غشیو وُلے
بے هوده لائے د کنز د قدوری کړے
په ناحقه د کا وزو په بنکار نه غلے

کهٔ دِ مکر مکارت شته خود به وویني خپل حال
را بنکاره دی ستا مکرونه راځرګند دے ستا تپیتال
تهٔ ګرم نهٔ ئے په سیرونو
زهٔ ګرم نهٔ یم په مثقال

کهٔ بنے دی خو فرښتے دی چه نس نهٔ لری خوشحاله
هرچه نس ئے وچا ورکړ خلاص به نهٔ وی له جنجاله
چه هرڅوک سره ویزار کا دا دُنیا ده بے مآله
کهٔ پخوا تر دا اخلاص وو اوس څهٔ نشته بے تپتاله
قیامت رانزدے کیږی بد تر یسنه کال تر کاله
باور هیڅ نشته په ځویه وایم څهٔ د بل له حاله
چه په خولهٔ کلمه لولی زړهٔ ئے درست په قهر ځاله
چه احوال د خلقو دا دے ولے نهٔ پاسے دجّاله

Poha Foundation
A.S.KB

یا خو تلے له خلقو تشے یا څهٔ نهٔ کړے بے قتا له

کهٔ شیخان کهٔ عالمان دی

نور څهٔ نهٔ دی بے له قا له

نن م وکړهٔ له اُستاده نه څو سوال سرفرازئے په جواب کړم دَهر سوال

وے م څوک دے چه همیش په یوهٔ حال دے وے ئے تل په یوهٔ حال دے ذوالجلال

وے م څوک دے چه همیش په بل بل حال دے وے ئے خوار بنی آدم لری دا حال

وے سرد فراغت دی دا درے څیزه تند رستی او ایمنی دُدنیا مال:

وے م کوم سړے لائق دے دَ یا رئے وے ئے هرچه دروغ نهٔ لری تیښتال

وے م څوان دِ په څوانئ کښے کومه چار کا وے ئے هر زمان دَعلم اشتغال

وے م زوړ دِ په زوړوالی کښے کوم کار کا وے ئے جور دِ کا له علمه خپل اعمال

وے م کوم سړے به تل وی په حرمت کښے وے ئے هرچه له چا نهٔ کا ندی هیڅ سوال

وے م طمع قطع نهٔ بویه له چا نه وے ئے هرچه بنهٔ اصل بنهٔ خصال

وے م څهٔ دی دُدُنیا دا نیے بنے چارے وے ئے واړه افسانے دی خواب وخیال

وے م کوم بحث وجدل دے چه تل بنهٔ وی وے ئے دا دَ علم بحث دے جدال

وے م کوم ښتیا چه ووائی پرے سپک وی وے ئے خپل هُنرچه وائی دم درحال

وے م کوم یوبے نوا بللے بویه وے ئے هرچه نے په غاړه ډیر عیال

وے م کوم سړے نیک بخت بللے بویه وے ئے هرچه سخاوت کا په اموال

وے م کوم سړے لائق دے دَ ستائنے وے ئے هرچه په بخښلو شی خوشحال

وے م خلاص به شم په څهٔ له بده یا ره وے ئے تل څنے پوښتنه کا کړه دَمال

وے م دار او ترس له کومه شخصه بویه وے ئے هرچه ورته یو حرام حلال

وے م څهٔ خیزونه گران په مردترځان دی وے ئے دین او بل دانش دے درجال

وے م څهٔ دی چه دانش پرے ضائع کیږی وے ئے لاف دَ دروغو قیل و قال

وے م لاف هوډ په څهٔ ترسره کیږی وے ئے زر بویه څوانان بویه قتال

وے م څهٔ دے چه نشان دَ څوان مرد دے وے ئے عفوه په هنگام دَ استقلال

وے م څهٔ رنگه به والوزم آسمان ته وے ئے دا شی دَهمت په پروبال

Poha Foundation
A.S.KB

وے م کومه چار بهتره ترهرڅهٔ ده — وے ئے هرچه نیک عمل کړے نیک افعال
وے م څهٔ کړم چه محتاج دَطبیب نشم — وے ئے لږ خوره لږ دخول کړه لږ مقال
وے م څهٔ کړم چه هرڅوک په ما مئین شی — وے ئے مهٔ وایه دروغ مهٔ کړه جنجال
وے م چا سره تدبیر کوم په کار کښے — وے ئے هرچه رسیدے تر کمال
وے م چا سره یاری دَکړلو نهٔ ده — وے ئے هرچه ابلهان دی غیر سال
وے م کوم سړے دشمن بللے بویه — وے ئے هرچه په بنادئ دِ شی ملال
وے م چا سره خویښی دوستی دَکړ ده — وے ئے هرچه ترتا کوز لری احوال
وے م کوم سړے مؤمن بللے بویه — وے چه هرچه راضی نهٔ وی په وبال
وے م کومه چار جنت ده په دُنیا کښے — وے ئے ښځه چه هم ئے خوښ وی هم جمال

وے م څهٔ دی دَخوشحال ختک خبرے
وے ئے وارِه دُرکوهردی عقیق لال

کهٔ بدکناه څوک وکا — تهٔ کناه ورته معاف کړے
نشان دَ مردئ دا دے — چه زړهٔ درست ورسره صاف کړے
کهٔ بیادِ په زړهٔ بد وی
نور ناحق دَمردئ لاف کړے
یا زړهٔ څهٔ لیونے شوم — یا دَخلقو روش نور شو
څوا نمرد په څوانمردئ کښے
دَهرچا دَ ستړکو تور شو
زر په بده ورځ پکاروی — هوښیار څکه ساتی زر
دَ زردار بلا په زړو — دَ نادار بلا په سر
چه سپروی گذار په سپرشی
چه سپر نهٔ وی لاس شی سپر

په بهار کښے رنګارنګ تاروکی گورهٔ — چه په کلو راپیدا شی لور دَ لورهٔ
خود بخود له یوهٔ لوریه راپیدا شی — نهٔ اثر دَ دوئ له پلار هٔ نهٔ له مورهٔ
چه دا هسے رنګه حال په ستړکو وینے — په دویم زوندون څهٔ شک کړے څاورهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

داځوځیږه کۀ ونۀ خوری هم څربیږی پرسړی
چه بنۀ جمال ته ګوری بل دانا سره ناستے
بنۀ بوئ جامے مهینے
چه دَجنګ راوړی برے
سرود هورته دے سړوا چه نۀ غاړ وی نۀ غوغا
سامعان ئے صاحب دل وی نۀ ئے نفس وی نۀ هوا
اوکۀ نۀ داهسے نۀ وی
آوریدل ئے دی خطا
دَ شرعے حکم دوه دی یو جواز دے بل افضل
کۀ مردئے له جوازه و اَفضل ته وهه زغل
کۀ دواړه سره نۀ وی
سړے نه ئے تۀ بیتل
راشه وغړوه سترګے دَجهان نندارہ ګوره
چه بنائست لری په ستوریو دَ آسمان نندارہ ګوره
دَدے خپل وجود په باغ کښے په هر شان نندارہ ګوره
چه هر ګل وته نظر کړے
دَ باغوان نندارہ ګوره
ما دَخپل بابا هډونه پرو پټ کړۀ په هرهډ به ئے شل شل وی ما غوښتلی
کۀ دَ چاله لاسه ومرم ګمان مۀ کړه چه بهرام سدوبه روغ کا دَچا څلی
چه نۀ ننګ نۀ ئے غیرت په داحیران شوم چه خدائے څۀ لره پیدا کړۀ دا غوولی
چه حیات په دُنیا ګرځی هم اموات دی
دَ ژوندیو نه مړۀ لږ نۀ دی زوولی
په خویونو کښے دیر فرق دے کۀ سړے پرے خبردار شی
څنے هسے خوئ آغاز کا چه خپل هم څنے ویزار شی
څنے هسے خوئ آغاز کا چه پردی ئے خدمتګار شی

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ څوک خپل خصلت دبنسو کا
ترسرو زرو به روئیدا رشی
خپل شاګرد وَته طبیب دا نصیحت کړ رنګ نے کوره چه رنځور د دارو خوری
دَهغه رنځور دا روکړه چه رغیږی
دَهغه رنځور دا رومۀ کړه چه مری
چا ته سهل نظر مۀ کړه په هرسرکښے سِر دَخدائے شته
دَ مزری څخه کۀ زور دے دَ لومبړے څخه رائے شته
زیرکی دَ کارغۀ کوره کروفر کۀ دَ همائے شته
هیڅ مکان ترے خالی نۀ دے
په هرلوری کتخدائے شته
دَ هرچا دَ زړۀ مرهم شه کۀ نیکان دی کۀ بدان
خپل عمل وته ئے پریږده
تۀ به څۀ کړے تردا میان
خوچه خولۀ کا سره وازه حال دَ دواړو شی څرګند
کۀ جاهل دَکوهستان دے کۀ دَ بشهر دانش مند
په وئیل کښے یو پریشان څۀ بل وئیل کا بند په بند
دَجاهل وئیل خوند نۀ کا دَدانا وئیل کا خوند
دَجاهل وئیل سرکه دی د دانا وئیل دی قند
خاموشی ورلره سُود ده
کۀ جاهل ِم منی پند
په باران چه ودانی دَدرست عالم ده په باران سره کۀ خونه دَ چا څاخی
دَ باران په وریدلو راضی نۀ وی کۀ دا نورعالم همه په باران پاخی
په هرڅۀ کښے دَ سړی داخپل غرض دے
چه په زړۀ کښے ئے جنبش دَزړۀ راپاخی

Poha Foundation
A.S.KB

خبردار شه په ابدالو کهٔ په ویښ دی کهٔ په ناست دی
په حواس ئے زیست روزګار دے
ترحواس وتلی ناست دی

بے تا واړه ودانئ دی ویرانئ دریغه دریغه بیا به رانشے ځوانئ
په پیرئ کښے فکرونه اندیښنے دی
چرته لاړے د ځوانئ نادانئ

یوه بیړه دویم قهر په سړی پریباسی قهر
کهٔ څوک داخویونه ورک کا تل به خوښ اوسی په دهر
داهرچالره بلا دی
لا ملوک لره دی زهر

اندیښنه کهٔ په غړهٔ کښیږدے غربه هم لکه ویښتهٔ کا
خوار سړے ملامت نهٔ دے
کهٔ په غم کښے ځان اوبهٔ کا

د ملک اود دولت څښتن خطا کا چه په مخ نیسی په خمر په خمار
چه خدائے په چا د چا حکم روان کا څهٔ آسان وسهل نهٔ دے دغه کار
کهٔ یوه پښه د ګوډ ماته شی په لار کښے
خدائے به دے پوښتی په ورځے د شمار

وهغهٔ وته په قهر نصیحت کړه چه په نوم نوی پند و نهٔ بندکیږی
چه پخپله سر وملونی وته اوږد کا
هغه آس رم کله بند په کمند کیږی

هرڅوک د خپل یون کا کهٔ کارغهٔ دے کهٔ کوتره
څوک چه خپل هنر بدل کا خپله چار کاندی اوتره

بسهٔ ده دا خبره کهٔ ئے پند کړے د خوشحال
داد په خروارو کړه حساب وکړه په مثقال

Poha Foundation
A.S.KB

په هرچارکښے عقل قاضی کړه ورځنے غواړه سره وایتو نه
دَهرے چارے چه فتوٰی درکا
تر خولهٔ وُباسه هغه حرفونه

څلویښت کاله کښے چینی شی پرے شندلے شی سړے سپینے
کودی منګی په ورځ سل شی
خودئے قدر قیمت وینے

خوشحال ختګ کهٔ زوړ شو عیبئے کوم دے ګیدی خرو
د آسمان په دَور نوَرے بوئی د مشکو د عنبرو
چه د پیرکاله پرے تیر شی بوئی لاښهٔ شی د اګرو
چا پرے ګوته ایښی نهٔ ده د نړۍ والی په ګوهرو
په هر بازار چه وړشی
قدر نهٔ ځی د سړو زړو

د سیالانو په جرګه دِ ناستے نهٔ کا چه له سیاله نه ئے نهٔ دی خپل ګټلی
چه ونهٔ وهی په دواړو لاسو تُوره چا ملکرنه په میراث نهٔ دی موندلی
چه ترسړو ترمال تیرنهٔ شی په عشق کښے
څوک دَجُونو په پالنګ نهٔ دی ختلی

چه دَبل قاضی مفتی دَکتاب نهٔ دے دَخوشحال سبق له چا دے له منصورهٔ
په سولئے کښینوه په اورئے سیزه
انا الحق وینا به نهٔ شی ځنے دُوره

دَجهان په حال اول خبردار نهٔ وُم دایم اوس په سپینه ږیره خبردار شوم
چه هرچا به راته لاف دَیارئ کړے په اخلاص به ترهغه سړی څارځار شوم
چه مِ ولیدل چه واړه دَخپل زړهٔ دی دَهمه واړه جهانه نه ویزار شوم
چه مِ یار دے یا قلم دے یا کتاب دے اوس له دے یارئ پاتے په ابصار شوم
دَبازونو بنکار مِ هم دمه دَزړهٔ وه دَنظر په کمی کم دَباز په بنکار شوم
په طاعت په عبادت کهٔ څهٔ حاصل وی شکر دا چه وطاعت وته وزکار شوم

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

زهٔ خوشحال ختک حیران یم نهٔ پوهیږم چه د چرخ د لاسه څه وم په څه شمار شوم
یو ستم د اورنګ زیب بله پیړی شوه په دا دوه توکه داهسے خوار و زار شوم
کهٔ د خوی یوم لښکر دے هیڅکاره دی
لا د دوئ له غمه هسے تار په تار شوم

ترهغهٔ نه به بل بد په جهان نهٔ وی چه تهٔ راز د زړهٔ ودهٔ ته کړے آغاز
دے دستا په کمی پاسی ستا بدخواه ته یکا یک واړه بیان کا هغه راز
په قیامت به چه جزا د خپل عمل وی
دواړه لوری به مخ تور وی د غماز

په هر کار کښے مصلحت شته کهٔ د ستړګو اړول وی
نادان پرے نهٔ پوهیږی پرے پوهیږی چه عاقل وی
هرچه کار په مصلحت کا هغه هر کله خوش دل وی
کار چه کا بے مصلحته په غمونو کښے بنخ تل وی
فرض واجب سنت شته نفل مراتب ته ئے کتل وی
د دین کار په سرشته دے چه به وحی پرے نازل وی
هسے کار د دُنیا هم دے چه په عقل ئے موندل وی
چه ئے عقل پوهه نهٔ وی د هغو چارے باطل وی
یا د نفس په هوا دروی یا ګمراه ګرځی جاهل وی
راته څهٔ وائے خوشحاله
دا د چا وته وئیل دی

تر مشرقه تر مغرب به درست جهان واړه خبر دے
زیست روزکار د واړو خلقو چه راوخیژی په نمر دے
بنا پیړک ورځنے تښتی د نمر کوم خلل خطر دے
پوندے نهٔ وینی په ستړګو
وینی نمر چه ستړګه ور دے

Poha Foundation
A.S.KB

چه مغل وته م وتړله تُوره
درست پښتون م وعالم وته ښکاره کړ

ختګ کله په شمار په حساب یاد وو
ختګ ما د اُولسونو په شمار کړ

اتفاق په پښتانهٔ کښے پیدا نهٔ شو
ګټه ما به د مغل ګریوان پاره کړ

څهٔ په عقل په تدبیر په تُوره نهٔ ده
حواله م مرشد کار په ستاره کړ

خپل تدبیر تُوره م کښیښوه په کنډُو کښے
دا دے ځان م له عالمه کناره کړ

اوس م نور غمونه نشته غم م دا دے
چه اولاد م خدائ داهسے هیڅکاره کړ

سره یو تربل اخته دی په خپل کور کښے
په نفاق ئے غم وماته اِجاره کړ

د مغل په منصبونو غوسه ګرځ
یکباره ئے مخ په نفس اَمّاره کړ

ما دولت ورته ګټلے وو په تُوره
داځما د تُورے نقش ئے اَ وارہ کړ

خو د خدائ فضل وکرم وته اُمید دے
ګنړه حال م د ځامنو نندارہ کړ

په منصب چه غلول نهٔ کا نور په څهٔ کا
مغل خدائے وپښتنو ته بیچاره کړ

بنائسته عالم خانه ده
پرے ټکه ئے واړه ستا دی

ورته ګورې حیرانیږی
چه د چا سترګے بینا دی

په هغهٔ م رحم کیږی
چه هیڅ نهٔ وینی اَعما دی

چه وماته نصیحت کړی چه زړښهٔ دی
تولول به کا د زړو چه خبر دے

چه په کور کښے خزانے لری د زړو
هغه کس چه یک تنهاڈے زورَور دے

هر بادشاه چه خزانه ورځخه نهٔ وی
عاقبت ورځخه تار په تار لښکر دے

هر سړے چه په نام لوئے په دولت کم وی
په معنیٰ بد رنګه بنځه سپین څادر دے

په مثال ئے د هغ مرغئ مثال کړه
چه سینه ئے کشاده تن ئے لاغر دے

ګوره ما د هغهٔ څهٔ رنګ جواب ورکړ
چه به پوهشی هر سړے چه دانشور دے

ما وے مرد لره خو نام بویه نادانه
نهٔ د زړو تولول چه بد هنر دے

که هند وځخه انبار انبار مُهران وی
په مُهرانو به بنهٔ نهٔ شی مختصر دے

که په خرهٔ باندِ د زړو صندوق بار کړے
خر به هیڅ په دا بنهٔ نهٔ شی خر خر دے

Poha Foundation
A.S.KB

چه هُنرئے د لویئ ونیو په لاس کښے
د هغهٔ وجود پارس شو وارهٔ زر دے

یو د بله زده کوی د دُنیا دود دے — چه شاگرد نشی اُستاد نهٔ شی سړے
زبونی به ئے په دین کښے پیدا نهٔ شی — کهٔ زبون په اعتقاد نهٔ شی سړے
خواست دُعا په آسانئ کله قبلیږی — د تقوٰی په کار څوراد نهٔ شی سړے
د زحمت علاج ئے کله طبیبان کا — څو په آه و په فریاد نهٔ شی سړے
کهٔ لږ خوری لږے خبرے لږ دخول کا — په زحمت به هرگز یاد نهٔ شی سړے
کهٔ ئے زړهٔ نهٔ دے په خپلے رسوایئ — راضی من د په فساد نهٔ شی سړے
زمانه به ئے د باد په ستنه نهٔ کا — کهٔ شنا زغوندِ پُرباد نهٔ شی سړے
په خالی وئیل به نهٔ آدم زاد کیږی — په عمل چه آدم زاد نهٔ شی سړے
کهٔ په عمر صد ساله شی لا آدم دے — چه سیّاح د هر بلاد نهٔ شی سړے
په اولاد کښے ئے اثر د اصل وشی — د بد اصلو د داماد نهٔ شی سړے
لکه بنهٔ غنم چه وکړے جودر شی — په دُنیا د بد اولاد نهٔ شی سړے
د رورئ به ئے هیڅ حلاوت نهٔ وی — چه و رورته په سداد نهٔ شی سړے
چه مدد ئے آسمانی نهٔ وی له بخته — لوئے په اصل په اجداد نهٔ شی سړے
بیدا دی به د هیچا باند ونهٔ شی — په خپل ځان کښے کهٔ بیداد نهٔ شی سړے
کهٔ کوشش کا په اخلاص زهٔ ئے ضامنیم — کهٔ کامران په خپل مراد نهٔ شی سړے
لا به چارے د ځوانئ ترے پیدا کیږی — چه په عمر کښے هفتاد نهٔ شی سړے

بهتری د خوئ خصلت بویه خوشحاله
خام طمع د په نژاد نهٔ شی سړے

کهٔ ژوندے شی افلاطون — سوات کښے و نسی سکون
اکوزیوته بیان کا — کتابونه د فنون
هدایه کفایه دواړه — په پښتو کاندی موزون
دوئ به وائی چه داخهٔ دی — مخزن بنهٔ دے د اخون
نیشکر به غوایهٔ څهٔ کا — په وابنهٔ ئے دے ژوندون

Poha Foundation
A.S.KB

چه دروکه په ملک کښے بنهٔ پښتون یادیږی نن مهمند بنگش ورکزی آفریدی دی
د مهمندوسپی بهتردی تر بنگشو که هزارخاله مهمند بتر ترسپی دی
چوهړی د افریدیو نه ورکزی دی آفریدی که همه واړه چوهړی دی
هرچه بنهٔ د پښتونخوادی حال نے دا دے هغو بدو ته څوک وائی چه سړی دی

له ژوندیو پښتنو بشیګړه نشته
هرچه بنهٔ وو هغه کل د ګور بندی دی

نن د واړو پښتنو بهتر مهمند دی هغه هم د واړه خلقو ته څرګند دی
چه مغل ورته ووائی دولتخواه امیر نور حرام شه که په خپله کونه بند دی

پښتانهٔ د ننګه وباسی له دله
اوس تړلی د مغل د آش په خوند دی

که آزاد دی هغه مرغونه دی چه هم بے رنګ دی هم بے الحانه
په بند بندی دی خو هم هغه دی
چه هُنرنے پاسیدهٔ له خپله ځانه

چه تا نهٔ وینم په کور کښے اور به پورے په درست کور کړم
که م لاس په ځان رسیږی
ځان به هم تر بلا هور کړم

خوئ د ډهاتی دا دے چه خرورشی د وړاندِ
که نهٔ غږیږی له دهٔ نه
دے ترے ځان کناره کاندی

یو کانړے د بیدیا ترتندی لاندِ کړ عیسیٰؑ
چه بنهٔ فهم نے وکړ
هم ترے بوئ تهٔ د دُنیا

شریعت د ونے بیخ دے طریقت لکه بناخونه
حقیقت د ونے پانړے
معرفت میوه کلو نه

Poha Foundation
A.S.KB

چه کښل کا سپینه ټوره دُنیا لونی بازینه
تیمُر غوندِ کهٔ نهٔ شی
دَ عنبر غوندِ دِ شینه
کهٔ ټورے کهٔ توبری دی کهٔ مزری دی کهٔ مارونه
داهمه وارِه آفت دی
ژبه لاده کُونا کُو نه
یو بنهٔ مخ دے بل بنهٔ آواز دے چه خان له تنه صبر له زړهٔ وی
چه دا دوه توکه سره سره شی
خان او زړهٔ مِ دواړه سره وړی
مجنون چه ومړ په کورکښے پریوت فرښتو ترسوال کړچه څوک دِ خدائے دے
دهٔ وے په نورځهٔ خبردار نهٔ یم
دَ لیلیٰ خیال مِ په زړهٔ کښے خائے دے
چه نادان چیرے غلط شی ورته وائی نادان دے
خدائے به وارِه چارے بنے کا
دَ هرچا سره شیطان دے
چه اَشرف میربار دِ هم غلوی خوشحاله ورسره لا دَ یحییٰ غوندِ دهمن
کار دَ بله هوښیارئ پاتے نهٔ شو
اوس یا مرګ دے یا مکّه ده یا دکن
چه مِ ولیدهٔ وکړی دَ دُنیا تر قضا پورے اَصم وی هم اَعما
دانائی عقل دَ هرچا حبطه شی
په هرچا باندِ چه رائیشی قضا
څهٔ کم عقل نادانان دی دا ښائندهٔ بے بصارته
نعمتونه په خپل کور کښے
مری له لوږے له هیبته
بهرام غرد خیرآباد په حماقت دے آب سیند دَ خیرآباد دے په دروغ

Poha Foundation
A.S.KB

دا ئړا دَخرونونۀ دہ پورے خاندی چہ پہ خوسرہ پیوند کا سروغ ناروغ
دَخبروئے فروغ نشتہ دَ کار ئے لکہ پئی دَاوښانو واړہ دوغ
پہ خبرو کښے ئے کچ دَ رشتیا نشتہ هم پہ داسبب اصلا نشتہ فروغ
پہ داهسے قباحت چہ دے پیدا دے دَسړی نہ بہ هم بل پیدا وی بوغ
دَدۀ سر دَ سردارئ دَ دستارنۀ دے دَدۀ سرلړہ پیدا شوے لچوغ
بیکانہ غلیم پروا. وړخہ نۀ کا خو پہ خپلو باندِ دانکی دَدۀ توغ

خوځمالہ ځانہ نۀ وے پیدا شوے
زۀ خوشحال ئے پہ جهان کړمہ تور وروغ

چہ څارہ مړونہ جغدی کیږدی مردان دی توپوی پہ سپینو وریژو زیږغوړی
مربہ اچار شربت پہ څو څو رنګہ ومیلمہ تہ مهتیا ګړی ګړی
مرد بہ تل دَ میلمانۀ خدمت پہ ځان کا تفقد بہ باندِ کا ګړی ګړی

څوک پہ زور میلمہ وخونے وتہ بیائی
څوک پہ زور میلمہ لہ خونے نہ شړی

بدخوئی راسرہ یار شوہ خدائے دِ امن ځنے را کا
چہ تش وګورم وچاتہ نور ځما جزا سزا کا
کۀ لږ وُوے وبلہ وکړم پہ ما نړی شی راتہ شا کا
مګر بخت پہ میان کښے راشی چہ ئے ماسرہ پخو لا کا
هیڅ ځما پہ رضا نۀ وی څوچہ شی خپلہ رضا کا
چہ مئین شوے قبلوہ ئے کۀ هرڅو جور و جفا کا

دادِ یار نۀ دے خوشحالہ
داخپل زړۀ چارے پہ تا کا

خپل مزاج دے ګوښے ګوښے هرڅوک کا رپہ خپل انداز کا
چہ قدرت لری دَ پرو نو پرندہ هومرہ پروانہ کا
مجال نۀ رسی دَ چتی هغہ ځائے چہ دورے باز کا
سپے دُرمہ چیچی دَ غشی پرانګ حملہ پہ تیرا نداز کا

Poha Foundation
A.S.KB

لکه غشے ترسپر پریوزی ترهوسئ کهٔ هسے پریوزی
لوئے مقصود به دِ حاصل شی
په عجب خوبئ به کښیوزے
کهٔ څوک دا وینا وتا ته کا معلومه چه د نوح د طوفان مآء راغے له کومه
ورته وایهٔ نه د ارض نهٔ د سماوے
هغه مآء د نوح د اوښکو وے مخدومه
چه په کورکښے دِ گمان د مار لړم وی له هیبته به دِ خوب چیرے رضا شی
د دوزخ مار ولړم دِ به یاد نهٔ دی
په قراره قراری دِ نموښ قضا شی
د مجنون په نظر کښیوته آرهنډه سر تر پایه سره درسته کنډه کنډه
وآرهنډے وته ډنګ په سجود پریوت په دا حال کښے د عالم په نظر کښیوت
ورته ئے ووے چه داځهٔ کړے لیونیه مجنون ورکړ دا جواب چه اے ځلمیه
دا آرهنډه په ما ونه د جنت ده کهٔ سجود کړم ورته ځائے د عبادت دے
یوه ورځ په لارے تلم له خپله کوره
لیلیٰ ناسته وه د دے ونے تر سیوره
سودا قرض له چا غوښتل تاخت و باخت رهزنی غلا
دا تا واړه نا روا کړل ما هم پریښول نا روا
وائے زهٔ د رزق ضامن یم
خود به وګورو چا رستا
یو یوځوان د سپینے تورے حق په ځائے کا
کهٔ نهٔ هرګیدی ئے وتړی په ډوډی
وایه څوبه برابر نهٔ دی زوولی زیات کهٔ وګورے اورنګ د د مورچوډی
ځان د خلق سره خلق کړه خوشحاله
دا زیاتی خبرے ومنډه په ګوډی
ملائی په ډیر تحصیل شی شاعری ده له حکمته
ملکی خو بادشاهی ده خانی هم له سلطنته

Poha Foundation
A.S.KB

پیری لا لویه پایه ده ده له ډیره ریاضته
مفت آسان کنړی داواړه پښتانۀ له جهالته
هر سړے ورته ملا وی چه په یادکا څو آیته
چه پیرو هغه شاعردے قافیه غلطه کته
هغه سګ ورته ملک دے چه کلے وړی له محلته
خان هغه چه توکس پریوزی په زانګو کښے وهی لته

پیر هغه چه پسے درومی
څو سر توری په دا لته

آفریدی په خوئ پردی دی په یارئ ئے نفرین
څۀ تیراه څۀ ئے وکړے څۀ ئے ملک څۀ ئے آئین
دوه درے ستے غله واخلی څوک چه بنۀ وکا سا دین
نۀ ئے مونځ نۀ ئے روژه شته د شیطان لری تلقین
څکه هسے اولجئ دی چه نۀ رزق لری نۀ دین
یو لعنت په آفریدی شه سل لعنت ئے په دے شین
آفریدی لاخۀ په رنګ دی دیشین لادی ترے بے دین

خدائے دِ دواړه قومه ورک کا
په دا زمونږ ورځے آمین

چه زمونږ دَ چا ژوندے وی هغه مینه کا په بنکار
له بنکاره ئے څۀ کار دے چه په زړۀ نۀ وی بیدار
کۀ بنکار کا د مرغونو د با نه ونو دے پکار
د سپی بنکار هم درومه کۀ میدان دے کۀ کوهسار
د غشی بنکار ډیر بنۀ دے کۀ باتور دے په ګذار
کۀ بنکار دے د توپک دے کۀ پرے تۀ وکړے تلوار
نن خوشحال په دا دوه کاره په جهان کښے دے اوخار
د بازد توپک دواړه هم په دا دے مینه دار

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

لویہ چار د پښتانہ لہ لاسہ نشی — مګر چارئ آسمانی دہ کمہ کوزہ
کہ ھرڅوئ سمؤم رانہ سمیږی — چہ کار ہ دی د بدبختو څو ورېوزہ
پہ فساد کښے ھیڅ فائدہ نشتہ خوشحالہ — د فساد پہ اور کښے سیزی واښہ دروزہ
ھغہ چارچہ عاقبت لرہ بنہ نہ وی — دھوښیار و پہ مذھب دہ لایجوزہ
یوسفزئ ننګیالی پښتانہ نہ دی — د بے ننګو پښتنو لہ مینځہ وُوزہ
یاد د بنو پہ لور د رومہ تولہ وکړہ — ترخوشابہ پورے ملک کړہ شنہ پدوزہ

یا پہ کُنج کښے د عزت کښینہ طاعت کړہ
یا مکے لرہ خُہ پس دا درے رموزہ

دایم راغلم پہ دا عمر — چہ م سپین شو تور ویښتہ
یا خاورے دی یا کانړی — راتہ واړہ سپین او سرہ
ھیڅ کار نہ شی بے لہ زړو — چہ پرے وپوھیدم زہ
کرم نہ دے دا وکړے — چہ پرے وباسے لیمہ
چہ سپین وسرہ پرے ورکا — ھغہ کښل کا سپینہ خولہ
ھم زردی کہ ئے کورے — چہ پہ غرہ بیائی اوبہ
کہ ھرڅو لہ تا زہ بدوی — بیا پہ زر ے غیږی زہ

خدائے رسولؐ سرہ خپلیږی
پہ زر نورے چارے څہ

کنی کبر، مزرے یارہ، وږے ھم، دا دوہ شھورہ
صحبت مکړہ لہ ښځے کہ پہ رنګ دہ بنځہ حُورہ
کہ لیندہ دہ، کہ ورغومے، دا دوہ شھرہ ھم خان ژغورہ
چہ پیدا د نرګس ګل شی، لہ سینے ئے مئ کړہ دُورہ
څولا ګل شتہ پہ ګلزار کښے نے وے معشوقہ واړہ
کہ دِ لاس باندِ رسیږی لحظہ مئ شہ بے سرورہ
ستا بہ څہ یاد کړم تیراہ — چہ د زہ وکړم پریښے
ھر بیګاہ بہ دِ باران وو — پہ شیبو شیبو دیر کښے

Poha Foundation
A.S.KB

د ورکزیو آفرید یو — په هیواد باندِ درونہ
لوئے نښتر لوئے څیرئ — بے میوے نا بُودہ بنر
د پوزیو کمے خونے — سپی سرِی پکښے سجنہ
د رنجرو د بویہ دکے — پمن والے پکښے کنہ
خسی ورغومی پکښے کویتے — خاورے سرے درست انگنہ
چہ په شک پکښے سرِی وُو — یواحمد وو بل چند نہ

چینے د تیراہ بنے دی
لا اوبۂ دہ د پتنہ

زلفے ستا نافۂ ناب دی — لب شراب دی د فرنگ
کُنبلے مخ دِ نسترن دے — ستا باڼۂ تازہ خدنگ
په مخ دیرہ بناشته ئے — لږ دی کُنبلی ستا په رنگ
تل تل غم باندِ نایاب دے — څائے د خواب دے ستا یالنگ
بنا پیرئ م کنړے — د څرئ دِ بنۂ ژرنگ
په تا بنائی چه آخلے — د پریو نه قلنگ

بدن سیمه خوبا تۂ ئے
قلب دِ نۂ دنے، دے دسنگ

څنگ چه په آس سورشی — درسته وتړی په کونه
شملہ د دستار پریږدی — په تندی کښے اوږدہ پلنه
سایه د شملے کوری — د خپل آس په ترپونه
جنجو ته کا بنسکنځلے — په کولک کاندی پوښتنه
دعوی د خانئ واخلی — په فساد کاندی جستنه
حسد بده بلا دہ — د سړی په ورکونه

د هیچا څۂ ونۂ کا
حاسد شنه کا څله ینه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

ناکاه به دِ په کور باندِ غوغا شی — چه فلانه ترجهان تیرشو فلانه وخت
دَغسل دَ کفن زیرمه ئے کانړئ — وکفن لره ئے راولئ بنهٔ رخت
په کورکښے به دِ کښیږدی خویه رونړه — بیا به کوره وته رائشی یک لخت
حساب به دِ دَ مال کاندی په زړهٔ کښے — په دا کارکښے گرفتار وی واړه سخت
ملګیری به دِ په کورکښے څوک و نهٔ کا — کهٔ دِ مل خوبه عمل وی هغه وخت

خپل عمل به دِ په کورکښے پکار کیږی
په عمل کښے کهٔ نیک بخت وے کهٔ بد بخت

دَ بادشاه دَ سره لعل په بنکارکښے پریوت — چه شعلے ئے څلیدے تر بله اوره
ناګهانه دَ شپانهٔ په لاس کښے کښیوت — زړو مورلره شپانهٔ راوړ تر کوره
یوګډورے ئے په خونه کښے عادت وو — دَګډوری ئے په غاړه کړهٔ اے روره
هغه لعل دَ جوهری په نظر کښیوت — په بهائے څنے یوړ په یوه توره
لک روپئ دَ هغه لعل قدر وقیمت وو — نادیده عالم په توره وسکه کوره

دا دَ سر په ستړګو مهٔ کوره خوشحالته
دَ باطن ستړګے پیدا کړه تهٔ ئے کوره

سړے وباسی له کاره — پکار نهٔ دے ډیر خربښت
ناقابل څویه لوئے مهٔ شه — لاتر ډیر خربښت دے زښت
تربیت دَ قابل بنهٔ دے — په بنه مزکه بنهٔ شی کښت
ناقابل دَ بنورے کښت دے — تربیت ئے دے کا هښت
چه ناکس ډم تربیت کړ — ماخپل ځان ته آفت غوښت
دواړه توکه ئے بلا شوه — هم ساتنه هم نوشت

بل علاج نشته بے صبره
اوس ډم صبر دے بالښت

څهٔ خوش رنګ ز یبا ګلونه — له دیو خاورو نه پیدا شی
بیا په څو ورځو معدوم شی
په داخاورو کښے فنا شی

Poha Foundation
A.S.KB

حبش په مکه راغے چه مکه کاندی ویرانه
قریشو جنګ ونهٔ کړ تار په تار لاړل له میانه
چه وخت د محمدؐ شو عرب سلوم شول په مرانه
مدار په بنهٔ سردار دے نورځهٔ مهٔ وایه اے ځوانه
چه میرد لښکر مرد وی ګرانه چارشی پرے آسانه
کهٔ صبر کهٔ همت دے
فتح یوسی له میدانه

حمل ثور دا دواړه فروردین اُردی بهشت دی
پښتو به درته وایم اول ورځے دویم غوځکے
جوزا سرطان خرداد و تیر دی په حساب کښے
پښتوئے څینور او کُنی کبر حساب دے
اسد سنبله دواړه امرداد شهر پور دی
پښتو سنبله ویږے اسد وکنړه زمرے
میزان عقرب دا دواړه مهرآبان سره حساب کړه
پښتو تله لړم دی دا د یاد لری سړے
لیندہ ورغوے څهٔ دی لادا واوړه درته وایم
یو قوس دویم جدی دواړه دادی آذر دے
چه دلو حوت ووائی یو بهمن بل اسفندیار کړه
پښتوله مانه واوره یو بوکه دویم ماهے

کدوم د چنار په ونه وخوت وچنار ته ئے آغاز کړهٔ دا مقال
چه تهٔ د څو کالونو ئے چنار ه راته ووایه خپل عمر خپل احوال
چنار ووے چه د دوه سو کالوزهٔ یم په حساب کښے کوند کم وی یونیم کال
کدو ووے هائے خوته پیمُدت لوئے شوے دایم زهٔ درسره سم شوم دم درحال
چنار ووے چه وخت سخت د ځله راشی
زهٔ او ته به سره زده کړو هالهٔ حال

Poha Foundation
A.S.KB

هوښیار به پرے پوهیږی هیڅ باور نشته په بخت
که په بخت کله باور وے تل به یوناست وو په تخت
بخت باران دے چه وریږی چرته نرم چرته سخت
کله وُوَری په کانړی کله وُوَری په درخت

بخت خوشحال سره غلیم دے
چه لری د هُنر رخت

درست عالم تیرسو شپیتهٔ بخړے حساب کړه
هغه تیرسو بخړے واړه ناکسان دی
په شپیتهٔ کښے پنځوس بخړے هوښیاران دی
په داهومړه کښے لس بخړے غازیان دی
درست جهان په ناپوهانو سره ډک دے
ولے نړیات که پکښے وګورے افغان دی
هوښیاران یکان یکان په هرمکان شته
چه کثرت ئے دے په ملک د خراسان دی
چه داخل حه جمع خرڅ نهٔ دی په دا کښے
هغه واړه جټ هندکی د هندوستان دی

که فرزند غواړے له خدایه
چه لری حیا وفا
چه حیضه پاکه نهٔ شی
دخول مهٔ کړه د نسا
که له حیضه پاکه نهٔ وی
بد فرزند شی ترے پیدا
که دلیل غواړے له ما نه
لاس په لاس دے دلیل دا

وبهرام وته نظر کړه
هم ئے وفا هم ئے حیا

په یوهٔ باران کښت ورک کا
خلقے کا سره خوارے
رهزنان باندِ تعیین کا
مسافر وژنی په لارے
یسیران کا تندی اوبکی
چه له لوږے وهی نارے

Poha Foundation
A.S.KB

ناوی ژنړے سره بیل کا د مرګوټي په چیغارے
خدائے عادل دے ظالم نۀ دے
نۀ په ظلم کا دا چارے

په ډیرړ ګله فضیلت شته په جهان کښے دایوځو به د رته یاد کړم زۀ خوشحال
فضیلت د بنۀ نسب د اصالت دے فضیلت دے د بنۀ حسن د جمال
فضیلت د شجاعت د مړنتوب دے فضیلت د سخاوت دے د ډیر مال
فضیلت د ډیر هُنر دے د ډیر علم فضیلت د ډیر اولاد دے د عیال
نۀ دا کل فضیلتونه منونه منونه
نۀ چه بخت د چا څه وی یو مثقال

لږ خوراک تنګے کلمے بویه د بنځے مرد هغه چه ډیر خوراک کا ډیر خړی
چه څارنۀ مړ ونه جغدی کښیږ د مردان دی تو یوی په سپینو وریژو زیږ غوړی
د هغو دُنیا نابوده نۀ ده څۀ ده چه پیسے په کور کښے ږ دی اوګرے لړی
مرتبے د هر چا راغلے بیلے بیلے سره نۀ دی برابر واړه سړی
څوک په زور میلمه وخونے لره بیائی
څوک په زور میلمه له خونے نه شړی

په اُتم د سنبلے! منتهی شی دوه څیلے
اَباسین په ته کښے کښینی په تن وچے شی خولے
وږی وخیږی د شولو کار بنکاره شی د غلے
هونډائی وغرۀ ته جوړشی د خپل بنکار په مشغلے
زانړے ووهی غږ ونګے
لور په لور هوړے دے

کۀ ئے کښینوے په باغ کښے مرد به ونۀ کا آرام
څو پوره په غلیم نۀ کا هره چار د انتقام
فراغت کا خبر نۀ دی نامردان په ننګ و نام
بهرام و ته وګوره درست بنده دے د خپل کام

Poha Foundation
A.S.KB

دَصورت په زور قوت غرنۍ ماتیږی کهٔ خبرئ دَکوهکن په زور قوت

چه دَروح قوت پیدا شی قمرشق کا
په هرلوری ئے په مخ دروښی نصرت

کهٔ هرځو باندِ باران دَبهار وُوری کل سنبل به ترے پیدا نهٔ شی له سنګه

امتحان لره خاورے کړه وګورهٔ
چه ګلزار له تا پیدا شی په څو رنګه

کهٔ واړه جهان په لاسو راوړے دَقارون ترخزانو دِ ګنج بسیار شی

دا کل واړه م تردا پورے هیڅ نهٔ دی
چه دَ لاسه دِ ناحق سړے آزار شی

پلار هرګز په بد دَځویو راضی نهٔ وی ولے بد ځویه آخر دَپلار بدخواه شی

چه دَ پلار په بد راضی شی هغه ځوئے
په محشر به ئے بیشکه مخ سیاه شی

نن چه په جهان باندِ لاس ستادے دَ نیکئ تخم کړه خودِ په دست شی

ستا پخوا دَدے دُنیا صاحبان نور وو
پس له تا به هم دَنورو بندوبست شی

په کوم ګرداب کښے ګرځے ګردابونه صد هزار دی

په هسے دریاب ډوب ئے چه موجونه ئے خونخوار دی

راشه ځُنے وونړه ! دا واتهٔ ځُنے پکار دی

نهٔ ئے غم نهٔ ئے اندوه شته
چه وتلی په کنار دی

دَ مغلو سره ګډ په زیست روزګار کښے غوریه خیل دی یاترین دَ قندهار

کهٔ سودا ده کهٔ خوښی کهٔ نوکری ده نور پښتون دے له مغلو نه ویزار

په دا دورچه کوتونه پکښے ساز شول یوسف زئ تردا دواړو دی مردار

کشمیری به هم دا هسے رنګه نهٔ وی
چه نر نښځے دَ مغلو خدمتګار

Poha Foundation
A.S.KB

د یوے بنیښے شراب دی سره ګرځی دست په دست
چه اصیل سړے ئ وڅښی نۀ بدګوئ شی نۀ بدمست
سل ناسازے په لاس واخلی چه بد ذات شی مئے پرست
د شرابو ګناه کوم دے
ګناه ستا دے هرچه هست

څو نړۀ پایم په دُنیا کښے دا دوه خواست کوم له تا
یوم روغ لړے سترګے بل م تهینګه لره ملا
بنائسته ؤ لره غوارم دواړه توکه هغه دا
کۀ دا دواړه توکه نۀ وی ما هم بیایه له دُنیا
هرڅوک پلار د لونړومۀ شه په ډیر غم شی مبتلا
څوچه لُونړے وی په کور کښے په کور وی هومره بلا
څُما په کور کښے دیرش دی کۀ تر دیرش دی ډیرے لا
کۀ غم وهم د دے وو راسره صبا بیګا
پخپله خدائ وادۀ کړے چه له سرایه شوم جدا
چه تۀ کړے واړه بنۀ کړے یوه خدایه ربّنا
ترکار دِ نۀ ر سیږی عقل فکر د هیڅ
کۀ چار ده هم هغه ده
هرچه پسندے وی په تا

د نړے بنځے په کوس کښے دا جلاب جمال کوته وی
بند په بند ئ سره بیل کا غوئ رغښتۀ تر کوته وی
په کمر دِ درد پیدا کا پکښے دا هومره تروته وی
رنګ ئ مۀ ګوره په سترګو
کۀ ډنګره کۀ موته وی

مُسلمان سړے به څۀ لره دروغ کا چه په کفر کښے دروغ دی هم نا روغ
کۀ دِ سړئ کۀ دِ مال ځی دروغ مکړه اعتبار د سړی لاړشی په دروغ

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ په هره کوخه کړځے پکښے دروے پهر پهر
لابه هم پرے خبر نۀ شے بے رهبره تلۀ دی زهر
کۀ ځما په نغوته دروے لویه لار نیسه دَ بنهر
درویشان لکه ماران دی هم مهره لری هم زهر

په آزارۀ راضی مۀ شه
چه اخته نۀ شے په قهر

میاشت دَ وُمړۀ خور وه چه داخل شوم په میدان
کال څۀ وو هیڅ دو بیا تحویل دَ سرطان
هسے شان ساړه وو لکه نرم زمستان
سړے اوربشے کَوے
غنم پاڼه تنکی شان

چه دَ پلار دَ مړک م تیرشو پوره قرن دَ صفرے په میاشت وم څه مور
پوره زر اتیا کلونه دَ هجرت وو چه دَ مور په خوا م وم مشر کور
چه دَ مور تر مړک م وم څه وړاندې روستو یوه لور دَ شاه بانو وه پسے خور

خدائے دِ باغ دَ جنت ځائے کانڈی دَ واړو
چه به باغ دَ دُنیا نۀ وُوینی نور

په جهان کښے څو سړی دی څلور قسمه دی پیدا
زده ۓ زده ۓ چه مۀ زده وے دا فریق دی مقتدا
زده ۓ نۀ زده چه ۓ نۀ زده خبردار کړه دَ ایذا
زده نۀ زده م مونږه نۀ زده دَ تعلیمه دی پیدا

زده نۀ زده چه زده م
ترشیطان بتر دے دا

حمزه خان دَ رستم باد دے چه په څو رنګه پیرے کا
کله هسے خوبه راپاسی چه مشکی کوڅے ډیرے کا
کله هسے راپیدا شی چه عالم وته بنیرے کا

Poha Foundation
A.S.KB

آخر یاد دے په دا څۀ شی
کۀ په ګرد ږیرے سپیرے کا

ګلے د سړی خوږ شی هم ئے نۀ پریوزی خر
شودۀ د څښنی د میږے چه په نس کښے ئے شی اړ
دارو د ثنا بویه یاد د حنظل جړ
کۀ زر دارو ونۀ کا د مور رنګ به ئے شی زیر

اړچه لرغونے شی
پریکوی د ګلے سر

لګړ د بنارونیو په سیل ګډ شو له هیبته ئے درست سیل شوتار په تار
تپوس له بله لوریه سړ اپیدا شو په یوۀ باند دۀ هم وکړ ګذار
خوشحال خټک حیران شو ورته پاتو چه ئے ولیدۀ داهسے رنګه کار
په څنګ کښے یو هوښیار سړے ولاړ وو دا خبره ورته وکړه غه هوښیار

چه هیڅ ورته حیران مۀ شه خوشحاله
تل په مات لښکر سوپرے کاندی ګذار

د تیراه په ملک کښے نشته د اذان الله اکبر
د خپل غیږ منت راباند چه م وینې کاندی سحر
چه بهرام ځنے پیدا شو ماوے غیږ م دے کافر
هم د یر کافر هم نۀ دے
په تیراه کښے شۀ په چر

د دُنیا د دولت ویش د چا په لاس دے چه ئے ورکا په اړاؤ ګیدی خر ته
کۀ ځما په لاس ودست د دولت ویش وے
ما به ورکړے یو چونګ خاورے بے هُنر ته

په هر فن کښے چه م غواړے هغه زۀ یم قرینه م به بیا رانشی په قرنه
په دا هومره د یر هنره لکه زۀ یم
یو هُنرئے فلک ورنۀ کړ هُنر نه

Poha Foundation
A.S.KB

نا دیده ګواهی ملهٔ هم له حقه نه ویزار یم
حلال نهٔ دی زهٔ ئے خورمه د فتنوئے مینه دار یم
دا څلور کاروونه کړمه خدائے دِ نهٔ کاچه بدکار یم
کهٔ په ما باندِ څهٔ وائے
زهٔ هم تا وته تیار یم

چه وُزیږی له تانه بیائے تاته درځی عیب
له ځانه دِ پیدا شی په ګندګئ ګوښی حیات
دخل د ساعت په طبیعت دے د سړیو
چه بد زیږی له نیکه له نیک ذاته نه بد ذات
کهٔ نهٔ دی کهٔ څلور دی کارئے چاته بنکاره نشو
سر در کُم دریاب دے دا آبا و امهات!
قدرت د هغه خدائے دے چه قادرِ برکمال دے
خاموش وُسه خوشحاله تردادم مهٔ وهه زیات
کهٔ دِ توان رسی خوشحاله تقوٰی مهٔ پریږده له لاسه
اوکهٔ نهٔ په فتوٰی کار کړه مخ له شرعے مهٔ جاربا سه
کهٔ دا دواړه توکه نهٔ وی
سکه بترئے ترکناسه

کهٔ بادشاه له تخته پریوزی ګدائی واخلی په لاس
کهٔ د خدائے سره آشنا وی زړهٔ به نهٔ کاکوز و پاس
ترغنا نه فقر بنسهٔ دے نهٔ ئے غم نهٔ ئے هراس
د ژوندون اساس په باد دے څهٔ ژوندون څهٔ ئے اَساس
کهٔ ژوندون دے هم هغه دے
چه ئے نهٔ وی هیڅ وسواس

ما په عمر مدح نهٔ ده د چا کړے چه د مدح څښتن یونهٔ وو پیدا
په غندلم پوست د ډیرو دے وکښلے چه د هجو لائق ډیر وو هویدا

Poha Foundation
A.S.KB

په صفت م د هغوکړه ږیره سپینه
چه ئ زهٔ وُم په سپین مخ باندِ شیدا
خدایه مهٔ وے هسے ذکر چه ئ خلق سر هوا کا
درویشان د "لا" په تُوره همیش لَودما سوا کا
دیو د "لا" تُوره وکښلی
پوو د غیلو یاد غوا کا
عمر ډیر وو عقل لږ وو عمر لږ شو عقل ډیر شو
یو ژوندون وو په جهان کښے په دا شان سره تیر بیر شو
د خُوانئ ساعت خوشحاله
خوب وو ولیدهٔ شو تیر شو
زهٔ چه زوړیم حال م دادے د خُوانانو به څهٔ حال وی
درسته شپه د غیږ له لاسه درازی په ما محال وی
ورځ وشپه م دا فکرونه کهٔ وادهٔ م کال په کال وی
تر اویا کالونو تیر شوم
واویلا م په جمال وی
راشه هومره جور ظلم ستم مهٔ کړه د درد منو آه سرد د خدائے بلا دے
څوک چه درد رسوی چاته درد وردومی چا ته مهٔ رسوه درد د خدائے بلا دے
چه انصاف عدل تمیز ورځخه نهٔ وی
رنگ ئے ورک شه هغه مرد د خدائے بلا دے
عیسیٰؑ یونادان هوښیار نهٔ کړه په عمر په اعجاز ئے کهٔ راندهٔ بینا کول
څوک چه خدائے په ازل نهٔ وی بینا کړے کار د چا دے د نادان دانا کول
چه نادان په سبق زده کا حال ئے څهٔ وی
په خضاب سره زاړهٔ برنا کول
مار په مثل دے د بنځے دے په سوړه کښے بهتر
چه له سوړے نه بیرون شی خلاص به نهٔ وی له خطر

Poha Foundation
A.S.KB

چه له سترګو بنګه ووځی
نور پرے وار شی د ذکر

۱۰۸۹
د نوروز په دولسم : میاشت صفر کال د غفط وو
غله ګرانه کښت زبون وو په عالم نازل سخط وو

لوئے باران وشو په خلقو
د وګړی وار غلط وو

هیڅ ناکس به په تعلیم سره کس نۀ شی داخبره د داناشوه راپه یاد ه
سراغزے به نورځۀ نۀ شی سراغزے دے کۀ په باغ کښے ئے پیوند کړے له فرصاد ه
اوم دیوال به په کهکل سره پوخ نکړے کۀ هرڅو باندِ هُنر کوے اُستاد ه
د نادان د غلطئ عیب کوم دے غلطی خود هوښیار بده بلا ده
لا د حرف د عبارت غلطی پریږد ه رسوائی په زیر او زور کښے د ملا ده

چه حاذق طبیب په چارکښے تیرو بیرشی
پښیمانی د نړۀ اندوه ئے په دا لا ده

ما تازه ګلونه ولیدۀ په باغ کښے همګی په رنګ وبوئ سره زیبا
ما وے تاسے غوندِ هسے بنۀ ګلونه له دیو هسے تورو خاورونه پیدا

وے ئے هرچه خپسر خاورے کا خوشحاله
مرتبه به بهه بیا مومی تر دا

کۀ هم عالم په عقل زیست روزګار کړی هیڅ بدی فتنے به نۀ وی په دامیان کښے
حماقت جهل کنده خویونه بد دی شور غوغا بلا پیدا کا په جهان کښے

وارِه نفس دے چه په مونږ کا فساد ونه
ګنډه کومه ګمراهی ده په شیطان کښے

چه سړی له وردرومی عیب عار په هیڅ رنګ د سړے نۀ کا هغه کار
چه سړے له عیبه ځان ساتی کۀ بنۀ کا لا د وی د دین په کار کښے استوار

د دُنیا چارے فانی دی باقی نۀ دی
همیشه به تل باقی وی د دین کار

Poha Foundation
A.S.KB

بے د خولے د کلمے تفاوت کوم دے په دا دور په هندو په مُسلمان کښے
سل دانے تسبیح په لاس زر کناهونه د هغو به څهٔ بنادی وی په ایمان کښے
په توبه په استغفار په پینځه وخته
ورځ او شپه د معصیت فکر په ځان کښے

په بائین کښے زیست روزگار شی اوس خو پاتے یو طلاق دے
کجی بنه ده په لاس پوهـ شوم نور څما له تا فراق دے
وهغهٔ ته ورکړه کونه
چه دے تل د تا مشتاق دے

نن دا پند په خاطر راغے زهٔ ے وایم څوک کهٔ پند څما منی کهٔ نهٔ منی
د کم ذات په آشنایئ کښے سود نشته په دُرمے کښے کله خوندوی د کنی
د توپک گوله په خوله خوړے بنه ده نهٔ چه وخوری څوک نمړئ د دنی
بیوفا سړے بتر تر کوټه سپی دے
چه ژغړئ کا دروغ د لیونی

د آسمان په کجروئ چار په ما وه ونشینه
غر فرهاد په تیشه غوځ کړ خسرو بیاموندهٔ شیرینه
یو لاشهٔ خوری د مچئ
بل خوابړهٔ له انکبینه

یو دولت ته رسیدل دی بل دولت تر سړۍ دی
د نادان سره گډ ودشی دواړه توکه د عاقل دی
بخت خو آس وسړی ورکا
گران د آس تیزل ساتل دی

په ذره کښے روغ رنځورے په لحظه کښے بناد غمژن
بځن ستا په کبر خیال شهٔ په داهومره بادی من
درست غفلت خود ستائی
لاف وشاف د دروغژن

Poha Foundation
A.S.KB

بهرام بنځه دے بد رنګه رنګارنګ زیور پرے پورے
کهٔ زیور وړځنے واخلے نوربه نهٔ پیرے په تورے
کهٔ احمق په دولت بښهٔ شی
کهٔ ترے لاړ شی خود به ګورے

څوک چه سپینه ږیره رنګ کا بیا ځوانی غواړی په زوره
په مثال کښے غلګے سپے دے په ګټوه وربوز توره
کهٔ قوت د مرد په ځائے وی
سپینه ږیره څهٔ پیغوره

د دے دور شیخان ډیر دی لور په لور اورنګ زیب بادشاه د واړو دے انځور
په هغه چارهٔ قلم ساز کا قرآن کښے په هغه چارهٔ شهرګ پریکا د رور
په رکوع کښے تسبیحات د پلار د مرګ کا
په سجود کښے زوری خپله مشره خور

خدایه واخلے هسے ذکر آلوده په ډیر غفلت
خدائے دخان دپاره بولی په عالم کا ندی منت
په الله الله وئیلو
تاخت تاراج کا درست محلت

کهٔ نه دمنه چه لولی دانایان کښے خپل ځان
که په داکښے څهٔ فائده وے بند به نهٔ وو شاه جهان
چه آسمان فتنے برپا کا
هورته څهٔ کا دانایان

منجم کهٔ درته نحسه آدینه کا یا طبیب وتاته بدے کا شکرے
په جمعه به ومانځهٔ ته ونهٔ ووزے له شکرو به هم ګرځے لرے لرے
په قرآن کښے چه شراب دی منع شوی
تهٔ ئے وے لکه پټی د مور نغرے

Poha Foundation
A.S.KB

دَمغل په طباخ دیر یوسف مندړ دی
لکه وښی مچ دیر یې وی درنګ تر درنګ
کهٔ کعبه کهٔ ئے قبله ده خو تهنګه ده
په پیسه پسے به درومی تر فرسنګ
کهٔ پیسه دَ ملنګئ په لباس مومی
مصلے به دَ ګیدړ کا پسے لنګ
چه بنهٔ وخوری بیا بنهٔ کښینی بنهٔ خوب وکړی په پالنګ
کهٔ په اصل نامرد نهٔ وی تل به لوند لری خپل لنګ
کهٔ دِ دا صحت نصیب شی
دَ طبیب مهٔ ګورهٔ رنګ
کافری لکه بیزو دے دا متل دے دیرینه
چه جفتی شی له ناجنسه ضائع کیږی قرینه
چه اولاد له بیزو وشی
نیم آدم نیم بوزینه
چه نظر م دُ دنیا په روزګار وکړ بل خصلت م بنهٔ و نهٔ لیدهٔ ترجُوده
ورپسے م بنهٔ وئیل دَ عقل خوښ شوهٔ دا هغه دواړه بے ځایه دی بے سُوده
جود هغه وی چه اسراف ورسره نهٔ وی
بنهٔ وئیل هغه چه نهٔ وی بے مقصوده
چه اوبهٔ په ځائے حصار شی نور خساشی صفائی ئے هم په داده چه بهیږی
کانړی زرکهٔ سره وګوری یکرنګ دی فرق ئے دا دے چه په زړو زړه رغیږی
هغه زر تر کانړی لوټے لا بهتر دی
چه ئے وُمنډی په مزګ نهٔ خرڅیږی
آل اولاد چه دَ آدم دے بنهٔ ئے خوئ دے بنهٔ ئے روئ
هندکے آل اولاد دَ کوم دے چه نهٔ روئ لری نهٔ خوئ
خودَ طمع یا دَ پار دی دوفائے نشته بوئ

Poha Foundation
A.S.KB

د دے دور روش دادے چه په مړهٔ پسے تاپ نشی
نهٔ خوښی شته نهٔ خپلوی شته په خپل سود د هرچا زړهٔ شی
نهٔ حیا شته نهٔ وفا شته
تاپ په چا پسے په څهٔ شی

کهٔ اوبهٔ سړے په تنده په خواړهٔ څښی د باړے اوبهٔ خونړنا حقه وڅښی
پسته ونے پلوسین باړه ماترے د تیراه د پاره غابنی مابنی وُمښی
یوجوزا دویم خرچنگ مزرے بل وږے
پکښے هومره مدت تیرکړی نورتړے تښتی

خدائے کم ذات سړے د علم څښتن مکړه د کم ذات د علم چارهسے لیدهٔ شی
چه کم ذات ته څوک ښئینه کا د علم
په خمتا باندِ ذ زړو کشیده شی

مشکے چه لږ سُورے شی وار په وار کا اوبهٔ توئے
په کور کښے فتنه لږه
را پیدا کا فتنے لوئے

چه بَل څراغ سړے په ساهه سره وژنی د کدائے د کچکول توک خوری لږ بسیار
یو اودس په چا رچوبئ کښے څوک چه کاندی
درے څلور کا سره منع دی په شمار

نمرا وخیژی صبا بیکاه پریوزی چالوئی خوبی ترسره نهٔ ده وُړی
چه کمال لری زوال ورلره تل دی
اوښ مکه کله پوسره کله نیمګړی

یا یاری له هیچا مهٔ کړه یا چه یار شے د چا تهٔ
بنهٔ خوبنهٔ دی کهٔ یار بد کا
هم ئے ونیسه په بنهٔ

کهٔ په مال د مالدار زړهٔ نهٔ دے ترلے په داخهٔ کهٔ کوته کوته سره پریوزی
تربیړئ لاندِ نهٔ دی اوبهٔ بدے بدی داکهٔ د بیړئ په مینځ کښے کښیوزی

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ ملحد سړے مالدارشی مال به خرڅ کا په فساد
مُسلمان څخه مال بنۀ دے
چه ئے مال شی دَ دین زاد
کۀ عزیز دے کۀ ذلیل دے په خپل خوئ کښے دے مدار
په خپل خوئ دَ باز قیمت دے په خپل خوئ دے تپوس خوار
یو په لاس دَ بادشاه ناست دے
دویم کرځی خوارے کار
کۀ دَ سرم دستار نشته کۀ دَ آس م نشته زین
هومره مال هومره م څویه
دا په چا باندِ نفرین
برائی په ما آواز وشو له غیبه چه پیرمۀ شه په فکرونو ممتحن
چه دَ دوست سره دِ دوست دے هغه دوست دے
چه دَ دوست سره دشمن هغه دشمن
سړی پیری کۀ کل تورے نیزے شی کۀ همه واړه جهان شی دیو و دَد
چه تا نۀ وی دَ چا سره بد کړی
له تا به هم څوک نۀ وکاندی بد
رسم دَ دوستئ شرط دَ یارئ نۀ دے داچه تۀ م عیب راته هُنر کړے
شرط دَ یارئ دادے کۀ څۀ عیب م وویئے
تۀ به راته ووائے په غه عیب م خبر کړے
ربستیا کړه له هیڅا نه مۀ ویریږه ربستیا سړے له هرے بلاخلاص کا
شب کرد دے چه ئے دارشی له عسسه
خونیان دی چه به ویره دَ قصاص کا
اے چه دَ سرو بخملو په نهالیو پروت ئے دَ بنو زربفتو په بالښتو نه
پاسه له خوبه وینې شه سرپه سبو کړه
کۀ دا راحت غواړے په بهشتو نه

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ ښهٔ دی خو هغه مرغونه ښهٔ دی چه نئے رنګ شته نهٔ آواز شته نهٔ مړانه
په بلاکهٔ ګرفتار دی خو هم هغه دی چه هُنرئے پاخیدهٔ له خپله ځانه
چه زور لری دَ لیچو زوردِ نهٔ کا په ناتوانو
اوکهٔ نهٔ ترهر چالوئے دے
سیال نهٔ دے دَضعیفانو
میلمانهٔ وته یا شا کړه یائے ښهٔ وکړه خدمت
یا په تُورو ورتلهٔ مهٔ کړه
یا بنکاره کړه شجاعت
سرِم خوږشی له کمینه مهٔ کمین وے مهٔ ئے مینه
دَ دمړئ ورکول کا دَ مهرانو منت ږدینه
مګر سګ وی سړے نهٔ وی چه به دا منت څوک وړینه
دَ مردانو روش نهٔ دے
چه خپل ورکړه یادوینه
چه صبا صبا اوبهٔ څښی دَ انارو زهٔ حیران یم چه هغه سړے به څهٔ مری
کهٔ له مرګه چاره نشته وبه مرینه
باور وکړه په زحمت خوبه ونهٔ مری
ژبه بند کړه له ګفتاره لاس خوندی کړه له آزاره
نورغم نشته نهٔ اندوه شته
فراغت ګرځه بے پاره
چه تور مُشک را پاتے نهٔ شول سپین ګوهر نهٔ شول را پاتے
نور به هیڅ نهٔ شی را پاتے
قصئ نشته کهے نه یاتے
هسے خوئ مکړه خوشحاله چه خپل هم له تا ویزار شی
ولے هسے سلوک نهٔ کړے
چه پردی دِ خدمتګار شی

Poha Foundation
A.S.KB

هم دا ژبه ده چه غم ده هم دا ژبه ده بنادی
که څوک خپله ژبه بنه کا
نورئ هیڅ نشته بدی
چه څۀ غم شدت رارسی همکی شامت څما دے
چه څۀ عیش فرحت مومم واړه فضل وکرم ستادے
په خپل زړۀ که ساز یدے دَ هر چا کار
هیڅ حاجت نۀ وو په مینځ دَ کردکار
په زمان په سړی هسے چارشی پیښه
چه دَ چا په فکر نۀ وی هغه چار
که کیدلے په خپل زړۀ دَ هرچا کار سکه حاجت نۀ وو په مینځ دَ کردکار
چه رضا دَ کردکار وی هغه کیږی
دَ سړی فکر تدبیر کنړه بے کار
هیڅ زار دِ څنے نۀ کا چه له غیره څوک آزارشی
دا هم دَ مینے کار دے چه له یاره نه پیر زارشی
واړه سپی خوږونی بد دی چه دِ وُخوری څۀ بدکار شی
چه خپل سپی دِ سپینه پرے کا
هغه لا یو کُوت کو پار شی
چه په هو په نۀ پوهیږی پوره مرد کنړه هغه
هو دِ هو وی نه دِ نه وی
یاره نۀ وی هو دِ نه
خواست په هیڅ توکی بنۀ نۀ دے چه ئے څوئ کا ندی له پلاره
چه په خواست سره څۀ موے
تر دا بخره نشته خواره
تۀ په کوم توکی دماغ کړے خپسر وکوره چه څۀ ئے
چه ئے حیض و بول بولے هغه وینه زوه تۀ ئے

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

چه هاتیان ساتی پیدا کا لویه خونه چه هاتیان پرے نوزی هسے ور
گیدړ هرچرته خپل وخت ساعت بدل کا لوئے څنګل بویه مزری لړه یا غر
لوئے ځنګ لړه عمان وقلزم بویه په بیله کښے ئے تمام شی او بهٔ خور
هر مهتر چه حاجت مند شی د کهتر کهٔ باور کړے دغه مړک دے د مهتر

کهٔ حاجت ئے پوره نهٔ شی ورته شاکا
دغه کار کړه تر مرګه لا بستر

د احمق سړی زړهٔ نهٔ دے په ګوګل کښے زړهٔ ئے ځائے لری په ژبه کښے تر تلو
چه ئے څهٔ په زړهٔ کښے ورشی یا څهٔ واوړی
خپل پردی وته نور سړشی په وئیلو

بادامے دی راالوزی په هر لوری د بد یو
چه په خپلو زړهٔ بنهٔ نهٔ شو بنهٔ به نهٔ شی په پردیو

خپل پردی واړه وهلی
کهٔ یاران وی د غدیو

اصیلتوب په نورځهٔ نهٔ دے اصیلتوب دے په خویونه
په مریونو کښے اصیل شته
په اصیلو کښے مریو نه

د فرعون د جادو ماران باطل وو د موسیٰ د معجزے د مار د وړاندِ
عاقبت به فضیحت اوشرمنده شی
دروغژن چه له ربستینو ځجت کاندی

له هیڅا نه طمع مهٔ کړه کهٔ هوښیار ئے چه طامع سړے ترهرچا پورے خواردے
طمع درے حرفه لری واړه بے تکیه
هر یو حرف ئے غږوندی وته تیاردے

د بخیل سړی کار بد دے په دوه رنګه کهٔ په زړهٔ کښے فکر وکا نړئ یارانو
په هغه جهان حساب د توانګرانو
او په دا جهان معاش د نادارانو

Poha Foundation
A.S.KB

عاقلان به په وئیل کښے زړهٔ رهبر لری د ژبے
اول فکر د زړهٔ وکا بیا قصے کا عجائبے

د هوښیارو ژبه پته وی په زړهٔ کښے راز به نهٔ وائی اشنا و نا اشنا ته
لږ او ډیر وئیل به نهٔ کاندی بے ځایه
هیڅ باطل وئیل به نهٔ وائی وچاته

د هندکی په زړهٔ کښے مکر حرکت لکه پیاز پکښے د پیاز کنده نکهت
لکه خوند د هریړے په هریړه کښے هسے کاردے د افغان د جهالت
که هرخو پکښے د نیکو بوئ پیدا شی
له مغلو نه به لاړ نشی ظلمت

چه لښکرئ یکانه نهٔ وی په جنګ کښے هغه کس به و دشمن ته وی مقهور
چه لښکرئ یکانه وی غم د نهٔ کا
په غلیم باندِ به دے وی تل منصور

و ناپوهه ته داد ډیر و رکړه په غم کښے عاقلان په خپله پوهه مردانه وی
و هلک چه د لاسه ورکړے قرار شی
بیائے بل زمان ژړا په بهانه وی

غم ئے هیڅ مهٔ کړه خوشحاله که هرخو په کناه ډک ئے
آدم ئے نفس درپورے
نه چه پاک پیدا ملک ئے

چه د چا سره فلک په کمی پاسی واړه چارے په لاس واخلی بے تدبیره
د تړئ چه د خوارئ ساعت راشی
د هلکو په پرکه کښینی په ځیره

کهړیالی د شپے له حاله خبر نهٔ دی چه کهړ بال وهی بے وخته بے هنګامه
د خوشحال د ستړکو کړهٔ د شپے پوښتنه
چه بے خوبه پرے تیر یږی شپه تمامه

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ شیخان کهٔ زاهدان دی تورے خاورے ئے په سر
کهٔ قدم کښیږ دی بے شرعے
په خلاف د پیغمبرؐ!
هر نعمت د خدائے له لوریه په سړیو عنایت دے
تندرستان دِ شکر کاندی
تندرستی یو لوئے نعمت دے
کهٔ شیخان کهٔ عالمان دی واړه بنهٔ راته بنکاره دی
په هرځهٔ کښے عشق بازی کا عاشقان گریوان پاره دی

دوه بنادئ د جهان دی یا بنهٔ ځویه یا یاران
چه دا دوه بنادئ نهٔ وی څهٔ نر بنځه څهٔ آسمان

هغه یار چه بے وفا وی رنگ نے ورک شه تریاړئ نه ئے بنه ده نهٔ یاری
سپے چه ځان سره آشنا کړے له تا نهٔ ځی بے وفا په لږ ما نړه کا ویزاری

کهٔ هرځوچه مړنے وی چه وسله نهٔ لری مرد
د بنځو سره ناست وی نندارهٔ کا د نبرد

عاقلان چه د دُنیا خصلت وُوینی د دُنیا دولت و دوئ ته لکه بادشی
دا دُنیا لکه زندان ورته بنکاریږی په واتهٔ له دے زندانه په زړهٔ بنادشی

د بهرام په لښکر مهٔ ځه په ورتللو کښے درنگ نهٔ کا
خوچه څهٔ خو تور بریښ وُشی نور د تیښتے نه ننگ نهٔ کا
مګر هورته ئے برے وی!
چه څوک هیچړے جنگ نهٔ کا

Poha Foundation
A.S.KB

هسے غلهٔ رآکډ شول په دا دَور آخرین کښے !
چه فیل له اَنبالئ پتوی په خپل آستین کښے

زر دانے تسبیح لری شملے د روستو پریږدی
لوئے کتاب په لاس کښے بل سیال نهٔ گنړی په دین کښے

دَ پردے په پریکوْنه دَ پردے شی پتهید نه
یا خُما تبر پخ نهٔ وو یا خو سخته نهٔ وه وُنه
هسے رنگ په وُنه لاړشو چه ئے نهٔ وه کشرید نه

داچیستان عجب چیستان دے
کهٔ ئے حل کړے عقل منه

په جهان کښے گرځید لم په طلب دَ یوهٔ یار
بنهٔ چه رنځ م ضائع نشو په لاس راغے بنهٔ نگار

دَمزری غوندِ ځان ژغوره مهٔ سرژه شه سرغنده
مزرے ځان په وقار ژغوری سرژه تیښت ته پرنده

ملک په مثل لکه غوادے چه تندان وربانډِ جنگ کا
هریو تندچه زورَور شی تندغیمه هغه ترځنگ کا

تر دیوال د ننه بنے وی چه په کور کښے لکه خم شی
چه بیرونه تر دیوال شی بنهٔ نور زن دَ مردم شی

اول بنے له پسه بدے
خو دِ رنگ دَ واړو کم شی

داحدیث دَ پیغمبر دے لکه کر هسے دروه شی
څوک چه بد نهٔ دے پخپله
هیڅ بدی به پرے ونهٔ شی

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ په ملک چیرے پیدا شی هنرور د هغهٔ په کمی سرشی بے هنر
کهٔ د تخت دپاسه کښینی بادشاهی کا
آخر بیا د بے هُنر خاورے په سر

د خوشحال دیوان دوکان د جوهری دے پکښے واړه لعل و دُر یا قُوت الماس دی
د جوهرو قدر چا زده جوهری زده
نهٔ هغه چه مرغیچیے ئے په لاس دی

اورخوهومره چه د چا پرے زیست روزگار شی چه په هر لورئے لږے شی خیر کوم دے
د خانا نو خُو یه رونړه واړه اور دی خُو د اور لږے ډیر بڼ د کار معلوم دے
چه غږ یږ ی له بلا نه له بلا نه امن مومی
هغه سړے دا ړهٔ شی
چه په پرانګ باندِ ور دروی

د سړی چه قضا نهٔ وی د غلیم په زهرو نهٔ مری
چه قضا د سړی راشی
د طبیب په دارو وُمری

د خُوا نمردئ روش دروبنیم کهٔ تهٔ خُوا نمردے پرے به عمل کړے
چه دِ په کف دی هغه په کف دی
چه یوسر بل سر شوخهٔ پسے زغل کړے

د غفا ۱۰۸۱ په بوکه پریوتے په غرو نو ترکابله تر اتکه سپینے واوړے
شکر زر به درست جهان سره گلزار شی
د بدکال په سرخو بیا شوے تورے خاورے

خوژوندے په جهان کرځی خوری خورل کا د چپړو
د مزری دستور دا نهٔ دے
چه جوته خوری د کیدړ و

کهٔ دُعا ده کهٔ توبه ده کهٔ دارو وخوشحال خمک ته خدائے ورکړه شفا
په دوه کاله د اسمال په رنځ اَخته وو ترے خلاصے په ذوالحجه وو د غفا ۱۰۸۱

Poha Foundation
A.S.KB

په جهان کښے دی دوه توکه بنهٔ آواز دویم بنهٔ مخ
چه لری دا دواړه توکه
د هغو کسانو سخ
کهٔ ته هرځوکینه کښ ئے د غلیم وهے ورمیږ.
وګردش وته ئے پریږده سره ګوره لیونه میږ.
لکه زلفے د دلبرے پیچ در پیچ دی په صفت ئے زهٔ هم هسے پیچ در پیچ یم
نهٔ پخوا د پښتو شعر وونه اوس شته
په دا کار کښے خو یوازهٔ لعنت په هیچ یم
کهٔ یار غواړے خوشحاله چه درست سرتر پایه بنهٔ وی
ورځه بے یاره ګرځه سکه دا هسے یار به نهٔ وی
په وریځ م کار نشته کهٔ آسمان وریځ وریځ شی
له باران سره م کار دے
کهٔ په شپه شی کهٔ په ورځ شی
د صحرا بنهٔ دی دوه توکه یو ژوره دویم لوړه
په لوړه نه دا ره کړه
په ژوره کښے ئے رغړه
په سپین مخ باندِ تورخال آرائش دے د جمال
په تور مخ باندِ چه خال وی هغه نهٔ لری هیڅ حال
د بنهٔ مخ ترسیری څهٔ وی
لکه تندر د هلال
چه په حکم د حکیم کاندی انکار ترهغهٔ نه به بل نهٔ وی ناپکار
د نادان د هوښیار فرق وی په دوه رنګه چه نادان به محتاج نهٔ وی د هوښیار
د هوښیار څخه کهٔ ډیره هوښیاری وی
بیا به دے د نصیحت وی طلبګار

... ...

Poha Foundation
A.S.KB

خساجوته مردار هډو نه سپے ګیدړ شرمخ کفتار خوری

دَمزریو هُنر دا دے

چه یا صبر یاخپل بنکارخوری

چه ئے واخلے ورته کښینے درته ګوری ورته ګورے

دالذت په جنت نشته

چه هم شوری هم پرے شورے

اوس دوه څیزه له تاغواړی یو ساتنه دویم سور

چه دا دواړه توکه نهٔ وی

نهٔ په غړهٔ بنهٔ نهٔ په کور

څوانه بنځه لکه باد د نوبهار ده دَبهار په باد دننه زړهٔ خوښیږی

زړه بنځه په مثال د مُنی وخت ده

چه علت او رنځوری ترے حاصلیږی

رنځوران مری په درے رنګه څنے وُمری بے طبیبه

څوک ناقص طبیبان وژنی

دَچا مرګ وی له نصیبه

نهٔ دَپیندے برکت شته دَهندکیو نهٔ دَتُورے برکت دَایرانیو

دواړه توکه مسلم دی کهٔ ئے ګورے

په دا ملک کښے په افغان په تورانیو

خدائے دِ سترګے دَبدخواه سړی رندے کا ستا ګلونه به اَغزی ورځرګندیږی

کهٔ په باغ کښے دِ یوګل وی زرخارونه

دَ نیکخواه به دِ په ګل سترګے لګیږی

چه لباس کاچه تقلید کاچه تهیتال رابنکاره شو وارپه وار دَهرچا حال

کهٔ شیخان کهٔ عالمان کهٔ زاهدان دی

له هیڅا نه زړهٔ روغ نهٔ دے دَخوشحال

Poha Foundation
A.S.KB

لاڼے د هُنر کړه چه ترهرڅهٔ ښهٔ هُنر
څو وائے له زړاو
کانړے مهٔ وهه په سر
هغه یوڅهٔ مړ نتوب کا دغه دوه دی دَدهٔ ملے
یو حیوان دے په تورتم کښے باندِ تل وهی حملے

چه ئے وُوینی په ستړکو دَخوړونی حرص زیات شی
چه وُوته له خونے تودَ ښځے اودس مات شی

ښځه چه زړه شوه ور په لاس کړه نور څمڅه
وایه چه دا تهٔ ئے دا نغرے دے دا اوکړه

صغیره کبیره هرګناه چه وُشی هرګناه لړه راځی پکار توبه
هم توبه له بدو وکړم هم ګناه کړم
له دے هسے شان توبه هزار توبه
یو حریص بل دروغژن دے هم احمق هم ترسمنده
داخلورکسه سړی دی دَ یارئ په کار ګنده
کهٔ یاری ورسره وکړے
زر به تاکا شرمنده
دَ دے زمانے څویه چه بے بدو نور څهٔ نهٔ کا
کهٔ ئے وګورے له پلاړه دَ مور غو ګتې کهٔ څهٔ کا

یو بازچه ښهٔ اَلوزی نهٔ ګنده بازونه لس
یو بازچه ښهٔ اَلوزی
هم هغه درلره بس

Poha Foundation
A.S.KB

په قلم م رضانهٔ ده چه خبریږی ذ رازمنو به رازونه روبرو شی
په زړهٔ هومره پرته نهٔ دی چهٔ شمارشته
اوس ئ بیا ورته سپرنه موبه مو شی
چه اصیل سړے کم ذاته ښځه کاندی په مثال سره ګډیږی غوړی تیل
بل دلیل به ترډاډه درلره راوړم
ذسرو زرو سره ویلے کړه سرویل
هیڅ باور پرے نشته ترین وارهٔ منافق دی
ذ پخو سپینو تورو
وارهٔ تور او سپین لایق دی
چه پرے رائشی حیران شی دا روګر دا رو ذ چا کا
ذ دے کلی سره سم دا دے
روغ ښ نخور وارهٔ زګیروا کا
چهٔ ټوله کا په کور کښے پریشانی به ئ هغه وی
عاقلانو نهٔ کړهٔ جمع
پریشانی به ئ په څهٔ وی
بنګ شراب دربانډ ځکه ناروا شول چه په بدو چارونهٔ شے مبتلا
نهٔ بنګ خورے نهٔ شراب څښے بے مستئ
آلوده ئ په هزار الا بلا
دویم ذ محرم ورځ ذ شنبه کال ذ غفج ۱۰۸۳ نهٔ غشی وو نهٔ تورے چه مغلو وکړ بج
شنوارو آفریدیو ذ ډ کے خوارو مهمندو
روپئ په خروار یورے مهران وارهٔ په بج
آفریدیو، شنواریو زړهٔ په الجه بنهٔ کړ ایمل خان مهمند په ننګ په الجه دوارهٔ
ذ خوشحال ختک په بخره خویونګ دے
ترنظر پورے ئ هیڅ ده دنیا وارهٔ

Poha Foundation
A.S.KB

ماله عقل له تمیزه بنهٔ بد بیاموندل دوه څیزه
بنهٔ تروکړو نورځهٔ نشته بد تر غوښتو اے عزیزه
واړه سرچټان دی کهٔ واړهٔ دی کهٔ غټان دی
شرم ننګ ئے نشته د لوړ دی د وندرے

کوم دے چه اقرار دے چه ځما شنوے تروے دی
څوک به هسے وائی چه وئیل م خاورے سرے
ځان په ځان ویزار دی یا لیوان دی یا کفتار دی
لویه چارئے نهٔ زده د اړخی دی د څورے

لنډ ورمیږ اوږدے پنډئ لویه ځوړنده لکئ
نوربه څهٔ کورم و تاته د بازونو لانکی تهٔ ئے

چه ئے سر ترپایه درست په غم کښے لیو کړم
راته وائی اوس خوشحال وُسه څهٔ غم کړے
د هجران ورځے چه کښے په شمار د عمر
د قضا کاتبه عدل کهٔ ستم کړے

ابدال په داخلورخویه ابدال دی کم وئیل کاکم د چا سره ګنډون
کم ناستے کا په خوراک کا کمه مینه
په داشان ئے په عالم کښے وی ژوندون
هرڅوک هسے وائی چه کهٔ بنهٔ وی ځما کار
کار د هغهٔ بنهٔ شی چه خپل بخت ورسره یار
نیت د هرچا سره بنهٔ لره خوشحاله د خپل نیت نتیجه رسی و هرچاته
شمشیرخان ترین چه تا سره بدی کړه
خپل نیت وجوړیدهٔ دهٔ ته ستا و ماته

Poha Foundation
A.S.KB

حلاوت دے دَجهان په بنو سړیو حلاوت دَ جهان واخلی بدسړی

بنهٔ کچړی لره غوړی پاکیزه بویه
دَ کچړی لذت گنده کا بد غوړی

دَ بدانو سره کم کښینه کهٔ بنهٔ کړے دَ بدانو صحبت پاک سړے پلید کا

راشه نمر وته نظر وکړه چه نمرم
په څو یو ذره ئے ابر ناپدید کا

میږی لا په بلا یاد دی چه ورپورے شی وزر
هنج خو هنج دے مشک به نشی کهٔ څوک سل وائی کهٔ زر

خو به نهٔ رسی ترآسه
کهٔ هر څو دردمی نرنرد

شیطانان لکه مچان دی چه ناستے په چرکین ځائے کا
په پاکانوئے کار نشته
حفظ ئے تل کړم دَ خدائے کا

کهٔ بدخوئی له مزکے لاړشی وآسمان ته په آسمان ئے دَ فرښتو سره روزگار کا
نهٔ به څنډ نهٔ به لاړغهٔ وی چه بدخوئے
هورے هم په سل غمونو گرفتار کا

کهٔ دَ نظم کهٔ دَ نثر کهٔ دَ خط دے په پښتو ژبه م حق دے بے حسابه
نه پخوا پکښے کتاب وو نهٔ ئے خط وو
دا دی ما پکښے تصنیف کړل څوکتابه

کهٔ هر څو دَ صفت دے کهٔ مخ بنهٔ لری گلشن
دَ مور تر کُس دِ تیرشی یا رچه نهٔ وی مهرژن

کهٔ تهٔ په گور دَ مهر ویوراشے بلچیئے واخلے دَ لحد ونو
نورځهٔ به نهٔ موے دَ دوئ په گور کښے
بے توره خاورو سپینو هډو نو

Poha Foundation
A.S.KB

سپے چه وږے وی ډیر بد وی شوکوی وایږه مردارهٔ
څو چه موږ وی هومره بنهٔ وی
بله نهٔ کا بـده غاړه
دَ مجلس بنائست په څهٔ دے په نغمه او په شراب
له شرابو مِ توبه ده
زهٔ ماهی یم نغمه آب
چیږے نهٔ وی چه دلګیرشے وارخطا کړے کهٔ په تاباندِ محنت دَ سفر ډیرشی
کهٔ سفر دَ ډیرو کالو وی غم مهٔ کړه
دَ سفر عمر کوتاه دے زر به تیرشی
چه وبرینبی سپینکئ دَ لنډ پریو شورهار شی
پویو مرد بویه خوشحاله
چه په ځائے باندِ قرار شی
چه ژغ شی فلانه ومړ خلق ژاړی زهٔ خندا کړم
ډیر غم مِ دَ ځان وکړ
څهٔ به اوس اندوه دَ چا کړم
هغه کارچه غړه توب وی تهٔ ئے دوست پریږده له لاسه
په خپل ځان غلطی مهٔ کړه
نور به هم وی ستا دپاسه
خپل کار وسپاره وخدائے ته نور خوشحال کښینه خوشحال
دَ هغوچه وکیل خدائے شو
لاړل خلاص شول له جنجاله
دوه کاره دی په سوات کښے کهٔ خفی دی کهٔ جلی
مخزن دَ درویزه دے یا دفتر دَ شیخ ملی
دا دوه نشته په سوات کښے خوک چه وائی یاعلی
اَلصَّالِحُوْنَ لِلّٰهِ وَالطَّالِحُوْنَ لِیْ

Poha Foundation
A.S.KB

چه وهرسړی ته وګورے نظر کړے چه تر واړو پښتنوئ دی ډیر کلی
درے څلور تکبیره ووایه ترے تیرشه
دَمړدہ ژ هدیرے دی دَسوات کلی

کله مار وکه حمله په سمساره ترے پیدا شی مار بخړی په انګاړۂ
ولے نۂ ئے مار مهره وی نۂ ئے زهر نه ئے توان دَ نمړدَ باد نه دَ واؤړۂ
چه دَ پلار نشان ئے نۂ وی خوئے دَخۂ ژ ی لکه مار په سمساره جوهر سپارۂ
عشقه تۂ ئے کۂ خۂ نور عیب وعلت دے چه په مړد کړے رنړا ورځ توره تیارۂ
لکه مار په زور په هرځۂ باندِ سورشی
دَ خوشحال غوندِ هم شته خُنے سوارۂ

مُسَدَّس

مکړه روخ دِ نۂ دے دَ غمزے په تیغ خونونه خون دَ عاشقانو خون بهالری لکونه
تۂ چه را بنکاره شے په وربل ایښی کلونه نرناحقه لاڅ دَ بنائست کا نورے جونه
تۂ چه په کلرنګر جامو درسته شے کلګونه
سرے لمبے کړے بلے دَ حیران عاشق په خونه

خولۂ دِ غنچه کل ده تیار یرې شګفتن ته تور بانړۂ نیزے لرے دَ زړونو وسفتن ته
مۂ پریږده زلفینے په عذار وآشفتن ته ورځ دَ عاشقانو نزدے کیږی وخفتن ته
تۂ چه پلو واخلے دَ جمال ونهفتن ته
ولے هسے کار کړے چه بے اوړه سیزے زړونه

ستړے دِ دَ بازدی وخپل بنکارو ته نیولی شونډے دِ مهرے دی وبیمارو ته نیولی
زلفے دِ زندئ کرفتار و ته نیولی زنه دِ منډه ده وخپل یارو ته نیولی
سپینے لیچے تورے وګذارو ته نیولی
سرۂ دِ دَ عاشق په وینولاس ترمړوندو نه

هیڅ ګناه م نشته ویره وکړه له آزاره
واچوه له مخه بیا پلو د خدائے دپاره

برنده راته کښینه چه دِ بنه کړمه ننداره
تهٔ چه هسے نهٔ ئے چه جفا کوے له یاره

واړه غمازان دی چه بلائے کړه دوچاره
مهٔ لیدے په ستړګو د غمازو تور مخ نه

ورُوځے دِ محراب دی د عاشق ورته سجود دے
مخ دِ سپین کاغذ دے د خط کښلے پرے درود دے

خال دِ چه د وروځو په پیوند باندِ نمود دے
واړه د آهونو په لوګیو تور کبود دے

درست دِ سر تر پایه ننداره سره وجود دے
ونه د جا ئفلو واړه ګنج وړی ویخونه

نازدِ عاشق کُش وواوس دِ خال باندِ ثانی شو
رنګ دِ ودانی کا خوئ دِ خیر په ویرانی شو

تا ګیسو پریشان کړ درست جهان په پریشانی شو
تا چه مخ بنکاره کړ درست جهان په حیرانی شو

خلق ځان ځانی شو د خپل ځان په آسانی شو
څوک دے چه به آخلی د خوشحال ختک غمونه

ترکیب بند

دل آرامه کهٔ څما د درد دوا کا
سکه اول دِ هم د مهر دارو را کا

د دلدارو هوا دار له درد و دوکه
څمادم د آهِ سرد سره وا وا کا

د وصال سودا سودا د سرومال ده
هرکدا کله دا سودا او دا سودا کا

د آدم د آل اولاد سره کُل مکر
کهٔ د دور رسم دا وواوس هم دا کا

درومه درومه کِله مهٔ کوه له دوسره
کله کله دور هم مراد ادا کا

دا مهر و ملوکه وګورِه له اصله
کله دے و مرد مراد ورکړهٔ له وصله

دل آزارے کهٔ دِ څهٔ له ربه دار دے
زهونه مهٔ آزارِوه روئ د دا دار دے

تهٔ چه ژاړے په زار زار ژړا دِ آورم
دا دِ واړه درد او دُوک زړهٔ دِ آزار دے

Poha Foundation
A.S.KB

چه اول دِ د زړهٔ داغ وَته آ رزو وه — اوس وردرومه زړهٔ دِ بنهٔ شئ چه داغدار دے
د زړهٔ دردکهٔ په زاړئ په زوراو زر وے — اے د زړهٔ له دردہ روغه په دا چار دے

چه د زړهٔ له دردہ روغ دے په زړهٔ روغ
داچه ژاړی ژړابنهٔ دہ په دروغ

تاچه کړے له هرچا سره یاری دہ — بنکاره کړی دِ له یاره طراری دہ
تهٔ چه خان کنړے دلداره اے دلداره — کله چا له تا لیدلی دلداری دہ
ستا د قهر طاقت هیڅ راڅخه نشته — راشه قهر له زړهٔ لرے کړه زاری دہ
داچه کله عاشق خاندی کله ژاړی — دائے تللی له خاطره قراری دہ
کهٔ د سرشندنه کرانه تر هرڅهٔ دہ — چه له یاره سرساتهٔ شی اغیاری دہ

تهٔ چه سرساتے له یاره اَغیارے کړے
شیرین خان تر آشنا خار کړه کهٔ یاری کړے

زهٔ زایریم خانه ستا تر تله تله — تر تا خارشم خانه دِ یربنهٔ ئے تر بله
چه د غم په کڑهٔ دِ زهٔ زهیر شمید یم — تل تل خانده تل تل خانده تهٔ قا تله
چه تل تل په قهقهه خاندے زهیر یږم — څونا نرخه تویوے د خوږو تله
یو په شله بنائسته د جونو خانه — تا به ستایم تا به ستایم یو په شله
تهٔ جانا تره تازه تر نسترنه — زهٔ زهیر خسته جلیا یم تر بلبله

تر بلبلے جلیا زهٔ زهیر خسته یم
چه بلبله په غوغا نه زهٔ بسته یم

نن ئے لوئے څنړے کج کړے څوخوخمه — لوئے څنړے ئے خم خم تر قامت سمه
عاشق کله یو ساعت بے جانا پائی — کج لوکه ماهی هم پائی بے یمه
مخ په مخ شه ماته خانده چه خاطر یم — هوسی شی په خوبنئ شی بے غمه
څوخوبنئ لرے کل برے قد عرعرے — په بنهٔ مخ لکه لاله ئے لا پر نمه
کل ومُل چه مخ په مخ شی پرے خوبنی شی — طوطا کله کویائی کا بے موسمه

کل خوبنی شی په موسم کلِ نرګس
څولاله بالا لولوکا عالم کس

Poha Foundation
A.S.KB

ترجیع بند

ستاله لوریه کۀ هزار جور وجفا وی
له عاشقه به په سل رنګه وفا وی

په عاشق باندِ معشوقه عنایت کا
ستا مدام په خپل عاشق باندِ عنا وی

ښه ما وُمنل چه تۀ بے حد زیبائے
په جهان به کم څوک تاغوندِ زیبا وی

ولے خدائے چه ښۀ جمال وچاته ورکا
نۀ په داچه دے بے مهره کبریا وی

کۀ قضا په ما زهۀ سوے کاهم به وُمرم
کۀ یوځو ورځے دِ جنګ وفتنے دا وی

کۀ تل ما سره غوغا جنګ وجدل کړے
خدائے دِ نۀ کا چه له تا به تلۀ ځما وی

ستا دَ در په خاورو پروت بیقدره ښئیم
په بل لوری کۀ په تخت کښینم ښۀ نۀ یم

هومره ډیره بدی مۀ کوه بدموړه
هومره ډیره جفا ښه نۀ ده بد موړه

کوم مُلا درته ښئیلے دا سبق دے
چه بدی کوه له یار سره بد موړه

چه م زهۀ ساتی هغۀ ته به زهۀ ورکړم
تا دَ زهۀ ساتنه هیڅ نۀ زده بدموړه

خو فتنے او خرخشے دِ دی په ملک کښے
کۀ بے دا دِهم څۀ نورځۀ شته بد موړه

دَ عاشق سره تل جور هم ښۀ نۀ دے
کله کله څۀ خو مهر کړه بدموړه

ستا دَ در په خاورو پروت بے قدره ښئیم
په بل لوری کۀ په تخت کښینم ښۀ نۀ یم

په چشما نو دِ مئین یم راته ګوره
دَ زلفینو دِ هندویم مۀ م پلوره

په دا شکل شمایل چه لکه تۀ ئے
لا عجب کۀ څوک زوولے وی له مورہ

په بنائست کښے دِ مخے دَ بنائست نشته
حیف خو دا دے چه بے مهره ئے هر ګوره

چه زهۀ ستاله دوکه مرم راته دِ شاکړه
مکر مینه دِ دَ زهۀ شوه له ما توره

ستاله دره له دربارہ به لاړ نۀ شم
کۀ هزار جور وجفا کړے ګمان مۀ کړه

چه له تا به م دَ زهۀ مینه شی نوره
ستا دَ در په خاورو پروت بیقدره ښئیم

په بل لوری کۀ په تخت کښینم ښۀ نۀ یم

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

کۀ پہ ما باندِ څوک زړۀ سیزی بنایئنہ
نۀ پہ حال م رحم کاندی ځائے لرینہ

کلہ څوک لہ خپلہ یارہ هسے کا ر کا
چہ هلک ئے لہ مرغئ سرہ کو ینہ

تړئے ولے لہ آزارہ نۀ ویریږے
مبتلا خاطر م ستا لہ غمہ مرینہ

خبردار دِ پہ وفا پہ جور نۀ یم
درست صورت م آغشتہ شوستا پہ مینہ

پہ جفا پہ جور دِ هسے رنګ عادت دے
چہ خاطر م ستا بے جَورہ نۀ پائینہ

چہ دِ زړۀ هسے جفا جور پہ ما کړہ
اوس ځمادہ ستا دَ ورخښتہ بالینہ

ستا دَ در پہ خاورو پروت بیقدرہ بنۀ یم
پہ بل لوری کۀ پہ تخت کښینم بنۀ نۀ یم

تۀ هم څۀ خو فهم کړہ ځما لہ آهہ
هسے جور پہ ما مۀ کړہ بے ګناهہ

یکبارہ پہ خپل بنائست غلطی مۀ کړہ
کۀ پہ حسن کښے تیرے لرے ترماهہ

کۀ پہ تا باندِ زۀ نۀ وے مئین شوے
خلقہ بہ پہ تاهم نۀ وہ آ ګاهہ

چہ مجنون باندِ مئین شو نوم ئے وشو
ګنړہ نۀ وہ لیلیٰ تورہ خانہ سیاهہ

محبت م دم پہ دم پہ تا نړیا تیږی
پہ داحال م دا دہ زیړہ ګونہ ګواهہ

پہ دربار دِ درویز کړدَ دیدن پروت یم
یو قدم بہ دِ وانخلم لہ درګاهہ

ستا دَ در پہ خاورو پروت بیقدرہ بنۀ یم
پہ بل لوری کۀ پہ تخت کښینم بنۀ نۀ یم

دَ رقیب پہ وئیل مۀ وژنہ ما یارہ
دَیاری حق پہ تا کښړم بسیارہ

کۀ م وژنے بل ګناہ پہ ما ثابت کړہ
چہ رابنۀ دَ رقیب زړۀ نۀ شی یکبارہ

کۀ زۀ ستا لہ لاسہ ومرم بختور یم
خو وینادہ دَ رقیب پہ ما د شوارہ

ستا دَ مخ محبت هسے پہ ما پیر دے
لکہ مینہ دَ بلبل پہ ګل بسیارہ

تل جفا دَ بنائستہ ډ سرہ مل وی
پہ جهان کښے بہ هیڅ ګل نۀ وی بے خارہ

کۀ تۀ هر څو جفا کار او دل آزار ئے
زۀ خوشحال بہ دِ لاس نۀ شم لہ دربارہ

ستا دَ در پہ خاورو پروت بیقدرہ بنۀ یم
پہ بل لوری کۀ پہ تخت کښینم بنۀ نۀ یم

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

مُخَمَّس

کورہ مونږ بہ څہ شو هیڅ خبر نۀ یو لہ حالہ ورځ او شپہ چہ در ومی خالی نۀ یو لہ جنجالہ
مونږ بہ پہ مرګ ومروکۀ مو عمر شی زرکالہ کور لرہ بہ ور شو پک لرلی لہ وبالہ
بلہ تکیہ نشتہ خو هم ستاده ذوالجلالہ

شی د مرګ لہ لاسہ پہ هر لوری طوفانونہ درومی پہ ساعت کښے د کالو نو سامانونہ
پاتے شی پہ زړۀ کښے پہ زرګونہ ارمانونہ کا نړی یو کۀ څۀ یو بلا سخت لروځا نو نہ
حال مو بدل نشی نۀ څۀ کم لہ خپلہ خیالہ

کلہ خیال د پُولو د پټیو د باغونو کلہ خیال د دشتو د الګډیو د راغونو
کلہ خیال د زرو د کوهرو د لالونو کلہ خیال د عیش د عشرت د ایاغونو
کلہ خیال د کښلیو د جمال لہ خط وخالہ

لږ خیالونہ نۀ دی کۀ ئے وایم پہ زرګونہ هر زمان را زیږی واړہ ستالہ اندرونہ
ورځ و شپہ پرے درومی د خیالونو کاروانونہ هم پہ بیدارئ هم پہ شپہ وینے خوبونہ
ستاده د زړۀ مینہ پہ خیالونو مالامالہ

کلہ کوز پہ مزکہ کلہ پاس پہ آسمان شے کلہ کدائی کړے کلہ خان لرہ سلطان شے
کلہ شیخی واخلے پہ حلقہ د درویشان شے کلہ دانشمند ملا دانا د درست جهان شے
سر شے پہ وئیلو پہ خورنګہ قیل و قالہ

خورنګہ ستاینہ د خپل علم کړے آغازہ هم لہ خپلہ علمہ هم لہ زهدہ لہ نمازہ
تۀ کۀ غلیواز ئے خپسر وارہ کړے تر بازہ نور ے بازئ څۀ دی بازی د خدائے سرہ انبازہ
شرم حیا نۀ کړے نۀ نادم شے لہ افعالہ

ما روی هغہ علم چہ پہ تن د چا لګیږی یار وی هغہ علم چہ وزړۀ وتر سیږی
درست تحصیل حاصل کړہ چہ خصلت دِ نۀ بدلیږی خرڅ ئے کتابونہ پہ تاکښلی سر وانیږی
هیڅ دے هغہ علم چہ خالی دے لہ اعمالہ

Poha Foundation
A.S.KB

کله درویشان دی چه د خدائے په نامه غواړی درپه درجار وزی لکه خرونه هسے ناړی
هیڅ پوښتنه نه کا چه څه مومی واړه نغاړی کوم ته چه څوسی په خندا خندا وویاړی
تش خالی چه ورشی خوب ئے نه کیږی په ساله

بنه سړے هغه دے چه ځان کم ګڼی تر بله مکر دروغ نه کا په ریښتیا کښے وی هر کله
چا رچه باندِ ورشی بله لابنه کا تر خپله شکر په نعمت کا په بلا صبر تر بله
زړه ئے خالی نه وی همیشه له اشتغاله

عقل آسمانی دے ته ئے مه غواړه په مزکه ځائے د ګومی راغے په حکیم په پنډت ځکه
خپله پوهه واړه شریعت وته کړه ور کله سپک به شی بے شکه څوک چه شرع کوړ سپکه
لاړ د شریعت ده بے آفتابه بے زواله

څورنګه عالم دے خوښ خورم په خپل روزګار هرچا ته چه ګورم واړه ښکنځی په خپل کار کښے
واړه خپل مراد غواړی په صبر په تلوار کښے سود ګوری مقصود ګوری په هڑهره چار کښے
واړه خپل قسمت خوری د دنیا له ملک و ماله

ولے کناس نه دے چه مالک د زړو پوښی کبر لوئی واخلی عجب خیال باندِ نزول شی
دے که نا قبول دے په هرچا باندِ قبول شی کله ئے نظر د چا په فرع په اصول شی
څه به درته وایم زه د زړو له احواله

خدائے کوکه خبرُوم چه دا زر هسے بلا دی اوس چه پرے خبر شوم راته بد تر اولا دی
څکه راته بد شول چه د هر سفله ترملا دی مخ د هغو تورشه چه په زوو مبتلا دی
نام لره پکار دی که نه کم دی ترسفاله

پاک دی که نا پاک دی د خپل ځان ثنا صفت کا خوښ له خپله ځانه په خپل کار کښے فراغت کا
هیڅوک محتاج نه دی چه به غور په نصیحت کا خپل غرض ته ګوری کار د زړه په مصلحت کا
ولے فضولی کړے دم په خود اوسه خوشحاله

Poha Foundation
A.S.KB

ترکیب بند ذوالقافیتین

څۀ د بد وخوب ووچه م وُلید و سحر
ستر کے م رنړے کړے نا قرار شوم په بستر

پاسیدم له کټه لکه خوب شی د چا سر
هسے شان اوتر شوم نۀ م لیر لیده نۀ ور

لاړم ترمبرزه هسے ړاغلمه اوتر
غُسل م په ځائے کړ په سنت د پیغمبر

درست خلق اودۀ وو واړه وخوب کاوۀ خرخ
هیڅوک خبر نۀ وو اشرف خان م کړ خبر

هرچه نصیحت وو لکه بویه د پدر
ما په کتابت ورته ادا کړ مختصر

جوړ شوم پیښور ته چه راوا م خست جدر
ونږل سرو نازه په دوه ځایه مکرر

ورځ وه د جُمعے رجال الغیب وو برابر
ټلۀ مغرب رویه وو په داما نۀ کړ نظر

څوک به وجار باسی مبرم حکم د داور
پیر د فراست لری هُنر کنج و لښکر

لاړم ترمسجده نمونځ م وکړ پکه تر
سور شوم په سیلئ نور م واچوۀ په لیر

هسے په هوا تلم لکه باد درومی صرصر
کوښے تنها تلمه په نوښار وخوت نهر

نۀ وو لا دوپهر چه م ځائے شو پیښور
واستوۀ مغل ته ما هغه ساعت نفر

وے م دایم راغلم ستا په خطستا په خاطر
کوم ساعت حاضر شم په ما کومه لړے چر

داځواب ئے راغے چه راتلۀ د وو بهتر
ګاندۀ په دیوان د رابنکاره کړه خپل پیکر

درے ورځے شوے تیرے دیوان نۀ کړ کیدی خر
دے په څو وماته زۀ له ځانه بے خبر

شیخ د ګجرات د دۀ پیشدست وو یو بشر
سر تر پایه واړه په دیدن کړیه نظر

دۀ وے ترما راشه چه کنګاش کړو مقور
بیا به د نواب ته ویل کړو زیر و زبر

ورغلم تردۀ پورے زۀ پاک په خپل باور
تړونه م نا اهل مغلی شوی په داشر

لور په لور مغل ترما چا پیر شو په هُنر
مفت ئے په لاس کښیوتم په حکم د قدر

ژغ وشو په شهر داخبر شو منتشر
هیڅ انۀ پسندل په خدائے پسنده وومکر

کُوزئے کړم له کوټه چه ئے کښیوتم په جال
زرئے را په پښو کړے پنج سیرئ بیړئ کوتوال

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

خورشو په ملکونو د اخبر په درست دیار — درست عالم دلګیر شو لا پښتون یار او اغیار
هرچه اُمرا کان وو په صوبه کښے منصب دار — کل عالم حیران شو چه ئے ولیعهد دا کار
لاړل په صبا د وخته تول شول په دربار — وئے وے دا هسے رنګ نیک خواه د شهریار
دا رنګه نیوه شی نواب بنه ګنړی دا چار — چپه خوله شو پاتے هیڅ ئے ونه کړ کفتار
پاسیدل له ځایه اُمرا کان شول تار په تار — درے ورځے شوے تیرے ځما تر ونه نا پکار
ورغلل مغل لره قبول ئے کړل مدار — آس او خلعتونه مغل ورکړل په اقرار
ملک ئے ځما ورکړ نالایق ئے کړل سردار — کور او خیلخانه اُولس همه شو خبردار
درست ختک د دیو وکشتن ته شو تیار — روح د دیو والوت په بلا شو ګرفتار
ما وخیلخانے وقام ته وے په زنها ر — مړک کشتن نه بویه نه څه نور شر و اشوار
یو به دشمن بنا د شی چے ورک کړ خپل تبار — بل به فساد کړ شی د بادشاه دروهی اعتبار
دوئ او درست اُولس په زیارت و شیخ رحمکار — تول شول له دے کاره په قریب شول توبه ګار
څو یم نادان وو په خطا لاړل بسیار — مړک کشتن که نه وی د دے مه پریښوے وقار
بل فکرے نه وو ورپیدا شو د څا ر — مړک وته م کښینا سته په لیل و په نهار
دوئ په زړه کښے داوے چه که سل کروکه هزار — هر کله چه خلاص شی فلانه مونږه یو به دار
تیرے شوے په بند کښے څا دوه میاشتے په شمار — ملک واړه ویران شو خلقه شوه په کهسار
وغوښتے پنځوس زره روپئ صوبه دار — ماوے دربه نه کړم یو پوچک نه یو دینار
دواړه لوریه وکړه سره دا قول اقرار — یو مغل بے پته بل م ترونه شر مسار
اوس خو بانډه دادی چے څلئے وهندوبار — زرے فکر بویه په تعجیل او په تلوار
زر په دا لاخوښ وُم چه کړ و رشم تر دربار — د عمر دولتخواه وُم د عزت وُم طمع دار

هند ته ئے روان کړم بدرقه م مستجاب
هم ملک هم خان هم د همه غوری اَرباب

زه ئے کړم له بناره په شتاب شتاب روان — راغلم نرم نرم په رباط د شابیګ خان
درسته شپه څوکئ د محب خیلو په خپل څان — بل وو مصری خان داؤد زے یو تول احدیان
راغلم تر نوبناره په صباهم په دا شان — خلق په ژړا په نندا ره راته حیران
څه به د نوبنار د شپے زه کوم بیان — درسته شپه زلزل وو په هند و په مُسلمان

Poha Foundation
A.S.KB

صبح ئے کوچ وکړ پښتانهٔ مغل لرزان — لوړپه لورفوځونه ووځما توله ترمیان
ماووپیغام کړے په اُولس په اشرف خان — نهٔ بویه دَجنګ دَخرخشے فکر سامان
مونږه دَبادشاه یو قدیمی دولتخواهان — یوم نام بدیږی بل ستهیږی افغانان
راغلمه ترسرایه سرائے یک لخته وویران — تابه وے هرګزنهٔ وومیشتهٔ دلته انسان
څهٔ بهدرته وایم څهٔ پیرے لری آسمان — څوک ورته توانیږی چه شدت کاندی عیان
دیرے ګرانے راشی په سړیو په جهان — خدائے وسړی ورکا بیادهرے چارے توان
ګران ساعت هغه ووچهم ولیدهٔ عثمان — بیاراغے زینو دَخیلخانے یوځوځوانان
راغلهٔ په اَرمان خُلهٔ جدا شو په ارمان — زهٔ او دوئ دَسرائی جوشجروړه کړیان
راغلو په نړئ نندارچی مردان زنان — هسے رنګ ولاړوو لکه بے روحه بُتان
راغلو په ګړئ دَخیرآباد پیچان پیچان — پورے کهٔ راپورے خلق واړه نندارچیان
هرچه راسړه ووهغه واړه وو ترسان — چاوے چه ختمک بهحاضرنشی په میدان
ماخوپیغام کړے ووهم دام ووګمان — اوس به راځرګندشی له یوهٔ لوړیه نشان
هسے جنګ به وشی په دا آخرالزمان — ګوره څوبه شمارشی دواړه لوړیه کُشتکان
جنګ جنګ جدل ونشوحکم داوو دَیزدان — پورے شوم ترسیندهٔ په اتک شوم نګران
درست اولس م واړه په غوغاپریشان حیران — ویرم په کورونو په هلے هلے م فرزندان

راغے په ختمکو باندِ هسے یو ساعت
تابه وے نازل شو په جهان کښے قیامت

زهٔ ئے له اتکه نه روان کړم په داحال — ورئے وړم په پړه په باباحسن ابدال
بیاله هغه ځایه په پنډئ په استعجال — بیاله هغه ځایه تر رباطه وشو چال
راغے په رباط کښے له نوابه یو مثال — بیائے بیرته یوړم ترپنډئ دم درحال
راغے په پنډئ کښے یوخط په دا منوال — وانړی ئے په وړاندِ ودربارته بے اهمال
لاړم له پنډئ شپه ترمینځ دَګړتال — لاړم ترلاهوره کوچ په کوچ په ارتحال
څویه سعادت باقی میرباز پریشان احوال — راغلهٔ په لاهور کښے راپسے دوئ په دنبال
وړاندِ ترما لاړل و دربارته په ارغال — وئے کړه بخشی تر له دے حاله قیل وقال
څوئے دَمیرجمله دے میربخشی په استقلال — ډیرمهرئے وکړ دَلاسا جوال جوال

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

وے ئے راورسی دربار وته خوشحال — نور به سرفراز شی غم ئے نشته یو مثقال
زهٔ هم په وسط د رمضان کوچال کوچال — ورغلم دربار ته زرخلور اویا وو کال
ډیر درد وبدل شو په دامینځ کښے څواب سوال — حکم د خلاصی په ضمان وشو په اجمال
څائے په حویلئ کښے ترخپل څنګ راکړ کوتوال — جور شو ضمانی ته سید شمس د جلال
مونږ په دا فکرت وو چه په میاشتے د شوال — راغے عرض داشت د سید میر په دامقال
مهٔ پریږده خوشحال د دهٔ پریښودی اختلال — بیا په مینځ کښے پریوت د خلاصی ډیر جنجال
ملک منصب جاګیر څما تغیر شو مال محال — دولس منصبدارم تابینی شول پائمال
نرناحق په کښل د بدوئیل د بدسګال — وپسندهٔ ظالم بادشاه په ما باندې اشکال
زهٔ دلے په بند هورے څا اهل وعیال — تار په تار په غرونو په عذاب او په وبال
هسے چارے وشوے چه د چا نهٔ وے په خیال — نشته د اورنګ بادشاه په عدل اعتدال
لور په لور خورے شوے رالښکرڈے د دجال — نشته یو مهدی چه رابسکاره کا خپل جمال

دورد آخر دے فساد کړ شو لور په لور
یو تر بل اخته شو جهان واړه کور په کور

خدائے راباندې راوست داهمه واړه محنت — څوچارے سبب شوے درته وایم حکایت
یوچه زهٔ مغرور وُم په راستئ په خدمت — بل د مغل طمع څما نهٔ ورکړل عادت
بل م ناشکری بل د رونړ وحماقت — بل چه فرز ند انو م خطا کړ مصلحت
یو څله هم نه خطا خطا کرت کرت — واړه مشرانو اشرف خان بهرام سعادت
وم کړ اشرف وته د تورے اشارت — هیڅ عمل ئے نهٔ وکړ څما په نصیحت
څهٔ خدا یار خلیل څهٔ ئے حیا څهٔ ئے حرمت — څهٔ جګرام هندو څهٔ د هندوانو برکت
یو یو څوان پوهیږی د غلیم په حرکت — زهر ګډ وُل شی د شکرو په شربت
څوبه هغه څوبه چه هُنرلری حکمت — پوهه وی د دښمنو په فریب په خدیعت
ونیسی په لاس کښے سخاوت وشجاعت — نهٔ صرفه په څان نهٔ په جهان اعلیٰ همت
دریغه اشرف خانه دستیاری هومرهٔ قوت — درست اولس په لاس کښے هیڅ درونشو جرأت
وراغلل مغل ته د اشرف وو قباحت — هم څما آفت وو هم هرچا لره آفت
څوچه ملک ویران وو د مغل وو د پیر هیبت — وشوه ودانی د ملک پوره ئے شو حاجت

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

وئے کښل بادشاه ته دجګرام مجرا عزت
بوت ئے ووکابل ته اشرف خان په شرارت

پاسیدهٔ بهرام ته په دامینځ کښے یوغیرت
درست اُولس ئے ټول کړ په نړۍ را اوخت

تشے سرهوا غوښتے دبازنهٔ وی خصلت
بازنهٔ ووباز رنګ ووچه شکارهٔ ئے شوحالت

زهٔ وُم په دهلی کښے گرفتار په دازحمت
تیرے شوے په بند کښے پنځه میاشتے زیادت

بیا دمیر جمله خوبه بادشاه نهٔ په خلاصت
غرض ئے خُما وکړ دمیرخان په کفالت

داووے بادشاه فلانه به خلاص کړم سلامت
زن بچه کهٔ راولی و هند ته په سرعت

حکم ئے داوکړا میرخان ته وشول کښل
زهٔ په بند بندی خُما کوروته راوستل

واوریدهٔ داحکم سعادت باقی میرباز
راغلهٔ یکایک ئے حقیقت کړ را آغاز

میاشت وه دصفر چه درے واړه لکه باز
وئے کړ وطن ته په رخصت خُما پرواز

لاهل تروطنه په شل ورځے یکه تاز
یو په څائے رانغے چه زمونږ ووسړه راز

غرب وته قبله وه ومشرق وته نماز
تلهٔ ووکربلا ته دحج لورے وو حجاز

څهٔ به درته وایم له دے حاله دور دراز
کوتے کوتے حال دے مختصر بویه ایجاز

واړه لوئے هلک چه م ساتلی دوو په ناز
واړه په نعمت کښے پرورده مملوک شیراز

تار په تارخوارهٔ شول مبتلا په ډیر نیاز
دور دګردون کړل د بلاسره آ نباز

هره ورځ فلک لری تازه تازه طراز
هیڅ باورے نشته په نواخت او په نواز

وولی په مزکه یو ساعت کښے سرفراز
پروت په توروخاورو په زمان ئے کامتاز

ډوب کا په دریاب کښے چه محکم لری جهاز
وباسی له مینځه چه ئے نه زده وی شناز

څهٔ کړم چا ته آه کړم هیڅوک نهٔ لرم دمساز
چاوته ناره کړم څوک م نهٔ آوری آواز

دروم په بل لوری په فلک راشم بازباز
مهٔ وے دا فلک مهٔ ئے دا هسے امتیاز

اهل په خوارئ کښے نا اهل په اعزاز
څیرے خط میرمنے خدمتګارے په پیشواز

هرچه آبلهان دی روغنئ خوږ دُخباز
هرچه دانایان دی نان خورش نهٔ لری پیاز

نشته دَ رښتینو کره یوکُهنه پلاز
سرهٔ ټغر په کور کښے دروغژن لری غماز

نورمرغونه کړئ په باغونو په طناز
بندی دی هم هغه چه یلے رنګ شته یا آواز

آس واړه شاخوږی په نشیب او په فراز
خروهی خر تیزے په آخور کښے په رباز

POHA پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

څوبه درته وایم حقیقت دے کهٔ مجاز .. بس کړه داخبره مختصره هم ایجاز

څهٔ کړم نهٔ پوهیږم دا فلک سفله پرور
لاس رسیدے دریغه چه پرے سوړ کړے تټر

دوه ځله سرائے مات شو یو ځا په بندیدل
بل د سعادت باقی میرباز په رسیدل

یو ځله په ماتے ترهنګاله ورغلل
بل دا کوزیو په سیکری ننه وتل

نهٔ ئے تورهٔ سره وه نهٔ د سرو ماتیدل
څو یه م له ملکه له اوله وو تل

زهٔ په هند کښے بند وُم اشرف خان وو په کابل
وارهٔ زن بچه م په سیکری کښے داغیدل

راغلل و بادشاه ته د کابل د صوبے کښل
ملک د سرائے ویران شو پرے بیحد و شور زلزل

ځائے په ځائے فوځونه په څوکئ کیناستل
لار د سرائے نیولے مسافرئے چلول

جوړشول یوسفزئ څنګ سرائے ته په وهل
څو تنو ان ئے بوتلل په سحر ترے وختل

بارے څهٔ وهل وونهٔ ختل وونهٔ مستل
بارے څهٔ وهل وونهٔ وهل وُونهٔ مهل

نام ناموس م لاړ شو چه اعتبار وو د مغل
نوم م د بدخواه وو چه نیکخواه وُم تل تر تل

ملک ئے وو راکړے په پنجاب کښے متصل
حکم د بادشاه وو صادر شوے په پرینبول

لیږدے کهٔ محنت دے کهٔ کشتن دے کهٔ شړل
وارهٔ په قسمت کښے په سړی باندِ نازل

داچارے چه وشو بیا ترمینځ شو فکر بل
څوک ئے په چا نهٔ کا د سړی دے نصیب خپل

زهٔ د یوسفزی په ځان زهر وُم قاتل
بل مقصود م نهٔ وو په خدمت کښے د مغل

دیر شاهان څوانان م یو د بله وُوژل
تیر ساعت ارمان دے پښیمانی نشته حاصل

دا په خیال د چاوو یا په فکر جار و تل
څواست رضا د خدائے وه په هر شان چه شوے شول

شاباش په هغهٔ شه چه د ننګ وکا پالل
راغله یوسفزئ لکه پیښ شو کار مشکل

یو وو ها ئیزے را نږدے ورسره مل
لوئے هلک م وارهٔ تر دریاب پورے وتل

لاړل ترسیکرئ ورسره مل کور و نه سل
نور څنګ م وارهٔ په خپل ځائے وُدریدل

څهٔ بلا د خدائے ده د وطن جدا کیدل
رونړه عزیزان خویشان و بله بیلیدل

یوهے هائے هائے وو په ژړا وو لوئے هلک
درست عالم حیران شو چه څهٔ کار شو په څنګ

Poha Foundation
A.S.KB

خدائے خوخبردار دے کہ بنکارہ نۀ دی پہ چا
بندیم خلاص دِ نشم کہ دروغ وایم پہ ذا

خپل ووکۀ پردی ووکۀ آشنا کہ نا آشنا
چاسرہ م نیت دبدو نہ وو د جفا

ھرچہ مخامخ وُم ھسے شان وُم پسے شا
بل فکر م نۀ وو نہ د روئی نہ د ریا

ھیڅکلہ پہ ظلم سرہ وادار نہ وُم اصلا
ھرچہ ظلم کار وو لہ ھغہ م وہ بلا

ھرچہ رعیت ووڅۀ غریب ووڅۀ غربا
دام ووپہ نیت کښے چہ آزار نشی لہ ما

زرکۀ زرینہ کۀ مال وملک وود دُنیا
واړہ م پیرزو پہ خیلخانہ وود آشنا

بدوُم لہ ھغوچہ مبتدع وو ناصفا
درست پہ زړۀ مئین وُم پہ فضلا پہ عُلما

قصد م لہ ھغو ووچہ مفسد ووبے وفا
غم م لہ ھغو ووچہ غلیم وود بادشا

عمر م چہ تیر شو پہ راستئ پہ ریښتیا
نۀ م وہ پہ کار کښے د مغلو ھیڅ دغا

پلار نیکۀ م ځان کړد نمک پہ کار فدا
بل پښتون م نہ وو پہ راستئ کښے ھمتا

ځویہ م پہ بندشۀ لہ وطنہ شوم جلا
څوچارے راوشوے نۀ گناہ نۀ م خطا

تار پہ تار م لاړے خیلخانے کجا کجا
واړہ پہ ډیر غم کښے مبتلا جدا جدا

ملک واړہ برھم ودان بنھرونہ پو پنا
تار پہ تار لہ ملکہ درست عالم پہ واویلا

څو میاشتے پہ بند وُم پہ دھلی کښے پہ عنا
اوس پہ رنتنبور کښے بندی پروت یم یکتنھا

ھیڅ د اورنگ زیب بادشاہ پہ دانشتہ پروا
خلق کۀ د دۀ لہ ظلمہ کا ندی تل ژړا

گونبی پہ مانۀ دہ ډیرہ وشوہ پہ ھرچا
شل صوبے د ھند دی پہ ھرلوری ډغوغا

ھرچہ کتکان دی پہ صوبہ کښے کد خدا
څوک پہ بند بندی دی څوک لاکړی ناویسا

یو پہ رنتنبور کښے دوہ سو ناست دی مبتلا
څوکو ټونہ نوردی پکښے بند دی بے احصا

پومبئی ئے تر واړہ پہ خپل پلار سرہ کړہ خوا
بیا درپسے نور وھی چہ دی اعلیٰ ادنا

رنگ د ھغو ورک شہ چہ آوتہ وائی دروغ
نشتہ څوک پہ ملک کښے چہ لہ ډوی پہ زړۀ روغ

دہ چہ لہ دکنہ نہ راھسک کړ خپل علم
ورک ئے کړ پہ ظلم ھم پہ مکر دیر عالم

وئے کړ اول لہ مراد بخش سرہ قسم
راغے پہ اُجین جسونت سنگھ ئے کړ برھم

بیا پہ آګرہ راغے پہ دارائے کړ تورتم
بند ئے شاہ جھان کړ ترے بیل کړد رستم حشم

بیائے مراد بخش د شاھجھان سرہ کړ سم
یورئے ترملتانہ پہ دارا پسے برچہ

POHA
پوھہ
Poha Foundation
A.S.KB

بیا راغے پہ بیرتہ پہ شجاع نے وروست غم
جنگ وو پہ کجوہ کښے چہ شجاع شئ منہزم

بیا داراجنگ وکړ پہ اجمیر کښے بیش وکم
مخ پہ مغرب وتښ داراشا برهم درهم

ونیوہ جیونړ پنړی پہ کور کښے پہ خپل چم
رائے وست دهلی تہ دَدہ سرے کړ قلم

بیا سلیمان شکوہ د دارا خوئ مکرم
راوست راجپوتانو گرفتار شو پہ اَلَم

لاړ شو شاہ شجاع تہ مشر خوئ شو دَدہ رم
بیائے خُنے بیل کړ پہ پیر مکر پہ پیر دم

بیا پہ شاہ شجاع پسے دلیر وو معظم
وئے یوست لہ بنگہ گورہ چرتہ څکوی دم

رائے وست پہ خونہ دَخپل پلار هسے ماتم
کارتہ ئے حیران شو همکی عرب عجم

دا تَردُد وارہ پہ دوہ کالہ بیش وکم
وشوہ شئ د دهلی سلطنت پرے مسلّم

وشوہ اوہ کالہ زرا دیا کالہ دوہ کم
دہ چہ د دهلی پہ سریر کیښودہ قدم

یا آزار د پلار دے یا اثر دے د قسم
یائے لہ غرورہ مبدل شو خوئ شیم

یو هے هائے هائے دے پہ انواع انواع ستم
څوکالہ کہ نوروی درست عالم بہ کا عدم

هسے پہ ظاهر صورت پہ مکر دے محکم
ولے چہ پیدا شو ثانی براهیم اَدهمؒ

فعل ئے چہ گورے هلاکو دے یا اظلم
چادی آوریدلی پہ اولاد کښے د آدمؒ

پلار پہ بند ترلے قتل کړی ذی رحم
وارہ ئے دَخپلے خود کامئ لا پہ غم

هیڅ د خوار مظلوم پہ حال پوښتنہ نہ کوم
دوارہ ورتہ یو پہ تفحص کښے گرم نا گرم

داهسے بادشاہ دے دا انصاف دائے تمیز
خدائے بہ نا انصاف پہ جهان نۀ لری عزیز

واورہ دا خبرہ درتہ وایم ممتحن
وارہ کار پہ بخت دے پہ طالع دے نور سخن

چیرے داراشاہ چیرے دَدہ جاہ ومخزن
چیرے دَدهلی زمزمہ زغرے جوشن

چیرے اورنگ زیب څۀ ئے پایہ څۀ ئے دکن
څۀ د دہ سامان څۀ ئے لښکر خچن مچن

راغے پہ آگرہ دَدہ پہ سرا یښے کفن
تار پہ تار فوځونہ دَدهلی برهم زن دن

بخت چہ چاتہ مخ کا دهغہ چمن چمن
کل شگفتہ کیږی پہ بنوړ کښے پہ گلخن

بخت چہ چاتہ مخ کا وردِ بند کا پہ آهن
گنج ورنسوزی تر دیوالہ تر روزن

بخت چہ چاتہ شاکا کہ دانا وی د زمن
خپلہ دانائی ئے سرے لمبے شی دَخرمن

بخت چہ چاتہ شاکا مرغلرے دَعدن
نۀ پیری دَدہ دَمرغچیچو پہ ثمن

Poha Foundation
A.S.KB

کارَدَے اُود په هیڅا نۀ دے مبرهن
دولس ځایه ګرځی په ځائے نۀ لری مسکن

هرلوری تهٔ ګرځی هم پاسبان دی هم رهزن
ځوک ترخوف تیرکا دَچا ووهی ګردن

ځۀ به درته وایم چه نے ځو دے مکر و فن
خلاص نے له آسیبه نۀ دے هیڅ نو اوکهن

اړه یو نفس دے نتیجه نے ما و من
واړه په ټاکئ دی چه نے وُځی له دهن

ورک شو دَ یزید په هغه ځوکاله دیدن
پا توشۀ پرے لعن دَحسینؓ او دَحسنؓ

تل به دَ اورنګ نۀ وی داکر و فر و فن
پا توبه په دۀ شی تل نفرین دمرد و زن

خۀ شوکۀ دولت نے آویزاند شی په دامن
بیا کله سفله دے دَ اعلیٰ پائے څښتن

هرچه په فطرت کښے پیدا شوے دے خیرن
پاک اوصاف به نشی کۀ نے تل د ښځے بدن

خۀ شوکۀ دَ بازله ځاله والوزی زغن
بیا زغن زغن دے کۀ هر څو دے پنجه زن

هرچه پاکیزه لری خپل اصل خپل ګوهر
مۀ کړه خدائے چه راضی شی په آزار دَ خپل پدر

خدائے وکړے دا چارے په ما واړه وکړے زړه
څو چارے غلط شوم چه م لوئے کړا حمق ترۀ

بل چه دَدۀ لور م امرا ته کړه وادۀ
بل چه م په کور کښے خۀ کښے نښول سپین اوسۀ

بل م چه کوټ محکم بنا نۀ کړۀ په غرۀ
بل چه م په تُوره په خدمت غرور کا وۀ

بل چه م مغل په ورکړ مرکړ نۀ غلاوۀ
بل چه م په وخت دَ نیو و ملک نه ولاړۀ

بل م چه قوت دَ یوسف زئ ورکا وۀ
بل م چه په اصل غوریه خپل پښتون کا نړۀ

وائی چه له ځانه په اولاد وی پیرزو بښۀ
خدائے به کا روانے په اصلی ویلوا وبۀ

دا یو څو خبرے چه ما راوړے په خولۀ
بویه چه همه واړه وکښلے شی په زړۀ

نرد دے کۀ شطرنج دے کۀ چوپړ دے وایم زۀ
دا واړه چه نے زده شی نوئے لوبه شی هالۀ

هرچه په دا کار کښے څوک اومۀ دے کۀ پاخۀ
وکاندی پاخۀ په زمان چارے په ومۀ

هیڅ په خپله پوهه هُنرمۀ شه غرۀ ته
هرچه تر تا بهه دے عقل زده کړه له هغۀ

وائی چه په پوهه بوعلیؒ چا وویشتۀ
بیا په ډیرے چارے خَلقو احمق بالله

هیڅ سړے هغه دے چه برخی په هره خولۀ
کار په توکّل بویه نۀ خلقو ته کا تۀ

یار چه هسے بښۀ وی چه نے ځائے کړے په لیمۀ
بیائے په یارئ مۀ کړه هیڅ غلطیدۀ

خۀ بلاد یر بښۀ دی دَدۀ و ستر کو تور بانړۀ
ستر کے دِ ږندے کا مشه ستر کو ته کا بړۀ

Poha Foundation
A.S.KB

مل هغه بالهٔ شی چه تیر ببر نهٔ ځی ترملهٔ
مل دَخپل مقصود دے چه ئے وړاندِ روستو تلهٔ

نهٔ وی دَچا ترستونی تیر چیرے ترخهٔ
بوتی دَسپلمئ دَکندیری کنړی خوابهٔ

څوک چه په لوستو لوستو ملامه زده کا څهٔ
څوک دَمور په نس کښے زده کا وزیږی هالهٔ

دوه سوشل بیتونه دی یوولس بنده بنهٔ
ما په رنتنبور کښے دَزړهٔ تاؤ پرسراوهٔ

مربع

POHA

دَ شمئ تورو سنبلو په سپین مخ ئے تسلسلو
پرے غوغا کا نړئ بلبلو تل به وخت نهٔ وی دَ ګلو

له ما ګرځئ دُوره دُوره نظر نهٔ کا له غروره
نور کهٔ مری په تیره تُوره زهٔ ئے مرم په تغا فلو

زهٔ هغه اخلاص لرمه ستا په ستړکو سوکند خورمه
چه ما نړے کړے له ما مرمه مخ دِ تورشی دَ چُغلو

راته نهٔ خاندے غمګین شم ستا له جوړه په زړهٔ خوږین شم
نهٔ به باز نهٔ به شاهین شم نهٔ به راشے په منګلو

خپل انداز ورلره بس دے خوښ په خپل هُنر هرکس دے
څان ته کل وائی کهٔ خس دے هر یو مست دَخپلو ملو

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ م زړۀ کۀ م دماغ دے نۀ ئے باغ پکار نۀ زاغ دے
په دا بوئ م زړۀ فراغ دے چه ئے راشی له کاکلو

همیشه ورپسے ژاړم م په موندنه به ئے ویاړم
کۀ ئے مومم زۀ ئے غواړم په اوراد د خلور قلو

شکرداچه په پرواز یم وښکارونو وَته باز یم
زۀ خوشحال دَغرونو باز یم چه په بند وُم د مغلو

POHA

معشر

تۀ خپل خوب کوه بُتا کۀ زۀ درسته شپه بے تا
سترګے سرے کړم په ژړا نارے وهم په واویلا
چه ترکا نړی سخت دے لا هغه هسے زړۀ دے ستا
خولا پا یم په دُنیا کۀ زړۀ سوے دِشی په ما

نورځۀ پۀ غواړم له تا
مکړه دا هومره جفا

کۀ تیره تُوره وکښلی راشے تۀ قهر نیولی
رقیبانو سند وُلی دواړه لیچے دِ غښتلی
بیا یو خو کلے وهلی وکُشتن ته جوړیدلی
مادِ دا جفا منلې خون بهادِ م دریخنبلی

هومره مهر وکړه کښلی
رابنکاره کړه خپل لِقا

هغه ورځ چه مئین کیږی عاشقان تر سر تیریږی

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ عالم ورته وٹیږی نۀ ئے ننګ وی نۀ شرمیږی
نصیحت پرے نۀ لګیږی له کُشتنه نه ویریږی
لا یعقل شی نۀ پوهیږی خو مجنون شی ودریږی
پورے خلق حیرانیږی
له هرچا وی شا په شا

نورئے هیڅ نۀ وی په دِل کښے په سکوت او په ویل کښے
په خوږلو په نوشل کښے په خلوت او په محفل کښے
په میدان او په ځنګل کښے په لیدل او په کتل کښے
په فروخت په پیرؤل کښے په ولاړ په پریوتل کښے
په آسان او په مشکل کښے
دَ خپل یار لرې هوا

کۀ هجران وی کۀ وصال وی دواړه دۀ وته یو حال وی
کۀ هزار غرونه جبال وی دِ پرسیندونه ډیر اطلال وی
تر دا مینځ پرده محال وی وریښکاره دَ یار جمال وی
جلوه ګرئے خط وخال وی خوښ خورم دَ یار په خیال وی
هم په دالیدۀ خوشحال وی
نۀ کا بله تمنّا

مُسَدَّس

محبوبا پری رخسارے سرتر پایه قلم کارے
دوه دِ سترګے دی کټارے تل په لاس تیرے کټارے
چه ئے وا وے بیمارے
خونریزی کاندِ خونخوارے

Poha Foundation
A.S.KB

دوہ د وړوځے دی مهینے دوہ دِ زلفے عنبرینے
دوہ دِ شونډے شکرینے نازنینے مه جبینے
سروِ قدے تن سیمینے
جفا جوئے دل آزارے

تور گیسو دِ مشک افشان دی په سپین مخ دِ پریشان دی
تار په تار پیچان پیچان دی په هر تارئے آویزان دی
کۀ شیخان کۀ زاهدان دی
په هر چا دِ وکړے چارے

ډیر په تا پسے افکار دی په فریاد او په کوکار دی
ستا دَ وصل طلبگار دی صبر نۀ کا ناقرار دی
عاشقان دِ صدهزار دی
ما به چا سره وشمارے

بیا دِ ولے مهر نور شو چه نظر دِ په بل لور شو
په کوکل کښے مِ بل اور شو فراق ډیر را باندِ زور شو
رود دَ اوښکو دِ راخور شو
زۀ ئے څو لرم حصارے

څۀ خو مهر تۀ دلبر کړه نۀ تل جور سراسر کا
په ما خوار باندِ اختر کړه له برقع نه مخ بدر کا
ځما اوښکو ته نظر کا
چه په مخ ځی لاړے لارے

چه مِ یار کنډۀ یار نۀ وو بیهوده مِ زړۀ پرے بنۀ وو
په خپل رائے وو په خپل زړۀ وو ځما ډیر امید په دۀ وو
دے دَ هر غما زپه خولۀ وو
تل په ما پسندی دشوارے

Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے بیا ترکش په میان کړ چه ئے عزم د میدان کړ
چه سمندئے په جولان کړ واړه خلق ئے حیران کړ
ژغ ئے کړ په درست جهان کړ
خلقے ئے کړے هموارے

آرائش د خط وخال کا ستائش د خپل جمال کا
تل تل کبر تل تل خیال کا تل تل پیچمے تل ناخوال کا
څو نا سازے په خوشحال کا
سل فتنے لړی تیارے

POHA

مخمس

وعاشق ته دوه قدمه بحر وبر دے نه ئے کړد په لمن پروت نه دامن تر دے
په فریاد نارے وهی په نارو سر دے چه د عشق په کرانه لار کښے د یر خطر دے
هر قدم چه پکښے اخلے دارد سر دے

عاشقان د شاه د خولے په جامے سپینے قلندر دی نه لباس جامے رنګینے
اندرون م واړه پک شو درست په مینے که سینه م سره چاک کړے وبه وینے
چه م ستاله غمه وینے درست ځیګر دے

بنائسته چه په بنائست کښے دلنشین شی د عاشق سره د یر مهر لرئے کین شی
نه چه تاغوندِ آفت د دل ودین شی ستاد مهرباران نه ووری چه شین شی
ما په زړه کړے ستاد مینے کر دے

عاشقان په عشق کښے نه کا د سر ویره د سر ویره اندیښنه ده مختصره
که دراز پیالے هر څوده تیز تره ستا په راز به ژبه هم نه کړم خبره
تل تر ژبے رسیدلے راز سمر دے

Poha Foundation
A.S.KB

نتیجہ ئے سورسور آہ سپینے اوبۂ وی آبلہ دننہ زرۂ لیمۂ ئے سرۂ وی
مشقت ئے هم په ځان هم ئے په زرۂ وی زۂ خبرنۂ یم له عشقه چه عشق څۀ ډی
هومره آورم چه له ځسنه ئے اثر دے

عاشقان په غم خوشحال دلګیر بے غم دی په هوا د یار د زلفو پیچ وخم دی
فارغ شوی له وجوده له عدم دی چه ئے عشق ترسره کړے هغه کم دی
په دا کار کښے لاف وهلے یوۂ هر دے

د بلبلے خوشحالی وی په ګلزار کښے د عاشق د زرۂ خوښی وی په دیدار کښے
څو به عمر تیروم په انتظار کښے صبر مۂ غواړه له ما د عشق په کار کښے
جودا نه صبر په ما باندے لوئے غر دے

اول مینه د یوسف[۳] په زلیخا وه بیا له پسه د مجنون او د لیلیٰ وه
له غه پسه د وامق او د عذرا وه عاشقی لازۂ تۂ نۂ ووچه پیدا وه
نۂ چه ما او تا ګډ کړے دا هنر دے

کۂ پلو له مخے لرے محبوبا کا بیدلان به پروانه په خپل لقا کا
تل له ما سره فتنے جنګ وغوغا کا خو ځما طالع بنۂ نۂ دے یا رجفا کا
ګنډه کوم یو په وفا ترما بهتر دے

یوزمان م خالی مۂ وُسه له خیاله په خپله ګونګ اوسه د عشق له قیل وقاله
په ناله د ِکۂ بترشی تن ترنا له د عشق غم له خلقه پټ لره خوشحاله
څۀ ئے پټ کړم چه عالم څۀ خبر دے

تل د ِستائی په درست ملک کښے کښلی سل څوک یوبه نۂ وی په دا شکل وشمایل څوک
حد د چا دنے چه د ِپل ږدی په بورجل څوک کۂ زۂ نۂ وے تاپه ځان لره بلل څوک
په پالنګ به د ِدا هسے راختل څوک

خدائے ځما په زرۂ کښے ځائے محبت ستا کړ نۂ چه ما پخپله زرۂ په تا شیدا کړ
کور په کورم د زرۂ راز مینے رسوا کړ وا ړه عشق دے چه ئے سر را ته کیا کړ
ګنډه زۂ په ځان مټین د سرښندل څوک

Poha Foundation
A.S.KB

عاشقان په عشق کښے خوار و بیچاره شی لور په لوری په جهان کریوان پاره شی
آواره د یار د مخ په نظاره شی چه پتنګ ته روښنائی د چراغ ښکاره شی
نور له چراغه د ده غواړی جار و تل څوک

که په زړه کښے م د مینے ذره نه وے هومره ستا په مهر مینه غره نه وے
لکه زر د اور په تاؤ کښے سره نه وے بدرقه که محبت راسره نه وے
یک تنها به په خونخوار و لار د تلل څوک

راته وائی د رندئ په کار کښے سست ئے دروغژن په میخورئ کښے نادرست ئے
ما په سر د دروغژ نو خاورے لوستے د دیو میو پیالے د یرو دی اخیستے
ولے ماغوند به نه وی لا یعقل څوک

عاشقان د چشما نو مے پرست دی همیشه د بیخودئ پیالے په دست دی
په مستئ کښے له بلا سره پیوست دی د زلف په چاه د بند د شونډو مست دی
روغ هوښیار به په کوهی کښے پریوتل څوک

چه نا ترسه بے پروا سړی له خایه نور ے نشته لکه ته ئے خود آرایه
خود آرایه خود پسنده خود نما یه ته ئے پخپله راته وائے چه ئے وا یه
کنړه زه د مینے راز ښکاره وئیل څوک

د مجنون او د لیلیٰ وئیل یا دیږی څما ستا وئیل په هر لوری زبا دیږی
همیشه م زړه په دا وینا بنا دیږی بنه خو داچه د چا نوم پکښے یا دیږی
په فانی دُنیا به نه وی ژوندے تل څوک

واړه تازده درته نه وایم چه زده کړه لون لون طور طور کرشمه کړه
د غمزے توره لاښه په څرخ تیره کړه ته م وژنه د قصاص اندیښنه مکړه
د خپل خون په تور به ونیسم یو بل څوک

بے له تا به د نورچا هسے شمشیر وی چه ئے بے قتل وکشتنه نور څه هیر وی
په دا کار کښے ئے نظر ترهر چا تیر وی د سرونو شمار حساب بویه چه ډیر وی
نور د مړی په دا میدان کښے پردی خپل څوک

Poha Foundation
A.S.KB

خلقه دِ همکی واړه تر پښې شوه ماوے اوس دِ د غمزے تُوره یکښې شوه
بیا دِ جنګ وَته خونریزه شمله پریښوه چه دِ تُوره دَ غمزے په غاړه کښیښوده
حق ناحق به دِ په دا تُوره وژل څوک

ډیرے سمے کړے آؤرم ځنے مرمه چا ته دم وهلے نۀ شم غصے خورمه
چه دَ واړه وخواب وکړم توان لرمه دَ وګړی جفا ستا دپاره وړمه
کۀ نۀ زۀ دارنګ وګړے دا زغمل څوک

په دا شکر چه نے هومره خوبی درکړه تۀ هم تل په خوار عاشق باندې نظر کړه
دَ رقیب او دَ غما زخاورے په سر کړه تا پخپله سپینه خولۀ خوشحال ته وړکړه
ګنډه دے دا هسے شونډے کښبلول څوک

مربع

دریغه بیا مودوه په دوه وبله رازوے لایو راز وئیلے نه دَ بل آغاز وے
ستاله لوریه واړه ناز له مانیاز وے
په مزه مزه خواږۀ وئیل باز باز وے
همیشه په هغه خوئ کښے چه دِ خپل وو هغه خیال چه دِ دَ زلفو دَ وربل وو
داخسته خاطر م هسے لکه تل وو
فراغت بے غمه تاسره دمساز وے
چه به تا پیاله دَ میو سره اکوله ستا دَ شونډو دَ بوسے سره م څښله
زۀ هم مست وے تۀ هم مسته لایعقله
میخوری دِ په سر تور په ګریوان واز وے
له همه واړه عالمه وَر تړلے ستاله لاسه دما دم باده خورلے
صراحئ خندا کړے شمع ژړلے
په جهان کښے خو دا دوه توکه اَنباز وے

Poha Foundation
A.S.KB

په دماغ کښے یرنده ناسته وے مخ برنده التفات دِ له خودئ نه کړے وما ته
د خواب په ځائے چه سوال وکړے وتامه
زهٔ خسته دِ په بنکنځلو سرفراز وے

بنهٔ آوازکهٔ د بربط د موسیقاردے یا د جنګ د مغنی یا د مزمار دے
د رباب د چارتارے یا د دبل تاردے
مهٔ وے دا ستا د چوراؤ بنهٔ آوازدے

د وصال په کامرانئ دست رس وے لکه وه ترهغهٔ مینه یو په لس وے
په نیک خواه باندِ بنادی هوا هوس وے
په دِیرغم کښے څهره زرده د غماز وے

چه ئے ولیدے د یار په خط وخال کښے په هزار رنګه خوښئ ے په وصال کښے
هومره غم بیلتانهٔ کښیښو په خوشحال کښے
مهٔ بیلتون وے مهٔ ئے داسوز وګداز وے

قطعات

راشه مهٔ کړه په دُنیا تهٔ اعتماد دا دُنیا ده سرله سره بے بنیاد
په یوهٔ ساعت کښے هسے رنګ تیر یږی لکه تیرشی په یوهٔ ساعت کښے باد
شیرین عمر په هوس راځه د رومی لکه سرهٔ زرچه څوک . . . . . .
نفس شدید څرګند غلیم راته پیدا شو شیطان ګرځی دشمنئ ے پټ په غلا د
د غفلت له خوبه زر پاسه بیدار شه
د همت نمری د تول کړه . . . . . .

له لسو پورته تر شلو پورے بنځے دغه دی چه څوئ ګورے
له شلو پورته تر دیرشو پورے دغه هم بنے دی کهٔ نهٔ وی نورے
تر دیرشو پورته څلویښتو پورے زهرِ قاتل دی کهٔ څوځان ژغورے
تر شپیتو پورے ورله آنا د ه د لحد ورکړه ورپسے پورے

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ په مذهب دَخوشحال خټک دی
کښینه دَ تورو زلفو په سیورے
دَمزریونه خالی نهٔ وی هیڅ ور خدائے به دیر پکښے پیدا کاشیرِ نر
دَ بی بی اولاد همه کیدرمیدر دی په افضل په مَعظم لګی نظر
کهٔ طالع ورسره مل شی خان څرکند کا
بیا به هاله تهتریخ کا دَ پدر
څوم دوه اویا مذهب وته شا نهٔ کړه هومره نهٔ شوم خبردار دَعشق لکیشه
تهٔ به چیرے دَخوشحال په خوږ خبرے
چه دِ بوئ تر سپیرے تیرنهٔ دَله ریشه
په څو دیرشوے دَدُنیا پریشانه غمه په هرزړهٔ دِ سیاهی پرے یسته محکمه
دَهجران دَلمبو تاؤ ترخلقو وخوت
دریغه دریغه دَبهار سره شبنمه
په سردِ سُور سالو دے هم دِ کوره سره لمن
په څوسره سُور اور ئے
لکه کل دَ لالهٔ نن
چرک چه بانګ کا په خپل وخت څوک ئے نهٔ بولی کم بخت
چه بے وخته بانګ آغاز کا
سیخ ته ورولی خپل رخت
رسؤل دَطالب څوک کا ترمطلوبه درئے وښیم په کوته هغه شوق دے
عاشق څکه دَدلبر له چمه نهٔ ځی چه په غاړهٔ دَ شاه دَ زلفو طوق دے
چه دِ زړهٔ دَ یکړنګئ په ملک پرے میشت کهٔ څیره دِ سُره کهٔ زیره واړه ذوق دے
په هرچرته چه نظر کړم یو یار و بینم
په یمین کهٔ په شمال کهٔ تخت وفوق دے
اور دے سره سکروته پرے سینه کباب ځما شوه
زهٔ عذاب دَخیلخانے شوم خیلخانه عذاب ځما شوه

Poha Foundation
A.S.KB

چه لیندئ ئے دی په غشی خورنده وی په خوارهٔ
جامے اغوندی سپینے بدئے نهٔ وُځی تر خولهٔ
دورنګئ پکښے نهٔ وی لکه خولهٔ هسے په ژړهٔ
په خپلوئے نظر وی په پردئ نهٔ کا کاتهٔ
په ستر سحر بیدار شی مشغولا کا په نمانځهٔ

جهان ترما قربان شه
زهٔ قربان شم ترهغهٔ

واوُرئ یارانو چه خوشحال ختک خهٔ وئ
د سپی آشنائی بنه ده نهٔ یاری د یوسفزئ

چه چا سره آشنا شی یا له ویرے یا له طمعے
چه ځائے د ګوتے مومی غبرګ لاسونه پکښے بیائی

د بادشاه د ژمی شپه وه په سموکښے لیونی کړه درسته شپه په دوهه تیره
چه محنت په سړی راشی هسے تیر شی د راحت ساعت هم نهٔ کا میشته ډیره

د ستړکو په څنبلو یا سپاهی یا ناسپاهی دَ خولے په پرزولو یا واهی یا ناواهی

جهان پک دے له اغیارو نندارہ کړه یو کهٔ یو یار په جهان شته رائے بنکارهٔ کړه

یا یوزهٔ د درست جهان په لار فقط یم یا دا درست جهان په لار زهٔ غلط یم

چه رنځور درته محتاج نهٔ دے طبیبه خهٔ دَدهٔ د رنځ علاج کړے بے تقریبه
درویشان لکه ماران دی هم مهره لری هم زهر
په آزارئے راضی مهٔ شَه چه اَخته نهٔ شے په قهر
یو شان راته بنکاره شو کارد شعر د شهرت
کهٔ دا دے کهٔ هغه دے دواړه غواړی بنهٔ صورت

Poha Foundation
A.S.KB

چه بنۀ حسن بنکاره شی شکفته شی طبیعت
بل چه بنۀ صورت ووینی نور آ نکیز وکا آلت
عزل بے غزاله نۀ وی
جلق واهۀ شی ضرورت
په کاغذ به خط باقی په ډیرمدت شی تار په تار به د کاتب شیرین صورت شی
آه افسوس ارمان ارمان دے چه په مړ به
د قالب د روح بیلتون په څۀ زحمت شی
عادل بادشاه پیدا شو اورنګ شاه د دین غم خور
عملۀ په کتاب دے له علماؤ ئے بیوو ر
خپل پلار تړی په عدل په فتوی وژنی خپل رور
بنۀ حق په ځایونه تار په تارئے کړ خپل کور
د دین طلب ئے دا دے د دنیائے په سرتو ر
د نګولی حاجت نشته امرکان کۀ مومی سپور
چه پښه ئے په رکیب کړه له دکنه شو راسور
له مخه ئے بلا تله په جهان ئے بل کړ اور
کۀ قحط کۀ وبا وه کۀ جهان شو شور ماشور
د دۀ د نیت اثر دے
چه په درست جهان شوخور
مونږ محمدی یُو نحوست زمونږ ه نشته
تَوَکَّلْتُ عَلَی اللّٰه هم په داکښے موهرځۀ شته

مونږ هغه کسان یُو چه ژوند ون موډ په سوره
نن په کورستان دلستان وکښلے تُوره

زرکۀ هرځوبنۀ دی ننه کار ورلره بویه لورکۀ د بادشاه وی هم ردز کار ورلره بویه

Poha Foundation
A.S.KB

دَدوستانو په دوستئ نشته اُمید
دَ دښمن په تملق څهٔ اعتمید

په هر رنګ چه مِ لرے هسے به اوسم
بَنَه خو دا چه خپل خواهش له مینځه یوسم

کهٔ حساب شی کهٔ کتاب شی کهٔ پوښتنه
حال به څهٔ کړے دَخوشحال خټک څښتنه

POHA

مثنوی

له هرچا سره چه یو نفس قرین شوم
دَ هغوله خُویه بُویه په زړهٔ شین شوم

زړهٔ مِ خوږ په هیڅ انډهٔ شو په عالم کښے
له عالمه سره زیست کړم په ډیر غم کښے

خودَ سُود له مخه څوک را سره یار شو
چه ئے خپل مقصود پوره شو نور ویزار شو

چه ئے مخ په مخ له تا سره وفا وی
په قفا دَ سره خیر په سل جفا وی

چه ئے سنهٔ کښے هغه دَ سره بد شی
تل له تا سره په رخه په حسد شی

هرچه تا سره یاری کا نهٔ یاران دی
همکی وارهٔ لړم دی یا ماران دی

خُویه وارهٔ دَ زړهٔ رنځ دَ خپل بابا دی
لونړه کل دَ زړهٔ ژورے دَ ماما دی

کهٔ دِ یار دے کهٔ دِ خویښ دے کهٔ دِ رور دے
دَ خپل ځان دے دَ خپل سُود دے دَ خپل کور دے

تش دَ خولے لباس مباس دے سره کیږی
دَ هرچا خاطر خپل سُود وته پرکیږی

دَ راحت په وخت سل لاڼے دَ یارئ کا
دَ محنت ساعت چه راشی ویزارئ کا

شاه جهان بادشاه څهٔ لږ نهٔ وو نمنځلی
چه په بند شو همکی وو خُنے تللی

هے توبه! له دے جهانه تښے تښے
په صحرا کښے یک تنها کړځیدے کوښے

Poha Foundation
A.S.KB

پینځم توک

POHA

فارسی کلام

پوهه

Poha Foundation
A.S.KB

پیرازمے پرستی توبہ فرماید مرا — اللہ اللہ وقت گل این توبہ میشاید مرا
ہرکہ از نظارۂ روئے بتان منعم کند — پند او گیرم بدل در دل نمے آید مرا
شوقِ زلفِ یار دارم برجنونِ خویشتن — خود گواہی میدہم زنجیرمے باید مرا
غم چو آتش دل سمندر وار میر قصد در و — راستی جز عم کنون فاطر نیاساید مرا

از جفائے خار بلبل بر نمیگردد ز گل
چون جفایش پیش بینم مہر افزاید مرا

نامِ لبت گرفتن شیرین کند دہن را — خوش وقت آنکہ بوسد پیوستہ آن لبان را
دردِ درون دِل را گر درکشم بہ پوشم — لیکن چہ چارہ سازم این چشمِ خونفشان را
از لولو دو گوشش کامے ہر آنکہ دارد — از ما رسان سلامے آن نیک اختران را
آن گفتگو کہ باشد جز ذکر روئے آن بت — نامردم از نہ بندم زین گفتگو زبان را
برخالِ آن نگارے شہرے دہم دیارے — آن عاشقم کہ بازم برخالِ او جہان را
مجنون و ذکر لیلےٰ فرہاد و یاد شیرین — درپیش شان چہ خوانی صد گونہ راستان را
درکارِ عشق بازی مجنون وقتِ خویشم — جز خونِ دل چہ آرم بیوقت مہمان را
در دل خیال رویت مہمان یم لیلےٰ — در دہ زعشقِ لیلےٰ برباد خاندان را

در ہر رہے کہ بینند کوہی سگانِ کویت
برچشم خود گذارد پائے آن سگان را

نوبہار و مئے و معشوقہ و جام ست اینجا — زہد و پرہیز و ورع را چہ مقام است اینجا
قصہ کوتاہ کہ در مذہب ما اے صوفی — غیر مئے ہرچہ بود جملہ حرام است اینجا
یارب آن مغبچہ را ہیچ گزندے مرسان — کہ برویش نگران خاص و عوام است اینجا
شاہ من تند بران رخش کہ بس مردم شہر — بہر نظارۂ تو بر در و بام است اینجا
پیشم از مشک خطا دم مزن اے مشک فروش — کہ پراز نکہتِ آن زلفِ مشام است اینجا
می نوازم نئے خوش لحن بجا دوئے نفس — آہوئے کوہ و بیابان ہمہ رام است اینجا
یا نوائے سخن ننگ مگوئید دگر — مست عشقست نہ ننگ است نہ نام است اینجا

... * ...

Poha Foundation
A.S.KB

ازو دل برگرفتن کار من نیست — که از جان سیر گشتن کار من نیست
چمن را گرچه گلها بس شگرف است — ولے ہمچون رخت گل در چمن نیست
مرا گوئی بگو وصفِ دہانم ! — چگونہ چون درو جائے سخن نیست
من و سودائے رویت تا کہ ہستم — اگرچہ خود ترا پروائے من نیست
غمت تا در دل و جانم وطن کرد — مرا در کوچۂ شادی وطن نیست

چرا خوشحال را پرسی کہ چونی
مگر از چہرۂ او مبرہن نیست

این زر و زلفِ سیہ خم بخم است — دستۂ سنبل و نسرین بہم است
لالہ ہرچند کہ زیباست بباغ — پیش رخسارِ تو بسیار کم است
غم از آن ست کہ میرم بہ اجل — گر ز تیغ تو بمیرم چہ غم است
بجز از من بکسے جور مکن ! — زانکہ جور تو سراسر کرم است

از جفاہائے بتان گر میرم
تا نگوئی کہ نکوئے کرم است

پیر فرتوت و ضعیفم دیدہ بر خوبانِ وقت — یا منم سلطان وقت و یا منم شیطانِ وقت
میرسد صیتِ بہ گوش اہل دل شام و سحر — اینکہ درمانم نشیند عاقبت چندانِ وقت
آہ واویلا کہ دیدم بے ثبات و بے بقا — عمر چون باد و بہار و عیش چون پیمانِ وقت
نالۂ مرغانِ این گلشن بمن معلوم شد — آہ و فریاد و فغان دارند بر بستانِ وقت
دشمنِ وقت خودیم و خود روا داریم ما — صد ستم از دست خود در ساعت جانانِ وقت
چون ز دستت شد بدر مانند تیرے از کمان — باز در دستت نیامد ہیچگہ تاوانِ وقت

میزنم خوشحال خرم ہر زمان بر یاد دوست
گرچہ از ما بردہ نقد وصل را ہجران دوست

بیرون زیادِ لعل تو گر لالہ در دل است — داغِ دلِ خراب از آن لالہ حاصل است
باران دیدہ را بہ تردد ہمے دہم — خلقے بگشتِ باغ و مرا پائے در گل است
از کشتہ پشتہ درین رہ بہر طرف — یا رب نگاہ دار چہ خونخوار منزل است
ماندن زیار دور و شب و روز زندگی ! — یک لحظہ دور بودن من زہر قاتل است

Poha Foundation
A.S.KB

سیر آمدن زجان خود آسان بود بسے — سیر آمدن ز روئے بتان سخت مشکل است
انگشت عیب جوئے بجائے نمیرسد — درحسن و درجمال بغایت مکمل است
مستور گشت شاہد و معلوم شد شراب — افغانِ من زدستِ شہنشاہ عادل است

از دست دِل خجل شدہ ام آہ چون کنم
پیرانہ سر جنون جوانی کہ در دل است:

دلم ربودۂ آن زلف وخال و ابروست — چہ خوش ہلال چہ خوش دام و دانہ دلجوست
لبت مسیح صفت مردہ را روان بخشد — عجب طبیب طبیعت شناس ہر خوست
مرا کہ دل بشد از دست اے نصیحت گوئے — گذر ز بیہودہ گفتن بیا دم آن کوست
گذر ز قصۂ فردوس وجنت طوبے — کہ این متاع گرامی بہائے یک موست

اگرچہ تیر عدو جانستان بود خوشحال
مرا خدنگِ بلا آن دو چشم جادوست

شاہِ مرغان شکاری باز است — آنکہ محبوب شماری باز است
آنکہ بر دست شہان دارد جائے — بوالعجب صنعت باری باز است
کوہسید بحری و شنقارِ ترا — گر بما باز گذاری باز است
ہمہ مرغانِ شکارند بکار — راستی از ہمہ کاری باز است
آنکہ از چنگل خود نگذارد — دلِ این خستہ بخواری باز است
مال و اسباب جہان جملہ ترا — بو مِن تحفہ گر آری باز است
دِل بہ مرغانِ ہوا نسپاری — اے پسر ورنہ سپاری باز است

شاد و خوشحال در آندیم باشم
بینم از ورکہ در آری باز است

وصل او با محنت ہجران خوش است — در غمت گر این بود گر آن خوش است
چون مراد ما نشد حاصل ز وصل — از وصالش حاصلم ہجران خوش است
در جہان چون راز دار کیمیا ست — راز او در سینہ ام پنہان خوش است
اشک را غماز میدانیم ما — چند گوئی دیدۂ گریان خوش است
مشک سلطان و منم درویشِ او — مہر شاہان ہان بدرویشان خوش است

Poha Foundation
A.S.KB

گه عتاب وگاه صلح وگاه جنگ — این همه از جانب خوبان خوش است
ناصحا از ما نصیحت وا بگیر — درد سر دادن لعاشق لن خوش است
زخم تیغ عشق را درمان مجو — زخم تیغ هجر بے درمان خوش است
در فراق روئے او خوشحال را
روز و شب با ناله وگریان خوش است

ایزد چو چشم شوخ بتان را بیافرید — جادوئے بردنِ دل وجان را بیافرید
تا صید عاشقان کند از بهر دلبران — زانروئے پلک تیر وکمان را بیافرید
نازم بقدرتش که چو آئینهٔ حلب — صافئ جان سنگدلان را بیافرید
بنگر که باغبان قضا در ریاضِ حسن — سرو روان غنچه دهان را بیافرید
گویا برائے خاطرِ عشاق در ازل — سیمین برآن و موے میان را بیافرید
میخواست تا که قدرتِ خود را عیان کند — فصل بهار وفصل خزان را بیافرید
کوهی اگر زمانه فرستد هزار غم
از غم چه غم چو رطل گران را بیافرید

باش تا امروز را فردا کند — عیب پیری عیب ما پیدا کند
مرگ مے پوشد خدا خیرش دهاد — ورنه پیری شخص را رسوا کند
برسر ما هرچه راند گو بران — عقل کامل کارکے اینجا کند
من بهمان مرغم که از شاخے لشاخ — برخیزند بر پرو ماوا کند
درمیان خرقه پوشانیم ما — چون شه کز خود لباسے واکند
برفراز نه فلک پرواز ماست — باز تا شهباز ما پردا کند
آمدم خوشحال وخوشحالم هنوز
بخت با من مرحبا اهلا کند

چشم مخمور تو آخر کار کرد — زاهد صد ساله رامے خوار کرد
من مگر از حالِ عشق آگاه نیم — شیخ صنعان را ز دین بیزار کرد
سخت مے پیچد برو عشقِ بتان — هرکه امروز از بتان انکار کرد
باز را در بند عشق آورده است — شیر را در بیشه عشق آشکار کرد

Poha Foundation
A.S.KB

در درونِ عاشقان راز نہان — عشق اندر کوچہا اظہار کرد
عاشقِ بیچارہ اندر عاشقی — بر جنون خویشتر اقرار کرد

روئے زرد و آہ سرد و چشم تر
عشق کوہی را چنین بیمار کرد

حدیث روئے او با من بگوئید — بہ بلبل از گل و گلشن بگوئید
بہ آن چشم و نہ آن مژگان نہ ابروست — بلائے دین و جان و تن بگوئید
زسیل اشک من پروا ندارد — دلست این سنگ یا آہن بگوئید
شب وصل است مو آنجا نمانده — تو کے گنجی بہ پیراہن بگوئید

زلعل شکرینِ او نباتے
بکوہی میرسد من من بگوئید

خال مشک آسائی تو آسایش جانم ربود — ترک چشمان تو غارت کرد پیشم ہرچہ بود
صورت چین ہر کجا بینم بسانِ برہمن — مے برم بر یاد رویت پیش آن ہر دم سجود
عاقبت خود را زشاخ افگند از شرم رخت — گردد از وے در چمن گل رنگ و بوئے خود نبود
ما بدشنامے زتو خرسندم و خرم زیخت — صد سعادت از زبانت ہر کہ دشنامے شنود
با وجود وسعتِ کامِ دل و جمع بتان — زاہد افسردہ دل در کنج تنہائی غنود
ما زیانِ عاشقے بگزید زاہد سود زہد — آن زیان را دوست میدارم زیں بیہودہ سود

قتل کوہی را بہ تیغ غمزہ خواہد آن نگار
کاش باشد این کرم ایدوستان زانشوخ زود

لالہ در موسمِ بہار بود — عیش با روئے گلعذار بود
با رخ و زلفِ او سرد کارم — در شب و روز روزگار بود
آہوئے چشم تو چہ آہوئیست — کہ در اشیر نر شکار بود
رخِ تو ہمچو نو شگفتہ گلیست — عندلیبان او ہزار بود
قدِ تو در میانِ دیدہ ما — ہمچنان سرو جوئبار بود
وقت آن خوش کہ بعد ہجرانت — یار ہمچون تو در کنار بود
قصہ درد ما چہ مے پرسی — حالم از چہرہ آشکار بود

Poha Foundation
A.S.KB

همچو خوشحال عاشق رخِ تو
نیست ممکن که در دیار بود

مرا بدور لبت باده یاد مے ناید
بیاد روئی تو گل در فواد مے ناید

چرا بشهر دگر پا برهنه نگریزم
که در ولایتِ تو داد مے ناید

مرا زروئے بتان سوئے خلد میخوانی
برو برو که زمن این فساد مے ناید

چه جائے قاصد و پیغام و نامه و مکتوب
زکاتب تو بسویم جو باد مے ناید

بحق زلف دل آویزت اے پری پیکر
که غیر خالِ تو ام در سواد مے ناید

اگر بگشتنِ خوشحال مائلی برخیز
کزو بغیر رضایت عناد مے ناید

هرکه در کوچهٔ آن ماه مکانے دارد
کفر محض است اگر میلِ جنانے دارد

کامِ دل یافت که از چشمهٔ خضر افزون است
آنکه از لعل لبت روح روانے دارد

شانه را وصفِ دو زلفین سیاهت شاید
که بهر موئے ازین شیوه زبانے دارد

اے نسیم سحری غنچه دل را بکشائے
بلبل سوخته دل باز فغانے دارد

کنج وصلش که در و هر دو جهان زان گنجے
نیست این گنج که اکسیر بیانے دارد

گر نیم اهل ورع عیب من اے شیخ مکن
هر کسے در دلِ خود زعم و گمانے دارد

چند پرسی که ترا تیر ز شصتِ که رسید
آنکه او ز ابرو مژه تیر و کمانے دارد

تو مپندار که تنها دلِ خوشحال ربود
کیست که او عاشقِ او نیست که جانے دارد

با تو خلوت برگزینم در تو بینم سیر سیر
گرچه وقتِ نوبهار ست با وجودت هیر هیر

پنجروزے بیش نبود صحبت گل با هزار
اے دریغا در گلستان گر بماندے دیر دیر

آهوئے چشمِ تو از شیران عالم دل ربود
گرچه با شیران ندیدی هیچ آهو چیر چیر

گفتم اے ایجان جهان از من گهے یاد آیدت
گفت وقت قتل مے آئی پیادم ڈیر ڈیر

مے نیاساید دمے خوشحال بیدردت بلے
لشکر درد تو اکنون کرد دل را زیر زیر

خه خه بخ بخ دلداره وفاجویه غمگساره

Poha Foundation
A.S.KB

چه کنم چه چاره سازم — چه دِ زړهٔ کړم راکناره
بکه گویم از فراقت — چه مِ زړهٔ شهٔ پاره پاره
نکنه بدل سرایت — کهٔ زاری کوم بے شماره
گر از فرقتت بمیرم : — لا به خوبن شے له دے کاره
تو چه سنگدل نگارے — چه مِ ستا وکړه ننداره
بعشاقِ بے سرو پا : — ستم مکړه ستمکاره
به نگاه گا گاهے — مهر کړه دَ خدائے دپاره
اے نگارِ من حذر کن — دَ دیشتلیو دَ آزاره
نه رود ز در گهے تو
که خوشحال شے سل واره

بکامِ دل نرسیدم ببوئه زلبش — اگرچه جانِ من آمد بلب درین طلبش
نگارِ من غضب آلوده من زساده دلی — بقهر خندوے اگر نگشتم از غضبش
دو هفته شد که درون پر زکین من دارد — از ینکه ماه تمامے نهاده ام لقبش
زحور زاده پرے شکل کار آدم نیست — چه حاجت ست که پرسم زنسل و زنسبش
بکوئے آن صنمے رفت دل نیامد باز — زبانِ نامدنش شد دو زلفِ او سببش
گهے بروئے ربايد گهے بزلف کشد — بدل ندارد کارے جزاین بروز شبش
زتیغ غمزهٔ او سرمتاب خوشحالا
فزون زکشتنِ عشاق مے شود طربش :

یارِ من یار زاغیار نمیداند حیف — قدر یاران وفادار نمیداند حیف
جز جفا و ستم و جور که میداند خوب — مهر را اندک و بسیار نمیداند حیف
آنچنان بیخبر از بادهٔ دوشین دیدم — کین زمان هست زهشیار نمیداند حیف
رنج و بیماریم از نرگس بیمار و یست — سنگدل پرسش بیمار نمیداند حیف
روز و شب در غم او خون ثره میرانم — حالتِ دیدهٔ خونبار نمیداند حیف
یکدم از گوش کنے با تو دو حرفے دارم — دلبران حالِ دل زار نمیداند حیف
لطفهائے که زمعشوق به عشاق سزاست — روهیا جمله بیکبار نمیداند حیف

Poha Foundation
A.S.KB

راشه برچشم نشین اے شاہِ خوبانِ چگل — لمعۂ خورشید را برچشم با شد جائے تل
تاویل قند و نبات و شہد یکجا دیدہ ام — آرے آرے آن دہن وآن لبان وآن ویل
سرد ہم تا ہرچہ فرمائی ترا فرمان رواست — از توحکم اے بادشاہ مہوشان وزما منل
زار وقربان تو گردم گر بہ تیغ خود کشی — نے بہ تیغ دیگران خونم ترا باشد منال
نن بمن میگفت درکویتو میرفتم رقیب — شوخ چشمی برنمی گردی ازین کو بر شمل
چون بہ تن گشتم ضعیف ولاغر وخوار ونحیف — نیست اندر فرقتت خوبا مراخواب وخورد
تاجفا وجور از حد نہایت بیش کرد — من نیاز وعجز وزارے مینمایم یوبہ سل
تل صبا بیگاہ آہ ونالہ وفریاد ماست — بردلِ سختت نشد تاثیر زاری وشر دل

ہیچرے مثل تو دلبرے نیاید در نظر
زان سبب خوشحال میل دل نمیارد بہ بل

بہ پیش رویت اے نازکبدن گل راچہ یاد آرم — بہ پیشِ لعلِ میگونت می ومل راچہ یاد آرم
بہ پیش قامت دلجوی وپیش زلف شبگونت — نگارما درختِ سروسنبل راچہ یاد آرم
چو شد یکبارگی درعشقِ مہرویان دل ازوستم — دگر اے پند گوصبر وتحمل راچہ یاد آرم

چو روہی درحدیث آید نبات وشکرافشاند
درآندم طوطی خوشگوئے بلبل راچہ یاد آرم

چون نظر برحال خوبان داشتم — تخم غم را در دلِ خود کاشتم
تا شدم مفتون زلفِ آن نگار — خود بر سوائی علم افراشتم
حوبرویان را وفا کمتر بود — برغلط بود آنچہ من پنداشتم
گوش ازآن کردم بقول پند گو — از تو میگوید سخن انگاشتم

روہی ام از پیشی خوبانِ چگل
میروم دل پیش شان بگذاشتم

شمع سان سوختن آموختہ ام — چہرۂ خویش برافروختہ ام
تاسحر آہ کشان نالہ کنان — فرق تا پائے بدل سوختہ ام
نیست یک لحظہ زعیشم خبرے — ہمہ اسباب غم اندوختہ ام
نام خوشحال وخوشے نادیدہ — واژگون نعل مثل دوختہ ام

POHA
پوہا
Poha Foundation
A.S.KB

زلطافتِ رویت چو لالہ در بستان — زہے طراوت حسنت چو گل تر و تابان
زہے قدت کہ بسر و التفات او نبود — زہے چہ ذقنت چاہِ یوسفِ کنعان
زہے دو زلف کجت تیرہ روزگاران را — سلاسل ست ہمہ اُفتادہ اند در آن
بگاہ خندہ چو لبہائے خویش بکشائی — دروجواہر و یاقوت می شود آرزان
کرشمہ کن و بخرام و طرف بستان آئے — کہ در ہوائے تو گلہائے گلشن اندگران
زحسن دلبری و خوبی و کرشمہ و ناز — ہمہ تو داری اے دلبری و شاہِ بتان
بہ این لطافت و خوبی دریغ و افسوس ست — کہ نیست در دل سنگین تو زمہر نشان

بزلف و خال تو روہی مگر سرے دارد
کہ شد شکنجِ پریشان و تیرہ و ژولان

ہرکرا یار وفادار گزید این دلِ من — غیر نومیدی ازو ہیچ ندید این دلِ من
از غم و غصہ ہرناکس و کس ہیچ نشد — ہست از آہن و فولاد پدید این دلِ من
ترک مقصود بمقصود رسیدن باشد — شکر للہ کہ بمقصود رسید این دلِ من
عاشقی چیست غم و درد و بلا ربودن — سالہا شد کہ زروئے تو کشید این دلِ من
اہل نایاب چو عنقا شدہ در دورِ قمر — زین سبب از ہمہ افاق برید این دلِ من
سینہ را کرد تہی از غم ہجران شب و روز — از رہِ دیدہ بدامان بچکید این دلِ من
شاہبازست کہ مرساعتِ شہ را شاید — گرچہ بیہودہ بہر گوشہ پرید این دلِ من

سینہ را چاک کنم حالِ دلِ خود بینم
ہمچو خوشحال چہ در گوشہ خزید این دلِ من

دل طلبگار تو چندانست چو مطلوبی تو — جان خریدار تو چندانست چو محبوبی تو
کانِ حسنی و لطافت ہمہ سرشتہ ناز — چشم بد دور زشائستگی خوبی تو
سرو در باغ سرافگندہ از آن ست کہ او — قامتِ راست ترا دید و خوش اسلوبی تو

روہیا یوسف عہدست نگارِ تو ولے
نیست آگاہ ز دردِ دلِ یعقوبی تو

مارا چو دل بعشق نگارینہ شد گرو — اے ناصح این چہ درد سرے میدہی برو
مامست ساغرمئے عشقیم پیش ما — این وعظ و این نصیحتِ عالم بہ نیم جو

Poha Foundation
A.S.KB

چشم و چراغ دیدهٔ غمدیدہ چون توئی — بہر خدا کہ لحظہ ز چشمم نہان مشو
ہان اے دلِ رمیدہ صیاد چشم او — چون صید زخم خوردہ اگر میدوی بدو
با ہر دو دیدہ آفت دین و دل آمدے — با ہر دو لعلِ آفتِ جان و تنم مشو
روھی قماش شعر تو نو کہنہ زاصفے
فرق معین آمدہ از کہنہ تا بنو

اے شیخ این چہ حجت و برہان نمودۂ — این دلقِ رقعہ رقعہ کہ برخود فزودۂ
پیوند غصہ ہائے تو بس نیست ای عجب — پیوند ہائے دلق بر آن برفزودۂ
این دلق طیلسان تو چندان بکار نیست — چون واقف از رموز محبت نبودۂ
ما زہد خشک از تو بیک جو نمے خرم — ور زہد خشک خویش ز اجناس بودۂ
بیرون برآ ببین کہ جہان بر تو تنگ نیست — تا کے درون گوشۂ خلوت غنودۂ
عفو خدا ز جرم من و تو زیادت است — لاتقنطوا از آیتِ قرآن شنودۂ
مخمور عشق باش چو خوشحال تا بکے
مغرور زہد و شیوهٔ شیطان ربودۂ

بخط نو رسید آن نو رسیدہ — بقتل عاشقان خط برکشیدہ
بدین غنج و دلال او را چہ خوانم — درون تن روان و نور دیدہ
ز آب و گل نظیر او چہ جویم — کہ رضوان اینچنین حورے ندیدہ
بکام ہر دو عالم دست دارد — ہران کو آن لب میگون گمیدہ
ہمہ روح و ہمہ لطف ست و خوبی — بنامِ ایزد چہ نیکو آفریدہ
ز روھی میرود آن گلشن حسن
ز گلزارِ رخش وردے نچیدہ

لبت از آب حیوان آب بردہ — رخت نور از رخ مہتاب بردہ
ندانم در دو چشمِ او چہ جادوست — کہ از چشمانِ عاشق خواب بردہ
بتاب زلف و پیچ جعد مشکین — صبوری از دلِ بے تاب بردہ
گر آن بت را چو محراب ست ابرو — منم چون سجدہ در محراب بردہ
بعارض دل بچشمان دین بلب روح — سلامت را ہمہ اسباب بردہ

Poha Foundation
A.S.KB

نہ تنہا دل زخوشحال خنک برد
کہ زہد از دستِ شیخ و شاب بردہ

اول بہ تیرِ غمزہ دلم را بدوختی — آنگہ کرشمہ کردی و جانم بسوختی
ما بر سر آمدیم چو پروانہ جانفشان — چون شمع چہرۂ رخِ خود را فروختی
گفتی کہ بوسۂ رخ خود را بجان دہم — وا یوسفِ جمال بہ ارزان فروختی

آثار غمزۂ تو اثر برہمہ نکرد
از تاب غمزۂ دلِ روھی بسوختی

اے دلبرِ لاھوری — باللہ کہ برخ اوری
خوبان جہان پیشت — چون پیش مہ ستوری
پروائے شکر دارد — آنرا کہ تومے زوری
خواہی کہ کنی شادم — یکخندہ بدین لوری
غمہائے تو برجانم — چون ابر اسد اوری
عالم بہ تو مے بینم — در دیدۂ من توری
مے جنگی و میخندی — اینہا ست زخمسوری
سودائے رخِ خوبت — اندر دلِ من شوری

در کوئے تو چون کوہی
صد شیفتہ بر سر توری

برو عالم عیان بودے چہ بودے — برایم یک زمان بودے چہ بودے
وصال او کہ چون عمر عزیز است — دریغا جاودان بودے چہ بودے
دریغا دائما پے کان تیرش — مرا در تن چو جان بودے چہ بودے
لب لعلش چو کانِ انگبین است — نصیبم زان دوکان بودے چہ بودے
برغم مدعی گہ گہ نگاہے — بسوئے عاشقان بودے چہ بودے
خدا در دل بتان را مہر دادے — و یا صبر از بتان بودے چہ بودے

بکوئے او کہ رہ دارند روہی
زخیل آن سگان بودے چہ بودے

Poha Foundation
A.S.KB

بگرد کوئے تو کشتن مراد ما دے
بود کہ روئے تو بینم کہ کعبۂ ما دے

من این جمال ترا خود مثال کے یابم
کہ خود جمال تو از مہر و ماہ پیدا دے

منم کہ غیر ترا در جہان نمے بینم
خلاف نیست خبردار حقتعالے دے

نمے شوم متحمل بروز وعدۂ وصل
بیا بیا کہ دلم خوار و زار بے تا دے

بہ آرزوئے تو چونم بگویم اے مہ من
چنانچہ تشنہ و آبوتہ ناشکیبا دے

گمان مبر کہ ز عشق تو بگردد خوشحال
چرا کہ بر رخ خوب تو دیر شیدا دے

بہار گشت در افغان ہمان کہ میدانی
بنوش مے برخ آن ہمان کہ میدانی

برائے دفع گزندِ پری رخان خوانم
شوم بر آتش سوزان ہمان کہ میدانی

بغیر وصل تو ما را قرار حاصل نیست
رسد ز شصت تو بر جان ہمان کہ میدانی

مرا کشی و بدل ناورے ز کشتن من
کہ عدل باشد و میزان ہمان کہ میدانی

نظر بروئے تو روحی ز دور میدوزد
تو خوش نشین بحریفان ہمان کہ میدانی

خود را بروئے خوب چو مفتون کند کسے
وانگاہ یاد محنتِ مجنون کند کسے

کائی بچشم آدمیان آن پری نہ!
از بہر دیدنِ تو چہ افسون کند کسے

ساقی بیار بادہ کہ فرداست آن ظہور
دل را ز بہر نسیہ چہ محزون کند کسے

بیگانگیست مذہب خوبان بہ آشنا
با وے بعہد و قول بتان چون کند کسے

با داغ دل چو لالہ درین باغ زادہ ایم
از ماست ہر کہ زاویہ در خون کند کسے

دارم متاع دُرِّ گرانمایہ کے دہم
سوداگر بملک فریدون کند کسے

دیدم عطائے چرخ از آن تو بہ کردہ ام
باشد روا کہ منت گردون کند کسے

آدم صفت ز روضۂ رضوان بدر شوم
ما را اگر ز کوئے تو بیرون کند کسے

اول وفا نکرد بہ خوشحال بینوا
رسم وفا بجاست گر اکنون کند کسے

دلم بردی کنون در قصد جانی
بکن بسم اللہ اینک ہر چہ دانی

بہ تیغ غمزۂ تو گر بمیری
بیابم از تو عمرِ جاودانی

POHA
پوہ
Poha Foundation
A.S.KB

لبانت را چه گویم در دو زلغت — میان ظلمت آن زندگانی
وصالِ آن پری رو رایگان نیست — بیاید باختن جان رایگانی
اگر روهی ترا در دل اَلم نیست
چرا از دیدگان خون میچکانی

لطفِ بیحد وبیعدد کردی — اینکه قتلم به تیغ خود کردی
تیغ تو آب زندگانی داشت — کشتی و زندهٔ اَبد کردی
هرجفائیکه از تو بر دل ماست — صد وفا را بر و حسد کردی
فارغست از سریر و افسر و جاه — کز گدایانش نامزد کردی
دل ز من خواستی وجان دادم — جانمن باز گو که بد کردی
چه شرابیست اینکه روهی را
به یکے جرعه بیخرد کردی

من آن صیدم که بر فتراک بستی — به تیرِ غمزه جانم را بخستی
غبارِ بودم و دامان بدستم — تو چون بادے ز دستِ من بجستی
نخواهم یکزمانے زیست بے تو — که در چشم بجائے جان تو هستی
چسان زین جور جان تسکین بیابد — مرا کشتی و بے پروا نشستی
نمکدانِ دلم از خون تهی ماند — نمک خوردی نمکدان را شکستی
بجان مشتاقِ دیدار تو هستم — یکے بنگر همے دانم که مستی
ترا خوشحال این دولت پسند است
که پیش پائے او چون خاک هستی

من مظلوم را بر هر نگاهے — تظلم میکند آن کج کلاهے
چه مے پرسی که چونی در غمِ دوست — دو چشمِ خونفشان دل پر ز آهے
دلم چون بلبل شوریده در وے — دلم چون جالهٔ خاشاک و کاهے
دلاور عاشقے بنگر بعالم — که دارم همچو من حالِ تباهے
نظر بر روئے خوبان گر گناهست — ندارد طاقتے پس جز گناهے
بر آن لب خال مشکین را چه خوانم — دوکان قند و هندوئے سیاهے

Poha Foundation
A.S.KB

ندارم طاقت روز جدائی فغان گر بگذرد این سال و مابے
تواے بر راہ او افتان و نعیزان
زدور برمتاب از داد خواہی

چشم ظاہر بین مردم مردم چشم سراست عاشقان را در درونِ چشم چشم دیگراست
سوسن آزادہ دارد دہ زبان در حمد او راستی در باغ و صحرا بر گلے پیغمبر است
دل کہ قانع گشت اورا گنج قارون گو مباش گر بنالد زآسمان باران غم نیلوفر است
من غلامِ ہمت آن کو طمع را سد بہ بست گرچہ نان جو ندارد جان من اسکندر است
شیوۂ جود و کرم ہر کس کہ دارد حاتم است آنکہ نستاند نخواہد او زحاتم خوشتر است
شاہ باش و میر باش و عاقبت ہیچ است و ہیچ از برائی عشرتِ دہ روز این شور و شر است
برفراز چرخ بالا برشدن دشوار نیست ترک دنیا در زبالا برشدن را شہپر است
نفس نافرمان درونم دیو بیرونم غنیم از کجا یابم رہائی من کہ ہر سو چنبر است
داژ گون جامے ست چرخ نیلگون ہمچون حباب تا نہ پنداری کہ در جامِ نگون شربت درست
دل منہ بر دنیاؤ برجاہ و بر اقبال او بیوفائیہائے دُنیا پیش دانا اظہر است
ملک سنجر از حدود کاشغر تا شام بود ملک از آنِ دیگران ماندہ و نام سنجر است
در درون گور او باشد مگر عظمِ رمیم گرچہ گور بادشاہ ملک از خشتِ زر است
عاقبت بر خاک خسپی زیر سر بالین خشت گر ترا بلغار بالین وز بریشم بستر است
بگذارند در دل این اندیشہ خواہم شد ضعیف ہر کہ در ناز و نعیم دہر رون تن پرور ست
زہر در کاست بریزد زینہار از وے حذر با تو از راہِ خدیعت خصم شیر و شکر ست
یار آن کز وے ترا یاری رسد در وقت کار ورنہ منگر روئے او ہمچون درخت بے بر ست
باغبانا از خزانِ وے یکے اندیشہ کن گرچہ در وقت حمل باغِ تو پازیب و فر ست
حرف خاص از بہر خاصان حرف عام از بہر عام گوش نامحرم سروش غیب را کے درخور ست
معصیت مقبول طاعت رو چہ استغناست این کس ندارد دم زدن اینجا کہ حکم داور ست
قاصد آمد از دیار یار من آورد خط گوئیا ہر حرف او خوشبو زمشک و از فرست
یار در عالم نماند از ہیچکس یاری مخواہ در چنین عہدے کسے کو یار میخواہد خبر ست

POHA
پوھہ
Poha Foundation
A.S.KB

عهد بے تدبیر و بیداد و دہش انصاف تو — حُبّذا ووا بہ میزد چہ صاحب افسر است
تا چہ بازی رخ نماید تا چہ آید از فلک — ماہ بختم در محاق و مہرہ ام در شش در نست
شاہ عالمگیر را باید ثبات عدل و داد — گر ندارد این دو چیز آخر زوالِ کشور ست
قیمت گوہر نمیداند مگر گوہر شناس — از زبان مرد صاحبدل سخن چون گوہر ست

راستی را پیشہ کن وانگہ دمے مردی بزن
مرد گر مے بود در عالم چو شاہ خیبر است

منکہ خوشحال ختمکم زچہ رُو — منت سفلہ و رزالہ کشم
وقتِ مردن زدستِ ہر دونے — شربتِ آب زندگی بچشم

یک نیمہ بلہو عمر باطل بگذشت — برخے بغمِ شکل و شمائل بگذشت
اے دل پس ازین مباش چون بیخبران — از بہر خدا کہ عمرت از چل بگذشت

امروز بہ از قصر شہان خانۂ ماست — چون آن بتِ بگذیدہ بکاشانۂ ماست
گنجے کہ بکنجِ ویران طلبند — اینجا بطلب کہ کنجِ ویرانۂ ماست

پیرے کہ در و قوت و اورا کے نیست — وز عشق بتان در دلِ او چاکے نیست
ریش پدرم سیاہ در عمر دراز — ریش من اگر سفید شد باکے نیست

..... * .....

Poha Foundation
A.S.KB

شبیر زم توک

فضل نامه

Poha Foundation
A.S.KB

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ۝

کل ثنا په شغهٔ شائی — چه ثنائے هرځوک وائی
کهٔ څوک کوز دی کهٔ څوک پاسدی — دَدهٔ واړه په سپاس دی
چه موجود ترماهی ماه دی — په وحدت دَدهٔ ګواه دی
کهٔ مومن دی کهٔ کافر دی — په خدایئ دَدهٔ مُصر دی
هسے لوئے عظیم بادشاه دے — چه آسمان دَدهٔ مزکاه دے
مزکه فرش وړ باندِ غروله — ځائے په ځائے لکه میخونه
دا همه دَدهٔ صفت دے — چه دَملک زیب وزینت دے
په سجود ورته حجر دے — په قیام ورته شجر دے
دهٔ آفتاب هسے رخشان کړ — دهٔ مهتاب هسے تابان کړ
دے دَمزکے مخ زیبا کا — پرے زیبا کلونه وا کا
خولے ته خوند ورکړے دهٔ دے — توان دَشخوند ورکړے دهٔ دے
تکړه غوښه دے ګویا کا — قطره وازده دے بینا کا
دے شیخان مناجاتی کا — دے رندان خرابا تی کا
دے بنا ئست ورکا وکل ته — دے پرے عشق ورکا بلبل ته
دے آواز کښیږدی په نے کښے — دے مستی کښیږدی په مے کښے
دے افسر ورکا خروس ته — بنهٔ منظر ورکا طاوس ته
دے آهو ته نافه ورکا — له غوایهٔ پیدا عنبر کا
دے آواز ورکه رباب ته — دے ګداز ورکا ګلاب ته
دے پیدا که نازنینے — آهو چشمه مه جبینے
دے عاشق باندِ شیدا کا — عاشقی باندِ پیدا کا
دے باران وکا یا واورے — مرغزار کهٔ سپیرے خاورے
اول شنهٔ بوټی پیدا که — بیا ګلونه باندِ واکه

Poha Foundation
A.S.KB

بیادے بوئی کښیږ دی په ګل کښے
بښکلی پانړو د یاسمنبل کښے

بنائسته، کاندی باغونه
پاڼه، ګلونه هم مرغوبه

څو د باغ د بوستان وئے
لوئے ګټے نوی پاڼے

وار و ونو ته بار ورکه
لون لون اثمار ورکه

وږی پوړ په انګور کښ
تورو سپین په لذت پوړ کښ

چه باران ئے د احسان شی
په حنظل په سیب ګټے شی

لکه ګل خوږم تازه شی
هسے بناد په نم تازه شی

چه د دغه د احسان خوان خوږی
واړه خلق ئے یکسان خوږی

هم عاصی باندے مهربانی
هم تقی باندے رسیږی

چه په تخت کښینوی دے دے
چه له تخت لوړوی ذے دے

که ګوم په عزازیل کښ
نشته، څوک چه قال وقیل کښ

که آدم اچوی اور ته
څوک به سرنډ کا ورپورته

بادشاهی که په منی دے
ذات د دغه دے چه غنی دے

نه د دغه د ملک زوال شته
نه ئے مال نه ئے څوک سیال شته

سلطنت ئے لا یزال دے
لایزال دے ذوالجلال دے

صفت د پاک رسولؐ

مشک ګلاب دواړه سره کړه
خولۍ صفا په غږ غږ کړه

ورک د خپلو خولے بوئی بد کړه
بیا ثنا د محمدؐ کړه

چه د دوه کونو بادشاه دے
محمدؐ د عبدالله دے

د دغه حکم په هر جنس دے
که ملک که جن که انس دے

دے په خان د علم کان دے
نازل شوے پرے قرآن دے

دے منذر دے، دے بشیر دے
شریعت ئے بے نظیر دے

که تورینت که انجیل بنکلی
په وار وار به راغله بنکلی

په وار وار پرے قرآن راغے
نجم نجم شان شان راغے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دا په داچه دے کامل وو
درست قوت دَدۀ حاصل وو

هر آیت به چه نازل شۀ
درست به ځائے دَدۀ په دل شۀ

دَنسیان ویرہ ئے نۀ وہ
دَنقصان ویرہ ئے نۀ وہ

دَموسیٰؑ کۀ دا قوت وے
دَعیسیٰؑ کۀ دا فطرت وے

څله تورات و انجیل دواړہ
کښلی ولے را تلۀ دواړہ

درست قرآن واړہ اعجاز دے
چه ترے تر سینه ساز دے

چه هوښیار دَدرست جهان دی
په قرآن پورے حیران وی

تَتَبّع کۀ دَ قرآن کا
په آیت به رسوا ځان که

محمّدؐ په علم ډیر وو
تر موسیٰؑ تر عیسیٰؑ تیر وو

دَدۀ علم ډک قلزم وو
درست وشیش علم ترے کم وو

ترلکهٔ زیات پیغمبرانؑ دی
ریزہ خوار دَدۀ دَخوان دی

په هرشان محمّدؐ ستایه
خو یوخدائے ورته مۀ وایه

بیان دَ چارِ یارؓ

چار یاران ئے برگزین دی
څلور ستنے ئے دَدین دی

اول یار ئے یارِ غار دے
دویم یار ئے دُرہ دار دے

دریم یار دَدۀ عثمانؓ دے
څلورم شاهِ مردانؓ دے

دوہ سخران دوہ ئے زومان دی
په بزرګئی کښے په یکشان دی

بزرګه لور ئے فاطمهؓ ده
دَ بزرګئی پرے خاتمه ده

مرتضیٰؓ دَدے شوهر دے
چه تربورَ پیغمبرؐ دے

امامان دی ترو زوملی
پاک نبیؐ واړہ ستائیلی

شواهد دَ نبوّت دی
بنائسته دَ امامت دی

صلوات له ما په وارد
تحیّات له ما په واړو

زۀ دوستدار دَدۀ دَآل یم
په دوستئی کښے ئے خوشحالیم

چه دښمنۀ ئے دَ اولاد دی
هغه کل په بلا یاد دی

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

ذِکر اَسامی دَامامانو

دَجهان دولس امام دی
یو عَلیؓ دویم حَسَنؓ دے
چارم زین العابدینؒ دے
بل جَعفرؒ ورپسے هم دے
بل امام، علی رضاؒ دے
بل امام، علی نقیؒ دے
بل امام، امام مهدیؒ دے
دَبی بی زهراؓ اولاد دی
پاک سُنی هغه آدم دے

پهحدیث کښے نام په نام دی
بل حَسینؓ پاکیزه تن دے
بل باقر ستنه دَدین دے
بل امام موسیٰ کاظمؒ دے
محمّد تقیؒ بل بیا دے
بل حسن عسکریؒ دے
چه دَدرست جهان هادی دے
پُشت په پُشت داهسے یاددی
چه دَآل په عشق محکم دے

ذکر تالیف دَکتاب

داسر کال چه دَغفط دے
چه ئے توے بنیاد کښیږدم
ساده نظم بے دِقته
په خفیف بحر وئیلی
چه آسان په یادؤل وی
چه هرځوک ورته وګوری
چه لانړے مسئلے دی
له حدیثه له آیته
زهٔ یاری غواړم له خدایه
خاص اخلاص راکه ومانه
کارپرے ساز اول ځماشی
دَحکمت له کتابونو
دَدُنیا دَزیست خبر

یو کتاب م په نمط دے
یو دا کار په جهان پریږدم
بے اشکال بے لُغته
تکلّف ځنے وتلی
مختصر بنکلی په کښل وی
نیک عمل وته وشوری
دَرسولؐ دَپاکے خولے دی
له توحیده له طاعته
چه حرف ونهٔ کښم بے ځایه
بل غرض وُځی له میانه
دَهرچا په غرض بیا شی
راوتلی له بابونو
پکښے هم شته دی نادر

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دین دُنیا به پکښے مومی
کهٔ په حکمۍ څوک دروی

دا کتاب چه درست زیادے
سراسر فضل عطا دے

چه عطا نهٔ وی له غیبه
کار خالی نهٔ وی له عیبه

باب دَ معرفت دَ پیغمبرانوؑ

ترلکه زیات پیغمبران دی
څوک نبیؑ څوک مرسلانؑ دی

همه واړه نیک کردار دی
امینان دی وفادار دی

عالمان دی راست گویان دی
دَ وګړی نیک خواهان دی

نهٔ ئے نفس نهٔ ئے هوا وه
هره چارئے په ربښتیا وه

یا به وحی یا الهام وو
چه ئے چا وته کلام وو

زیات وکم ویلئے نهٔ کړهٔ
چه ئے کړهٔ واړه ئے بنهٔ کړهٔ

محمّدؐ پکښے افضل دے
هم آخر دے هم اول دے

دَ دین کار په دهٔ تمام شهٔ
خاتمت دَ دهٔ په نام شهٔ

فصل ذکر دَ موت

ولاړ په دا قلم مطلق دے
مرګ په واړه و باندِ حق دے

هرچه وُزیږی له مورهٔ
بیا به وری شی ترګورهٔ

عزرائیلؑ په دا مامور دے
چه هر څوک وژنی دستور دے

ترقیامته شر و شور دے
له اول منزل دَ ګور دے

سوال جواب دَ ګور اے یاره
نیک و بدئے حق وشماره

په نیک بخت به ګور ګلزار وی
په بد بخت به غرد ناروی

فصل-ایمان راوړنه په حشر

حشر حق دے و به شینه
نیک و بد به مو تلینه

اویزانده به کا تله
عدالت به کا پخپله

Poha Foundation
A.S.KB

جبرائیل به وزن کاندِ
حکم دا دے په دۀ باندِ

چه کفی دَ ترازو دی
برابره په هر سودی

چه دا درسته دُنیا واړه
څوارلس ځله به وی دواړه

دَ هرچا چه څۀ کردار وی
دَ اخیارکۀ دَ اشرار وی

هغکی به وزن کیږی
جبرائیلؑ به پرے خبریږی

کۀ نیکی زیاته وی څومره
چه دَ ژدنو دانه هومره

هغه کس به جنتی شی
په حساب به فرحتی شی

چه ئے تله سپکه شینه
ودوزخ لره به څینه

باب - خلق درے ګروهه پیدا دے

په قرآن کښے حکم دا دے
خلق درے ګروهه پیدا دے

مومنان منافقان دی
بیاله پسه کافران دی

لارښیونے دَ هرچا دے
ضلالت کۀ دَ هدیٰ دے

هدایت کۀ ضلالت دے
کل دَدۀ په مشیت دے

مَنْ هَدَی اللّٰهُ ته نظر کړه
مَنْ یُّضْلِلْ هسے باور کړه

دَ طاعت توفیق له دۀ دے
دَ عصمت توفیق له دۀ دے

معصیّت دَ کافرانو
ضلالت دَ کافرانو

په قضا په تقدیر وینه
داهیڅ بے حکم نۀ شینه

امادا نۀ حجت کیږی
هرسړے دِ د پوهیږی

کۀ مومن طاعت ته شاکه
په تقدیر حواله دا که

دا په شرعه ناروا دی
چه دا کا لاړ په خطا دی

کافران کۀ دا حجّت که
واړه کار په ضلالت که

په دا باب قرآن ګویا دے
لارښیونے دَ هدیٰ دے

په قرآن دِ عمل کاندِ
پل دِ نۀ بردی روستو وړاندِ

په قرآن چه عمل نۀ که
ودوزخ وته به تلۀ که

Poha Foundation
A.S.KB

چه په خپل عقل څوک دروی
په دا لار زوال به مومی

دا څانے کار د هیڅا نه دے
که هر څو دانا په زړه دے

په قضا په قدر جانه
مرسلان دی بے سامانه

په بلال عنایت وشه
په بوجهل باندِ نه شه

جَاهِدُوا فِينَا وار وکړه
نور غلط فکرونه مه کړه

مدعی که مبتدع دے
فلسفه که مخترع دے

د پیرکروهونه گمراهان دی
چه د دین مخالفان دی

څنے لرے لرے گرځه
دَ ښندو غوندِ مه پرزه

په قرآن باندِ نظر کړه
چه غلط نه شے باور کړه

دا قلزم خونی قلزم دے
تل په موج په تلاطم دے

د قضا د قدر جانه
الحذر الحذر جانه

چه په دا قلزم کښے غرق شی
هم بے پائ هم بے فرق شی

درست وشرع ته تسلیم شه
په دا بحر کښے بے بیم شه

فصل - ذکر د پُلِ صراط د گذر

مومنان دِ وگروهیږی
په صراط به گذر کیږی

صراط جسر په سقر دے
تر تیږے تُورے تیز تر دے

تر الماسه برنده دے
جهنده دے خیزنده دے

تر ویښتۀ باریک ښکاریږی
تور تر تورے شپے یادیږی

په زرگونه کروهه لوړ دے
بے حسابه ئے تیغ جور دے

خلقے به پرے تیریږی
له هیبته به لرزیږی

په ایمان به تیریدۀ وی
په طاعت به خلاصیدۀ وی

څوک به برق غوندِ تیریږی
څوک به باد غوندِ بهیږی

څوک به یې لکه مرغونه
یا تیز پر یا سُست پرونه

څوک اَس غوندِ پرے زغلی
څوک به یون کاندِ د پلی

Poha Foundation
A.S.KB

څوک به تیر په ورځنه شی
څوک به کال وربانډ درومی
په پینځه ویشت زره کاله
ورښنائی به ډ ایمان وی
مومنان چه په صراط ځی
فرښتے به ورسره ځی
بشارت به بانډ کانډ
په صراط مشکلی ګرانه
هسے رنګ به ډډۀ تلۀ وی
په جنت کښے به داخل شی
په صراط فرښتے یاره
یو توحید ایمان صلوٰة هم
شپږم حق ډ مورویلاردے
چار ډ غسل ډ وضو ده
کۀ په دا کښے ډ کارسازوی
کۀ په دا کښے لرو برے
مؤمنان چه ځی ګذران شی
په صراط چه ګذر کانډ
فریادونه به آغاز کا
حجابونه به پیدا شی
و دوزخ ته به پریوزی
ډ بد بختو به مخ تور وی
و دوزخ ته به ورښکته شی
په عذاب کښے به تل اوسی
مصاحب به ئے شیطان وی

څوک به تیر په ماهیانه شی
په رنګ رنګ به خلاصے مومی
حال به دا وی ځما لا له
په طاعت به کار آسان وی
هرکی به په نشاط ځی
خوښ به دے په بدرګه ځی
ورسره ډ روستو وړانډ
په مومن به شی آسانه
چه په هیڅ به خبرنۀ وی
یو نشاط به ئے په سل شی
له تاغواړی یو څو کاره
روزه حج پینځم زکوٰة هم
هم ډ خویش و ډ تبار دے
چه پاکی ئے مو په مو ده
په صراط به دواړه ساز وی
خود به خود ډ جان خطرے
بیا به وار په کافران شی
تاریکی به وی پرے بانډ
پریږدی ته به ځان ساز کا
ځائے په ځائے پرے ډزا شی
په آتش کښے به کښیوزی
واړه تن به ئے تورسکوروی
غم به ساز ډډوئ په ځان شی
کل بنادی به ځنے یوسی
په دوزخ کښے به حیران وی

Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے کړے معصیت وی — هغه دم به فضیحت وی
خپل دفتر وته به ګوری — شرمنده به وی مخ توری
جاودان به ئے عذاب وی — په دوزخ کښے به کباب وی

فصل - دَ بعث یعنی پس دَ مرګه ژوندون

لکه ګوروته چه یون شته — پس له مرګه بیا ژوندون شته
خدائے په هرچاره قادر دے — بل ژوندون تروالا زر دے
چه په دا باندِ څوک شک کا — ځان به درست له کفر ډک کا
په آواز دَ صور له ګوره — پاسیدل دی ځما ډوره
صور شپیلئ دَ اسرافیل ده — لوئ دَ پونسو لکهه میل ده
فراخی ئے ځما لالـه — چه سړے ځی په زړ کاله
څلور بنکړ دَ صور یا دیږی — هریو بنکړئ جهان کیږی
دَ عمل نامے به واشی — په هرلوری به غوغا شی
څوک نیک بخت څوک به بدبخت وی — دَ بدبخت حساب به سخت وی
چه نامه په ښی لاس ورکه — نور قیامت به پرے اختر که
چه نامه په کینړ لاس مومی — ور دوزخ لره به درومی
دَ دۀ مخ به واړه تور وی — درست وجود به ئے تورسکور وی
دَ نیک بخت مخ به تابان وی — ترمهتاب به لا رخشان وی
راضی من به ځنے خدائے شی — جنتونه به ئے ځائے شی
تل به اوسی په جنت کښے — په خوشئ په راحت کښے
ورسره به وی تل حورے — په هردم ورته حضورے

فصل - دَ دوزخ او دوزخیانو

داحدیث دَ مصطفیٰ دے — دوزخ څو رنګه پیدا دے
دی اُوۀ درکه کل واړه — تۀ امان له واړو غواړه

Poha Foundation
A.S.KB

جهنم اول دوزخ دے
بیا لظیٰ دے بیا حطمیٰ دے
بیا پینځم سقر اے یاره
قعر هومره د هریک دے
عرض وطول ئے په حساب کښے
هرهر کروه چه کافران دی
هریو کروه به سره یک کا
دوزخیان به وی مخ توری
په کردن کښے ئے طوقونه
د قطران جامے د واړو
چه خوراک ئے تل زقوم وی
د اوبو به تل مشتاق وی
چپ و راست د روستو وراندِ
هم به پوست د دوئ رژیږی
په دا رنګ به پرے تیریږی

په عذاب هرکوره شخ دے
څلورم ئے هاویه دے
بیا سعیر جهنم وشمارہ
چه حساب ئے لکه درلکه دے
دیر یاد یږی په کتاب کښے
مشرکان که فاسقان دی
هردوزخ به باندِ پک کا
سترګے شنے بد بد به کوری
په زنځیرئے پښے لاسونه
ترے به بوئ حئ د مردارو
بنهٔ څیزونه به معدوم وی
یا غسلین یا به غساق وی
سرے لمبے به وی پرے باندِ
هم به بیا ور باندِ کیږی
جاودان به عذاب یږی

فصل - تعریف د جنتو نو د جنت د نعمتونو

د جنت صفت به وایم
د جنت لائق نیکان دی
څو فراخ دی جنتونه
څو آسمان مزکه دا واړه
اتهٔ ورونه د جنت دی
دی لوئ لوئ ئے قصرونه
په هر لور بنکلی باغونه
سنګریزے به ئے کوهر وی

نعمتونه به ئے ستایم
پرهیزګاردی مطیعان دی
په صحیح روایتو نه
اُوهٔ څله تهٔ دا واړه
وبله پاس په درجت دی
د یا قوتو محلونه
مشک عنبر مزکه راغونه
د دیوال خښتے به زر وی

Poha Foundation
A.S.KB

مخامخ به شی تختونه — په هرلوری نعمتونه
تل ترتله به بهار وی — په هرلوری به گلزار وی
واړه ونے ئے باردارے — تل ترتله میوه دارے
کهٔ ئے خوند دَمیو کښم — ترے به کله ورسم
په هرلور به څۍ جویونه — په څلور رنګه تویونه
یو عسل بل به شراب وی — بل به پئ بل به آب وی
تل به وی دَ ونو سُوری — رنګا رنګ میوے بر پورے
څو صفت ئے کړم له خوندهٔ — ترمړئ به څۍ بے شخوندهٔ
نهٔ به رنځ نهٔ به زحمت وی — نهٔ به غم نهٔ به محنت وی
نهٔ به تاؤ نهٔ به غارمهٔ وی — نهٔ به باد نهٔ به سارهٔ وی
نهٔ به ترس وی نهٔ به بیم وی — نهٔ بد خواه نهٔ به غلیم وی
نهٔ به مرګ نهٔ به فنا وی — تل ترتله به بقا وی
جنتی به تل ځوانان وی — زور قوت به ئے چندان وی
شائسته به ترمهتاب وی — دَتخرګ بوئ به ئے دَګلاب وی
هر ثمر ته ئے چه زړهٔ وی — بے تکلیفه به خوله وی
چوښهٔ اَس څۍ په سل کاله — دَ کمتر مومن اے لا له
ملک به هومره دَجنت وی — مُلتبب به په نعمت وی
کهٔ دَحور وصفت غواړے — په قرآن کښے به وویاړے
نظر وکړه په قرآن کښے — په سورهٔ الرّحمٰن کښے
غټے غټے سترګے واړه — مکلّل مِنیٰ په غاړه
سترګے قاصرات الطّرفِ — په سپین والی لکه برفِ
رنګا رنګ حُلّی مهینے — زرغونے زیړے سرے سپینے
تر اویا حُلو دَ لاندِ — دَ دوئ تن به بریښنا کاندِ
هم به حُورهم به غلمان وی — بنائسته به په دا شان وی
په مړوند وَشی دَ زړو — مرصّع په څو کوهرو

Poha Foundation
A.S.KB

مخامخ به وی تختونه
خوښ به ناست پرمومنان وی
تحیّت به سره وائی
نندارہ بہ د دیدار کا

فرش فروش بشکلی رختونه
خادمان بہ ئے غلمان وی
په سلام به سره پائی
حمد به وایه د دے کار کا

دریم باب

ذکر عبادت ومعرفت چه سره لازم وملزوم دی

عبادت بے معرفته
اول پوه په معرفت شه
ځان ساته له معصیته
کهٔ خبر په معرفت شی
په ایمان کښے دِ خلل وی
کافران په خدائے خبردی
حقیقی مومن هاله ئے
کهٔ دِ شناخت هم د طاعت شته
کبیره د ایمان زیان دے
زد کړه شه له مابے درځکه
هرچه کم دی صغیره دی
کهٔ سړے کبیره نهٔ کا

وایه هیڅ دی پر غفلته
بیا خبر په عبادت شه
موافق شه له طاعته
لت په امر په طاعت شی
شناخت طاعت سره الول وی
چه طاعت نهٔ کا کافر دی
ګنړه زده کړه مومن نهٔ ئے
هم دِ ترس د معصیّت شته
هر طاعت لره نقصان دے
ګناهونه دی دوه رنګه
هرچه لوئ دی کبیره دی
صغیره به ئے خدائے بښهٔ کا

فصل د اهل کبائرو کبیره ګناهونه چه څودی

کبیره وایه اتهٔ دی
چه په ژبه شی یازده دی
کبیره د نفس اُوهٔ دی
په لاس درے دی نه څلور دی

شپږ ویشت هم په آوریدهٔ دی
بښهٔ ئے زده کړه کهٔ دِ زده دی
نهیات وکم تر اُوهٔ نهٔ دی
یو په پښو په فرج دوه نور دی

Poha Foundation
A.S.KB

دوه په درست واړه ازام دی — شپږ ویشت وشماره تمام دی
چه په ژبه یازده یاد دی — تعداد کړی م اُستاد دی
دروغ کل واړه ناروغ دی — کبیره هغه دروغ دی
چه پرے زیان د مُسلمان شی — لس درمه دَچا زیان شی
کله شه د هغهٔ نه بیره — چه دروغ وائی په بیره
بل چه چا وته دشنام کا — په زنا سره ئے بدنام کا
بل غیبت دے بل بهتان دے — سخن چین هم په دا شان دے
چه لقب په مومن ساز کا — چه مومن په غم گداز کا
بل سوګند په دروغ شماره — بل ګواهی په دروغ یاره
چه دَخدائے شریک پیدا کا — بل چه سحر په عمدا کا
چه په نفس وی هغه دا دی — تهٔ ئے ومنه ړ بښتیا دی
چه مالونه د یتیم خوری — سوائی خمر بے بیم خوری
چه ستم په مُسلمان کا — مال ئے خوری ناحق ئے زیان کا
چه دَکوس غوښے ځوک خوړینه — یا مردارے پخو ینه
چه کشتار د کافران دی — چه ئے غوښے خوری داشان دی
چه په لاس کبیره کیږی — هغه دا ر نګه یادیږی
اول قتل په ناحق دے — بل د غلا نقل مطلق دے
بیا چه ظلم بیدادی که — بنکاره خلق فریادی که
چه په پښو کبیره یاد دی — هغه یو داهسے زیاد دی
چه په جنګ کښے له کافره — پښه عقب که له مقره
چه په فرج دی یو زنا ده — لواطت بده بلا ده
چه په درست اندام ئے شمار دے — یو آزار د مور و پلار دے
بل چه فرض دخدائے قضا که — کبیره ګناه هم دا که

فصل خلود د اهل نار چه تل په دوزخ کښے وی

چه ظالم دے یا فاسق دے — د دوزخ د اور لائق دے

Poha Foundation
A.S.KB

که کافر د حقیقت دے
نمونځ پرے روغ په شریعت دے

جنازه دِ نۀ وشینه
چه ترګوره ورسۀ شینه

د لحد کانے پرے کیږ دی
دے عمل دوبله پریږ دی

شرمنده به ګور ته درومی
خود به خپله جزا مومی

چه په خولۀ کلمه ګوئ دے
ظن پرے بنۀ کړه که بدخوئ دے

په دا باب قرآن ناطق دے
خلاص به نشی چه فاسق دے

جاودان به ئے عذاب وی
په دوزخ کښے به کباب وی

څوک چه امر د خدائے نۀ کا
په خلاف د رسول ﷺ تلۀ کا

په دُنیا به ئے مخ تور وی
په قیامت به ئے ځائے اور وی

دا یوځو فرقے نامردے
یادے شوی دی لا بدے

هر سړے چه ناحق خون کا
په دوزخ به ئے درون کا

چه دوزخ لره رخت یوسی
همیشه به پکښے اوسی

څوک چه مال د یتیم خورینه
په سفر کښے به تل وینه

څوک چه مال د رباخورینه
دوزخی دے چه وُمرینه

داخبر د پیغمبر ﷺ دے
تواتر دے معتبر دے

چه عاصی د مورو پلار وی
له هغۀ به خدائے ویزاروی

ترجنته به ورنۀ شی
که هرڅو په عمل بنۀ شی

سخن چین په داحساب دے
بل چه مخ ئے په شراب دے

بل چه ځان پخپله مړ کا
په چاړۀ یا په لوړ کا

ترکمر کۀ ځان پریباسی
یا په اور ئے ننه باسی

اغلامی غمازی دواړه
خُلد حرام دی په دا واړه

دے وعید ئړه هغه دی
چه مصر په کبیره دی

خلاص کړه ځان له کبائره
مکړه غم له صغائره

صغیره د آدم زاد دی
کبیره د بد نهاد دی

فصل۔ ذکر د خیر او د شر

خیراو شرچه له چا کیږی
کفرظلم پیدا کیږی

په بنهٔ ویاړه په بد ژاړه
د سړی فعل دے واړه

کهٔ وخدائے ته ئے نسبت کړے
دا خطا په شریعت کړے

څوک چه ظلم معصیّت کا
خدائے ولے عقوبت کا

کهٔ دا فعل د دا دا ردے
سکه دا دار د ظلم کار دے

چه پخپله فعل و کا
حواله په تا بد بنهٔ کا

کهٔ وخدائے ته ظالم وائی
صریح کفر به و نمائی

چه بدی کړے ته ظالم ئے
کهٔ ظالم د مظالم ئے

مشیّت واړه د دهٔ دے
مشیّت چه کل د دهٔ دے

فعل کړونے ئے سړے دے
په بنهٔ بد نیولے دے دے

دا څائے، څائے د ښوید و دے
فکر دوب په اندیښنو دے

څان لازم بوله په بد و
مکړه نور فکر در د و

فصل - ذکر د کناه او په کناه باندِ توبه

کبیره کناه چه و کا
خوارشه دے کهٔ توبه نهٔ کا

کهٔ توبه ئے په اخلاص وی
له دوزخه نه به خلاص وی

د عاصی توبه قبلیږی
مغفرت ور باندِ کیږی

څان چه چرک د کناه مومی
د توبے په صابون درومی

چه توبه ئے د نصوح وی
د توبے به ئے فتوح وی

د توبے شرطه څلور دی
پښیمانی په زړهٔ درنوردی

استغفار وئیل په ژبه
بیا کناه مهٔ کړه تائیبه

تپنګیدل په توبه جانه
چه بیانهٔ کړه توبه وراته

په دا رنګ کهٔ توبه کا رشے
له توبے به برخوردار شے

کهٔ قضا دِ وی نمونځونه
یا عشرونه زکوٰ تونه

په قضا چه روژے ستا وی
یا د خون دعوٰی په تا وی

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

کۀ علاج د واړو وکړی
په توبه به نور زړۀ ښۀ کړی

ستا توبه ده د خاصانو
ئے له خاصو مُسلمانو

کۀ توبه دِ په غرض ده
دا توبه نه د مرض ده

تعریف د اخلاص د طاعت نه د ریا د عبادت

راشه واوره هسے دین
مُخلِصِینَ لَهُ الدِّین

په عمل کښے پیچا پیچ دے
طاعت بے اخلاصه هیچ دے

هر طاعت چه په ریا وی
د سړی د ځان بلا وی

په پینځه رنګه ریا ده
داخبره په ښتیا ده

اول داچه طاعت کاندِ
چه عالم ِم صفت کاندِ

داطاعت ئے هم خراب دے
څوئے کاندِ لا ثواب دے

په قیامت به روسیاه وی
داطاعت به ئے ګناه وی

بل چه هسے طاعت کاندِ
بله خلق ِم خدمت کاندِ

بل دُنیا په طاعت غواړی
چه دُنیا مومی ویاړی

بل چه مټ په طاعت ډیر کا
خپل شهرت په زړۀ کښے تیر کا

هغه هم څۀ طاعت نۀ دے
چه ئے کاندی کله ښۀ دے

بل چه خلق وی طاعت که
چه تنها وی معصیّت که

داریا ده ډیره بده
ترے ِم وساتے اَحده

د اخلاص طاعت هغه دے
چه غرض ترے په ستنه دے

بے غرضه وی اے یاره
خاص ئے کړه د خدائے دیاره

له ریا نه زړۀ خلاص ښۀ دے
یوسجود په اخلاص ښۀ دے

د ریا طاعت اے جانه
لږ و ډیر دے له نقصانه

فریضه طاعت سړکند کړه
پټ دِ نفل کا پسند کړه

فصل ـ صفت د علم او د علم د فضیلت

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

زده کول د علم فرض دے
په میړو په ښځو فرض دے

صد رحمت په هغهٔ باندِ
چه طلب د علم کا نـدِ

پیغمبرؐ دی فرمائیلی
دهٔ تر پاکے خولے ایستلی

کهٔ تر منځ دریاب یا اوروی
په بل لور د عالِم کور وی

وَ عالِم ته به هورے ځی
کهٔ غرقیږی یا کهٔ سوزی

علم واړه عبادت دے
څوچه کیږی سعادت دے

یو ساعت له عالما نو
ناستے څو دے مُسلمانو

چه یو کال په کعبه تیر که
څوک طاعت پکښے ډیر که

چه د علم په طلب ځی
کهٔ په ورځ ځی کهٔ په شب ځی

په هر کام به ثواب مومی
چه تر کور ترمکه دروی

چه یوه مسئله زده کا
خدائے به دے آمرزیدهٔ که

نه هزار رکعته نفل
نهٔ یوه مسئله نقل

چه عالم نهٔ وی په کلی
هغه کلے دِ وهلی

د عالِم مرتبه څویه
تر شهیده لاده لویه

فضیلت د علم ډیر دے
تر حساب تر شماره تیر دے

چه د شرعے بندوبست دے
دا همه د علم دست دے

کهٔ حلال کهٔ حرام دواړه
علم زیاد کړه ورته واړه

کهٔ کفتن کهٔ شنیدن وی
کهٔ رفتن کهٔ نشستن وی

کهٔ خواړهٔ که اوښنل وی
کهٔ د ستر کو اړول وی

کهٔ سجود دے کهٔ طاعت دے
کهٔ ادب دے کهٔ خدمت دے

کهٔ غزا ده کهٔ زکوٰة دے
کهٔ حاجی دے عرفات دے

کهٔ عابد د عبادت دے
کهٔ زاهد کُنج وَ خلوت دے

کهٔ بادشاه د مملکت دے
کهٔ دهقان د زراعت دے

کهٔ نکاح کهٔ زیست روزگار دے
کهٔ صائم کهٔ نمازگذار دے

کهٔ زکوٰة کهٔ مزکی دے
یا کهٔ فعل د زکی دے

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

داچه ډیر داهسے کاره
نهٔ شی بے علم اے یاره

چه بے علمه طاعت کیږی
کهٔ هزار کا نهٔ قبلیږی

چه بے علمه قیل وقال کا
هغه کل د جان وبال کا

چه کرم با ندِ د خدائے شی
زړهٔ هاله د علم ځائے شی

فصل۔ اِثبات د نبوّت

محمّدؐ چه پیغمبر دے
ستا په کوم دلیل باور دے

دلیل دا چه معجزات
لری دے بے نهایات

معجزهٔ قرآن دے
چه راغلے په ښهٔ شان دے

عرب ډیر فصیح زبان وو
دانشمند د خپل اوان وو

اتفاق ئے په دا کار وو
له قرآنه نے انکار وو

مُدعی د مصطفیٰ وو
په بطلان ئے په غوغا وو

څهٔ کهٔ دین د ده باطل کړو
سحر کړ یائے چه بل کړو

جدلونه ئے برپائے کړهٔ
کوششونه ئے په رائے کړه

یو آیت لکه قرآن وو
چا ونه وی هسے کړان وو

په دا کار کښے سرګردان شول
آخر خاورے د قرآن شول

همکی واړه عاجز شول
د رسولؐ په دین فائز شول

قرآن درست واړه متین دے
معجزه ترے وسین دے

د عیسیٰؑ معجزه دا وه
د مړو ئے په احیا وه

د موسیٰؑ عسا یه مار شوه
یا به ونه په اثمار شوه

معجزه د محمّدؐ شته
یو قرآن دے کښے سرمد شته

کهٔ ترشرق ترغربه واړه
قصیحان سازه کا غاړه

یو آیت لکه قرآن دے
را به نهٔ وی هسے کړان دے

په اعجاز ئے کړه دوه نیمه
هومره اوزمکے جسیمه

بل کویا ورته کباب شهٔ
بل ئے لاس چشمه د آب شهٔ

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

بل سوسمار ورنه خبر — په بنکاره وکړهٔ نا در
په اعجازئ وبله پور — اوبهٔ بنے شوے تلخی شور
په فراق د دهٔ نالانه — د مسجد ستنه شوه جانه
په هوا وو اوهٔ پاسه — غرد دهٔ د سر دپاسه
چه ئ و بلله ونه — ورته را غله لویه پلنه
دهٔ به وښئیل څیزونه — چه به ورک شول په ملکونه
معجزے ئ وے بے شماره — زهٔ ئ څوکښم درته یاره
کهٔ ئ کښم کتاب اوږد یږی — دانایان به خود پوهیږی

فصل

فضایل د رسولؐ د اصحابو او خلاف په مرا تبود دوئ

د رسولؐ چه لوئ اصحاب دی — خدائ یادکړی په کتاب دی
سَابِقُوْنَ الْاَوَّلُوْنَ — راشه واوره په غوږونه
فضیلت د واړو ډیر دے — ترشماره ترحساب تیر دے
کهٔ د دوئ فضیلتونه — غواړے کوره آیتونه
هر اصحاب ئ چه په نوم دے — لار بښیونے کالنجوم دے
چه اصحاب ته ئ دشنام که — په لعنت به ځان بدنام که
د شیخینو سب چه کاندِ — صد لعنت په هغو باندِ
د اجماع په حکم یاره — کُشتنی هغه وشماره
لس یاران ئ صحبتی وی — شک ومهٔ کړه جنتی دی
یو بوبکرؓ بل عمرؓ دے — بل عثمانؓ دے بل حیدرؓ دے
پینځم سعدؓ دے اے یاره — بیا شپږم سعیدؓ وشماره
ورپسے طلحهؓ زبیرؓ دے — خپل وجودئ دے نهٔ غیر دے
بیا ابوعبیدهؓ نهم دے — بیا عبدالرحمانؓ لسم دے
دا یاران د دهٔ عشره دی — چه عشره مُبشّره دی

Poha Foundation
A.S.KB

خلافت د چاریانو
بیا د پسه بادشاهی شوه
اول بغی راپیدا شول

په دیرش کاله وو یارانو
په سپیدئ کښے سیاهی شوه
څوک بادشاه څوک اُمرا شول

فصل- تعریف د امام اعظمؒ او دهغهٔ د مذهب

له کتابه له اخباره
چه مذهب د دهٔ مذهب دے
چه له خدایه پیر ویریږی
دیر په ویره په اخلاص وو
د رسولؐ انسؓ اصحاب وو
چه نعمانؒ بن ثابت دے
د رسولؐ دخولے خبر دے
چه نعمانؒ به راپیدا شی
دالفظ درے څلے منهاج دے
د اجماع دلیل معلوم دے
په مذهب د لوئے امام دی
بادشاهان کهٔ امیران دی
د امامؒ د مذهب پیر دی
د امامؒ مذهب ماهتاب دے
د امامؒ علم وافر وو
زر دلیل زرے حجته
دائے داب وو څلویښت کاله
په یوهٔ اودس ئے نماز وو
درست قرآن ئے په رکعت لوست
په طاعت کښے بے نظیر وو

په اجماع د اُمت یاره
د امام اعظمؒ مذهب دے
امامت باندِ ژغیږی
امام څکه خاص الخاص وو
روایت ئے باصواب وو
د دین کار په دهٔ ثابت دے
شک ومکره معتبر دے
څما دین به پرے رنړا شی
دے سراج سراج سراج دے
ترکستان کهٔ هندکهٔ روم دے
دلیلونه لا کلام دی
کهٔ قاضیان کهٔ عالمان دی
ترحساب ترشماره تیر دی
نور هر یو لکه شهاب دے
زیات ترکښلو تر دفتر وو
دهٔ راوړه له روایته
تر بامداد له عشا لاله
کوره هسے سرفراز وو
دهٔ به درست آیت آیت لوست
په جمله علم خبیر وو

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ ورځ کهٔ پارسائی وه
همکی دَ دهٔ ځائی وه

کهٔ زړکونه سره ټول شی
عالمان واړه غول غول شی

په حجت تر واړو تیر وو
دَ دهٔ زبان تیرهٔ شمشیر وو

دَ امام جعفرؒ تلمیذ وو
واړه کار دَ دهٔ لذیذ وو

تابعین ئے وو لیدلی
په تقوٰی په دین بناغلی

دَ هارونؒ په خلافت کښے
دَ دهٔ کار وو په رفعت کښے

پلار نیکهٔ ئے دَ کابل وو
بیا په بلخ کښے مقابل وو

په کوفه کښے ئے میلاد وو
په مکتب کښے دَ حمادؒ وو

بیا دَ دهٔ وطن بغداد شهٔ
هومره خلق ځنے بنادشهٔ

څلورم باب

ذکر دَ طهارت او دَ فرض واجب او سنت

چه ایمان په خدائے راوړینه
فرض واجب دِ کذارینه

دَ رسولؐ سنت دِ کاندِ
چه لازم دی دا پرے باندِ

څوچه شته معصیّت واړه
چه دَ دهٔ نه شی په غاړه

په توحید چه ایماندار شی
کهٔ هرڅوطاعت بسیار شی

اول مونځ بیانورطاعت دے
دَ نمانځه هومره قوت دے

اَلَّذِیْنَ یُؤْمِنُوْنَ:
هسے دیر دی آیتونه

دَ نمانځه په باب راغلی
په قرآن کښے خدائے وئیلی

دَ اودس سره مونځ بنهٔ دے
بے اودسه مونځ هیڅ نهٔ دے

بے اودسه چه مونځ کاندِ
کفر ورشی په دهٔ باندِ

طهارت دے په دوه رنګه
له دانشه له فرهنګه

له حدث طهارت دے
طهارت دَ جنابت دے

دَ حدث چه وضو وکړے
پاک شوے نوربه نماز تهٔ کړے

چه درست تن په اوبو ترشی
دَ جنب طهارت وشی

فصل - ذکر دَ نمانځه دَ فرضیت

Poha Foundation
A.S.KB

نمونځ په دا په سړی فرض شۀ
په معنی کښے لکه قرض شۀ

سړے نۀ ووخدائے پیدا کړۀ
مکرّم ئے په دُنیا کړۀ

په صورت کښے سر تر پائے
نعمتونه دی له خدائے

سر په تن سورکړے دۀ دے
مخ ته نور ورکړے دۀ دے

ستړکے وزوئے بانړۀ کوړه
زیبائی لری هر کوړه

کۀ دِ تورد ستړکونۀ وی
ستا به زړۀ له غمه چوی

پوزے خولے وَته نظر کړه
پکښے څیر لعل وګوهر کړه

دوه غوږونه دوه رُخساره
دَ زنځ وکړه ننداره

لاس و پښے درکړی چا دی
بند په بند جوړ کړی چا دی

هر ویښتۀ دَ صورت کوړه
په وجود کښے نعمت کوړه

درست ظاهر باطن نعیم ئے
تۀ یو احسن التقویم ئے

کۀ په زړۀ دِ دانائی ده
کۀ دَ ژبے ګویائی ده

دائے واړه وَتا درکړۀ
شۀ ئے واړه وتا درکړۀ

په هرځۀ ئے مکرم کړے
خلیفه ئے دَ عالم کړے

یو سجود له تا نه غواړی
په یوه سجده دِ ویاړی

دے دِ رب دے، دے معبود دے
ځکه فرض په تا سجود دے

دَ نعمت شکر بائیدۀ دے
ناسپاس سړے بنۀ نۀ دے

مونځ چه فرض شۀ پینځه وخته
په وخت وختئے کړه نیکبخته

چه له فرضه نما نځه دورئے
بد بنده دے ناشکورئے

هر بنده چه ناشکور شی
دَ صاحب له فهمه دور شی

دَ صاحب اندوه ئے کوم
چه بنده لری تر سره وم

په طاعت دَ بنده سود دے
خدائے غم نۀ لری معبود دے

په طاعت بنده مانځه شی
په عناد سره شکانجه شی

په قیامت به دا مونځونه
دَ سړی شی براتونه

وار په وار به پرے سوریږی
وجنت ته به رسیږی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

فصل- ذکر علامت د بلاغت

چه په عمر دوازده شی — دَ هلک دِ هومره زده شی
دے دِ مینه په نمانځه کا — وتنبیه ده که نمونځ نه کا
نمونځ هاله دربانده فرض شی — چه بالغ په طول وعرض شی
د بلوغ نخښے څلور دی — احتلام دے درے دا نور دی
چه په سال هغه ساله شی — یا ترے ښځه حامله شی
چه لذت د دخول مومی — جُهند منی ترے درومی
بلوغت د ښځے دا دے — حیض نخښه د نسا دے
یائے وی اُوتس کاله — یا چه حمل واخلی لا له
څلورم دا روایت دے — احتلام ئے بلاغت دے
هرسړے چه مکلف شی — په مانځه دِ مشرف شی
د اودس په کار دِ پوهه شی — چه دے بیرته له اندوه شی

فصل- د فرض د واجب د سنت د ادبونو

هرسړے چه ایماندار وی — په اخلاص به نمونځ کذاروی
پس له شناخته له توحیده — د نمانځه دے په سر تاکیده
فرض واجب زده کړه دادواړه — وسنت ته کیږ ده غاړه
موافق په شرعه کار کړه — په ادب کښے زیست روزکار کړه
په ولاړ په ناست په تله کښے — ادب بویه په هرځۀ کښے
د سړی چه ادب نۀ وی — ترسړی نه څاروے ښۀ وی

فصل- ادب د خلا چه چارچوبئ یا صحرا له تلۀ کا

چه حاجت دِ د خلا شی — لرے څائے ترد تلۀ ستا شی
پټ له خلقه لرے کښینه — ورکړه زور وکینړے پښے نه
وقبلے و ته مخ مۀ کړه — په قمر په نمر هم زده کړه
څان جامه ساته له بو له — ښائط ورسره له هو له
په صحرا مۀ کړه خبرے — کنه غول خوړے چه نغرے

Poha Foundation
A.S.KB

یاچه ونے وی باردارے
یا سایه لری د لارے

یا دیوال چه سایه داروی
یا د رود غاړه یالاروی

داخوځایه غائط مه کړه
که سړے ئے ادب زده کړه

په غایط په بولِ ځوانه
حذر کړه له کمورستانه

بول مه کړه په سوراخ کښے
یا په ورخ کښے یاپه کاخ کښے

هورته خونے د پیریان وی
خپل مکان په هرچاکران وی

چه فارغ شے له صحرا نه
ته دِ نه وے بے دُعا نه

که پوهیږے خدائے پرستلے
ته به دا دُعا وولے

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ اَخْرَجَ عَنِّیْ مَا یُؤْذِیْنِیْ

ځان به پاک کړے په درلوطِ
یا درے کانړی شو که غوطِ

که درے کانړی نه وی یوبس
خود پوهیږی په خپل ځان کس

خو پاکی د وجود بویه
لوټه کمه وی که لویه

وچے پانړے وچ وابنه هم
استنجا لره دی بسنه هم

پشم جیره خاورے پاکے
استنجا ته وی بے باکے

بیاچه واخلے یو خو کامه
استبراء وکړه تمامه

چه وسواس لرے په زړه کښے
هیڅ تعطیل مه کړه پرولهٔ کښے

په بنی لاس اوبهٔ اخله
په کینړو نیڅه پټے خپله

په ولهٔ کار مکړه د سستو
ځان بنهٔ پاک کړه وړاندِ روستو

که ککړ تر درم کم ئے
اوبهٔ مه اخله بے غم ئے

چارچوبئ لره که دروے
دا ادب بویه چه موے

اول کینړه پښه درون کړه
په وا ته کښے بنئ بیرون کړه

د دُعا دهغه دم ده
د دانا ده د اَعلم ده

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الرِّجْسِ النَّجِسِ الْخَبِیْثِ الْمُخْبِثِ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ

اهل کار د دین پاکی ده
په پاکئی کښے بے باکی ده

له درے توکه پاک صورت کړه
هاله مخ په عبادت کړه

Poha Foundation
A.S.KB

له اوله معصیت دے
بل حدث بل نجاست دے

د ګناه پاکی توبه ده
تل پاکی د توبه بنه ده

د حدث پاکی آبدست دے
د هوښیار دے که دمست دے

نجاست په غسل درومی
ځان جامه پرے پاکی مومی

پاکی درے اوبهٔ هم درے دی
د باران که د چینے دی

بیا د ستر ګو اوبهٔ جانه
چه پرے پاک شے له عصیانه

چه دا درے پاکی لرینه
غم د هیڅ نهٔ کاکهٔ مرینه

په صحیح چه دوست د خدائے دے
د پاکو جنت ځائے دے

په قرآن کښے دا آیت دے
راشه واوره چه آیت دے

قولهٔ تعالیٰ : اِنَّ اللّٰهَ یُحِبُّ التَّوَّابِیْنَ وَیُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِیْنَ۔

پینځم باب
د ذکر د وضو د هیره کارہ

هر سړے چه اودس کاندِ
تسمیه بویه د ورانده

بیا د نیت د اودس وکه
مونځ د یاد په زړهٔ پرخولهٔ که

بیا د واخلی اوبهٔ پاکے
نهٔ بد بوئے بد خوراکے

پرے د وو ینځی لاسونه
بیا د وینځی اندامونه

په کینړ لاس د طهارت که
لاس د پاک په سړکوت که

بیا د خولهٔ په درے کرته
په اوبو کهٔ لته پته

بیا مسواک بویه په نغته
که لرګے نهٔ وی په ګوته

بیا د پوزے استنشاق دے
په درے ځله اتفاق دے

بیا د مخ ولنه درے ځله
بیا بنے لاس دے له اوله

بیا کینړ لاس دے ترځنګله
بیا به مسح لره نه غلے

بیا اوبهٔ وروره ترغوږه
مسح داده وئے نغوږه

د سرمسح ربع سر ده
د درست سر هم اولیٰ تر ده

بیا د پښو ولنه اے یاره
تر ښنګریه نه بسیاره

Poha Foundation
A.S.KB

درست کامل اودس هم دا دے
چه م ووے په ریښتیا دے

په اودس کښے یو څل ولنه
فریضه ده په پوښتنه

دویم څل چه اندام ولے شی
د واجب په نام بوے شی

دریم څل ولنه سنت ده
داوینا په روایت ده

فصل - فرائض د وضو

د اودس دی څلور څیزه
فریضه د ما عزیزه

اول ولهٔ د مخ چه کنج دے
بیا لاسونه تر ارنج دے

ورپسے مسح د سر ده
د پښو ولنه پس داچرده

که په داکښے څهٔ نقصان شی
نهونځ په تا باندِ تاوان شی

فصل - ذکر د وضو د سنتونو

د اودس سنت چه زده دی
درته ووایم دوازده دی

تسمیه د اودس نیت دے
بیا د لاسو طهارت دے

استنجاهم په دا شمار ده
چه د حکم په مقدار ده

بیا مسواک اوبهٔ د خولے دی
بیا اوبهٔ د پوزے ملے دی

بیا د غوږ مسحه هوښیاره
بیا خلال د ښیرے یا ره

بیا ساتنه د ترتیب ده
ولهٔ د وُچولی نصیب ده

ولهٔ د هر اندام درے واره
دولس وشو وے شماره

فصل - د اودس مکروهات

د اودس مکروه شش دی
ترے حذر کړه چه ناخوښ دی

یوچه مخ په قبله میڑی
یا تطهیر غایت ترے خیڑی

بل چه خپل عورت ښکاره کړهٔ
نامحرم ئے ننداره کړهٔ

بربنډ څان چه د بل ګوری
بول که په ماء کښے شوری

استنجا چه په بنی لاس کا
اوبهٔ ډیرے توئے ناس کا

فصل - د وضو د دعوات

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په اودس کښے دا دُعا ده — په حدیث د مصطفیٰ ده
ته چه نیت د اودس وکړے — په خپل لاس توئے اوبه کړے
په اودس کښے له اوله — دُعا دا ده وئے لولـه

الحمد لله الّذی جعل الماء طهورًا وجعل الاسلام نورًا دلیلًا قابلًا الی الجنة

هغه وخت چه استنجا کړے — بویه داچه دا دُعا کړے

بسم الله العلی العظیم

والحمد لله علیٰ دین الاسلام الاسلام حق والکفر باطلٌ

چه فارغ له استنجا شے — ته به سر په دا دُعا شے

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِیْ مِنَ التَّوَّابِیْنَ وَاجْعَلْنِیْ مِنَ الْمُتَطَهِّرِیْنَ وَاجْعَلْنِیْ مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِیْنَ وَاجْعَلْنِیْ مِنَ الَّذِیْنَ لَاخَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَلَاهُمْ یَحْزَنُوْنَ ۝

چه اوبهٔ دِ په دهان کړے — دا دُعا دِ په زبان کړے

اَللّٰهُمَّ اَسْقِنِیْ مِنْ حَوْضِ نَبِیِّكَ كَاْسًا لَاظَمَأَ بَعْدَهٗ ۔

چه اوبهٔ دِ کړه په پوزه — دا دُعا تر ژبه بوزه

اَللّٰهُمَّ اَرِحْنِیْ رَائِحَةً مِّنْ رَائِحَةِ الْجَنَّةِ وَارْزُقْنِیْ نَعْمَاؤُهَا

ته چه مخ وینځے مومنه — یوداهُدعا دِ ده سودمنه

اَللّٰهُمَّ بَیِّضْ وَجْهِیْ بِنُوْرِكَ یَوْمَ تَبْیَضُّ وُجُوْهٌ وَّتَسْوَدُّ وُجُوْهٌ ۔

چه بنے لاس وینځے داوایه — مزد به بیاموے له خدایه

اَللّٰهُمَّ اَعْطِنِیْ كِتَابِیْ بِیَمِیْنِیْ وَحَاسِبْنِیْ حِسَابًا یَّسِیْرًا ۔

چه کینۍ لاس وینځے دالوله — نهٔ یوځل په څوخو لوله

اَللّٰهُمَّ لَاتُعْطِنِیْ كِتَابِیْ بِشِمَالِیْ وَلَامِنْ وَّرَاءِ ظَهْرِیْ وَلَا تُحَاسِبْنِیْ حِسَابًا عَسِیْرًا

بیاچه مسحه د خپل سر کړے — دا دُعا به مکرر کړے

Poha Foundation
A.S.KB

اَللّٰهُمَّ اَعِنِّیْ بِرَحْمَتِكَ عَلٰی رَأْسِیْ

بیا چه ما وروړی ترغوړه دا دُعا لوله ونغوړه

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِیْ مِنَ الَّذِیْنَ

یَسْتَمِعُوْنَ الْقَوْلَ فَیَتَّبِعُوْنَ اَحْسَنَهٗ

بیا چه مسحه ډکردن کا دا دُعا دِ مرد وزن کا

اَللّٰهُمَّ اعْتِقْ رَقَبَتِیْ وَ

رَقَبَهٗ آبائِیْ وَاُمَّهَاتِیْ مِنَ النَّارِ

بیا په وخت د پشو وللو دا دُعا ده د وئیلو

اَللّٰهُمَّ نَجِّنِیْ مِنْ غَضَبِكَ

یَوْمَ یُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِیْ وَالْاَقْدَامِ وَجَاوِزْنِیْ

عَلَی الصِّرَاطِ وَاَدْخِلْنِی الْجَنَّةَ یَا ذُوالْجَلَالِ وَالْاِکْرَامِ

بیاچه وینځې پشه دویمه دا دُعا لوله دا یمه

اَللّٰهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمِیْ عَلَی الصِّرَاطِ

یَوْمَ تَزِلُّ فِیْهِ اَقْدَامُ الْمُنَافِقِیْنَ فِی النَّارِ

چه فارغ شے له اودسه دا دُعا لوله له پسه

سُبْحَانَكَ اَللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ

اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ وَاَسْتَغْفِرُكَ وَاَتُوْبُ اِلَیْكَ

چه اودس اوکړے روان شے دا دُعا وایه مرخان شے

اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ

وَحْدَهٗ لَا شَرِیْكَ لَهٗ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ

په مسجد چه قدم کښیږدے دا دُعا وایه چه پسے ږدے

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِیْ ذُنُوْبِیْ وَفَتِّحْ

لِیْ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَاَبْوَابَ کَرَمِكَ یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ

فصل-ذِکرد هغو څیزونو چه اودس تباه کوی

Poha Foundation
A.S.KB

چه اودس تباه کوینه
کل اتهٔ ویشت توکه دینه

اول بول غایط زده کړه
بیا مذی ودی شمیره کړه

بیا چینجی تر دوه سوراخه
با دهم دے تر دوه سوراخه

د پرهار وینے یا نروے
کهٔ جاری زیړے اوبهٔ وے

د حلق وینے لږے ډیرے
د ناف وینے تیر وبیرے

قے د خولے وینے د پوزے
د اوریڼ وینے دی بد روزے

کهٔ اوبهٔ وځی له نافه
اودس مات که بے خلافه

چه له مغزه بلغم بیل شی
بیا ترحلق وځی د رغل شی

د نامهٔ اوبه هم هسے
د سړی دی بے اودسے

د ذکر چینجے هم بد دے
دے په دے شمیره نامزد دے

وینے نروے کهٔ زرد آب دے
د بینی په دا حساب دے

نروے زیړے اوبهٔ وینے
کهٔ د خولے د پوزے وینے

کهٔ خندا په قهقهه وکړه
په مانځه کښے هم بنهٔ نهٔ کړه

بیهوشی که لیونتوب دے
بل تکیه و هلے خوب دے

بنځه نرچه سره ورشی
بسوده فرج او ذکر شی

یا بر بند سره کنار شی
سره دواړه نا قرار شی

چه جاری پرهر لرینه
اودس مات شهٔ چه وقت ځینه

په دا شان استحاضه ده
مبرهنه مسئله ده

زک وهل هم اودس مات که
یا کهٔ کم یا ئے څوک زیات که

فصل - د اتو مسئلو د وضو د نمانځه په کار

دا اتهٔ مسئلے بنے دی
په نمانځه په اودس کښے دی

په درے نمونځ اودس ماتیږی
په دے نمونځ د کس ماتیږی

په دا درے توکه نمونځ مات شی
د اودس کله آفات شی

اول توک خندا قهقهه ده
د اودس چا په عمدا ده

Poha Foundation
A.S.KB

بیهوشی د سویدا ده
د نمانځه د اودس دا ده

یو د پوړې وینه جانه
د اودس دی دانقصانه

چه خواړه وخوړې نمونځ مات شی
بیا ویل چه کم وزیات شی

بل کثیر فعل اے ناسه
یعنی کار په دواړه لاسه

فصل- ذکر د تیمم

کهٔ اوبهٔ نهٔ پیدا کیږی
تیمم په تا فرضیږی

تیمم په خاورو روغ دے
دا خبر نه په دروغ دے

روغ په ګچ هم په آهک دے
هم په سنګ هم په نمک دے

په کالی کهٔ پروت غبار وی
باندِ درست د تیمون کار وی

چه اوبهٔ په نظر کښیوزی
نور تیمون له تنه پریوزی

چه اودس په څهٔ ماتیږی
په هغهٔ تیمون ورکیږی

په اودس کښے نیت سنت دے
په تیمون کښے فرض نیت دے

د سړی چه اودس نهٔ وی
یاجنب غسل په دهٔ وی

کهٔ حائض نفساء وی
تیمم باندِ روا وی

کهٔ ئے توان د اودس نهٔ وی
تیمم کا رنځور بنهٔ وی

یاچه رنځ د چا زیاتیږی
په دا هم تیمون رغیږی

کهٔ سړے د اودس نهٔ وی
تیمم کا مریض بنهٔ وی

کهٔ اوبهٔ ترنزدے تهٔ ئے
تیمون کړه کهٔ خبر نهٔ ئے

حد یومیل د تیبا نهٔ دے
کهٔ څهٔ کم دے روا نهٔ دے

کهٔ اوبهٔ دی ترمیل کمے
یا په غړهٔ وی یا په سمے

په ورتلهٔ کهٔ وخت تنګیږی
په ضرور تیمون رغیږی

وخت د نهٔ پریږ دی له دسته
بیا د کا د قضا مرسته

چه تیمون وهے هوښیاره
پاکه خاوره کړه اختیاره

دواړه لاس په خاورو کښیږ ده
بیا ئے پاس په مخ وړپږ ده

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دویم حُل دواړه لاسونه وُمړه دواړه ساعدونه
هر سړے چه نمونځ گذاروی خبردارہ په داکار وی
نیت ئے پټ نۀ دے آشکار دے کار د نظم اختصار دے

فصل- په موزه مسح کول

په موزه مسحه روا ده معتبره دا وینا ده
درست تمام اودس چه وکړه بیا په پښو په موزه ټه کړه
بیاکۀ ټه شے بے اودسه په موزه کړه مسحه کسه
د مقیم شبانه روز ده مسافر لره سه روز ده
په حساب ئے هغه دم دے چه حدث شی نۀ بل دم دے
کۀ موزه له پښو بدر کړے بے حدثه پښے به تر کړے
مسح درے خط چکول دی موزه باندِ لاس منبل دی
کۀ موزه شی هومره څیرے چه درے گوتے څی پرے څیرے
نور پرے مسح نا روا ده د موزے خبره دا ده
کۀ د لاسو پښو پرهار وی خو ور لته تر پرهَرجار وی
کۀ صورت ته زیان رسیږی مسح هم باندِ رغیږی
کۀ ئے زیان په وله کښے نشته ټه ئے پرے وینځه اوبۀ شته

فصل- لس څیزه سنت د ابراهیمؑ پیغمبر

په اوبۀ په خولۀ په پوزه بل مسواک کول به روزه
بل د سر ویښتۀ خرڅیل دی زیر ناف دی د بغل دی
بل ختنه کول اے جانه استنجا په اوبۀ څوانه
بل اخستل د سبر یتونو بل اخستل د نوکو نو
د نساء د سر ویښتۀ دی چه ئے نۀ کلوی بنۀ دی
دا سنت لس د خلیل دی د مومن دی د اصیل دی

Poha Foundation
A.S.KB

چه په ځانځ که دالس څیزه اولیاء دی اے عزیزه

فصل - ذکر د نارینه د عورتنی د اوبو

که د مرد که د نساء دی څلور رنګه اوبه دا دی
اول بول بیا مذی وی بیا ددی وی بیا منی وی
کار د بولو خودځړکند دے کار د نوروپه بند بند دے
مذی پاځی له شهوته منی وځی له آلته
ترمذی ودی وی زیات وځی پس له بوله پات
اودس مات په دا درماشی لږ وړ یرځه چه پیدا شی
په منی غسل لازم شی که دخول که محتلم شی
په لذت چه را پیدا شی په هر رنګ غسل رواشی
که مخفی وی په ذکر کښے غسل نشته په داچر کښے
د نساء حکم جدا دے په پیدا په ناپیدا دے
دوه پردے د ښځے فرج وی درونی بیرونی درج وی
اعتبار د درونی وی چه مدار په بیرونی وی
احتلام دخول د دواړو حیض نفاس د څلور واړو
چه درون ئے آلوده وی نهونځ بے غسله بیهوده وی
اول ښځے لره بویه پرے د بوزی ګوته لویه
پاکیزه د خپل اندام کا بیا د درست غسل تمام کا

فصل - د غسل په څونوع

څوارلس غسل فریضه دی په کتاب کښے عریضه دی
یو دخول د مرد وزن دے کارئے پټ نه دے روشن دے
په منی په نامنی هم غسل بویه که منی هم
د شیطان غلطوئنه د منی په تویونه

Poha Foundation
A.S.KB

بنځه نر چه سره ورشی — بے منی ئے حشفه ورشی
د نفاس غسل لازم دے — بیا د حیض غسل هم دے
چه نظر وکړه په بنځه — په انزال غسل ته ته ځه
که څوک یا د په زړه کښے ته کړے — په انزال به غسل وکړے
یو دخول پست ورسا دے — که څه غسل دے هم دا دے
بل صحبت د مرد له زنه — داهم چار ده مبرهنه
که جنب شے خوب ونه کړے — نه پیشاب غسل زر وکړے
بیا منی له تا جدا شی — دوباره غسل سره وا شی
که دوه بنځے سره ورشی — فرج په فرج ئے برابر شی
په انزال په نا انزال هم — که د غسل دم درحال هم
چه انزال شی له چارپایه — مرد لانبه ورته وایه
غسل نشته بے انزاله — له چارپائے د ما لاله
چه حشفه په دبر لاړه — غسل ورغے په دواړه
چه له خوبه سړے ویښ شی — په منی کښے په تشویش شی
که ئے خوب په پاد هیڅ نه وی — دا ځائے هم غسل بائیده وی
په کندګی چه ناپاک تن شی — غسل فرض په مرد وزن شی
د جُمعے غُسل سنت دے — د عیدین په دا نیت دے
د مُرده غسل واجب دے — دا د ژوندے کا چه طالب دے
چه کافر مومن په دین شی — نفل غسل پرے تعیین شی

فصل - صفت د غُسل

غسل فرض د جنابت دے — په قرآن کښے روایت دے
چه جُنب شے دخول وکړے — بویه دا چه ځان اودۀ کړے
یا پیشاب وکړه اے ځوانه — منی لرے کړه له ځانه
بیا وغُسل ته ځان ساز کړه — غسل دا رنګه آغاز کړه

Poha Foundation
A.S.KB

اول ولنه د لاس بویه
له لاس وللوچه وزګارشے
نجاست له تنه دور کړه
کهٔ دیوال کهٔ خاورے پاکے
لاس پرے ومړه خوواړه
ماء په خولهٔ کړه له اوله
بیا و پوزه اوبهٔ ورکړه
کهٔ تمام اودس تهٔ وکړے
وچ کهٔ پاتے تار دموئ شی
چه کوځئ د سر وو دوی
چه ترتهٔ ئے اوبهٔ یوسی
د کوځیو بیخ چه ترشی
جنابت دے کهٔ نفاس دے
د جُنب غسل چه شان دے
کار د درے واړو یکسان دے
چه په خولهٔ اوبهٔ اندر کړه
په وضو کښے داسنت دی
تهٔ چه غسل کړے اے ځویه
د تنها طهارت من دے
کهٔ ئے زیات کړے تبذیر شی
کهٔ په کور کښے ئے دا دود دے
تر څلورو منو کمے
کهٔ جنب په سیند کښے ډوب شی
کهٔ باران باندِ وریږی
بویه دا چه اودس وکا

بنهٔ کوزه کړه باندِ تویه
استنجا له به تیار شے
بیا لاس نورعلی نور کړه
وچے خشک یا نم ناکے
لاس بنهٔ پاک کړه یارد یاره
غرغره وکړه درے ځله
بس دا غسل دے باور کړه
غسل بیا وکړه هم بنهٔ کړے
جُنب پاتے ژنو شوی شی
کهٔ بے شماره ډیر هر څو وی
نورِ دهسے وچے وُسی
وچ ویښتهٔ ئے هم بهتر شی
کهٔ د حیض کوز وپاس دے
د نفاس غسل آن شان دے
پرے به پوهشی چه انسان دے
یا و پوزه اوبهٔ ورکړه
په تغسیل کښے فریضت دی
څلور منه اوبهٔ بویه
هغه نورد درست تن دے
کهٔ ئے لږ کړے تقصیر شی
هیڅ اسراف نشته که زود دے
بدے زیاتے شی وی سمے
کار د دهٔ د غسل خوب شی
تن ئے لوند شی غسل کیږی
بیاِد نمونځ سره هاله کا

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کارچه ستا د جنابت وی — ته ئے زده کړه چه سنت وی
یوچه لاس په دیوال پاک کړے — بیاچه مشته ئے په خاک کړے
یوچه واړه اودس وکړے — بیا تمام غسل هاله کړے
بیاچه پاسی پریږدی خپل ځائے — پښے پښے پریونځی بل ځائے
په هنګام د غسل یاره — ورد دا سود لری بے شماره

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِیْ لَا یَضُرُّ مَعَ اِسْمِهٖ شَیْءٌ فِی الْاَرْضِ وَ لَا فِی السَّمَاءِ وَ هُوَ سَمِیْعُ الْعَلِیْمُ ط رَبِّ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّیٰطِیْنِ وَ اَعُوْذُ بِكَ رَبِّ اَنْ یَّحْضُرُوْنَ وَ اَعُوْذُ بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا مِنْ شَرِّ ذِیْ شَرٍّ وَ ضِدِّ كُلِّ ذِیْ خَیْرٍ
یَا مُجِیْبَ الدَّعْوَاتِ الْمُضْطَرِّیْنَ بِرَحْمَتِكَ
یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ ط

چه تمام غسل ادا کړه — بویه دا چه دا دُعا کړه
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْاَلُكَ
تَمَامَ الْوُضُوْءِ وَ تَمَامَ النَّحْرِ وَتَمَامَ الْغُسْلِ وَتَمَامَ الصَّلٰوةِ
بِمَغْفِرَتِكَ وَ رِضْوَانِكَ یَا اِلٰهِیْ بِفَضْلِكَ وَ بِرَحْمَتِكَ
یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ ط

چه د ښځے وینے وینے — په درے رنګه به ئے وینے
حیض نفاس استحاضه دے — سره و زیړ وبیاضه دے
د زنانو له زه دانه — راځی نه له پاسه جانه
داقل ئے دی درے ورځے — واکثر ئے لس چه خوځے
که تردریو ورځو نه کم وی — ترلس ورځو افزون دم وی
کم له دیر استحاضه دے — تیرو بیر استحاضه دے
چه ایام ئے خطا نه وی — پرے اودس په هرنمانځه وی
چه ایام ځنے خطا شی — په هروخت غسل روا شی

Poha Foundation
A.S.KB

د نفاس اقل پاکی ده
څلویښت ورځې بیباکی ده

تر څلویښت که زیاده وی
هغه هم استحاضه وی

یو دخول د حیض عار وی
نور سره وار ه روزګار وی

لکه حیض چه د نساء دے
هسے کار د نفساء دے

نمونځ روزه نشته په دواړه
هم لوستن تلاوت واړه

د سره وزے قضا د کاندی
د نمانځه نشته پرے باندِ

چه نساء مستحاضه وی
حکم دا وی که د زده وی

دا د کار که لکه پاکه
په دخول کښے ده بیباکه

د حیض وینے دی سرے غوږے
پاکبود تورے زیږے

د پاکئ دی اوبهٔ سپینے
پاکیزه په رنګ مهینے

چه عادت د بنځې څخه وی
هغه وخت سپینے اوبهٔ وی

حیض که کم شی له عادته
نشته غم له طهارته

دا د ځان په غسل پاک کا
نمونځ سره روژه د په تپاک کا

یو دخول د هله کاندِ
چه عادت ورشی د وراندِ

فصل - ذکر د څلورو پاکیو

مونږ ګذار لره مسطوردی
د اځلور پاکئ ضرور دی

اول پاکے اوبهٔ بویه
د آسمان دی که له جویه

تن جامے څلورم څائے دے
واړه پاک حکم د خدائے دے

که اوبهٔ شی مستعملے
په پاکئ کښے شی د رغلے

چه پرے غسل اودس وکړه
مستعملے دا اوبهٔ کړه

بیا پرے غسل نارواد ے
اودس هم باندِ خطا دے

چه خیرن نمری پریول شی
رنګ و بوئ د اوبهٔ بل شی

هغه هم دی مستعملے
شی د زیات تر درے څلے

مستعملے اوبه یاره
پلیدی سره وشماره

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ کثیر فاحشے نهٔ وی
کاروبارے څهٔ خوښهٔ وی

په صابون په شخا رچه نور
کهٔ زعفران وی یا سرهٔ تور

د اوبو چه رنګ بل شان شی
اودس غسل ته نقصان شی

کهٔ ئے بوی، طعم بدل شی
هغه هم هسے خلل شی

همګی وینه سوانه
پلیدی لری اے جانه

د پرهار کهٔ د بسمل وی
د څاروی کهٔ د څهٔ بل وی

هغه وارهٔ دی ناپاک
پس د غوښو دی بے باک

د امام اعظمؒ په قول
پلیدی لری هر بول

اِلّا بول د څاروی
چه ئے غوښے خوری سړی

چه په داکښے اختلاف دے
په اندک سړے معاف دے

غُشایهٔ وارهٔ پلید دی
پرے پوهیږی چه سعید دی

هر مارغهٔ چه د خوراک دے
د همه و پنچال پاک دے

یو د چرګ پنچال ناپاک دے
بل د بطخے هم پُرباک دے

هر مارغهٔ چه بنکار کوینه
چه خوراک ئے غوښے وینه

د هغهٔ پینځال مکروه دی
پرے خبر بویه چه پوه دی

یا چه قے په ډکه خولهٔ وی
د هغهٔ بلغم اوبهٔ وی

دا همه وارهٔ پلید دی
چه ئے بنهٔ ګنړی کور دیدی

پس خوردے په درے سلوک دی
پاک. پلید، مکروه مشکوک دی

د سړی پس خورده بنهٔ ده
د کافر هم پاکیزه ده

د جُنب د نفساء هم
لا د حیض د نساء هم

چه ئے غوښه سړے خوریږه
کهٔ څاروی کهٔ مارغهٔ وینه

پس خورده ئے ګنړه پاکه
مګر چرګ بطخه بد ژواکه

چه ګندګی منډکی سړګندخوری
هاله بنهٔ له علف بندخوری

پس خورده د سپی سعیده
دهر دوه ګنړه پلیده

چه مکروه ئے پس خوردے دی
مار د موش ګربه دا درے دی

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ د شلاندې کهٔ د نول سره یوځنې دا قول
چه د مزکې څښنده دے همکی د موش سره دے
چه پیشو وے مڑک خوړلے اوبهٔ څښې اوربوز لړلے
تهٔ ئے وځنې پلیده لایجوز نا مفیده
پس خور دے دی چه مشکوک نهٔ پلیدی نهٔ ملوک
کهٔ په ماءِ پوره خولهٔ ده د قحرے ده د خرهٔ ده
هم اودس باندِ رغیږی کهٔ تیښون وکړه مونځ کیږی
کهٔ عرق کهٔ ئے لعاب دے په مشکوکو ئے حساب دے
چه ئے نهٔ وی جاری وینه لکه مچ مچئ چه وینه
کهٔ د دوئ غوندِ څهٔ نوروی تاروکے کهٔ ځونکټ تور وی
په اوبوکښے کهٔ دا ومړی څوک د بدګمان پرنهٔ وړی
کهٔ چیندخه کهٔ ماهے دے چه په ماءِ سره ژوندے دے
په اوبوکښے کهٔ پراتهٔ وی مړه، ږ واهغه اوبهٔ وی
کهٔ اوبهٔ د خُم د چاه وی یا د حوض پرے تباه وی
مڑک، مرغئ یا چرمښکئ چه کم زیات وی تر مرغئ
کهٔ په چاه کښے ومړی پریوځی د سړی په نظر کښیوزی
ترے بیرون د بوقے شل که هم وضوء هم د څښل که
کهٔ یو نهٔ وی پکښے دوه وی مړه، هاله چهل دلوه وی
کهٔ پکښے اما سیده شی وارهٔ چاه د پاکیزه شی
کهٔ سرکه ده کهٔ ګلاب دی کهٔ د ونو پئ آب دی
کهٔ خوړے شی شودهٔ پئ کهٔ ګنی وی کهٔ مولئ
په دا وارهٔ جامه وله شی کهٔ جامه د آلوده شی
نجاست کهٔ د په تن وی په دا وارهٔ د شُستن وی
هغه ځائے چه د سجود وی یا تر پښو لاندِ موجود وی
کهٔ نجس د درم زیات وی مسئله ده، نمونځ ئے مات وی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ کشتا روی کهٔ مردا روی
چه ئے پوست د چا پکار وی

په بسمل سره پاکیږی
بے بسمله نهٔ رغیږی

مګر پاک په د باغت شی
هاله زړه ترے فراغت شی

په سپی ووچه تکبیر وکړه
دے به پاک په بسمل تړکړه

نمونځ پرے کړه بے د باغته
وایم زهٔ له روایته

د سړی د کوشت پوست دواړه
نا روا روا نور واړه

شرط په مینځ کښے د باغت دے
چه بسمل شی بے آفت دے

شپږم باب

ذکر د نمانځه د هر باب

د نمانځه نه مِ آغاز دے
په څلور قِسمه نماز دے

فرض، سنت، واجب دا درے دی
تطوّع هم ورپسے دی

لکه فرض په مراتب دی
ترسنت هسے واجب دی

درجه د فرض بالا ده
تر واجب، مسئله دا ده

تطوّع نفل نماز دے
چه ئے کړے هومره جواز دے

سود ثواب ئے دے په کړهٔ کښے
عذاب نشته په نهٔ کړهٔ کښے

په قرآن کښے چه صادر دی
یا ثابت په تواتر دی

هغه کل نمونځونه فرض دی
پرهٔ گذارل ئے لکه فرض دی

چه له فرضه څوک منکر شی
په تحقیق هغه کافر شی

چه ئے زده نهٔ گذارینه
له فاسقه شماره دینه

چه ادا کا قضا واړه
پرے خلاصیږی د دهٔ غاړه

چه قضا که درے مونځونه
د امام په قول ځونه

د هغهٔ قتل روا شی
کهٔ دا کارئے په عمدا شی

نه واجبه کهٔ انکار کا
کافرنهٔ شی نور بدکار کا

کهٔ واجب د چا قضا شی
اعاده د واجب بیا شی

سنت مونځ دِ نر ادا شی
قضا نشته کهٔ قضا شی

Poha Foundation
A.S.KB

فریضه نمونځونه پنج دی
په پینځه وخته پنج ګنج دی

دَصبا دی دوه رکعته
چار دَ ظهر بے سنته

بیا څلور دَ مازیګر دی
دَ مابنام درے مقرر دی

بیا څلور دَ ماسختن دی
بے سنت واجب په تن دی

نمونځ دَ وتر دَ عیدین
جنازه ګنړه بیا عین

دَ طواف بل نمونځ دَ نذر
واجب دا دی شپږ په جهر

سنت واړه ګنړه دولس
چاوئیلی دی اتلس

دَ بامداد دَ فرض پخوادی
دوه څلور دَ ظهر دا دی

دوه دَ ظهرتر فرض پس دی
بیا دَ عصر څلور بس دی

دوه په وخت دَمابنام بیا دی
ورپسے دوه دَ عشا دی

تحیّت دَ مسجد دوه دی
دا حرام دوه په مکه دی

دادَ عصر څلور جد دی
تحیّت چه دَ مسجد دی

کهٔ ګدازئ ثواب پیردے
ګنړه حکم ئے تیر بیردے

فصل - دَ مانځه دَ نیت

په مانځه ګښے لازم نیت دے
فریضه دے کهٔ سنت دے

نیت دَ وخت نیت دَ امام دے
په څلور نیت تمام دے

تطوّع چه ګذاریښه
بس چه نیت دَ مانځه وینه

په قیام پښه لرو بر کړه
سجده ګاه ته دِ نظر کړه

په رکوع ګښے دِ پښے ګوری
له نورځهٔ دِ نظر ژغوری

په سجود نهٔ په بل لوری
هغه وخت دِ پوزه ګوری

شل سرونه دی دَ ګو تو
په قبله بویه دَ بخته

چه پاسینه چه کښینینه
په بنئ پښه دِ آغاز وینه

تحیّات چه ابتداء کا
په زانو دِ نظر وا کړ

هغه وخت چه مونځ تمام کا
انتها دِ په سلام کا

Poha Foundation
A.S.KB

په سلام کښے دا نیت بنائی
په فرښتو د سلام وائی
په هغوچه څوک شریک دے
په نمانځه کښے په تحریک دے
په نمانځه کښے تسبیحات
خود بنکاره دی تکبیرات
چه درست مونځ واړه ادا کا
بویه دا بیادِ دُعا کا
اول بویه چه ځان ژاړی
مور و پلارِ بیا وغواړی
مومنان دِ واړه یاد کا
په دُعادِ هرڅوک شاد کا
دا حدیث دَ پاک رسول دے
پس له نمازه خواست قبول دے

فصل - دَ نمانځه دَ فرضونو

په نمانځه کښے دولس څیزه
فریضه دی اے عزیزه
شپږ بیرون شپږ اندرون دی
درته وایم چه بیرون دی
دَ لاسونو دَ مخ وللو وی
په جامه ځان پټول دی
چه پرے نمونځ کوی پاک ځائے دے
بل په وخت دَ نمانځه رائے دے
وقبلے ته مخ کول دی
نیت دَ مونځ په ځائے راوړل دی
دَ تکبیر وئیل اے یاره
درونی سره وشماره
بیا په پښو ودریدل دی
وروسے قرآن لوستل دی
بیا رکوع دے بیا سجود دے
دَ قعدے روستئ نمود دے
چه په دا کښے یو نقصان شی
واړه نمونځ دَ سړی وران شی
چاچه نه زده دا واړه
خلاصه نه وی دَ دغه غاړه

فصل - دَ نمانځه دَ واجبات

دَ نمانځه چه واجبات دی
اُوه څیزه دی. نه زیات دی
فاتحه ضم له سورته
په اول دوه رکعته
دویم سم چه ودریږی
په رکوع سجود کوزیږی
تشهد ناستے دریم دے
آخرین ئے څلورم دے

Poha Foundation
A.S.KB

پینځم لوستل د قنوت دی
چه په وتر کښے ثبوت دی

د عید دینو تکبیرونه
واجب وشول شپږ خیزونه

اوم لوستل د امام دی
په سرګند چه صبح وشام دی

بیا سرګند د ماسختن دی
دوه نمونځونه یې خواندن دی

که په قصد که په نسیان وی
فرض چه پاتے شی درست زیاو ی

که واجب پاتے عمدا شی
نمونځ نقصان سره ادا شی

که په هیر وی عمل نه وی
سجده سهوه وکړه بنده وی

که سنت پاتوله چا شی
قضا نشته نور بلا شی

فصل- د نمانځه د سنتونو

څلیریشت خیزه د نمانځه دی
چه سنت دی زیاتی نه دی

قولی دولس دی عزیزه
بیا فعلی دی دولس خیزه

چه قولی دی درته وایم
واړه بنده دی چرته وستایم

یو سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ
بیا اَعُوذُ ده دویمه

بیا وئیل د بسم الله دی
بیا وئیل سَمِعَ الله دی

لِمَنْ حَمِدَه پینځم شی
رَبَّنَا لَكَ شپږم شی

په رکوع کښے تکبیر اته
د سجود وایم و ته اته

په رکوع کښے تسبیحاته
د سجود غوږ کړه و ماته

فاتحه لوستل یوولس
تحیات لوستل پس دولس

چه فعلی دی سنتونه
په اکثر روایتونه

چه تکبیر تحریمه کړے
هسک لاسونه تراوږه کړے

چه برحال د انګشتان وی
بنے په کینږ پسے عیان وی

هم قومه ده هم جلسه ده
بیا په دا پسے سجده ده

بیا سلام داستا چپا دے
ګستردن پسے د پا دے

د امام متابعت دے
د قنوت تکبیر سنت دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په قعده کښے ناستے بیادے په دویم هم احصا دے

فصل- د نمانځه د ادبونو

دا پینځلس دی آداب په نمانځه کښے اے احباب
په تکبیر کښے لاس ترغوږه وروستنه ده ونغوڑه
پښے چه بیرته سره کښیږدے یوځپک ئے ترمنځ پریږدے
په تکبیر کښے چه لاس کوز کړے بیا سر پورته سم وربوز کړے
په رکوع کښے چه ئے کوز کړے په ادب کښے دا یمجوز کړے
پښے اول په زانو کښیږدے په اخسته کښے کینږ پریږدے
چه رکوع وکړے بیا سم شے لاس اوږدهٔ کړه سینه خم شے
وسجود ته چه کوزیږے ادب دا دے که ٔ پوهیږے
اول کښیږ ده زنګونه ورپسے کښیږده لاسونه
پښے زنګون پښے لاس اول ږده خپل اندام ورسره مل ږدهٔ
په اخستل کښے کینږ آخله که ٔ زنګون که ٔ لاس اے دِله
له سجدے ئے پورته بوزه اول وُچوله بیا پوزه
بیا کینږ لاس ورپسے پښے دے په کیښو کښے که ٔ روږے دے
تمام قدچه ودریږی قرأت ته وجوړیږی
لوستل زیات تردرے آیته تسبیح زیات تردرے کرته
تشهد دسازویل دی دا څو توکه فضایل دی

فصل- د نمانځه د مکروهات

د نمانځه چه مکروهات دی دولس څیزه دی نه زیات دی
په تکبیر چه لاس بالا کړے ته ئے پورته ترسر لاکړے
قرأت لوستهٔ په بیړه خوله ٔ بے رنګه پټه ویړه
بیا د ستر کو پټول دی یو سر بل سره غړول دی

Poha Foundation
A.S.KB

په رکوع کښے سر کوز پاس کړے
یکلخت کوز مړوند د لاس کړے

بښئ پښه په تشهد کښے
کښینے تهٔ په تردد کښے

منکل ټوله کړه په نماز کښے
لاس کړه ټول د نماز په راز کښے

ترسلام پخوا چه وکړه
سجده سهوه هم بنه نه کړه

دولس دادی چه انشاء دی
اتهٔ نور موضوع هم دادی

څوک چه نمونځ کاندِ سر تورووی
چه نمونځ کا مخ ئے په اورئے

یا چه نمونځ وی سر برهنه کا
دا مکروه دی کهٔ سجده کا

چه ملا وتړے نمونځ کاندِ
جامه نغښتے روستو وړاندِ

چه نمونځ کاندِ مخ صورت ته
چه نمونځ کاندِ مخ تربت ته

نمونځ چه کا په شاهراه کښے
په حمام یا په پاڼیکاه کښے

نمونځ چه کاندِ په آسیا کښے
یا چه کا په استبرا کښے

رودخانه چه ځائے نمناک وی
احتمال دے چه ناپاک وی

فصل۔ فرق د مردانو د زنانو

په څو توکه د مردانو
کارچه نوردے د زنانو

په تکبیر کښے لاس تردوش
وړی د بنځه، نرتر کوش

ټولے پښے د وُدرینه
چه کښینی یا چه پاسینه

نشته بانګ نماز په بنځو
د قامت جواز په بنځو

نهٔ پرے بانګ نهٔ پرے قامت شته
نهٔ پرے نمونځ په جماعت شته

نهٔ پرے نمونځ د جمعے دین دے
نهٔ په دوئ نمونځ د عیدین دے

کهٔ ئے که ثواب به مومی
پوشیده د صف ته درومی

لاس د کوز کښیږ دی تر تیو
پټ لاسونه تر وشیو

ږو پرے لوسته د نما نځ شته
پرے بلند قرأت نشته

په قیام کښے چه درینه
پښے د وصلے سره ږ دینه

چه ئے ناست په تشهد وی
ناست په کینږ سرین لاندے وی

Poha Foundation
A.S.KB

بښئ پښه دِ نژدے ږ.دی
سرترپایه دِځان پټ کا
کهٔ هلک ئے په دوش ناست وی
کهٔ جامے ئے پاکیزه وی
کهٔ جامه ئے وی چرکینه
پئی دَ تی کهٔ هلک روی
مخ وږغوے ، تلے نهٔ دی
کهٔ سینه وی کهٔ پهلو وی
کهٔ ئے لیچے کهٔ ئے ساق وی
چاږویک چه برهنه شی .
کهٔ کمتر تر چاږویک وی
کهٔ ئے کیږه یا ئے لنډه
کهٔ بربنډ تر دم زیات شی
مګر دیر ضرور پرے پښی شی
چه میږو شی دی میرمنے
مخ تلی دَ پښو رخصت وی
نابالغ جینئی یا وینځه
کهٔ برمنډے سر یا مُو وی
باک ئے نشته نمونځ ئے کیږی

ځان دِ تول وبله کښیږ.دی
نامحرم و ته دِ چت کا
یا وَدهٔ په غیږ کښے نماست وی
دَ نمانځه کله بزه وی
یو دم نمونځ ئے نهٔ شینه
په نمانځه کښے نمونځ ئے نهٔ وی
عورت - نور عورت هرځهٔ دی
کهٔ ورمیږ کهٔ دَ سرمو وی
په دا کار کښے اتفاق وی
نمونځ دَ بنځے حبطه شی
سکه ږوائے نمونځ په شک وی
کوز دَ پرتا کهٔ تر کنډه
اتفاق دے نمونځ ئے مات شی
حادثه وی یا ئے ریش وی
پرهیزګارے پاک لمنے
ورته نور وارهٔ عورت دی
داغوک توک ځنے وینځه
یا ئے ساق کړدن باهو وی
په دا کار دِ و پوهیږی

فصل دَ هغه فعل چه خلل دَ نمانځه لری

په لږم په مارکهٔ وکړے
دَ یوهٔ کذار غم نشته
کهٔ دَ خدائے له ترسه ژاړی
کهٔ ته ژاړے له ماتمه

په نمانځه کښے کذار بنهٔ کړے
کهٔ دوه درے وی باک هله شته
په نمانځه کښے به دے ویاړی
یا دوے جهان له غمه

Poha Foundation
A.S.KB

نمونځ دِ مات په دا ژړاشی
که ته یو سر بل سر ګورے
یا ویښته نمویږه په ګوتو
دا شان هرفعل چه شینه
یائے نمونځ شی بے ثوابه
که سرفه وی که عطسه وی
که اَخ اُخ پکښے پیدا کړے
که ته حرف پکښے پیدا کړے
که څوک باد دَخولے پوکینه

که په ړوند کښے نه ښاشی
په جامه لوبے کړے شورے
یا څان ته نمویږے په ګوتو
دا نمانځه خلل لرینه
یائے درسته چار خرابه
لکه حق دی هسے بنهٔ وی
خپل نمانځه لره بلا کړے
نمونځ دِ مات په دا ادا کړے
په آواز سره نمونځ ځینه

فصل- دَ نمانځه دپاره شناخت دَ قبلے

چه ځے شناخت دَ قبلے نه وی
دَ قبلے تحقیق دِ وکا
که څوک نه وی دَ پوښتنے
خپل یقین ته دِ وګوری
په نمانځه کښے که خبر شی
په نمانځه کښے دِ څرخ وکا
که ځے شک وی تحرّی کا
که څلور لوریه څرخیږی
په تحرّی چه نمونځ ادا کا
په بیړۍ کښے نمونځ روا دے
په هرلورچه بیړۍ غورزی
که ترلی سره درومی
اقتدا پسے روا ده
نفل نمونځ که سور په آس کا

مسافر وی که نورځه وی
بویه داچه نمونځ هالهٔ کا
وخت ځے درومی په مرستنے
نمونځ دِ کا په هغه لوری
چه ځے نمونځ په بل مقرشی
وقبلے ته دِ مخ بنهٔ کا
مخ په کینږ کله په بنی کا
لازم نه دی نمونځ ځیږی
چه خبر شی نمونځ دِ بیا کا
که ولاړ که ناست برجا دے
وقبلے ته دِ دے ګرځی
دوبیړۍ امام څوک مومی
داخبره په ربښتیا ده
مسافر به څه وسواس کا

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

فرض واجب سنت دِ دواړه — په ضرورئ جواز غوا ړه
کهٔ دشمن یا باد باران وی — مونځ دِ که کهٔ ساعت گران وی

فصل - ذکر دَ سجده سهوه

فرض واجب چه پیش وپس کړے — یائے زیات وکم ته کس کړے
یا سورة ورځنه هیر شی — یوالحمد ور ته دیر شی
لوست په رو یائے بلند کړے — یا بلند په ړو سرکند کړے
قرأت تحیّات دواړه — پیش و پس کړه په دا واړه
سجده سهوه شی واجبه — کهٔ ته سهوه شے طالبه
کهٔ دا کار ته په عمدا کړے — نمونځ دِ مات شهٔ نمونځ به بیا کړے
کهٔ په سهوه په عمدا وی — کهٔ سنت پاتے له تا وی
سجده سهوه نشته جانه — مونځ دِ کیږی له نقصانه

فصل - ذکر دَ مانځه دَ موافقت یعنی وختونه

شب و ړوزچه فریضه وی — په کتاب کښے عریضه دی
همکی نمونځونه پنج دی — په پینځه وخته پنج گنج دی
اول نمونځ، نمونځ دَ مداد دے — حکم هسے دَ اُستاد دے
چه رښتینے صبح کیږی — گذاره شی چه نمر خیژی
چه زوال دَ آفتاب وشی — نماز پښین گذارهٔ هالهٔ شی
چه دَ خیز سایه دوچند شی — ترهغهٔ گذاره سرکند شی
نماز دیگر دِ گذارینه — چه لا نمر په غرونو وینه
چه شفق دے تر غروبه — چار دَ شام دے هومره خوبه
چه سرخی دَ شفق ولاړه — ماسختن ړوا په واړه
کهٔ ترنیمے شپے گذارهٔ شی — گذارل دَ عشا نښهٔ شی
گنړے وختے همدمه — دَ صبا تر صبحدمه

Poha Foundation
A.S.KB

وتر نمونځ هم د عشا دے　　د کتاب روایت دا دے

فصل

چه م یاد کړهٔ پینځه وخته　　فضیلت لری نیک بخته
که په ژمی په ترتاب کښے　　بامداد نمونځ کړه شتاب کښے
ظهر نمونځ په غارمۍ مات شی　　په گذارلے ثواب زیات شی
میانه وخت مازیگر بنهٔ دے　　څو زیرشوے نمر لا نهٔ دے
خوما بنام اول ادا کړه　　فضیلت لری سود دا کړه
درنگ بانډهٔ په ماسختن دے　　بنهٔ په پهر گذشتن دے
وتر نمونځ هاله بهتر وی　　چه چرگ بانگ وکا سحر وی
په آسمان کښے میغ باران وی　　گرد غبار چه په دا شان وی
مازیگر وی که عشا وی　　په وریځ دِ نر ادا وی

فصل په دا درے وخته چه نمونځ پکښے روا نهٔ دے

په دا درے وخته هوښیارهٔ　　نشته نمونځ له نماز گذاره
یوچه نمر علم سرگند گه　　سر د مزگے نه بلند گه
بل چه تکنړه غرمه شی　　لاندے لږ سایه کړه شی
بل چه نمر ترغړهٔ پنهان شی　　بے له عذره بل نمونځ گران شی
نمونځ د عصر یا د شام دے　　تردا منځ سجود حرام دے

فصل- درے وخته چه نفل نمونځ نهٔ کیږی

په دا درے وخته کښے زده کړه　　گذارل د نفل مهٔ کړه
یوچه وخت د صبحدم شی　　د بام داد د نمانځه غم شی
بل چه وخت د استواء شی　　نفل هورته ناروا شی
هرچه نمونځ د عصر وکړه　　چرے نفل نمونځ به نکړه

Poha Foundation
A.S.KB

نو دا درے وخته روا دی کۀ قضا کذارل دَچا دی

فصل- ذکر دَ اذان دَ اقامت

بانګ اقامت ویل سنت دی په ښۀ صوت په ښۀ نیت دی
مؤذن چه بانګ آغاز کا غوږ دِ هرڅوک په آواز کا
دَدُنیا وئیل دِ ښۀ کا دَحق ذکر دِ په زړۀ کا
کۀ تنها سړے نماز کا بانګ نماز دِ په آواز کا
کۀ ئے نۀ کاهم کفتار دے قامت بویه کۀ بیدار دے
بے اودسه اذان دروغ دے دا وانښه په دروغ دے
کۀ مجنون دے کۀ کودک دے یا جنب له کنډکئ پک دے
لا بانګ وائی نساء وی په مکروه ئے بانګ دواوی
کۀ په لاړه ځی اذان کا یا څوک نا بست اذان عیان کا
یا چه مخ په قبله نۀ وی دا مکروه اذان دَ دۀ وی
کۀ اذان دے کۀ قامت دے په دا دوه ځایه سنت دے
یو لازم په فریضه دے ورپسے هم په جمعه دے
کۀ سنت کذاری کۀ نفل پرے آذان نشته په نفل
په قضا باندِ اذان شته روایت بنکاړۀ عیان شته
یو سړے په تمام بنهر کۀ سړے واوری په جهر
بس کافی هغه اذان دے په قامت ئے نمونځ روان دے
مسافر دَ اَس دپاسه کۀ اذان کۀ روا نا سه
نۀ په دۀ باندِ اذان شته نۀ قامت په دۀ روان شته
کۀ په مزد بانګ نماز کا روا نۀ دی لاجواز کا
کۀ بے مزده عطا مومی ښۀ کۀ دے ئے له چا مومی
کۀ هلک کۀ بالغ نۀ وی بانګ نماز روا دَ دۀ وی

فصل- ذکر دَ امام چه حق لری

چه دریږی څوک د وړاندِ
چه لوستل د قرآن بنهٔ کا
یا هغه چه فقیهه تر وی
چه په داکښے واړه سم وی
چه عالم راضی په دهٔ وی
کهٔ امام کنده نعل وی
چه سر وړاندِ ښه دی یا روستو
بڼه کارشی نهٔ پوهیږی
نمونځ بنهٔ سبک کذارل بویه
قرأت صحیح ادا کړه
شام خفتن صبا درے واړه
په فرښتو د سلام نیت که
کهٔ امام عورتینه وی
نمونځ د ښځو پسے کیږی
کهٔ څښتن د جراحت وی
کهٔ امام ترلے نیت وی
تهٔ په دهٔ پسے نیت وکړه

امامت دِ هغه کا ښه
مدهوشدے خطا نه کا
یائے زهد معتبر وی
په قامت دِ مقدم وی
د هغهٔ امامت بنهٔ وی
امامتے په خلل وی
یا تلوار کا په اخستو
کهٔ فتوی ده نمونځ به کیږی
کهٔ امام شی چرے څویه
خلق سبک خلاص کړه هم داکړه
جهر دادی په درو واړه
هم سلام په جماعت که
مامموم ښځے نرینه وی
د مردانو نهٔ رغیږی
وړاندِ کیږی قباحت وی
فرض کذاری به قرأت وی
تطوع کذاره بنهٔ کړه

فصل - د نمانځه د قرأت

د نمانځه قرأت فرض دے
په اول دوه رکعته
فرض خو یوآیت دے یا ره
کهٔ په وتیا وکښے خطا شی
یوآیت کهٔ دراز وی
کهٔ کوتاه وی درے آیته

په میږهٔ په بنځه فرض دے
واجب شوی دی آیته
دیر سنت سره وشماره
لوست آیت په تشی بیا شی
چهٔ ولولی نمونځ ساز وی
د الحمد له سورته

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

په صبا کښے چه آګاه دی
یا چهل دی یا پنجاه دی

دیرش په وخت ماسپښین دے
شل دیګر عشا تعین دے

سورتونه چه کوتاه دی
دَ ماښام په وخت دلخواه دی

دادِ زده کا چه طالب دی
قرأت لوستل واجب دی

په آخر تشیو روشن دی
چه الحمد لوستل سنن دی

فصل - دَ قضا نمونځونو

چه یو نمونځ په قصد قضا کا
کبیره ګناه عمدا کا

هغه کس ترخدائے عاصی شی
کهٔ ئے بیا وکا خلاصی شی

نوردِ هسے توبه کار شی
چه نمانځه ته تل تیار شی

څوک چه درے شبانه روزه
نمونځ قضا کا نورئے بوزه

سرئے ووهه بے درنګه
مکروه غم دَ دهٔ له جنګه

حکم دا دَ لوئے امام دے
دَ بے نماز څر وندون حرام دے

روایت په تحقیق دا دے
دَ بے نماز قتل روا دے

کهٔ یو نمونځ سړے قضا که
شافعیؒ روایت دا که

په هغهٔ قتل روا دے
کهٔ بنده دے کهٔ مولا دے

کهٔ په عذر نمونځ قضا شی
اعاده دَ نمانځه بیا شی

عذر څهٔ دے عذر خواب دے
یا کهٔ اور وباد وآب دے

یا په بند هسے بندی وی
چه او به ځنے خوندی وی

یا بیهوش یا دیوانه وی
یائے سهوه په خانه وی

یا په رنځ هسے بیمار وی
چه سجود باندِ دشوار وی

په دا هسے شان عذرونه
کهٔ قضا شی شپږ نمونځونه

دَ ترتیب فکرئے نشته
کهٔ پینځه وی باندِ څهٔ شته

فوت نمونځونه دِادا کا
ورپسے دِ وقتی بیا کا

کهٔ قضا وی دیر نمازه
وارِه شمار کړه له آغازه

Poha Foundation
A.S.KB

په هرهر نمانځه دوه منه
غنم ورکړه ده ړوشنه

د نمانځه قضا په دا شی
د سړی غاړه ادا شی

عالمانو دی وئیلی
چه دوه منه دی پسندلی

چه قضا شبانه روز وی
په اداکښے ئے فیروز وی

که وارث ئے کړدن خلاص که
په داکارکښے بنهٔ اخلاص که

فصل - چه په نمانځه کښے اودس مات شی

که حدث شی په نماز کښے
غلطمهٔ شه په دا راز کښے

که امام ئے حُما جانه
خلافت ورکړه له چا نه

ړ راودس وکړه بیا ړ اشه
مقیّد په اقتداء شه

خلیفه چه نمونځ تمام که
نمونځ تمام په بنهٔ سلام که

هله پاسه نمونځ تمام کړه
هم ماموم هم څان امام کړه

که تنهائے نمونځ تنها کړه
که حدث شے هم ته دا کړه

په راتلهٔ په تلهٔ کښے بویه
مهٔ څهٔ وایه مهٔ څهٔ ژویه

مهٔ څهٔ کارکړه مهٔ وئیل کړه
مهٔ عورت وته کتل کړه

که په داکښے څهٔ پیدا کړے
نمونځ دِ مات شهٔ نیت به بیا کړے

فصل - د بیمار د نمانځه

که بیمار پاسیدے نهٔ شی
بل سړے دِ یار د دهٔ شی

که ولاړنهٔ وُ د ړ یښه
بل سړے دِ ئے ساتینه

که څهٔ توان لری اقدام که
فریضه دِ په قیام که

که سنت نشسته کاندِ
ملامت نشته ور باندِ

که ئے توان نهٔ وی په ناستے
گذاری دِ نمونځ په ملاستے

د قبلے په لور دِ ړوکه
اشارت دِ په ابرو که

که ئے توان د ایما نهٔ وی
گذارل دِ ئے په زړهٔ وی

Poha Foundation
A.S.KB

دَصبا دوه رکعته — دَمانبام درے له سنته
داچه دی وارهٔ گذارل شی — فرض سنت وترِ دِتل شی
کهٔ پینځلس ورځے نیت که — چه په بنهر اقامت که
هورته قصر نارواده — چارګانی نماز روا دے

فصل دَ سجدهٔ تلاوت

تلاوت چه کړے اے ځویه — څوارلس ځا یه سجده بویه
کهٔ بل کس تلاوت کاندِ — ته ئے آورے ستا دَ وړاندِ
په سجده باندِ چه راشی — په تاهم سجده روا شی
کهٔ اودس دِ په ځائے نهٔ وی — په اودس دِ بیا هالهٔ وی
په سجده کښے تسبیح وایه — درے کرته صحیح وایه
په قهقهه کهٔ ته وخاندِ — په سجده کښے سجده غاندِ
سجده نهٔ وشوه کهٔ ښهٔ کړے — بیا به بله سجده وکړے
کهٔ ته سورپه اوښ په آس وے — یا په خرهٔ په غوایهٔ پاس وے
کهٔ سجده په اشارت کړے — ته دا کار په روایت کړے

فصل دَ جُمعے دَ نمانځه

په پینځه شرطونه فرض دے — دَ جمعے صلوٰة چه قرض دے
اول وخت سُلطان دویم دے — دَ خُطبے حکم دریم دے
څلورم جماعت یاره — پینځم بنهر جامع شماره
وخت دَ دے دَ ماسپښین دے — په بل وخت کله تعیین دے
یا سُلطان یائے نائب وی — یائے حکم کهٔ غالب وی
جماعت کهٔ یوامام وی — درے ماموم حکم تمام وی
کهٔ اقل وی حکم دا دے — دَ اکثرو لا احصیٰ دے
خطبه څوچه حمل ادا کا — په منزل دَ خدائے ثنا کا

Poha Foundation
A.S.KB

شرط د شهر جامع دادے
چه حاجت پکښے روا دے
په ځلور کروه فرض نۀ ده
جمه نور په هرچا ښه ده
په زنانو بسنډ کانو
مسافر په روستایانو

فصل د عید د نمانځه

ادینه چه څوک کذارینه
د عید نمونځ پرے واجب شینه
د کتاب له روایته
د عید نمونځ دے دوه رکعته
په ځلور شرطه کذارۀ شی
کۀ تر کم دی کذارۀ شی
اول بنهر جامع ځوانه
بل سلطان بویه اے جانه
کۀ سلطان پخپله نۀ وی
کۀ نائب ئے وی هم ښۀ وی
بل چه جمع جماعت وی
بل په وخت قدوقامت وی
درے شرطونه هم هغه دی
لکه یاد په ادینه دی
امّا وخت د عید داحال دے
چه نمر وخوت تر زوال دے
کۀ څوک څملی نمونځ پرے نشته
چه بیدار وی په هغۀ شته
خطبه پس له نمانځه بویه
مختصره وی کۀ لویه
کۀ خطبه په نساء وی
مکروهات سره روا وی
له نمانځه پخوا روا ده
خطبه پس له نماز زیبا ده
کۀ بے عذره نمونځ قضا شی
فطر نمونځ په صبا بیا شی
کۀ د لوئے اختر قضا وی
نمونځ په درے ورځے روا وی
تکبیرونه ئے بنکاره دی
په حساب دی په شماره دی
په اول رکعت اوۀ دی
په دویم رکعت پینځه دی

فصل ذکر د کسوف وخسوف د نمانځه

خدائے په هرچارے قادر دے
چه پرے شک راوری کافر دے
چه نمر تندر وکمارینه
تندر او ژمکه هم وریښه

Poha Foundation
A.S.KB

دا په داچه هرڅوک زده کا
وخپل خدائے وته سجده کا

وُدریږی په طاعت شی
دَخپل ځان په مغفرت شی

نمرچه تندر وُنیسینه
دوه رکعته سنت دینه

په مسجد دِ امام ړاشی
ورسره دِ انام ړاشی

نمونځ دِ رکا له امامه
تر آغازه تر انجامه

ترهغه چه نمرخلاصیږی
بس دُعا زاری دِ کیږی

کهٔ امام دَ مسجد نهٔ وی
نمونځ تنها ګذارهٔ بنهٔ وی

کهٔ سخت با دکهٔ زلزله وی
هورته هم زاری لابنهٔ وی

فصل دَ استسقاء دَ نمانځه

څوک چه نمونځ دَاستسقاء کا
په زاړی دِ ئے ادا کا

کهٔ تنها کهٔ جماعت وی
له امامه برکت وی

په صحرا دِ امام ولاړ شی
نوردِهم درپسے ولاړ شی

دوه رکعته نمونځ فروغ دے
قرأت په زوره ړوغ دے

چه امام نماز ادا کا
مخ وقوم وته بیا کا

په خطبه دِشی په مزکه
بے منبره خطبه ځکه

له خطبے نه چه ساکت شی
په ړداء رُوپروت شی

ترخپل سر دِ ئے جارباسی
په رِداء دِ لاس کښیباسی

په بنی کینړ پهلو پس وراندِ
استغفار دُعاء دِ کاندِ

په دا رنګ دِ باران غواړی
په توبه زاری دِ ژاړی

په خطبه کښے کهٔ تکیه لی
په لنده په توره بنه لی

په درے ورځے دِ دا کاندِ
ګوندِ رحم شی وربانِدِ

خدائے باران په خلق وُکا
دَ وګړی زړونه بنهٔ کا

دَامام حکم هم بویه
په دا کارکښے ځما حُویه

دَ امام حکم کهٔ نهٔ وی
یک تنها ګذارل بنهٔ وی

Poha Foundation
A.S.KB

په دُعا په زاری بویه جد وجهد څما څویه

فصل دَ تراویح دَ نمانځه

واړه شپږ لمودی رکعته تراویح دی تیرسونیته
کهٔ زنان دی کهٔ مردان دی تراویح باندِ تاوان دی
شل رکعته هره شپه دی دَ روژے سره همره دی
دوه رکعته چه تمام کا بیا دِ دوئ هله سلام کا
کهٔ ضرور باندِ قائم شی یونیت لس رکعته هم شی
په رکعت لس لس آیته یوهم شته له روایته
چه په ورځ روژه لرینه تراویح په شپه پریدینه
په معنیٰ هغه طعام شی چه نمک سره تمام شی
دَ روژے طاعت مرغهٔ دے دواړه پرونو سره بنهٔ دے
یوځانګ سپین دویم تور دے صدق اخلاص ئے قوت زور دے
چه سپین څانګ هغه روزه ده چه تورځالګ هغه ئے شپه ده
چه یوځانګ دَ مرغهٔ نهٔ وی په یوه به ئے تلهٔ څهٔ وی
چه ادا فرض دَ عشا شی تراویح هله روا شی
تر سحر پورے ئے وخت دے پرته پوهه وی چه نیک بخت دے

فصل دَ نفل دَ نمانځه

مکروهات لری لس وخته نفل نمونځ لره نیک بخته
قضا نمونځ پکښے گذارهٔ شی نفل نمونځ گذارهٔ نهٔ شی
یوچه وخت دَ صبحدم شی ترصبا دِ نفل تم شی
بل چه نمونځ دَ صبا وکړه زر به نفل پسے نهٔ کړه
بل چه نمونځ دَ عصر وشی ترمابنامه نفل نهٔ شی
بل چه بانګ دَ جُمعے وشی بے جُمعے دِ نور څهٔ نهٔ شی

Poha Foundation
A.S.KB

بل چه نمونځ په ادینه کا
چه قامت د جمعے او کا
چه خطبه د عید شروع شی
چه خطبه د عرفے کاندِ
چه خطبه د تراویح شی
چه خطبه د استسقاء شی

په منبر خطیب خطبه کا
تطوّع دِ هیڅوک نه کا
نفل هورته نامشروع شی
نفل نه شی هورے باندِ
نفل هورته ناصحیح شی
نفل هورته ناروا شی

فصل ذکر د نفل نمونځونو

تطوّع که فضائل دے
دا نه فرض دی نه واجب دی
که ګذاری ډیرے ثواب دے
په الحمد په سورة ده
یوئے نیت څلور رکعته
نفل نمونځ هسے هم کیږی
رکعتونه که اته وی
تراته چه زیاتی کیږی
چه ورځ زیات ترځلور نشته
څوک چه نیت د نفل وکا
پرے قضا لازمه کیږی
چه تازه اودس څوک وکا
دوکانه دِ ګذارینه
پیغمبر ګذارل اے یاره
نفل نمونځ سهوه لرینه
نمونځ د چاشت ګذارئ یا رانو
چاشت چه نه ګذاری غافل وی

نفل واړه یو وئل دے
نه سنت دی نه راغب دی
اوله نه کله عذاب دے
دوکانه په یوه نیت دے
هر رکعت ئے له سورته
مُصلّی به پرے پوهیږی
یوئے نیت که کړی هم ښه وی
د مکروه سره یادیږی
په یوه سلام نور نشته
کار پرے پیښ شی وئے نه کا
که ئے نه کا ماخوذ یږی
په مسجد وړ شی که ښه کا
د مسجد تحیت دینه
ثواب ډیر لری بے شماره
که څوک سهوه پکښے شینه
چه لازم دی په بزرګانو
غافلان واړه باطل وی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دوه څلور اتهٔ شته دولس
دا رکعت دی نیت یؤلس

په یوهٔ سلام کهٔ چار کا
هم مختار دے چه بنهٔ چار کا

چه کذاری دولس رکعته
خوش به ورشی ترجنته

کهٔ قضا وی فرض نمونځونه
څانے ونیسی نفلونه

پرے به پوه وی چه عاقل وی
خدائے ته قرب په نوافل وی

فصل - د نفل نمانځه وختونه

درته وشمارم وختونه
کهٔ څوک کا نفل نمونځونه

یوئے وخت د ماسپښین دے
د نمانځهٔ په خواه تعیین دے

بل چه نمونځ د مابنام وکړے
اختیار لرے چه تهٔ کړے

بل چه نمونځ د عشا وشی
کهٔ څوک نفل کا هم بنهٔ شی

بل چه وخت د سحر راشی
تهجد په تاروا شی

تهجد اَتهٔ رکعته
دی په شمار له روایته

په څلور نیته رغیږی
چارکا نه هم ادا کیږی

فضائل لره چه بنے وی
میاشتے ورځ پاکے شپے وی

درست رجب تمام شعبان هم
ورځ شپے د رمضان هم

د شبقدر شپه تمامه
د حاجیانو ده عامه

ورځ وشپه د جُمعے درسته
ورځ وشپه د عرفے درسته

فصل د شپے د نمونځونو فضیلت

چه کذاری د شپے نمونځونه
خدائے به ورکا نهٔ خیزونه

شک په دا کښے ناروا دے
چه حدیث د مصطفیٰ دے

پینځه خیزه په دُنیا کښے
څلور خیزه په عقبیٰ کښے

له بلا به ئے امان وی
تل به زړهٔ د دهٔ روښان وی

مینه دار به پرے عالَم وی
په دوستئ به ئے محکم وی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

فیض بہ مومی لہ نیکانو
غم بہ نۀ کا لہ بدا نو

پارسائی بہ ئے نصیب وی
لہ نیکانو بہ قریب وی

پس لہ مرگہ بہ لہ گورہ
رونړ مخ پاسی حُما رورہ

پہ صراط بہ غم نۀ مومی
لکہ برق هسے بہ درومی

واړہ دا حدیث صحیح دے
پوشیدہ نۀ دے صریح دے

گناهونہ بہ ئے پټ وی
تهجد بہ ورتہ خټ وی

پہ بنی لاس بہ نامہ ورکا
پہ بنادئ بہ ئے سر کا

تردا درستہ دُنیا واړہ
کۀ دُنیا ما فیها واړہ

بنۀ دَ نیمو شپو سجوددے
دوہ رکعتہ ډیر لاسود دے

خوڅ دَ شپو نمونځونہ خومرہ
درجے دَ جنت هومرہ

دَجنت چہ درجات دی
سکہ دلیل پہ صلوات دی

رونړہ وی دَ شپے نمونځونہ
پہ صبا پہ ورځ مخونہ

تحیّت دَ وضو بویہ
چہ تهجد گذاردے څو یہ

وتر نمونځ چہ تهجد وکړے
ورپسے بہ ئے بیا تہ کړے

فصل - ثواب دَ نمانځہ چہ بنۀ ئے ادا کا

نمونځ چہ بنۀ سرے ادا کا
خدائے بہ خلد ورتہ عطا کا

پہ دُنیا بہ ئے مخ رونړ وی
ونیکا نوتہ بہ چونړ وی

کام بہ مومی لہ نیکانو
پہ دُعا دَ بزرګانو

چہ ئے بنۀ لہ لاسہ کیږی
پہ درګاہ بہ ئے قبلیږی

برکت بہ ئے پہ مال وی
پہ دُنیا بہ کلان سال وی

پہ دُعا چہ لاس بلند کا
اجابت بہ پرے خرګند کا

لہ دُنیا نہ چہ روان شی
ځنګدن بہ پرے آسان شی

هم بہ مور هم بہ سیراب وی
نۀ بہ دے پہ غم دَ اب وی

سوبښنائی بہ ئے پہ گور وی
گور بہ دۀ تہ لکہ گور وی

Poha Foundation
A.S.KB

په بنادئ به پکښے وینه
نوجنت لره ورځینه

په قیامت به ئے مخ روښانه وی
ترمهتابه به لاجونړه وی

پرے به بند د دوزخ وروی
پرے به واز د جنت وروی

دا به هیڅ د هغه نۀ وی
چه ترک کړونے د نمانځه وی

فصل- عذاب عقوبت د تارک نماز

چه ترک کړونے د نمانځه وی
دهغهٔ به بنادی نۀ وی

په دُنیا په دین به خواروی
خدائے رسولؐ به ترے ویزاروی

رزق روزی به باند تنګ وی
د مخ رنګ به ئے بدرنګ وی

بد ژوندون به ئے نصیب شی
له بدانو به قریب شی

د دهٔ بنهٔ له لاسه کیږی
د دهٔ بنهٔ به نۀ قبلیږی

کډئے بنهٔ له لاسه کیږی
د دهٔ خواست به ناروا وی

کډئے تل زاری دُعا وی
د مرګ چار به وی پرے ګرانه

چه سفر که له جهانه
د غم غږ به باند پریوزی

چه د مرګ په خُوږو کښیوزی
د دهٔ ګور به لکه اور وی

هغه شپه چه ئے په ګور وی
ترقیامته به خُوږیږی

همیشه به عذابیږی
شمار به سخت په دهٔ بخت وی

په قیامت به کار پرے سخت وی
د چا پائے په خیر به وینه

چه له ګور نه به پاسینه
ترمیږی به په تله کم څی

په صراط به په شکم څی
مؤمنان د خدائے ترے ژغورې

د خدائے خشم به پرے ووری

فصل- ثواب د جماعت او د تکبیر اولے

چه پخوا پیغمبرانؑ وو
چه د دیو اُمتیان وو

نمونځ د دوئ تنها تنها وو
جماعت پرے ناروا وو

یو نمونځ بنهٔ دے له امامه
نهٔ تنها پونسو اے عامه

Poha Foundation
A.S.KB

دا کرم په نبیؐ و شو — جماعت حکم په دۀ شو
جماعت چه ترلس تیر شی — ترهرځۀ ئے ثواب ډیر شی
کۀ سیا هی شی کل سیندۀ — کاغذ مزکے آسمانونه
قلمونه شی دا وئے — همه ئے پانړے وړے پلنے
دا ثواب به تمام نۀ شی — کۀ سړی فرښتے په کښۀ شی
دَ امام له جماعته — کۀ نمونځ وشی دوه رکعته
له امام سره چه نماز شی — له اول تکبیر دَ ساز شی
تردُنیا چه پکښے شته څۀ — دے تکبیر اولیٰ لا بنۀ
چه ثواب دَ جماعت دے — دَ تکبیر اولیٰ نیت دے
چه امام تکبیر کوینه — ستا تکبیر دِ پسے وینه
کۀ ترنیم الحمد رسینه — هم تکبیر وُدِ شینه
کۀ په دا کښے هم درغل شی — په اول رکعت کښے مل شی
دا لاهم اولیٰ تکبیر دے — روایت مِ په ضمیر دے

فصل- عذاب عقوبت دَ تنها کذار

دَ سرورؐ دَ خولے حدیث دے — چه نمونځ کوونکی که خبیث دے
کۀ ئے عذر وی بے باک وی — کۀ بے عذره وی هلاک وی
جماعت چه ترک کوینه — کۀ تل نمونځ کا نمونځ نۀ شینه
چه تارک دَ جماعت دے — تل په دۀ باندِ لعنت دے
ترهغۀ خونی بهتر دے — چه خونی دَ خپل پدر دے
پیغمبرؐ څنے ویزار دے — دے بتو تر شراب خوار دے
نوحه کړ بهتر تر دۀ وی — جادوګر و څنے بنۀ وی
عیادت دِ ئے نۀ کیږی — جنازه ئے نۀ رغیږی
دَ سړیو زړۀ ترے شین وی — دَ فرښتو باندِ نفرین وی
کۀ مسجد کۀ جماعت دے — کۀ اذان کۀ اقامت دے

Poha Foundation
A.S.KB

داهمه شعار دَدین دے
دَ اسلام زینت آئین دے

داچه هرچرته نهٔ کیږی
په هغو قتل رغیږی

کهٔ څوک جنګ ورسره کاندِ
هیڅ بدی نشته وربانده

کهٔ توبه کاله دے کاره
بیاخلاصیږی له آزاره

ګنړه هیڅ دَ پریښونهٔ دے
کهٔ نابود شی واړه ښهٔ دے

دَدوئ مرګ دے دَ دانو
دے په شمار دَ مشرکانو

اُوم باب

ذکر دَ زکوٰة دَعشر دَ هرباب

په اُوهٔ نوعه زکوٰة دے
فرض زکوٰة لکه صلوٰة دے

زروسیم دا واړه څیزه
دَ سودا په مال عزیزه

آس واوښ غوئین بیاغیله
اَتهٔ توکه شول ولویله

فصل - شرطونه دَ زکوٰة

دَ زکوٰة چه څوک طالب شی
په اتهٔ توکه واجب شی

پینځه شرطه په مالدار دی
دا په مال باندِ په شمار دی

کهٔ دَ مال څښتن آزاد وی
بیا هاله زکوٰة پرے زباد وی

دویم شرط دَ بلاغت دے
نابالغ ترے فراغت دے

مُسلمان دِ وی اے یاره
څلورم شرط دا وشماره

پینځم شرط ئے دوامدار دے
کهٔ بے قرض دُنیادار دے

چه په مال دی درے شرطونه
دَ ما یاد دی له اخونه

اول داچه درست نصاب وی
کم نصاب په څهٔ حساب وی

بل چه تیر وربانده کال شی
هاله فرض زکوٰة په مال شی

بل چارپائے چه همکی وی
اخوری نه رمکی وی

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ ئے نهٔ وی دا شرطونه زکوٰة نشته په مالونه

فصل د زکوٰة

کهٔ د مال څښتن بنده دے د بنده زکوٰة کنده دے
کهٔ د مال څښتن مجنون دے په هغهٔ هم زکوٰة چون دے
کهٔ کافر دے یا وام دار دے ترے ساقط د زکوٰة کار دے
زرکهٔ هومره تروام زیات وی څونصاب فرض پرے زکوٰة وی
چارپایان چه تیر ترکال شی صحراچر وی هاله مال شی

فصل۔ ذکر د زکوٰة

د زکوٰة مقدار اے جانه ثابت نهٔ دے له قرآنه
چه مقدار پرے مقرر دے په حدیث د پیغمبر دے
د طلا نصاب اے یاره په فتویٰ دی شل دیناره
د نقره دوه سو دیناره په نصاب یادیږی یاره
کهٔ سیم زر تردا اندک وی زکوٰة کله باندِ لک وی
زروسیم چه د نصاب شی کال پرے تیر په شمار حساب شی
هاله فکر د زکوٰة کړه په وکیل ئے مهابات کړه
کهٔ زرکم وی تر نصابه سیم هم کم وی ترحسابه
دواړه توکه سره شمار که بیا هاله د زکوٰة چارکړه
کهٔ نصاب شی دواړه توکه زکوٰة ورکړه وچار وکه
کهٔ په دوه سوچل زیاتی شی هغه چل هم زکوٰتی شی
چه څلویښت پرے زیاتیږی ترهغهٔ چه چونسو کیږی
شمار کوه زکوٰة وُباسه کهٔ پوهیږے پوهه شه ناسه
کهٔ مضروب کهٔ نامضروب دے زروسیم په زکوٰة خوب دے
کهٔ د زروسیم سودا کړے یا حلی یائے عصا کړے

Poha Foundation
A.S.KB

یا زیور وی د زنانو
یا وښی د کودکانو

زر وسیم که دیګ ابلق وی
که د زین د یرق وی

همه واړه سره شمار کړه
بیا هاله د زکوٰة کار کړه

که درم بیرون ترشارشی
په درم په بزه کار شی

په مضروب باندِ زکوٰة شته
د شیعه وُنه په مات شته

شافعی هم په دا ولاړ دے
شیعه ځکه پرے ولاړ دے

که نهٔ زروی نهٔ نقره وی
نورچه مال د تاکره وی

په سودا په تجارت ځی
پرے پلوری په قیمت ځی

په هرکال واړه حساب کړه
په زکوٰة ئے ځان مثاب کړه

چه قیمت د متاع څو وی
زکوٰة هومره د یستو وی

چه قماش د سودا نهٔ وی
فرش فروش جامه یاخهٔ وی

که ستاے زرو آلات شته
د روزګار لوښی یامات شته

د روزګار خیمے تنبوان وی
توشکونه فراوان وی

د سواری لری اسونه
غواړ لویغ لرے پخسونه

که غوایهٔ د زیست روزګار دی
که اوښان د کاروبار وی

میږے بزے د دوشیدن دی
چه په کور د شیر دادن وی

که وی و ینځے که مریونه
چه خدمت کا ستا په خونه

که غله که حبوبات وی
که خوراک لره کم زیات وی

که د ملک که د ضیاع وی
که څهٔ نورد کار متاع وی

که د فروخت د پاره نهٔ وی
تر نصاب کم تر دا څهٔ وی

په دا واړه زکوٰة نشته
د یو بستے حاجت نشته

که زکوٰة د پخوا ورکړ
که د عشر و چا ورکړ

دا بدکار نهٔ دے بنهٔ کار دے
چے وقت راشی بیا شمار دے

فصل - زکوٰة د اوښانو

Poha Foundation
A.S.KB

که اوښان دَچا پینځه وی — صحرا چر وی دَکور نهٔ وی
یوګوسفندئ زکوٰة کیږی — چه نصاب باندِ رغیږی
که دیرکور لږ په صحرا وی — پرے نه زکوٰة کله روا وی
تراتهٔ پورے یو مڼ وی — که همه ستا په دروڼ وی
په هرکال چه اوښان لس شی — باندِ دوه مڼونه پس شی
چه اوښان پوره پانزده شی — درے ګوسفنده دِ درزده شی
ترپینځلس که یو کم وی — دوه ګوسفند باندِ رقم وی
که اوښان دَ سړی شل وی — څلور مږونه ورکول وی
که په دا باندِ نه یا تیږی — زکوٰة بنت مخاض کیږی
چه په شپږ دیرش ورسیږی — هورته بنت لبون کیږی
چمل اوښ چه په شمارة شی — زکوٰة اوښه سه ساله شی
شپږ اویا چه اوښان چون شی — هله دوه بنت لبون شی
دوه حقے په نودَ یاسره — ترسل شلئے بیا وشمارة

فصل - زکوٰة دَغوا وُ

دَ بقرے نصاب په سی دے — پس له کاله په سړی دے
یکساله خوسے دِ ورکا — په صحرا چه کار دَ چر کا
ترڅلویښت څاروی چه تیرشی — په دا باب قولونه ډیر شی
آسان ترقول هم دا دے — ترشپیتهٔ یو یو روا دے
دوه څاروی ئے ترشپیتهٔ شی — که څاروی په زیاتیدهٔ شی
دوساله دِ په چهل وی — داحساب دِ په زړهٔ تل وی
که دَمیښے که دَ غوا وی — دوارِه توکه لره دا وی
اوښ کښې که ګوساله وی — معاف دا هم برغاله وی
که یوکم څلویښت بره وی — یوګوسفند زکوٰة سره وی

فصل - زکوٰة دَپسونودَ بزو

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ مړئ کهٔ بز کهٔ پسونه
بنځے نر کهٔ بزه کهٔ مږونه

په نصاب کښے برابر وی
کهٔ دکال شی صحراچر وی

په څلویښت پسونو یو پسهٔ وی
بیاهغه چه پکښے بنهٔ وی

کهٔ سل یو ویشت په شماره شی
بیا زکوٰة پرے دوباره شی

چه دوصدشی یو دپاسه
باندِ درے پسونه شی نا سه

کهٔ رمه شی چونسو پسونه
څلور پسونه باندِ شونه

چه پانصد باندِ پینځه وی
په هر صد یو ورکړه بنه وی

کهٔ څلویښت پسونه دیرش غواوی
یا پینځه اوښان دَ چا وی

په شرکت ئے څښتن دوه دے
سود وزیان دَدوئ سره دے

پرے زکوٰة نهٔ واجب کیږی
چه ئے اخلی نهٔ رغیږی

کهٔ دَدوو تنو اتیا وی
رمه غوائے شته سره وی

یو پسهٔ یوځاروے پرے کیږی
په هر دو زکوٰة رغیږی

کهٔ همه آسان نران وی
له زکوٰة خلاص آسان وی

کهٔ همه واړه ماده وی
یانر بنځے گډ سره وی

په هرسر باندِ دینار دے
دَ امامؒ دَ خولے گفتار دے

په اکثر روایتونه
زکوٰة نشته په آسونه

فصل - دَعُشر دَخراج

را شه واوره له خطکه
دوه حکمونه لری مزکه

یا عشری یا خراجی ده
دا فتوٰی دَ سراجی ده

عشری مزکه ده شپږ رنګه
چه نیولی وی بے جنګه

دَعربو ملک درست یاره
تهٔ عشری سره وشماره

نور په جنګ امام نیولی
په غازیانوئے ویشلی

چه په چاه په باران کیږی
هغه هم عشری یادیږی

خراجی مزکه چه یاد شی
په احیاءِ عشر زیات شی

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

مُسلمان چه بستان ساز که — په هغه عشر جواز که
چه تردا مزکه هوا دی — خراجی سره احصا دی
چه غازیانو دی نیولی — مزکه دوئ نهٔ وی ویشلی
خراجی ده هغه واړه — کهٔ آبی کهٔ للمه دواړه
خراجی ده د هند مزکه — چه ویشلے نهٔ ده ځکه
ترنیمگی کهٔ نریات اخلی — د خراج د ملک بد زغلی
چه د مزکے نه څهٔ زیږی — وچ لامدهٔ چه پیدا کیږی
په همه عُشر واجب دے — په لږ ډیر بیا چه طیب دے
اول کار د عشر بنهٔ دے — کهٔ په لوکهٔ په ریشه دے
بیا سند باندِ نظر کړه — بنه غله په عشر ورکړه
کهٔ غله ده کهٔ میوه ده — کهٔ تره کهٔ خربوزه ده
کهٔ پنبه کهٔ توت کهٔ نورڅهٔ — کهٔ ووزی سپین وتور څهٔ
واجب شوی پرے همه وی — لږ یا ډیر کهٔ تاڅهٔ زده وی
په وابنهٔ په لرگی نشته — په گیاه نور په هرڅهٔ شته
کهٔ گلونه د بوستان وی — کهٔ ترے نفع د انسان وی
په هغه هم عُشر کیږی — نور بهڅهٔ څنے خلاصیږی
کهٔ ویلئ کهٔ سبزه ده — په هرلس دستی یوه ده
لس گیډئ گنی اے حُویه — یو گیډئ ترے عُشر بویه
کهٔ مولئ دی کهٔ گاڅرے — په هرلس یوه ده غورے
په وام دارشته په کودک شته — د مجنون په بیش اندک شته
کهٔ ئے باغ په چاه ودان وی — عشر نیم درست په باران وی
کهٔ په خواست وغواړی مزکه — یا په اجر اے هلکه
کارد عشر په تا نهٔ دے — ملک د چا دے په هغهٔ دے
چه عسل په مزکه کیږی — په عسل عشر رغیږی
کهٔ د مزکے گنجینه وی — زر و لیم یا مسینه وی

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ تاسره دَمُسلمان ده — کهٔ ئے ورنکړه تاوان ده
دَخښتن طلب ئے وکړه — حواله ئے په هغهٔ کړه
ګنجینه کهٔ دَکافر وه — لرغونئ پټه مضمر وه
پنځ ویک ځنے بدر کړه — درویشانو ته ئے ورکړه
نور همه په تا حلاله — خلاص ئے ته له قیل وقاله
کهٔ یا قوت کهٔ جواهر دی — واړه ستا کهٔ لک کهٔ زر دی
په دریاب کښے کهٔ تهٔ دروے — واړه ستا دی چه څهٔ موے

فصل - ذِکر دَهغوچه مستحق دَزکوٰة دی

دَ زکوٰة دی اُوهُ ګروهه — چه پرے روغ دے بے اندوهه
اول روغ په فقیران دے — دویم روغ په درویشان دے
دویم روغ په عاملین دی — په تحصیل ئے تعیین دی
بیا مؤلف القلوب دی — کهٔ اوس نهٔ اخلی هم خوب دی
بیا هغه چه فی الرقاب دی — ځان ئے وپیرود کړیاب دی
شپږم ګروه ئے غازمین دی — چه ترفرض لاندِ غمګین دی
اُوم فی سبیل الله دی — چه غازیان دَحق دَ راه دی
بیا دَ لارے مسافر دی — چه خوردن وته ناظر دی
کهٔ صدقه وی کهٔ زکوٰة وی — پرے روا په روایات وی
نهٔ په پلار زکوٰة روغیږی — نهٔ په خوئ روا کیږی
کهٔ نمسے وی کهٔ نیکهٔ وی — روغ زکوٰة په واړونهٔ وی
کهٔ درهم وی کهٔ دینار وی — په دا واړه ناروا دی
کهٔ عورته زکوٰة ورکه — وه میړهٔ ته بده چرکه
کهٔ څښتن ورکه برده نه — زکوٰة نهٔ دروے له دهٔ نه
دا وئیل نهٔ په دروغ دے — په سنید زکوٰة ناروغ دے
هرچه کل بنی هاشم دی — په زکوٰة کڅلی هم دی

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ کفن دَ مړدہ وکړہ
دَ زکوٰۃ پہ مال بنۀ نۀ کړہ

کۀ مسجد کۀ خانقاہ دے
دَ زکوٰۃ پہ مال تباہ دے

کۀ میلمہ پہ زکوٰۃ تیر کړہ
یا تۀ عشر تیر و بیر کړہ

کۀ زکوٰۃ کۀ عشر یارہ
مستحق تہ ئے وسپارہ

هاله ستا غاړہ خلاصیږی
په بل رنګ نۀ ادا کیږی

په زکوٰۃ کښے نیت باندہ دے
زکوٰۃ بے نیته روغ نۀ دے

په تونګر زکوٰۃ روغ نۀ دے
کۀ ئے ورکړہ کله بنۀ دے

په خطا کۀ زکوٰۃ ورکړہ
دَ تونګر نور به حذر کړہ

فصل - ذِکر دَ هغود ثواب چہ زکوٰۃ بنۀ وُباسی

داوئیل دَ پاک رسولؐ دی
کل وئیل دَ دۀ قبول دی

چہ زکوٰۃ بنۀ ورکوینه
درے بنادئ به پرے ورځینه

خاندان به ئے آباد شی
رزق روزی به ئے زیاد شی

برکت به ئے په مال شی
ډیرۀ به ئے هر کال شی

په قیامت به پرے سایه وی
کۀ زکوٰۃ کۀ صدقه وی

دے به خلاص وی له زحمته
دَ غارمۀ له حرارته

بل به پټ په اغوستن وی
پوشیده به دَ دۀ تن وی

بل به هسے پرده وشی
چه دوزخ به لیدۀ نۀ شی

دے به خلاص وی له هیبته
دَ دوزخ له قباحته

هول وترس به باندِ نۀ وی
هر احوال به دَ دۀ بنۀ وی

فصل - ذِکر دَ هغود عذاب چہ زکوٰۃ نۀ ورکوی

هر سړے چه لا زکوٰۃ دے
کۀ صلوٰۃ کۀ لاصلوٰۃ دے

داوعید دے په قرآن کښے
هغه خوار دے په ایمان کښے

چہ زکوٰۃ نۀ ورکوینه
په دوزخ کښے به سیزینه

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ روپئی کۀ مهران وی — په دوزخ کښے به تابان وی
دَ دوئ مخ به پرے داغینه — په درست خان به ئے کیژدینه
په قیامت به ئے کټ کوټ کا — لاس وپښے به ئے سوټ بوټ کا
کۀ ئے غوادی کۀ ئے غیله — پرے به پاس خیژی خو ځله
درست به دے په پښو پائمال کا — په وهل به ئے بد حال کا
وار په وار به باندِ خیژی — پرے به رغړی پرے به میژی
چا رپایان به زبان پیدا کا — دوئ به وارِه وئیل دا کا
چه قرآن درته کویا وو — په زکوٰة کښے غفلت ستاوو
اوس پیچه دا عذابونه — ورکوه دا حسابونه

اَتم بَاب

ذکر دَ روژے دَ هره بابه

روژه فرض ده اے یارانو — په همه مُسلمانانو!
کۀ مردان دی کۀ زنان دی — کۀ آزاد کۀ بندګان دی
چه بالغ په طول وعرض شی — دیرش روژے وربانِدِ فرض شی
میاشت ئے میاشت دَ رمضان — په بزرګئ ده په هر شان
واورۀ تۀ له روا یته — روژه نۀ کیږی بے نیته
کۀ بے نیته روژه دارے — دَ قضا روژے فرضدار ے
کۀ څوک پوهه په مسئله شی — روژه دوه لونه درله شی
یو روژه درله شی عین — دویم رنګ درله شی دین
عین روژه ماهِ رمضان ده — تطوع هم په داشان ده
بیا روژه دَ نذر یاره — دا درے عین دی وشماره
نذر ستاهغه روژه ده — چه دِ ورځ یا میاشت وعده ده
چه به دا روژه لرم — بے روژے نۀ ودرڅم

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه سوا تر دا لرینه هغه واړه دین دینه
کۀ ئے نیت په شپه ونکړۀ روژه عین وی ښځے نکړۀ
په صبائے تر زوالـه نیت راروغ ګنړه اے لا له
ترزوال کۀ وخت تیر بیر شی نور نیت نشته وخت ئے تیر شی
د نیولو وخت ئے کوم دے صبحدم په تامعلوم دے
چه آفتاب له تا پناه شی د کشایلو وخت هغه شی
د شعبان چه دیرش پوره شی کۀ میاشت میغ وی هم روژه شی
دیرش پوره د رمضان کړه نوراختر شۀ ورک ګمان کړه
کۀ سحر وخوری صبا شی یا افطار وکړه نمر واشی
کۀ دا کار په عمدانه وی اندوه مۀ کوه چه بښۀ وی
کفارت نشته قضا ده یوه ورځ روژه په تا ده

فصل - روژه د کفارت

مسئله به درته وایم بښۀ ئے واوره نیکخواه ستایم
کۀ معتاد خواړه په ورځ خوری یا اوبۀ کشته ترحلق وُری
په روژه کښے کفارت دے منکرمۀ شه روایت دے
کۀ دارو کۀ زعفران خوری مشک دانورچه په داشان خوری
کۀ دا کار دِ په عمدا شی کفارت په تا روا شی
کۀ دا کاردِ په نسیان وی خو قضا ده کار آسان وی
کۀ لږکی خوری کانی مانی کفارت نشته په کانړی
په دا جنس قضا روژه ده باور وکړه مسئله ده
کۀ جماع په دبر فرج وی چه حشفه دِ پکښے درج وی
کفارت په مرد وزن دے روایت ئے مبرهن دے
کۀ په بنځه زور ستم وی یاله عقله بیګانه وی
په دا هم کفارت نشته په مرد شته په عورت نشته

Poha Foundation
A.S.KB

دَچار پلۍ دخول ډیر بد دے
چه دا کار که هغه رد دے

په انزال ئے قضا بویه
کفارت نشته اے خویه

که انزال ونهٔ شهٔ نشته
هم قضا غسل چه خهٔ شته

که دخول کاندی له نره
راشه واوره دا خبره

که رضاوی په دا غاړه
کفارت ساغے په دواړه

که په ظلم وجوروضرب وی
د مظلوم کفارت سلب وی

که په بنځه بنځه خیژی
کفارت باندِ ساغیږی

کفارت چه واجب کیږی
قضا هم باندِ رغیږی

فصل- ذکرد هغوچه خوراک پرے رغیږی

که روژه خوری پنځه کروهه
کاردِ کاندی بے اندوهه

خبردارئے خدائے فتاح دے
په ضرور افطار مباح دے

مسافر که روژه خورینه
باندِ هیڅ بدی نهٔ وینه

د بیمار دا فطار سوا دے
په کتاب کښے حکم دا دے

که باردارهٔ عورتینه وی
که روژه خوری چارئے بنهٔ وی

که هلک دَدے شیرخوردی
که روژه خوری بنهٔ ئے موروی

وزارهٔ وته سخصت دے
که روژه خوری روایت دے

په څلور کروهه قضا ده
چه روژه وخوری فتوٰی ده

که طاقت د زارهٔ نهٔ وی
نیمکی صاع غنم په دهٔ وی

دیرش روژے پنځلس صاع شی
خودکاشته که ابتیاع شی

مستحق ئے درویشان دی
که د کلی که خویشان دی

که بیمار ومری په رنځ کښے
مسافر وی که په ونج کښے

پرے قضا نهٔ واجبیږی
پرے دِ هر څوک وپوهیږی

که بیمار له رنځه روغ شی
مسافر په کور فروغ شی

نیم نیم صاع غنم پرے شینه
ودرویش دِ ورکوینه

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ ئے نفل روژه وینه په افطار قضا پرے شینه

فصل- چه دَ روژو دَ کفارت غاړه خلاصیږی

کفارت چه په چا واوړی دے دِ خلاص کړدن په داکړی
یا دِ یو بنده آزاد کا چه آزاد شی زړهٔ دِ بناد کا
کهٔ دانهٔ وی دی دوه میاشتے پیاپے روژے پیوستے
یا شپیتهٔ وړی ماړهٔ کا چاشت وشام هسے خواړهٔ کا
آزادی دَ بنده بنَه ده تر روژے مسئله ده
روژه بنَه ده تر طعامه مسئله زده کړه تهٔ عامه

فصل- ذکر دَ نذر دَ روژے نیت

کهٔ دَ نذر نیت څوک وکا پیوسته دِ خوراک نهٔ کا
کهٔ دَ میاشتے روژه وینه پیوسته دِ ئے لرینه
کهٔ تر پاتو هغه ماه شی بله میاشت دِ ئے په راه شی
کهٔ درست کال ئے وی یادکړے پیوستون ئے وی نومړے
په درست کال باندِ وړینه پیوسته دِ ئے لرینه
پنجشنبه کهٔ دوشنبه وی واجب کړی روژه به وی
کهٔ ئے وخوری کفارت دے دَ سوکند کهٔ ئے عادت دے
تطوّع په رمضان کښے دَ روژے نشته په آن کښے
رجب میاشت دَ شعبان دواړه فضائل لره شی واړه
بنَه دَه دَ ذوالحجه ده بیا دَه دَ عاشوره ده
بیا ایام بیض اے یاره دَ ډیر ثواب لری بے شماره
دَ شوال ششه هم بنَه ده پس له عیده چه ششه ده

فصل

Poha Foundation
A.S.KB

راشه واوره دماجُونده
روژه نهٔ ده لوبه تنده

ورسره دی ډیرے چارے
له ماواوره یوځو بارے

چه روژه ئے یاده کړی
د الصوم ئے نومړی

په "اَنَا اَجزِیٰ" ده یاده
دا وئیل دی له اُستا ده

دَ روژے اجر په ما دے
خدائے په دا وئیل کویا دے

روژه خاص طاعت دَخدائے دے
دا کلام حُما په ځائے دے

پیغمبرؐ هسے وئیلی
په کتاب کښے ما لیدلی

کهٔ بنده وی کهٔ آزاد وی
چه په حقه روژه شاد وی

درسته میاشت روژه ادا کا
نیت سنت واړه پرجا کا

هراندام لکه یو باب دے
دَ وبال یادئ ثواب دے

دَ وبال وربانډِ بند کړه
دَ ثواب په لوری پندکړه

کنړه تهٔ دَ غوبل ستورے
خولهٔ ترلے په څهٔ شورے

دا روژه نهٔ ده صرفه ده
درته پاتو سیر غله ده

دَ ثواب نصیب روژه
راځکوه تنده یا لوږه

چه په خولهٔ نهٔ ده تمام
روژه ده په هفت اندام

لکه خولهٔ دَ خوړو نیسی
فرج له نور وخیزو نیسی

سترګے غوږ داهسے نیسه
مهٔ بدآوره مهٔ بد کسه

له کفتاره ژبه ژغوره
له غیبته له پیغوره

خولهٔ ساته لهٔ مُسکراته
دَ حرامو له آفاته

زړهٔ له بدو اندیښنو نه
له آشوبه له فتنو نه

لاس له بدو هسکیدلو
پسے له بدو کړځیدلو

هرا عضاء له بدو ژغوره
په روژه کښے ځُما روره

فصل - دَ روژے دَ ثواب

خدائے بےلس خیزونه ور کا
شک په دا مکر کافر که

Poha Foundation
A.S.KB

لکه اوزیږی له مورہ تازہ وړوکے څما ړورہ
له ګناہ به هسے خلاص وی چه روژہ ئے په اخلاص وی
کهٔ شُبه وی کهٔ حرام وی تل به خلاص دَدهٔ ترکام وی
بل به تل رحمت پرے وُوری له بلا به ئے خدائے ژغوری
بل په هره روژہ جانه دے به ورشی تر جنا نه
دَ یاقوت محل به مومی له جها نه به خوش درومی
بل کهٔ تنده وی کهٔ لوږہ دَ قیامت به وی پرے لږہ
بل به خلاص وی له هیبته غم به نهٔ کاله قیا مته
بل چه وړیشی تر ګورہ خوش خورم به وی اے رورہ
بل په ګور کښے ډیرے حورے تل به دهٔ ته وی حضورے
بل به هسے مثال ورکه په صراط چه ترے ګذر که
بل تیار به ورته خوان وی چه فراخ تردا جهان وی
ترعرش لاندِ به ئے ویشی دے به کښینی باندِ ګویشی شی
کهٔ ئے شمار کړم نعمتونه مګر وکښم دفترونه

فصل- دَ روژے دَ اعتکاف

په روژہ کښے اعتکاف شته فکرذ کر حق انصاف شته
اعتکاف دے په دوہ شانه تهٔ ئے ونغوڑہ له مانه
یو واجب بل فضایل دی پرے به پوهه وی چه عاقل دی
چه په ځان ئے نذر کاندی شی واجب په هغهٔ باندِ
چه په ځان ئے نذر نهٔ کا کهٔ ئے که نفل دِ بنهٔ کا
دَ روژے سره روا دے نذر بے ړوژے خطا دے

فصل- دَعید فطر سرسایه وغیرہ

دَ اختر په ورځ عزیزہ له تا بویه اُوهٔ څیزہ

Poha Foundation
A.S.KB

اول غسل بیا مسواک دے
بنهٔ پوشاک دے بنهٔ خوراک دے

خوشبوئی کا په ځان پورے
سرسایه ده کهٔ ئے کورے

بیا به نمونځ د اختر وکړے
دا سنت به په ځائے ته کړے

سرسایه په تا واجب ده
لاد وخته مناسب ده

لوئے هلک سره وشماره
کهٔ آزاد کهٔ بنده یاره

په هر سر نیم صاع غنم دی
پوره صاع اوربشے هم دی

کهٔ خرما دی کهٔ مویز دی
د اوربشو غونډِ نیز دی

سرسایه په تا هاله شته
کهٔ نصاب دے د کالهٔ شته

نهٔ دِ ئے وام وی نهٔ دِ پور وی
سرانجام دِ د خپل کور وی

چه زکوٰة وربانډِ شینه
سرسایه دِ ور کوینه

شوی وزن په سرسایه کښے
سره بیل دی په مایه کښے

کهٔ مجنون مالک نصاب وی
یا هلک په دا حساب وی

په زکوٰة کښے کهٔ معاف وی
په صدقه کله معاف وی

د سودا په مال هم نشته
سرسایه نور په هرڅهٔ شته

کهٔ د عید په خوائے ور کا
سرسایه هم دا بنهٔ چر کا

په اختر ئے کهٔ ور نهٔ کا
په هر وخت چه ور کا بنهٔ کا

کهٔ غله نهٔ ور کوینه
په حساب ور وکه هم شینه

صاع اتهٔ رتل حساب دے
رطل نیم من په کتاب دے

د مکے من دا جائے بویه
نهٔ شهنګ پیمانه لویه

فصل. ذکر د مال چه حج پرے فرض کیږی

په اُوهٔ شرطه فرض کیږی
حج په دا کهٔ څوک پوهیږی

په عاقل دے په بالغ دے
چه بنده نهٔ دے فارغ دے

بل کافر نهٔ وی دیندار وی
بل تندرست بل چه مالدار وی

چه خطر نهٔ وی د لارے
اُوهٔ وشول کهٔ ئے شمارے

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ ئے نهٔ وی دا شرطونه ورته بنه ده خپله خونه
کهٔ وج لره روان شی گرفتار به په تاوان شی
دوه شرطونه د زنانو زیات یادیږی ترمرد انو
خپل محرم دِ ورسره وی بے محرمه کله بنهٔ وی
بل عدت دِ تیرپه ځان کا بیادِ حج ته ځان روان کا

فصل- د عید د قربانئ!

اختلاف په دا کښے پیږدے د مال حکم تیر وبیر دے
اما هومره مال بائد هٔ وی چه د لاړے زاد د ده وی
چه خپل وام وارِه ادا کا نفقه کور ته مهیا کا
څوچه دروی څو رادروی لوئے هلک ئے هرچه مومی
لاپه کورئے هومره مال وی چه دوئ راشی پرے خوشحال وی
فراغت پرے کشت و کار کا لاپرے دے د سودا کار کا
چه محتاج په هیڅ کښے نشی چه په کور د دهٔ راتلهٔ شی
سوردِ څئ سور دِ رادروی چه راحت د سفر مومی
کهٔ داهسے مال لرینه حج پرے فرض دے دِ ځینه
کهٔ علت لری معذور دے حج ئے حکم په مزدور دے
بنهٔ دین دار تدِ مُزد ورکا د حج کار دِ ورته سر کا
یا کهٔ څوک د دهٔ دپاره حج په ځائے راوړی اے یاره
پرے خلاصیږی د دهٔ غاړه کهٔ دے نهٔ وو کا دا دواړه
پس له مرګه تاوان دار دے د دهٔ مال په څهٔ مقدار دے
د دهٔ مال دِ په قسمت وی کهٔ ئے کړے وصیت دے
دوه حصے د وارثانو یوه شی د درویشانو
وصیت کهٔ ناصادر وی په درست مال وارث قادر وی
کهٔ معلول حج گذارینه تطوّع دِ حج نهٔ شینه

Poha Foundation
A.S.KB

چه تندرست شی ج دِ بیا کا خپله غاړه دِ ادا کا
کهٔ درویش وی چه ج وُکا په غنا کښے دِ بیا نهٔ کا

فصل - ذکر دَ کشتا ریعنی دَ مذبوح

واجب شوے قربانی ده په شهری بیابانی ده
چه بالغ وی چه مقیم وی دُنیا دار په زروسیم وی
سرسایه چه وړ کوینه هغه هومره مال لرینه
قربانی دِ هغه کاندی چه واجبه ده پرے باندِ
مسافر کهٔ دیر مالدار وی په قربان ناتوان دار وی
هلک څوئے دَ بابا دے په قربان کښے لوئے جدا دے
ورځ دَ عید دوه ورځے نورے دَ قربانئ دی کهٔ ئے کورے
په درے ورځے روغ قربان دے تردا تیرشوندون تاوان دے
دَ قربان په نیت کهٔ پسهٔ وی و درویشئے ورکړه بنه وی
کهٔ لنډئ کډوډ وی یا ډنګر چه پوست وهلے وی
کهٔ یک چشم وی یا لنګ وی قربانئ لره ننګ وی
په اوهٔ تنه کهٔ غوا ده قربانئ لره روا ده
یوهٔ تن لره کوسفند دے یا اُوز بزه دا کار پسند دے
غوا کهٔ اوښ په اُوهٔ تنه مسئله ده مبرهنه
اُوهٔ واړه دِ نیت یو کا په قربان دِ هله رو کا
کهٔ په نیت کښے یو ناساز شی قربانی دِ واړه باز شی
کهٔ میړهٔ قربان دَ ژکے کا کار بیرون تر مسئلے کا
کهٔ دَ شوئ په نیت قربان کا داکار بد نهٔ دے په کار کا
دَ قربان کهٔ غوښے خورینه په میلمه په ځان بنهٔ کړینه
له کشتاره درته وایم ذبح کړونے درته ستایم
کهٔ هلک کهٔ مست که لال وی چه بسمل کا چه حلال وی

Poha Foundation
A.S.KB

لیونے وی کہ نساء وی
یا جُنب جھود ترسا وی

د دیو واړو بسمل روغ وی
دا وائی کلہ دروغ وی

کہ کافر مشرک کہ گبر
لہ کشتارہ ئے کړہ صبر

خواجہ سرائے کہ څوک لرینہ
ھیڅ کشتار دِئے نہ خورینہ

کہ تیرہ کانړے کہ نے وی
کہ ھډوکے کہ لرگے وی

پہ دا واړو کشتار شینہ
چہ رګونہ ئے پریکوینہ

د کشتار دی څلور ړ کہ
د حلقوم سرہ اے ډکہ

څلور واړہ رګہ پریکړہ
او کہ نہ بریدہ درے کړہ

کہ تر دا بریدہ کم وی
د کشتار خوړنہ غم وی

فصل ۔ ذکر د بشکار د جواز

د ګذار پہ وخت چہ بشکار کړے
کہ پہ تیر تکبیر آشکار کړے

کہ پہ ځائے پریوزی ولاړ شی
یا پہ ځائے باندِ مردار شی

پہ تکبیر سرہ حلال دے
خورہ ئے ستا کلہ وبال دے

لہ طلبہ ئے کہ پریوزے
کہ ئے خورے پہ وبال کښیوزے

کہ تکبیر دِلہ زړہ ھیر شی
خوری تر چہ پہ بشہ چیر شی

کہ عمدًا تکبیر ونہ کړے
بد کہ غوښہ ئے پہ خولہ کړے

کہ د سپی دے کہ د باز دے
پہ تکبیر ئے کار جواز دے

کہ مجروح کہ نا مجروح وی
صید د باز کشتہ فتوح وی

څود بشکار مرغونہ دینہ
حکم باز غوندِ لرینہ

نا مجروح کہ د سپی مړ وی
د خولو نہ دے نغر وی

کہ څہ وینہ ترے جدا وی
پہ تکبیر سرہ ړوا وی

پہ اوبو کښے چہ چوریږی
پہ دخول کښے چہ بنخیږی

ھر لیوہ ګیدړ کہ تروړ دے
بد کہ غوښو تہ ئے جوړ دے

چہ چنګال لری اے پوھہ
لکہ باز شاهین دا ګروھہ

Poha Foundation
A.S.KB

غوښے بدے وی د واړو
د کور چرګه که چارپائے وی
چه خوراک ئے نجاست وی
مګر بند شی علف وخوری
که په اور په طشت ئے نسی
که مرغۍ دی که ماهی دی
چه ماهی په سرود کښے ومری
که څاروی په چاه کښے پریوزی
که بسمل ئے ممکن نۀ وی
پرے تکبیر وئیلے بویه
نورکۀ ومری هم حلال دے

ناروا دی تر مرداړو
چه ئے کشت په کنده څائے وی
که ئے خورے کراهیت وی
بنۀ سړے د هله وخوری
په حیلت سره لوغسی
چه ئے خور وربانډی دی
بے سببه بدچه وخوری
په نظر د سړی کښیوزی
په سلاح سره مړښۀ وی
چه ئے وینے شی چه تویه
سر تر پایه لا وبال دے

نهم باب

ذکر د جهاد وغزا ثواب د غازیانو وشهیدانو

په قرآن کښے د غازیانو
په غازیانو خدائے مئین دے
چه پسندلی د واحد دی
چه د تیغ روشنائی نۀ وی
د غزا ثواب که کښنم
څو غازی په غزا درومی
چه له کوره نه روان شی
له عذابه غازی خلاص وی
تر بهشته به ورشینه
څو چه ج وی د حاجیانو
تر دا واړو چه بالا دے

صفت شوے دے یارانو
په غازیانو دین روشن دے
نۀ سوګند خورم مجاهد دی
د جهان صفائی نۀ وی
په کښل کښل به نۀ رسم
په هر پله به ثواب مومی
ګناهونه ئے پریشان شی
آمرزش ئے په اخلاص وی
ګمان مۀ کړه چه ورشینه
څو کوشش د عالمانو
د غازیانو کوروالا دے

Poha Foundation
A.S.KB

څوطاعت واړه جهان کا ښے ښے چارے مومنان کا
ورسره غازیان شریک وی که ترکان وی که تاجیک وی
چه غازی له چا آزار شی په دُنیا په دین به خوار شی

فصل
ذکر د شهیدانو چه دوه رنګه دی

شهیدان دی په دوه رنګه سره بیل دی له فرسنګه
یو په غسل ښخاوۀ شی بل بے غسله وسپارۀ شی
چه شهید شی په غزا کښے نشته هیڅ شُبه په دا کښے
بے کفنه دے ښخیږی غسل هم پرے نۀ رغیږی
د شهید کفن پوشاک دے څۀ حاجت د غسل پاک دے
په خپل مال چه په تیغ ومری حقیقت وی شهید ښۀ مری
ښخاوۀ دِ شی بے وللو مغفرت ئے دے تر تلو
هرچه مړوی په خپل ځائے کښے دارالحرب سره په سرائے کښے
د خپل رخت سره ښخ ښۀ دے هیڅ حاجت د غسل نۀ دے
د اسلام په دار کښے مړے چه په تیغ وی چامړ کړے
هغه هم د غسل نۀ دے د جاموسره ښخ ښۀ دے
چه شهید وصیت وکه پیا هاله د دم واتۀ کا
مسئله ده د وُلو نۀ دے روایت دے ولے ښۀ دے
که په خولۀ ذکر د حق کا د هغۀ جهان نطق کا
د هغۀ غسل نۀ بویه مرتبه ئے ده لا لویه
که لږی هسے زخمونه پټه خولۀ وسے په خونه
مړشی دے په بیخودئ کښے کار د وُلو دے په بدئ کښے
شهیدان چه د ثواب دی هغه دا رنګه حساب دی
حقیقی شهیدان نۀ دی په ثواب شهیدان مړۀ دی
څوک چه لاندِ تر دیوار شی مړ د نفس په بد آزار شی

Poha Foundation
A.S.KB

یا په اورکښے لولپه شی | یا په بحرکښے غرقه شی
یا په وخت د لنګون ومری | ښځه یا په حد چه ومری
چه مقتول د حرامی وی | په زندان صمصامی وی
کهٔ بے او سپنے څوک ومری | په ناحق شهید دے ښه مری
کهٔ مجروح داخلی له څایه | په لار دمری ورته وایه
په دا واړو غسل روغ دے | شهادت ئے نه دروغ دے
حرامی چه مال د بل خوری | تیره ټوره غشے بل خوری
هغه هم د وللونهٔ دی | عقوبت لره نهٔ ښهٔ دی
نهٔ د مونځ وربانډ کیږی | بلکه دے د نهٔ ښخیږی

فصل
ذکر د مرده د غسل

د مرده غسل ثواب دے | خبر هسے په دا باب دے
چه مرده ته غسل ورکا | په ښهٔ رنګ ئے وجود تر کا
څو په تن د مړهٔ ویښته وی | مزد به دا هومره د دهٔ وی
چه بنده سړے آزاد کا | په ثواب ئے خاطر ښاد کا
هسے رنګ د مرده ولهٔ وی | چه ئے عیب ښکاره نهٔ وی
شرمکاه ئے پوشیده دی | نور غاسل آمرزیده وی
کهٔ ئے عیب آشکاره کا | غاسل ځان لره بلا کا
مزد ئے واړه حبطه دے | دیر کنده کاندی کنده دے

فصل
ذکر د جنازے د نماښځ د ثواب

د ښهٔ خدائے په قول اے یاره | نمونځ واجب په مړهٔ وشماره
څوک چه نماز جنازه کا | باید دادی دادِ نرده کړه
د قبلے په لور دِ کښیږدی | مرده درے صف دپلیږی
برابر په سیلنه څویه | د امام دسیدل بویه

چه صغیر وی کهٔ کبیر وی — جنازه په چار تکبیر وی
تکبیرونه چه ادا کا — په آخر دِ سلام بیا کا
په اول تکبیر لاسونه — دروړه بویه تر غوږونه
چه اول تکبیر دوائے — بیا سُبْحَانَ هم ووائے
تَحِیَّات پسے ولو له — په دویم تکبیر دا لو له
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ — تا حَمِیْدٌ مَجِیْدٌ ط
په دویم تکبیر داوایه — په حاضر خاطر ترځا یه
اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَیِّنَا وَمَیِّتِنَا وَشَاهِدِنَا
وَغَائِبِنَا وَصَغِیْرِنَا وَکَبِیْرِنَا وَ ذَکَرِنَا وَاُنْثَانَا
اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْیَیْتَهٗ مِنَّا فَاَحْیِهٖ عَلَی الْاِسْلَامِ وَ
مَنْ تَوَفَّیْتَهٗ مِنَّا فَتَوَفَّهٗ عَلَی الْاِیْمَانِ ط
چه څلور تکبیره وشی — ستا سلام دِ بیا هاله شی
په اول تکبیر لاس بو یه — چه تهٔ هسک کړے ځما ځویه
یا امیر یا قاضی بویه — چه امام شی راضی بو یه
یا امام جُمعے یاره — یا خطیب پنځم وشماره
کهٔ داهیڅوک حاضرنهٔ وی — هر سړے چه پرے لوست بنهٔ وی
یائے خویش یا اقربا وی — یا چه حکم پرے دَ چا وی
چه امام جنازه کاندی — یا چه لولی په دهٔ باندِ
مقتدی چه ورپسے وی — په لوستن دِ هم هسے وی
کهٔ سړی په شمار اندک وی — هم په درے صفه دِ لک وی
داحدیث دَ پاک رسولؐ دے — چه هغه مرده قبول دے
چه دَ دهٔ جنازه کیږی — پرے درے صفه ودریږی
کهٔ حاضر پرے دیر عالم وی — په مرده دَ خدائے کرم وی
جنازه چه شی خبرے — څوک دِ نهٔ کا نزدے لرے
دَ نمانځه چه تکبیر چار وی — په څلور رکعته شمار وی

Poha Foundation
A.S.KB

چه داخل په هر تکبیر شی — له امامه دِ خبیر شی
چه امام سلام وکا ندی — تر روستی ماموم دَ وړاندِ
دے دِ پاتے تکبیر درست کا — د سلام دِ هاله لوست کا
کهٔ مرده خلق په ګور کا — بے نمانځهٔ نه ئے نسکور کا
پس له درے ورځو کهٔ کاندی — نمونځ پرے کیږی روستو وړاندِ
چه تر درے ورځو نه تیرشی — نمونځ پرے نهٔ کیږی نور دیرشی
کهٔ پریوزی له مـوږه — کهٔ مرده وی وے ګورِه
په جنین باندِ نمونځ نشی — بے نمانځه دِ ښخه وشی
کهٔ دیر مړهٔ سره انباردی — نمونځ په واړه ویوکذاروی
کهٔ دیر نر ښځے ګډ وډ وی — هلک هم ورسره ګډ وی
دَ مردانو صف اول وی — ورپسے دَ ښځو بیل وی
بیادِ وړوکے پسے کښیږدی — جنازه دِ ئے ویلیږی
نمونځ په واړو یوکذاروی — نهٔ په هر مُرده بار بار وی
کهٔ ولی ئے حاضرنهٔ وی — دوباره پرے نمونځ هاله وی
جنازه چه په لار درومی — چه ئے بنهٔ سړے بیامومی
کهٔ نماز وربا ندِ کاندی — صد رحمت په هغهٔ باندِ

فصل

له رسولهٔ روایت دے — په مشکوٰة کښے په صحت دے
جنازه چه دَ مړهٔ وکا — پس له دفنه سړے تلهٔ کا
درے قیراطه مزد به مومی — پس له دفنه کورته درومی
هر قیراط په حساب څومره — لکه غر دَ اُحد هومره
په مرده باندِ سل تنه — مسئله ده مبرهنه
چه حاضرشی نمونځ وکاندی — مغفرت ورشی وربا ندِ
چه پرے زیات سړی حاضر وی — مغفرت دَ مرده زر وی
په تورلیت کښے روایت دے — چه ربستینے حکایت دے

Poha Foundation
A.S.KB

موسیٰ خواست وکړله خدایه — ځما خدایه راته وا ییه
چه د عرش تر سایه لاندِ — څوک به وی چه راحت کاندی
د موسیٰ وینا بنهٔ آغله — دا ندا په موسیٰؑ راغله
د بیمار چه عیادت کا — تعزیت د مصیبت کا
په مرده باندِ حاضریږی — چه ئے ګور جنازه کیږی
چه دا درے چارے څوک کاندی — ځائے دے د عرش د لاندِ
ګور په کچ په چونه بد دے — بدکهٔ پوخ د چا لحد دے
پخه خښته هم ګنده ده — کهٔ په ګور کښے د مرده ده
تابوت هم کراهیت دے — نهٔ روا په روایت دے
کهٔ د کانړی ګور څوک کاندی — بدی نشته په دهٔ باندِ
کهٔ په مړهٔ سړی ژړا کا — بنهٔ کهٔ پیره ئے لالا کا
چه ژړا نا روغه وینه — آشنائی د روغه وینه
په فراق دی سترګے ګرمے — کهٔ په عمر شی بے نمے
چه مئین سره بیلیږی — پسے نول پسُونه کیږی
په فراق چه ژړا نهٔ کا — د روغژن وی نور به څهٔ کا
چه لرګی سره ماتیږی — د لرګیو طراق خیږی
د لرګیو لا بتر دے — چه بیلیږی بے اثر دے
څوچه ژاړے ژاړه ژاړه — ولے نهٔ چه ویر یا غاړه
څوک چه مخ وهی دا بد کا — چه کوجئ شلوی دا بد کا
چه جامے پاره کوینه — یا خپل سر په ډاک وهینه
یا فریاد نعرے فزع کا — یا افغان نوحه جزع کا
دا په شرعه ناروا دی — چه دا چارے کا خطا دی

فصل - ثواب د صبر په مُصیبت کښے

داحدیث د پیغمبرؐ دے — تواتر دے معتبر دے

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

مصیبت چه په چا ورشی — دے په صبر بهره ورشی
اِنَّا لِلّٰهِ دِ وُوائی — تر څلویښت کاله څو بائی
خدائے به هومره ثواب ورکا — چه مخ رونړے په محشر کا
په جنت کښے به ئے ځائے وی — راضی من به څنے خدائے وی
وَ جنت لره احبا به — صابران څی بے حسابه
نهٔ ئے سوال نهٔ ئے حساب وی — نهٔ په دهٔ باندِ جواب وی
مصیبت په مړهٔ په مال وی — یادَ ملک دَ تن زوال وی
په هرڅهٔ صبر بائندهٔ دے — په هر غم کښے صبر بنهٔ دے

فصل۔ عذاب چه په مرده پسے جزع فزع کوی

دا حدیث دَ محمدؐ دے — ناصبور په غم کښے بد دے
رور عزیز چه دَ چا مړ شی — بویه داچه غم دِ نغړ شی
کهٔ نارے فریاد غوغا کا — وایهٔ څان لره بلا کا
یا جامے کهٔ پسے تورے — یائے نهٔ اغوندی نورے
یا جامے څیری کوینه — نهٔ دستار په سر ټرینه
یا خپل کور پسے ویران کا — دغه وایهٔ دَ دین زیان کا
په قیامت به شرمنده وی — په عذاب کښے به اخته وی
په دوزخ کښے به ئے ځائے وی — همیشه به پرے هائے هائے وی
په مردن به ئے تور رنګ وی — ګور لحد به باندِ تنګ وی
څوئے تورے جامے و ینه — عبادت به ئے نهٔ شینه
په محشر چه حساب شمار وی — حساب شمار به پرے دشوار وی
کل فرښتے به پرے لعنت کا — همګی به ترے نفرت کا
چه له ګوره نهٔ پاسینه — برهنه به وُ دریښه
په صراط چه ګذر کاندی — درمانده به شی پرے باندِ
نوحه ګر چه مړهٔ ستائی — په رنګ رنګ ئے ثنا وائی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په قیامت به دا پیشو وی — یا به سپے یا به بیزو وی
دَ قطران جامے اغوستے — پلیتی په سر اخستے
تن پاره پاره دَ دوئ — ترلړمون بنکاره دَ دوئ
دَلعنت چادر پرے باندِ — چه دَ اورلښے به کاندی
فرښتے به دا ونمائی — دوزخیان به په ویرستائی
چه بدبختو اوس راځئ — دوزخیان په ویرستایئ

فصل- عذاب دَ هغو بنځو چه په مُرده باندِ ویرکوی

پیغمبرؐ دی فرمائیلی — دهٔ تر پاکے خولے ویستلی
چه په ویرکښے مخ وهینه — په محشر به تور مخ وینه
زرلعنته به پرے وُوری — خلق به وَر ته گوری
دا به وی لکه زنا گره — یویو زنا دَ ویر سندره
دا دوه بنځے به اوچار وی — په قیامت چه گیرودار وی
یوچه خپل میړهٔ پریږدینه — دا په نورو پسے ځینه
بله بنځه چه مړهٔ ستائی — په صوتونو دَ ویر وائی
خلاص به نهٔ وی له عذابه — دَ دوزخ دَ اور له تابه
په ژوندون کهٔ توبه وکا — خدائے به کارد واړونهٔ کا

فصل - دَکفر دَ کلمات

کهٔ جنت دے بنهٔ خصلت دے — کهٔ دوزخ دے بدعادت دے
مُسلمان دِ ژبه ژغوری — چه غضب پرے نهٔ وُوری
چه وئیل کا څوک بے ځایه — پرے لعنت وُوری له خدایه
په زبان وی چه ایمان وی — کفرهم په دا زبان وی
کهٔ ځما نغوڑی څرک بنهٔ کا — مسخره دِ هیڅوک نهٔ کا
مسخره چه په زبان ځی — په خندا خندا ایمان ځی

Poha Foundation
A.S.KB

زده کړه تهٔ له روایات
دا د کفر کلمات

په درے څیزه کافر کیږی
هر سړے د وپوهیږی

اول کار د اعتقاد دے
بل د ژبے اقرار یاد دے

بد عمل په درست اندام دے
درست اسلام په دا تمام دے

دا نیت کهٔ مُسلمان دے
چه په کفر داخل څان کا

پس په دا نیت کافر شی
په دا نیت ترکفره ورشی

چه کافر وی نیت دا کا
چه ایمان قبول صبا کا

په دا نیت مُسلمان نهٔ وی
اعتقاد د کافر څهٔ وی

د اسلام شرطونه بویه
چه په یوځائے راوړے ځویه

د مومن کفر کهٔ غواړے
چه کافر شوے په دا ویاړے

په دا کار نهٔ کافر کیږی
دا کار مکړه کهٔ پوهیږی

چه ګوندی د کافر کاندی
کافری ده په دهٔ باندِ

چه له فرضو څخه منکر شی
په انکار سره کافر شی

چه ئے نهٔ زده وی فرضونه
یا چه نهٔ کا فرض نمونځونه

مسلمان نهٔ دے کافر دے
تر کافر نه لا بتر دے

چه حلال حرام ګڼینه
یا حرام حلال شمیرینه

یا خوتونه په ناحق کا
کبیره ګناه مطلق کا

یا زنا یا لواطت کا
یا په ظلم مال غارت کا

کهٔ حرام ئے نهٔ ګڼینه
په دا کفر پرے ورځینه

چه د خدائے په وعدهٔ شک کا
په دا کفر په څان کاک کا

عزرائیل کهٔ بد ګڼینه
په هغهٔ کفر ورځینه

مؤذن چه بانګ نماز کا
استحقاق په سړی ساز کا

څوک چه علم زده کوینه
بد هغهٔ ته څوک وائینه

یا قرآن و پاندِ آلت کا
باندِ چار د معصیت کا

د قرآن چه آیتونه
لولی څوک په سر و دونه

Poha Foundation
A.S.KB

په دا واړه چې ئے کاندی
کفر ورئے شی پرے باندِ

که ارمان وکه ووائی
چه حلال وے شراب ستائی

یا فلانه حرام حلال دے
یا حلال د ولجے مال دے

دا ویل د کفر دینه
ترے دِ ځان مومن ساتینه

که څوک وائی چه نمونځ کړم
ولے هیڅ ترے نه مومم

یا نمونځ نه کا ورته وائی
چه نمونځ کړه ورته ئے ستائی

دے جواب ورکړه نمونځ نه کړم
که نمونځ نه کړم هم دا بنه کړم

کافرشی په دا خبرے
مُسلمان دِ وی ترے لرے

چه د شرع استخفاف کا
چه فرمان د خدائے ځذاف کا

کفر ورغے پرے باندِ
مؤمنان دِ حذر کاندی

که ظالم د مظلوم مال خوری
خوش خرم ئے په وبال خوری

مظلوم ووائی و دهٔ ته
مال م مهٔ خوره وکړه نغته

که نهٔ حق به له تا غواړم
په قیامت به خدائے ته ژاړم

ظالم هیڅ پرواه و نهٔ کا
بلکه لاظلم په دهٔ کا

داهم کفر دے چه کیږی
له قیامت چه نهٔ ګروهیږی

که څوک ووائی عیب دان یم
هسے شیخ د خپل زمان یم

دا ویل د کفر دینه
چه ئے وائی کافر شینه

چه غیبت د پیغمبرؐ کا
شک ومهٔ کړه ځان کافر کا

که څوک ووائی له خدایه
وویریږه دی بے ځایه

ویل وکا نهٔ ویریږم
داهم کفر شی پوهیږم

چه عالم وته بدوائی
په شدت ورسره پائی

که بے ځایه دا کار کاندی
کفر ورغے پرے باندِ

که عالم فاجر فاسق وی
د بدئ خودے لایق وی

که څوک ووائی بالغ یم
نمونځ که نهٔ کړم خوش فارغ کړم

یا څوک ووائی وچا ته
په نمانځه کړه مینه زیاته

Poha Foundation
A.S.KB

دے جواب وهغهٔ ور کا
نمونځ به هله ګذارم
داویل د کفر دینه
کهٔ زینار کهٔ څوک پهغاړه
چهٔ کا هغه کافر دے
کهٔ غلول کا دا کارونه
کافرنهٔ شی واړه بد کا

نمونځ وتاوته څهٔ در کا
ګنړه څهٔ دی نهٔ ئے کړم
منکری له فرضو شینه
یا سجده د بُت دا دواړه
له کافره برابر دے
یا ضرور وی یا پجو نه
چه کارونه د مرتد کا

فصل - کلمات د کفر د زور د مخه نور مکروه کارونه

کهٔ په لاس د کافر کښیوزی
ورته وائی چه کافر شه
یا نقصان قبول وجود کړه
یا شراب راسره وخوره
کهٔ څهٔ داغوندِ نور ګران وی
کهٔ غم خورئ هیڅوک نهٔ وی
کهٔ دا کار کراهیت دے
له ضروره هرڅهٔ کیږی
کهٔ د سر ضرورئ نهٔ وی
نهٔ دِ کفر قبلو ینه
کهٔ په بنځو ریښمین بنهٔ دی
په هلک په لوئے په دواړه
کهٔ بالښت وی یا بستر وی
د جامے کهٔ تار ریښمین وی
چه بوسے سره لاسونه
په مردانو روا نهٔ دی

مومن غم وربانِدِ پریوزی
یا وتیغ ته ترک د سر شه
یا بت وته سجود کړه
یا روژه را کړه وخوره
چه آفت د دین د ځان وی
دا دِ کار ورلره بنهٔ وی
هم روا په شریعت دے
کهٔ په ژرئ نهٔ رغیږی
په څِه نورچه زیان د دهٔ وی
نهٔ دِ خمرو روژه خوریه
په مردانو روا نهٔ دی
مکروهات دی ریښمین یاړه
لوئے هلک لره بهتر وی
پود نورچه کار مهین وی
یا بوسے سره مخونه
مګر شیخ ملا داخهٔ دی

Poha Foundation
A.S.KB

د تعظیم د پاره ناسه
تهٔ ئے کښل کړه دواړه لاسه

ابتدا کهٔ د سلام کړے
یا لاس ورکړه په اکرام کړے

کهٔ جهود وی یا ترسا وی
دواړه توکه ناروا وی

مے فروش چه د مے مال خوری
دے دا مال کله حلال خوری

په وارث ئے هم حرام دے
په درویش بنه کهٔ انعام دے

کهٔ د خوئ زر خلخال کا
یا وښی مکروه په قال کا

حامله کهٔ رنگ وهینه
په دا کار مکروه کوینه

چه بچه ئے وشوریږی
فصد هاله باندِ رغیږی

چه نزدے شی لنگیدو ته
فصد هم بد هم بدے عورتینوته

کهٔ تر سر لاندِ کتاب کا
د بالښت په څائے عذاب کا

مګر ویره وی پرے باندِ
نگاهداشت د کتاب کاندی

چه پاڼار سره بدل شی
یا څادر سره درغل شی

په دا کار دِ نهٔ خوښیږی
کهٔ لری ئے مکروه کیږی

کهٔ څښتن ئے نهٔ مومینه
ودرویش ته دِ ورکړینه

چه ویښتهٔ کلوی بنځه
یا ویښتهٔ لنډ وی بنځه

دواړه توکه ناروا دی
کهٔ بے عذره یا پیدا دی

د قرآن لوستل روا دی
تر لوړ نوم لوستل زیبا دی

چه نوسیلی په قرآن وی
یا پرے ثبت نوم د سبحان وی

کهٔ زیور کهٔ زر کهٔ نور څهٔ
پکښے مهٔ ساته سپین تور څهٔ

کهٔ د خونے نه وتښتی
زلزله شی بنهٔ ورغښتی

چه د علم بحث کیږی
سکوت بویه چه ئے نغویږی

چه تکیه ولی طعام خوری
یا مکروه خوری یا حرام خوری

څوک چه چاکره میلمه وی
چه وچا ورکه کنده وی

سړی څهٔ چه سپی پیشو نه
ورکړه بد دی د خوړو نه

د یوے نمړئ رخصت دے
نه یات تر دا کراهیت دے

Poha Foundation
A.S.KB

که آوند د سیم و زر وی
پکښے خوری د دین ضرر وی

درس بهتر تر نوافل دے
پرے به پوهه وی چه فاضل دے

تلاوت مکړه تعلیم کړه
په دا کار کار د رحیم کړه

په پینځه ځایه خبرے
مکروهات د شه ترے لرے

یو چه وخت د تلاوت وی
بل چه وخت د د صحبت وی

بل چه مړۀ په جنازه ځی
بل چه څوک په آوازه ځی

بل چه وخت د استنجا وی
په خطبه کښے ناروا وی

نظر مهٔ کړه پینځه ځایے
چه دا کار وی د بد رایے

د نمانځه په وخت کښ ښه کړے
چپ و راست به نظر نه کړے

د هرچا کړه چه وړ شے
بد کوهر ته بدنظر شے

په عورت د چا دا پند کړه
چه برېنډ وی نظر بند کړه

بل چه ښځے تر دا حال وی
یا ئے کم تر تا نه مال وی

په دا دواړه نظر بد وی
چه ئے کړے، مکړه حسد وی

آوریدۀ دا پینځه څیزه
مکروهات لری عزیزه

اول لهوه باندی یاره
بل سرود وسرود وشماره

بل نوحه شیون مهٔ واوړے
بل باطل فضول چه آورے

بل چه څوک د راز ویل کا
غوږ داری چه ورته بل کا

دا خبره له ما نه ده کړه
پینځه ځایه خندا مهٔ کړه

څو په کور باندِ حاضر وی
په تابوت باندِ ناظر وی

چه حاضر په مصیبت شی
چه قادر په تلاوت شی

چه مجلس د علم وینه
یا چه ذکر د خدائے شینه

دا ویل دی د بزرګانو
نصیحت دے مومنانو

چه بے روخ سړے خاندی
خپل حرمت سره وغاندی

چه بے ځایه څوک خندا کا
لیونے بویه چه دا کا

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

لسم باب

ذکرد کفارتونو په څو نوعه

په څو رنګه کفارت دے — چه ثابت په شریعت دے
یو د صوم بل د ظهار دے — د یمین ورسره شمار دے
بل د قتل دے اے جانه — د ایلا دے له قرآنه
چه م ویلشه دا طرحه — درته ووایم په شرحه
کفارت د یمین کوم شی — چه سوګند ترخولهٔ معلوم شی
په دے رنګه یاد سوګند دے — کفارت ئے ناخرګند دے
چه دیده دانسته لوړی — کارکړی دے بیا لو خوری
کفارت د غموس نشته — په توبه ئے خلاصیدهٔ شته
بل سوګند لغو بالهٔ شی — چه لو وخوری یا دهاله شی
چه سوګند م په دروغ وو — پریشان شی چه ناروغ وو
چه سوګند په لغو وشی — سوګند خورئے وباخښهٔ شی
کفارت چه د یمین دے — هغه دارنګ تعیین دے
هر سړے چه سوګند وکا — بیا ئے مات کار نور دخهٔ کا
یا دِ لس وړی ماړهٔ کا — یا دِ پټ لس په واړهٔ کا
یا غنم په دوه دوه منه — چه ئے خوار واخلی لس تنه
یا دِ یو بنده آزاد کا — نور به خلاص شی زړهٔ دښمن کا
که دا نهٔ وی روژه بویه — پیوسته درے ورځے څویه
که په لس ورځے یوموړ کا — هم به کار د سوګند جوړ کا
کفارت د سوګند وشی — دروغژن خو به بالهٔ شی

فصل د ظهار د کفارت

د ظهار کفارت بل دے — پرے به پوهه وی چه عاقل دے

Poha Foundation
A.S.KB

وظهار د روژے یاد ہ
د روژے کفارت څۀ دے
ظهار چه دے درته وایم
کۀ عورتے ته ووائے
یائے کیدہ یا ورنو نه
په دا واړو مظاهر شی
کۀ ئے خورکړی یائے مورکړی
یائے خوابنے یائے نیاکړے
چه ړوا ورباندِ نۀ وی
تۀ په دا مظاهر کیږی
کفارت اول ادا کړہ
په قرآن کښے دا آیت دے
آزادی د بنده بنه ده
کۀ دا نۀ وی بیاطعام دے

کار یکرنګ سره وشماره
کفارت هسے د دۀ دے
لږ وډیر په دا دانا یم
چه د مور لنډه په مائے
یا سرین هسے ځایو نه
کفارت وته جوړ زر شی
یا عمه کړے یائے ترور کړے
یائے لور یائے چه دا کړے
هغه رنګ ترخولۀ واتۀ وی
دخول مۀ کړہ کۀ پوهیږے
نزدیکی له بنځے بیا کړہ
ثابت شوے کفارت دے
کنړہ دوه میاشتے روژه ده
په فقراء په چاشت په شام دے

فصل- کفارت د ایلاء

کفارت بیا د ایلا دے
کۀ سوګند وخوری اے روړہ
یا سوګند داهسے وکړی
یا به زۀ او دا سرونه
کۀ صحبت ورسره وکا
کفارت پرے د سوګند دے
کۀ څلورمیاشتے شی تیرے

کۀ پوهیږے ایلا دا دے
چه به زۀ نۀ ملم له کوره
چه دخول ورسره نۀ کړی
په بالښت سره نۀ ږدونه
په څلورمیاشتے کۀ بنۀ کا
دغه کار د دۀ پسند دے
و نزدے نۀ شی یا چیرے

یوطلاق باندِ پریوزی
قباحت پکښے کښیونږی

Poha Foundation
A.S.KB

یوولسم باب

ذکر د نکاح د استبراء

کهٔ پیدا شی پرستاره آهوچشمه ګل رخساره
څوک ئے خپله په بها کا یوه میاشت دِ ئے رها کا
چه پوره ئے استبراء شی بیائے هره چار روا شی
کهٔ بنکلول وی کهٔ جماع وی ګنړه هومره امتناع وی
چه یوځل دِ وینی وینه بیاله حیضه پاکه شینه
هغه حیض کله شمار شینه چه په وخت د بها ځینه
داهم عین استبراء ده نور پرے هره چار روا ده
کهٔ د دوو خو بیدو سودا کا دواړه خپلے په بها کا
په دخول یوه رغیږی بله کله روا کیږی
کهٔ له وینځے فرزند وشی کهٔ مرده کهٔ زنده څهٔ شی
کهٔ خواجه ئے نهٔ پسند ینه وینځه هم آزاده شینه
نهٔ روا په فروختن ده نهٔ روا په بخشیدن ده
کهٔ دخول ورسره کاندی روا کیږی په دهٔ باندِ
بیائے بل میړهٔ ته ور کا په نکاح هم دا بنهٔ چر کا
کهٔ اولاد ورځنے کیږی کار خدمت باندِ رغیږی
چه څښتن ئے په مړک یاد شی نور آزاد وینځه اولاد شی
چه آزاده شوه مملوکه ورنزدے مهٔ شه ملوکه
کهٔ دخول کا بے نکاح ددهٔ چار ده نامُباح
په ژوندون هم آزادیږی کهٔ خواجه پرے رضا کیږی
چه ئے بل ته ورکوینه چه له حیضه پاکه شینه
ورسره دِ دخول نهٔ کا د بل زړهٔ دِ باندِ بنهٔ کا

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ ئے بیا ورته زړۀ وشی
په طلاق به بیا دَ دۀ شی

چه عدت دَ طلاق تیرشی
بیاصحبت ئے په څۀ خیرشی

عدت درے میاشتے باندۀ دے
استبراء غوندِ دا نۀ دے

کۀ دخول کا ے عدته
خلاص به نۀ وی له شدته

مدبّره پرستاره
خلاصه مۀ کړه له کاره

کۀ دخول ورسره کیږی
روایت دے چه رغیږی

کۀ مال ورکا مکاتبه
نورئے مۀ نیسه په تبه

کۀ عاجزه شوه له ماله
بیا پرے ستاحکم دے لاله

دَ بنده غوندِ پرے کارکړه
چه دِ زړۀ پرے هره چارکړه

فصل

ذکر دَ نکاح دَ ایجاب و قبول وغیره

بنځه نر چه سره یار شی
په نکاح سره لوئے کارشی

سره یو تن شی دوه تنه
دا وینا ده مبرهنه

لکه دوه ونے پیوند شی
ترے پیدا دَ میوے خوندشی

چه حلال نکاح مهر شه
وی ترجان ترهرچه خوشه

چه نعمت ترے پیدا کیږی
چه فرزند ورځنے زیږی

فرزندان دی چه شاهان دی
اولیاء هم فرزندان دی

صد رحمت پرے شی میرمنے
چه درے راوړی په لمنے

نکاح فرض دے څما یاره
له قرآنه له اخباره

کۀ څلور میرمنے کاندی
په نکاح رحمت وربانِدِ

کۀ یوه که یوه بنه وی
چه یوه ئے اندیښنه وی

په دولت به ورک پیغور کا
چه دوه درے کا یاځلور کا

کنړه ولاړ ترکمر پریوت
چه د ډیرد په غم کښیوت

کۀ څوک ما پوښتی له حاله
یوه هم مۀ وے اے لا له

چه دوران دَ عالمګیر شۀ
درست جهان اخته په ویرشۀ

Poha Foundation
A.S.KB

خپل باور نۀ شی په کوئیتې
خوک به څۀ کاندی نور پیتې

چې بادشاه په عقل پور وی
پریشانه تر خلق جور وی

کۀ بالغه حره غواړی
پینځه شرطه دی د غاړے

یو حضور د خواهنده دے
بل حضور د دهنده دے

بیا رضا د مرد اے یاره
بیا رضا د ژن و شماره

بیا حضور د گواهان بویه
یا یو نر دوه ښځے ځویه

کۀ خندا وکا رضا ده
کۀ ژړا وکا رضا ده

کۀ خاموشه وی خوله پټه
هم رضا ده غټه پټه

کۀ ولی ئے حاضر نۀ وی
درست جواب د ښځے ښۀ وی

یا چه هسے څۀ څرګند کا
چه رضا غوندِ پیوند کا

کۀ د کونډے ګنډه کیږی
په ښکاره دِ ووئیږی

د کابین طلب دِ وکا
د رضا دلیل دِ ښۀ کا

په زبان د مرد رضا ده
هسے نه چه په ایما ده

کۀ د بیع په لفظ کیږی
هم ایجاب قبول رغیږی

په سرود کۀ درته وائی
چه فلان کی تۀ حُمائے

ښځه هسے چه څرګند کا
چه رضا غوندِ پیوند کا

دا لاهم ایجاب قبول دے
چه ئے نۀ منی فضول دے

د هلک حکم نور دے
د دوئ واک د پلار و مور دے

کۀ دا نۀ وی بیا نیکۀ دے
کۀ داهم نۀ وی بیا ترۀ دے

یا ئے مور بویه حاضره
چه پرے غوټه شی خبره

کۀ داهم نۀ وی اے یاره
نیا و راړۀ ولی وشماره

چه د دے ذوالارحام دی
د مور پلار قائم مقام دی

کۀ عمّه وی کۀ خاله وی
چه دا کار پرے حواله وی

دَدے واړه رضا شینه
چه غم خور د جینئ وینه

کۀ یو بل مصلح ولی کا
د نکاح کار دِ جلی کا

Poha Foundation
A.S.KB

چه نکاح ئے منعقد شی
بنځه نر سره نا مزد شی

نور په نور چا نهٔ رغیږی
کهٔ ئے کاندی حرامیږی

بنهٔ د شرع نکاح دا دے
چه په هر توکی روا دے

چه دا لور د فلان فلا نه
په نکاح درکړه ما تا نه

مرد ووائی په ژ به
چه قبوله نور د دهٔ ده

هم په دا کښے کار د مهر
په ویل دِ کا په جهر

چه دا هسے نکاح وشی
غوږیدهٔ ئے په بل رنګ نهٔ شی

یا په خلع یا طلاق دے
په دا دوه توکه فراق دے

کهٔ کابین ترلس درمه
کم وی بد شی مکرمه

یاچه نه یات وی له دینارهٔ
یا ترلس درمه یاره

چه نکاح شی بے کابینه
شک و مکړه کابین شینه

کهٔ دعوٰی وکا پرے باندِ
مهرالمثل به ورکاندِ

کهٔ نکاح ورسره وکا
بے دخوله بیائے نهٔ کا

پرے مُتعه واجبه شینه
متعه درے خرچوړی وینه

یوځادر بل پیراهن دے
بل مقنع چه مبرهن دے

مُسلمانه کهٔ کافره
روانهٔ ده برابره

کهٔ جهود کهٔ ترسا کا
عیب هیڅ نشته روا کا

کتابی کهٔ کا مومنه
بده چاره ده عیب ژنه

کهٔ جهود کهٔ ترسا وی
یا کهٔ کبر څوک نساء وی

په نکاح ئے کړه عورته
بویه دا له روا یسته

چه اسلام ورته عرضه شی
هراحکام ورته عرضه شی

اول دین به دِ قبول کړه
بیادِ دے سره دخول کړه

کهٔ په خپل ملت آشنا وی
کهٔ جهوده کهٔ ترسا وی

بیاچه بنهٔ مناکحت شی
نور د دهٔ سره صحبت شی

کهٔ په کار کښے وی ابتره
په خپل دین نهٔ وی خبره

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دا د اهل کتاب نهٔ ده چه د سوال وجواب نهٔ ده
په نکاح نهٔ ړوا کیږی که اسلام را وړی ړغیږی

فصل

د محارمو چه نکاح ئے نهٔ ړغیږی

چه حرامے په نکاح دی محارے نامباح دی
اول مور دویمه خور ده نیا و لور ورپسے ترور ده
بیا نمسئ ده بیا وریره ده بیا خورزهٔ هم ورسره ده
میره هم لکه مادړ ده میرهنه بنکاره چر ده
خوابنے نږدورهم په داشان دی خبردار پرے مُسلمان دی
چه د هرچا وخوری پئ څوئے د رور د هغوتهٔ ئے
نهٔ ئے لُور په تاړغیږی خورئے هم ناړوا کیږی
چه دخول ورسره وکړے بدکهٔ لور بهٔ ئے بیاتهٔ کړے
که ئے وکړے بے دخوله د میرے لور ده قبول
که و دے ته طلاق ورکړے لورئے وکړه همه چر کړے
که د چا سره عقد وکړے که صحبت ورسره نکړے
مورئے شوه په دا حرامه چه ژوندئ ده لا کلامه
په حلال که په حرام وی چه په چا د ولاړ تمام وی
یا بوسه په شهوت ورکړے یائے فرج و ته نظر کړے
هم ئے مورشوه لکه خوابنے لورئے لور پوهشه که واشے
ستا د څوئ هغه مور شوه پرے حرامه نور ترکور شوه
که د خور وی د عورتے که د ترور وی د عورتے
که د دے خاله وریره وی په یوه نکاح کنده وی
که طلاقه کړی عورته یا په مرګ شی لته پته
ړوا وی پس له عدته
له دیو هرچه کړے عورته

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

فصل

دا یه چه په پیژو محارمے دی

له نسبه چه حرام دی
له شیرهم هسے په نام دی

پیئ که کال روی یا کوټ وی
په نکاح وبله تروټ وی

د رضاع حکم مسطور دے
په دود نیم کاله منظور دے

چه ئے وړوده مادر شوه
لور د دے د دۀ خواهر شوه

دهغے میړۀ ئے پلار شۀ
کار خدمت باندے بار شۀ

چه د پیو د پسر دے
شه که شوئ د دخواهر دے

چه د پیو برابر دے
شه که شوئ د د مادر دے

په نسب کښے دی حرام
د شیر نۀ دی بد فرجام

په قرآن کښے هسے دینه
واوړه قل للمؤمنین

یَغُضُّوا یَحْفَظُوا یاره
تۀ ساته دواړه ابصاره

په څلور ړنګه نظر دے
پرے به پوهه وی چه خبر دے

چه نظر کړه بربنډ تن ته
مرد و مرد ته زن وزن ته

بل چه مرد بنځے ته ګوری
بل چه بنځه مرد ته ګوری

یو نظر ضروری شینه
بل نظر اختیاری وینه

ضروری نظر د چا دے
د جراح طبیب دا دے

په هرڅائے چه نظر کا ندِ
اجازت دے په دۀ با ندِ

که نظرئے په شهوت وی
په اختیار شی قباحت وی

په عورت دِ نظر نۀ کا
په هرڅائے چه نور کا بنۀ کا

کوز تر ناف تر زانو پاسه
داهمه عورت دے ناسه

مرد چه مرد و ته نظر کا
په شهوت ناروا چر کا

بنځه بنځے ته ګوری
په شهوت غم به پرے ووری

ضروری نظر روا دے
د طبیب که په نساء دے

که نظرئے په شهوت دے
په هرڅائے چه شی آفت دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ نظر کا څوک مور ته
یا وخورته یا وترور ته

یا میرهٔ یا څوک محرمه
په نکاح له مورهٔ سمه

کهٔ وینښتهٔ کهٔ ئے باهو وی
کهٔ ګردن وی کهٔ ئے رُوی

نور کاتهٔ بده بلا وی
دا یوځایه روا دی

په شهوت کهٔ نظر کاندِ
بدګمان وی په ځان باندِ

سکه مورته دِ نهٔ ګوری
چه ئے زهٔ وته وشوری

نور دَ دهٔ معشوقه کیږی
په پدرئے نهٔ رغیږی

کهٔ نظر په میرهٔ کاندِ
په شهوت لعنت پرے باندِ

میرهٔ نهٔ شوه ناروا شوه
دَ پدر دَ دهٔ بلا شوه

نهٔ په دهٔ باندِ رغیږی
نور په پلار نهٔ رواکیږی

کهٔ نظر په وینځه وینه
چه په بیع شرا شینه

چه محرم ته نظر وکړے
داهم هسے کهٔ باور کړے

مخ مړوند وینښتهٔ ګورهٔ
ساق سینه په شهوت روره

اول بنه وکړه نندارهٔ
بیا سودا کا آ شکاره

کهٔ مرئیے دے یا خادم دے
بیګانه دے نامحرم دے

په خاتون کهٔ نظر کاندِ
دے دِ لاډ یرحذر کاندِ

کهٔ میرهٔ نظر په زن کا
سرتر پایه بربند تن کا

واړه بنهٔ چه رواکار کا
هسے نهٔ چه سړے خوار کا

کهٔ وفرج وته ئے کسی
کهٔ په ګوتو کښے ئے ونیسی

داهمه واړه روا دے
کهٔ دوه تنه خوش په دادے

کهٔ دَ بنځے شرم شینه
بویه داچه دانهٔ وینه

په هر رنګ چه نهٔ شرمیږی
هسے رنګے زیست دِ کیږی

بیګانه عورته څوا نه
نامحرمه ده اے جانه

لاس ئے مهٔ نیسه په لاس کښے
څنګ اوسه په هراس کښے

کهٔ زهٔ دَ مور په ځائے وی
لاس نیول ئے نور په ځائے وی

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ ئے ړک وهی جحام دے
مګرهومره قمیص بڅره کا
هم په لچ کهٔ ړک نمائے وی
ړک ښهٔ نهٔ دے د زنانو
کهٔ ژورے نهٔ کوینه
یارکهٔ یارکړه وردړومی
بے رخصته کهٔ قدم بډ دی
نابینا کهٔ ورتلهٔ کاند
عورتینه دِ سترګے ژغوری

په بل ځائے نظر حرام دے
د ړک ځائے برهنه کهٔ
ضروری نظر په ځائے وی
نسے ژورے دی یارانو
عورتینے د سړه وینه
بیا هاله کهٔ رخصت مومی
یارئے یارکړه ماسم بډ دی
نشته عیب په دهٔ باندِ
نابینا ته دِ نهٔ ګوری

فصل- ذکر د طلاق

روایت په اتفاق دے
یوسنت دے بل بدعت دے
بل رجعی دے وُئے نغوڅه
په دا باب قرآن ګویا دے
چه سنت دے ځما جانه
کهٔ دِ بنځه شوه بد ژواکه
نزدیکی ورسره مهٔ کړه
چه عدت ورباندِ تیرکړه
چه دویم حیض پرے تیرشی
چه دویم طلاق هم ویرکړ
نور په درے طلاق ولاړه
کهٔ دِ زړهٔ ورته بیا وشی
کهٔ هغه ئے کا طلاقه
بیا پرے نوے نکاح وکړه

په څلور ړنګه طلاق دے
بل بائن په شریعت دے
پُښه و کاږه له غوڅه
څلور ړنګه طلاق دا دے
ته ئے و نغوڅه له مانه
چه ښه شی له حیضه پاکه
یو طلاق ورکړه دا زده کړه
بل طلاق به هله ویر کړه
په دویم طلاق به ویرشی
بیا به بل حیض پرے تیر کړ
نامحرمه شوه مرداره
بویه داچه په میړهٔ شی
نور دِ بیا شی ورته حاقه
چه پوهیږے هسے ته کړه

Poha Foundation
A.S.KB

حلاله دا کار بالهٔ شی
چه عدت تیر کا هاله شی

کهٔ عورته حامله وی
حکم دادے کهٔ دِ زده وی

چه فارغه شی له باره
داعدت سره وشماره

دَ بدعت طلاق دا شینه
چه په حیض ئے ورکوینه

یا چه درے طلاقه ورکا
یوځل داهم بده چر کا

دَ بائن طلاق پوهیږے
خبردار شه کهٔ خبریږے

چه طلاق سړکند ورنکړے
کار په رمز کنایت تهٔ کړے

چه مِ لاس په تا پرانستے
نهٔ ئے نور راسره نشتے

یا ځما په ملک کښے نهٔ ئے
یا دَ مور وَ د پلار تهٔ ئے

مامور پلار وته بخښلے
یا نور ګرځه مخ پوشلے

یا مِ تهٔ آزاده کړے
بیګانه مِ ئے نوموړے

یا نکاح موسره نشته
یا مُباح مو سره نشته

یا مِ تهٔ عورته نهٔ ئے
یا پردئ دَ خپل زهٔ ئے

کهٔ داهسے څهٔ سړکند کا
چه په زهٔ کښے طلاق بند کا

چه بائن طلاق دی دا وی
دوه کهٔ نیت که یوادا وی

کهٔ په نیت کښے درے لرینه
واړه درے طلاقه شینه

کهٔ تهٔ ووائے اے عامه
چه په مائے تهٔ حرامه

یا نور زهٔ حرام په تا یم
په داځهٔ شی درته وایم

کهٔ دِ نیت دَ طلاق وینه
شک ومهٔ کړه طلاق شینه

کهٔ تهٔ وائے مادروغ وے
طلاق نشی دا تا سروغ وے

کهٔ په زهٔ دِ طلاق وینه
یو بائن طلاق دا شینه

داطلاق بائن طلاق دے
دخول بویه کهٔ مشتاق دے

یا دِ لُمس ورسره وکا
په بوسه دِ ئے زهٔ ښهٔ کا

کهٔ حلال دَ خدائے ووائی
چه په ماحرام ونمائی

داهم هسے رنګه کار دے
ستا په نیت سره مدار دے

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ نکاح میږهٔ ته پریږدی
یا پُل زر وربانډ کیږدی

کهٔ په دانے کا طلاقه
بائن شی له اتفاقه

بائن یو طلاق کهٔ دوه وی
په عدت عورتینه وی

کهٔ عدت وربانډ تیر شی
تر عدته پیرلا تیر شی

د بائن نکاح مباح دے
کهٔ ئے کا نوے نکاح دے

حلاله د بائن نشته!
مسئله ده بے کاهشته

چه بائن طلاق صادر شی
په دا کار دِ مرد حاضر شی

ژکه مور د خُما دله
بَیوه کالنے د خپله

چه په یو طلاق واقع شی
نوردِ دے خُنے دافع شی

کهٔ ئے بیا شوه چرے یاده
حلاله ده له اُستاده

بل طلاق رجعی دے یاره
تر بائن سپکے وشماره

کهٔ تهٔ ووائے ناچاقه
خپلے ژکے ته طلاقه

یادِ لفظ تر خولے بدر کړو
چه م تا ته طلاق درکړو

کهٔ دا هسے څهٔ ظاهر کړی
یو رجعی طلاق ظاهر کړی

کهٔ دِ درے طلاقه دینه
په زړهٔ هم یو طلاق شینه

چه عدت باندِ تیرنهٔ وی
رجعت وکړه رجعت بنهٔ وی

یا دخول ورسره وکړه
په خبرهٔ ئے زړهٔ بنهٔ کړه

وایه تهٔ م ئے عورته
یائے کښل کړه له بنهٔ نیته

یاکنار ورسره وکړه
یا درست کار ورسره وکړه

یائے تن ته نظر بویه
رجعت دا دے خُما خُویه

کهٔ عدت پرے گذاران شی
بویه کار دِ په داشان شی

نوے عقد نوے کابین دے
کار دا هسے شان یقین دے

اونساء وی په عدت کښے
نشته شک په روایت کښے

نفقه دِ ورکوینه
په بنهٔ خائے دِ ئے ساتینه

رنګ وبوئ جامے رنګینے
کهٔ ګ... ګینے کهٔ ریښمینے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

آرائش د ځان څورنګ
زیب زینت په څو آهنګ

په عدت کښے کهٔ ئے کاندِ
نشته دا په بنځه باندِ

ځان دِ خوار حیران ساتینه
چه ونهٔ شی ورته مینه

په رجعی طلاق کښے بویه
چه جدا نهٔ ده له شویه

آرائش دِ ورته کاندِ
کنډِ باندِ شی پرے باندِ

په رجعت کښے رجعت وی
د ګواهانو څهٔ حاجت وی

د هلک طلاق هیڅ نهٔ دے
کهٔ ئے ورکاندِ هم څهٔ دے

لیونے هم په داشان دے
چه طلاق ئے بے نقصان دے

کهٔ د خمر مست مخمور دے
د هغهٔ طلاق منظور دے

فصل- ذکر د طلاق د نکاح

د رسولؐ د خولے حدیث دے
دهٔ یاد کړے داتثلیث دے

کهٔ نکاح دے کهٔ طلاق دے
دوه شول دا دریم عتاق دے

په ربښتیا کهٔ په دروغ وی
کهٔ په هزل وی هم روغ وی

کهٔ بنده وته ووائے
چه تهٔ یار خدائی ځمائے

کهٔ ئے څوئے یائے رورکړے
کهٔ بنده ئے ګنړی زورکړے

کهٔ دچا مریونه سل وی
یا لږه یردائے وئیل وی

چه آزادِم بنده واړه
نور د دواړو خلاصه غاړه

مکاتب پکښے خلاص نهٔ وی
نور کل خلاص شی څو دهٔ وی

کهٔ وینځے ته ووائی
چه میرمن م په ربښتیائے

کهٔ دروغه دا وینا وی
آزادی ئے په ربښتیا وی

کهٔ ئے خورکا یائے لور کا
بندګی دِ دور کا

کهٔ مور وینځه پلار آزاد وی
کهٔ ئے پلار په بندګی یاد وی

کهٔ هلک فرزند پیدا کا
څوک دِ وینځه ناروا کا

کهٔ ئے پلورے یوځائے بویه
چه بهائے شی اے ځویه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

فصل- د طلاق دحلاے

چه پردئ په طلاق شی
سړے بیا دَدے مشتاق شی

چه په درے حیضه صفاشی
بیا نکاح باندِ روا شی

کهٔ زړه وی نا بالغه
حکم دا لری دا لغه

کهٔ درے میاشتے شی پرے تیرے
د نکاح شی بنے لا پیرے

کهٔ په ذات وی پرستاره
دَدے دوه حیضه وشماره

کهٔ هلک وی یا پسره
وینځه اے روشن ضمیره

یو نیم حیض د عدت دے
چه پرے تیرشی نور رخصت دے

کهٔ میړهٔ نه پاتو کُنډه
زړه خُوانه پیغله غونډه

په روزکار کښے زړه خُوانه
یا تنکئ جینئ نادانه

څلور میاشتے ئے عدت دے
پس ایّام پرے زیادت دے

کهٔ عورته حامله وی
کونډه یا مطلقه وی

په عدت اُمُّ الولده
په دے حیضه ده نامزده

کهٔ آزاده په شیوه شی
له خواجه نه کهٔ بیوه شی

کهٔ درے حیضه په څان تیرکه
نورئے زړهٔ کهٔ خُوان کهٔ زور کا

کهٔ په حیض کښے طلاق ورکا
تر عدت دِئے بدر کا

کهٔ چنغول لیدلی نهٔ وی
د چا هسے چنغله وی

کهٔ طلاقه ئے کا خُو یه
د هغے عدت هم بویه

نیم کا بین ئے هم رسیږی
پرے دِ هر څوک وپوهیږی

فصل- لقطه چه څوک بیا مومی

کهٔ سړے په لارے درومی
ناکهانه چه بیا مومی

دوه سړی دِ شاهدان کا
د زړهٔ حال دِ ورعیان کا

چه داخیز څکه ساتم
چه څښتن ته ئے ورکړم

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

قیمت چه د هغه مال وی
هم د درست څرګند احوال وی

مال د وساتی درے کاله
کهٔ ئے څوک پیدا شی لا له

مال د ورکا وهغهٔ ته
هرچه ورکاندِ ودهٔ ته

کهٔ هیڅوک ئے پیدا نهٔ شی
په درے کاله نور د دهٔ شی

کهٔ مال درست واړه په ځانونو خوری
کهٔ ئے درست په درویشانو خوری

دے کهٔ وی له توانګرانو
به کهٔ ئے خوری په ناتوانو

مال کهٔ دیر ترسل درم وی
ترهزار درمه کم وی

پوره کال دِ ئے ساتینه
هغه پس دِ ئے خورینه

کهٔ ترلس درم تا صد وی
ترهفته ساتل په ید وی

کهٔ ګواهان نیولی نهٔ وی
درست تا وان د مال په دهٔ وی

کهٔ لقطه هسے ناچیز وی
چه ساتل ئے سهل نیز وی

په فقراء دِ ئے قسمت کا
څان دِ خلاص په روایت کا

فصل- ذکر د بیع و شراء

پوهه د شرع په هرکار شه
چه سودا کړے خبردار شه

ورته وایه چه څهٔ پیری
په څرګند وایه چه جیری

چه داخیز پیرم له تا نه
په سل رائے کړه و مانه

چه د مال څښتن ووائی
چه درکړی دا نهٔ بنائی

مشتری دِ هم ووائی
چه ما و پیرود دا بنائی

مګر دواړه وُخوښیږی
نور د بیع نهٔ غوږیږی

کهٔ په لاړه څی دوه تنه
مسئله ده مبرهنه

بیعه نهٔ کیږی په لارے
په دا وپوهیږے بارے

مشتری کهٔ ووئینه
چه ما و پیرود په سپینه

بیا څښتن د مال ووائی
چه څرخ کړی بها بنائی

کهٔ څوک هسے ووائینه
چه لنده لرم مهینه

Poha Foundation
A.S.KB

ما په تا ده خرڅه کړی
مشتری که نور وئیل کا
پیرودنے وائینه
ولے درنګ په مینځ کښے تیرشۍ

بها هم وی د نومړی
پس له دے رنګ جامائل کا
زده کړه دا بهانه شینه
لفظ د بیع تیروبیر شۍ

فصل. د حلال د حرام د بیع

یوه بیعه ده حلاله
که ډیر سود پکښے پیدا شی
څوچه سود د ربا وینه
چه په ټله څۍ تلل شی
په دا دوه توکه کښے شینه
پس علت د ربا دله
په یوجنس وی دوه خیزونه
راس په راس چه برابروی
که تفسیرے له ما غواړے
د کوړو وی غنم اوربشے
دستا دستے که څوک پلوری
په نسیا نۍ روا کیږی
په دا شان یومن شکرے
دست په دست سودا رادا ده
چه په کیل په تول څۍ وینه
که یومن غنم څوک ورکا
که یو سیر پرے زیات اخلی
که غنم په اوسه د پلوری
که په پور نغن ورکوینه

پاکیزه د خپله مال
په فرمان د خدائے روا شی
هغه وارۍ حرام شینه
یا په اوږی پیمائل شی
ربا نور چرته نۍ وینه
یا په کیل وی یا په ټله
که کیلی کا که وزنونه
خرڅول د دوئ بهتر وی
وایم وادره که پرے ویاړے
دوه کړوی که پوهتۍ شے
کارے روغ دے چه نے کوری
مومنان د و پوهیږی
په سود دوه منه کړے
په نسیا نا روا بیا ده
وارۍ کار دا هسے شینه
بیا یومن داخلی بهتر کا
دا ربا کیږی بد زغلی
دا ربا کیږی بد شوری
هم ربا غوند دا شینه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ دُنیا رورکاوه چا نه ځهٔ چه زیات راکړه ومانه
سوائی کیږی بد کار دے چه ئے خورینه حرام خواردے
کهٔ څوک سیم په زر بدل کا لاس په لاس ورکا اول کا
کهٔ نسیه ئے سودا کیږی په بها سره غوریږی

فصل- دَ ګواهی دَ شاهدی

قضیه چه چرته کیږی څوک ګواهان پرے ودریږی
کهٔ قاضی په عدل کار کا نهٔ دِ عیب نهٔ دِ دوئ عار کا
په ربښتیا دِ ګواهی وُلی وثواب وته دِ نر غلی
کهٔ قاضی کار په رشوت کا په څرکنده قباحت کا
شاهدان دِ ګواهی نهٔ لی قباحت دے کهٔ ئے وُلی
چه عادل قاضی پیدا شی بیا دِ هاله پکار دا شی
چه ګواهی په دروغ لینه پاک رسولؐ وئیلی دینه
په قیامت چه ژوندے شینه دَ دهٔ ش به به نهٔ وینه

فصل- ذکر دَ ایمان دَ شپږ وحصارونو

چه بزرګانو دی وئیلی هغه واړه ما منلی
دا وئیل دی دَ بزرګانو تاسے واورئ اے یارانو
ایمان چه دے لکه شهر شپږ حصاره لری جهر
دوه دَ سرو دَ سپینو زرو بل حدید بل دَ مرمرو
بل دَ خښتو بل دَ ګل دے پرے به پوهه وی چه عاقل دے
چه ئے کوټ دَ ګل محکم وی کوټ دَ خښتو مسلم وی
کهٔ دَ خښتو کوټ ویران شی وبل کوټ وته نقصان شی
په هر کوټ چه رخنه شینه خلل بل لره ورځینه
په شپږم باندِ چه ورشی خلل درست شهر اوتر شی

Poha Foundation
A.S.KB

ایمان هم په هسے شان دے
پرے به پوهوی چه پردان دے

اول کوټ د تایقین دے
سراسر واړه د دین دے

بیا اخلاص دے بیا فرضونه
بیا واجب بیا سنتونه

بیا په دا پسے آداب دی
شپږ پوره په داحساب دی

په آداب چه څوک محکم وی
د سنت به ئے څهٔ غم وی

کهٔ شیطان په سنت څیرشی
ستا واجب خلل پذیر شی

په واجب کهٔ خلل کړ کا
فریضه به بیا کهٔ ورته کا

فریضه چه خلل مومی
غم اخلاص لره وردرومی

د اخلاص په رخنه کرشی
په یقین با ندِ به ورشی

په یقین پسے ایمان دے
خدائے د هرچا نگهبان دے

فصل- ادب د طعام د خوراک

په طعام کښے څلور څیزه
فریضه دی اے عزیزه

بیا څلور پکښے سنت دی
آداب هم څلور شهرت دی

دوه څیزونه دارو دینه
دوه مکروه پکښے شمارینه

فریضه څلور څیزونه
په طعام کښے داچه شونه

چه روزی له خدایه شماره
تل حلال خوره بزرګواره

چه توانیږے قناعت کړه
چه قوت لرے طاعت کړه

په طعام کښے سنت دا دی
چه څلور درته پیدا دی

تسمیه اول وو ایه
بیاله پسه لقمه بنا یه

چه فارغ شی له طعامه
بیا الحمد وو ایه عامه

کهٔ بسم الله نه وائی
نهٔ الحمد لله نمائی

چه څهٔ خوری واړه کنډ خوری
یا حرام یا افکنده خوری

بیا اول آخر اے عامه
د لاس وُله پس له طعامه

بیا په کیږ نشستن دے
ښئ پښه برا فراختن دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

ادب دادے څما جا نه
نمړئ کمه خوره له خوا نه

په خپل لوری خواړه اخله
مهٔ وبل لوری نه اخله

نمړئ ښه سره وژویه
بیائے ونغړه اے څویه

بل نمړئ دَ چا مهٔ کوره
داڅلور آدا به ژغوره

چه دَ خوان څوزی خورینه
یا کاسه طباخ څټینه

چه دارو دی هغه دا دی
په هرچا باندِ روا دی

چه طعام څوک بویوینه
یا نمړئ پو کوینه

یا چه کرم طعام خورینه
دا څو توکه مکروه دینه

ابتداء په نمک یاړه
انتها په نمک یاړه

دا داړو سره وشماره
فوائد لری دلداره

دَ صبا طعام اے څویه
په تلوار خوړلے بویه

درے فائدے دی پکښے یادے
لاتر درے نه هم زیادے

یوصفراء له دله وړینه
بد بوئ دَ خولے نهٔ وینه

مروّت دَ سړی ډیر کا
نغن دَ نورو خوراک هیر کا

چه دَ بل په خوراک شوری
هغه خپل مروّت پلوری

چه دَ چا په دعوت ورشی
چرے نه چه لکه خرشی

ترهرچا دَ وړاندِ مت کا
درست بل برسره چت پت کا

چه اسراف کا هغه ردے
اسراف لاتر بخله بد دے

وبزرکانو وته کوره
چه دوئ څهٔ کاهسے شوره

چه څوک لاس پهطعام کیږدی
یا نور نهٔ خوری طعام پریږدی

په هرڅهٔ موافقت کړه
زرمهٔ پس شه مهٔ سبقت کړه

یک خوره کهٔ سړے خورینه
رنځ علت به ئے نور څینه

فصل - ادب دَ اوبو دَ څښلو

ادب دادے چه اوبهٔ څښے
په درے دمه به ئے تهٔ څښے

Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے نوش په یوه دم دے
هغه اوبس دے نهٔ آدم دے

بسم الله اول ووایه
دَ اوبو په څښه خوش را یه

کهٔ دِ پوهه په لار ولاړ ے
اوبهٔ مهٔ څښه په ولاړ ے

څوک چه کښینی اوبهٔ څښینه
رنځ زحمت به نهٔ ورځینه

بیا الحمد لله ژده کړه
په اوبو سینه سره کړه

بنے سړے اوبهٔ په اُوړی
پسے ژهٔ یم بوړی بوړی

دا نعمت کهٔ سړے مومی
چه یخ آب په اُوړی شومی

په هرگوټ چه سپاس نهٔ کا
ناسپاس دے کله بنهٔ کا

کهٔ دَ ماتے کوزے ماء خوری
سراسر واړه بلا خوری

چه په مات لوښی کښے څښینه
بد کهٔ څښینه یا کهٔ خورینه

فصل دَ خلال

چه خوا ړهٔ وخورے پسره
بیا خلال ترغاښو وروړه

چه خلال سړے کوینه
فائده ډیره سره شینه

یا دَ ولے خلال خو ب دے
یا دَ توت خلال مرغوب دے

چه خلال دَ هرد رخت کا
خود بخود رخنه دِ بخت کا

چه په ژبه ئے راوُزی
بنهٔ کهٔ نفس وته پریوزی

په خلال چه جدا کیږی
په خوراک نهٔ روا کیږی

توکول هم هسے بو یه
چه ئے نهٔ وینی څوک څویه

چه خلال وکا دَ وړاندِ
بیا زولنه دَ لاس کا ندِ

آفتا به چه راکښیباسی
پښے لاس دِ ئے جاربا سی

اول حق دے دَ پیرانو
بیا دے حق دَ عالمانو

په لاس وله هرځهٔ چه کا ندِ
کار دَ دوئی بویهٔ دَ وړاندِ

فصل۔ دَ مهمان دَ ادبونو

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

مهمانی کول سنت دی
ضیافت چه د کریم دے
چه اول ئے میلمه سیرکړ
چه اولاد د ابراهیمؑ وی
په اولاد کښے ئے هاشم وو
میلمنو و ته ډوډئ
هشم چه دے په لغت کښے
پیغمبرؐ بنی هاشم دے
څوک چه کا ضیافتونه
اول دا ادب پرے شینه
بل څو توان دده رسیږی
بل چه نهونځے ناوخت نشی
په میلمه دی څلورخیزه
هغه ځائے دِ دے کښینینه
نورچه څهٔ ورلره ړا شی
بل چه اذن باندِ وشی
بیاچه څی د چا له کوره
په میزبان دی درے شرطونه
تکلّف دِ هومره نهٔ کا
چه په کور کښے څهٔ لرینه
ضیافت هم ناروا دے
پتے ئے مهٔ کړه له مهمانه
چه میلمه ته خواړهٔ کیږدی
چه عیال د چا محروم شی
ومیلمه ته چه ولاړ وی

د مرد کار بنهٔ ضیافت دے
دا سنت د ابراهیمؑ دے
دهٔ په نغنوئ میلمه تیر کړ
ترقیامته به کریم وی
د میلمه په کار قائم وو
ماتوله ده په پیځ
ماتول د نغن په ست کښے
په انام ئے فخر هم دے
باندِ وی درے ادبونه
چه حلال دِ پخوینه
پخول دِ هومره کیږی
مقیّد دِ په نمانځه شی
ادب اے ځما عزیزه
چه میزبان ئے کښینوینه
په هغهٔ دِ اکتفا شی
بیا دِ چا کره ورتلهٔ شی
بنهٔ دُعا دِ وکا ړوره
څوک چه ورئے شی په خونه
چه یا پور یا د یرخواړهٔ کا
په مقدار دِئے پخوینه
که میلمه وته په غلا دے
چه په کور کښے لرے جانه
وعیال ته دِ هم پریږدی
هم بیداد دے هم په شوم شی
په خدمت دِئے جوړجاړ وی

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ میلمه ئے یو یا دوه وی
په خوراک دِ ورسره وی

نهٔ دِ قهر کا پسر ته
نهٔ دِ قهر که دختر ته

کهٔ بنده که خدمتکار وی
چه داخل په کاروبار وی

په هیڅا دِ غصه نهٔ کا
چه ملول د میلمه زړهٔ کا

د خوږو پخلے آسان دے
راضی توب د میلمه گران دے

چه په څهٔ ئے زړهٔ رغیږی
هم هغسے کار دِ کیږی

چه په کور کښے څهٔ حاضر وی
ماخضر راوړل دِ زړه وی

بیا پخلے د خوږو بو یه
چه په وخت ئے وگرځویه

ومیلمه وته کم بخت وی
چه خواړهٔ د چا ناوخت وی

یوځل دوه ځله ووایه
ډیر خوره خوره ورته مهٔ وایه

په میلمه چه الحاح کیږی
د خښت نخښه بنکاریږی

میلمانهٔ لره هم بو یه
ادب دا دے څما ځویه

چه وهر چرته نهٔ کوری
چه خوږل کاندِ وشوری

په خپل لور طعام دِ خورینه
لاس دِ کوژ نهٔ اچوینه

کهٔ اوبهٔ کهٔ مالگه غواړی
په نور غوښته به نهٔ ویاړی

کهٔ غوښتل کا میلمه نهٔ دے
تاراجی یا نور نوهٔ دی

کهٔ څهٔ بل منگ یا چه شوخوری
یا اوگره د چا د کورخوری

په خوشی ئے خوره مهمانه
آزار مهٔ شه له میزبانه

فصل د مهمانی د ثواب

حکم دا د شریعت دے
چه درے ورځے ضیافت دے

که چه ډیر پاتو میلمه شی
چه خوری واړه صدقه شی

میلمانهٔ دوه رنگه وینه
پرے دِ پوهه و پوهیږینه

یو خوانده بل ناخوانده وی
چه په خوان ئے نشانده وی

ناخوانده میلمه د خدائے وی
چه خوانده وی ستا برائے وی

Poha Foundation
A.S.KB

چه دَخپل میلمه عزت کړے
دَخدائے به لاحرمت کړے

په هرکورچه ورځ شینه
سړے خپل قسمت کهٔ خورینه

دَکالهٔ څښتن نیکنام کا
په لقمه چه ځوږ کام کا

تردا بله بِه به کوم وی
نیکنامی ځ ورمعلوم وی

راشه واوره له ثوا به
روایت له بو ترا به

هرسړے چه میلمه دوست وی
چه دَدهٔ په هډ وپوست وی

په امان بویه له نارهٔ
کهٔ گناه لری بے شماره

گورستان به ځ جنت وی
چه ځ وندون ځ په قیامت وی

چه له گوره نه پاسینه
دَدهٔ مخ به روشن وینه

روښنائی به ځ ترماه
دَ مخ پیر به وی آگاه

جنتی براق به راشی
چه دَدهٔ صفت په چاشی

دَ جنتی سرو پایو نه
دَجنت کښلی تاجونه

تاج په سر حلّی اخستے
دَ براق واګے اخستے

وجنت ته به روان شی
په څورنګ به دا شان شی

اویا زره روستو وراندِ
فرشتے به جلب کاندِ

په داشان به دَدهٔ تلل شی
په جنت کښے به داخل شی

په محشر کښے به غوغا شی
داویل به دَ هرچا شی

چه ځ هسے کروفر دے
مګر دا یو پیغمبرؐ دے

فرښتے به جواب ور کا
په دا رنګ به ځ خبر کا

چه دا مرد پیغمبرؐ نهٔ دے
میلمه دوست ووځکه بنهٔ دے

په دُنیا ځ چه بخښلی
اوس دانه دانه اخلی

نن ځ کار په کرامت دے
پرے بنائی ځائے ځ جنت دے

چه دَچا کره ورځینه
میلمه واوره هسے وینه

چه آوازځ دَ پښو آوری
یا نظرځ په دیدار وی

دَکالهٔ څښتن پرے خوش شی
نور حرام په دهٔ آتش شی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په میلمه چه څوک خوښیږی
هومره نور باندِ وریږی

چه میلمه ته بښهٔ نظر کا
هومره بخره به خدائے ور کا

څوئے شاد وی په وزلنه
هومره غم به څئ له دهٔ نه

څو دَدهٔ په خدمت شوری
برکت به باندِ وُورې

څو دَدهٔ کړه چه خورینه
ګناهونه به ترے څینه

څو دَدهٔ په دیدار شادوی
په نیکئ به دَخدائے یادوی

چه میلمه سره لاس نیسی
په خنداشی ورته کسی

چه کنار ورسره کاندِ
خورمی شی په دهٔ باندِ

کهٔ ګناهئے ترشمار تیر دے
پاک شی دے کهٔ هرخومره پیر دے

چه میلمه له تانه څینه
ورسره وکړه تهٔ مینه

ورسره څه اُوهٔ کامه
مسئله ده له کلامه

په هرکام چه مقرر شی
باندِ بندَ دوزخ ورشی

څوچه پیر کیږی کامونه
پیر به پیر مومی کامونه

دَخلد ورونه به پرے واشی
په اُوهٔ کامه سود داشی

پیغمبرؐ دی فرمائیلی
په میلمه چه وی بناغلی

په جنت کښے به تحقیق وی
بیا به ماسره رفیق وی

چه خالی وی له مهمانه
اُوهٔ ورځے کوراے جانه

له فرشتونه به خالی وی
پکښے څائے دیوا وپری وی

فصل - آداب له کوره واتهٔ په چرته تلهٔ

چه له کوره نه واتهٔ کړے
بنئ پښه به بیرون تهٔ کړے

لکه بنئ پښه وُباسی
هم به بنئ ننه باسی

په واتهٔ کښے ستړے ژغوره
یو سر بل سرته مهٔ کوره

چه څوک ووینی اے عامه
پرے نے مهٔ ږده بے سلامه

په خوشئ بښهٔ وُموسیږه
لاس نے ونیسه تیر پیږه

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ په مخه درشی ښځه
کنارۀ ورځنې تۀ څه
مۀ وَ دے وَته څۀ وایه
مۀ نظر ورته کشا یه
کۀ دَ ښځې څۀ شعور وی
دا بهٔ خودله مزده دور وی
په ګوشه به کښینی بیا رته
دا به نۀ ګوری خپل پلار ته
چه مردان په لارے نۀ وی
دَدے تلۀ به بیا هالۀ وی
لعنت څوځایه وریږی
پرے دِ هر څوک وپوهیږی
یوچه مرد ښځې ته ګوری
په شهوت ورته وشوری
بل چه مرد وته کاتۀ کا
ښځه بے حجا به تلۀ کا
عاقلان سړی کۀ ښځه کا
ناست دَ ښځو سره نۀ کا
نۀ دِ ناست که له کود کو
چه بازی کا له باغکو
نۀ ناستے له لونډانو
نۀ ناستے له فاسقانو
نۀ ناستے له حرص ناکو
نۀ یارئ له بے باکو
چه له دیو فرقو کښینینه
ډیرے شندے به پرے شینه
دامثل دَ فرزانه دے
چه مشهور په زمانه دے
چه دَ بدو سره وُسی
کۀ بد نۀ کا بد به یوسی
ناستے ښځه دے له هوښیارو
له پاکانو پرهیزګارو
چه څۀ پند وتاته وائی
تاوښے لارے ته بیائی
دَ هغۀ صحبت درمان دے
کۀ قضائے کړے ارمان دے
دَ نمانځه قضا به وُشی
ښځه صحبت به بیا رانشی
پُشک کۀ ګډ کا څوک په مښکو
دَ مښک بوئ دروی له پُشکو
دَ دانا صحبت اکسیر دے
مِس دِ زرکا بے نظیر دے
دَ دانا صحبت کیمیا دے
مِس دِ زرکا بے همتا دے

فصل - آداب دَ نماستی

په نماستی کښے دا ادب دے
ترک ئے مۀ کړه مستحب دے

Poha Foundation
A.S.KB

بے اودسه نماستے مکړه
په اودس سمله اِزده کړه

کهٔ نماستے دِ په آبدست وی
کهٔ شیطان دِ په قسمت وی

فرشتے به په هر لوری
درته کښینی تا به ثرغوری

درسته شپه به تر بامداده
آمرزش غواړی سا سهاده

همیشه په اودس وُسه
ډیر ثواب ورسره یو سه

په اودس چه مومن مړ شی
په حدیث شهید نومړ شی

دَ آسمان دپاسه گرځی
دَ دهٔ خان پورته شتاب کا

خواب مکروه دے په درے وخته
په سجود پریُوزی غورزی

یوصبا بل پس له ظهره
تهٔ ئے یاد لره نیک بخته

بل چه نهونځ دَمابنام وکړی
قیلوله دَ ورځے خوب دے

قیلوله دَ مستحبه
تر منځ ظهره

خوب په دے رنگه یادیږی
تر خفتنه به خوب نهٔ کړی

خوب دَ خلق چه قیلوله دے
نیمه ورځ فراغت توب دے

خوب دَ خلق چه دَ صباوی
په جواز دَ لا عجبه

خوب دَحمق دَ آخر ورځ دے
چه درے ورځے نماستی کیږی

وهرچاته ستوده دے
دیوانه لره سزا وی

واحمق دے دَ بدسوز دے

فصل - جواب دَ ونړی دَ عطسی

دَ عطسی جواب واجب دے
په هغهٔ چه مصاحب دے

چه سپاس باندِ ووائی
چے وار وی جواب بنائی

کهٔ عطسه دَ زکامی وی
کهٔ جواب ئے کړه خامی وی

دَ یوهٔ جواب کافی دے
نور مجلس په معانی دے

پیش دستی په عطسه یاره
دواړه و سره وُشماره

درد دَگوش کهٔ دَ دندان وی
درد دل لره درمان وی

Poha Foundation
A.S.KB

فصل

ادب د سلام

په آیت په حدیث یاره — سلام فرض په څان وشماره
چه سلام وکا و تاته — راشه غوږ باسه وماته
د سلام جواب ښه ورکړه — لاتردۀ ئے ته ښه ورکړه
تر رحمت که د اثبات کړی — پوهے اوژد تر برکات کړی
سورکه پلی ته سلام کا — حبّذا کار د اسلام کا
که سلام کا استاده ته — روِنده ښه نشسته ته
ډیر و لږ و ته سلام کا — څان د شاد په دا اکرام کا
چه خپل کورلره وردروے — په سلام به ثواب موے
ښځی پښه کښیږ ده د وړاندِ — که څوک نه وی په تا باندِ
هم سلام دے چه ووایه — برکت غواړه له خدایه
که مسجد خالی له چا وی — هم لازم سلام په تا وی
که ډیر ناست وی یو پرے وژنی — هم سلام ورباندِ زیر شی
په سلام ئے معافی وی — یو جواب ورکا کافی وی
د دانا د ژبے پند دے — تر شکروئے ښه خوند دے
څوک چه ناست وی سلام وله — ورسره کښینه اے دله
که د بنو خبرے کاندِ — برکت ووړی پرے باندِ
په صحبت ئے بهره مند شه — په خبروئے خورسند شه
که د شر کاندِ خبرے — څنے پاسه زر شه لرے
په اُوه څایه اے یاره — ته سلام مکروهه شماره
یوچه لوستل د قرآن کا — چه قامت کا یا آذان کا
په نمانځه چه څوک ولاړ وی — د خطبے په فکر ولاړ وی
یا په کار د استنجا وی — یا طعام خوری په غوغا وی
لیونی ته سلام مکړه — مست د میوه هلک زده کړه

Poha Foundation
A.S.KB

چه له دے نه بیکانه وی
که پ عقل فرزانه وی
و هغو ته سلام بد دے
لا په تیره چه مرتد دے
د سلام جواب ئے نیک دے
هم دا هومره یوعلیک دے

فصل
وجوب د کسب

هم واجب دے هم مباح دے
کسب کله ناصلاح دے
چه حلال کسب څوک کا ندِ
صد رحمت په هغو باندِ
چه له خپله کسبه نه خوری
که ولی دے کله بنه خوری
د ضرور په وخت واجب دے
کسب بویه چه دستوب دے
چه عیال ئے بے نوا شی
په وبال به مبتلا شی
څه په کسب چه حاصل کا
خپل عیال واړه خوشدل کا
دا تالاش ئے کا خبر دے
له جهاده برابر دے
په حلال کسب چه کرځی
بنکته پورته سره غورزی
چه هرپل په مزکه ږدینه
دے به بے مزده نه وینه
هره شپه چه سملی ستړے
په صبا پاسی خوب وُړے
چه له خوابه را بیدار شی
د بخشلیو سره شمار شی
چه حلال کسب نه کا ندِ
پریشانی بویه پرے باندِ
چه لهٔ کسبه بے حاصل وی
دا درے چارے بهٔ ئے تل وی
له هرچا به طمع خواست کا
کس ناکس سره به نادت کا
مسرّت به څنے ولاړ شی
برکت به څنے ولاړ شی
خوشامد به د هرچا کا
یا به خوار شی یا به غلا کا
د هغهٔ کسب مُباح دے
که صباح دے که رواح دے
چه ئے قوت د ورځے وینه
عبادت دِ د خدائے کړینه

جن وانس چه په دُنیا دی
عبادت لره پیدا دی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

فصل

مذکور د صحبت د ادبونو

د صحبت ادب هم بویه
چه دا چار ده پیره لویه

دا وئیل د شهسوار دی
د زاړهٔ د ځوان پکار دی

څوک چه نوے وادهٔ وکړه
ناوے راوړی دے دِ څهٔ کا

وُدِ کړ له سر وایسته
تطوّع دوه رکعته

چه فارغ شی له نمازه
بیا دِ بر وُخوری له رازه

په ادب دِ دخول وکا
سره دواړه دِ زړهٔ بنهٔ کا

کهٔ روزی نے خدائے فرزند کا
خدائے به دے سعادتمند کا

مرتبے به لوئے مومی
د مور پلار په لار به درومی

اول شپه صحبت نهٔ بویه
نوے میاشت چه وی اے ځویه

کهٔ فرزند نے کښے پیدا شی
دے به تا لره بلا شی

د زند یقو خوئ به کاندِ
درست به غم وی لاندِ باندِ

په میانه د میاشتے جانه
هم آخر واوره له مانه

په دا هم صحبت نهٔ بویه
چه بدی ده پکښے لویه

چه له حیضه پاکیزه شی
بنهٔ غسل وکا بنه شی

بیا هاله دخول بائدهٔ دے
د اولاد دپاره بنهٔ دے

په خصلت په خوئ بیکار شی
مور و پلار لره آزار شی

اِستاده صحبت هم بد دے
د دوابو دے یاد دے

چه صحبت سره وُشینه
زوړ دیو سره نهٔ وینه

چه پرے ځان پاکیزه وینه
کنړه ډیر آفت لرینه

جنګ نفاق به ترمیان شی
یا طلاق به ترمیان شی

د اختر په شپه اے جانه
د صحبت چار ده ویرانه

کهٔ د عید قربانه شپه ده
په صحبت باندِ نابنه ده

کهٔ فرزند پیدا د چا شی
دے به شوم بخیل پیدا شی

Poha Foundation
A.S.KB

چه باردارہ ونہ وینہ
ترسایہ ئے صحبت شینہ

چه فرزند ئے پیدا شینہ
یو جلاد خونی به وینہ

برېنډ ځان صحبت بنۂ نۂ دے
په څۂ پت شه هالہ بنۂ دے

درویشی وی په داچار کښے
هم په ځان هم په تبار کښے

چه اذان دَچا ترغوږ شی
دَ صلوٰة دَ قامت زوږ شی

هغه وخت هم صحبت بد وی
زیان دَځان زیان دَ ولد وی

بے وضو صحبت بنۂ نۂ دے
له وضو سره ډیر بنۂ دے

کۂ وضو نۂ وی قبول کا
تیمون وکړه بیا دخول کا

کۂ په ځائے دِ دا ترتیب وی
سعادت به دِ قریب وی

کۂ صحبت په تابستان وی
سراسر دَ صورت زیان وی

تیره ماه کۂ په خزان وی
دوا ړه وخته صحبت زیان وی

ځان په ډیر غارمۂ کښے نیسه
بل دَ بنځے رنگ مۂ کسه

صحبت بنۂ دے په بهار کښے
چه ئے کاندِ په گلزار کښے

په پسرلی وینه زیا تیږی
په جماع سره کمیږی

دَ سحر په وخت صحبت کړه
په مړه گیډه نفرت کړه

چه ترحلقه سړے موړ وی
هغه وخت صحبت ناجوړ وی

چه ئے کاندِ کا ژُخر دے
کا ژُخر په څۂ خبر دے

ناسته گیډه صحبت روغ دے
ډکه گیډه نا فروغ دے

چه په ورځ په شپه دخول کړے
په داشان به کار قبول کړے

هر سړے چه صحبت وکا
پا سیدل دِ هم زر نۂ کا

په بنی لوری دِ زور وکا
یو زمان دِ ځان اُودۂ کا

چه صحت دَ وجود تل وی
په تودو اوبو لامبل وی

په تودو اوبو لامبل کړه
اوړے ژے صحبت خپل کړه

دَ سړو اوبو لامبنه
دَ وجود نۂ ده ساتنه

په جماع پیغمبرا نو
ځکه مینه کړه یارانو

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

سخت دلی دے رومی له دله — زړهٔ پرے نرم وی هرکله
چه د زړهٔ په آرزو درومی — سخت شی زړهٔ چه آرزو مومی
د صحبت په آرزو جانه — زړهٔ نرمی مومی څو شا نه
په صحبت فاسده وینه — له صورته کمه شینه
د شیطان وسواس له دِله — په صحبت درومی عاقله
چه حلال صحبت دِ نهٔ وی — په زنا ته دِ نړهٔ چوی
څهٔ چه دی حلال صحبت دے — چه په قدر په قیمت دے
صحبت وا په کل شکردے — په افراط کښے ئے ضرر دے
چه حلوا وخوری بے رنګه — رنځ ترے بیائی تر دے رنګه
څوان چه ستړے په یلغار شی — نور دخول وکا بیمار شی
چه په حیض کښے ئے صحبت شی — ترے پیدا کنده زحمت شی
زرد ژیره مشک کافور کا — څوک چه په دیر دخول منظور کا
په دیر دخول سړے رنځور کا — د بصر پیدا فتور کا
څوان کهٔ څان وړ څنے نیسی — په پیرئ کښے به زور کسی
تر پنځوس کاله چه تیر شی — نور بنهٔ نهٔ کا دخول په دیر شی
زور سړے کهٔ په دیر دخول کا — د بصر زیان دِ قبول کا

فصل - آداب د عورتِ د میړهٔ د زیست روزګار کښے

وصیت د مرتضیٰ دے — چه راوی ئے مرتضیٰ دے
چه دِ ناوے په کور راشی — نصیحت دِ ورته دا شی
په اول هفته عزیزه — دا دِ نهٔ خوری پینځه څیزه
یو تریو سیو بله سره کده — یو کشنیز بله کنده ده
پینځم څیز دوډئ سپورده — چه د حم سور کا اے ورده
له فرنده شی مایوسه — حمل نهٔ اخلی عروسه
کهٔ په کور کښے زور بوریا وی — بنهٔ تر شنهے بنځے لا وی
پکار نهٔ ده بنځه شنډه — کهٔ د وازدو لری لنډه

Poha Foundation
A.S.KB

دَجماع په کار ده جانه
لکه نوش ده ښځه ځوانه

دَ زړې صحبت زحمت دے
دماروش دَدے صحبت دے

چه دَ څوارلسو تیریږی
ښځه شلو ته رسیږی

په دا منځ لکه نبات ده
نبات څهٔ آب حیات ده

چه بی بی پنجاه ساله شی
نوردَ کور په حواله شی

چه تر دیرشو کالو ورشی
نبات نهٔ ده نور شکر شی

ترځلویښتو چه تیریږی
نور دَ کړو په نرخ کیږی

خصمانه دِ دَ اولاد کا
نندارہ دِ دَ داماد کا

هسے رنګ دِ سپین سرلوب کا
چه نور که ګنده آشوب کا

چه سپین سر پریوزی وتاته
تهٔ مولئ کړه پکښے ماته

په جماع سره تن سپک شی
بدوسواس له دِله ورک شی

په جماع عقل زیاتیږی
حرارت دَ تن کمیږی

دَ سیری تر ګرم سیره
ښځه بهه ګنده ډیره

فصل

تعریف دَ عورتینو

وصیت دَ پاک رسولؐ دے
چه ئے حکم په قبول دے

دَ امت نیک زنه واړه
په داکار دِ کیږدی غاړه

چه میړهٔ لره عورته
دا دِ نهٔ وی بے طبیعته

تل دِ وُسی خنده رویه
دَ میړهٔ سره خوش خویه

خدائے دِ ډیر ډیر یادوینه
پاکیزه دِ ځان ساتینه

همیشه دِ غُسل کا ندِ
چه هیڅ چرک نهٔ وی پرے باندِ

په نمانځه دِ وی حاضره
په ربستیا دِ کا خبره

چه ئے واړه دَ زړهٔ رازدی
خپل میړهٔ ته دِ آغاز وی

تن دِ تل خوشبوئ لرینه
چه بنهٔ بوئ ورځنے ځینه

په رنجو دِ کاندِ شینه
چه ئے زیب دَ ستر ګو وینه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے هرویښتهٔ بربښنا کا
سر دِ هسے جوړ صفا کا

چه د ښځے سر صفا وی
د شیطان و دے ته شاوی

چه نظر ورته شوهر کا
دا دِ مزکے ته نظر کا

چه نظر کا په بل لوری
دا دِ مخ د میړهٔ ګوری

چه نظرئے په خپل یار وی
عبادت سره په شمار وی

چه میړهٔ ئے پرے خوښیږی
هسے رنګه دِ کار کیږی

مسخرے خندا بازئ
څوځو رنګه طنازئ

د میړهٔ سره دا بویه
څوځو کیږی چارده لویه

چه شهوت ئے پرے زیاتیږی
هم هغه چارے دِ کیږی

چه طلب د صحبت وکا
نور دِ هیڅ عذر ونهٔ کا

چه رضائے د شوهر وی
هسے رنګ دِ دے چر وی

کهٔ میړهٔ ئے عیب ناک وی
ترنظر دِ د دے پاک وی

چه څوک کا څنے پوښتنه
بد دِ نهٔ وائی د دهٔ نه

کهٔ میړهٔ ئے جفا کاروی
هم دِ دے ته وفادار وی

لکه فرض د خدائے طاعت دے
هسے فرض د شوئ خدمت دے

مرد چه ښځے ته هوس کا
د وادهٔ هوا هوس کا

یکبار ه د شهوت جله
پسنده نهٔ ده اوله

د اولاد اندیښنه بویه
حفظ د مال چه چارده لویه

صالحه ښځه صاحبه
د مال ملک ده هم نائبه

د میړهٔ د کور غم خواړه
کور په دے خوندی دے یاړه

په حاضر غائب یکرنګه
زړهٔ ئے خلاص له هره ژنګه

ښځه کومه ده بهتره
چه عفت لری پسره

د یانت حیا لریږنه
عقل وهوش ورڅخه وینه

زړهٔ ئے ډک وی له اخلاصه
له قلبئ له ټکئ خلاصه

فهمیده کوته ژبانه
قاصرات الطرف جانه

Poha Foundation
A.S.KB

د میړهٔ په مینه مسته
خپل میړهٔ ته نیسته هسته

که بل کس وی لکه کسی
نهٔ ئے کوری نهٔ ئے کسی

په رموز په هُنر پوهه
زړهٔ ئے خلاص له مکره روهه

په ادب په ستړے سترے
کوز کاتهٔ په سړو خبرے

بښه آزاده حره شماره
نهٔ کم ذاته پرستاره

هسے جن وجان ته کوره
له بښهٔ ځایه له بښهٔ کوره

چه ئے پلار نیکهٔ نامدار وی
هم دیندار وی هم کامکار وی

لکه نیانه د فرزند وی
یا نیکانه د فرزند وی

فرزند هم په هسے شان شی
په هغه فطرت عیان شی

بښځه کړه له خپله ذاته
نهٔ ناجنس ته بدصفاته

ترځان کوزه کړه یا سمه
نهٔ ترځان لویه اعظمه

په کالونو ترځان کشره
نهٔ په عمر ترتا مشره

هر بهار نوے نکار
کم نهٔ دے تر گلزار

که په دا هومره صفته
بنایسته وی خوش صورته

مُبارک دِ دا دولت شه
مبارک دِ دا جنت شه

که په رنگ کِهٔ وی که مِهٔ
تربیوه وی بکره بِهه

چورچه غابن د بل په سیب شی
هغه سیب لکه آسیب شی

له بښهٔ ځایه له بښهٔ کوره
کوره دا بله مهٔ کوره

په دُنیا کښے بښه عورته
کمه نهٔ ده تر جنته

حکیمانو دی وئیلی!
دُر و لعل ئے دی پیئلی

بښځه مهٔ کړه پینځه کروهه
چه تل خلاص وے له اندوهه

حنّانه منّانه یاره
انانه ورسره شماره

بیا کَیْتُ الْقَفَا پُر دانه
بیا خِضْرُ الدَّامَن جانه

چه اولاد لری له بله
حنّانه ده هغه دِله

مال د نوی میړهٔ خورینه
څوئ لونړه پرے لرینه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

مټانه ده هغه کُنډه
چه لری خزانه غُنډه

غړه توب په زر په مال کا
میړهٔ وکا باندِ خیال کا

اَنټانه عورته دا وی
چه ئے بنهٔ میړهٔ په خواوی

بل میړهٔ ورته هیڅ نهٔ وی
خو په ذکر دَ هغهٔ وی

په مخ ستا دَ بل په شا ده
زده کړه دا کَیْتُ الْقَفَا ده

چه حاضر وی درته باغ وی
چه غائب شی نورِ داغ وی

مخامخ درته خندا کا
چه تهٔ نهٔ وے بل آشنا کا

اوس خَضْرَاءُ الدَّامن واوره
دَ دا ناکیسه په وار وه

بنائسته صاحب جماله
آهنګړه - د م - کلاله

یا نیل ګړه یا چمیاړه
یا قصابه یا مالبارړه

لنډکی ماره نیکور که
بد تباره په خوئ سپکه

مے فروشه بوزه ګړه
زکوټی درویزه ګړه

بے حجابه ګرځیدلے
لړه بړه غوړیدلے

چه په ذات وی نا اصیله
په جمال کښے وی جمیله

کهٔ په مخ کښے لکه ګل ده
بیا په ذات په اصل غُل ده

په بنائیست کښے چراغ بل ده
بیا سبزه دَ مزا بل ده

کهٔ په مخ بنه وی ترماهه
چه په ذات نهٔ وی دلخواهه

حُما پند تر دِله یوسه
دا وُمکړه غرب وُسه

نهٔ یوه په خوئ بناغلے
نهٔ دوه درے بدخویه کښلے

بنځے ټولے خرخشے دی
دوئ تر وکله ټولے بنے دی

ملوکان کهٔ بنځے کاندِ
دیرے بنائی په دوئ باندِ

بنځے دوئ وته بنده وی
په خدمت سرفګنده وی

لا ملوک لړه هم بویه
چه یوه بنه وی دلجویه

فصل
تعریف دَ حمام

Poha Foundation
A.S.KB

دَ حمام دہ ډیرہ نفعہ
تن دِ سپک کا نرم طبعہ

ما زغۂ صاف کہ مشام وا کا
تن لہ چوکہ نہ صفا کہ

ستومانی لہ تنہ دور کا
زہرۂ دننہ پہ سُرور کا

پاکیزہ کړہ زہرۂ وینہ
صاف کا درست کوکل دننہ

خلط جدا کاندِ لہ تنہ
دَ سود چارئے دہ روشنہ

پہ سارۂ دَ برد دافع دے
پہ غارمۂ کښے لا نافع دے

چہ حمام لرہ ورځینہ
مړہ کیږہ بنہ نۂ وینہ

دے دِ لوکوتی وخورینہ
چہ حمام لرہ ورځینہ

پہ حمام کښے چہ تودځان کا
کۂ زر وُخی دَځان زیان کا

مۂ سړے اوبۂ بیا کورہ
خان لہ بادہ نہ وژغورہ

طعام وخورہ بیا اوبۂ څښہ
مۂ ماء هیچا مۂ طعام څښہ

چہ بیرون شے لہ حمامہ
هغہ ورځ هم شپہ تمامہ

دخول مۂ کوہ اے خُوانہ
کنړہ نۂ بہ وی بے زیانہ

کۂ جُنب وی آهنګ مۂ کړہ
مسئلہ دہ دا هم زدہ کړہ

کۂ جُنب آهنګ یا کل کا
ویښتۂ دین لرہ خلل کا

نۂ دِ نوک جدا کو ینہ
جنابت چہ پکښے وینہ

فصل
ذکر دَ ادویات

پہ دارو کښے چہ بنۂ نیت وی
دارو نۂ وی عبادت وی

عبادت پہ روغ صورت شی
کنړہ کلہ عبادت شی

ما دَ طب پہ کتابونہ
نظر وُکړہ پہ بابونہ

چہ هر رنځ لرہ فائدہ دہ
هلیلہ دہ هلیلہ دہ

کۂ درست عمرئے څوک خوږینہ
هیڅ علّت بہ نۂ ورځینہ

هم دَ مرد دہ هم دَ زن دہ
هلیلہ شفا دَ تن دہ

پہ ترتیب ئے خورہ هوښیارہ
مصالح ورسرہ یارہ

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په ماهی په حمل خویه
له عسل ئے خوراک بویه

په غوایهٔ په جوزا یاړه
ملهٔ ئے کړه ګړه اختیاړه

کهٔ سرطان وی کهٔ اسد وی
له نمکه سود بے حد وی

سنبله وی کهٔ میزان وی
د شکرو سړه جان وی

په لړم په لیندۍ بنهٔ وی
کهٔ بنهٔ سوند ورسره ملهٔ وی

جدی دلوه چه ئے مړه کړی
بویه بنه غنیه خشته کړی

نیمائی مصالح بویه
نیمائی هلیله رسویه

دواړه توکه سړه تهٔ کړه
هر صبائی خوړل تهٔ کړه

هلیله ده اوهٔ قسمه
خبرئے تهٔ له اسمه

کهٔ ئے کشم ویل اوږ دیږی
هوښیاران به خود پوهیږی

هلیله چه خو څرښه وی
پاس په ونه بنهٔ پخه وی

بنه درنه په وزن ګوره
هم هغه بنهٔ وی اے ګوره

چه دوه درے کاله زړه شی
تازه نوے د خوړه شی

هلیله کهٔ پرورده شی
په عسل کښے هم لا بنهٔ شی

فصل
د سترګو د دارو

کرکمن فلفلین ورورہ
بیا د کانړی مالکه ګوره

یا بیرنګ سوندوکوته هم
پاړهئی بج و چتړه هم

د نیم پانړے موته ویاړه
دا دارو د سترګوغواړه

داهمه برابر جانه
واخله نوله شه دوکانه

ورسره د بزے مستیازے
نورځهٔ هیڅ نهٔ خویوازے

د مستیازوئے تهٔ آس کړه
ترګولئی سازے په قیاس کړه

په سایه کړه ګولئی اوچے
چه کمتړے وی تر پچے

سائیده کهٔ له اوبو شی
ستا په سترګو پورے تروشی

د نزول مرض به ورځ کا
په فرصت به بیمار سپک کا

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ شهد له سره غسه
پورے کیږی ده سره شنه

د تپل مرض به دوز کا
خوش په زهرهٔ به دارنخور کا

له هندی سرکے اے یاره
کهٔ نے پورے کا څو واره

چه د باد یا یرقان وی
د بیمار به ورک آسان وی

کهٔ ئے پورے که له بوله
خلاص به شی د سریش له هوله

د بنګرے له اوبو یاره
شبکوری وهی له بیماره

کهٔ د بنځے پئ پرے کړ کا
د لیمو کل نبه کړ وړ کا

کهٔ یوه پوړئ وخوری
د منکور په وش به نهٔ مری

کهٔ پوړئ وخوری څوک څوارلس
سم خوړلی لره دی بس

ایضاً

کهٔ رانجهٔ سړے تاودهٔ کا
اطریفل سره اوبهٔ کا

پکښے ډوب تاودهٔ رانجهٔ کا
اوهٔ څله دا رنګ وکا

په دا رنګ د بنځے پئ
اوهٔ څله ډوب په دے

بیا دواړه بنه میده کا
په لیمه د سائیدو کا

چه د ستړکو هر زحمت وی
په رانجهٔ به ئے صحت وی

ایضاً

غوړ د غواچه زاړهٔ پیروی
ده ساله یا تر ده تیروی

هغه هم بنهٔ دی هر ګوره
د لیمو زحمت ته سره وره

مامیره هم په داشان ده
چه د دوو ستړکو درمان ده

دارو د ستړکو د کدورت

کهٔ سړے په ستړکو تت وی
د نظر ئے تفاوت وی

اول سنګ بصری یاره
مهلطی دویم وشماره

بیا دریم غنیهٔ خشته وی
څلورم دارچینی بنهٔ وی

بیا پینځمه آمله ده
فلفل کرد بیا بلیله ده

Poha Foundation
A.S.KB

بلیله چه بنۀ پخته وی — چه ماغزۀ ئے دخسته وی
دا اوۀ وارۀ سره کړه — بیائے بنۀ سره میده کړه
چه په وزن په تول سم وی — نۀ دِ زیات وی نۀ دِ کم وی
له سړو اوبوئے ګډ کړه — بنۀ ئے تۀ سره ګډ وډ کړه
څو حبه ګولئ کړه سازے — واړه ګردے نۀ دراز ے
څۀ حاجت دَ هغه کس وی — خو یوه ګولئ ئے بس وی
له اوبو دِ حل شی — چه په ستر ګو کښے ئے تل شی
داعمل دِ په عشا کا — دَ بصر وُلۀ دِ صبا کا
ورته بنے سړے اوبۀ وی — چه دَ ستر ګو ولۀ پرے بنۀ وی
کدورت به ئے اوبۀ کیږی — بنۀ دی دا دارو څو کیږی

د دارو دَ ستر ګو دَ نزول چه آب مروارید ئے بولی

دَ نزول علت بلا وی — دَ چا مۀ شه لا دوا وی
چه جراح ئے پرده وا کا — مګر هاله څوک بینا کا
مایو نقل دے لیدلے — په "شفاء علیل" کښے کښلے
هغه نقل درته کښم — زۀ له خپلو نۀ وایم
دَ دوهو وازده حاصل کړه — فراشتک مرغئ بسمل کړه
دوه سر وازده ګذار کړه — چه بنکاره شی بیائے ساز کړه

دارو دَ نزول یعنی آب مروارید

دَ نزول دا بنه سر وا ده — کۀ دَ رنځ په ابتدا ده
بنه توتیا نیلا توتا وی — چه بنۀ شنه وی بے هتاوی
چه تول سم سره میده کړه — په بصر کښے ئے سیده کړه .
تل دوه درے میله آخله — بیا پرے خوب وکړه سمله
چه دَ درست زحمت وُر کیږی — په بصر دِ پوره کیږی

Poha Foundation
A.S.KB

تر دا پورتہ دارو نشتہ
پہ دُنیا کښے کہٗ ھرڅہٗ شتہ

دارو دَ یرقان

دارو دَ یرقان دا دی
کہٗ ئے وکوړے آسان دی
پښتانہٗ ئے زیړہ بولی
سړے زیړ پریوزی لہ غولی
اوسپین خړے چہ ډیر زوړوی
دے علاج تہ ھغہ جوړوی
تہٗ ئے واچوہ پہ اور کښے
بنہٗ سوړ کړہ پہ تنور کښے
واخلہ بیا دَ غوا متیازے
نورڅہٗ ھیڅ نہٗ خویوازے
پہ متیازو کښے ئے جوړ کړہ
اُوہٗ ځلہ ئے تود سوړ کړہ
چہ بنہٗ سوړ شی بیائے آس کړہ
یو درم څنے پہ لاس کړہ
چہ ناشتہ ئے پہ ھفتہ خورہ
اُوہٗ وسڅے ئے پورہ خورہ
بیائے بلہ ھفتہ جانہ
خورہ لہ شھدہ لہ روغانہ
شنوبے ھم ورسرہ بویہ
غوړ شنوبے دَ غوا اے څویہ
دَ صحت طمع اُمید کړہ
بنہٗ دارو دی اعتمید کړہ

علاج دَ پشک

دَ پشک دارو دی جانہ
تہٗ ئے وُنغوزہ لہ مانہ
کنبیلہ تور وا نجو دواړہ
سرہ آس کړہ وُئے نغاړہ
ھرہ ورځ ترے لږ واخلہ
دَ کنڅلو تیل ھم دلہ
دا دارو ورسرہ کڅ کړہ
بیائے بنہٗ سرہ کڅ وړکړہ
پہ پشک ئے کړہ تہٗ پورے
نفع سُود بہ ئے وکوړے
ھغہ د رنگ ناستے پہ نھر کړہ
یوځو ورځے دا اکثر کړہ
خدائے دِ روغ کړہ لہ علتہ
پا تو بنہٗ شے بے صحتہ

دارو دَ کنڈہ دانے

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ دَ چا کنده دانه وی — چه زرداب ئے نشانه وی
چه ئے زیړے اوبه دروی — زیاتیدهٔ کاخارښت موی
واژګونه اغزی لرینه — شته بوټے هرځائے شینه
په هند کو اَپټ کنده دے — فارسی خار واژګونه دے
چه ولی ئے دی ترے لاندِ — ملوکان ترے مسواک کاندِ
دَدهٔ پانړے ښے میده کړه — بیائے پورے په دانه کړه
مجرب دارو دی جانه — تهٔ دا وُمنه له مانه
چه څوځله ئے کړے پورے — رنځ به ورک شی خودبه کورے
کهٔ دَ چا کنده دانه وی — دَ نښتر ژاولهم ښه وی
دَ مولو تخم هم ښهٔ دے — دے زحمت لره بدنهٔ دے
دَ اوبو سره ئے آس کړه — په دانه ئے پورے پاس کړه

دارو دَ توخی

ښه پخه کرکنړه ګوره — څنے زړی ئے واخله روره
هغه زړی ئے بیا وراتهٔ کړه — آس ئے ګډ له ګبینه کړه
دَ هر توخی دارو دا دی — چه آسان دارو دی دا دی

ایضًا

پان ئے بیخ واخله دیخی — چه ورته ئے ګرځو ورځی
دا داروخوره په نهاره — شهد هم ورسره یاره

نور هم

دَ سیارِ دوا دوا ده — تجربه ئے په هرچا ده
دَ خرے پټی خښه په نهاره — خودِ رنځ دروی بیماره

دارو دَ استسقاء

استسقاء دَ چا وهٔ شه — کهٔ ئے وشی دائے زده شه

Poha Foundation
A.S.KB

تل دِ څښنی د اوبنو پئ ورځو شپه تته تښئ
نۀ خواړۀ نۀ دِ اوبۀ څښنی خو دا پئ د ناڑه څښنی
استسقاء هغه زحمت دے چه کنده تر هر علت دے
د سړی کیډه مشکے شی ډک په زیړو اوبو دے شی
لاس وپښے ئے وپرسیږی په رنګ زیړ بلا بښکاریږی
دا روهم د استسقاء شته خو د اوبنو پئ رسا شته

دارو د نۀ چرولو

واخله سخاوڑه بیماره پلپل دراز ورسره یاره
دواړه سم شیږ شیږ درمه هنجه هم درواخله همدمه
زنجبیل دولس درمه جوائن پا نزده اکرمه
هلیله ا تلس زر ده حبّه یو درم باور ده
کته شل څلور درمه واړه یوځائے کړه پرغمه
واړه بنۀ سره میده کړه په تودو اوبو دازده کړه
دوه درمه هر صباخوره پرے لطیفه غذا بیاخوره
کُنډِ وی چه رنځ دِ ورک شی په صحت دِ وجود سپک شی

بل رنګ

لونګ ویَشوه جانه دوه درمه اے پردانه
د لونګو اوبۀ نوش کړه بنۀ دارو دی له ماکوش کړه
نۀ څړدل په دا ورکیږی قے لاهم په دا کمیږی
شوه په دوه درے رنګه آس پرے کډے له فرهنګه
کۀ ناشته ئے هر صباخوری بنۀ اعلیٰ کۀ تل داخوری
په زوړوالی په برنا وی
خورنده به تر هر چا وی

Poha Foundation
A.S.KB

دارو دَ قوت باہ

واړہ سوند غنیہ خشتہ وی
چہ دَ قی دپارہ بنۂ وی
دواړہ سم دوہ دوہ درمہ
کنډ کپرئے کړہ ھمدمہ
پہ اوبو کښے ئے پہ جوش کړہ
پرے شیر کړے اوبۂ نوش کړہ

دارو دَ قوتِ باہ مباشرت

نک چھکنی ادرک دلدارہ
دَ غوا پئی سرہ کړہ یارہ
تاودۂ نہ پئی دِ اومۂ وی
چہ ئے څښے قوت تہ بنۂ وی
سوند جائفل کبابہ جانہ
دارچینی واخلہ پردانہ
داخلور دوہ دوہ درمہ
چارک واړو پہ تول سمہ
بیا لونگ عاقر قرہ ھم
یویو داکړہ ورسرہ ھم
کُندروچو پنځہ درمہ
بیل بیل آس کړہ داھمدمہ
دا داروشی اُوۂ څیزہ
چہ ئے وشمارے عزیزہ
پہ عسل کښے ئے معجون کړہ
وایم تۂ ئے خوراک چون کړہ
دوہ درمہ پہ صباخورہ
دوہ درمہ پہ مساخورہ
ذوق بہ دِ یرمومے خوشورے
څۂ بہ وایم خود بہ کورے
کۂ دِ یرسوړے داھالۂ کړہ
غم خوری دَ خپل کالۂ کړہ

داھم دَ قوتِ باہ دارودی

دارچینی لونگ اے یارہ
بیاعاقرقرہ دلدارہ
زعفران داخلور څیزہ
برابر سرہ عزیزہ
څۂ خومشک ھم ورسرہ کړہ
واړہ بنۂ سرہ میدہ کړہ
کبینۂ سرہ ئے کنډ کړہ
تۂ ئے بنۂ سرہ کنډ وړ کړہ
کولہ سازہ کړہ څو بیرے
پہ حساب یا تیرو بیرے

Poha Foundation
A.S.KB

په ساعت د صحبت روره
یوه وخوره ګوله ګوره

دا دارو دی بے آفته
خالی نهٔ دی له لذته

بنځه نر سره راضی شی
بنځه لا متقاضی شی

چه تر دانه ډیره بنده ده
که نے خورے فلاسفده ده

معجونِ نبیؐ

فلفلین واخله اے جانه
فلفل مول د خولنجانه

زنجبیل وقرنفل هم
پکهر مول دیبا کهل هم

برابر په وزن وارهٔ
ګنشے ګنشے نے وُنغارهٔ

چه بیل بیل سره آس کړے
بیا یوځائے به ئے تهٔ ناس کړے

کهٔ په تول دا اتهٔ توکه
شرشاهی شی دماغ سوکه

قندخلور شیر شاهی بویه
سره ګډے کړه اے خویه

اُوهٔ ورځے نگاه کړه
پرے عمل صبا بیگاه کړه

دوه درمه په خفتن خوره
دوه درمه په خواستن خوره

دا دارو لکه سرهٔ زر دے
هر زحمت لره بهتر دے

هم صحت د تن پیدا کړه
هم قوت د تن پیدا کړه

علاج مرد بسته

کهٔ دِ سسته شی خنډه
واخله بیخ د مرونډه

په بنی لاس کښے ونیسه
ورنزدے شه بیا کسه

په ځلمی چه شرم زور شی
له حجابه ډکه خور شی

دارچینی په خولهٔ کښے ژوبه
په ذکر کړه وژکه توبه

ستا ذکر دِ ستا نکاره
په خپل لاس وُنیسی یاره

دارچینی دِ باندِ مړی
ګنډِ ګرم شی ستا شزی

دا دِ کا بوس و کناره
په هوس کا له ۱۶ یاره

Poha Foundation
A.S.KB

خپل ذکر ورکړه په خوله کښے
چه حجاب شرم ورکیږی
چه ځلمے حجاب زده وی
معشوقه بویه طنّازه

چه ئے څشی عشق په زړه کښے
هسے رنګه دِ څهٔ کیږی
په دا مرد شی که چازده وی
چه دَ مرد سره شی سازه

دارو دَ بواسیر

یو څمڅوټے دَ شجر دے
په خنسر یو کښے روان ځی
که هغه واخلی بیماره
پکښے واچوه سکروټه
په سکروټو څمڅئ کیږده
باندِ کښینه تر ساعته
په څو ورځُ داعلاج کړه

په خنسر یو کښے مضمر دے
جنس چا پیره دوه ترجان ځی
لږ ژور وکړه اے یاره
که وړی وی که چه غټه
ومقصد ته ئے ورپریږده
مویشی کا لته پته
له زحمته ابتهاج کړه

دارو دَ نفس دَ خلط دَ هر خلط واشتها وډیرول

دَ رنګ دَ بنهٔ کیدل

هلیله څلور درمه
پترج لس درمه څویه
دوه درمه زیره توره
فلفل دراز انباله بیدهم
شل درم دَ کلوی وی
داهمه شی اتهٔ څیزه
داهمه سره میده کړه
دوه سوځُل درمه کړه
څُنے سازه کړه کوله

په حساب نهٔ بیش وکمه
ناګ کسیر هم هومره بویه
شل درمه دَ هنیه کوره
شل شل دا سیه سفید هم
شل شل دَ نور سماق پرتوی وی
چه ئے وشماری عزیزه
بیا همه سره پُخته کړه
نهٔ چه بیش و یا کم کُړه
په مقدار دَ بهلو له

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

هره ورځ په ناشته خوره
په آغاز ئے دشتا خوره

طبیعت به دِ صفا کا
خلط به لرے واړه ستا کا

که دِ رنګ په زحمت زردوی
یا د نور د ګیډے درد وی

دا به واړه ځنے دور شی
په صحت به دِ مخ سور شی

اشتها به دِ شی ډیره
خورنده به شی تر سیره

د نفس خوبی دارو

بنهٔ دارو دی دا د ګیډے
که دِ درد شی دا د ګیډے

انګزه سپرکه چوکهار هم
نمک سنګ واخله اشخار هم

بنهٔ څربه هلیله ګوره
پوست ئے واخله دما روره

دا پینځه توکه همدمه
سره واړه دوه درمه

اوبهٔ واخله څلور سیره
پرے د اورلنبه کړه تیره

سره واړه جوشیده کړه
نرم اور پسے سیده کړه

چه نیم سیر اوبهٔ شی پاتے
اوبهٔ نهٔ وی کم و زیاتے

بیا پرے ګډے کړه شکرے
په ناشته به ئے ونغرے

ایضاً هه

اطریفل زنجبیل یاره
څلور توکه شی وشماره

سره واړه دوه درمه
برابر واخله همدمه

بیا اوبهٔ څلور آثاره
پکښے جوش کړه څما یاره

چه نیم سیر شی اوبهٔ پاتے
په حساب نه کم و زیاتے

تهٔ ئے وُنوشه شیر ګرم
پر کوله شی ترم ترم

څود نفس ګوله ورکیږی
دا دارو دِ هومره کیږی

دارو دیګر

د ګهیل ولے اے ځویه
چه بنهٔ نفع لری بویه

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

نۀ ئے کیږے لږه بیائے
خس ئے مۀ نغره خوش رائے
چه ډکیږے درد علت وی
په دا کار به ئے صحت وی
د نفس کاهلی په دا درومی
بیمار زر صحت بیا مومی

فائده

کۀ سپیرکئے شکرے سمے
سره آس کړه پیش و کمے
یو یو کف په هر صبا خورے
په درست کال همیشه دا خورے
هر نهمت په دا ورکیږی
پرے قوت د مرد زیاتیږی
دا ویل باور له ما کړه
بیائے تۀ تجربه بیا کړه

جلاب

هلیله نسوت دا دواړه
د نیلتی تخم وغواړه
سره واړه دوه درمه
سم میده کړه اے همدمه
له تودو اوبوئے نوش کړه
نور خوراک پرے فراموش کړه
چه فارغ شے یوځو لاسه
بهت شوروا وُخوره پرے پاسه
چه خوږه شوروا دمزۀ وی
نۀ دغوا نۀ د نورځۀ وی

دارو د جاونی د تبے

چوب ناز چرپته دواړه
پانسه سونډ کشنیز دا دواړه
سره سم دوه دوه درمه
چار سیر ماء واخله همدمه
سره واړه جوشیده کړه
چه نیم سیر اوبۀ بښے زده کړه
اوبۀ ګډے کړه په شهد
په خوراک ئے وکړه جهد
خو رغیږی دا دارو کړه
د شفا په لوری رو کړه
د جاونی تبه به دور کا
بیماران به پرے سُرور کا

دا داروهم مسهل دی یعنی جلاب

هلیله کابلی مرده !
واخله بیا هلیله زرده
ورپسے هلیله توره
بیا دهنیا واخله اے روره

Poha Foundation
A.S.KB

تج کاږهٔ ویلنی دواړه
د نیلی تخم وُغواړه

کلِ لعل اے اکرمه
هرکدام پینځه درمه

مصبّر نسوت دا دواړه
هر یو هفت درم وغواړه

دا دارو واړه وشماړه
لس څیزونه شی اے یاره

واړه ګشی ګشی آس کړه
د غلبیل ئے کوزوپاس کړه

بیائے ګډ په ګبینه کړه
سره بنډ ئے خمیر ته کړه

لکه زړے د کرکنړے
ګولئ وکړه ګردے پلنے

چه د شپے په وخت څملے
په دهن به یوه وے

پرے اوبهٔ ګوته شیر ګرمے
چه ګولئ کا ترے ترے

یوخو شپے داهسے کا رکړه
د ګولئ خوراک وار وار کړه

دا ګولئ به یوخو دسته
داخلاط بلا کا پسته

کهٔ زحمت دِ د سودا وی
پرے به څی کهٔ د صفرا وی

دا جلاب مفید جلاب دی
صفت شوی د هرباب دی

پرے خوراک وریژے ماسته خوړه
نمک سنګ ورسره ته خوره

ورته کړی زیره سپینه
د مستو سره دِ وینه

کهٔ اثر د اسهال کم وی
پرے نسوت د زیات درم وی

د وجود د باد دارو

ګورهٔ لویه مرونډئ
نهٔ تازه نوے لنډئ

د دے پا نړے کړه نچوړے
اوبهٔ بیلے کړه ترے جوړے

په مقدار پینځه درمه
اوبهٔ بس دی اے همدمه

پرے اُوهٔ درمه پئ
د غوا ګډ کړے په دوئ

درے درمه غوړ د غوا هم
ګډ دا خوړه په هرصبا هم

څودِ باد د تن ورکیږی
دا دارو دِ دایم کیږی

Poha Foundation
A.S.KB

دارو د باد لقوه

کهٔ د چا پیدا لقوه شی
مخ ئے کوږ خوله ئے کږه شی
د بیمار ساتنه بویه
کرم څائے تاریک اے ځویه
آغوستن دِ پوستین وی
خورد دِ نان وانکبین وی
درست جائفل دِ په غابن نیسی
د خدائے فضل ته دِ کسی

دارو د خفته باد

د بنګر ولے هم بنه ده
خفته باد لره فائده ده
که په سیوری ئے کړے وچه
په مقدار کښے لکه پچه
له تودو اوبوئے نغرے
هرصبا زحمت کا لرے

فائده د سپیلنو

سپیلنی دارو دی جانه
نشته بنهٔ تر دا درمانه
که د سُوده ئے خبر شے
په خوراک به ئے تل سر شے
برص پسے د چا ومهٔ شه
که ئے وشی دائے زده شی
یومثقال دِ ئے تل خورینه
چه زحمت ئے لرے شینه
که ئے تل سیزی په اوږکښے
تل به نهٔ وی په شرشورکښے
چه دیوان وی یا پیران وی
همیشه به دے امان وی
په خوږلو هم په سولو
سودائے دِ یر دے تر ویلو

دارو د بول بسته

د څنی کل درے درمه
د اخلور درمه تول کړه
واړه بنهٔ سره میده کړه
د بادرنګ زړهٔ ئے اکرمه
همه واړه سره تول کړه
اوبهٔ کړمے ور سره کړه

Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے بنکته کړے تر کومی
پرے به بول بسته درومی

دارو د سنګ مثانے

سها که څوکړ کور زهی
له تودو اوبو چه نغړی
که ځلوینښت ورځے څوک خوری
رنځ د سنګ مثانه وهی
دے زحمت لره یوسنګ دے
لکه پچه تور په رنګ دے
چه ئے حجر الیهود بولی
د طلا په نرخ ئے تولی
چه بیمارئے سولوینه
په صبا صبا ئے خورینه
چه ئے سنګِ مثانه وی
توئ په دے دانه دانه وی

دارو د پرمیو د زحمت

اطریفل کورکمن یاره
چوب ناز مشک دلداره
بیا کلوی، کته، پاپړه هم
د منړے ولے ترخه هم
داهمه برابر بویه
واړه بنهٔ سره ورسویه
کښینهٔ سره ئے تهٔ خوره
پرے لطیف لطیف خواړهٔ خوره
تردا به به دارونهٔ وی
د پرمیوکهٔ هرڅو بنهٔ وی
په څوقسم پرے دینه
رنځ د واړو په دا ځینه

ایضًا

واړه تورهٔ بنګړه لوی
آمله زرچوب هم به وی
داهمه سره میده کړه
له نبا تو سره ئے سرهٔ کړه
په دا هم د پرمیو درد ځی
هم د بنځو هم د مرد ځی
د دارو یوکف نهار خوره
پرے خوراک روستو په وار خوره

دا رو

دا درے څیزه ډیر مفید دی
د دانا دی د سعید دی

Poha Foundation
A.S.KB

یو جد وار خطائی دی — چه داروئے عطائی دی
نربسیئے هندوان بولی — د طلا په نرخ ئے تولی
بل تل تل کهٔ دارچینی خوری — نفع سُود به ترهنی خوری
مصطکی هم تنها شرویه — نفع ډیره لری خُو یه

علاج د دردِ سر

کهٔ تازه ماهی څوک واخلی — کهٔ روهی وی لا بهتر
اندرون ئے درست خالی کا — آلایش ئے کا بدر
د مروه په پانړوئے ډک کا — د دهٔ کیډه درست جگر
بیائے کیډه سره کوک کا — چه محکم شی لرو بر
د کُنجد په تیلئے پوخ کا — چه بنهٔ پوخ شی سراسر
بیا دِ پوخ ماهی سره واخلی — له روغنه گرم تر
په طباخ کښے دِئے کیږی دی — چه غوړی شی ترے بدر
بیا دِ صاف هغه غوړی کا — په شیشه دِئے کا در
په صماخ کښے یوځو څاڅکی — یا په پوزه کښے اندر
چه د درد څښتن دا وکا — پرے ورکیږی درد سر
کهٔ هغه ماهی څوک وخوری — سود د باد لری بیشتر

فصل

فائده د وینے د وُښکو

فصد سړی لره نافع دے — د هزار علت نافع دے
کهٔ سرسام کهٔ برصام دے — کهٔ د شنجیو دا نوم نام دے
کهٔ سکته ده کهٔ سنپات دے — کهٔ د تپ څهٔ آفات دے
پمن والی کهٔ جُثه وی — کهٔ د خولے بده مزه وی
بد بوئ د خولے یا وینے — چه ئے پاس یا کوزے وینے
کهٔ خُناق کهٔ مفاجا وی — له فاسد و وینو دا وی

Poha Foundation
A.S.KB

چه وکابی له قیفاله
وینے لاښے وی اے لاله

هفت اندام وی کهٔ قیفال وی
فصد دِ هرکله هرکال وی

تر پنځوس چه عمر تیر شی
دَ فصد کار د نه لږ ډیر شی

په پسرلی په منی بنهٔ دے
فصد په بل آوان بنهٔ نهٔ دے

درد و کام آماس دَ کومی
په هرځانے علت دَ سپومی

فصد جلاب دا دواړه څیزه
لازمی کښړه عزیزه

بل غشیان ورسره هم دے
هره میاشت غشیان لازم دے

څوک چه کا دا دوه درکاره
تل به خلاص وی له آزاره

چه دَهر زحمت دوا دے
فصد جلاب غشیان هم دا دے

په ډیر رنګه جلاب کیږی
هوښیاران به پرے پوهیږی

بنهٔ جلاب دَ هلیلے دی
دَ تروی هم ورپسے دی

عام وخاص لره چه بنه ده
بنه تازه جمال کوټه ده

فصل

ذکر دَ عورت دَ حمل

بارچه ولخلی عورتینه
دَ فرزند شی خزینه

نهٔ دِ مار په سترګو ګوری
نهٔ دِ لوړ په ژور شوری

نهٔ دِ دروند پیټی آخلی
نهٔ دِ زور کا نهٔ دِ زغنی

نهٔ دِ پاس په بام وخیژی
نهٔ دِ قهر غصه کیږی

نهٔ دِ درومی وحمام ته
نهٔ دِ زړهٔ کا تریو طعام ته

چه ترخه یا باد انګیز وی
له هغو دِ ئے پرهیز وی

دارچینی دِ هم ډیر نهٔ خوری
هرطعام دِ هم سیر نهٔ خوری

په جماع کښے دِ ځان ژغوری
چه پرے نه ورنهٔ شی نهٔ شوری

زړک وهل کهٔ حجامت وی
داهم دے لره زحمت وی

کهٔ لطیفه غذا خورینه
خوږ څیز هم فائده لرینه

کهٔ فرزند ځنے جدا شی
هم دَدے دِ دا دوا شی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

معجونات دِ کرم خورینه
زعفران دِ له عسل خوری
په خپل وخت چه لنگه شینه
اوبهٔ بنے د بنفشه دی
کهٔ ملخوزے کهٔ بادیان دی
چه اوبهٔ کا دَ دوئ کړے
موم روغن دِ په خان مړی
واکهٔ وهیرنهٔ کا له فکره
دَ مور پلار په کار دِ ویاړی
خوئ دِ واړه هغه کار کا
کهٔ ئے ملک وی کهٔ ئے مال وی
چه فرض شوی په هرچا دی
حق دَ زن په شوهر باندِ
ورپسے حق دَ مهمان دے

له هوا دِ خان ساتینه
هم دِ ماء دَ سپین بصل خوری
په اوبوکښے دِ کښینینه
مزز نجوش دَ پودینه دی
دا همه راحت دَ خان دی
کښینی رنځ کا ترے ترے
چرک حلوان دِ خان ته کوژی
خان به بیا کا لکه بکره
مصلحت دِ خپلے غواړی
چه پرے حکم مور وپلار کا
مور و پلار دِ پامال وی
حق دَ خویش دَ اقربا دی
دے لازم په خبر باندِ
دَ مملوک دَ زیرستان دے

فصل

حق دَ خدائے په بنده باندِ

حق دَ خدائے په بنده دا دے
یکتائی په ذهٔ بنائینه
نهٔ شریک نهٔ ئے انباز شته
دَ خدائے امر دِ منی نه
نواهی کهٔ معاصی وی
کهٔ داحق دَ خدائے په خانے کا
وربه نهٔ شی تر دوزخه
حق دَ مور و پلار چه یاد دے
په اولاد باندِ داشان دے

چه دا وائی خدائے یکتا دے
یکانه دے تل به وینه
نهٔ ئے عجز نهٔ نیاز شته
پر طاعت دِ کاندِ مینه
له همه ډ دِ خلاصی وی
خلد به خانے دَ ذهٔ خدائے کا
دَ دیوخوا به نشی یخ
په قرآن کښے اسناد دے
چه ویلی په عیان دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

هر فرمان دِ ئے منینه
چه ترخولے ئے څهٔ وُځینه

نامشروع امر دِ نهٔ کا
نور دِ جز وکل هرڅهٔ کا

چه ئے مور و پلار زاړه شی
کهٔ غارمهٔ ئے کهٔ ساړه شی

مظلمه ئے په اولاد ده
داخبره د استاد ده

په خپل ځان دِ ئے خدمت کا
ځان د دوئ دِ په رحمت کا

کهٔ خوراک وی کهٔ پوشاک وی
د دوئ کار دِ پر تپاک وی

مګر امر نامشروع وی
په هغهٔ دِ ځان ممنوع وی

نور دِ هرڅهٔ قبلوینه
اطاعت دِ ئے منینه

د مور پلار په کار دِ ویاړی
مصلحت دِ ځنے غواړی

ځوئ دِ واړه هغه کار کا
چه پرے حکم مور و پلار کا

کهٔ ئے ملک وی کهٔ ئے مال وی
مور و پلار ته دِ پامال وی

حق د مشر ے ور بسیار دے
مشر ور هم لکه پلار دے

کهٔ حرمت کوی د مشر
ستا به هم حرمت کا کشر

فصل

حق د خویش واقربا

چه فرض شوی په هرچا دی
حق د خویش واقربا دی

چه صله رحم څوک بناد کا
خدائے به دے په بناد ئ بناد کا

چه الفت له اقرباء کا
د دهٔ ځلئے به خدائے ماوا کا

چه شلوون کا له خویشانو
هغه دے له دوزخیانو

چه مئین په اقرباء وی
پیر به دے په دا دُنیا وی

د رسول ﷺ د خولے وینا ده
شک پرے مکړه په ربستیا ده

چه د عرش ترسایه لاندِ
به هغه وی چه دا کاندِ

یوچه خوش ترے اقربا وی
بل چه مال ئے د دُنیا وی

دے خوروی په درویشانو
خیرخیرات کاندِ یاسرانو

بله کُنډه فرزند داره
د شوهرهٔ نه ویزاره

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

لونړه ځوئ خپل ساتینه — بل میړۀ نۀ یا دوینه
په قیامت به دا درے ګروهه — خلاص فارغ وی له اندوهه

فصل
حق دَ یتیمانو

دَ یتیم په حق خبر شه — له ثوابه بهره ور شه
کۀ یتیم څښتن دَ مال وی — مال په دۀ باندِ حلال وی
کۀ ئے نور په ظلم زور خوری — څوئے خوری دَ دوزخ اور خوری
دَ یتیم نمنځنه فرض ده — په درست کلی لکه قرض ده
چه ئے لاس په سر څکوینه — تفقّد باندِ کوینه
یا ثمر یا شکر ورکا — زړۀ ئے خوش په ماحضر کا
دَ یتیم په خوش نودئ — خدائے به ورکا بهبودئ
له دُنیا به په ایمان ځی — وجنت ته به خندان ځی

فصل
حق دَ درویشانو

فرض دے حق دَ درویشانو — په همه توانګرانو
خدائے چه مال وچاته ورکا — په نادارو دِ نظر کا
دَ درویش چه څۀ حاجت وی — پرے دِ هومره سخاوت وی
کۀ زکوٰة کۀ صدقه وی — کۀ خیرات کۀ نفقه وی
دَ درویش چه څۀ حاجت وی — پرے دِ هومره سخاوت وی
کۀ زکوٰة کۀ صدقه وی — کۀ خیرات کۀ نفقه وی
چه درویش وڅۀ رسیږی — دولتمند دِ هو سیږی
چه محتاج دَ درویش نۀ شۀ — بل درویش محتاج دَدۀ شۀ
بل چه ورکړه په درویش کا — ځان داخل دَ خدائے پرویش کا
ورکړه کله حبطه وی — لس دلے هورے اوبۀ وی
درویشان هدیه دَ خدائے دی — په سایه لکه همائے دی

Poha Foundation
A.S.KB

دَ همائے سایه نادره
ورکوه زاغ وزغن ته
کوندِ وی چه ستا په لومه
دَ درویش دَ زړهٔ ساتنه
دَ درویش خاطر که شاد کا
چه درویش له چا آزار شی
څوک چه یو درویش آزار کا

کوره چرته شی حاضره
هرمارغهٔ سایه فکن ته
همائے رائے شی له کومه
غنیمت کښره لا لښه
درست حاصل دَ زړهٔ مراد کا
په دُنیا په دین به خوارشی
قبل غام ملک هزار کا

فصل

حق دَ همسایه کانو

حق دَ چار دَ همسایه دی
په بنادئ دَ دهٔ بنادمن شه
چه هرکارلره دِ بولی
په رنځورئ کړه پوښتنه
حجاب وباسه له میانه
ورکوه زړهٔ ئے خوشحال کړه
دَ شادی ئے تهنیت کړه
که خالی ئے درخانه کړه
که سفر لره روان شی
خصمانه دَ دویو تل کړه
عزم کش دَ همسایه شه
قبلوه دَ دهٔ ر نځو نه
چه دَ تا دَ دهٔ ترمیان وی
لوړول دِ ئے هاله وی

پرمایه که بے مایه دی
په غمونوئے غمژن شه
قدم ږده دَ دهٔ په غولی
مهرمهٔ نیسه دَ دهٔ نه
که وام پورغواړی له تانه
دستګیری ئے په خپل مال کړه
دَ ماتم ئے تعزیت کړه
دَ کالهٔ ئے خصمانه کړه
دَ دهٔ پا تو فرزندان شی
لوئے هلک وارهٔ خوشدل کړه
په ثواب بلند پایه شه
په دهٔ مږده خپل غمونه
که دیوال وی که دالان وی
هغه وخت چه دَ دهٔ زړهٔ وی

فصل

حق دَ مرد په عورت

Poha Foundation
A.S.KB

حق دَ مرد په زن بسیار دے
لزم تاو ته په شمار دے

په خدمت دِ وی تیاره
لکه وینځه پرستاره

چه میړهٔ ورباندِ راشی
دا دِ خوښه په خندا شی

کهٔ ئے زړهٔ غمونه غاندی
هم ښهٔ ورته وُخاندی

دا دِ زر پاسی له ځایه
په خندا دِ شی له ورایه

ځان دِ شوئ وته تیار کا
په بستر دِئے قرار کا

کهٔ موزے وی کهٔ پاڼزار وی
په خپل لاس دِئے داچاروی

په هر رنګ چه خوشی مومی
دَ میړهٔ په رائے دِ دروی

په رومال دِئے مخ پاک کا
په ډیر رنګ دِ پرے تپاک کا

څوچه زیر مه دَ طعام کا
په میوه دِئے خوږ کام کا

ناست ولاړ دِ هسے کاندِ
لکه حکم وی پرے باندِ

کهٔ پرے حکم هسے وینه
ورسره دِ طعام خورینه

ګنډه کاروبار دِ کاندِ
یا دَ روستو یا دَ وړاندِ

کهٔ میړهٔ ئے خندا غواړی
دا دِ خاندی هم دِ ویاړی

کهٔ غزل وی کهٔ بیتونه
کهٔ سندرے کهٔ صوتونه

مسخرے دِ کا آغازے
موافقے دل نوازے

کهٔ میړهٔ ئے خشمناک وی
دا دِ هم ځنے په باک وی

کار دِ نهٔ کا دَ بے باکو
سیب حنظل وی په غمناکو

دا ویل دَ پیغمبرؐ دی
په مشکوٰة کښے معتبر دی

چه په ژبه میړهٔ خوږ کا
خدائے به کل شادی په زوږ کا

لویه ورځ چه دَ محشر وی
دَ دے ژبه به لوئے غر وی

ترقفا به وی وُکښلی
غوټه سخته پرے وهلی

ځان دِ جوړ ساتی شوهر ته
بچ دِ نهٔ پریږدی خپل سر ته

کهٔ تنهائے خپل پدروی
هم دَ دے دِ ترے حذر وی

مجالس دِ له هغو کا
چه دَ نیکو ګفتګو کا

Poha Foundation
A.S.KB

زړه ځوانه هرزه کاره
لا په تیر بوډۍ مکاره
دا دِ نهٔ پریږدی خپل ځان ته
چه آفت وی ځان ایمان ته
چه میړهٔ چرته ولاړ وی
آرائش دِ تر ولاړ وی
دَ غمژن غوندِ دِ وُسی
هر هوس دِ له زړه یوسی
دَ میړهٔ خونه دِ ژغوری
نامحرم ته دِ نهٔ ګوری
لوړ آواز نهٔ چه چیغار کا
په ادب دِ هره چار کا
پَل دِ نهٔ آخلی له کوره
نهٔ په ورځ نهٔ په شپه توره
دَ میړهٔ بے اجازته
نهٔ دَ پلار کره رخصته
دَ میړهٔ له ډکه کوره
کهٔ ضائع کا یوه توره
هغه توره به ماران شی
حواله به نے په ځان شی
هره چار دِ په رخصت کا
ګنړه واړه خیانت کا
دَ میړهٔ حکم دِ ژغوری
وفرمان و ته دِ ګوری
کهٔ خپل مال هومره لرینه
چه په کار دَ میړهٔ شینه
په خندا دِ واړه ور کا
مال ځهٔ ځان دِ هم ترے زار کا
کهٔ میړهٔ نے عیب ناک وی
هم دِ دے ته لکه پاک وی
مړدان هیڅ نهٔ دی کړلی
تور سپین واړه دی بناغلی
چه پرے نوم دَ مرد وی پورے
واړه بنهٔ دی کهٔ نے ګورے
کهٔ دروغ کا کهٔ ریښتیا کا
دا دِ واړه آمنا کا
دا حدیث دَ محمدؐ دے
چه نهٔ منی مرتد دے
سجود خدائے وتہ کاوهٔ شی
بے له خدایه سجود ی
کهٔ نور چا وته روا وے
خپل میړهٔ تر دَ نسا وے
چه عاصی وی له شوهره
په اسلام کښے ده کافره
کهٔ روژے کا کهٔ نمونځونه
خیر خیرات دُعا نفلونه
دا به واړه نهٔ قبلیږی
کهٔ هر څوئے دیر ډیر کیږی
کهٔ جنت غواړی نیک زن
پری روئ سیمین تن

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په رضا کښے د شوهر دی
درته ایښی برابر دی

له بنهٔ ځایه بنهٔ عورته
خالی نهٔ وی له حکمته

د دے چار هنر ورزی وی
هم دوبی وی هم درزی وی

هم لا وینځه وی همدمه
هم د خونے وی حاکمه

چه خوراک پخوی دا وی
باورچی وی هم سقا وی

که ربښتیا وایم اے ناسه
لامیړهٔ ته وی کناسه

مصاحبه وی حبیبه
دارو کړه وی طبیبه

باور وکړه بنهٔ عورت
په دُنیا کښے وی جنت

فصل

حق د عورتے په خپل میړهٔ

د عورتے حق هم فرض دے
په مردانو لکه قرض دے

امانت دی د عورتے
د بنهٔ خدائے دی امانتے

په مردانو دی سپارلی
په خدمت دی کمارلی

بنځے مرد لره پیدا دی
د جنت پخے حلوا دی

په عزت ساتلے بویه
د دوئ چار ده پیره لویه

انبیاءٌ که اولیاءٌ دی
له عورتو نه پیدا دی

بادشاهان ترے پیدا کیږی
بنهٔ خوانان ترے پیدا کیږی

بنځے محبوبے لکه ګل وی
بنهٔ خوانان باندِ بلبل وی

که ځے زهٔ صفت ثناء کړم
مګر بل دفتر انشاء کړم

دوئ به خهٔ وتاته ستایم
له حقونو به ځے وایم

نفقه که اغوستن وی
دواړه توکه دِ د زن وی

لکه بنهٔ د خپل ځان غواړے
په بنیګړه به ځے ویاړے

په خوراک په پوشاک واړه
کل اختیار ورکړه ویاړه

که مشئ کهٔ دے که چاروی
زیست روزګار دِ ځے پرواروی

که مئین په یوهٔ نهٔ وی
نهٔ چه غم پرے باندِ تهٔ وی

Poha Foundation
A.S.KB

یائے بنۂ ساته تربنے نه
یا طلاق ورکړه دَدے نه

چه کابین ئے څۀ رسیږی
خیانت ئے نۀ رغیږی

څودَ تا په نکاح وینه
باندِ تل کړه دَ زړۀ مینه

تحمل ئے په جفا کړه
خشم کین له زړۀ رها کړه

چه دَ بنځو سره کین کا
مردی نۀ ده بد آئین کا

لکه زور دَ بنځے کم وی
دَدے عقل هم درهم وی

چه نۀ عقل نۀ ئے زور وی
دَهغو سره چه شور وی

کۀ عصمت عفّت لرینه
تورہ هم کنړه تۀ سپینه

په دشنام ئے صبوری کړه
مۀ زړۀ بدمۀ ترے دوری کړه

کۀ ئے وینے ډیر عیبونه
ورته مۀ کړه پیغورونه

په هل کۀ ورته خیر شی
په پرهر به ئے دلگیر شی

په اندام ئے پرهارمۀ کړه
دا په پوست کښے مالیدۀ کړه

تل پرے کار اندرونی کړه
نۀ پرے چار بیرونی کړه

چه دَ خونی کاروبار کړه
کاروبار دِ په مقدار کړه

چه ئے توان ونۀ رسیږی
هسے کار دِ پرے نۀ کیږی

مسئلے دِ زده کوینه
په نمانځه دِ کاندِ مینه

ورته دین بنا ئیلے بویه
چه دین زده کړه چاردِه لویه

نفقه چه ورکوینه
پرے دِ تل حلاله خورینه

کۀ لقمه ورکړی حرامه
پرے نیولے تۀ ئے عامه

کۀ ئے ملک وی یائے مال وی
تصرّف باندِ وبال وی

مګر حکم وتا درکا
یادَ تا په لاس چه زر کا

څو به بنځے پسے درومی
مرد به هومره ثواب مومی

فصل

حق دَ بنده کا نو په خپل څښتن

دَ بنده په څښتن باندِ
حق هم ډیر دے کۀ ئے کاندِ

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ خوراک وی کهٔ پوشاک وی
دا دواړه په بښهٔ ژوند وی

چه نهٔ دُلای نهٔ بر بند وی
کار خدمت وته به غوند وی

هسے کار دِ باندِ کیږی
چه ئے توان ورته رسیږی

بیهوده کهٔ بد وئیل کا
نهٔ دِ دهٔ وته کنځل کا

کهٔ بد خوئ کهٔ بد نهاد وی
بیا دِ دی په مهر شاد وی

هر خواجه چه عبد لرینه
دے دِ تل شکر کوینه

چه خواجه دے بنده نهٔ دے
نور عالم بنده دَ دهٔ دے

په مریونو چه ستم کا
هغه کس به خدائے په غم کا

فصل

حق دَ شاګرد په اُستاد باندِ

په اُستاد د شاګرد حق دے
چه اخستے ئے سبق دے

په معنیٰ لکه فرزند دے
چه دَ دهٔ په حکم بند دے

شفقت چه په پسر کا
په شاګرد دِ لا بهتر کا

تل دِ بنه چه ورکوینه
چه آغوندی یا ئے خورینه

شریعت دِ ور بنئینه
عبادت دِ ور بنئینه

فصل

حق دَ پیر اُستاد په مرید په شاګرد باندِ

حق دَ پیر دَ اُستاد دواړه
دَ خپل پلار ترحق زیات غواړه

شیخ په قوم کښے کالنّبی دے
به ترآ به نسبی دے

چه حرمت دَ پیر نهٔ کاندِ
خود به خوار شی روستو وړاندِ

چه وینستهٔ په دین کښے سپین کا
هغه پیر دے کهٔ یقین کا

لکه حق دَ پیر اُستاد دے
دَ اُستاد هسے لازیات دے

کهٔ په رائے دَ هغے درومی
دین دُنیا به واړه مومی

چه دِ خلاص کاندِ له جهله
تهٔ دا کار مهٔ کنړه سهله

جهل لرے کا له تا نه
دانائی درکا اے جانه

Poha Foundation
A.S.KB

دَحدیث په حکم یاړه
اول پلار چه دَ میلاد دے
دریم پلار دِ لا عزیز دے
چه ئے پوه په شریعت کړے
که په حق دَ اُستاد کورئے

هر سړی لره درنے پلاړه
دویم سخر دریم اُستاد دے
چه درکړے ئے تمیز دے
دَدے پلار به ډیر منت کړے
په دُنیا په دین مختورئے

فصل
حق دَ فرزند په پلار

دولس حقه دَ فرزند دی
اول ښه پاکیزه مزکه
بل چه ډکه شی عورته
چه فرزند ئے پاک پیدا شی
بل چه نوم باندِ کیږ. دینه
بل حلاله لقمه بویه
بل ختنه دِ ئے زر کاندِ
بل قرآن چه وُلولینه
بل حلال کسب دِ زده کا
بل دِ غشے زده کوینه
بل دَ آس سواری لازم ده
نور دِ زده کا ادبونه
خط دِ هم زده کا اے جانه
نور حصه له ماله 'ورکړه
بل له ښهٔ پاکیزه کوره
داحقونه ئے په خائے کړه
پرے خو بنیږ. ه که صالح دی
له فرزنده حیا غواړه

په خپل پلار باندِ څرګند دی
چه مایه ئے نه شی ورکه
خان دِ نیسی له صحبته
نه ککړے باک پیدا شی
نوم دِ ښهٔ ورباندِ ږدینه
ترهرڅهٔ ده دا چار لویه
لازمی ده دا پرے باندِ
مسائل دِ زده کوینه
چه خپل قوت لره هغه کا
چه پرے ښهٔ و پوهیږ. ینه
آب بازی ورسره هم ده
ناست ولاړ په مجلسونه
چه ژوندون کا بے آرامه
په دولت ئے بهره ورکړه
ورته ښه ناوے وګوره
ورته نور پناهی خدائے کړه
خدائے ئے ښهٔ کړه که طالح دی
که حیا لری پرے ویاړه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کۀ په ستر کوکښے نو وی تل به دے سخن شنو وی

فصل

ثواب د قرآن چه فرزندۀ لولی

هر فرزند چه قرآن خوان وی د مور پلار دِ هم دَ ځان وی
په هر حرف به کونا کونے نیکئ بیاموے نه رکونے
په هر حرف ۀ له دفتره څۀ بدئ ۀ لس لس زره
چه لس زره وړی سیر کا بربند پت تر دانه پیر کا
په فرزند چه څۀ خرځیږی چه قرآن دَ دۀ زده کیږی
په دُنیا به مومی څومره لکه غر د اُحد هومره
مزد ثواب به هومره مومی لکه ج لره څوک درومی
یا جهاد کا یا غزا کا لس لس زره ۀ بیا بیا کا
مزد ثواب د قرآن پیر دے ترحساب ترشماره تیر دے
په قیامت به څۀ دَ وړا ندِ چه په خلد ۀ داخل کا ندِ
چه کودک په دبستان شی دے اول تسمیّه خوان شی
مور و پلار دی دا درے تنه مسئله ده مبرهنه
هغه د رنگ آمرزیده شی له اُستاده کۀ دِ زده شی
چه افضل دَ عبادت دے شک ومۀ کړه تلاوت دے
اِستاده چه قران لولی په نمانځه کښے قرآن لولی
سل نیکی به ۀ وکښینه په هر حرف چه ۀ لولینه
شل نیکی به دَ دهغۀ وی په قرآن چه غوږ دَ دۀ وی
کۀ ۀ لوستل په ناستے وینه په نمانځه کښے ۀ لولینه
دَ دهغۀ به پنجاه بس وی دَ نغتونی به ۀ لس وی
بے نمانځه چه تلاوت کا په هر حرف چه سل روایت کا
لس نیکی به دَ دۀ وینه دَ سامع به یوه شینه
چه درست ختم سړے وُکا دَ هغۀ بخره به څۀ کا

Poha Foundation
A.S.KB

په جنت کښے یوه وُنه
سایه دار ه لویه پلنه
څوچه دا واړه دُنیا ده
ترئے څانکه لویه لا ده
دَهغے ونے تر سریره
دے به کښینی خُما ړوره
رنګا رنګ میوے خوندونه
څوځو رنګه نعمتونه
هرطعام چه ئے ړضا وی
زر به دهٔ ته مهیّا وی
رنګا رنګ به وی فرشونه
لون لون پوششونه
نور فراخ ارت قصرونه
بنګلی بنګلی محلونه
رنګا رنګ بنګلی اَسونه
مرصّع واړه زینونه
خادمان ښائسته حورے
په خدمت به وی حضورے
دَ قرآن له رویه خدایه
مکړه ماے هسے خُایه
مور و پلار خیلخانه واړه
دَجنت په خوشئ ویاړه

څوارلسم باب

ذکر خوارج دَباغی ذمی دَخراج وغیره

دانایان به په دا پوهه وی
خوارج هغه ګروه وی
چه خروج په امام وُ کا
دَامام اطاعت نهٔ کا
اهل بغی هم هغه دی
کهٔ باغی دی هم هغه دی
چه سر واخلی له امامه
ده بنا دی په دوئ حرامه
مُسلمان بللی بویه
کلمه لولی حق ګویه
کهٔ بادشاه عادل داناوی
جنګ له دوئ سره ړواوی
چه په جنګ کښے ورته شا کا
کهٔ پسے درومی خطا کا
کهٔ ئے مومی پرهار ژلی
په تپاک بویه ساتلی
اَس وسله دِ ئے ساتینه
کاړوبار دِ پرے کوینه
چه آشتی وکا جنګ پریږدی
مال دِ واړه ورته کیږدی
چه باغی سره جنګ کاندِ
کهٔ مری صدرحمت ورباندِ
کهٔ بے شماره مقتولان وی
هغه واړه شهیدان وی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

فصل
ذکر د جزیه د غنیمت

په جهود جزیه سره وا ده — په هندو ده په ترسا ده
چه په ملک د اسلام اوسی — له هغو د جزیه یوسی
په درویش دولس درمه — چه ئ واخلی نورې غمه
په میانه بست و چهار وی — څلویښت په دنیادار وی
په زنانو کود کانو — په پیرانو بندګانو
جزیه هیڅ نه ده واجبه — څنې مه غواړه نائبه
غنیمت له دار الحربه — مواشی د نه کړی چربه
رخت لباس که بندګان دی — زر وسیم که اس اوښان دی
چه په دار اسلام راشی — ویش د ګډ په دا اشیاء شی
پنجک بخره د امام ده — نور د درست لښکر تمام ده
که په دا کښے څه نقصان کا — زیان د دین و د ایمان کا
د سوارۀ دوه بخره بویه — د پیکه یوه ده څویه

فصل د خراج

که آفت په مزکه کښیوزی — له هرچا نه خراج پریوزی
ملک چه فتح شی په توره — پرے خراج دے څما پوره
په هرګز د کښت د مزکے — یو درم قفیر بے کړکے
کزئ لوئے ارش نه پس دے — هرارش ئے شصت درشصت دے
په سبعه وزن درم دے — نه څه زیات وی نه څه کم دے
هر درم هفتاد دینارۀ — داحساب لرۀ وشمارۀ
قفیز څه دے قفیز صاع دے — صاع اته رطل اوضاع دے
چه انګور په مزکه کیږی — لس درمه پرے سره غیږی
په سبزه پینځه درمه — نور پرے مه کړه زیات وکمه

Poha Foundation
A.S.KB

چه زعفران په ملک کرینه
خراج هومره څو زغمینه
میوه داره مزکه یاره
په حساب ئے هسے شماره

فصل
حکم د مرتد

خدائے دِ هیڅوک مرتدنهٔ کا
که مرتد شی تر وِدځهٔ کا
ورته زر عرضه ایمان کړه
په ایمان ئے په امان کړه
که بدبخت ایمان رانهٔ وړی
تیغ ورواچوه چه وُمری
د دهٔ مال ساتلے بویه
د وارث ور کړے بویه
مرګ د ښځے روا نهٔ دے
بند زندان ورلوه ښهٔ دے
چه داخله په اسلام شی
نور دِ خلاص په اکرام شی

فصل
ذکر د مورث د فلاکت دے

چه مورث د فلاکت دے
هغه دا په روایت دے
چه ئے کا هغه به خوار شی
په دُنیا کښے به نیستکار شی
څوک چه مخ په لمن پاک کا
بیا لاسونه کنده ژواک کا
په ولاړے چه بښهٔ نهٔ وی
پوشیدن د پرتاکهٔ وی
چه د غنړے پریږدی څالہ
څوک په کورکښے څما لاله
چه پاره جامه اندر وی
څوک اخستی شړئ زر وی
چه په ناستے څوک ترینه
دستار دا هم بدوائینه
چه په شپه بربنډ سملی
نوک په هر سکین اخلی
چه د ورهٔ په درشایهٔ
کښینی بد کا وُوایه
چه په کورکښے کا مُتیازے
یا تل خوری خوارهٔ یوازے
چه بربنډ لامبی بدکار کا
د پیغور دی څان به خوار کا
چه مور پلار په نامهٔ بولی
برکت ئے څئ له غولی
چه ادب د اُستاد نهٔ کا
بے دولت دے کله بښهٔ کا

Poha Foundation
A.S.KB

چه په نام بولی عورته — خپل میړهٔ وی بے دولته
مور دِ هم په نام نهٔ بولی — ځکه غم وړئ په غولی
چه په مات لونبی کښے خورینه — فلاکت نیسی ورځینه
په طعام باندِ چه پښے ږدی — چه لږ ډیر ښادی به پریږدی
په انګړ کښے چه پریږدینه — خس رخا شاک غم به ورځینه
څوک چه پرے کا په غابنونو — نوک دا کار کا دَ غمو نو
چه په مات ږمنځ سر ږیره — ږ منځوی بد کا په ږیره
په شرکت چه ږ منځ کوینه — فلاکت به پرے ورشینه
په ولاړ چه ږ منځ کوینه — دا هم بده ویلرینه
چه په شپه جارو جار باسی — په کور خیر ترے و باسی
چه دَ نغن پو تکی خورینه — منځ پریږدی نیستی ورځینه
په څرګند چه څوک دخول کا — غم اندوه به پرے نزول کا
دخول هسے رنګه بو یه — چه پرے شک نهٔ شی څوک څو یه
چه دخول کښے څوک ویل کا — واړه بد کا شرمول کا
چه زنا کا آخر خوار شی — ځوانی مرګ نا برخوردار شی
چه خوراک کوی په ملا ستے — دَ دولت په کم و کا ستے
چه خوارهٔ خوری په ولاړے — وَ دولت له ملکه ولاړے
کهٔ په کټ باندِ خوارهٔ خوری — زده کړه دا خوارهٔ بنهٔ نهٔ خوری
چه په پښو کښے دِ پا ټزار وی — خوارهٔ دا هم بد کار وی
دَ ځُنب سره چه خورینه — فلاکت به پرے ورځینه
پوست دَ هورِ پیازمهٔ خیزه — دَ نیستئ په لارمهٔ خویځه
په جامه جارو کوٗ نه — دَ ځائے بنه نهٔ ده لالنه
چه خلال په هرهرچوب کا — کنده کار دے کنده توب کا

دَ چا رپایو په ګوارے
ګډیدهٔ مهٔ کړه په لارے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

فصل

ذکرد ایام منحوسه

هره میاشت وی دوه ایامه — نحس اے نیکو فرجامه
پکښے کارکۀ زیات وکم وی — کړۀ ئے نۀ بویه چه غم وی
څلورم د محرّم دی — ورپسے ئے بیا پینځم دی
د صفر غرّه ده یاره — ورپسے شلم وُشماره
د ډومبئ خورځوارلسم دے — ورپسے پوره شلم دے
د دویمے خور غرّه ده — اتلسم هم نۀ ښۀ ده
د دریمے خور لسم دے — ورپسے ئے یولسم دے
څلورمه خور وایمه — څلورمه بیا لسمه
په رجب کښے ده دویمه — ورپسے بیا دیارلسمه
د شعبان ده څلورمه — ورپسے ده بیا شلمه
په روژے کښے ورځ دریمه — ورپسے ده بیا شلمه
د شوال شپږم اتم دے — ذی قعده دویم انم دے
ذوالحجه شپږم اے یاره — ورپسے شلم وُشماره
بیا په هره میاشت نابه ده — چه روستئ چهارشنبه ده
داحساب دِ بیا دستاشی — چرے نۀ وی چه خطا شی

فصل

ذکرد رجال الغیب

داهم زده کړه کۀ تورزن ئے — په پرکاش په ښکارمیئن ئے
د جهان کۀ څوک آګاه دی — یا سبانان رجال الله دی
په اتۀ کُنجو نه کرځی — یا سبانی کا څکه غورزی
مخامخ کۀ څوک پرے درومی — فیروزی به بیا نۀ مومی
چه د دیو په کین څنګ وی — یا ترشا نور دِ آهنګ وی
استمداد دِ ځنے غواړی — د نصرت په کار دِ ویاړی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کنجغ باشم کوره — کنجغ بشم اے روره
کنجغ باشم زده کړه — کنجغ اشم شماره کړه
دوئ به وی په دامکان کښے — فکرښۀ بویه په ځان کښے

فصل

فالنامۀ مصحف

لون لون دی فالونه — طورطور دی قالونه
درمال د منجم دی — د جفری د نور هم دی
هرسړے چه مُسلمان دے — د هر کار پیشوا قرآن دے
چه هر کار په مومن راشی — په قرآن د ِ النجاء شی
په قرآن د ِئے نظر شی — کا د ِ هسے چه فال ورشی
اول هسے رنګه بویه — که فال اچوے اے ځو یه
اول شرط ئے طهارت دے — په وضو کښے برکت دے
فاتحه یو ځل و ُلو له — اخلاص ولوله درے ځله
دا آیت بیا له پسه — ته ئے ولوله اے کسه

وَمَنْ یَّتَوَکَّلْ عَلَی اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهٗ اِنَّ اللّٰهَ
بَالِغُ اَمْرِهٖ قَدْ جَعَلَ اللّٰهُ لِکُلِّ شَیْءٍ قَدْرًا ط

دا آیت ورپسے بیا دے — وئے لوله چه زیبا دے

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِیَ اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ط
عَلَیْهِ تَوَکَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیْمِ ط

ورپسے بیا دا دُعا د ه — درے ځله په لوست روا ده

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ تَوَکَّلْتُ عَلَیْكَ وَتَفَاوَلْتُ بِکِتَابِكَ
فَاَرِنِیْ هُوَ الْمَکْتُوْبُ فِیْ سِرِّكَ الْمَکْنُوْنِ فِیْ غَیْبِكَ

مصحف بیرته کړه وګوره — حرف د سطر روره !
بیا اُوه ورق شمار کړه — په اُومه سطره کار کړه
چه ئے حرف په سر کښے ورشی — په نیک بد ِ بیا نظر شی

Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ الف ورشی په فال کښے
ستا خوبی ده په هرحال کښے

په غلیم به دِلاس بر شی
کامرانی شادی به درشی

بَ په فال هر کوړه ښه ده
دَ غلیم چه اندیښنه ده

هرمراد به دِ حاصل شی
بخت دولت به دِحاصل شی

تَ په فال کښے ده کړ له
تو به کار شه کهٔ عاقل ئے

په هر کار چه عزم ستا دے
ترے په شاشه چه خطا دے

ثَ په فال کښے برکت ده
مبارک په هر نیت ده

ښهٔ دولت ده ښهٔ نعمت ده
سعادت ده عنایت ده

جَ په فال کښے جهد بویه
چه مراد بیا مومی خو یه

په کوشش به مقصود مومے
کنړه تش خالی به دروے

حَ په فال کښے ښه ده ویړه
نړحساب ترشمارهٔ تیره

هم به ستا غلیم نابود شی
میسّر په هر مقصود شی

خَ په فال کښے کامرانی ده
ولے لږ پکښے گرانی ده

تصدّق خیرات ئے روړه
بلا اړوی له کوړه

دَال په فال کښے حُما لاله
بهتړی ده کال تر کاله

تل به تهٔ مومے بے دیبه
خورمی شی له غیبه

ذَال په فال خواری ستا لپاره
په حاسد خواری شوه ویاړه

کهٔ دِ کار وبار پریشان وی
سرانجام به په هرشان وی

رَ په فال حاجت روا ده
ویاړه هره شادی ستا ده

تهٔ به زر صاحب دَجاه شے
یا به خان یا به بادشاه شے

زَ په فال نهٔ ده زیان منه
سودئے هم نشته لالنه

کهٔ په زړهٔ دِ څهٔ مقصود شته
نهٔ ئے زیان شته نهٔ ئے سود شته

سَ په فال کښے سعادت دے
دَ خوشئ هم بشارت دے

بد خصلت له څانه دور کا
همیشه خوشی سرور کا

شَ په فال کښے شقاوت دے
مکړه کار چه دِ په نیت دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

کهٔ په زړهٔ دِ شوروشر دے
دَ غلیم سره خطر دے

صَ په فال کښے صبوری کړه
له تلوارے نه دوری کړه

کهٔ تړ کار په صبر غواړے
صبر بنهٔ دے و به ویاړے

ضَ په فال ضامنی مهٔ کړه
نورچه ستا رضا هغه کړه

په هر کار چه عزم وکړے
کړه اندوه مکړه چه بنهٔ کړے

طَ په فال طهارت وکړه
دَ هر زړهٔ زیارت وکړه

په توبه کښے چه ستا مرګ وی
تردا به به نورځهٔ برګ وی

ظَ په فال مراد حاصل ده
دَ غلیم دعوٰی باطل ده

وَ هر کار وَ تړ چه مخ کړے
سخ دے ستا چه بل به سخ کړے

عَ په فال بنهٔ علامت دے
له غلیمه سلامت دے

نهٔ اندوه نهٔ به ئے غم وی
په غلیم به ئے ماتم وی

غَ په فال کښے غمګین مشه
په خوشئ کښے زړهٔ روشن شه

صدقه خیرات چه ورکړے
په غلیم به بیا ظفر کړے

فَ په فال کښے حکم دا دے
چه هر کار پکښے روا دے

یو سفر پکښے نهٔ بویه
اندیښنه ده پکښے لویه

قَ په فال کښے دَ چا کار دے
کړه ئے نورځهٔ انتظار دے

تړ به مردِ معتبر شے
سخاوت کړه چه لاسر شے

کَ په فال کښے سودمن نهٔ دے
کاف فیروز په دښمن نهٔ دے

کهٔ ځهٔ پیرے کهٔ ځهٔ پلورے
سود دِ نشته زیان به ګورے

لَ په فال دے ډیر بنا غلے
په خوبئ دِ دے ړاغلے

چه خصلت دِ فرخنده وی
خانده ستا دښمن بنده وی

مَ په فال نهٔ دے بنا غلے
پورا نهٔ دے ړاغلے

کهٔ غلیم لرے دَ وړاندِ
مکړه قصد په غلیم باندِ

نَ په فال خوبی لرینه
غم اندوه له دِله وړینه

په مانځه کهٔ دِل مائل کړے
لا به کام دولت حاصل کړے

Poha Foundation
A.S.KB

واؤ په فال دولت وصال دے
درست کمال اندر کمال دے

حاجتمند به د چا نه شے
که هرڅو معمر ته شے

ۀ په فال چه د چا راشی
نور به غم د ده له چا شی

په دُنیا به وی بے غمه
خوش به ورشی ترا رمه

لا په فال کښے که پوهیږے
نفے حرف دے که پوهیږے

واګشت بویه له غرضه
چه پاتیږی بے مرضه

ێ په فال غم د اعدا شه
تل خندا کړه عشرت ستا شه

که خپل یار له تاجداوی
نشته غم چه وصال بیاوی

پینځلسم باب

ذکر د تسابیح د حاجت د نماز

که ئے واورے تسابیح دی
په خبر سره صحیح دی

بل تسبیح تردا به نشته
تسبیحات چه هرهرڅه شته

هم تسبیح شی هم تحمید شی
هم تهلیل تکبیر تمجید شی

څوک چه دا تسبیح ادا کا
آمرزش په دم پیدا کا

که ئے د یروی ګناهونه
واړه څی په غاړه غرونه

دا تسبیح که څوک په څله
هره ورځ لولی سل څله

د دوزخ پرے اور حرام شی
د دۀ تن به چه هنګام شی

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ
اَکْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ

بل تسبیح دے تل ئے وایه
آمرزش غواړه له خدایه

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهٖ سُبْحَانَ اللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ
وَبِحَمْدِهٖ

بل تسبیح هرکوړه بنډ دے
چه لائق د د هغۀ دے

سُبْحَانَ اللّٰهِ الْمَلِكِ الْقُدُّوْسِ رَبِّ الْمَلٰئِكَةِ

Poha Foundation
A.S.KB

وَالرُّوحِ سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلٰئِكَةِ وَالرُّوحِ ط

بل تسبیح دے حُما جانہ نازل شوے لہ رحمانہ

سُبْحَانَ الدَّائِمِ الْقَائِمِ سُبْحَانَ اللّٰهِ الْقَائِمِ
الدَّائِمِ سُبْحَانَ الْحَيِّ الْقَيُّومِ سُبْحَانَ الْحَيِّ
الَّذِي لَا يَمُوتُ وَلَا يَنَامُ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ ط

بل تسبیح ھر کورہ بنۂ دے چہ ئے لولے دھغہ دے

سُبْحَانَ اللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ط سُبْحَانَ اللّٰهِ الشَّدِيدِ
الْاَرْكَانِ ط سُبْحَانَ مَنْ يَّذْهَبُ بِاللَّيْلِ وَ يَأْتِي
بِالنَّهَارِ ط سُبْحَانَ الْمَنَّانِ ط سُبْحَانَ فِي كُلِّ مَكَانٍ ط
لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ط لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
الْكَبِيْرُ الْمُتَعَالُ ط

بل تسبیح دے مُسلمانہ تہ ئے لولہ تسبیح جانہ

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْحَقُّ الْمُبِيْنُ ط لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
الصَّادِقُ الْعَدْلُ الْيَقِيْنُ ط لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ
سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِيْنَ ۔ اَلتَّحْمِيْدُ اَلْحَمْدُ
لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ حَمْدَ الشَّاكِرِيْنَ حَمْدًا كَثِيْرًا طَيِّبًا
مُبَارَكًا اَبَدًا ط دَائِمًا بِجَمِيْعِ الْمَحَامِدِ كُلِّهَا عَلٰى جَمِيْعِ
نَعْمَائِهِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ قَبْلَ كُلِّ حَالٍ ط وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى كُلِّ
حَالٍ وَ بَعْدَ كُلِّ حَالٍ اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ
وَ اَتُوْبُ اِلَيْهِ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ ط

داصلوٰۃ د تسابیح دے پہ کتاب کښلے صحیح دے
پہ څلور رکعته کیږی فاتحہ سورت رغیږی
ھر سورت چہ وی ادا کړہ استادہ بیا ادا دا کړہ

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
وَاللّٰهُ اَكْبَرُ ط

Poha Foundation
A.S.KB

دا تسبیح پینځلس ځله
بیا رکوع لره روان شه
پس لس ځله ئې وُلوله
بیا به لس ځله وُلوله

په قیام کښے ته ولوله
په رکوع کښے تسبیح خوان شه
په قیام وکړه بیا ځله
و سجود ترچه به چلے

فصل

د حاجت د نمانځه

که مهم د سړی پریوزی
دانماز د حاجت بنهٔ دے
لکه نمونځ د تسبیحات دے
قل هوالله که وُوائی
په سلام چه نمونځ ادا کا
مخ دِ کښیږ دی په بنی لوری
قل هوالله پانزده ځله
بیا دِ مخ کا په کینږ لوری
دا هم څو پینځلس یاره
هرحاجت که مسئلت کا

یا په غم په اندوه کښیوزی
هرحاجت لره لیمه دے
دا هم هسے رنګ صلوٰة دے
د تسبیح په ځائے هم بنائی
دادِ زده کا چه بیا دا کا
په سجود لکه نسکوری
دِ وُلولی له او له
د اخلاص په لوست دِ شوری
نور دِ غواړی حاجت یاره
خدائے به درست هغه حاجت کا

فصل

د نمونځ د شب برات

د برات په شپه لازم دے
په هرهر رکعت اے یاره
همکی پنځوس سلامه
قل هوالله چه ئے شمارشی
چه دا نمونځ سړے کذارینه

سل رکعته نمونځ دا هم دے
فاتحه اخلاص لس واره
د نمانځه شی چار تمامه
همکی واره هزار شی
دیر بے حد ثواب لرینه

نمونځ د شبقدر

د شبقدر په شب زده کړه

دوه رکعته نمونځ په شپه کړه

POHA
Poha Foundation
A.S.KB

وِتر ؤکذارہ بیا دا کړہ — کۂ توانیږے ہرشب دا کړہ
ہر رکعت فاتحہ خوان شہ — اُوۂ ځلہ اخلاص دان شہ
بیا سلام دَ نمانځہ وکړہ — استغفار دِ شروع تۂ کړہ

اَسْتَغْفِرُ اللّٰہَ الَّذِیْ لَا اِلٰہَ اِلَّا ھُوَ الْحَیُّ الْقَیُّوْمُ
غَفَّارَ الذُّنُوْبِ وَاَتُوْبُ اِلَیْہِ

استغفار اُوۂ کړے — چہ آخر کړے پرے همته
تۂ بہ وُ باخښۂ شے یارہ — تنها نۂ له مور و پلارہ
دیر ثواب دَ دے نمانځہ دے — څوئے کښم چہ هومرہ نۂ دے

فصل
دَ نمونځ دَ اختر په شپه

دَ اختر په شپه اے جانہ — پس له ماه رمضانہ
نفل نمونځ څلور رکعته — دی په تا له روایته
قل هوالله پنځوس ځله — په رکعت رکعت ولوله

فصل
دَ لوئے اختر په شپه

چه دَ لوئے اختر شپه راشی — بویه دا چه نمونځ دِ داشی
نمونځ دے څلور رکعته — د الحمد له سورته
بیا آیته الکرسی جانه — اخلاص درے ځله اے ځوانه

... ...

چه مهم لری دَ وړاندِ — په هفته دِ دا ورد کاندِ
دَ اتمام هفت نماز دے — دَ حاجت دپاره ساز دے
هم ثواب لری بے حده — کۂ ئے تل کذاری لابنۂ دہ

نمونځ دَ جُمعے په ورځ

په جُمعے څلور رکعته — نمونځ دے اے صاحب حاجته

Poha Foundation
A.S.KB

چه لانمونځ دِ کړے نۀ وی
د نمانځه پخوا لا بنۀ وی
هر رکعت فاتحه لوله
قل هو الله پنځوس خله

نمونځ د شنبے په ورځ

د شنبے په ورځ چه سازشی
څابنت څلور رکعته نمازشی
هر رکعت فاتحه لوله
قل هو الله پنځوس خله

نمونځ د یکشنبے په ورځ

یکشنبه دولس رکعته
نمونځ دے اے صاحب حاجته
هر رکعت فاتحه لوله
قل هو الله پنځوس خله

نمونځ د دوشنبے په ورځ

دوشنبے په ورځ بیا بویه
شل رکعته نمونځ اے خویه
فاتحه په رکعت جانه
بیا آیة الکرسی خوانه
بیا اخلاص بویه لس خله
په دا رنګ دا نمونځ ولوله

نمونځ د سه شنبے په ورځ

سه شنبه لس رکعته
نمونځ دے اے صاحب حاجته
هر رکعت فاتحه بویه
بیا آیة الکرسی خویه
بیا چه ورځ د سه شنبے وی
د زوال په وخت دا به وی
نمونځ کړه اتۀ رکعته
هر رکعت له روایته
په اول کښے فاتحه ده
بیا اُوۀ خله سوره ده
په روستی چار کښے درے خله
اِذَا زُلزِلَتْ وُلوله

Poha Foundation
A.S.KB

نمونځ د چارشنبې په ورځ

چارشنبه دیرش رکعته — په شپه نمونځ کړه په څونیته
یوځل سبع مثانی ده — یوځل آیة الکرسی ده
یوځل آمن الرّسول دے — قل هو الله بیا قبول دے
بیا په ورځ څلور رکعته — نمونځ دے اے صاحب حاجته
نماز پیشین چه وګذاری — بیا به دا همت وګماړے
فاتحه ده له اول له — قل هو الله بیا شل ځله

نمونځ د پنجشنبې په ورځ

پنجشنبه څلور رکعته — نمونځ دے اے صاحب حاجته
فاتحه ده له اول له — قل هو الله پینځه ځله
بیا نود ۹۹ ونه نام یاد کړه — بیاحاجت غواړه زړه بناد کړه

نود ۹۹ ونه نومونه د باری تعالیٰ

نود ونه نام د باری دینه — مندرج په کتابونه
غور چون پکښے نه نوی دی — چه په قول د نبیؐ دی
هر مومن چه ئے لولینه — ترجنته به ورشینه

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الْمَلِكُ الْحَقُّ الَّذِیْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ
یَا اَللّٰهُ یَا رَحْمٰنُ یَا رَحِیْمُ یَا مَالِكُ یَا قُدُّوْسُ
یَا سَلَامُ یَا مُؤْمِنُ یَا مُهَیْمِنُ یَا عَزِیْزُ یَا جَبَّارُ
یَا مُتَكَبِّرُ یَا خَالِقُ یَا بَارِئُ یَا مُصَوِّرُ یَا غَفَّارُ
یَا قَهَّارُ یَا وَهَّابُ یَا رَزَّاقُ یَا فَتَّاحُ یَا عَلِیْمُ
یَا قَابِضُ یَا بَاسِطُ یَا خَافِضُ یَا رَافِعُ یَا مُعِزُّ
یَا مُذِلُّ یَا سَمِیْعُ یَا بَصِیْرُ یَا حَكِیْمُ یَا عَدْلُ

Poha Foundation
A.S.KB

يَالَطِيفُ يَاخَبِيرُ يَاحَلِيمُ يَاعَظِيمُ يَاغَفُورُ
يَاشَكُورُ يَاعَلِيُّ يَاكَبِيرُ يَاحَفِيظُ يَامُقِيتُ
يَاحَسِيبُ يَاجَلِيلُ يَاكَرِيمُ يَارَقِيبُ يَامُجِيبُ
يَاوَاسِعُ يَاحَكِيمُ يَاوَدُودُ يَامَجِيدُ يَابَاعِثُ
يَاشَهِيدُ يَاحَقُّ يَاوَكِيلُ يَاقَوِيُّ يَامَتِينُ
يَاوَلِيُّ يَاحَمِيدُ يَامُحْصِي يَامُبْدِئُ يَامُعِيدُ
يَامُحْيِي يَامُمِيتُ يَاحَيُّ يَاقَيُّومُ يَاوَاجِدُ
يَامَاجِدُ يَاوَاحِدُ يَااَحَدُ يَاصَمَدُ يَاقَادِرُ
يَامُقْتَدِرُ يَامُقَدِّمُ يَامُؤَخِّرُ يَااَوَّلُ يَااٰخِرُ
يَاظَاهِرُ يَابَاطِنُ يَاوَالِيُ يَامُتَعَالِيُ يَابَرُّ
يَاتَوَّابُ يَامُنْعِمُ يَامُنْتَقِمُ يَاعَفُوُّ يَارَؤُفُ
يَامَالِكَ الْمُلْكِ يَاذُوالْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ
يَارَبُّ يَامُقْسِطُ يَاجَامِعُ يَاغَنِيُّ يَامُغْنِيُ
يَامُعْطِيُ يَامَانِعُ يَانُورُ يَاهَادِيُ يَابَدِيعُ يَا
بَاقِيُ يَاوَارِثُ يَارَشِيدُ يَاصَبُورُ يَاصَادِقُ
يَاسَتَّارُ بِرَحْمَتِكَ يَااَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ط

خاتمه

شکرانه د کتاب څوبیته

شکر دا چې په آخر شۀ
دا کتاب م تمام زر شۀ

په ۷ روژه کښې التیام شۀ
د اختر په ورځ تمام شۀ

چه تمام م په خامه کړه
ملۀ نوم فضل نامه کړه

ترجمه ئے هم یو نوم دے
کۀ ئے بولے څوک موسوم دے

څوم توان څوم مجال وو
دام حال دام مقال وو

Poha Foundation
A.S.KB

کارمدار په استعداد دے
یوشاکرد دویم استاد دے

دست بالائے دست یادیږی
په خپل کارهرڅوک ښادیږی

ماته خپلے شروبے ښے دی
کهٔ خوږے دی کهٔ تروے دی

وردِ نیشی دوه لاسه
نهٔ ترخط نهٔ تر قرطاسه

یوچه خام بیهوده خط کښی
بل کهٔ ښهٔ کښی چه غلط کښی

د کاغذ مخ توره وینه
خط چه خام بیهوده کښینه

خدائے واخله کهٔ ښهٔ خط کښی
کهٔ ئے خائے په خائے غلط کښی

د خبرو پیوند کړونے
د جگړ وینے خورے وینے

چه هرحرف سره پیوند کا
د جگړ په وینو شخوند کا

په مثال لکه جولا دے
چه په خپل قماش آگاه دے

په شماره ئے دی تارونه
زیات وکم ئے دی عارونه

کهٔ یوتار ئے زیات وکم شی
په وودنے ئے ساز غم شی

څوک دیبا اوکم خواب ووبی
څوک شړئ اوخمتا ووبی

په وودل کړه سر په څړیکی
پکښے کا د زړو لیکی

تنستے ږدی د ململو
کشیدے کا په بخملو

چه م حکم باندِ رائے کړ
ما دا هومره کارنمائے کړ

کهٔ تردا څوک ښهٔ ووائی
مړک ئے مهٔ وه تل دِ پائی

والسّلام خبره تم شوه
کهٔ په بیش وه کهٔ په کم شوه

په ورځ د دوشنبے ۲۵/ ماهِ رمضان المبارک غفط سنه ۱۰۸۹ھ
- ختمه شوه -

کاتب : غلام لطیف "چپرهارے" ۲۹/۱/۱۹۹۹ء

Poha Foundation
A.S.KB

اُوم توک

POHA

بازنامہ

پوھه

Poha Foundation
A.S.KB

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

خدایه تهٔ په زړهٔ کښے اچوے دا مینے
چه ښے کینږم پیژندلی دی دا مینه
په طفلئ م د چمنو د چتو بنکار کړ
په غرځهٔ پسے به تلم په سم په غرونه
ورپسے م له مرغونو سریکار شو
هم م کړهٔ د دُنیا خورنګه کاروونه
په داسن چه تر شپیتهٔ م زیاتی دوه دی
اورنګ زیب له هند وباره دی راغلی
داخلور پینځه کالونه د فتور دی
مغل واړه په ارمان د انتقام دی
د مغل تکیه په زر په ملک په مال ده
بے وطنه بے اولسه تنها کښی
په دا تور کښے کهٔ دوه نوردی دریم زهٔ یم
نوره هم په مخکښے شته کهٔ کم و زیاته
کتابونه د هر فن راسره نور شته
په هر زړهٔ کښے چه میشتهٔ وی هغه مینه
زهٔ څهٔ لوئے هلک م سل څوئ اونسی دی
څوک بنکارونکا په غشی تیر اندازدی
څوک په غرهٔ په صحرا کرځی بنکار د سوکا
څوک په بنکار د تازی سپی هوس لرینه
خدائے د واړه لری تل په ډیر دولت کښے
پلار نیکهٔ م هم د بنکار هوس ووکړے
کهٔ د تورے کهٔ د بنکار دا دوه هنره
نهٔ م کار په زرداری نهٔ په ساتل دے

چه په بنکار د مبتلا کړم تهٔ م وینے
تا څما په زړهٔ کښے ځائے کړله قرینه
څلمیتوب م له هوسیو سریکار کړ
په توپکو م ویشتلی دی زرګونه
ځان او هوش م همکی د باز د بنکار شو
هم م هیڅکله ناغه نهٔ وو بنکار و نه
پښتانهٔ مغل په څو سره اخته دی
د اتک حسن ابدال ئے دی نیولی
چه مغل د پښتانهٔ په تیغ چور چور دی
د خوشحال د سر په فکر صبح وشام دی
د خوشحال خټک تکیه په ذوالجلال ده
غره په غرهٔ لکه غرځهٔ په غرونو تښتی
خلاص په هسے وخت د بنکار له کاره نهٔ یم
د باز ونو مینے راوستم تر سوا ته
خو څما له بازنامے سره سرور شته
کفتګوئے همکی له هغے شینه
همکی د بنکار د مینے هوسی دی
څوک څما غوندِ عاشق په بنکار د باز دی
په توپک سره د غرهٔ د غرځنو کا
هر یو خوښ په هغه بنکار وی چه ئے مینه
تل د ژوی په عشرت په فراغت کښے
دا هنر دے په میراث مونږه راوړے
راته پاتے له آبا دی له پدره
کاروبار م په بخښل او په خوړل دے

Poha Foundation
A.S.KB

کۀ سخا دہ اوکۀ ټورہ کۀ خامہ دہ
پہ دا درے توکہ ځما تللی نامہ دہ

وَاولاد وَتہ مِ پاتے شوہ دا واړہ
کۀ مردان وی ترے بہ نۀ غړوی غاړہ

پہ فارسی مِ بازنامہ دَ هُنر کښلی
پہ پښتو مِ ورتہ وکښۀ نظم کښلی

پہ نهۀ سوہ اونولس بیتہ تم شوہ
خا تمہ دَدے بنۀ نظم پرستم شوہ

کۀ بنسټینہ کۀ علاج کۀ غزلونہ
همکی لری اوۀ څلویښت فصلونہ

زر پینځہ اتیا کالونہ دَ هجرت دی
دَ رجب ورځے آخر شوے نهایت دی

پہ لړم کښے مِ شروعہ بازنامہ کړہ
پہ شپږ ورځے مِ تمامہ پہ خامہ کړہ

چہ ځما ژبہ ګویا پہ شاعرئ شوہ
تۀ بہ ولے چہ ګویا پہ ساحرئ شوہ

طبیعت مِ پہ مثال دَ باتور باز دے
کۀ ئے ګورے دَ هرشی وښکار تہ سازدے

لہ وهمے فصل پہ بیان دَ پیژندګلئ دَ باز کښے

بازکۀ لوئے وی هم تیز پروی بے بها دی
دَ نور چا غرض پرے نشتہ دَ بادشاه دی

پہ باز و نو کښے کتهٔ باز نیسہ غوره!
رنګ ترکیب وَتہ ئے مۀ ګوره پسره

کتهٔ ئے سر او وږے ئے پلنے ستړے کراغے!
کتهٔ ورمیږ لنډه لکئ پرے نیسہ کاغے

اوږد مار سر غاړہ اوږده اوږده لکئ
باز هم دا دے سینہ ور غونډے پنډئ

ستړے سرے دَ باز نشان دَ شجاعت دے
کهرباً ستړے دلیل دَ بښۀ خصلت دے

کۀ دَ باز دَ پوزے سر کبود نمائے وی
پہ لکئ کبود دلیل ئے دَ بښۀ رائے وی

څودَ باز پنډئ لنډئ وی پر قوت وی
څودَ باز مبنوکہ لویہ بے همت وی

دَاوږو ترمینځ دَ باز پرونہ بښکاریږی
لکہ سیب بهی هغه بهتر شماریږی

چہ دَ باز ستړکہ وتلی وی څۀ ږدہ
دا نشان ئے دَ شوخئ دے کړہ ترے ږدہ

باز چہ دیر خریطہ دم وی دَ خندا وی
لږ لم څوری دَ لوئے بښکار دَ نیوو دا دی

زورند لم لنډہ ئے غاړہ سپینے ستړے
لینګور نری بتر کنډہ تر چرګے

کۀ تیز پروی دلاور وی چار دانګی
بد دی نہ ترے صدقہ نامرد لانګی

زیړے پښے دَ یار هم نۀ دی خوش نما یہ
دیر اوږدۀ شاه پرکۀ بنائی کۀ نۀ بنا یہ

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دویم فصل په بیان د رنګ د باز کښے

د بازونو رنګ ته مهٔ غږ وه ستر کے
که تیغون دی مګر نشته سپینے چرګے

تیغون باز ځکه په قدر په قیمت دی
چه کمیاب شونه چه ښهٔ په شجاعت دی

تر تیغون نه قیر خیشن بهادران دی
په میر شکار باندِ دا دواړه لکه ځان دی

بال د قیر د تقدری غوندِ نمود وی
خوشین سُور په سینه پاس په رنګ کبوډ دی

بیا په دا پسے سُور باز چه سیاه فام وی
تور منقاد تورهٔ ټ ژبه تورے کام وی

زیر سُور فام لوے کنجکی دیبا پر
په هُنر په خوئ بهتر وی تر چهر

سیه پشت کهٔ څهٔ سختی لری په ځانه
که ٔ ساز کړی نورے وګورهٔ مړانه

تر دا څو رنګه ښهٔ نهٔ دی نور رنګونه
که ٔ پوهیږے خو منه مکړهٔ جنګونه

تور زری کهٔ په سارهٔ کښے مستحکم وی
په هُنر په خوئ خصلت تر نورو کم وی

زیر بازونه کهٔ شوده کهٔ ګل بادام دی
په سارهٔ کښے تر تور باز پورے بدنام دی

دریم فصل په بیان داشیان د باز

چا اشیان چرے د باز نهٔ دی لیدلے
داشیان ٔ خو یو نوم دے اوریدلے

داسپین غږ چه له قافقاسه راروان دے
لکیدلے په خطا په هندوستان دے

په میزان کښے راخوارهٔ شی له شماله
د ظلمات په نواحی کښے لری جاله

داسپین غږ تر حساب ډیر لری بناخونه
په بناخو نو کښے رائیشی بازونه

د هر غږهٔ چه وُنے ډیرے هوا بنهٔ وی
هغه غږونه ٔ مکان په ورځ په شپه وی

ابتدا په سپینو غږونو باندِ راشی
خوښ له واوُړو وریدلو په هوا شی

چه په غږونو کښے سارهٔ د ژمی ډیر شی
تار په تار سره خوارهٔ په کوم سیر شی

په میزان کښے په عقرب کښے ډیر نیول شی
په لیندهٔ کښے خال خال تیز پرنیول شی

باز هغه چه بنهٔ هوښیار دام دار نیولے
بل هغه چه نا پکار دام دار نیولے

د هوښیار دام دار باز نهٔ وی پرکیدلے
دا نادان وی پرکیدلے ترهیدلے

چه هوښیار دام دار ے ونیسی په تله
په سپینو کښے ٔ پرانزه اے د لـه

Poha Foundation
A.S.KB

چه دام دار څخه په تور کښے و تور یږی
خو ژوندی وی هغه خوئ نۀ هیریږی

د نا دان دام دار نیولی باز په صبر
په روږو پرانزه مکړه بیړه جبر

په بنۀ ځائے کښے ساته تماغه ورکړه
بیړکیدل خواږی واړه ترے بدر کړه

په خوراک د بنو طمعو چه بنۀ دوناب شی
بیا د هله د کشادو د طناب شی

د عقرب نیولی لا ساتلی بو یه
د لیندے نیولی تنده دی وئے سو یه

د یرباز ونه په خطا دی یا په دوم دی
په شیروان په ترکستان کښے هم هجوم دی

څکه سپین تیغون راځی له ترکستانه
د یرئے نیسی تول پرے راشی له آشیانه

نۀ چه کښی په باز و نو کښے باز سپین شته
سپین چرغونه سپین شنقار او هم شاهین شته

مالیدلی دی په ستر کو شکرے سپینے
څو بانے سپینے تیغون په رنګ مهینے

ابلق باز ابلق جوړه م دی لیدلی
چه دما په غړۀ دما دام دار نیولی

په کار غانو په تمځرو کښے تیغون شته
په چمنو او په سپیر کنډو کښے داګون شته

څلورم فصل په بیان د ترناک باز کښے

چوز باز ونه په عزت قیمت لاشک دی
هنرمند د بنکار په کار کښے داشتولک دی

داشتولک بوزم تولک نۀ وی بے خال
لالیدلی ئے مرغئ نۀ وی په خال

داشتولک لړه هوښیار سړی باندۀ دے
چه ئے واکه کار د هر هوسناک نۀ دے

داشتولک شنقار کۀ چوز واړه سړۀ زړۀ دی
دلاور دی هنر ور دی هم نیک پر دی

داشتولک چه په توپئ کښے وویږی
نور ئے لرے کړه په پچه نۀ پیریږی

چرغ خو چوز وی په کار نۀ دی ترناک
مګر جاړے ماړے و نیسی بد څواک

داشتولک شاهین د چا په حساب شمار دی
چوز دامی ئے په هزار حیله پکار دی

کۀ شاهین دی خو پسندلی اشیانی دی
کۀ ئے موے لا بهتر شاه جهانی دی

ترناکه با بنه بنه په غم لوړه
چه بهیری درته نیسی نور په څو ده

کۀ لګړکۀ ترمیته کۀ بیسره ده
د دے واړه په چوزئ کښے چاره بنه ده

اشیانی شکره بهتره تر دامی ده
ترناکه چه ساتلے شی خامی ده

اشیانی لګړ خومۀ پیره په تۀوره
ترمیته اشیانی کۀ کوری ده کسوره

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه په هند کښے اشیانی خیژی کوکجال وی
په تیرا د ترمیته جالے هرکال وی
که شکره ده که بیسره ده که دونئے
دیر وئیل ئے په مانئ شی خبر نئ ئے
په خپل خائے واړه پکار دهرسناک دی
په دیدن په تماشائے ترینا ک دی

پینځم فصل په بیان د بندونو د باز کښے

بند د باز د بابنے نئ بویه چه سرهٔ وی
سرهٔ بندونه باز بابنے لره ښئ نئ وی
غوښتخوارهٔ مرغونه نور وربانډ راشی
سرهٔ بندونه باز بابنے لره بلاشی
سپین او تور په رنګ بندونه د باز ښئ دی
موافق د باز ۰ پښو سره سازښئ دی
چغاول د هرګز نئ وی په خنګل کښے
تیار مړک دے د تمځی په نیول کښے
څارپر چوزو لره ښه ده جغاولئ
یا بټیری یا چه نیسی پرے هیلئ
جرس هله چه یا غروی یا خنګل وی
اوکئ نئ خو بیهوده زیاتی خلل وی
بے توپئ د بابنه نئ وی میر شکاره
مګر هله چه کریز وخوری څو واړه
د شاهین د چرغ خو خود توپئ په ځان وی
د شنقار او د بارئ هم په داشان وی
له اوله توپئ باز لره ضرور ده
چه ئے لرے شوه له سره نوره دورده
په همه واړه مرغانو صاحب دے
باز په داچه بے توپئ هم مصاحب دے

شپږم فصل په بیان د پیژندلو د پینځال د باز کښے

چه د باز پینځال کتهٔ وی لرے درومی
په اوبو کښے لامبی رغړی فرحت مومی
ځان چه وځنډی آوازئے ځی د پرونو
یکپائی کا پر ردغن کا تر نو کونو
هم ښئ خوری ښئ هنر مومی په سینه پرې ځی
آسائش کا فراغت په لوبو کښے وزی
په پینځال کښے آلوده نئ که خپل پرونه
نئ ئے ناست وی پکښے نئ وی د باد غونډونه
په ججوره کښے آواز د قرقر نهٔ کا
سرونغاړی په پرونو ځان اودهٔ کا
دائے واړه علامت د خیریت دے
که ئے دا نئ وی نشان ئے د زحمت دے

اُوم فصل په بیان د نوی باز کښے

نوے بازچه په جال کیباسے دام دا سره
خپل وربوز په څادر وُ نغاړه رووړشه
بندئے واچوه په پښوکښے ستړکے دواړه
یوځوځاځکی اوبهٔ واچوه وباز ته
بیائے کښینوه په لاس آواز پرے مکړه
کوزئے کښینوه په مزکه چه ځان ساز کا
کهٔ ئے وخوری کهٔ ئے نهٔ خوری په خپل طور
نوی بازلره یا نر رکه یا کوتره
هم دا هسے رنګ دِ خوری غوښه پیرو
پرمهره دِ خوری تلخه دِ خوری له دله
وازده بیله ځنے توګه تورے غوښے

اتم فصل په بیان دَ موخته کولو دَ بازکښے

باز پرانتی دَ تو پئی بنهٔ دے ترمزی
په سوراخو بهٔ ئے وا کاچه پوهیږی
بیا په هسے دستکشئ هُنر مخدوم کړه
ځنے دوه پهره بس په خوئ نیک بخت وی
په خپل ځائے کښے قرار ناست وُسه مهٔ شوړه
کهٔ دِ ولیدهٔ چه لاړه دَ دهٔ ویره
چه بنهٔ رام شی نورئے خلاص کړه له آشوله
چه ورځنے عالم کوړے ځان کوښه کړه
کاه بیکاه ئے کهٔ وه په شراو شور کښے
خهٔ بنو ورکړه چه ئے لرے فکر خام شی
سړی خهٔ چه سپی اوادس سوه کهٔ وه کړه
نوی بازلره دا هومره خوراک بنهٔ وی

باندِ هیڅ مکړه ناره دَ خدائے دپاره
بنهٔ ئے وُنغاړه په جال کښے پرے خبر شه
بنهٔ ئے وُکنده په مزی وئے نغاړه
هیڅوک مهٔ پریږده سړی ولوړ آواز ته
اوبهٔ غوښے په بنهٔ طور وریښکاره کړه
زړه په ځائے له ډیرے ویرهغه باز کا
په رضا سره ئے پریږده مکړه جور
یا دچرګ یا دَ تراج غوښه ده غوړه
ترهغه چه په خربښت کا سینه سخته
کُچ نا نبات سره کهٔ وه دهم کله کله
ورکوه باز ته نهٔ وللے کینه کښے

POHA

Poha Foundation
A.S.KB

چه ئے تړ دننه ډک پاسه خالی وی
درسته شپه د باز آرام او خوشحالی وی

باز کړ نړ وی که بنکاری خوسپک سیر بنډ وی
لاخو نوی باز چه سپک موړشی ډیر بنډ وی

په تناب ئے د ویښتو په حلقه ساز کړه
په شپه شپه ئے بنډ آشنا د تبل باز کړه

هنکامو لړه ئے تل صبا بیکا وړه
نور ئے بنکار ورته بیکاه نه چه په کاه وړه

نوے باز چه په غرمه په چاشت الوزی
په باز دار به ئے آخر کانړی پریوزی

اول لاس په هسے بنکار هور کړے بویه
چه د بل مرغۍ یونډ وی یا په سویه

چه یکه یکه څلویښت لاسونه خیرشی
بیا ډهله بنکار په نوی مرغۍ ډیرشی

نوے باز چه ډیر لاسونه مړ وینه
د باز وچه شی دننه د زړۍ وینه

چه حواس کښے ئے خلل ضرر پیدا شی
د کریز تر وخته نړ رسی فنا شی

نوے باز د په بیکا بیکا الوزی
په هیلیو د په وخت په کاه الوزی

د پرواز ویړه ئے نړ وی دا دوه وخته
عصر فجر دواړه یاد لړه نیک بخته

د صافی مالکه وچوز لړه خواری ده
بس د چوز خو پرمهړه طعمه داری ده

په خالی نبات که صاف شی باک ئے کوم دے
د صافی سودئے بے مالکے خو معلوم دے

یوئے لړی له درونه خلط اخلاط شی
بل ئے رنګ تر و تازه وی په نشاط شی

د صافی سړه هاله مالکه لازم شی
چه لوئے بنکار و ته د زړۍ وی یا سالم شی

که په بنکار کښے لړه بړه که اظهاره
مست د وناب وی هاله مالکه بویه یاړه

د صافی د اُوۍ چنی نبات وی
نه څه وزن د نمک د چنی زیات وی

که د وزن د نمک چړے زیات کم کړ
په خپل لاس د باز د مړک یاد الم کړ

په صافی کښے ئے ډیر کار دے تلوار مکړه
لکه حکم د اُستاد دے هم هغه کړه

نهم فصل په بیان د اموختہ کولو د باز په بنکار د مرغابئ

که تړ غواړے چه د باز مرغابئ گیر شی
بیړه مه کړه چه داکار به په تدبیر شی

په دنګ دنګ چه بنے بنے وُوهی باولئ
اول ورکړه پیش پرانه مرغابئ

بیا پلی ورته نژدے شه پله کوړه
چه ئے نسی هسے رنګ ئے هیله ژغورړه

په پله ئے پیاده مور کړه یوځو لاسه
بیائے هله مړوه د اس د پاسه

Poha Foundation
A.S.KB

قواعدد میرشکارئ هنرئے دا دے
هرهُنردَ قواعدسره زیبا دے

ګنی ما په باز جوړه ډیرے هیلئ
څو نیولی په خپل لاس دی بے باولئ

چه یوځلے په بنکار کښیوزی بنهٔ باز ونه
په خپل زړهٔ کښے خود دبنکار لری رازونه

مرغابئ او باز کهٔ پریوزی په اوبو کښے
په اوبو کښے ئے هم دے لری په پښو کښے

هسے شان په قرارئ راشه ورباندِ
چه ورتک څنے دِ باز ویره نهٔ کاندِ

کهٔ ئے پریښوه مرغابئ دابه بنهٔ خوئ که
د اوبولهٔ مرغابئ نه به کوږ روئ که

کهٔ ئے پرے نښوه لاسونه کړه ترے لاندِ
مرغابئ او باز غوټه کړه لاندِ باندِ

چه په ویره څنے وکاږی نو کارے
چه منکر شی له دے فعله کړه پرچارے

چه په وچه مرغابئ نیول عادت کا
نور د باز په دود د نوی بنکار جرأت کا

لرے لرے ئے پریږده چه سینه کښ شی
په ډیر تبل مرغابئ نیسی ستا خوښ شی

خودبه خودبه د مرغئ په رس عادت شی
څهٔ حاجت چه په دا کار به مشقت شی

لسم فصل په بیان د بنکار کولو د نورو مرغانو په باز باندِ

د باز بنکار خو مرغابئ ده کهٔ ئے کورے
بیا سونا بنا ئسته غاړه ستړے تورے

زړے هم په الوتلو تقصیر نهٔ کا
باز چه څان ورپسے جوړ که چغار بنهٔ کا

تور تار وچه شه قندیل شی هم بدنهٔ دے
چه ئے واخلی باز نشاط وکا ډیر بنهٔ دے

نداره کهٔ د تمځی هر څو بنه ده
یا جره دی یا تمځی یا بابنه ده

د تمځی کور دِ وران شی باز په څان کا
په هر بوټی ئے وهی پرونه ئے وران کا

چه بتیری نیسی بنے نیسی سیسئ
تیز پری د باز په دا ده نور کیسئ

بنهٔ میرشکار به په تمځی تلوار نهٔ که
څان چه سازکه بیا به ساز پسے مرغه که

کهٔ د باز معراج دے څاړے میرشکاره
امّا بند د پښے ئے وباسی له کاره

چوزه باز وته آسمان کښه ترڅاړی
بنهٔ باز ونه چوز هیلئ غوندِ رانغاړی

د سرخاب نیولے جره لره هُنر دے
ترهیلئ لا د باز وته بهتر دے

قاز قلنګ چه څوک په باز نیسی ستم کا
بنهٔ شیرین باز ونه په الم کا

یکساله طاؤس هم بنهٔ دے څنګ ئے نهٔ وی
چه آزار د باز د پرونو د جنګ نهٔ وی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

که په بازدے خودَ سرئے نیول بویه
ترینا ک لره بدی نهٔ لری سویه

ترینا ک څنه چل ول وی دَ نیولو
چوز دلاوره پرے حمله که دَ وهلو

ترینا ک بوزم تولک ترچوز بهتر دی
بدخوداچه بنهٔ کریزنهٔ خوږی شوخ پردی

یوولسم فصل په تشویق دَ بازونو دَ بنکار کښے دَ غزل په طرز

دَ بازونو بنکار کچادے دَ زر دار
هم زردارهم بے پروا قلندر وار

که ئے غم دَ هوس کا دَ زیان ئے نهٔ کا
که ئے مری په قوش خانه کښے څو دینار

دَ هغهٔ سړی څهٔ کار وی په بازونو
چه بنده وی دَ دَرم او دَ دینار

دَ بنکار کار په مصلحت په سیالئی نهٔ دے
دا یو عشق دے چه ئے ورکه کړد کار

چه بادر باذل باسل عالی فطرت دی
دَ هغهٔ په زړهٔ کښے حب پریوزی دَ بنکار

قمار باز به له قماره صبر وُکا
مست به هم شی له شرابو توبه کار

زهٔ خوشحال به دَ بازونو بنکار پرے نږدم
څو څو ندے یم دائم کار دائم روزکار

دولسم فصل په بیان دَ تعریف دَ جُرهٔ کښے

جُرهٔ څهٔ دے، باز نږدے که پوهیږے
په تعلیم کښے تر باز زردے که پوهیږے

ترپینځه کریزه باز الواتهٔ بنهٔ کا
چه جرهٔ سه کریزه شی پرش نهٔ کا

په کریز کښے قابو چی شی کوته پر دے
تر کریز لاهورته تلهٔ دَ دهٔ هُنر دے

لوئے کتهٔ جره دَ باز پر دود کریز که
په پرش دور دوی لکه باز تیز که

سینه ورلنډه لکئی جره پکار دی
کتهٔ سرئے کړاغے سترګے دَ لوئے بنکار دی

غاړه ور کتهٔ کتهٔ مبنوکه وړے سترګے
هم هغه جره وهی دَ غرونو چرګے

یا ډیر کتهٔ وباز تهٔ څوړ جره هغه دے
یا بنهٔ جوړ هرګوره وړ جره هغه دے

لکه رنګ ترکیب دَ باز هغه جره دے
لکه باز پهن دراز جره هغه دے

که دَ باز مینه په بنهٔ جره ماتیږی
عراقی چرے ترکی سره سمیږی

لکه باز پرونه ساز کا خوش روی که
جره کله هغه هسے دور دوی که

Poha Foundation
A.S.KB

چه د باز علاج دا روهسے د دۀ کړه
طبیعت نے د پیر نازک دنے لانے بنۀ کړه

چرے نۀ وی چمے د پیر په بنکار کښے خوبه کړے
حلاوت نے دے په داچه بنکار پرے لږ کړے

مرغابئ درے خلور زرکے دا هومره
په تارو تمځری څۀ وایم چه څومره

د یارلسم فصل په بیان د بنکار د بانے کښے

بانه هم د باز د کوره یو مرغے دے
پرورش نے کۀ څوک ۀ کا عجب شے دے

بانه څۀ ده په لیدل سره محبوبه
کۀ ئے ۀ کورے مطبوعه ده مرغوبه

لکه کل په نزاکت هسے نازکه
په هنر په لطافت هسے نازکه

په رنګونو لکه باز هومره رنګونه
په نیولو په وهلو شوخ و شنګه

ترهیلئ و ترسرخابه د دے بنکار دے
په دا هومره جوسه دومره د د کار دے

باز جوړه بانه یوشان اموخته کیږی
و بانے ته باولئ شے اندوخته کیږی

اشیانی بانه تحفه ده کۀ مونده شی
دامی لا تراشیانئ پرش نے بنۀ شی

کۀ د زړۀ وی چه بانه شی کلان کیږه
چرے نۀ شی خام کشاده بے تدبیره

باز جوړه بانه کۀ بنکار که خام کشاد
په حساب د هوښیار څۀ دے لکه باد

کۀ ئے څۀ خو وینه زیاته د وجود شی
یائے کمه دست کشی کړے نو رنا بود شی

له اوله زیره مۀ بنیه بانے ته
زاغ دراج زرکے ئے اچوه و پښے ته

چه یو څولا سونه سیره په لوئے بنکار شی
هوسناک د بیا هیلیو ته تیار شی

چه یو دوه چرګے پرے و نیسے په مینه
نور پرے نیسه مرغابئ لوئے کمینه

بیا له پسه چه کیږه شی په لوئے صید
دریزه نۀ ئے هم مۀ لره په قید

کلان کیږه ریزه کیږه بانه بنه ده
چه ناموس که په هر بنکار بانه هغه ده

د محصول چرچنړے لا ورله بنے دی
د بانے په سیل چرچنړو تماشے دی

چه په کړ چنده څوک بنۀ کا بانه سازه
تیز پرے باند بنکاره کا څوځو نازه

چه بانه د خوب کیږی وکه نور سیره
کشاله و رباند مۀ پسنده تر ډیره

باز بانه چه خوب کیږی وکه سیر یږی
هم هغه ئے خوئ خصلت شی نه هیریږی

چه په غږ د لږه راشی بانه ستا ده
چه په غږ د شیدا نۀ وی د هوا ده

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په طلب ئے هسے خپله په هُنر کړه
چه دَ ځان سره ئے تهٔ شیر وشکر کړه

رنځ علاج علت دارو لکه دَ باز دی
دَ بانسے هم هغه هسے ورته ساز دی

څو مسهل دَ نبات ورکړه بے نمکه
مالکه زیان لری بانسے لره بے شکه

دَ بانسے چه سینه سره وی په شا تورہ
سر فرازه منکلوره بانسه کوره

سره زیړه بانسه سنه ده کل بادامه
بده کومه لکی وره بد اندامه

کهٔ بانسه تر ډیره کریزه وُرسیږی
دَجره په طور به نهٔ قابو چې کیږی

څو کریز باندِ تیریږی لا بنهٔ کیږی
کال په کال په خوبګیر یو کښے زیاتیږی

دَ بانسے په بتوله کښے لا ډیر کار دے
چه بانسه ډنګره نهٔ کا نهٔ خیر نه

چه بانسه ئے دست روکړه میر شکار دے
هم هغه سړے به کاندی پرے نیونه

څوارلسم فصل په بیان دَ نیولو اودَ ساتلو د نوی باز کښے

کهٔ په نوی باز بیګا بیګا څوک بنکار کړه
دَ پرواز ویره ئے لږه ده بنهٔ کار کړه

څا بنت غرمه چه څوک په نوی مرغهٔ بنکار کړه
دَ پرواز ویره ئے ډیره ده بد کار کړه

هر غرمه په څا بنت غرمه تر نماز پښینه
وآسمان ته په پرواز په دور ځینه

دَ صبا په وخت ئے فکر دَ طعمے وی
دَ بیګاه په وخت ئے غم آرام دَ شپے وی

باز کهٔ هر څو په پهره په هنر ساز کړے
څولا اوم دی لا به تهٔ ترے احتراز کړے

چه پخته شی په هر کار به اموخته شی
په باز دار دَ بنکاری باز نظر دوخته شی

چه ډیر څورب بے پروشی کهٔ بنکاری دے
هم ورک شوے په کوهسار په هواری دے

ډیر بنکاری خانه کریزدی مالیدلی
له مستئی نه وآسمان وته ختلی

باز چه پاس په پرواز وخیژی آسمان ته
په سل کروهه ځی په دم وهر مکان ته

دَ بد خوئی دَ لمکهٔ وُتړی څو پرونه
باز به پریږدی دَ پرواز دور خو یونه

کهٔ بد فعله باز دَ چا وُځی له دسته
بیلے بیا مومی سړی په ډیره مرسته

چه له ورایه ځنے تښتی نیول نهٔ کا
درته وایم په دا کار دِ علاج څهٔ کا

ورته واچوه تا روزرکه تمځرے
ورته ګوره بیا له ورایه لکه ځرے

باز چه ورشی په خورل په شوکول شی
ورنژدے دِ نور په فکر دَ نیول شی

Poha Foundation
A.S.KB

یادِ وبولی بل باز په چرګه مرګه
دَهغهٔ په قصد به هم ورشی په چرګه

یادِ صبر ورته وُکاچه تیارهٔ شی
په رڼا به دَچراغ باندِ نیوهٔ شی

کهٔ دِ ورک شی چرے باز په لویه درګه
بوله باز په لوړ آواز دَ چرګ وچرګه

پاپه هر لوری دَ درګے کړه اور پورے
را به والوزی دَ درګے خود به ګورے

ورک باز موهے په پوښتنه په پوښتنه
لس پینځلس ورځے کړه دَ باز پوښتنه

په شلمه ورځ کهٔ باز په نظر کښیوزی
ښکاری باز په چرګ دَ چرګ په آواز پریوزی

یادِ بیا ورته کوزک جوړکه په تور کښے
یادِ وتړی چرګ مرګ ورته په ډور کښے

زنګوله دَ باز غماز دے په ځنګل کښے
جائزنهٔ دی دَ هیلیو په نیول کښے

پیرهُنر دے دَ باز ونو په ساتل کښے
مګر داهنر پیدا شی په کابل کښے

کهٔ په هره طعمداری دَ باز په ځائے وی
هم بنهٔ ښکار کا هم ئے ورک دَ بدنی رائے وی

یاورځهٔ دَ باز و ښکار ته حلق ترڅ کړه
یا خپل ځان په ورځ په شپه ورته په سیخ کړه

ورته وایم دَ باز ونو ساتل چون دی؟
جګر خون دی جګر خون دی جګر خون دی

هوسناک ئے کهٔ زر زور شی هم بنائینه
کهٔ په عقل هنر جوړ شی هم بنائینه

پینځلسم فصل په غزل سره په بیان دَ صافولو دَ باز کښے

چه مرغونه دَ آسمان ساتی دا کار
دَ هوښیار دی دَ بیداردی خبردار

زهٔ دانهٔ وایم چه زهٔ هوښیار بیداریم
ځما هم له لاسه لاړ دی څو دینار

په صافی کښے بنهٔ باز ونه رانه مړه دی
خام کشاد م کړهٔ باز ونه په تلوار

دَ نادان خطا لاهسے ګرانه نهٔ وی
کهٔ خطا ده خو خطا ده دَ هوښیار

خو دا هومره تفاوت ترمنځ لیدهٔ شی
چه هوښیار سړی پوهیږی په خپل کار

مرشته دَ میرشکارئ ورسره نهٔ وی
بیهوده مرغی ضائع کړه نامیر شکار

نه مرغهٔ دَ نامیر شکار ترلاس ورمشه
اوکهٔ ورشی یا به خاورے شی یا خوار

دَ خوشحال خبره نغوښه پرے عمل کړه
تجربے ئے دی لیدلی دَ روزګار

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

شپاړسم فصل په بیان د مهرې ورکولو باز لره

بازجوړه لره کله مست شي صافي ورکړه
په صافئ ئې د کولمو علت بدر کړه

چه لوئے ښکار ته هوس نه کا باز باز دا ره
مالکه هله د نبات سره کړه یا ره

اوکه نه خوتش نبات ورلره ډیر دی
ورکول د مالکے عین لکه زلیر دی

د صافئ دپاره دوه چنڑے نبات وی
مالکه نه چه تر یوے چنڑے نه زیات وی

نورے چوز لره کولئ تړلی بویه
تر بادام د جوړه کم د بازده لویه

نوی چوز لره مسهل خوتش نبات دی
ډنګر چوز لره که تش دی هم آفات دی

د بنبرو د شکرو ښه مسهل دی
تر نبات څخه لا دا مسهل اول دی

که صافی د ه که مسهل دی که جلاب دی
درے لفظونه دی دا واړه یو حساب دی

لکه نس د سړی و بهیږی روغ شی
په جلاب جمال کوتله ئے زړه فروغ شی

هسے باز لره جلاب مسهل بائډه دی
تر سړی نه لا مرغۍ لره ډیر ښه دی

یوئے لوړه حرص ډیر شی بل تندرست شی
بل بد پرهیز دی د نیولو په کار چست شی

باز شاهین و هر مرغۍ لره پکار دی
چرغ منقار با ښه شکره چه څۀ د ښکار دی

کلاب چشم ته اوبۀ ورکړه په جام کښے
سیه چشم ته نازه ورکړه په کام کښے

د شاهین مالکه یو حب نبات دوه حبه
چه شاهین به په داجوړ شی کړه دالبه

باز شاهین چه مسهل وخوری دا م کوش کړه
په لوئے ښکارئے برابر په هغه جوش کړه

هر مرغۍ چه مسهل وخوری ښکار پرے نکړی
د د ۀ لوړه به ضائع شی کله ښۀ کړی

د نبا تو سره هله مالکه بویه
که په زړه د باز د ښکار لری چا رلویه

یا د باز خانه کریزوی یا دوناب وی
چه د ښکار په کار کښے دے په پیچ وتاب وی

خپله لوړه او خپل جوش باز له کا فی دی
د نمک له غمه چوز په معا ئنی دی

د کولئ سره سودۀ خو د نمک دے
ډیر نمک خوله آفته سره پک دے

مګر هله که بیمار د خلط د رنج دے
د هغۀ شیر و شکر مالکه لوئے کنج دے

پرمهره د هر مرغۍ اکثره بویه
د ورمیږ ماغزۀ پرمهره پر مهره بویه

دارچینی هم کاه کاه ورسره وینه
پرمهره سره داچار کنړه مهینه

Poha Foundation
A.S.KB

د چینجی علاج هم نۀ پریږدی وبازته
باد اغیږ زحمت هم نۀ پریږدی وبازته

نوائلد دارچینی د خورو ډیر دی
درته څوکښم څوک م یاد دی څوک م هیر دی

د هر بنکار تریخے د خورۍ د باز صحت دے
لاد چرک تریخے دافع د هر علت دے

که د ډیرے تریخے خوری په زمستان کښے
څو خشخاش د باز علت نۀ وی په ځان کښے

پرمهره که تینګه کلکه راوړی سخته
بنۀ ئے مۀ کنړه دا روکوه د وخته

باد باد و ګولئ ورکړه چه تندرست شی
یا تقلیل د طعمے بویه چه باز چست شی

پرمهره که باز وانۀ چوی بد کار دے
په دارو بۀ ئے راواچوی بیمار دے

یا بوه دانه اوربشه مشک باندۀ دی
چه ئے وخوری ګنړه هو مره هنج م بنۀ دی

نۀ خو صبر سقوطوی که باز ته ورکړے
پرمهره بۀ ئے په دا هُنر بهر کړے

د اعلت چه باز پیدا کا ورته نه شی
د چارپائے د قاز قلنګ دی لوئے غوښے

پرمهره که ګل ولائ راوړی پریشانه
بیماری که د پیخال سره عیا نه

که مس نرم په سوهان سره مصعد شی
یو نخود برابر ورکړے سود بے حد شی

که درانۀ دواړه هډوکی نیسی بیا رته
یائے خلط دے یائے ضرب دے وهو بنیا رته

اولسم فصل په بیان د رایستلو د باز له کریزه

په دا ملک کښے چه څما وطن مسکن دے
درته وایم د بنکار وخت چه معین دے

باز اخست شی له کریزه په میزان کښے
بنۀ شی بنکار د باز شاهین په دا آوان کښے

په تحویل د سنبلے را شی بتیرے
مرغابئ او زانړے هم شی را برخیرے

څارے هم په میزان را شی که ئے وینے
په اول د لړم را شی قازے سپینے

که را تلل د مرغابیو په خوشه دی
بنے د بنکار لائقے عین په لیندۀ دی

پسرلی کښے ابتدا په دلو را شی
بنے ئے نیسی په دا وخت چرے سوناشی

هیلیو بنکار موندۀ شی تر نوروزه
تر حمل ئے هو رته نۀ وی نوره روزه

تر غوایۀ پورے د زانړو بنکار موندۀ شی
د بتیرو بنکار په دا موسم کښے بنۀ شی

تورتارو زرکے سیسئ په حوت د بنوشی
په دا وخت د دۀ نیول په کرشنو شی

د تخری بنکار تر تلے تر حمله
کیږی بنه د میئے چارئے د ه اوله

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په کریز کښے باز تازه شی په جوزا کښے
نهٔ شی نور د مرغو بنکار په داهوا کښے

اتلسم فصل په بیان د کښینولو د بازونو په کریز

بازچه وخت د کریز راشی بنهٔ صاف کړه
فاسد خلط ورځنے لرے په انصاف کړه

ورته وګورهٔ بنهٔ کور نوے پسند لے
چه بد بوئ نهٔ وی لوګی نهٔ وی وهلے

نهٔ د ونو باندِ سورے وی نهٔ سرے
بد بوئ ورځنے ورچنے هم لرے

پکښے پاس روښنائی نهٔ وی د بخړی
خو یو ور لری ترے لرے چړی پری

د شمال په لورکهٔ کمه دریچه وی
چه رڼائے ډیره نهٔ وی هم به بنهٔ وی

نشینه دِ ورته وتړی بنهٔ پلنه
بازدِ وتړی بازدار په کور دننه

څوک دِ بے بازداره نهٔ ورځی وباز ته
یو باز دار دِ تنها بنهٔ ورځی وباز ته

څوک دِ پاس د دغه کور د پاسه نهٔ څی
یو قدم کهٔ باندِ کیږدی کله بنهٔ څی

لمبیدل د باز بنهٔ نهٔ دی په کریز کښے
تل دِ صاف اوبهٔ څښی په یوهٔ څیز کښے

که کهٔ کله لمبیدل کا هم دِ کاندِ
دک تغار اوبهٔ دِ ورنه دی د باز د وړاندِ

سپیلنی دِ همیشه وباز ته سول شی
که کهٔ کله دِ عود کشته نجور کول شی

بنے طعمے دِ ورکوی پاکیزه پاکے
نهٔ بد بویه کنده شوے بد خوراکے

کله چرګ کله مرغئ کله کوتره
د حلوان دورے د زرکے غوره غوره

همیشه یوه طعمه ورته علت ده
هره هره طعمه باز لره صحت ده

په کریز کښے باز دیر خورب مست پریږدی
په داکار به خبردار چه باخرد دی

چه مستی په باز کښے نهٔ وی بنهٔ آرام وی
هغه هومره پرے نهٔ اچوی آرام وی

په کریز کښے کهٔ د خلط زحمت پیدا کا
شودهٔ هم شکرے مالګه دِ دوا کا

غوږ د تورے غوا خرفه سره پاخهٔ کړه
کله کله ئے طعمه سره ترخولهٔ کړه

کهٔ د زیت غوړی داشان ورکوی بنهٔ وی
په کریز کښے نور دارو ورته بنهٔ نهٔ وی

مشتکی کهٔ په کریز کښے خوری باز ونه
نهٔ لمدیږی په اوبهٔ د باز پرونه

هم به رنګ د باز د پښو په اصلی رنګ وی
هم به جوړ د دهٔ نوکونه د دهٔ جنګ وی

POHA
پوهاں
Poha Foundation
A.S.KB

نولسم فصل په بیان د دارو کولو د باز په سبب د خلط په کریز کښے

که ضرورشی چه دارو ورلره بویه
دایوځو دارو دی نفع لری لویه

که د خلط په سبب روغ نه وی بیماروی
بیمار باز پرونه ونیسی آزار وی

اول ورکړه په اوبو نمجنے غوښے
یوځو ورځے بنے بنے غوښے خوښے

داځو وختے آرام په دستکشئ کړه
د علت داروئے هله په خوشئ کړه

قند بوره دا دواړه توکه بنه میده کړه
دا د غواد شودو پیو بیا سره کړه

په پخه کښے د باز ترستونے تیر کړه
چه یوځو پیخاله وکه اوبه ویر کړه

د باز خلط به هم په دا علاج بیرون شی
پاک اوصاف به ئے له خلطه اندرون شی

په کریز کښے که بیمار شی هم دازده کړه
هم داهوبره تر دانریات دارو نور مکړه

که بدخوئ یا ترناک یا خام کشادوی
د هغه دِ دادارو که که اُستاد وی

د غواید غدود نژدے وذبح گاه ته
یا د مرغ غدود نژدے وذبح گاه ته

غدود بنه په خپلو گوتو کښے وُمروړه
چه زرد آب ورځنے لاړشی چاردهجوړه

چه بنه وُچ شی دوه عدده څلور ورځے
ورکړه بازته په طعمه کښے بچے بچے

وچے غوښے د ارنب واخله میده کړه
بیائے واخله د مرغ غوښو سره کړه

د بنبرو بچکان په تهنکی کښے
جوشیده کړه بنے د غواؤ په غوړی کښے

د طعمے سره که باز هغه غوړی خوری
داغوړی د باز پرونه لوئے نری خوری

سپین چینجی د وُنے هم بنه دی تورغاړی
سازونه د بنبرو غوندِ غواړی

خوږ وله هم که وچه د سایه شی
له طعمے ئے میده کړی خوری فائده شی

شلانده هم که په غوړیو کښے ورتیه کړی
چه طعمه هغه غوړی گډه په طعمه کړی

په کریز کښے بنه مرغے د بنا پیرک دے
کم مرغے د تو تکئ هم بهترک دے

پروورده په خوابدهٔ تیل د شکانړه غوښے
په کریز کښے ډیرے باز لره دی خوښے

بنه خو داچه خبردار په هر علاج شے
علاجونه کړه هله که ته محتاج شے

گنده کار په طبیعت بنه دے هوښیاره
د دارو چار همیشه ده نا پکاره

پاکیزه طعمے چه باز وهر زنده خوری
زه ضامن که جانور کریز کنده خوری

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

شلم فصل په بیان د رایستلو د بازلې کریزې

چې خپل باز په وخت اخلې له کریزې
له ما یاد لره پرورکړه داخو څیزه

لس پینځلس ورځې ورکړه غوښې وللې
چې ئې سست که د درون د وازدوولې

دستکشی د بازکوه چې ښه آرام شی
بیائې صاف کړه چې لرې خلط تمام شی

له کریزې ئې را واخله ښه ئې سازکړه
چې عمل ئې آراسته شی ښکار په بازکړه

که د بازې وخته واخست له کریزې
چې ئې وازده لری ښه نه شی عزیزه

د کریز محنت د واړه ابته دے
د کریز په اخستو تلوار کنده دے

که هرڅو د وخته بازکه بنړه تویه
آخسته ئې د میزان په آخر بویه

چې هوا د غارمونۍ وی ساړه راشی
د کریز په باز هاله مسهل روا شی

په مقدار کرکنړې زړی مالګه بویه
په حساب نبات د مالګې سره څویه

اوه بخرے د نبات وی یوه مالګه
تردا زیات وکم د نه وی ذره مالګه

د انار په اوبو سازے کړه ګولئ!
ورکوه ئې صبحدم که خبر ته ئے

د کریز د باز مسهل په احتیاط کړه
چرے نه چې باز ضائع شی څان بقراط کړه

که بیمار وی نور مسهل ورته نه وی
تر هرڅه د شود و پیو مسهل ښه وی

که ئې وازده وی په ته کښے پرش نه کا
پلیته ورلره بویه چې ښکار ښه کا

څورب باز چې له کریزه نه اخست شی
که آرام نه وی پرکیږی پرے سست شی

چې د باز وازده پاره په پرکیدل شی
په اصلاح ښے رانه وړے نور کړسل شی

د کریز دی که د کور دی که د توردی
کار د هرے چارمرغئ دادی نور نه دی

څورب باز په پرکیدلو څلور ځایه
رنځ زحمت مومی که غوږ باسی خوش رایه

یا په ته یا په لړمون یا په مغزو کښے
رک وپئ ئے سست شی وشلیږی په پښو کښے

په شلیدلی بازکه فصل تلینه تیرشی
بیائے هله کوند رنګ د باز په څیر شی

په کریز واړه مرغونه سره سم دی
بازشین شنقار که لوئے دے اوکه کم دے

سنګریزه د نرډے اچوی شاهین ته
چې ئې وخوری خیری نه پریږدی لاچین ته

د شنقار کریز د یخ د پاسه شینه
په کریز کښے پاس په یخ باندې کښینه

Poha Foundation
A.S.KB

جاله هم دیخ دپاسه دشنقار وی
تل ددۀ له یخ له برفه سریکار وی

په کریز کښے منع شوے آبداره ده
که د خلط زحمت لری چارے بنکاره

تر پینځه تر شپږ کریزه پورے جوړوی
چه تردا دپاسه کیږی نور باز زوړ وی

په هیلیو کۀ باز زوړشی هم الوزی
قابوچی شی د تراج د بنکاره وزی

دجره خوبی تردے یا تر څلور وی
چه تردے نه زیات کریز خوری کارنے نور وی

بابنه څو کریزه کیږی لابنه کیږی
کال په کال بابنه څوانیږی نۀ زړیږی

شاهین لا تر باز چه زیات خوری کریزونه
خو بکیری خوبی ددۀ شی لا افزونه

باز هغه شاهین هغه چه کریزی شی
په چوزی کښے ددۀ بنکارے تمیزی شی

یوویشتم فصل په بیان د بتوله کولو د باز او د بابنے

لکه کارد تیراندازد برتوله دے
هسے رنګه کارد باز د بتوله دے

باز دِ هسے بتوله وخوری له دسته
لکه غشے سم ثابت وزی له شسته

لس پینځه ګزه چه ولاړشی پرونه واکه
په قوت د بتوله پرونه پیدا کۀ

څوک چه مشک د بتوله صفا هوار که
د بابنے پرۀ ترلی وی پرے بنکار که

نهایت د میرشکارئ هنرئے دا دے
کۀ میرشکار په بتوله کښے په خطا دے

بتوله دِ د مرغۀ نۀ وی په بیره
په قابو په بتوله ئے کړه تۀ ویره

د بابنے په بتوله کښے لاډیر کار دے
چه بابنۀ ئے بنه دست رو کړه میرشکار دے

مشتکی دِ یا شکره یا دِ بیسره وی
چه بابنۀ ئے مشتکی کړه مخسره وی

د میرشکار ساز کړے بازهم د میرشکار وی
د بنۀ باز د بدسړی سره څۀ کار وی

چه بنۀ باز د بدسړی ترلاسه ورشی
کۀ یولاس ئے بتوله که هم ابتر شی

دویشتم فصل په بیان د څورب کولو د ډنګر باز کښے

کۀ تۀ غواړے چه دِ څورب باز ډنګر شی
په داشان به زر تازه څورب بهتر شی

کۀ ګمان دِ پرے د خلط د خیرن وی
خلط ئے لرے په مسهل کړه مبرهن وی

کۀ د باز نشته طاقت په خط ذلیل دے
د پیوری غوا شوده عجب سبیل دے

Poha Foundation
A.S.KB

یا بورہ یا مالکہ د دۀ حبہ میدہ کړہ
درے مثقالہ د غوا پئی هم ورسرہ کړہ

په نچۍ چې د باز ترحلق فرو کړے
د خلط ولی به په تۀ کښے په ویستو کړے

چې ئے خلط له خانه ووزی برطرف شی
په بنو بنو طعمو به بیاد بنکار د صف شی

مسهل خکه وروغ باز ته ورکول شی
چې له خلط سلامت شی په نیول شی

د مسهل په خوراک باز وی بے علت
چې مسهل نۀ خوری پرے ورشی په یرزحمت

د چینجی په سبب هم مرغۀ پنګریږی
د مرغۀ خوراک غذا د چینجی کیږی

یادِ باز وته څۀ ضرب وی رسیدلے
په هغه سبب پنګر اوسی څیلے

یا ئے په یروی په کرمی کښے پرے بنکار کړے
یا باز دار په پرکیدل کښے وی خوار کړے

کۀ آزار ئے وی د خلط حرص ئے وُمری
خور درهم پیخال به کۀ طعمه به نۀ وری

چې پیخال سره چینجی په مزکه پریوزی
د چینجی زحمت په دا په نظر کښیوزی

کۀ آزار ئے له کرمئی نه وی موندلے
هم اوبۀ څښی هم وی رنګ د باز وهلے

کۀ آزار لری د ضرب ملول دلګیر وی
کۀ طعمه خوری هم د حُان په کاهش خیږوی

کۀ په یرو پرکیدلو وی شلیدلے
کۀ ئے کورے تل ملال اوسی زپلے

په هر رنګ چې باز پنګر شی داخو بویه
د دۀ حُائے د ننه کونج دے لکه سویه

چې په یرے ورځے باز شی پنګر پاتے
هم له بنکارہ ئے موقوف کړہ ورځے زیاتے

د مبرۀ زړۀ د غواد پیو سره تل خوری
پانړے پانړے ئے کړہ زړۀ چې باز ئے بنۀ خوری

کله کله په مسکه غوړه طعمه کړه
چې ئے خورینه بنه فائده لری دا زده کړه

کله کچ نبات کډ دواړه برابر کړه
په مقدار د یوۀ جوز ئے باز ته ورکړه

کله یو بادام ماغزه ورکړه د وری
چې ئے وته ته تازه غوښے سره وری

د بټیری تازه غوښے هم زیبا دی
د مبر کوری غوښے سود منے لا دی

کۀ د سوئے غوښے غوړی په غوړی خوری
یا چرچنړے مامولہ ترڅ مړے خوری

چې ئے غوښے د بسمل په دم لمدیږی
تجربه ده پنګر باز په داخر بیږی

پنګر باز چې وږے پاتے شی پنګریږی
بویه دا چې په وخت وخت دِ ډمیږی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دروېشتم فصل په بیان د طعمه کښے چه د کوم څناور ښه ده

درته وایم چه ښے دی غوښے کومے
کومے سردے کومے گرمے خشکے کومے

چه به باز پکښے تندرست فراغت اوسی
په خوښئ ئے له مجبوری نه نه یوسی

په څارویو کښے اول د مږه غوښے
د تندست ویکساله د خوسی غوښے

د حلوان غوښے هم ښے دی سردے ترے
که د بزے دی که د غوادی چرچرے

هر غړۂ څاروے چه زور غوښے ئے بدے
که ضرور وی که ناکام وی نه دی ردے

سردے خشکے دی غلیظے د غوا غوښے
هاضمے لره ترغوادی د خوسی خوښے

د اُشتر د پسهٔ د غوښے یو مثال دے
گرمے خشکے د فالج د رنځ قتال دے

د فرس د نیله گا وُ غوښے یو شان دی
گرمے خشکے په عمل سره یکسان دی

غوښے بدے دی د خرے د گورهٔ خرے
هم غلیظے هم بد هضمے گرمے ترے

څوا نه چرگه هم کوتره ده بهتره
لا ترچرگے نه بهتره ده کوتره

که تمځرے که سیسئ ده او که زرکه
که فاخته ده که چرچنړه ده که گرگه

د دے واړو غوښے ښے دی گرمے خشکے
لا په تیره غوښے ښے دی د کنجشکے

د ماهی غوښے د بطے د هیلئ
گرمے ترے دی خبرکهٔ په دا تهٔ ئے

هغه غوښے چه د باز دی درته وایم
د تارودی د دراج دی څوئے ستایم

یا د زرکے د سیسئ یا د زاغچه دی
یا خو غوښے د څوان چرک د بودنه دی

د گوسپند یا د آهو یا د خرگوش دی
یا د زانړے یا د بطے بیا د اوش دی

نهٔ د مږهٔ کوتره غوښے د چرچنړے
د شاهین که، که د دهٔ فلاکت سکنے

د اوړی مرغئ د چا دی د بانے دی
له هر څو دارو مرغونو لره ښے دی

که فاخته که چرگه ده که موسیچه ده
د دوئ غوښه د باریئ د پاره ښه ده

څلیریشتم فصل په بیان د آبدارے د غوښے ورکړلو

آبداره بنکاری مرغۂ لره لازم ده
سیه چشم لره ډیره د باز هم ده

Poha Foundation
A.S.KB

بنکاری بازچه مستی وکړه کله کله
بنهٔ بازدار به لته کشه ورکوله

لته کشه غوښه باز لره کهٔ بنه ده
لمده کړے نه چه سپینه آبداره ده

آبداره خو چرغ شاهین لره واجب ده
کلاب چشم لره څهٔ خو مناسب ده

د شاهین کهٔ لږ څرب دوم غوزے وی
لر او برے بیا په بنکار باندِ غوټے وی

چه د سپینے آبدارے په غوښو بنکار که
په لوئے صید باندِ هله شاهین کار که

له سرو غوښو سپینه وازده پیدا کیږی
په کوشتاب سره ئے توره غوښه ریږی

آبداره د بارئ مډ کړه ډیره سپینه
نیمائی نیمکوره پریږ ده پکښے وینه

بارئ ډیره په علت د قبل قورت مری
قبل قورت ئے شی چه سپینه آبداره خوری

خپل شاهین په آب وتاب څورب دوناب کړه
نهٔ په سرو غوښو فربه ئے په کوشتاب کړه

د شاهین چه دا دوه لوږه قوت نهٔ وی
په لوئے صید باندِ د دهٔ برے په څهٔ وی

چرغ شاهین لره خو لوږه د بنکار بس ده
آبدارے سره سره غوښه نور عبث ده

باز چه ونیسی خپل بنکار غوښه ئے خورینه
څومره ږی باز دِ وخوری غوښے وینه

شوکوی دِ په زور غوښے کمے لوئے
چه اوبهٔ د بازله پوزے شی راتوئے

یو د غټے لقمے بویه چه خوراک که
رهکذر به د دماغ له خراشکی پاک که

چه سړے د باز په بنکار کښے بنهٔ میر شکار شی
هنرونه ورته ډیر ښکاره اظهار شی

باریکئ د میر بنکارئ دِ هنرونو
هومره نهٔ دی چه ئے کښم په دفترونو

په دا کارکښے هنرونه بالا پست شته
که ئے کورے رورهٔ دست بالائے دست شته

زهٔ خوشحال د دغه فوځ تهٔ سوار یم
پس مانده ورپسے څم د دوئ د شمار یم

پینځویشتم فصل په صحیح تعریف او تشویق د میر شکارئ په طرز د غزل

په جهان کښے لویه چار د میر شکار ده
چه دا چار کورے هر کار لره پکار ده

څو قابو تالاش دا دواړه دی په بنکار کښے
چار د جنګ د مړ نتوب هم په دا کار ده

په هر کار کښے ئے حکمت هنر حاصل شی
چا چه بنهٔ په لاس نیولے چار د بنکار ده

هره چار د نیکو بدو چه د باز ده
د میر شکار تر ئے په ستر کو کښے آشکار ده

آلوده په ډیر غم ورځ د عمر راز ده
چه په شمار د عمر نهٔ ده ورځ د بنکار ده

Poha Foundation
A.S.KB

ورته هیڅ د ښکار د ذ خبرے مکړه د هغه سړی چه طبع د بے کار ده

چه خوشحال باندِ د ښکار هر اړوندون شوه
مرده دِله که په تا باندِ بیکار ده

شپږ ویشتم فصل په بیان د ښکار د شاهین کښے

څوک چه ښکار د شاهین وویني په ستر کو
نور مرغونه شی وډه ته لکه چرګے

په خوانئ کښے م هوس د شاهین وکړ
چه فارغ شوم ورته باز فرصت را نکړ

اوس په سپینه ږیره ښکار د شاهین څه کړم
بیا دا هومره کشالے تالاش نه کړم

که م خو یه شاهین چین شی نو پرخوښ یم
شاګردی که له ما کاندِ ښه دستکش یم

د شاهین ګیرا کوونه درته وایم
یکا یک نے له ما واوره چه نے ستایم

که د زړه وی چه شاهین د زمین دوزشی
دا هنر له ابتدا په نوا موز شی

د باښے غوندِ نے واچوه په مزکه
په دلبه نے نژدے وبوله په مزکه

په ورورئ هسے بوله ناست په مزکه
په دلبه چه درتله زده که زغابنت په مزکه

په دلبه ستا په نارِه چه ښه آشنا شی
پرېږه واکه چه حرص پکښے پیدا شی

په دا رنګ یا په رنګ شاهین یار کړه
غرض داچه په دلبه نے استوار کړه

چه و مزکے ته نژدے په دلبه راست شی
برابر په دلبه ځی نه چپ و راست شی

دلبه نے بوله تل زنده د خو رینه
آبداره د زنده زړه د زنده وینه

یوه میاشت یا څلویښت ورځے هنر دا کړه
بیا باولئ د کوترو ورته دا کړه

چه یو دوه باولئ وخورى د کوترے
نور د کاندِ په ریزه مرغیو چرے

په ریزه پسے نے پریږده بیائے بوله
چه کوهی په بیرته راشی سم نے توله

په زنده نے سیروه آبداره سپینه
چه په ښه حرص نے خودی ورسره وینه

بیاله پسه مرغابئ یو څو لاسه
چه ښے وُنیسی شاهین د اس د پاسه

چه شاهین د په ریزه نیول اُستاد شی
په نیول به نے د ځان نے چه اُستاد شی

آبداره د هر زنده ورته ضرور ده
که د ښکار ده که د کور ده چه مذکور ده

اکه شاهین کلوخ نشین شی عیب نے کوم دے
چه په دا به نے عیب کاندِ هغه اوم دے

Poha Foundation
A.S.KB

بنهٔ خو داچه لکه حئ هسے را درومی
زړهٔ فرحت دَ دهٔ په تلهٔ په راتلهٔ مومی

په شاهین کهٔ همیشه هیلئ را نیسے
لا به بنهٔ پرش پیدا که خو به کسے

په هرځهٔ ئے سیروه شاهین بے درنگ
زاغ، کامرغ، څاړی، لک لک، قازو کلنگ

کهٔ دِ زړهٔ په بنکار کښے نهٔ یو ست بنهٔ ئے صاف کړه
په داکار په میرمیر شکار کښے ئے خلاف کړه

چرے نهٔ وی چه شاهین درځخه سو رشی
نور به هیڅ درته اونهٔ نیسی کهٔ زور شی

همیشه ورکوه سپینه پنبه پاکه
چه هم دائے پرمهره ده له خورا که

په څو ورځ دِ خوری هډوکی دَ پرونه
چه ئے لرے کثافت کا له درونه

آبداره دَ تازه غوښے هیڅ بنه نهٔ ده
آبداره دَ تازه غوښے هیڅ بنه نهٔ ده

اول غوښه په بنهٔ شان سره برک برک کړه
یا وُرک په اوبهٔ وللَ دَ وینو ورک کړه

بیائے وُنغاړه دَ شویو په رومال کښے
درست به رنگ دَ وینو ورک شی په داحال کښے

آبداره به سپینه پاتے شی یک لخته
عیب ئے څهٔ کهٔ درځخه وی یو څو وخته

دَ زنده سره ئے ورکړه چرغ شاهین ته
منکرمهٔ شه دَ میرشکار و دے آئین ته

اُوهٔ ویشتم فصل په بیان دَ دستکشئ دَ چرغ کښے

دستکشی دَ چرغ شاهین سره نژدے ده
دَ باریُ دستکشی هم په دا پسے ده

لکه چرغ چه دستکشی غواړی له تا نه
لکړهم په هسے شان واوره له مانه

لکړهم دَ چرغ په اصل کښے یو ذات دے
مساوات لری له چرغه له کجات دے

دَ میرشکار په دستکشئ کښے کا ربنکاره شی
هر مرغهٔ په دستکشئ کښے آواره شی

چرغ شاهین دِ میرشکار نهٔ پریږدی له لاسه
ورځے شپے دِ یو دم نهٔ کیږدی له لاسه

چه ئے هر فعل معلوم شی بنهٔ بنکاری شی
بیا مختار وی چه مرغهٔ ئے اتباری شی

دَ شاهین په باب هر څو مبالغه ده
څوئے ډیره دستکشی شی هومره بنهٔ ده

دم غوزه بغل سینه دواړه ورنونه
دَ شاهین مړه لکئ دنبال پرونه

دَ شاهین دِ په توپئ کښے دستکشی شی
بے توپئ دستکشئ ے بدمستی شی

دستکشی دَ سیه چشم په داشان ده
دستکشی دَ کلاب چشم تر دامیان ده

نوے باز لکه دَ دهٔ فعل خصلت دے
دستکشی دِ ئے په اصل په فطرت وی

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

څنې دوه دوینم پهره پهره غواړی
دهغهٔ چه سرپه پرونوکښې پېرنغاړی

څنې غواړی پهره درسته شپه تمامه
درسته ورځ نه هم په لاس لره ترشامه

کهٔ هرڅوپه بنکارکښې سازوی بې هراس
تره هراس کړه خومورنشی څلویښت لاس

نوے بازچه درته وکاځلویښت بنکاره
بیاهاله باندِ باوروکړه اے یاره

یوه ورځ دِ نوے بازوبنکارته وړ شی
بله ورځ دِ د بلبلو کار پرے کړ شی

چه د چرګ په آواز راشی خوغږ آوری
هغه بازکهٔ څوک پرې بنکارکاندِ د بنکاروی

نوے بازدِ واوبو وته پرے ایښ شی
تل دِ ذهٔ ته پک تغار د اوبوکیښ شی

د اوبو په چشمه سار وی د باز جاله
په اوبو د باز ژوندون دے دما لاله

همیشه دِ اوبهٔ څښنی هم دِ تغسیل که
په داکار به ځان تندرست فعل جمیل که

دم غوزه لره ئے مهٔ ورورهٔ لاسونه
هم ئے تل لره د ځانګ د لګئ پرونه

چه شهپر لګئ د باز سره یوځائے وی
چه تیره ناستے عادت کاخوشنمائے وی

دواړه پښے دِ پریشانے خطا نهٔ وی
په بهله باندِ دِجور ناستے د دهٔ وی

په سینه باندِ مهٔ وهه لاسونه
لویولوته ئے مهٔ پریږده نوکونه

هرباز دارچه باز خیرن که د سزادے
چه هر پرئے درته بربښی هنردا دے

نوے بازچه طعمه وُخوری آرام ورکړه
بیاهاله د د ستکشئ باندِ هنر کړه

بازچه بنهٔ په بنکارکښې سازشی باورشی
بیاهاله دِ د دهٔ دستکشی شی

داهاله کهٔ بازخوشحوئ وی بنهٔ پرانتی
د بدخوئ په دستکشئ دِ اوسے تښتی

په چکس ئے کښینوه تغار د وړاندِ
چه آرام که فراغت که غسل کاندِ

نوے بازکهٔ یوه ورځ کښینی د ننه
بیل له خلقو نورخوبی لاړه له دهٔ نه

هغه څلئے ئے کښینوه چه عالم ګوری
نور په لاس اخستے بویه چه وُښوری

په سارهٔ کښے باز ساته په ګرم څلئے کښے
په غارمهٔ کښے ئے ساته په سرد نمائے کښے

دستکشی د بابنے هم لکه د باز ده
د شکری د بیسری لازیاته جواز ده

چه باز دارسړے د باز دستکشی کاندِ
روستونه عالم دِ څئ د باز د وړاندِ

کهٔ د باز د روستو تیرڅوک په هلے هرځے شی
چه په ترس پرکیدل کاندِ نوبد خوئ شی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

اتهٔ ویشتم فصل په بیان د رنګونو د مارغانو کښے

رنګا رنګ پاسی له جالے نه مرغونه
لکه بازهسے شاهین لری رنګونه

د مرغانو ها په جاله کښے ځلور وی
په یوه جاله کښے زیړ وی سپین وی تور وی

چه رنګونه ورکوی پروردګار دے
یو د بل په څیره نهٔ وی عجب کار دے

ابقازی شاهین په ملک د ګرجستان وی
یا په غرونو د سنبل د هندوستان وی

تردا نورو په قیمت په وزن ګران وی
سینه سره په شا د تور کارغهٔ په شان وی

د سپین باز لاهومره ډیره بهانه وی
ترسپین باز نه لا افزون قدر ددهٔ وی

د کوترے باولئ وُخوری وهی زانرے
تر اشیان خیژی چه تورے شی مهانرے

د کابل د قندهار چه اشیانی دی
دا همه واړه په نام خراسانی دی

د شاهین مرغے پیدا که په حمل شی
راوکښنهٔ ے د ټور په اول شی

چه شاهین خراسانی وی څنے څنے
د باریُ غوندِ لوئے روغ وی اوبدے پلنے

تردامی نه آشیانی شاهین بهتر دے
که دامی شاهین بنکاری بلند پردے

که شاهین دِ له نیولونه منکرشی
بویه داچه په زنده دِ څورب زرشی

دوباره ئے لکه نوے هسے ساز که
بنکار پرے هرکله بامداد وخت د نماز کړه

په ریزه ئے سیروه ډنګر دِ اوسی
تر هغهٔ چه قاز کلنګ په ډکه یوسی

که شاهین دِ بلند پرد رومی میرشکاره
تهٔ ئے مهٔ نیسه هرګز له ریزه بنکاره

په شاهین سره هیلئ ډیرے نیسه
هسے رنګه به تیز پرشی بیائے کسه

شاهین ګرد لنډه لکئ سینه ورښهٔ دے
اوږد ورمیږ. مښوکه ورتنه ورښهٔ دے

د مښوکے سورے ارت کټه ساری
که ئے موے بل به نهٔ وی د دهٔ ساری

د مښوکے سورے لوئے مښوکه لویه
باز شاهین څهٔ دا د هرجانور بویه

نهٔ ویشتم فصل په بیان د رنګونو د چرغ کښے

چرغ هم ډیرلری د باز غوندِ رنګونه
پکښے ډیر د مړ نتوب دی آهنګونه

چه له جالو الوتلی دی مرغونه
خو چرغونه دی چرغونه دی چرغونه

Poha Foundation
A.S.KB

دَمرغونو مزرے چرغ دے کڼے کورے
په تعلیم کښے دَمیرښکار وینے کا تورے

هم ئے چاردہ دَ تعلیم ډیرہ آسانہ
هم دَچرغ دَ تعلیم چاردہ ډیرہ گرانہ

په دلبه ورلرہ زرراشی تیارشی
مټ په دابویه چه بنڼه ورسره یارشی

زورَور دے مړنے دے دماغی دے
تڼه به وائے چه اوس ایل شولایاغی دے

بنکارَدَ بازکڼه دَ شاهین کڼه دَبانښے که
چه بنڼه سازشی عجائبے چارے بنښے که

نقره دم وی هم چهره وی بورسوم فام وی
سپین شودڼه وی سیه پشت وی گلبادام وی

پکښے غوره چرغ سورفام وی تورہ ژبه
تورهم بنڼه وی بادابښتے وی په شبه

شنقارهم اصل دَچرغ دے خُما یارہ
دَسیری دے جاله نڼه که بے کهسارہ

خُنے چرغ اشیان په غرهٔ کښے څوک په سم
دلاور پکښے دَ سُمے دی له فهم

یوشنقارچه تل په واوړو کښے اشیان کړ
قیمتی دے بنکارئے څوک که بادشاهان کړ

یونرے پشم لری ترویخ دَ پرونو
خُنے خُنے موزه پائے دی تر نوکونو

چرغ شنقارچه سره پیژنی هوښیارہ
بنڼه میربنکارته ئے بنکارہ دی یوځوکارہ

اشیانی شنقارهیڅا لیدلے نڼه وی
لکه باز هسے نایاب اشیان دَدڼه وی

دَشنقار پیژندګلی دَهرچا نڼه دہ
چه شنقارئے لیدلی دَ هغڼه دہ

اشیانی چرغونه ډیردی په هرلوری
دامی هم عالم په هره کوڅه کوری

اشیانی چرغونه بنښے نیسی هوسئ
دامی زانرے قازی څاړی هم هیلئ

تماشه دَدامی چرغ خو دَ قتال دہ
دلوئے فوځ دَځښتن دہ دَډیرمال دہ

دیرشم فصل په بیان دَتیا رولو دَچرغ کښے

چرغ په اصل دلاورسرکش مرغهٔ دے
چه اُستاد دَدہ بنکاری وی دَهغڼه دے

اول بویه چه ډیرچرک په دلبه وخوری
په طلب دِدَدڼه درسته هوا ومری

آبدارہ دِ ورکوی زړهٔ دَ چرګونو
لرے لرے دِئے بولی په ملکونو

چه عاشق دِ دَ دلبه شی باولئ بویه
زاغ کلموغ ریزه میزه باوائی نه لویه

بیادِ مورشی په عقاریه څاړی ماړی
بیادِ دڼه لرہ دَ زانرے ، اولئ غواړی

هسے رنګ دِ باولئ خوری چه تاوئے زورشی
نڼه دِ هسے باولئ خوری چه باولئ خورشی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په باولئی دِ په دوه زانړے تیار که
نوردِ څی چه د صحرا زانړے پرے بنکار که

درد سر د چرغ د ځاړی ترحد تیر دے
ما دا هومره درته ووے داهم ډیر دے

ما په چرغ سره نیولی دی ډیر ځاړی
چرغ خوځاړی د بټیری غوندِ نغاړی

پرے م نور د زانړو قازو فکر نۀ وُ و
که م فکر پسے وکړے کار ئے څۀ وو

چه هوا د یوے چارے څوک پیدا کا
هم پخپله هغه چار سړے دانا کا

شنقار هم د چرغ په څیر اموخته کیږی
ترسپین باز په بهاګران فروخته کیږی

که نیول شی په خطا په ترکستان کښے
خال خال کښیوزی په ملک د هندوستان کښے

د اورنګ په وخت هم بنۀ تیغون شنقار وُ
په یورپ کښے رانیولی چا دام دار وو

یوځما دام دار نیولے بنۀ شنقار وو
شاه جهان بادشاه لیدلے د ډۀ بنکار وو

یو په سوات کښے پریوتلے وو پښه کال وو
عجائب په رنګ کبود شنقار آل آل وو

په دا ملک په پیښور کښے چرے چرے
یا په سوات کښے بنۀ شنقار کښیوزی د غورے

یو دیرشم فصل په بیان د اصل په باړئ کښے

باړئ اصل کښے کوهی دہ نورځۀ نۀ دہ
دا اشیان په بحرکۀ کوهی د غړۀ دہ

د دریاب په جزیره د عود په وُ نه
جګر خون کۀ د مرغیو په ساتنه

مګر کرځی دیو پری په هغه مزکه
اشیانی بحری موندله نشی ځکه

په چوزئ کښے باړئ ډیر داد و بیداد که
چه په کور کښے کریزی شی نرخ کساد که

باړئ توره دہ کۀ سپینه څمار وره
خو په ډیرو کښے یکرنګه باړئ کوره

چه دوه رنګه چه درے رنګه چه قشقه وی
ترے حذر کړه خو یکرنګه باړئ بنه وی

باړئ هم لکه شاهین په دلبه بوله
چه په تاؤ په دلبه راشی سمه ټوله

آبداره ئے څۀ خوسړه بویه نۀ سپینه
چرغ شاهین ته غوښه سپینه ورکوینه

چه بحری په دلبه راسته شوه تیاره
زرئے یوسه نورئے مۀ نیسه له بنکاره

چه باړئ له بنکاره وُ نیسے سړه شی
نور به بنکار درته ونۀ که کۀ زړه شی

د یاړئ دارو خواصل پرمهړه دہ
پرمهړه د پوست، مغز د هډ سړه دہ

په باړئ چه مرغابئ ډیرے شکار کړی
بیا هاله په زانړو قازونو تلوار کړی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

د باریٔ د بنکار هم لویه نندارهٔ ده
کهٔ ریزه ته میل ونهٔ کا نو بنکاره ده
د باریٔ د چرغ ترمیان څنګ څنګ پیدا شی
ترشنقاره هغه لانوره بلا شی

دوه دیرشم فصل په بیان د جفت کیدلو د غیر جنس کښے

باز خوشحور مرغۂ مزرے دا درے اقوامه
غیر جنس سره جفتی که دا ده عامه
د مزری د پرانګ ترمینځ ببر پیدا شی
کهٔ انکار ورځنے نکړی هسے دا شی
ذات په ذات چه اصل باز دے هغه قیرۍ
چه باز ونه رنګا رنګ شو دا تاثیر دے
چرغ شاهین شنقار چه باز سره جفتی که
دا په لعلو په یاقوتو درسفتی که
زاغ تپوس لمچے باز رنګ چه ورسره شی
د هغهٔ نتاج نا بوده مسخره شی
نهٔ ئے فعل نهٔ ئے خوئ نهٔ ئے هنر وی
کهٔ په رنګ کښے باز لیدهٔ شی هم بتر وی
له شنقاره چه پیدا شی ترس ئے کم وی
زرکه زانهٔ دواړه توکه ورته سم وی
یوه پښه خپله لری د بنکار د پاسه
بله پښه ورځنے بیله نیسی نا سه
چه له چرغ نه چه پیدا شی دلا دروی
له شاهینه چه پیدا شی دیر تیز پروی
له لګړه چه پیدا شی ریزهٔ کیر وی
په چستئ په چالاکئ کښے بے نظیر وی
د تپوس زوولی اصل هیچکاره وی
هم په رنګ هم په عمل هر څهٔ بنکاره وی
پرونه دیر لری د څان تنه ئے لږه
نهٔ هنر نهٔ هومره پرنهٔ هومره لوړه
د کارغهٔ زوولی وائی چه زړهٔ ور وی
اما دیر په خوئ کښے خوار کنده ئے پروی

درے دیرشم فصل په بیان د راویستلو د بچوله هانه

خلق ها د چرګے کیږ دی په غله کښے
ترے چرګوړی راپیدا شی په چله کښے
هغه تاو د غلے ورسی تر هوئ
هغه واړه ها مرغے کهٔ کے لوئ
چه مرغونه تر سینے تر سینے که هوئے لاندِ
تو دوی ئے اړوی ئے لاندِ باندِ
دا هُنر دے چا مرغونو ته بنسټیلے
په بند بندئ هسے بند ورته وی ئیلے
دا همه واړه بنسټینے کړد کار که
راشه واوره باز مرغی سره چه کار که
چه ئے وباسی له هانه لا هلک وی
هسے شان چه درکوی خوراک ئے سپک وی

Poha Foundation
A.S.KB

اول غوښے په ځوره کښے ورستے کا
بیا هغه لکه خشخاش دلے دانے کا
چه مرغۍ د باز قوت پیدا کوینه
له ښینے نه چه پیدا تورہ ښږه که
بال و پر د الوتلو چه پیدا که
چه په جاله کښے ریزه مرغے وُوینے
زرکے مرکے په چنګال سره زده که
بیائے وُباسی له جالے وکهسار ته
ترمرغیو اول باز په ښکار غوټه که
بیائے پریږدی و مرغی ته دے ئے کسی
چه مرغی د باز ښکاری شی باز ته شاکه
چه ئے زړهٔ وی هسے ښکار د کوهستان که
چه مرغی د باز په باز پروا دار نهٔ وی
په داکار کښے حیرانی ده غرض کوم دے
باز ته چا ورکړه داهومره پوهه مینه

بیلائے وکاږی جدا څنګه پستے کا
په حکمت ئے د مرغے په تهٔ خانے کا
په غذائے هغه هسے شان ساتینه
د غذا نواله مئی اویا چنړه که
اول حال ئے په ریزه مرغے شید اکه
ولوئے ښکار وته مرغے شی پښږهٔ وینے
چه نیول د باز مرغئ په هغوزده که
چه مرغی پرونه ساز کاندِ وښکار ته
هغه ښکار ورته زښون اونیم مرده که
له مرغئ نه هم خلاصیږی هم ئے نیسی
په دروکښے دومی ښکار نیسی هوا که
نه مور پلار بیا یادوی نهٔ یاداشیان که
هغه هومره مشقت د باز په څهٔ وی
مګر پوخ په داپوهیږی نهٔ چه اوم دے
خپل مرغی هسے ساتی نور مرغے خورینه

څلورديرشم فصل په بیان د ابتدا د میرښکارئ کښے

ابتدا د میرشکارئ مشق په جکړدے
داڅوتوکیه چه ښهٔ روسره ښکاری که
لګړدیر په دا ملکونو پیدا کیږی
په دلبه چه ښهٔ تیار په ستونوشی
کهٔ علت دے کهٔ دارودی کهٔ تعلیم دے
ښکار د زاغ عجب په شوق ذوق کاندِ
بوتیار سویه عنقار نیسی څو رنګه
شکرے هم په رنګ ترکیب لکه د باز دے

بیا شکره با ښه بیسره ده بیا لګړدے
بیا هاله دِ باز شاهین ته تیاوی که
ښکاری نهٔ دے چه له دے چیرے ترهیږی
تلهٔ را تلهٔ ئے عجیبه په کرشنو شی
په هرځهٔ کښے اتیالک سره سهیم دے
په سلګونو ستونے خوری لاندِ باندِ
بلکه وریشی ترقازو تر کلنګه
عینه د باز په شان په خپل بیاض دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

په دا ملک کښے اشیانے شته هم داسې شته
خو نریزه نۀ بنکالی غونډِ نامے شته

یا شکره د بنکالے یا د پنجاب ده
یا شکره د کلابست یا د مرغاب ده

د بلبنے غونډِ شکره اموخته کیږی
د شکری غونډِ بابنه اموخته کیږی

په تعلیم کښے له اوله بدفعلی که
چه عادت شی شکره ځان لکه اهلی که

خو پرونه ئے د لکئی سا تلی بویه
چه پرونه ئے سلامت وی چا رده لویه

بنه شکره درته کارغۀ نیسی شین کوسی
تور تارو تمځرے هم په ډکه یوسی

بیسره څۀ ده نۀ شکره ده نه بابنه ده
تر بابنے نه کمینه تر شکری بنه ده

په بل ملک کښے جاله نۀ لری بے هنده
نام نشان ئے رسیدلے دے ترسنده

تر شکری نه په لیدلو ده خوشر ننګه
ستر ګے سرے لری تور سر او کبود چنګه

د نیولو ئے عجیبه نندارہ ده
نۀ دِ ولی بیسره بنځه وی بنکاره ده

په خورنګه دے جفتی چرچنړے نیسی
په خپل کور ئے ملوکان نندارہ کسی

پینځه دیرشم فصل په بیان د خلط د باز په سبب د غوښے

یا د خلط په سبب باز غوښے خطا که
یائے زده کۀ له تر طعمه خا که

یا چه تل تل همیشه خوری هغه غوښے
له ځجورے نه سرے ئی که هغه خوشے

یائے رګ وپے چه وشلوی په کام کښے
په قحۀ قحۀ راجار باسی په ناکام کښے

یا چه وخوری طعمه ډیر وی پرکیدلی
په کرمۀ کښے پرکیدلی وی شلیدلی

یائے تۀ په بلغم پوروی یاله باده
چه زر زر پرمهره نۀ خوری له استاده

یا جوشش د عقلو دے لری په خولۀ کښے
یائے درد وی یا نورځۀ نه په زړۀ کښے

په هرشان طعمه ردہ کۀ باز دارہ
هغه ورځ ورته طعمه مکړه آشکاره

په اوبو کښے مستکی کړه مضمحله
چه ئے باز پخپله وخښی یوځو ځله

اوبۀ ترمے مستکی چه نوش جان که
کثافت له تنه لرے په هرشان که

بله ورځ د امتحان دپاره غوښے
د چرچنړو څۀ خوورکړه کۀ شوے خوښے

تربیکاه پورے ورکړه دوه مرغئ
په وار وار نۀ یکباره کۀ خبرتۀ ئے

Poha Foundation
A.S.KB

بله ورځ په وار وار ورکړه څو چرچنې
او که نۀ څړوی طعمه خوا اچول کا
باز که هر کله طلب د اوبو کا ندِ !
هلیله مالکه نبات برابر واړه
چه یو څو پیخاله وکه طلب کارشی
چرګه مرګه دِ وبا زته چغو ینه
که طعمه ئے تِه ته یوړه خیریت دے
د مږ کوری یو طعمه ورلړه بنه ده
نور په هره ورځ چه بنې طعمې پیداشی
که په داهم اسانی د باز و نشی
د مږ ه زړه دِ بنۀ ریزه تنک تنک کړه
تلخ لونګ دِ د نساله پیسوګړه که
چه ئے وخوری که تازه په دا علاج شو
په مقدار د مهمې مئ کښې لونګ ورکړه
که په دا دارو بنۀ نۀ شو یوه مهمه
اُمید کړه چه بازبه روغ په دا دارو شی
که پاره کړے د تمځری ترحلق کارته
د سنګدان پردِ د زرکو کړه شی وُچے
د سینې د ګونګی غوښې هم لابنې دی
د غنمو د نغن مورګه نوی سوی
په هغه اوبو د مږ ۀ غوښه لمده کړه
دے زحمت لړه هم بنۀ د میږے پئ دی
بیا ترکیب د سوند وهلم د عسل دے
په هدف چه غشے تیر د تیرانداز شی
یوخو وی چه د هدف په سینه سازشی

په دا شان به رنځ علت د باز وسکنړے
بویه داچه مقید شی علاج بل که
دا علاج دے لازمی په بازدار باندِ
داجلاب وبازته ورکړه بنۀ وُغواړه
د تر هرې دریزه طعمه پکار شی
چه ئے فهم پرے غلط شی طعمه ورپښه
بیا دِ کاندۀ بنه څۀ ورکه چه صحت دے
چه دوه درے طعمې قبولے که ولجه ده
ورکوی دِ چه قوت بهئے په دا شی
درته وایم اسانی به ئے په څۀ شی
رڼ ریشه څربښت مربښت ورځنې ورک که
سائیده دِ د لقمې سره ګډ وه که
بنۀ ګنړه چرے د بل علاج محتاج شو
په صبائے د ریزه په لقمه سره که
که ئے صبر سقوطوی ورشی تر تهه
او که نۀ د مرګ دے پریږده چه یکسوشی
په صبائے غوښې ورکړے شی وباز ته
له طعمې دِ خوری مقدار د بزو پچے
ترهرځۀ وبازته بدے وچے پښے دی
د اوبوسره چه داشی اوبۀ شوی
چه ئے وخوری که ئے هضم کړه غم مکړه
چه ئے خوری ورسره غوښې د مرغئ دی
مجرب دے آزموده دے دیرا ول دے

POHA پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

شپږ دیرشم فصل په بیان د رحمت د قبل قورت او د مه کښے

دوه زحمته په کتاب کښے اندراج دی
قبل قورت نړی چینجی لکه وینښتۀ وی
واړه غټ د باز شیند چینجی نورهم وی
په لید لوسړه د چینجی لیدل شی
د هغو علاج به وایمه د وهانډ
د اوبو نه نزله دومی هم هرڅۀ دی
د دومی څۀ دومی سیاره ده کۀ پوهیږے
کۀ دمه د توخی دومی یا د زور کله
داهمه واړه علاج لری هوښیاره

قبل قورت دمه دا دواړه لاعلاج دی
یوه لویشت وی یا څۀ کم وی اولوے نۀ وی
نۀ واړه قبل قورت غوندِ لړم وی
په درون کښے حواله د باز په دل شی
ناقلان په خپل محل خبرے کا نډ
چه دا واړه سړه بیل کۀ پوخ هغه دی
هیڅ دارو د دوے نشته کۀ کروهیږے
یائے رنځ دے یا عقله دے چه دے شور کله
رنځ علتے په دارو څی له میر شکاره

اُوۀ دیرشم فصل په بیان د چینجی د باز کښے

یو چینجے د قبل قورت غوندِ دراز وی
هیڅ آزار د دے چینجی وبازته نۀ وی
چه خیرنے طعمے باز وخوری بدشری
قنبیله د خولے اوبۀ سړه ممزوج کړه
چه بینځال سړه ئے واړه چینجی پریوزی
دا چینی چه پرمهرے سړه باز خوری نه
ډے زحمت لړه چه باز د غواغوړی خوری

لاڅۀ غټ په داچه غم الم د باز وی
په دا روئے برطرف کړه بدکۀ بنۀ وی
دا چینجی شی ترے پیدا لکه ژوری
د طعمے سړه ئے ورکړه داخروج کړه
یا په دا اویا په نورو دارو ووزی
د چینجی علت په ځان کښے نۀ پریږدینه
د غواغوړهم په ډکه سړه چینجی وری

اتۀ دیرشم فصل په بیان د توخی د دومی

کۀ په توخی دومی باز دمه کوینه
یا دمه د ډنګر توب یا د جوشش که
داهمه واړه علاج لری باز دارہ

یائے کرد خاورے سپیرمولړه ورشینه
یا دمه د حرب د ضرب د ډیر کوشش که
فارغ مۀ شه د علاج له کار وبارہ

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

معطسات نسوار ضرور ورلره بویه
چه په لاړ د سپیر موکړه شی دا روځویه

تر سپیر موئے چه اوبۀ خراشکی بیرون شی
نور به بنۀ د بازما غزۀ د بازلړمون شی

اول مرچ بیا انګوزه دریم حنظل وی
وار په وار نسوار د درے وارو اول وی

تل د لنګ غوا پئ وځکوه میرشکاره
چرے نۀ وی چه فارغ شے له دے کاره

د بازځائے بویه همیش په کرم ځائے کښے
څورغیر ی غلط مۀ شه په دا رائے کښے

که دے یو نفس له ځایه نه بیرون کړے
بیا به سر د وباره غوڅ د بازلړمون کړے

څوچه باد ورباندنۀ لګی سود دا دے
چه په ځائے کښے کرم ناست وی بهبود دا دے

ځائے که سوړ وی پکښے اچوه سکروټه
چه د ژمی سوړ سارۀ شی ځنے وټه

توخے درومی ترے له ډیر د نوی باز شی
ناګهانه نۀ میشتی په هوا ساز شی

په میشتی کښے کرد غبار لوګے موکے وی
په صحرا کښے کله اور کله لوګے وی

په صحرا کښے بنۀ بنړونه چشمه سار وی
د باز و نود ذوق هوا په مرغزار وی

ځکه چوز په اول کال کښے تما میر ی
په رنګ رنګ به ئے ساتی که ځوک پوهیږی

چه د کور خانه کریز وی باز هاله وی
چوز مرغی نۀ د سارۀ نۀ د غارمۀ وی

نسوار ونه په ډیر رنګه ورکول شی
په یوۀ نسوار که نۀ شی بیا د بل شی

ونسوار لره بنۀ صبر سقوطوی دی
یا بهتر ے بنے اوبۀ د آهوری دی

د باد امو غور نسوار و له هم بنۀ دی
که ئے ناس کړے ورته بنے تود اوبۀ دی

که په دا هومره دا روئے فائده نۀ شی
سکه علاج به ئے په داغ په پلیته شی

یائے واخله د سر پاسه کپړی
که په علم جراحی کښے اُستاد تۀ ئے

د حلوان د پیه د مو موساز مرهم کړه
پریږ ده څۀ خو پرهار ئے فراهم کړه

چه زرد آب زوے ترے څی هومره فائده ده
که د دیر ے تریخ باز په هر صباخوری

که د زده وی دا هم بنۀ معالجه ده
څو د موتو دانے دا هم بنه دواخوری

په دارنځ کښے د چار پائے غوښے کنده دی
د چرچنړو د ریزه غوښے فائده دی

پرمهره د باز هم کله کله خورینه
یو نیم برګ د دارچینی ورسره وینه

Poha Foundation
A.S.KB

نهه دیرشم فصل په بیان د علاج د سپږو د باز کښے

په اغیر مغیر چه شی باز په لوړے
د خوارئ د مخه وشی د باز سپږے

فلفل مول یا فلفل دانه بنډ میده کړه
د باز پرونه پرے ترویخ پورے گنده کړه

د باز سپږے به په دا داروشی لږے
کڼۍ گورے بنے خوندی شی د باز سپږے

یا یوه لته خامتا د باز په غاړه
اندرون ئے په پرونو کښے وغاړه

د باز سپږے به راتولے په خامتا شی
باز به خلاص له هغو سپږو نه په داشی

څلویښتم فصل په بیان د عقلی د باز کښے

چه علت له عقله باز لره پیدا شی
په داشان بے ئے علاج دارو دوا شی

په کریاس سره د مات د باز جوشش کړه
پرے د مالکه مالیده په ډیر کوشش که

چه سپین والے برطرف شی له آزاره
پتکړے سماق دوه دا او یوجوکاره

دا درے توکیه که یوځائے سره میده که
هغه ځائے د د جوشش پرے آلوده که

هم د ژبه د مرغۍ که پرے ککړه
باز د بنډ ساتی له باده له جکړه

د چرچنړے د ریزه غوښے د خورینه
د چارپائے غوښے وباز ته زیان لرینه

که د تورے غوا په پیو اول پاک کا
باز لابنډ چه دا داروئے فرح ناک که

که د باز عقلی د خولے دوائے دا ده
که د پښو د کف پادی دا روا ده

یا روغن د بلا وی یا زنکار بنډ دی
پرے ئے کیږ ده نور دارو مناسب نه دی

چه ئے فاسده غوښه واړه برطرف شی
زرد چوبه موم پرے تړه چه بنډ ئے کف شی

دا نخود پئے د رنځ لره دارو دی
که د پښو په کف پاکه ئے په پرو دی

یوځلویښتم فصل په بیان د علاج د پردے د ستر کو د باز کښے

چه د باز پرده د ستر کو شی ظاهره
د رته وایم که غوږ باسے دا خبره

دا علت ئے د عقلئ له بدا ثر دے
یا په بنکار کښے سیخ د د ئه په ستر کو پرے

یا خیرنے غوښے خوری له زړه ئے ردے
دا آزار ئے شی چه نه کا غوښے ردے

Poha Foundation
A.S.KB

پټکړے مشک ونبات کافور دا واړه
برابرئے سره واخله وئے نغاړه
په اوبوکښے ئے تمامه شپه لامدۀ کړه
په صبائے تف په ستړکو دبازتۀ کړه
یوځو ورځے داعمل چه په باز وکړے
بویه داچه ترخانه ئے بیرون نۀ کړے
دَچارپایوغوښے بازلره ضرر دی
دَچرچنړو دَ ریزے ورته شکر دی
رس چه واچوی په اورکښے چه بنه سړه شی
هغه دس دِ ساړۀ شوے په اوبۀ شی
بیائے واخله له اوبوښۀ ئے میده کړه
دَبازستړکوته ئے تف تۀ نیچه کړه
دا دارو هرکوره ډیربنۀ دی عجب دی
څو بازونه په دۀ روغ دی مجرب دی

دوه څلویښتم فصل په بیان دَعلاج دَخشکئ دَبازکښے

کۀ دَ بازدِ دَخشکی علت ظاهرشی
بائدۀ دادی چه دارو دَدۀ هم زرشی
کنړه یوځله چه داعلت ځائی شی
نورئے مړک دے دازحمت لادوائی شی
مګربنۀ میرشکارپیداشی چه ئے چاک کا
چه دَبازدَدے علته نه باز پاک کا
بازچه بدے کنده غوښے خوری چرکینے
په اوبوسره ئے نۀ وینځی مهینے
یائے اچوی وښکارته ډیرے رُخه
باز بیخال دانے دانے که تیرے رخه
دَ پیخال ئے هسے رنګ هسے کونه وی
تۀ به وائے عینه لکه چونه وی
څۀ خومالکه ډیرنبات کړه دَغوا پئ
صاف کړه بازکۀ په داکارفهمیدۀ تۀ ئے
یا نبات له کوچوکړ کړه کله کله
څوبادام ورکوه بازله دما دِ له
یا برګ برګ کړه زړۀ دَمږه په پیوتر کړه
یوځو ورځے دا په وخت وبازته ورکړه
دے زحمت لره ماغزۀ دَ وزے بنۀ دی
دَ پاچوماغزۀ دَغواغوړی بدنۀ دی
په اوبوسره لمدے غوښے کۀ خورینه
همیشه په دا زحمت کښے سود لرینه

دریے څلویښتم فصل په علاج دَبازکښے چه وچے غوښے ئے خورلی وی

بازچه غوښے بے اوبوخوری کلکے وُچے
هغه غوښے ئے شی غوتۀ پکښے غوچے
یاچه ډیره طعمه وُخوری بے حسابه
وړے نۀ شی نۀ قے کیږی شی کریابه
تۀ ئے کښته تۀ ته وړی نۀ ئے جاریاسی
بنۀ بازدار دِ ئے په داهُنر وُباسی

Poha Foundation
A.S.KB

دَکوترے دَتارویا دَ تمځری
په مرغۂ دِ درسته روغه پینه ونغری

هغه پینه چه مرغۂ روغه وی نغرلی
هغه پینے دِ بنۂ په مزی وی تړلی

په رو رو دِ هغه مزے راځکوینه
بند طعمه به هم له پینے سره راځینه

داعمل چه یو ځله بنۂ تکرار شی
همکی به برطرف دَ باز آزار شی

نور دِ نۂ ورکوی هیڅ تر صبحدمه
بله ورځ دِ طعمه ورکه بیش وکمه

باد اوبۂ علاج دَ باز دَدے زحمت دے
په نیچرے ورکړه باز ته چه صحت دے

بیا دَ باز مجوره ونموړه په کوتو
په اوبو نوره طعمه نۂ وی دَ نښتو

انګوزه کۂ په اوبو کښے که څوک تړه
په سپیر موئے ورته ناسکه هم دغورۂ

کۂ دَ مچھے برابر کند رڅوک ورکه
له مجورے به دَ باز طعمه بهر که

څلورڅلویښتم فصل په علاج دَ سستئ دَ باز کښے

دَچا باز چه سست کاهل شی نۂ کد بنکار
درته وایم علاج څۂ کړه دَدے کار

شپیر اوۂ ورځے وتړه دننه
ورکوه ښے ښے طعمے ورته بنادمنه

مۂ پرے بنکار مۂ دستکشی کړه یوځو ورځے
وائے مۂ خله کۂ غار مۂ وی اوکۂ وریځے

بیائے وباسه وبنکار وته روان شه
نور باز ونه دِ بنکار که پرے نګران شه

کۂ حرص وکه دَ بنکار ته ځے ورپریږدہ
چه بنکار وُکه هغه ځائے ځے ورته کیږدہ

چه یکه یکه یوځو ورځ باز سیر شی
دَ سستئ دَ کاهلئ خوئ به ځے هیر شی

کۂ کمے دِ دَ چرچنړے لقمے خورینه
په لقمه دِ څۂ خو مشک پورے کوینه

کۂ لږ صبر سقوطوی ورکه څومهه
کاهلی به ځے بهر کا ندِ له ځانه

کۂ ضرور وی دَ تندرست هلک متیازے
په لقمه سره فائده لری وکازے

پینځه څلویښتم فصل په علاج دَ پرکردان دَ باز کښے

کۂ علت دَ پرکردان چرے عیان شی
دَهغۂ علت علاج دِ په داشان شی

کله اچوی باز پرونه بے محله
کله پرونه په کال واچوی دوه ځله

څوک چه څورب باز به لاس واخلی له کریزه
باز په بنکار نۂ که پیدا کا ندِ داچیزه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

یائے څاړی د وزرپه بیخ پیدا شی
یا پرکیږی په کریزکښے ډیر په دا شی

یا په ښکارکښے خبردار پرے بازدار نشی
شلانډه ملانډه مړک کړی تے ترخوله شی

یا ناغړشی په کریزکښے یوځو ورځے
له خوارئ شی د باز پرونه تګے تګے

کهٔ علتئے د څرښت وی چه ډنګړشی
بے داروبهٔ ئے په داکښے محکم پرشی

کهٔ دچارے په علت وی غذا بویه
نورغلیظه غذامهٔ ورکوه لویه

کهٔ درون په کامبیله د مرغهٔ پاک کړے
کوچ نبات ئے یودوه درے ورځخوراک کړے

دازحمت به ئے له ځانه تاریه تارشی
پرګردان د شلانډے سهل وی نوردارشی

شپږ څلویښتم فصل په بیان د علاج د بادو د باز کښے

قرقرباد د باز نشان دے د څشکئ
یاچه ونیسی لوئے ښکارکه خبرتهٔ ئے

تیزلونګ د ښځے پئے سره امیز کړه
په نهاره ئے مرغهٔ په خوراک تیز کړه

یا لږ صبر سقوطوی ورکړه مرغهٔ له
په لقمه کښے چه زحمت لری هغهٔ له

یا ریشه د دارچینی نفع لرینه
چه ئے باز د پرمهرے سره وخورینه

د رونج هلم سوندهم فائده لرینه
کهٔ میده ئے باز له غوښے سره خورینه

د چارمغزغوړی هم ډیره لری نفع
کهٔ له غوښے ئے بازخوری رنځ ئے شی دفع

په دارنځ کښے د چارپائے غوښے کنده دی
غوښے ښے د عصافیر ریزه میره دی

اوه څلویښتم فصل په بیان د متفرقاتو کښے

نوے باز په چرک په غوښه په کشته
په طلب ئے آراسته کړه سرکشته

ښکارچه ونیسے زړه وینه سینه ورکړه
مړول ئے نور په لاس باندِ اکثر کړه

په آس سورشه کړځوه ئے مړوه ئے
بدخوئ ئے څو هیریږی هیروه ئے

بازلږخوری دوه خواړهٔ عادت ښهٔ نهٔ دی
چه عادت په یک خوره شی ښهٔ هغه دی

دوه خوره خود بابنے د باز ښهٔ نهٔ دے
بازعادت په یک خوره همیشه ښهٔ دے

که د باز یاد بابنے بازدار شفیق دے
باز بابنے لره لازم څهٔ خوملهق دے

Poha Foundation
A.S.KB

متفرقه

چه دَ غوښے په ځُلۍ بازله ورکوینه
ها، ماهے، کُچ دا درے توکیه دِخورینه

خمیره ډوډۍ بے مالګے منځ ئے ښۀ دے
ورسره کۀ ښۀ صاف کړے کښینه دے

دَ سړی دَ مخه بازکۀ څۀ ترهیږی
چه په خولۀ نیولے غوښه خوړی ښۀ کیږی

متفرقه

بازکۀ ښکارله ورایه ووینی پرځیرکه
په دا حال کښے دے بازدار نودے دلګیر که

کۀ تودے اوبۀ دَ باز په خولۀ اندرکه
پرمهره به دَ باز هم په دا بهر که

متفرقه

پاکیزه اوبه کۀ واخلے دوه درے کوته
پکښے واچوے تودہ دَ نغری لوښته

څۀ خو بنه غوښه په دا اوبۀ لمده کړه
دَ اغیر دارو داغوښه ده تۀ زده کړه

متفرقه

په طعمه کۀ باز رغبت نۀ کړه بازداره
قنبیله بنه ده دَدے زحمت دپاره

په لقمه کښے څو دانے قنبیله ورکړه
په ساړۀ ښۀ ده په اوړی ترے حذرکړه

نمایوه حبه نمک نبات دوه حبه
دم درحال ورکړه په بازدَ مسهل لبه

بیادِ خوری طعمه دَ غوا په غوږ ککړه
باز ساته کوښه له باده له جکړه

متفرقه

دَ کوکړے غوښے کۀ باز په ژمی خورینه
هر زحمت لرۀ ډیر سود فائده لرینه

څۀ شو بازکۀ کۀ کهے فریاد بنیاد که
بد هغه چه وړے مور درته فریاد که

... ... * ... ...

Poha Foundation
A.S.KB

متفرقه

دَ سهپړ دَلم کهٔ پر په ویخ کښے ماشی — په دارو دَ هغه مات څنے براته شی

دغه رنګه

باز بابنه کهٔ دَ بازدار چرے کوږ پرشی — سفید نفط کهٔ پکښے واچوی سر بر شی
یائے وکنه غازه څنے بیرون کړه — موم روغن ورباندِ تکے کړه لدون کړه
په توده پوډئ کښے نوک دَ باز نغاړه — کهٔ کوږ شوے وی په دائے سمون غواړه

متفرقه

دَچا باز کهٔ بدخوئ که حکم نهٔ وری — بنهٔ آشنا به شی کهٔ داګولیه وُخوری
مښک لونګ مصری نبات دارچینی عود — برابر ورسره هم دَ مړهٔ غدود
برابر دِ هګی سره بنهٔ آس که — په صاف کړی ګبینه دِئے ګډ ناس که
دَ انارو اوبهٔ هم ورسره بویه — په مقدار حبه ګولئ یا څنے لویه
ګرزوی دِ تل په بنکار کښے داګولئ — ورکوی دِ تل په بنکار کښے داګولئ
باز کهٔ غوښے دَ بنکار خوړئ څهٔ وینه مینه — ورسره دِ داګولئ هم ورکوینه
هم به باز په الوتو کښے بے خطا شی — هم به کار دَ خوشخوئ پکښے پیدا شی
کهٔ دَ باز شهپر په زور چرے ګنډه شی — کهٔ ئے زر علاج ونهٔ کړے نو ږ ګنډه شی
میده کړی مالکه غوږ دَ غوا دا دوا ده — په سوری کښے ئے دَ پر کیږ ده پرے غواړه
باز کهٔ ډیره بدفعلی کاندِ آغاز ه — تداوی ورته دَ صاف شهد کړه سازه

دَ بازدَ تاؤ دارو

قند بوره کافوردا درے توکیه سره کړه — مسکه هم دَ غوا په قدر ورسره کړه
کهٔ هر څووی باز ځړه ګرمئ و هلے
دا علت به ئے په دا دارووی تلے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

متفرقه

موخوری لره داخو توکیه پیدا کړه
تورو انجو خنظل نظرون را پیدا کړه
د بازونو رنځ آفت دے په کمان کښے
زیات هاله چه کړد غبار وی په آسمان کښے

متفرقه

په تورتم کښے چه باز ناست وی ورو ورو لاس
زهٔ ورتوب دے کهٔ ئے نهٔ وکه هراس

ایضًا

د ساړهٔ وهلے باز تریخے د یږے
یادِ داخوری یادِ خورے د مخے لږے
زیږد هوئی ماهی تلخه ساړهٔ ته بنه ده
که په قدر د خشخاش د غوښت دانه ده
بنهٔ د بازد پاره مشک او مومیائی دی
د هرځهٔ د پاره دا دارو ځائی دی

ایضًا

د چارپائے د غوښو رګ وپلے کړه لږے
مرګ د بازدے رګ وپلے که په باز نږے
بازچه وُنیسی بنکار وخوری وینه مینه
سورشی هله دے بیا بنکار ترے خلاص نه

ایضًا

که د بازد قولنج درد چرے پیدا شی
په طلب په بنکار په هرځهٔ سست نما شی
که په قدر د بادام ورکړے کاځړه
د قولنج د باد هیڅ نشته نوره ویره
که د زهٔ وی چه د باز خوږ الوزی
په اول چه خوږ ساز خوږ الوزی
بازد لویو غرونو لوئی وی د کم کم وی
د تیراه باز و نه خراری سره سم وی
که په دا خبره کاندِ څوک دعوه
نهٔ ده نیکه د ده غهٔ سره جګړه
په جُسه په تنه فرق تفاوت ډیر که
څوک اشیان په سیوری څوک په کوم سیر که
بازچه لوږه خواری راځکوی بدحال شی
عیب علت مرض پیدا کړه خو نا پیژندل شی

Poha Foundation
A.S.KB

درته وایمه اگر نه ے دانی
بازته بده ده طعمه د زندانی

بانگی باز که د پیر فریاد نارے غوغا که
لوئے لاچی چه میده که په غوږ د غوا که

په لس ورځے کښے درے ځله که داوخوری
د پیر فریاد به باز پرے کم که داروښۍ خوری

متفرقه

سوند لونګ مستکی عود سړه میده کړه
د لقوی دارو هم دادی له مازده کړه

پرے وخوروه ککړه پرے لقمه کړه
چے ئے هضم کا ندِ ورلږه طعمه کړه

سازوه د باز نوکونه چه خوشحال وی
د بادام وغوړ پرے مږه چه خوشحال وی

که ناخن د باز بهر شی له غلافه
د بادام وغوړے جوړکه بے خلافه

که د باز چنګونه سست شی پرش نه کا
دا زحمت لکه فالج دے تر ودے څخه کا

دهتوره کړم اوبه واخله دا دواړه
د سړی متیازے ګډے کړه په دواړه

که سونا وی که بورچی وی تبل وروکړه
المان باش سرخ سرخوشحال لږه څوځوکړه

هغه تبل چه سیخ پره مرغابئ خوری
هغه هسے کله هره مرغابئ خوری

که ارکه په لای خوره چه ستا رضا وی
په آوازد تبل هیڅ دی بے مقصوده دی

بادهم بویه مخامخ نه چه ترشا وی
لکه بنکار هسے د تبل پرے ادا وی

بادښے کینږ ترڅنګ د باز غوټه خطاکه
مخامخ د باد د باز غوټه زیبا وی

که ضرور وی ضرور هره چار روا که

ایضًا

هرصبا د باز پیخال پرمهره کوره
هسے رنګ ئے مړوه هسے ئے ژغوره

د پیخال ئے که په ځلے واړه تورسپین دی
دغدغه وریا ند مه کړه که مهین دی

که ئے تور لږلے نه نرسوے رنګ وی
داهمه د خلط اغیږ د زحمت زنګ وی

پرمهره نرمه هم نخښه د زحمت ده
سخته توله پرمهره د باز صحت ده

که په خولهٔ کښے عقلی د باز پیدا شی
که په بله دوانهٔ شی بیا د ِ دا شی

د غوا غوږ د غوا شودهٔ سره تاودهٔ کړه
په هنرسره داغ ځلے د جوشش ته کړه

Poha Foundation
A.S.KB

متفرقه

کهٔ د باز ججوړه خیری شی بازداړه
اندرتل ئے ضروری دی له تلواړه

په پرهار کښے ئے رانجهٔ سکارهٔ اندر کړه
هغه ځانے ئے د سمن په غوږ وغور کړه

کهٔ جوشش د باز پیدا شی په چنگال کښے
روغن داغ ورلړه ښهٔ دے په داحال کښے

یا جوشش په مالګو بے سړه ښهٔ پاک کړه
بیا میده نکار پرے پورے په تپاک کړه

په جُسه کښے کهٔ جړه د باز په رنګ دے
امتحان ئے په مښوکه یا په چنګ دے

باز چه کوز په مزکه کښینی له چګسه
په چګس دِ بیا په خپله کښینی کسه

په چګس کهٔ ئے تهٔ کښینوے بدکار دے
په داهسے کار څوک نهٔ که چه میرشکار دے

په سارهٔ دِ چګس نغښتے په نمد وی
سوړ چګس په ژمی باز لړه ډیر بد وی

د باز پر د بانس په ستن سیب کړے ښهٔ دے
کهٔ د پړه په تبل سیب شی هم بد نهٔ دے

کهٔ د باز منګل اماس وکه له ضربه
یا د ځاړی د سرخاب د قاز له جربه

پریکړه نوک د د هٔ د کمے کوتے ځچے
چه ترے توئے تورے وینے شی بیا وچے

نور هاله دارو مارو ورلړه سویه
بیا هاله تر بند مربند ورلړه بویه

چه د باز فاسدے وینے ورکے نشی
کهٔ هزار دارو پرے کیږی پهٔ داخهٔ شی

باز په ژمی ښهٔ ساته په گرم ځائے کښے
اوړے هم چه معتدل وی په رستلئے کښے

په کلک ژمی په نوروز مسهل ښهٔ نهٔ دی
نور په هر موسم مسهل ورکوه ښهٔ دی

چه ئے اخلے له کریزه هوا کوړه
په غارمهٔ کښے جلاب بِه وی ترے ئے ژغورهٔ

په لړم کښے باز اخلی له کریزه
مسهل هم په داآوان ورکړه عزیزه

مستکی کهٔ په کریز کښے خوری بازونه
د باز ونو په نم نهٔ لګی پرونه

بل پرونه د باز ونو خوشنمائے وی
بل به رنګ د باز د پښو واړه به ځائے وی

بل به هیڅ اشتها نقصان ونهٔ کا
بل به لړے ځنے عیب د غارمهٔ کا

باز څو رام څو آرام وی کریز ښهٔ کا
چه نهٔ رام وی نهٔ آرام کریز نهٔ کا

چه د خلط علت د باز وی زنده نهٔ خوری
په نا بوده طعمه کله کریز ښهٔ خوری

اول باز له خلط پاک کړه مسهل ورکړه
د کریز په کور کښے بیا هاله اندر کړه

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

کۀ ئے وتړی په کورکښے چه انسان وی
بیل له خلقه په باز لا کریزآسان وی

دست گردان کریزهم بنۀ دے چه خوښکارکه
په سیرئ کښے باز درست اوړے خپل کارکه

بازکۀ رنځ لری له باده له جګړه
په سنګ تاؤ سوه ډخوری غوښه ګکړه

کۀ د غواله شودوګډے کړے شکرے
یوچونګ ورکړه خلط د بازشی په دالړے

کۀ بوره یا مالګه خوخو درسره وی
د شودو پیروے ورکړه چارلابنۀ وی

چه د باز ته خالی شی غوښه ورکړه
ګنډه رنځ زحمت به بیاموهی حذرکړه

چه په لاک باندِ بازنۀ شی په نوکونه
په خپل ښکارکښے ئے واز نۀ کړونه

باز به چړے خوبګیری یا تیزپری که
الوتل نیول به واړه سرسری که

د ښبرو د شکرو بنۀ مسهل دے
اختراع د مصنف ده پیر اول دے

کۀ یوچونګ وباز ته ورکړے زیاتے نشته
پکښے لوبه خوش فعلی صحت هرڅۀ شته

بازچه ګرم باد ته وباسی بازدار
توخی دومی ورته اینبی وی تیار

باز د توخی د نزلے دمه پیدا که
مګر بنۀ میرشکار ددے زحمت دواکه

درته وایمه چه درسته میرشکاری ده
میرشکاری طعمه داری شب بیداری ده

کۀ دارو والۀ داروخو پرمهره ده
د اوبوسره لمده خۀ خو قطره ده

چه ضرور نۀ وی دارو لره ترے لرے
نور به ختم کړم په دے خپلے خبرے

POHA
پوهه

ختم

Poha Foundation
A.S.KB

اتم توک

POHA

سوات نامہ

پوہہ

Poha Foundation
A.S.KB

په دوران د شاه جهان بادشاه خوانی وه
سرائے له سواته فاصله لری دیرش کروه
درے خیزونه م د سوات د ژرۀ په یاد وو
یوخسران چه په حضور د وادۀ کار وو
زۀ نوکروم، یوسف زی روګردان وو
ملوخان د وادۀ کار دِما په زړۀ کړه
تماشا د نرګس زار وه که د شکار وه
سوات م واړه لکد مال کړۀ سرتر پایه
ملک د سوات د ملکانو د نشاط دے
وشمال وتے غر بلورستان دے
هندوستان وته تور غر لری بدغا شی
ترکابل نه ے هوا د اوری بنه ده
په هوا کښے د کشمیر په آب و رنګ دے
طولانی دره تر دیرشو کروهه ډیره
له مشرقه ے دریاب درومی مغرب ته
په هر کلی په هر کور کښے ے وَلے څی
نۀ پرے لار شته نۀ بل کار نۀ ے بل سُود دے
کله کله پکښے هسے ارزانی شی
هم سړے اوبۀ چینے لری هم واورے
هر هر خائے د سوات د ملک ملوکانه دے
ملوکانو عیش عشرت دے پکښے کړے
پکښے لوئے منارے شته، بتخانے شته
د میوو دے د ګلونو د بستان دے
دوه خیزونه دی د سوات تحفه تر واړه
د سوات ملک چه پکښے روغ حویلئ دی
میسّره د زړۀ هره کامرانی وه
چه ورکوزشی تر دریا د سوات تر کوه
نورے هرځۀ په حیات وماته باد وو
بل ے بوئ د نرګس زار دریم شکار وو
ځکه ورغلۀ ترسواته څما ګران وو
زۀ په کور د صدر مورے، را وادۀ کړه
په پیرئ کښے را پیرزو د کردګار وه
خبردارے شوم له هره هره ځایه
په دوران د یوسفزیو وران رباط دے
شرق کشمیر، غرب ے کابل او بدخشاں دے
پرے خاتۀ به د لشکرو په غوغا شی
د کابل هوا ترخه د دۀ خوبزه ده
حیف دے داچه کشمیرارت، دے تنګ دے
عرض ے دوه کروهه یا یو یا تیرو بیره
په کج راست ے ویل مۀ کوه کاتب ته
هم ے خوری هم ے هرلوری ته غلے څی
خو یو کُنج ګوشه له خلقو غله بود دے
چه په دوه توره د شلو مهمانی شی
نۀ په سوات باد سموم شته، نۀ ګرد خاورے
بے سردارہ بے حاکمه کوه خانه دے
په هغه هنر کښے نۀ دے دا وګړے
لوئے کوتونه حویلئ د زملے شته
د ملوک لائق په وخت د تابستان دے
ګل رخسارے کافر، باز، دا دواړه
په هر کور کښے ګلزارونه سهیلئ دی

POHA
پوهنه
Poha Foundation
A.S.KB

د سوات ملک چه درست لائق دے د باغونو
یوسف زیو برابر کړله سراغونو

په هر لور کښے فوارے دی آبشارونه
ښۀ شهرونه ښۀ سرایونه بازارونه

هسے ملک هسے هوا هسے جویونه
نۀ څایونه۔ نۀ باغونه۔ نۀ بویونه

کال په کال د ملک په هسک کاندِ باختونه
بے شکرو په خپل څان کاندِ تاختونه

یوسف زئ د پیرچرکین لری څایونه
آلوده کنده بد بوئ لکه سرایونه

کۀ په سوات کښے په نظیر دی ورځے ماشی
د منگورو د بروړو ویل په چاشی

پکښے دوه څله تبژن په بروړو شوم
هرهر څائے دانے دانے په څومړو شوم

څوسړی هومره ئے سپی په هره خونه
په انگنړ کښے ئے چرکان کړزی سلگونه

درسته خونه ئے نیولے په کندوانو
په کنده روزگار بتردی ترهندوانو

بائے زی ئے روزگار کا چه سیالان دی
خواجوزی ئے نورځۀ نۀ دی بقالان دی

په هرکال ئے دوصو تیرصو بازنیول شی
کافر کۀ ئے په شکل شمائیل شی

کۀ بل شکار د سوات په ملک کښے په مقدار
په هرلوری تل دل د زرکو شکار دے

مرغاوئی ئے د سیند ترسروپا شته
د نا اهل د تو پکو پرے غوغا شته

هم کاوز بزونه سرژے هم کوتهه پائے
امّا وړکے کړے تو پچیا نوځۀ به ولائے

چه د سوات سره تړلے دے ملک پیرے
د یوۀ سردار ترسروپایه تیر دے

د چترال سرحد د سوات سره قریب دے
غراوسم ئے آبادان جریب جریب دے

وچترال و ته ئے لار د کوهستان څی
ترچترالہ په پینځه ورځے کاروان څی

درے څلور میاشتے دالار وی بنه روانه
پیرآفت لری له برفه له بارانه

تلۀ راتلۀ د خلائق په دالار کم شی
مگر کار په بد رقه د ملک سم شی

یوه لار د هندوکوه وه ترکستان ته
بله لار د چترال ده بدخشان ته

بله لار کۀ په مورنگ څی لرَه برَه
د اخو لارے په سرحد د هندوستان دی

نورے لارے په سرحد د خراسان دی
یوسفزی په شماره ترحساب تیر دی

اما واړه کاؤ خروند دی کۀ پیردی
د مغل نمک رم وخوړ شپیڑ پیرئ

ماد زرد پکښے سروغ کړے پیرئ
رعیت رم یوسفزی درست څتک وو

په حرمت او په عزت کښے م څۀ شک وو

د مغل دپاره ما تورے وهلے
پښتنو به راته کړے ډیرے شکنجے

که ورکزی که بنګش اوکه یوسف ځی
ډیر همه دِما د تیغ په تأسف دی

پښتانهٔ م په زرګونو دی وژلی
په سرونو بهٔے خرهٔ غوایهٔ وو لشلی

لا تراوسه د سرونوئے انبار دے
په اتک په پیشور کښے ئے مینار دے

په دوران د اورنګ زیب بادشاه په بند شوم
بے تقصیره بے ګناهه دردمند شوم

درے ځلور کاله په بند د اورنګ زیب شوم
خدائے چه خلاص کړم انتقامهٔ شکیب شوم

د مغلو زیست سر وزګار راباندِ اوروو
په صحبت ئے دِما رنګ لکه تور سکور وو

راپه غاړه د مغل منصب په زور وو
تړ به وائے چه منصب نهٔ وو سور اوروو

ناګهانه په دا ملک فساد بنیاد شهٔ
دِما هم د تلافی کار په یاد شهٔ

د فساد که یو بخړے ووما اور کړهٔ
اورنګ زیب بادشاه په کور که

دریاخان م د خپئ ګوتے ځلے دے
ایمل خان م د پګړئ شملے دے

چه تنبے م د ختک د وړاندِ تللے
د مغل راسره ملے وے شوړے پلے

د خپل وُچولی په کار دِما باور دے
چه وما ته څهٔ خایش څهٔ ئے خبر دے

دا آسمان چرخ فلک وو دا به شوله
اورنګ زیب بادشاه ویرانه کړه پخپله

یکباره ئے په لاس ونیوے ناپسندے
خود په خودئے په ځان وکړے داشندے

داهمه واړه دِما ظاهر باطن دی
پښتانهٔ چه واړه خوش له ځانه نن دی

که مغل سره دِما د زړهٔ اخلاص دے
خدائے خبر دے که پښتون له ما نه خلاص دے

نن د واړو پښتنو په ننګ ولاړ یم
داچه هسے په هر در هر درنګ ولاړ یم

چه پښتون شوم په داهسے سپینه ږیره
نور م خدائے مړ کړه مغل وایم په خیره

که مغل وما ته سل وائی خبرے
همکی واړه په ما دی خاورے څرے

دا پوهیږم که مغل لره که ور شم
تراول به لا په چاره کښے بهتر شم

مخامخ به یوځو ورځ شه نمانځهٔ شم
پسے شا به حرام خور ګیدی شکانځهٔ شم

په تعظیم چه ورته وُدرم مخ وړاندِ
اُمرا کان به د مغلو خوشی کاندِ

په ورتلهٔ به بیا خدمت راځهٔ غواړی
پښتانه به راته هم کاندِ شکنجے

پښتانهٔ چه سره وژنی دیو پرے ویاړی
چه ئے لاڼے په ناحق د ننګ وهلے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه په زړهٔ کړم دا یو خوخبرے یا دے
نوره واړه اندیښنے شی را نه پاتے

ومغل ته به خبرے په ورځو کړم
سرم پریږده که به سر ورته بیا کوز کړم

نهٔ په خپل نهٔ په پردی یم خو په ننګ یم
په دا ننګ کښے ځوئی پلار سره په جنګ یم

که د ننګ پښتانهٔ شته ساعت هم دا دے
په دا ننګ کښے سر و مال و ملک فدا دی

داهم شکر چه م و ترله ټوره
د ما ټوره په جهان شوه مشهور ه

ورځ په ورځ فتح و نصرت تازه تازه شی
کال په کال د ښو مغلو جناز شی

ترکابله تر اټک په سم په غرو نو
انبارے دی د مغلو د سرونو

اورنګ زیب بادشاه پخپله رایت راوړے
که ځے زد و کهٔ ځے زور دو ډے پرځپاوړے

په غرزی له هندوستانه را ولاړ شهٔ
حبطه خاورے په سر په بیارته لاړ شهٔ

پینځه شپږ کالونه تیر د دے فتو ردی
پښتانهٔ په زړهٔ خوشحال مغل رنځور دی

عاقبت و هیڅ یا ته سرکند نهٔ دے
کوره څهٔ شی کار د خدائے دے د سند نهٔ دے

که حیات په دا دُنیا یم بخت مدد کا
یوسف زئی د نفاق خو یونه رد کا

اُوهٔ میاشتے یم په سوات کښے گرځیدلے
همه واړه دی عظیم سوکند خوړلی

ملکان به ځے وخپل سوکند ته کوری
په لشکر به جملگی سره وشوری

ومغل و تهس نن کړم اټک پُوله
ملک به خلاص کړم د مغل له غالهٔ غوله

د اټک د پیښور د کابل کوټ څی
لوئے هلک کوتو نه واړه په دا چوټ څی

په دا کار که یو سفزئی بے وفا شی
الوداع ده چه دما به وته شا شی

نورم ځائے په خوتره په لوحانی دے
که څوک وی که نهٔ نا کام د کړلانی دے

څوڑوندے یم وا به نهٔ وړم لږ ځهوړه
مړدکی به په وار وار ورشی تر کوړه

که پیوند د ایمل خان د دریاخان شته
د خوشحال خټک سیلوئ تر دا میان شته

ورځ په ورځ به کار بهتر د پښتانهٔ وی
د نن کار به د مغلو صبا نهٔ وی

که نور واړه پښتانهٔ د مغل آش خوری
چه د موڅه ورته شاده وا ړه شا شخوری

خدائے دِ نهٔ کا که له موڅه یو کنډ وشی
بیا به هله په چا جوړ د مغل بوُوشی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دا دَ خان کلان قصیدہ دہ پہ احوال دَ جنګ جدل چہ دَ مغل لہ مخالفتہ وو

پہ دا کارکښے چہ چا ووهلے ټورے
پہ مهمندو باندِ مړ شہ مینډے بورے

پہ شنواری آفریدی باندِ رحمت شہ
پہ صافیو پہ غلجیو برکت شہ

چہ مغل دَ جګړی تانړہ نیولہ
غلجئ پہ پوند ټورہ وُو هلہ

دَ ختګو نہ یولک ختګ داخل دی
نورختګ واړہ تراوسہ لاباطل دی

پہ ورکزئ پہ بنګش باندِ نفرین دے
لہ دیو واړو اولسونوم زړۂ شین دے

یوسفزئ کډ و هلے نۀ دہ ټورہ
پہ هاهُو شرکت لری بلائے دُورہ

کډ فرصت وی تراولہ تر آخرہ
دَ دے کار بہ درتہ نظم کړم خبرہ

بیل پہ بیل کتاب څوجزہ سرہ سازکړم
حال بہ شرح ترانجامہ ترآغاز کړم

چہ پہ دافتو رکښے شوی دی جنګونہ
ترکابلہ خرابی پہ فرسنګونہ

اوس بہ حال دَ سوات دَ ملک درتہ بیان کړم
دَ دے خلق کاروبار بہ درعیان کړم

چہ دَ جنګ پہ کارکښے شی پیدا داچارے
دَ ناکس دَ کس هموارے ناهموارے

پښتانۂ واړہ نادان دَ جهل کان دی
کډۂ واوړے یوسفزئ پہ بل شان دی

ماد سوات دَ عالم بنہ نندارہ وکړہ
وهرهر فریق ہم پټہ بنکارہ اوکړہ

خو پہ خولۂ کلمہ لولی مُسلمان دی
پہ وعدہ پہ عهد قول بے ایمان دی

دَ لږ سُود دَ لږ بهبود دَ لږ مقصُود دی
پہ اندک لہ تاخوشنود هم ناخشنود دی

دَ خپل سُود دپارہ کړم یاری کاندِ
چہ ۂ سُود نۀ وی بے شرم یاری کاندِ

خبردار کلہ پہ شرم پہ کرم دی
همګی عبد الزوجہ عبد الدرهم دی

هم ۂ کبر، هم ۂ حکم، هم ۂ ناز وړی
پہ هرځۀ کښے دَ عورتوساز ناساز وړی

یا ۂ شیخ ملا پہ مکر پہ افسون خوری
یا ۂ مال پہ خپل پردی مکرخاتون خوری

سیوائی بډی دَ لور پہ لونړہ پلوری
پہ داخو توکوکښے غرق دی مختوری

پہ کم اصل پہ بداصل نظر نۀ کا
دَ تهنګو پہ لالچ خوراولورواډۂ کا

آشنائی درسرہ کا دَ زړہ دپاسہ
خپل ساتی طمع بہ کاندی ستالہ لاسہ

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

زر روپئی به د نقصان کا په روپئی
په تمیز کښے سراسر واړه مبهوت دی
که په کور کښے خزانے لری د زر رو
د ادب په کار کښے هسے ناهموار دی
درست عالم ئے د کوار په شماره دی
کور په کور گوندی گوندی او بد نیتی
نصیحت به درته وایم له ما زده کړه
مخامخ ئے نورځۀ نشته بے اقراره
که باورئے یا په هو یا په کرم کړے
په درست کال ئے گوتے نۀ خیژی له کاره
یا د سوات خاورے گنده په کار د کشت دی
ویش قسمت چه د وفا د مروت وو
پول پیسه پکښے د واړو دین مذهب دے
چه یوه پیسه په څۀ انواع دوه کیږی
د دُنیا په کاروبار کښے هسے غرق دی
یو عالم دے پرے صبا شی یا بیگاه شی
پکښے نۀ چه یوسفزے په دا طریق دے
ومیلمه وته ست بربر راشه نشته
اصیلان پکښے بنده غوندِ خرځیږی
که مظلوم چرے ملک وته دادخواه شی
که په خولۀ کلمه لولی مُسلمان دی
تولا که تبرا که د دین ننگ وی
که هندو کلمه ولولی مُرتد شی
هسے خلاص دی له ادبه له تمیزه
په هر کار کښے ناهموار نا فهمیده دی

آواره کا درسته غوا د غوا په پیځ
چه بدلئی ورته گوهر شۀ یا یا قوت دی
بیا خواړۀ خوری په شر شمو په د نبرو
کشر مشر تور وسپین په یوۀ شمار دی
تر تاجکو لا په زیست کښے آواره دی
بیهوده له ځانه خوش بے برکتی
چه په نۀ ئے باور کړه په هوئے مۀ کړه
بسے شائے نورځۀ نشته بے انکاره
د سقه سړی په ځان باندِ ستم کړے
بوتیمار دی د اوبو په شالی زاره
یاله ځایه یوسفزئ بدسرشت دی
یوسف زئ په دا کښے بدقسمت وو
اندیشه ئے خو د سیم او د ذهب ده
هم هغه کاهیڅ په بله نۀ پوهیږی
نۀ د یو بنځے لوئے هلک ئے تابه فرق دی
که په خوب ئے له بندگئی لاس کوتاه شی
چه په سوات کښے موندۀ نشی کوم فریق دے
نۀ د ژبے چارنۀ شناخت مهر د زړۀ شته
هیڅ څوک نۀ وی چه په دادئے ورسیږی
چه یوه روپئی بل ورکا روئ سیاه شی
په عمل کښے یوسفزی لکه ددان دی
په دا واړه کښے د هر یوۀ زړۀ سنگ وی
څوک به نۀ وائی چه دا په دین کښے بدشی
لکه داهِ عربی هندی کنیزه
نادیده دی نادیده دی نادیده دی

Poha Foundation
A.S.KB

پکښے نشته میوه دارے باغی وُنے
همکی د غرهٔ پلوسے دی یا غنے

په وعده په عهد قوله بے وفا دی
بے اَدبه بے تمیزه ناصفا دی

دُر سیپه کانړی یاقوت ورته یوشان دی
سیب شلغم انار بهی ورته یوشان دی

نهٔ مردانو غوندِ مُخی شهنکی کا
سپینے ږیرے سره ټول مسړوکی کا

نهٔ ئے قول نهٔ ئے عهد نهٔ ئے بول شته
خودَ دیو ریش فش د بنګړو پول شته

نهٔ پرے حکم وو نهٔ چا څهٔ ورکوینه
واړه ځان لره کتې په ځان ئے خورینه

آشنائی خواب وخیال غوندِ لیدهٔ شی
یا په مثل لکه باد چه وریدهٔ شی

مبتلا په څورنګونه پلیدی دی
مزیدی دی، غسیدی دی، ندیدی دی

چه نیکان پاکان ئے داوی دائے حال وی
له بدانو نه ئے وایه کوم مقال وی

دَ بابا دَ مال یوازے میراث خور دی
نهٔ په تړور دی، نهٔ په مورډ نهٔ په خوردی

چه دَ رورے جنازه په کور کښے کښیوزی
کهٔ رضا که بے رضا په ورندار پریوزی

له قاتله ځان غلط کا په قصاص کښے
دَ مقتول په ځائے بل ووژنی په خاص کښے

هرمُلا په دا صحبت ورسره مل وی
په ثنا دَ یوسف زئ وی کهٔ غل وی

دالاخهٔ دی څنے نور قباحتونه
کور په کور سره اخته په شدّ تونه

هومره ملک هومره اولس برکت هیڅ
کهٔ ئے مال کهٔ ئے دولت سخاوت هیڅ

کهٔ پالیږ دَ ختکو څوک ودان کا
پخیدو ته ئے پرے نږدی اُوم ئے وران کا

کومه ملک ئے هومره زړهٔ هومره خواړهٔ کا
چه څلور ورځ څلور سړی ماړهٔ کا

کهٔ سړی ئے په صورت لکه آدم دی
په روزګار په خوئ خصلت له دیوسم دی

په غلط غلط خویونو مبتلا دی
په بدخوئ په بدخصلت دَ ځان بلا دی

نهٔ سزا دَ بدکارانو پکښے کیږی
نهٔ په خپل عقل پښهٔ سړی پوهیږی

چه څوک ووائی دا بښهٔ دی هغه بښهٔ دی
چه څوک ووائی دا بد دی کله بنهٔ دی

کهٔ په مکر څوک خپل ځان پکښے طبیب کا
څوک به نهٔ هیڅ چه بشکاره دَ دهٔ تکذیب کا

کهٔ په مکر څوک مُلا شی یا درویش شی
څوک به نهٔ وی چه خبر دَ دهٔ په کیش شی

هرسړے ئے ومنصب ته اماده شی
هرمغل چه په سوات راشی شهزاده شی

کهٔ دَ کلی دَ اولس دَ تومن بزرګ دے
ومیلمه وته ئے کتر مکرر چرګ دے

Poha Foundation
A.S.KB

خبردار کله په ننګِ افغانی دی
کشمیری او پکلی وال دی لغمانی دی

دَ هغوچه زړه دَ چرګ په مړک ریژدی
مصلحت دَ تورو سپینو ورته بلیژ دی

خکه هسې په هرجنګ باندِ برے کا
بیاله ترسه جنګ ته نه ځی خان مزرے کا

دائے وارِه نامردی ده هیچکاره دی
خیراتی دَ جنګ په کار په څه شماره دی

آسوده په مال په ملک په زرد ینار دی
دَ دُنیا روزګارئے نه زده بدروزګار دی

نه ئے خوان نه دستارخوان نه چراغران اشته
درسته شپه ئے د شونتینو بد دُخان شته

چه په تیل په دستارخوان ئے څه خرځیږی
که زردار وی هم ئے غوښے اوبه کیږی

فصل

ملکان خانان ئے کل وارِه خران دی
عالمان شیخان ئے وارِه جاهلان دی

چه عبدل عبدل بالله شی پکښے کت دے
اوس بسانډ کوطه دَ کلی کټوی چت دے

دَ جهان عیبونه وارِه سره تول کړه
هغه وارِه دَ هُنړه دَ غار پسول کړه

دَ تالی که درته وایم یو کالے دے
دک شحنک دے دَ اوګړے که یا تالے دے

دَ کاچو نمسے نه خان دے نه ملک دے
کالګرچن دروغژن غښے دَ هلک دے

ملکی ئے په کرم نه ده په تُوره
په دا وارِه توکه مورِ وه باندِ بُوره

کارے ځکه مسخره حبطه سپک دے
څوک چه زیات دے په تپه هغه ملک دے

سود حاصل ئے یادَ بډ یو یادَ خواست وی
په هرکلی په هرچم باندِ ئے زغابست وی

دَ ملک ئے دَ دفتر پولے پټې وی
نورے تورے خاورے توئے په کښتی وی

دَ ملک ئے که درے نورے ونړه سکه وی
پدری پټے ئے درست ریشه ریشه وی

یوه بخره دَ ملک وی درے دَ نورو
په کم زیات ئے سره جنګ وی په لشکورو

چه نیکان پاکان ئے دادی حال ئے دادے
شیخ میاں نُور پکښے تر وارِه لا والا دے

اول حال دَ عالمانو درته وایم
بیاله پسه میاں نُور درته وستایم

عالمان ئے همکی وارِه سفیهه دی
نه عالم دی نه فاضل دَ نه فقیهه دی

چه دَ کنز دَ قدوری شی خان مُلا کا
هرحلال حرام په خان باندِ روا کا

نه دَ کنز دَ دقیقوځه خبر شوی
نه په مخ دَ قدوری مبصر شوی

Poha Foundation
A.S.KB

کتابونه په سرکیږ دی ځان مُلا کا
په هر کلی محلت کرځی ټکی غلا کا

کښینی شرع پریکوی په رشوتونو
ځان قاضی کا په غلط روا ییتونو

وهر چا ته مسئلے د سخاوت کا
خپله خونه ډکوه بله غارت کا

په مسجد راځه پینځه وخته آذان کا
چه زکوٰة سرسایه نۀ وی مسجد وران کا

د میراث مالونه خوره له ظالمانو
نوم په ځان باندِ کیږ ده د عالمانو

په داهسے علم برند کښینی مُلا شی
وعالم ته میراث خور د انبیا شی

نۀ ئے کښل زده وی نۀ لوستل تل ټکل کا
تعویذ ونه ورکوی په دروغ کښل کا

په ناروغ ئے خوشی لا زیاته تر روغ
طشت تعویذ دُعا هیکل کښی په دروغ

لا رنځور غریب صحت نۀ وی موندے
چه اخون وی اخستو ته ورنیولے

که په ورکړه کښے څۀ درنګ څخ تعطیل وی
په غوغا په شور وشر ئے قال وقیل وی

چه دما په خلقو قدر قیمت نشته
د رنځور م بے تعویذه صحت نشته

چه رنځور له رنځه خلاص شی راته شا کا
نور بیا دِ ما تعویذ د چا بلا کا

داچه زر هسے ناساز کا آغازے
خپل مقصود مطلب حاصل کا په ناسازے

وائی موڑ ته چه نظر د ستر کو سپک کا
خپل ایمان به په دا هومره چار ورک کا

په داعام وګړی هسے هیبت کیږ دی
چه د دیو په رضاځی هرڅۀ به پریږ دی

که ترس له خدایه نۀ کاندی غلول کا
اس به پریږ دی زین به باندِ په جاهل کا

چه مُلا د میا نور په حکم درومی
هم هغه د سوات په ملک کښے سیرئ موی

میاں نور کۀ د خنزیر غوښے روا کا
مُلایان به باندِ زر جوړه فتوٰی کا

د میاں نور مفتیان د سوات په ملک کښے دوه دی
الله داد او دوست محمد دواړه یاوه دی

لږ ئے علم لږ ئے لوسته دیر تقریر کا
چه میاں نور ئے لمسوی هغه تزویر کا

اوس به وایم د میاں نور له حقیقته
چه تر نور ونۀ دے لادے بد خصلته

راشه واروه په دا هومره قباحت
چه په ما باندِ ئے جوړ کړۀ تهمت

زۀ چه څون په اعتقاد کښے پاک سُنی یم
په کندن د رافضی د بیخ کنی یم

رافضی ئے په دا هسے اعتقاد کړم
په درست سوات ئے په تکفیر په رفض یاد کړم

د صدیقؓ او د فاروقؓ په عشق کښے طاق یم
د عثمان او د حیدر بنده قلماق یم

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

آل اولاد د پاک رسولؐ واړه منمه
امامان نبیان هم ټول واړه منمه

د یزید پلید په کاربانډ لعنت دے
چه د آل سره ئے کړے شرارت دے

د بد ذات مکر په علم کښے لا بد شی
حبشی چه په مخ خال کیږدی لابد شی

فصل

یو کتاب دے درویزه سره جوړ کړے
د سوات خلق ئے کل عالم مور کړے

نامعقول مجهول بیان پکښے بے ځایه
پکښے بد د سیّد وایه یزید ستایه

دا احوال به په بل فصل کښے آشکارشی
په مطلب نظر لرم چه درآشکارشی

ناکهانه چه دِ ما په نظر کښیوت
په داحرف په داوئیل مِ نظر پریوت

چه لعنت به په یزید باندِ وائینه
چه په رفض کښے غرّه بے حده وینه

د حسینؓ په مرګ یزید کله راضی وو
بلکه دے د دهٔ د خون متقاضی وو

امرکان ئے د حسینؓ په مرګ قصاص کړل
زهٔ حیران شوم د یزید په هسے خاص کړل

بیائے دا وو پکښے کښلی ده له دینه
چه په آل به رافضی درود وائینه

شهٔ جاهل مُلا چه دا کتاب وو کښلے
ما په دا خبرو دے وو پیر شکنجلے

مخامخ ئے دا خبرے کړے نمائے
چه تهٔ هم سکه رافضی ئے چه دادد ئے

رد بدل د دے خبرے د پیر مذکور شهٔ
دا مذکور په واړه سوات کښے مشهور شهٔ

هغه نیم مُلا روان شهٔ و میانور ته
خس خاشاک ئے مره ولوستل تنور ته

سړے لمبے د میاں نور په کور شوے بللے
نهٔ وو خوک چه ئے اوبهٔ کړے باندِ تللے

ملایان شیخان ئے واړه سره ټول کړهٔ
گلهٔ ئے واړه په دا ویر په دا کچ کول کړهٔ

میاں نور وے چه اخون د موژ امام دے
درست مخزن پرے نازل شوے په الهام دے

په مخزن باندِ چه بد وائی کافر دے
د کافر قتل په شرع معتبر دے

چا به دا وے چه لعنت په یزید وائی
رافضی دے دوازده امام هم ستائی

چا به دا وے نهٔ په تُوره د کشتن دے
رافضی په سرو لمبر کښے د سوختنی دے

چا به دا وے چه د ملکه د ویستو دے
چا به دا وے چه توبه ه د ویشتو دے

Poha Foundation
A.S.KB

یوه لویه هنکامه شوله برپا یه چه ئے زړهٔ هسے خبرے په ما وا یه
ملکان دَ یوسفزیو لکه خرونه په کندګی سره لړلی خوله سرونه
نړئے علم نهٔ دانش نهٔ فهم پوهه خو دوستی دِ درویزه باندِ انبوهه

په وئیل دَ درویزه عقیده ځومره
لکه عینِ په آیت په حدیث هومره

درویزه چه بیان کړے خپل کتاب دے نوم ئے مخزن الاسرار کړے جناب دے
هر بیان ئے ناموزون مجهول بے رنګه خالی پاتوله دانشه له فرهنګه
که یوه مصرعه په شل بله په سل ده نامربوطه ناموزونه په وئیل ده
قافیه ئے لام و دال سره وهلی په ردیف کښے ئے نون واو سره پیټلی
قصیده دَ بوصری ترجمه کړی عربی ئے تر پښتو مضحک راوړی
هر هر بیت دَ قصیدے چه دُر مرجان دی په پښتو کښے تر اوربشو لا ارزان دی
معما دَ آزری ترجمه کړئیے تصوف ئے وعالم و ته نومورئیے
ترجمه دَ شاه ناصر یوځواشکاله وعالم ته جوړه کړی له مقاله
مسئلے ئے نظم کړی په پښتو دی درته څهٔ وایم چه څهٔ دی دَ بستردی
په داهے شان کتاب ئے مها بات دے دَ جامی ترهفت اورنګ ورته نادیات دے
کنده پرد کنده خورسره جوړیږی خاص په خاص اوعام په عام ویل خوښیږی
په حیرت به واړه کوتے وچیچلے دَ اخون په مخزن چا کوتے کښیښولے
هرسړے چه په مخزن باندِ څهٔ وائی په دُنیا کښے ترساعته به څوک پائی
ملکان شیخان ئے واړه سره تول کړهٔ په خپل سحر په افسون ئے کړ اوکول کړ
یومیاں خان وو بل مانکئی وو بل سنګر وو یوسنګر څهٔ خو په پوهه کښے بهتر وو
دَ لنګر خټک په کلی کښے زهٔ ناست وُم فراغت دَ توت ترسیوره لاندِ ناست وُم
داسکان رالړه راغلهٔ زهٔ ئے ویش کړم په لیدهٔ او په راتلهٔ ئے په تشویش کړم
په خندائے راته ووے دا خبره اوس تړوپاسه خوشحال خانه زوروره
په درست سوات دِ غوغا کړه کړه ته خوب کړے نهٔ دِ غم نهٔ دِ پروا نهٔ طلاطوب کړے
میاں نور درلړه راغے ناست په رود دے خبرو لولړه راغلو دِ موڅ دود دے

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه دعوی دَ چا په مینځ کښے شی بنیادہ
ملکان ئے سره ژغوری له فساده

یا ورځه ومیان نوروته جواب کړه
یا قبول دَ درویزه مخزن کتاب کړه

دَ درست سوات دَ ملایانو دا رضاده
چه قبول دِ کا دا کار فائده هم داده

ما وے دین دَ محمدؐ دے ما منلے
بے قرآنه بل کتاب دے چا منلے

درویزه نهٔ مجتهد دے نهٔ امام دے
دے هم خام تاسے هم خام مخزن هم خام دے

مُلایان دَ سوات همه زکوٰة خوارهٔ دی
په دانش په دین په علم خبر څهٔ دی

وے ئے داځواب دَ غشی دَ ناوک دے
سکه تر وپاسه میان نور هم درته پک دے

ملامِ وتړله زهٔ هم ورسره وان شوم
یک تنها مواجهه په ډیر خصمان شوم

چه غریبی ورته وغریبړه له سکه
کهٔ خلاصے ورځنے نهٔ وی باندِ لکه

مخامخ وبله کښینا ستو په قهر
په خبرو مه شکاره کړو سره زهر

ملکان شیخان علمان واړه سره شول
دَ خپل لوری ننګ ئے واخست مسخره شول

چه به ما ورته ویل کول دَ مشکو
ابلهانو به وئیل کول له پشکو

نهٔ ئے علم نهٔ ئے عقل نهٔ ئے پوهه
فضیلت ورځنے لرے په ډیر کروهه

څوک حَکَم منصف حاضر نهٔ وو په میان کښے
چه په حق په باطل پوهه شوے په بیان کښے

ملکان په ننګ دَ خپل لوری ولاړ وو
عالمان شیخان په نور عضو ولاړ وو

خدائے دَ خپلو صادقانو سره مل وی
ترهرچا دَ صادقانو کار افضل وی

شیخ میان نور پخپله کښیوت په تقریر کښے
ما و دهٔ ووچوت ورکړے په تحریر کښے

کتابت ئے لا پخوا وو را ته ګُښلے
مشتمل په جهالت وو ناپسندلے

نهٔ ئے خط نهٔ ئے املا نهٔ ئے انشا وه
فضولی ئے خپله ګُښلی په ملا وه

دَ سلوک دَ تصوف واړه لافونه
په املا دَ کاف په څ ئے واړه قافونه

همګی ثنا صفت له خپله څانه
طرهات ئے په خورنګه په خوشانه

ما ځواب دَ کتابت وو ورته کښلے
په هغه ځواب دے درست وو پوهیدلے

ما وے تهٔ لکه ګیدړ په خُم کښے شین ئے
خو هم بیا هغه ګیدړے کهٔ رنګین ئے

شاپرک غوندِ په شپه په هوا دروے
چه صبا په تا راځی هزیمت موے

په خطو نو کښے چه څان وماته ستایئ
ماهم پیژنے چه څوک یم داځهٔ وائے

Poha Foundation
A.S.KB

خپل صفت دِ یوسفزیو و ته وایه
زهٔ دِ پیژنم چه څنۍ ځان مهٔ ستایه

چه دا هسے احول چشم بدخصال ئے
د یزید د دربان یا د دجال ئے

کهٔ څهٔ شرم څهٔ حیا د کیدی خر وے
بس وو دا هومره ویل کهٔ ئے جوهر وے

د عروض د علم فن م وو هم کښلی
په مخزن د مغلظ قسم وو کښلی

د دانش وئیل م دهٔ ته لکه باد وو
له هوائے واړه خپل وئیل په یاد وو

دائے واړه ترعالم پورے شهرت کړهٔ
دانسته ئے هومره مکر خدیعت کړهٔ

چه دا هومره دعوی نهٔ کړمه پرمایه
د مخزن به دا خبره شی بے ځایه

چه خبره د مخزن بے ځایه کیږی
نور دما قدر قیمت په ملک کمیږی

درست دِ نفس په هوا غرق و وسر تر پایه
کنه ولے به دعوی کړه ده بے ځایه

چه انصاف ئے له ازله په نصیب وی
په دعوے کښے راضی کله په تکذیب وی

کار د خصم د خپل خپسر د حق کوئی ته
دواړه یودی جوړوی د حق سوئی ته

ناحقژن په خپل غرض باندِ ولاړ وی
حق انصاف حساب ئے واړه له زړهٔ ولاړ وی

مگر خدائے ئے په سر سازه کړه څپیړه
د کاذب له خولے نه وځی وینا غوپړه

الغرض چه ئے خبره کړه آغازه
دیرئے ووئیل د خپلے نیا له نمازه

بیائے وستایهٔ نیکهٔ په څو څو رنگه
مستمع شه درست عالم ورته تر درنگه

خدائے ئے وتړله ژبه له افسونه
دا وینا د دهٔ د ژبے شوه بیرونه

مؤزه کله وایو دا چه یزید شهٔ دے
په مخزن کښے درویزه ستایلے نهٔ دے

بل دِ موژ مخزن نهٔ شعر نهٔ بیان دے
بیان شوے نظم نهٔ دے په بل شان دے

کهٔ ئے کوړے درست په شان د صحیفو دے
چه راتلے به له آسمانه له هغو دے

یو پښتو کلام موزون دے بیان شوے
په معنیٰ کښے د کرکون دے بیان شوے

هغه ځائے چه د رښتیا مهتاب بنکاړه شی
د کتانو تارو پود پاره پاره شی

د رښتیاؤ کرامت لکه باران دے
د دروغو سحر دوړے د بیابان دے

چه د دهٔ د خولے نه دا خبرے وشوے
تهٔ به ولے چه په هرچا توئے اوبهٔ شوے

پوهیدم دِما ستاره وه پرے غالبه
له هیبته ئے دا وُوته له ژبه

کهٔ ئے بیا کړه د افسون شیوه آغازه
سود ئے نهٔ وو دِما ژبه شوه پرسازه

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

ماوے بس دما مقصود مراد هم دادے
مدعی په دا خبرو خود آگاه دے

د یزید ستائینه کوری په مخزن کښے
هم مخزن نهٔ دے د شعر په هر فن کښے

زهٔ هم دا خبره وایم خلقه خامه
خودے وویل خبره شوه تمامه

چه هر څوک په دا خبره خبردار شو
چه کینه وځی د روغے طلبگار شوو

چه ترمیان د مومنانو شدت بد دے
بل ستانو رغرض تردا دعوی ارشد دے

تهٔ په ننگ د پښتانهٔ راغلے ترسواته
غوږ کانړهٔ کړه د عالم په کم و زیاته

په دعوی به درست عالم سره گډوڼ شی
د لښکر په تولول به فساد گډ شی

د ماهم په دا مطلب باندِ نظر وو
بل مقصود م ونظرته مختصر وو

کنه دا پردے به ما کړے واړه څیرے
یو ویشتهٔ م به ئے پرے نشهٔ په ژیرے

چه خبرے شوم له نقشه له ترازه
مائے هم په ژیره ووژل څو پیازه

ومغلو و ته کښل چه شیخ میان نور کړهٔ
ماوے نور دا هسے مئے کړه دهٔ منظور کړهٔ

وے ئے نور م له مغلو نه تویه ده
هرچه ننگ د پښتانهٔ چار م هغه ده

د دُنیا خبره نهٔ وه کار د دین وو
د ما زړهٔ د مؤمنانو سره سپین وو

د ما روغه په ریښتیا، د دهٔ دروغه
د میان نُور سره م وشوه هسے روغه

فضیحت رسوا تر کوره پورے ولاړ شهٔ
د وګړی اعتقاد څنے ولاړ شهٔ

چه م ولیدهٔ یوهسے کژ زبان وو
چه په مکر په تزویر لکه شیطان وو

په اَعُوذُ م د خدائے په حکم خوار کړهٔ
د شیطان ټولے م واړه تار په تار کړهٔ

ماوے دے به د مخزن غلطی دور کا
دے لاناست دے د مخزن سره سرور کا

بیا په څورنګے تعظیم د مخزن کا ندِ
غلطی ئے ترے ونهٔ کشه لاندِ باندِ

مدعی سره د خدائے د پاره بد یم
آلوده نهٔ په غرض اونهٔ په حد یم

کهٔ په داطور اور پورے په درست سوات شی
مکر هاله د ما سیله مکافات شی

سیخ بنیادئے په جهان کښے د وکشود ے
په جهان کښے د پریشو دے

چه دا هسے عالمان هسے شیخان شته
په جهان کښے بدان د پیردی لر نیکان شته

د دُنیا حلال حرام و بله وُنغاړی
هغه واړه مدعی دی چه خدائے غواړی

په دروغ په بے شرمئ عمر تیر کړی
په روش د ګدائی مال د پیر کړی

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

دَ هغوبه څهٔ طاعت څهٔ عبادت وی
هغه کرم به ئے دَ علم برکت وی!

مونځ روژه چه دَ دریا دپاره کیږی
له آسمانه به لعنت باندِ وریږی

چه دَ خلق قبولیت ئے په غرض وی
دَ هغهٔ طاعت طاعت نهٔ وی مرض وی

چه په صدق په اخلاص سره اداشی
په یوهٔ سجود جنت باندِ روا شی

کهٔ هزار ساله سجود کړے بے اخلاصه
په داهسے نما نځهٔ نهٔ وی غاړه خلاصه

شیخ میاں نُور چه خجل ورغے ترکوره
په داخیل ویل پښیمان شهٔ راشه کوره

هرملک سره خُواب دَ دے مکاردے
په کمی په قصد دماد کاروبار دے

دَ لښکرو په وتلو اولس ساز شی
بیادَ دهٔ له فعله بل فعل آغاز شی

دا ناقص چه بیش هیڅ وهی په کار کښے
کوره څهٔ شی دَ لښکر په کاروبار کښے

یوسف زئی خودَ ننګ وناموس نهٔ دی
څوک چه نهٔ کا دَ هغه سړی په خولهٔ دی

کهٔ په خولهٔ دَ میانور نهٔ کا لښکرے
سکه په سرے دَ لښکروخاورے سرے

فصل

هغه وخت چه پیر روښان فساد بنیاد کړ
پښتنو ورسره تهینګ کارد فساد کړ

پُښتانهٔ په هغه دور پیر پرست وو
څوک مرید دَ شاه عیسیٰ څوکهٔ سرمست وُ

دَ روښان بخره ورک زی افریدی شول
هغه خوښ په رهزنی په عنیدی شول

دَ قاسم په بخره واړه غوریه خیل وو
د نګر پیروته دَ بنو شیتک ایل وو

ختک واړه بوبکری پیر منصوری وو
له بدعته له فساده په دوری وو

په مذهب کښے درست ختک سنی مذهب دی
امّا پیر ورته له جهله لکه رب دے

کهٔ په دا سبب کافر وی کوندِ وینه
کنه واړه په مذهب کښے سُنی دینه

یوسف زئی همه واړه عیسائی وو
ملکانو سره کهٔ په سوائی وو

قاسمے شاه عیسیٰ ئے سر په جنګ وو
روشانے پیر منصورے سره دارنګ وو

درویزه له یوهٔ لوریه راپیدا شهٔ
په لږ علم په دا ملک کښے لوئے ملا شهٔ

چه ئے حال دَ دے عالم مشاهده کړ
خپل کتاب ئے په کاغذ مسوده کړ

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

د روښان خیرالبیان ئے وو لیدلے
هغه هم مجهول بیان وو ناپسندلے

دۀ چه خوشے میدان بیاموند سخنگوئے شۀ
په وئیل کښے ئے چه زهۀ ووهے تونے شۀ

هغه وخت په پښتنو کښے علم نۀ وو
درویزه تر مجتهد ورته لابنۀ وو

په مذهب سُنی مذهب ووخارجی شۀ
د یزید په ستائش کښے مارجی شۀ

ملنکانو به یزیدته کړے شکنجلے
درویزه به د یزید ډوزے بللے

خودَ نفس و د هوا په کارئے مخ شۀ
ملنکان چه ورکیدل په دۀ به سخ شۀ

ملنکان ئے واړه ویستل له سواته
دم ئے اوواهۀ له کشف وکراماته

په دافن ئے د درست سوات عالم مطیع کړ
وعالم وته ئے خپل کتاب بدیع کړ

هیڅ ئے نۀ کاتۀ د بدو وفساد ته
نقش ئے کشینا وۀ په مکر خپل اولاد ته

درویزه د درویزے اوکړه خوږلی
په دا مکرئے حلوا سره لږلی

چه توره وینځه هم نۀ وه د وړاندِ
قحبے قحبے یوسف زی شو تر لاندِ

یوسف زی په دا کارکښے بدکیشی کا
چه د هریو کم ذات سره خویشی کا

په هغۀ آوان اکبر بادشاه بادشاه وو
واړه خلق د بادشاه سره گمراه وو

شاه عیسیٰ ته به ئے وړے د زروبدرے
وبلوټ لره ورتلے د خلق صدرے

مریدی په کلاه په شجره دۀ
کۀ پیری مریدی دا دۀ مسخره دۀ

درویشان مریدبه وران شه په تعین کښے
نسل فتنے به ئے پیدا کړے په دین کښے

درویزه د ناکشیسینو دین برپائے کړو
خارجی ئے یوسف زئ ځائے پرځائے کړو

عام عالم قرآن حدیث په سترګو وینی
لا په نورو کوخوګرځی خاورے پینی

عام وګړے په معنیٰ لکه دواب دے
په دوّابو کښے د ګډو په حساب دے

چه یوه ګډه سوانه شی د وړاندِ
هغه نورے ګډے تلۀ ور پسے کاندِ

حقیقت د هر ابله د نادان نۀ دے
چه د خدائے باندِ پیرزوئے د هغۀ دے

څوک په پیراوپه مرشدځۀ لره ویاړی
خپل مراد دِ همګی له علمه غواړی

شکر داچه په دا وقت عالمان پیردی
مدعی شیخان کۀ هم ترشماره تیر دی

خدائے دِ ما له مدعی شیخانو ژغوری
تل د ما وی عالمان د سترګو توری

هر عالم چه ربّانی دے ترے ځاریږم
نفسانی وته غلیم غوندِ بنسکاریږم

POHA
پوهه
Poha Foundation
A.S.KB

چه په علم عمل جوړ دے ریانی دے
بے عمله علم واړه شیطانی دے
نیم ملا بلاډ دین او د ایمان دے
نیم طبیب خطرډ تن دے هم ډ ځان دے
مدعی ملاکهٔ ډیر علم حاصل کا
دے چه علم په دُنیا پلوری باطل کا
چه په زړهٔ کښے ئے ذره د دُنیا عشق دے
د درویش درویشی نشته واړه فسق دے

یوسف زئ ساړهٔ کړهٔ له سیّده
ملنګان ئے اوشړل واړه له ضده

تَمّتْ بِالْخَیرِ

مونږ دا نشو وئیلے چه دا مجموعه په هر لحاظ مکمله ده
او په دے کښے د خوشحال خان بابا ټول منظوم کلام راټول
شوے دے. ولے موجوده وخت کښے د دے ضخامت د ومره
زیات شوے دے چه د نورسوا کولو کنجائش پکښے نشته.
په دے وجه مونږ دا جلد بند وو اوخپل کوشش
د لټون جاری ساتو۔ هر کله چه څهٔ مستند
مواد مو په لاس را غلو نو هغه به د دویم
جلد په شکل کښے مونږ د ناظرینو په
خدمت کښے پیش کړو
(ناشرین)

یونیورسټی بک ایجنسی خیبر بازار پیښور

کتابت :- غلام لطیف "چیرهارټ" / کال ۱۹۹۹ / ۳ فروری

Poha Foundation
A.S.KB